

F-135

Wens. Kuffner

19 $\frac{8}{2}$ 08.

cpl t

Pozděně

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

VYDAVATELÉ A REDAKTOŘI:

Dr. FRANTIŠEK KRÁSL,
METROPOLITNÍ KANOVNÍK, SKUTEČNÝ KNÍŽ. ARCIB. KONSISTORNÍ RADA atd. atd.

A

Dr. KAREL VONDRUŠKA,
KOOP. U SV. HAVLA.

ROČNÍK XLII.

1892.

KNIHOVNA CSSR.
=VLIBĚJOVICÍCH=

V PRAZE.

TISKEM A NÁKLADEM KNÍŽ.-ARCIB. KNIHTISKÁRNY ZA ROHLÍČKA A SIEVERSA

Okres. knihovna
Čes. Budějovice
VYRAŽENO

Obsah ročníku XLII.

Kázání a řeči.

a) Nedělní.

Na neděli první adventní, 497.
Na neděli druhou adventní, 501.
Na neděli třetí adventní, 513.
Na neděli čtvrtou adventní, 516.
Na slavnost Narození Páně, 532.
Na slavnost Zjevení Páně, 561.
Na neděli první po zjevení Páně, 1, 564.
Na neděli druhou po zjevení Páně, 4.
Na neděli třetí po zjevení Páně, 17.
Na neděli čtvrtou po zjevení Páně, 19.
Na neděli pátou po zjevení Páně, 35.
Na neděli devítník, 49.
Na neděli první po devítníku, 52.
Na neděli druhou po devítníku, 65.
Na neděli první postní, 67.
Na neděli druhou postní, 81.
Na neděli třetí postní, 97.
Na neděli čtvrtou postní, 113.
Na neděli pátou postní, 117.
Na neděli šestou postní, 129.
Na Veliký pátek, 133.
V den z mrtvých vstání Páně, 145.
V pondělí velikonoční, 148.
Na neděli první velikonoční, 161.
Na neděli druhou velikonoční, 164.
Homilie na třetí neděli velikonoční, 177.
Homilie na čtvrtou neděli velikonoční, 179.
Na neděli pátou velikonoční, 196.
Na slavnost Nanebevstoupení Páně, 209.
Na Hod Boží svatodušní, 225.
Na pondělí svatodušní, 228.

Na den Nejsvětější Trojice Boží, 241.
Homilie na neděli druhou po sv. Duchu, 243.
Na neděli třetí po sv. Duchu, 257.
Na neděli pátou po sv. Duchu, 276.
Na neděli šestou po sv. Duchu, 289.
Na neděli sedmou po sv. Duchu, 291.
Na neděli osmou po sv. Duchu, 305.
Na neděli devátou po sv. Duchu, 307.
Na neděli desátou po sv. Duchu, 323.
Řeč ranní na neděli jedenáctou po sv. Duchu, 337.
Homilie na neděli patnáctou po svatém Duchu, 385.
Na neděli osmnáctou po sv. Duchu, 417.
Na neděli devatenáctou po sv. Duchu, 420.
Na neděli dvacátou po sv. Duchu, 437.
Na neděli jedenadvacátou po sv. Duchu, 449.
Na neděli dvaadvacátou po sv. Duchu, 452.
Na neděli třiaadvacátou po sv. Duchu, 481.
Na neděli čtyřiaadvacátou po sv. Duchu, 484.

b) Sváteční.

Na den nového roku, 549.
O Hromnicích, 33.
Na den zvěstování Panny Marie, 100.
Na den sv. Jana Nepomuckého, 193.
Řeč na den sv. apoštolů Petra a Pavla, 260.
Na den Navštívení Panny Marie, 273.
Na slavnost nanebevzetí Panny Marie, 326.
Na den sv. Bartoloměje, 339.
Na svátek Andělů strážných, *Polívka Václav*, 353.
Na slavnost narození Panny Marie, 355.
Na den jména Panny Marie, 372.

Na den sv. Václava, 401.
 O slavnosti růžencové, 404.
 Na den Všech Svatých, 465.
 Na den Dušiček, 468.
 Na den neposkrvněného početí Panny Marie,
 529.
 Na den sv. Štěpána, Dr. Karel, Vondruška,
 545.

c) Příležitostná.

— Řeč k studujícím na začátku školního
 roku, 388.
Janků Fr.: Řeč při nastolení vdp. faráře Fran-
 tiška Eckerta, 432.
Eybl J.: O kněžských druhotinách vdp. děkana
 Antonína Dlaska, 369.
Hakl Bohumil: Řeč o pohřbu vdp. děkana Jo-
 sefa Kleina, 213.
Polívka Václav: Řeč před posvěcením smírného
 sv. kříže, 280.
Nosek Jan: Promluva při podělování chudé
 mládeže školní, 537.
 — Promluva nad rakví sestry Lucie z řádu
 sv. Dominika, 85.

Básně.

— Blahověstu: „Na pont l. P. 1892,“ 7.
Dvořák Xav.: Stínem k úsvitu, 31.
Dyrhón Jos.: Pergolese, 267.
Dr. Kovář M.: Ve chrámě Svatovítském, 22.
 „ Modlitba za vlast, 38.
 „ Nalezení sv. kříže, 181.
 „ Plamenné doly Příbramské, 295.
 „ Povýšení sv. kříže, 391.
Květon Václav: Raimond Diocrès, 551.
Rubricius Vil.: Ctnosti, 197.
 „ Milosrdí, 197.
Šimon Jos.: Jeho Milosti vdp. Dru Václavu Ho-
 rákovi, 70.
Smělý Jos.: Vdp. Antonínu Dlaskovi, 345.
Třebský V. O.: Královně májové, 232.
Zaletěl Prokop: Tři Králové, 11.
 „ Ty, píseň česká, zbylas mi, 26.
 „ Dětsví mého zlatý čas, 55.
 „ Otče náš, 86, 104, 121, 136.
 „ Maria pod křížem, 151.
 „ Na Velký pátek, 166.
 „ Mladým pěvcům, 185.
 „ Neoslyší Pán jich proseb, 215.
 „ Co krásného, 219.
 „ Jarní vzpomínka, 245.
 „ Ve své sínce, 251.
 „ Na hory, 262.
 „ Nezapomeň ani nyní, 281.
 „ Za moře, 310.

Zaletěl Prokop: Nezanikne upomínka vzletná.
 Vdp. Vojt. Hlinkovi — Františku Pravdovi
 k 50. letému jubileu kněžství, 322.
 „ Naděje, 329.
 „ Dík Ti, Bože! 358.
 „ V přírodě, 360.
 „ Lásky moc, 376.
 „ V touze, 380.
 „ Rouhač, 394.
 „ Prvně ve škole, 405.
 „ Proč jen, 423.
 „ Anděl Páně, 426.
 „ Soudy Boží, 440.
 „ Marná snaha, 457.
 „ V jeseni, 455.
 „ Den ten smutku, 470.
 „ Ó měj, Bože, slitování, 473.
 „ K nemocnému, 504.
 „ S Bohem, 486.
 „ V blahém míru, 519.
 „ Bdi vždy, 521.
 „ Svatý Mikuláš, 536.
 „ S Bohem, 538.
 „ Svatá noc, 567.

Pojednání a úvahy.

A. D.: Některé zkušenosti z duchovní správy,
 9, 25.
Balcárek Karel: O životě a působení Stani-
 slava Pavlovského, biskupa Olomouckého,
 391, 406, 424.
Hálek Vlastimil: Kostel Zlíchovský u Prahy,
 59, 71.
Hille Jan: Církevní poměry na panství Lnár-
 ském v XVIII. století, 198, 235, 246,
 265, 281.
 „ Na kaplánce, 360, 378.
 „ Zaniklé kostely a kaple v Písku a v okolí,
 470, 486.
Hlasivec J.: Sv. Jana Zlatoústého některé listy
 Olympii psané, 7, 23, 73, 121.
Dr. König Arthur: Katolický kněz před pat-
 nácti sty let, 215, 233, 249, 311, 346,
 377, 409, 455, 504, 555, 570.
Kořenský Josef: Mučedníště svatého Vojtěcha,
 26, 40.
Dr. Kovář M.: Řeč při slavnostním večeru
 Vojtěcha Hlinky (Frant. Pravdy), 296.
Kratochvíl Jos.: Karel II. Rakouský, sodál Ma-
 riánský, 86.
Nedvidek Jos.: Boh. Balbín o sv. Janu Nep.,
 105, 152, 169, 185.
Rubricius Vilém: Maria Felicia Orsini, 43, 75,
 88, 107, 201, 313, 329, 358.
Tvrдый Václav: Farní kostel ve Zlonicích, 426,
 442, 457, 473, 489, 507, 521.

Vacek František: Jakých zkušeností nabyli jednotliví duchovní správce ve příčině nebezpečnosti, která vznikají z nynějšího sociálního hnutí a jak jest si vésti duchovnímu správci oproti nim? 38, 56.

Vávra Jos.: Kněz František Kazimír Strachovský ze Strachovic, 137.

Dr. Vondruška Karel: Obrázky z Prahy, 316, 411.

Dr. Voves Hanuš: Velikonoce v Mexiku, 167, 182.

" Slavnost Božího Těla v republice mexické, 263.

" U hrobů mexických, 519, 536.

" Prosincové svátky v Mexiku, 553, 568.

Žižka Václav: Slova uvážení hodná, 11.

— Naše rovy r. 1892, 47, 63, 79.

— Tři zlatá jablka sv. Mikuláše, 538.

Povídky.

Brodský Boh.: V zajetí, 13, 28, 44, 60, 77, 91, 109, 124, 140, 156.

" Bouřlivý masopust, 204, 219, 237, 252, 267, 283.

" Špaček zloděj, 300, 317, 332, 348, 362.

" Přátelé lidu, 491, 509, 523, 539, 557, 571.

Kaplan Ant.: U kříže pod lipkami, 171.

Lehnický K.: Znamení, 396, 412.

Melena Jos.: Ratajský rychtář, 172, 188.

Vosečanský M. B.: Pozdní štěstí, 428, 444, 460, 476.

Zaletěl Prokop: V trubce, 154.

" Cesta na první stanici, 395.

Spolky katolické a dobročinné.

Dědictví maličkých, 111, 288, 511.

Dědictví sv. Ludmily, 479.

" Družstvo Arnošta z Pardubic" spolek katol. akademiků, 47, 63, 79, 95, 111, 144, 174, 191, 239, 287, 303, 430, 495, 560, 574.

Jednota k pořádání národní slavnosti sv. Jana Nep. na Karlově mostu v Praze, 126.

Jednota pro dostavění chrámu sv. Víta v Praze, 271.

Jednota katol. tovaryšů v Praze, 511.

Joanneum, 191.

Josefeum, 63, 79, 174, 335, 380, 447.

Katolická jednota sv. Václavská, 462

Katolicko-politická jednota pro království české, 206.

Spolek Arimatejský, 30, 79, 271, 319, 430, 526, 559.

Spolek sv. Josefa ku podporování světských kněží ve výslužbě v Čechách 542.

Sv. Václavská záložna, 126.

Dopisy.

Z Kolína, 382.

Z Kourimi, 381.

Z Lysé n/L., 349, 366.

Z Příbrami, 526, 543.

Z Uhlířských Janovic, 61, 93.

Kronika.

Z Aše, 29.

Z Č. Budějovic, 479.

Z Francie, 95.

Z Lince, 367, 398, 414, 430.

Z Litoměřic, 158, 222.

Z Německa, 30.

Z Olomouce 414, 511.

Z Pešti, 222.

Z Prahy, 14, 30, 79, 95, 144, 174, 190, 222, 239, 255, 271, 286, 303, 319, 335, 350, 367, 382, 398, 414, 430, 447, 462, 479, 495, 510, 526, 541, 559, 574.

Z Pruska, 144.

Z Říma, 14, 31, 48, 95, 159, 222, 255, 320, 335, 559.

Z Uher, 191, 479, 559.

Z Vídně, 95, 127, 335, 463.

Spisy redakci zaslané, oznámené i posouzené.

Dr. Borový Klement: Časopis katolického duchovenstva, 111.

Eckert Fr.: Církev vítězná, 255.

Hulakovský Jan: P. Didona, kněze z řádu kazatelského Ježíš Kristus, 31.

Hyšman Fil. a Mojžíš Ant.: Sbirka slohových úkolů pro školy obecné a měšťanské, 288.

Dr. Jirsík Jan Valer.: Kázání na všechny neděle a svátky celého roku a řeči postní, 111, 415.

Kabát Martin: Kázání Bourdaloue-ova, 511.

Kneipp Šeb.: Léčení vodou, 336.

" Jak žítí 336.

Kousal Josef: Po cestách bludných a jasných, 271.

Dr. Osenský Jan: Příspěvek k řešení sociálních otázek, 222.

Otmann Karel: Podobenství, paraboly a bájky, 288.

Pakosta Vojt.: Zábavy večerní, 80, 399.

Dr. *Rezek* Ant.: Dějiny Čech a Moravy nové doby, 207.

Rodler Ad.: Mariánský kalendář a kalendář ku počtě nejsvětějších srdcí Pána Ježíše a Panny Marie na rok 1893, 479.

Dr. *Sedláček* Jarosl.: Základové hebrejského jazyka biblického, 543.

Dr. *Sedlák* Jan: Řád mše svaté, 111.

Schmutzrová Emilie: Chudobky, 335.

Schulz Ferd., Zlatá Praha, 191, 304.

Šrámek V. A.: Svatý týden, 144.

Vlček Václ.: Osvěta. Roč. XXII., 31, 144.

Dr. *Vondruška* Karel: Kalendář duchovenstva českoslovanského na rok 1893, 383.

Vrba Rud.: Povaha moderního kapitálu, 144.

Zahradník Boh.: Zbožný katolík, 320.

Zahradník Isidor: Blahoslavený Heřman Josef, 15.

Osobní věstník duchovenský.

16, 31, 48, 64, 80, 96, 112, 127, 144,
159, 175, 192, 207, 223, 240, 256, 272, 288,
304, 320, 336, 351, 368, 383, 400, 416,
431, 447, 463, 479, 495, 511, 527, 544,
560, 575.

Vydává se
5., 15. a 25. ka-
ždého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se

v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli první po zjevení Páně.

„Vstupovali do Jerusáléma
podle obyčeje dne sváteč-
ního.“ (Luk. 2, 42.)

Třikráte do roka veleno bylo Židům přicházeti k slavnostem a obřadům náboženským do chrámu Jerusálémského, do chrámu to jediného v celé zemi, a sice nejprve na svátky velikonoční, napotom ke svátkům letnic a posléze ke dni kajícímu, ke dni tak zvaného velikého smíření; a každý, kdož pověst pravého a o zákon Boží dbalého Israelity chtěl si získati a uchovati, bez ohledu na vzdálenost a obtížnost cesty příkázání onomu ochotně se podroboval. Na takovéto cestě nábožného putování spatřujeme dnes onu rodinu svatou, kterouž jsme nedávno viděli v chlévě betlémském bydleti, pak do Egypta utíkati a po uplynutí sedmi let opět do země israelské se navraceti. Však tomu se vlastně není co diviti. Nebo Josef, muž spravedlivý a Maria, poslušná dívka Páně, neopomenuli zajisté nikdy, svatou povinnost návštěvy chrámové vykonati, ačkoli nesnáze a obtíže třidenního cestování od svatyně Jerusálémské je dělily. Než ale dnešní pouť jejich zvláštního významu nabývá tím, že také přivádějí sebou pacholátko Ježíše ke stánku Hospodinovu. Neboť rozkaz Boží, nejméně k trojí návštěvě chrámu Jerusálémského do roka každého zavazující, platil toliko lidem věkem již dospělým; na dítky však a neodrostlé se nevztahoval. A hle, svědomitý pěstoun a zbožná matka činí více, nežli zákonem Páně nařízeno,

oni také miláčka svého, dvanáctiletého Ježíše pojali sebou, dobře vědouce, že úcta a láska k náboženství, mají-li se trvanlivě a pevně v srdci zakořeniti, záhy, hned za věku útlého musí tam vstípeny býti. Ó krásný zajisté a polnuitlivý to příklad pro vás, rodičové křesťanští. Chcete-li také vy dítkám po sobě zůstaviti poklad nejdražší, chcete-li láskou a úctou k svatému náboženství srdce jejich nadechnouti a tak strážiti nejplatnější proti všelikému svodu na celý čas života je opatřiti a tím základ k pravému jich blahu, jak pro život vezdejší, tak věčný položiti: nuže záhy, hned v prvních letech jako Josef a Maria o to věrně se přičiňte; neboť *věk dětský k pojmutí náboženského cvičení jest nejschopnější. A to budiž předmětem dnešního rozjímání našeho.*

Pojednání.

Jen málo nahledněme pozorným okem do Boží přírody a na první pohled poznáme, že všecko, cožkoliv k nějaké dokonalosti má dospěti a užitek přinašeti, záhy musí býti hleděno a pěstováno. Rci, rolníku, zdaž nemusí hned na jaře pole náležitě obstaráno býti, má-li se k času žni klasem zlatoskvoucím přiodíti? Řekni, štěpaři, zdaž nemusí strom časné z jara rukou moudrého pěstitele se věsti a opatrovati, má-li pod tíží sladkého ovoce na podzim ratolesti skláněti? A poněvadž Bůh zákonu jednostejnému všecko na zemi podrobil: tedy také člověk, aby obraz podobnosti Božího na sobě uchoval bez porušení a řádným údem společnosti lidské byl učiněn, hned za věku útlého vedení a vychování opatrného má zapotřebí, jak již moudrý Sirach o tom se vyjádřil (7, 25);

řka: „Máš-li syny, cvič je a shýbej hned z mládí.“

Nebude zajisté nikoho mezi námi, jenž by upříti chtěl, což na biledni leží, že k nabytí všelike způsobilosti pro život budoucí nejschopnější jest člověk za útlého věku svého. A jestliže člověk za dnů mládí vůbec ku všemu schopnějším shledán bývá, rovněž jest za let dětských schopen k pojmání cvičení náboženského. A nelze jinak býti; neb svaté náboženství naše jest tak čisté, tak prostinké, tak srdečné, že právě v tom člověk povážlivý nejplatnější pečť jeho božského původu shledává a spatřuje. Již ta láska nebeského Otce, jenž Syna jednorozeného pro naše spasení na svět seslal, a ten příchod, to čisté narození milého Pána Ježíše Krista, jeho chudoba a nedostatek, jeho svaté míru plné obcování, jeho krásné, láskyplné učení, jeho nezasloužené nátisky a pronásledování, jeho nevinná smrt, zdaliž to všecko neoplývá božskou prostotou? Čistou, vznešenou a dojmavou srdečností? A hle, s touto prostotou, srdečností a čistotou našeho svatého náboženství, kterak převýborně povaha věku dětského se srovnává a souhlasí. Neb prostinké a bezelstné, čisté a srdečné jest také dítě za věku nevinnosti své, což tedy divu, že se jeho duše pravdám svatého náboženství otevírá dokořán? což divu, že ono celou myslí, celým srdcem cvičení náboženského pojímá a s Ježíškem v jesličkách pláče, jeho svatému obcování se diví, z jeho laskavého učení se raduje, nad jeho umučením pak vzdychá a slzy roní? Ano čistota a nevinnost dětská pochopuje čistotu tajemství Božích nejlépe, věk pacholecký jest k pojmání náboženského cvičení nejschopnější; a proto počínání mnohých novověkých vychovatelů, jenž cvičení náboženské v dospělejším teprv věku započítí radí, nepřináší žádoucího ovoce; neb člověk za věku dospělejšího, když náruživosti a hříšné náchylnosti původní jeho dětskou prostotu, srdečnost a čistotu setřely, nikdy již více tak zcela a úplně svatým pravdám Božím neporozumí. Proto již sám Syn Boží (Mat. 19, 14.) volá: „Nechte maličkých a nebraňte jim ke mně jíti, neboť jejich jest království nebeské;“ kterýmižto slovy Spasitel věk dětský za nejschopnější k poznání pravdy Boží prohlašuje.

Než, nejm., není toliko náboženské vyučování za věku útlého p. vaze dětské nepřiměřenější; ale jest též a zůstane v následcích svých nejpožehnanější. Každý člo-

věk s radostí vzpomíná sobě na léta mládí; ta doba v svaté nevinnosti ztrávená a prožitá zůstane mu milou až ku hrobu; ještě jako stařec rozjaří se ohněm mladistvým a zaplesá, když o dnech svého dětství, o hrách a nevinných zabavách věku toho vypravuje. Jedním slovem: léta dětská jsou a zůstanou člověku se vším, co v nich činil, se vším, čemu se v nich naučil, drahou, milou upomínkou až do smrti; a žádná moc, žádné násilí upomínku tuto z jeho duše nezapudí. A tedy nemůže při člověku přesvědčení náboženské na základě pevnějším založeno býti, jako když hned za věku útlého do srdce mu bylo vštípeno, poněvadž pro radostné na léta dětská vzpomínání směř víry svaté v srdci jeho neustále vláhly a vzniku nabývá. Kdo již co dítě bázeň Boží poznal, nebude zuřivým odpůrcem Stvořitele svého na věky; kdo již co dítě milého Pána Ježíše Krista milovati se naučil, nezapře ho nikdy; kdo již co dítě k církvi svaté, k jejím posvátným obřadům a pohnutlivým obyčejům celým srdcem přilnul, neopustí církev svou do smrti. A kdyby mrzké světa mudráctví a zloba ďábelská útoky sebe krutější na něho činily, člověk hned z mládí v pravdách Božích vycvičený, všemu odolá. Možné ovšem, že na čas pochybnostem a vrtkavostí podlehne, ale hlas pravdy, hned za věku útlého celou duši pojaté, zvítězí konečně a Bohu a nebesům opět jej navrátí. Obrácení sv. Augustina jest pravdy této nejmočnějším důkazem. Také on padl za věku mládeneckého do rukou pošetilých mudráků; také on jednou již nohou octl se v tenatech zlého nepřítele, kterýž o lev řvoucí obchází a hledá, koho by pohltil; také on již zpytoval drze, mudroval odvážlivě, pochyboval bezbožně a poslední jiskru víry svaté v sobě utlačoval. Ale co matka nábožná, sv. Monika, jemu za věku dětského do srdce vdechla, to zvítězilo konečně; pravda svatá, od let pacholeckých v paměti utkvělá, vyvedla jej z hříšného kolotání, z bezbožného pochybování, vytrhla jej z drápů nevěry a ďabla a na stupeň svatosti veliké jej pozdvihla. Ó, slavným účinkem korunováno bývá cvičení náboženské za věku dětského, neboť žádnou mocí z paměti setřeno, ze srdce vyhlazeno býti nemůže.

Ukázav nyní, kterak věk dětský k cvičení náboženskému jest na nejvýš schopný, a kterak krásné účinky časné takového dítěte ve svatém náboženství cvičení sebou

přináší: opovázím se nyní předložit tu nikoliv nepatrnou otázku: kterak mnoho asi v tomto ohledu se za dob nynějších stává? Ach pohříchu, málo, příliš málo! Co se duše nesmrtelné týče, toho se nesvědomitě zanedbává, což k pravému štěstí, k trvanlivé blaženosti vede, toho se nevšímá, a jen smyslnost, ta nešťastná smyslnost, ze všech stran mocně podporována, rychlým krokem již v dítěti, sotva poněkud odrostlém, ku podivu ku předu kráčí. Cit náboženský v jemné srdce dítek vstřípiti, k Bohu je vésti, učiti je svatou jeho vůli plniti, chrám Páně v uctivosti míti, útlé ruce k nebi spinati a kolena před tím Nejvyšším ohýbati, toho se nezdá býti třeba, pakli jen dítě k světu se má, to je to nejhlavnější, to je vše. Co pění učitele a kněze pracně se vystavělo, to neopatrnou, urážlivou řečí a zlým příkladem bývá doma z kořene vyvráceno. Pakli však se co v domácnosti ohledně náboženského vychování stává, neděje se to způsobem pravým, tak že dítě náboženství svaté si nezamiluje, nýbrž v nenávisti je má; k modlitbě se hrubě a nevlídně s metlou v ruce pohání, a což divu, že si náboženství z oškliví, že zbavivši se mrzuté dohledky, hned vše, co náboženstvím slove, odhodí, a vlažnosti se oddá, do nevěry padá, a proti pravdě všeliké srdce zatvrzelé má? A řekni potom laskavý nástupce Kristův takovému nezvedenci: Ty nectíš Boha, tys ani nepoznal ho, tys sám svým nepřitelem, když to a to zanedbáváš, tu na místě díku, jestli ne hned v přítomnosti jeho, aspoň jak mile prah jeho opustí, dá se do klení, nadává, rouhá se slovům božím, tím více vše na vzdory dělá, perly svaté nohama šlape.

A hle! toť zajisté jes hlavní příčina té veliké netečnosti a ochablosti v náboženství, kteráž za věku našeho svět opanovala, a k smutným následkům by nás vedla; neb s pádem víry stane se země dějištěm lupu, násilí a vraždy, a my ocitíme se tam, kde byli předkové naši před tisícem let; budeme jako pohané, ano horšími pohanů!

Egyptský král a sultán turecký dlouhý čas vedli mezi sebou krvavé války. Posléz předce se jim zhnusilo vraždění a plenění a zastaralé zášti a války v mír a pokoj proměnili. Chtíce však toto smíření ještě více upevniti, provdali obapolně své děti, každý totiž zasnoubil syna svého s dcerou druhého. Při této příležitosti stali se i otcové nejvroucnějšími přátely; žádný z nich nic

důležitého bez rady druhého nečinil; a chýb-li jeden neb druhý, přátelsky se pomohli. Jednou psal král Egyptský sultánu tureckému takto: „Nic nemůže otci na srdci tak ležeti, jako štěstí jeho dětí, v nichžto po své smrti opět tak řka obživne. Všecko, čím vládne, po několika letech bývá mu odňato; toliko šťastné potomstvo jest vždy se zelenající strom na hrobě jeho. Puze touto pravdou, snažím se synu svému drahně klenotů nashromáždit, jimiž každý král sobě pověstí a štěstí může dobytí. Divím se tedy, že ty nenásleduješ příkladu mého, a synu svému šťastného panování opatření nepečuješ.“ Na to sultán odpověděl: „Žádný rozumný muž nedůvěruje se v statky tohoto světa, které nerozum promrháti a tisíc nehod v několika dnech rozprášiti může. Já pilím synu svému takových klenotů nashromáždit, jichžto mu žádná pozemská moc vzíti nemůže, a jimiž blaha všeho dojiti může; neb já jsem srdce jeho k ctnosti naklonil, a rozum jeho potřebným uměním opatřil.“ Tak smýšlel, tak jednal nevěřící, hanba věřícím, kdyby jinak smýšleli a jednali!

Ó nepřipusťmež, aby tato hanba měla platiti i nám, nepřipusťmež, aby vina nepravosti nezdárného potomstva padla též na hlavu naši; ale ze všech sil zasaďme se o to, čehož každý lidumil, každý spravedlivý sobě nejtoužebněji přeje a žádá, totiž: aby starobylá křesťanská horlivost na novo se vzbudila a lepší, o zákon Páně dbalejší potomstvo aby po nás věku příštímu bylo zůstaveno. A naplnění touhy této záleží zvláště a především na vás, kterýmžto Bůh duše nesmrtelné do rukou vložil, a k ostříhání a vychování odevzdal — záleží na vás, rodičové milí! Srdce dítek jest v rukou vašich jako tabulka vosková, do nížto obraz křesťana dokonalého vtisknouti máte, a moudrým a opatrným vychováním toho také šťastně dovésti můžete. Ó, velké naděje, velké očekávání na vás se skládají: společnost lidská od vás očekává zvedené údy, církve svatá od vás očekává dokonalé věřící, nebesa od vás očekávají nový přírůstek občanstva v království božím. Považtež velikost a důstojnost povolání svého! a dítky své hned z mládí, hned za věku prvního k Bohu veďte, lásku a úctu k svatému náboženství v nich rozněcujte, a životem příkladným v slovech i v skutcích jako svatí před nimi se skvějte! Neboť léta pacholecká k vedení náboženskému jsou nejschopnější, a

dobré mravy a pravdy Boží v tom věku pojaté ze srdce lidského nevyvanou napotom nikdy. A jak písmo sv. dosvědčuje o starém otci Tobiášovi (Tob. 1, 10.) říká: „On syna svého učil od dětinství Boha se báti a všelikého hříchu se vystríhati“ — takové též svědectví, rodičové „milí, pro věčnou zásluhu před Bohem sobě ukládejte. Tak nejlépe postaráme se o zvelebení náboženství svatého, tak jediné obnovíme ducha starobylé křesťanské horlivosti, tak jediné potomstvo lepší a šťastnější věku příštím u vás po sobě na zemi zůstavíme. A všem, kteří k tomuto záslužnému dílu přiloží rukou svých upřímně, odplatí zajisté Otec nebeský korunou života věčného. Amen.

Kázání

na neděli druhou po zjevení Páně.

„Pozván jest pak také Ježíš
i učedníci jeho na svadbu.“
(Jan 2, 2.)

Jistý vznešený mladík, který již po více let nechtěl slyšeti o zpovědi a o pokání, a jehožto srdce jako kámen tvrdé, jako suché dřevo vyschlé a jako železo studené bylo a tedy pro Boha a svaté náboženství uzavřené, uposlechl opět jednou vnuknutí svatého anděla svého a šel do chrámu Páně. Z dlouhé chvíle rozhlížel se po stolicích a sloupech chrámových; až tu pojednou z nenadání pozornost jeho na se obrátil nový zajímavý obraz. I přikročil tedy k němu blíže, aby si ho hedlivěji prohlédl. A co spatřil? David, onen nábožný kajicník klečí tam na kolenou svých, kající slzy proudí se z očí jeho a anděl Páně stojí mu po boku, drže v ruce mističku zlatou, by drahé ty slzy, jež po lících kajícího hříšníka kanuly, shromáždil a před trůn Nejvyššího donesl. Dole pak stála slova sv. Augustina: „David hřešil jen jedenkrát a plakal vždy, a ty hřešíš ustavičně a neplačeš nikdy!“ I hledí mladík na obraz, vidí lesknoucí se slzy, kterak dolů kapají a kterak anděl s libým úsměvem do zlaté mističky je shromáždňuje, čte ta dojmavá slova, jež dole byla psána; a hle, svatou hrůzou jat není více sto se udržeti, padá na kolena, nahlíží do srdce svého a takto dí sám k sobě: Viz zde, tolik jest zapotřebí k pravému pokání, a ty, ach, ty jsi tak vlažný a necitelný, ne-

maje ani jiskry kajivosti! David byl tak slavný král a nestyděl se za ty slzy své kající, a ty jsi tak nízký tvor a ani oko slzou se ti nezarusí. Avšak již bylo dosti, již co vzácné perly stkvěly se slzy v oku prve tak vlažného a studeného hříšníka. A jistě přistoupil i jeho anděl s mističkou zlatou a s radostí sbíral krásné ty slzy, by je donesl před trůn Boha milosrdného. Ó kéž bychom všickni oplakávajíce viny své, podobnou radost působili andělům svým! kéž by vaši svatí andělé s mističkou zlatou stáli u vás, u vás, jenž dnešního dne svátost pokání jste přijali aneb v tomto téhodnu ji přijati se chystáte, a kéž by hojné slzy kajivosti vyprýstily se z očí vašich; tu byste zajisté v hojné míře účastnými se stali těch milostí, jakých na dnešní den, na den to slavného Jména Ježíš, a v nastávajícím tomto týhodnu uděluje církev sv. dítkám svým.

Než co to mluvím o pokání a o slzách? kterak se srovnává řeč má s časem nynějším, jenž nedávno nám nastal, s časem to masopustním? Zdaž by mi tu mnohý nemohl říci s moudrým Šalomounem: Všecko má svůj čas, je čas radosti, je čas žalosti? A nyní nastal nám čas radosti, proč nám jej tedy připomínáním trudných věcí kalíš? Ovšem dobře máš, bratře a sestro drahá, všecko má svůj čas, je čas radosti, je čas žalosti, s tím však rozdílem, že každému stejně se nedostaví. Tak také sv. František Saleský měl jistý čas v roce, čas žalosti určený. A který pak medle? I takto psal důvěrnému příteli svému: „Od svatých tří králů až do popeleční středy jest srdce mé nevyslovitelně sevřené. A jakkoliv sám bidný, nužný hříšník jsem, přece jen srdce mé bolesti chřadne, když pozoruji, že v tomto čase pobožnost tak mnohých věřících hyne a horlivost jejich stydne.“ A tak každá věrná duše jen toliko s bolným a sevřeným srdcem patřiti musí na ty věci, které nezřídka v tomto čase se dějí, kterak mnohý se zapomíná, Bohu svému službu vypovídá a světu a marností jeho nesmyslně v náruč se vrhá. A tedy snadno vám bude již uhodnouti, v jakém úmyslu na obraz kajícího Davida a jeho nápis jsem poukázal. A což tedy jen k hoři a zármutku odsouzen jest křesťan? Má snad jen vždy v tesklivé samotě dlíti a s Davidem plakati? Což není dopráno křesťanu obveseliti a vyraziti se? Odstup to! Vždyť pak i sám Pán a mistr náš dle slov dnešního sv. evangelium po-

zván byl s učedníky svými na svadbu. A hle, nepohrdl pozváním, přijal je a veselil se se spolusvatebníky. A tak také i nám dovoleno jest veseliti se, než položené jsou jisté meze, kteréž křestanu překročiti se zapovídá. A to ukázati bude předmětem mé řeči dnešní; ukáží totiž láskám vašim v dílu I. že křestanu veseliti se není zakázáno; v dílu pak II. jak dálece mu toho jest dovoleno.

I.

O sv. Janu evangelistovi zachovala se pověst, že co kmet 90letý každého dne nějakou chvíli s krotkým ptákem pro obveselení prý se bavil. Uzřev jej takto jeden myslivec, tázal se ho: „Proč sobě tak nepatrným živočichem čas krátíš?“ I řekl jemu sv. Jan: „Proč pak ty nemíváš lučiště své vždy natažené?“ „Proto,“ odpověděl myslivec, „aby neztratilo síly, a aby se, kdyby potřeba bylo, lépe natáhnouti mohlo a žádoucí účinek způsobilo.“ „Dobře,“ řekl sv. Jan, „nediv se tedy, když vidíš, že já se vyrážím. Já to činím proto, aby mysl má k přemýšlení věci důležitějších a ku konání povinností svých tím schopnější byla.“ A v pravdě, musí pookřáti mysl mnohým zaměstnáním umdlená, aby k pracím novým schopnosti nabyla. Jako cestující časem zastaveníčko činí, by znovu posílněn krokem zdvojnásobněným cestu svou dále konal, tak též na cestě života vezdejšího třeba jest člověku vyrazení. A tu dobrotivý Otec nebeský není nám otcím. On, jenžto tisícerych radostí nám připravil a srdce lidské pro všeliké radosti schopné učinil, nezapověděl nám veseliti se. Či snad k hoři a zármutku stvořil hned prvního člověka? Ó toho laskavého Tvůrce! Ne osamělá poušť, aniž temná jeskyně měla býti obydlím jeho, ale ráj, rozkošný ráj uchystal jemu, všemi potřebami štědře jej obdařil, by statně žil a blaženě. A vida, že tesklivě ohlíží se po tvoru sobě podobném, i tu dle neskončené míry dobroty své nechtěl dáti místa zármutku a připojil mu družku. A tak sám Pán otcovskou svou rukou cestu k blaženosti již vezdejší člověku pořádal. S neblahým pádem rajským proměnily se ovšem žalostivě okolnosti lidské; ale ani tu radostí života okoušeti a v srdci se veseliti nebránil lidem Bůh. Se zalíbením hleděl Pán na to, když trpělivý Job po přestálých mnohých souzeních přátely své kolem sebe shromážděl, dary od nich přijímal a pro

radost a společné obveselení hostinou je počil. (Job. 42, 11.) S radostí patřil na to Bůh, když synové Israelští skládajíce se na stavbu chrámovou, zároveň s králem svým Davidem plesali radostí velikou a veselostí hlučnou. (1. Dav. 29, 9.) A když Zorobabel zároveň s lidem ze zajetí Babylonského do Jerusalema se vracel, strhlo se veselí ve všem množství, že slyšán byl hlazol radostný daleko široko. (II. Esdr. 12, 42.) A Hospodin sdílel radost lidu svého. Ano Bůh nikdy nebyl proti obveselení lidskému; vždyť pak sám jest Bůh všelikého potěšení, a ve skormoucenosti tvorů svých sobě nelibuje. A protož také sám Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus, vzor a příklad všeho následování nejhodnější, sám radovánkami a obveselením lidským nepohrdal. Po těžkých pracích svatého povolání svého také hleděl občerstvení v životě společenském. Dnes vidíme, kterak s matkou svou přemilou a se svými učedníky přijímá pozvání na svadbu v Káni Galilejské, a kterak co spoluhodovník sedí mezi hosty svadebními; tu jej spatřujeme opět, kterak dům přítele svého Lazara navštěvuje, s ním i se sestrami jeho rozmluvou důvěrnou se baví; tam zase spatřujeme ho, kterak při hostinách u lidí zámožných jako u Zachea a u Simona málomocného místo mezi pozvanými zaujímá a darů hostinstvím podaných radostně požívá. A jelikož sám Pán a mistr vyrazením nepohrdal, tu za příkladem jeho i sv. učedníci a apoštolové v obveselení podílu bráti se neštíteli, aniž věřícím veseliti se bránili. Tak veselil se Petr, an za několik dnů u setníka Kornelia v Cesarei co host velice vzácný si pobyl; a rovněž tak i apoštol národů sv. Pavel nepohrdal počtou pro občerstvení ducha na cestách jeho apoštolských od lidu věřícího mu podávanou. A jestliže sám Bůh veseliti se nezakazuje, pakli jednorozený Syn Jeho radovánkami a obveselením nepohrdal, a taktéž učedníci jeho a apoštolové v obveselení podílu bráti se neštíteli: proč byste tedy nemohli i vy, bratří a sestry v Kristu, nějakého vyrazení si dopřáti a obveseliti se, by mysl vaše mnohými starostmi utmácena, opět pookřála, a vy s větší chutí a s novou silou chodili za prací svou? A kdož medle jest, jenž by vám toho nepřál? Bůh vševedoucí jest mi svědkem, že i já vám srdečně přeji, byste povždy hojně se radovali, by nižádná trpka slza nekalila radosti vaše. Než já mluvím o radostech, prohla-

šuji za dovolenou věc, veseliti se, a aj, odkud to?, že jakási tesklivá pečlivost ozývá se v srdci mém? Jistý otec procházel se s dítkami svými, se synáčkem a dceruškou v mladistvém lese. I libovaly si tu dítky, hledajíce jahody, jež v hojně míře se tu byly urodily. Z nenadání zaslechne tu otec hlasité jásaní dítek, a diví se, co as našly. I přistoupí k nim blíže, a hle, každé dítko drží v ruce velikou, stkvoucí se černou jahodu, kteráž k třešni se podobala, prohlíží ji a již k ústům ji nese. Tu však přiskočí otec a vytrhnuv třešně ty z ruky, mrští jimi o zemi a rozšlape je. A i celou rostlinu, vytrhnuv ji ze země, rozšlapal i se všemi třešněmi, které ještě měla. Tu reptaly dítky, hledíce na počínání otcovo. Než otec mlce ubíral se dále. Konečně tázaly se ho dítky řkouce: Otče, proč pak krásné to ovoce jsi rozšlapal a radost nám pokazil? Proč pak jsi to učinil? — Milé dítky, odpověděl otec, kdybyste ovoce toho byly okusily, byla by to bývala smrt pro vás oba. Neb ovoce to bylo jedovaté. — Ó kéž bych jako onen pečlivý otec, co strážný anděl mohl každému po boku státí, by vyhledával radosti, v záhubu těla i duše neuběhl! Kéž bych každému z rukou vytrhnouti mohl číši radosti smrtících, prve než by z ní okusil? Kéž bych každé duši nevinné zahraditi mohl uší, by neslyšela řeči ty hanebné, jež oblíbeným vyražením bývají mnohým! Kéž bych před každou nevinnou duší pevnou závorou zastrčiti mohl dvěře všech takových míst, kdež pod rouškou nevinné zábavy dobré mravy se kazí! Avšak to mi není možné. Než seč jsem, učiním. A tedy již obrátím se k druhé částce řeči dnešní, a dám vám na ruku, jak dalece křesťanu veseliti se jest dovoleno.

II.

Slyšte událost, která se přihodila sv. Augustinu. Byloť to v onom čase, když ještě v srdci a v duši jeho mnohá nejistota a pochybnost vzezela, a valná nespokojenost burácela. Šel jednou ulicí města Milánského a spatřil tam žebráka velmi nuzného a otrhaného, ale podnapilého a tak veselého, že samou veselostí až poskakoval a si zpíval. Augustin vida žebráka toho, zamyslí se, a mluvil sám k sobě: Jaktě živ neprál jsem sobě nic více, než takovouto veselou mysl; a trochu té pozemské blaženosti, kterou sobě tento člověk malým vyžebnaným penizem zaopatřil, nadarmo jsem až

posud hledal s velikou péčí. Avšak se všemi starostmi a se vším nepokojem svým přece bych nechtěl na jeho místě býti; a proč? Žebrák ten jest vesel, pokud jest opilý; jakmile vystřízliví, jest radost jeho ta tam. Ano tak jest, ta tam jest radost jeho. Avšak kéž by každá taková radost zmizela vždy na dobro, nezanechavši po sobě ni té nejmenší stopy. Než toť jest to nejsmutnější, že zmizí radost a nastoupí hoře trapné. Neb všeliké takové radosti, kterých člověk v nasycení zlých nákloností a náruživosti vyhledává, zbavují ho pokoje a blahého poklidu, bloudíci červ nasadí se v srdci nešťastníka, a černá skvrna lpí na duši jeho, kdežto mu ničehož jiného nezbyvá, než aby přistoupiv k obrazu ka'ciho Davida, pohlédl naň, přečetl nápis, a jeho následoval. — Než které pak jsou již ty meze, kteréž křesťanu při všelikém vyražení a obveselení překročiti nesluší nikdy? „Vesel se“, takto jsem četl v knize kazatelově v B. 11, 9. „vesel se mládenče v mladosti své, a v dobrém budiž srdce tvé, ve dnech mladosti tvé, a choď po cestách srdce svého, a dle vidění očí svých: ale věz, že pro všechny ty věci přivede tě Bůh k soudu.“ Tak dí kazatel starozákonní. A já se sv. Pavlem pravím tolik: „Radujte se v Pánu vždycky: opět pravím radujte se“; to jest, taková budiž vždy veselost vaše, abyste při ní na Boha nezapomněli — takové budiž vždy vyražení vaše, aby se bez urážky Boha a bližního dělo, z mezí střidmosti a rozumu nevystupovalo, a v marnotratnosti a s pohoršením se nekonovalo. Boha tedy z mysli pouštění nemáme nikdy ni při vyražení a obveselení, přikázání Jeho mají nám svítiti, bázeň Boží kroky naše vésti, střidmost, střizlivost a mírnost má nás obsluhovati, poctivost, věrnost a upřímnost mají býti družkami našimi, čelo naše má zdobiti stud a počestnost. Než zdaž pak se toho vždy šetřívá? Ach pro Bůh, jaká pak bývají oblíbená vyražení mnohých? Jsouť vyražení, při nichžto zapomíná se všeho jiného a jen rozjařené tělesnosti na dobro úzda se pustí, tak že věru diviti se jest, že by čeho podobného mohl býti schopen člověk, a tím méně křesťan. Neb trmáceti tělo nerozumným tancem, roznécovati krev až k zápalu, napínati ústrojí těla až k potrhání; aj! to není veselost, to není vyražení lidské — to je zkracování života, to je zabití sebe samého! Nápojů opojných požívati bez rozumu a míry, marnotratně plýtvati pe-

nězi na zkázu vlastní a nezřídka na záhubu celé rodiny — to není veselost, to není vyrazení lidské, to jest zhovadilost, zlodějstvo, lotrovstvo! — Mluvíti nestoudné řeči a oplzlé ku pohoršení jiných a sváděti hanebné sváry a ruznice, a na rozloučenou se skrývají; to není veselost, to není vyrazení lidské — to jest ohavnost spuštění, to jsou hrůzy Sodomské! A takovéto nevázané, rozumu a moudrosti prázdné veselí zapovídá církev, ztrácuje Bůh, zavrhuje rozum lidský. Tento způsob neřestného plesu jest ohavností do nebe volající, pro kterouž za dnů Lotových plameny s nebe sršely.

Než odpusťtež. duše drahé! že jsem se rozhorlil a poněkud prudčeji mluvil. Nebylo toho ovšem snad pro žádného z vás třeba; pakli bych však někomu nebyl přišel v hod, budiž mi tudy odpuštěno: a konečně vždyť jsem mluvil pravdu a konal povinnost svou. A nyní ještě přijmětež k závěrečným několik důvěrných slov. Když jedenkrát syn zletilého již krále Menedema pozván byl do sprostého domu k společnému obveselení, a otce svého za dovolení prosil, pohlédl naň král okem přísným řka: „Milé dítě! můžeš jíti, ale nezapomej tam, že jsi syn královský!“ A jako onen král k synu svému, tak ve jménu Páně volám já k vám: „V vy křesťané, nezapomeňte, že jste synové Boží.“ Ó nezapomeňte nikdy na tuto důstojnost svou, zvláště pak, když vyrazení a obveselení nějakého užívati budete. Voltež jen vždy dovolené radosti, radosti, z kterých byste se před Bohem a svědomím svým mohli zodpovídati. Střídmost a opatrnost křesťanská provázej vás po všech cestách života, a ani tu neodstupuj od vás, když pro posilu a občerstvení ducha zábavu nějakou sobě přáti hodláte. „Kdo mírně užívá, bude dlouho užívati“ — tak říkali již dědové naši; neboť občerstvení střídmé sílí tělo i ducha, ale kvapné po rozkoších bažení a v nich se kochání připravuje před časem hrob tělu a duši záhubu věčnou. A tudy, abych slovy svatého Bernarda skončil, tudy pravím: tak životem vezdejším a strastmi i radostmi jeho krácejme, abychom pro tyto věci časné neztratili dědictví věčného.

Amen.

Blahověstu: „Na pouť 1. P. 1892.“

Když na rty děcka úsměv první slovo vkouzlí, a při tom hebkou ručkou matce tváře hladí, tu matce andilkově blaha v oči sklouzli, a srdce její věncem blaha, písňě hradí!

Tak první slovo, jež Tvé listy roku dají, uhodí v srdce blahem nebe, zvěstí milou, že srdce Čechů víru Krista opět ssají, dotknutím ruky Boží budí radost zbylou!

To blaho z blaha zvěstuj v naše české kraje, štít víry zlatý zavěs v bouřné tyto doby, zlom kopí svědci, jenž svým hrdlem vlasti laje, paprskem blaha osvěť spousty kruté zloby.

Pak sepneš srdce naše blahem díky vroucích, pouť Tvá se stane duším věčně milou stezkou, a úsměv blaha vkreslí ještě na tvář mroucích, píseň Tvá: blaha zvěst — zůstane na vždy hezkou!

Tvé oko bdi a ruka třímej prapor blaha, kde šalba s kejklí slabé duše bludem svádí, tot víc než práce: — Bohem posvěcená snaha — tu jednou dal Ti Pán, jak jednou dává mládí!

A proto nestárneš! tak srostl's s duší naší, ji blaho zvěstuješ, tím k smělým činům vedeš, že zdá se mi, jak vidím tvář Tvou blahem krásí, teď v prapor Svato-jirský zlatou nití předeš!

Čermák-Chřenovický.

Sv. Jana Zlatoústého některé listy Olympii psané.

Předmluvou opatřil a tlumočil J. Hlasivec.

Nic se neudálo v církvi velikého aniž by paní nebyly na tom podílu braly; tu s mučedníky sestupují do amfiteatrů, tamo na poušti ve práci a modlení zápasí s přísnými poustevníky. Sotva Konstantin Veliký vztýčil na kapitolu vítězný kříž, již přičiněním sv. Heleny vznesen nad Jerusalem kříž Kristův. Chlodvík dovolává se Boha Klotildina; slzy zbožné Moniky zapuzují bludy Augustinovy; Eustochii obdařila církev svým chotěm Paulinem. S. Jeroným věnoval svou vulgatu zbožnosti dvou římských paní Pauly a Eustochii. Basiliovi na východě pomáhala při zavádění pospolitého života klášterního sestra jeho Makrina — sv. Benediktu za tímž účelem na západě pomocna byla

sestra jeho Scholastika. V pozdějších dobách ku příkladu hraběnka Mathilda čístýma svýma rukama podpořila trůn Řehoře VII. Mnohdykráté církvi i státům staly se ženy neb dívky svaté tím, čím svému národu se býti osvědčily rekovná Juditha a moudrá Esther.

Nepřekvapí tudíž nikoho, že i často v církevních dějinách až do našich časův shledáváme projevy úcty ba důvěry těmto rekyním duševním, od mužů v církvi nejdůležitější postavení zaujímajících činěné ovšem s vyloučením všeho nemístného vtahování ve záležitosti, jež řídití toliko povoleným k tomu činitelům svěřeno.

Takovým nejen projevem ale hlavně lékem duševním jsou i listy, které ve svém vyhnanství psal sv. Jan Zlatoústý ctihodné jáhence Olympii, jež paní velice zbožnou a při tom i bohatou byla v Cařihradě. Když bezbožná císařovna Eudoxia všechny nepřátele Janovy sjednotila — a kdož by takových neměl, chce-li zavéstí pořádek místo zlořádů dlouho panovavších! — tu se jí podařilo a spojením jejím vypuzení Jana z biskupského prestolu Cařihradského a vypovězení do vzdálených, nehostinných a nejistých končin Malé Asie, kdež as po tříletém občas krutém týrání 14. září 407 ducha vypustil. Antiochenští a mnozí jiní křesťané věrní spěchali za Janem, neb aspoň příspěvky mu zasilali, jako zmíněná Olympia, která vůbec statky svými mnoho o působení dobra a o šíření sv. církve se přičiňovala. Těchto příspěvků, všeho zbavený Jan ovšem ve svůj osobní prospěch nevynaložil, nýbrž pro potřeby církve v Persii a Fénicii upotřebil.

Listy však z vyhnanství Olympii psané — celkem málo známé v širším obecnstvu — jsou tím zajímavější, ani psány jsou za okolností pro církev zvl. východní tehdejších velmi trudných. Zajisté, že jako tehdejší i nyní budou mnohé duši nad zlověstnými chmurami nad církví odevšad se stahující — se hrozící: balsámem útěchy a lékem posilujícím jehož silnějších dávek nám snad brzy všem potřeba se naskytne. Než ať dá Bůh cokoli, učíme-li se starým hrdinům křesťanstva se obdivovati, přiučujme se jich i následovati!

I. list Olympii.

Mé úctyhodné Paní.

Zbožné diakonisce Olympii vzkazuje Jan, biskup, svůj pozdrav v Pánu.

Ustanovil jsem se na tom, že tvou truchlivost umírám, a trudné myšlenky rozptýlím. Neb co znepokojuje mysl tvou? Proč se tak sužuješ a děsíš přílišně? Pravdať nyní příliš na církev časy škaredé a tesklivé; nikde nekmitá světlo, jež by tuto temnotu proniklo, vše hrozi nebezpečným stroskotáním a zkáza světa co den se vzrývá. To vím, a všem to též povědomo. Ano chcešli podám ti obraz všech událostí, bys tím živěji si vše představiti mohla. Viz tedy moře až do nejhlubších propastí rozružené, mrtvolý plavou po něm, jiné se potápějí, trosky korábů, rozedrané plachty, stožáry roztráštěné, vesla z rukou lodníků padající, kormidelníci držící se nohama i rukama trámů — bez rady bědující a stenající — to vše představ sobě. Považ nad to, že nelze viděti ani nebe ni zemi, že pro hustou noční temnotu jeden druhého nevidí, představ si hukot vln a ty obludy mořské odevšad plavce napadající: pak máš obraz nynějšího postavení církve. Než proč se snažím vypsati to, co ani se vypsati nedá? Ať hledám jakýkoli obraz těchto béd — nemohu najíti vhodný, jenž by vše vyznačil. Ač to tedy vím, nevzdávám se přece naděje na lepší okolnosti, vždy vzpomínám na všemohoucího vládce vesmíru, který svou moudrostí všechnu bouři může utišiti a jediným pokynem těmto bédám konec učiniti. On to nečiní ihned. Není to Jeho zvykem protivenstvím hned na počátku učiniti konec. Když se rozmohla a neštěstí dostoupilo svého vrcholu, když mnozí již veškeré naděje se vzdávají, nad jakoukoli pomocí zoufajíce, pak činí Bůh divy mimo lidské nadání — buď aby moc svou ukázal, neb hořkostmi navštívené v trpělivosti ovičil. Neztrácej tudíž mysl. Jest jediným neštěstím, drahá Olympias, jediným pokusem, jehož se nám obávati jest a to jest, jak jsem ti mnohdykráté říkával — hřích. Ostatní cokoli, jako nástrahy rozlobených nepřátel, podvody, křivé obvinění, uloupění majetku, vypuzení do vyhnanství, hrozící meče, moře, zkáza světa — vše jest jaksi pohádkou; vše to jest pomíjející, trvá čas krátký, týká se jen smrtelného těla a nemůže bdělé duši žádnou škodu způsobiti.

Pročež sv. Pavel, aby naznačil nicotu všech světských radostí i strastí užil toliko slov: „ty věci, které se vidí, jsou časné.“ (2. Kor. 4, 18.) Proč se lekáš tedy věci toliko časných, které jako proudy vlny kolem šumí? Takové jsou všechny věci

života ať již šťastné neb trudné. Jiný pro-
rok přirovnává přítomné ne tak trávě, jako
spíše květu polnímu. (Isai. 40 6.) Nepo-
rovnává tomu pouze část lidské blaženosti,
jako bohatství, tělesnost, pocity neb moc
a důstojnosti, nýbrž vše, co lidem žádoucí
a lákavé se zdá, vyznačuje toliko názvem
„sláva,“ o níž praví: „všeliká sláva jest
jako květ polní.“

Avšak ty odvětiš neštěstí jest břímě
obtížné. Už se tomu jinak si jej předsta-
vovati a pak jím pohrdnout. Isaiáš porovnává
rouhání, posměch a potupu nepřátel se sta-
rým šatem, molou rozhlodaným a vlnou od
červů rozežranou. Vyjadřuje se pak takto:
„nebojte se pohanění lidského, a rouhání
jejich nestrachujte se. Nebo jako roucho,
tak jisti bude je červ: a jako vlnu, tak
sžít je mol.“ (Isai. 51, 7—8.). Nedej se
tedy ničím, co se teď děje, unést. Nehledej
útěchy tu a tam, a neboh se po stínu.
Není lidská pomoc nežli stín; vyzvej Je-
žíše, jemuž sloužíš, bez ustání, aby toliko
svou hlavou pokrýval, pak všechny ty
strasti pominou. Modlilas se, a nehoda
nevzala hned za své, považ, že dle svého
zvyku Bůh neukončuje hned soužení. —
Když bouře, jak již řečeno, stala se po-
všechnou, když původcům bojů již více
žádná zloba, které by se ještě mohli do-
pustiti, nenapadá; pak Bůh náhle učiní
pokoj a Svě vyznavače uvede v okolnosti,
jakých se lidé nikdy nenadáli. Není Bohu
tolik možno, co my dobra očekáváme a
doutáme, nýbrž mnohem více může učini-
ti. Pročež praví sv. Pavel: „Tomu pak,
kterýž mocen jest všecko učiniti mnohem
hojněji než prosíme, neb rozumíme.“ (Efes.
3, 20.). Nemohl-liž zabrániti uvržení oněch
israelských mládenců v pec ohnivou? Ne-
učinil tak, aby oni neobyčejně došli od-
měny. Toť byla příčina, pro kterou do-
pustil, aby upadli v ruce barbarů, aby pro
ně ohnivá byla připravena pec, aby proti
nim zlost a hněv krále tak vzplanuly, až
je, kázav ruce i nohy jim spoutati, v oheň
uvrcl dal. O záhubě jejich nikdo z diváků
nepochyboval; avšak tu právě osvědčila
se divuplná moc Boží zvláště skvělým spů-
sobem. Oheň byl upoután, ti ale, již byli
spoutáni, byli uvolněni; pec ohnivá v chrám,
žár v rosu se mění, skvěleji a skvostněji
než v paláci královském. Oheň, který i
nejpevnější tělesa tráví, kovy a kameny,
nebyl sto ani opáliti jim vlas. Uprostřed
plamenů stál tento harmonický sbor a zval
ku svým zpěvům viditelné i neviditelné

tvory; vděčnou mysl zpěvem osvědčovali,
velebice Boha za to, že byli spoutáni, dle
úmyslu nepřátel upáleni, z vlasti vypu-
zeni, do zajetí zavlečeni, že zbaveni byli
své svobody, vlasti i domova, že v bídu
uvrženi, nyní v cizině dleli jim bylo. Jest
to vděčným a dobře zvedeným duším vro-
zeno, děkovati i za protivensství. Když ne-
přátel zloba dostoupila vrchole a míra
zloby byla plná; neb což mohli více pro-
vésti než nevinné zabíjení? — když sta-
tečnost bojovníků dostatečně osvědčena,
koruna uvita, a ku oslavě jejich jména
ničeho více nechybělo, tu jejich strasti
vzaly za své, a ten, jenž prvý kázal pec
rozpáliti a takovému trestu je podrobil,
sám se stal prvý hlasatelem jejich slávy,
obsypav je takorba chválou, velebil zázrak
Bohem učiněný ano zvláštním prohlášením
ku svým národům celou událost uveřejnil.
Věru hlasatel to věrohodný! Neb poně-
vadž sám nepřitelem a odpůrcem židů byl,
tož i od nepřátel těchto jeho psaní nemohlo
býti podezříváno. (Pokračování.)

Některé zkušenosti z duchovní správy.

Podává A. D.

Nedávno jsem četl obrázky, které zažil
a snad i sám sepsal soudce, jindy mně
přišly do ruky sepsané zkušenosti primár-
ního lékaře v nemocnici, úředníka ve fiš-
pance atd. a v nejnovější době jsme viděli
obrázky z ústavů lidí choromyslných. Také
duchovní správa poskytuje materiál k roz-
manitým obrázkům a kdyby všichni du-
chovní správce své zkušenosti vypra-
vovali, byla by z toho kniha ne nezají-
mavá. —

S velikou slávou byl přivítán nový
farář na osadu. Všechny spolky se dosta-
vily, bylo to střelení, hudby, praporek, dru-
žiček, volání slávy, řečnění, až se ze všech
pot lil. Zvony zvonily, ohromný průvod
se bral od „pomezí“ osady a všechno pro-
pukává v jásot nekonečný.

Jest to chvalitebným zvykem vítati
duchovního do osady.

Za několik let týž farář věnovav
všechny síly v kostele, ve škole, v kance-
láři, vypouští duši mezi svými osadníky.
Dojdou pozvání ke spolkům a korporacím,
aby účastnily se pohřbu svého duchovního
pastýře. Ten a onen se dostavil a ostatní?
„Za krátko musíme vítati nového fa-

ráře, necháme si to pro podruhé. Kdo chce, ať jde na pohřeb sám.“

A opět vítán nový farář slavně.

Kdo by se nad tím nepozastavil? Kdo by neuznával pomíjitelnost největší slávy a „pompy“ světské? Proto lepší slavný odchod než příchod i při zvyku nejchvalnější.

* * *

Do kanceláře vstoupí v neobvyklou hodinu kmotři s bábou babicí čili bábou ze řemesla.

To znamená — křest.

V zadu dělal stafáž otec, jemuž vykovala viržinka z kapsy. Dle všech známek tovární dělník. Tyto čtyři osoby donesly do pokoje plno sněhu a rozloží se na stolicích v různých stranách. Bába ovšem „vzala“ místo na pohovce.

Následuje zápis; jeden z kmotrů nemí psátí a udělá tři křížky — jeden pod druhý. Otec není příslušníkem, musí se vynajít na mapě, kde měl asi kopulaci. Dlužno tam dopsat o výtah z matriky oddaných.

Dělník žádá o výtah k pokladně bratrské a když ten do kapsy zastrčil, klade na stůl za zápis, podpsání svědků, dopis o nationale, výtah ke kase a jiné věci — čtyrák.

„To jest ministrantům?“ táže se duchovní, oblékáje kleriku.

„Takový poplatek patří od — křtu. Zde jest to černé na bílém. Pan N. mně to vystříhl z novin.“

Kněz chtěl vrátit čtyrák, ale zpozoroval, že otec nápadně čekal, až bude s duchovním sám. Nejprve „vyletěla“ bába a za ni odešli kmotři. Dělník se asi styděl před svědky.

Všichni odešli do chrámu, křest vykonán, k němuž kněz musil poslati pro kostelníka a tatík se vzadu potutelně usmívá. Vše dopadlo dobře.

„Poslouchejte,“ obrátí se k němu před svědky duchovní, „dal jste mně za zápis čtyrák podle novin; já almužny nepotřebuji a dělám vám všechno zdarma. Čtyrák dejte svému rádcí od porady.“

Tablo!

A takových čtyráků jest mnoho a duchovní správa těmito almužnami trpí velice.

* * *

O křest svého dítěte se hlásí pán, který chce v osadě přední místo zaujímat. Poklona sem, poklona tam.

„Kdy pak se vám dítě narodilo?“

„Prosím. Zítřka tomu budou tři neděle.“

Duchovní se podivně podívá na otce.

„A jak mu chcete říkat?“

„Prosím: Jarmil, Diviš, Vratislav.“

„Které pak znamená některého svatého pravým jménem?“ táže se duchovní sama sebe.

„Prosím tady jsou všechna mezi patrony českými,“ ukazuje vlastenecký otec v kalendáři rubriku „jména staroslovanská.“

„Já myslil, že máme jiné patrony: Václava, Vojtěcha. Jena Nepom., Prokopa. Jak se člověk někdy mívá,“ usmál se duchovní a otec vítězoslavně pohlíží na kmotry, jakým jest vlastencem.

Inu jsou lidé ještě mnoho dětinští a — hloupí.

* * *

Vdova objednáva pohřeb zemřelému muži. Plakala a chtěla to co nejlaciněji beze zpěvu, pouze výkrop, ale aby kněz počkal na desátou hodinu se mší svatou.

Duchovní potěšuje nešťastnou, domnívaje se, že velice milovala i k starosti manžela.

Žena vypravuje, jakou měl nemoc, co zkusil, jak se s ním natrápili.

„Tedy se ulehčilo jemu i vám,“ dí kněz.

„Ano ulehčilo se mu, ale škoda jeho pěkné pense, kterou nás všechny živil.“

Tudy na to! Odtud ten pláč a nářek. Pense jest příčinou mnohého žalu snad více než ztráta nemocného muže,

* * *

Poněvadž lid ví, že kněz k nemocným se dostavití jest povinen a služba ta zdarma se koná, dovede si — poroučeti, a svědomí duchovního často se dovolává. Jenom že záleží na způsobu, jak se kam kdo dostaví, (zdali pěšky nebo povelozem), což však bývá zapomináno a příčinou neblahých konfliktů.

Dostaví se starší žena. Vybrána z obce právě ta, která má náležitou vyřídilkou. Běda, není-li kněz doma. Spustí hned o povinnostech, těžce nemocném a že nemá kdy čekat.

Jednou byla žádána příležitost.

„Nechtějí-li jíti, my se s ním také modlíme. Pak to budou mít na svědomí.“

Nejen pisatel těchto řet, ale každý duchovní by mohl o té záležitosti vypravovati celé kapitoly. Byl jsem často u nemocných, kteří když sebou pohnuli, do omdlení by kněze přivedli. Zopatřoval jsem ženu, která byla plná červů, byl jsem

v obecních pastouškách, za nemocnice proměněných, kde nebylo možno čtvrt hodiny vydržeti, byl jsem u nemocných, od nichž jsem si odnesl nečistoty patrné známky živoucí.

Do pokoje vstoupila dívka asi dvacetiletá. Kněze neviděla jindy než v kostele a vstupující do chrámu, dělala kříž. Zde také vidí „velebníčka,“ zapomene nebo vlastně rozpomene se a křížujíc se na čele, říká: „Ve jménu Otce, Syna . . . velebný pane, naše babička stůně a mají k ní jíti s Pánembohem . . .“

Byl jsem pěšky v noci ve vzdálené vesnici u nemocného v takové slotě, že se styděli přiznati se, že mne pěšky volali a vypravovali, že s povozem jsem se dostal na místo.

Sedlák měl čtyři koně, s párem vyvážel snih a knězi — vzkázal po školácích, aby přišel zaopatřit jeho nemocné dcery.

Než nad tím spustme záclonu zapomenutí.

Svatí tři Králové.

Od *Prok. Zaletěla*.

Hvězdu na nebi uzřeli
svatí tři Králové,
jaké nikdy neviděli
zbožní Mudrcové.

Ihned poznali znamení
svatí tři Králové,
lidského to vykoupení —
zbožní Mudrcové.

Z daleké spějí končiny
svatí tři Králové,
přes hory, doly, dědiny
zbožní Mudrcové.

Nic na strast, obtíž nedbali
svatí tři Králové,
dál jenom, dále chvátili
zbožní Mudrcové.

Opět a opět své zraky
svatí tři Králové
upírali nad oblaky —
zbožní Mudrcové.

Za hvězdou čile se brali
svatí tři Králové,
Spasiteli hold by vzdali
zbožní Mudrcové.

Aj hle! již stojí v Betlemě
svatí tři Králové,
přišli z dálné až sem země
zbožní Mudrcové.

Nad chlévem vidí hvězdu stát'
svatí tři Králové,
ó dovnitř zda se mají brát'
zbožní Mudrcové?

Aj již na tváře padají
svatí tři Králové,
robátko něžné libají
zbožní Mudrcové.

Zlato, kadidlo věnují
svatí tři Králové,
i myrrbu Mu obětují
zbožní Mudrcové.

To učinili pohané
svatí tři Králové,
oč předčili tě, křestane,
zhožní Mudrcové! —

Slova uvážení hodná.

Napsal *Václav Žižka*.

Jak známo, obsahuje Zjevení sv. Jana sedm psaní, jež světec ten měl rozkázáno napsati a pak andělům sedmi církví je zaslati. O těchto psaních vyslovili se mnozí učení bohoslovci a muži v pověsti svatosti se nalézající, že neplatila snad sedmi biskupům, sedm církví či diecézí spravujících; neboť některé z nich dle jména tehdy ani nestávalo; ale že to jsou psaní prorocká, která platí církvi od počátku až do skonání světa. A sice sedmi po sobě následujícím dobám, jež vždy zvláštními událostmi od sebe se dělí.

Jsouť psaní tato nejen prorocká, naučná a výstražná, nýbrž jsou psána i k účelu tomu, aby naznačila něco neobyčejného, co nejde obyčejným během vyvinujících se událostí světa; neboť jimi sám Bůh prstem svým do dějin lidstva zasáhá a něco zvláštního působuje, co se mu za dobré a potřebné býti zdá.

Všechna tato psaní obsahují buď povzbuzení, napomenutí, výhrůžky, neb i uznání, pochvalu a zaslíbení, dle vlastnosti a potřeby toho, neb onoho času, kterému platí.

Dle tohoto výkladu my žijeme již v páté

takové době, platí tedy nám a naší době páté z těchto psaní, jež nese na sobě název církve Sardeské. Ono zní takto: Zjev 31—4. „Toto praví ten, kterýž má sedm Duchů Božích a sedm hvězd. Vím skutky tvé, že máš jmeno jako bys byl živý a jsi mrtvý. Budiž bedliv a potvrďž ostatků, ježž měli umřítí, nebo nenacházím skutků tvých plných před Bohem. Měj tedy na paměti, kterak jsi přijal a slyšel a ostříhej toho a čiň pokání. Pak-li nebudeš bdítí, přijdu na tebe jako zloděj a nezvíš, v kterou hodinu na tě přijdu. Ale máš málo jmen v Sardes, kteříž neposkvrnili roucha svého! a chodití budou se mnou v rouše bílém, nebo jsou toho hodni.“ V tomto psaní dává Kristus Pán naší době, to jest nám, potřebná povzbuzení a napomenutí, která bychom sobě měli k srdci vzítí a jimi se řídití.

Slova: „máš jmeno jako bys byl živý, ale jsi mrtvý. Budiž bedliv a potvrďž ostatků, čili oživ ty, ježž měli umřítí,“ zda-li neplatí právě katolíkům naší doby, kteří, ačkoliv co katolici pokřtěni a v matrikách a snad i v jiných seznamech co katolici jmenováni jsou, nicméně na životě katolickém podle předpisu církve žádného účastenství neberou. Avšak slova ta ještě více platí těm, ježž za jméno katolika se nestydí a na životě církevním se účastní.

Naše doba zajisté vyznamenává se snad nade všechny jiné, svým spolkovým životem katolickým, tak že se zdá dle počtu těchto spolků, že jest tu velmi čilý život katolický. A přece bohužel, že v mnohém ohledu jest zde hniloba a smrt. Ó kéž by všichni, ježž za jméno katolika se nestydí a na katolickém spolkovém životě činně účast berou, také s touž horlivostí svatých svátostí ku spáse duše své užívali, aby na těle Kristově živými údý jmenováni býti mohli! Tu jest stůl Páně, kterého se mnozí strání a od ostatních, ježž se ho účastní, se oddělují. Ti zajisté jméno mají, jakoby byli živí, ale jsou mrtví. Tu záleží mnoho na spolcích katolických, aby to uvážily, hlasu tohoto napomenutí Kristova bedlivy byly a takovéto mrtvé údý své k životu křisily; a to by se stalo, když by každý katolický spolek, ať již má ten nebo onen účel, již proto, že jest katolickým i také své povinnosti katolické společně konal, a zvláště vždy svaté přijímání v jistém čase se svými členy vykonával. Žádný katolický spolek by se neměl z této povinnosti vylučovati. Ti, ježž hlásí se k nám a stavi

se v řady naše, ti ať oživnou a v duchu a v pravdě Bohu slouží. Neboť jako umrtvělé údý na lidském těle oživují skrze život jim poblíže se nalézajících živých údů, tak i ony umrtvělé údý, ježž živým údům na těle církve svaté co nejbliže jsou, takým způsobem oživeni budou.

A to jest zajisté první a nejlepší začátek k všeobecnému návratu k Bohu. Bude-li pak v katolických spolcích skutečný život, horlivost, láska a živá víra, zajisté že brzy rozproudí se do všech jim poblíže stojících vrstev lidu oživené opět náboženství katolické a obrodí ostatní společnost lidskou k životu zbožnému. Tam kde jest mrtvo, kde panuje smrt v duších lidských, tam marné jest naše volání, tam marna naše práce, tam nemají uši sluchu, ani oči vidění pro pravdu již nemilují; tam těžko někoho ze smrtelného spánku probudití. Ale kde jest ještě jiskra života, tam možno knot doutnající v plamen rozžhavití, aby ostatním, v temnosti se nalézajícím, svítil a srdce jejich rozežhl.

A ve slovech: „přijdu na tebe jako zloděj a nezvíš, v kterou hodinu na tě přijdu,“ zda-li tu není patrně poukázáno na hrozící nebezpečí převratu, způsobeného sociální revolucí, aneb náhlým vypuknutím velké války, na kterou chystají se státy evropské a ku které dříve neb později přijde a přijít musí. Hrozící válka tu jako Damoklův meč neustále nad Evropou se vznáší, tak že může vypuknutí nenadále a každou chvíli. Státníci a panovníci opovrhli totiž zákonem Božským a nebojí se Boha, pročež jeden druhého musí se bítí, jeden druhému nedůvěřuje, a každý nikoliv na Boha, ale jen na svou vlastní sílu spoléhá. A proto to stálé zbrojení a ta napnutost a nejistota. Stav ten se nelepší, pokud opět podobná událost, jako po bitvě u Lipska roku 1813 panovníky a státníky k Bohu nepřivede, aby se jako tehdy, podobnou svatou aliancí zavázali, že chtějí církev ochrániti a zákon Boží zachovávatí.

Šesté psaní náleží nejprve příští budoucí době, kde církev katolická úplného vítězství nad všelikou nevěrou a kacířstvím dosáhne; doba ta od mnohých nazvána jest zlatým věkem církve svaté; neboť v ni dosáhne náboženství katolické největšího rozšíření, největšího rozkvětu a největšího zdokonalení a církev dosáhne největší moci a slávy. V témž čase povstanou v církvi i také ti největší učenci, kteří nejen v boho-

vědě, ale i ve všech jiných oborech vědy budou vynikati.

Ve všech těchto psaních vytyká Kristus Pán dotčenému andělu některé chyby a nedokonalosti, aneb jej pro něco kárá, jen v psaní šestém, jež psáno jest andělu církve Filadelfické, není nic podobného, tak že se zdá, že Pán spokojený jest s dobou tou a ničehož proti ní nemá. Čas ten jest tedy ze všech nejdokonalejší. Pročež církev v čase tom tak osvícená a povznesená bude, že proti ní všelikeré bludy a rozličná kacířství nic nesvedou, a marně proti ní bojovati budou, pročež její poslání božské ode všech lidí uznáno bude.

V zajetí.

Napsal *Bohumil Brodský.*

I.

„Myslíš tedy, Jene, že nás tu Pikharti navštíví? Nerad bych, poněvadž máme chasy málo. Neměl jsem králi tolik ozbrojeného lidu posýlati, neboť či pomoci já se tu dovolám?“

Pan Bohuslav Břekovec na Ostromeči s tváří vážnou po jizbě přecházel a chvílemi pátravě na svého purkrabí Jana Stajice panoše z Tomie se podíval, aby jeho úsudek slyšel. Tento byl muž dosud mladý, ale těla statného a tváře sličné. V celém jeho zevnějšku bylo znáti příměstí a mužnou statečnost a dle přátelského způsobu, jímž pan Břekovec se Stajicem rozmlouval, bylo znáti, že se plně důvěře svého pána těší. Pan Břekovec naproti tomu byl již rytíř věku pokročilého, postavy nízké a tváře na první pohled málo příjemné, ve skutečnosti však byl mužem dobrým a pováživým, který drže se pevně víry po otcích zděděné, nenáviděl bezpráví a úkladné lsti těch, kteří slabostí lidu obecného ve svůj prospěch využítkovati a pokoj v zemi za každou cenu rušiti uměli.

Zlé doby, které té chvíle zemí českou zmítaly, nedovolily ani panu Bohuslavu klidu na pevné Ostromeči. Od osudné chvíle, v níž pražský mistr Jan z Husince proti své duchovní i světské vrchnosti se postavil a za to trudného konce došel, nebylo možno nijak pokoj zemský v Čechách zjednati. Bouřilo to všude a propukalo ve větší a větší bouře. Kde včera ještě byl mír, tam dnes nastaly vády, třenice a

bouře. Co den povstávali noví hlasatelé, kteří dosti rozumu míti k opravám se domnívajíce, s novými náhledy vystupovali, množice jen zmatek a nepořádek. Sami Táborité, strana té doby v Čechách nejmocnější, svorní nebyli a jen velikému úsilí předních strany té se podařilo, že nepřítel nemohl je přemoci. Proti zemi České podnikány výpravy křížácké, panstvo katolické vstupovalo v úmluvy a města jindy bohatá zanechavše obchodu, chopila se meče, kterých bohatství ze zdí jich vypudiv, ráznice a bídu do nich nasil. Poněvadž lid selský již dříve kazateli všeho druhu jest rozešťván, velikými daněmi a pustošením jich statků na mizinu přiváděn a k rozbrojům strhován, byla všecka země jak rozbouřené moře, kde vlna vlnu stíhá a přívalem bývá rozmeten.

Málo bylo těch mužů, kteří si v době té zachovali mysl chladnou a střízlivě na vše hleděli. Ale ani tito ušetřeni nebyli a občas donuceni byli činně zasáhnouti do všeobecného ruchu.

Tak pan Bohuslav Břekovec na Ostromeči tušil, že jest nedaleká chvíle, kdy musí sáhnouti k meči. Jsa katolíkem, jímž Táborité papeženců přezdívali, a uznávaje Sigmunda za oprávněného nástupce zemřelého krále Václava, vyslal na rozkaz jeho část lidu svého, aby vojsko jeho rozmnožil. Tento skutek, jakož i že věrně při církvi držel, upozornilo Tábority na něho. Poněvadž měli až dosud plné práce jinde, ušetřen byl Ostromeč návštěvou jich. Když však nejvyšší hejtman Tábora Jan Žižka z Trocnova všechny útoky svých protivníků překonal, pustily se houfy Táboritů i Pražanů na výbojně výpravy. Cílem těchto výprav byly hrady nepřátelských pánů a města protivná. Jak se panu Břekovci doneslo, nalezal se hejtman Tábořský Jan Hvězda z Vicemilic a Podstavek Hýbal na pochodu, aby mečem a ohněm zpupné nepřátely trestali.

O Janu Hvězdovi povídala pověst, že jest všech hejtmanů Tábořských nejkrutější. Přidržev se učení kněze Jana ze Želiva, s vášnivostí potíral katolíky jako moudláře, mstě se tak za název, jež mu katolíci a straně jeho v Táboru dali, jmenující je Pikharty, jelikož všude svěcené hostie po zemi rozhazovali a po nich drze pohamý šlapali.

Příchodu tohoto muže bál se pan Břekovec a proto se svým purkrabím v radu

vešel, jak by hrozící nebezpečnosti zažehnati mohl. Pan Stajic na otázku svého pána hned neodpověděl. Přemýšlel také o všem a nemohl příznivé odpovědi dáti.

„Těžko nám bude tvrže uhájiti,“ řekl konečně. „Kdyby aspoň o sto mužů více stálo na hradbách, dlouho by musili Pikharti hlavy své rozbíjeti o příkopy, než by se k nám dostali. Snad by dobře bylo pana Alše Holického na Šternberku a pana Jence z Janovic dožádati, aby nám lidem válečným vypomohli.“

„Také jsem již na to myslil,“ podotkl pan Břekovec, „myslím však, že asi oni sami mají lidu zapotřebí. Zkusiti ovšem můžeme. Vyprav posly a listy jim dej. Aspoň ať něco lidu válečného nám pošlou. My opět v případě potřeby pomoci své jim neodpřeme. Chase pak poruč, ať vyhazuje pilné příkopy, houfnice nabije a několik do vůkolí na zvědy se rozejde, abychom byli připraveni.“

Když purkrabí odešel, aby rozkazy vykonal, chodil opět pan Bohuslav sem a tam. Nemohl naléztí jaksi klidu a hrozící nebezpečnosti vážnými obavami ho plnilo.

„Kdyby toho dítěte nebylo, draze bych jim svůj život prodával,“ sám k sobě pravil. „Ale co s ním? Zneuctí je a pak hodí do Vltavy. A pryč je poslati? Chytí ji někde jiný a až zvi, či dcerou je, na strom ji pověsí. Že nejsem mladým! S jakou chutí rozbíjel bych ty jejich nectné lebky.“

Snad by byl pokračoval ve své samomluvě, kdyby býval nepřerušil ho příchod dcery jeho. Sotva ji pan Břekovec spatřil, vyjasnila se tvář jeho a on s úsměvem na tváři nechával se od své dcery Markěty na čele i ústech libati.

Markéta pojala otce za ruku a vedle sebe posadila. Pan Bohuslav nechal sebou vládnouti jsa bezmocným v přítomnosti její a se zalíbením pozoruje dceru svou. Miloval Markětu velice. Choť jeho zemřela v týž rok, kdy krále Václava na Kunraticích mrtvice ranila a od té doby stala se Markéta jeho jedinou těšitelkou. Ona však také dovedla mu nahraditi vše. Opatrovala otce svého s vroucí starostlivostí, s ním se radovala a s ním rmoutila. Ve chvílích vážných slovy srdečnými plašila chmůry s čela jeho a v dobách veselejších svým rozmarem a lichocením otce bavila. Toto vše, jakož i sličnost a bohaté dary ducha jejího učinily ji otcovým miláčkem. S jakou pýchou patřival na ni, když některý rytíř neb zeman okolní ho navštívil

a krásou i příjemností její byl všecek unesen. Toho byla sobě Markéta vědoma a proto, kdy za dobré uznala, svého vlivu na otce používala. Když dnes viděla, jak chasa hradní horlivě vše na hradbách připravuje, tušila, že nebezpečnosti není daleko. Zanechala práce své a seběhla k otci, aby byla u něho a pomohla mu nésti tíži starosti.

„Proč jsi poručil, otče, opravovati příkopy?“ tázala se s milou starostlivostí, hladic svalnaté ruce otcovy. „Blíží se snad zlý nepřítel?“

„Ještě nikoliv, milé dítě, očekávám však, že ani nás neušetří. Právě jsem přemýšlel, co činiti, abys ty byla v bezpečí. Potvrdí-li se zpráva, že Hvězda z Vicemilic i sem zámířiti hodlá, pak musíš, Markéto, na čas na Šternberk k panu Holickému. Tam jest hrad pevný, obránců hojně a já aspoň budu zbaven starostí o život tvůj.“

„Jak, ty bys chtěl, abych tebe opustila a nechala tě tu v nebezpečnosti samotného? To se nikdy nestane. Raději s tebou umru, než jinde s úzkostí na tebe vzpomínati. Nemysli si, že jsem tak slabou. Dovedu také mečem se oháněti a šípy strílet. Na to ani nemysli, že mne outud dostaneš a teď mi pověz vše, co tě tíží.“

Tvář Markěty se mezi řeči zarděla a hlas její zněl určitě. Pan Bohuslav skutečně neodvážil se něčeho namítati. Znalť Markětu a věděl, že od svého úmyslu neustoupí a proto jal se jí vykládati o Hvězdovi a nebezpečnosti, které by Ostromeci z jeho objevení se povstati mohlo.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Beseda katolická uspořádala opět jako leta předešlá slavnost vánočního stromku dne 23. prosince m. m., jížto účastnil se též J. Em. nejdůst. pán František de Paula kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský a druhý náměstek starosty měst pražských dr. Vlček. Jeho Eminenci nejdůst. p. kardinála uvítal vzletnou řečí vdp. prof. Jan Drozd a k dítkám srdečnými slovy promluvil dp. Ant. Kašpárek. Celkem bylo poděleno 160 dítek.

Z Říma. Dne 23. m. m. přednesli kardinálové ústý nejstaršího kardinála Lavalette obvyklé vánoční blahopřání, načež proslovil svatý Otec toto: Stačí málo slov přesvědčiti vás, milovaní bratři, že boj s Itálií se každým dnem

zostřuje. Dolehání nepřátel na nás, kteří nás obklopují, stává se stále prudší, mluva jejich stále jasnější a každá příležitost jest jim dobrá dost, aby nové hanebné úklady proti papežství kuli. Události, které se dne 2. října téměř před našima očima odehrály, jsou ovšem dosud ve svěží paměti. Rozzuření dětskou láskou národův k nám putujících, chtěli naši nepřatelé zbožné toto jednání za každou cenu překaziti i provedli plán svůj s nestoudným cynismem. Pronásledovali bezbranné, pokojné cizince, hanobili papeže a církev, pomlouvali, lhali a nespokojení tím, porádali v celé říši schůze, aby našli prostředky, jimiž by se poměry naše staly ještě tísnivějšími! Kdežto tito zlí veřejné a bezohledně bojují, líčí jiní vážnost k papežovi a církvi, aby obě tím účinněji utiskovali. Ponechávají rovněž hanobitelům volné pole, ano hledí podníti i zášť luzy proti papeži, líčíce ho lživě jako nepřítele Italie. Odstranění jistých zákonů se sice vzpírají, ale proto jen, poněvadž to jejich zájmům slouží. Zakony tyto poskytují jim možnost ospravedlniti se před cizinou a vnitřní tkanivo říše upevniti, aniž by musili při tom boj proti náboženství stěžovati. Tvrdí, že šetří duchovní moci papežovy, nejraději by ale dle libovolných svých názorů jí meze a cíle uložili: nechtějí nic než podrobení církve státu. Ujišťují, že poulníci plné ochrany požívají, ale dovolují, aby luza byla stále proti nim podněcována. A tak poměry stávají se stále chmurnějšími. Styky naše s věřícími jsou rušeny a jsou-li obtíže již v míře tak veliké, kdož může říci, co by se stalo pro případ velikého hnutí lidu neb dokonce v době války? A proč všechny ty nesnáze? My nejsme jejich příčinou, neboť hned od dosednutí svého na trůn zůstali jsme stejni. Věrní svědomí svému a povinností přejatým, žádali jsme za své právo, zvláště pokud Říma se týče, kterýž prozíratelnost i století papeží prikázaly. Nedotknutelnost práv našich dá se jistě s neodvislostí, blahem a velikostí Italie srovnati. Ano, dobrá shoda se svatou Stolicí pojistila by říši na venek i uvnitř nová dobrodíní. Poněvadž pravdy ty vždy v nezměněné formě jsme zastávali a hlásali, musíme věriti, že příčina vzrůstajícího nepřátelství není v nás. Vězí v tajných pletkách sekt, jak i z posledního parlamentárního rokování vysvítá. Sekty ty chtějí papežství oslabiti, křesťanského ducha zničiti, a poněvadž již ani tam, kde by měly na odpor narážeti, žádných překážek nesledávají, nemá smélost jejich již mezí. Kam to povede, ať to ředitelé státu rozváží. Zkáza mravů a bezbožnost musí na konec stát a společnost zahubiti. Katolíci musí vážné pamětliví býti nebezpečí, jimž víra jejich jest vydána a pikle,

kteréž proti církvi se kuží stále na zřeteli mří. Úzce spojení s papežstvím musí věřící katolické církve tvořiti vytrvalou a nezníciitelnou hradbu proti všem smélostem vyzývavým. — Dne 30. m. m. přijal sv. Otec k novoroční gratulaci třetí a poslední serii zástupců diplomatických, mezi nimiž nalezali se také vele vyslanec francouzský a ruský diplomat Izvojskij. Sv. Otec měl s francouzským vele vyslancem rozmluvu, kteráž déle než hodinu trvala a měla ráz velmi přátelský.

***—* Nově jmenovanými kardinály jsou,** jak jsme již oznámili, kníže Ruffo Scilla a Mgr. Sepiacci. Msrgr. Scilla spravoval asi dva roky nunciaturu v Mnichově. Pochází ze staroslechtické rodiny neapolské a narodil se dne 8. května 1841 v Palermu. Pius IX. jmenoval jej r. 1877 arcibiskupem v Chietti. Roku 1887 byl jmenován nunciem v Mnichově, šel však dříve do Londýna, kdež byl přítomen jako zástupce papežův jubilejním slavnostem královny Viktorie. R. 1889 povolán byv do Říma zpět, zastával tam úřad majordoma Jeho Svatosti a prefekta Stolice spošt. lské. — Msrgr. Ludvík Sepiacci pochází z malé dědiny Castiglione del Lago v biskupství Perugianském. Narodil se 12. září 1835. Vstoupil již v 15. roce věku svého do noviciátu Augustiánův, dokončil svá studia v Perugii, kdež také přednášel ve svém klášteře filosofii a theologii. Roku 1860 povolán byl do Říma, kdež působil jako rektor studií v klášteře sv. Augustina. Po několik let vyučoval také v klášteře Augustiánův v Gentu v Belgii. Vráťv se opět do Říma, stal se regentem studií řádu, gener. tajemníkem a konečně gener. prokurátorem. Na universitě římské učil theologii a Pius IX. jmenoval jej konsultátorem kongregací ritův, inkvisice, indexu a záležitostí mimořádných. Lev XII., jenž mohl učeného řeholníka pozorovati za své činnosti v Perugii a tam již mu přítelem byl, jmenoval jej r. 1883 biskupem, svěřil mu později správu ústavu „Academia Ecclesiastica“ a jmenoval jej r. 1888 tajemníkem kongregace biskupův a regulárův.

Literární oznamovatel.

***—* „Blahoslavený Heřman Josef,“** řeholní kanovník premonstrátský. Život a důkazy svatosti jeho. Sepsal a s povolením představenstva řádu vydal P. Isidor Theodor Zahradník, řeholní kanovník premonstrátský král. kanonie na Strahově v Praze. V Brně 1891. Tiskem papežské knihtiskárny benediktinův Rajhradských. Nákladem kr. kanonie strahovské. — Neobyčejně překvapil nás dp. P. Isidor Theodor Za-

hradník bratr známého a oblíbeného spisovatele, Bohumila Brodského, svým prvním spisem, svrchu nadepsaným, jež vřadujeme mezi spisy toho druhu nejlepší. Seznamuje nás na základě pramenů nejlepší se životem a důkazy svatosti blahoslaveného Heřmana Josefa, řeholního kanovníka premonstrátského, jenž jest nám Čechům, ačkoliv jsou v Čechách tři kanonie tohoto řádu, úplně neznámý. Těšíme se, že pan spisovatel, který dobře započal, bude též horlivě pokračovati a ještě mnoha tak výtečnými spisy literaturu naši obohatí.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Matěj Kouba, far. Těnovický, 17. prosince 1891, (nar. 24. února 1839, vysv. 30. července 1865).

Ustanoveni jsou:

- P. Benignus Kačerovský, kněz ř. sv. Augustina, za admin. in spirit. v Řenčově;
p. Jan Divíšek, kapl. Mirošovský, za admin. v Těnovicích;
p. Ludvík Čahoun, koop., za admin. ve Vršovicích.

Uprázdňená místa:

- Proboštní* při král. kapitole u Všech Svatých v Praze, od 21. prosince;
Těnovice, fara patr. nejdůst. metropol. kapitoly u sv. Víta v Praze, od 21. pros. 1891;
Vršovice, fara liberae collat. archiep., od 1. ledna 1892.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. Sychra, kapl. Ústecký, za admin. do Výprachtic;
p. Vojt. Jelínek, kapl. Poděbradský, za admin. do Vrbice;
p. Karel Truxa, admin. Mlázovický, za II. kapl. do Ústí nad Orli;
p. Frant. Chládek, kaplan, za admin. ve Stěžerách;
p. Frant. Knižek, kapl. Lužanský, za II. kapl. do Lomnice;
p. Jos. Peřina, koop. Rannský, za kapl. do Lužan;

p. Ladisl. Leder, koop., za admin. do Licibořic
p. Josef Dvořák, far. v Licibořicích, vstoupil na odpočinek.

Uprázdňené místo:

Licibořice, fara patr. náboženské matice, do 11. února 1892.

Připomenutí.

O nikoho nestará se svět více, jako o kněze, avšak na nikoho nezapomíná svět tak brzy, jako na kněze — rov kněze zřídka kdy zdobí pomník vděčnosti!

Blahověšť již od počátku svého věnuje každému zemřelému knězi vřelou vzpomínku. Připomíná sice toliko nejdůležitější dny jeho života: den narození, vysvěcení na kněze a úmrtí; není to sice mnoho, ale jest jisto, že těchto pár slov jest jediným pomníkem mnoha horlivých kněží! Ježto svět na zásluhy a dobré skutky kněze rád zapomíná, mnohdy schvalně je umlčuje, nebo docela nečinnost duchovenstvu osměluje se vytýkati, umlčeli jsme si, počínaje letošním rokem, zásluhy každého zemřelého kněze v Čechách stručnými slovy vyličiti; aspoň takovýto pomník mu postaviti a tak památku jeho pro věčné časy zachovati.

Ježto těžko jest nám zásluhy, jakož i důležitější události ze života každého kněze věděti, anebo je shledávati, doufáme, že vele důstojní páni bratří budou nás v tom ochotně podporovati. Žádáme tudíž každého, jemuž jest životopis zemřelého znám, aby zemřelému tu službu lásky prokázal a životopis jeho krátce napsal a nám jej zaslal, anebo aspoň nejdůležitější dny a události z jeho života a povahu zemřelého nám oznámil. Nejlépe ovšem by bylo; kdyby o pohřbu každého kněze přítomní duchovní vespolek se uradili, kdo životopis zemřelého *stručně* napíše.

Redakce.

Blahověšť možno obdržeti též na intence; kterým žadatelům z loňského roku intence dosud zaslány nebyly, obdržel je co nejdříve. Kdo přihlásí se za odběratele na intence a nedostane intence ihned, nechtě nepovažuje to za znamení, že žádosti jeho vyhověno nebude; během roku dostane se mu jistě intenci a může tudíž beze obavy býti odběratelem Blahověsta.

OBSAH: Kázání na neděli I. po zjevení Páně. — Kázání na neděli II. po zjevení Páně. — Blahověstu: „Na pouť I. P. 1892.“ (Báseň). — Sv. Jana Zlatoústého některé listy Olympii psané. — Některé zkušenosti z duchovní správy. — Svatí tři Králové. (Báseň). — Slova uvážení hodná. — V zajetí. (Povídka). — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihhtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV., 34.)

K á z a n í

na neděli třetí po zjevení Páně.

„Pane, služebník můj leží
doma, šlakem poražený a zle
se trápí.“ (Mat. 8, 6.)

Zajisté nemálo pohnouti se musí srdce
citlivého člověka, když pozoruje a uváží
tu lásku a péči, kterouž setník v dneš-
ním sv. evangelium pro nemocného svého
služebníka na jevo dal. Pohrdali na větším
díle pohané svými otroky, a to nemálo, a
kterak hrubé a nelidské bývalo začasto je-
jich s nimi nakládání. Než dnešní setník
zachoval se v tom ohledu docela jinak,
bylť on také pohan, ale jak velice trnouti
musí člověk, když slyší, kterak subohými
otroky začasto hůře než s dobyt看em se
zacházelo; tak velice radostí splasati musí
každý, kdo srdce na svém místě má, když
pozoruje, kterak laskavě onen dnešní po-
hanský setník k otroku svému se měl.
Neboť hle, on sám pospíchá k Ježíši, aby
mu zdraví vyprosil; on představuje Ježíši
pln útrpnosti veliké trápení šlakem pora-
ženého; a kterak radostně chvátá k do-
movu, jakmile slyší ta slova: „Jdiž, a jak
jsi uvěřil, staniž se tobě.“

Dobrý to pán, dobrý to hospodář!
Takovi měli by býti hospodářové všickni.
Oni by měli své podřízené otcovsky milo-
vati, jich ve všelikých jejich potřebách
laskavě se ujímati, o jejich časné a ještě
více o jejich věčné blaho co nejhorlivěji
se starati. Já pravím více o jejich věčné
blaho; neboť jako věčná blaženost mno-
hem více jest, nežli blaho vezdejší, rovněž
tak má také hospodář větší péči míti o

duševní blaho svých podřízených, než o je-
jich dobro vezdejší. Má-li ale hospodář
k duchovnímu a spolu také k časnému
blahu svých podřízených napomáhati, tu
musí ledačemu přistup do svého domu za-
meziti, musí ledačos od svého domu zapu-
zovati, a naproti tomu ledačos do svého
domu uvéstí. A to bude obsahem mé dnešní
řeči. Ukáži vám totiž: 1. Co má křestan-
ský hospodář od svého domu vzdalovati,
a 2. co má ve svém domě zavéstí.

Doufám, že mne pozorně vyslechnete,
zvláště pak vy, hospodáři, jenž se svými
podřízenými dobře myslíte, že si slova má
dnešní k srdci vezmete a jich bedlivě še-
třiti budete. To jest moje přání, moje žá-
dost, a protož započnu hned ve jménu Páně.

I.

Abych slovo dané splnil, přikročím
tedy již k věci a především podotknu, co
má křestanský hospodář od svého domu
vzdalovati aneb z něho vypuditi. Nebudu
však tu žádných okolků dělati, ale bez
obalu řeknu, co na srdci mám.

Jsou, moji milí, mnohé příbytky, kde
křestanské rodiny bydlí, pod jejichžto kro-
vem ale marně bychom hledali život ta-
kový, jaký na křestany přísluší. Toho však
největší vinu nesou hospodářové, jenž sice
křestany se nazývají, ale vskutku křestany
nejsou. Neboť hospodář, jenž v pravdě
slouti chce hospodářem křestanským, má
od svého domu vzdalovati vůbec všecko to,
co jest nekřestanské, všecko, čím Bůh zne-
uctěn bývá; všecko, čím dobrý mrav a
počestnost úhonu bere; všecko, co jest hřích
neb k hříchu vábí, k hříchu příležitost
dává; všecko, co věčné spasení a vezdejší

blaho podřízených v nebezpečení uvádí. To vše má od domu svého vzdalovati hospodář křesťanský. Než to jsem mluvil všeobecně, musím pak ale já pro lepší pochopení pozorna učiniti na několik zvláštních věcí, před nimiž chrániti má bedlivě dům svůj hospodář každý.

a) Co tak často po příbytcích našich slyšeti jest, bývá hanebné proklínání a sakramentování. Hospodář zlořečí, hospodyně zlořečí, děti zlořečí, čeleď zlořečí. To však nemá hospodář křesťanský v domě svém trpěti, to má od svého příbytku vzdalovati. V domě křesťanském nemá ani klivé slovo býti slyšeno. Především nemá to činiti sám hospodář, nemá pak také trpěti, aby to činili jeho děti a ostatní domácí. Při dětech již z počátku nemá dopustiti, by si klení vzaly v obyčej; služebníka ale, jenž má ten ohavný zvyk, že kleje, lidi a dobytek zlořečí, svaté svátosti zneuctívá aneb dokonce Bohu se rouhá, takového služebníka, pakli napomenut se nelepší, nechť co nejdříve z domu vyhostí, neb byť by i člověk takový byl pracovník ten nejlepší, škodí mu přec jen více, nežli mu prospívá, ježto děti kazí a požehnání Boží z domu vyhání.

b) Hospodářové a hospodyně, nedopouštějte, by tento hřích k vašemu těžkému zodpovídání a k vaší škodě ohyzdil křesťanské příbytky vaše. Nepřipouštějte však také, aby všeliké jiné neslušné, oplzlé, rozpustilé řeči v domě vašem se vedly a podobné písně se rozléhaly, neb to jest to druhé, co křesťanský hospodář od svého domu vzdalovati má, to jest to druhé, co v obydlí svém žádným způsobem trpěti nemá. Takové věci, dle slov sv. apoštola Petra, nemají ani mezi křesťany býti jmenovány. Kde tedy podobné řeči a písně se trpí, tam není pravého křesťanství; kde řeči se vedou, které satan do srdce a do úst klade, kde písně se pějí, jež nikoliv vnuknutím Ducha svatého, nýbrž vnukáním pekelných duchů na světlo vyšly, kde hřích se velebí a chválí, kde ďáblu příjemné zpěvy zní, aj, tu není dům křesťanský, tu se prokazuje ďáblu ne menší čest, nežli někdy v chrámech pohanských; neb takovéto oplzlé, hanebné řeči jsou takřka kadidlo, jež ďáblům ku cti se zapaluje. Kdo tedy mezi vámi křesťanským hospodářem chce slouti, kdo svému příbytku čestné jméno domu křesťanského získati a zachovati chce, ten nechať takové řeči a zpěvy ve svém domě mezi svými dětmi a podřízenými dokonce

netrpí; žádné nečisté, žádné dvoustranné slovo ať se nemluví ani při jídle, ani při práci, ani při odpočinku a při vyrazení. Kdo cos podobného si dovolí, budiž napomenut; nedbáli však napomenutí, budiž, je-li domácí pokárán a trestán, je-li cizí, z domu vypovězen.

c) Konečně pak nemá křesťanský hospodář v domě svém dokonce trpěti: hříšné a mravům nebezpečné schůzky, zvláště schůzky noční. Nad takovými nočními schůzkami provozuje kníže noci, kníže temnosti svou vládu a moc. Temnost noční jest to rouško, jímžto zlý nepřítel zastříti slibuje ty, jenž zlé činiti chtějí, aby své hanebnosti provozovati mohli neviděni od lidí, ale nikoliv neviděni od Boha. Takovéto schůzky staly se již pro mnohé prvním lákadlem (vnadidlem), jímžto nepřítel zlý k sobě je připoutal a navždy o nevinnost, pokoj svědomí a o nebe je připravil. Na tisíce jistě běduje jich v ohni pekelném, jenž takovými schůzkami lvu pekelnému do drápů padli a věčně zaklínají a zatracují hospodáře, jenž k těmto schůzkám dvěře otevřené jim nechával a příležitosti k hříchu jim dával. O nemusí-li takový hospodář hrůzou se zachvěti, pomní-li, jak se zodpovídá z toho, že dům jeho jeho vinou a nedbalostí stal se pro mnohé hrobem nevinnosti a najímácím domem náhončí pekelných. Hospodářové a hospodyně, vezměte si k srdci slova tato a bděte bedlivě a svědomitě nad svými svěřenci, by zároveň s nimi nezahynuly duše vaše. Vy pak, otcové a matky, jenž děti máte a do světa je poslati musíte, vy pečujte především o to, aby pevným štítem svaté víry ozbrojeni do ciziny se ubíraly, dbejte tedy o to, aby z mládí školním i domácím cvičením v dobrém byly utvrzeny. Postarejte se jim o službu, v níž by pro zisk vezdejší duši neztratily. Vyhledejte jim hospodáře a hospodyně, jenž dobře dům svůj spravují, aby se vám syn váš co nezbedník a dcera co hanebná nevěstka domů nevrátily. Poptávejte se, byť i v cizině byly, na jejich mravy, hleďte se přesvědčiti o jejich chování, aby vás na stará kolena zármutkem a hořem nesklíčily a abych i já bédovati nemusil nad tou spoustou mravní, kteráž rok po roku v zmáhajícím se počtu plodů nemanželských více a více se jeví.

II.

Než čas jest, abychom dále pokročili. Ukázal jsem vám, co křesťanský hospodář

od svého domu odvracetí a vzdalovati má, nyní pak zbývá mi ještě zodpovídati, co hospodář křesťanský v domě svém pěstovati, co v domě svém má zaváděti. Nerad bych vám však dlouhou řečí svou stal se obtížným a protož jen něco málo v ohledu tomto podotknu.

Není, nejm., šťastnějšího člověka pod sluncem nad toho, jenž bohobojným a ctnostným životem Bohu svému slouží povždy. On má čisté svědomí a pomyšlení na věčnost blaženou sladí mu sebe trpší dny života vezdejšího. A tak šťastnými můžeme býti všickni. A k štěstí tomu sám sobě i svým domácím může a má dopomáhati hospodář křesťanský. On má ze všech svých sil pečovati o to, aby pobožnost a ctnost křesťanská v domě jeho vždy více a více se znáhala. Každý dům křesťanský má býti tím, čím někdy za krásnějších dob křesťanstva skoro každý křesťanský dům býval: totiž utěšeným kosteličkem. V každém domě křesťanském mělo by se poněkud dítí, co se děje v kostele každém. V každém domě křesťanském měla by se také každodenně přinášeti obět, v kteréžto člověk sebe samého se všemi svými skutky a pracemi v dobrém mínění Bohu obětuje. V každém domě křesťanském mají se modlitby chvály a díky, jakož i modlitby prosební před obličejem Páně z rána i večer, před jídlem i po jídle a při „Anděl Páně“ konati. V každém křesťanském domě mají se Bohu prozpěvovati svaté písně, buď v dobách prázdných neb při pracích snadnějších. V každém křesťanském domě má, jakož v kostele, slovo Boží býti hlášáno vyptáváním z kázání, předčítáním a vykládáním sv. evangelium, čtením životů svatých a jiných knih poučujících.

A to vše může se státi, pakli jen šlechetný hospodář upřímně o to se zasadí. Každý hospodář může dům svůj proměnit v chrám Páně. Ó kéž by tu chtěli všickni hospodářové poznati vysokou svou důstojnost. Hospodář má býti knězem božím v domě svém, má býti patriarchou, jakož byli patriarchové starozákonní. Jaká to čest, jaká to vznešenost.

Nuže, hospodářové milí, počínejte sobě vždy chvalitebně ve vznešeném tomto povolání svém. Buďte v pravém smyslu hospodáři křesťanskými. Vzdalujte od svých příbytků vše, což by dobrým mravům a počestnosti na ujmu bylo a pobožnost a ctnost bohumilou mezi svými domácími

dle všech sil svých pěstujte. Učiňte z domů svých krásné domy Boží. Za to budete požívat úctu a vážnost u svých podřízených, budete ctěni a váženi od cizích, a což jest nejlepší, zalíbení a požehnání Boží bude spočívati na vás a příbytech vašich, a odměna hojná dostane se vám za podíl zde i na věčnosti. Amen.

K á z a n í

na neděli čtvrtou po zjevení Páně.

„A aj, bouře veliká stala se na moři, tak že se lodička příkrývala vlnami.“

(Mat. 8, 24.)

Co se to děje dnešního dne na moři? Jaké to povětrí, jaká bouře! Vody hučí v bouři rozkácené, litými větry zdymány slévají a pěni se, zde ohromné hory, onde hluboké tvoří se propasti; uprostřed zjitřeného moře zmítá se loď, na kteréž jest drahý Pán Ježíš s učedníky svými, jimž již ohromné vlny vyzdvihují ubohou loď do výše a opět dolů ji házejí, jako by ji v hlubinách mořských chtěly pohřbiti, již již zpěněné vody ji příkrývají, chtějí ji potopiti, a uprostřed hučícího větru a jekotu vln rozléhá se křik a nárek ulekáných plavců: Pane, zachovej nás, hyneme! Hrozné, strašné divadlo!

Než odkud to, že rozsápání živlové i této, tak mnohými svatými lidmi naplněné loďce záhubou hrozí? Což jest to, že i nad hlavami apoštolům sv. záhubná zuří bouře a lodička Petrova ve vlnách se potápí? Jistě provinili se v něčem apoštolové, a ten, „jehož i větrové i moře poslouchají“ poručil živlům, by pomsty vzali na nich? Ó nikoliv, oni se neprohřešili, oni v ničem se neprovinili, ale byl jediný mezi nimi, jenž hněv Boha živého na celý sbor apoštolský uvalil. Slyšte, co praví sv. Ambrož: Byl tam na lodičce Šimon Petr, byl tam též Jidáš zrádce; Petrova víra držela loďku, nevěrnost Jidášova jí zmítala; ticho panuje, kde samotén jest Petr, kde však Jidáš se zdržuje, tam se hrne bouře; Petra doprovázely povždy zásluhy jeho, než on byl zkrácen nepravostí zrádcovou; a tak tedy proviněním jediného, všech ostatních zásluhy nebyly bezpečny.

Ano tak tomu jest, dr. v Kr., často prohřeší se jediná toliko duše v obci a přece musí všickni ostatní té samé obce

pocítiti metlu, kterou Bůh ku shlazení nepravosti, jižto jednotlivec se dopustil, všechny šlehá. Kterak to, domýšlí se snad mnohý? I zcela pochopitelně. Hle, tam nepozornosti jednoho vypuká plamen, nabývá prudkosti, šíří dům celý, uchvacuje sousedy a celá obec lehne popelem, a tak vinou jednotlivce kvílí, nařiká, běduje, trpí osada celá. Zde opět nepořádný hospodář zastaví, promarní, hrdlem prožene vše, domáci trou bídu a nedostatek, děti a vnuci jdou žebrotou; vina jediného trest, chudobu a bídu uvaluje na rodinu celou. Zdaž pak již poněkud nepozorujete, kterak provinění jednoho tíží a v neštěstí uvrhuje často tisíce jiných a k tomu docela nevinných? Že vskutku tomu tak jest, míním dnešního dne ukázati, a protož pravím: Nezřídka se stává, že pro nepravost jednoho 1. trpí celý dům, 2. trpí celá osada, 3. trpí celá krajina.

Pojednání.

1. Řekněte mi, m. m., zdalíž se nepodobá loď, plavící se na hladině mořské, domu na zemi pevně stojícímu? Neslouží-li plavcům na vodě za obydlí koráb, rovněž tak, jako nám na zemi obydlím jest dům? A nyní se táží, kdož pak medle obyvatelů lodičky dnešní uvrhl v nebezpečenství hrozné, v nebezpečenství utonutí? I byl to jeden, sám jediný, člověk bezbožný, Jidáš Iškariotský, jak jsme slyšeli, který, byť by i tehdaž nebyl toho mínění býval, spáchat zradu na Pánu a Mistru svém, přece již tajným byl zlodějem. „Zloděj byl a měsíc maje,“ dí o něm sv. Jan. Ano za příčinou hříchu Jidášova přepadla lodičku bouře, jež všechněm bez rozdílu nebezpečenstvím hrozila. Co však jest loď na vodě, to jest dům na zemi pevné. A tedy často pro hřích jednoho trestu podrobiti se musí dům veškeren.

Hle, tam po tiché hladině mořské pluje koráb k městu Tansis, jasné svítí slunce, příznivě vanou větry a plavci jsou dobrého rozmaru a naděje dobré. Však běda ti, lodi ubohá, neb nevědouc v sobě chováš zárodek neštěstí svého. Neb v tobě nalezá se neposlušný prorok, kterého Bůh do Ninive obeslal, aby chlípým obyvatelům hněv a hrozby jeho zvěstoval, který ale, boje se Ninivitů, úřad svůj nekoná a pomocí tvou na útěk se dává. A nastojte, sotva že od pobřeží odrazila loď do moře rozsáhlého, „Hospodin poslal vítr veliký na moře, i stala se bouře veliká;“ větrové

hučí, moře bouří, vlny se věží, koráb sem tam se zmitá, vlny naň dorážejí, vody rostou — Pane na nebesích, vše v několika minutách bude pohřbeno ve vlnách. Než, kdo jest toho všeho vinen? Jeden, jeden toliko, neposlušný prorok Jonáš, tento samojediný uvalil hněv Hospodinův na loď veškeru. Tedy samotný Jonáš? Ano, vždyť se sám přiznává, říká: „Já vím, že pro mne bouře tato veliká přišla na vás.“ Čeho sobě ještě žádáte? „I vzali Jonáše a uvrhli ho do moře: i přestalo moře od vření svého.“ Nyní bych rád věděl, zdaž by mohl kdo ještě patrnějšího důkazu žádati k přesvědčení, že často jediný bezbožník v domě neštěstí a trest uvaliti může na všechny domáčí. Pakli by snad ještě mnohý pochyboval, nuže slyšte, co vypravuje svatý Ireneus (Tim. 1, 3. c. 3.). Sv. Jan evangelista vstoupil suedníky svými do jistého domu, v němž se právě kacíř Cerintus nacházel. Sotva však, že Jan vědomosti o přítomnosti onoho arcikacíře dostal, opustil rychle dům onen a zvolal: „Utěcme rychle z domu toho, poněvadž Cerintus, tento nepřítel Boží se v něm zdržuje.“ A hle, sotva že prah překročili, sesul se příbytek onen a zasypal obyvatelů všechny. Tak, bratři a sestry moje, začasto bývá jediný bezbožník příčinou záhuby celého domu. Pročež slyšte napomenutí Ducha sv., jež v knize Ecl. (Sirach 7.) praví: „Odstup od nepravého a uchýlí se od tebe zlé.“ Neb, kde není hříšníka, dokládá sv. Augustin, tam nezahyne dobrý; jakoby říci chtěl: Kde bezbožný přebývá, tam i dobří zkázy se co báti mají. O jak mnohý příbytek jest zcela spustlý, slunko štěstí nesvití jemu a požehnání Boží odstoupilo od něho. A přec jest otec pilný, matka nábožná, dítky dobře zvedeny; kde vězí chyba? Děvečka jest hříšnice, čeledín ničema; tyto jsou původci všeho neštěstí, jenž dům tento stihá. A odkud pomoci? „Vyvrz děvku tuto,“ tak psáno jest v knize Genesis. Ano vyvrz děvku tuto a uhostí se opět požehnání v domě tvém, nemoc pomine, trest přestane. Ano pravda jest to, že pro nepravost jednoho trpí často dům celý, než co pravím toliko dům, ach nezřídka celá osada,

2. O vy obce, kdybyste tázati se mohli, odkud to zlo, jež vás navštěvuje, odkud mnohé ty nemoce, jimž lidé, dobytek i úroda podléhá, odkud mnohé ty požáry, jenž vše, čehož v 10, 20 a 30 letech pilné ruce vaše vydobyly, v okamžení stráví, kdybyste, pravím, Boha tázati se mohli,

jako plavci proroka Jonáše: Pověz nám, pro jakou příčinu toto zlé jest nám; ó jak často byste uslyšeli: Pro nepravost jednoho. Ano jediný bezbožník jest v obci a trestu podrobena jest obec celá. Nejednou se stalo, praví sv. Salvianus, že za příčinou jediného člověka bezbožného, vše dobrá škodu utrpěla a proviněním jednotlivce, že všickni trestu propadli. Vstupte jen v duchu do města Jericha a tam na své vlastní oči spatříte, že pravda jest, co jste až posud slyšeli. Když Israelští město to vydobyli a na rozkaz Boží vyplnili, velel Josue ve jménu Božím ohlásiti, aby žádný ni toho nejmenšího z kořisti si nepřivlastnil a nepodržel. Kdož však rozkazu toho v celém městě nešetřil, byl Achan, vojin, jenž lakomstvím sveden, stkvostný plášť červený, pravidlo zlaté a dvě stě lotů stříbra z kořisti odcizil. Slyšte, co praví dále písmo svaté: Achan vzal něco z věci zaklené; i rozněval se Hospodin na syny Israelské. „Nebudeš moci obstáti před nepřátely svými,“ praví Hospodin k Israeli, „dokud nebude vyhlazen z tebe, kdo tím hříchem poskvrněn jest.“ Nyní byl zločinec vyhledán a Josue řekl k němu takto: Že jsi zkormoutil nás, zkormoutiž tebe Hospodin v tento den, i ukamenoval jej veškeren Israel. Hle, pro krádež jednoho, měl trpěti celý Israel. Ještě však jasnějšího příkladu, kterak za často celá osada, celé město pro hřích jediného člověka trpěti musí, nalezáme u sv. Matouše v k. 2., kdež čteme: „Herodes král zarmoutil se, i všecken Jerusaleém s ním.“ Ano Herodes, tento bezbožný král a nepřítel Boží byl původcem zármutku města celého, a nad to vše připravil Jerusaleém o to štěstí, spatřiti hvězdu, jež by je ku Kristu byla uvedla. Neb jediný Herodes byl příčinou, že zmizela hvězda před zrakem celého města, ano i oněm třem mudrcům, dokavad v Jerusalemě meškali; jakmile ale město opustili, „aj hvězda, kterouž byli viděli na východu, předcházela je.“ Že však jediné vinou Herodesovou ukryla se hvězda před zrakem Jerusalemských, toho rukojmím jsou nám slova, jimiž Pán velel, by se nenavraceli k Herodesovi.

Kéž by přec jednou porozuměli tomu chtěli všickni v úřadech postavení a jednotlivých měst a obcí představení, ježto z bázlivé nedbalosti dlouhá za často léta nepravostí ničemných osob přehlížejí, co úřad káže nečiní a tak nejen zrádci na povinnosti své, nýbrž i často původci ne-

šťestí celých měst, osad a obcí se stávají, jež, jak důvodno jest, pro hřích jednotlivce často trpí celé město, celé obce; neb dí Hospodin ústy Ezechiele proroka: „Aj, já vytrhnu meč svůj z pošvy jeho a zabiji v tobě spravedlivého i bezbožného.“

3. Však, zejm., jako jediný bezbožník bývá nezřídka původcem neštěstí rodin celých a obcí, rovněž tak často pro jednoho hříšníka trpí celá země, celé království. Pro nepravost jediného tíží kletba národ celý, nebývá často nebem dopráno celému národu štěstí v podnikání, vítězství v boji, vyslyšení proseb o zdar a požehnání. Slyšte, co řeknu. Prorok Isaiáš, pln svatého nadšení, vypravuje s radostí velikou v 6. k., jakých zvláštních vidění dostalo se mu toho roku, v němž král Oziáš byl zemřel, neb dí: „Léta, kteréhož umřel král Oziáš, viděl jsem Pána, sedícího na trůnu vysokém a vyzdviženém.“ Než proč asi udává prorok onen velký rok, kteréhož umřel král Oziáš? Proto, dokládá sv. Jan Zlatoustý, že, dokaváde hanebný Oziáš panoval v Israeli, nebe bylo zavřeno, milost odňata, že proroci oněměli a Bůh lidu svého nenáviděl. Hle, tak pro jednoho chlípíka trestá Pán národ veškerý, odjímá mu milosti své, nemluví skrze proroky, není mu nakloněn a to tak dlouho, dokud zlý král nepravostí svou hanobí a przní trůn královský. Nedomnívej se však žádný, že tak všeobecná pohroma celých krajin následkem bývá provinění bohaprázdného toliko panovníka, bohaprázdného krále; ó nikoliv, neb zdaž jsme neslyšeli, že i pro přestupek jediného Achana, sprostého to vojína, v nenávisti měl Bůh veškeren národ israelský a na tak dlouho potřebné ochrany a pomoci mu odepřel, pokud vinník bydlel v středu jejich? Proto docela všeobecně praví Origenes: nezřídka se stává, že jediný hříšník hněv Boží uvaluje na národ celý, na zemi celou.

A vskutku, nebylo-li celé vojsko israelské na hlavu poraženo od Filištinských, za příčinou Ophni a Fines, nezdržných to a bezbožných synův kněze Heli? Zdaž nemusilo 70.000, pravím sedmdesát tisíc lidí v několika hodinách morovou ranou padnouti, a toliko pro hřích Davida, krále? Nestalo-li se to vinou jediného smilníka z pokolení Benjamin, že celá krajina zpustla a že celé téměř pokolení Benjamin zničeno bylo? Ach, jeden hřeší, a celý národ trpí, celá krajina podlehá trestu. Ó již se docela nic nedivím počínání jistého vůdce

vojenského, jménem Narses. Táhl totiž vůdce tento s císařským vojskem do pole proti Gothům. Již pohotově stojí veškeré pluky, očekávající znamení k bitvě. V tom však okamžení dochází vůdce zpráva o zločinu od jednoho z jeho vojinů spáchaném. Co činí vůdce? I nedává znamení k bitvě, pokud by patřičně nepotrestal zločince, obávaje se, že by místo požehnání, kletbu vyřkl Pán nad vojskem jeho. A dobře měl, neb často se děje, že vinou jednotlivce trpí celý národ, krajina celá. Ovšem přichází snad mnohemu řeč má tvrdá, a zdá se, jakoby zdravému rozumu na odpor stála, ano snad docela mnohý bude hlavou vrtit, nemoha vysvětliti sobě, kterak by dopuštěním dobrotivého a moudrého Boha provinění jediného státi se mohlo příčinou trestu tak mnohých. Než kdož jsi ty, jenž bysi Boha z nemoudrosti a nespravedlnosti vinití chtěl? Či nečetl jsi ještě nikdy, co praví Job v k. 36, 23. 24.: „Kdož bude moci zkoumati cesty jeho? aneb kdo smí jemu říci: Učinil jsi nepravost? Pamětliv buď, že neznáš díla jeho, o kterémž zpívali muži moudří.“ A protož, byť by i před okem našim zahalení zůstali nevyzpytatelní soudové jeho, pravda jest a zůstane na věky, že pro hřích jediného trpí často celý dům, celá osada, celá zem. To ztvrzuje písmo, to dosvědčují otcové svatí, toho svědkem jest zkušenost, to vysvítá z událostí mnohých. Nyní mluv kdo, co mluv, tak tomu jest a nic se nedá upříti.

Pakli tedy, dr. v Kr., jak dokázáno, že spravedlivý Bůh pro jediného hříšníka celé domy, celé osady, celé krajiny trestem stihá a hubí, jaký trest často k očekávání má dům onen, v němžto se ni jediné zbožné duše nenalezá? kdežto hospodář kleje, Bohu se rouhá a se opijí; kdežto hospodyně sváry a různice miluje a se nadýmá, kdež dítky jsou zahálčivé, nectny a zlodějsky, kdežto služebníci a služky jsou lenoši a nesvědomití a rok od roku v hříšné lásce zapleteni? Bylo by divu, kdyby země se otevřela a podobný příbytek s těmito ďábly v lidské podobě pohltila? To samé a mnohem více platí i o celé osadě, o celém městě. Bůh musí trestati hřích. Jediný zloděj Achan, jediný neposlušný Jonáš, jediný nedbanlivý kněz Heli zavdali příčinu, že nejen město celé, ale i celá krajina, že nevinní rovněž jako vinní pocítili trest kárající metly Boží. O ubohá osado, kterak s tebou dítí se bude, pakli nepřestaneš, rok od roku nepravostí množiti a hříšníky

a hříšnicemi se naplňovatí? Ty nepřechováváš toliko jediného zloděje Achana, ale více rukou zlodějských; ty v sobě nechováš jen jednoho neposlušného Jonáše, ale množství těch, jenž beze vší bázně, ano s posměchem božská přikázání i církevní přestupují; v tobě nepřebývá jediný zrádce Jidáš, ale více, mnohem více srdcí falešných a nevěrných; mezi zděmi tvými nedlí toliko jediný ctižádostivý David, nýbrž přemnoho ctiutrháčů bližních svých a pomluvačů, slovem ty máš snad více zlých obyvatel než dobrých; kterak obstojíš před Pánem, kterak ujdeš hněvu jeho?

Ach, př. dr., nezbyvá jiného prostředku ujiti záhubě hroziící, než abychom upřímně hříšného života polepšili a pak s nábožnými apoštoly, pro zrádce Jidáše v patrné života nebezpečnosti upadšími, s největší důvěrou Krista o pomoc vzývali: „Pane, zachovej nás, hyneme!“ Hyneme vinou svou, hyneme vinou bratří a sester svých, kteráž u tebe bez trestu zůstati nemůže. Ó uděliž nám té milosti, abychom od této chvíle, tvé přísné spravedlnosti se bojíce, neskončené milosrdenství tvé a dobrotu z celého srdce milovati mohli a velebiti bez přestání! Amen.

Ve chrámě Svatovítském.

Korím se Ti, Bože vlídný,
v této klenbě velebné,
poklekám tvor slabý, bídný,
šepce zvuky prosebné.

V prsa biji a se modlím:
„Bože, milostiv mně buď
hříšnému,“ kde bídný prodlím,
v pokoře v svou tluka hrud.

Nech mne vzhůru pohlednouti
na klenbu té svatyně
a pak k Tobě zraky vzpnouti
ve blažené hodině.

Otče lásky, Bože svatý,
přijmi srdce mého dík,
kdy tu láskou k Tobě vznáš
v posvátný dlím okamžik.

Velebnou zře stavbu Tvoji,
tento skvostný svatý stan,
klaním se Ti, dobra zdroji:
Veleben buď světa Pán!

Skytni sílu, dokonati
dílo ku Tvé chvále, etí,
přej pak v něm tu poklekati,
Tobě se tu modliti.

Svatý Víte, ve svém jasu,
jemuž dóm ten zasvěcen,
pros, ať jeho zříme krásu
plnou, celou v brzký den.

Vy zde pochovaní svatí,
proste Boha v nebi svém,
láskou k dílu tomu jati,
by se zaskvěl slavný chrám.

Svatí naši patronové,
přimlouve se v nebi svém,
ať již dílo skvostné, nové
ční tu dokončeno všem. —

*Krajané Vy, kde jste který,
složte hřivnu na oltář!*

Dík Vám za to bude sterý
chrám lesk a skvost a zář.

Prof. M. Kovář.

Sv. Jana Zlatoustého některé listy Olympii psané.

Předmluvou opatřil a tlumočil J. Hlasivec.

(Pokračování.)

Pozorovalás, jak obezřetný a moudrý
jest Bůh? Poznalas ty divy mimo lidské
očekávání Jím působené? Všimlas sobě
Jeho dobroty a prozřetelnosti? Nedej se
ničím znepokojovati a překvapiti. Děkuj
Mu ve všem, chval a veleb, obdivuj Jej,
a byť bys sebe více nepokojů, bouří a hrůz
před sebou měla, nedej se tím v nepokoj
vésti. Největší protivenství, která všem
hrozí neodvratnou zkázou, přece Božskou
moc neochromí. On může pozvednouti ty,
již klesli; pobloudilé na pravou cestu
vésti; ty, již pohoršením se dali unéstí,
zas polepšiti; tisícířými hříchy poskvorné
může očistiti a je ctnostnými učiniti; mrtvé
vzkřísiti; co porušeno, novou slávou při-
oditi; co sestaralé, obnoviti. Může-li po-
ručiti, aby to, co ničím není, něčím se
stalo; mohl-li vše, co zříme, z ničehož stvo-
řiti: tož může i co porušeno a pokaženo,
zlepšiti. Ovšem zahynou mnozí, dají se
pohoršením přítomných okolností mnozí
strhnouti; než i to stávalo se již často a

dobře zas skončilo; kromě, že i po ukon-
čení bouří někteří zúmyslně chtějí zůstatí
mrzáky a v nepravostech pohříženi. Ty
praviš: Tento byl s úřadu svržen a jiný
na jeho místo násilím a nesprávně dosazen.
Proč tě to bouří? Krista přibili na kříž a
Barrabáš na žádost lidu propuštěn na svó-
bodu. Zaslepený lid přál si zachrániti ra-
ději vražedníka než svého dobrodince. Do-
mníváš se, že to nebylo tehdaž mnohým
ku pohoření a že z toho nevzali zkázu?
Stopujme ten děj poněkud důkladněji. Ne-
bylo nutno, aby ten, jenž ukřižován byl,
ihned po narození svém z vlasti se vzdálil
a v dálnou se uchýlil zemi? Jaké krve-
prolití to zavinilo! Jak mnoho nevinných
dítek tu povražděno! Jak v bitvě zabijeni
tu — nedospěli! Kojenci z prsou matek
urvání a vraždění, mléko mateřské ještě
jim ovlažovalo ústa, an již meč v krvi je-
lich se stápl. Mohlo býti děsnější truchlo-
hry? To činil ten, jenž hleděl Krista za-
bíti. Bůh tak shovívavý dopustil provedení
té děsné zloby; proudy krve prolity a trpěl
to, an měl moc tomu zabrániti. Než jeho
shovívavosti původ byla nevyslovitelná
moudrost. Když se Spasitel vrátil z ciziny
a v mužný věk dospěl, odevšad vzplanul
proti němu litý boj. I učedníci Janovi,
jenž přece takovým byl cítělem Spasite-
lovým, oddávali se nepřítivné náladě vůči
němu a záviděli mu. Projevíli pak závist
svou slovy: „Mistře, ten, kterýž byl u tebe
za Jordánem . . ., hle on křtí a všickni
jdou k němu“ (Jan 3, 25. 26.). Ta slova
prozrazují lidi závistí zachvácené. Pro tutěž
příčinu povstal spor mezi jedněmi z nich
a nějakým židem očišťování se týkající,
ve kterémž křest Janův se křtem Ježíšo-
vých učedníků porovnán byl. „Vznikla pak
otázka mezi (některými) z učedníků Jano-
vých a Židy z očišťování“ dí písmo. (I. c.)
Když pak počal divy činiti, jakými tu po-
mluvami byl napaden. Někteří jej Sama-
ritánem nazvali a pravili, že má ďábla.
„Samaritán jsi ty a zlého ducha máš“ (Jan
8, 48.). Jiní nazvali jej podvodníkem: „(Nej
dobrý, ale svádí lid“ (Jan 7, 12.). Mnozí
jej kouzelníkem býti pravili: „Mocí knížete
zlých duchů vymítá zlé duchy“ (Mat. 9,
34.). Takové pomluvy často opakovali; na-
zvali jej žroutem, pijanem, přítelem cel-
ných a hříšníků. „Přišel Syn člověka, jeda
a pije, a pravíte: Aj, člověk žráč a pijan
vina, přítel publikánů a hříšníků“ (Luk.
7, 34.). Poněvadž s veřejnou hříšnicí mluvil,
falešným prorokem býti jej usoudili. „Kdyby

tento byl prorok, věděl by ovšem, co a jaká jest ta žena, která se ho dotýká, že jest hříšnice“ (Luk. 7, 39.). Co den brousili si jazyky proti němu. Nebojovali však pouze Židé proti Spasiteli, neboť i ti, kteří za bratry jeho pokládáni byli, nebyli upřímní k němu; ba i příbuzní Jeho nepřáli mu. Zlobu jejich naznačil evangelista v dodatku: „nebo ani jeho bratři nevěřili v něho“ (Jan 7, 5.).

Namítáš-li mi, že mnozí berou pohoršení a z pravé cesty se odchylují, považ přece, jak mnoho učenníků v čas kříže si vzalo pohoršení. Jeden ho zradil; jiný pak ho zapřel a tak ode všech byv opuštěn, byl samotěn spoután a odveden. Mnoholi se ti zdá, že se as pohoršilo nad Ním z těch, kteří ještě před nedávnem zřeli Jeho divy, jak mrtvé vzkřísil, málomocné očistoval, ďábly vymítal, málo chleby takové množství nasýtil a nyní nezvedenými a povrženými vojáky jej obklíčeného spatřili, jak kněží židovští Jej následují bouří a nepokoj podněcující, jak jej nepřátel ve svůj střed sevřeli, a jeho zrádce prost všeho nebezpečí, zradou svou se vynášel? Kolik se jich dalo pohoršením zviklati, když byl bičován? Zajisté že mnoho lidu bylo přítomno, neb slavnost, jež se právě konala, jej tam shromáždila; hlavní město to bylo, kde zločin se udál a to v pravé poledne. Nuže co míníš, kolik jich z přítomných bylo pohoršeno, když jej viděli, an svázan a bičován do krve před soudní stolicí Pilátovou stál, by se ospravedlnil a přece nikde nespátřil některého z učenníků svých? Kolikým způsobem ho nepotupili? Tu vsadili mu trnovou korunu, tu zas v purpur jakýs jej obléčeli; neb třtinu do ruky mu vztrčili; aneb padající před ním na tvář se mu klaněli. Nezbyval již žádný druh potupy, pohany a výsměchu, jehož by nebyli na Ném zkusili. Kolik jich bylo pohoršeno, co se as domníváš, když Jej nepřátelé v tvář bili a pravili: „Hádej nám, Kriste, kdo jest, kterýž tebe udeřil?“ (Mat. 26, 68.) Vádili ho sem a tam, po celý den ho tupili a v posměch uváděli přede všemi židy. Jaké to pohoršení, když mu pacholek nejvyššího kněze dal políček, když obnažen plný krvavých jizev po bičování byl ku kříži veden a naň přibit, když vojáci o jeho šatstvo se dělili a metali o jeho oděv los. Než i pak tito ukrutníci nebyli ukroceni; vždy větším vztekem se rozpálili; zloba se vznáhala a potupa rostla. Neb někteří pravili: „Ha, kterýž rušíš chrám

Boží a ve třech dnech jej zase vzděláváš, pomozíš sám sobě“ (Mat. 27, 40.); jiní pravili: „Jiným pomáhal, sám sobě nemůže pomoci“ (tamtéž), jiní zas: „jsi-li Syn Boží, sstoupiž s kříže a uvěříme tobě.“ Jaká to potupa, když houbu octem a žlučí napojenou mu předložili. Jaké pohoršení, když i lotr se mu vysmíval. Což mám říci o tom hrozném bezpráví, o němž již zmínka učiněna, které se mu stalo, když přednost dali loupežníkovi a vrahovi tolikými zločiny poskvrněnému, nemohouce si volně vyprositi Ježíše neb Barrabáše? Nepostačilo jim ukřižovati Krista, i oti jej chtěli zbaviti. Naznačiti chtěli tím, že jej horším vážili nad onoho, a sice za tak zvrhlého, že jej považují, že ani soustrast ani vznešenost slavnosti mu nemohly život zachrániti. Vše co konali, jen tím úmyslem konáno, by čest jeho byla pokálena. Proto současně s ním dva lotrové ukřižováni. Tím ale pravda nebyla zatemněna, nýbrž tím jasněji zaskvěla. Pro tu příčinu naň žalovali, že se chtěl učiniti králem, řkouce: „Každý, kdo se činí králem, protíví se císaři“ (Jan 19, 12.). Toho obviňovali, že se chce činiti králem, který přece neměl, kam by hlavu položil. Ano i z rouhání Jej obvinili. Neb velekněz roztrhnuv roucho své pravil: „Rouhal se! což ještě potřebujeme svědků?“ (Mat. 26, 65.) Jaká byla jeho smrt? Nebyla to smrt násilná, smrt zločince, nejpotupnější smrt, smrt jako oněch, již nejhnusnějších zločinů se byli dopustili a nebyli hodni, aby nazemi vypustili ducha? Nebyl-li pak hrob dobrodiním, jehož se mu z útrpnosti dostalo? Neboť přišel jeden a vyžádal si Jeho tělo. Nebyl to snad nějaký Jeho příbuzný, neb z těch, kterýmž byl dobrodiní prokázal, aniž některý z těch, již bývali Jeho učedníky, neb z těch, jež největším dobrodiním, jakéhož jim byl prokázal, honositi se mohli; žádný z těch všech ho nepohřbil; neboť všichni Jej opustili a rozutekli se. Co mám říci o nepravých pověstech roztrušovaných po jeho vzříšení: „Učedníci jeho přišli v noci a ukradli jej“ (Mat. 28, 13.). Jaké to pohoršení mnohým. Jak mnohé tím svedli. Tato pověst, ač lichá a vykoupená, mnohým se zamlouvala, vzdor pečeti na kameni, vzdor jasným důkazům o Jeho z mrtvých vstání. Prostý lid nevěděl o Jeho z mrtvých vstání ničeho. Nebylo divu, vždyť i učedníci tomu nevěřili; „neboť ještě neznali Písma, že měl z mrtvých vstáti“ (Jan 20, 9.). Jaké to vše tehda as

mnohým pohoršení. A přece Bůh to vše svou shovívavostí snesl, protože jeho nevyslovitelná moudrost umínala si tím způsobem své tajné úrady provést.

Po čase se museli učedníci Jeho opět ukrývat i přechati; byli stále strachem a starostí o svůj život puzeni z místa na místo, aby se ukryli. Když po tom po padesáti dnech se opět objevili a divy a zázraky činili, tím ovšem již nedosáhli, aby se nemuseli ničebož obávat. Vzdor všem divům, jež konali, slabochům bylo pohoršením, že byli mrskáni, že církev vržena ve zmatek a nepokoj, ani byli zapuzeni a nepřátelé všude nabyli vrchu, vše v nepokoj strhující. Neboť moci divů, jež činili, stali se v hlásání slova neohroženými, tu ale smrtí Štěpánovou vzešlo nové pronásledování, čímž všichni zas rozeznáni byli, církev pak ve zmatek a starost uvržena. Při tom zas dobré okolnosti církve mohutněly, divy a zázraky je v rozkvět přiváděly, a již počátky byly šťastné. Jednoho oknem vypustili dolů a tak ušel rukou soudce městského; jiného ze žaláře vyvedl anděl; opět jiní, byvše zapuzeni mocnými našli útočiště a milé pohostinství u lidí nepatrných, již se museli živiti prací rukou svých, u prodáváček purpuru, u čalouníků, u jirchářů a u takových lidí, kteří bydleli až v nejposlednějším konci města, na břehu, u moře. Mnohdy se neodvážili v některém městě se okázati; osměli-li se pak přece, tož se neodvážili zas majitelé hospod cizinských je přijmouti neb vpustiti. Nikde nebylo pokoje a Bůh všechny své záměry provedl utrpením a pronásledováním. Neboť ti, kteří nedávno byli pohoršení, opět se zbavili této duševní nemoci; bloudící uvedeni na cestu pravou; co bylo pokleslo, opět vztýčeno a slavným leskem přioděno. Sv. Pavel prosil Pána, aby mu ku hlásání evangelia dopřál klidu a pokoje; ale moudrý a prozřetelný Bůh prosbu apoštola, ač tak často opakovanou nesplnil, nýbrž odpověděl mu: „Dost máš na milosti mé; nebo moc v nemoci se dokonává“ (2. Kor. 12, 9.) t. j. zdokonaluje. Chceš-li tedy s přítomnými smutnými událostmi porovnávat to dobré, jež z toho pochází, tož neužijíš zde sice tak četných zázraků a divů, jako tam, ale přece věci shledáš ne nepodobné divům, jež důkazem jsou moci i pomoci božské prozřetelnosti. Třeba však bych i tvému přemýšlení něco ponechal. Sbírej sama a srovnávej to dobré, jež z těchto smutných časů pošlo s tím

soužením a utrpením samotným. Toť bude tvé duši velmi šlechetným zaměstnáním a sprostí tvou mysl zasmušilosti. To rozjímání tě i velikou útěchou naplní. Prosí n Tě, bys celý svůj požehnaný dům uvědoměla o mém blahopřání. Dej Bůh, abys otěhotněla a zbožná Paní račila požívatí trvalého zdraví a myslí povždy veselá a klidná.

Chystáš-li se mi psáti list dlouhý, tož mi především oznam a netaj se ničím předemnou, žeš veškeru starost ze srdce vypudila a klidného žeš ducha. Toť mají listy mé docíliti; ony mají tě obveseliti a upokojiti a budu častěji ti psáti. Avšak napiš mi opět, že tě můj list velice potěšil; toť vím. Žádám si však, abys dle mého přání tak byla potěšena, že bys ani vícekrát nebyla znepokojoována a žádnou slzu více neuronila, nýbrž byla klidná a veselá. (Pokračování.)

Některé zkušenosti z duchovní správy.

Podává A. D.

(Dokonč.)

Do kanceláře vstoupí obstarožní žena s obvyklým „ručičku libám.“

„Čeho si přejete, matko?“

„Vytáhnou mně léta, velebný pane.“

„K čemu to potřebujete?“

„Ale k „vejmazu na ouřad.“

„Na tom musí býti padesátikrejcarový kolek.“

„Já nechci křestní list, ale jenom „vejtah;“ vědí tak pár řádek, že jsem se v šestém „numere“ narodila.“

„Na to jest, milá matko, kolek.“

„Ale vždyť mně to povídali ve vsi, že ne.“

„Tak si jděte k těm „do vsi,“ by si vzali na sebe pokutu, kterou bych za onen vejtah dostal.“

Konec koncův kněz přichází v podezření, že chce „milou matku“ o kolek ošiditi, zavádí nové věci a utiskuje lidi.

* *

„Tady že máte svá léta?“ domlouvá se duchovní se strejčkem, žádajícím o výtah ke konskribci, dokládajícím, že už na něm nic nezáleží, co že s ním ještě chtějí „páni na úřadě.“

Rozličným terminům se musí rozuměti jako jsou „vejtahy, léta, pár řádek, jenom tak“ (bez kolku) a podobně.

„A kolik vám jest asi let?“ domlouvá se kněz.

„To voni vědí lepší než já, poněvadž to všechno jest zanešeno. Bylo to jmenovitě na sv. Máři Magdalenu.“

„To mně nepomáhá. V žádném seznamu nejste.“

„Vždyť jsem tady na padesát let.“

„Na padesát? Vždyť jest vám mnohem více. Kde pak jste byla dříve?“

„Inu ve Lhotě za svobodna.“

„Vy jste se tedy zde ani nenarodila?“

„Ba právě že ne. Křtěna jsem v Lodkovičkách a svadbu jsme tam také měli. Ale tady mám svoje léta.“

* * *

Na faře bude slavná komise prohlížení, co a jak. Po dlouhém dopisování a žádání se domohl pan farář některých oprav na farní a kostelní budově. Však to známe. To hle se stalo ve východních Čechách. Na místě nezáleží.

Pan ředitel vzkázal mistru tesařskému, že pojedou nejbližší pátek tam a tam na faru na komisi. Když má zatím cestu do místa toho, by to ohlásil panu faráři a spolu připomenul, aby si pan farář nedělal žádných starostí stran postního oběda, že oba jedí i v pátek maso.

Ale mistr tesařský našel do dotčeného místa, i vzkázal všechno panu faráři po tesaři, který z onoho místa pocházel. Však otec neměl času dojíti na faru, řekl všechno svému chlapci, by ten sdělil panu faráři vzkázání ředitelovo. Chlapec našel na faru, ale hlásil se ve škole, že by něco panu faráři rád řekl.

„Pan ředitel vzkazuje, že sem přijede v pátek a že jí i v pátek maso.“

Tak věděla celá ves a všechny děti, že se v pátek pro slavnou komisi připravovati mají masité pokrmy.

* * *

Snoubenci dali na sebe čekati do půl dvanácté a pak s výskáním přicházejí do kostela.

S duchovním „handrkují se“ o každý krejcar, ale na veselku zvou přece. Jest to svatba „nobl“, když tam byl duchovní. Proč by nešel, když jsou to slušní lidé a duchovní může i zde dobře působiti!

Zve ženich, ale odváží odpoledne družba čili mládenec.

Pan farář zapisoval „kopulaci“ a posud byl oblečen v klerice. V tom vejde družba.

Chytrý mnoho nebyl a s knězem se také málo stýkal mimo kostel. Mluvil pak s ním jenom ve zpovědnici.

Měl asi naštudovanou řeč, zalekl se, popletl si všechno v hlavě a začal:

„Já bídný hříšník zpovídám a vyznávám se Bohu všemohoucímu.“

„Přišel jste pro mne, Matěji?“

„Ano, ráčej odpustit, velebný pane.“

„Pojedeme hned. No chodíte často ke zprávě Boží a jste slušný chasník,“ chválil kněz Matěje, by mu dodal smělosti.

Za chvíli seděli na voze a Matěj ukázal, že lépe umí vládnouti svými vaníky než zacházeti neobratným jazykem.

Ty, píseň česká, zbylas mi...

Nechť vše mi, všechno odňato,
co milo mi tak bylo,
jen když mi, píseň, vání tvé
kouzelné, snivé zbylo!

Nechť staré, dobré matičce
s „Bohem“ mi bylo dáti,
při tvém, ó píseň, hlahole
k ní duch se ruče vrátí. —

Nechť navždy snad již zlíbal jsem
otcovu drahou ruku,
tvá něha, píseň, zapomnět
na všecku učí muku. —

Nechť rodné, vlidné chaloupky,
nespatřím snad již, v tobě,
píseň má, vidím zase ji,
jak v blahé kdysi době!

Nechť dalek, vzdálen neslyším
posvátných českých zvuků —
ve sínce své tu česky si
pěji dle srdce tluku. —

Nechť vše mi tedy, všecinko
odňato v dálném kraji,
ty, píseň česká, zbylas mi
se svými kouzly, taji. —

Prok. Zalatěl.

Mučedniště sv. Vojtěcha.

Z cesty Jos. Kořenského.

Když sv. Vojtěch pozoroval, že ho v Čechách nechtějí míti za kazatele, považoval se býti sprostěna všech povinností

k diecési své a oddal se proto bez překážky tomu, po čem již dávno toužil, zvěstování evangelia mezi pohany. Dlouho byv na vahách, má-li se nejprv zabrat k Luticům neboli ke Prusům, odhodlal se konečně do Prus; přes zimu však zůstal ve Hnězdně u knížete Boleslava. Když konečně v březnu roku 997 v průvodu bratra Radima jemu vždy věrného a kněze Benedikta cestu nastoupil, dal ho Boleslav Chrabrý zavést s třiceti brannými pro ochranu až do Gdaňska, kdež několik dní pobyv mnohé zástupy pokřestil. Potom zabrav se korábem po moři až k Sambii, vystoupil tam na břeh a poslal branné průvodčí své nazpět. Ale již první setkání s Prusy neslibovalo útěchy; osupující se naň vyháněli ho ze země, hrozili mu smrtí, až i bili ho; tak že často utíkati musiv již na tom se byl ustanovil, že obrátí se raději k Luticům, mezi nimiž i za příčinou příbuzného jazyka nadíí se bylo větší přívětivosti. Když pak konečně, bezpochyby mimo vůli svou, do posvátného pohanův pole Romove zabloudiv, tam si odpočívati počal (dne 23. dub.), obořil se naň a na průvodčí jeho rozvzteklý zástup, svázal je všechny tři a jeho, an ještě stoje se modlil, probodli oštěpem nejprv kněz jejich, potom jiní, až usmrtivše ho nesčíslnými ranami utlali mu hlavu a rozsekali údy jeho. Radima však i Benedikta nechali na živě, kteřížto potom šťastně ku knížeti Polskému vyvázše vypravovali jemu, co s mučedníkem se stalo. Boleslav nemeškal vykoupiti od pohanů tělo mrtvé jako vzácný poklad za cenu vysokou a pohřbil je s velikou ctí ve Hnězdně, hlavním sídle svém. Z úcty k Vojtěchovi také ti, kteří jemu za živa nejmilejší byli, Radim a Radla, veliké všude požívali vážnosti, a první pode jménem Gaudentius arcibiskupem v Polště, druhý pod jménem Anastazius nebo Astricus opatem, a později arcibiskupem v Uhřích se stavše mnohé získali sobě zásluhy o pokřesťanění a vzdělání obou těchto sousedních národů. Naproti tomu ale také zapíratí nelze, že nevole, kterou Čechové svým proti sv. Vojtěchovi se chováním u tolikých národů zbudili, přispíšila nemálo potomní pád říše a moci české.

Tolik o smrti a mučedništi sv. Vojtěcha napsal Palacký.

O bližším označení posvátného místa Romove nemohl jsem se jindy ničeho dopídití. Ale když na své loňské cestě ocítl jsem se v Sambii, vraceje se domů z ku-

ronských krajů, tu pátral jsem bedlivěji po místě posvěceném mučednickou krví sv. Vojtěcha. A po čem jsem toužil, podle legendy jsem našel.

Leč co jest Sambie?

Uspořím čtenáři všeliké hledání a nahlížení do map a slovníků a povím krátce, že Sambie slove pruský kraj stýkající se na západě s mořem Baltickým, na sever s vodami téhož moře a se zátokou Kuronskou, na východě ohraničený řekou Dejnou, která na proti Litvě vylévá se do Pregoly, na jihu pak se zálivem Frižským. Němci říkají Sambii Samland. Obchodní středisko Sambie tvoří Královec ležící při výtoku řeky Pregoly do chobotu Frižského.

Sambie má minulost již prastarou. Pruský kronikář Johannes Voigt vynesl o ni mnoho nového na světlo, podáváje o tom podrobné zvěsti ve svých dějinách Pruska vydaných v letech 1827—1829 a vyvážejících z pramenů před tím neznámých.

Sambie jest nalezístěm drahocenného jantaru, pro nějž národové z nejbližšího jihu vážili cestu až k Baltu a ozařovali ta místa kulturou pravěkou, tam masiský plavec Pytheas, současník velikého Stagirity Aristotela, pronikl a zprávy o jantaru přinesl. Tam směsice národních kmenů, jakými byli Tacitovi Aesti, Ptolomeovi Phrugundioni, Galindi, Sudeni, ruských letopiscův Goljadi, potom Kurové, Prušané, zkrátka Litvané vystřídaly se s věky, majíce v čele nejvyššího kněze grive grivaito, jenž společně s králem zemi spravoval a jednotné náboženství mezi nimi udržoval.

Nejsvětější božiště jejich bývalo Rikaita neboli Romove, kde tři z nejvyšších bohů, Perkunos, Pikkolos a Potrimpos uctívali se ve stinném háji pod pravěkým dubem, jenž v zimě v létě se zelenal. Tajemství božiště zakrývala bílá roucha rozpjatá kolem ohrady, za níž zrak pozemčana již nedosahoval. Před oltářem, na němž obětovány byly oběti modlám svaté trojice, plápolal věčný oheň, nikdy nehasnoucí a celý háj jedinou byl svatyní. V něm žádný strom nesměl býti poražen, v něm žádná zvěř nesměla býti lovena, nechtěl-li vinník propadnouti svým životem.

Nejvyšší grive (krive) byl tak svatý, že jenom knížata přinášeje za oběť bohaté dary mohla přiblížiti se ke svatyni a spatřiti nejvyššího sluhu Hromovníka, Vodana a Pekelníka. Grive-grivaito (krive-krivejto) t. j. soudce soudcův pokládal se

za rovna bohům, kteří věstili jemu vůli svou v bouři a hromobití; sestárnuv, dal se upáliti na hranici bohům v oběť před tváří všeho lidu, načež ostatní kněží zvolili si jiného tajemným způsobem.

Lid snášel svým kněžím do svatyň, kde co měl a dával pivo, mléko, sýr, máslo, ovoce, obilí, plátno, drůbež, dobytek a vše, co bohům a jejich sluhům bylo po chuti. Ba na smíření rozhorleného Pikkola obětovali Litvané své vlastní děti a zajatce, aby upálením jich na hranici zahnali mor, válku a hrozná neštěstí ze země.

Jinde v zemi obětovalo se bohům na posvátných vrších, polích, lukách, u posvátných jezer. Na těch lukách nikdo nesměl pásti, těch polí nikdo nesměl orati, v těch jezerech nesměly se ryby lovit. Z posvátných studánek prýštila se voda blahodějná, podávaná toliko kněžími lidu za dárky.

Ještěrky a žáby měly v sobě moc kouzelnou, tak jako had, miláček Potrimpův, přinášející štěstí do domu. Neplodné ženy krmily ho v domě mlékem, prosíce sudičky (lajmy) za požehnání. Ještěrky a žáby ošetřovány byly na nejsvětějším Romove za posvátným dubem ve zvláštním klenutí. (Dokončení.)

V zajetí.

Napsal *Bohumil Brodský.*

(Pokračování.)

„Máme málo mužstva a ti Pikharti jsou jako řasí odvážliví. Od východu a severu neobávám se žádného nebezpečství, k uhájení však západu jsme tuze slabí. Vzkázal jsem na Šternberk a do Janovic pro pomoc. Pijde-li, budu veseleji hleděti vstříc budoucnosti. Když bude nejhůře, utečeme po skále k Vltavě. Dal jsem tu již ložky připravit, abychoť mohli odtud na druhou stranu se dostat. V lesích dobříšských marně nás budou hledati.“

„Snad bys mohl něco lidu selského sehnati,“ radila Markéta.

„Nemohu, milé dítě,“ odporoval pan Břekovec. „Nahrnulo by se mi sem mnoho žen a dětí a při dlouhém obležení mohli bychom snadno hladem přemoženi býti. Mimo to pozoruji, že i mezi lidem našim vzrůstá se tajně pikharství, které by nám zradu přivést mohlo. Jaká pomoc, budeme

se hájiti sami. Abych před hordou zdivočilých sedláků utíkal, toho neudělám. Dovedl jsem mečem vládnouti dříve, dovedu i nyní.“

„Co radí Jan, otče?“ tázala se Markéta.

„Nemůže nic jiného raditi, než co já za dobré uznávám. Nebojíš se, že ti tvůj miláček v boji padne?“

Zasmál se srdečně vída, že Markétu polil růměnec a předešlá odvaha změnila se v ostýchavost.

„Nemluv tak, otče,“ bránila se zakrývajíce tvář svou na prsou otcových. „Vždyť beztoho s ním padnu i já.“

„Nu, nebuď tak smutná,“ ohlácholil pan Břekovec. „Nepřítel tu ještě není a kdo ví, přijde-li. Postarám se o to, aby Stajíc v přílišné nebezpečnosti se nevydával. Kdo by tebe pak hájil, kdybych já padl.“

„Nikoliv, ty nesmíš padnouti,“ vášnivě volala Markéta. „To ať raději padne Jan, než ty.“

Starému Břekovci zvhly oči. Věděl, jak velice miluje Markéta Stajíce a její láska, již hotova byla obětovati i muže, jehož vroucí láskou dívky milovala, dojala ho velice. Polibil dceru na čelo a vyzval, aby se s ním podívati šla dolů na chasu pracující.

Dole na nádvoří a hradbách bylo živo a hlučno. Chasa pobíhala a pracovala. Někteří váleli mohutné klády na zdi, jiní ostřili meče, snášeli kamení. Z kovářny zalétaly rány kladiva kujícího šípy a oštěpy. Pan Stajíc pobíhal sem a tam, radil, pobízel, vykládal. Chasa byla veselá a několik jich zpívalo píseň válečnou.

Když pan Bohuslav s Markétou na nádvoří sešel, spěchal jim purkrabí vstříc.

„Doufám, že se Pikhartům Ostromeč nevyplatí i když ji ztečou,“ pravil ukazuje na přípravné práce.

„Lépe by bylo, kdybychom se toho ani nedočkali,“ starostlivě podotkl pan Břekovec.

„Viš-li pak, pane Jene, že mne chtěl otec odtud pryč poslati,“ oznamovala Markéta s úsměvem purkrabímu původní úmysl otcův. Pan Stajíc se při té zprávě zřejmě zalekl a pátravě na rytíře i pannu pohleděl.

„Chci skutečně, aby Markéta odešla,“ škádlil pan Břekovec, šelmovsky na rozpak mladého muže pohlížeje.

„Nevěř tomu, nepůjdu nikam,“ chlácholila Markéta Stajíce, litujíc jeho úzkosti.

Po jejich slovech se tvář purkrabího vyjasnila a záblesk radosti ozářil tvář jeho. „Dovedeme přece urozenou pannu uhájiti,“ řekl s hrdostí, „a na útěk času dosti. Kdyby nás napřed opustila, opustila by nás již napřed všechna odvaha.“

„Věřím, věřím,“ smál se pan Bohuslav. „Jen zachraň Ostromeč a pak dovolím ti poslat své starosvaty. Teď však není času o podobných věcech mluvit, kdy hrozí vážnější události. Jest příkop vyhlouben?“

„Ano a dosud pracují v něm někteří“ sděloval purkrabí všecek veselý nad slibem rytířovým. „Pojď se sám, urozený pane, přesvědčiti.“

Prováděl pana Břekovce s Markétou po celých hradbách a přijímal jejich návrhy neb rozkazy. Pan Bohuslav poručil, aby chasa byl vyvalen sud medoviny na posilněnou a ubíral se nazpět do svých komnat. Pan Stajíc dále řídil práce a při tom stále přál si toho, čeho pan Bohuslav, aby totiž nenávidění Táboři Ostromeči se vyhnuli a on mohl starosvaty pro slova pana Břekovce poslati. O své újmě tedy posílal každého dne posly na výzvědy. Od té doby, kdy poslové ze Šternberka i Janovic s nepořízenou se vrátili a posily nepřivedli, byl Stajíc dvojnásobně opatrným a úzkostlivým. Nahlížel, že posádka Ostromeče jest slabá, aby mocnému nepříteli odolala. Pro lepší hájení tvrze les kolem příkopů daleko vykáceti a spáliti dal a kde mohl opevnění zlepšoval.

Snad by býval v těchto pracích pokračoval, kdyby zpráva o bližení se nepříteli neučinila přítrž všemu. Jednoho dne, když již se na tvrzi těšiti počali, že ušetření budou hrozná návštěvy, vrátili se poslové s poplašnou zprávou, že oddíl Táboritů míří k Ostromeči. K této zprávě nastal na tvrzi shon a napjetí. Pan Břekovec i Stajíc naposled vše prohlédli, připraviti kázali a pak rokovati počali o všem, co se státi může.

Bylo ustanoveno, že má tvrz hájena býti do posledního okamžiku. Kdyby však nepříteli se podařilo přece hradu stéci, pak měla chasa zatarasiti se v hradním paláci. Tento vystaven byl od východní strany na příkré stěně skalní, sklánějící se k potoku Mastníku a nebylo tu žádných příkopů a zdi. Ve skále byly nenápadně vytesány schůdky, po nichž měl pan Břekovec s Markétou napřed a za nimi pan Stajíc s chasou nepříteli ujíti, na skryté při břehu Vltavy čluny vsednouti a na protější stranu Vltavy

skalami a lesy pokrytou se dostatí. Při tom prosil znovu rytíř svého purkrabí, aby Markétě se ochráncem stal, kdyby sám v boji padl. Sliboval mu znovu, že ho ruka Markétina nemine, dopřeje-li Bůh šťastně všem z nebezpečení vyvážnouti.

Promluviv po té ještě slova povzbuzující k chase, vynesl z pokoje svůj meč a dal si ho přiostríti. Zadumán pohlížel na smrtonosnou ocel, která tak často již pomáhala mu hájiti život uprostřed věry bitevní. Pomůže mu také teď? Panu Břekovci bylo jaksí teskno a sám u sebe stále se připravoval, že z boje zdrav nevyvázne. Před Markétou tyto obavy na jevo nedával, ale ještě ji těšil a s ní žertoval.

Tak v napjetí a úzkostech uplynula noc. Když druhého dne jitro nastalo, ozvalo se z dálky hučení a tlumený zpěv. Chasa stojící na nádvoří tvrze významně na sebe pohleděla. Zalétaly k ní první zvuky pověstné písně válečné, s níž Táborité všude v před se brali.

„Pomodleme se,“ řekl pan Stajíc krátce a všechna chasa poklekla a obnažila hlavy. Modlili se po tichu, rty jich vroucně říkaly slova prosby a zraky prosebně upíraly se k nebesům. Markéta, jež stála u okna a celý výjev pozorovala, sepjala ruce též a z očí vytryskly jí slzy.

„A teď vzhůru k práci. Sv. Václav a Matka Boží nás ochraňuj,“ zvolal purkrabí a vytasil meč. „Na svá místa, hoši. Neďte se zahanbiti sedláky.“

Obratně zaujalo mužstvo svá místa. Kotle na nádvoří již vřely, připravující smůlu na hlavy útočníků. Markéta seběhla též na nádvoří a chystala se se služkami svými býti ku pomoci raněným.

(Pokračování.)

DOPIS.

Z Aše. — Jak již v časopise tomto i jinde sděleno, jest město naše i s celým okolím vzdor nápadnému šíření se zde katolicismu dosud dobré dvě třetiny protestantské, lutheránské. Pravím: vzdor nápadnému šíření se zde katolicismu, zdali pak se neklamu? Nikoli! Vizme jen! Při předposledním sčítání napočteno v celé pražské arcidiecési 44.320 nekatolíků, z nichž na vikariát chébský připadlo 25.875, na naši pak osadu ašskou (zde dovoluji si podatknouti, že by bylo záhodno „Niklasberg“ vynechati a vždy jen Aš psáti, ježto více

katolíci od protestantů oddělení nejsou, nýbrž tak dobře v Aši bydlí, jako tito na Niklasbergu, ježto úplně Niklasberg s městem spojen a ježto mimo to skoro všechny dopisy a zásylky do Niklasbergu adresované obyčejně po celém světě bloudí, než na pravé místo přijdou, což má velmi často zvláště ve věcech úředních a rychlých velmi neblahé následky) samu 22.727, tedy více než polovice všech nekatolíků v celé arcidiecési (Kladsko ovšem v to nepočítaje). Tehdy vytvořili zdejší katolíci ani čtvrtinu, dnes však dle posledního sčítání jsou již skoro ve třetině! Několik důvodů tohoto nepřírozeného, nad míru rychlého stoupání katolicismu zde uvedl jsem již v listě posledním i ve Več. Novinách uvedeny, dnes ještě jenom dodávám, že, bude-li ruka Páně tak s námi, jako až dosud, což pevně od Boha doufáme, Jenž vždy pravdě zvítěziti dá, i kdyby boj sebe déle trval, že tedy v tomto případě není daleka doba, kdy protestanté budou nuceni upustiti od choutky, s jakou rádi Aš městem protestantským nazývají, neboť katolíci se jim počtem pak vyrovnají! Ovšem, co se týče jmění, zůstane ten nepoměr, jaký nyní jest, ještě asi dlouho; jsouť lidé naši (katolíci) až na nepatrné výminky tovární dělníci, tudíž chudí a odvislí, co pak se domácím pánem, obchodníkem, továrníkem zove, to jest samý protestant. Než doufejme, že i tento poměr či vlastně nepoměr v brzkém čase aspoň částečně se upraví a že těm našim dobrým katolíkům již pro jich sílu a počet dopráno bude a dopráno býti musí, by aspoň dny nedělní a sváteční dle své víry držeti mohli. Tu bude se snad mnohý tázati: co pak v Aši se neděle a svátky nesvětí? Vždyť i protestanté mají je světit, ač jim i to „dobrácký“ Luther velmi lehkým učinil, ale jak je světit! Vyjdi si v neděli trochu ven a uziš, jak se dříví z lesa vozi, jak se hnůj vozi, jak se brambory sázejí, okopávají, dobývají atd., zkrátka, nerozeznáš zde neděle ode dne všedního. Než to by našince ani tak nebolelo, jsouť to samí protestanté! Ale podívej se jen na město! Z těch četných vysokých továrních komínů valí se kouř jako ve dny všední. Neslyšels sice ráno o 6 nebo půl 7. hod. pískati, jako v obyčejný den, nechtějíť páni továrníci tak na sebe upozorniti, ale vzdor tomu pracuje se o vše pryč ve mnohých továrnách aspoň dopoledne, do 2 nebo 4 hod. atd. dle potřeby. A to jest bolestné, neboť tam, odkud ten čmoud se valí, pra-

cuje ne na sta, ale na tisíce katolíků, an oni pracovati musí, nechtějí-li přijíti o chléb. Ještě hůře tomu o svátcích. Protestanté totiž, jako odstranili již 5 svátostí, tak odstranili i všechny téměř svátky. V neděli pracuje se více na zapřenou, jak již pověděno, a přece tu a tam též prázdno, ale ve svátky počne 6 neb o půl 7. hod. jedna továrna po druhé pískati a pracuje se až do obyčejné hodiny, jako ve dni všední. Ó jak je asi těm katolíkům v těch mučárnách, když uslyší ty velebné hlasy našich zvonů zvoucí k službám Božím? Slyšel jsem již několikrát, že mnohý počal slzeti! Kéž nadejde brzy doba, kdy by se lid náš vymaniti mohl z moci výdělkářských nevěreckých továrníků!

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Em. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn odejel v pondělí 11. t. m. do Drážďan k návštěvě své sestry, vysoce úrozené paní baronky Schönbergové a vrátí se zpět do Prahy v sobotu 16. t. m.

— **Svěcení zvonů.** V úterý dne 5. t. m. vysvětil Jeho Em. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schönborn kníže-arcibiskup pražský o 8. hod. dopol. v metropol. chrámě sv. Víta na hradě pražském přelitý velký zvon věže svatovítské, jménem Dominik. Svěcení vykonáno v kapli svatovítské, kde 4. t. m. nový zvon na zvláštní lešení byl postaven. Tento zvon jest co do velikosti čtvrtý mezi zvony svatovítskými: váží 1336 kilogramů a byl zhotoven roku 1556 od zvonáře Tomáše Jaroše. Před nějakým časem zvon tento praskl a byl od pražského zvonáře p. Arnošta Diepolta nákladem metropolitní kapitoly pražské přelit. Na jedné straně zvonu jsou vypuklé obrazy sv. Dominika a sv. Ludmily, na druhé straně Spasitele na kříži, sv. apoštola Jana a sv. Václava.

— **Spolek Arimatejský v Praze** opatří v měsíci prosinci t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 114 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 52, ze zemského blázince 16, z nemocnice milosrdných sester 30, z nemocnice milosrdných bratří 3, z nemocnice Alžbětinek 2, z umrlích kaplí 10 a z vyšetřovacího vězení 1; z těch příslušelo ku Praze 10, na venek 104.

Z Německa. (Prelát prof. dr. Janssen.) Zpráva o smrti Janssenové vzbudila v srdci každého katolíka upřímného bolestný pocit. Odešel na věčnost velký dějepisec, ušlechtilý kněz a člověk.

Bůh povolal jej k sobě v noci dne 24. prosince m. r. Narodil se 10. dubna 1829 v Xantech v Dol. Rýnsku, gymnasium studoval v Recklingshausenu a pak akademii v Münsteru, aby se zde věnoval studiu filosofie a dějin. Později k vůli studiu theologie trval v Löwenu a Bonnu, kde zejména Möller a Laforet resp. Aschbach a Clemens byli jeho učiteli. Roku 1854 habilitoval se jako soukromý docent dějin na universitě v Münsteru. Než ještě na podzim téhož roku povolán byl za gymnasiijního profesora do Frankfurtu nad M., kterážto město stalo se mu domovem. Zde uzavřel upřímné přátelství s historikem Böhmerem. Böhmerovu vlivu sluší děkovati, že se Janssen věnoval studiu dějin. Když byl počátkem let šedesátých přijal svěcení na kněžství, podnikl vědeckou cestu do Italie, speciálně do Říma, kde pilně sbíral ve vatikánských archivech historický materiál a v čilém styku byl s učeným kardinálem Reifachem. Výsledkem tohoto bádání byly přecetné historické a historicko-politické spisy, jež staly se duševním majetkem vzdělaných tříd. Největším jeho dílem, k jehož přípravě celých 20 let pracoval, jsou dějiny národa německého po skončení středověku. Díla toho jest šest svazků, při pracování sedmého díla schvátila ho smrt. Avšak materiál jest dostatečně urovnán a spracován, tak že dílo velkého mistra některým jeho žákem v jeho duchu bude dokonáno. Práce Janssenova byla epochální zejména na poli dějin reformace a rozrazila jako blesk mračna katolíkům nepřátelského a tendenčně zfalšovaného tisku.

Z Říma. Mezi sv. Stolicí a Francií došlo k dohodnutí, dle něhož přislíbila vláda francouzská, že nastoupí politiku církvi přátelskou. Sv. Stolica oproti tomu nedovolí prý za to další projevy francouzských biskupů ve prospěch arcibiskupa v Aixu a přičiní se o potlačení všech projevů proti republice se strany biskupů.

Literární oznamovatel.

— „*P. Didona, kněze z řádu kazatelského Ježíš Kristus.*“ Autorisovaný překlad od kněze Jana Ev. Hulakovského. S povolením nejvyšší kníž. arcib. konsistoře v Praze. Tohoto výtečného díla došel nás právě sešit 1. a 2. — Od pradávna býval život Ježíše Krista nejmilnější domácí knihou našich předků, a přestal-li jí kdy býti, vždy to bylo zlým znamením. Život Kristův jest slunce, jež nás zahřívá a osvětluje, v něm má se život náš zrcadlit. Význam známosti života Ježíše Krista poznali i jeho nepřátelé, najmě Renan. Renanův život Kristův

rozšířen v nesčetných výtiscích zasil mnoho koukole — bohužel i u nás — svým naprosto bludným a podlým učením. Hlavně v třídách vzdělaných nadělal Renan mnoho škod a proto třeba hlavně z kruhů vzdělaných vypuditi Krista Renanova a vrátiti tam Krista pravého — Krista Didonova. Čten-li byl u nás Renan, třeba by i čten byl Didon, v němž odpovídá se na všechny možné — tedy i Renanovy — bludy proti Kristu a pravdě jeho slohem přímo úchvatným. Dlouho u nás nevyšlo dílo ceny tak svrchované, jako toto. I ve Francii a všude, kde přeloženo, nalezlo nadšené přijetí. Doufáme, že bude tak i u nás. Dílo vydává knihtiskárna Cyrillo-Methodějská (V. Kotrba) v Praze. Vyjde as 11 sešitů à 50 kr.

— „*Stínem k úsvitu.*“ Básně Xavěra Dvořáka. Cena 50 kr. V Praze 1891. Nakladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (V. Kotrba).

— „*Osvěta.*“ Listy pro rozhled v umění, vědě a politice. Redakcí a vydáním Václava Vlčka, vychází dne 25. každého měsíce v šestiarchových sešitech. Roč. XXII., číslo 1. Předplácí se i s poštovní záslkou do zemí rakousko-uherských: čtvrtletně zl. 1.80, půlletně zl. 3.60, celoročně zl. 7.20, jednotlivé číslo stojí 60 kr. Redakce a administrace: ve Vínohradech, v ul. Čelakovského č. 22 u.

Objednavatelům kalendáře duchovenstva česko-slovanského!

Letošní ročník kalendáře duchovenstva česko-slovanského jest úplně rozebrán.

Budoucí ročník vyjde u jiného nakladatele v úpravě mnohem vhodnější.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. Cibuzar, kapl. v Lomnici, za faráře v Srbci;
- p. Jan Pecánek, exposita ve Vojkově, za far. v Středoklukách;
- p. Pius Römer, lokalista v Stuhlseifenu, za lokalistu v Thanndorfu.

Z řádu praemonstr. v Teplé:

- P. Marian Herold, za zat. admin. v Marianských Lázních;
- P. Aug. Hellmich, za zat. admin. v Touškově;

- P. Vavřinec *Proft*, za zat. admin. fary v klášteře Teplé;
 P. Linhart *Stadtherr*, za kaplana v Uherci (Anherzen);
 P. Heřman *Dobřý*, za kapl. v Mar. Lázních;
 P. Bernard *Gnad*, za kapl. v Touškově;
 P. Cyrill *Sequens*, za kapl. ve Vičíně;
 P. Štěpán *Uhl*, za kapl. v Landeku.

Uprázdňené místo:

Nesídelního kanovníka při kapitole sv. Petra a Pavla na Vyšehradě v Praze, od 2. ledna t. r.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Karel *Trautzel*, bisk. vik. tajemník a farář v Želenicích, jmenován arciděkanem v Bilině;
 p. Jos. *Bergmann*, děkan ve Friedlandě, jmenován bisk. kons. radou;
 p. Jos. *Wanka*, děkan v Mašově, jmenován bisk. notářem;
 p. Jan *Hůlek*, zám. kapl. v Sichrově, jmenován osob. farářem.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Hasik*, far. v Kounově (praž. arcid.), za far. v Hradišti;
 p. Fr. *Heyne*, zat. katech. měšť. škol v Jablonci, za def. katech. měšť. škol v Liberci;
 p. Karel *Steiner*, kapl. v Želenicích, za admin. tamže;
 p. Theod. *Rokos*, admin. v Hradišti, za admin. v Perštejně;
 p. Frant. *Polák*, kapl. v Rejšicích, za kaplana v Turnově;
 p. Ferd. *Evein*, kapl. v Turnově, za kaplana v Rejšicích;
 p. Ant. *Herglotz*, admin. v Koenigswalde, za kapl. v Boru.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Treytnar*, kons. rada atd., děkan v Chrašti, 3. ledna 1892, (nar. 12. června 1819 ve Slatině, vysv. 25. července 1844);
 p. Jos. *Kofránek*, far. v Čenkovících, 9. ledna 1892, (nar. 23. dubna 1846 v Smrkovicích, vysv. 23. července 1871).

Ustanoven jest:

- p. Stanisl. *Schoenberg*, kapl., za admin. v Chrašti.

Uprázdňená místa:

Chrašť, děkanství, patr. J. M. nejdůst. pana biskupa Králové-Hradeckého, do 14. února;
Čenkovice, fara patr. kníž. Lichtenšteina, do 20. února t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jakub *Hájek*, far. ve výsl. v Horšovu Týně, 7. pros. 1891, (nar. 29. ledna 1808, vysv. 25. července 1832).

Vyznamenání jsou:

- p. Šebastian *Feyrer*, far. v Polné (Stein), jmenován bisk. sekretářem vikariatu Planského (Oberplan);
 p. Jakub *Stark*, děkan v Nové Bystřici, jmenován bisk. notářem;
 p. Tomáš *Leyrer*, far. v Schönnau, obdržel exposit. canonice;
 p. Mart. *Žemlička*, sídelní kapl. v Předbořicích, obdržel Synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Linh. *Rendl*, praefekt chlap. semináře v Budějovicích, za vojenského kaplana II. třídy v Inomostí;
 p. Šimon *Bárta*, kapl. v Sedlicích, za praefekta bisk. chlap. semináře v Budějovicích;
 p. Václav *Karták*, neom., za kapl. v Sedlicích;
 p. Josef *Peschke*, far. v Třebnicích, za faráře v Bukovci;
 p. Bart. *Pubec*, kapl. v Staňkově, za admin. v Třebnicích;
 p. Jan *Navrátil*, kapl. v Žirovnici, za admin. tamže;
 p. Jindřich *Mates*, admin. v Horčici, za faráře tamže;
 p. Ignác *Češka*, kapl. v Strážově, za excurr. admin. fary Doudlebské;
 p. Jan *Žahourek*, sídelní kapl. v Zalužanech, za zat. gymn. katech. v Klatovech;
 p. Ant. *Pavlik*, kapl. v Přešticích, za zámec. kapl. v Lukavici;
 p. Fr. *Javurek*, kapl. v Dlouhé Vsi, za sídelního kapl. v Zalužanech;
 p. Frant. *Kuliš*, far. v Doudlebech, odebral se na odpočinek.

OBSAH: Kázání na neděli III. po zjevení Páně. — Kázání na neděli IV. po zjevení Páně. — Ve chrámě Svatovítském. (Báseň.) — Sv. Jana Zlatoústého některé listy Olympii psané. (Pokr.) — Některé zkušenosti z duchovní správy. (Dokonč.) — Ty, píseň česká, zbylas mi... (Báseň.) — Mučedník sv. Vojtěcha. — V zaji. Povídka. (Pokr.) — Dopis. — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní yestník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupečů.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3-50
pololetně „ 1-50
poštou „ 1-75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Kázání o Hromnicích.

(Z kázání P. Ludolfa Gregoriadesa O. S. N.)

„Světlo k zjevení národů.“
Luk. 2, 32.

Slepota jest neštěstím velikým; není
zajisté bídnějšího člověka nad člověka sle-
pého. Patrně jest to ze slov starého otce
Tobiáše, který, jak v knize jeho čteme,
nenadále oslepl. Když k němu přivedl syn
jeho, mladý Tobiáš, průvodce na dalekou
cestu, kterým v lidské jinošské podobě sám
anděl Rafael byl, a když jej tento po-
zdravil: „Buď tobě radost vždycky,“ od-
pověděl v hlubokém bolu na pozdrav ten
starce Tobiáš: „Jakáž jest mi radost, ježto
v temnostech sedím a světla nebeského
nevidím?“ Zdaž necítíme ve slovech těch
hloubku neštěstí, jakou člověku působí sle-
pota? Byť by člověk chromým, němým,
hluchým byl, má-li zrak zdravý, jediným
pohledem se potěšiti a obveseliti může;
jakou však radost stálá tma slepci přípra-
viti může? Že slepota opravdu hrozným
neštěstím jest, poznáváme také z úryvku
evangelia sv. Lukáše, v němžto se vyprá-
vuje o slepci, který u cesty blíže města
Jericha seděl žebraje. Když uslyšel slepec
ten jednou hluk zástupu mimo jdoucího a
vyrozuměl, že mezi tím zástupem jde Ježíš
Nazaretský, dal se do velikého křiku vo-
laje: „Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade
mnou!“ A když domlouvali mu, kteří na-
před šli, aby mlčel, on tím více volal:
„Synu Davidův, smiluj se nade mnou.“
Tu zastaviv se Kristus Pán, tázal se ho:
„Co chceš, ať tobě učiním?“ a slepec řekl:
„Pane, ať vidím.“ Jak krátká to prosba!

ale vyplnění její bylo slepci vším. „Pane,“
chtěl říci, „ničeho jiného nežádám, ničeho
jiného nechci, po ničem tak silně netou-
žím jako po světle.“ — Z příkladů těchto
s dostatek poznáváme, že slepota jest pro
člověka velikým neštěstím a zrak dobrý
že jest dobrodiním od Boha žádoucím. Jest
však dvojí vidomost a slepota: slepota a
vidomost těla, o níž právě jsem povídal
vám, a slepota a vidomost duše, o kteréž
v dnešním rozjímání k vám promluvíti
hodlám ve jménu Pána Ježíše a P. Marie. —

O duchovní slepotě takto čteme v evang.
sv. Jana 3, 9.: „Světlo přišlo na svět, a mi-
lovali lidé více tmou, nežli světlo.“ Světlo
duše má, jestliže jistě a bezpečně poučena
jest o nejdůležitějších záhadách života lid-
ského. A jistota a bezpečnou pravdu v pří-
čině té čili světlo jasné přinesl Syn Boží
učením svým. Ale lidé byli slepi a nevi-
děli světlo to. Slepci těmi rozumí se po-
hané a židé, kteří světlo to buď vůbec ne-
poznali aneb poznavše je, přece tvrdošíjně
je odmítli. Slepci těmi, kteří vzdor světlu
zářícímu raději tmou vyhledávají, jsou i
nezdární křesťané; hříchy svými právě
světlo víry Kristovy přikrývají a jako slepi
v životě vezdejší nejistě, brzy sem, brzy
tam na cestu se dávají. Nemajíce světla
v duši i světla denního se štítí a noci vy-
hledávajíce k černým skutkům svým, sovám
a netopýřům se podobají.

Pravý katolický křesťan miluje světlo
Kristovo, ve světle tom chodí, skutky svými
z víry, ze světla toho pocházejícími doka-
zuje, že světlo to cele ho proniká a tak
ukazuje na sobě pravdu v písmě sv. po-
věděnou: „Spravedlivý můj z víry živ jest.“
Křesťané však nemají jen ve světle víry

Kristovy choditi, nýbrž mají i jiným tmu zaplašovati a na cestu tímto životem svítiti. To přikazuje Pán u sv. Lukáše 12, 35. řka: „Buďtež svíce hořící v rukou vašich.“ Kterážto slova sv. Řehoř papež takto vykládá: „Svíce hořící v rukou držíme, když dobrými skutky bližním svým světla příklady dáváme a ukazujeme.“

Než nechybím, jestliže slova Kristova: „Buďtež svíce hořící v rukou vašich“ t. k. to vyložím. Svíce hořící v rukou držíme, když pobožně Ježíše a Marii vzýváme, když Ježíše a Marii za prostředníky svého spasení máme, když pomoc jejich v potřebách svých si získáme. Církev sv. světél na dnešní den svíce „hromnice“ nazvané, ježto při svěcení tom prosí Boha, aby křesťané, kteří za svitu svíček těch Jej v čas hromobití vzývati budou, všeho zlého ochráněni byli, a jakoby do slova chtěla vykládati slova Spasitelova: „Buďtež hořící svíce v rukou vašich,“ dává posvěcené a rozžaté svíce ty do rukou věřících. Jasně hořícími svícemi těmi velmi pěkně zobrazují se Pán Ježíš a sv. Matka Jeho, Maria. Jako totiž v svíci hořící tři věci jsou: vosk, od včel z čistých bylin sebraný, knot a plamen, tak podobně tři věci v Kristu jsou: Tělo z neposkvrněné Panny Marie působením Ducha sv. učiněné na způsob vosku, duše nejsvětější v těle Jeho na způsob knotu a božství s duší i tělem spojené na způsob ohně, který i s voskem i s knotem v nejužším jest spojení. Tři věci podobně u Marie Panny nalezně: tělo její panenské čistému vosku podobné, duše, milostí Boží naplněná, na způsob knotu a láska její v srdci k Bohu a bližnímu mocně plápolající na způsob plamene.

To jsou ty dvě svíce, z kterých se radoval „člověk onen spravedlivý a bohabojný, jemuž jméno bylo Simeon,“ kterýžto na dnešní den vzav Ježíše, dítě Boží, na lokty své a maje Marii, „požehnanou mezi ženami,“ před očima svýma radostně volal, řka: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoj“ (Luk. 2, 29.). „Až doposud,“ jakoby říci chtěl, „nepřál jsem si býti z tohoto světa propuštěn, protože jsem se bál stínu smrti a temnosti pekla, ale nyní už nebojím se z tohoto světa na věčnost vykročiti.“ A proč, dr. kř., nebál se Simeon tehdy smrti? „Protože viděly oči mé spasení Tvé, viděly světlo k zjevení národům,“ odpovídá sám Simeon: „již nejsem slepcem, ale užřev Spasitele světa, vidím, vidím sž za hrob a proto rád umírám.“

Simeon tedy radostně, šťastně opouštěl tento svět, protože užřel před smrtí svou zaslíbeného Spasitele světa. Z toho naučení dává Origenes řka: „Vychází-li kdo ze světa, ať vezme Krista a Marii jakožto hořící svíce do rukou svých a tak s plesáním jíti bude moci, kam si žádá.“

Že Maria Panna radost duši takové jako světlo oku tělesnému, působí, potvrzuje Lucarinus, kterýžto ji ve svíci hořící sobě představuje a tento nápis dává: „Cum luce salutem,“ „se světlem spásu.“ Maria Panna duši na ni vzpomínající přináší světlo radosti a se světlem tím zaručuje i spasení. A protože umírající po ničem tak nedychtí jako po zaručeném spasení, rozži, křesťane, umírajícímu bratru svému svíci „hromici,“ jmenuj, vzývej za něho jméno „Maria,“ ve jménu tom zasvitne bratru tvému v těžké té chvíli světlo radosti a spása od něho daleko nebude. Marii Pannu, jakožto svíci naposledy umírajícímu hořící, zří vroucí ctitel Marianský, Jan Gesmetra, v hromnici a nadšeně pozdravuje ji dí: „Zdráva buď! kterážto v děsných chvílích k smrti pracující přicházíš a jim milé světlo potěchy a naděje přinášíš!“ (Joan. Geometra hym. IV.). Sem přidávám slova Butheona, o Marii Panně takto mluvícího: „Maria jest svíce neuhasitelná, jasně zářící a těm, kteří ve tmách smrti jsou, zřetelná nesmrtelným skví se světlem.“

Dr. kř.! Kdo v životě svém a při konci života vezdejšího drží Světla světa, Ježíše Krista, a Marie, panenské Matky Jeho, ten není slepcem, jest šťastným vidomcem, protože vidí nejen dobře, dokud v těle duši má, ale i za hrob, až duši v ruce Stvořitele, Jenž tu chvíli zároveň Soudcem její bude, odevzdá. Křesťane, chceš v okamžiku smrti pokojným a šťastným býti, chceš i v temnostech smrti vidomcem býti? Počinej si jako Simeon! O něm praví dnešní evangelium, že „vzal Jej, vzal Ježíše na lokty své.“ Vezmi i ty, křesťane můj, v chvíli, kdy cititi budeš, že tě Pán propustiti chce z tohoto světa, vezmi Ježíše, v způsobě pokrmu utajeného, v srdce své, lokty svými na srdci svém přidrž si svíci „hromnici“ rozžatou, která Ježíše a Marii ti připomene a žádej vroucně, co si vyprošoval David, řka: „Pane Bože můj! Osvět oči mé, abych neusnul v smrti.“ Žalm 12, 4. „Bože můj! Osvět temnosti mé!“ Ó Ježíši a Maria! Vy jste požehnané svíce, Vy jste nebeská dvě Světla! Zazeňte temnosti a slepotu hříchův našich,

abychom nezboudili do tmavého, věčného žaláře. Vydejte světlo milosti, osvěťte nám cestu spasení, abychom ve světle věčném Vás uzřeli. Amen.

Upravil P. Sales O. S. N.

Kázání

na neděli pátou po zjevení Páně.

„Služebníci řekli hospodáři: Chceš-li, půjdeme a vytrháme koutol?“ (Mat. 13, 28.)

Sv. Diviš čili Dionys vypravuje o jistém člověku jménem Karpus následující událost. Karpus častěji Boha prosil, aby jisté dva velmi zlé a bezbožné lidi ze země vyhladil. Tu se mu zjevil Kristus Pán ve snách a ukázal mu nesmírnou propast, na jejímž otvoru ti dva hříšníci, třesouce se úzkostí, viseli. Z otvoru samého vylezali ohyzdní hadové, kroužice se okolo nich, by je do propasti stáhli. Potěšen nad úzkostí jejich Karpus, dychtivě očekával, ba jejich záhuby ani dočkati se nemohl. A hle, v tom spatruje Krista Pána, an se jim blíží, pravíci svou k pomoci a k osvobození jim podává, řka: Chtěl bych také za vás ještě jednou vyhliti krev svou. (Bibl. kaz. I. 653.) Avšak k čemu tato pověst? Byli a jsou často i horliví a nábožní lidé, kteří by smrt, zkazu a peklo rádi svolali na hříšníky, jenž milosrdenstvím Páně a pomocí jeho pohrdají. Vizme jen písmo sv. starého zákona. Nuže, čeho se dočítáme? Prorok Habakuk zřejmě projevuje naději, že Bůh na zlé dlouho shlížeti nebude, řka: „Proč hledíš na ty, kteří nepravě činí a mlčíš, an sžirá bezbožný spravedlivějšího sebe“ (Habak. 1, 13.). A žalmista Páně, král David volá též k Bohu o pomstu v horlivosti své; neboť di: „Dej odplatu pyšným! Až dokud hříšníci, Hospodine, až dokud vychloubati se budou? až dokud činiti budou nepravost? a brdění mluviti budou, kteří páší nepravost? (Ž. 93, 2—4.) Před touto nepravou horlivostí výstrahu dává Pán v podobenství dnešního sv. evangelium, kde vypravuje o rozséváči a jeho služebnících. Vidouce tito, že na poli dobrou pšenici posetém, uprostřed pšenice zmáhá se i koutol, přistoupili k hospodáři, řkouce: „Chceš-li, půjdeme a vytrháme jej?“ (Mat. 13, 28.) Ale neschvaluje Pán přílišnou horlivost jejich, ano za škodnou pro pšenici ji prohlašuje, řka: „Abyste snad trhajíce

koutol, nevytrhali pšenici i spolu s ním“ (Mat. 13, 29.). Kdož jsou ale v podobenství pšenice a koutol? Jsou to dle vlastního výkladu Kristova: „Synové království a synové zlého“ (Mat. 13, 38.). „A obě,“ praví Pán služebníkům, „nechte spolu růsti až do žni“ (Mat. 13, 30.). Dobří tedy i zlí musí na tom světě zůstat, až je povolá Pán, a protože roznicené horlení a úsilí proti nim jest proti úmyslům Páně, který nás všechny chce spaseny učiniti. Je-li tomu tak, bude i naši povinností podrobiti se vůli Jeho. Avšak v tom samém již se zahrnují jisté povinnosti, jistá pravidla, kterých šetřiti přísluší křesťanu. Tážeš se ale: Jakých pravidel křesťanu se předpisuje v obcování se zlými a bezbožnými? tedy slyš řeč mou, v níž rozluštíti hodlám otázku tu. Dělim ale k snadnějšímu přehledu předmět v tyto dvě části, řka: 1. Co sluší křesťanu činiti vzhledem k lidem zlým a bezbožným? a 2. Čeho sluší se chrániti?

Pojednání.

Mluvím-li o křesťanech, tedy myslím takové, kteří usilují s pomocí Boží hříchů, zvláště těžkých hříchů se vystříhati; neboť ani ve vlastní sílu nemůže spoléhati člověk, ani se domýšleti, že hříchu na sobě nemá. Hřeší zajisté i nejspravedlivější sedmkrát za den, nebo i marná myšlenka, marné slovo jest urážkou Boží. Avšak mluvím-li o zlých a bezbožných, nemysliž nikdo, že všechny chybující a hřešící k nim čítám. Pamětliv jsem slov Božského Spasitele: „Nesuďte a nebudete souzeni,“ a dále: „Což pak vidíš mrvu v oku bratra svého, a v oku svém břevna nevidíš?“ (Mat. 7, 1. 3.) Pamětliv těchto slov nechci náhlý rozsudek o tom učiniti, ale uvádím slova sv. Klimenta Římského, který praví: „Hříšníci bezbožní jsou zlí lidé, jenž svévoli svou vůli Boží odporují.“ (Kor. 36.) Z těchto slov vysvitá, že bezbožní jsou, kteří vzdorovitě t. j. již častěji a poučení a napomenutí jsouce, nicméně příkázání Boží přestupovati neustávají, zdají se jakoby s Faraonem volali: „Kdo jest Hospodin, abych poslechl hlasu jeho“ (II. Mojš. 5, 2.).

1. A jak, m. m., máme s takovými zacházeti aneb co sluší křesťanu vzhledem k nim činiti? Na tuto otázku nelze odpověditi lépe, nežli slovy Božského Spasitele, kterýž podobně i s bezbožnými zacházeje, k nim dle slov svých se zachoval. Jsou pak slova Jeho: „Zhřešil-li by proti tobě

bratr tvůj, jdi a potresci ho mezi sebou a jím samým. Uposlechně-li tebe, získal jsi bratra svého; pakli tě neuposlechně, přijmi k sobě ještě jednoho neb dva, aby v ústech dvou neb tří svědků stalo se každé slovo. Pakli jich neuposlechně, pověz církvi; jestliže pak ani církve neuposlechně, budiž tobě jako pohan a publikán," t. j. jako člověk, který ani k církvi nenáleží. (Mat. 18, 15—17.) Čemu se z těch slov učíme? Máme za to, abychom laskavým poučením, napomenutím a pokáráním k polepšení pobloudilého působili. Pravít zajisté přísloví: „Laskavé slovo v pravý čas vzbuzuje zlého k ctnosti zas.“ A zajisté tak činil i Božský Spasitel. Obcházíje s celnými a hříšníky, vzbuzoval je laskavostí slov svých a mnohé získal pro království Boží. Tak máme celného Levi, jehož svým apoštolem učinil, máme Zachea, Magdalenu a j. Dle navedení Ježíšova máme činiti také my. Nejprve mezi čtyřma očima máme chybných poučiti, jím domlouvati, je opět a opět napomínati a když všecko naše namáhání neprospěje, i vícere napomínání, tu použití máme dobrých přátel svých, aby před těmi dělo se napomenutí. O jak mnohý podobným způsobem byl získán ctností a vytrhnut ze zkázy, kteráž mu hrozila. Však stává se, že mnohý v hříších zastaralý nedá se obměkčiti slovy přátel a příznivců; tu pak zbývá jen poslední pokus, rcete církvi t. j. představeným, jichž jest zvláště pobloudilé učiti a na cestu dobrou uvésti. Pakliže tutěž marným se ukázalo namáhání, nezbyvá leč spolku jejich se varovati, bychom sami v zkázu nepřišli. Blaze ale, kdož „získal bratra svého, přikryl zajisté množství hříchů“ (I. Petr. 4, 8.). Že však takto možno získati mnohých, vyličuje i sv. Jan Zlatoustý těmito slovy: „Dobří a nábožní mají sílu kvasu; mohou zajisté bezbožné přiměti, by se jim podobali. Kvas a mouka jsou jedné přirozenosti, avšak nemají tytéž vlastnosti. Proto Bůh ponechává spravedlivé mezi nespravedlivými, aby, jakož jsou stejné přirozenosti, majíce stejné duševní schopnosti, i dle vůle sobě rovnými se stali.“

Jelikož ale dobrá a spasitelná slova sice pohnou, příkladové ale táhnou, tu přísluší křesťanu, by dle příkladu Božského Spasitele skutky osvědčil, k čemu vybízí kleslého bratra svého, sic by se mu muselo říci: „Lékaři, léč sebe sám.“ Že však to povinností, zřejmě vysvítá z písmo sv. Sám Božský Spasitel to velí slovy: „Svět

světlo vaše před lidmi, aby viděli skutky vaše dobré a velebili Otce, jenž jest v nebesích“ (Mat. 5, 16.). K tomu též vybízí apoštol Páně sv. Pavel. Takto napomíná totiž Filippenské: „Všecko pak čiňte bez reptání a bez pochybování, abyste byli bez úhony a upřímní synové Boží, bez trestání uprostřed národu zlého a převráceného, mezi kterými svítíte, jako světla na světě“ (Filipp. 2, 14. 15.). A k Římanům napsal: „Jeden každý zalibuj se bližnímu svému k dobrému, ku vzdělání“ (Řím. 15, 2.). Kéž by všickni křesťané napomenutí tato v srdcích si zaznamenali, v životě pak osvědčili; jak často by se stalo, co sv. Augustin ve svých vyznáních vyřknu: „Kterí dnes ještě koukolem jsou, zítřa dobrou pšenici mohou se státi, vidouce příklady dobré.“ Protož nemohu mlčením pomenouti, co sv. Isidor praví: „Příklady dobrých mnoho přispějí k obrácení zlých“ a sv. Řehoř dokládá: „Nikdy by hříšníci k pokání se neobrátili, kdyby nebylo příkladů dobrých.“ Ponechávám jim je Pán, aby zkusili shovívání jeho, že „nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl.“ Nuže tedy buďte vy, kteří domníváte se do řími býti, buďtež vy světlem bratří svých, předcházejte je spravedlností a dobrými skutky, abyste naklonili je k dobrému. Blaze, komu se to podaří; on zajisté získal bratra svého.

Vědouce však, že namáhání lidské a jejich úsilí o skaliska nehod a bouří se odráží a snadno v nivec přijde, nepodporuje-li je Hospodin, nová vyplývá dobrým povinností a ta jest, za pobloudilé se modliti. Prosil sám Pán Ježíš za své učedníky, aby „Otec nebeský před zlým je ochránil“ (Jan. 17, 15.). Mohli-liž jinak činiti učedníci Páně. A jestliže tedy apoštol Páně sv. Jakub napomíná: „Modlete se za sebe vespolek, byste dosáhli života věčného“ (Jak. 5, 16.), zdaž napomenutí toto nevztahuje se hlavně na pobloudilé. O zajisté, kdyby Monika nebyla neustále prosila za pobloudilého syna svého Augustina, kdož ví, zdaž by byl tento učený muž stal se velikým světlem církve sv.? Kdož může určití jeho konec? Snad by byl v bludech setrval a v učenosti své svou zkázu nalézal. Dobře tedy napomíná sv. Ignác Antiochenský: „Modlete se za lidi zlé a hříšné bez přestání; nebo lze doufati, že na pokání se dají, aby Boha dostihli. Propůjčujte se jim, tak dokládá, aby skutky vašimi aspoň poučovani byli“ (Eph. 10.).

2. Nuže tedy, m. nej., víte nyní, co přísluší křesťanu činiti vzhledem k zlým a bezbožným. Má zajisté laskavě je napomínati, dobrým příkladem jim předcházeti a za ně se modliti. Avšak není to vše, co se křesťanu ukládá. Jest mimo to, čehož vystříhati jemu se velí, a to jest přátelské obcování. Jsou ovšem mnohé případy života, jež obcování i se zlými nutně činí. Jest to na př. stav manželský, svazky pokrevnosti, jichžto nelze přetrhnouti, jinak bychom se světem rozloučiti museli. V takových případech radí sv. Augustin, „abychom srdcem, vůlí a smýšlením se oddělili, nemohouce to tělesně učiniti.“ Kdož ale bez potřeby přátelsky obcuje se zlými i bezbožnými, ten jedná proti výslovnému rozkazu Páně, pohrdá Otcem svým nebeským a škodí sám sobě. Co se již týká rozkazů Páně, vezme, co Bůh již v starém zákoně velel lidu vyvolenému, když do Chanaan je uvéstí chtěl: „Varuj se, abys nikdy s obyvateli země té nevcházel v přátelství, kteréž by tobě bylo ku pádu“ (II. Mos, 34, 12.). A proto David sám odvolal se na to, že s bezbožnými neměl spolek, řka: „Neseděl jsem s radou marnosti a s těmi, kteří nepravě činí, nevejdu do spolku“ (Ž. 25, 4.). Podobně napomínal i sv. Pavel Thessalonicenské řka: „Přikazujeme vám bratři ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, abyste se oddělovali od každého bratra, kterýž se chová nepořádně a ne podle naučení, kteréž přijali od nás“ (II. Thess. 3, 6.), a ke Korintským psal takto: „Psal jsem vám, abyste se s nimi nesměsovali, jestliže ten, který se jmenuje bratr, jest smilník, neb lakomec, neb modlár, neb zločejce, neb opilce, neb dráč; s takovým ani nejezte“ (I. Kor. 5, 11.). Majíce po ruce takové zřejmé rozkazy, zdaž může kdo býti v pochybnosti, co křesťanu činiti náleží? A protož také nebude, kdož by se mohl diviti, že jsem pravil: Kdož obcuje se zlými, pohrdá Otcem nebeským. Sudte sami! Co byste smýšleli o synu neb dceři, jenž by s nepřáteli otce svého se spojili a snad slovem i skutkem radili, kterak by o čest a dobrou pověst, o jmění a práva pozemská jej připravili? Chvátili byste takové dítky? Vim, že nikoli! Byly by zajisté hanbou pokolení lidského, zrůdou a škůdci otcovými. A hle, jakož v svazku pozemském, taktéž jest i v ohledu na nás u Otce nebeského. Drží-li kdo stranu bezbožníků, není zajisté dítkem Božím. Tak aspoň svět o něm souditi bude a musí a

bude jej považovati za pohoršení světa, před čímž výstrahu dává i sv. Jarolím řka: „Což nevíš, že i z chování svého Bohu úcty vydáš nejen cos činil, ale též co se o tobě praví; nebo není dosti jen svému svědomí dosti činiti, nýbrž i svědomí jiných, aby pohoršení nevzali na tobě.“ Hled, kterak i v nebezpečnosti se vydává, jenž s bezbožnými se přátelí. Ne bez příčiny dí moudrý Sirach: „Kdo hledá nebezpečnosti, zahyne v něm“ a opět: „Kdo se dotýká smoly, umaže se od ní a kdo obcuje s pyšným, obleče se v pychu“ (Sir. 3, 27. a 13, 1.). A protož bēdovál David nad židy, že s národy cizími se spojili proti výpovědi Páně řka: „Smířili se s těmi a naučili se skutkům jejich“ (Ž. 105, 35.). A co zjevení Páně před oči nám staví, to dosvědčuje, zkušenost všech věků, že totiž obcování s bezbožnými jiné též bezbožnými činí. Ne teč příčiny nalahá tedy sv. Ambrož, „abychom se Bohu nevěrných ochránili, utíkajíce před nimi; nebo skrze jediného mnozí v nebezpečí přicházejí.“ Avšak varujíce se obcování s nimi, nedomyšlejme se, že by nám bylo dovoleno bezprávně zlehčování. Jestliže zákonem sv. lásky k bližnímu každé posuzování, potupení, pomluva a zlehčování se zapovídá; tedy zákon ten nepozbývá platnosti i u bezbožných. Jsou i oni bližní naši, jsou též stvoření Boží, jsou i oni vykoupeni Kristovi, povolání k věčnému spasení. Že všemi těmi dary pohrdají v hříšnosti své, to není naší věci souditi; neb veškeren soud náleží Kristu. Protož nesudte nikoho, ale tomu jej odevzdejme, jenž právo má souditi okršlek země. My pak co bližní chraňme se všelikého posuzování, potupení, hanbení; neb toho všeho láska nečiní. Nebudme zpurní proti nešťastným, aniž s nimi zacházejme tvrdě, aby snad bludně se nedomyšleli, že nemožno jim býti opět hodnými údy společnosti lidské; neboť zhanobení před světem mohli by se domýšleti, že nemožno jest jejich obrácení, kdežto víme, že i v hříších nejzarytější může k obrácení přijíti a k spasení. Jinak kdyby bylo, neměli bychom Pavla, Petra, Magdalenu, Zachea a veliký počet těch, kteří kajcností od zlého se odvrátili a jako David kleslý oplakávali hříchy své. —

Tak jsem vám nyní vylíčil, jak zbožný křesťan se zlým a bezbožným má jednati. Blaze, kdož tak činí, nebo u něho slova i skutky srovnávají se s vnitřním přáním,

ne aby zahynuli hříšníci, nýbrž aby k Bohu se obrátili a pravice se uchořili, kteréž jim podává Kristus. Nenakloňujme se nikdy k těm, jenž hřešicím zlořečí a záhubu přejí; kdož ví, zdaž v krátkém čase nebudou duše jejich milý Pánu, ale raději uposlechněme spasitelného naučení. Laskavě s nimi zacházejme, avšak bez všeho přátelského s nimi obcování, slovem i skutkem veďme je k dobrému, prosíce Boha neskončeně milosrdného za ně, aby duše jejich osvitili a je napravití ráčil. A když uposlechnou, utvrzujeme je v dobrém, vespolek sebe poučujice, vespolek Boha velebíce. Pamatujeme si slov sv. Ignáce z Loyoly, jenž o sobě vyznal: „Kdybych již jednou nohou v nebi byl, přece bych volil navrátiti se, abych jen jednoho hříšníka Kristu získati a obrátiti mohl.“ Zajiště nezůstane bez odměny snaha naše; nebo v den poslední odplaty obdržíme, čeho jsme zasloužili, jestliže již zde neodmění Hospodin skutky naše dobré. Sami ale na sebe nezapomínejme, vystřihajíce se všeho zlého, abychom tím důtklivěji mohli napomínati bratři chybných. Obcování naše budiž, jak sluší se na svaté, aby služba naše nepřišla v pohanění. Nebo „blahoslavený muž,“ praví prorok David, „blahoslavený, kdož nechodil v radě bezbožných a nestál na cestě hříšníků — ale v zákoně Hospodinově vůle jeho“ (Ž. 1, 1. 2.). Takový nemá se čeho strachovati, ale těší se ze svého spasení. Nuže tak buďme i my, abychom co dobrá pšenice nalezení jsouce, uvedeni byli do stodoly rajske radosti. Amen.

Modlitba za vlast.

Ó Bože lásky svrchované,
k Tvé přízni k lidstvu nekonečné,
k Tvé milosti nám prokázané
a k dobrotě Tvé stále, věčné

Zrak prosebný my pozvedáme
a s touhou zříme ve Tvé nebe.
Tvá líc svatá neoklame,
když vroucně poprosíme Tebe.

Ať v chrámě, v poli, luhu, lese,
i v žalu, trudu, smutku, bole
i v blahu, radosti a plese.
Hlas prosby zní tu v zemske dole.

I v hlučném městě, na vsi klidné,
v Tvé přírodě, Tvém velechrámě.
My voláme k Tvé tváři vlídné:
Své skytni pomocné nám rámě!

Chraň, Otče dobrý, mocný Bože,
vlast naši milovanou, drahou,
střež jí a blaho její množe
nám zachovej ji silnou, blahou.

Dej vzrůst jí bujný v každé době,
dej plod jí všeho štědrý, hojný,
dej pestré kvítí ku ozdobě
a život lidu bohabojný!

Ji skytni hojnost blaha všeho,
dej radost, rozkoš, veselení,
chraň vzdechů, žalů, všeho zlého
ji v lásce Svě a naklonění!

Stři růže lidu v této zemi,
chraň ostnů, trní škodlivého,
ať roste, zkvétá plody všemi
a skytne dobra všelikého.

Dej úrodu nám v této vlasti,
přej, čeho k živobyti třeba,
dej nejen ducha vonné slasti
i tělu nápoje a chleba.

Žní v poli, na vědecké roli
přej hojných, Otče přelaskavý,
a zapuď vše, co trápí, bolí
i ukaž obličej Svůj smavý!

Chraň svárů, různic, bojů, půtek,
chraň hladu ji a moru zlého,
ať klid a mír zří každý skutek,
ať z dobra těší se vždy všeho!

Střež vlast i národ, nebes Pane,
a opatruj, ať sílí, zkvétá,
ať k Tobě lne a k Tobě plane,
Ty dárce dobra, tvůrce světa!

Prof. M. Kovář.

Jakých zkušeností nabyli jednotliví duchovní
správcové ve příčině nebezpečností, která
vznikají z nynějšího sociálního hnutí a jak
jest si vésti duchovnímu správci oproti nim?

Podává František Vacek.

Máme jednati o nebezpečnostech, která
vznikají duchovní správě z tak zvaného
hnutí socialistického. Slovem tím rozuměti

je vše dvoji: nejprve hnutí *myšlenkové* tlu-
močící zásady socialismu a udávající cesty,
kterými by lze bylo přivést je ke skutku;
za druhé *pokusy o převrat* stávajícího po-
řádku společenského ve smyslu sociali-
stickém.

Co se týká prvního, není pochybnosti,
že šíření zásad odporujících právu nebo
spravedlnosti nebo učení a mravům kře-
stanským osadě věřících neprospívá a tudíž
i pro duchovní správu její nebezpečnosti
v sobě nese. Abychom uvědomili sobě
dosah vnitřního hnutí toho, vmysleme se
na okamžik mezi socialisty a sledujme po-
chod jejich myšlének.

Veškeré úvahy socialistů berou počátek
od chybného pojmu práce. Práce jest jim
námahou *tělesnou*, kterou vynakládá člověk
na zhotovení nějakého předmětu ať pro
potřebu ať ku pohodlí lidskému určeného.
Že ku počátkům práce třeba jest přemý-
šlení a nákladu, socialisté sice uznávají,
ale ani dílu duchovního původce ani riziku
nakladatele nepřikládají *tak velké ceny* jako
práci tělesné. Korrelativem práce jest mzda.
I náleží největší částka toho, co za zhoto-
vený předmět se získává, člověku, který
o něm pracoval, menší odměna tomu, kdo
na něj náklad vedl. S těmito náhledy hr-
ubého materialismu potkáváme se nyní velmi
zhusta. Vy jste nás, pane kaplane, půl
hodiny zpovídal, hodinu byli jsme u pana
faráře na katechismu, prohlašování a od-
davky netrvaly ani čtvrt hodiny, tedy
máte dost za to, dám-li vám jeden zlatý,
já musím za něj pracovat celý den.

Práci pokládají dále socialisté za *jediný*
pramen nebo nárok ku jmění. A jelikož
pozorují, že v nynější společnosti lidské
majetek zcela jinak jest roztržěn nežli
podle práce, prohlašují rozdělení jeho za
nespravedlivé, nemajetným lidem škodlivé
a tudíž zrušenu býti mající. Umře bohatý
strýc a synovec jeho zdědí bez práce ve-
líké jmění. Továrník utrhuje na mzdě a
staví si nádherné paláce. Kněz vybírá štolu
a zůstává po sobě značné jmění. To vše
prý z mozolů pracujícího lidu. A pokud
v platnosti bude *soukromé jmění*, nelze po-
mýšleti na nápravu. Proto nechat pomine
majetek soukromý a každý ať dostává, co
za práci rukou svých zaslouží. Dělníkovi
právo soukromého jmění v ničem nepro-
spěje. Neboť nemá-li před časem zahy-
pnouti, musí všechnu posavadní mzdu obra-
ceti na výživu svou a své rodiny, na osvě-
zení a znovu získání sil. A což, když

dělník pracovat chce, ale práce nedostane?
Jest to nějaké právo lidské, aby trpěl hlad?
Nechť tedy zřídí se pracovní veřejné, kde
by rozdělával se všecken výtěžek mezi
pracující a nikomu nedávala by se možnost
hromaditi jmění s újmou ostatních. Mělkým
mysliteřům, kteří mají zřetel obrácený jen
na sebe a nikoli na odvěký řád světový
a společenský, zdají se náhledy takové
ryzím zlatem.

Šíření zásad socialistických táhne za
sebou *zkázu křesťanského ducha* na osadě.
Počneme od jednotlivce. Prostý člověk na-
kloňuje se rozumem i vůlí k tomu, co mu
lahodí. Jestliže slíbíme mu trvalý blahobyt
a prohlásíme, že prostředky k němu ve-
douce, byť i neobyčejné, jsou dovoleny, ne-
bude déle zkoumati základ a oprávněnost
jejich. Cit mravnosti za doby naší valně
přidušený ohlásí se v něm buď velmi slabě,
nebo docela se neozve. Srovnáváje nové
zásady s učením náboženským, připadne
na to, že víra křesťanská mu nepřeje, že
mu velí poslušnost vůči pánům dobrým
i zlým, že mu radí jenom k trpělivosti,
ke snášení útrap, že mu teprve po smrti
slibuje odměnu a blaženost, kdežto on přeje
si míti toho již na světě. Z toho vzniká
nechuť ke křesťanství, ba zřejmý odpor
proti němu.

Ženy dělníků nařichnou v brzkú duchem
svých manželů. Jest dostatečně známo, *jaké*
svazky manželské, to jest mezi *jakými* oso-
bami, uzavírají se nyní v místech průmysl-
ných. Jestliže manžel, podle zásad sociali-
stických ovšem správně, největší díl mzdy
pro sebe zanechá a rodině jenom zbytek
poskytuje, stěžuje manželka vším právem
na malý výdělek a souhlasí s mužem na
utiskování dělníků, šilhá po ženách úrad-
níků a továrníků, závidí jim lepšího šatu
nebo přepychu a tak ponenáhlu ocitá se
mezi socialisty jako utiskovaná sestra je-
jich. Za prvních let manželství, kdy oše-
ťuje děti, nebo spolu pracuje v továrně,
do kostela ani nohou nevzkročí, leč při
úvodu, neslyší po léta spasitelného slova
a tak odcizuje se církvi svaté docela.

Podobně i o dětech socialistů nelze
lepší zprávy podati. Smlékem mateřským
přijímají nespokojenost s chudobou. Od
otce slyší řeči, které k účtě stavů jiných
nijak nemohou je povzbudit. U nynějších
děti ničí se hned v zárodku smysl pro
vážení si učitelů, kněží, úřadů. Humanitní
ústavy, jako jsou jesle, školka, zahrádka,
útluky a j. vedou rodiče i děti přirozeně

k tomu domnění, že veřejnost jest *povinná* starati se o potřeby manželů, nemajetných sice ale zdravých a mzdu vydělávajících, o potřeby, které druhdy byly nejsvětější povinnosti rodičů samých a které by řádní inanzelé jindy nebyli za žádnou cenu od cizích lidí dali si obstarávat.

Následky sociální náказы v rodinách jsou patrný: řídký počet věřících při službách božích, opuštěné zpovědnice, nechut již i některých dítek ke svatým svátostem, smělé a neslušné vystupování vůči duchovnímu správci a katechetům. Zkrátka, *duch křesťanský*, o jehož uspání a omračení pracovali mnozí činitelé předešli, *hyne novým ruchem socialistickým* ve vrstvách nejnižších.

Jest otázka, co má činiti duchovní správce, aby nejprve převráceným názorům socialistů, jestliže naskytují se mezi osadníky jeho, v cestu vkročil? Řekne se nám: Máte kazatelnu, máte přístup do rodin, při úkonech náboženských stýkáte se s lidmi, jste učiteli jejich, poučte je, vyvratěte jejich bludné náhledy! Co se týká kazateln, jest pravda, že poskytuje duchovnímu příležitost, aby poučoval věřící lid o časových otázkách a řídil myšlení jeho o nich v duchu křesťanském. Ale o to tu běží, zdali náležejí socialisté ku věřícímu lidu, zda přicházejí poslechnout poučení duchovní vůdce svého? A tu dlužno vyznati, že mezi posluchači slova božího socialisté jen tenkrátě dají se po různu najíti, když hodlají něco zaslechnouti z úst kněžských, co by mohli obrátiti a jako zbraně užíti proti svému pastýři.

Nicméně odporučiti jest častější kázání o práci duševní a hmotné, o mzdě časné a věčné, o rozdílech stavů, o chudobě a bohatství, o majetku bohulibém a nepožehnaném. Při tom *není radno* užívati slov: socialisté, komunismus, socialismus a p. Přítomný lid dobře pochopí, na koho bijeme. Častěji také tu myšlénku rozvésti bude posluchačům, že *jest východ* z nového bludiště, a sice tak, aby lidé vrátili se ku křesťanským zásadám lásky a vzájemné pomoci, aby uznali poctivost nebo počestnost práce, která ovšem hodna jest náležité mzdy, aby uznali povinnosti, jaké ukládá majetek majiteli. Práce není jediným pramenem příjmu a jmění, nýbrž jedním z mnohých prostředků k získání majetku atd. O majetku soukromém poklad myšlének uložen jest v poslední encyklice sv. Otce našeho Lva XIII.

Veliké váhy u věcech, o kterých jednáme, jest vyučování nebo spíše poučování soukromé. *Rozhodni* socialisté poučení a výstrahy nepřijmou. Hádali by se, kdybychom s nimi rozprávku začali. *Mirnější* snad nám přisvědčí, ale vymlouvají se, že pro solidárnost musí jíti s ostatními. Než jsou dělníci, kteří spolu se socialisty do továrny vcházejí, s nimi u jednoho a téhož stroje pracují, s nimi společně obědvají a přece náboženské přesvědčení sobě ochraňují, nebo aspoň vážnost k církvi a duchovnímu v srdci zachovávají. Bystrozrak duchovního správce postřehne záhy takové duše dobré. Ony dávají se poznati uctivým pozdravením, vlídnou tváří, účastenstvím při slavnostech církevních a jiným a jiným způsobem. Duchovní bude si jich vážiti, poctí je delším rozhovorem a bude se snažiti, aby od nich dověděl se o stejně smýšlejících. Hlouček dobrých učiní pak kvašem, aby od něho zkynuli i vlašnější. Tak asi kladou se základy ke spolku katolických dělníků. Než o tom ještě později. Mnohdy bude záhodno promluvíti s rozumnou ženou dělníka-socialisty, i ukázati jí na možné následky počínání mužova pro jeho rodinu. Mladší dělníci mají ještě rodiče, a tu upozornění starého otce nebo matky bude s větším prospěchem, než kdybychom chtěli domlouvatí horkokrevné mládeži. (Dokončení.)

Mučedniště sv. Vojtěcha.

Z cesty Jos. Kořenského.

(Dokončení.)

Když ve kraji Litvanů vládl Videvud (Vejdevut), bylo starým Prušanům blaze, ale synové jeho, kterých bylo dvanáct, vyvolali nesváry toužením po panovačnosti. Ustaralý král a nejvyšší kněz Bruteno, bratr jeho, dočekavše se oba víc než sto let věku, shromáždili kolem sebe na posvátném Romove přední muže národa, obětovali bohům kozla ověnčeného listím z posvátného dubu, načež krive-krivejto Bruteno oznámil lidu, že jest vůle bohů, aby země rozdělila se mezi dvanáct synů Videvudových. A stalo se, když Videvud i Bruteno na hranici život svůj dokonali. Druhému synu, jehož jméno bylo Samo, připadl kraj mezi mořem na sever a mezi řekou řečenou tehdy Skara na jih, ale později nazvanou Pregala podle manželky

Samovy, která v ní utonula. Země Samova dostala pak jméno Samland.

Samo lnul k bohům svým vrouceněji nad ostatní své bratry, a náboženství blázané kněžími domácími zkvétalo utěšeně. Národ boje se o svou svobodu a sjednocován mocnou rukou svého kněžstva odporoval statečně náboženství křesťanskému a násilně odmítal všechny pokusy, jimiž měl býti učiněn konec panství grivů. Jinak byli pohanští Prusové lidé pokoje milovní a vedli válku jen z donucení. Seli obilí, chovali dobytek, honili zvěř, lovili ryby a na březích mořských jantar hledali.

V ta místa nebezpečná tehdy každému apoštolu křesťanství přišel svatý Vojtěch. Voigt vypravuje ve svých dějinách Pruska, že sv. Vojtěch vydal se k neznámým těm pohanům s důvěrou podél Visly do Gdanska, odkudž přeplavil se za příznivého větru ke břehům Frižské zátoky. Tam rozloučil se s ozbrojenci, kteří ho doprovázeli a poslal je zpět. Leč sotva že vystoupil na břeh, kdesi u Pregoly, tu lid, zvěděv o jeho zámyslu, přinutil ho k útěku hroze mu smrtí. V nejbližší noci opustil sv. Vojtěch nebezpečné místo a odebral se v malém člunu na severozápad Sambie, do dnešní Pilavy, kdež prodlél se svými druhy pět dní. Když pak severněji se vydali a v hustý les přišli, stanuli na posvátném Prušanův poli, aby si odpočinuli. Prušané usmrtivše apoštolského vůdce usmířili tak hněv svých bohů.

Kde posvátné toto Romove stávalo, nelze povědět bez pochybnosti. Vyslovuje se také domněnka, že takových bojišť více bývalo na starodávné Sambii. Jméno dědiny řečené Romehnen nebo Romeyne, t. j. ves Rom a ležící jihovýchodně od jantarových dolů Palmnickenských při západním pobřeží Sambijském, zajisté souvisí se starodávnými tradicemi pohanskými.

Na speciální mapě Sambie označeno jest mučedniště sv. Vojtěcha křížkem a a s nápisem „St. Adalbert Kreuz.“

Z města nazvaného Fischhausen nemáme k mučedništi sv. Vojtěcha daleko. Na tu stopu přivedla mě původní knížka faráře Karla Gebauera: „Wegweiser durch Samland.“ V Královci 1866 a téhož spis: „Kunde des Samlands.“ V Královci 1844, jakož i lektýra Passargova: „Aus Baltischen Landen.“ Ve Hlohově 1878.

Fischhausen jest město krajské rozložené při březích zátoky Frižské. Zkomo-

lené jméno jeho pochází ze slova Bischoveshusen, též Bischhusen nebo Wischhusen, protože tu za opanování Sambie skrze Přemysla Otakara II., jenž i německým mecenům založil Královec, zřízeno bylo biskupství. Městských práv dostalo se tomu místu již roku 1305. Prvním biskupem latinským byl tam Jindřich ze Stritberka, ale osmý biskup Jiří Polens přestoupil na víru Lutherovu a stal se prvním evangelickým biskupem v Prusku. Při městském kostelu stojí jeho socha vedle sochy sv. Vojtěcha, prvního šířitele křesťanství v Prusku.

Myslím, že kromě sochy sv. Vojtěcha a kromě sochy Přemysla Otakara II., postavených v městské bráně v pruském Královci, málo jest asi podobných památek v baltických těch končinách.

Počestní měšťané fischhausenští musí si nechat také libiti úskleby od svých krajanů, jakých zakoušejí mnozí jiní maloměšťáci jinde ve světě. A jakž by se lidé nasmáli, když vyřítili se kdysi s obušky, klacky a kopími na lesní pařez, ve kterém jejich rozjitřená obrazotvornost viděla hrozi-tánského medvěda! Jindy zase, když vy-rojil se roj komárů, vyjeli fischhausenští otcové se stříkačkami domnívající se, že se střechy kostelní kouř se valí.

Mne vedla cesta do Fischhausenu z Královce. Železná dráha probíhá tam rovinou tak nízkou, že kdyby Frižská zátoka jenom o málo hladinu svou zvýšila, celý kraj byl by zatopen. U Fischhausenu vroubí železná dráha pobřeží chobotu zatačející jihozápadně do Pilavy. Na sever z Fischhausenu jde odbočka železné dráhy až do Palmnickenu, k dolům a ložistům jantarovým.

Kde stojí kříž sv. Vojtěcha, poví nám ve Fischhausenu každé dítě. Překročíš železné koleje, ubíráš se několik set kroků silnicí a zabočíš na polní cestou, kterou dostaneš se do dědiny řečené Tenkitten. Za hodinu ji dostihneme. Na polích dozrávají brambory, len, obilí a při cestě bělá se aleje bříz, které střídají se s jeřáby. Tenkitten nesejde nám s oči. Na jihu leskne se hladina frižské zátoky. Brzy potom budeme u cíle, krácejíce vozovou cestou vedoucí širokým úvalem. Do sypkého písku tak se tam nohy zabořují, že s těží může se ku předu. Po stranách v ohrazené pasece zelená se nízký trávník, tu onde bují svěží kříček jalovcový, jinde osaměle stojí košatý řešetlák. Vyhýbám se sypké půdě

písečného úvalu a chtěje vyhlížeti v širokou dálí vystupují na pobřežní návrší, jež několik metrů povzduší se nad moře, a stojím na mučednické půdě sv. Vojtěcha. Dávná tradice alespoň položila v ta místa dějiště, kde někdy stávalo posvátné Romove. Několik set kroků od nás plouhají se rozčeřené vlny Baltu, rozrývají měkké břehy a ničí je očividně, a kol kolem smutno a truchlivo jako v duši naší. Uprostřed toho tesklivého návrší mírně zvlněného a porostlého skrovníčkou travou železný kříž vypíná se vysoko. To je vše, čím mučedniště sv. Vojtěcha jest označeno. Ve vypráhlém travisku žloutnou se korunky přehojné toliky lékařské (*Vincetoxicum officinale*), kvetou trsy drobného karafiátku (*Dianthus arenarius*), ojedíněle vyrůstá tam nízký jalovec, roztroušeně odkvetlý koníček a šípek, a ve vlhkém úvalu u moře ukazují se koruny několika olší. Kromě těch a kromě několika řešetláků není po větších stromech ani památky. Posvátné háje dávno jsou již vysekány. Nelitostná klučnice vykácela uctívaná drva nejenom zde, ale jinde na pobřeží sambijském a proměnila pobřežní kraje v písečnou poušť, na niž úsilí lidské snaží se teď s velikým namáháním vzkřísiti k životu novou vegetaci.

Před časy stávala na mučedništi sv. Vojtěcha kaple, kterou kázal tam postavit nejvyšší náčelník německých mečenošů v letech 1422—1424, učiniv tak mučedniště poutnickým místem. Za reformace roku 1523 stala se kaple farním kostelem osady, jejíž farář bydlel na blízku mučedniště, maje tam též svá pole. Avšak když tam roku 1669 vichřice řádila, tu kostelík, bez toho již tehdy na spadnutí, sesul se v neděli uprostřed služeb božích. Farář Jindřich Vasoldt poznal ještě v čas, že zkáza hrozí lidu tam shromážděnému a zachránil jej od jisté smrti. Od té doby vykonávají se náboženské obřady v kapli nedalekého Lochstädu, kde již ve 13. století stával hrad německého řádu rytířského, obdržev jméno po svém panu Lankstite, a kde nejvyšší správce jantarového regalu míval své sídlo.

Pobřežní bouře a vichřice rozmetaly trosky sesuté kaple sv. Vojtěcha a dynový písek zavál je tak, že zmizely s povrchu zemského téměř na dobro. Jen tu onde povalují se ještě kusy rozhašených cihel

a malty anebo ukáží se zraku, zaryjeme-li hlouběji do sypké půdy.

Prízemní obrysy někdejšího staveniště ustanoviti již nelze. Ale jest známo, že před časy měly základní zdi v délce 65½ stopy a v šíři 37½ stopy. Také farní pole, která na blízku se rozkládala, vítr zavál pískem a spustošil. Duchovní správce usedlý v Tenkittenu byl nucen získati nových, úrodnějších polí ve blízké osadě řečené Kalkstein.

Kdo zavítá do Tenkittenu, uvidí faru skrývající se v loubí košatých stromů ovocných, ale po kostele marně se ohlíží. Duchovní pastýř docházívá odtud jednou do chrámu lochstätského, jednou až do chrámu staropolavského.

Památné mučedniště dlouho ostávalo potom prázdnou každého označení, které by upomínalo na legendu o někdejším Romove. Až teprve roku 1822 zase tam byl vztýčen dřevěný kříž na to u místě, kde povalovaly se trosky zbořeného kaple. Když pak po revolučních bouřích v ruské Polsce roku 1830 přišla do Fischhausenu hraběnka Wielopolská, tu předsevzala si postavit na mučedništi sv. Vojtěcha trvalejší památník, a již o rok později stalo se skutkem, na čem se ustanovila. Kříž ten pne se na mučedništi sv. Vojtěcha po dnes, maje výši asi 6 metrů. Je to gotický kříž z prolamované litiny, po němž v dolejší části pne se větévka břechanová, rovněž ze železa ulitá. Na litinové jeho tabulce čtou se slova: „Bischof St. Adalbert starb hier den Märtyrertod 997 für das Licht des Christenthums,“ t. j. „Biskup sv. Vojtěch zemřel zde smrtí mučednickou 997 pro světlo křesťanské.“ Nejniže pak stojí: „Wielopolska 1831.“

Výpravuje se, že od těch dob, co kaplička sv. Vojtěcha byla tam postavěna, moře mnoho pobřeží pohltilo, a že břehy jeho vzdáleny byly tehdy od kaple asi mili cesty.

Slunce stáपělo se již ve vodách hučícího Baltu, když opouštěl jsem mučedniště sv. Vojtěcha.

Maria Felicia Orsini.

(Obraz životopisný načrtl V. Rubricius.)

I.

Každá duše věrná, jež přes vnější i zevnější překážky vítězně dobude sobě pravého míru a klidu, jest lidem dobrým důstojným předmětem obdivu i úcty. Čím větší překážky překonati musila, tím většího soucitu zasluhuje, když posléze dojde vznešeného a krásného cíle svého. Jak stkvělé to vítězství v boji proti přírodě a okolnostem, vítězství duše šlechtné ozářené touhou plamennou: sloužiti Bohu a z lásky k němu blažiti svého bližního. Že v zápase tom něžná duše ženina na zvlášť těžké a perné bojiště se uvádí, kdož by pochyboval! Kolik statečnosti, kolik vytrvalosti třeba jí, aby vlastní tužby srdce svého v bezpečných a pravých udržela mezích. Že vítězství takové nad sebou samou vyžaduje větší statečnosti a důraznějších zbraní než vítězství nad zjevným nepřítelem, toho důkazy skytají nám dějiny na tisíce, ač často takový boj a takové vítězství zůstávají světu skryty a tajny.

Jedna z nejužnějších postav ženských, jejíž veliké srdce zlaté teprve po nesčetných strastech pravého došlo míru a klidu, byla *Maria Felicia Orsini*, vévodkyně z Montmorency.

Pokus, nastíniti život její a zářným paprskem ideální povahy její osvětliti temné mlhy doby naší, budiž předmětem obrazu našeho. —

Všecky větve staré šlechtické rodiny Orsinské honosily se muži vynikajícími. Jsouce ve svazcích přátelských s mnohými panovnickými rodinami evropskými, s pýchou zaslouženou vzpomínali svazků přátelských, jež poutaly je k sv. Tomáši Aquinskému, k sv. Aloisiovi z Gonzagy a k mnohým jiným.

Pavel Orsini zasnouben byl s Alžbětou z Medicis, dcerou Kosmy I. Syn jejich Virginus byl jedním z nejznamenitějších mužů své doby. S chotí svou Fulvií Perretti měl sedm synů a tři dcery, z nichž nejmladší na křtu sv. v chrámě sv. Petra v Římě obdržela jméno *Maria Felicia*. Jméno *Felicia* obdržela v upomínku na prastrýce svého papeže Sixta V., jehož rodné jméno bylo *Felix Perretti*.

Prve nežli mluviti počala, jevila již jako útlé děčko zvláštní něžnost a soucit

s truchlícími a chudými. Nemohla nikoho zříti plačícího, aniž by se pokusila o to, aby maličkýma ručkama svýma setřela slzy s řas jeho. Když nesena byla kolem dveří chrámových, kde hojně žebráků stávalo, prosila němými slovy, ale nad vše výmluvnými posuňky, aby dána jim byla almužna. Pro svou poslušnost a milostnost usnadňovala pěstounkám zodpovědný úkol jejich, že konečně i rodiče vzdor své spravedlnosti nemohli opominouti, aby roztomilé nejmladší dceruše své nedávali přednost před ostatními dětmi.

Když tudíž od sprýzněné rodiny velkovévodkyně Toskánské, Kateřiny lothrinské, poselství přišlo s přáním, by jí dítko k výchování svěřeno bylo, způsobilo to rodičům veliký zármutek, že otec zvolal: „Taký bol musil asi míti Jakub, když odváděli mu Benjamína jeho!“ Avšak práce nechtěl velkovévodkyni dáti odpovědi záporné a tak slavilo potom čtyřleté děvčátko slavnostní svůj vjezd v paláci Pittském ve Florencii.

Způsobem pozoruhodným jevil se duševní vývoj *Marie Felicie*, že velkovévodkyně nerozmýšlela se nehlédíc nijak k útlému věku jejímu, dáti ji do kláštera Benediktinského, jež k výchově dívek šlechtických choť její založil. Výtečná představená téhož kláštera, velebná matka *Malespina*, znala dobře stříci pokladu ji svěřeného.

Věrné plnění povinností a láska ku pravdě, již vynikala *Maria Felicia*, překvapily nad míru její učitelky. Kdykoliv chtěly vypravovati jí nějaký příběh, vždy tázala se, zdali jest pravdivý a skutečně se stal. V pádu opácném nechtěla ho slyšeti. Když se jí tázaly, zda byla již někdy pro nepravdu trestána, vyznala, že jsouc tříletým děckem v domácí zahradě proti zákazu utrhla nezralé ovoce, požila je a zbytku chtěla ukryti. Avšak toto ukrývání před vychovatelkou způsobilo jí za svlákání telik strachu a tolik úzkosti, že namanula se jí myšlenka, zdali ovoce to skutečně tak sladce chutnalo, aby vyvážilo všecku onu bídu, již za to nésti musila. I vyznala se ze skutku svého a pevně si umínila, že vždy jen pravdu mluviti a otevřeně a zřejmě jednati bude.

V době kratinké překonalo malé děvčátko obtíže čtení v italské i latinské řeči. Bylať jí v tom touha, aby s jeptiškami ve sboru žalmy modliti se mohla, mocnou pobídkou. S druhé strany opět byla pobožnost

malého andílka vzpruhou pobožnosti jeptišek, z nichž mnohé na myšlenku přišly, aby prosily nevinné dítko, by vyprosilo jim u Pána Boha zvláštních milostí.

Avšak dnové krutého žalu s jistotou neuprosnou dostavili se i zde. Po krátké a těžké nemoci zemřela vévodkyně z Bračiana, matka Feliciana. v nejlepším věku. Zvěst o úmrtí drabé, milované matky jako šíp proklála srdce nebohého dítěte. Žalem schvácena nevzpamatovala se dříve, až přinesli jí do světnice krásný obraz, jenž znázorňoval oslavu vyvolených v ráji. Myšlenka, že nyní i vroucně milovaná její máť téhož štěstí požívá, znenáhla upokojila malé, zármutkem prudce tlukoucí srdíčko její.

Netrvalo dlouho a nová nastala jí zkouška. Marie Felicia rozstonala se neštovicemi a prudké léky, jež jí v stavu úplné bezcitnosti podávány byly, způsobily ochrnutí, které skorem rok na lůžko ji upoutalo, poskytl jí však příležitosti, aby ovičila se v svaté ctnosti — trpělivosti totiž. Nebohé malé tilko, jež lékaři žhavými kleštěmi týrati nuceni byli, podlehalo již již strašnému léčení, když znenáhla jako zázrakem zdraví opět se vracelo a vzlet duše během doby té podivuhodně zmohtněl. Celému okolí byla duševní síla malé trpitelky zářným příkladem. Velebná matka Malespina uznala ji za to hodnu nejvyšší odměny, které jí poskytnouti mohla, připravila jí k prvnímu svatému přijímání. Po této slavnosti následovala pro Marii Felicii v klášteře léta šťastná.

Nejraději byla by v domě tom navždy zůstala. Již přemýšlela, kterak by touhu svou uskutečnila, když došla jí překvapující zpráva, že Maria z Medici přeje sobě kmotřenku svou, o které tolik krásného slyšela, sňatkem s Jindřichem, vévodou z Montmorency, sobě sblížit. Mariin otec sám přišel se zvěstí tou do Florencie. Nenadálť se, jaké rozčilení, jaký žal malému srdci jejímu tím způsobí. Po několika dnech tiché rozmluvy s Bohem obětovalo poslušné dítě touhu po klášteře vůli otcově.

Jen několik ještě měsíců bylo jí přáno dlíti u milých Benediktinek. Prodehnuta přáním, aby mistu, kde prožila nejšťastnější dny dívčího věku svého, zanechala důstojnou upomínku, dala zříditi v klášteře skvostnou oratoř. „Necht žřízena jest zcela ke cti a chvále Boží a ku spáse duše mé,“ pravila. „Vyzdobte ji vším leskem, vši nádherou a modlete se zde za mne, když odloučena

budu od Vás a vydána všem nebezpečím a svízelným světa.“

Montmorenští náleželi k nejstarším a nejvznešenějším rodům v celé Francii. Náčelník téhož rodu, Bouchard Sire z Montmorency žil uprostřed desátého století. Nejprve vyskytovali se s názvem „křesťanští baroni království.“ Později rozdělili se ve dvě větve. Předek ženicha Marie Felicie, vévody Jindřicha II., byl Vilém pán z Montmorency. Jak otec tak i děd mladého vévody prokázali králi svému rytířským nadáním mnohou vzácnou službu. Spojení mladého vévody s příbuznými královny francouzské bylo tudíž pro obě rodiny událostí velice žádoucnou.

Štědrost a statečnost byly základními tahy povahy šlechtetného vévody jinocha. Jmenování jeho admirálem Francie i kdyby též se zřením na vznešený rod jeho bylo se stalo, odpovídalo nieméně velmi dobře odvážné mysli a výtečné vzdělanosti jeho.

Příbuzný nevěstin Marquis z Traisnelu byl jakožto vyslanec královnin se svatebním darem 300.000 lirů jakož i s nařízením, aby podrobnosti úmluvy svatební s vévodou z Brakčiana ujednal.

Mezi tím opustila Maria Felicia klášter. Se srdcem pohnutým očekávala v paláci Cosmy II. ve Florencii velikou událost životní, která budoucnosti, o níž byla tak příjemně snila, zcela jiný směr dáti měla. Nejtrpčeji pociťoval bol rozloučení otec. Vždyť on sám nejlépe znal dceru svoji. Když odevzdával markýzovi z Traisnelu obraz nevěstin pravil mu: „Nikdy, nikdy nebyl bych malíři dovolil, aby v tazích dcery mé něco malbou zdokonaloval. Avšak, kdybych měl dáti vám pravý obraz dceřin, musil by týž býti vši vady prost, neboť nikdy jsem na ni nějaké vady nezpozoroval!“ (Pokračování.)

V zajetí.

Napsal Bohumil Brodský.

(Pokračování.)

Hluk se blížil. Již bylo lze rozeznati nápěv a některá slova písně. Nejprve se objevili harcovníci na svých vychrtlých koních. Zajeli hezky daleko, že se pan Stajce nemohl ubrániti, aby proti nim nevypálil houfnici. Účinkovala dobře. Dva koně bez jezdců vraceli se v úprku zpět a jezdců, kteří zdraví vyvázli, jich následovali.

Teprve za chvíli objevil se pěší lid. Jaké to bylo naň podivání. Otrhaný, o-smahlý a s nerozmanitější zbraní. Ten měl mušket, ten cep, kosu, meč či luk přes rameno hozený. Jednoho kryla halena, jiný měl rytířský kabátec, buď boty vysoké s ostruhami, jež někde zabitému nepříteli svlékl, neb škorně utvrdlé a umazané; čapka s baretem, klobouk s čepicí se tu střídal v nerozmanitější směsici. Ale všichni byli opálení, zraky jich ohnivé a ústa plna tvrdých, hrubých slov.

Před zástup vyjel hejtman Hvězda z Vicemilic s několika jinými jezdci. Pozorně si tvrz prohlížel a pak na objíždku se pustil. Za chvíli se vrátil a o čemsi jednati počal. Hájitelé tvrze viděli, že jeden z jezdců na oštěp bílé roucho přivázel a ke tvrzi přijíždí. Když až blízko k hradbám zajel, pan Břekovec nahoru vylezl a na jezdce volal, čeho si přeje.

„Jménem celého Tábora tobě hejtman Jan Hvězda vzkazuje, abys na milost i nemilost toto místo jemu vydal, při čemž tebe a lidu tvého šetřiti slibuje. Žádá však, abys toho, jenž dva bratry naše ubil, právu jeho vydal. Neučiníš-li tak, pak do západu slunce tvrz s tebou i se všemi tvými zahubí a se zemí srovná.“

„Vyříd' tvému hejtmánu, že není hoden, aby ostruhy rytířské nosil a že já jeho vyhrůžek se nebojím. Tvrze mu nevydám a hájiti ji budu proti němu i všem lupičům, kteří s ním jsou. Neznám Tábora, jen krále svého. A teď se rychle vrať, než se ti stane to, co tvým dvěma soudruhům.“

Posel nechtěl asi zkusiti, splní-li pan Břekovec svou výhrůžku a proto rychle koně obrátiv na zpět ujížděl. Mezi nepřátely působila zpráva vyslancova cílý ruch. Houfce počaly se šikovati, dělití a ve tvrzi poznali, že se k útoku chystají. Chytře roztáhnuti počali Táborité postupovati ke tvrzi. Sotva na dostřel přišli, zahřměly houfnice a dešť šípů je pozdravil. Mnozí padli, ale druzí odpovídali také hojným množstvím šípů. Pak se dal nepřítel v náběh, pobádán ze zadu křikem žen a dětí, které se na pokraji lesa shromáždily. Na hradbách však nelenili. Sotva nepřítel ke zděm přilnul, spuštěny veliké klády, které první řady dolů srazily. Za těmi vylita na nepřitele smůla a křik s nářkem počal rozléhati se jako bouře okolními lesy.

První útok statečně odražen, nepřítel, který asi nebyl připraven na takový odpor rychle k lesu ucouvl. To však nijak obránce

nemátlo. Věděli, že teď s dvojnásobnou zuřivostí na tvrz se oboří, což při pohledu na veliké množství nepřítelů, budilo v panu Břekovci vážné obavy. Stál podepřen o svůj meč, který dosud neměl příležitost svou pádnost osvědčiti a pozoroval každý pohyb nepřítelův.

Asi po hodině hotovily se zástupy k novému útoku. Tentokrát rozdělily se ještě více, nesouce sebou rozličné stroje válečné. Šly snimi i ženy, křičíce divoce a hrozivě proti tvrzi hrozíce.

Teď nastala krutá chvíle. Jak přival vrhli se Táborité na tvrz, snažíce se přistaviti žebříky a berany rozbítí hradní bránu. Tato byla však dvojí a z železem pobita a proto marně se tu namahali. Za to při zdech měla hradní chasa práce nad hlavu. Klády všechny svrženy, smůla vylita a počala práce mečem a oštěpy. Pan Stajic všude byl v předu a pan Břekovec se nedal jim zahánbiti. Hradní příkopy plnily se mrtvolami a na nádvoří mnohý z hradní chasy sténal, obvazován jsa pečlivou rukou Markétinou.

Snad by byl býval nepřítel znovu odražen, kdyby se nebyl na pokraji lesa objevil nový houfec, spěchající ku pomoci útočníkům. Ti, kteří byli u tvrze, na okamžik ucouvli, chtějíce s posilou přicházející tím mocněji na tvrz udeřiti.

„Neudržíme se, urozený pane,“ volal pan Stajic, přichvátav k panu Bohuslavovi. „Utec zatím s pannou Markétou. My také ucouváme do paláce. Dám hned dopravití raněné na ložky.“

Pan Břekovec přikývl hlavou na souhlas a chasa rychle odnášela raněné, kteří jíti nemohli, do tvrze, aby je odtud dále k řece snesla. Pak sám s Markétou do tvrze vešel a chopiv se tu připravených svých pokladů, vyšel ze zadní branky a opatrně s Markétou plačící dolů vstupoval. Za ním nesení ranění. Jen několik z chasy zůstalo na tvrzi s panem Stajicem, aby ji tak dlouho hájili, až by druzí již byli ve člunech.

Pan Břekovec, strachuje se o dceru, rychle ji do člunu usadil a sám uchopiv se vesla od břehu veslovati počal. Se zhora zalétal k němu již vítězný křik Táboritů, kteří bez překážky hradby slezli a na palác útočili. Měl jen strach, aby purk-rabí také unikl. Hle, teď branka se otevírá a pan Stajic již se svými dolů uniká.

Pan Břekovec mocněji zaryl veslo do vln, že člun až poposkočil a rychle v před

popojel. Ohlížeje se v zad, zapomněl ku předu hleděti a tu pojednou zobák lodičky na skálu z vody vyčínivající udeřil tak silně, že pan Bohuslav ztratil rovnováhu do vody spadl. Loďka jeho pádem se rozhoupala a poněvadž v místech těch proud byl silný a člun odražením se pana Břekovce odražen, hbitě popojel daleko do řeky, hnán jsa proudem dále.

Markéta, spatřivši otce svého letěti do vody, na lodičce se vzpřímila a hrozně vzkřikla. Než rychlý pohyb loďky nedovolil jí udržeti rovnováhy. Klesla na dno lodičky a teprve po chvíli se mohla vztýčiti. Spatřila, jak otec nad vodou se držel a jak lodička s raněnými již k němu dojíždí. Bude tedy zachráněn, oddechla si a začala pomýšleti na sebe. Viděla se unášenou proudem dále bez vesla. Na hoře u tvrze spatřila již nepřitele sebíhati se skály, ale dole již všichni z tvrze byli v člunech a na řece. Nedostihnou jich tedy. Jen kdyby mohla ona protějšho břehu dosíci. Proud Vltavy se tu zahýbal a hnál loďku k opáčnému břehu, než kam směřovali její přátelé. Teď spatřila, jak jeden člun s hradní čeledí od druhých se oddělil a za ní míří. Bylo na něm znáti pana Stajice s několika zbrojnoši. Bude tedy zachráněna.

Náhle zašplouchání vody ji upozornilo, aby se ohlédla. Znovu vzkřikla úzkostlivěji než dosud. Viděla na břehu státi několik osmahlých Táboritů, z nichž dva do vody se vrhli a k ní plavali. Lomíc rukama volala o pomoc a pan Stajic pochopuje její úzkost z daleka meč tasil a na Tábority hrozil.

Než marné vše. Již chopili se oba plavci člunu a obrátivše se vlékli loďku ke břehu plavající vedle ní. Markétu zmocnila se zuřivá úzkost. Přes ruce muže počala tlouci. Než když jeden z nich musil pustiti, vlekl druhý loďku přece. Již byli na mělkém břehu. Ještě kousek člun popotáhli. Pak jeden z nich uchopiv zoufale se bránil Markétu a obrovskou silou pozválnuv ji do náruče na břeh odnášel. Pan Stajic byl nedaleko, dříve však než mohl na břeh vyskočiti, přechali již lupiči pryč a sem hrnuli se Táborité, aby vzácný lup uhájili.

Skřipaje zuby musil Jan opět do loďky vstoupiti a odraziti, aby sám také nebyl zajat. Nesmírná bolest plnila jeho útroby. Snad by býval ve svém zoufalství do proudu Vltaviných skočil, kdyby býval v té chvíli nechoval ještě v prsou důvěru, že mu dá

Bůh jednou přece Markétu vysvoboditi. S hněvem poslouchal radostný jásot Táboritů a s tlukoucím srdcem pozoroval, co s Markétou činití budou. Nemohl ničeho rozeznati a doufal teprve na druhém břehu lepšího rozhledu nabýti.

Když dovesloval až k svému, uvítal ho pan Břekovec se slzami v očích.

„He, jak jsme kratě oloupeni oba dva,“ pravil chvějícím se hlasem. „Bůh však mi svědkem, že dnešní den jim odplatím stonásobně. To jsou Boží bojovníci, kteří svého cíle a konce v loupení a pálení hledají, pokojné lidi vraždí a zneuctívají?! Buď bez starostí Markétu, pomstíme tě oba dva.“

Pan Stajic nemohl ani bolem mluvit. Poručil jen, aby raněné dále do skal a lesů odnášeli a sám s panem Bohuslavem na pozorování setrval. Viděli Tábority po tvrzi pobíhající, kdežto někteří z nich obklopovali ty, kteří přiváděli sebou Markétu. Netušil hejtman Hvězda, když stráž na všechny strany vyslal, že mu místo zprávy o nějakém skrytém nepříteli přivedou sličnou dceru Ostromečského pána.

Byl však spokojen úplně. Pan Břekovec viděl, kterak sám vstříc zajaté vyšel a pak s houfem Markétu obklopujícím do tvrze vcházel. Znovu zaplakal a marně slova útěchy od Stajice poslouchal. Byl by snad seděl tu do večera, kdyby býval nepozoroval, jak několik Táboritů zmocnivších se člunů Markétina na druhou stranu řeky se chystají. Proto pospíšil s purkábim za čeledí a tu několik jich ke břehu poslal, aby přiřazení nepřátel ke břehu zabránili. S ostatními pak zašel výše do skalnatých strání Dobříšských, aby po odpočinku odtud na některou tvrz útulku hledati se odebral.

U večer poslal nejhbitější z chasy, aby Ostromeč prohlédli a vypátrali, je-li Markéta na živu, či ne. Vyzvědači k tvrzi přiblížiti se nemohli, jelikož všudy byly stráže rozestaveny. Vrátili se proto s nepořízenou, což pana Břekovce tím více rozsmutnilo. Stále jen nařikal, že jest Markéta mrtva a on smrti její vinen. Nespál celou noc a když druhého dne veškeré pátrání po Markétě marným zůstalo, hnuli se Ostromečtí dále, aby hradu Šternberka dosáhli. Pan Stajic, ac by si toho býval přál, by blízko Ostromeče setrvati mohl, sám nahlížeje nebezpečnost této myšlenky svého pána nutil k pochodu. Smutně bral se průvod, opatrně skrýváje se v lesích a vysílaje stráže na všechny strany. (Pokrač.)

Náše rovy roku 1892.

1. Leden. *Matyáš Kubiček*, bisk. vikář, skutečný konsist. rada, osobní děkan, býv. poslanec na sněmu českém, čestný občan Čestického, člen mnoha dobročinných spolků, farář v Čestících u Volyně.

Narodil se 14. ledna 1826 v městě Bavorově (politic. okresu Píseckého), z rodičů zbožných. Studoval po celá léta v Č. Budějovicích, kdež také roku 1849 dne 5. srpna na kněžství byl posvěcen. Hned na to ustanoven za sídelního kaplana na hoře Kalvarii v Čestících, po dvou letech pak stal se farářem v Čestících u Volyně, kdež po dlouhou řadu 42 let neunavně pracoval až do dne své smrti, 31. pros. 1891.

Život jeho zasvěcen byl službě Církve sv., vlasti, národu a vůbec lidstva. Jako kněz vynikal nelíčenou zbožností, neúhonnými mravy, svědomitostí v sv. úřadu. S horlivostí zřídka vidanou pečoval o okrasu chrámu Božího, v kterémž tak často duševní posilu čerpal. Tak zbudoval útulný oltář zasvěcený Rodičce Boží Lourdes-ské; jsa znatelem hudby, zavedl pravou, k pobožnosti povznášející hudbu chrámovou. Kazatel byl výtečný a neobyčejně horlivý, přes to však pečuje svědomitě o duševní blaho osadníků svých, nešetřil výloh i na sv. Missie a její renovaci, jimiž zkypřoval půdu v srdcích svých milých osadníků. Jak dojemný nyní pohled na osadníky, když mnozí z nich neopomíjejí v nedělích a ve svátcích u sv. missionárního kříže vroucně se modlití a dobrou předsevzetí obnovovati.

Jako vikář byl Kubiček pravým otcem všem duším, dozoru jeho svěřeným. Z daleka přicházeli k němu mnozí v potřebách duše i těla, a ke každému, ať byl sprostý, ať vznešený byl laskavým. Radou, účinně pomáhal — z pravé, nezisťné lásky křesťanské — zdarma. Přímluvou, podporou jeho mnozí dosáhli míst a postavení vynikajícího. Jaká dobrodinná chudíně prokazoval, ví jediné Vševedoucí a svědčí o tom srdcelomný nářek její v den jeho pohřbu, byl „pravým otcem chudých.“ Byla mu sice častokrát výnosnější místa nabízena, ale v skromnosti své jich nepřijal; pracoval tiše, bez hluku, nevnášel nikdy sebe, ale pracoval s jistotou: co duchovní otec, rádce, přítel, vůdce dobrotivý a ke každému vždy laskavý. Jak dobrým, pečlivým byl vikářem, nasvědčuje jeden hlas duchovních, jímž všem býval více otcem než představeným. Jak veliké lásky, úcty a vážnosti nejen na osadě ale daleko široko u Čechů i Němců v Pošumaví požíval, to dosvědčuje jeho skoro jednomyslná volba za poslance na sněmu království českého a to dokázáno při památce 40letého

jeho kněžství r. 1889. Byl v pravdě od každého, kdo ho znal, milován.

Poslední kázání jeho na nový rok 1892 vypracované, nalezeno bylo v jeho psacím stolku; nekázal ho však již více. Dne 30. prosince 1891 povážlivě se roznemohl; týž den s velikou nábožností přijal sv. Svátosti, takže všickni přítomní velice dojati byli nad jeho vroucí odezdáností do vůle Boží. Druhý den v noci o hodině, kdy starý rok s novým se loučil, opouštěla šlechetná duše vikáře Kubička tento útrap plný život, aby přijala odměnu na věčnosti z rukou Pána Boha. Osadníci Čestického těšili se, že na nový rok uslyší slovného kazatele svého blahopřáti, avšak stížení byli truchlivou zvěstí, že kynul Pán a povolal sluhu Svého!

Fr. Kavale, farář.

KRONIKA.

Z Prahy. Ze spolku akademiků katolických „Družstvo Arnošta z Pardubic“ v Praze. Příspěvky zaslali: vdp. Musgr. Karel Jaenig, papežský prelát a admin. na Skalce v Praze 5 zl., vdp. Dr. Jan Sýkora, c. k. prof. bohosl. fakulty v Praze 2 zl. (na štědrovečerní pohostění chudých členů), vdp. Vojtěch Hlinka (Fr. Pravda), zám. kaplan a spisovatel v Hrádku u Sušice 10 zl., vdp. Ant. Stojan, farář v Dražovicích na Moravě 1 zl., vys. důst. pán Frant. Micka, sídelní kanovník na Vyšehradě 3 zl., vdp. Dr. Frant. Nábelek, c. k. prof. v Kroměříži 1 zl. 2 kr., veledůst. vikariát Skutečský 2 zl. 80 kr., vys. důst. p. Dr. Frant. Krásl, metropolitní kanovník v Praze 3 zl., vdp. Josef Pacht, c. k. prof. boh. fakulty v Praze 2 zl., vdp. Jos. Dědek a vdp. Ant. Wunsch, ceremoniáři Jeho Emin. nejdůst. p. kardinála v Praze po 1 zl., vdp. Frant. Čermák, farář u sv. Víta v Praze 1 zl., vdp. P. Jan Lidický, farář na Strahově 1 zl., dp. P. Bened. Kerbl, kaplan na Strahově 1 zl., dp. P. Tobiáš Stach, kaplan na Strahově 1 zl., veledůst. konvent Redemptoristů v Praze 1 zl., vdp. F. V. Sasínek, spiritual a spisovatel v Praze 1 zl., vdp. P. Alois Tonder, provincial Augustinů v Praze 1 zl., dp. P. Moric Křídlo, kapl. u sv. Tomáše v Praze 1 zl., veledůst. konvent řádu Maltéžského 3 zl., vys. důst. p. Dr. Jan Sedlák, metropolitní kanovník v Praze 2 zl., vdp. Alois Piskaček, sekretář kníž. arcib. konsistoře v Praze 1 zl., vdp. Jiří Lusčanský, kanovník a ředitel lužického semináře v Praze 2 zl., dp. Frant. Tauš, kapl. na Smíchově 1 zl., nejdůst. p. Dr. Václav Horák, generál rytíř. řádu křižovníků, děkan

fakulty bohosl. v Praze 10 zl.; vdp. Josef Melichar, far. u sv. Františka v Praze 2 zl., vdp. Dr. Josef Doubrava, ředitel kníž. arcib. semináře v Praze 2 zl., vdp. Al. Soldat, víceředitel kníž. arcib. semináře v Praze 1 zl., vdp. Josef Farský, spiritual kníž. arcib. semináře v Praze 1 zl., vdp. Ant. Podlaha, adjunkt fakul. bohosl. v Praze 1 zl. (Pokračování.)

Z Říma. V noci z pondělí na úterý (18—19. ledna) zemřel P. general Tov. Jež. ve Fiesole blíže Florence. Narodil se 3. června 1819 v Berisale nedaleko Criegu ve Švýcarsku; otec jeho tam byl poštmistrem. Vykonav u Jesuitů v Briegu studie gymn. a filosofie s úspěchem výborným, vstoupil r. 1838 do noviciátu. Aby pak výtečné vlohy tím lépe se vyvinuly, poslali jej představení do Říma, kde se do r. 1846 filosofickými a bohosloveckými vědami zanašel a na to do Frýburku se vrátil. Ale již na podzim r. 1847 byli Jesuité ze Švýcar zahnaní, i poslán jest do Ameriky, kdežto v kolleji St. Louis svá studia dokonil, na kněžství jest posvěcen a jakožto missonář v Greenbay působil. Mezitím se shromáždili Jesuité rozehnání a podnikali znamenité missie v Německu, ku kterým i P. Anderledy byl povolán. Ale v té namahavé práci se roz nemohl pročež mu uloženo vzdělávati mladé spolubratry ve vědách; byl rektorem v Kolíně nad Rýnem, v Paderbornu a konečně v Maria Laach. Od r. 1856—1859 řídil jako provinciál celou provincii německou, která až ve Východní Indii i v Brasilii pracovala. P. general Beckx povolal 1870 zkušeného muže řeholníka do Říma za svého assistenta, kde se ve všem tolik osvědčil, že mu shromáždění tam volitelé z celého řádu prokázali svrchovanou důvěru a jej dne 24. září 1883 skoro jednoblásně zvolili za v. o. adjutara stáříského generala P. Beckxe s právem nástupnictví. Brzy na to vzdal se ctihodný kmet P. Beckx, nastupuje 90. rok věku svého, úřadu a převzal Anderledy veškeru správu řádu, požívaje pro svou zbožnou, mírnou, ale velmi vytrvalou povahu všeobecné lásky a důvěry spolubratří svých. Anderledy velice přál vědám, o čemž svědčí úsilná snaha jeho, by řeholníci z prvu německé provincie, potom celého řádu podle časových potřeb a pokroků jak v církevních, tak světských vědách důkladně se vzdělávali, i podporoval spisovatelskou činnost jejich.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Vilém *Friedrich*, far. v Chržíně, 4. ledna 1892, (nar. 17. ledna 1831, vysv. 25. července 1855).

Ustanovení jsou:

- p. Josef *Moldan*, kapl., za admin. v Chržíně;
p. Josef *Urba*, za interkalárního admin. fary v Klinghartu.

Upřázdňená místa:

- Chržín*, fara patr. p. Ferdinanda kníž. Kinského, od 7. ledna;
Vojkov, expositura patr. svob. pána Viktora z Coudenhove, od 9. ledna;
Žandov (Sandau), fara patr. p. Richarda kníž. z Metternichů, od 10. ledna;
Klinghart, fara patr. náboženské matice, od 20. ledna 1892.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Václ. *Kořínek*, far. ve Štokách, 12. ledna 1892, (nar. 24. října 1835 v Klatovech, vysv. 17. července 1859);
p. Ant. *Hrubý*, děkan v Pecce, 12. ledna 1892, (nar. 3. května 1821 v Jilemnici, vysv. 25. července 1846);
p. Jos. *Janeček*, far. Zhořský na odpoč., 14. ledna 1892, (nar. 14. prosince 1822 ve Dlouhé Vsi, vysv. 25. července 1847).

Ustanovení jsou:

- p. Al. *Stemberg*, far. Dolebranský, za far. do Branné;
p. Jos. *Hovorka*, admin., za far. ve Vorlíčkách;
p. Karel *Kučera*, koop., za admin. v Čenkovicích;
p. Jan *Svoboda*, koop., za admin. ve Štokách;
p. Vinc. *Blážek*, kapl. Jaroměřský, za koop. do Štoků.

Upřázdňená místa:

- Štoky*, fara patr. kníž. Leop. Hohenzollern, do 23. února;
Pecka, fara patr. kníž. Trautmansdorf-Weinsberg, do 23. února;
Doleni Branná, fara patr. hrab. Janá Harracha, do 23. února 1892.

OBSAH: Kázání o Hromnicích. — Kázání na neděli V. po zjevení Páně. — Modlitba za vlast. (Báseň.) — Jakých zkušeností nabyli jednotliví duchovní správci ve příčině nebezpečností, která vznikají z nynějšího sociálního hnutí a jak si věsti duchovnímu správci oproti nim? — Mučedník sv. Vojtěcha. (Dokonč.) — Maria Felicia Orsini. — V zajetí. Povídka. (Pokr.) — Naše rovy roku 1892. — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se

5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:

ve farním domě u sv. Havla č. 539-I.

Expedice

v knížecí arcib. knihtiskárně.

Nedošlá čísla reklamujte v nezalepených nefrankovaných dopisech nejdéle v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se

v expedici a u všech řádných knihkupců.

celoročně zl. 3.—

poštou „ 3:50

pololetně „ 1:50

poštou „ 1:75

Čtvrtletní předplacení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli devítník.

„Co tu stojíte celý den zahálejce?“ (Mat. 20, 7.)

Nebude, křesťané milí, mezi vámi bez pochyby nikoho, jemuž by temný byl smysl dnešního podobenství. Hospodář onen, o kterémž tu mluví Pán Ježíš, jest zajisté Bůh, a vinici jest Jeho sv. Církev, dělníky pak, kteréž najímá, a sice jedny na ušvitě, jiné okolo třetí, jiné při šesté, ještě jiné při deváté a jedenácté hodině; dělníky těmi máme býti my lidé. A co by se mělo vyrozumívati mzdou a večerem, komu bych to napovídal? Víte všickni, že večerem jest naše skonání a spolu též skonání světa, mzdou pak že ukazuje Pán na odplatu, které se dostane dělníkům na vinici Boží, každému podle skutkův jeho. Než kdo pak asi bude tím šafářem, jemuž řekne pán vinice: „Zavolej dělníkův, a dej jim mzdu, počna od posledních až do prvních?“ Duše drabé, ani to nebude mi třeba vám vykládati. Známoť zajisté každému křesťanu, že Ježíš, jednorozený Syn Boha živého, jenž všecku moc a vládu od Otce přijal, že ten Ježíš přijde soudit živé i mrtvé, aby věrné své přijal do radosti království svého; jen že všechno záleží na tom, jak co pracovníci na vinici Páně úkol svůj konali. Blaze nám, jestli jsme práce své vykonali věrně. Než, moji milí, jak mnozí zasluhují v ohledu tom domluvy Páně: „Co tu stojíte zahálejce?“ Ach, mnoho jest lenochů na světě, a to i mezi křesťany, lenochů, kteří se štítí práce a nechuť mají ke konání svých povinností,

nebo je jen ledabylo a nedbale konají a takto své věčné i vezdejší blaho podřívají. Ó jak žádoucí jest tedy pro jednoho každého důtklivá výstraha, aby se této vady a neřesti vystříhal. K tomu cíli, pečliv jsa o vaše všestranné dobré, umínil jsem si také jednou k láskám vašim promluvit o lenosti, a sice o lenosti tělesné; ukáži vám totiž, jak nepravost ta jest velice hříšná a škodlivá.

Pojednání.

Jednou prý prosil žebrák o almužnu naříkaje si, že trpí tajnou a ohyzdnou nemocí, kterou se jmenovati ostýchá a která jej tak sužuje, že nemůže rukou, nohou ani hnouti. I slitovali se nad ním páni a dali mu almužny hojně. Když pak se na to žebrák vzdálil, poslal jeden z pánů těch sluhu svého za ním, otázeť se ho, jaká by to nemoc byla, že mu chce všemožně lékařskou pomocí přispěti, jestliže ji vyjeví. A šelma žebrák, když už dostal, neostýchal se vyznati, že trpí na lenost. A skutečně řekl pravdu, když nazval neduh svůj neduhem ohyzdným, a tak tomu vskutku bylo, neboť lenost jest věru nepravost, kteráž nemálo zohyzduje člověka; v čemž mi jistě za pravdu dáte všickni, když jen to podotknu, jak velice lenoch proti Bohu se prohřešuje.

„V potu tváře své jísti budeš chléb!“ tak zněla kletba Boží na praotce našeho Adama, když si hříchem zkazil ráj vezdejší. „Šest dní pracovati budeš a dělati všeliké dílo své,“ tak již lidu israelskému přikazoval Pán skrze Mojžíše. Pracovati tedy ukládá milý Bůh náš jednomu každému. Jako ptáka k letu, tak ustanovil Pán nebes

a země člověka k práci, v čemž však otcovská Jeho láska k nám překrásně se jeví. Neboť zajisté jen z nejmoudřejších ohledů jest člověk ku práci odsouzen a sice, aby se na tomto světě kál za hříchy své a věrným konáním prací stavu a povolání svého vzal mzdu života věčného, až večer se mu přiblíží. K tomu také obdařil nás schopnostmi potřebnými, dal nám rozum, dal nám smysly, sílu a tělo mistrně a přepodivně sestavil. K tomu pak dává nám také čas, nad který není daru a pokladu dražšího. A považte, jaká to hanebná opovážlivost. Lenoch se z toho velemoudrého řízení Božího vymyká, on co nezvedené dítě laskavé péči otce nebeského takřka se vysmívá, schopnostmi, jakých mu Bůh dal, nevděčně pohrdá a drahou perlu času vezdejšího, tu lehkomyšlnou nohou v blátě nectně zašlapává. Otče a matko, kdybyste měli syna nebo deuru, již by si vašich rozkazů a darů tak málo všímali, jako lenoch vzhledem k nebeskému Otci to činí, roete, zdaž byste k nemalému zármutku takovým jednáním dítěte svého necítili se vysoce uraženi? Ó vím, že by srdce vaše brzo hořem a zármutkem, brzo spravedlivým hněvem překypovalo. A co pak, prosím vás, co pak má říci Otec a hospodář nebeský, má-li takovou čeládku? Ó lenoch, ten velice uráží Boha svého a tedy také lenost jest hřích, jenž do počtu sedmera hlavních hříchů přináleží. Avšak nejen proti Bohu, ale také proti společnosti lidské hrubě prohřešuje se lenoch.

Jen tenkrát, moji milí, mohou lidé vedle sebe spokojeně bydleti a ze života svého se radovati, když druh o druhu se stará, prací svou jej podporuje, a čeho se mu nedostává, svou pilností doplňuje. Tovaryšstvo lidské podobá se zajisté tělu našemu, ve kterémž, pakli jen jediný úd, na př. noha nebo oko službu svou odpirá, ihned po celém těle nepořádek a nedostatečnost se projevuje. A tak nemilý nepořádek vzešel by ve společnosti lidské z toho, kdyby někteří chtěli jediné trávit a nepracovati, a záhuba hrozila by celé společnosti lidské, kdyby u větší míře vzrůstí měl počet těch chytráků, jenž by se rádi dobře měli, avšak dělali nechtějí. Lenoch, zdaž nejsi tedy nebezpečným údem společnosti lidské, zdaž se proti ní těžce neprohřešuješ? A rei, jak přijdou ostatní k tomu, aby na lenocha vydělávali a on jen pohodlně trávil? A kam pak by to bylo as přivedlo lidstvo, kdyby lenost měla být

pravidlem všechněm? Aj, až posud jedli bychom žaludy v lesích a přebývali bychom ve skulinách skalných, kolem kterých by nám vlci vedli skučivou hudbu, kdyby nebylo pracovitosti. Proto také lenoch jest každému nesnesitelným, jak samo písmo sv. dokládá, říká: „Jako oset zubům a dým očím, tak (jest) lenivý těm, kteříž jej poslali.“ Ó lenoši jsou těžkým břemenem společnosti lidské, oni jsou vrabci a sršně, jenž pilným včeličkám medu odjímají, oni jsou pijavice na těle lidském, oni ssají krev jako úpirové z těla zdravého a nejsou hodni, aby chleba vezdejšího požívali, jak se o tom sám apoštol národů sv. Pavel vyjádřil, říká: „Kdo nechce pracovati, ať nejí.“

Jakož pak těžce prohřešuje se lenoch proti Bohu a společnosti lidské, tak nemálo prohřešuje se i proti sobě, v jistém ohledu i proti svým domácím.

Lenoch škodí především velice své nesmrtelné duši. „Lenoch dřímá do pekla přichází,“ tak dosvědčuje písmo svaté. A není jináče; věru smutně dopadá to s duší lenocha. Zůstane-li vzduch delší čas bez pohnutí, zkaží se a působí nakažlivé nemoci; voda, zůstane-li delší čas bez pohybu, stane se smradlavým močálem; tak obrůstá trním a bodlácím země, které se rádo nedotýká; tak železo a jiné kovy naběhnou rezem, jakmile se jich neužívá. A podobně se děje i s duší lenivého, ona se víc a více v sobě rozpadává, trním a bodlácím hříchův obrůstá a šnulinou nepravosti skrz naskrz proniknuta bývá. To však se stává způsobem zcela pochopitelným. Dokavádě totiž má člověk před sebou nějakou užitečnou práci, tu musí mysl svou na ni míti obrácenu, aniž může míti smysly své po věcech hříšných a ničemných rozptýlené, žádosti pak tělesné nalezají v práci a namáhání náležité závaží a protiváhu, tak že se nemohou tak snadno pozdvihnouti a mysl pobuřovati. Jakmile však člověk práce se štítí, tu myšlenky se rozbíhají po světě, žádosti tělesné neskroceně se zmáhají a bouřlivě doléhají na své ukončení. Žádost pak když počne, zrodí hřích, a již jest člověk v drápech ďáblových. Proto dobře se praví: „Zahálka ďáblova poduška.“ Tak zkazila zahálka celá města a celé národy, tak i nejslavnější lidi uvedla do záhuby. Pokud Samson bojoval s Filištinem, držán byl za nepřemožitelného; jakmile ale u nohou sličné Dalily hověti si počal, zbaven byl všelike síly. Dokud David v táboru mezi vojskem svým se

zdržoval, byl hrdinou udatnosti a ctnosti; jakmile ale v sladkém pohodlí po chodbách paláce svého se procházejí Betsabé uzřel, projel jím šíp žádosti smilné a poranil duši jeho zločinem trojím. Dokud Šalomoun měl v hlavě vládu lidu svého, rozepře soudní, stavění chrámu a spisování kněh, tu skvěl se ctností a moudrostí daleko široko; jakmile však toho se vzdal a ženštinám do rukou se vrhl, stal se na stará svá léta modloslužebníkem. Hle, tak zavádí zahálka; z lenosti rodí se hejna nepravostí a škod. Ó kdož dá očím slz, by dosti oplakati mohly všechna neštěstí, kteráž již tak mnohý lenoch si připravil; on zavedl duši svou, a jak to jest s jeho vezdejšími živobytím a s jeho hospodářstvím? Aj jak jinak, nežli smutně. Neboť lenoch sám svévolně si ruší ráj štěstí a blaha vezdejšího. On štítí se práce užitečné a namahavé a tedy jen přemýšlí, kterak by drahý čas mohl umořiti. I vydává se na karban, pítí a jiné neřesti; doma hospodaří se z kapsy, uspořené krejčary se utrácí a nových nepřibývá, a tak dostaví se znenáhla bída, nouze a hlad. A co z toho pojde, jaký konec to vezme? Tu nejednou vezme se útočiště ke lsti a podvodu, nebo se počne žebrati, a kde nestačí žebrota, tu mají stačiti dlouhé prsty, tu krádeží ano i loupeží živnost se vyhledává, a to jest ještě větší bída. Co však při tom jest nejhoršího, jest to, že s lenochem i nevinní trpěti musí. Jak mnohá manželka musí tříti bídu a nouzi, co se napláče pro lenost svého manžela; a jak mnohé děti na těle i na duši zanedbány, v nevědomosti a nevyzvičenosti, v špině a hladu hynou pro nedbalost otce neb matky. Tak vyplňuje se, co někdy pravil sv. Jan Zlatoustý: „Zahálka jest matka chudoby a kořenem zoufalství.“ A tu dilem pro výstrahu, dilem k ponaučení všem těm, jenž práce málo si všimají, hospodářství svého zanedbávají a na mizinu přicházejí, nemohu opomenouti, uvéstí na paměť příklad, kterého jsem se v jisté postile dočetl. Žil prý v okolí jistého německého kláštera v sedmnáctém století rolník, kterýž měl dvůr a polnost, při čemž však vždy víc a více chudnul. I utekl se v této bídě své k jednomu muži, jehožto měli lidé za černo-kněžníka a tázal se ho o radu a opomoc. Moudrý tento muž dal mu zapečetěnou tobolku s tím příkazem, aby ji den co den nosil jak daleko hospodářství jeho sahá, do kuchyně, do zahrady, po polích, lukách a lesích, do stájí, do sklepů a na půdu, slo-

vem všudy; pak že se mu podaří pomoci tobolky této zbohatnouti, avšak aby se pilně varoval, před rokem a dnem ji otevřítí. I uposlechl rolník v sprostnosti své rozkazu toho na vlas; a co se stalo? Tu viděl nedbalost dělníků a služebníků, tu zase promeškaný čas, tu špínu, tam marnotratnost, jinde zpronevěření; všude přišel na nepořádky, trestal, káral, napravoval, i sám příkladem dobrým předcházel; a hle, než se rok s rokem minul, viděl se mnohem mohovitějším než prve, aniž mohl pochopiti, jak by to přišlo. I otevřel dychtivě tu tajemnou tobolku, aby shlédl ten čarovný prostředek, kterýž v ní byl ukrytý, avšak nenalezl tam ničeho, leč malou ceduli, na kteréž bylo napsáno: „Chceš-li, by hojnost byla v tvé moci, dohlížej ve dne i v noci!“

S podobnou tobolkou chodte i vy hospodářové a hospodyně po hospodářství svém. Buďte pracovití a pilní, a všickni, jak tu jste, strážte se lenosti; vždyť pak jste dnes, jak doufám, dosti a dosti poznali, jak hříšná a velice škodlivá jest to nepravost. Na vás pak rodičové milí, mám tu zvláštní prosbu. Ó bděte a přidržujte dítky své hned z mládí ku přiměřené práci, když vyjdou ze školy až vstoupí v sňatek manželský; neb tu je zahálka nejnebezpečnější. Matko, kdyby dcera tvá nevim jak krásné věci uměla, je-li však lenivá a pohodlná, dělá-li velkou paní, věz, že udělá nešťastnou sebe i muže svého. Za to ale žena pracovitá a hospodářská, ta je zlatým sloupem domu každého. Vy, mladí lidé, varujte se míst, kde se pije a karbaní, nebo člověk, ani nevěda, zamiluje sobě hru, kteréž se z počátku říká: vyrazení, ukrácení chvíle; pak ale stane se řemeslem a potřebou; hráč pak málo kdy je milovníkem práce. Kdo však nerad pracuje, přijde na mizinu.

Vy pak, jenžto těžkou toliko prací rukou svých chleba vezdejšího si vydobýváte, musíte a při tom poctivě se živíte, nezávidíte nikdy těm, jimž lehčejšího a snadnějšího živobytí se dostalo. Neboť vy zajiště nemůžete Panu Bohu dosti děkovati, že v takovém stavu jste, který vás k práci nutí. Vy nemáte se co obávatí těch nebezpečí, do kterých lidé vyšších stavů snadno ubíhají. Lenoš, kteří Pánu Bohu drahý čas ukrádají, dnem i nocí všelijakými myšlenkami se obírají a pořád něco vymýšlejí, aby si čas ukrátili: vy pak šťastní lidé nemáte kdy, o věcech hříšných přemýšleti, tělo vaše práci denní se silí a

při zdraví zachovává, jídlo a spánek noční vám chutná. Šťastní lidé! Jen svoje práce konejte z lásky k Pánu Bohu, ke cti a chvále Jeho a tak jistě k těm připojeni budete, kteříž někdy u večer vezmou peníz denní t. j. království nebeské. Amen.

K á z a n í

na neděli první po devítiku.

„A nepřinášejí užitku.“
(Luk. 8, 14.)

Jako slunce na obloze nebeské, když z rána libou tvář svou nám ukáže, zapuzuje temnosti noční a zemi naši osvěcuje a zahřívá: tak zapudilo světlo víry Kristovy všechny mráky a temnosti bludu a nevěry a osvítilo i zahrálo každé srdce lidské, kteréž se paprskům jeho otevřelo. Kdekoli v blahodějném to světlo vzešlo, přepodivné změny v lidském pokolení způsobilo. Člověčenstvo, kteréž tak dlouho v hanebných nepravostech pohřbeno bylo, vybledlo z nich najednou a Boha lépe znáti a vrouceněji jej milovati se naučilo, tak že podiviti se musí člověk nad tím krásným a hojným ovocem, jež símě slova Božího v prvních dobách křesťanstva přinášelo, ježto nahlédneme-li do dějin minulosti, hojnost všelikých krásných ctností a bohumilých skutků na vyznavačích víry Kristovy nalazáme.

Na poušti Faran v krajině Kádes zastavili se Israelité, když na cestě své z Egypta až k hranicím země zaslíbené se přiblížili. Tam odtud vyslal Mojžíš dvánácte knížat neboli starších z každého kmene po jednom, aby zhlédli a vyzkoumali zemi, kterouž před sebou rozprostřenou viděli a spolu také od Boha připovězenou měli. I šli, a navrátili se po čtyřiceti dnech, přinesli na důkaz nesmírné úrodnosti země té ratolest viného keře s hroznem jejím velikostí takové, že od dvou mužů na sochoře nesen býti mohl. Takovou úrodností, až téměř zázračnou, oplývala země svatá za oněch dnů. K této veliké úrodnosti země svatě dobře a trefně přirovnati se dá plodnost slova Božího za prvních století křesťanských, neb až divotvorně účinkovalo slovo Boží tenkrát na mysl lidskou, tak že přinášelo ovoce, kteréž onomu velikánskému hroznu bylo podobné. Jako však za našich dnů marně hledal by tam cestovatel hrozný druhu toho; taktéž

patříce vůkol sebe nadarmo se ohlížíme po někdejší úrodnosti slova Božího; jsou sice místa, kdež krásně rozkvétá církev Kristova, ano i v našich krajinách zdobí zahrádku církve svatě mnohý vzácný kvítek živé víry, pokory, lásky, spravedlnosti a bázně Boží, nieméně musíme vyznati, že celkem v křesťanské zbožnosti daleko za svými předky, daleko za věky minulými nazpět zůstáváme. A kdož medle vinu toho nese? Jestli snad símě slova Božího zkažené? Vždyť jest totéž, kteréž Kristus s nebe přinesl a církvi své odevzdal, s kterouž po všechny časy zůstává, kterouž Duch svatý, onen zaslíbený učitel pravdy řídí a spravuje. Či snad vinu tu nesou rozséváči, anebo snad se nedostává potřebné vláhy a jasna milosti Boží, by rozseté símě vzešlo a užitek učinilo? Kde medle leží příčina, že mnozí nepřinášejí užitku? Proč, táži se, nevydává slovo Boží u mnohých žádného spasitelného ovoce? Na tuto otázku umínil jsem si dnešního dne odpověditi.

P o j e d n á n í.

„Vyšel rozséváč, aby rozsíval símě své, a když rozsíval, padlo jedno podle cesty.“ Tak zní částka dnešního podobenství, kteréž druhdy Spasitel náš, odpočívaje na břehu jezera Genezaretského blíže oblíbeného svého města Kafarnaum, učeníkům a shromážděnému zástupu přednášel. Rozm. v Kr., zvláště však vy, jenž v polním hospodářství se znáte, řekněte mi, mohlo-li símě to, jež podle cesty na zemi tvrdou padlo, mohlo-li vzejíti símě to, růsti a užitek přinášeti? Nižádným způsobem; neb símě, jak dobře víte, chce míti zemi kyprou, zemi dobře vzdělanou a musí se také zemi přikrýti, má-li klíčiti, pučeti a vzejíti. Totéž však semeno zůstalo na vrchu, země ho ani nepřijala a protož od kolemjdoucích rozslápano bylo a ptáci nebeští sezobali je.

A tak rozsívá se u mnohých símě slova Božího, rozsívá se nadarmo, neboť oni ho nepřijímají. Oni jsou jako tvrdá, ušlapaná země, na kteréž símě toliko povrchu ležeti zůstává. Mluv jim co mluv, nic není platno: jich se žádné náboženské učení nedotýká, jich se símě slova Božího nechytá. Mluvte kazatelé, mluvte třeba jazyky andělskými, zvěstujte vůli Boží jako Mojžíš uprostřed blesku a hřimání, anebo mluvte jako miláček Páně sv. Jan, hlasem otcovským a laskavým — nic platno, oni jsou slepotou raněni, oni nevěří. A jak

valný počet jest za dnů našich nevěrců podobných a to ve všech vrstvách lidstva, jenž slova Božího nepřijímají, kázání po celý Boží rok neslyší a je za zbytečnou a lhostejnou vše pokládají, říkájice: kněží musejí něco mluvit. A tu máme tu první příčinu, proč slovo Boží u mnohých žádného spasitelného ovoce nevydává. Jest to nevěra. Neb zdaž může slovo Boží nějaký užitek tam přinášeti, kde se nepřijímá, kde se mu víra nepřikládá? Zde netřeba ani odpovídati, to sami, bratři a sestry milé, můžete posouditi. Než jak smutné jsou následky té nevěry, toho pohrdání slovem Božím. Nebo slovo Boží jest pokrm duše. I nemusí-li tedy hynouti ta duše, kteráž pokrm ten od sebe zamítá? Slovo Boží jest základ a podpal ctnostného a šlechtěného života. A nemusí-li tedy život toho člověka, jenž se sám toho svatého podpalu k ctnostnému životu zbavuje, zdivočiti a trním a koukolem zarůst? Slovo Boží jest vůdcem člověka na cestě vezdejšího putování. A nemusí-li tedy blouditi všickni ti, jižto toho slova Božího za svého vůdce míti nechtějí? Ó vězte, že, kde slovo Boží v potupě leží, tam ďábel má své království, tam že všem hříchům brána jest dokořán otevřena. Hlásají ovšem osvícenci tohoto světa, jenž za posledních dob věku našeho nepřátelsky proti svatému náboženství vystupují, že potřeba jen osvětu mezi lidem rozšířiti a že by pak člověčenstvo bez víry a slova Božího dobře býti a obstáti mohlo. Ó jak velice se mylí! Zastavme hlásání slova Božího, zavřeme chrámy, zažehněme nenáviděné kněžstvo, nechme odrůsti jen dvoje pokolení beze všeho cvičení náboženského, sami pak vzdalme se někam na místo soukromé a po padesáti letech přijďme se podívat na svět, podívat na člověčenstvo, slovem Božím nesvěcené, nevzdělávané, a co bychom tu viděli . . . Sodomu, ohavnost, spuštní, peš lotrovskou. Tam vedla by nás ta nešťastná nevěra, kteráž slova Božího si nevšímá a je nepřijímá a kterouž tak mnozí jsou nakaženi.

Než radost mám, patřím-li, duše drahé, na vás; jelikož se domnívám, že snad nikdo z vás do počtu oněch nešťastníků nepatří, ale že všickni slovu Božímu věříte, je rádi slyšíte a do srdcí svých přijímáte. Avšak kterak bych se teprv radoval, kdybych s jistotou říci mohl, že žádná jiná překážka blahému působení slova Božího u vás v cestě nestojí. Nechci pak zde souditi sám, ale sudiž jeden každý sám sebe,

k čemuž toliko nápomocen býti chci, když na ty ostatní příčiny, za kterých dle dnešního sv. evangelium slovo Boží u mnohých žádného spasitelného ovoce nepřináší.

I vyšel rozséváč, aby rozsíval símě své, a když rozsíval, padlo jedno na skálu; protož hluboko nemohlo pouštěti kořenů a jakkoli rychle vzešlo, nicméně zase uvadlo, nemajíc dostatečné vláhy. Ta troška země, kterouž byla přikryta skála, postačila na čas bylince ku potravě. I rostla a snad i kvetla, ale ach, nedozrála. Neb poněvadž kořeny nemohla hluboko pustiti, rychle uschla, když přišlo léto a slunce páliło a vláhy se jí nedostávalo. A tak se děje i slovu Božímu. S radostí je mnozí přijímají; ale srdce jejich podobá se půdě skalnaté, kteráž jen skrovně úrodnou zemí jest pokryta, tak že slovo Boží hlubokých kořenů pustiti nemůže a potřebná vlaha brzy vyschne. To jest: chytá se jich símě slova Božího, oni se cítí povzbuzeni ku svému dobrému, oni činí to nejlepší předsevzetí, avšak tu nastane nějaké pokušení, mají snad něco pro Boha a věc spravedlivou trpěti, a již zapominají na všecko a zlému opět se oddávají, vadnou a schnou než jako bylina, kteráž nemá hlubokých kořenů a vláhy. Zkrátka slovo Boží nepřináší u mnohých žádoucího užítku, protože nemají setrvalosti, že nemají stálosti. Takovíto křesťané bezpochyby tanuli blahoslavenému Tomáši Kempenskému na mysli, když s bolestným srdcem ku Pánu Ježíši takto vzdychal: „Ó Pane Ježíši Kriste! Máš mnoho těch, jenž potěšení, ale málo těch, jenž pro Tebe zarmoucení býti chtějí. Všickni žádají si s Tebou se radovati, ale málo jest těch, jenž by pro Tebe něco snášeti chtěli. Mnozí následují Tebe až do lámání chleba, ale málo jest jich, jenž by s Tebou pili také kalich utrpení. Mnozí Tebe milují, pokud jich nic protivného nepotká; mnozí Tebe chválí a Tobě dobrořečí, pokud jakého potěšení od Tebe požívají; ale když se, Pane, od nich na krátko vzdaluješ, hned v naříkání anebo v přílišnou málomyslnost klesají.“ Ó jak pravdivě mluví zde tento muž Boží. Kterak často děje se tak s mnohými křesťany! Synové a dcery, často z toho posvátného místa mluvili jsme k vám, byste neubližovali zehátralému svému otci a staříčké matce, by se vám dobře zde vedlo a dlouhého života dopřál vám dle slibu svého Pán, a přijali jste slovo naše, snad s nejlepším předsevzetím jste do příbytků svých se

odebrali, avšak brzo vzdychal otec, brzo plakala matka, neb sotva že jste nějakou obět poslušnosti a lásky jim měli přinést, zapomněli jste na vše, stali jste se opět starými nevděčníky. Vzešlo sice símě slova Božího v srdci vašem, ale ach, uvadlo. Manželové a manželky, jak často jsme vám na srdce kladli, byste drželi svatosvatě přísahu lásky a věrnosti, kterouž jste sobě vespolek u oltáře Páně před tím Nejvyšším učinili. I přijali jste slova naše, činili jste krásné předsevzetí, avšak brzo nesvornost, sváry a různice zapudily opět blahý pokoj domácí, dosti nepatrné slovo, dosti nepatrná věc postačila, naplniti srdce vaše předešlou kyselostí, zapomněli jste na vše a stali jste se opět starými nespokojenci. Vzešlo sice símě slova Božího v srdci vašem, ale ach, uvadlo. — Často jsme vás k tomu měli, byste milovali bližního svého, byste vypudili všelikou zášť proti bližnímu svému a dle vůle Páně s ním se smířili, hrozíce, že jen pod tou výminkou odpustí i vám Bůh pokání činícím. I přijali jste slova ta a smířiti se bylo předsevzetím vašim. Než snad příliš brzo opět obnoveno bylo staré nepřátelství. Sotva že vám na oči přišel a snad nechtě nepřijemně se vás dotkl, již byl oheň na střeše. Vzešlo sice símě slova Božího v srdci vašem, ale ach, uvadlo. — Často jste, bratře a sestro, slyšeli, kterak jsme vás vybízeli k odevzdání se do vůle Boží a k trpělivosti ve všelikých nehodách, kteréž člověka potkati mohou, i přijali jste snad slova ta s ochotností, i snad slib jste učinili, že bez reptání duchem tichým vše snášeti budete, což koliv zlého by na vás přicházelo. Než to jen trvalo dotud, dokud jste žádné bolesti, žádné křivdy okoušeti nemuseli; jakmile cos protivného přišlo, zapomněli jste snad všeho, což jste dříve byli si umínili. Vzešlo sice símě slova Božího v srdci vašem, ale ach, uvadlo. — A jak často jsme již zde při poslušání slova Božího seskroušeným srdcem litovali hříchtů svých, v prsa se bili a volali: Bože buď milostiv mně hříšnému! Bože nevzpomínej života mého předešlého! Bože, od této chvíle choi Tobě sloužiti a život svůj Tobě zasvětit! Než sotva že nám nastalo nějaké pokusení, na všechno jsme zapomněli a opět hříchu se oddali. Vzešlo sice símě slova Božího v srdcích vašich, na čas také užitek přineslo, ale ach, přišlo pokušení a ono — uvadlo, uschlo. A tedy již nedivte se, že slovo Boží hojnějších a utěšenějších užitků nevydává, neb tu máte tu druhou příčinu

malé jeho plodnosti i za dnů našich, ježto nemáme setrvalosti a stálosti. Než znám ještě jednu a to nemálo rozsáhlou příčinu, kteráž slovu Božímu žádoucího vzniku nedává.

Vyšel totiž rozséváč, aby rozsíval símě své, a když rozsíval, padlo jedno mezi trní. Trní přerostlo mladistvé osení a posléze je udusilo. Símě toto, dokládá sám nebeský učitel, znamená lidi, kteří sice slovo Boží slyší, i k sobě připouštějí, ale pro nezřízené, přílišné starosti o věci časné udušení bývají a nepřinášejí užitku. Oni milují bohatství, čest, slávu a rozkoše tohoto světa, pečují o ně tak příliš, že všechno myšlení na Boha a svaté jeho slovo v nich udušeno a potlačeno bývá. Ó dohře tedy praví sv. Honorius, řka: „Slovo Boží se neujímá v tom, kdož toliko po věcech touží pozemských.“ A tak jest, nábožný zástupe. Tyto přílišné starosti, tato přílišná pečování o zboží a rozkoše světské jsou to bodlavé trní, kteréž v člověku símě slova Božího dusí a potlačuje. Takoví lidé jdou se svými starostmi do kostela, srdcem v starostech těchto pohříženém slovo Boží poslouchají, a se srdcem takovým odcházejí zase z chrámu Páně. A kdyby i bylo některé seménko slova Božího v nich se ujaló, aj, sotva že se ke svým předešlým pracím, obchodům a živnostem navrátí, bývá ihned udušeno a nepřinášá užitku. A může-li to jinaké býti? Či mohou na trní, na pichlavém trní růsti hrozny? Aneb mohou-li se z bodláků sbíratí sladké fíky? Ó nikoli, koho přílišné pečování o tento svět, o jeho zboží a rozkoše osedlalo, ten myslénkou na Boha, na nebe, určení člověka, svátosti, hříchů a zatracení, pokání a smíření, dobré skutky a odplatu věčnou, ten podobnou myslénkou málo, ano snad nikdy se neobírá, ale co celou jeho mysl zajímá jest, co k světu směřuje a co svět mu přislubuje, a směšné věru bývá často podívání na člověka podobného, kterak pln starostí světských cestou sám k sobě mluví. hlavou vrtí a rukama hází. A nyní budete se snad ještě diviti, proč slovo Boží i za našich dnů hojnějšího užitku nepřinášá, když jsem vám i třetí příčinu udal, pro kterou slovo Boží žádoucího ovoce přinášeti nemůže? Což nevidíte, kterak přemnoží sobě počínají? Ó popatřte jen vůkol sebe, povšímněte si rozprávky a jednání světa nynějšího, povšímněte si, po čem jedině mnohý dychtí a se žene, a věru shledáte, že valný počet jest těch, jenž v starosti světské tak se

pohříží, že celou duši svou k nim přikládají a každé jiné pomyšlení, každou jinou starost o něco lepšího ven ze srdce svého vypuzují; shledáte, že nemalý počet jest těch, na něž padá domluva Spasitele: „Marto, Marto, pečлива jsi a rmoutíš se při mnohých věcech. Ale jednoho jest potřebí.“

A což tedy, řekne snad mnohý, nemáme se starati o věci časné? Co budeme jísti, čím se odívati, co dáme dětem? I dobře tak, starejte se, ale starejte se tak, aby to nebylo s hříchem. Nebo my můžeme, ano my se máme také o věci časné starati, ale mírně a slušně. Ale starati se o věci časné na zkázu duchovních, nebeských a věčně trvajících statků, starati se více o bláto a popel, více o smrtelné toto tělo, než o duši nesmrtelnou, starati se o ozdobu těla, duši pak otrhanou mít, na poctivost a spravedlnost, čest a dobré jméno zapomínati a pro marný zisk služeb Božích zameškávati a den nedělní a sváteční rušiti, to jest nedovolené, to hříšné. Ó jak velice nás tu zahanbuje příklad mnohých Svatých a Světíc Božích. Tak na příklad sv. Paschalis Baylon. Byl to syn chudičkových rodičů, v mládeneckém věku svém pál stáda pána bohatého. Pán tento byl také velmi nábožný a bohabojný muž a tak velice si ho zamiloval, že ho chtěl si vzíti za vlastního a dědicem svým učiniti. Než ale sv. Paschalis, kterýž toliko věčných statků žádost měl, bál se, by mu pozemské poklady v díle spasení nepřekážely, a proto nepřijal této milosti, nýbrž šel a učinil slib klášterní. Měl totiž za to, že se tak Spasiteli svému podobnějším stane, kterýž proto na svět přišel, ne by mu slouženo bylo, nýbrž by sám sloužil. Tak sv. Paschalis. Směšné by ovšem to bylo, kdybych i vás k tomu samému chtěl vybízeti, co učinil Paschalis, než chtěl jsem vás upozorniti, kterak bychom si počínati měli, bychom pro časnost neztratili věčnosti.

Než čas jest, bych ukončil řeč svou, a což medle měl bych ještě říci, ukázal jsem, což jsem si předsevzal, neb dosti a dosti poznali jsme, které jsou ty příčiny, pro které símě slova Božího nepřinášejí užitku, jakého by přinášeti mělo. Než máme to nechati při starém, máme v té vlažnosti a netečnosti pokračovati dále? Aj, to by bylo příliš nebezpečné. Tu by se všim právem bylo co obávati, by se nám nestalo, jako onomu fiku, jenž žádného ovoce nenesl, aby nebylo odňato od nás království

Boží a dáno těm, jenž by hojnějšího ovoce nesli. A co učiníme? Jedna stará legenda vypravuje o velikém a slavném průvodu, kterýž v zemi Syrské v dávnověkosti křesťanské držán byl od obyvatel tamnějších, kteréž pohanství ještě se nebyli odřekli. V tomto průvodu — jak se to až podnes v pohanské Indii stává — vezli svého bůžka na vysokém, skvostně ozdobeném voze, před a za ním velké zástupy s oběťmi, věnci, cymbály a troubami se ubíraly. Pojednou však cítili se všickni jako neviditelnou mocí k zemi připoutáni, nikdo ani o krok k předu nemohl postoupiti, i stáli nemohouce si pomoci, aniž ti, jenž ku pomoci přišli, věděli si jaké rady, až konečně jednomu z posledních napadlo, vyhledati opata Apollonia, jenž na blízku v osamělé chýšce přebýval. I vystoupiv Apollonius, volal k zástupu: „Chcete-li z místa se hnouti, shodte svého bůžka dolů.“ I uposlechli rady jeho, a hle, každý mohl svobodně jíti, kam se mu líbilo. Tážete se i vy, co bychom činiti měli, bychom v povolání svém nestáli jako k zemi přimražení, ale cestou ku křesťanské dokonalosti dále kráčeli, kterouž slovo Boží nám ukazuje? Tážete se, co bychom činiti měli, aby símě slova Božího hojnějšího užitku v srdcích našich přinášelo? A tu není žádné jiné pomoci, než aby jeden každý svrhl se sebe, co vzniku slova Božího překáží. Na tvrdé cestě neroste, na skále netrvá, trní je potlačuje. Kdo tedy máš půdu srdce svého podobnou cestě neustále šlapané, musíš slehlou a kostnatou zemi zkypriti a zorati; kdož máš půdu skalnatou, musíš ji hojnou vrstvou dobré země pokrýti; kdo pak má půdu trním zarostlou, musíš je vykliditi. Zkrátka, každý postarej se o půdu dobrou, neposlouchej toliko pilně a pozorně slovo Boží, ale i ochotně ho přijímej, v srdci ho ostříhej, na sebe a ne na jiné je obracej, a jím také se řiď a spravuj, a pak sešle i Pán potřebné vláhy a potřebného jasna a símě svaté vydá hojnost spasitelného užitku a vyplní se na vás, co předrahy Pán a Spasitel řekl: „Blahoslavení, kteříž slyší slovo Boží a ostříhají ho.“ Amen.

Dětství mého zlatý čas.

Od Prok. Zaletěla.

Kde kolébka moje stála,
kde se máti na mne smála,

když mne tiskla v objetí —
tam k té chýšce mezi lesy
plné jasu, samé plesy
duch můj často zaletí . . .

Na matčině sobě klínu
hovím, k ní se tulím, vinu
plný blaha, veselí —
ona na mé líce, rety
červené co růží květy
stele sladké pocely . . .

K srdci svému vine, tiskne
mne, až blahem slza tryskne
ji i mně též ve zracích —
jak hvězda se leskne, třpytí,
když za jarní noci nítí
na jasných se oblacích. —

Pak tak vroucně, něžně pje,
že se nitro celé chvěje,
jak by pěli andělé —
hned dojemně, ba až k pláči,
hned zas slza blaha smáčí
oko v písni veselé.

Potom krásně vypravuje
pohádky mně, a tak pluje
dětství mého zlatý čas . . .
den co den mne písni budí
máti drahá a pak k hrudi
tiskne svojí, samý jas.

Čelo křížkem potom značí
a pod obraz se mnou kráčí
Máti Boží k modlení —
a pak zpívá, vypravuje
mně a při tom si pracuje
den celý bez prodlení. —

A když večer již se chýlí,
tu se chvatem ke mně pílí
v své mne berouc náručí —
a než k spánku mne uloží,
ku modlitbě ruce složí
a Bohu mne poroučí.

A u lůžka mého sedí,
plna blaha na mne hledí,
až mne spánek pojme v moc —
ještě křížek, políbení —
a retové v opojení
tíše praví: dobrou noc!

**Jakých zkušeností nabyli jednotliví duchovní
správcové ve příčině nebezpečnosti, která
vznikají z nynějšího sociálního hnutí a jak
jest si vésti duchovnímu správci oproti nim?**

Podává *František Vacek*.

(Dokončení.)

Není vlastně úlohou naší jednati o příčinách socialismu. Ale že udati máme prostředky, kterými by se zhoubným účinkům jeho na osadě měla přítrž učiniti, dlužno, abychom i příčin sociálního hnutí si povšimli. Neboť hlavním prostředkem k odstranění zla jest přetržení příčin jeho. Dělnou sílu pracujícího lidu pokládati lze za zboží, které dělník prodati musí, aby z výtěžku za ně uhájil život. Za zboží podává se někdy cena větší, někdy menší, někdy docela nepatrná. Kdybych byl obchodníkem a kupující věděl, že zboží určitého druhu prodati *musím*, bude mně podávati za ně cenu velmi skrovnou a já přistoupím na nabídnutí jeho i se svou škodou. Tak i dělník prodati *musí* dělnou sílu svou, chce-li býti živ. To dobře vědí velcí průmyslníci a podávají nebo podávali pracujícím leckdy cenu neslušnou a nepřiměřenou. Nad to pak i mnohé jiné útisky dějí se se strany továrníků a dozorců nad dělníky zřízených. Jednání takové roztrpčuje lid, naplňuje jej nenávistí ku zaměstnavatelům a zahání jej do tábora nepřátel nynějších řádů společenských.

Za druhé i způsob, jak dělnický lid v továrnách jest zaměstnán, podrývá mravnost a otupuje šlechtější city lidské. Ve velkém závodě pracují mnohdy společně muži a ženy, dorůstající mládež obojího pohlaví, mladíci a děti vedle duchovně schátralých individuí, které v tom shledávají jakési potěšení, že mohou mládež uvéstí ve známost věci neslušných a hanebných. Přes všeliké zákony pracuje se na mnoze v neděli a ve svátky jako o dnech všedních a jestliže přece klid nedělní jest zachováván, není v rodině, kdo by pamatoval na křesťanské povinnosti. Manželství uzavírá se mezi osobami příliš mladými a nezkušenými k založení řádné rodiny a přece již od několika let mravně zkaženými. I není věru na podiv, že duch dělnického lidu jest tak zmrzačený a tihne za hesly, které slibují mu lepší blahobyť hmotný a úplnou nezávislost na jakékoli autoritě, úplnou neodvislost na zákonu mravním.

Jestliže neposkytne tu pomoc zdravé

zákonodárství, jest násilný převrat zdola téměř neodvratný. Zákonem dlužno omeziti počet v továrnách pracujících (ženy, děti) a cena práce bude větší. Žena a matka musí navrácena býti rodině. Nedělní a sváteční klid bez výminky třeba obnoviti. Dále upřímné spolupůsobení moci *státní* a *církevní* jest tu nezbytné. Dělníkovi musí se na vědomí přivést, že je člověk a křesťan, že jest určen k vyššímu cíli, že jest mnohem více nežli ku př. kolo při stroji.

Třetím činitelem ku potlačení socialismu jsou páni poskytující práci dělníkům, službodárci, chlebedárci, továrníci, *zaměstnavatelé* nebo jakkoli jinak bývají jmenováni. Vliv jejich v té příčině jest každému patrný. Kdyby továrník přijímal ku práci lidi řádné, předepsal pro mistry a dělníky spasitelný řád domácí, bděl nad mravní zachovalostí jejich, káral a propuštěním z práce trestal přestupky slušnosti, šetřil života a chování jejich i mimo továrnu, nezletilým nevydával mzdy bez vědomí rodičů, naváděl dělníky ke konání náboženských závazků a sám dobrým příkladem jim předcházel, socialismus mezi spolupracovníky jeho nikdy by se neujal. Bez upřímného spolupůsobení chlebedárců, píše dělnický časopis „Arbeiterwohl“, na prázdno vyjdou zákony vydané na ochranu dělnictva . . . V tom ohledu musí se díti více, nežli dalo se posavad. Opomenutí a netečnost pánů poskytujících práci jest mnohem nebezpečnější nežli agitace sociálních demokratů.“ Toli platí o krajinách německých, co máme říci o zaměstnavatelích našich? Veliký ba největší díl jejich nedbá dokonce kázně a bázně Boží mezi dělnictvem, ale nedostatek ten vymstí se na nich samých nejvíce.

Co se týká prostředků, řeknu ještě zákonitých, kterých užívají socialisté ku propagandě svých zásad a které mohou považovány býti za praeambula budoucích násilných prostředků, jmenujeme tu především jejich *zřízení spolkové a veřejný tisk*. Spolkový život u nás jest velice oblíbený, ale bohužel že výhodám jeho lépe srozuměli lidé u víře lhostejní, nebo jí odporní, nežli skuteční katolíci. Pod pláštěm dobrého účelu, vzájemné podpory, poučení a zábavy sdružili se různí odborníci, kteří sotva zasednou za společný stůl, zapominají účelu spolkového a zabývají se přemítáním politických a sociálních otázek. Jestliže ve spolicích, ku kterým my kněží

býváme přizýváni a ochotně přispíváme, nelze za časté duchovnímu pobýti, aby nedočkali se útržek, co asi děje se ve spolicích s tendencí socialistickou? My k nim přístupu nemáme, abychom mohli to posouditi, ale ty řízné resoluce, jež potom ve veřejných schůzích bývají pronášeny, dávají nám tušiti, *jaké* asi řeči při rozehráté náladě v místnostech spolkových se vedou. Dostí pozdě ujala se u nás myšlenka zakládati *spolky katolických dělníků* nebo vůbec katolických mužů, jako již od delší doby kvetou družiny takové v Německu (diecése vratislavská má jich 106; pražská jeden, hradecká jeden, budějovická osm, litoměřická dva). Dostí pozdě, pravím, ujímá se myšlenka taková u nás, neli již dokonce pozdě, nebo za nynějších okolností bude vždy veliké obětavosti a nevýslovné trpělivosti k tomu třeba, aby spolek takový dal se založiti, udržeti a k jakémusi rozkvětu přivést. Co se týká spolků humanitních, jejichž prostředky ku polehčení starostí rodičů o dítky, jako jsou jesle, školky, útulky, nemohl jsem svrchu pochváliti, jelikož nedosahují vytknutého cíle, aby totiž mírnily ostří socialismu, musíme si přát, aby o to pracovali, aby církev a orgány její měly při nich rozhodné účastenství. Církev katolická má prostředky charitativní již od věků vyzkoušené, vyprošuje k nim z daru nebeského a s dobrodiním moudře a opatrně poskytnutým uděluje spolu požehnání.

Přicházím ke kapitole o *tisku*. Bůh buď milostiv těm, kteří jednou odpovídati budou za spoustu hříchů, která děje se špatným tiskem! Rozšířením časopisů a brožur zleñošil duch lidský tak, že již samostatně a klidně nepracuje, pokud se týče jeho mohutnosti soudící, ani ve věcech nejsnadnějších a takorba hmatavých, nýbrž dává za sebe mysliti jiným a slepě běže hotové úsudky jejich za své. Na to pak nejvíce hřeší svědčové lidu, nelitující nákladu a práce, aby tiskem vévodili rozumu či spíše nerozumu velikých mas naší společnosti. Horlivým čtenářům novin zprávy klidné a věčné nevyhovují, s nechutí odkládají tiskopis, který je dosti nerozčilil a obrazi-vost jejich nepodráždil. Za to hltají takorba zprávy bouřící cit a libují si v ráznosti slov a výrazů, kterých užívají praktičtí a svého řemesla znalí novináři. Tak i druhá mohutnost duše lidské, to jest cit, vybočuje u lidu daleko ze svých mezí.

Při výběru *látky* podávané čtenářům stavu dělnického nestává ovšem velikých

potíží. Zřetel čtenářů uměle znepokojených obrátí se na stavy, proti nimž vedou nižší vrstvy stížnosti buď podstatné nebo domnělé. Já se tomu docela nic nedivím, že péra náčelníků socialistických obrací se proti osobám stavu duchovního. Socialista jedná s duchovním správcem zřídka, při oddavkách, při křtu a při pohřbu. A hle, ve všech těchto případech žádá nebo přijímá se od něho plat za úkony církevní. Že kněz koná oběti za lid, že se za osadníky modlí, jim káže, žehná, svátostmi přisluhuje, děti vychovává a v náboženství vyučuje, že jest hotov dávat radu a výstrahu, toho socialisté nedbají, oni sotva jednoho z těchto dober užívají, a to se týče jejich dětí a nikoli jich samých. Jejich smysl obrácen jest toliko na okamžiky, kdy kněze nevyhnutelně potřebují a jemu platí. V ten rozum pravdivy jsou výkřiky novin socialistických: Vizte ty hlasatele lásky křesťanské, ty dobrodince lidu! Kdykoli s nimi člověk jedná, musí jim platit.

Tak dospěli jsme až ku veřejným tiskovým projevům o štole a patentech nebo *zákonech štolových*. Jest to úkaz jistě podivu hodný! Ti, kdož téměř ustavičně hlásí se o větší mzdu a ukazují na to, že za nynější drahoty nelze vystačiti s platem, jako byl roku minulého, berou ku pomoci zákony více než stoleté a podle sazby jejich chtějí platiti jiným, to jest přispívati na výživu svého duchovního. Řekneme to upřímně: Staršími nepřátely štol nešli socialisté jsou kněží sami. Jim bylo by mnohem milejší, kdyby nemusili žádati nebo přijímatí platů od věřících. Ale odkud bráti náklad na slušné opatření domu, pomoc chudým a příspěvky ke všem možným dobročinným účelům? Jejich plat stálý stačí na mnoze ku výživě a opatření sotva jedné osoby. Poplatky štolové vznikly z dobrovolných darů a bylo druhdy *ctí* pro křesťana, když mohl obdarovati duchovního dobrodince svého. Později stala se štola právním zvykem a věřícím nastala *povinnost* ji odváděti. Když pak časem ochabla náboženská horlivost, nadešel štole veliký nepřítel — a to jest lakomost osadníků. Pokus, aby poplatky štolové upraveny byly zákonem *světským*, stal se v minulém století. Také nyní dali by se správcové státu pohnouti ke stanovení štol, nenamítali by ničeho proti tomu, aby obnos její byl zvýšen, pomohli by konečně při dobývání poplatku, ale jsme o tom přesvědčeni, že ani potom nepomine nechut jednotlivců ku

platům, jež předepsány jsou při některých úkonech církevních. I nejlhostejnější katolik ví a na to spoléhá, že duchovní nebude se s ním *souditi* o štolu. Ostatně zanecháváme tu věc zralejšímu úsudku kompetentních interestů.

Za záminku nepřátelství k církvi a kněžstvu berou sobě socialisté věc dvojí: že prý duchovenstvo je příčinou zbědovanosti dělnictva a že ve tmách udržuje lid. To jsou pomluvy tak nesmyslné, že jen nevzdělanec a sprostáček mohou se jako divoké krmě předložiti. A pohříchu, náš lid, když beztrestně se to hlásá v novinách, pomalu tomu uvěří. O zpuštění a nemravném působení denního tisku již svrchu jsem zmínku učinil. Zvěčnělý biskup Hanl napsal o tom v pastýřském listě r. 1872: „Jako pokrm, kterého denně požíváme, znenáhla v krev a tělo naše se mění, tak i přirozenou nutností se děje, že jed bezbožných zásad, jak špatný tisk čtenářům každodenně ho podává, pomalu do duše jejich vniká a aniž by toho sobě vědomi byli, jejich víru v Krista, jejich vážnost k církvi, jejich bázeň Boží vždy více oslabuje a konečně zcela ničí.“ Ale, probůh, když známa jest moc tisku, proč nevyužítkovali ho našinci ke svému prospěchu? Jsme zle trestáni za netečnost v té věci. *Rádné listy katolické*, dělnické, sociální, spolkové byly by nás uchránily mnohých nepřijemností a nebezpečenství, která vznikají nyní ze hnutí sociálního. Důkazem toho buďž katolické Německo, vítězný kulturní boj jeho, výborná organizace tamnějšího katolického dělnictva. I na Ameriku možno tu dobře ukázati.

Podle rozvrhu svrchu učiněného zbývá ještě povšimnouti si zevních *pokusů o převrat* stávajícího pořádku společenského ve smyslu socialistickém. Pokus takový stal se roku minulého a letos opět přerušením práce dne prvního května, kterýžto den o své vůli prohlašují socialisté za svátek dělnický a slavení jeho za demonstraci proti nadvládě kapitalismu. O dni tom představují se socialisté stavům pokojného občanstva jako živél nespokojený, jako nová internacionální kasta, která důrazně hlásí se o práva a výsady, jako armáda v dělnických bluzách měřící síly své k budoucímu boji. Věřící lid leká se takových svévolných a hřmotných demonstrací, bojí se o svůj majetek a diví se tomu, že veřejná moc nečiní přítrž *svátku*, o kterém nikdo z účastníků do kostela nejde a bohumilých

skutků nekoná. My pak s bolestí rozpo-
mináme se na to, že moc státní rušila
druhy svátky církevní, o kterých lidé se
modlili, ale s pokojem nechává svátek děl-
nický, kde jistá třída lidí Bohu se rouhá,
mravnosti posmívá a základy státu pod-
kopává. Duchovní správce nemůže tu činiti
zhola ničeho, leda málomocně přihlížeti
k odvážným rejdům. Pokud nestane se ná-
prava v samých kořenech, vliv církve na
úpravu sociálních poměrů se neuzná a ne-
rozšíří, konfessionální škola nezavede, nelze
dobře pomysliť na oslabení podvrtných
snah tak zvaného socialismu.

Kostel Zlíchovský u Prahy.

Podává Vlastimil Hálek.

Nedaleko Smíchova na skalnatém vrchu
nad Vltavou vypíná se v malebném polo-
žení kostel Zlíchovský se hřbitovem kolem
sebe. Kostel stojí na vápencovém okrouhlém
pahorku vynikaje v celém údolí Vltavském,
jemuž slouží k nemalé ozdobě. Na vedle-
jším mnohem vyšším vrchu nalézají se ne-
patrné stopy někdejšího „hradu dívčího“
čili „Děvína“.

Osada „Zlíchov“ nebo „Zlechov“ pod
ním se rozkládající známa jest z roku 1088,
když rybáři Hošta, Letoňa, Milhost, Če-
ština byli kapitole Vyšehradské darováni¹⁾.

Jméno „Zlechov“ odvozovati se může
od Zlecha nějakého nám neznámého, jehož
jménem byl nazýván nejspíše dvůr jím
založený nebo spravovaný.

Nad Zlechovem pak na vršku, jenž
nazýván byl „kopcem sv. Štěpána“ a sloužil
jako bašta Vyšehradu, postavena byla kaple
jednak z pobožnosti, jednak pro ochranu,
jejíž právo podací náleželo králi Českému
s rolemi, lukami, dvory a zahradami i se
všemi osadníky v Zlechově, Hlubočepích
a Kněževsi, z čehož šly ročně asi čtyry
hrivny stříbra.

Tuto kapli věnoval²⁾ král Přemysl
Otakar II. listem dne 13. února 1257 Barto-
loměji kanovníku kustodovi chrámu Vyše-
hradského, jenž před tím po mnoho let
byl správcem této kaple, a jeho nástupcům.

Mikuláš, biskup Pražský toto darování
schválil, nástupce pak jeho Jan III. (z Dra-
žic) r. 1258 dovolil, aby zmíněný kanovník

Bartoloměj přenesl sv. ostatky z kaple Zlí-
chovské do kaple sv. Jana na Vyšehradě,
kapli Zlíchovskou pak aby sbořil do zá-
kladův. Nyní měla se pustá kaple Vyše-
hradská, jsouc přestavena, jmenovati kapli
sv. Štěpána. Péči pak o duše osadníků Zlí-
chovských a Hlubočepských měli mítí sou-
sední farářové.

Ostatky svaté byly přeneseny z kaple
Zlíchovské na Vyšehrad a nadání jejího
užívali potom sakristové kapitolského chrámu
Vyšehradského, totiž užitek ze dvora v Kně-
ževsi a ze 3 lidí v Hlubočepích³⁾.

Jakožto náhradu za ztrátu podacího
práva na Zlíchově odkázal kanovník Barto-
loměj svým nástupcům kanovníkům kusto-
dům svůj dům na Vyšehradě a hospodu,
již od krále Přemysla Otakara II. byl
obdržel⁴⁾.

Ale kaple Zlíchovská zbořena nebyla;
přísluhovalť tu věřícím farář z Malé Chuchle
maje od nich náhradu za to (r. 1264). Pat-
ronem kaple na Zlíchově měl býti Václav,
sakrista Vyšehradský, a nástupcové jeho.
Kolem r. 1319 byl tento kostelíček farním,
a to náležel do dekanátu Ořechovského a
odváděl (r. 1384) 6½ groše desátku.

Té doby vznikl spor o právo podací,
když Vaněk, duchovní správce při této
kapli a k ní se vztahující osadě, se stal
vikářem děkana Pražského, a Fridlin, sa-
krista Vyšehradský, sem ustanovil za no-
vého kněze Gottfrida.

Od r. 1319 nedočítáme se o žádném
faráři Zlíchovském, až o knězi Jakubovi,
který faru svou změnil r. 1359 dne 14.
června s Ondřejem z Heřmanic. Podací
právo tu vykonal kanovník Štěpán, spolu
písař desk zemských, jenž držel ves Zle-
chov po svém otci Štěpán z Tetína, písaři
zemském. Úvodcem ustanoven byl plebán
Butovický⁵⁾.

Ale Ondřej se vzdal brzy této fary, a
na místo jeho podáním Štěpána, kanovníka
kostela Pražského, přišel kněz Zachariáš
z Prahy 22. září 1360 uveden byv plebá-
nem Chuchelským⁶⁾.

Í kněz Zachariáš po roce odešel za-
měnitv faru svou s farářem Mikulášem z Do-
brovitova na Kouřimsku se svolením Jana
ze Zlechova. Potvrzení toto se stalo 22.

³⁾ Tomek, Děje Prahy I. 235, 248.

⁴⁾ Farní osady děkanství někdy Ořechov-
ského. Fr. J. Zoubek, str. 19.

⁵⁾ Liber confirm. I. 95.

⁶⁾ Liber confirm. I. 130.

¹⁾ Pamětní kniha osady Zlíchovské str. 1.

²⁾ České školy Smíchovské 1878.

listopadu 1361. a uvedení vykonáno plebámem od sv. Jakuba pod horou Petřínem u Smíchova ⁷⁾).

V tu dobu připomíná se, že má kostel roucha sváteční i všední s příslušenstvím (ornatus cum apparatusibus) a mšál starý dosti dobrý, „liber viaticus“, starý, špatně byl svázan, agenda při kostele jedna, křtitelnice nebyla zamčena ⁸⁾).

Kdy a jakým způsobem kapitola Vyšehradská přišla o právo podací na Zličově, dopídití se nelze, ačkoliv je od doby panování krále Přemysla Otakara II., od něhož je obdržela, vykonávala. Snad že to souviselo s přestavením a rozšířením kaple Zličovské.

R. 1379 vykonal při kostele Zličovském podací právo převor a konvent kláštera Kartuziánského „blíže Prahy.“

Tento klášter Kartuziánů nalézal se mezi Újezdem a Smíchovem vystaven byv přízní krále Jana Lucemburského, jenž daroval Kartuziánům, které do Čech uvedl, pozemky, peníze na stavbu, dříví z královských lesův a 1300 kop grošův, aby sobě koupili dýchody na jakýchkoli statcích ⁹⁾).

Dle všeho založili Kartuziáni za tyto peníze vinice u Zličova, při němž i právo podací provozovali. Než klášter Kartuziánský byl první, který ukrutným způsobem spustošili Husité po smrti krále Václava IV. dne 17. srpna 1419 ¹⁰⁾).

Jako statky jiných klášterův Husity zničených, tak i tohoto zastavil císař Zikmund mezi jiným i vinici „na Zlechově proti kostelu ležící“ ¹¹⁾).

R. 1420 byl Zličov vypálen od Zikmunda na znamení, že přichází na pomoc Vyšehradské posádce; i hrad Děvín jím rozbořen r. 1437, že byl sídlem lupičův ¹²⁾).

Nedlouho na to dostal se Zličov i s podacím kostelním Starému Městu Pražskému, kterémuž s jinými statky za pokutu Ferdinandem I. byl vzat r. 1548 ¹³⁾).

Než již roku 1551 prodán byl Zličov s podacím

kostelním a jinými dárkami z okolí od komory královské Petru Chotkovi z Vojnína a na Vraném.

Po něm přišel r. 1570 dne 4. prosince v dluhu 13¹/₂ kop gr. č. Janu Kutovcovi, měšťanu Starého města Pražského, jenž se r. 1572 jmenuje pánem na Hlubočepích.

Jeho syn Benjamin oddělil r. 1590 z majetku rodinného díly svým bratřím. K prvnímu dílu, který si ponechal bezpochyby Benjamin Kutovec sám, připadl Zličov s podacím kostelním. (Dok.)

V zajetí.

Napsal Bohumil Brodský.

(Pokračování.)

Druhého dne u večer dorazili na Šternberk, kdež byli od pana Alše s podivením sice, nicméně však srdečně přijati. Když mu vše vypověděli, rozhorlil se šlechtitý pán Holický.

„Nic jiného neumí, než loupiti a páliť a v tom šíření cti a slávy Boží hledají,“ zvolal prudce. „Přijde však jednou chvíle, kdy s ním účtovatí budeme a účet ten bude hrozný. Jen co zmizí neshody mezi panstvem a míra nepravostí jejich bude naplněna. Pojď jen dále, pane Bohuslave. Viš přece, že dům můj jest ti vždy otevřen. Tvá chasa jest mi právě vhod, mámť sám málo lidu válečného. Až si budeme moči od těch lupičů poněkud oddechnouti, vyčistíme ti opět Ostroměč.“

Vykázal hned chaze pana Břekovce místo a vedl jej i pana Stajice do paláce, aby se tu občerstvili. S účastí poslouchal nešťastný příběh o únosu Markétině a nemohl ubrániti se mocnému pohnutí, vida, kterak statečný Břekovec nad ztrátou milované dcery hořce slzí.

„Důvěřuj v Boha,“ těšil ho, „že ti dá s dcerou se setkat. Pochybuji, že by Markétu zabili, poněvadž vědí, že by skutek jich veliké rozbourání mezi panstvem způsobil. Musí sice, ubohá, mezi nimi snésti mnoho svizel, ale vše překoná a pak tím radostnější s tebou se shledá.“

Bolest pana Břekovce ovšem byla ještě příliš veliká, než aby mohl dokonale upokojen býti, pan Aleš však doufal, že čas ji zmírní.

Druhého dne ráno vešel pan Stajic do komnaty, kdy pán ze Šternberka s panem Břekovcem pohromadě seděli a hovořili.

⁷⁾ Liber confirm. I. 164.

⁸⁾ Farní osady děkanství Ořech. str. 20.

⁹⁾ Posvátná místa Prahy II. 507.

¹⁰⁾ Posvátná místa Prahy II. 508.

¹¹⁾ Tomek, Dějiny Prahy IV. 171.

¹²⁾ Tomek, Dějiny Prahy IV. 106. Českomoravská kronika II. 851. Sdělení prof. Tomka v histor. spolku Nár. Listy č. 130. od 12. května 1887.

¹³⁾ Českomor. kronika IV. 123.

„Přicházím tě, urozený pane, prositi, abys mne na čas ze svých služeb propustil,“ obrátil se Stajic k panu Bohuslavovi. „Zde bych zahálež a se usoužil. Půjdu do světa hledat štěstí válečné. Obrátím celou pozornost svou k Ostromeči a snad najdu vhodný okamžik, kdy budu moci vytrhnouti pannu Markétu z rukou lupičských. Pak vrátím se opět, abych ve službě své pokračoval.“

Dojat propouštěl ho Břekovec.

„Jdi, milý synu, i já bych jinak nedjednal. Buď však opatrným, neboť víš, že musíš žít, aby tvá smrt nestala se novým zřídlem bolesti pro mne i Markétu.“

Polibil Stajice a vyprovodil až na nádvoří. San Stajic vyskočil na koně, jež mu pan Aleš daroval a naposled zamávav baretem, ven vyjížděl do světa, aby zasloužil si ruky Markétiny.

„Statný to hoch,“ chválil pan Aleš. „Miluje jistě dceru svou.“

„Miluje,“ doznával Břekovec, „a přeji si, abych mohl jednou dceru svou jemu svěřiti. Kéž by ho Bůh na cestě střelil a šťastného výsledku jemu popřál. Umíral bych pak klidně.“

„Doufej. Aspoň stane se jim čas rozloučení zkonškou, která naučí je vážiti si budoucích blahých dnů.“

II.

Tak jako Břekovec se Stajicem zalétali myšlenkami za Markétou, dlela tato mysl svou stále u nich. Nevěděla sice, kde jsou a co činí, byla však přesvědčena, že na ni myslí a o ní mluví. Toto přesvědčení bylo jí jedinou útěchou v trapném jejím postavení. Neboť čeho až dosud zažila, nikdy nedovedla posouditi.

Když totiž chycena byla stráží Táboritskou, nesena od nich křovím a po kamení k Ostromeči zpět. Tuze šetrně s ní nezacházeli. Jakmile byli dále od řeky, musila sama jíti, poněvadž ji cloumali a strkali, že stále padala a šat o trní byl roztrhán. Že by utéci mohla, nedoufala. Děsily ji ty osmáhlé tváře Táboritův ji vlékoucích a očekávala každé chvíle, že některý ji udeří svým okovaným cepem neb palcátem, kterým jí stále hrozili.

Když blíže ke tvrzi přišli, znovu se zděsila. Viděla zástupy Táboritů proti ní spěchat i vítězně volati. Obklopili ji brzy a zahrnovali posměšnými řečmi a hanami. Zvláště ženy Táboritské chovaly se k ní velmi nepřátelsky, bijíce ji a klnouce, že

její otec tolik jejich mužů zahubil. Byly by snad i oděv s ní strhaly a ještě více stýraly, kdyby se byl neozval hlas, jenž hned je zakřikl, že se od Markéty vzdálily.

Byl to Táboritův hejtman Jan Hvězda z Vicemilic, který z dálky viděl, jak Markétu týrají. Věděl již, že to dcera hradního pána a proto poroučel stráž, aby ji pustila a volně jíti nechala, sám pak vstříc jí vyšel.

Krása a mladost Markétina ho překvapily. Čapku na pozdrav nazvedl a rozpomenuv se ještě oněch dob, v nichž mezi panstvem se pohyboval a zvyky rytířské zachovával, zdvořile Markétu vítal.

„Jsi, panno, dcera Břekovcova?“ tázal se vlnně.

„Jsem,“ zašeptala ulekaná Markéta.

„Neboj se, ničeho se ti nestane. Jsem hejtman Hvězda a ručím ti, že při životě zachována budeš. Hůře by se bývalo vedlo tvému otcovi, kdyby do rukou našich byl upadl. Mnoho našich věrných jeho vinou zůstalo ve hradních příkopech. Jak se jmenuješ?“

„Markéta.“

„He, dnes je svátek tvůj. Oslavíme ho tedy dnes spolu, neboť od tohoto dne mně náležíš. Nebudeš se mne báti?“

„Nikoliv. Jsi-li však dobrý muž, propust mne, ať mohu za svým otcem jíti.“

Markétě zaperlily se slzy v očích a bledá její tvář zastřela se dojmavým smutkem.

(Pokračování.)

DOPIS.

Z Uhlířských Janovic.

(Vzpomínky na Aš.)

Když po svém vysvěcení ustanoven jsem byl kooperátorem v Aši (Niklasbergu), stanici to úplně německé a z veliké části protestantské, tu kojil jsem své obavy a strachy naději, že snad tam přece též nějaké Čechy zastanu, s nimiž bych upřímně své strasti a svízele sdíleti mohl, kteří by mi aspoň částečně mé krušné tam postavení zpříjemňovali a oslazovali. Sdílel jsem tuto svou naději s místním farářem vdp. Václ. Hájkem (nyní na odpočinku v Domažlicích), ale špatně jsem tentokráte pochodil. Milý Josífku (tak mně totiž vždy říkával), nehněvej se, že ti tuto naději kazím, ale nemohu si pomoci, jako tvůj dobrý přítel a jako starý, zkušený kněz

musím ti říci, že Češi dělají svému národu v cizině obyčejně jen hanbu a ostudu, a proto v pravdě musí se jim tam člověk spíše vyhýbat i s jich se straniti, nežli je vyhledávati a s nimi se přáteliti, nechce-li totiž sám s nimi ostudy a opovržení dojíti, což by zvláště pro kněze mohlo býti osudné.“ Každý zajisté pochopí, jak mně, mladíku plnému snů a ideálů o vlastenectví, bratrství atd. po těchto málo sice, ale řízných slovech bylo! Myslím spolu, že též mnohý — ano ani sám veledůst, pan farář Hajek, — mně nezazlí, řeknu-li, že jsem tehdy jeho výroku veliké váhy nepřikládal, že jsem se domníval, že ve svém chorobném stavu vše příliš černé vidí. Avšak bohužel brzy, velmi brzy měl jsem se o svatosvaté pravdě jeho výroku přesvědčiti! Nebudu a ani nemohu vše zue uváděti, co by nad vše patrnější slova má potvrzovalo a odůvodňovalo, ale aby se někomu nezdálo, že sám snad přeháním a vše černější neb aspoň temnější vidím, než to ve skutečnosti jest, chci tuto zatím pro nedostatek času aspoň několik ukázek a spolu důvodů pro slova nahore uvedená podati. — Byl jsem nějaký, jen týden v Aši, kdy za nepřítomnosti paně farářovy přišlo zaopatřování. Jak mně asi bylo, může pochopiti jen ten, kdo Čechem jsa, v Aši v duchovní správě působil, v Aši, kde již cestou k nemocnému knězi katol. nejednou spoustu nadávek a urážek od protestantů slyšet jest, v Aši, kde často katol. duchovní (zvláště v rodinách smíšených sňatků) dlouhou dobu namáhati se musí, by protestantští členové rodiny nabylí přesvědčení, že zpověď u katolíků jest tajemství, aby proto aspoň na několik minut ven vyšli, než se nemocný vyzpovídá! Než bohudík první moje zaopatřování v Aši bylo dobré; pravil mi již napřed kostelník, když posel odešel, že jest to rodina úplně katolická, a že ta stará pani, která má býti zaopatřena, ani dobře německy neumí, že jest Česka! Aj to byla radostná zvěst pro mne! Zběžně prohlédl jsem si ještě: Manuale ministri Dei infirmos ac moribundos visitantis, praktickou to latinsko-českou knížku, již nám všem vdp. Jos. Binder, vicerektor semináře, objednal, a do níž jsme si k veliké výhodě i německý text vepsati musili, a již pospíchal jsem k nemocné. Povinnosti své zadost učiniv smluvil jsem se bližší s celou rodinou, jež zdála se býti dosti spořádanou, i měl jsem již radost, že našel jsem ně-

kolik sdílných, českých duší. Než bohužel netrvala radost má dlouho; po krátkém již čase dověděl jsem se, že hlava rodiny té, ač úředníkem jest, vede velmi nespořádaný, ano pohoršlivý život, takže měšťanosta byl nucen jej k sobě povolati a jemu levity čísti. Když pak se ho ptal, jaké jest národnosti, a tázaný odpověděl, že jest Čech, řekl prý mu měšťanosta: p . . . e jste! Ó, pane farářu Hájků, svatosvatou jste měl pravdu! — Četl jsem v novinách, že do Aše přesazen jest adjunkt N., jehož jméno bylo krásně české. Myslil jsem, že se budu hleděti co nejdříve dopídití, nemýlí-li mne to jméno, a v případě tomto že snad zde naleznu přítele dobrého. Že úředník tento Čechem jest, dověděl jsem se dříve, než jsem očekával a sice od jeho hochy, jež jsem dostal ve škole. Nyní již skoro netrpělivě čekal jsem na příležitost, kde bych se s ním bližší seznámil, ale nechtěla se naskytnouti, a bohudík, že se nenaskytla! Netrvalo dlouho a pevně šla od úst k ústům škodolibá zvěst, že p. adjunkta našli úplně zpitého tam a tam ležeti, což se pak velmi často opakovalo. Ano přišlo to s tímto synem matky Čechie tak daleko, že všude z hostinců jej vyhazovali a i na ulicích děti naň pokřikovali: Du Sau! Du Schwein! atd. Takovou ostudu a hanbu dělají mnozí Češi v cizině svému národu, i ký div tedy, že na vše, co české, s opovržením se pohlíží, a že v skutku lépe v cizině Čechů se chrániti, nežli je vyhledávati, nechce-li člověk sám opovržení na se uvrhnouti. Jest v pravdě smutně, trapné vyznání, ale — pravdivé, sám mohl bych ještě několik důkazů uvést, než myslím, že již dva vzpomínuté postačí. — Než více ještě, nežli podobné případy, trápilo mne v Aši to, že jsem s bolem poznával, jak slabým jest Čech ve své víře, jak snadno zaprodá své náboženství! Kdyby někomu dostala se do ruky kniha změn náboženství osady áasské, zhrozil by se, co by tam našel jmen českých! Jsem Čech, a myslím, že dobrý Čech, ale z přesvědčení k bolu svému i každého věrného katolíka vyznati musím, že není nevěrnějšího syna matce cirkvi katol. nad Čecha. Nevěřival jsem tomu, když jsem slyšával, že na Rusi i v Americe Češi šmahem od víry své odpadají, ale z nevěřícího Tomáše stal se z přesvědčení — věřící. Ano jako kabát mění Čech, katolík, v cizině víru svou, což opět velice poškozuje u cizinců celý národ. Přál bych tak mnohému, kdo snad pochybuje o pravdi-

vosti slov těchto, by slyšel, jak dovede v Aši brániti víru svou každý katolík — Němec, když jest od protestantů napaden, a slyšeti a viděti Čecha! Dá snad Bůh, že budu se moci ještě někdy k této záležitosti vrátiti, zvláště budou-li p. t. čtenáře podobné obrázky ze smíšené osady zajímati, dnes však jest mi již dopis svůj ukončiti.

Náše rovy roku 1892.

3. leden. *Antonín Treytnar*, čestný konsistorní rada, býv. bisk. vikář a děkan v Chrásti. Narodil se 12. června 1819 ve Slatině u Šamberka z rodičů prostředně zámožných. Školu obecnou navštěvoval tamtéž, gymnasium studoval v Rychnově, filosofii v Litomyšli. Po odbytých studiích vstoupil do bisk. semináře v Hradci Králové a byv 25. července 1844 vysvěcen dostal se jako neomysta za kooperátora v Kunvadu v Horách Orlických. Zde působil pouze půl druhého roku, načež 1. dubna 1846 přišel jako kaplan do Chrásti, kdež celý ostatní svůj věk zasvěcený blahu svých věřících trávil. Jen dvakráte odešel na krátko z Chrásti, byv jednou v Kostelci Vrbatově, po druhé v Hrochově Týnci za administrátora ustanoven. Roku 1859 dne 1. října po smrti tehdejšího děkana Josefa Lebedy stal se administrátorem v Chrásti a téhož ještě roku před vánocemi tamním děkanem. Na den sv. Štěpána 1891 ještě sloužil mši sv. a zpyčoval, odpoledne však onemocněl chřipkou, ku kteréž přidal se zanět plic (ve středu 30. prosince) a v neděli 3. ledna 1892 o 8. hodině ranní tiše skonal.

Zesnulý slynul jakožto bezúhonný, vzorný a přísný kněz. V Chrásti prodělal též dvě doby, v níž zuřila cholera a sice v 1848 a 1860, kdež osvědčil svou obětavost skvěle.

Záslužných skutků vykonal zajisté mnoho, avšak vyčítati je nelze, poněvadž patřil k těm skromným, v pravdě křesťanským povahám, které nečiní nic pro slávu světskou, ale vše pro čest Boží, jichžto pravice činí dobré skutky, by levice o tom nevěděla. Jisto jest, že s nevšední ochotou podporoval veškerý podniky církevní, dobré národní; nešetřil peněz kdokoli k němu o podporu se obrátil; nešetřil peněz, by místním chudým, nemocným polevil; nešetřil, mělo-li se kde něco zvelebiti, ale šetřil toliko na vlastní osobě, ve svých potřebách velice se uskrovněl, jsa po celý svůj život živ skromně v zátiší svého pokoje, střídme obmezuje své výlohy na nejnutnější.

Stanislav Schönberg.

KRONIKA.

Z Prahy. Ze spolku katol. akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“ Příspěvky dále zaslali: vdp. Václ. Honejšek, farář u sv. Haštala v Praze 2 zl., veledůst. konvent Piaristů v Praze 1 zl., vys. důst. p. Dr. Frant. Blanda, kanovník, ředitel učit. ústavu a universitní kazatel v Praze 5 zl., veled. konvent Jesuitů v Praze 1 zl., vdp. Josef Lonek, far. u sv. Apollináře v Praze 2 zl., vdp. Frant. Eckert, duchovní správce na Karlově v Praze 1 zl., veled. konvent Benediktinů v Emausch 1 zl., vdp. Josef Houžvička, farář v Žižkově 1 zl., dp. Frant. Pavlíček, kapl. v Drabno Újezdě 1 zl., veledůst. duchovenstvo vikariatu Kosteleckého nad Orlicí 19 zl. a sice: vdp. Frant. Vacek, bisk. vikář a farář v Jelení 1 zl., vdp. Karel Syrový, děkan v Kostelci nad Orl. 1 zl., vdp. Jos. Pohl, far. v Borohrádku 1 zl., vdp. Gust. Jelínek, far. v Brandýse nad Orl. 3 zl., vdp. Josef Kaplan, far. v Cuslavi 2 zl., vdp. Al. Potěhník, farář v Častolovicích 3 zl., vdp. Ant. Kaška, farář v Chlenech 1 zl., vdp. Jan Kopecký, far. v Sopotnici 1 zl., vdp. Ignát Horký, far. v Tyništi 5 zl., vdp. Gust. Sourek, far. ve Voděradech 1 zl.; veledůst. duchovenstvo vikariatu Vysokomýtského 6 zl. 85 kr., vys. důst. p. Dr. Ant. Skočdopole, č. kanovník a prof. bohosloví v Budějovicích 10 zl., veledůst. duchovenstvo vikariatu Mirovického 10 zl. a sice: vdp. Frant. Beránek, far. a bisk. vikář v Pohoří 1 zl., vdp. Ignác Paták, far. a vik. sekretář v Mirovicích 1 zl., dp. Fr. Paleček, kapl. v Mirovicích 1 zl., vdp. Jan Šimek, far. v Chrásticích 1 zl., vdp. Jan Buchtele, far. v Těchnicích 1 zl., vdp. Frant. Taraba, far. v Lašovicích 1 zl., vdp. Frant. Tyl, osob. far. ve Vorlíku 1 zl., dp. Vojtěch Kořán, kapl. v Starém Sedle 1 zl., vdp. Jan Kříž, farář v Miroticích 1 zl., dp. Jos. Lejčar, zám. kapl. v Čimelicích 1 zl.; vys. důst. p. Jan Havlů, č. kanovník a hlav. farář u sv. Mikuláše v Praze 3 zl., veledůst. duchovenstvo vikariatu Brandýského 12 zl. 85 kr., veledůst. duchovenstvo vikariatu Zbraslavského 4 zl. 80 kr., vys. důst. p. Frant. Daneš, č. kanovník a děkan v Peruci 5 zl., veledůst. duchovenstvo vikariatu Novobydžovského 15 zl., dp. Cyrill Stojan, kaplan v Uherském Brodu na Moravě 1 zl. a vdp. Fr. Hoch, far. v Horním Újezdě na Moravě 1 zl.

— **„Josefeum.“** Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa v Praze přeložil svou kancelář na Úhelný trh č. 423—I. do krásné zařízených místností. S radostí přijat na vědomí souhlas vídeňských katolíků, jehož se spolku dostalo tím, že ve Vídni bude se zařizovati též spolek, jako jest naše

Josefeum, za kteroužto příčinou vyžádala si redakce katol. listu spolkového „Kath. Vereinsblatt“ stanovy a píše mimo jiné takto: „Žádáme za zaslání vašich stanov v německé řeči, ježto i ve Vídni zamýšlíme založiti spolek, jenž by dělníkům služby a práci zaopatřoval.“ Ve Vídni 30. ledna t. r.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Konrád *Langer*, kněz ř. minoritů a koop. u sv. Jakuba v Praze, 7. ledna 1892, (nar. 1. pros. 1852, vysv. 29. března 1883);
 P. Ant. Jos. *Seitz*, kněz řádu praem. v Teplé, 9. ledna 1892, (nar. 9. října 1862, vysv. 26. července 1887);
 p. Frant. *Krása*, k. a. notář a far. v Obříství, 17. ledna 1892, (nar. 26. března 1817, vysv. 25. července 1843).

Ustanovení jsou:

- p. Karel *Preininger*, kapl., za admin. v Obříství;
 P. Frant. *Vaněček*, kněz ř. Minoritů, za I. koop. u sv. Jakuba v Praze;
 p. Frant. *Patzelt*, lokalista v Thanndorfu, za far. v Schleglu v Kladsku;
 p. Maximil. *Kuschel*, admin., za far. v Neuwaltersdorfu v Kladsku.

Uprázdňené místo:

Obříství, fara patr. p. Ferdinanda br. z Trantmannsdorfu, od 20. ledna 1892.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanovení jsou:

- p. Josef *Srb*, far. v Hlavici, za far. v Bakově;
 p. Pavel *Jirounek*, koop. v Hlavici, za admin. tamže;
 p. Jos. *Cumpe*, kapl. ve Stětí, za kapl. v Tannwaldu;
 p. St. *Kovář*, neom., za kapl. v Mladé.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Hlaváček*, pens. far. Slatinský v Praze, 22. ledna 1892, (nar. 12. února 1831 v Jičíně, vysv. 25. července 1854);

- p. Jos. *Spindler*, far. Stračovský, 27. ledna 1892, (nar. 7. ledna 1820 v Dobrouči, vysv. 25. července 1847);

- p. Jos. *Spitzer*, far. v Č. Verneřovicích, 31. ledna 1892, (nar. 27. října 1824 ve Verneřovicích, vysv. 25. července 1850).

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Boukal*, kapl., za admin. v Pecce;
 p. Jos. *Stříbrný*, admin. Brannský, za admin. v Dol. Branné.

Uprázdňená místa:

Stračov, fara patr. nábož. matice, do 9. března;
 Č. *Verneřovice*, fara patr. vys. důst. kapitoly kathedr. Králové-Hradecké, do 13. března t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Václ. *Váša*, far. v Brlohu, 25. pros. 1891, (nar. v Pistině 23. září 1845, vysv. 24. července 1870);
 p. Mat. *Kubiček*, far. v Čestvicích, 1. ledna 1892, (nar. 14. ledna 1826, vysv. 5. srpna 1849).

Vyznamenán jest:

- p. Karel *Trnka*, far. v Staňkově, jmenován arciděkanem Horšovotýnským.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Brožka*, admin. v Mláce, za admin. v Novosedlech;
 p. Josef *Kohout*, kapl. v Čestvicích, za admin. tamže;
 p. Mat. *Bendík*, kapl. v Brlohu, za admin. tamže;
 p. Karel *Němec*, kapl. v Červené, za kaplana v Pisku;
 p. Frant. *Houska*, koop. v Rehbergu, za koop. v Ném. Benešově.

Tiskem a nákladem knižecí arcibisk. knihtiskárny (*Rohlíček a Sievers v Praze*) právě vyšel:

Řád mše svaté.

Diagram velikosti 50 × 75 cm, ve třech barvách provedený.

Sestavil Dr. Jan Sedlák.

Schválen od nejduš. kn. arcib. konsistoře Pražské.

Cena v pouzdru 30 kr., poštou 35 kr.

OBSAH: Kázání na neděli devítník. — Kázání na neděli I. po devítniku. — Dětství mého zlatý čas. (Báseň.) — Jakých zkušeností nabyli jednotliví duchovní správci ve příčině nebezpečení, která vznikají z nynějšího sociálního hnutí a jak si vésti duchovnímu správci oproti nim? (Dokoně.) — Kostel Zlíchovský u Prahy. — V zajetí. Povídka. (Pokrač.) — Dopis. — Naše rovy roku 1892. — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kniž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se

5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:

ve farním domě u sv. Havla č. 539-I.

Expedice

v knížecí arcib. knihtiskárně.

Nedostlá čísla reklamujte v nezalepených ne frankovaných dopisech nejdéle v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se

v expedici a u všech rádných knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 5'50
pololetně „ 1'50
poštou „ 1'75

Čtvrtletní předplacení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Neděle II. po devítniku.

„Bude vydán pohanům, a bude posmíván, a bičován, i uplván; a když jej ubíjejí, zabijí ho.“
(Luk. 18, 32. 33.)

Naposledy za dnů svého pozemského života ubíral se Pán Ježíš se svými učedníky na slavnost do Jerusalema; neb již se přibližovala ta doba, aby trpěl a umřel a tak skutek lidského vykoupení dokončil. Již přešli Jordán a brali se k Jerichu, vstupující horní cestou, kteráž k Jerusalemu vedla. Čím však více blížili se k městu tomuto, tím více pojímala bázeň a tesknost srdce učedníků, neb věděli dobře, jakým nebezpečstvím vstříc kráčí milovaný Mistr jejich. A tu Pán Ježíš, chtěje kleslé mysli jejich pozdvihnouti a je potěšiti, ubezpečoval je, že konec šťastný mítí bude dílo jeho. I pravil jim, že sice vydán bude pohanům, že bude posmíván a bičován, i uplván, když pak jej ubíjejí a zabijí, že třetího dne z mrtvých vstane.

Nejmilejší, smutného obsahu jest ten začátek dnešního sv. evangelium, ježto utrpení a smrt Páně nám připomíná. A tu táží se, proč právě na dnešní neděli velí ho čísti církev sv.? I činí to nejen proto, že již od neděle, devítník nazvané, utrpení a smrt Páně za předmět svého každodenního rozjímání si obrala, ale činí to zvláště proto, že dnes, zítra a pozejtří svět utrpení Kristovo tisícronásobně obnovuje. Věru tito dnové jsou v pravdě druhý pašijový týden pro Božského Mistra a Pána; vše co druhdy v Jerusalemě trpěl, to musí v těchto dnech tisícronásobně trpěti opět.

Pojednání.

Pravil jsem, že tito dnové jsou vskutku druhý pašijový týden pro božského Mistra a Pána, že vše, co druhdy v Jerusalemě trpěl, trpěti musí v těchto dnech tisícronásobně opět, a tak jest. V těchto dnech bývá:

a) Kristus prodán. V posledních masopustních dnech drží ďábel veřejně trh, a žádá za všechno své zboží toliko jednu cenu — Krista. Marnost, pýcha, obžerství, smilstvo, nebezpečná vyrazení — toť jeho zboží, Kristus pak je kupní cena, jižto žádá. O toto nejvyšší a jediné dobré chce tě, křesťane, v těchto dnech peklo připravit, nabízí ti zaň vše, co jen má, a aby se ti jeho zboží tím více zachťelo, vychvaluje a zdobí je více, než kdy jindy. A mnozí, přemnozí přistupují a táží se s Jidášem: „Co mi chcete dáti, a já vám ho zradím?“ Peklo pak podává vše, čeho žádají, hanebné rozkoše, hříšný zisk, rozpustilá a bláznivá vyrazení. Třicet stříbrných dostal Jidáš hříšné mzdy za zradu svou. Ty pak, křesťane, za zradu na Kristu spáchanou obdržíš ještě méně — opojení smyslů, jež rychle mijí a ničeho po sobě nezanechávají, leč předhůzky svědomí, porušené zdraví, ztrátu peněz, kterýchž bys k časnému i věčnému blahu svému i svých přínáležících byl měl použiti. — V těchto dnech bývá

b) Kristus posmíván. Bývá v těchto dnech více než kdy jindy posmíván Kristus karbanem. Vojáci metali los o sukni Kristovu, aby nemusela býti dělena. Naši karbaníci na posměch Pána trhají roucho jeho, ruší jednotu a svornost, jež svatě pěstou

vána bytí má mezi křesťany. Hráči neprovádějí své hříšné řemeslo dlouho ve svornosti. Než nejen karbaníci ale i opilci posmívají se Pánu. Jako židé Kristu se posmívali, zavázavše mu oči a před ním na kolena padající, tak zahalují a zatemňují na sobě opilci obraz Boží, svůj rozum, svou duši a ničí ji, seč jsou, tak že ni více lidem ale němé tváři se podobají, což na posměch Kristu a na potupu křesťanstva děje se zhusta, zvláště pak v masopustních posledních těchto dnech.

Konečně posmívají se Pánu ještě ti, jenž v těchto dnech svobodněji a opovážlivěji, než kdy jindy, hřeší, jakoby se domnívali, že slepý jest Kristus, soudce jejich, že zavázané jsou oči jeho, že nevidí je. — V těchto dnech bývá

c) Kristus uplván. Toto hanebné zneuctění děje se mu od těch, kteří se mu a jeho svatému náboženství bezbožnými řečmi a písněmi rouhají. Tato hanebná rouhání vycházejí ze zaneřáděného srdce, a drze a opovážlivě Bohu v tvář metány bývají, hanebněji a ošklivěji, než dělo se uplvání Páně od židů. Na to si stěžuje Pán v knize Job (36, 10.) řka: „V ošklivosti mají mne, a daleko utíkají ode mne, a na tvář mou plvati se nestydí.“ A tak stává se Pánu zhusta, zvláště za těchto rozpustilých duí od mnohých. — V těchto dnech bývá

d) Kristus bičován. Toto se stává od těch, jenž nejsouce spokojeni, aby hřešili toliko sami, ještě společníků své lehkomyšlnosti, své drzosti a nepravosti vyhledávají. Neb počínajíce si takto, spojují takřka více provazů v bič, by Pánu a Spasiteli svému více ran pojednou zasadili. Na tyto nařiká si Ježíš ústy královského pěvce: „Oni proti mně veselili se, a radili se; shromáždili se na mne (jako) bičové.“ (34, 15.) A na jiném místě stěžuje si takto: „Na hřbetě mém kovali hříšníci.“ (128, 3). Jako totiž kovář, bera železo žeravé z ohně a tu klade je na kovadlinu, udeřením kladiva tovaryšům svým znamení dává, aby přikročivše spojenými silami práci uspíšili: podobně srocují se v těchto dnech synové světa, často jediným svedení, aby společně milému Spasiteli ran mnohých a těžkých zasadili. — V těchto dnech bývá

e) Kristus křížován a usmrčen. Tak mu činiti, jenž, když z hříchů svých náležitě se vyzpovídali a obcování křesťanského pilní byli, ve dnech těchto svému předsevzetí nevěrnými se stávají a k rá-

dění pošetiloť a bezbožníků na novo se přidružují. Ti, jak ujišťuje apoštol, ti křížují Syna Božího opět a v posměch ho vydávají, na jistou vlastní záhubu svou. Neb opětným navrácením se k hříchu váží ruce tomu, jenž jediné může je zachovati; zahražují si sami pramen, z něhož jediné život věčný prýští; pohazují chlebem, jenž jediné nasytiti je může. Protož ujišťuje apoštol, že nemožné jest, aby tak zase obnovili se ku pokání, k životu. Třemi hřeby byl Kristus na kříž přibit, a to znamená tři stupně hříšnosti. První hřeb, jímžto mu nohy proráženy, jest drzost (smělost), jímžto hřešiti se opovažuješ. Druhý hřeb, jímžto mu pravici prorážíš, jest opětne navrácení se k hříchu a pocházející odtud navyklost k hřešení. Třetí pak hřeb jest zatvrzelost v hříších. Prorážíšli však hříchem nohu svému Spasiteli, tuť nemůže již více k tobě přijíti, ale ty musíš sám pokáním a modlitbou k němu se navrátiti; chcešli zachráněn býti, neb tuť tě ještě může obejmouti a pomocnou rukou ze záhuby vytrhnouti. Pakli ale i ruce si mu na kříž přibil, tuť nemůže ti více ruky své podati, tuť nemůže pro tě nic více učiniti, než prositi: „Otče, odpusť mu!“ — tu jsi opuštěn. Než netoliko ti, kdož do hříchů svých nazpět upadávají, nejen ti křížují Krista, ale i ti, co v těchto dnech opovážlivě na milosrdenství Boží hřeší, domnívajíce se, že v příští době postní všech svých hříchů a nepravostí ve zpovědi snadno opět se zbaví. Avšak právě tím poutají Pánu ruce, že je více na milost přijmouti nemůže; neb pakli na milosrdenství Boží, jenž jediné je pramenem všeho odpuštění, pakli na to milosrdenství Boží hřeší, tuť to samé Božské milosrdenství tomu všemohoucímu chtí vyrvati a sobě podrobiti. Oni si počínají, jako kdyby řekl opilec: Já se sice v nečistotě válím, a neřádem se pokálím, mám ale doma služebníků dosti, jenž mne opět očistiti musí. Sluhou tedy svým chtějí učiniti Boha a Pána svého ti, kdož opovážlivě na milosrdenství jeho hřeší. Než nemylte se, Bůh nebývá posmíván, on se nedá od vás opět křížovati, nedá se v posměch vydávati; v čas prechlivosti své potresce vás. — V těchto dnech bývá

f) konečně Kristus pohanům vydán. To pak činí ti, kdo v těchto dnech svou nevázaností a rozpustilostí, a svými hříchy pohanům a jinověrcům spravedlivé příčiny k tupení pravého náboženství dávají. Co si medle pomysliti musí ti o Kristu a jeho

náboženství, když vidí, kterak křesťané v těchto dnech té největší nestrýdmosti se oddávají, do přeplnění požívají a na to hned na popeleční středu se postí, když vidí, kterak dnes, zítra, pozejtří po tanci a jiných rozpustilostech co blázni se shání, na to pak klečící před oltářem udílením popelce co umírající smrt před očmi si staví? A tuť vydává se v posměch pohanům a jinověrcům [svaté náboženství, i původce jeho, Kristus!]

Nejmilejší! druhdy vydali jsou židé Krista pohanům v posměch a pohanění, sotva však že 38 let uplynulo, byli židé sami od Krista vydáni pohanům, svým nepřátelům k strašnému, ale spravedlivému potrestání. A jak moji draží! bude se dít nám, ježto tak mnohého potupení a pohanění děje se Kristu od tak mnohých v těchto zvláště dnech? Ó nechat lehkomyšlnost a bezbožnost nesvolá na nás těžké a trpké dny, ať ještě větším svizelům a nehodám co strašným nepřátelům a mstitelům nečetných urážek svých nevydá nás Pán! A protož jakož vždy tak i v těchto dnech obcujme, jak na křesťany se sluší, držíme se v mezích křesťanské mírnosti a mravopřestupnosti. Když syn starého krále Menedoma, pozván jsa do prostého domu k radovánkám, otce svého o dovození žádal, pravil tento vážně: „Jdiž si, milý synu, ale nezapomínej, že jsi králevič“. Podobně napominám i já vás zvláště pro tyto dny: Nezapomínejte, křesťané! že synové Boží jste! Nezapomínejte na to při svých vyraženích a veselostech, abyste křesťanskou svou důstojnost nepotupili. Modlitbou pak s dobrými skutky snažte se shladiti mnohé ty urážky, které na tak mnohých místech lehkověrně a bezbožně milému Spasiteli dítí se budou. Amen.

Kázání na první neděli postní.

„Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou.“ (Luk. 18, 38.)

Smutný a politování hodný jest stav slepého — pro něho nesvítí slunce, záře své na všechny strany rozprostírající; toliko jeho tepla pocituje; pro něho nesvítí u večer měsíc s tisíci hvězdami; on nevidí jeho světlo, aniž se raduje z jasného lesku hvězd. Proň nezelenají se pole i luka, proň

nekvetou stromy a květiny, toliko vůně, kterou rozesílají, okouší. Tvář lidská jest mu nepovědoma, nezří na lících radost nebo bolest, by k útrpnosti mohlo se pohnouti srdce jeho. Slovem: Všecky radosti, jichž Boží příroda poskytuje vidoucimu, všechny ty radosti jsou mu odňaty, jako by spočíval v spánku smrti. Tomu-li tak, kdo pak může se diviti, že slepec u Jericha toužebně k Pánu volal: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou“ (Luk. 18, 38.). Znalť svůj bídný osud, a nepochybně slyšel o skutečích Kristových, jimiž blaho rozseval v srdcích lidských, a protož volá důtklivěji a prosí úpěnlivěji: „Synu Davidův, smiluj se nade mnou“ (Luk. 18, 39.). A hle Pán, „jehož milosrdenství trvá na věky“ (Žalm 105, 2.), káže jej k Sobě přivést, velí jemu žádost svou přednáseti, řka: „Co chceš, abych učinil tobě?“ Ó jak libozvučně zavzněla asi tato slova v uších ubohého slepce. Jak mocně sdělila se srdci jeho a toto důvěrou rozručeno volá: „Pane, ať vidím!“ jakoby k Ježíši Kristu mluvil: Věřím v Tvou všemohoucnost, ó Ježíši; důvěruji se v Tvou dobrotu a v Tvé milosrdenství; tobě nejlaskavějšímu přednáším důvěrně prosbu svou; ach, uslyš mne a učiň, aby oko mé zřelo divy moci, moučrosti a dobrotivosti Tvé. A jak sobě žádal, tak se i stalo. Víra a důvěra nalezla odplaty své; on viděl a velebil Boha. Ó šťastný slepec, jemuž tak veliké milosti dostalo se od Krista Pána.

Avšak jestiž slepota jiná, této mnohem horší, která člověka nejen časně, ale i věčně bídného činí, a to jest slepota duše — hřích; neboť hřích připravuje člověku časnou i věčnou bídu, ježto jest urážkou neskončené velebnosti Boží. Jím pozbývá člověk milosti Boží, oné blahoplné síly, jížto odporovati může ponoukáním k zlému, pokušení přemoci a odpor těla proti duši v pravých mezích udržeti. Hřích zbavuje života věčného po smrti, ale i na světě odnímá drahý poklad spokojenosti. Hříchem vydává se člověk v tenata ďáblova, stává se přívržencem pekla a andělem bídy mezi syny lidskými, v duši své pozůstává jen nepokoj a bezbožnost. Jak velké jsou následky hříchu! Pomníš-li, duše křesťanská, všeliké této zkázy, aj, zdaž nemusíš trnouti nad bídou hříšníka? A přec uvrhuje se člověčenstvo v propast, kterou před sebou vidí, jakoby o nic aneb o velmi málo se jednalo. A to jest právě ta nešťastná slepota, jížto lidé jsou zmrzačeni. Tak se dělo

Jidáš, jednomu z dvanácti apoštolů, o němž evangelista Páně svědčí: „Všel pak ďábel do Jidáše, i odešel a smluvil se s knížaty kněžskými“ (Luk. 22, 3. 4.). Bohužel! Tak vchází satan i do našeho srdce a přivádí nás v pokušení a hřích. Nemáme-liž příčiny všickni, pravím všickni, neboť kdož jest bez hříchu? my všickni se slepým u Jericha volati: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nad námi.“ Než co by prospěla slova, kdyby mysl a skutky naše lkání neprovázely. Sotva by pohlédli Pán na nás, sotva blížil by se nám. Na nás bude záležeti, abychom milosrdenství Páně účastni se stali. Čiňte pokání, tak volá nám a všem hříšníkům, již věděti chtějí: „Co máme činiti“ (Sk. ap. 2, 37. 38.), tak nám volá božský Spasitel, jehožto umučení a smrt v tomto sv. postním čase rozjímati budeme. Ano, on volá: „Čiňte ovoce hodné pokání“ (Luk. 3, 8.). Z těchto slov patrně vysvitá, čeho třeba, abychom milosti před Bohem opět nabyli. Čiňte pokání, toť předmět řeči mých v tomto čase svatopostním. Ukáži pak v dnešní řeči potřebu pokání; v následujících pak předložím podmínky pravého pokání k rozjímání vašemu. K snadnějšímu pochopení dnešního předmětu vysvětlím, že pokání jest každému nevyhnutelně třeba: 1. i hříšník, 2. i spravedlivému. Slyšte mne pozorně a milost Boží buď s námi!

Pojednání.

Svatost a spravedlnost Boží žádá, abychom odložili odpor proti božím příkázáním. Neboť takto praví prorok Izaiáš: „Opust bezbožný cestu svou a muž nepravý myšlení své a necht se navrátit k Hospodinu a k Bohu našemu; neboť jest hojný k odpuštění i slitujeť se nad ním“ (Ješ. 55, 7.). Podobně volá skrze proroka Joële Hospodin sám: „Obratť se ke mně celým srdcem svým, postem a pláčem i kvílením. A roztrhněte srdce vaše a ne roucha vaše, a obratť se k Hospodinu, Bohu svému; nebo dobrotivý a milosrdný jest, trpělivý a mnohého milosrdenství (Joël 2; 12, 13.). Tato slova prorocká zcela se srovnávají s tím, čemu nás sv. náboženství učí: Pokání jest třeba všem, kteří po křtu sv. těžce zhřešili, aby milosti posvěcující a spravedlnosti dosáhli (Trident. sess. 14 de poen. č. 1.). A dále praví sněm Tridentský: „Bůh, bohat jsa ve svém smilování a znaje mdlobu a nedostatečnost naši, nechtěl nás pozůstaviti bez prostředků dosáhnouti ži-

vota věčného i tehdaž, když jsme po křtu sv. k služebnosti hříchů a v moc pekelného ducha upadli. Onť ustanovil svátost pokání, aby ti, jenž po křtu sv. hřešili, zásluh smrti Kristovy účastni učiněni byli.“ Můželiž kdo, čta aneb slyše slova tato, ještě pochybovati o potřebě sv. pokání? — Ale nemohlať ani církev sv. jinak, nežli jak zvěstováno bylo Tím, jenž jest kamenem úhelným církve svaté. On pak praví zejmena: „Nebudete-li pokání činiti, všickni podobně zahynete“ (Luk. 13, 3. 5.). Bez pokání není tedy pro hříšníka naděje budoucího lepšího života; ale také žádné omluvy, a žádné milosti, pakli jím pohrdne. To uznávali i svatí a světice, kteří, podobně synům lidským prve zhřešili, ale napotom hříchu zcela se odřekli. Na paměť uvádím vám Davida krále, kající Magdalenu, Petra hořce plačícího, Marii Egyptskou z kalu hříchu vytrženou, císaře Theodosia a jiné kajícíky. Kdo z vás neví, že David, poznav skrze proroka Nathana svůj těžký hřích, jeho rozsudku volně se podrobil a bez přestání činil pokání pro spáchanou nepravost? — Kdo neví o tom, že Magdalena, jakmile učení Ježíšovým poznala vinu svou, činila pravé pokání; ano po na nebe vstoupení Páně samotou zvolila, aby tuhým pokáním zničila šerednost hříchů svých? — Koho tajno chování Petrovo, když po třikrát byl zapřel Pána svého? — Než příklad Theodosiův mnohým z vás snad není znám; a protož jej slyšte a rozvažujte! Císař římský Theodosius mocně potlačiv zboření v Italii, s vinnými buřící i mnoho nevinných odpraviti kázal. O tom dověděl se biskup, sv. Ambrož a proto zapevňoval jemu, vejíti do chrámu Páně, v stánek Nejvyššího. Císař všelijak omlouval nespravedlnost, jakéž se byl před tváří všeho lidu dopustil; konečně odvolával se i na samého krále Davida, který se stal vinným vraždy Uriášovy a soudruhů jeho. Dobře, odvětil na to Ambrož: „Hřešil-lis s králem Davidem, budeš sním i pokání činiti. A od té chvíle podrobil se Theodosius rozsudku biskupa Ambrože; po osm měsíců ztrávil před chrámem Páně u prostřed veřejných kajících, až mu konečně bylo dovoleno, vstoupiti opět do svatyně Boží. Když zhýralý dvořenín, jmenem Rufinus, jemu domlouvaje, tu radu dával, aby vystoupil co pán a císař a pokání, Ambrožem uložené, nevykonával, tuť odpověděl jemu Theodosius tklivými slovy: „Mně není toliko brána

chrámová, ale i brána nebeská uzavřena; neboť praví Pán: Cožkoli svázete na zemi, bude svázáno i na nebi. — Dobře a spravedlivě soudil Ambrož! — Myslíš-li, kř. m., že jinak smýšleli ti, jenž milosti Boží opět získati chtěli? I jim tanula na mysli slova Páně: „Nebudeteli pokání činiti, všickni podobně zahynete“ (Luk. 13, 5). Co jest ale pokání? — Jest to opravdová ošklivost nad hříchem a učiněná žádost, jej na sobě trestati a tudíž urážku Bohu učiněnou napravit, jak to Bůh velí. „Každý hřích, buď si velký nebo všední, musí se trestati, tak praví sv. Augustin: buď trestati musí Bůh, aneb člověk sám sebe. Ale dokládá tentýž sv. otec: trestejme tedy hříchy své, chceme-li milosrdenství Páně dosíci (in Ps. 33.). A na jiném místě vyslovuje se sv. Augustin: „Buď sami sebe trestati musíme za hříchy své nebo je Bůh potrestá a jediná cesta zameziti trestu Božího jest, abychom samy sebe potrestali (in Ps. 44.). Radí nám to i samoláska již nejraději se voditi necháme; neboť samovolně uložený trest bude snazší než-li ten, ježž přísná spravedlnost rozhněvaného Boha člověku uloží. Či jsou nám neznáma slova apoštola Páně řkoucího: „Hrozné jest upadnouti v ruce rozhněvaného Boha“ (K Žid. 10, 32.) A co více! Samovolně uložený trest má i více zásluhy do sebe; neboť jest důkazem upřímné vůle posvěcené vlastním rozhodnutím. Aj jaký toho všeho jest výsledek? Žádný jiný leč: „Pokání hříšníku jest nevyhnutelně třeba“, aby sebe, dilem za své hříchy trestal, dilem i dle ustanovení Božího dosti činil; neboť všeliké bezpráví, jakéž hříšník způsobil, musí býti napraveno a následky nepravosti i s vinou hříchu musí býti odstraněny. Na to poukazuje sám Pán Ježíš řka: „Amen pravím tobě, nevyjdeš odtud (t. j. ze žaláře), dokudž posledního haléře nenavrátiš“ (Mat. 5, 26. Mat. 18, 34.).

Nuže tedy, Kř. M. pokání jestiž třeba co prostředku k smíření Boha; avšak pokání jest i prostředkem léčícím duši hříšnickou. Že tomu tak, nahlédneme nejlépe ze slov sv. Augustina, jenž sám na sobě mocnost sv. pokání byl zakusil. Pravíť to ve svých vyznáních: „Pokání jest divotvorný balsám, jenž hojí rány, zasažené ohnivými šípy nešlechetníka“. A sv. Jarolím, jehožto život byl přísný jako pokání, praví: „Pokání jestiž prkno k zachování se po rozskotání lodi“ (in cap. 3. Jes.). Tážeš-li se, kterak to možno? — Tedy

odpovídám slovy sv. Augustina: „Pokání sílí a oživuje horlivost, přináší milost, zničuje zárodek hříchu, odstraňuje jeho příležitosti, vytrhuje z neštěstí a protož jest nevyhnutelně potřebné“. A za tou příčinou i já volám všem, jenž hříchy stísnění jsou, jako velel Pán volati proroku Zachariáši: „Toto praví Hospodin zástupů: Obrátte se ke mně a já obrátím se k vám“ (Zachar. 1, 3.). Byť by i žalmistou Páně hrozil: „Navštívím metlou nepravosti jejich a ranami hříchů jejich“ (Žalm. 88, 33.), nicméně ušetří nás a zapomene nepravosti našich, pakli k němu se obrátíme a pokání učiníme.

Než nejen hříšníku jest pokání nevyhnutelně třeba, ale i spravedlivému. Mnohému snad se tato slova budou zdáti nepravá, ježto dle slov písmá sv. spravedliví nepotřebují pokání (Luk. 15, 7.). Než kdož osměli se spravedlností se vychloubati, jakoby ji úplna byl jist? — Kdož, byť i hříchů těžkých a smrtelných zbaven, neshledává na sobě hejno hříchů a menších poklesků? — Či zapomíná ten, jenž hříchů se sprostil, že mu zůstává časných trestů za hříchy zasloužených, jichžto musí vystáti? — A konečně zdaž spravedlivý zapomíná kdy, že přirozená slabost a náklonnost k zlému v něm neustále se ozývá? — Mám-li na tyto otázky odpověditi, nuže tedy obrácím zřetel váš na to, že nikdo úplna není sobě jist spravedlností svou. Na důkaz nechť slouží slova, jež moudrý kazatel byl zaznamenal a kdež čteme takto: „Všecko rozvažoval jsem v srdci svém, abych snažně vyrozuměl: jsouť spravedliví a moudří a skutkové jejich v ruce Boží; avšak neví člověk, zdali lásky čili nenávisťi jest hozen“ (Ecclesiast. 9, 1.). My soudíme jen dle zevnějšku t. j. podlé slov a skutků a jak často se tu mýlíme! Jak často mnohé za dobré, slušné a spravedlivé pokládáme, což spravedlivý soud Boží za hřích prohlásí a nám za vinu přičteno bude! A bytbychom i měli to sladké vědomí, že jsme prosti všeho hříchu, zdaž to již dosti? Nežádali od nás Bůh, abychom dobré činnice nepřestávali? Reičž nyní sám, kdo se odváží říci, že úsilí jeho, a byť sebe lepší, jest dostatečné? Aj tomu bych směle odpověděl slovy apoštola národů, sv. Pavla: „Když jsme vše učinili, rceme: Služebníci marní jsme“. A pak jiní jsou soudové lidští a jiní soudové Boží, což když povážíme, nebudeme se zajisté diviti snaze svatých i vyvolených Božích, jenž v přísnosti ži-

vota živi byli a přece za hříšníky se považující [v litosti dosti učinění život svůj Bohu obětovali. Aj kterak se lekali té poslední hodiny, kde jim bylo klásti účty ze života svého! A my, jenž hříchy nesčíslnými Boha urážíme, my bychom chtěli se vychlonbati spravedlností? Bylať by to spravedlnost farisejská o níž Pán Ježíš učedníkům pravil: „Nebude-li hojnější vaše spravedlnost nežli jest zákoníků a farizeů, nevejdete do království Božího“ (Mat. 5, 20.).

A dejme tomu, že by svědomí naše netížila kletba hříchů smrtelných; zdaž již v pravdě spravedliví jsme? Nikoli! Neboť dokud jediné, pravím, jediný všední hřích na sobě máme, hříšníci jsme a platí nám slova Páně: „Čiňte pokání; nebo amen, pravím tobě, nevyjdeš ze žaláře, dokudž posledního halče nenavrátiš“ (Mat. 5, 26.). Z každého hřichu káti musí se člověk! Aj jaké tu množství hříchů a poklesků, za něž pokutu zaslouženou přetrpěti musíme. Nestane-li se to zde na světě, stane se to po smrti a sv. Teresie praví: Lépe zde, než tam trpěti“. Protož sama vyzývala spravedlnost Boží těmi slovy: „Zde Pane muč a pal, jen na věčnosti ušetř.“ A jako svatá panna, podobně činili i jiní svatí, pokání činíce, ač nikdy těžce nezhrěšili. Jiné cesty není!

A k tomu ke všemu učí nás sv. víra, že člověku po odpuštění trestu věčného i hřichu časný trest ještě pozůstává. A proč jako za malé a všední hříchy člověk buď zde nebo po smrti pokárán býti musí; tak se to srovnává i s časnými za hřích zaslouženými tresty. Buď zde, aneb tam. Jiného nezbývá. Vizme krále Davida. Pláče a slzami svými smáčí lože své, dnem i nocí oplakává nepravost svou, ačkoli jemu prorok Nathan ve jménu Hospodinovu odpuštění hřichu byl zvěstoval. Tak činí i Magdalena, ačkoli ji Pán potěšil slovy: „Doufej dcero, odpouštějí se tobě hříchové tvoji“ (Luk. 7, 48.).

A tak musí činit každý hříšník a to tím více, čím více přirozenou náklonnost k hřichu na sobě shledává. Jako Pán Ježíš pravil o učednících svých: „Duch zajisté hotov jest, ale tělo nemocno“ (Mat. 26, 41.), tak po něm i apoštol Páně sv. Pavel dí: „Tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu; ty se zajisté sobě vespolek protivi, abyste ne, co byste chtěli, činili“ (Gal. 5, 17.). Pokání jesti trnovým plotem okolo ráje ctností, aby nic škodného nemohlo

vniknouti a duše pohromu nemohla vzíti. Toto vše, když zkoumáme, zdaž nezbývá nám se zástupy volati: Co máme činiti? —

I odpovídám slovy Božského Spasitele: „Čiňte pokání!“ Což abychom náležitě vykonati mohli, sám Kristus Ježíš v podobnosti o marnotratném synu naznačil. Vidím se nucena je zevrubně v celém znění vypověditi, jak Kristus Pán to učinil. To však jsou slova jeho: „Člověk jeden měl dva syny“ atd. (Luk. 15, 11—24.). Ejhle, marnotratný syn šel do sebe, želel, že se všeho zbavil, umínil si navrátiti se k Otci, vyznal se jemu, hotov jsa pracovati, aby aspoň z části napravil křivdu učiněnou. A v těchto slovech naznačeny jsou všechny podmínky pravého a náležitého pokání, totiž: zpytování svědomí, žel či lítost, pravý úmysl, zpověď a dostičinění. O těchto pak jednotlivých částkách v budoucích řečích postních budu jednati. Mají však ta rozjímání býti tolikerou přípravou k hodnému přijetí svátosti sv. pokání, k čemuž každý katolický křesťan i zákonem církevním zavázán jest.

Ó kéž byste, poznavše z dnešní řeči potřebu sv. pokání, prosili Pána zástupů, aby milost popřál vám, byste ku poznání sebe samých přišli a pravým pokáním od slepoty duše své osvobozeni byli. Volejte častěji, obzvláště v tom sv. postním čase volejte ku Kristu: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou a učiň, abych viděl,“ t. j. poznal, co slouží k spasení mému. Amen.

Jeho Milosti

nejdůstojnějšímu Pánu, panu Th. Dru

Václavu Horákovi,

generálu-velmistru ryt. řádu Křížovníků s červenou hvězdou v Praze,

ke dni 23. října 1891.

Noc byla tmavá, když se loučil s námi náš otec dobrý, jenž nás miloval.

On v bolu loučil se — a se slzami tu v oku při něm každý z Bratří stál . . .

Tu jeho zraky k Vám se obrátily, a jeho rty se chvěly v žehnání . . .

A Hospodin pak tělu odňal síly, onť vykonal již svoje poslání.

Za Vaši lásku, trpělivost svatou, jak syna měl Vás nade všechny rád.

My viděli tu hlavu naši zlatou
ve stráži Vaší žitím putovat;
Vy s ním Jste jednal, k Boží slávě větší,
když nádherný se stavěl mnohý dům,
Vy s ním Jste vedl nadšené vždy řeči,
a s ním Jste díky vzdával nebesům . . .

On pochován . . . Ach, slzí mnoho bylo,
vždyť tehda plakala i obloha;
a památka naň a na jeho dílo
tam za něho teď mluví u Boha . . .
Pak přišel čas, kdy my jsme vyvolit
si měli hlavu novou, hodnou prvé . . .
My znali důvtip Váš i ryzí cit,
my znali vroucí tlukot Vaší krve.

A bez váhání, myslí jsouce jedné,
my žádali si Vás mít v čele svém,
by v době záhadné a zlé a bédné,
kdy vše kol víří v zmatku zoufalém,
nás chránil Vaší víry štít a meč,
by v době sklamání a nepokoje
nás Vaše slovo vedlo v prudkou seč —
za nehynoucí věčných statků zdroje.

Vy jako bratr každý svár Jste rušil,
a jestli kde ze hněvu vznikla zeď,
Vy uměl Jste ji zbořit, než kdo tušil,
svým retem vřelým: Bratře, na kříž hleď!
Vy nesklamal Jste srdce Bratří žádné,
Vy byl Jste hotov raděj trpět sám,
vždy říkáje: Kde láska s mírem vládne,
že svět ni ďábel neuškodí nám.

Co přítel věrný byl Jste, vytrvalý,
ne jako pták, jenž v podzim odletí,
a jestli kde dva hořem zaplakali,
Vy pro jich blaho Jste neš oběti . . .
Vás nikdo nesved hříšným, lesklým kovem,
Vás k rozkošem jít nikdo nespáčil,
Vy nepohoršil Jste ni jedním slovem,
Vám před očima tkvěl vždy svatý cíl.

A v této době, plné vlnobití
všech kalných chťičů, kdy se šíří lež,
jak zhoubný požár, víra v prach se řítí —
jak podkopaná rýčem bludů věž,
kdy hyne láska, hynou dobré mravy,
kdy pravda pláče, zpupně výská svět,
kdy řád a pokoj hubí orkán dravý,
my k Vám co k otci budem pohlížet.

Hle, máte mnoho oddaných Vám synů,
již chtějí bdít na každý povel Váš,
již modlí se ku Bohu Hospodinu:
„Ó, Všemohoucí, jenž vše víš a znáš,

jenž vidíš, jak se v světě připozdívá,
jak roste lidstva hříšné viny dluh,
jak modla přednost před Tvou službou mívá,
ó dej, by sídlil v nás Tvůj Svatý Duch!“

„Ó, Hospodine, dej nám pancíř síly,
dej živé víry pás a pravdy šíp,
by neztratil z nás nikdo vážnou chvíli
ve marných tužbách, dej nám stříc se chyb!
Tys ukázal kdys Janu svoje nebe,
a Konstantinu kříže znamení,
dej, bychom všichni válčili pro Tebe —
za pravou volnost, za své spasení!“

Tak voláme . . . My lneme celou duší
k Vám nyní, kdy meč Damoklův se těm
nad hlavou houpá, kdo božskou věc ruší,
neb víme, že jdeme s Vámi ke ctnostem . . .
Noc byla tmavá, den nám nastal zase.
My se slzami loučili se dřív —
však na nás zora nyní usmívá se . . .
Nuž ke cti Boží dlouho buďte živ!

Josef Šimon.

Kostel Zlíchovský u Prahy.

Podává *Vlastimil Hálek.*

(Dokončení.)

Zatím nastaly bouřlivé doby války
třicetileté, ze kterých zachovaly se jen
kusé zprávy o Zlíchovu. Ve spisů T. Bílka
„Dějiny konfiskací v Čechách“ není ani
o Zlíchovu ani o Hlubočepích zprávy žádné.
Zdá se však, že rodina Kutovců z Úrazu
pro účastenství ve vzpouře přišla o tento
majetek¹⁴⁾.

Faráře utrakvistického pozbyl kostel
Zlíchovský r. 1624¹⁵⁾.

Zatím od časů Karla IV. byly v okolí
Zlíchova založeny vinohrady a vinaři byli
lid zámožný, ale ve válce třicetileté schudli
a v náboženství byli úplně opuštěni.

V té době počali Jesuité Klementiňští
z Prahy konati missie v okolí Prahy. Okolo
roku 1660 sem chodívali dva mladí Je-
suité v úterý nebo ve čtvrtek procházkou.
Jeden z nich Adam Klemt, jsa velký lidu-
mil, rád s vinaři hovořil, ano jsa pozván,
rád do příbytku k nim zašel. Rozmluvy
bývaly časem o věcech náboženských.
S ochotností přijímali naučení mladého

¹⁴⁾ Dějiny konfiskací v Čechách I. 316.

¹⁵⁾ Pamětní kniha 2.

duchovního, až i někteří složili vyznání katolické víry, vykonali sv. zpověď a po katolicku velebnou Svátost přijali. Ti a jiní neobmeškávali choditi na katolické služby Boží, které se jim velmi líbily¹⁶⁾.

Počali si opravovati své staré katolické chrámy, první¹⁷⁾, jak se zdá byl na Zlíchově. V něm postaven pěkný stánek pro velebnou Svátost, zjednána posvátná roucha, zřízeny dva postranní oltáře a před kostelem postaveny dvě kamenné sochy, jedna Panny Marie Svatohorské a druhá sv. Jana Nepomuckého, jež do dnes stojí¹⁸⁾.

Důvěra věřících vzrostla k Jesuitům, když v morové ráně r. 1680 jich neopustili, ale věrně až do smrti při nich setrvali¹⁹⁾.

Zatím také Družina Mariánská v Praze dověděla se o smutných poměrech náboženských mezi vinaři okolo Zlíchova, ujala se jich, zvala je na své slavnosti, které se jim velice líbily. I počali vinaři choditi na průvody sodálů Mariánských, přijímali sv. svátosti a horlivější duchovní život mezi sebou zaváděli. Družina Mariánská vzala si je na starost. Rozdělili si vinice od Podolí přes Smíchov až ke Zlíchovu na 24 okresův a v každém okresu ustanoven jeden „otec“, který s pomocí druhých na pořádek dohlížel²⁰⁾.

Mnozí tu teprve pokřtěni, oddáni, zapotřívání. V noci se modlivali vinaři na vinicích u Zlíchova stráž mající dva růžence, jeden prý za ten den, druhý za minulost, kde prý se nemodlivali žádný. Ovšem ještě stále potají se tu objevovali predikanti protestanští, ale ti nezmohli zde již ničeho. Mimo ně zanašeli sem židé špatné knihy, obrazy a všelikou nepravost, začez ze Smíchova, Košíř a Zlíchova byli vypovězeni r. 1717²¹⁾.

Členové řádu Jesuitského konali pak zde na počátku 18. století časté missie, zejména Jesuita Josef Koffler, který roku 1735 v Zlíchovském kostele missie měl²²⁾.

Od téhož řádu byl i zdejší chrám Páně v nynější své podobě vystaven a sice, jak nápis na kazatelně o tom svědčí, počato se stavbou r. 1713, kdy v Praze mor zuřil. Když pak roku následujícího řáditel přestál, byla stavba dokonána a kostel 5. května 1714 zasvěcen ke cti sv. apoštolů Filipa a Jakuba²³⁾.

Když pak roku 1749 byla zřízena na Smíchově fara, přikázán úředně Zlíchov, Hlubočepy a Červený Mlýn k ní²⁴⁾.

Po zrušení řádu Jesuitského byl držebností jemu v Zlíchově a Hlubočepích příslušející r. 1773 rozprodány. Patronem kostela stal se pak konviktní fond s patronátním úřadem v Tuchoměřicích. Od té doby patřil Zlíchovský kostel jako filiální ke Smíchovu.

R. 1778 napsal kněz Josef Tábořský ve svém „Krátkém vypsání země české“ tato slova: „Nedaleko Smíchova nalézá se vrch Zlíchov nazvaný a na něm okrouhlý kostelíček sv. Filipa a Jakuba a blíž při něm starožitné stavení kostelíčku ve všech věcech nápodobné, kdež před lety, jak pověst dí, klášter býval, jehož stavení až na druhou stranu přes obecní cestu se táhlo, ale jací řeholníci v něm bydlili, žádný toho jistou zprávu dáti neumí.“

Z kulatého onoho kostelíčku dřívějšího zbyla toliko krásná renaissanční řezba ze 16. století představující Krista Pána k přimluvě Panny Marie vysvobozujícího rytíře z rukou smrti. Řezba tato zavěsena jest na zdi pod chorem.

Ku konci minulého, pak v tomto století vykonávali jakožto ve filiálním kostele potřebné funkce duchovní Smíchovští.

Až teprve r. 1872 zřízena byla při něm opět fara. Kostel sv. Filipa a Jakuba uznán byl za dostačitelny; pro farní obydlí propůjčil továrník p. Maxim. Herget svůj domek č. 21 se zahrádkou pod kostelem. Prvofarář důst. pan Josef Snep byl dne 17. prosince 1872 kanonicky investován.

V kostele nachází se pět oltářů, z nichž hlavní ozdoben jest obrazem sv. Filipa a Jakuba, postranní zasvěcený sv. Anně s jeskyňkou sv. Františka Xav., sv. Josefu s jeskyňkou sv. Jana Nepom., sv. Václavu a sv. Anežce.

Na věži jsou tři zvony. K dějinám jich budiž zmíněno, že již před r. 1793

¹⁶⁾ Katolická reformace a Mariánská Družina od J. Svobody II. 135.

¹⁷⁾ Časopis katol. duchovenstva roku 1876 str. 243.

¹⁸⁾ Katol. ref. a Mar. Družina II. 139.

¹⁹⁾ Časop. katol. duchov. 1876 str. 243.

²⁰⁾ Katol. refor. a Mar. Družina II. 137. Jméno vlastní „Vinař“ v Zlíchově se často vyskytuje upomínajíc na vinici dřívější.

²¹⁾ Kat. refor. a Mar. Družina II. 138.

²²⁾ Pamětní kniha 2.

²³⁾ Pamětní kniha 2. a latinský nápis na kazatelně.

²⁴⁾ Posvátná místa Prahy II. 288.

byly tu také tři. Z těch však dne 15. května 1793 zloději ukradli dva, a sice jeden větší, který měl 160 liber váhy, druhý menší, který vážil 60 liber. V tutéž noc ukradeny zvony i v kostele „na Poušti“ nad Malou Chuchlí, při čemž i kostel okraden.

Třetí zvon zasvěcený sv. Františku Xav., jenž byl ulit r. 1697, ukraden nebyl.

Osada Zlichovská pohřešujíc těžce ztrátu zvonů přičinila se k povzbuzení Smichovského faráře Jos. Svobody a za vedení Jana Turečka, představeného obce o opatření nových dvou zvonů na místě oněch ukradených.

Z různých příspěvků i také nákladem patronátního úřadu Tuchoměřického opatřeny nové dva zvony, které zasvěceny byly 21. září 1838, a to větší sv. Filipu a menší sv. Janu Křtiteli. Od té doby jsou na věži kostela Zlichovského tři zvony²⁵⁾.

Větší má nápis: Beneficentia et pietate incolarum Zlichow et Hlubocep. Honori s. Philippi. A. D. 1838. — Druhý menší: Honori s. Johannis Bapt. a meo dilecto patre Joanne Tureczek, praeposito pagi Zlichow. Assiduitate curati Jos. Svoboda Smichovii. A. D. 1838.

R. 1874 pořízena byla pro kostel nová křtitelnice, následujícího pak roku 1875 byl celý kostel nákladem kostelního jmění v částce 2783 zl. uvnitř obnoven.

Nové obrazy maloval Vilem Kandler, akademický malíř z Prahy. Téhož roku 1875 dne 14. října konána tu od Jeho Eminence v Pánu zesnulého pana kardinála Bedřicha ze Švarcenberků první generální visitace²⁶⁾.

Druhá generální visitace konána nejdůstojnějším panem světicím biskupem K. Schwarzem dne 14. května 1888.

Zlichovskému chrámu náleží 4 pole. R. 1880 napočítáno na osadě Zlichovské 2112 katolíkův.

Nové varhany do kostela pořízeny byly r. 1883 nákladem 1000 zl. z kostelní pokladny od varhanáře Pražského Karla Schiffnera.

Na hřbitově, jenž se malebně rozkládá kolem kostela na skalnatém pahrbku kolmo nad Vltavou, nacházejí se hrobky rodiny Hergetovy, jež tu i r. 1883 dala postaviti uprostřed velký dřevěný kříž.

Sv. Jana Zlatoústého některé listy Olympii psané.

Předmluvou opatřil a tlumočil J. Hlasivec.

(Pokračování.)

III. list Olympii.

Těla, jimž bylo po dlouhý čas zápasiti se zimnicí neb jinými těžkými nemocemi, dlouho pocítují škodu utrpenou a jen pomalu zas pookřávají; i moře krutou bouří zmitané, nikoliv náhle, ale ponenáhlu se utišuje; . . . dlouho ještě vlny se srážejí než zavládne klid a jas. Ne bez důvodu, drahá Olympias, takto začínám svůj list. Choi tím nutnost tohoto psaní prokázati. Neb, ač předešlým listem jsme přemáhali sílu bolesti: tož nutno, bychom se přičinili, úplný klid Tvé duši by zas vrácen byl, a i památka rozčilenosti z oněch starostí pochodící, by zcela vyhlazena, Tvá ale mysl upokojena a objasněna byla. Choi nejen Tebe žalu zhostiti, ale Tvé mysl i větší radost způsobiti, což ovšem možno pakli Ty tomu *chceš*. Veselost myslí nespočívá totiž na nezvratných zákonech přírodních, jež měniti nám nemožno, nýbrž na pocitech a zásadách svobodné vůle, která se řídití dá. Víš sama, že často a obšírně jsem Ti tuto pravdu připomínal; neb před nedávnem jsem mnohými sebranými příběhy Tě povzbuditi se přičiňoval. „Pokoj myslí není závislý na přirozenosti, nýbrž na vlastní vůli naší“. Jak mnohým jest život učiněn břemenem, ač oplývají pozemskými statky; jak spokojený a klidný jest život leckterých v největším nedostatku postavených! Mnozí, již obklopeni bývali celým davem služebnictva, a požívali důstojnosti a pocty, zlořečili svému životu; jiní nízkého a nepatrného původu lidé — právě proto se radovali. Neustanu to opakovati: „Klid a spokojenost myslí nejsou závislé na přirozenosti věcí nás obklopujících, nýbrž na vlastní naší vůli a na našem rozhodnutí se“. Nepozbývej tudíž myslí, vzpruž se, nakloň se k našim napomenutím, sama k tomu přispěj, abychom Tě vyprostili z chmurné nálady. Nepřičiňišli se stejnou měrou upokojiti se, jako my se o to staráme, tož marné bylo namáhání naše. A nebylo by divu! Neboť, když všemohoucí Bůh sám člověka napomíná a svou radou mu nápomocen jest, posluchač však Jej uposlechnouti nechce, tož zřejmo, že neposlušného větší tresty postihnou. Kri-

²⁵⁾ Dle nápisu na obraze v sakristii.

²⁶⁾ Pamětní kniha 5.

stus těmito slovy to dosvědčuje: „Kdybych byl nepřišel, a jim nemluvil, hříchu by neměli: ale nyní nemají výmluvy z hříchu svého“ (Jan 15, 22.). Protož i oplakával Jerusaleme těmito slovy: „Jerusaleme, Jerusaleme, který zabiješ proroky, a kameňuješ ty, kteří k tobě poslání jsou: kolikrát jsem chtěl shromáždit syny tvé, jako slepice shromáždí pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi! Aj zanechá se vám dům váš pustý“. (Mat. 23—37, 38.)

Jelikož Tobě toto vše povědomo jest, Paní zbožná, tož se vzhop a přemáhej se, bys tím se ozbrojila, co Ti bylo řečeno mnou; snaž se nepokojné myšlenky Tvou duši pobuňující vyhostiti. Nepochybuj o tom, že uposlechněš rady naší. Jest nutno, abychom Tě vši zbrání ozbrojili, bys mohla se ubrániti nepokoji duše, a zapuzovati zármutek dorážející na Tebe. Kdež ale se domůžeme zbrání jimiž nepříteli již ze vzdálí můžeme přemoci a zahnati. *Hoře* (žal) *samo nám tu zbraň dává*. Chceme Tě pobaviti, ukazujice Tobě jak veliké a nebezpečné zlo jest zármutek pro naši duši. Hoře jest trýzeň, nevýslovná bolest, — trest, ze všech největší, — otravný červ, jenž netoliko v těle ale i v duši hlodá, ne pouze kosti nýbrž i duši ožirá, — jest katan, ne boky otevírající, ale síly duše ubíjející, — noc věčná, — temnota hustá, — bouře děsná, — horečka neviditelná prudší než plameny, — boj bez ustání, — nemoc, jež pohled na mnohé předměty kalí. Samo slunce i vzduch ten nejčistší jsou protivny těm, kteří touto nemocí postonávají, poledne jim co noc připadá. Pročež dí onen výtečný prorok: „Zapadne slunce o poledni, a uvedu tmou na zemi v den světla“ (Amos 8, 9.), čímž ovšem nemíní, že by toto těleso se mělo ztratiti, neb dráhu svou přerušiti; ovšemť ale značí výrok ten, že duším zarmouceným a skleslým i poledne tmou noční zastřené býti se zdá. Není temnota noční tak hustá jako temnota duše zasmušilá. Příroda to nezpůsobuje, ovšem ale zatmělost myslí toho příčinou. Ona jest tak děsná a nesnesitelná; při pohledu tak divoká a hrozivá, ukrutnější než zjev tyрана. Tato tesknost nedá se snad nepřemoci, a duši, kterou již jednou svou zlobou si podmanila, snadno nevydá, pakli tato nevynaloží velmi mnoho zmužilosti a moudrosti ku svému osvobození.

Než k čemu mnoho slov, když možno se poučiti příklady těch, kteří nesmírnou

ouzkostí se uchvátiti dali? Chceme však pakli Ti libo, ještě jeden důkaz provést. Když Adam onoho hrozného hříchu se dopustil, a kletbu na celé lidstvo uvalil, tož byla práce jeho *trestem*. Avšak ta, jež mnohem více hřešila, tím více, an u porovnání ku její vině Adamův hřích sotva co taký považován býti mohl; neboť praví s. písmo: „Adam nebyl sveden, ale žena jsouci svedena byla v přestoupení“; (I. Timoth. 2, 14.) — tato však, jež zákon Boží přestoupila, sobě i svému muži jedu připravila, byla odsouzena ku mnohem většímu hoři, protože ono mysl mnohem více svírá, nežli práce. „Rozmnožím bídu tvé“... (I. Mojš. 3, 16.) „V bolesti roditi budeš děti“. (tamtéž) Zde nikde o práci, potu a námáhách ani řeči, ovšem ale o zármutku a lkání, a o mukách z toho pocházejících, jež tisícekrát jsou horší nežli tisícera smrt. A co trpěho nad smrt? Není ona největším zlem? Nezdálí se býti nesnesitelná a nesčíslných slz hodna? Nepravili sv. Pavel, že smrt jest trestem nejhorší nepravosti? On dí totiž, že ti, kteří vznešená tajemství oltářní nevhodně požívají, tomuto trestu podrobeni jsou: „Proto jsou mezi vámi mnozí nemocní a mdlí, a mnozí umírají“. (I. Korint. 11, 30.) Netrestajili všichni zákonodárci veliké zločiny smrtí? A není-li pak to právě trest, kterým Bůh ve svém zákoně hrozí těm, kteří těžkých neřestí a nepravostí se dopustili? Nedohnala bázeň před smrtí onoho arcioce, který i samu přirozenost přemohl k tomu, že i vlastní manželku vydal v nebezpečí, státi se kořistí silných barbarů neb hrůzovládce egyptského, sám ji prose by takto k jeho zachránění přispěla? Pročež ji hleděl ucháchat a pravil k ní: „Když tě užijí Egyptští — že jsi krásná žena — řeknou: To jest manželka jeho: i zabijí mne, a tebe zachovají. Řciž tedy, prosím tebe, že sestra má jsi, aby mi bylo dobře pro tebe, a živa byla duše má příčinou tvou“. (I. Mojš. 12, 12.) Viz, jak tento vznešený a veliký duch smrti se bál a děsil? Viz jak tento tvrdý diamant leknutím změknu! Předstírá přibuzenství, zapírá svou choť, a beránka dává vlkům na pospas. Ačkoli mužům zneuctění jejich žen, ba jen podezření toho jest neštěstím nesnesitelným, tož předce se tomuto snesitelnějším býti zdálo než-li smrt. Jedna vašeň přemáhala druhou; obě byly bolestny avšak bázeň smrti překonala samu žárlivost. — Veliký prorok Eliáš obávaje se smrti a výhrůšek modlářství

oddané a ukrutné královny prohnuv opustil vlast svou. Muž, jenž když nebesa zavřel, tolikerymi divy proslavený, poděšen řečí ženy, tak na duchu zmalátněl, že po osvědčení šlechtné statečnosti a otevřenosti, po tolikerych důkazech ctnosti vlastní — náhle opustil rodnou zemi a svůj národ, pro který tak četným nebezpečím vzdoroval, — cestovav po čtyřicet duňv na poušti si útočiště vyhledal. Jestli dle své povahy smrt hrozná; co den napadá naše pokolení; při pohledu na zemřelé hrůzou a strachem nás naplňuje, a vždy neočekávaně přichází. Ani čas, ani zvyk nepřekonají tento strach, jenž zůstává vždy čerstvý a nový, a jemuž nikdy nepřivýkáme. Nenít divu. Kdožby se neulekl a neskormoutil, vida toho, jenž nedávno tisícové domácí záležitosti obstarával, o ženu, děti a domácí pečoval, snad i správu celé obce vedl, vyhrožoval, trestal, osvobozoval, nesčetné úkony v městech a zemích řídil, — po jednou němého, bez duše před sebou ležeti? Kdožby se nezhrozil vida jak nesčíslní lidé jeho oplakávají, jak přátelé vzdychají, jeho žena hořem sklíčena, lice si rozdírá, vlasy rve, obklopena služebnými plačícími a bědujícími s ní — aniž by nebožtík cos pocítoval více; — duše, rozum, moudrost, krása a pohyb, vše minulo a to krásně upravené tělo zde leží němé, nehybné, vydáno zetlení, kořist a pokrm červů a nic z toho nezůstane než lebka znetvořená, něco hnátů a opovržených kostí!

(Pokračování.)

Maria Felicia Orsini.

(Obraz životopisný načrtl V. Rubricius.)

(Pokračování.)

Přišel den sňatku. Skvostné dary od velkovévodkyně Toskánské a jiných příbuzných kupily se v nádherných síních paláce Pittského.

Místo ženichovo dle vznešeného obyčeje zastupoval vyslanec Marquis z Traisnelu, jenž vznešenou nevěstu v čele dlouhého a nádherného průvodu do skvostně vyzdobené kaple uvedl a zde jí jménem vévody svého slib věrnosti přísahal.

Vévoda z Brakciana, jehož statečnost ve válkách příslovím se stala, dojat byl sňatkem tím tak, že tajně palác ba i Florencii opustil, aby ušel hroznému výjevu rozloučiti se s milenou dcerou.

Když průvod svatební do komnat paláce se vrátil, ohlížela se Maria Felicia marně po otci svém. Byloť krutou pro ni ranou, že nemohla ještě naposled přivínuti jej v náruč. Poprvé žádal od ní „svět“ těžké sebezapření a dobře vědouc, že nenáleží již více sama sobě, aby okolí svého darmo nezarmoutila, potlačila žal srdce a byla tak roztomilá, že všickni vroucně si přáli, aby rozkošná princezna neodcházela z jich středu.

Byla polovice prosince 1. 1614, když lodi v Livorně vznešené společnosti z Florencie očekávaly. Když loďstvo, jež na rozkaz královny francouzské vši nadherou a svrchovaným pohodlím vystrojeno bylo, z přístavu vyplulo, upokojilo se znenáhla hořem sklíčené srdce její a toužebně již z dálky zdravila břehy Francie krásná.

Konečně přistáli šťastně v přístavě provenckém. Odtud odebrala se vznešená společnost přes Avignon do Paříže, kdež očekávati měla Maria Felicia chotě svého Jindřicha z Montmorency, jenž v průvodu otcově se dostavil. Král sám uvedl jej Marii Felicii těmito slovy: „Zde jest bratranec můj, Jindřich vévoda z Montmorency! Jste příjemná a ctnostná, týmž jest i on. Myslím, že Vám volba má nebude protimyslnou.“ Maria medicejská, představujíc Jindřichovi Marii Felicii pravila: „Dávám Vám bytost, která ctností a dokonalostí mnohých v sobě slučuje.“

Jindřich vévoda z Montmorency jmenován byl místodržitelem v provincii Langdoku a se sídlem v městě Montpellier, kamž jej i choť jeho následovala. Avšak stále musila býti ve styku se dvorem panovnickým.

Maria Felicia okem prozíravým prohlédla jasně život dvorský a nenalézala v něm záliby. O tom svědčí psaní, které vychovatelce své do kláštera psala a v němž pravila:

„Počínám vstupovati do víru světového. Nalezám se ve středu všech ješitností. I zkoumám jich, abych je důkladně seznala. Zřím chvat a rozčilení velikého dvora, kdež každý jen zábahou neb ctižádostí svou se obírá. Pozoruji, jak se zde strany tvoří, avšak ne tak z důvodu rozumu a spravedlnosti jako spíše z ohledu osobního zisku a touhy po zlatě. Přihlížím-li tudíž k nebezpečím, jimž Tito lidé vznešení a velcí vysazení jsou, považují je za trpitele tohoto světa, již odsouzení jsou trpké jeho

nespravedlnosti vléci na bedrech svých až do smrti své.“

Nejraději prodlávala Marie Felicia ve svých komnatách, kdež zaměstnávala se tím, že buď vyšívala skvostná roucha mešní, nebo četla výtečné, ducha povzbuzující, knihy, nebo psala choti svému neb přítelkyním. Zpočátku nucena byla listy své, a to i ony, jež choti psala, psáti pomocí zvláštního tajemníka, ježto nebyla ještě úplna mocna slohu francouzského. Avšak dařilo se jí při tom tak špatně, že choť její v brzkou prosil ji, aby budoucně za psaní listů svých nepoužívala žádného jiného tajemníka, leč vlastního srdce. Znenáhla nabyla zvláštní sběhlosti a obratnosti slohové, že choť její nemohl odepřít sobě, aby tu a tam veřejně nečetl listu své manželky. Když tedy, jak se to často stávalo, nucen byl jíti ku dvoru a opustiti choť, naléhaly na něho princezny, aby jim dovolil jen na okamžik nahlédnouti v dopisy Marie Felicie.

Tím stalo se, že Marie Medicejská opravdově na to pomýšlela, aby s moudrou svou sestřenkou radu brala v záležitostech státních. Avšak Maria Felicia vždy vzdalovala se podobného vlivu, pokud možno nejvíce.

Nalezala-li se v komnatách královských a přišly osoby, jež rozmlouvati počaly o záležitostech státních, hned hleděla za jistou záminkou vzdáliti se.

Jednoho dne zadržela ji královna za rámě a pravila: „My vás potřebujeme. Jakmile o záležitostech státních mluvíme, vždy naleznete záminku, abyste nám uprchla. Dnes však musíte nám pomoci jistou záležitost rozluštěti, čehož zajisté velmi dobře, lépe než kdokoliv jiný, dovedete.“ Vévodkyně zapýřila se. Poněvadž jednalo se o skutek dobročinný, nezdál se jí úsudek těžkým býti. Král usmál se a pravil: „Přemohla jste skromnost, ježto záleželo Vám na tom, abychom musili peníze vydati. Nemohla byste také i v jiných záležitostech dáti nám radu?“

Koncem roku 1615 konati se mělo v městě Bordeaux zasnoubení Ludvíka XIII. s Annou Rakouskou. Marie z Medici vydala se se stkvělou družinou na cestu. I Maria Felicie musila cesty té se účastniti, ač nerada. Domnívala se, že kráčí jen radě slavnosti a radovánek vstříc. Avšak jak děsné obrazy, jak srdcervoucí výjevy očekávaly ji, když kráčela krajinami spustošenými válkou s Hugenoty.

Rozstřílené chrámy, spálené domy, zpuštěná pole, rozedrané postavy, nouze a bída bez mezí. Srdce její děsilo se pohledu toho, A přec bylo zde pravé pole pro milosrdnou paní, která nejen plnými rukama almužnu dávala, nýbrž též laskavým pohledem a vřídlnými slovy zarmoucené těšila a povznášela. Střelhitě šířila se zvěst o dobročinnosti její. V každé vesnici, kde se zdržela, byl vůz její prosíci v pravém slova smyslu oblehán ba často až pozdě do noci zdržán, že zůstala o den zpět za královnou. Jaký to rozdíl proti nádheře při dvoře Pařížském. Maria Felicia považovala všechny tyto nářky za osobní výčitku, ačkoli ona sama na lesku a nádheře světa žádné radosti nenalézala. Když dorazily vozy do města Bordeaux, kdež dne 25. listopadu sňatek slaven býti měl, setkala se zde Marie Felicie s chotěm svým. Avšak jen na několik dní mohl se Jindřich zde zdržeti. Tak že v radost shledání mísil se žal opětného rozloučení. Leč k svatebním slavnostem měl vévoda v brzkou dostaviti se do Paříže. Tím upokojena, nastoupila Maria Felicia zpáteční cestu v průvodu královny, matky a mladých svatebčanů.

Mezi tím dostavila se zima se vši svou krutostí. Vozy Marie Felicie s tíží prodraly se spoustou sněhu na silnicích a návalem chudasů, již je obléhali. S úžasem hleděla na polozmrzlé postavy, jimž smrt zírala z očí. Neunavně pomáhala chudým a vysílala lidi své do vesnic i samot, aby skytali pomoc nemocným a opuštěným.

Jednoho večera spozorovala hocha, který jen s nesmírným namáháním za vozem běžel a když nohy více mu sloužit nechtěly, týmž dále vléci se nechal. Slitovala se nad churavou jeho tvář a poručila, aby zastavili a hocha do vozu uvedli. Hlad a strnulost vyzíraly mu z očí. Vévodkyně vzala dítě polo bezduché na klín, zahalila ve svůj plášť a dala mu silici nápoj, až dítě tak dalece se zotavilo, že vypravovati mohlo, v jaké bídě zemřel mu otec a jak matka horečkou zmitána leží na lůžku v chatrči bez střechy očekávajíc, co hoch jí vyžebře. Ihned vyslala šlechtěná paní sluhu s penězi a s potravinami k choré ženě.

V městě Poitiers dobré srdce její nová stihla rána. Obdržela zprávu o smrti milovaného bratra kardinála Orsiny, který před nedávnem slíbil, že ji navštíví. Tato nenadálá zvěst truchlivá ochromila všechny její síly a po několik dní na lůžko ji upoutala. Aby však nezdržovala královnou,

kteřá bez ní dále cestovati nechtěla, vzhopila se nemocna, a s tíží a namáháním dorazila do Louvru, kdež děsná očekávala ji zvěst. V Louvru dověděla se totiž, že její vrouceně milovaný otec, vévoda z Bakoiana, krutou smrtí navždy jí byl vyrván. I obávali se, že hrozná tato rána zhoubně účinkovati bude na dosti již rozrušené čivý její. Avšak Maria Felicia v dnech posledních s takou vrouceností oddala se do vůle Nejvyššího, že statečně dovedla nésti to, čeho nebylo lze napravit. V Louvru ne-dařilo se dobře ideálům Marie Felicie. Proto radostně bilo jí srdce, když obdržela od chotě svého list, aby do nové své otčiny langdokske se odebrala. (Pokrač.)

V zajetí.

Napsal *Bohumil Brodský.*

(Pokračování.)

„Nemůže to býti, Markéto,“ přísně odpovídal Hvězda, „neboť jenom tak tě zachráním před lidem, když tě za ženu svou prohlásím. Chceš býti mou ženou?“

Markéta se stajeným dechem na něho pohlédla. Žertuje, či skutečně chce slova svá provést?

„Zab mne raději hned,“ řekla zoufale, vidouc opravdovou jeho tvář.

„Nezabiju, jsi příliš sličná. Ostatně uvidíš, že nejsem tak zlým, jak se zdá. Časem zvykneš na vše a poznáš, jak krásné to býti ženou hejtmana Táboritského. Pod širým nebem spáti budeš, na válečném voze budeš přítomna slavným bojům našim a naučíš se nenáviděti papežence jako my. Teď pojď, abys se mnou mohla oslavovati dnešní den.“

Potácejíc se, následovala Markéta Hvězdu: V hlavě jí slova jeho hučela a zněla a slova tato zachvivala duši její jako píseň pohřební. Měla by stati se ženou toho, či ruka potřísněna jest krví tolika nevinných dítek, žen i mužů, která zažehovala klidné vesnice, města, kostely a hrady; s tím by život svůj měla spojit, který otce jejího o vše oloupil, z oteckého sídla vyhnal a psancem učinil, jenž nohou svatokrádežnou Tělo Kristovo šlapal a proti Bohu samému boj vedl, chtěje, aby dle jeho rozumu zákon Boží se řídil a lidé aby se jím spravovali? Měla by opustiti Stajice, který tak věrně otci sloužil a její slib přijal, že se stane ženou jeho a s ním otci život

blažený připraví? Uprostřed lidí těch měla by žít, kteří z pozdálí divoce křičeli, zlořečili a svým zevnějškem strach a zděšení šířili?

Nikdy a nikdy, volala duše její. Raději smrt, než takový život, raději utrpení, než takovou zdánlivou blaženost. Bude snášeti všechny útrapy až do dne, kdy sněsti jich více moci nebude, kdy ruka úkladná saháti bude na její čest. Pak však dovede umřít bez jediného vzdechu a reptání.

Zsinalá ale pevná ve svém utrpení šla s hejtmánem Hvězdou zpátky do tvrze, která neměla ji však býti milým útulkem domácím, ale sídlem strastí. Nebyly tu již ty drahé bytosti, které by byly dovedly učiniti ji blaženou. Jediný pohled na tvrz vyvolal v duši její bouři dojmů nejtrappnějších. Viděla dosud příkopy naplněné mrtvolami. Na nádvoří spatřila, jak Táborité mrtvoly těch z hradní chasi, kteří při hájení padli, z oděvu svlékli a po nich šlapali. Vše tu bylo rozbito, spustošeno. V jedné části nádvoří vyvalovaly sudy s medovinou a pivem, které lid válečný s jásotem mezi sebe dělil a z nich popíjel.

Hvězda uvedl ji do komnat. Vše tu bylo potrháno, rozházeno a s větší částí rozbito. Hledali tu peníze, drahocenné věci. Co nějaké ceny bylo, bylo odněšeno a ostatní rukou zločinnou rozbito. Markétě vyrazily slzy do očí. Vzpomněla matky své, s jakou pečlivostí vše pořádala a chránila, a jak i ona, Markéta, se po smrti její snažila, aby jich milý domov byl pokud lze nejtůtější. Vše to vzalo v malé chvíli za své a učiněna z toho poušť.

„Neohlížej se, že moji hoši tu tak špatně hospodařili,“ chlácholil ji Hvězda se zlomyslným úsměvem. „Dám vše opět uspořádati, abys mohla tu opět dobře bydleti. Hrad Ostromeč se mi líbí, pevné to hnízdo. Nechám tu posádku, abychom měli kde si odpočinouti. Máš snad žízeň, či hlad? Řekni jen a vše obdržíš.“

Markéta kývla záporně hlavou. Kdež by nyní mohla něčeho do úst dáti, kdy nitro její naplněno bylo hořkostí. Postavila se k oknu a zadívala se zvlhlým zrakem ven do krajiny. Se zalíbením pozoroval ji otrlý hejtman Táboritský. Viděl, jak jest půvabná, jemná a zcela jiná než ty zmuštělé ženy Táboritů. Nezažil dosud žádných tichých radostí, život jeho byl samá bouře a přece cítil, jak krásný musí býti klidný život rodinný. Kdyby tak tato dívka

chtěla se státí jeho ženou, při první příležitosti zahodil by to své řemeslo válečné a uchýlil se na svou opuštěnou tvrz a tu se učil žítí tiše a pokojně. Naučil by se tomu, přesvědčoval sám sebe, a byl by při tom spokojeným.

Nemohl déle odolati a přiblížil se k Markétě. Vzal ji za ruku a chtěl ji k sobě přivinouti. Tato však silou neobyčejnou, jež jí hrůza dodávala odstrčila ho a planouc ve tváři zrakem blýskajícím se spravedlivou nevolí na něho pohlížela.

„Zpátky, nestoudný“, zvolala hlasem chvějícím se nevolí a úzkostí. „Budeš-li opakovati pokus svůj zabiji sebe, nebo tebe zardousím.“

„Aj rozhněvanou holubičku“, mrzutě posmíval se Hvězda. „Jen když vím jaká jsi. Nemysli si však, že vše dle tvého pujde. Věz, kdybys tisícovým způsobem se bránila, přijde okamžik, kdy přece mi povolíš a ještě ráda budeš, když Hvězda z Vicemilie na tebe se usměje. Buď tedy tak. Teď budu já pánem a ty zajatou.“

Odešel se hněvem, zlobě se sám na svou pošetilost i na Markétu, která tak rozhodně jej zamítla. Nestalo se mu již dávno, aby někdo odporovati se mu odvážil, až to slabé děvče. Tak odvážnou byla, jaká nenávisť hleděla jí ze zraku. Ale zkrotí ji, musí zkrotiti, kdyby všechny mocnosti mu v cestě stály.

Sešel mezi Táboritské, kteří chystali vše k delšímu na Ostromeči pobytu. Vozy na nádvoří či ke tvrzí přitáhli, ohně na nádvoří rozdělali a vesele popíjce, připravovali si večeri. Někteří v houfích do okolí se pustili, aby tu samoty a dědiny vybili a co by uloupiti se dalo uloupili. Priváděli brzy dobytek a husté oblaky dýmu, které na mnohých stranách vystupovati počaly, svědčily, že nespokojili se pouze s loupěním dobytka, ale že také obyvatelům přepadeným, příbytky nad hlavami zažehli.

Markéta zatarasila se ve své jizbě a našedší pohozený starý meč, jenž tu po otci zůstal o něj vítězové nestáli, uschovala ho, aby se nyní jim bránila, neb sebe zabiti mohla. Pak hleděla dolů na nádvoří a s odpořem pozorovala život Táboritů. S hltavostí vysvětlitelnou po pochodu a odbytém boji pojídali večeri, vytahující z kotlů kusy masa a tahající se spolu o první sousto. Mezi to zněly písně válečné, jež pěli svými drsnými hlasy, nízké žerty, klnutí a zmatený křik. Jinde v ko-

stky hráli, neb dělili se o kořist. Jak jinaký byl tu život ještě včera!

Mezi lidem chodili přední ze zástupu hejtmani. Zvláště jednoho z nich si všimla. Vynikal nad ostatní svou hřmotnou postavou, ryšavou bradou a úskočnou tváří. Ten sám sem a tam chodil, s ostatním lidem popíjel a jedl, jak by byl jim roven. Ostatní hejtmani opodál seděli a přece tišeji se chovali než druzí. Pojednou ten ryšavý hlavy pozvedl a spatřiv Markétu u okna rukou ji pohrozil. Uskočila leknutím dále od okna a chopivši se meče čekala, nevrazi-li snad na ni nahoru. Než nikdo nepřicházel a proto se opět upokojila.

Teprve asi po hodině kdosi hlučně na dvěře zabouřil. S mečem v ruce blížila se ke dveřím tázajíc se, kdo to přichází a čeho si žádá.

„Hejtman ti jídlo posílá“, ozval se hřmotný ženský hlas.

„Vyříd hejtmanu, že nechci ničeho ani jídla ani pití,“ volala Markéta neotevírajíc.

„Vida princeznu,“ posmívala se žena venku. „Štítí se nás. Však ty se hádí plemeno štítiti nebudeš. Pověsit tě měli a ne živiti zadarmo.“

Odházela ode dveří hubující a lající. Markéta nahlédnuvši oknem viděla, jak ta žena u hejtmana Hvězdy stála a živě rukama mávající cosi mu vykládala. Hejtman po chvíli rukou ji ukazoval, aby odešla. Bezpochyby na ni, Markétu lála a on se jí ujal. Jen když aspoň někdo jí tu bude chrániti, těšila se Markéta v úzkosti, sice lid vojnami serurověly by přilíš ji nešetřil.

Zvolna plnila se jizba šerem. Lesy se již tměly a z dola z nádvoří rozlévala se zář z ohňů sálající. Čím více se tmělo, tím větší bázeň jímala pannu. Držíc křečovitě meč do tmavého kouta se schoulila a ke dveřím upřeně hleděla. Očekávala, že Hvězda najisto útok svůj na ni opakovati bude a proto umínila si nespáti. Ostatně ani by neusnula, jsouc rozčilená a velice dojata.

Ač dole již hluk ustával na znamení že Táborité k spánku se ukládají, nepozbývala Markéta strachu. Počínalo totiž býti v ostatních místnostech tvrze živo. V některých připravovali si hejtmani odpočinek, druhých ženy Táboritské ukládaly své děti. Dlouho do noci hučelo to zdmi a každé zaprašnění a zavolání zdálo se oznamovati příchod obávaného hejtmana.

(Pokračování.)

Náše rovy roku 1892*).

5. leden 1892. *Vilém Friedrich*, farář v Chržíně u Velvar. Narodil se v Novém Hradci dne 17. ledna 1831. Gymnasijní a boboslovecká studia konal v Hradci Králové, kdež byl 25. července 1855 na kněze vysvěcen. Jako novosvěcenec dán byl zatímně za kaplana do Přelouče, odtud dosazen za kaplana v Bílém Oujezdě u Rychnova, kdež po dva roky horlivě působil. Odtud dostal se do Heřmanova Městce, kteroužto faru též jedenkráté administroval, na to pak stal se kaplanem v Chocni, odkud v krátkém čase stal se farářem ve Vápeném Podole, kdež působil po osm let a odtud v téže hodnosti přesazen do Chržíně, kdež 20 let velmi horlivě působil a tam též život svůj 5. ledna 1892 po dlouhé a velice trapné nemoci dokončil.

Zemřelý byl kněz velice zbožný, horlivý, pro svatou věc v pravdě zanícený, opravdu kněz podle srdce Božího; těžce nesl nynější vlažnost náboženskou a hleděl jí aspoň na své osadě odstraniti, a ježto naskytaly se mu překážky nepřekonatelné, rmoutil se proto velice.

Že farář Vilém Friedrich byl věrným a upřímným synem církve svaté o tom svědčí jeho závěť: Bohatou knihovnu odkázal ctih. pp. boboslovcům v Praze, své šaty a nábytek Vincencianům, stal se zakládajícím členem skoro všech katolických spolků, a kostelu, jež za života neustále ze svého opravoval, dal ostatní své jmění. Čest budiž knězi tak horlivému a šlechtnému.

KRONIKA.

Z Prahy. (*Nářízení v příčině mimořádné pobožnosti za odvrácení epidemické nemoci chřipky.*) Epidemicky řádící nemoc chřipka rozšířená v přemnohých krajinách světa poslední dobou zvláště v některých místech této arcidiecése takých nabyla rozměrů, že se vidělo Jeho Eminenci nej důstojnějšimu Arcipastýři důstojným duchovním správcům naříditi takto: Na odvrácení hroziícího zla a na vyprošení ducha kajícího a milosrdenství Božího budiž nejbližší neděli konána veřejná pobožnost a sice budiž odpoledne po tři hodiny vystavena nejsv. Svátost oltářní, při čemž duchovní s věřícími pomodlí se růženec. Pobožnost hudiž ukončena litaniami ke všem Svatým, k nimž nechť připojí se mo-

dlitba Urbana VIII.: „Ante oculos tuos . . .“ neb Žalm: 50., načež budiž obyčejným způsobem požehnutí s nejsv. Svátostí uděleno. Spolu vyslovuje se přání, aby pobožnost tato se opakovala i v budoucích nedělích, pokud jmenovaná nemoc úplně nezanikne. Mimo obyčejné a odůvodněné ohlášení s kazatelnou budiž dle možnosti obývání této mimořádné pobožnosti vhodným způsobem na dveřích chrámových oznámeno. —

Na základě Apoštolského indultu ze dne 14. ledna r. t. v Ord. listu uveřejněného ráčil Jeho Eminenci nej důst. Arcipastýř uděliti obecnou dispens od postu, ujmy i zdržlivosti pro všechna místa arcidiecése, kde chřipka více méně rozšířena jest. Věřící mají však býti ve smyslu téhož apošt. indultu napomenuti, aby v náhradu za to tím horlivějšími byli v konání dobrých skutků, zvláště pak nařízených odpoledních pobožností dle možnosti se sčastnili. Duchovní správcové zavazují se ve svědomí upozorniti věřící na to, že dispens tato přestane míti platnost, jakmile řečená nemoc zanikne, a že pak zase mají bedlivě šetřiti postního příkázání, jak je postní mandát ze dne 1. ledna 1892 nařizuje.

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Spolku přispěli: vdp. Vilém Friedrich, farář v Chržíně 50 zl., vdp. Filip Burgerstein, děkan v Benešově 5 zl., veledůstojné duchovenstvo vikariatu Zdouneckého na Moravě 17 zl., kamenotiskárna J. Farský v Praze 1 zl., veledůst. duchovenstvo vikariatu Semilského 6 zl., veledůst. konvent řádu Františkánského v Praze 1 zl.

— **„Josefeum:“** Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa v Praze. Redakce časopisu „Katholisches Vereinsblatt“ zakládajíc ve Vídni týž spolek, jako jest tento, zaslala správní radě Josefea za zaslání stanovy přípis, jenž mimo jiné obsahuje: „Vřelé díky vzdáváme Vám za zaslání stanovy. Spolek Váš jest velmi důležitý, poněvadž jím napomáhá se pracujícím třídám praktickým způsobem místo, aby se sytily libozvučnými slovy a frásami. Žádáme Vás, abyste nám všechna jednání Svá budoucně oznamovali.“

— **Spolek Arimatejský v Praze** opatřil v měsíci lednu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 109 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 49, ze zemského blázince 16, z nemocnice milosrdných sester 25, z nemocnice milosrdných bratří 5, z nemocnice Alžbětinek 1, z umrlčích kaplí 11, z vyšetřovacího vězení 1 a z městské věznice 1; z těch příslušelo ku Praze 6, na venek 103.

*) Žádáme p. t. pány bratry, aby nám laskavě zasílali životopisná data kněží letošního roku zemřelých.

Literární oznamovatel.

— „Zábavy večerní.“ Roč. XIII. č. 1.: „Štěstí na vsi.“ Povídka. Napsal kn. J. A. Lukaszewicz. Přeložil Vojtěch Pakosta. — Předplatné na rok i s pošt. zásilkou 2 zl. (Ročník zahrnuje vždy 54 tisk. archů.) Tisk a náklad knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze. — Leží před námi 1. číslo nového ročníku „Zábav večerních.“ O ceně bibliotéky přesvědčí se každý, přečte-li kterýkoli její ročník. Zábavy večerní určeny jsou lidu, a úkol svůj plní věrně. Vizme na př. právě vyšlé č. 1. Věrný to obraz našeho venkova, ač děj položen ve kraje polské. Udati obsah tak pestrý, bohatý v omezeném jen místě, bylo by těžko. Směr povídky je ušlechtilý: vzbuditi v lidu lásku k rodné půdě, by nepopouštěl ji židům, kteří úlisně vtírají se v obce, by stali se jejich tyrany; povídka nabádá k lásce vůbec venkova, dokazuje, že snadno lze se obrátnému řemeslníku na vsi domoci pevné existence, jen — chce-li. I otázka sociální nalézá zde správné, duchaplné řešení. Z celé povídky prýští se krásné mravní zásady. Dlouho nečetli jsme povídky tak zdařilé. Právem zaslouží proto sbírka, jenž přináší lidu četbu tak cennou a vhodnou, nejhojnějšího rozšíření.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Václ. *Zvelebil*, far. v Lišnici, 2. února 1892, (nar. 19. října 1834, vysv. 29. července 1860).

Vyznamenání jsou:

- p. Vojt. *Pakosta*, katech. při vyšší dívčí škole v Praze, obdržel exposit. canon.;
p. Josef *Červenka*, kapl. v Poříčtí, obdržel Synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Václav *Janotá*, za admin. fary v Žandově (Sandau);
p. Vojtěch *Rücker*, admin., za far. v Hässelsdorfu;
p. Frant. *Marek*, kapl. v Lomnici, za vikaristu a II. koop. na Vyšehradě;

- p. Josef *Lašovička*, koop. v Česk. Brodě, za far. na Chvalách;
p. Jarosl. *Pazderka*, kapl., za admin. v Lišnici.

Upřádněná místa:

- Nesídelního kanovníka při král. kolleg. kapitole Vyšehradské, od 13. února;
Karlštejn, kapit. děkanství, patr. J. Veličenstva, od 28. ledna;
Lišnice, fara patr. p. Karla Bedřicha knížete z Ottingen-Wallersteinů, od 4. února t. r.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Hoppn*, osob. děkan a farář v Zezicích, 10. ledna 1892, (nar. 15. října 1819, vysv. 25. července 1845);
p. Václav *Nekolla*, far. na odpoč. v Březnu, 11. ledna 1892, (nar. 20. listopadu 1820, vysv. 25. července 1844);
p. Jos. *Ressel*, far. v Jablonci, 17. ledna 1892, (nar. 16. října 1844, vysv. 15. července 1868);
p. Ant. *Nagel*, jub. kněz na odpoč. v Kadani, 18. ledna 1892, (nar. 24. srpna 1812, vysv. 3. srpna 1836).

Ustanovení jsou:

- p. Al. *Marburg*, koop. v Jablonném, za faráře v Kleinbanu;
p. Aug. *Müller*, far. na Hoře sv. Kateřiny, za far. v Kunraticích;
p. Václ. *Půlpán*, koop. v Beznu, za katech. měst. škol v Mělníku.

Tiskem a nákladem knížecí arcibisk. knihtiskárny (*Rohlíček a Sievers v Praze*) právě vyšel:

Rád mše svaté.

Diagram velikosti 50 × 75 cm, ve třech barvách provedený.

Sestavil Dr. Jan Sedlák.

Schválen od nejdůst. kn. arcib. konsistoře Pražské.

Cena v pouzdru 30 kr., poštou 35 kr.

OBSAH: Neděle II. po devítníku. — Kázání na I. neděli postní. — Jeho Milosti nejdůst. p. Th. Dru Václavu Horákovi, generálu-velmistru ryt. řádu Křižovníků v červ. hvězdou. (Báseň.) — Kostel Zlíchovský u Prahy. (Dokonč.) — Sv. Jana Zlatoústého některé listy Olympii psané. (Pokrač.) — Maria Felicia Orsini. (Pokrač.) — V zajetí. Povídka. (Pokrač.) — Naše rovy roku 1892. — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expeditce
v knižecí arcib.
knihárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3:—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na druhou neděli postní.

„Zdali já jsem to, Pane?“
(Mat. 26, 23.)

Slova tato uvádějí nám na paměť onu dobu, v kteréž Pán Ježíš posledně jedl s učedníky svými beránka velikonočního. Vždy bedliv nařízení, jež zákon Boží ukládal, nabízel k tomu i učedníky své, a protož vysílá je do Jerusalema. Tam měli připravit beránka, tam je chtěl kolem sebe naposledy ještě shromáždit. Vždyť co Vše-vědoucí dobře předvídal, co ho v Jerusalemě čeká a protož musil je ještě poučiti, potěšiti a ustanoviti, co v neskončené moudrosti své za potřebné uznával. Nebo ačkoli učedníci po tři léta s ním chodili a jeho sv. učení slyšeli, přece často přiznali se k tomu: „Nevíme, co praví.“ Bylo v tom ohledu třeba, slovo potěšitelné k nim promluvit, a to se stalo při večeři poslední. Neboť sám Pán Ježíš, vysílaje učedníky své do Jerusalema, doložil: „Žádosti žádal jsem beránka s vámi jísti; neboť pravím vám, že od té doby nebudu ho jísti“ (Luk. 22, 16.). I učinili učedníci, jakož jim přikázal Pán a připravili beránka. „A když přišla hodina, sedl Pán Ježíš za stůl a dvanácte apoštolů s ním“ (Luk. 22, 14.). Ale srdce jeho bylo přeplněno těmi věcmi, kteréž mají přijíti, jako to i učedníkům na cestě k Jerusalemu byl naznačil, řka: „Vstupujeme do Jerusalema a dokonají se všechny věci, které pověděny jsou skrze proroky o Synu člověka. Nebo vydán bude pohanům a bude posmíván, bičován i uplván, a když jej ubíjejí, zabijí jej“ (Luk. 18, 31.

32.). Věděl o svém umučení a své smrti, a přece naplňuje zákon a sedí za stolem s učedníky svými, s těmi učedníky, jež sobě vyvolil za poslance své po veškerém světě. Nyní musel zřetelně, bez podobenství mluvit k nim, nyní musel odvolati se určitě na proroctví, by ukázal, že jest ten zaslíbený Vykupitel světa, že jest Messiáš. A co praví o něm prorok starozákonní, královský pěvec David. V žalmích svých v duchu proročském mluví o člověku, který byl přítel a přec se zpronevěřil. To jsou jeho slova: „Člověk pokoje mého, v něhož jsem doufal, a kterýž jidal chléb můj, pozdvihl paty proti mně“ (Žalm 40, 10.) a Zachariáš prorochoval: Odvážili mzdu mou třiceti stříbrných“ (Zach. 11, 12.). A hle, co proroci o Messiáši a jeho osudu naznačili, to Pán Ježíš při poslední řeči určitě vyjádřil slovy: „Amen, pravím vám, jeden z vás mne zradí“ (Mat. 26, 21.). Jako blesk udeří z čista jasna, tak působilo slovo Páně na sbor apoštolský. Což divu, že dle svědectví sv. Lukáše, „počali se tázati mezi sebou, kdo by z nich byl, kterýž by to měl učiniti“ (Luk. 22, 23.). Zarmoucení, jak ujišťuje sv. Matouš, „počali se jeden po druhém tázati: Zdali já jsem to, Pane?“ A otevíraje ústa svá odpovídá jim Ježíš: „Kdo omáčí se mnou ruku v mise, ten mne zradí“ (Mat. 26, 23.). Byl to Jidáš Iškariotský, který za 30 stříbrných slíbil, vydati Ježíše v ruce zákoníků. Ó nešťastný učedníku! Svého Mistra a Pána, svého Boha zrazuješ a ještě opovážlivě můžeš se tázati: „Zdali já jsem to, Mistře?“ (Mat. 26, 25.)

Proč ale divíte se, dr. m., nevěrnému učedníku Jidáš? Co učinil Jidáš, učinil

jednou hanebným způsobem. Ale, m. v Kr., co Jidáš činil, to činíme my ne jednou, ale bohužel přechasto. I my zrazujeme Ježíše jeho nepřátelům, jenž jsou: ďábel, bezbožný svět a naše zlé žádosti. My se zpro-
nevěrujeme praporu víry, k němuž jsme byli přísahali a šlapeme nohama zákon lásky, jež plniti jsme se zavázali; proto ztracena jest pro nás naděje života, jenž toliko věrnému služebníkovi zachován jest. Než ačkoli ztracena jest věčná spása duše, nicméně kajícímu se neodnímá, pakli víra a láska opět s nadějí se spojí. Neboť tyto přivedou jej ku poznání Boha, k poznání i sebe samého. Poznal-li však člověk sebe sama, pak pozoruje a chápe ty mnohonásobné poklesky, hříchy a nepravosti, jež byl spáchal. Kterak ale děje se toto poznání, pomyslí mnohý? Tu se odvolávám na slova sv. Pavla, jenž k Římanům byl napsal: „Když pohané, kteří nemají (psaného) zákona, od přirozenosti činí to, co jest zákona, takoví nemající zákona, sami sobě jsou zákonem: ježto ukazují dílo zákona napsané v srdcích svých, když jim svědectví vydává svědomí jejich i myšlení, kteráž se vespolek obviňují aneb také zastávají“ (Řím. 2, 14. 15.) t. j. schvalují podle toho, jak dobře aneb zle činěno. Z těchto slov písmu sv. vysvítá, že svědomí vydává svědectví člověku a že tedy svědomí se tázati aneb dle slov sv. náboženství svědomí zpytovati musí. A o tomto zpytování svědomí chci dnes promluvit a ukázati: 1. Jak vůbec musíme svědomí své zpytovati, jako přípravu k přijetí svátosti pokání a 2. jak i zvláště dítí se má.

O Božský Spasiteli, jenž nám velíš pokání činiti, přispěj pomocí svou, abychom tuto první podmínku pravého pokání náležitě pojali a si vážiti se naučili.

Pojednání.

Hříchy jsou rány duše, jež připravují nám věčnou smrt. Ale kněz na místě Božím jest lékařem, aby vyplnil rozkaz Páně, jak to pověděl prorok Jeremiáš řka: „Aj, já potáhnu jim ránu jizvou, a uzdravím a vyléčím je“ (Jerem. 33, 6.) a slibuje Hospodin sám lidu svému: „Obratť se synové a navratť se a uzdravím odvracení vaše“ (Jerem. 3, 22.). Chce-li poraněný býti vyléčen, prohlédá vše, co by na těle jeho bylo nemocno, aby proti všelikému neduhu dostalo se mu léku a pomoci; a prohlédávání, zkoumání toto neděje se toliko povrchně, vždyť se mu jedná o život a uzdra-

vení. Podobně má i člověk hříchy poraněný všechny rány své prozkoumati, by ani jediné nepřehlédl. Neboť o čem se neví, co se nezná, proti tomu těžko lék předepsati a na uzdravení působiti. Avšak k náležitému poznání duševního stavu jest třeba přísné zkoušky, a na tu naráží apoštol Páně sv. Pavel slovy: „Zkusíš člověk sebe sám a pak z toho chleba jez a z kalicha pij“ (I. Kor. 11, 28.) t. j. prozkoumej, zpytuj své svědomí, abys nepřistoupil k stolu Páně, stížen jsa hříchem. Jinou příčinu pro bedlivé zkoumání sebe samého uvádí nám sněm tridentský, jehož nařízení v tom pozůstává, aby kajcník všechny své hříchy ve zpovědi mohl pověditi. Bylo by to však možno bez bedlivého zpytování sebe samého? Komu by v jednom okamžení napadlo, co zlého učinil a co dobrého vykonal obmeškal? Komu by hned na mysl tanulo, kolikrát hříchu se dopustil, kdyby o tom nepřemýšlel. Tedy učení sv. církve: „Hříšník musí vypraviti všechny hříchy, jichžto sobě jest vědom po pilném zpytování sebe samého, při kterémž veškeré záhyby a koutky svého srdce musí prohledati“ (Sess. 14. c. 5.).

I. Aby se nám však toto dílo na nejvyšší potřebné dobře podařilo, třeba vyzkoumati příčiny a prameny hříchů. Tyto prameny jsou buď vnitřní t. j. v nás ležící, aneb zevnitřní t. j. kromě nás. Co se vnitřních pramenů hříchu dotýká, tu buď v poblouzení rozumu, aneb v naruživostech srdce hledati je třeba. Špatné zásady, bludné náhledy, převrácené představy vedou zase ku krokům, jim podobným. Čím se duch zanáší, čím obraznost se naplňuje; toť přechází lehko v činy, jež tak zpozdlí a protizákonní bývají, jako myšlenky samy. Neméně i naruživosti lidské, ony smyslné a sobecké náklonnosti a žádosti bývají bohatým pramenem znemravnělosti; a protož nesmí je pominouti, kdož by náležitě zkoumati chtěl sebe samého. Stává se, že při člověku jedna naruživost nadvládá druhé a že nechává se jí člověk vésti při činech svých. Protož důležité jest, panující náklonnosti seznati t. j. onu naruživost, jaké člověk nejvíce podléhá. Bývá nezdídka mylnou myšlenkou u mnohých lidí, že odvolávajíce se na zlé návyky, špatné způsoby a na svou letoru, tím omlouvati chtějí činy své. Než jaké to marné výmluvy, jak ničemné ospravedlňování. Či mohou zlé návyky býti měřítkem mravního života? Aneb mohou špatné zvyky dáti právo k jich

konání? Aneb dokonce může-li letora t. j. přirozenost buď prudčí neb váhavější, horčejší aneb chladnější, býti omluvou zlých skutků? K čemu potom má člověk rozumu? K čemu svobodné vůle? Proto vezme, že vše, čím svět rád se omlouvá, neprospěje, a to proto, ježto jestiž zárodkem hříchu a na mravní život člověka mocně působí. Co však týká se zevnitřních pramenů zlého, ať ty hledati sluší v poměrech, v nichž žijeme, v stavu, v němž jsme vstoupili, v okolnostech, v nichž se nacházíme. Vše to může člověku býti tolikerym nebezpečenstvím a pokušením k hříchu, jak dalece příležitost k zlému se naskytá. A protož chtěje náležitě se zkoumati, vyhledávej kořen zlého.

Znae pak, odkud hřích se prýští, pokroč člověče o krok dále, hledě vyzkoumati rozdíl hříchu; neboť jest rozdílný způsob mezi všelikými hříchy. Kdož z nás neví, že pramínek vznikající v zemi všelijakými průchody, silněji a slaběji, na denní světlo vychází. A hle, tak i hřích bere na sebe všelijaké podoby a tvárnosti. A protož třeba, aby zkoumající sebe sama dobře na mysli přemítal, jakým byl hřích na počátku a jak se nyní zjevuje. Neboť jak velký rozdíl mezi hříchem všedním a smrtelným, mezi malou a těžkou urážkou Boží. Jak velký rozdíl mezi hříšným návykem a hříchem z náhody čili mezi zastaralým hříchem a hříchem náhodou spáchaným? Jak velký rozdíl mezi hříchem z neopatrnosti a hříchem zúmyslně spáchaným? Též hříchy z dopuštění jsou větší oněch z opuštění, t. j. kdo zlé páše, má větší hřích nežli ten, jenž dobré činiti obmeškává. Zde třeba i zkoumati a uvážiti hříchy proti Bohu a proti lidem, vlastní neb cizí hříchy, jichž se byl člověk dopustil.

Poznavše rozdíl hříchu, třeba zkoumati jich počet a množství. Neboť není dosti na tom, jen strom zlého v kořenu a rozvětvení poznati; ale třeba seznati také ovoce, jež se na ratolestech usadilo. Ovšem toto poznání v mnohých případech bude těžké, zvláště při hříších všedních; ale mám za to, že nebude nemožno při těžkých proviněních, jichž se člověk přece tak často nedopouští. Že poznání toto jest potřebné, vysvítá z povinnosti, zdali stav duše naší jest lepší neb horší a zdali snad i všední hřích nevyrůstá v hřích těžký. Pakli by však určité udání počtu hříchů bylo nemožno, tu nám radí církev sv., abychem uspokojili se pravděpodobností, aniž by-

chom popustili úzdu buď přílišné úzkostlivosti aneb svůdné lehkovážnosti. Jedno i druhé hrozilo by duši naší; neboť úzkostlivost podrývá důvěru a lehkovážnost uchvacuje duši v netečnost.

Konečně nebude člověku při zpytování svědomí na ujmu, jestli vyzkoumá i souvislost hříchů. Neb víme ze zkušenosti, že jeden hřích druhému podává ruky, jeden prýští se z druhého. Také při dobrých činech tažme se po oné souvislosti. Záleží zajisté na tom mnoho, zvědět, z jaké příčiny dobrý skutek jsme vykonali, odkud se prýští; neboť nelze upirati, že mnohý dobrý skutek, jež lidé konají, ztrácí zcela zásluhu, když příčinu vykonání poznáme. Vždyť i sám Božský Špasitel o farizeích řekl: „Vzali odplatu svou,“ nemají nic více k očekávání; neboť podnět dobrých skutků, jež před tváří lidu byli učinili, nebyl čistý, nebyl schopen získati lepší odplaty. A budeme-li takto, m. nej., zkoumati sebe samy, vezme, že práce tato obtížná sice, ale badateli upřímnému výhody hojně poskytně. Právil jsem: práce obtížná a to proto, že choulostivost naše vzpouzí se proti skutečnému obrazu, jež sobě člověk sám o sobě musí utvořiti. Horlivost v zkoumání, upřímnost k sobě a pokora budou zde hlavními vůdci a spasnými základy. Ale co všecku snahu naši převýší, jest snažná prosba k Tomu, jenž osvětluje mysl naší i srdce naše, aby milostí svou osvětil temnosti srdce našeho a dal nám vytrvalost k dokonání díla potřebného. A v tomto ohledu nebude nám na ujmu, když se sv. Augustinem budeme častěji volati: „Pane, popřej, abych Tebe a sebe poznal.“ Aneb tažme se častěji se sv. Františkem Saleským: „Kdo jsi Ty, ó Pane, a kdož jsem já?“ Výhradně nám bude zníti odpověď: „Jsem hříšník.“

II. Abychom však stav duše dobře a dokonale mohli poznati, třeba od tohoto všeobecného zkoumání obrátiti zřetel svůj na jednotlivé hříchy a přestupky, aneb jak sv. náboženství praví: „Musíme svědomí své i zvláště zpytovat.“ Kterak se to má diti co příprava k hodnému přijetí sv. pokání, nyní hodlám s vámi předsevzít. Chci se držeti onoho naučení, jež sv. biskup František Saleský v knize své Filothea čili Bohomila naznačil. Ve tré rozdělil veškery povinnosti a sice k Bohu, k lidem a k sobě samému.

1. Co se již týká povinnosti k Bohu, následující otázky má sobě staviti, kdo

svědomí své řádně hodlá zpytovat: Kterak jsi, ó člověče, vyplnil slib, jehož jsi při poslední zpovědi učinil? Zdaž jsi aspoň jedinkého hříchu se vystříhal a který jest?

Či jsi snad všechny jako před tím páchal, spoléhaje se na milosrdenství Boží? Stal jsi se lepším nebo horším? Při které příležitosti jej obyčejně pácháš? Prospíval jsi v poznání Boha a jeho sv. přikázání? Byl jsi bedliv v poslušání slova Božího, v ovičení křest. anebo obého jsi zanedbával? Zdaž ranní i večerní modlitbu svědomitě jsi vykonal aneb jsi byl při tom lenivý, roztržitý a nepobožný? Zdaž oběti mše sv. býváš přítomen, i odpoledním pobožnostem i jiným církevním výkonům? Myslíš při svých pracech a zaměstnáních na Boha? Přistupuješ častěji k sv. svátostem pokání a oltární a s jakou přípravou? Mluvíš o Bohu rád a o těch věcech, jež Boha se týkají? Zpíváš rád písně zbožné či jest toho všeho u tebe opak? Kleješ, jméno Boží na darmo bereš, aneb se dušuješ? Nevyšla z úst tvých žádná přísaha a byt by to bylo jen jednoduchým způsobem? Jak jsi světil duj nedělní a sváteční? Snad hrou hříšnou, daremnými spolky, opilstvím a rozpustilostí jsi je potupil? Nekonalš takové práce, které Bůh a sv. církev zapovídají? Co jsi učinil pro okrasu domu Božího, stánku Nejvyššího? To otázky, které musí klásti člověk z ohledu k Bohu a jak s ohledem k bližnímu? Tu slyšte dále!

2. Zdali z lásky k Bohu etil a miloval jsi bližní své? Byl jsi jako syn a dcera svých rodičů, jako služebný svých hospodářů, jako učeďník a tovaryš svého mistra, jako podřízený svých představených, jako křesťan sv. církve poslušen? Či jsi jich tupil, jim se posmíval, je haněl a hanebně zradil? Zdali jsi synu a dceru den co den za své rodiče se modlil? Zdaž nikoho nepokoušel a k zlosti neponoukal? Neposmíval jsi se hluchým, němým, chromým aneb jiným neštěstím navštíveným? nečinil jsi jim cos zlého? Zdaž nikoho k hříchu jsi nesvedl aneb snad jeho špatné skutky nepochválil, kdež bys kárali měl? Zdaž opilstvím a lakomstvím nečinil jsi sobě pohromu na těle svém? Zdaž jsi byl čistý a mravný ve všech svých způsobech, řečech a skutech? Zdaliž jsi, jsa muž neb žena, nedomníval se, že tobě neslušné řeči a žerty dovoleny jsou, a byt by bylo jen pro vyrazení? Zdaž byl slušný oděv tvůj, aneb nahota odkrývala tělo tvé? Jak jsi

smýšlel o statku cizím? Zdaž jsi se nedomníval, že všechno obecné jest, a že z cizího můžeš sobě vzítí nějaké maličkosti? Zdaž jsi nečinil škody na polích, lukách, zahradách, lesích, domu i dvoru svého bližního? Zdaž jsi dělníku nezadržel mzdy své? Neutlačoval jsi chudé vdovy a sirotky? Neošidil, neoklamával jsi je podvodně? Zdaž spravedliv jsi byl v míře a váze, zdaž jsi nebyl lichvářem a dráčem svého bližního? Navrátilš cizího statku aneb zadržel? Zdaž věci kradené aneb zloděje nepřechovával jsi v domě svém? Zdaž příbytek tvůj nebyl stánkem nedovolených, hříšných a daremných schůzek, nočních potulek a jiné nepravosti? Jak jsi počínal sobě, zvěděv o chybách svých bližních? Zdaž s ochotou neroztrušoval jsi i pověst nepravou? Jak soudíváš o činech svého bližního? Zdaž jen špatnou stránku jejich povždy vyhledáváš? Nejsi-li ramenářem a nesvádíš-li lidi svými řečmi k nepokoji a nenávisti? Zdaž nepohrdáš svým bližním, protože snad od Boha méně nadán byl přednostmi těla nebo duše? Zdaliž co manžel neb manželka byli jste věrní sobě vespolek, jak jste sobě při oltáři Božím připověděli, čili jste porušili slibu, jehož jste sobě dobrovolně před Bohem a svými svědky byli učinili? — Aj, takto tázati se musí ten, kdož chce poznati stav duše své, v jakém se nalezá poměru k jeho bližnímu.

3. Avšak má člověk i povinnosti k sobě samému; a vzhledem k těmto tázati se má při zpytování svědomí svého: Jak jsi pečoval o duši svou, tento drahocený klenot Bohem udělený? Hleděl jsi poznati, co duši ušlechťuje a Bohu líbeznou činí? Hleděl jsi sebe poznati i povinnosti svého stavu, abys je mohl svědomitě vykonávati? Jak jsi měl péči o tělo své? Zdaž svévolně v nebezpečení jsi se nepouštěl? Zdaž závistí, obžerstvím, smilstvím a hněvivostí nepodvracels sílu a zdraví těla svého a neschopným se stával prací svých? Zdaž jsi o to měl péči, abys vezdejších potřeb dovoleným způsobem sobě opatřil? Zdaž jsi náležitě užíval statku, jehož tobě štědrotá Boží byla udělila? Či jsi jednak marnotratností jej prohýřil, aneb z lakomosti i před sebou uzavíral? Zdaž jsi hleděl čest a dobré jméno zachovati uprostřed bližních svých? Zdaž ale snad tobě na statku vezdejším, na cti a dobrém jménu, na tvém zdraví více záleželo, nežli na Bohu? Zdaliž neztrácíš důvěry, když se tobě zle vede? Zdaliž příliš se neraduješ, když štěstí tobě

přeje? Zdaž zachovááš posty od církve ustanovené, aneb snad k potupení církve a svědomitých katolíků v zapovězené dny požíváš masitých pokrmů? —

Aj takto sluší zaříditi zpytování svědomí; takto možno poznati, co na duši nemocného, křivého a hříšného jest. Protož tažte se i vy, posl. m., často k prospěchu svému: „Zdali já jsem, Pane?“ Jsem to já, který jsem tebe urážel, potupil a zlehčil. Těmi slovy se tažme nejen před sv. zpovědí, ale obzvláště i tehdy, když jsme buď v chrámu Páně kazatele slyšeli aneb v nábožné knize o nějakém hříchu, jeho ohavnosti a následcích byli se dočetli. A když poznáme náležitě hříchy své, když jako onen marnotratný syn v sv. evang. „sami v sebe vejdemo;“ pak zajisté podobně jemu oplakávati budeme bídu svou a vrátíme se k Otci, jehož jsme byli opustili, aby On, smilovav se nad námi, přijal nás v království milosti a skrze ně uvedl nás k životu věčnému. Amen.

Promluva

nad rakvi sestry Lucie ze řádu sv. Dominika v Řepčíně u Olomouce*).

Neplačte, nenaříkejte, neboť dívka ta nezemřela, nýbrž spí; tak promluvil jedenkrát K. J. k zástupu, a dovolte, abych aspoň několika slovy odůvodnil, že výrok tento platí též o dívce, u jejíhož hrobu právě shromážděni stojíme. —

I viděl jsem Beránka státi na hoře Sionu a s ním veliké množství, mající jméno Jeho a jméno Otce napsané na čelích svých; i zpívali píseň novou, píseň, již žádný jiný zpívati nemohl, následující Beránka Božího, kamkoliv jde. Tak píše sv. Jan, zvláštní miláček Páně, čímž dává nám na jevo, že Hospodin dal mu viděti tajemství, jež nám smrtelníkům zde na zemi zůstane neproniknutelným, že odhalil před ním oponu, kteráž zemi od nebe a věčnost od časnosti dělí. Ano ten učeďník,

jemuž popráno bylo dlíti a odpočívati na srdci Páně, viděl, když ještě na ostrově Pathmu v zajetí se nalézal, viděl nebesa otevřena, viděl slávu samého Boha a nepomíjející radosti svatých a vyvolených Božích, slyšel chvalozpěvy kůrů andělských, viděl i jejich nevýslovnou slast a blaženost, ale i viděl též, že jeden zástup Svatých přede všemi jinými zvláště jest vyznamenán, a nemoha toto vyznamenání ani jazykem vypověditi, ani pérem vylíčiti, praví toliko: a oni stojí kolem Beránka, majíce jméno Jeho a jméno Otce napsané na čelích svých a zpívají píseň, již žádný jiný zpívati nemůže, následující Beránka, kamkoliv jde, neboť to jsou oni, již život svůj v čistotě a nevinnosti K. J. zasvětili — panny a panicové jsou.

Ach! ano proto, milá sestro Lucie, proto nebeský ženich z náručí světa, abych tak řekl, tě vyňal, abys v zátíši klášterním stala se svou láskou, pokorou, nevinností, poslušností a trpělivostí tím hodnější nevěstou Jeho, aby i andělé o Tobě říci mohli: „Následuje Beránka kamkoliv jde.“ Ó milá sestro, nezávidíme Ti tohoto štěstí, tohoto blaha, přece však jen s bolem a zármutkem se s Tebou loučíme.

Vždyť sotva že vzácná v našich krajích, v naší zemi dosud nevidaná ratolest se stromu sv. Dominika do země byla vsazena, sotva že utěšeně počala vzrůstat a několik květů na ratolesti se objevilo, tu přichází Anděl Páně a jeden z květův — snad proto, poněvadž první květy bývají nejvonnější, nejvzácnější, nejlibeznější — trhá, avšak nikoliv, aby uvald, nýbrž, aby jím ozdobil trůn Boží, aby jím okrášlil nebesa — a hle, právě tímto libovonným, přetěšeným květem jsi Ty, drahá sestro naše; proto nezapomeň na zahrádku, do níž jsi byla vštípena, nezapomeň též na zahradníka, který s takou péčí Tě pěstoval. Ó nikoliv, slyším Tě odpovídati, nikoliv, nýbrž buďte přesvědčeni, že více vám prospěje po mé smrti, než jak bych byla mohla učiniti za mého života. — Ano proto ujistěni, které jsi nám dala krátce před svou smrtí, rádi loučíme se s Tebou s tím ubezpečením, že ani my na Tebe nezapomeneme.

*) Byla roz. v Praze dne 22. února 1870, dcera počestného měšťana a mistra pekařského J. Černého, studovala u chudých školských sester de N. D. u sv. Anny v Praze a vstoupila v říjnu r. 1890 do kláštera Dominikánek v Řepčíně na Moravě.

Otče náš!

(Z cyklu: Modlitba Páně.)

Z milionů denně retů
k nadvěznému Pánu světů,
vane vroucné: Otče náš!
Ty, Jenž sídlíš na nebesku
v moci, slávě, černém lesku,
pozdraven buď, Otče náš!

Dítka, sotva z lůžka vstává,
již ručičky pozvedává
k nebi, volá: Otče náš!
Ty, Jenžto jsi na nebesích
od andělů slaven v plesích,
budiž uctěn, Otče náš!

Dívka zbožná, jinoch jarý,
hned za jitra k nebi čarý
zpěv odsílá: Otče náš!
Ty, Jenž znáš i srdce hnutí,
i co duši tísní, rmutí,
veleben buď, Otče náš!

Muž i žena k nebi zvedá
dlaň mozolnou a tam hledá
silu u Tě, Otče náš!
Než po svojí spějí práci
toužně zraky tam obrací,
Ty kde sídlíš, Otče náš!

Stařec stříbrovlasý z lůžka
již i jeho milá družka
modlejí se: Otče náš!
Ty, Jenž všecko k svému cíli
vedeš, dej ať k Tobě pílí
duše naše, Otče náš!

Otče náš! zní v chýži, hradě,
na poli i v boru, sadě —
všude slyšíš: Otče náš!
Otče náš! tvor každý pje,
země celá, nebe chvěje
od zpěvu se: Otče náš!

Posvěť se jméno Tvé!

Co ve světě zbožných duší,
tolik srdcí mocně buší:
Otče, svět se jméno Tvé!
Na nebi i zemi všude
jednu všecko píseň hude:
Svět se, Otče, jméno Tvé!

Z jitra, za dne, za večera
pějí ústa tisícera:

Otče, svět se jméno Tvé!
V žalu, jase, bolu, plese
k azurné se výši nese:
Svět se, Otče, jméno Tvé!

A kde ještě známo není —
tam ať brzy zavzní v pěni:
Otče, svět se jméno Tvé!
Celý svět a každá duše
ve blahé ať volá tuše:
Svět se, Otče, jméno Tvé!

Kde nevěra ještě straší,
k nebi kéž se brzy vznáší:
Otče, svět se jméno Tvé!
Všecky, Pane, zaplaš bludy —
zní ať z každé všude hrudi:
Svět se, Otče, jméno Tvé!

Posilň všecky, kteří klesli,
by i oni k Tobě nesli:
Otče, svět se jméno Tvé!
Jedněmi ať chválí rety
járajíce všecky světy:
Svět se, Otče, jméno Tvé!

Svět se jméno Tvé, ó Pane!
vesmírem ať celým vane:
Otče, svět se jméno Tvé!
Svět se jméno Tvé, a všude
ráj zasvitne, kde znít bude:
Svět se, Otče, jméno Tvé!

Prok. Zaletěl.

Karel II. Rakouský, sodál Mariánský.

Píše Josef V. Kratochvíl.

Arcivévoda Karel, mladší syn císaře Ferdinanda I., byl, pokud víme, první, jistě ale jeden z prvních členů domu Habsburského, kteří se ku kongregaci Mariánské připojili. Po smrti císařově připadly mu země vnitřního Rakouska (Štýrsko, Korutany, Krajina) načež si zvolil za residenci Štýrský Hradec. Politické dějiny Štýrska hlouběji uvažovati nemíníce, upozorňujeme k tomu jen, kterak dědictví, jež Karel byl nastoupil, povolností Ferdinanda I. mnohonásobně protestantismu bylo propadlo. Nejenom valná část šlechty a měst od církve odpadla, ale i Hradec, residence sama stala se pevnou tvrzí nového učení s protestantskými kostely a ústavu. „Když arcivévoda vládu nastoupil,“ tak píše protestant Dr. Krones ve svých dějinách Rakouska, „bylo

v Hradci mezi 15000 měšťany sotva více jak 200 katolíků, dvůr v to počítaje.“ Uvážili-li se ještě stále hrozící vpády Turků, jakožto i za každou pomoc navzájem činěné požadavky protestantů, poznají se snadno těžkosti, s nimiž mladému arciknížeti bylo zápasiti. I v nejbližším jeho vřkolu, v krucích dvorních, byli přemnozí v nové učení zapleteni, tak sice, že když ze služebního poměru svého arciknížete do katolického chrámu doprovázeli, do téhož nevstoupili, nýbrž venku návrat pána svého očekávali, tím více ale jeví se nám příklad Karlův jako vzácný příklad, skvělý důkaz věrnosti u víře a pevnosti vůle.

Nechť si protestanté i veřejně na sněmu hrozili, ano „příznaky hněvu Božího“ hrozili: mladistvý vladař zůstal pevným a těmi „příznaky“ odstrašiti se nedal. Poznal až příliš záhy, jak sám Dr. Kroner píše, „že v snahách stavů protestantských pro evangelium i boj proti vrchnosti zemské a zákonům jejím se skrývá;“ poznal, že katolíci jsou nejistější podporou trůnu, a proto také, ač nebyl dosud 30 let star, byl té zmužilé odvahy, že Jesuity — k nemalému ustrnutí přívrženců novopečeného učení — do residence k sobě povolal. „Kázání postní nesmí u mne tím méně scházeti,“ tak píše arcikníže P. rektoru kollegia vídeňského, „poněvadž podvodníci všeho vynakládají, jen aby ještě těch něco málo věrných získali a tak tu poslední stopu víry katolické vyhladili. Abych zlu tomu předešel, jest mojí nejpřednější péčí. Od Tovaryšstva Vašeho očekávám k tomu silné podpory.“

V prvních letech vlády své byl Karel ještě svobodným. Sice již za císaře Ferdinanda kolovala pověst o spojení jeho s královnou Alžbětou Anglickou; i císař Maxmilian II. plán ten podporoval; když ale Alžbětín vyslanec Leicester s podmínkou se vytasil, že by arcikníže náboženství své musel zaměnit, obdržel ihned od téhož následující odpověď: „Jak můžete se jen pomyslením na mne odvážiti, abych prvním z rodu svého byl, který by se náboženství, v němž moji předkové tak dlouho žili, a vedle něhož žádné jiné neuznávám, tak bídně vzdal!“ Tím bylo vyjednávání přetrženo. — Dne 26. srpna r. 1571 konalo se ve Vídni zasnoubení jeho s vévodkyní Marií Bavorskou, a brzy po té, na počátku měsíce září, následoval slavný její vjezd do sídelního města Hradce. Sňatek ten byl šťastným a významným jak pro dům Habs-

burský, tak i pro celé Rakousy. Neboť, jak Jindřich z Hurtru v díle svém „arcivévodkyně Marie, obraz křesťanské kněžny“ dobře podotýká, nadána byla tatáž dary ducha i srdce a spojovala řídskou zbožnost se vzácnou odvahou, tak že nejenom manželovi svému v započatém díle protireformace byla hlavní podporou, ale i právě náboženským a rytířským vychováním syna svého, pozdějšího císaře Ferdinanda II., který veškeré rakouské dědičné země pod žezlem svým spojil, upevnění a rozšíření katolicismu založila.

Arcivévoda Karel byl s manželkou svou pevného přesvědčení, že katolickému vladaři a katolické kněžně nedostačuje, když sami jen katolicky věří, aniž by vedle toho pravou víru Kristovu v zemi své nepodporovali.

Sotva arcivévodkyně r. 1571 do dvorního hradu v Hradci přibyla, rozkázal Karel nejv. hofmistrovi, aby do služeb jen osoby katolické přijímal. V příštím roce, 1572, konal se v Hradci opětně průvod Božího Těla — po třiceti letech zase poprvé; r. 1573 odevzdal arcivévoda Jesuitům správu katolické městské školy, kterou brzy 200 žáků navštěvovalo, a která, jak Kroner vypráví, byla znamenitou vymožeností církve římské. Neboť tak daleko to v Hradci došlo, že městská rada návštěvu katolických kostelů trestem stihala a měšťany přemlouvala, aby žákům Jesuitů přístřeší neposkytovali a katolickým řemeslníkům přijetí a práci odpirali.

Rozumí se samo sebou, že otcové Jesuité brzy pro studující mládež Hradeckou založili kongregaci Mariánskou, která tak v brzku vysoko se povnesla, že r. 1582 zvláštního papežského potvrzení se jí dostalo — tedy ještě několik let před vydáním bully Řehoře XIII. „Omnipotentis Dei,“ kterouž kanonické zřízení Mariánských sodalit všeobecně na celém okrsku zemském bylo sankciováno.

K Mariánské kongregaci přistoupení arcivévoda nemeškal. A jak vážně tuto věc kníže pojal, poznáváme nejlépe z vlastních slov protestanta Kroner-a; týž píše: „Tovaryštvem Ježíšovým pěstovaný kult Mariánský stal se vždy rozhodnějším prostředkem sjednocení se proti lutherismu, zvláště podporou z nejvyššího místa.“ Kongreganisté Hradečtí těšili se brzy takové pověsti, že žádný katolík bez přítomnosti některého sodala Mariánského ani umřítí nechtěl.

Byť by nyní snahy a námahy protestantův směřující k využitkování politického postavení Karlova témuž sice větší zkoušky připravovaly, Karel v díle protireformace pevnou rukou pokračoval. Odstranil protestanty z dvorních hodností, vypudil mnohé kazatele ze země a tisíce protestantských spisů kázal spáliti.

Nejdůležitějším dílem ale bylo založení hradecké university r. 1586. Tutěž odevzdal panovník Jesuitům, aby svými morálními a duchovními prostředky víru katolickou rozšiřovali. — Kdyby se arciknížeti snad úplně nepodařilo, katolickou víru v zemích jeho znovu úplně k životu přivésti, tož přece položil základ k tomu; syn jeho Ferdinand II. dílo dokončil.

Z toho všeho poznali jsme Karlovův život náboženský. Zbožnost zdědil po otci svém Ferdinandu I. Dobře podotýká Hurter, že náboženské smýšlení arcivévody úplně manželce jeho odpovídalo, kteráž také dětině a věrně přísnému přesvědčení katolickému byla oddána. Byl-li na cestách, či churav aneb prací zanesen — začínal arcivévoda každý den mši sv. Již od útlého mládí zvykem mu bylo, když do chrámu Páně vstupoval, říkati „In manus Tuas, Domine, commendo spiritum meum; redemisti me!“ V dny sváteční obceval vždy kázání, jsa tak tichým ale výmluvným příkladem. Nikdy processím se nevyhýbal a často vidán byl s manželkou svoji kleče a plačky k Bohu se modliti.

Proti utrhačným řečem a rouhání se Bohu vydal trestní zákony. Již jako mládenec odměnil nějakého kejklíře, který jeho a vůkolí jeho nectně chtěl baviti, přísným pohledem doprovázeným citelným políčkem ve tvář. Rovněž žil Karel v mravní čistotě a střidmosti. Po bezvadném mládí následoval křesťanský, ctnostný mužný věk a skutečně blažený konec.

Mezitím co arcivévoda na posilněnou zdraví s rodinou svou meškal v Mannersdorfu u Laxenburku, spůsobili protestanté v Hradci nepokoje. Ač nemocen, chtěl se do residence navrátiti. Vzhledem k důležitosti věci, která ho očekávala, ubíral se domů skrze Maria-Cell, kdež s manželkou svoji a s dítkami před milostným obrazem svatě Svátosti nábožně přijal. Tu již zachvácen byl zimnicí, avšak přece v chrámě přes slavnou mši sv. a kázání vytrval. Další cesta byla velmi obtížná, a lékařové ihned při příchodu jeho do Hradce prohlásili zdravotní stav jeho za velmi po-

vážlivý a po několika dnech za beznadějný. Od té chvíle nechtěl nemocný o ničem vezdejším ani slyšeti a žádal brzy svatě svátosti umírajících. Žádné slovo stesku nepřešlo přes rty jeho a když se ho manželka tázala, jak se mu daří, odpovídal: „Jak Bůh chce!“ Útěchy a posily nalézal v pomyšlení na utrpení Krista Pána a v přímluvě „ctné, vždy čisté a neposkvrněné Panny Marie!“ Často modlil se střídavě s knězem a opakoval s vroucí zbožností obvyklá slova: „In manus Tuas, Domine, commendo spiritum meum! Redemisti me!“ Slechetný kníže ten zemřel pak 10. července r. 1590 ve věku 50 let, jako skvělý vzor víry a oddanosti v Prozřetelnost Boží — v životě i ve smrti ozdoba kongregace Mariánské v Hradci, jako zářivý příklad pravé a účinné úcty k Matce Boží. A ještě podnes, po 300 let žije památka jeho v celé kongregaci v uctivé paměti, ještě po 300 let jest příklad tohoto pryního sodala z domu Habsburského mocnou pohnutkou všem, kdož v lůně kongregace úctě Nebes Královny byli se zasvětili!

Maria Felicia Orsini.

(Obraz životopisný načrtl V. Rubricius.)

(Pokračování.)

Byl máj léta 1617. Nové jaro zemi krylo přestkvoucím kobercem zeleným. Čím dále příjžděli na jih, tím čarokrásněji stkvěly se květy, tím stkvostnějšími byl vzduch i krajina. S rozkoší napájela se Marie Felicia vůni, která upomínala ji na drahou její jižní vlast, na Itálii slunnou. Cesta rozkošnou přírodou, naděje v brzké shledání s drahým chotěm, vše to naplňovalo srdce její velikým vnitřním blahem a vroucí vděčností. Pochod Langdokem podobal se jízdě vítězoslavné.

Bylť kdysi Jindřich z Montmorency se slávou velikou jako místodržitel zde přijat. S tím větší něhou hledělo obyvatelstvo nyní ctnostné jeho chotě vstříc, v pevné naději, že bude krajiny té pravou dobrodějkou.

Brzy octlá se Maria Felicia v kruhu zcela novém. Choť její přál sobě, aby převzala vřehní správu domu i statků. Veliké to zajisté břímě pro tak mladou paní.

Nejprv ustanovila nejpotřebnější úřadníky. Vymezila jim pevně jich službu.

Slibila, že vždy ochrany její nadíti se mohou, pokud věrně plníti budou své povinnosti. Avšak nepořádku a nekázně že trpěti nebude. Ihned zkoumala dosavadní dům chotě svého, poněvadž zdál se jí býti nepřiměřeným, chtěla jej obmeziti.

„Máš dvacet čtyři pážat. Polovice jich bylo by s nadbytkem.“

„Nemožno,“ odvětil vévoda, „měl jsem vždy tolik pážat.“

„Hleď,“ pravila něžná jeho choť, „to byla by nesrovnalost mezi domem mým a domem tvým. Já mám jen šest pážat.“

„Drahoušku můj,“ zvolal s úsměvem vévoda, „v tom snad jednalas poprvé ve svém žití nesprávně. Musíš to opět napravit. Ježto však již skutečně jen šest pážat máš, nech mně alespoň počet pážat mých, aby tím jakási rovnováha mezi námi byla zjednána.“

Maria Felicia s úsměvem podala se svému chotě.

V době krátké konal vzorný její příklad pravé divy. Poddaným svým jevila vzácnou upřímnost. Pravila, že nikdy za zády přijímati nebude žádných žalob neb pomluv, pokud se o nevěrnosti jejich sama nepřesvědčí. Právem žádala od lidí svých poslušnost a pořádek vzorný.

Naproti tomu moudrá tato paní sobě samé určila jistá pravidla, která by každé řádné hospodyně i ve dnech našich vzorem býti mohla. Tak na příklad stanovilo jedno z pravidel těch, že řádná hospodyně nemá služebnictva svého často napomínati. Napomíná-li, má se to státi klidně a nikdy slovy urážlivými. Když napomínáme, pravila, nemáme při tom dělati zlého obličejů. Jen dětem ukazují se zlé obličejy, když stíjíci je chceme něčeho hodně osklivého. Chceme-li někoho v dobrého a šlechtetného přetvořiti, nesmíme při tom sami sebe zpítvořiti.

Přihlížela bedlivě k různostem povah a jevila se velice důmyslnou a trpělivou. Poněvadž prála sobě, aby lidé co nejméně mimo dům rodinný se zdržovali, jakož i aby neděle špatnou zábavou neznesvěcovali, vynaložila vše, aby jim dům jejich pokud možno nejpříjemnějším učinila.

Největší příčinou různic a svárů jest v malých městech, jak povědomo, pomlouvačnost žen a záliba jejich v nádherném šatství. I zde předcházela Marie Felicia příkladem vzorným. Nosila jednoduchý ale vkusný šat a brzo řídili se i ostatní paní v Langdoku příkladem jejím. Navštěvovala

těž často společné dychánky jejich a dovedla zde přirozeným důvtipem a spanilomyslnou něžností, kdykoliv nějaký hovor pomluvačný začal, obratně zavéstí jej do jiných kolejí.

Jakmile usadila se v Langdoku, bylo prvou péčí její, aby oběžníkem po celém kraji věděti dala, že každý potřebný nalezne v ní podporu. Rovněž dala sluhům svým rozkaz, aby prohledali města i vesnice a pátrali po chudých a opuštěných. Tím ukázala nový obor působnosti vznešeným paním langdookým, obor dobročinnosti totiž, ve kterém lepší našli zálibu, než v bývalých bezúčelných svých zábavách.

Zvláštní pozornost věnovala péči o vychování dítek. V domácnosti své hojně obklopila se dětmi a slibovala každému z poddaných dobrou odměnu, kdo by se ujal dítky opuštěného, je vedl a ovičil.

Všecko smýšlení, všecko mlvení, všecko konání její vrcholilo v přesvědčení ryze křesťanském, že víra bez skutků jest mrtva, že člověk statky obdařený jest povinen sloužiti chudým a že spravedlnost Božská nás zodpovědnými činí za všecku bídu a strast lidí hladových, opuštěných.

Za každé doby jen jediný jest klíč, jímž s úspěchem rozluštíti možno palčivou otázku společenskou. Klíčem tím jest milosrdí. Ano milosrdí a to až do našeho posledního vzdechu! Milosrdí nijak nevyklučuje spravedlnost. Právě naopak ti jsou nejvíce milosrdní, kdož proti hříchu vedou nejtěžší boj, kdož k sobě jsou nejpřísnějšími. Ne méně šlechtetný byl i choť Marie Felicie vévoda Jindřich.

Štědrost jeho někdy způsobem neobvyklým razila si cestu. Tak kdysi jel v průvodu několika důstojníků silnicí. Tu spatřil tři nádeníky, kteří pod stromem olivovým klidně odpočívali. Mistodržitel pozoroval je nějakou dobu. Pak poručil zastaviti. Šel přímo k nim. Aniž by se jim byl prohlásil, k velikému překvapení takto je oslovil: „Zdá se, že se vám zde velmi dobře vede, milí přátelé. Nuž rcete mi zcela upřímně, jste všickni tři skutečně šťastni?“ Dva odvětili, že jsou úplně šťastni, ježto mají práce s důstatek, hodného pána, řádné ženy a milé dítky. Třetí mlčel. Když vévoda mu domlouval, pravil: „Já nejsem tak šťasten, jako moji soudruzi. Zdědil jsem kousek pole, leč bylo prodluženo. Proto prodali mi jednoho krásného jitra mé děti. Ach,“ pravil dále, když vévoda na

něho soucitně hleděl, „kdybych měl padesát zlatáků, zpět bych si koupil své pole a byl bych i já šťasten. Avšak, který bloud dal by mi tolik peněz!“ — „Já,“ odvětil Montmorency vesele. Zavolal svého podkoního a poručil mu, aby muži tomu žádaný obnos ihned vyplatil. Pak spokojeně usedl do vozu, řka: „Jak mne to těší, že na tak malém kousku země vidím vedle sebe tři lidi šťastné.“

Ký div tudíž, že jméno Montmorency tak radostně a nadšeně ozývalo se po celém kraji langdoksském.

S čelem pochmurným přijímal milovník králův hrabě Lyiné zprávy o oblíbě, která pro vévodu Montmorency mezi lidem úžasně se zmáhala. Vědělť dobře, že místodržitelé třeba jen, aby se ukázal a mládež na poli zahazovala ryče a motyky a běžela za ním. Jednou jej jistou vesnicí. Polovice obyvatelstva táhla za ním s hlučným hlaholem: „Nechť žije náš vévoda!“ I nebyli k zapuzení. Jak staří vysloužilí vojínové tak i mládež nedospělá, jásali mu vstříc. Když pak zlato mezi ně házeli, volali: „Ne Tvé zlato, Tebe sama chceme.“ Lyiné znal dobře chytrým vyprávěním takových výjevů vzbuditi žárlivost královu.

Uplynula řada let, v nichž vévoda králi svému v četných vítězných válkách veliké služby byl prokázal. Několikrát byl život jeho ohrožen, ale vždy dobrotivý Bůh na vroucí prosby choti jeho, při životě jej zachoval. — Úžasně stoupala sláva jeho. Hodnost od hodnosti šel výš a výše. I papež sám vyznamenal jej za zdatné a rázné hájení zájmů křesťanských zvláštním listem. Paříž uvítala jej vždy jako vítěze. Slavnost na slavnost oslavovala jeho vítězství válečná. Maria Felicia, která po návratu chotě svého opět zotavovati se počala, musila všech slavností těchto účastniti se, což velice ji unavovalo. Pročež s radostí zdravila den, kdy po boku chotě svého do Langdoku se vracela. Zde naskytovalo se šlechtitným manželům bohaté pole, aby konali vzácné skutky milosrdí i lidu i kraji válkami ochuzenému.

Teprve nyní, když Maria Felicia hrdinu svého bezpečně doma uschovaného měla, těšiti se mohlo šlechtitné srdce její ze psaní, které jí kdysi král v nepřítomnosti vévodově byl zaslal. I předčítala je rozradostněná choti svému: „Výtečné služby, jež kmotřenec můj, vévoda z Montmorency za každé příležitosti zemi naší prokazuje, zavazují mne, bych projevil Vám z toho ra-

dost svou svrchovanou. Když vedl vojska má z Piemontu do Savojska, chtěl nepřítel cestou jej napadnouti. On statečně mu odolal. I pobil zde 800 vojáků a zabil jich 200, mezi nimi i prince Doria, jež poranil. Mimo to dobyl vlastní rukou 19 praporů a stal se pánem bojiště. Bohu díky, že sám nebyl raněn. Radujte se se mnou! Jsem mu za hrdinské skutky jeho zavázán, jak jen panovník poddanému svému zavázán býti může.“

Následující léta míru využitkována byla ku konání skutků milosrdných, čehož nyní též Jindřich s radostí se účastnil, ježto po tolika zkušenostech a po tolika bojích lesk slávy světské dřívějšího kouzla svého pro něho pozbyl. Život pln práce opravdové a stálý, nerušený styk s chotěm milým, vše to působilo na srdce vévodkyně. Dnové plynuli jí tak příjemně, tak rychle, že často v něžném svědomí svém výčitky sobě dělala, zda nezapomíná pro stálé blaho na Boha svého.

Avšak mír netrval dlouho. Opět byla krajina Langdokska navštívena válkou s Hugeny. Jindřich po mnohých vítězstvích stoupal v přízni i země i krále, kterýž doručil mu sám hůl maršálskou, řka, že hůl ta nemá sloužiti jemu ke cti, nýbrž on jí.

Avšak přízeň dvorská netrvala dlouho. Právě toto vyznamenání a způsob téměř královský, jakým místodržitel kraj Langdokský ovládal, staly se zdrojem zášti a příčinou, aby dalšímu vlivu jeho zabráněno bylo.

Mladší bratr králův princ Gaston z Orleanu trpce uražen tím, jak král s vlastní matkou nakládal, vzdáliv ji ode dvora, odešel též od krále. Chtělť utvořiti stranu, která by vlivu při dvoře tehda panujícímu pevnou položila hráz a pokoušel se o to, aby do víru toho nebezpečného strhl i vévodu Jindřicha.

Zpráva ta polekala vévodkyni. Se vši rozhodností stavěla se proti všemu, co by jen stín nevěry proti králi na sobě mělo. Jednoho jitra přinesl vévoda Marii Felicii do komnaty psaní prince Gastona, v němž tento psal: „Přijdu k Vám, v nějž jedinou naději kladu. Vy, jen vy můžete zachrániti mne, aniž byste tím zničil sebe.“

S živým nadšením hleděl Jindřich choti své záležitost princovu v nejlepším vyličiti světle. Leč darmo. Vévodkyně nebyla k utišení. K bolesti tělesné, která na lůžko ji upoutala, družil se nyní i krutý žal duše.

(Pokračování.)

V zajetí.

Napsal *Bohumil Brodský.*

(Pokračování.)

K půlnoci vyplul měsíc nad lesy a ozářil jizbu, v níž Markéta dlela, svým mdlým světlem. Než s jakou radostí ho vítala. Přistoupila k oknu a dívala se na ty milé lesy, ozářené stříbrem měsíčního světla. Každá koruna zářila jak obrovský drahokam obestřený chvějícím se závojem. dole stíny kladly se dlouhé a měnící své tvary jak řada pohyblivého se mužstva. Na druhou stranu třpytila se tisícerymi barvami Vltava. Buky a duby na březích roustoucí stáplely v ní své stíny a skály zdály se tvořiti v jejím řečišti nedohlednou prohlubeň. Vše bylo tak krásné, uchvacující, velkolepé. Ano, krásná byla Ostromeč, krásné její vřkoly. Škoda, že zloba lidská i ze zdí hradebních vypudila ten pěkný soulad.

Kochajíc se pohledem tímto trávil Markéta hodinu po hodině. Všude již bylo ticho, jen kroky rozestavených strážů občas rušily velebný klid. Kránu přemohla Markétu únava. Položila se do kouta a usnula. Probouzela se sice každé chvíli, přece však, když při hluku, jenž z nádvoří a komnat se jitra ozývá se počal, se probudila, cítila se kratičkým spánkem zotavenou.

Zároveň však dostavil se hlad. Cítila nyní Markéta, že nemůže potravu odmítnuti. Soslábla by a pak teprve by se stala hříčkou v rukou nepřátel.

Proto, když za nedlouho ozvalo se z venčí volání a ona dle hlasu poznala Hvězdu, šla otevřít. Meč si však k oknu skryla a sotva dvěře uvolnila, nazpět uskočila. Hejtman vešel do vnitř a zamračen se jí tážal, jak se jí líbila noc ztrávená uprostřed vojska jeho.

„Vyspala jsi se již ze své tvrdosijnosti a budeš jísti?“ otazoval se ke konci.

Markéta neodpovídala mu ničeho.

„Zdá se mi, že tak rozhodně neodporuješ, jako včera. Vždyť jsem dobře tušil, že čas vše zmírní. Pošlu ti jídlo, buď však přívětivější k poslu než včera, nebo naše ženy by se mne ptáti přestaly, jak se k tobě chovají mají a pak bych tě ani já nezachránil.“

Vyšel ven a za chvíli vešla do vnitř vysoká žena táboritská, nesouc na kusu dřeva napichnuté kouřící se maso.

„Tu jez, chceš-li,“ řekla tvrdě. „Svým panským zvykům musíš odvyknouti.“

Položila maso na stůl a odcházela. Z počátku cítila Markéta ošklivost nad tím neuhledným masem. Přemohla však odpor a chopíc se masa, jedla. Chutnalo jí a když Hvězda vešel do vnitř, viděl, že málo zbylo.

„Vidíš, že mezi námi není zle,“ smál se uštěpačně. „Za čas budeš také v kotli vařiti a rukama jísti. Přišel jsem se tě také otazovati, povolila-li jsi ve své zatvrzelosti. Zítřka půjdeme se po vůli podívati, dalo-li by se tu nějaké panské sídlo vypáliti a snad se sem více nevrátíme. Mluv tedy. Chceš tu býti zavřena, či na svobodě požívati veselého života?“

Bližil se k ní, ale hned ucouvl. Spatřil v ruce Markétině meč.

„Aj, beránek ukazuje rohy,“ pravil kysele. „Nepomůže ti ta ohánka nic, vyrazím ti ji z ruky a pak učiním, co chci budu.“

„Jakmile se ke mně přiblížíš, probodnu se sama,“ řekla pevně Markéta nasazující meč k srdci.

„Taková tedy jsi! Kdo by to v tobě hledal. Nech jen, vidím, že musí někdo jiný ti hlavu napravit. Však on Zákon toho lépe než já dovede.“

Odcházel, aniž by Markéta jeho vyhrůžce byla porozuměla. Za chvíli vstupoval však opět, veda sebou onoho vysokého ryšavého muže, jenž včera na ni do okna hrozil.

„Tu ti, bratře, odevzdávám zajatou,“ pravil k němu Hvězda. „Ručíš mi za ni svou hlavou. Buď však na ni opatrným. Jest na všechny řasy chytrou a zbraň má při sobě, kterou probodnouti se hrozí, kdykoliv se k ní přiblížíti chce. Přejí si, aby byla zdráva a bez pohromy uchována, dokud se na Tábor vraceti nebude. Pak ji z tvých rukou požadovati budu. A ty, tvrdohlavá panno, měj se na pozoru. Od zítřka bude pánem tvým přítomný hejtman Zákon. Naši o něm praví, že nemá srdce. Nebude k tobě tolik povolným, jako já. Nenčiní ti však ničeho, budeš-li klidnou. Rozhodneš-li se, že mi chceš po vůli býti, oznam to jemu a on za mnou posla pošle. Vráťím se pak hned a mistr Jan ze Želiva učiní tě ženou mou. Pamatuj si vše dobře, protože více s tebou mluvíti nebude. Preješ si něčeho?“

„Od tebe nechci ničeho,“ hrdě odpověděla Markéta.

"Také dobře," usmál se Hvězda jizlivě. "Dej Zákone ji tuto jizbu upravití a mimo jídla ať nikdo k ní nevětročí."

Odešel a Zákon, změřiv prve Markétu potupným pohledem, ho následoval. Pěkné to vyhlídky se ubohé dívky otvíraly. Po jednom zlu mělo přijít jiné horší. Než, snese i toho. Důvěřovala v Boha, že ji nepustí a vzpomínka na otce a Stajíce byla jí sladkou útěchou. Této noci spala již klidněji, za to ráno probudila se ještě za šera.

Na nádvoří panoval již hluk a křik. Táboritští chystali se k dalšímu pochodu. Vozy zapřažené a mužstvo v houfích vycházelo ze hradu. Malá část mužů a několik žen zůstalo uvnitř, mezi nimiž Zákon, který s hradeb díval se na odchod svých přátel. Brzy zmizely zástupy v lese a jen hluk v lese se tratičí označoval jich cestu.

Ti, jenž v hradě zbyli, dali se do práce. Klády z příkopů nahoru tahali, parkán opravovali a bránu spravovali. Na zdi houfnice vynesli, připravující vše, aby k odražení nepřítele vždy hotovi byli. Markétě ženy do jizby lože vnesly a jídlo podaly, ponechavše ji pak o samotě. Slyšela, jak ji uzamykají, aby utéci nemohla. Rozplakala se znovu, tišena jsouc tesknoutou a obavami do budoucna. Bude vysvobozena, či podléhne? Těžká odpověď pro ni v okolnostech tak trudných. —

Tak mijel den po dni. Ničeho se neměnilo. Co den slyšela hrubé výkřiky hejtmána Zákona, jenž s posádkou hrad ještě více opevňoval, aby byl nedobytným. Když byl s prací tou hotov, počal občas s větší částí posádky opouštět tvrz. Markétě stala se nápadnou občasná tichost hradu a poněvadž neměla ničeho na práci pozorovala. A tu viděla, kterak Zákon se svým lidem v rozličné doby dne vracíval se do tvrze. S nimi zároveň přijížděly vozy plné rozmanitých věcí. Po takovém návratu bylo vždy na Ostromeči bouřливо. Posádka hodovala a pila až mnohdy hnusno bylo divati se na to, co se potom dělo. Z toho poznala, že Zákon zabývá se mimo střežení hradu také loupením. Nevěděla ovšem, že jest týž hejtmán svým lupičstvím po Čechách proslulým a dobře bylo pro ni, že toho nevěděla. Chvěla by se pak každé chvíle o svůj život a ještě hůře nesla zajetí své u vědomí, že lupič jest pánem nad ní.

Ostatně Markéta měla nyní klid. Jen

dlouhá chvíle stále více ji trápila. Dříve byla zvyklá práci, nyní však zahálela. Odhodlala se tedy a jednoho dne, když přinesla jí jídlo žena, jež se jí zdála býti ze všech nejmírnější, žádala tuto, aby ji něco ku práci dala. Žena bez zlosti se tázala, co chce dělati. Rekla, že vše, ať jest to cokoliv. Přinesla jí tedy oděvy své i dítek svých a Markéta s chutí dala se do práce šijíc jako nějaká krejčíčka a upravujíc oděv jak uměla a mohla nejlépe.

Tím naklonila si ženu docela. Záhy přišly i jiné ženy a dosti zdvořile ji žádaly, aby také pro ně různé věci udělala. Neodepřela žádně a práce stala se jí mocnou pružinou v malátné ochablosti samotou přivoděné. Za odměnu přinesly jí písmo svaté, které jedna z nich měla z lupu v některém klášteře. Jak děkovala Markéta otci svému, že ji čísti naučil. Četla v prázdných chvílích a jsouc od malička zbožnou, nalézala v písmě zdroj útěchy. Před Zákonem ovšem musilo vše ukryto býti, poněvadž přísně zakázal každému s ní mluvití a mimo jídla něčeho ji poskytovat. Jelikož však cele loupežemi zaujat byl, neměl času o Markétu se starati. Jen někdy mezi dvěře jizby její vstoupil a potupným hlasem se jí tázal, má-li již pro Hvězdu vzkázati, pronášeje při tom rozličné nestodné vtipy. Neodpovídala mu a on s láním odcházel.

V trudném zajetí, jejím mizelo léto a již i podziměk počal se blížit ke svému konci. Nastávali syhřaví dnové plny mlh, které v hustých kotoučích z Vltavy a Mastníka vystupovaly. Markéta byla stále sklíčenější. Její mysl jindy živá upadala v tudnomyslnost. Kdyby aspoň něčeho o svých milých se dověděla, byla by veselejší, ale dosud po nějaké zprávě ani vidu ani slechu.

Až jednoho dne dostalo se jí radosti, která probudila v ní naději na lepší budoucnost a na vysvobození z hnusného zajetí.

Zákon totiž odešel s chasou na lup a ženy pohnuty jsouce úpěnlivou prosbou Markétinou dovolily jí ven na nádvoří vyjít. Ti z posádky, kteří doma zůstali, nebyli tak tvrdí, jako oni, kteří odešli, poněvadž Zákon vybíral si ke svým výpravám muže nejotrlejší a nejdůležitější. Když tedy byly ženy muže své uchlácholily, vyvedly Markétu ven. S jakou rozkoší dýchala volný vzduch. Růměnec vrátil se jí na lice a oči zaleskly se tichou radostí.

Vystoupila až na hradby a tu rozhlížela se po kraji. Zapomněla na vše a těšila se z pohledu toho, jenž tak často dříve bavival ji celé hodiny. Pojednou zadívala se na protější skály za Vltavou do výše se pnoucí. Zdálo se jí, že tu vidí kohosi slézati mezi křovím. Napjala svůj zrak a pozorovala. Teď se postava ona vydrala z houští a postavila se na vyčnívající kámen.

Dech se v Markétě stajil. Čím dále totiž na muže onoho patrila, tím určitěji rozeznávala, že jest to on, Stajic. Ano, teď mává baretem. Vztyčila se také, aby ji spatřiti mohl. Jak ráda by skočila s těch zdí a spěchala mu vstříc s otevřenou náručí. Žel Bohu, že marným by to bylo. Ale sama přítomnost Stajicova svědčila, že na ni pamatuje, hrad střeží a o ni se stará. Byla přesvědčena, že v příhodné chvíli přispěchá, aby ji vysvobodil. Stála tak dlouho a mysl její okřivala. Byla by snad setrvala na hradbách až do noci, kdyby jeden z čeledí, pozoruje její nápadné chování, na ni nekřikl a neporoučel, aby dolů sešla. Obávajíc se, aby Stajic zpozorován a pronásledován nebyl, uposlechla a odešla do své jizby. Teď však každé chvíle se těšila, že bude zachráněna.

V hradě nikdo netušil, že bývalý Ostromečský purkrabí tak blízko tvrze byl. Dominant se Zákon a všichni, že se nikdo neodvážil pokusiti se o vyrvání Ostromeče z rukou Táboritů.

Na počátku zimy přišel z Tábora na Ostromeč posel s rozkazem, aby část posádky na Tábor se odebrala. Zároveň přinesl smutnou zvěst, že vůdce bratr Jan Žižka z Trocnova život svůj u Příbyslavi dokonat. Z toho povstal na hradě nárek a zmatek. Tušili Táboritští, že smrti Žižkovou počíná úpadek Tábora. Nikdo nedovedl tak všechny strany pohromadě držeti a vítěziti, jako on. Dovéděli se sice, že Prokop, příjímím Holý, ujal se vedení Tábora a ačkoliv věhlas tohoto znali, přece se neupokojili. Nebyť to více Žižka. Sám Zákon chodil zaražený a smutný, obávaje se, že teď nebude více jméno Táboritské tak mocné, aby pod záštitou jeho svobodně mohl loupiti. Přestal vycházeti na lup a mrzutě ve tvrzi seděl, popijeje medovinu a naplňuje hrad svým klením a nadávkami.

Než smrt Žižkova neměla pro Tábor tak velikého účinku. Rozštěpily se sice strany, které se mezi pod obojimi již za života Žižkova tvořily, nyní tím zřetelněji, ale činnost Tábora stejnou zůstávala. Zá-

kon na Ostromeči počal volněji oddychovati a kolem Nového roku chystal se opět někam ke Mníšku, aby tu své prázdné kapsy a sklepy naplnil.

Posádka po jeho odchodu zůstala velmi slabou a přijíti jen poněkud silný a odvažný útočník s malým počtem mužstva byl by se Ostromeče zmocnil. Nikdo toho však netušil a Markéta, jež by bývala mohla zprávu dáti, byla pečlivě střežena, jelikož každé chvíle příchod hejtmana Hvězdy očekávali.

Zákon, spoléhaje na pověst svou, která každého k odporu zastrašila, loupil zatím svobodně po dědinách kolem Mníšku. Pověst o něm naplňovala kraj zděšením a hrůzou. Lidé utíkali před jeho tlupou, zanechávaje své příbytky a věci v nich volnému jeho loupení. Tento zdar učinil Zákonu odvážlivějším, než opatrnost kázala. (Pokračování.)

DOPIS.

Z Uhlířských Janovic.

(Vzpomínky další na Aš.)

Když se někomu něco nepříjemného přihodí, když se někdo v nějaké nemilé situaci ocitne, říkává se o něm, že má smůlu, že jest v bryndě nebo též — v kaši. To zajisté plným právem platí i o každém, kdo to neštěstí má, že přijde do duchovní správy do Aše, bez odporu nejobtížnější to štace v celé naší arcidiecési, ba snad v celých Čechách. A je-li nešťastník ten ještě Čechem, pak jest v pravdě dvakráte politování hodným a právem může se popisovati, jak já to vždy skoro činival, N. N., kooperátor „v (k —) Aši“. Jako pak z kaše každý co nejdříve vyškrabati se hledí, tak i všickni a zvláště čeští páni páteři hleděli co nejrychleji opět z (k —) Aše se ztratiti, až já opět tam celé dva roky vydržel! Ačkoli mne přesprávilná práce tam při mém slabém organismu dosti zmáhala, přece nezadal jsem po prvním roce ani za přesazení a ani, kdyby jen poněkud to bývalo mohlo býti, nebyl bych tak brzy odtud šel. Bude to zajisté mnohému velmi divné, a bude snad sama sebe se tázati, co mne mohlo k takové štaci obtížné a nevděčné vábiti, jak jsem jenom mohl chtítii působiti tam, kde — nemluvě o bojích a srážkách ze strany protestantů — i sami rodáci moji, jak v posledním listu

připomenuto, mně a vůbec každému pořádnému Čechu, ba celému národu jenom hanbu a ostudu tropili. Ovšem bylo to postavení krušné a vskutku nejednou přišlo pokušení co nejdříve možno dát Aši „vale“, ale z druhé strany zase co člověk pro život praktického nabyl a získal tam, toho by věru nenašel široko daleko, a to právě to bylo, co nejvíce mne ještě k Aši pouťalo. — Než čas již, bych se vrátil k věci, bych pokračoval o tom, o čem zmínka v dopise mém posledním v Blahověstu. Praveno již, že Čechové jako vůbec v cizině málo cti matce své — církvi katol. dělají tak ani v Aši mezi tamními protestanty, ač takřka ještě doma jsou, výjimky od toho nečiní. Vezměte jen do ruky knihu smíšených sňatků, kde strana katolická mnohdykrát z příčiny pranepatné, ba častokrát i žádné sňatek svůj se stranou protestantskou jen před pastorem uzavírá a tak v neplatné manželství vstupuje, a vy tam naleznete jména: Červinka, Holoubek, Ptáček, Veselý, Zelenka atd. atd. Hle celá řada takovýchto synů a dcer národa Svatováclavského potvrzuje slova nahore uvedená, celá řada těch Čechů, kteří tak rádi tvrdou lebkou se honosí, neměla ani tolik síly, by pravdu svého náboženství hájili a bránili aspoň tak, jako jejich protestantská polovice svůj blud, svoji lež! Všichni ti, pokud by úmyslu a jednání svého nezměnili, nemohou býti absolvováni a jsou ztraceni, ztraceni na vždy. Mnohému sice v prvním čase dělá svědomí velmi trpké výčitky, víť každý dobře, v jaké nebezpečnosti se vydává, ježto každému bez rozdilu dříve vše od duchovního vyloženo jest, ale poněmhu utlumí on tento vnitřní hlas v sobě omlouvaje se obyčejně tím otřepaným: „víra jako víra,“ nebo: „vždyť protestanté věří také v jednoho Boha“ atd. V nejhorším případě myslívá si mnohý takový zrádce, počkám, až přijde poslední hodinka, pak si zavolám katol. kněze a bude zase vše v pořádku. Ale bohužel s tímto počtem přepočte se skoro každý! Jsouť hříchy: zúmyslně na milosrdenství Boží hřešiti, poznané křesťanské pravdě odírat, k spasitelnému napominání srdce své zatvrzovati a v životě nekajícím zúmyslně do konce setrvati — hříchy proti Duchu sv., o nichž Kristus Pán výslovně praví, že nebudou odpuštěny ani v tomto, ani v onom životě, protože obyčejně neobrací se na pravou cestu, kdo milosti Boží až do konce života svého pohrdá. A v pravdě

jest to řídký, ano velmi řídký případ na osadě ašské, že by některý z takovýchto odpadlíků ještě s Pánem Bohem se smířil; pravidelně umírají lidé tací náhle — zajisté trest to Boží a potvrzení slov: jaký život, taková smrt. Než kdyby jen na tom bylo dosti, že oni jsou ztraceni! Jako v ohledu národním lidé ti ditky své již ani češtině neučí bojíce se tam mezi Němci, by se jim tito nesmáli, čímž se stává, že celé rodiny nám se ztrácejí, nejinak tomu i v ohledu náboženském. Vždyť ditky z takových smíšených sňatků bývají s malými jen výmkami zcela protestantsky vychovány, a tak každý takový nešťastník uzavíraje sňatek smíšený před pastorem, upadá obyčejně netoliko sám v záhubu, ale vleče za sebou celé řady svých potomků! Hle, z otce Čecha-katolíka jsou tu celé tlupy těch nejzuřivějších Němců-protestantů, jeť vždy poturčenec horší Turka! Ledakdos bude snad souditi, že na těch neutěšených, ba bolestných případech nesou vinu katol. duchovní v Aši, ale to by se velice mylil a tamním duchovním velice křivdil. Já spíše bych se domníval a myslím, že ne neprávem, že od českých duchovních lid málo před bludy protestantismu varován jest, že český lid málo jest vyškolen v tom, by víru svou tak dovedl hájiti, jako ku př. Němci v Aši. Ovšem namítne mi mnohý, že v osadě jeho jsou sami katolíci a z těch že málokterý dále se podívá, než, byť by to byl i málokterý, přece to škoda nenahraditelná, ztracen-li pro věčnost, a to, jak jsme viděli, jest u Čechů v cizině skoro obyčejné. Ano, slabí, velmi slabí jsou lidé naši ve věcech víry! Doma snad ještě by obstál, ježto není snad žádného pokušení, ale v cizině učiní mu výtku pro jeho víru, usměj se mu, že věří tomu neb onomu, a on se nedoveďe ani dosti brániti, on ustupuje hned, on se dává — k nepřátelům! Jak jinak měli jsme vyškolené své lidi v Aši! To mohl přijíti protestant s jakoukoli narážkou, zajisté mu tamní rodák-katolík nežůstal odpověď dlužen. A jak bývaly odpovědi ty řízné! Pro krátkost času uvádím tuto aspoň jeden případ. V hostinci sedělo několik protestantů, z nichž jeden přivedl si sebou psa, kterému říkal: Papst (papež)! Do téhož hostince přišel po chvíli katolík pro sklenici piva. Jak již protestanté ani jinak nemohou, než rýpati, tak počali i nyní; volali stále na psa: Papst, komm her, Papst, komm her atd., chtějice tak přítomného katolíka zlobiti.

Ten však všiml si více svého piva a — usmíval se. I přistoupil k němu jeden z protestantů a ptal se ho, nezlobí-li jej to, že tomu psu říkají: Papst? To prý jest přece hlava katolíků! Ovšem, odpověděl katolík, ale náš papež jest v Římě a jest to člověk; že vy jste si protestanté udělali za papeže psa, tomu se musím jen smáti, ale ovšem: svůj k svému!!

KRONIKA.

Z Prahy. Porady nejdůst. pp. biskupů rakouských započnou ve Vídni pod předsednictvím Jeho Eminencí nejdůst. Pána Františka de Paula, kardinála Schoenborna, knížete-arcibiskupa Pražského dne 7. března t. r.

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Kespoklu přistoupili za členy přispívající: Veleldst. duchovenstvo z vikariatu Brandýsského a sice: vys. důst. p. Pavel Pilát, kanovník a vikář v St. Boleslavi 2 zl., vdp. Frant. Lehečka, farář v Dřevčicích 1 zl., vdp. Šimom Bejvl, farář ve Vinohř 1 zl., vdp. Vojt. Ebenstreit, farář a k. a. notář ve Svémyslicích 1 zl., vdp. Jan Urban, děkan a k. a. notář v Čelakovicích 1 zl., vdp. Frant. Pubal, farář v Sluhách 1 zl., vdp. Josef Petráš, děkan a k. a. notář v Labském Kostelci 1 zl., vdp. Václav Srb, děkan a k. a. notář v Nových Benátkách 1 zl., vdp. Frant. Vollbrecht, děkan a k. a. notář v Brandýse nad L. 1 zl., vdp. Josef Janda, farář v Hlavnu Kostelním 1 zl., vdp. Václav Brabec, farář v Jirnech 1 zl., vdp. Frant. Jiráek, farář v Kojeticích 1 zl.; vdp. Em. Zdobinský, děkan v Semilech posílá svůj příspěvek, pak též od p. t. pp.: faráře Suchého a kapl. Prokeše ze Želez. Brodu, od Sladečka, kapl. v Semilech, od Hušáka, faráře v Olešnici a Čermáka, faráře v Ruprechticích, od každého 1 zl.

— **Z c. k. všeobecné nemocnice.** V kapli c. k. všeobecné nemocnice, kde před čtyřmi roky akademický malíř p. Valentin Skála, umělecky provedl obrazy křížové cesty, bude každý pátek v době svatopostní konána ve dvě hodiny odpol. pobožnost křížové cesty duchovním toho dne službu konajícím a každou neděli o 2. hod. odpol. pobožnost bolestného rážence, kteréžto obě pobožnosti výborně po více let se tu osvědčují.

Z Vidně. (Společnost Lvova.) Dne 3. února konali členové ředitelstva této mnohoslibné společnosti svou první schůzi, v níž byl za předsedu jednohlasně zvolen J. E. svobodný pan Helfert, za místopředsedu polní biskup. dr. Ko-

loman Bělopotský, za generálního sekretáře universitní professor dr. Schindler a za pokladníka dr. Vilém Berger. Co nevidět bude vydána brožura o ustavující schůzi zároveň se seznamem členů, jichž počet utěšenou měrou se rozmnožil. Dle usnesení první schůze předsednictva budou záhy zahájeny přípravné práce ku založení literárního listu a ku vytvoření jednotlivých sekcí.

— **Blahořečení Krištofa Kolumba odloženo.** „Vaterland“ oznamuje: V časopise „Stimmen aus Maria-Laach“, jenž uveřejnil již předloni poutavý přehled o otázce „Odkud pochází jméno Amerika?“ bylo letos zahájeno čtyřstaleté jubileum objevení Ameriky, jež připadá na 12. října t. r., hned v prvních dvou sešitech slavnostním článkem, který podává také přehled všech životopisů K. Kolumba. V tomto článku se dokazuje, že cílem podnikavého ducha Kolumbova, tohoto přísně katolického vynálezce nového světa, jenž v bídě a protivenství vydechl duši svou, jakož i cílem jeho mužné síly, vytrvalosti a nezdolnosti byly ideály nejvyšší a že hojně dary ducha jeho věnovány byly nejsvětějšímu tužbám lidstva: víře, naboženství a mravnému životu, jež on přenést chtěl do „Indie“ k národům pohanským, zamýšleje poklady v „Indii“ nabytými — osvoboditi Jerusalema z nadvlády mohamedanské. „Nositelem Kristovým“ chtěl býti tento veliký Christoforos; a proto jakož i pro jeho zbožnost a přepodivné zkušenosti života i skutky jednati se započalo o jeho svatořečení. Nedávno však došla z Říma zpráva, že pro nedostatek předběžné jedné podmínky svatořečení Kolumbovo bylo odloženo. Doufáme, že ne na dlouho.

Z Francie. Sv. Otec Lev XIII. vydal k duchovenstvu francouzskému zvláštní encykliku, v níž klade mu na srdce, aby uznalo nynější vládní formu republikánskou, protože třeba rozpoznáti moc ustálené reformy státu od jeho moci zákonodárné. Všichni katolíci musejí se spojití k obraně proti přehmatům zákonodárství. Encyklika vyslovila se rozhodně proti odloučení církve a státu, za to však pro politiku konkordátu. Listy francouzské chválí encykliku na výsost.

Z Říma. (Sv. Otec a sociální otázka.) Dochází radostná zvěst, že po přání samého papeže Lva XIII. konati se bude za příčinou jeho nastávajícího biskupského jubilea v Římě porada biskupů o sociální otázce, jež bude míti za úkol mimo jiné, vypracovati obzvláště křesťansko-sociální návod, který by obsahoval nejzávažnější povšechné zásady pravého socialismu.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Karel *Jirotka*, pens. far. v Plzni, 14. ledna 1892, (nar. v Starém Kolině 18. srpna 1826, vysv. 29. července 1852),
- vdp. Matěj *Heinrich*, č. kanovník starobylé král. kollegiatní kapitoly na Vyšehradě a děkan Korlotoýnský, 25. ledna 1892, (nar. v Příbrami 24. února 1809, vysv. 15. března 1832);
- p. Václ. *Hampejz*, osob. děkaa na Vinohradech, 26. ledna 1892, (nar. v Slaném 29. září 1830, vysv. 30. října 1853);
- P. Lohel. *Doellinger*, kněz ř. Praem. v Teplé, 7. února 1892, (nar. 21. dubna 1826, vysv. 28. září 1850);
- P. Konstantin *Křepelka*, kněz ř. Františkánského v Zámukách, 9. února 1892, (nar. v Jindř. Hradci 12. srpna 1825, vysv. 29. července 1849);
- P. Maurus *Pfannerer*, kněz ř. Praem. v Teplé, 16. února 1892, (nar. 5. října 1818, vysv. 31. července 1848).

Jmenování jsou:

- p. Dr. Frant. *Zapletal*, vicerektor české kolleje v Římě, jmenován kn. arc. notářem;
- p. Frant. *Matošovský*, far. ve Vraném a správce vikar. úřadu Zbraslavského, jmenován skut. vikářem.

Ustanovení jsou:

- p. Fr. *Meindl*, c. k. prof. na něm. gymn. staroměstském v Praze, přeložen v téže hodnosti na c. k. něm. gymn. Malostranské v Praze;
- p. Frant. *Kreisinger*, admin., za far. v Litni;
- P. Amandus *Dorschner*, z ř. praem. v Teplé, za kapl. v Mnichově (Einsiedl);
- p. Josef *Pop*, far. Zlatnický, za admin. excurr. v Jirčanech.

Uprázdňené místo:

Jirčany, fara patr. Jeho Emin. nejdůst. pána kardinála knížete-arcibiskupa Pražského, od 12. února t. r.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Güntner*, bisk. vikar. sekretář a děkan

v Mostě, jmenován správcem vikariatu Mosteckého;

- p. Karel *Vatzina*, far. v Pirkštejně, jmenován osob. děkanem;
- p. Ferdinand *Wagner*, katech. v Litoměřicích, obdržel farní synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Dušek*, admin. v Kleinhau, za admin. na Hoře sv. Kateřiny;
- p. Jan *Hrdý*, kaplan v Zezicích, za admin. tamže;
- p. Josef *Renner*, katech. v Jablonci, za admin. tamže;
- p. Ed. *Mattes*, kaplan v Bakově, za kaplana v Doksech;
- p. Ed. *Settmacher*, admin. v Kunraticích, za koop. v Jablonném;
- p. Stanislav *Kovář*, neom., za osob. kaplana v Mladě.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Knejzl*, farář v Králově Městci, 17. února 1892, (nar. 11. června 1819 v Novém Bydžově, vysv. 25. července 1846).

Vyznamenání jsou:

- p. Alois *Potěhník*, far. v Častolovicích, a
- p. Josef *Schmid*, far. v Libčanech, obdrželi Exposit. canonice;
- p. Vilém *Chmeliček*, kapl. ve Žlebích, obdržel farní synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Jelen*, kapl. Mlákovský, za faráře do Bärnwaldi;
- p. Al. *Novák*, kapl. Nechánický, za admin. do Stračova;
- p. Kašp. *Falta*, kapl., za admin. v Č. Vernéřovicích;
- p. Jos. *Kotýk*, za kapl. do Svinčan;
- p. Jos. *Pleštil*, za II. kapl. do Pecky;
- p. Otm. *Bažant*, kapl. Svinčanský, za kapl. do Král. Městce;
- p. Frant. *Laštovička*, za definit. katech. škol měst. v Litomyšli.

Uprázdňené místo:

Králov Městec, fara patr. hr. Theobalda Černína z Chudenic, do 30. března t. r.

OBSAH: Kázání na II. neděli postní. — Promluva nad rakví sestry Lucie ze řádu sv. Dominika v Řepčině na Moravě. — Otče náš! (Báseň) — Posvět se jméno Tvé! (Báseň.) — Karel II. Rakouský, sodál Mariánský. — Maria Felicia Orsini. (Pokrač.) — V zajetí. Povídka. (Pokrač.) — Dopis. — Kronika. — Osobní věstník.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání na třetí neděli postní.

„Petr vyšel ven, plakal
hořce“ (Mat. 26, 75.).

Jidáš prodav Ježíše za 30 stříbrných, brzy na to vydal Jej židům. Stalo se to v zahradě Getsemani, kam se Pán Ježíš po večeri odebral se svými učedníky, aby se tu modlitbou k nstávajícímu boji posilnil. Avšak prve než odešel, pojedl beránka velikonočního s učedníky svými a rozloučil se s nimi slovy pohnutlivými; napotom umyl nohy učedníkům svým. Petr nechtěl k tomu přivolit, aby mu Pán nohy umyl, a svolil teprve tehdy, když mu domlouval Ježíš, řka: „Co já činím, ty nevíš nyní, ale zviš potom“ (Jan 13, 7.). Když Pán Ježíš učedníkům nohy umyl, podával jim v způsobách chleba a vína tělo své i krev svou, „jakožto pravý pokrm a pravý nápoj“ (Jan. 6, 56.). Konečně promluvil k jedenácti (nebo Jidáš již byl odešel, jsa poháněn duchem zlým, aby zradil Ježíše, jak mu to Pán Ježíš zřejmě řekl) a slova jeho byla: „Vy všickni této noci zhoršíte se nade mnou, nebo psáno jest: Bíti budu pastýře a rozprohnou se ovce stáda“ (Zach. 13, 7.). „Neopustíme tebe, byť bychom s tebou i umřítí měli,“ tak mluvil Petr; podobně i všickni učedníci pravili. Ano Petr to byl, jenž ještě více dotvrzoval, řka: „Pane, hotov jsem s tebou i do žaláře i na smrt jíti“ (Luk. 22, 33.). Ale Pán Ježíš jemu odvětil: „Amen, pravím tobě, prve než kohout dvakráte zazpívá, třikráte mne zapřeš“ (Mark. 14, 30.). I odešli na to všickni na horu Olivetskou do zahrady

Getsemanské. A ponechav Ježíš učedníky, pojal sebou toliko Petra, Jakuba a Jana dále do zahrady. Avšak promluvi k nim v ta slova: „Smutná jest duše má až k smrti; pozůstaňte tuto a bděte se mnou, odešel od nich, co by mohl kamenem dohoditi“ (Luk. 22, 41.). Sotva však odešel, aby padna na tvář svou v nejhlubší pokoře a v odevzdání se do vůle Boží Otci nebeskému své prosby přednesl, aby odvrátil od sebe, pakli možno, kalich umučení toho, již spánek zavírá oči jejich, a nelze jim se ubrániti, ač Pán sám domlouval jim; neboť „oči jejich byly obtíženy.“ A hle i Petr, který s Pánem Ježíšem i do žaláře i na smrt byl hotov jíti, i on — spí. Pán vykonal jednou modlitbu svou, konal ji po druhé i po třetí vzrůstající toužebností, větší vždy důvěrou, a hle, prosba jeho nebyla vyslyšena. Kalich, jež podal mu nebeský Otec, musel vyprázdniti až na dno, t. j. všecko utrpení a všeliké bolesti musel na sebe vzíti. Marně namáhá se Petr, když jali Ježíše v zahradě Getsemanské; marně máchá mečem, aby zachránil Mistra svého; nebo „obrat meč svůj v místo jeho“ (Mat. 26, 52.) praví jemu Pán Ježíš. Lidské pomoci nepotřebují a božské se mi dostalo; nebo ačkoliv nebyl odvrácen kalich umučení, přec „ukázal se jemu anděl s nebe posiluje ho“ (Luk. 22, 43.). Nebojím se zástupu, jenž přišel s kyji a meči; protož ušetř namáhání svého, nezdružuj mne na čestě povolání mého. A hle, rada Páně nebyla v nečas; nebo ten samý Petr, jenž v Getsemaně proti ozbrojenému zástupu meč tasil, ten samý, pravím, ztrácí v domě nejvyššího kněze Kai-fáše všecku odhodlanost a udatnost, když

se ho dívka táže: „I ty jsi byl s Ježíšem Nazaretským“ (Mark. 14, 67.). Není dosti na tom, že praví: „Neznám ho; ale počal se proklínati a přísahati: Neznám člověka toho, o němž pravíte“ (Mark. 14, 71.). Kdož s bolem vnitřním nemusí pohlédnouti na Petra! Hle, do žaláře i na smrt s tebou půjdu, praví, slibuje a přísahou dotvrzuje a nyní zapírá, že ho nezná, zapírá ponejprv, po druhé a po třetí. A hle, kohout zazpíval a Petr zapřel Ježíše Krista. Ale toto zapírání jako těžký kámen padlo na srdce Petrovo, brzo poznává chybu svou, rozpomíná se na výstražná slova Ježíšova, a „vyšed ven, plakal hořce“ (Mat. 26, 75.).

O kž bys i ty hříšníku rychle a náležitě poznal hříchy svých! Než poznati hříchy neprospívá k smíření se s Bohem. Jako Petr poznáv bolestí byl uchvácen, v ošklivosti máje těžký hřích svůj; tak podobně s poznáním hříchů přichází i bolest i ošklivost. A tato ošklivost hříchu, spojená s bolestí, že jsme Boha urazili, sluje lítost aneb žel. Žel a lítost jest však druhá podmínka pravého pokání. Není lhostejno, jakou lítost člověk v srdci má. Petr zajisté plakal hořce. Tato slova poskytují mi příležitost o vlastnostech pravé lítosti promluvit. Ukáži a vysvětlím tedy: I. Jaká má býti lítost hříšníková a II. jak ji má v sobě vzbuzovati.

Slova lidská nezmohou ničehož, pakli pomoc Boží nepomáhá. Protož volejme: Božský Spasiteli, uť nás ústy služebníka svého, jak bychom nejlépe k pravé lítosti dospěli!

Pojednání.

I. Obratť se ke mně celým srdcem, postem a pláčem a kvílením mnohým. Tak volá Hospodin Bůh k nám a dává nám tím na srozuměnou, kterak k Němu důvěrně navrátiti se máme. Celým srdcem, praví neskončeně milosrdný, pláčem a kvílením. Z těchto slov vysvitá, že bolest z uražení Boha musí býti vnitřní.

Člověče, ty jsi urazil Pána a Boha svého hříchem svým a co činiváš? Ty se zkormucuješ? tlučeš se v prsa? zavrhuješ nepravost svou? chráníš se příležitosti, v které jsi hřešil? ty se straníš společnosti, „podobný učiněn jsa pelikánu na poušti a jako vrabec osamělý na střeše, popel jako chléb jídáš a nápoj svůj s pláčem směsuješ“ (Ž. 107, 7. 10.), podoben Davidovi, kterýž o sobě pravil: „Ustávám v úpění svém, zmývám každé noci lože

své, slzami svými smáčím postel svou“ (Ž. 6, 7.). Ty chodiš zarmoucen, „ztrýzněn a ponížen velmi“ (Ž. 37, 7. 9.). Blaze tobě, pakli tato zevnitřní znamení skormoucenosti tvé jsou výrazem tvých citů, tvého vnitřního bolu, tvého studu a zármutku. Blaze tobě, jestli duch tvůj „ponížený a zkroušený“ (Ž. 50, 19.). Pak podobáš se Davidovi, podobáš se Petrovi, a jak svatý Ambrož praví, „přemáháš nepřemožitelného, získáš všemohoucího“ (Luk. c. 1.). Neví-li ale duch tvůj o slovech a lkání tvém, pak jsi pokrytec, a bédování tvé i tváření jsou mam a klam nejbídnější, ohavnost před obličejem Páně. Pán shlíží do srdce a protož volal žalmista Páně: „Srdcem zkroušeným a poníženým nezhrdneš“ (Ž. 50, 19.) a prorok Isaiáš dí: „Připomínati budu tobě všechna léta svá v hořkosti duše své“ (Jes. 38, 15.). Tak učí též církevní učitel sv. Řehoř: „Srdce zbřešilo, srdce k hříchu ponoukalo, srdce též i želeť musí. Slzy a prosby neprospějí, když srdce o tom nic neví; protož pravá lítost má základ svůj v srdci a ne v ústech“ (Moral. lib. 3.). Než v tomto ohledu vězí mnozí křesťané v hrozném omylu. To lze souditi z celého chování jejich při zpovědnici, že totiž buď žádná aneb pouze přirozené lítosti mají. Nebo jak často stává se, že katolíci u zpovědnice se tlačí, aneb jeden druhého odstrkuje, by dříve k ní se dostal. Jak často se stává, že kajníci, obzvláště stavu svobodného, před sv. zpovědí, u zpovědnice mezi sebou hovoří, se smějí a laškují. Má to býti znamením vnitřní bolesti? má to býti znamením lítosti? Mnozí též se domýšlí, když před zpovědí růženec aneb jiné modlitby odříkali, aniž by však se byli modlili (ana modlitba, jak známo, jest obracení mysli k Bohu), že již vše potřebné učinili, kdežto o lítosti při nich ani zmínky není. Těm a takovým pravím, že dopouští se svatokrádeže a že marně očekávají odpuštění. To však pravím na základě učení církve sv., jež dí: „Vždy pravá lítost k dosažení odpuštění hříchů byla potřebná“ (Trid. sez. 14. čl. 1.), a opětují slova sv. Řehoře, řkoucího: „Pravá lítost má svůj základ v srdci;“ musí tedy vnitřní býti.

Ale dejme tomu, že by se u tebe člověče nalezalo vnitřního bolu nad hříchy; není přec lhostejno zvědět, co tuto bolest působí. Stává-li se to proto, že hřích člověka v nemoc uvrhl, aneb že lásky u lidí pozbyl, aneb že hanbu světa si připravil,

aneb že v bídu a nouzi upadl, aneb že po krátké radosti dlouholetá následovala žalost? Či proto snad lituješ, človče, že jsi jako člověk rozumem nadaný, co obraz Boží, co dítko Otce nebeského, co vykoupence Kristův, co chrám Ducha sv. se snížil a zahodil? protože Boha, nejlepší dobré jsi urazil, muky Kristovy obnovil a Ducha sv., svého Posvětitel, zarmoutil? snad proto, že nevděčným jsi byl k Bohu Otci, jenž tebe zachovává a řídí, k Bohu Synu, jenž tebe vykoupil a k Bohu Duchu svatému, jenž tebe posvěcuje? Aj, jaký to valný rozdíl! Je strach nebo láska příčinou lítosti tvé, či obě spolu? Jak důležité to otázky! Neboť kdo jen z časných ohledů lituje hříchů svých, aniž by na věčné pomýšlel, toho lítost jest pouze přirozená a nehodí se k získání odpustění hříchů. Poučuje nás o tom sv. Alfons Liguori, jenž praví: „Časné a přirozené pohutky k lítosti před Bohem nemají ceny“ (Cat. p. 5.). Pakli ale člověk pro Boha hříchů svých lituje, pakli je proto v oškli-vosti má, že jimi Boha, jenž jest bytost nejdokonalější urazil, že milost Boží ztratil, že nebe ztratil a pekla si zasloužil, pak jest jeho lítost nadpřirozená; neboť pohutky její netýkají se světa, nemají se světem nic společného, ony jsou nad míru, jsou nadpřirozené. Avšak tato nadpřirozená lítost může býti buď dokonalá neb nedokonalá, dle toho, jestli základem jejím jest láska neb bázeň a strach. Lituje-li člověk z lásky k Bohu, t. j. protože Ho co nejvyšší bytost a lásky nejhodnější urazil a milosti Boží pozbyl, jest lítost jeho nadpřirozená, dokonalá. Stává-li se to ze strachu před trestem pekelným aneb pro ztrátu odplaty nebeské, tu jest lítost sice také nadpřirozená, ale nedokonalá, a o této píše sv. Jan Zlatoustý: „Hřešils, plač a zkormucuj ducha svého ne proto, že jsi pekla zasloužil; nebo to nepomáhá. Ale oplakávej hříchů svého, protože Boha urazil, jenž neskončeně dobrotivý jest a jenž tebe tak velice miloval, že Syna svého za tebe dal, aby tě vykoupil a spasil. A dále praví: Lítost pravá neprýští se z lásky; protož pravil Ježíš Kristus o Magdaleně: Odpouštějí se jí hříchové mnozí, protože milovala mnoho“ (Luk. 7, 47. Chrys. in Evang. Luc.). Z těchto slov patrně vidíme, že „lítost z lásky zcela jiná jest oné ze strachu“ (S. Řehoř. Moral. lib. 3.). Slzy, které vydal Petr, zapřev Pána svého, prýštily se z lásky ku Kristu a našli milosti. Plakal

hoře, a Pán odpustil jemu trojnásobné zapření, odpustil všechny sliby jeho a zříkání se. Pravím: všechny, protože litoval a želel všech — a to třetí vlastnost pravé lítosti; má býti obecná.

Sv. Augustin praví: „Kdo chce ospravedlněn býti, ne některých, ale všech hříchů musí želeť“ (de vera poenit.) a sv. Alfons Liguori zaznamenal: „Lítost musí býti obecná t. j. musí se vztahovati na všechny, obzvláště ale na těžké hřích, jichž se člověk dopustil, tak sice, aby nebylo hříchů, jehož bychom rovně v oškli-vosti neměli“ (Katech. 2. k. 5.). Kdo by tedy litoval na př. nestřídmosti, marnotratnosti, a neměl by rovněž v oškli-vosti smilstvo, závist, nenávisť bližního, pomstu a nepřátelství aneb jakýkoli jiný hřích; toho lítost není spasitelná. Podobně kdo jen krátkou dobu lituje, ku př. když ho nějaké protivenství, nemoc nebo škoda potkává, aneb když nad ním strašné hromobití a blýskání se sneslo, aneb lituje jen tehdaž, když náhle někdo zemřel a p., pak ale opět všeho zapomíná a s lítostí svou odkládá; také toho lítost nepřináší užitku. Odvolávám se v těch věcech na slova sv. Řehoře Nazianského, který praví: „Co prospěje hříchů smilstva a nečistoty oplakávati a lakomství oddán zůstati? Co prospěje želeť hněvu a závist pěstovati v srdci svém?“ (lib. de poenit.) Všecky hříchů musí mítí člověk před sebou, jako v zrcadle, aby mohl všech oplakávati. Nuže tedy, posl. m., oplakávejme hříchů svých, ale tak, jak toho Kristus Pán žádá, a cokoli zlého jsme spáchali, hleďme odstraniti. „Bůh však nežádá od nás, abychom své tělo bičovali a trestali; čeho ale od nás žádá, jest: srdce zkroušené a ponížené.“ (Chrys. lib. 6. de compunct.) Protož sv. Jarolím dobře pravil: „Pokoru tobě radím, a cokoli dobrého činíš, z lásky k Bohu čiň pláčem a kvílením, a vyschl-li pramen slz, aspoň to čiň pokorou a skroušeností; pak získáš onoho pokoje vnitřního,“ o němž sv. František Saleský praví: „Lítost pravého kajoníka jest sice bolest, ale plná vnitřního pokoje a útěchy; neboť čím více lítost se zmáhá, tím více doufá odpuštění, tím více požívá útěchy.“ Protož volal i sv. Linhart: „Pane, pakli sladko a příjemno, pro tebe želeť a se rmoutiti; jaká sladkost bude s tebou se věčně radovati“ a sv. Řehoř zřejmě dí: „Ó šťastných slz náležité lítosti, jež hříšníka od záhuby osvobozují a blažena činí“ (orat. 3.).

II. Vytknuv nyní, m. m., vlastnosti pravé lítosti, v krátkosti ještě naznačíme: Kterak člověk obzvláště lítost nadpřirozenou, dokonalou v sobě vzbuzovati má?

1. Zvláště dobře a užitečno jest, když hříšník neskončenou velebnost a dobrotivost Boží dobře pováží, za kterouž neskončené lásky na nebi i na zemi hoden jest; naproti tomu náležitě si představí, kterak se odvážit mohl, tohoto Nejvyššího a lásky nejhodnějšího svým hříšným životem urážeti. Neméně prospěje i rozjímání, jak Boha zapomenouti a jediné svými naruživostmi a žádostmi těla svého se mohl řídit; neboť hřích jest odpadnutí od Boha a sloužení světu a ďáblu. Také není pochybnost, že musí hříšník se rozpomenouti, jak velice Bůh každý hřích v ošklivosti má, protože jeho nejsvětější vůli odporuje a že bez zardění se přec jej páchat a pro věci ničemné Bohem pohrdati mohl. Tot způsob, pravou ošklivost nad hříchem a bolest pro uražení Boha v sobě vzbuzovati.

2. S tímto rozjímáním spojiž hříšník i druhé a rozjímej sobě ten nesčíslný počet darů a milostí, jimiž štědrotá Boží člověka od kolébky byla nadala. Nezasluhuje však Bůh za ně vřelé, srdečné vděčnosti? Jest to ale vděčnost, Boha urážeti, jeho vůli se protiviti, shovíváním jeho pohrdati a v hříchu setrvati? Ó jak mnozí jsou, jenž sobě musí předhoditi slova Hospodina Boha: „Taktoli splácíš Bohu svému, lide bláznivý a nemoudrý? Zdali On není Otec tvůj, kterýž vládne tebou a učinil a stvořil tebe? Boha, kterýž tebe stvořil, jsi opustil a zapomenul jsi na Hospodina, Stvořitele svého“ (V. Mojž. 32, 6. 18.). Pomni volání Páně, jež zaznamenal prorok Micheáš: „Lide můj, co jsem tobě učinil, aneb v čem jsem byl těžek tobě? Odpověz mi“ (Mich. 6, 3.). Co bys mohl, hříšníku, odpověditi Pánu, jenž pro tebe všechno učinil a z tělesných i duchovních běd tobě pomohl?

3. Ale jestli tebou nehnula dobrota Páně, pomni jeho spravedlnosti, jež „nešetřila andělů, kteří hřešili, ale provazy pekelnými strhnuv je do pekla odevzdal k umučení“ (II. Petr 2, 4.). Pomni ztracené milosti, pomni ztráty nebeské blaženosti a urychlení věčných trestů! Ovšem byla by tato lítost nedokonalá; než věz, ó křesťane, nic není dokonalého pod sluncem, tím méně člověk, ač znamenitými nadán jest schopnostmi duše; neb nedokonalý jsa, dle slov

sv. Pavla, „více rozhojňovati se má“ (I. Thess. 4, 1.). „Protož viz jeden každý, aby se mu nestalo jako Esauovi, jenž pro jedinkou krmí pozbyl prvorozenství. Neboť když napotom získati chtěl požehnání, zamítnut byl; neboť nezměnil povahu svou, ač slzami toho vyhledával.“ Protož apoštol Páně dobře napsal: „Prohlédajice k tomu, aby nikdo nezanedbával milosti Boží a aby nijaký kořen hořkosti nahoru rosta nepřekážel, skrze nějž by poskvnění byli mnozí“ (Hebr. 12, 15.). Bůh milosti neodepírá nikomu, ale žádá, abychom neštitili se práce a namáhání, abychom milosti Boží šťastně nabyli. Za důkaz toho sloužíž nám Petr. On sice zapřel Mistra a Pána svého; ale zpamatoval se rychle, oplakává hříchu svého ze srdce, z lásky k Ježíši a hle, co Pán předpověděl jemu při poslední večeři, to se uskutečnilo na něm. Pravil pak k němu: „Šimone, Šimone, hle satan si vyprosil, aby vás třibil jako pšenici. Já pak prosil jsem za tebe, aby nezahynula víra tvá, a ty někdy obrátě se, potvrzuj bratří svých.“ (Luk. 22, 31. 32.)

Nuže tak i my, rozm. v Kr., jenž poznáváme hříchy své dle příkladu Petrova, uvnitř z nadpřirozených příčin všech hříchů svých litujme, v ošklivosti je majíce, abychom obrácení k Bohu, hodni byli s Petrem a se všemi vpravdě kajícími účastni býti slávy věčné a spojeni byli u věčném milování s Ježíšem Kristem, naším Spasitelem.

Amen.

Kázání

na den zvěstování Marie Panny.

„Já matka krásného milování.“
(Sirach 24, 24.)

Co medle jest příčinou, že na dnešní den v tuto neobyčejnou dobu na toto posvátné místo jsem vyšel? Co jest toho příčinou, že církev přerušuje půst, odkládá roucho kající a obléká roucho radosti a slavnosti? Po všechny dny všední doby postní přísně prikazuje církev sv. nějaký půst, dnes však upouští od něho, dovoluje křesťanům libovolně požívati pokrmů, propěvuje radostné Gloria na znamení radosti ze svátku dnešního. Neboť dnes

konáme blahou památku oné šťastné doby, v kteréž Pán náš a Bůh náš v nestihlém milosrdenství svém poslal anděla svého, by důstojné poselství přinesl Marii, by zvěstoval jí, že matkou světa Spasitele se stane. Ejhle, kteraké to milosti, Bohem Marii Panně udělené, připomíná nám den dnešní? Ó vím, že se všickni z této vysoké důstojnosti Marie Panny srdečně radujete! A protož i já nemalou radostí jsem naplněn, stoje tu před vámi; neboť i já ctím Pannu Marii.

Než o čem pak medle mám dnešního dne mluvit? Vždycky rád o slavnostech Mariánských kázaval jsem, toho jsa úmyslu, bych též nějakou maličkostí k oslavení jejímu přispěl; a tento úmysl vedl i dnešního dne kroky mé, a já doufám, že úmyslu toho aspoň poněkud dosáhnou, když na základě svých slov, které jsem si za heslo pro dnešek vyvolil, na základě totiž slov moudrého Siracha, řkoucího: „Já matka krásného milování,“ láskám vašim ukázati se vynasnažím, že Maria jest matka naše. Neb věru nevím, co radostnějšího bych na dnešní den vám zvěstovati mohl, nad onu pravdu přemilou, že Maria, kterouž Bůh tak velice povýšil, že ji od hříchu dědičného vyjmul a za matku Jednorozeného Syna svého vyvolil, že ta Maria, ta milosti plná, ta požehnaná mezi ženami, jest matkou naší. V těchto tedy slovech své nábožné rozjímání pro dnešek zakotvíme a o tom pro naši společnou radost přesvědčení nabudeme, že vskutku *Maria jest matka naše*.

O Maria, naše rozmilá nebeská matka! Anděl Gabriel nazval tebe rozkazem Božím „milosti plnou a požehnanou mezi ženami.“ Prokaž se i nám svým dítkám a ctitelům milosti plnou a vypros nám u Boha milost, abychom se z dnešního rozjímání k svému vlastnímu prospěchu naučili Tebe; co svou dobrou, nebeskou matku náležitě ctíti a k Tobě se vždy utíkali. Vy pak, bratři a sestry v Kristu, synové a dcery Marie, věnujte mi bedlivost svou, když mluvití budu ve jménu Nejvyššího:

Pojednání.

Matka — krátké to slovíčko a jednoduché, než kterak libě a sladce zní a kterak mnohý smysl a veliký význam uzavírá v sobě! Slovíčko toto skrývá v sobě lásku, něžnost, péči, důvěru a všechny srdečnosti,

kterých člověk jen pocítiti může. První hnutí, ježto v nádrech nemluvnátka se jeví, jest láska k matce; první slovo, ježto neobloženým jazykem z úst svých pronáší, jest jméno matky. K matce vine se člověk s útluností co pachole; k matce utíká se dítě důvěrně v každé své potřebě i v letech dospělejších; do lůna matky klade svá přání, žádosti a prosby, jí samotné svěřiti se se vším neostýchá se, nebojí se. A co matka? aj tento vtělený obraz lásky nezná nad děti své pokladu dražšího. Starati se o ně s péčí mnohou, jest jí slastí; prosby jejich dle nejlepší možnosti naplňovati, jest jí rozkoší, pro děti své podstoupí matka mnoho, pro ně obětuje všecko; neboť toliko v dětech svých žije matka. Důstojné to jméno matky!

A tímto krásným, důstojným jménem matka nazývají od věků pravověřící křesťané Marii Pannu, a to nikoliv bez příčin důležitých; neboť čím jest matka dětem svým, tím jest Maria všem, jenž v synovské důvěře k ní se utíkají. O čemž ihned přesvědčení nabudete.

Podle zákona přirozenosti nazývají děti tu matkou svoji, kteréž vedle Pána Boha život svůj co děkovati mají, kteráž je pod srdcem svým nosila, svou krví živila a v bolestech těžkých porodila. V tom pozůstává především dle zákona přirozeného důstojnost mateřská. Má-li tedy Maria matkou naši býti, tu také ona nás pod srdcem svým nositi, svou krví živiti a v bolestech k životu poroditi musila. A hle, toto vše shledáváme na Marii, ona nás nosila pod srdcem svým, ona nás porodila k životu, porodila v bolestech nesmírných. A kterak to?

Od té doby, co praotec náš Adam neposlušností svou v ráji hříchu se dopustil, nebylo života ve světě; s nelibostí odvrátil Hospodin tvář svou od pokolení lidského, brána nebes, brána života před lidmi se zavřela, a smrt — smrt věčná byla žalostným dědictvím člověčenstva. Tak o tom svědčí sv. apoštol Pavel v listu svém k Římanům, an napsal: „Jako skrze jednoho člověka hřích na tento svět všel a skrze hřích smrt, a tak na všechny lidi smrt přišla, v němž všickni zhřešili“ (5, 12.). Zdarma kvíleli patriarchové, zdarma vzdychali prorokové svatí k Bohu, aby mrákovu smrti s člověčenstva sejmul a naději života seslal; pokuta hříchem zaviněná

tiskla k zemi a příkrov věčného zahynutí zahaloval lidstvo podlouhé a smutné čtvero-tisíceletí. A hle, oč všickni ctitelové jména Božího prosbou společnou tak dlouho žádali zdarma, to naplnil Hospodin ve své nepochybné radě na pokorné a ponížené služebnici svojí, na Marii Panně. Ona učiněna jest tou hvězdou jitřní, kteráž mrá-kotu smrti zapudila; ona učiněna jest tou září ranní, kteráž den života nového světa oznámila; ona učiněna jest matkou žádoucího Mesiáše, s jehož na svět příchodem také my na novo jsme se zrodili k životu věčnému; neb „Kristus pohltil smrt,“ jak dí sv. Petr (v list. I. 3, 22.), „abychom života věčného dědicové učiněni byli.“ Ano s Kristem zrodili jsme se na novo k životu věčnému; a tedy Maria se Synem svým také nás pod srdcem nosila, se Synem svým také nás krví svojí živila, v Synu svém také nás porodila, nám život dala Maria. Ona jest matka naše. Že tomu tak, dosvědčuje nám také sv. Lukáš v slovech následujících, an takto dí: „Porodila Syna svého prvorozeného a plénkami jej obvinula“ (2, 7.). O Synu prvorozeném mluví tu sv. evangelista; měla-li však Maria Syna prvorozeného, musela mítí také syny druhorozené, synů více. Avšak víme dobře, že kromě božského jedináčka synů jiných Maria neměla; kteří jsou tedy synové její druhorození? Na to odpovídá sv. Bonaventura takto: „Druhorození synové Marie my jsme, neboť v jedináčku svém také nás k životu věčnému zplodila, jsouc matkou nás všech nejmilejší.“

Ano Maria jest matkou naší; neb ona nás porodila k životu, porodila nás k životu věčnému, a to sice v bolestech nesmírných. Všecko co trapného a bolestného pro Syna svého Ježíše vytrpěla Maria, to spolu také trpěla pro nás. Neboť v Synu jejím Ježíši byl počátek našeho vykoupení, v životě jeho byl život náš, v něm byli jsme spolu obsaženi my. Když tedy Maria se srdcem lítosti pukajícím synáčka svého na seno a slámu v chlévě Betlemském kladla, spolu s ním také nás ukládala; když Maria nad chudobou a nahotou syna svého plakala, spolu nás také slzou žalostivou skrápěla; když Maria, úzkostí umírajíc, se synáčkem svým utíkala, spolu také nás s sebou v náručí mateřském nesla. Co pro Ježíše trpěla, spolu pro nás trpěla, ano pro nás více, mnohem více než pro něho přestála. Ježíš Kristus máterí své, Marii Panně, za všecky obtíže s ním pře-

trpené alespoň se odměnil: On prospíval věkem a moudrostí před Bohem i před lidmi, zalíbení Boží bylo s ním, chvála a žehnání zástupů jej sprovázelo všady, on matky své nezarmoutil nikdy, radosti ji připravoval tisícere, on byl chloubou, slávou, potěšením matky své! A hle, tohoto syna, svou útěchu, svou radost musila Maria obětovati pro nás. Aby nám život zjednala, syna milého musela oželeť; aby nás k blaženosti porodila, na smrt jedináčka musela hleděti. Ó jak těžce, jak bolestně matka naše Maria k porodu spasení našeho pracovala. Neboť tenkrát teprv, když Maria s nářkem srdcelomným pod křížem syna svého klečela, když proudem slz bolestných dřevo kříže smáčela, když krví syna milého skropena omdlávala, tenkrát teprv k životu věčnému nás porodila. Sedmero mečů bolestných srdce její poranilo, dříve než nám život zjednala. Ó žádná matka pod sluncem pro dítě své nevystála tolik, co Maria pro nás. Ona nás k životu porodila v bolestech nevýslovných a protož opět pravím: Maria jest matka naše.

Avšak, nejm., nezáleží důstojnost mateřská pouze v tom, že matka jest roditelkou dětí svých, nýbrž důstojnost ona zahrnuje v sobě též povinnost, časné i věčné blaho zplodenců svých snažně obstarávati. A hle! i v tomto ohledu jest Maria naší matkou nejpečlivější. Ona, jež milovala lidi, dokud na zemi byla, nepřestala i tam v království Syna svého milovati nás; ano ještě mnohem vrouceněji miluje nás nyní, nežádajíc si ničeho tak snažně, než aby nám všem dobře bylo a blaze.

Nebudu zde sice šířiti slov, kterak Maria povždy matkou všeho křesťanstva a celých národů mocnou přímluvou u Syna svého býti se osvědčila; pomlčím zde též, kterak tisícové věrných ctitelů Marianských ve všelikých potřebách a nebezpečnostech u Marie pomoci, útěchy a ochrany nalezli; jednu však a to tu nejdůležitější stránku mateřské její o nás pečlivosti mlčením opomenouti nemohu.

Politování hodný jest člověk, jenž vždy chleba vezdejšího do sytosti měl, nyní pak nešťastnými příhodami všeho zbaven, od domu k domu potloukati se jest nucen, by nahotu svou ukryl a hlad zahnal. Politování hodný jest onen, jenž mnohým namáháním vysokého stupně důstojnosti dosáhl, nyní pak zlobou lidskou svržen, co povrhel lidstva od neuznalého světa jest tupen a nenáviděn. Politování hodný jest,

jenž zdraví, toho drahého pokladu, zbaven, dny života svého na bolestném lůžku trávití má. Politování však mnohem hodnější jest onen, jenž lehkovážně milost Boží těžkým hříchem ztratil a u Boha v nemilost padl. Neb oněm prvním nešťastníčkům, pakli vlastní svou vinou původci neštěstí svého nebyli, zbývá aspoň to sladké vědomí, že nevinně trpí, pohled na to krásné nebe potěší je, a ta blahá upomínka, že krátký ten strastiplný život vezdejší za život lepší, za život věčný vymění jim Pán života i smrti, ta blahá upomínka působí, že tiše a trpělivě nesou břímě své. Tebe však hříšníče, jenž jsi Boha svého rozhněval, co tebe nyní, byt bys i bohatstvím oplýval a veškeren svět se ti kořil a klaněl, co tebe může nyní těšiti? Vina, spáchaná vina, co ohromný kámen tíží srdce tvé, vědomí nespravedlnosti a nešlechtnosti kalí veškeru radost tvou, hrůza a strach pojímá tě, kdykoliv churavost tělesná neb nenadálá smrt známého, souseda neb bratra, neb hrozící nebezpečnost, strašné rachocení hromu možnost okamžité smrti na mysl se ti vtírá a to, ó zhroz se, to možnost smrti nešťastné, kteráž do muk věčných vede, kde hlodající červ neumírá nikdy. Než ty se ohlížíš, ulekaný hříšníče, zdaž by nějaké pomoci pro tebe bylo? Neznám žádné jiné, než abys v kajcnosti přiklekl ku zpovědníci a samému Bohu, jehož místo kněz zastáváti jest oprávněn, vinu svou vyznal a pokání činil. Ó jdi již, učíš vyznání zkroušené a slib polepšení! Ale co to vidím? Ty stojíš, což se ti líbí v ustavičném nepokoji žíti? Nechceš se sprostiti onoho hlodajícího červa, jenž dnem i nocí pokoje ti nedá? Což nechceš, by se nad tebou, nad tvým domem, vyjasnila tvář rozhněvaného Boha, a kletba, kteráž tě tíží, proměnila se v požehnání? Avšak již tuším, kde to as vězí. Ty se s pošpiněnou duší stydíš předstoupiti před Nejsvětějšího, ty se bojíš tváře rozhněvaného Otce, jehož obraz opovážlivou rukou jsi pošpinil a zhanobil, ty pochybuješ, že ti Bůh odpustí, neb vidíš, že veliká jest řada těžkých provinění tvých! Ó slyš, netrať mysl, zmuž se a jdi již, uposlechni však rady, kterouž ti sdělím. Jako dítko, jež přestupku svého lituje a hněv otcův rádo by ukrotilo, k matce se vine, jí se svěřuje, jí žádá, by cestu k smíření s otcem mu proklestila; tak učiní i ty hříšníče, jež nesměle a s bázní k zpovědnímu soudu se blížíš, pozastav se u matky své milené, jenž v nesmírných

bolestech porodila tě k životu věčnému, pozastav se u Marie, svěř se jí s tísní svou, pros jí o přímluvu a ona co dobrá máti ujme se tě, vyjedná ti pramen hojných slz k oplakání přestoupení tvých a uraženého Boha ti nakloní; neb ona smiřuje hříšníky s Bohem, ona dle slov učeného Hugona, „dělá pokoj mezi nepřátely, dává život ztraceným a spásu zoufalým.“ Ona jest ta věrná holubice, jež z archy Noemovy vyletěla a ratolest pokoje světu v duchovní potopě pohříženému přináší; „ona jest ten nebeský žebřík,“ jakým sv. Bernard ji nazývá, „po němžto, byt bys sebe hlouběji v bahně hříchu potopen byl, opět vzhůru vystoupiti a s Bohem smířiti se můžeš;“ ona jest dle slov sv. Jana Damasenského, „městem útočistným, do něhož pakli se utečeš, smilování zajisté dojdeš, neb nedopustí Syn Boží, by zahanbena byla prosba a přímluva matčina.“ A takto-li v té nejdůležitější stránce, kde se totiž o spasení naše jedná, pomocné své ruky podává nám Maria, zdaž opět nemusíme vyznati, že matkou naší jest Maria?

A nyní se již domnívám, že jste poznali, kterak vskutku Maria jest matka naše, ježto, jak jsme viděli, s jednorozeným svým Synem k věčnému životu i nás v bolestech nesmírných porodila a o naše blaho vždy věrně se stará. Duše drahé, zdaž neplesá radosti srdce vaší, že matkou svou nazývati můžete Marii, tu bez poskvrny dědičného hříchu počatou dcerušku sv. Anny, tu pannu, kterouž vyvolil Bůh za matku Spasitelovu? Než zdaž pak asi takové matky zasluhujeme? Jsme-li pak hodnými jejími syny a dcerami? Ach já nebudu čekat na odpověď, ale již napřed prosím, nezavrhuj nás o Maria! Matko krásného milování nezavrhuj nás, ale pohleď milostivým okem na nás dítky své, nakloň sluchu svého k prosbám našim a vyslyš nás, jenž jsme se zde dnešního dne sešli, bychom slušně tě uctili, své těžkosti a bídý ti přednesli a všecky své potřeby vypořádali.

Hle, jsou tu otcové, jenž při vši práci, při všem lopocení rodiny své věcmi potřebnými opatřiti nemohou, s bídou a nedostatkem neustále bojující, ó matko, pohleď na ně obmysli je! Jsou zde matky, jež za zdar své domácnosti, za blaho a štěstí dítek svých modlitby konají, ó matko, popať na ně, vyslyš je! Jsou tu sirotci, již hoře a bolest svou tobě k nohám skládají, ó matko vzhleďni na ně, potěš je!

Jsou tu vdovy, jež nátisky a opuštěnost svou tobě si stěžují, ó matko, popatř na ně, posil je! Matko naše, v celém tomto zastupu tvých synů a dcer není zajisté jediného, jenž by prosbu nějakou a žádost neměl k Tobě, ó potěš tedy všechny, vyslyš každého, svou přimluvu neodpírej nikomu, aby rostla čest a chvála Jména Tvého, aby množila se důvěra lidu tvého, aby poznal jedenkaždý: ty sama že jsi matka nejlaskavější.

A nyní, když jsem potřeby a přání těchto zde shromážděných bratří a sester v Kristu uvedl, dovol, matko svatá, abych i já nehodný a poslední mezi syny tvými jen jedinkou prosbu a žádost srdce svého tobě směl pověditi. O zboží a slávu světa, o nic takového nežádám; prosba má jiného jest druhu. Matko, zlí jsou dnové nynější, ač semo tamo duch náboženský již poněkud živěji jeviti se počíná, přec jen přemnozí z křesťanů v nebezpečné vlažnosti až posud si libují, víra jejich slábne, láska křesťanská v srdcích jejich ustydá, mravopopčetnost klesla a klesá, slovo Boží padá na půdu skalnatou a bez ovoce zůstává. Ó smutno věru a truchlivo jest v dobách takových pastýřem býti duší nesmrtelných! Matko svatá, ty to naprav, by svoji přimluvou světa zatvrzelost obměkčila. Zbud v křesťanech, tvých synech a dcerách horlivost svatou, v ctnosti je npevňuj, v skutečích bohumilých utvrzuj, aby za zvukem slova Božího na cestě dokonalosti kráčeli neunaveně, až by po ukončené pouti vezdejší v mateřském lůnu tvém odplaty věčného života dosáhli. Amen.

Přijď království Tvé!

(Z cyklu: Modlitba Páně.)

Králi nebe, vládce země,
slyš! vše lidské k Tobě plémě
volá: Přijď království Tvé!
Shlédni se své hvězdné výše,
a kde ďábel vládne v pýše,
zavzniž: Přijď království Tvé!

Z končin všech širého světa
toužebně ať k nebi vzlétá:
Otče, přijď království Tvé!
Všude necht se zdárně šíří
světlo pravdy, k Tobě víří
ať všech: Přijď království Tvé!

Kde se ještě bůžkům koří,
modly nechat všechny zboří
proba: Přijď království Tvé!
V zářném svojím, plném lesku
kříž kéž vzplane, a k nebesku
vane: Přijď království Tvé!

Posilň milostí nás svojí,
lásky, spásy naší zdroji,
Pane, přijď království Tvé!
V nitru našem se uhostí
život blaha, pravé ctnosti
a zpěv: Přijď království Tvé!

Tělo až pak v země lůně
spočine, duch na Tvém trůně
hlásej: Přijď království Tvé!
mezi sbory nebešťanů
k Tobě, Králi, Pane pánů,
volej: Přijď království Tvé!

Přijď království Tvé žádoucí!
jeden hlas to všechněch vroucí —
Otče, přijď království Tvé!
Přijď království Tvé! toť přání
dítěk Tvých, jež bez ustání
pějí: Přijď království Tvé!

Buď vůle Tvá!

Dítka, jemůž blaho září
z jasných očí, různých tváří,
modlí se: Buď vůle Tvá!
Ty, Jenž všechno moudře řídíš
a v budoucnost tajnou vidíš —
Otče, staň se vůle Tvá!

Ty, Jenž znáš i naše city,
jež před celým světem skryty
jsou, buď, Pane, vůle Tvá!
Z retů sladce plyne děv
ve čarovném, libém zpěvě:
Tvůrce můj, buď vůle Tvá!

V pokorné modlitbě klečí
žena plna pilných péčí
a šeptá: Buď vůle Tvá!
Sil mně, Pane, popřej v kříži —
a pak cokoli mne tíží,
volat' chci: Buď vůle Tvá!

Se stříbrným, sněžným vlasem
stařenka jen slabým hlasem
šepotá! Buď vůle Tvá!
Spočteny až dnové moji
budou, sil mne v sledním boji,
Otče — staň se vůle Tvá!

Ano skýtej, Pane, sflu,
ať při každé práci, dílu
díme: Budiž vůle Tvá!
Jak ji plní sbory Svatých,
z našich plyn též láskou vznatých
duší: Budiž vůle Tvá!

Všude na nebi i zemi
modlitba ať retý všemi
hlaholí: Buď vůle Tvá!
Co Ty velíš, ať se stane,
Tvé ať slovo — svaté, Pane,
Otče, budiž vůle Tvá!

Prok. Zaletěl.

Boh. Balbín*) o sv. Janu Nepom.**)

Přeložil Jos. Nedvidek.

Boh. Balbín ve spise: „Miscellanea, liber IV. § LIX.“ o sv. Janu Nepomuckém takto píše jazykem latinským: *Hlava I.* „Narodil se blahoslavený (Beatus) Jan Nepomucký v městě *Nepomuku*, nebo jak staří říkali v *Pomuku*, v plzeňském kraji, deset mil od Prahy k Bavorám. Město Nepomuk, proslulé někdy opevněním, slavné bylo také svým záhy na víru obrácením, jakož i horou nad městem strmicí a „Zelenou“ zvanou, že totiž na hoře té (jak z letopisů českých známo) sv. Vojtěch, biskup Pražský z Říma ku svým Čechům se vracelo, když bylo v Čechách drahně let nepršelo, mnohými prosbami a křížem svatým zehnaje role na vše strany, s nebe déšť takřka stáhl a jím občerstvil nejprve onu horu a pak všecku zemi českou, jež ihned zeleňati se počala osením a stromovím.

Kterého roku bl. Jan světlo světa spatřil, zvědět nemůžeme, z věku ostatního domníváme se, že narodil se mezi rokem 1320 a 1330. Rodiče byli měšťané, nevalně bohatí; více zbožností než urozeností a zbožím proslulí. O zbožnosti jejich svědčí, že již v pozdním věku, potomků nemajíce, modlitbami a sliby Matce Boží, kteráž uctívána byla pod „Zelenou Horou“ v klášteře cisterciáckém, majíc tam ku svému uctění milostnou sochu; že tedy na Matce Boží syna si vyprosili, jemuž dali jméno Jan. Matka Boží nepřestala na jednom daru, dávši sestárým rodičům syna,

ale když pachole Jan těžce se byl rozstol, zase na prosby, před sochou Její pod Zelenou Horou vylévané, z nemoci těžké jej vytrhla, že náhle povstal z lůžka úplně zdráv. Než také již před tím sluhy svého svatost a nebeský život jeho Bůh sám zjevem na nebi označil: O narození totiž Janově plameny jakés zářivé, s nebe any se snášejí, viděti bylo, jež pak ozářily dům vně i vnitř jasnem stkvělým, a bylo to podívání v Nepomuku tehdy velmi krásné.

Pachole Jan, jakmile věk mluvití mu dovolil, dokonale přiučil se ministranci a záhy pak beze vší pobídky denně za prvního hned svitání z města do kláštera cisterckého spěchával a všem klášterním kněžím, pokud mohl, u oltáře posluhoval a to s takovou zbožnou uctivostí, že se zdálo, jako by ne pachole, anobř mnoholetý služebník chrámový službu tu konal. I byl jest Jan nadání bystrého, živého a ohnivého, jež mírněno bylo sladkou zbožností. Aby pak dána byla rozvoji ducha Janova příležitost, rodiče do Žatce jej poslali, kdež slavné byly školy latinské; tam počátkům se učil latinské mluvnice, ale i další studia humanistická s výtečným prospěchem konal a vzácným nadáním svým poručena se činil. Jinochu tehdy nejvíce řečnictví se líbilo, k němuž vrozené již vlohy měl. Naučiv se, čemu v Žatci naučiti se lze bylo, do Prahy se odebral, aby tam nejen jazyk, anobř srdce své vzdělal. Nedávno před tím Karle IV. vyzdvihl byl v Praze studium obecné a otevřel školy veškerého učení lidského i božského povolav proslulé mistry ze všech měst dobrými školami kvetoucích jako z Paduy, Bononie, Paříže a odjinud. K mužům těm slavným přivinul se Jan náš, a byl povýšen mezi prvními na učení pražském za mistra filosofie čili svobodných umění, pak za doktora theologie a posvátných kanonův a dekretů. Theologii čili bohosloví poslouchal v kolleji u sv. Apolináře od učitelů znamenitých, k nimž také všichni duchovní kostela Vyšehradského docházeli; vědy ostatní ve kterých kolejích slyšel, nejisto jest.

Hlava II. Hned od počátku svých studií Jan stále na kněžství dáti se ustanovil, a k tomu povolání tihla pak všecka mysl jeho usilovně; ačkoli pak po všecka studia pilen byl zbožností pravé a ctnosti, přece před svým na kněžství posvěcením celý měsíc uprázdnil se ze všeho zaměstnání, aby svědomí své zpytoval, postil se a tělo své kajoně trestal, žádaje modlitbami sta-

*) Boh. Balbín zemřel 1688.

**) Sv. Jan byl svatým vyhlášen 1729. To stále jest čtoucímu na paměti mítí.

lými za milost k budoucímu povolání kněžskému. Ze svého útulku po měsíci vyšel na světlo denní a na kněze jsa posvěcen jal se v Praze kázati lidu slovy Duchem Božím plnými a to tak vroucně a s takovým účinkem, že se zdálo, jakoby chrámem, v němž kázal, ožýval se válečný pochod; myslí mocně bývaly jaty, hojně prolévaly se slzy, ano brž Pražané odřeknuvše se vši bezbožnosti, počali pokání činiti a napravovali život svůj. Že pak lid na kázání sv. Jana odevšad se sbíhal rád ho poslouchaje a pak život svůj napravljuje, dáno jest Janovi jméno „kazatel.“ I ustanoven jest Jan ve chrámě Blahoslavené Panny před Týnem na Starém městě pražském slova Božího hlasatelem.

Nesnadno bylo získati posluchače, uvyklé slýchati kazatele nejlepši: sv. Jan kázal v Praze po výmluvném a neodolatelém Konradovi z Rakous (Waldhausrovi), ježž Praha považovala jediného za řečníka nejvýmluvnějšího; sv. Jan kázal po Janu Miličovi nedávno zemřelém, na jehož kázání matrony pražské odkládaly všechny přepychy v oděvu i ozdobě, nevěstky u velikém počtu z lítosti nad hříchy svými do kláštera se zavíraly, domy zlopověstné měšťané sami pobořili. A přece náš sv. Jan všecko očekávání lidu pražského splnil a tužby představených ukojil a to veleopatrnou skromností, zdržuje se na kázáních všech trpkých hádek a narážek na mnichy žebravé, jak tehdy obyčej byl, a všeho co předchůdcům Janovým způsobilu mnohou nelibostí a žaloby do samého Říma zasýlané.

Sv. Jan horlivostí, učeností a ctností hojnou po sobě pozornost představených obrátil a záhy povýšen jest. Arcibiskup Jan z Jenšteina doporučil jej kanovníkům u sv. Víta, a ti za kanovníka do svého středu jej zvolili; i bylo pak sv. Janu kázati v chrámě sv. Víta před samým králem, ač obě hodnosti teprve po dlouhém zdráhání na se vzal. Kanovník tudíž sv. Jan Nepom. v kostele sv. Víta po mnohá léta byl *kazatelem českým*, jehož netoliko král Václav a všechny dvůr jeho, ale i posluchači jeho z Týna tam přicházejíce rádi poslouchali.

Na kázáních svých především ku pokání vybízel sv. Jan Nep.; ale dorážel také na nevážnost šlechty i dvora královského; tepal opilství, káral přepychy a vůbec všechny onoho věku zkaženého vady. Toho času Václav, král Římský a český, nebyl ještě klesl do pozdějších vad svých, proto mnoho

činíval dle kázání Janových jsa všecek zaujat jeho učeností, moudrostí a výmluvností.

Vypravují staré paměti, že král Václav chtěl míti Jana Nep. biskupem litomyšlským, kdyžtě té doby stolec ten se náhodou byl uprázdnil, ale Jan Nepom. prý zpečoval se přijati hodnost nabízenou a mnohými důvody jeho král jsa překonán, ustál Jana nutiti. Hodnost probošta Vyšehradského byla z prvních v zemi české; probošt kostela vyšehradského byl knížetem, královským kancléřem a první po primasovi zemském arcibiskupu pražském; příjmy byly hrozný: roční důchod dostupoval až osmdesáte tisíc uherských zlatých; summa to ohromná, kteráž za naší doby v naší méně ještě jednou tolik by dělala; a i ta hodnost od krále Václava sv. Janu Nepom. nabízena byla; ale i tu sv. Jan zamítl, že nechtěl zbaviti se svých kázání a získání duší lidských. Ale čemu se vyhnouti nesměl, byl úřad almužníka, ježž mu i král i královna nabízeli. (Hodnost ta na dvořích královských obvyklá jest i vzácná.) V úřadě tom tak se osvědčil, že všeobecně chválena a vynášena byla sv. Jana nestranná spravedlnost, milosrdnost a to jak od dvořanův a šlechty, tak i od chudých. Pavel Židek, spisovatel, praví, že toho času sv. Jan Nep. přece byl infulovaným děkanem kolegiatního kostela u Věch Svatých na hradě pražském.

Vážnost muže svatého rostla co den; královna Johanna, Alberta vévody bavorského dcera, paní to čistotou duše, mravův nevinností, zbožností a jinými ctnostmi ozdobená, kteráž unášena bývala sv. Jana kázáním ku všem ctnostem jsouc nakloněna, zvolila si sv. Jana za rádce svého svědomí, za vůdce svého života a za otce duchovního.

I byltě sv. Jan krásným vzorem všem lidem: tak byl duchovním otcem a vůdcem nábožným pannám v kláštere u sv. Jiří na hradě pražském; panny ty ne krokem ale letem nesly se za dokonalostí nebeskou.

Některé paměti staré připomínají, že tohoto času sv. Jan Nepom. zvolen byl za děkana metropolitního kostela; než nápis náhrobní nemá onoho názvu a že i lepší prameny historické o té hodnosti nevědí, zdá se, že tu mýlka patrná. Ale to za jisté považovati dlužno, že sv. Jan Nepom. za věstce považován byl oné doby a že býval ve sporech rozhodčím, na jehož rozsudku

strany přestávaly věřice, že pře jejich spravedlivě jest rozhodnuta slovem Janovým.
(Pokračování.)

Maria Felicia Orsini.

(Obraz životopisný načrtl V. Rubricius.)

(Pokračování.)

Brzy na to Gaston z Orleansu přitáhl do Beziersu. Ihned dal se u nemocné vévodkyně ohlásiti. Když projevil jí soustrast nad chorobou, která ji trápila, chtěl děkovati jí za to, že nepochybně na chotě svého působila, aby jemu pomocně přispěl. Tu chorá paní s těží na lůžku vzpřímila se a uchvatným hlasem pravila: „Princi, kdyby vévoda, choť můj, byl poslechnouti chtěl rady pouhé ženy, nikdy nebyla by Vaše Výsost dnes v městě našem.“

Gaston byl upřímnou řečí tou převkapen, nikoliv však uražen. I slibil, že jednati bude s největší opatrností, aby vévodu všeho nebezpečí vzdálil.

Jindřich otálel až do dne posledního. Konečně dne 24. srpna dostavil se k nebohé své choré choti. Usedl při jejím lůžku a s domnělým klidem vypravoval jí, že jediným jeho záměrem jest, smířiti opět prince s králem, a že bude vši opatrností užito, aby s pomocí Boží šťastně cíle vytknutého dosáhli. Maria Felicia nemohla vypraviti ze sebe slova. Sténala jen. Když posléze ruce své ovinula kolem šíje chotě, pravila: „Ohoi doufati od Boha vše, leč obávám se všeho od Tvé zmužilosti. Nedovedeš mírniti se, když okamžik skutku přikvačí. Zapřísahám tě, střež se této zmužilosti své. Ježto pak nemohu zdržeti tě, tož pomni alespoň, že odnášíš s sebou celé srdce mé. Zachovej mi, prosím, zachovej srdce své!“

Šťkajíc, sklesla nebohá paní do svých podušek. Vévoda opustil v největším rozrušení pokoj a sklesl v předsíni na kolena a modlil se hlasně: „Bože můj, vroucně Tebe prosím, aby, jestli podniknutí naše s nezdarem se setká, tíha neštěstí pouze na mou padla hlavu, a aby ušetřena jim zůstala dráhá choť má!“

Maria Felicia pak neznala jiné modlitby, leč slova Spasitelova na hoře Olivetské: „Pane, odejmi ode mne tento kalich, avšak ne má, leč Tvá vůle se staň.“ Tak se rozloučili.

Vojaka obou rozvražděných bratří blížila se proti sobě. Vojsku královskému velel maršálek Schomberg. Vévoda z Montmorency nalézal se v čele vojska prince Gostena. Již postavena byla děla proti jízdě královské, když vévoda uznal za dobré, aby zjednal sobě zprávu úplnou a spolehlivou o postavení protivníkově. Ježto dosavadní zprávy mu nedostačovaly, odvážil se sám s mečem v ruce, doprovázen jen několika osobami, úvozem, když z náspu několik ran padlo. Nyní bylo nutno buď ustoupiti nebo brániti se muž proti muži. Jindřich nerozmýšlel se ani okamžik. Porážel vše, co v cestu se mu stavilo. I jako blesk pádil s komonem svým dále dvojím oddělením jízdy. Tu klesl kůň jeho, kulí zasažen. Vévoda vzpjal jej opět. Jen ještě dvě stě kroků — a byl by býval zachráněn. Však nemělo to býti.

Kůň podruhé klesl, a to, na svého jezdce. Jindřich vyprostil se ztřemen. — Již krvácel z osmnácte těžkých ran na těle svém a dvě rány na krku. Nicméně dálerazil sobě cestu, až ztrátou krve zemdlen sklesl a vojínové královští jej zajali. Uctivě nesli jej svědkové jeho hrdinství do hlavního stanu, kdež maršálek přátelsky ruku jemu podal.

Jindřich cítil, že jest smrtelně raněn. Nicméně zachoval úplnou vážnost. Žádal nejprvé, aby zavolali k němu zpovědníka. Ještě téhož dne donesen byl do města Castelnaudrey, jež bylo od královských již obsazeno. Zde strašlivou horečkou zmítán ležel pět dní v nebezpečí života. Leč veliká jeho síla tělesná i to vítězně pretrpěla.

Vévodkyně nalézala se zatím ve stavu velice žalostném v městě Bezieru. S úzkostí daleko větší než kdy jindy, očekávala zprávy od svého chotě. Ačkoliv připravena byla na nejhorší, přece leknutím oněměla, když obdržela zprávu o poranění a zajetí jeho. Prvou starostí její bylo, že vyslala svého lékaře a podkoního do Castelnaudraye. Pak napsala list králi, aby dovoleno jí bylo vrci se mu k nohoum a vyprositi zde milost choti svému.

Avšak Ludvík XIII. byl na vévodu příliš rozhořčen. Měl klamné mínění, že i Maria Felicia jakožto příbuzná královnina, jest spoluviničí svého chotě. Proto nechtěl jí popřáti slyšení.

Jaká to spousta bolu zaplavila srdce nebohé, opuštěné ženy.

Když oba vyslanci do Castelnaudraye

přišli, nezastihli zde vévodu více. I musili za ním odecestovati do Villefranche. Konečně uviděli milného svého pána. Vévoda s patrným pohnutím přijal své věrné. Zatím co lékař rány jeho prohlížel, praví Jindřich: „Podáš zajisté zevrubnou zprávu své veliteli o počtu a velikosti mých ran, leč řekni jí zároveň, že žádná z mých ran nepálí mne tak žhavě, jako ona, kterou jsem zasadil dobrému její srdci.“

Vzdor tomu, že byl velice churav, nechtěl propustiti podkoního bez listu na ubohou choť. Napsal tudíž s nesmírným namáháním tento list: „Drahoušku můj! Bylo mi velikou útěchou, že spatřil jsem opět své lidi. Ujišťuji Ti, že lékař Tvůj pravdivou podá Ti zprávu, že nejhrůznějším v neštěstí mém jest představa neštěstí Tvého. Vzhop se, ano zpatuj se z lásky ke mně. Vždyť Bůh dobrotivý zajisté vše k nejlepšímu obrátí. Žij blaze. Jsem věčně Tvůj Jindřich.“

Návrat spolehlivých posílů, čtení dopisu, kladení tisíce otázek, jež lékař, jí zodpovídati musil, na okamžik vlily útěchu v srdce její. Však brzy opět počal starý, nezměrný bol hrozně hlodati v něm.

Zatím stal se osud vévodův každým okamžikem nebezpečnějším. Den ze dne mizela naděje v příznivý výsledek. I vévodkyni naskytla se nyní otázka, má-li v městě svém setrvať čili nic. Princ Gaston z Orleansu naléhal, aby město opustila. Sněs ji do nosítek a uprchl současně na hranice španělské. Leč dohnali jej a zpět přivedli ku králi. Nyní domnívala se vévodkyně, že musí taktéž do Beziersu se vrátiti. Však obdržela rozkaz, aby ihned odešla do hradu Lagronz u Penezu. Musila tudíž nešťastná bolem uštvaná vévodkyně dožiti se ještě té potupy, že obyvatelé Beziersu, jimž tolik nesčetných dobrodiní prokázala, nejevili ni nejmenší soustrastí, s osudem jejím, ba že bez příčiny hanebně se skrývali, když milovaná kdysi mistodržitelka s městem jejich loučiti se musila.

Věrná družina její byla velice roztrpčena touto zbabělostí. Však rty šlechetné paní neprenesly ni slůvka žaloby neb stesku.

Jaký asi stihne osud nešťastného chotě? Přimluví se princ Gaston z Orleansu, jak byl slíbil, za šlechetného vévodu? Vyzná poctivě, vinu svou velikou, aby alespoň život vévodův byl zachráněn? Kolik uplynulo dní, kolik neděl v úzkosti

neslýchané, v žalu nevýslovném! Nikdo, nikdo nechtěl býti poslem útěchy.

Mezitím užil Jindřich času svého k zdokonalení a vzpružení života svého duševního. Znenáhla vzdal se myšlenky na záchranu tělesného žití, myšlenky na dosažení svobody! Nalézal se nyní v zámku Lectourském a měl co nejdříve k odsouzení svému do Toulousu býti přiveden. Okamžik otálel uposlechnouti rozkazu toho, ježto hledě k jeho hodnostem, jež zastával k soudu takému pouze parlament Pařížský byl oprávněn. Avšak nač ona láskování o život! Věděl, že v Paříži tak dobře jako zde k smrti jej odsoudí. Též obranný list, který sestra jeho princezna z Condé sepsati dala, četl sice s pohnutím, poněvadž seznal v něm sloh i rukopis jednoho ze svých nejvěrnějších služebníků, leč roztrhal jej řka, že nechce těla svého které tolikrát na bojišti za vlast krvácelo vyžebrať z rukou těch, jež pevně odhodláni byli usmrtiti jej za každou cenu.

Dne 28. října zavítal Montmorency do Toulousu. Když do města vjížděl, byl vůz, v němž seděl, obklopen mušketýry královskými. Po obou stranách silnice stáli na stráží vojínové pluku gardového, silný oddíl jízdy následoval zajatého. Když předvedení mu byli oba hejtmani pluku gardového Preuil a hrabě Guitant, již účastnili se boje u Castelnau-dreye nemohli se tyto odhodlati, aby proti vévodovi jež vrouceně milovali, vydali svědectví. Guitant pravil, že kotouče kouře prachu střelného zabraňovaly mu, aby jasně viděti a osoby určitě rozeznávatí mohl, avšak z neobvyčejné udatnosti, soudil prý, že takto bítí dovede se jen Montmorency. Druhého dne uveden byl vévoda do shromáždění parlamentu, kdež přítomno bylo do sta soudcův, z nichž mnozí když Jindřich klidně a nenuceně vstoupil, zakryli sobě obličej rukama, aby nevyzradili soucit, jež skrývali v srdcích svých. Montmorency zodpovídal všechny otázky, jež mu kladeny byly, jasně a důstojně.

V témž sedění vyrčen byl následující rozsudek:

„Jindřich vévoda z Montmorency, pair a maršálek Francie, mistodržitel Lanquedocký, uznán vinným velezradou a odsouzen, aby vydán byl rukám katovým, jenž má jej stíti na popravišti zřízeném na náměstí Salinském.“ (Pokrač.)

V zajetí.

Napsal *Bohumil Brodský.*

(Pokračování.)

Jednoho dne pustil se až na blízko ke hradbám Mnišku samotného. Viděl však, že do města se odvážit by bylo by přece poněkud nerozumným. Obrátil se tedy na okolní vesnice. V Mnišku však byl pozorován a bleskem se rozlétna zpráva, že Zákon byl až u hradeb městských. Ale i Zákon viděl, že chybil, tak daleko se pustiv, neboť poznal, že počiná býti pronásledován. Četná tlupa lidu jízdného pustila se po jeho stopě. V čele tlupy této byli panoši ze hradu Karlštejnského, Bolechovce, Sigmund a Buček. Vzali sebou značnou část posádky a měšťané Mniškovští dali jim ku pomoci hojný počet svých zbrojnošů.

Celý zástup vedl lidu neznámý mladý zeman. Kdo a odkud by byl nevěděl nikdo, důvěřovali mu však všichni. Byl vysoký, statný a bylo na něm pozorovati, že nenávidí Zákona a Táboritské celou svou duši. Mlha, která se nad krajinou snesla, bránila hledání, přece však o polednách spatřil Zákon, že pronásledovatelé jsou mu v patách. Byl jich značný počet a proto neměl chuti s nimi se utkat. Tryskem ujížděl směrem k Ostromeči, která by mu bezpečného útulku poskytla. V mlze však zabloudil a než mohl pravé cesty nalézt, již tu byl nepřítel.

Zákon s Tábority nečekal, až ho sami dostihnou. Poručil své tlupě obrátiti se a udeřiti na pronásledovatele. Nastal krátký krvavý boj. Na Zákona vrhl se onen neznámý zeman. Zprvu tlačil ho Zákon neustále vzad, používaje v šermování úskoků, Sotva však zeman jeho lesť poznal, smělym náběhem meč odrazil a svůj vlastní do prsou mu vetkal. S kletbou na rtech kácel se pověstný Zákon. Druzi jeho také jeden za druhým padal pód ranami čacké Karlštejnské posádky, až posledních šest, kteří lehce pouze ranění byli, na útěk se dali. Nastal divoký hon. Táboritští poháněli koně své k šílenému trysku, vítězové však nelenili.

Již byli nedaleko Ostromeče a hradby byly blízko, když na prechající znovu vrazili. Podléhal jeden po druhém. V tom však otevřela se brána hradní a z té vyrazila posádka na pomoc svým. Z druhé pak strany objevila se korouhev s kalichem a za ní mocný zástup, jež vedl pan Hvězda

z Vicemilic sám. Náhodou táhl k Ostromeči a spatřiv boj, v čele svých tlup se vrhl k boji.

Vítězové však nemínili v nerovný boj se dáti. Obrátili koně a prechali nazpět ke Mnišku. Z celé výpravy Zákonovy zůstali na živu pouze tři, kteří zvěštovali Hvězdovi záhubu Zákonovu a druhů svých. Zamračen poslouchal hejtman a vida marnost pronásledování vítěze, ke tvrzi se bral. Litoval velice smrti odvážného Zákona a družiny jeho, poněvadž sám měl mužstva málo, které ještě musil seslabiti ostavením nějaké posádky na Ostromeči.

První chvíle nevzpomněl ani Markétu, stále klna vítězům a lituje Zákona. Pak teprve do prohlídky hradu se pustil, při čemž napadla mu zajatá. Zapomněl rázem na vše a spěchal k jizbě, v níž bylo její vězení.

Když vešel do vnitř, spatřil Markétu na smrt bledou na loži spočívati a jednu ženu státi u ní, jež ji křísila.

„Co se stalo?“ tázal se starostlivě.

„Když se strhl křik, že naši jsou venku napadeni, spatřila jsem ji v okně. Křičela o pomoc a rukama mávala. Běžela jsem k ní. Sotva jsem do vnitř vkročila, zvolala: „Ztracen!“ a klesla k zemi. Od té doby ji křísím a vzkřísiti nemohu.“

Hvězda zamračen hleděl na sličné tělo omdlelé a mlčel. Tušil, že se musilo něco divce státi a umínil si, že stůj co stůj se toho doví. Poručil ženě, aby ji dále křísila a bedlivě opatrovala a odcházel.

„Proto jsi tak tvrdošíjná,“ hučel mezi zuby. „Uvidíme, dovedeš-li toho tajiti.“

Po dlouhé době otevřela Markéta oči a udiveně kolem sebe se rozhlížela. Nazvědla se na loži a horečně lesknoucí se zrak upřela na ženu u ní stojící.

„Co se stalo?“ tázala se vyděšeně, „Kde to jsem?“

„Upokoj se,“ chlácholila ji žena. „Přišly na tebe mdloby a dlouho jsem tě křísila. Čeho jsi se lekla?“

Markéta zaraženě před sebe hleděla a neodpovídala. Tvář její však obestírala se výrazem bolu a počala se na celém těle chvěti. Náhle uchopila se ruky ženy.

„Zapřísahám tě při všem, co ti svato, abys mi pověděla, vyvázli-li oni, kteří s tvými přátely bojovali, či padli.“

„Uprechli všichni,“ odpovídala žena, nemohouc pochopiti, proč se táže.

„I onen, který v čele bojoval?“

„I ten. Než, pověz mi přece, proč se tak ptáš.“

„Díky Bohu!“ zašeptala Markéta. „Děkuji ti, dobrá ženo. Budu-li moci se ti jednou odměniti, nahradím ti vše stonásob. Jen popřeje-li mi Bůh, abych se mohla odtud dostat a s otcem se shledati.“

Soneitně dívala se na ni žena. Nedomedla žal její pohopiti, viděla však, že trpí mnoho. Nevypytávala se na nic více a vidouc, že se zlože zvedá a samotna býti si přeje, odcházela. Markéta přistoupila k oknu a dívala se ven. Viděla na nádvoří hemžiti se zástupy přibylých Táboritů a mezi nimi Hvězdu. Tušila, že tu opět jest, nijak se však přítomnosti jeho nezalekla. Jen když Stajic jest zachráněn. Již se domnívala, že jest ztracen, když stojíc před chvílí u okna viděla, jak zápasí s Tábořskými. V první chvíli se domnívala, že nepříteli přemůže a hradu dobude. Pak by byla zachráněna, vysvobozena. Když však viděla, jak mimo skrovné posádky také mocný voj Táboritů v lese se objívších proti němu spěchá, úzkost nevyslovná se jí zmocnila a ona nejinak se domnívala, než že bude Stajic zabít. Volala na něho aby ho upozornila dříve však než mohla dočkati se rozhodnutí, mráko-tami byla obestřena a k zemi bez smyslu klesla.

Teď, ač byla slába, přece cítila tichou radost a útěchu Stajic, o ní ví a pokouší se osvoboditi ji. Snad jednou přece se mu to podaří a pak tím radostnější bude setkání se s ním.

Za chvíli viděla, že Hvězda do paláce hradního vstupuje. Jistě jde k ní. Očekávala klidně příchod jeho. Vešel skutečně a s úsměvem bral se k ní.

„Již jsi vstala z mrtvých?“ tázal se rozmarně. „Jsem rád, neboť přicházím si pro žádanou odpověď. Jak jsi se rozhodla?“

Neodpověděla ani na jeho otázku a pevně do očí se mu podívala.

„Nemysli si, že netuším, co ti v mysli vězí,“ podrážděn jejím mlčením pokračoval Hvězda. „Věz však, že odpor tvůj zlomím stůj co stůj.“

„Zkus to,“ chladně odpovídala Markéta. „Lépe by ti však jako hrdinovi slušelo, kdybys měřil se s nepřítelem v boji a ne se slabou ženou, kterou v rukou svých máš. Špatný jsi Boží bojovník, když místo hájení kalicha nečestné útoky na ženy činíš. Všichni-li tvoji spojenci jsou takoví, pak lépe jest žítí bez Boha

než bráti viru za štít k páchání nepravostí. Čeho chceš domoci se mým vězněním? Slávy? Smutná to sláva poutati jedinou ženu, která ještě brániti se nemůže. Či čest hledáš? Byl jsi ze stavu panského a víš, že urozený muž nebere si za ženu tu, jež ho nenávidí, jako já tebe. Chceš-li peníze za mne, řekni jen a dovol, abych směla napsati list svému otci. Ten ti pošle, čeho si přáti budeš. Můj otec nic zlého vám neučinil. Vy jste přišli jak vlkové, chtějící ho zardousiti. Oloupili jste ho o sídlo, které po otcích zdědil a pokojně užíval. Proč nejdete na brady mocných pánů, kteří vás pronásledují. Rozedíráte svou vlastní zemi, proléváte krev svých bratrů, zařehujete stavení svým krajanům a přátelům a vše to bojem za viru nazýváte. Kdyby vaše srdce nebyla tvrdší než ty Vlkovské skály musili byste se stydět sami za sebe. Kdo však se nestydí olupovati o čest bezbrané dívky a se smíchem dívati se na zoufalství dětí vámi o rodiče připravěných, ten vůbec srdce a stud nemá. Věř, Hvězdo, co ti v této chvíli pravím: Pohrdám tebou a nenávidím tebe. Nikdy nebudu tvou, byť bys mne tu zavřel do smrti a týral ještě více.“

Markéta rozohnila se vytykajíc hejmanu, vše to, co jí tak dlouho na srdci leželo, o čem po všechny dny své samoty tak vážně přemýšlela. Tvář jí hořela a zrak sršel blesky spravedlivé nevole. Hvězda zaražen hleděl na ni, nevěda, co se děje. Nemohl ani věřiti, že by ta plachá dívka byla schopna takového rozničení. Slova její nehledaná padala na něho jako déšť jisker. Byl jimi zmaten a cítil jak mnohým dotkla se nejslabších stránek duše jeho. Tolik zlého mu vyčetla a přece nemohl ničím trefně ji odpověděti. Jeho divokost nutila ho, aby k ní přiskočil a ranou uzamkl ta ústa tak ho hanící, ale probuzený stud bránil mu v tomto skutku.

Patřil na ni chvíli, jakby měřiti chtěl síly své se silou její. Pak nepromluviv ani slova odcházela. Markéta všechna ještě rozčilená jala se jízbou procházeti. Cítila se povznešenou nad ty lidi kteří ji obklopovali, a kteří tak hluboko klesli ve vážení sebe samých, že vlastní čest stala se nepotřebnou cetkou, kterou s opovržením odhodili.

Hvězda hluboko cítil to pohrdání Markétou ve tvář mu vmetené. Zúřil ve svém nitru proti sobě i proti ní a opět cítil, jak malicherným jest hněv. Chtěl se

tu na Ostromeči zdržeti několik dnů, ale jinak si rozmyslil. Nařídil lidu, aby se připravil, že ráno opět dále vyrazí. Za hejtmána Mikuláše, z Padařova na tak dlouho, než nový hejtmán Filip z Padařova, který se zadním vojem při obléhání hradu Zvíkova meškal, do Ostromeče přirazí. Ráno pak časné v čele Táboritů Ostromeč opouštěl.

„Až po druhé sem přijdu, nenechám se od tebe tak potupiti, hadí plémě,“ pravil sám pro sebe při vzpomínce, jak tu byl včera slabou dívkou pokořen.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Ze spolku katol. akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“ Jeho Milost nejdůst. pán Ferdinand Jan Nep. Kalous, světitel biskup pražský, bude v neděli 13. t. m. o 8. hod. ranní v universitním kostele sv. Klimenta sloužiti mši sv., při níž přistoupí členové spolku společně k stolu Páně. — Za zakládajícího člena přistoupil: Jeho Jasnost kníže Karel ze Schwarzenbergů starší. Dále přispěli spolku: veledůst. duchovenstvo vikariátu Časlavského 20 zl., nejdůst. kníž. arcib. koositorů Olomoucká 20 zl., dp. Antonín Postřiháč, kapl. u sv. Mikuláše v Praze 1 zl., slav. Občanská záložna v Prostějově na Moravě 3 zl., z Hradce Králové: „Ex quadam distributione“ 20 zl., dp. Václav Stejskal, kaplan u sv. Mikuláše v Praze 2 zl., sl. Sv.-Václavská záložna v Praze 100 zl., p. Vilém Rubricius, ředitel měšťanských škol v Praze 3 zl.

— **Dědictví maličkých**, ač bylo na naší zemské výstavě v Praze bez diplomů mezi knihami ve skupině XXIII. zastrčeno a přicházejícími návštěvateli marně hledáno, docházelo právě tímto hledáním valného povšimnutí v obecnstvu, takže zápis přihlášených údův naplnil číslo 45.000. Tak skvělá účast je tomuto pochvalně známému ústavu domácímu dostatečnou náhradou postrádaného vyznamenání, jakéhož se mu dostalo v cizině při pařížské výstavě r. 1867, přípisem c. kr. ministeria ze dne 1. července 1868 ministrem Hasnerem vlastnoručně podepsaným a zakladateli Dědictví p. Josefu A. Šrátkoví zaslaným. Jemu jest také velmi potěšujícím znamením ta shoda, že 45 tisícův údů Dědictví spolu oslavuje 45 roků jeho kněžství a jest naděje, že s týmiž roky budou dále pokračovati

ty tisíce, až by dostihlo 50.000 těch maličkých jeho jubileum.

Z Říma. Dne 3. t. m. slavil Jeho Svatost papež Lev XIII. 14. výroční den své korunovace. Za tou příčinou blahopřál mu sbor kardinálů 1. t. m., v den korunovace pak sloužil J. Em. kardinál Zigliari v Sixtinské kapli slavnou mši sv., po níž sám sv. Otec zapěl „Te Deum.“

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchov.*“ číslo 2., roč. XXXIII., má tento obsah: O základech víry křesťanské. Duchovní správce na osadě nábožensky smíšené. Theologická literatura česká a Časopis katol. duchovenstva. Smrt Lutherova. Svěcení vody tříkrálové. — Kronika: Práva veřejných kaplí. Pozoruhodný zákon belgický proti hypnotismu. Zákon proti veřejné nemravnosti. Náklad na obecné školy vede místní obec jakožto taková. Malá změna v populačních tabulkách. Výkaz o vkladech členů Dědictví sv. Prokopa. — Literární oznamovatel pojednává o čtvero spisů.

— „*Kázání na všechny neděle a svátky cesého roku a řeči postní*, kteréž činil a vydal Excellencí Dr. Jan Valerian Jirsík, slavné paměti biskup Budějovický atd. Třetí vydání do tisku upravil B. M. Kulda, sídelní kanovník na Vyšehradě. Díl druhý. Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze. Cena 1 zl. 12 kr.

— „*Řád mše svatě.*“ Upravil. Dr. Jan Sedlák. S povolením nejdůst. kníž. arcib. konsistorů v Praze ze dne 18. ledna 1892 č. 631. Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny (Röhlíček a Sievers) v Praze. Cena v pouzdru 30 kr., poštou 35 kr. Nejprůběžnějším, nejdůležitějším a nejdokladnějším úkonem bohoslužebným církve katolické jest zajisté mše sv., připomínající nám smrt Páně na kříži, kterou dílo našeho vykoupení spečetěno a ukončeno bylo. Pro tuto převelikou důležitost mše sv., a proto že každý věřící jest povinen v neděli a v zasvěcený svátek nábožně jí býti přítomen, jest nevyhnutelně třeba, aby každý katolický křesťan, ano každé dítě, obřad mše sv. znal, aby s tím větší nábožností mohl jí obcovati. Pochopiti obřad mše sv. a jej si zapamatovati, činí při veliké složitosti a rozdílnosti obřadu mše sv. (tichá mše sv., zpívaná, slavná) obtíže nemalé dospělému člověku a tím více dítkám, a proto zajisté vítána jest nám každá pomůcka v ohledu tomto, zvláště taková, jež činí všem

požadavků našim v plné míře zadosť, jako právě svrchu nadepsaná pomůcka, sestavená osvědčeným spisovatelem p. Dr. Janem Sedlákem. Celý řád mše sv. v diagramu rozdělen jest ve tři sloupce, z nichž prostřední, největší, představuje jaksi oltář a kněze při něm mši sv. sloužícího, a postranní sloupce menší, pak přísluhující při mši sv. a sice sloupec na straně evangelní přísluhujícího, jenž udává věřícím, co se děje, a co mají činiti při obyčejné mši svatě; sloupec na straně epistolní však přísluhujícího, jenž udává zvláštnosti při slavné mši sv. a při jiných mších sv. V prostředním sloupci označen jest střed oltáře, strana epistolní a evangelní, a uvedeny jsou v něm jednotlivé modlitby a úkony mše sv., jak po sobě následují, a to na tom místě, na kterém právě se konají (uprostřed oltáře, na straně epistolní nebo evangelní) a sice modlitby a úkony, jež jsou při každé mši sv. stejné, jsou černě vytištěny; modlitby, jež se někdy vynechávají, jsou červeně tištěny; modlitby, jež při velké mši sv. se zpívají, jsou podškrtnuty; modlitby, jež mění se dle případného svátku a dne, jsou modře tištěny; kdy má se dáti znamení zvonkem, jest označeno černou hvězdičkou a sice jedno potrhnutí zvonkem jednou hvězdičkou a trojí třemi hvězdičkami; kdy mají věřící dělati kříž, jest označeno trojím křížem atd. Správně sestavený tento diagram bude opravdu výbornou pomůckou při vyučování obřadu mše sv., ano nebude škoditi když i v jiných třídách, v kterých nevykládají se ještě sv. obřady, bude dítkám před oči postaven; mnohě z nich naučí se již častěji naň pohlédnutím, jak jednotlivé modlitby a úkony mše sv. po sobě následují. — Doporučujeme tento řád mše sv. každému duchovnímu, aby sám z vlastního názoru o pravdivosti slov našich mohl se přesvědčiti.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Herm. *Melzer*, far. v Schönfeldu, 21. února 1892, (nar. 6. srpna 1840, vysv. 30. července 1865);

- p. Jos. *Polák*, k. a. notář a far. v Lošanech, 23. února 1892, (nar. 28. srpna 1824, vysv. 25. července 1850).

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Kahoun*, kapl. v Hradešinský, za kapl. v Českém Brodě;
p. Josef *Böhm*, admin, za far. v Bechlíně;
p. Frant. *Stiller*, zat. kapl. v Ludwigsdorfu, za defin. kapl. tamže;
P. Marian *Herold*, kněz ř. praemon. v Teplé, za real. admin. fary v Mariánských Lázních (Marienbad);
p. Jan *Hermach*, kapl., za admin. v Schönfeldu;
p. Frant. *Cikánek*, kapl., za admin. v Lošanech;
P. Aug. *Hellmich*, kněz ř. Praemon. v Teplé, za real. admin. v Touškově (Tuschkau);
P. Řehoř *Jannal*, kněz ř. praemon. v Teplé, za kaplana v Horních Sekýřanech (Obersekerzan).

Uprázdňená místa:

Schönfeld, fara patr. Jeho Veličenstva císaře, od 24. února;

Lošany, fara patr. obce Kutnohorské, od 27. února 1892.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Seibt*, jub. kněz, osob. děkan a farář na odpoč. v Liberci, 29. ledna 1892, (nar. 8. května 1814, vysv. 20. července 1837);
P. Bern. *Dichtl*, kněz ř. Jesuitského v Bohosudově, 2. února 1892, (nar. 28. listopadu 1848, vysv. 3. září 1879).

Vyznamenán jest:

- p. Dan. *Metýš*, far. v Bousovicích, jmenován bisk. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Vinc. *Nápravník*, far. v Jirčanech, za far. v Kováni;
p. Karel *Dohle*, admin. v Českém Jiřetíně, za far. tamže;
p. Jos. *Zecheł*, kapl. v Pirkštejně, za admin. v Milešově;
p. Al. *Piscora*, kapl. v Havrani, za kaplana v Pirkštejně.

OBSAH: Kázání na III. neděli postní. — Kázání na den zvěstování Marie Panny. — Přijď království Tvé! (Báseň) — Buď vůle Tvá! (Báseň). — Boh. Balbín o sv. Janu Nepom. — Maria Felicia Orsini. (Pokrač.) — V zajetí. Povídka. (Pokrač.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. ka-
ždého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na čtvrtou neděli postní.

„Vida Pilát, že by nic ne-
prospěl, vzav vodu, umyl
ruce před lidem, řka: Ne-
vinný jsem já krví spravedli-
vého tohoto“ (Mat. 27, 24.).

Jaký to klam zahrnují slova Pilátova! Jakoby trochu vody mohlo smazati tak velikou vinu! — Ovšem stává se na křtu sv., že bývá člověk vodou a slovem Božím ode všech před křtem sv. spáchaných hříchů očištěn; ale zcela jinak jest to s hříchy, jichž se člověk po křtu sv. dopustil. Ale také Pilát, jsa pohan, nemohl se očistiti vodou, jakž mylně se domníval: „Nevinný jsem krví spravedlivého tohoto.“ Ale ktera-
k nevinný, když tak špatně zastával úřad svůj! Či nebyl proto vládařem v Judsku, aby práva a spravedlnosti zastá-
val, utlačených se ujímal, nevinných proti těm hájil, kteří jim ubližovali a je týrali! Bylť zajisté od římského císaře k tomu určen, avšak Pilát nečinil tak; aspoň ne-
dokázal toho na Ježíši, jehož nejvyšší kněží a lid přivedli k soudu jeho. Když totiž Pán Ježíš v zahradě Getsemanské svázán a před nejvyšší radu židovskou předveden byl; tu uplacení svědkové svě-
dčili! ale nesrovnávalo se svědectví jejich! (Mark. 14, 59.). Marně nejvyšší rada tak-
ových chápe se prostředků, jež neprospívají; neboť určila, že Kristus musí umřít. Ale o to se rozcházelo, ktera-
k rozsudek smrti vy-
řknouti; vždyť přece k tomu musela býti nějaká příčina. Když tedy ani křivá svě-
dectví, od rady židovské sosenovaná nepro-
spěla, tu Kaifáš, toho roku nejvyšší kněz,

vyvstal aby nápomocen byl k odsouzení Kristovu. Slyšel zajisté o skutečích Kristo-
vých; slyšel též, že Ježíš všemohoucího Stvořitele vesmíra nazývá svým Otcem, aniž ho mohlo býti tajno, že Synem Bo-
žím sám se nazývá a to mu bylo dosta-
tečnou příčinou usmrcení jeho. Vždyť zá-
kon Mojžišův prikazoval zřejmě synům
israelským: „Kdožby se rouhal jménu
Hospodinovu, ať smrti zemře“ (III. Mojš.
24, 16.). Protož povstav, otázal se Ježíše
řka: „Zaklínám tebe skrze Boha živého,
abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus, syn
Boží.“ Dí mu Ježíš: „Ty jsi řekl. Což po-
třebujeme více svědků, mluví nejvyšší
kněz, aj nyní jste slyšeli rouhání. Co se
vám zdá?“ A lid a nejvyšší rada odpoví-
dajíce pravili: „Hoden jest smrti.“ (Mat.
26, 63 až 66.).

Ortel jest vyrčen, ale uskutečniti jej
nepříslušelo ani vysoké radě ani nejvyšším
kněžím. Protož vedou Ježíše do radního
domu, aby Pilát potvrdil ortel, a Ježíše
jim na smrt vydal. Pilát z veškerých ža-
lob, kteréž přednesli a z chování jejich
shledává, že jen z bezbožnosti, závisti a
nenávisti ortel smrti byli vyřkli a protož
usiluje o to, aby se dle práva a spravedli-
nosti jednalo, hlavně ale i proto, že když
seděl na soudné stoličce, poslala k němu
žena jeho řkouc: Nic neměj se spravedli-
vým tímto, neboť jsem mnoho trpěla dnes
ve snách pro něho.“ (Mat. 27, 19.). Pilát
usiluje pro osvobození Ježíše a chce jim
Ježíše ke dni slavnému, na velikou noc
propustiti. Ale čím více usiluje o zachov-
ání Ježíše, tím více volá lid: „Ukřižuj,
ukřižuj ho.“ (Jan 19, 6.). A Pilát jest
dostí slabý, opustiti cestu spravedlnosti

a povoliti nešlechtné žádosti lidu. Nicméně umývá rukou, praví: „Nevinen jsem já krví spravedlivého tohoto.“ (Mat. 27, 24.). Onen muž, jemuž svěřen byl meč spravedlnosti na potrestání zločinců, podává se třtině, větrem se klátící.

Než, m. m., takových lidí, jako byl Pilát, jest přemnoho na světě; ano já se osměluji říci, že každý z nás podobně jako Pilát si počínal, a snad ještě počíná. Neboť reete sami; zdaž není úkolem našim, abychom i k bližním svým spravedlivě a šlechetně se chovali? Zdaž nežádá od nás Bůh, abychom zastali se potlačených, jich hájili a chránili. Nemáme-liž i my odvrátiti vše, co by nám aneb bližním našim uškoditi mohlo? Slovem: Nemáme-liž povinnosti své co křesťané vůbec, a každý ve svém stavu konati? Táží se ale jednoho každého z vás, jenž dle daného navedení své svědomí zpytoval, táží se vás, jak to stojí s námi? Bohužel! My často chceme, ale vůle naše je nestálá a vrtkavá. Právě, co nechceme, to činíme, a co chceme činiti, toho obmeškáváme, hromadíce hřích na hřích, jimž Boha svého urážíme. Blaze však každému, kdož hříchy své poznal a jich ze srdce lituje! Než lítost hledí do minulosti, člověku pak jedná se také o budoucnost a sice o věčnost. A protož má-li se změnití běh života, musí dráha hříšná s dobrou se vyměnití. Ta vůle stálá ale, život napravití a nikdy více nehřešiti, slove pravý úmysl č. pravá vůle a jest třetí podmínkou pravého pokání. Tážeš se ale, kř. m., kterak tento pravý úmysl se projevuje, nedivím se tomu; neboť každému, kdož lepším státi se chce musí na tom záležeti, aby seznal ty cesty a prostředky, jichž se chopiti třeba. Ty však poznáme, sledující bedlivě dnešní sv. rozjímání. Abych vám usnadnil pochopení jich dím: Pravý úmysl žádá: 1. příležitosti, k hříchu se varovati, 2. škodu učiněnou nahraditi, 3. ubližujícím odpustiti a 4. v ctnosti bedlivě se cvičiti.

Božský Spasiteli, přispěj nám, abychom i tuto podmínku náležitě poznali, a v srdci ji chovající dle ní život svůj uspořádali.

Pojednání.

Když Pán Ježíš jednoho času vyučoval zástupy, přivedli k němu zákonníci a fariseové ženu, dopadenou v cizoložství. Pán Ježíš vyslechnuv žalobu jejich, sehnul se, nic neodpovídaje, a psal prstem na zemi.

Když pak oni usilovali v žalobě své, pozdvihnův se Ježíš, pravil v láskavosti své: „Kdo z vás bez hříchu jest, vrz na ni první kámen“. neboť dle zákona Mojžíšova měla býti ukamenována. A opět schýliv se, psal na zemi. Uslyševše to, odcházeli jeden ze starších po druhém, takže zůstal Ježíš sám a žena stojící uprostřed. I pozdvih se Ježíš, řekl jí: „Ženo, kde jsou ti, kteří na tebe žalovali? Žádný tě neodsoudil?“ Kterážto řekla: „Žádný, Pane!“ „Aniž já tě odsoudím,“ řekl Ježíš, jakoby říci chtěl: „Bez hříchu a viny nejsi; než nad tím ať rozsuzuje soud; neboť já jsem přišel, abych hledal a spasil, co bylo zahynulo“ (Luk. 19, 10.). Protož: „jdi a již nehřeš více“ (Jan 8, 3—11.). Z těchto slov patrně vysvitá, čeho Kristus Ježíš od hříšníků žádá: „Nehřeš více.“ To samé řekl Pán Ježíš i onomu člověku, jenž 38 let v nemoci své byl ztrávil, které hříšným životem sobě zasloužil. „Hle, učiuěn jsi zdrav,“ pravil k němu, „již nehřeš, aby se ti něco horšího nepřihodilo“ (Jan 5, 5—14.) Jest však nyní vůle Páně jiná nežli byla, když Pán Ježíš obcházel se svými učedníky na tomto světě? Aj vůle Páně se nemění. Jako mluvil druhdy Bůh v starém zákoně skrze proroky, tak mluví v zákoně novém skrze Syna svého jednorozeného, tak mluví k nám až posud hlasem církve svaté. Na svědectví budiž, co Ezechiel prorok ve jménu Hospodínova mluvil k lidu vyvolenému: „Odvrzte od sebe všechna přestoupení svá, jichž jste se dopustili a učíte sobě srdce nové a ducha nového?“ (Ezech. 18, 31.) A jest to něco jiného, nežli co sv. Pavel ku Kolossenským napsal? Slova jeho jsou: „Svlékouce se sebe starého člověka se skutky jeho, oblékněte nového, toho, kterýž se obnove k poznání podle obrazu toho, který jej stvořil (Koloss. 3, 9. 10.). Ale proměna tato nebude možná, jestli člověk příležitosti k hříchu se nevaruje. Kdožkoli chceš hříchu se varovati, varuj se především příležitosti k hříchu. Nebo kdo příležitosti snad ještě vyhledává vrhá se v nebezpečení opět a opět hřešiti. Vždyť sám Kristus Pán řekl: „Všickni, kteří meč berou od meče zahynou“ (Mat. 26, 52.) t. j. kdo nebezpečení hledá, v nebezpečení i hyne. A což nemáme přísloví staré: „Příležitost dělá zloděje,“ ne snad jakby jen o zlodějích platilo, ale o každé jiné nepravosti. Co jest ale tato příležitost k hříchu? Odvolávám se na vysvětlení, kteréž učinil sv. Karel Boromejský, řka: „Příležitost

k hříchu jest vše, co poskytuje příčinu k spáchání hříchu. A takových příležitostí může býti hojnost; může býti tvůj stav, tvůj úřad, tvé řemeslo, tvé zaměstnání“ (instr. pastor. p. 2. c. 17.). Jaké jest tedy třeba opatrnosti! Sv. Alfons rozeznává ve svých spisech příležitosti k hříchu blízkou a vzdálenou, dobrovolnou a nutnou, dle toho, jestli člověk více nebo méně příležitosti k hříchu má, jestli ji odstraniti může či ne (Op. ascet. tom. 3. p. 2. n. 13.). Že ale příležitost jest jistou příčinou hříchu, kdož by chtěl popírati? Tomu nasvědčují výroky sv. otců a spisovatelů církevních. Tak píše sv. Isidor Hispalenský: „Stojíš-li v ohni, přece se rozpálíš i byť bys ze železa byl; blízek nebezpečení nemůžeš býti jist, že nezhřešíš (Solilog. lib. 3.). a na jiném místě praví: „Budeš-li s hadem pohromadě, nebudeš dlouho bez ušknutí a jsili v nebezpečení, nezůstaneš asi bez porušení (Dissert. rat. cum hom.). Protož právě učinil otázku sv. Alfons Liguori, řka: „Co myslíš, křesťane, zdaliž koudel do ohně hozená neshoří? Jak můžeš tedy se domýšleti, že v nebezpečení nezhyneš“ (Kat. p. 2.). Pravit to samé i prorok Išaiaš, řka: „A bude síla vaše, jako pýž koudelný a dílo vaše jako jiskra: a zapálí se obě spolu a nebude, kdoby je uhasil (Jes. 1. 31.). Protož kdož se bude diviti slovům sv. Teresie, která ve svých rozjímáních takto znamenala: „Byť by tebe Hospodin sebe více potěšoval, a důkazy svého milování hojně podával; nevěř, že jsi bezpečen, nýbrž boj se pádu, a střež se nebezpečení, co můžeš“ (in orat. Dom. n. 9.). Tu výstrahu dává i sv. Pavel, řka: „Kdo stojí, hleď, a bys nepadl (I. Kor. 10. 12.). Byl zajisté Šalomoun nadán od Boha moudrostí, tak, že duch Páně mluvil ústy jeho a hle, i Šalomoun ve své vysokém věku klesl tak hluboko, že i modlám pohanským obětoval (cf. III. Král. 11, 4.). A nedivím se tomu, dí sv. Cyprián, „neboť nemožno jest v ohni státi a nespáliti se“ (Alf. Lig. op. asc. T. 3. p. 3. n. 10.). Ze všeho ale vysvitá, že „kdo se odříci chce hříchu, střežení se musí příležitosti k hříchu; neboť jinak opět do hříchu klesne. Co příklad uvádím sv. Matouše. Jsa celným, odkud jej povolal Pán, opustil celnici, opustil výnosný úřad po svém povolání, kdežto Petr po svém obrácení opět hleděl si rybaření svého. Jaká toho příčina? Sv. Rehoř ji udává těmi slovy: „Co před obrácením bez hříchu mohlo se konati, také po obrácení nepřekáží. Opak

ale co k hříchu láká a ponouká, k tomu po obrácení svém hříšník uchýliti se nesmí“ (hom. 24. in Evang.). Poněvadž Matouš nahlížel, že služba celného vždy jemu poskytuje příležitosti k hříchu; protož hned vzdal se úřadu svého; vždyť sobě umínil, odříci se podvodu a příležitosti k hříchu. Protož rcete sami: Zdaž nemáme příčiny o mnohých křesťanech, ba snad sami o sobě říci, že se nám pravého úmyslu nedostává? Neboť sotva jsme slíbili, varovati se hříchu, již navštěvujeme opět domy, v nichž jsme hřešili a obcházíme s těmi osobami, s nimiž jsme Boha svého uráželi. Kéz bychom dobře uvážili slov sv. Isidora, řkoucího: „Proměna místa často poslouží k spasení duše těm, jenž k Bohu navrátiti se chtějí; to samé místo ale přináší ty samé myšlenky a uvádí k těm samým skutkům“ (de summo bono lib. 2. č. 10.).

Ale varovati se příležitosti k hříchu, není jedinou známkou pravého úmyslu; třeba též škodu učiněnou nahraditi. Navrátiti musí kajícího cokolí buď mocí odcizil, ať jsou již poklady odcizené duchovní nebo tělesné. Duchovní poklady člověka jsou: spása duše, čest a dobré jméno; k tělesným čítáme zdraví, jmění a veškeré statky pozemské. Mnoho-li na nich záleží, učí nás zkušenost. Pozbyl-li člověk naděje svého spasení, k čemu se hodí zde i tam? — Ztratil-li čest a dobré jméno své; jaké vážnoti požívá? — Ztratil-li jmění a statek svůj, co může působiti? — A přece jak často utrpí ztrátu na pokladech těchto! Spasení duše podrývá se pohoršením a špatnými příklady; čest a dobré jméno zhanobuje se pomluvou, na cti utrhaním, posuzováním, sočením a rozličným způsobem hanebným; na zdraví činí se ujma sváděním ku hříchu, jmění a statek krádeží a loupeží, podvodem a lichvou, utiskováním sirotků a jinak se odnímá. Zkrátka: Hřích se páše, aniž by hříšník pomyslnil, co sv. náboženství velí aneb zapovídá. Běda volá věčná pravda, běda člověku pro pohoršení. Musí sice býti pohoršení, ale běda člověku, skrz kterého pohoršení pochází; nicméně však proti slovům Páně, pohoršení se dávají a jak sv. Cyrill Alexandrinský dokládá: „Lidé stávají se ďably proti bližním svým.“ — „Jest pak ďablu podoběn, kdož pohoršení dává a jakýmkoli způsobem lidi z pravé cesty svádí“ (lib. 12. in Joan.). — Žádný nemyslete zlého proti bližnímu svému v srdci svém, tak prikazuje Hospodin ústy proroka Zachariáše, a přece sledujeme

tolikeré urážky bližního. — „Kdo nenávidí bratra svého t. j. svého bližního, vražedník jest“, praví Pán skrze Jana, miláčka svého (I. Jan. 3, 15) a hle! vizme ten nesčíslný počet lidí na světě, již bližnímu ubližují a zdraví jeho škodí! — Nepokradeš, volá Bůh, jak v starém, tak i v novém zákoně (Mat. 19, 18.). a přece tolik podvodů, krádeží, zpronevěření a utlačování. — Než tak to býti a zůstatí nemůže, chceli hříšník k Bohu se navrátiti, má-li vůli, nazpět jíti k Otci svému, musí míti také vůli, učiniti náhradu, jak toho žádá písmo sv. a sv. otcové.

Dal-li jsi pohoršení, musí býti odstraněno, a dobrý příklad musí svítiti před očima lidskýma. Mluvil-lis křivé svědectví proti bližnímu svému, pomni, co jsi a jaký jsi, viz své a ne cizí chyby, o sebe měj péči (S. Isidor) neboť promluva jest horší než loupež a krádež (Frant. Seraf.). Oklamal-lis bližního svého o jmění a statek jeho, navrať nespravedlivou věc; neboť volá k Pánu svému. Sv. Augustin praví: „Neodpustí se hřích, jestli kradené věci a cizí statek se nenavráti“ (ep. 54. ad Maced.). Protož Zacheus při svém obrácení dí: „Oklamal-li jsem koho, navrácuji čtvernásob (Luk. 19, 8.) A co pravil, také učinil. Toto vše však rozjímaje, uchvacujeme pochybnost, zdaž všickni kajícími pravým úmyslem vedeni jsou? Neboť kolik jich má vůli napraviti jakoukoli škodu! Dosti často slycháme žaloby o pomluvě a na cti utrhaní; kolik jest jich, jenž čest a dobré jméno, o něž bližního oloupili, opět jemu navrátiti hledí? — Bohužel sotva jeden neb druhý mezi tisíci. — Aneb zdaž za dnů našich neslyšíme o častých krádežích, jež se spáchaly; kolikrát ale slyšíme, aby se kradená věc navrátila, škoda nahradila? Nechci pochybovati, že ti a takoví přistupují k sv. pokání; ale jak nehodně, bez pravého úmyslu! Bez navrácení, není odpuštění hříchu. Čiň, co chceš; dávej almužny, a modli se, jak chceš; ano vykonávej dobrých skutků, co můžeš (jsouť sice dobří) ale bez navrácení a napravení není hříchu odpuštění. Navrácení všeho, v čemž hříšník ublížil jest života podmínkou.

Avšak nezřídka stává se, že člověku, který jinému ublížil tím více od jiných ubližováno. Urážky, světa bývají časté; někdy se nám zdá, že jsme byli potupeni někdy jest tomu v skutku tak. Často při-

pojuje se hněvivost a zlost, netrpělivost a mrzutá mysl. Tak snadno hřešiti a proti rozkazu Páně jednati! Kéž to jest právě pro člověka křesťana lado, kteréž kdyby nevzdělal, újmu na duši utrpěl. Jak tu sluší jednati? Poukazují každého, jenž v podobném se nachází se postavení, na slova Ježíšova, kterýž v modlitbě nás takto poučil: „Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.“ (Mat. 6, 2.). On také praví: „Pakli neodpustíte lidem, ani Otec váš odpustí vám hříchů vašich“ (Mat. 6, 15.). Čemu ale Kristus Pán učil to také učinil, vzbuzuje nás k následování a protož hrozí trestem, jenž stihl služebníka nemilosrdného, pláč totiž a skřípění zubů. Tak, praví Pán, Otec nebeský učiní vám, jestliže neodpustíte jedenkaždý bližnímu svému ze srdce svých.“ (Mat. 18, 35.). Z té samé příčiny radí učedníkům svým: Obětujete-li dar svůj na oltáři a tu se rozpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě; nechej tu daru svého před oltářem a jdi prvé, smíř se s bratrem svým a pak přijď, obětovati budeš dar svůj.“ (Mat. 5, 24.). Sv. Augustin vykládáje tato slova dokládá: „Bůh nepohorší se nad tebou že necháš daru před oltářem, abys dříve se smířil; nebo hledá tebe, a ne dar tvůj. (serm. 10. de verb. Dni.). Protož chceš-li dobrou vůli svou, musí vyhostěn býti veliký hněv, jež si choval proti bližnímu svému. Než. m. m. stává se tak mezi katolíky? Zkušenost jinak svědčí. V srdcích lidských často mnoholetý panuje hněv, nezřídka i v obličeji se jeví při spatření odpůrce, tu zblednou tváře, rty se hýbají, pěst se zatíná, ruka se odtahuje nechťic k smíření se podati. Jest toto jednání výrazem upřímné vůle? O kéžby tak u nikoho z vás nebylo! ochotně podejte ruky k smíření, žádnému zlého za zlé neodplacujíce, činíce dobré netoliko před Bohem, ale i před lidmi . . . to čině, uhlí řeřavé shrneš na hlavu jeho“ (Řím 12, 17, 20.), aby se zastyděl, a polepšil. A pakli takovým způsobem srovnal jsi stezky srdce svého, pakli náhradou snesl jsi vrohy nahromaděné v duši své a láskou a smířlivostí vyrovnal propast nepravosti; pak nevracej se k hříchu, potlačuje žádosti své, ale započni v ctnosti se cvičiti. V čem jsi hřešil prvé, tomu nyní na odpor se postav. Byllis nedbanlivý v poslouchání slova Božího, při oběti mše sv., v přijetí sv. svátostí; odlož netečnost svou, chápaje

se každé příležitosti, kde bys u víře se posilniti, v lásce a křesťanských skutcích se ovičiti a v naději k Bohu utvrditi mohl! Pakli jmeno Boží si zlechčoval buď klením, buď jiným způsobem; započni srdečně velebiti Boha a díky vzdávati jemu za všechny dary jeho! Jest-li jsi zlechčoval den sváteční hříchem a zahálkou; používej ho nyní k tomu, co Bohu se líbí a tobě prospívá. Byllis neposlušen rodičů svých aneb učitelů a jiných představených, počni láskou a poslušností ubezpečiti si přízně jejich! Dal-lis pohoršení, sviť světlo tvé před lidmi. (Mat. 3, 16) Pakli k hněvu jsi ponoukal, nepokoje a různice miloval, buď tichý a mírný (of. Mat. 5, 4, 9.). Jestliže smilstvem a nečistotou zhanobils tělo své, jež jest chrámem Ducha sv., potlačuj žádostivost a ukřížuj tělo své s žádostmi jeho! (Gal. 5, 24.). Jestliže ústa tvá mluvila nepravě, nechť neotvírají se leč k těm věcem, které slouží k posvěcení! Kdež jsi okrádal a šidil bližního svého jakkolivě, nekrad' více, ale pracuj dělaje rukama svýma, což dobrého jest, abys měl z čeho udělití nouzi trpícímu (Efes. 4, 28.). Kdo jsi se prohřešil jazykem svým proti bližnímu svému; uživej nyní svého jazyka k tomu, abys se zastal bližního svého proti utrhačům a pomluvačům, sudičům i falešným svědkům. Jestliže jsi lhal i pravdu mluv s bližním svým. (of. Efes. 4, 25.). Pakli srdce tvé závisti se oddalo aneb pýše, hleď sobě lásky a pokory. Aneb bych slovy sv. Pavla mluvil: „Svlékni člověka starého, a obleci nového, abys v spravedlnosti kráčel a odplaty spravedlivých dosáhl. Či toho všeho sobě nepřejesh. Aj, přání to psáno jest v srdci každého člověka; jest to zajisté i přání naše.

Protož odhodlaně a upřímně jednejme jako onen marnotratný syn v sv. evangelium, aby také otec nebeský vstříc vyšel nám milostí svou, jako otec marnotratného syna, milosrdenstvím hnut jsa, vstříc vyšel synu se vracujícímu (Luk. Kap. 15.). Pak i my dojdeme milosrdenství u Pána, jenž trvá na věky a nás věčně oblažiti může. A to nám popřej všemohoucí a milosrdný Bůh. Amen.

Kázání

na pátou neděli postní.

„My zajisté spravedlivě trpíme; neb hodné věci za skutky bereme.“
(Luk. 23, 41.)

Tak praví jeden z lotrů, kteří s Pánem Ježíšem ukřížováni byli. M. m. viděli jste v poslední řeči postní Ježíše, od nejvyšší rady odsouzeného, kterak k Pilátu jej přivedli, aby potvrdil ortel smrti. V duchu vstupme ještě jednou k domu radnímu, pozorujíce jednání Pilátovo. Prvé nežli rukou svých umyl, víme, že usiloval o propuštění Pána Ježíše. Vida ale že by marné bylo úsilí, nechal Ježíše bičovati domnívaje se, že obměkčí tvrdé šíje. I chopili se žoldnéři Pána Ježíše, a spleťše korunu z trní, vstavili ji na hlavu jeho a rouchem šarlatovým přioděli. Na to přivázali jej k sloupu, bičovali jej, poličky jemu dávali a před uím klekajíce volali: Zdráv buď králi Židovský. (Jan 19, 3.). A tak zbičovaného vyvádí Pilát Pána Ježíše pravě: „Ejhle člověk,“ jako by říci chtěl: Pohleďte! může člověk býti tak zedraný, jakž vidíte. Ale myslil bys se, mysle, že to pohnulo rozjitřený zástup? Zatvrzelá byla srdce jejich, nepřístupná k soucitu a útrpnosti a protož z úst jejich nevychází leč: „Ukřížuj, ukřížuj ho!“ (Luk. 23, 21.). I vydaj jim tedy Ježíše, aby byl ukřížován. Rychle vložili naň dřevo kříže; těžké to dřevo, protože na něm hříchy světa tížily. Na Golgotu, horu popravní, musí pohrdaný, nejposlednější z mužů, muž bolesti, jak Jesaiáš jej nazýval (Jes. 53, 3.) vynéstí svůj kříž, Ježíš padá pod břemenem jeho a nikdo není, kdo by pomohl. Kde jsou ty tisíce lidí, jimž milostivě pomáhal? Kde jsou učedníci, jež zvláště významenal? Nikdo se nehlásí k Ježíši, nikdo nepřichází, aby mu pomohl kříž nésti. Ježíš padá po druhé, padá po třetí; neboť síly jeho ubývá. A vidouce to zástupové, bojí se, aby jim neumřel na cestě, a pročež přinutili Šimona Cyrénského přicházejícího ze vsi, aby nesl kříž jeho. (Mark. 15, 21.). Nerad činí to Šimon; ale kdož může se protiviti nutnosti a svévoli? Konečně po mnohém utýrání Ježíšovu dostal se zástup na horu Kalvárii, kdež strhli oděv ze zedraného těla Ježíšova obnovivše rány jeho, a přibyli Ježíše na kříž. Aj jak stíkalasvátá krev z jeho rukou a nohou, jež se

tupými hřeby přibíjí. Než když dokončil, oš usilovali, volajíce: „Ukřižuj ho!“ myslíte m. N., že vzteku jejich ubývalo? Nikoliv. Nemohouce na kříži visícího tepati, políčkovati a ubíjeti, rozvázali nevázaný jazyk svůj, posmívajíce se Tomu, jenž hříchy všech na kříž vnesl. „Haha!“ volají pekelným úšklebkem, „kterýž rušíš chrám Boží a ve třech dnech jej zase vzděláváš, pomociš sám sobě; jsi-li syn Boží sstupiž s kříže. Podobně i knížata kněžská se zákonníky a staršími pravili: jiný pomáhal, sám sobě pomoci nemůže, jestli jest král Israelský, nechť nyní sstoupí s kříže a uvěříme jemu. Doufali v Boha, nechť ho nyní vysvobodí, chce-li mu; nebo pravil: Syn Boží jsem! (Mat. 27. 40—43.). O kdo jest s to, všechna ta rouhání a tupení vysloviti, jimiž duši Kristovu zkormoutili ti, kteří jej ukřižovali. Ale nad to ještě mi divnější, že i jeden z lotrů spoluukřižovaných s Ježíšem rouhal se jemu: „Jsi-li ty Kristus, spomociš sobě samému i nám.“ Odpověděv pak druhý, jehož letopisy Dismasem nazývají, trestal ho řka: „Ani ty se Boha nebojíš, jsa v témž souzení. My zajisté spravedlivé neb hodné věci za skutky béreme, ale tento nic zlého neučinil.“ A obrátiv se k Ježíši důvěrně a zkroušeně volal: „Pane rozpoemeň se na mne až přijdeš do království svého! (Luk. 23. 39—42.)

Ejhle lotr a vražedník vyznává se před Pánem z bezbožných skutků svých žádaje, aby rozpomenul se nad ním. Toť m. N., jest provolání k nám, jenž se hříšníky býti uznáváme. I my vyznání učiniti musíme před Hospodinem z toho, v čemž jsme zhřešili. Než jelikož Bůh jest Duch; nemůžeme my k jeho nohoum se vrhnouti abychom odkryli rány duše své, by vyhojeny byly; ale přec vyléčení nám možné. Kristus Ježíš dal uředníkům svým a skrze ně kněžím, řádně zřízeným, moc hříchy odpouštěti aneb zadržeti a volá k nám, jako druhdy k malomocnému: „Jdi a ukaž se kněžím.“ (Mat. 8. 4.). To činivali věřící, hříchy stížení, po všechny časy. Přišedše vyznávali se z hříchů svých. A toto vyznání před knězem k tomu náležitě zřízeným, vykonané s tím úmyslem, aby dosáhl odpustění hříchů čili rozhřešení sluje zpověď a jest čtvrtou podmínkou pravého pokání.

Nikdo se nedomýšlej, že na tomto vyznání nezáleží! Aj závisí od něho buď odpustění a spasení aneb neodpuštění a

zatracení. Protož bych vám, posl. m., výstrahy dal spasitelné, choi vás poučiti dnes 1. Jaká má býti zpověď a pak poukázati, 2. Odkud zpovědi svatokrádežné původ svůj mají.

Pojednání.

V čas pronásledování křesťanů usilovali pohané nazvíce o to, aby obžalováni křesťané modlám obětovali. Mnozí podlehl, jsouce omámeni sliby i vyhrůžkami. Obětovavši stali se zrůdci Kristovými. Mnozí neobětovali sice modlám, ale za peníze vymohli sobě výsadní list, jenž jim nasvědčoval, že modlám obětovali. Byliť ale také mnozí, o nichž sv. Cyprian ve spisu svém: „O padlých“ vypravuje, že ani jedním ani druhým způsobem neklesli, a v srdci svém již byli ustanovili, jedno nebo druhé učiniti. A hle, praví o nich tento sv. otec církevní, „i myšlenky své hříšné vyznali kněžím, vědouce, že Bůh potupiti se nedá.“ (tract. de lapo.) Z toho však vysvítá, že není dosti vyznati se jen z toho, v čem slovy neb skutky se prohřešilo, ale že třeba i myšlenky i žádosti zlé a protivné vyzpovídati. Taková však zpověď, v níž hříšník ze všech svých spáchaných hříchů se vyznává, sluje celá. Teuto požadavek srovnává se zcela s učením církve sv., dle něhož jest třeba, aby hříšník vyznal všechny těžké neb smrtelné hříchy, jichžto sobě po bedlivém zpytování svědomí vinným uznává, nechť si potajmu aneb veřejně spáchány byly. Jest sice také dobře a užitečno, i všední a malé hříchy zpovědníku oznámiti; neboť také malé hříchy jseu urážky Boží a mohou těžkými se státi. Ale naprosto třeba z těžkých provinění se zpovídati, nechť dle výroku sv. Cyrilla Jerusalemského ve dne nebo v noci, veřejně neb tajně zpachány byly (Catech. 1 N. 5.) A jistý nábožný biskup, jmenem Teodulf, napomínaje sládce sobě svěřené i kněžstvo, praví takto: „Zpověď musí obsahovati všechny hříchy buďsi myšlením buďsi skutkem spáchané. Povinnost jest, všechny těžké hříchy jednotlivě vyznávati a ze zlých myšlének svých se zpovídati“ (ad presb. par. c. 31.) To však zkrátka vyjadřuje i sv. Bernard, řka: „Ze všeho, co svědomí tvé tíží, se zpovídej“ (serm. 16. in Cant.) Origenes, podobě dí. „Udati musí se vše, co spácháno bylo buď v skrytosti, aneb v slovech ale také nejtajnějšími myšlenkami“

(hom. 3. in Levit. N. 4.) Jak velice bloudí tedy křesťané, kteří jen některé, a obyčejně jen všední hříchy vyznávají, těžkých zamlouvají; neboť každý hřích těžký, byťby i v myšlení byl spáchán, činí člověka synem hněvu a nepřítelem Božím (Canc. Trid. Sess. 14. c. 15.) Protož Duch Páně slovy moudrého Šalomouna mluvil k lidu vyvolenému: „Kdo skryje se s hříchy, neobstojí: ale kdož by je vyznal a opustil, milosrdenství dojde“ (Prov. 28, 13.) A k tomu samému vybízí i apoštol Páně, sv. Jakob, řka: „Vyznávejtež se tedy z hříchu svých“ (Jac. 5, 16.)

Než byťby vyznání bylo úplné, ještě to nepostačuje, pakli upřímným srdcem se nekoná. Upřímná jest však zpověď, pakliže hříšník nejen hříchy, ale také počet jejich, jakož i případnosti hříchu vyznává. Kdož z vás, m. m., slyšel postní rozjímání o zpytování svědomí, rozpomené se, že tam bylo hlášáno, kterak i na počet hříchů, na jich okolnosti a následky zřetel se obrátiti musí, neboť hřích zmenšují aneb zvětšují. Protož sněm Tridentský vyjádřil se v tato slova: „Ve zpovědi musí se svědomitě udati případnosti, jež způsob hříchu poměňují“ (Sess. 14. cap. 5.) A sv. Augustin praví: „Hříšník pozoruj způsob a velikost provinění dle času, místa, osob a následků“ (de vera et falsa poenit. c. 14.) A podobně sv. Řehoř učí: „Každý má se zpovídati, jak, kde a kdy hřešil, zdali z nevědomosti, z přenáhlení aneb z úmysla (moral.) A přede vzdor tomu jak nedbalí jsou mnozí křesťané! Sotva že hříchy své oznámí, o případnostech ani zmínky. Spíše se stává, že hříšník, maje žalovati na sebe ve zpovědnici, žaluje na jiné, sváděje vinu na jiné. Všem takovým připomínám, že u Boha výmluva neplatí. Eva zhřešila a vinu sváděla na hada; byla proto méně trestu hodna v očích Hospodinových? Natezla ve své výmluvě také ospravedlnění? — Nikoliv! Eva zhřešila a podlehla trestu, jež vyřkl nad ní Bůh.

Podobně jest to s námi hříšníky. Byť bychom i všecku vinu na jiné sváděli, pomůže nám to? O kéž bychom vždy připomínali sobě slova Páně, jež pravil ústy proroka Jeremiáše: „Co usiluješ dobrou ukazati cestu svou k hledání milování t. j. proč zastaváš činů svých a vymlouváš je abys zase získal lásky mé? I řekla jsi: Bez hříchu a nevinná jsem já a protož nechť odvrátí se prohlivost tvá ode mně.

Aj já vejdu v soud s tebou, protože jsi řekla. Nezhřešila jsem (Jerem. 2, 33. 35.) Protož neomlouvějmež sebe, abychom spíše milosrdenství našli! A pak jaká by to byla zpověď, kdyby hříšník sebe za bezvinnu prohlašoval a jiných obviňoval? Mohlo by se o něm říci, že všel sám v sebe, a poznal hříchy své? Mohlo by se říci: že lítost s pravým úmyslem pronikly srdce jeho? A přede co třetí vlastnost zpovědi žádá se zkroušenost. Jest pak zkroušená když se hříšník s lítostí nad svými hříchy vyznává. Dobře a krátce dí katechismus římský: Zpověď není povídání hříchů, ale žalování na sebe.“ V poniženosti, praví sv. Petr Damiani, v poniženosti musí se hříšník blížiti, a v poniženosti vyznávati své hříchy, aby srdce cítilo, čím ústa přetýkají“ (Serm. 58 de S. Andr.). Musíš sobě zajisté, jak sv. Alfons poučuje, představit hříšník, že předstupuje před soud co zločinec spoutaný tolikerými řetězy, kolik hříchů svědomí jemu předstírá. On přichází k zpovědníku, sedícímu na místě Božím, jenž jedině má moc rozvázati řetězy a vysvoboditi jej z muk pekelných a protož v poniženosti předstoupiti musí hříšník tak, jakby před Boha předstoupiti měl a musel t. j. zkroušeně. Pomněme, př. m., kterak jsme přistapovali druhdy k sv. zpovědi a co bylo chybného, aspoň nyní napravme blíže se skroušeně vyznávejme hříchy své zcela a upřímně. Avšak byly-li chybné zpovědi naše, vezme, že byly i neplatné! Aneb bych se pravým jménem vyjádřil: svatokrádežné. O slovo hrůzy plné. Svět nenávidí zloděje a loupežníka; mnohem víc v ošklivosti má toho, jenž by chrám Boží oloupil; jak by měl souditi o svatokrádeži? — Hle tu svět jinak soudí. By možno bylo, za nic pokládala by se svatokrádež aneb aspoň co nejvíce se omlouvá. Než co platny rozsudky světa, any soudy Boží zcela jiné jsou. Na svatokrádež následuje zajisté kletba věčná, věčné zatracení. Tak dí sv. Jan Zlatoústý: Zapomínáš-li ty na své hříchy, budou tobě proti vůli tvé připomenty před celým světem, a postaví se uprostřed přítomných přátel i nepřátel, ano i andělů Božích (hom. 41. ad pop.) Pakli však, rozpomínáje, se na ně, Boha prositi budeš, rychle smazány budou. Protož činme svědomitě úkol svůj, aby Pán milostí svou blízký, hříchy naše smazal a pokoj připravil dušem našim.

Věduce však, jak spořádána musí býti zpověď, a že svatokrádeže se dopouští, kdo

ji tak nekoná, zkoumejme dále: Odkud ty zpovědi svatokrádežné původ svůj mají?

Hlavní jedna příčina zpovědi svatokrádežných jest špatné zpytování svědomí. Nebo kterak má člověk vyznávati se z hříchů svých, když tolik času a práce si nevzali je poznati? A z toho právě přichází, že mnozí při zpovědi také praví: „Nevím hříchu, jehož bych byl spáchal: mne nic nepřipadá,“ kdežto přece sv. Jan, miláček Boží řekl: „Řekl-li by kdo, že hříchu nemá lhář jest.“ A tudý i takoví hříšníci Boha oklamati a takřka o milost ošiditi hodlají. Jaká to ale odvážlivost!

Jiná příčina svatokrádežných zpovědi jest nevěra spojená s opatrností světa. Neboť kdo z nás neví, že jsou mnozí katolíci, jenž by i Boha popírali, by možno bylo. Oni nedbají sv. náboženství, tím méně sv. svátostí. Jejich Bůh jest rozum aneb pozemské štěstí. Chtíce však mezi svými bližními vážnost a důvěru zachovati, rádi jim opatrnost světa, aby vnitřní nevěru svou ukryvali pod pláštíčkem nábožnosti; a tu se stává, že navštěvují chrám Páně, ale myšlenky jejich tékají po věcech jiných. Oni se také modlivají, ale právě způsobem farsejským, lid tento ústy mne ctí. Často doprovázejí i průvody slavné, ale mýlil by se, mysle, že pro pobožnost. Oni se tlačí k oltáři Božímu, aniž by prve stav duše prozkoumali, bez lítosti a pravého úmyslu, ale to vše, aby svět klamali a před ním přec jinak se objevili.

Avšak co u jedné nevěra působí, to u jiných hanebná pýcha, jež jich zdržuje, aby zpovědníku hříchy své vyznali. Jak, praví tito hrdostí oslepeni, člověku hříšnému mám se pokořiti a jemu hříchy své povídati? To není možno! Nicméně moudrost světa radí jim zase: Cíň, co jiní činí; nezůstávej nazpět! I přistupují tedy k zpovědnici, ale buď ani hříchy ani jich okolnosti nevyznávají, omlouvajíce hříšnost svou. O kěžby raději se upamatovali na slova sv. Augustina řkoucího: Človče! Proč se zdráháš z hříchů svých se zpovídati. Jsem člověk hříšník, jako ty, uznávám to; také mi slabost lidská není neznáma. I vyznej jako člověk člověku, jako hříšník hříšniku, a vyvol si: bez zpovědi zatracení, skrz skroušenou zpověď odpuštění. (ennarat. in ps.). Kdyby Bůh anděly a svaté byl ustanovil soudci našimi; o kdo by obstál, kdo milost našel, ani zcela zaujati jsou svatostí a velebností Boží? Protož nevěchávej pýcha v

srdce tvé; nebo překáží smíření s Bohem, jenž toliko srdcem skroušeným nezhrdá. (of. žalm. 50.)

Nejvydatnější příčina ale zpovědi svatokrádežných jest bázeň a stydlivost; strach před pokáním, stydlivost před zpovědníkem. Než zkoumajíce první, strach před pokáním; aj táží se: zdaž jsou rovni ti kající skutkové hříšnosti naší? Nikdy; oni jsou toliko částí trestu zaslouženého. Pozorujeme-li nevěcnou stydlivost; aj tu volá moudrý kazatel: „Za duši svou nestyď se mluvit pravdu. Jest zajisté stud, kterýž uvozuje hřích, a jest stud, který uvádí slávu a milost. Nestyď se vyznati hříchů svých a nepodávej se haždému člověku pro hřích“ (Syr. 4. 24, 25. 31). Nejinak prohlašují se i sv. Otcové. Pravíť n. p. sv. Jan Zlatoustý: „Ty se lekáš a stydiš pro své hříchy? Hanba jest hřešiti; nikoliv pak z hříchů se vyznati. Ano to bychom měli činiti s radostí; nebo žalovati na sebe, není pohanění, ale spravedlnost a ctnost. Neposkytoval by zajisté Bůh takové odměny, kdyby vyznání nebylo ctností, jak pravil skrze Jesaiáše: „Rei prvé nepravosti své, abys byl ospravedlněn; před Bohem je ukrytí nemůžeš. Byť bys je tajil, ví Bůh; vyznáš-li je zapomíná na ně;“ nebo praví takto: Ejhle, já jsem Hospodin Bůh tvůj, jenž hříchy tvé smazávám a jich nevzpomínám.“ A dále praví; „Bůh uděluje dle své dobroty prominutí, ve své spravedlnosti ale přiměřený trest. Kdo tedy vyznáním dobroty Boží zakusiti nechce, ať pocítí jeho spravedlnosti pro své mlčení“ (tom. 5. serm. de poenit. ex cress.). A sv. Augustin dle tato slova: „Proč se stydiš, vyznati se z hříchů, jehož spáchati jsi se nestydl? Lépe jest zahanbiti se před zpovědníkem, nežli v den soudu přede všemi lidmi zahanbenu býti“ (lib. 2. de vis. infirm.). „To jest,“ praví dobře sv. Tomáš z Vilanovy, „to jest ta největší pokuta, jež na hříšníka čeká, že pro své hříchy veřejně zahanben bude.“

Toto bedlivě rozjímaníce, střežte se, m. m., abyste buď tím, neb oním způsobem neuvedli duši svou ve zkázu a zahynutí. Cokoli vám překážeti usiluje, to mocně odstraňte a přistupující k zpovědi sv. zcela, upřímně a zkroušeně vyznávejte se z hříchů svých. A jestliže kdo snad někdy dopustil se zpovědi svatokrádežné, aj rychle smyj tu hanu z duše své, podrobuje se zcela rozsudku zpovědníkovu. O

kéžby raději nikoho nebylo, kdožby hříchu
byl zamlčel! Pak každému k potěšení zníti
budou slova rozhřešující: „Odpouštějí se
tobě hříchové tvoji! Ve jménu Otce i Syna
i Ducha Svatého. Amen.

Chléb vezdejší dej nám dnes!

(Z cyklu: Modlitba Páně.)

Sotva spánek prchá v hory,
již toužejí celé sbory:
Chléb vezdejší dej nám dnes!
V mocném, vroucím letí hlase
k nebi hned ve jitřním čase:
Chléb vezdejší dej nám dnes!

Jak ve nuzné, bídné chatce,
tak v paláci zazní sladce:
Chléb vezdejší dej nám dnes!
Otec, matka, stařec, dítě
volají hned na úsvitě:
Chléb vezdejší dej nám dnes!

Čeho duši třeba k spáse,
co přispívá k její kráse,
Otče, dej nám — chléb náš dnes!
Ať nezhyne na té pouti,
jižto k Tobě jest nám plouti,
chléb vezdejší dej nám dnes!

Tělem Krista, Syna Svého,
síliž chodce znaveného —
chléb vezdejší dej nám dnes!
Když již bídně, nuzně hyne . . .
manna s nebe nechť mu splyne —
chléb vezdejší dej nám dnes!

Dej i tělu, čeho třeba,
nouze na něm ať nestřebá —
chléb vezdejší dej nám dnes!
Skytni nutné jemu síly,
šťastně ať se blíží cíli:
Chléb vezdejší dej nám dnes!

Chléb vezdejší dej nám, Pane,
vroucně k trůnu Tvému vane:
Chléb vezdejší dej nám dnes!
Ze všech končin, zemí, říší
k nebeské se nese výši:
Chléb vezdejší dej nám dnes!

Odpust nám!

Jako moře žaluplný
k nebes trůnu hlas se vlní:

Odpust, Otče, viny nám!
Ty, Jenž život ráčil's dáti,
dej, ať ztracená se vrátí
milost, odpust viny nám!

Tisíc již let běduje
lidstvo, k nebi pozdvihuje
prosby: Odpust hříchy nám!
Přijmi na milost zas syny
volající: Promiň viny,
odpust, Otče, odpust nám!

Tvoje láska vše objímá —
i hříšníky zas přijímá
úpějící: Odpust nám!
Slyš i naše k Tobě lkání,
slyš prosící: Smilování,
odpuštění vin dej nám!

Ty, Jenž z lásky jediného
na svět poslal's Syna Svého:
Odpust viny, hříchy nám!
Pro Jeho bolesti, muky
neodvracej od nás ruky
Své otcovské, odpust nám!

Pro smrt jeho, ach! na kříži
promiň, duše co nám tíží . . .
Otče, odpust viny nám!
Dej, by opět byla čista
duše každá, spása jistá
kéž ji svitne, odpust nám!

Odpust viny — úpí, sténá
stařec s děckem, s mužem žena
odpust, Otče, odpust nám!
Odpust hříchy, by, až vzleti
duše k Tobě, mohly pěti:
Odpustil jsi viny nám. —

Prok. Zaletěl.

Sv. Jana Zlatoústého některé listy Olympii psané.

Předmluvou opatřil a tlumočil J. Hlasivec.

III. list Olympii.

(Pokračování.)

Zlo smrti, ač dle povahy své tak straš-
livé, předce jen snesitelnějším jest, nežli
tvrdomyslnost. Odbočil jsem proto dříve,
bych Tě poučil, mnoholi trpíš, a tystvému
utrpení rovnou neli větší odměnu očeká-
vala. Ano míním se ještě vrátiti k oněm,

kterí tímto soužením uchvázeni byli. — Když Mojžíš zvěstoval Israelským vysvobození z poroby, ani ho neposlouchali, jak sám dokládá: „pro úzkost ducha a robotu přetěžkou“ (Exod 6, 9). Hospodin zvěstovav Israelským tresty, pro zákona přestupování: zajetí, vyhnanství, porobu, hlad i mor, jakož i že vlastní děti pojídají budou, dodal ještě větší pokuty vyhrůžku: „dá tobě Hospodin srdce lekávé, a oči pošlé, a duši utrápenou žalostí.“ (5. Mojž. 28, 65.) Než proč poukazovati na židy, národ to nevděčný, svévolný, smyslný a neprozřetelný, an příklady mužů daleko větších a vznešenějších dokladů podávají. Po tři roky obcovali již apoštolé s Vykupitelem, slyšali o nesmrtelnosti jej mluviti a jiná tajemná učení jeho, byli svědky zázračné jeho moci, oni s ním jídali, mluvili obcovali, k němu se tulili, jako kojenci k matičce, tázali se ho: kam jdeš. Sotva uslyšeli odpověď, která je zarmoutila, tak byli žalem skličeni, že se více jej nedotazovali, což Kristus jim vyčítal, říká: „nyni jdu k tomu, kterýž mne poslal, a žádný z vás neptá se mne, kam jdeš? ale že jsem ty věci mluvil vám, naplnil zármutek srdce vaše.“ (Jan 16. 5.) Viz jak zármutek jejich lásku zatemnil! Zmíněný již Eliáš uprchnuv z Judska, nemohl snést tíhu svého žalu, „odšed kam jej vůle nesla“ (3 Kořil. 19, 3), poslyš jak se k Bohu modlil: „Dostít jest mi, Hospodine, vezmi duši mou: neboť nejsem lepší, nežli otcové moji.“ (tamtéž v 4.) Největší zlo, trest zločinců, lotrů, co dobrodiní si od Boha vyprošuje. Věru zármutek horší smrti jest, jemuž by ušel, raději tuto volí.

Dovolím si otázku, ana ráda jich luštěním se zabýváš. Proč tedy Eliáš, pokládaje zármutek horší smrti, chtěl útěkem této ujíti? a proč si tuto přál sotva se pokusiv, by jí ušel? Toť důkaz že zármutek smrt samu hořkosti daleko překoná. Maje toliko zápasiti s bázní smrti, snažil se ji uniknouti, poznáv však daleko zhoubnější moc žalu pokládal smrt za snadnější zlo, ač největším se zdá. Pro tutéž příčinu prosil Jonáš: „Hospodine, vezmi duši mou ode mne; nebo lepší jest mi smrt nežli život (Jon. 4, 3.). Těmuž nasvědčuje David řkoucí: „položil jsem ústům svým stráž, když postavil se hříšník proti mně. Oněměl jsem a ponížil jsem se, a mlčel jsem (také) o dobrém: ale bolest má obnovila se. Zahřilo se srdce mé ve mně a v

přemýšlování mém rozpálil se oheň. (Žalm 38. 2, 3, 4.) Zármutek jest ten oheň, jehož bolest nemoha snést, di: „mluvil jsem jazykem svým: Dej mi znáti Hospodine konec můj, o počet dnů mých jaký jest: abych věděl, čeho mi se nedostává“ (ibid.) Slova ta zní jinak nežli Eliášova, ale smysl tentýž jest. Díli Eliáš nejsem lepší nežli otcové moji, přeje si David zvědět čeho se mu ještě nedostává t. j. ku smrti, nevěda proč mu později umíratí nežli jeho otcové, proč ještě žiti, an tak mnozí jej předešli na věčnost. Dychtiv jest zvědět svůj konec, aby se zaradoval. Co tedy jinak nesnesitelné, pro tíhu žalu a zřiravost vnitřního ohně, zdá se býti žádoucí. „V rozjímání mém rozpálil se oheň.“ An tak veliký bol snášíš, ctná paní, tož očekávej též skvělou odměnu a nehynoucí korunu za tyto boje. Ne pouze dobré co konáme dosáhne odměny, ale i zlé, které snášíme. A nyní ne pouze Tebe se týkající ale všeobecnosti užitečné rozjímání učiním, jež myslí ku trpělivosti povzbudí a nedopustí aby žalosti nás ochromily a potlačily.

Jelikož dokázáno bylo, že zármutek a strast nejobtížnějším zlem jsou a nejtrpčím, nutno jest porovnání ctností se žalem, abys zvěděla, že též hořkosti nepoměrné docházejí odměny, ne menší než ona ctností jest, ba mnohdy i větší. Povšimněm si onoho reka trpělivosti, obě chvály hodného, pevného jak diamant, jak skála, jenž obývá v zemi Hus své ctnosti leském světoznámým se stal. Než vizme zdali více v cnostech neb v utrpeních se proslavil. Jakými ctnostmi se stkvěl? „Dveře mé pocestnému otevřeny byly“ (Job. 31, 32): a „oko byl jsem slepému, a noha kulhavému. Otec byl jsem chudých: a na při, již jsem nebyl povědom velmi pilně jsem se vyptával; — ze zubů nespravedlivého odjímal jsem loupež“ (Job. 29, 15). Chudého jsem neodmítal aniž propustil jsem kohos bez daru. Hle různé ty druhy lásky ku bližnímu, a dobročinnosti muže, jenž chudým usnadňoval jich nouzi, jenž pečoval o vdovy, ujímal se sirotky; pomocníkem byl utištěným, postrachem násilníkům, neustáváje až při provedl ku konci. Jaká to horlivost. Čelisti nespravedlivých stíral“ — an svou opatrností a prozíravostí jich nepravostí — potíral. Utokům lidí jakož i přirozenosti tím odpíral, že vady ty polepšiti se snažil. Nemoha vrátiti slepým zraku, a chromým

zdraví byl aspoň jejich spomocníkem, stav se slepému okem, a okem, a nohou krlhavému. Kdož se mu v tom vyrovná? Jeho mírnost, tichost, skromnost a střídmost nejsouliž Tobě, etná paní, známy? Hle jak přísný kazatel těch, kteří jiným škodili, sám byl tak laskavý ke všem, zvláště ku podřízeným jeho dobrotu velebicím: „Kdo dá z masa jeho, abychom nasycení byli?“ (Job, 31, 31.) Byl laskavou měrou k těm, jež mnohdy přísnosti řídití nutno, ač byl laskyplnější ještě ku cizím?

Rozjímajíce o etnostech jeho pozorujme i jeho útrapy, nebyli-li v těchto větších rekem, než při konání předešlých slavných činů? tehdaž když svůj dům počestným otevíral, neb když při jeho pádu ni slovem se nerouhal, ba dikučiněním Boha oslavoval? Tamo skutek chvalný, tuto utrpení. Kdy osvědčil se býti slavnějším i když za blaho dítek obětoval, je v svornosti cvičil, neb když s moudrostí muže důstojnou, jejich ztrátu sželel? — zdaž tehdaž když vlnou ovcí svých nahé odíval, neb když klidně vyslechl zprávu že ohněm zničena jsou stáda jeho? — Proslavil se více za dnů svého zdraví, když se ujímal znásilněných a moc zlostníků pokořoval, lup jim odebíral a útočištěm byl sužovaným, aneb když sedě na smetišti, své tělo vida červy rozhlodané „třepinou hnis ostruhoval“? (Job 2, 8.) Věru slavnějším se býti osvědčil v utrpení než ve vlastních činech šlechetných. Byl to boj právě krutý, v němž mu třeba více zmužlosti, více síly ducha a moudrosti jakož i horoucí lásky k Bohu. Dokud chvalné skutky konal; tu ďábel ač ne právem pochyboval: „zdaliž se Job *dar*mo bojí Boha“ (Job 1, 9.), však po tolikých souženích neodvážil se víc, ač nestydatý jsa, více jej podezřívati. Toť koruna, toť vrchol etnosti, zřejmý důkaz síly duševní a moudrosti. Zbožný Job opět dosvědčuje, že smrt nesitelnější jest, než krutá nadvláda zármutku, an ji *odpočinkem* nazývá. (Job 3. 23.), a touží: „Kdož mi dá, aby přišla žádost má: a čehož očekávám, aby dal mi Bůh? A kterýž počal, ten aby mne sestřel: rozvázal ruku svou, a podťal mne?“ (Job 6, 8.) Zármutek tudíž největším zlem; však čím větší tím záslušnější.

Poznej však ještě odjinud užitek hořkosti, byť i ne pro Boha snášených. Ne-

mějž nikdo za přehnané, dímlí: že dojdou i ony odměny, pakli klidnou myslí je nese, a ve všem Boha oslavujeme. Job, nevěda že pro Boha trpí a neznaje příčinu útrap svých, snášel je trpělivě a velmi statně a proto i koruny dosáhl. Jest známo, že Lazar, upadnuv do těžké nemoci, ač ne pro Boha trpěl, oslaven byl proto, že v opuštěnosti své a v hoři svém vředy, hlad, opovržení bohačovo statnou myslí snášel. Nejsou nám povědomy nějaké jeho slavné neb chvalné činy, že by býval chudým dobře činil, utlačovaným pomáhal neb jinak se byl proslavil, víme toliko že přede dveřmi bohatce spočinul, pln jsa vředů a nezuživostí, že psi jeho vředy lízali a bohatec jim pohrdnul, což vše utrpení jest; které on trpělivě snášeje, téže odměny dosáhl jako zmíněný Job tak slavnými činy proslulý. Neváhám pronést, ač podivno se zdá to býti, že kdo sice veliké a chvalné skutky vykonal, však utrpení a strasti nepodstoupil, též odměny tak přílišné nedosáhne, neb „jedenkaždý vezme (svou) vlastní odplatu podle své práce.“ (I. kor. 3, 8.), ne (jen) dle velikosti etností vykonaných, ale dle břemena nehod vytrpených. Proto honosí se sv. Pavel ne chvalnými činy, ale přestálým utrpením. Pravili pak: „služebníci Kristovi jsou, (jako méně moudrý pravím) více já:“ (2. Kor. 11, 23.) tu chtěje dokázati v čem by *více* byl, nevypravoval o svých velečinech mezi národy, ale pomijeje jich mlčením, svá utrpení takto líčil: „více jsem pracoval, v žalářích hojněji, v ranách nad míru, v smrtích častokrát. — Od židů pětkrát čtyřicet ran bez jedné jsem trpěl. — Tříkrát jsem metlami mrskán byl, jednou jsem byl kamenován, třikrát jsem na moři tonul, den a noc v hlubokosti mořské jsem byl, — na cestách často, v nebezpečích na řekách v nebezpečích od lotrů, v nebezpečích od svého pokolení, v nebezpečích od pohanů, v nebezpečích ve městě, v nebezpečích na poušti, v nebezpečích na moři, v nebezpečích mezi falešnými bratřími; — v práci a v bídě, v bděních mnohých, v hladu a v žízni, v postech mnohých, v zimě a v nahotě; — krom toho, co zevnitř jest, každodenní mé zaměstnání, péče o všechny církve.“

(Pokračování.)

V zajetí.

Napsal *Bohumil Brodský.*

(Pokračování.)

III.

Zatím pan Břekovec trávil na Šternberku. Pan Aleš, jenž mezi panstvem té doby vynikající postavení zaujímal, drábně času trávil mimo hrad svůj a tu pan Bohuslav ho doma zastával, dohlížeje na chasu a na vše co se ve hradě či kolem něho dělo.

První čas byl nevýslovně smutným a ani pan Aleš, ani kdo jiný nedovedl ho potěšiti. Ke všemu ještě Stajíc se dosud neobjevil a žádné zprávy radostné mu nepřinesl. Ve své trudnomyslnosti čím dále tím více držel se myšlenky, že Markéta jest mrtva. To otravovalo každý pokojný jeho okamžik. Několikrát byl již odhodlán že zanechá svého nečinného života a do řad císařského vojska sám vstoupí, aby aspoň mstiti se mohl za bolest jemu Tábority učiněnou. Vždy však pan Holický rozplašil takové myšlenky a přiměl ho k tomu, že dále čekal, dále doufal.

A přece dočkal se aspoň poněkud potěšitelné zprávy. Objevil se jednoho dne na tvrzi pan Stajíc a s radostí sděloval s panem Břekovcem, že Markéta žije.

„Viděl jsem ji sám,“ zvěstoval pan Jan radostí záře. „Stála na hradbách a dívala se v onu stranu, kde jsem stál. Domnívám se, že mne viděla, jelikož jsem stál na vyčnívající skále a ona dlouho v ta místa hleděla. Pak sestoupila dolů. Druhého dne čekal jsem opět, neobjevila se více. Snad mne zpozorovali a zabránili ji vyjít. Kdybych měl aspoň sto mužů, dobyl bych Ostromeče opět. Zákon jest na ní hejtmanem a opustí občas tvrz, potuluje se po lupu. Pak zůstává tvrz slabě obsazená a snadno by bylo stéci její hradby.“

„Kde však vezmeš nyní válečný lid?“ zasteskl pan Břekovec. „Každý boji se svou posádku ztenčiti a Ostromeč i záhy dobytou bys musil záhy opustiti. Jen když Markéta žije. Vysvobodím ji, až bude příhodná chvíle. Pan Aleš mi to již přislíbil, že pomůže mi Markétu vysvoboditi. Nyní věřím, že ji nezabijí více. Jen se bojím, aby se ji něco horšího nestalo, byť i živa byla, aby ji totiž nepřipravili o její čest.“

„Neobávej se, urozený pane,“ horlivě

hájil purkrabí Markétu. „Znám pannu velmi dobře a vím, že by raději zhynula, než se poskvřiti dala. Půjdu opět na výzvědy a doufám, že ti budu moci zase radostnou zprávu nějakou přinést.“

„Dej Bůh. Kam miníš nyní jíti?“

Půjdu na druhý břeh Vltavy někam k Berounu, poněvadž v tom kraji Zákon nejvíce zlého tropí a tudíž snadně nějakého spojence proti němu získati budu moci.“

Zotaviv se na Šternbece odešel za svým úmyslem. Dorazil až na Karlštejn, kdež mezi hradní obsádku byl přijat. I vypravoval o dobytí Ostromeče a uloupení dcery rytířovy. Dověděl se, že Karlštejnský purkrabí jest na Zákona velmi rozhněván, poněvadž v okolí jeho mnoho zlého již natropil a postrachem lidu se stal. Když jednoho večera opět dědiny okolní zalanuly a zvědové vyslaní ohlašovali, že Zákon se svou tlupou loupi, vyslal purkrabí tři panoše výše vzpomenuté, Bolechovce, Sigmunda a Bučka s hojným lidem jízdným, aby Zákona stíhali. Stajíc prosil, aby této výpravy účastniti se mohl, poněvadž celou krajinu zná a rád by se Táboritům za provinění jemu spáchaná, odplatil. Prosbě jeho vyhověno a on v čele tlupy jal se pronásledovati lupiče. Šťěstí jim přálo, neboť zlověstný Zákon padl rukou Stajícovou a snad by byli i Ostromeče dobyli, kdyby náhoda nepřivedla voj Hvězdův. Musil se tedy se svými útekem spasiti.

Od té doby trval na Karlštejně. Ale život nečinný, jež tu trávit musil, kdy Markéta ve vězení úpěla, stával se nesnesitelným. Již sám u sebe uvažoval, aby služby své na Karlštejně vypověděl a aby pátral, jak by jinak mohl účinně o vysvobození Markéty se zasaditi, když na Karlštejn přiletěla zvěst, že celý Tábor pod vedením Prokopa se proti křižáckému vojsku, z Němce do Čech se hrnoucímu, chystá. Zůstane tedy Ostromeč jen slabě obsazen a pomoc jemu odjinud přijíti nemůže. Neváhal dlouho s rozhodnutím, co činiti, ale požádal purkrabího, aby ho ze služeb propustil, do Prahy na cestu se vydal. Náhodou setkal se tu s Jakubem z Bořejova purkrabím hradu Konopištského, a upřímným přítelem svého zesnulého otce. Tomu pověděl jaké neštěstí pana Břekovce potkalo a že by teď nejprůhodnější doba byla pevného hradu dobytí a

tak panství Táboritskému v celém okolí konec učiniti.

„Pravdu máš, milý brahu,“ chválil úmysl jeho pan Jakub. „Uděláš však nejlépe, když vše panu správci zemskému předneseš. Nařídí panstvu a zemanům, aby společně na nebezpečné to hnízdo udeřili a je rozbili. Žádný neodváží se samotou hlavu o pevně zdi Ostromeče otloukati, společným však úsilím přece by tvrz neodolala.“

Pan Stajic nedal dlouho se pobízeti. Sotva si v zájezdné hospodě šat upravil, hned na Hradčana šel a oslyšení u správce země, pana Aleše Vřeťovského, žádal. Jsa předpuštěn slovy pokornými pro svou přednášel. Ličil, jakých trampot lid od posádky Ostromečské snášeti musí a jak důležitým místem tvrz Ostromečská jest. Ke konci upřímně pověděl, proč sám si tolik dobytí hradu přeje, nezamlčuje, že tu v zajetí držena jest jeho nevěsta.

Pan Aleš shovívavě vše vyslechl a nezakrýval zalíbení své, jež nad upřímností Stajicovou cítil.

„Uznávám, že příhodný jest čas, aby sídlo tak nebezpečné zmařeno bylo,“ řekl vliďně, když Stajic dokončil, „musím však prve okolního panstva se otázati, jsou-li posádky jich takové, aby výprava se zdarem se potkala. Právě tu mešká pan Ptáček z Pirkšteina a pan Beneš z Dubé. Obešlu je a s nimi radu vezmu. Jak ti raditi budou, učiním. Nebude-li možno proti Ostromeči se vypraviti, buď trpělivý. Brzy již přijde čas, v němž právo a pokoj v zemi zjednány budou.“

Potěšen odcházel Stajic. Byl přesvědčen, že páni s radostí na Ostromeč se oboří, poněvadž odtud na jich zboží mnoho škody se stalo, a nikdy bezpeční nebyli před útoky posádky Ostromečské. Zůstal tedy v Praze a stále na hrad královský otazovati se chodil, byli-li již dotyční dva páni u správce země.

Konečně žádané odpovědi obdržel a rychle hospodu, v níž pán z Pirkštejna se svou družinou ubytován byl, vyhledal. Pán z Pirkštejna právě hotovil se na cestu a čeleď již koně ze stájí výváděla a sedlala.

„Odjíždí tvůj pán?“ tázal se jednoho z chasy.

„Ano, budeme prý nějaké lupičské hnízdo Pikkardské vyklizeti,“ zněla odpověď.

S radostí spěchal Stajic do komnaty otáčkem. Vždyť jeho Otcí Albenice pa-

třily a on tu spolu s otcem Stajicovým právo podací při kostele Albenickém společně držel. Neobával se tedy špatného přijetí.

Pan Ptáček skutečně uslyšev, že Stajic je synem Hanuše, který tvrz Tomickou necelou čtvrt hodiny od Albenic se nalezájící, držel, s potěšením ho uvítal, a co tu v Praze dělá, se otazoval.

„Přicházím urozený pane, se tázati, dovolil-li pan Vřeťovský hradu Ostromeče, kdež jsem purkrabím byl, dobývati.“

„Ovšem že a právě proto domů spěchám, abych okolní pány a zemany sezval. A ty jsi ten, o němž mi pan správce zemský vypravoval, jak horlivě jsi ho k výpravě té přemluvíti hleděl. Statný muž jsi a neděláš hanby otcí svému. Půjdeš beztoho s námi?“

„Ovšem znám celou tvrz a rád bych se těm prokletým Pikkartům odměnil.“

„Pojď tedy se mnou a buď mým hostem,“ zval ho pán z Pirkštejna.

„Odpust urozený a statečný pane, že tvého pozvání přijati nemohu. Rád bych na Šternberk zajel a panu Břekovci o tom zprávu dal,“ omlouval se Stajic.

„Na Šternberk jedeš? Pak mu vyříd, že ho jménem správce zemského zvu; aby se na den sv. Marka pod Ostromeči vynajíti dal a nám pomohl tu rotu lupičskou dolů do Vltavy sehnati. Bude potřebí hodně paží, než ty tvrdé hlavy smeteme.“

Na to rozloučiv se se Stajicem dolů sešel, aby řád svůj zaplatil a pak domů se ubíral. Pan Stajic neměl již v Praze také stání. Spěchal do své hospody a osedlav si koně, veň z brány vyjížděl a koně ku spěchu pobízel, aby brzo na Šternberce byl. Sotva panu Břekovci zvěstoval, jak radostnou novinu nese, udeřil statný rytíř na jilec meče svého, že až zazvonil.

„Konečně přece mohu mečem svým svůj hrad dobývati,“ zvolal nadšeně. Nechtěl sice obývati místo to, jež hájiti síly nemám, ale aspoň to učiním, aby učiněna byla Ostromeč neschopnou dále hostiti rotu lupičskou. Tam, kde Břekovští sídlívali, žádný nový Zákon rejdy své prováděti nesmí. Já, Bohu díky, útulku ještě najdu a dcera má dovede po boku tvém i chudobu snášeti. Připrav mi vše Jene. Budeme první na místě.“

Radující se chystali se oba mužové aby připraveni objevili se před hradbami Ostromečskými.

Tam zatím jiný život zavládl, než za

hejtmana Zakóna. Po několika dnech po odchodu Hvězdově přitáhl nový hejtman Filip z Padařova a dočasný hejtman Mikuláš svou tlupou za Hvězdou se pustil.

Hejtman Filip byl podivný muž. Byl několik let v klášteře, před posvěcením však z kláštera uprohl a k Táboritům se přidal. Vynikal svou udatností, zamlklostí a přísným způsobem života. Byl v jistém ohledu i zbožným a zachovával přísně všechno to, co mistr Jan z Husince kázal. V době největších bojů i výprav při sobě bibli nosil a v ní čítal a jeho lid válečný vypravoval, že nejednou jeda na koni v jedné ruce obnažený meč třimal a druhou bibli drže, četl. Svému lidu nikdy nedovolil způsobem tak krutým loupiti, jako druzí hejtmani. Směli vzíti pouze pokrm a peníze, něčeho však ničiti či stavení páliti, nesměli. Proto valně oblibě u lidu se netěšil, jelikož záviděli druhým jich volný, bezúdný život. Nikdo však se neopovážil veřejně proti němu vystoupiti. Trestal každou neposlušnost a odpor hned a to velice tvrdě a bezohledně.

Za to v boji byl pravým rekem. Mezy bratry Táboritskými vypravovaly se mnohé příběhy ze života jeho, zvláště když svojskem pod obojí strany do Rakous a Uher táhl, jež svědčily o hrdinství jeho. Pro tuto udatnost vážil si ho Tábor celý a kde bylo potřeba důležitého něco provésti, tam poslán Filip.

Ostromeč byla pro Tábor důležitá. Ovládala celou krajinu a svým položením byla při značnější posádce nedobytná. Teď když konána výprava za hranice a moc podobojích v zemi valně ztenčena a seslabena byla, bylo potřebí, aby byla aspoň ta nejdůležitější místa v zemi pro ně udržena. Filip uvolil se uhájiti Ostromeč. Nechtělo se totiž žádnému jinému z hejtmánů nečinně na Ostromeči čas trávit, když bratři jich měli na veliké výpravě tolik naděje na bohatý lup. Filip nestaral se o lup. Jen když měl co jisti a mnoho učené traktáty Husovy a bibli čísti a v ní se pohodlně zahloubati.

Sotva na Ostromeč přišel, učinil nejprvé, co bylo povinností jeho jako velitele posádky. Bystrým zrakem nedostatky tvrze prohlédl a vše nařídil k odstranění jich. Pak zásoby sněží kázal a uložil, bezpečně vida, že se vším hotov jest, v jedné jizbě prázdného paláce hradního stánek svůj rozbil a se chystal, oddati se zcela své zamilované cestě.

Tu teprve o zajatě Markétě se dověděl, jelikož její jizba vedle jeho obydlí se nalézala. Ač žen vůbec nenáviděl a jich si si nevšímal, přece k zajatě vešel, aby se přesvědčil, pevně-li její vězení a nemožný útek. Spatřiv Markétu, zarazil se a ostýchavost cítil. Milá, jemná tvář, dívčina, teskný výraz smutku, a důstojné její chování učinilo naň značný dojem a to tím více, jelikož byl zvyklý hrubé rysy a hrubé chování u žen Táboritských viděti.

„Jsem zdejší hejtman,“ začal po krátkém odmlčení „a jdu se podívat, jak vězení tvé, panno, vypadá. Divím se, jak jsi sem přišla do toho hnízda bratrského. Panny tak sličné jako ty v našem táboře nebývají a jsou-li tam, neradno jim dlouho v něm meškati. Mne se neboj. Jsem bývalý mnich a protiví se mi prostopášnost bratrská. Proč zde meškáš?“

„Hejtman váš hvězda mne tu zavřel a vězni,“ odpovídala klidně Markéta, na niž vážný Filip dobrý dojem učinil.

„Chce za tebe výkupné? Jaká to marnost poklady zemské hromaditi, když na druhé straně ďábel v prostopášnosti je kradé.“

„Nikoliv nechce peníze, neboť nabízela jsem mu výkupné. Jako každý zbabělec, chce i on oloupiti mne o to, co jest mi nejdražší, o čest.“

Hvězda?“, divil se Filip. „Jak může člověk ještě k stáru nepravostem se oddati. Ano, mnoho hnije v našem bratrstvu, co by mělo z kořene vyvráceno býti. Toho všeho příčinou ten nešťastný Jan Želivský. Věru na čase jest, aby panství jeho bylo zlomeno. Či dcera jsi?“

„Břekovcova, jemuž hrad tento patří?“ „Patřival, neboť již nepatří,“ opravoval ji Filip. „Ať se otec tvůj k Táboru přidá a vrácen mu bude hrad. A což ty jsi dosud také papeženkou?“

„Jsem a budu ji vždy pevně odpovídala Markéta. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jednota k pořádání národní slavnosti svatého Jana Nep. na Karlově mostu v Praze konala dne 28. února t. r. výroční valnou hromadu, ve které zpráva o činnosti výboru jakož i zpráva účetní za rok 1891 jednohlasně byly schváleny. Příznivcům Jednoty, zejména sl. radě městské a panu Janu Trnkovi,

maj. mlýna v Praze vysloveny byly povstáním díky. Za protektora Jednoty zvolen byl jednomyslným usnesením ndp. probošt metrop. kapitoly u sv. Víta na hradě pražském Dr. Edvard Tersch, do výboru pak zvoleni pánové: Čekan Václav, majitel domu, Kyselka Josef, c. k. profesor, Labler Aurelius, farář, Wowes Jan, c. k. poštovní kontrolor; za náhradníky: Hrazánek Ant., majitel knihtiskárny a Tengler Jan, střibrník; za revisory účtů: Kohout Václav, vrchní účetní a Worel Josef, c. kr. knihovní. Kukonci sehůze poukázal dp. prof. Kyselka k tomu, jaký význam má slavnost svatojanská pro Prahu v ohledu náboženském i národním a že účta ku sv. Janu Nepom. s lidem je srostlá. Dne 4. března t. r. konána schůze výborová, již vzácnou návštěvou svou poctíti ráčil nově zvolený protektor Jednoty ndp. probošt Dr. Edvard Tersch, za příčinu ustavení se výboru a sice zvolen za starostu p. Frant. Zbiral, majitel domu, za jeho náměstka vdp. P. Aurelius Labler, far. u sv. Tomáše, za jednatele p. Mat. Zahaur, berní official.

***—* Dary sv.-Václavské záložny.** Valná bromada záložny sv.-Václavské darovala jako leta minulá i letos z čistého výtěžku ústavu značnou částku k účelům dobročinným a vlasteneckým, a sice: svatovítské jednotě 500 zl., křesťanské akademii 300 zl., katolické besedě 200 zl.; po 100 zl. chrámu Páně na Kr. Vinohradech, v Žižkově, bratrstvu sv. Michala, družstvu Arnošta z Pardubic, spolku sv. Vincence, jednotě katolické, jednotě katolických tovaryšů, jednotě katol.-politické pro král. České, Ústřední Matici školské, na stipendia žákům průmysl. školy, spolku českých žurnalistů a jich pens. fondu; 60 zl. ústavu učitelek u sv. Anny; po 50 zl. jednotě svatováclavské, chudým složkám Ježíše Krista, spolku dcer božské lásky, milosrdným sestrám v Karlíně, šedým sestrám u sv. Bartoloměje, ústavu hluchoněmých v Praze, Matici Opavské, Jungmanově nadaci, jednotě pro blaho propuštěných káranů, bratrstvu vzáj. se podporujících řemeslníků a živnostníků, spolku kostelníků v Praze, spolku ředitelů káru; po 30 zl. Alžbětinkám, Milosrdným bratřím, konferenci blahosl. Anežky, spolku Arimatejskému, chrámu Páně v Trnově; po 20 zl. chrámu Páně v Holešovicích, v Libni, spolku sv. Ludmily, Dědictví maličkých v Hradci Králové, spolku „Komenský“ ve Vídni, ústavu hluchoněmých v Budějovicích, spolku k podpor. chudých kandidátů učitelství, spolku pro vdovy a sirotky po učitelích, spolku pro podpor. chudých studujících na středních školách, spolku pro podpor. chudých filosofů, spolku „Radhoští“, Českoslov. akademii obchodní, jednotě katol. pro sirotky

ve Vídni, komitétu dam pro opatrovny pražské, školským sestrám u sv. Anny, na stipendia slov. studujícím, na misie v Africe, spolku sv. Lukáše, spolku pražských učitelů k vzáj. podpoře, spolku „Samaritán“, ústavu Klárovu pro dospělé slepce, vlaskému sirotčinci, spolku pro hladové děti, kongregaci Mariánské, dětské nemocnici české, fáře v Sulislavi, Hlaholu, podpůrnému spolku na malířské akademii. Obnos rozdaný obnáší celkem 3470 zl., částka to zajisté slušná.

Z Vídne. Dne 8. t. m. zahájeny v arcibiskupském paláci nové porady velkého komitétu nejdůst. pp. biskupů, kteréž potvrzují několik dnů. Porad, jimž předsedá J. Em. nejd. kardinál Schönborn, kníže-arcibiskup pražský, súčastní se kardinál dr. Gruscha z Vídne, knížata biskupové dr. Kopp z Vratislavi, dr. Zwerger ze Št. Hradce, dr. Missia z Lublaně, dr. Kahn z Celovce a biskupové dr. Binder ze Sv. Hipolytu, dr. Doppelbauer z Lince a dr. Bauer z Brna. Na programu stojí otázky církevní a školské.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

vdp. Th. Dr. C. Josef *Pachta*, professor dogmatiky a kníž. arcib. ceremonář v Praze, povýšen na doktora bohosloví.

Ustanoveni jsou:

- p. Josef *Lhotský*, superior arcib. domu v Klátověch, za admin. v Dol. Jirčanech;
- p. Matyáš *Černý*, kapl., za far. v Nečtinách (Netschetin);
- p. Jos. *Frank*, za skut. katech. při měšť. škole pro chlapce v Plzni;
- P. Jiří *Scharnagl*, kněz ř. křížov. a dos. děkan v Tachově, za realn. admin. fary u sv. Bartoloměje v Chebu;
- p. Jan *Truxa*, admin. in spirit. za interkal. admin. v Mokropci;
- p. Frant. *Soukup*, kapl. Královický, za děkana v Rakovniku.

Kněží z řádu praemonstr. v Teplé:

- P. Moric *Menzel*, za zat. admin. v Ušovicích (Auschowitz);
- P. Rafael *Liška*, za kapl. v Liticích;
- P. Václ. *Vacek*, za kapl. v Dobřanech;
- P. Adolf *Poeller*, za kapl. v Chotěšově;
- P. Rupert *Fischer*, za zat. admin. v Ōíhaně;
- P. Josef *Čížek*, za zatím. admin. v Mnichově (Einsiedl).

Upřázdňená místa:

Střezmíř, fara patr. paní Terezie svob. paní z Neupauer-ů, od 10. března;
Mokropec, fara patr. p. Karla kníž. z Ōttingen-Wallersteinů, od 1. března t. r.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Hartmann*, admin. v Dobrovici, za děkana tamže;
- p. Ludv. *Schön*, far. v Jetřichovicích, za far. v Bohosudově;
- P. Pius *Wincenz*, kněz ř. praem. na Strahově, a far. v Staňkovicích, za far. v Boušovicích;
- P. Bohumír *Hendel*, kněz ř. praem. na Strahově, za far. v Staňkovicích;
- p. Jos. *Röttig*, koop. v Krásné Lípě, za admin. v Jetřichovicích;
- p. Karel *Ditrich*, admin. v Kováňi, za koop. v Libouchci;
- p. Ant. *Fischer*, kapl. v Bilině, za zat. kapl. v Havrani;
- p. Ant. *Herglotz*, defic., za katech. měšť. školy chlapecké v Boru (Haida).

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Schnor*, far. Chotečský, na odpoč. v Nové Pace, 27. února 1892, (nar. 6. ledna 1816 v Dřenicích, vysv. 25. července 1842).

Vyznamenání jsou:

- P. Kliment *Šandera*, děkan v Humpolci, jmenován vikar. sekretářem;
- p. Jos. *Marčík*, far. v Chodovicích, jmenován čest. děkanem;
- p. Jan *Bičíště*, far. v Popovicích, jmenován čest. děkanem;
- p. Tom. *Blážek*, far. v Libici, jmenován bisk. notářem;
- p. Jos. *Hanusch*, far. v Rokytníku,
- p. Jan *Dostál*, far. v Třeboníně, a
- p. Jos. *Procházka*, far. v Mlázovicích, obdrželi Exposit. canon.

Ustanovení jsou:

- p. Bohumil *Dvořák*, koop. Ždírecský, za faráře do Viklantie;
- p. Frant. *Křemář*, fundatista v Kyšperku, za far. do Jamné;
- p. Jan *Pánek*, kapl., za admin. v Král. Městci;
- p. Ant. *Svatoš*, kapl. Borohradecký, za II. kapl. do Č. Kotelce;
- p. Jan *Kopecký*, far. v Sopotnici, vstoupil na odpočinek.

Upřázdňené místo:

Sopotnice, fara patr. barona Dobřenského, od 1. března 1892.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Václ. *Hájek*, far. na odpoč. v Domažlicích, 20. ledna 1892, (nar. 14. dubna 1829, vysv. 1. srpna 1858);
- p. Jos. *Formánek*, arcikněz Klatovský a osob. děkan v Týnci, 25. ledna 1892, (nar. 10. února 1813, vysv. 25. července 1838);
- p. Jan *Hanzlovský*, far. na odpoč. v Třeboni, 27. ledna 1892, (nar. 12. srpna 1841, vysv. 19. července 1868);
- p. Ant. *Jenne*, far. na odpoč. v Novosedlech, 2. února 1892, (nar. 20. srpna 1814, vysv. 22. července 1841);
- p. Frant. *Šedivý*, far. v Kardašově Řečici, 2. února 1892, (nar. 9. března 1826, vysv. 5. srpna 1855);
- p. Vojtěch *Siegmund*, kapl. v Ronšperku, 5. února 1892, (nar. 27. dubna 1862, vysv. 17. července 1887).

Ustanovení jsou:

- p. Karel *Trnka*, far. v Staňkově, za arciděk. v Horš. Týně;
- p. Frant. *Soukup*, děkan ve Vácově, správcem vikar. Volyňského;
- p. Jan *Urban*, far. v Litohoři (Brněnské diec.), za far. v Nicově;
- p. Ant. *Mančal*, kapl. v Pelhřimově, za admin. děkanství tamže;
- p. Eman. *Červený*, kapl. v Týnci, za admin. tamže;
- p. Antonín *Hůrka*, kapl. v Sušici, za admin. v Staňkově;
- p. Frant. *Štěrba*, kapl. v Kardašově Řečici, za admin. tamže;
- p. Tomáš *Bufka*, kapl. v Seewiesen, za kapl. v Přesticích;
- p. Václ. *Dvořák*, kapl. v Borovanech, za kapl. v Lomnici;
- p. Jos. *Prehal*, kapl. v Předslavi, za kaplana v Borovanech;
- p. Václ. *Hojda*, kapl. v Horčici, za kaplana v Sušici;
- p. Jindř. *Pezidr*, neom., za kapl. v Katovicích.

Tělo Pána Krista do Božího hrobu, uměle řezané, polychromované, velikosti 110 cm prodá za 40 zl. p. *Vendelin Kostečka*, pozlačovač v Praze, Ferdinandová třída 138—II. nové 10.

OBSAH: Kázání na IV. neděli postní. — Kázání na V. neděli postní. — Chléb vezdejší dej nám dnes! (Báseň) — Odpusť nám! (Báseň.) — Sv. Jana Zlatoústého některé listy Olympii psané (Pokrač.) — V zajetí. Povídka. (Pokrač.) — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Kázání

na šestou neděli postní.

„Dokonáno jest.“
(Jan. 19, 30.)

V poslední řeči postní rozjímali jsme, kterak Pán Ježíš na kříži přibitý lotru kajícímu zaslíbil: „Dnes ještě budeš se mnou v ráji“ (Luk. 23, 43.). Vyznal totiž tento lotr, jak jsme slyšeli zkroušeně a poníženě, že trpí spravedlivě; neboť zlé věci činil a prosí Pána o slitování, kdežto druhý zarputile Kristu trpícímu spolu se zákoníky se posmívá. A co činí Pán? Hájí se proti nepřátelům, jak to činíval v době svého vyučování? Aneb zlé zlým splácí? Tak jako mlčel v domě Kaifášově, když falešní svědkové proti němu svědčili (Mark. 14, 60.); jako mlčel na cestě, když jej týrali a ranami k další cestě donucovali, tak mlčí i na Golgotě, když bezbožná ústa jemu se posmívají. „Jako beránek před střížícím oněmi a neotevře úst svých, a jako ovce k zabíjení vedena mlčí“ (Jes. 53, 7.), tak i Ježíš při všem utrpení svém. A když konečně přece ústa otevřel, na kříži pňící Pán: aj, slova jeho osvědčují milost a slitování nad hříšným člověčenstvem. A komu platí slova jeho? První slovo týká se zástupu stojícího pod křížem: vidí to nešťastné množství a chce pomoci; vždyť přišel na svět, aby co zlomeno, svázal, křivě narovnal aneb slovem písmu sv., „aby hledal a spasil, což bylo zahynulo“ (Luk. 19, 10.). Protož prosí za přestupníky (cf. Jes. 53, 12.): „Otče, odpusť jim, oni nevědí, co činí“ (Luk. 23, 34.). Tato slova platí hříšníkům vesměs. I za nás prosil, aby

slitoval se Otec nad námi. Na to udíli milost po pravici visícímu lotru Dismasovi: „Dnes ještě budeš se mnou v ráji“ (Luk. 23, 43.) na srozměnou, že nesmíme nikdy zoufatí nad milosrdenstvím Božím. V téže době vidí Ježíš matku svou pod křížem stojící, matku bolesti plnou, s níž na cestě se potkal a jejíž mateřský cit ji nutí, za ním kráčet až na potupnou Golgotu, aby tam trpěla na duši, co miláček srdce jejího trpěti musel na těle svém. Vidí pod křížem též onoho učedníka, jenž „při večeři spočíval na prsou Ježíšových a o němž řekl učedníkům svým: Chci, aby on tak zůstal“ (Jan. 21, 21. 22.). I činí Ježíš své poslední pořízení právě k Marii Panně: „Hle syn tvůj“ a k Janovi: „Hle matka tvá; a od té doby přijal ji učedník k sobě“ (Jan. 19, 26. 27.), péči máje o ni, jak jen nejlepší syn o rodiče své starati se může. A tato poslední vůle Ježíšova bylo třetí slovo jeho na kříži. Uvedená tato slova promluvil Pán Ježíš v prvních třech hodinách, co na kříži pňel od hod. 9.—12. aneb dle tehdejšího čítání od hod. 3—6. „Od hodiny pak šesté staly se tmy po vší zemi“ (Mat. 27, 45.). Zatmělo se slunce a šírá tma rozprostřela se po všem světě tak, že učenec athénský (Dionys Areopagita), jenž později stal se vyznavačem viry Kristovy, pravil: „Buď nastává konec světa aneb Syn Boží zemřel. Tyto tmy trvaly až do hodiny třetí.“ Jako nemocný dobou noční mnohem více bolesti pociťuje; tak i umírající Ježíš. A což divu po tolikerém mučení a po tak velké ztrátě krve. Tichost velebná panovala na Kalvarii, bezbožní hlasové umkli, až konečně tmy ustoupily a Ježíš slavným hlasem volal: „Eli, Eli,

lamma sabakthani t. j. Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil“ (Mat. 27, 46.). Těmito slovy ucí nás Ježíš, kde ve všech trampotách a úsilích, ve všech svých potřebách a záležitostech pomoci hledati máme — u Boha, jenž jest spomocník náš na věky. „Potom vida Ježíš, že všechny věci dokonány jsou, aby se naplnilo písmo, řekl: Žízním“ (Jan. 19, 28.). Ale nebyla to žízeň těla, z palčivosti ran pocházející, ale touha jeho srdce po našem blahu, našem spasení. Žízním po duších vašich, pro něž jsem slávy se odřekl a ponížení na sebe vzal; žízním po duších vašich, aby se mnou spojeny zůstaly na věky. Ó té svaté, spasitelné žízni, té spasitelné žádosti našeho oslavení. A když i tuto svou horoucí žádost tímto pátým slovem vyjádřil, tu hlasem velikým zvolal: „Dokonáno jest.“ Aj slovo šesté! Dokonána ta práce těžká, kterou na Tebe Otec nebeský složil; dokonána ta truchlivá cesta, kterou jsi kráčel; hořký kalich utrpení na čisto jsi vyprázdnil, a protož volati můžeš s útěchou: „Dokonáno jest!“ — Ó kéž bychom, když poslední doba našemu žití se přiblíží, mohli též utěšeně zvolati: Dokonáno jest. Než to nelze říci, leč skutečně spravedlivému, aneb tomu, kdož činil úplné pokání. Víme však, že k pravému pokání přísluší patero věcí, totiž: zpytování svědomí, žel aneb lítost, pravý úmysl aneb pravá vůle, zpověď a dostičinění. V minulých řečech slyšeli jsme podrobně o čtveru prvních částkách náležitého pokání a zbývá nám ještě rozjímání učiniti o páté podmínce, jež jest *dostičinění*. Za tou příčinou budeme rozjímati dnes: 1. V čem se zakládá učení o dostičinění, a 2. Jaký jest jeho účel?

Pojednání.

Když hříšník po náležitém poznání hříchů s lítostí a upřímnou vůlí k zpovědníci přistoupí a zpovědníku dle učení sv. víry zcela upřímně a zkroušeně se byl vyznal, tu nastoupí zpovědník úřad svůj, aby povinnosti co učitel, lékař a soudce řádně vykonal. Musí zajisté poučiti hříšníka o strašném poměru života předešlého a poukázati na výhody, kteréž mu z nového života v Bohu se prýští. Napotom jako lékař nemocnému léky příslušně předpisuje, aby se vyhojil z neduhu svého, tak i zpovědník léky duše na ruku dává t. j. ony prostředky, jichž se musí chopiti, aby milost Boží zachoval, ano i v sobě roz-

hojnil. Konečně pak co soudce na místě Božím postavený činí ortel, zdali hříšník hoden sv. rozhřešení, čili ne, aby nehodnému hříchů zadržel, hodnému pak je odpustil; neb abycho slovy Božského Spasitele mluvil: „Nesluší, svatého házeti psům.“ A když to vše vykonal, prve než rozhřešení hříchů modlitbou nařízenou udělí, prve nežli děláje kříž nad kajioníkem se modlí: „Já tebe rozhřešuji ve jménu Otce, i Syna, i Ducha sv.“ ukládá jemu jisté skutky dobré za spáchané hříchů, z nichž se zpovídal. Nikdo nemyslí, že za všechny hříchů bez rozdílu. Nikoli! Jen za ty ukládá skutky dobré, z nichž se zpovídal. A tyto skutky, kteréž kněz hříšníku za vyznané hříchů ukládá, slovou dostičinění. Uložiti je, povinen jest zpovědník; nebo sněm Tridentýský zřejmě praví: Kněží zpovědníci dle způsobu hříchů a poměru kajoníků spasitelné a přiměřené skutky ukládati musí, tak jak Duch sv. jim dává poznati a jak to moudrost předpisuje, a sice tak, aby ani přílišnou shovívavostí ani uložením příliš lehkých skutků kajících sami cizích hříchů vinnými se nestali.“ (Trid. sez. 14. hl. 8.) Naproti tomu jest hříšník zavázán, tato dostičinění vykonati s tou samou litostí, s jakouž byl přistoupil k zpovědi a tím samým šlechetným úmyslem, kterýž jej tam vedl. Musí, pravím, musí je vykonati, jak mu byly uloženy, aniž by čeho změnil aneb opustil z toho, co mu uloženo bylo. Klamal by se zajisté, kdož by se domýšlel, že na vykonání toho dostičinění nezáleží. Jest to zajisté doplněk pravého pokání; jest to důkaz upřímné vůle; jest to první začátek milování Božího, jenž se nazývá poslušností. Ale mohl by snad mnohý říci: Aj, vždyť i opravdově kající hříšník může uložiti sobě skutky prospěšné a snad prospěšnější, znaje vnitřní poměry své? Na první pohled zdálo by se v těchto slovech mnoho pravdivého. Avšak zkoumána při světle zkušenosti, ukáže se celá námitka co nepodstatná, ano i nepravdivá. Vizme již! Pakli by nám kdo v životě našem ublížil, buď že by škodil na jmění našem aneb nás potupil a zlehčil; nuže na kom bude, stanoviti náhradu? Bude moci snad ten, který nám ukrivdil, sám stanoviti škodu a náhradu? Aj, jak směšna byla by to spravedlnost! Škodu ustanoviti bude zajisté na tom, komu bylo ublíženo. A nyní, m. m., ten samý poměr postavme mezi sebou a Bohem. My jsme ti, již jsme ne-

skončenou dobrotu Boží rozhněvali a urazili; my jsme ti, jenž proti Bohu nejsvětějšímu a nejvyššímu spravedlivému jsme se prohřešili. Nuže, komu přísluší ustanovit náhradu? Nám samým či Bohu? Má ale milostivý Pán náš své zástupce, kněžstvo řádně zřízené, jež právo má, vázati i rozvázati. A kněz na místě Božím ukládá, co právě příhodného jest hříšníkovi. Má ale v slovech sv. Jana to nejlepší pravidlo, dle něhož vyměřiti může přiměřené dosti-
činění. Tento miláček Páně ve své první epistole takto dí: „Všecko, co na světě jest, jest žádost těla, žádost očí a pýcha života“ (I. Jan. 2, 16.). To jsou ti tři hlavní nepřátelé lidského spasení; proti nim zasaditi se káže povinnost křesťanská vůbec. A proto i zpovědník ukládá právě to, co těmto nepřátelům vzdoruje, co je přemáhá. Může-li ale žádosti těla býti co lepšího na odpor, jako jest půst? ale ne podle smyslu všeobecného, nýbrž duševního. A tu půst záleží v tom, abychom netoliko tělo mrtvili odejmutím pokrmů, nýbrž abychom sobě odepřeli všeho, a byt i dovoleného, pakli by nás to vábilo k hříchu aneb jinými slovy: abychom přemáhali sebe samy. Co žádosti očí staví se na odpor — jest almužna; neboť ježto oči žádají po těch věcech, které toho světa jsou, almužna velí konati skutky milosrdenství tělesného i duchovního. Pýchu světa, kterak však nejlépe přemoci? Mám za to, že modlitbami, návštěvou chrámu Páně, posloucháním slova Božího, častým přijetím sv. svátostí a jakékoli cvičení v ctnostech i v pobožnosti. Neboť v těchto věcech cvičí se člověk; spojuje se s Bohem, pokorí se před ním a pokora vítězství podává nad hříchem. To jsou tedy ty nejpriměřenější prostředky proti ostnu hříchu, a protož jich zpovědník na místě Božím ukládá. Může-li přiměřenějších býti? Tím samým ale odpadá druhá část námitky, že by člověk sám sobě nejlepších prostředků ustanovit mohl. Než osměluji tázati se každého člověka: Zdaž by právě to odpor-
né sobě vyvolil. Znaje přespříliš choulostivost lidskou, osměluji se říci: Nikoliv! Vždyť se tomu člověk vesměs vyhýbá; jak by tedy sám o své vůli skutky náklonostem svým odpor-
né sobě ukládal? Nad to nade všecko jest věrné vykonání skutků od zpovědníka uložených důkazem poslušnosti, která se Bohu líbí a člověku jest zaslужná.

Ale nedomýšlej se nikdo, že by to, co zpovědník uložil, vždy, pravým vždy, bylo

úplným dostičiněním za hříchy spáchané. I marnotratný syn v sv. evang. dobře věděl, že ztrátu podílu učiněnou proti vůli otcově nikterak zúplna nahraditi nemůže; vždyť promrhal podíl svůj, jsa živ prostopázně a protož chtěl od otce přijat býti toliko co nádeník, aby aspoň z části napravil, v čem ukřivdil. Podobně také hříšník uloženým pokáním svým jen část trestu za hříchy odbývá. Vímeť zajisté, že milosrdný Bůh člověku právě pokání činícimu odpouští hříchy jeho, odpouští i věčný trest, jehož zasloužil, t. j. věčné zatracení, ale časný trest musí člověk vytrpěti. K tomu čítáme všecka protivenství, nehody a neštěstí, kteréž hřích následují. Ty musí člověk snášeti v trpělivosti a v odevzdanosti do vůle Boží, věda, že pakli pokutu zaslouženou a od Boha určenou nepřetrpí, musí trpěti po smrti a to v očistci, dokud by svatosti a spravedlnosti Božské zadosť neučinil, aneb slovy písma sv., „dokud by posledního haléře nezaplatil.“ To též příčina, proč sv. Pavel pravil k Tim.: „Trpíme-li, spolu i panovati budeme“ (II. Tim. 2, 12.). A čím více člověk tuto se přičiní, tím více naděje nabývá na své očištění, tím více spokojenosti v srdci svém. Protož všickni kajníci podrobili se rozsudku Páně, mluvícího ústy služebníků svých, aby dokonali shledání byli. Hle David přijímá to zvěstování proroka Nathana, že mu hřích sice odpuštěn, avšak proto přece mu oznámeno, co naň čeká, totiž: smrt milovaného dítěte, vzpoura vlastního syna, zjitření lidu a mnohé války. (II. Král. č. 12 etc.) A vizme rozsudek Páně v ráji! Věčný trest, jehož podobně andělům byli zasloužili, jest jim odpuštěn, ale časným byli trestáni; nebo vyhnal je Bůh z ráje, podrobiv je rozličným bolestem, nemocem a pohromám. Podobně prominul lidu israelskému na přimluvu Mojžíšovu rouhavé jeho reptání; ale neprominul mu trest časný; neboť ani jediný z těch rouhačů neuzřel země zaslíbené. V té míře nyní, v kteréž hříšník to časné zlo na se volně bere a je trpí, v té míře odpouští jemu také Bůh zasloužené časné tresty. Z té příčiny dějepisec Tertullian psal: „Bůh tebe ušetří, pakli sebe samého neušetříš,“ t. j. pakli se nebudeš uhýbati pokutě složené na tebe a pakli těžkosti života co zasloužený trest za hříchy z ruky Hospodinovy přijmeš.

Než jsou mnozí, jenž praví: Toto učení ujmou činí zasluhám Ježíše Krista. Vždyť i na kříži zvolal umírající Ježíš: „Doko-

náno jest," totiž vykoupení člověčenstva. Pakli ale dokonal Pán Ježíš vykoupení naše, k čemu ještě my za hříchy své trpěti a kajícími skutky dostičiniti máme? "Všel zajisté do svatyně, věčné vykoupení nalezna" (in Hebr. 9, 12.) praví sv. Pavel. Pravda jest, že Ježíš volal na kříži: "Dokonáno jest," dokonáno vše, proč na tento svět jsem přišel. Než proč přišel Ježíš Kristus na svět? Proč opustil slávu, kterou měl u Otce, prve než svět učiněn byl? Jisté jest, že proto přišel, aby vykonal za nás, co my nikterak vykonati nemohli, jsouce bytostí obmezené, hříchy stížené. Bylo zapotřebí ale jiného prostředníka, jak sv. Pavel psal: "Takového slušelo nám míti biskupa svatého, nevinného, neposkvrněného, odděleného od hříšníků a kterýž jest učiněn vyšší nežli nebesa; kterýž nepotřebuje na každý den, jako kněží, nejprve za své hříchy oběti obětovati a potom za lidské" a dokládá dále: "To učinil jednou, samého sebe obětovav, Ježíš Kristus, Pan nás" (Žid. 7, 26. 27.). Učinil však jen to, k čemu jsme schopni nebyli, aby svatosti a spravedlnosti Boží zadost učinil. Co však hříšník konati může, to nesmí očekávati od Krista Ježíše, jenž pravil: "Čiňte ovoce hodné pokání" (Luk. 3, 8.). Zcela na odpor tomu smýšlel by, kdož by se domníval, že hříšník není třeba dostičiniti. Tak učí též sv. Řehoř, řka: "Ne všecko, co nám přináleželo, vykonal Kristus. Všecky sice vykoupil smrtí svou; pozůstal však, aby též sám sebe křížoval, kdo chce vykoupen býti, kdo s Ním královati žádá. To že k vykonání zbylo, nahlížel onen, kdož řekl: Co vykonal Kristus, neprospívá leč tomu, kdo doplňuje, co vykonati zbylo. Za tou příčinou praví apoštol Petr: Kristus trpěl za nás, zanechav vám příklad, abyste následovali šlépějí jeho" (I. Petr. 2, 21.). Tudíž i dokládá sv. Pavel: "Doplňuji ostatek soužení Kristových na těle mém" (Koloss. 1, 24.; in I. Reg. IX.). Za tou příčinou prohlásil se sněm Tridentský: "Řekl-li by kdo, že dosti učinění, jímž kající skrze Ježíše Krista hříchy vykupují, jen službou Boží, nýbrž podáním lidským, jež zatemňuje učení o milosti a pravou službu Boží, jakož i samo dobrodiní smrti Kristovy; buď vyobcován" (Sez. 14. de poen. can. 14.) Všecka tato slova jsou dosti jasná, než aby potřebovala vysvětlení. A proto přejdeme k druhé části dnešního sv. rozjímání, jež jest: A jaký účel mají ti kající skutky aneb to dostičinění?

První zajisté vysvítá i z naduvedených slov, aby totiž hříšník hřích trestal sám na sobě, Bohu za všeliká zneuctění a potupení náhradu učinil a prominutí časných trestů vyzískal. Opět vám, m. m., v paměť uvádím slova sv. Řehoře již v první řeči uvedená: "Bůh nenechá hříšníka bez trestu; buď člověk sám sebe za hříchy trestati musí aneb hřích spravedlností Boží bývá trestán." Než jestli i druhá příčina, proč kající skutkové se ukládají, a to sice: aby se stal opatrnějším a do hříchu se nevracel, ale na svém polepšení pracoval. Protož dobře sv. Augustin napsal: "Vyznání hříchů je dobré, jestliže následuje také léčení. Neboť co prospěje, ránu odkrytí a léku nepřičiniti?" (Tom. IV. in sent. 101.) Úplněji ale o tom svědčí sv. Jan Zlatoústý řka: "Nebyl-li by člověk mnohem horším učiněn, kdyby dokonce žádného trestu k očekávání neměl? Zdaliž by se tak oněch příležitostí vystříhal, jež ho již tolikrát k pádu přivedly? Zdaž by tak zmužile okovy a vazby té neb oné zlé náklonosti polámal a zničil, kteráž u něho téměř se proměnila v přirozenost? Bazeň trestu mu dodává zmužilosti k potlačování zlých vášní a naruživostí, ku krocení nepořádných žádostí. Pobádá ho, aby ustavičně sám proti sobě bojoval, údy své trýznil a odbojné tělo stálým mrtvením a sebe samého zapíráním v dobré kázni a pořádku zachoval" (lib. de satisfact.). Zkoumáme-li to vše, budiž snaha naše vždy k tomu, abychom skutků nám uložených k svému dobru, k svému opravdovému polepšení použili, abychom i my mohli zvolati: Dokonáno jest úplné pokání mé. Ó jaké útěchy a radosti stali bychom se účastni! Nejen že bychom moci rozhrěšení odpuštění hříchů i věčného trestu stali se účastni, i pokoj a blaženost uhostily by se v srdcích našich; neboť bychom mohli dáti sobě svědectví dobré, že jsme vykonali vše, co na nás příslušelo. Nechtějme tedy nikdy podobni býti těm, jímž pokání zdá se býti břemenem nesnesitelným a již by rádi svrhli se sebe jho, kteréž se jim zdá býti nevhodné. Vězme vždy slova sv. Augustina řkoucího: "Kam půjdeš od Boha rozhněvaného, nežli k Bohu smířenému?" Víme a v rozjímáních letošního postu seznali jsme těch patero podmínek pravého pokání; seznali jsme každou jednotlivě a zevrubně; nuže prostředku podaného chápeme se dokud čas jest; nebo nejsou uas tajna slova Ježíšova: "Přijde doba, kde

nikdo nebude moci více pracovati.“ A protož apoštol Páně vybízí: „Hle nyní čas příhodný, nyní den spasení.“ Nuže povstaňme šťastně jako marnotratný syn, pojďme k Otci, aby i On nás milostivě přijal, syny svými a dědici věčného spasení učinil. Amen.

Kázání na veliký pátek.

„Ježíš ale volaje hlasem velikým, naklonil hlavu a vypustil ducha.“

(Mar. a Jan.)

Kamkoliv se obrátím, vše k zármutku mne vybízí. Oltář pustý a vši ozdoby zba-vený neukrývá v sobě Boha, jenž dříve ve vši slávě v něm přebýval. Líbezný zvonů hlas, který nás do stánku tohoto tak často vybízel, umkl docela, co zatím temný zvuk ve svatyni této se rozléhá. Tíše, v rouchu smutném přistupuje dnešního dne kněz k oltáři, a místo co by měl, jako jindy toužebně vstupovati po stupních k oběti mše svaté: padá před oltářem na tvář, a zakrývá ji v hoře a bolest, ach bolest nesmírnou, nevýslovnou! Než odkud pak tyto tak náhlé změny? Ach! proč se táží? Vaše zasmušilá tvář, vaše slzíci oko, váš četný příchod příčinu mi udává. Vy jste přišli, abyste s plačící Marií a miláčkem Janem truchlili nad krvácející neviností, vy jste se sešli, abyste s Josefem z Arimatie a Nikodemem poslední službu Kristu prokázali a přesvaté jeho tělo ku hrobu dopravili; vy jste se shromáždili, abyste slzu lítosti a bolestné outrpnosti otci svému, dobrodinci svému, Spasiteli svému věnovali a několik okamžení v tiché pobožnosti a spasitelném rozjímání o smrti Kristově setrvali. Díky vám, duše drahé! srdečné díky vám. Než co mám mluvit, a tento den, jak dí sv. Jan Zlatoústý, více plačí než mluvení přináleží? Však není mi třeba mluvit, přistupte jen blíže k. d. a upněte zraků svých na onen nástroj smilování Božího, na němž dokonáno bylo spasení vaše, čtěte, co tam jest psáno, a najdete hojně látky k rozjímání nábožnému. Abyste však onomu tajemství plnému písmu porozuměli, chci vám věrně po boku státí a vysvětliti, „co na každém rameni kříže okem ducha svého čistí máte“.

Pojednání.

Tam na oltáři posvátném zaražen jest kříž, na němž umírající Kristus, zvolav hlasem velikým: Dokonáno jest! kloní hlavy své a ducha vypouští. Pod křížem viděti jest dvě andělů klečících, z nichž onen na pravici tak jest vypodobněn, jakoby se bál pozdvihnouti očí svých, hroze se toho tajemství, které oznamuje kříž svatý. A proč se hrošíš, anděli Boží? Ach, kdyby mohl mluvit, kdyby rozvázán byl jazyk jeho, zhroutil bys se i ty k. d. nad výrokem jeho; neb on tobě chce zvěstovati toliko: „Tak svatý a spravedlivý jest Bůh, tak ohavný jest smrtelný hřích v očích jeho, že ani vlastního syna nelitoval, nýbrž za nás ho vydal na smrt, na smrt pak kříže!“ Hle! to sobě zaznamenej na pravém ramenu sv. kříže, to čítávej okem ducha svého při pohledu na dřevo kříže svatého. — Ano pro hříchy smrtelné padá a sžírá oheň a síra Sodomu a Gomorhu, pro hříchy smrtelné shlazuje potopa veškeré bohaprázdňé plémě lidské; pro hříchy smrtelné vyvráceno jest slavné město Jeruzalémské; pro hříchy člověčenstva trpí, umírá, poslední krůpěj přesvaté krve cedi Bůh a člověk na kříži. O svatý a spravedlivý jsi Bože, a ohavní jsou před očima tvýma hříchové smrtelní. A ty bys B. a S. v K.! při pohledu na kříž ještě mohl hřešiti a v hříších setr-
vati? O jestli jsi posud nevěděl, co jest to smrtelně hřešiti, pojď se mnou, já tě provedu ku kříži, a jedině to ti řeknu: Ejhle Bůh umřítí musel pro hříchy lidské! — více ti říci nemohu.

O hříchu, jak veliká, náramně veliká jest vina tvá! Jak smrtící moc a rána tvá! Na celém oboru světa nenalezl se žádný, jenžto by tebe shladiti, a moc, sílu a osten tvůj byl mohl setřítí. Sám Syn Boží musil opustiti trůn slávy své, musil přijíti na zemi a státí se člověkem, by kletbu tvou s lidí snal. Člověče lehkomyšlný! ty, jenž hřích na hřích pášeš, pomni, že není snadno smazati vinu jeho, že těžko se dá napravití duše, kterouž porušila nepravost a že přetěžko jest, spravedlnosti Boží dosti učiniti a Boha smířiti. O bojmež se tedy spravedlnosti Boží, činmež pokání; neb nebudeme-li činiti pokání, ani krev Kristova nám neprospěje, Bůh nás musí trestati, my musíme zahynouti. Hle lotr na pravici to poznává, prosí o smilování a dochází milosti ještě v hodině poslední! Lotr na levici nebojí se

spravedlnosti, ale rouhaje se do věčného se vrhá zahynutí. Či osud, rozmilý b. a s. v K.! chceš vyvolit sobě? Ach! u všeho, což ti milého a drahého jest, tě prosím, obratiž se s lotrem kajícím, aby na tobě nebyla zmařena krev Kristova, aby jedenkrát, když se přiblíží hodina poslední, když smrtelný mráz oudy tvé bude probíhati a s čela studený pot vyrážeti se počne, aby tenkrát i v uších tvých zazněl hlas slov Kristových: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji!“

Než N. v K.! ohlédněme se na druhého anděla, a pozorujme, co činí? Aj! on má ruce sepiaté, nebojí se, nehrozí se, ale celá postava jeho jeví radost, on se klaní, on se koří tajemství, které na kříži vidí. Řekni nám, anděli Boží, co tam vidíš? čemu se koříš? co obdivuješ? Lásku, svrochovanou lásku Boží k nehodnému hříšnému pokolení lidskému. O káž bys křesť. dr., na onom levém rameni kříže sv. vždy čítal slova: „Tak Bůh miloval svět!“ — káž bys tam vždy četl slova milého Spasitele svého: „Já jsem pastýř dobrý; dobrý pastýř dává život za ovce své!“ — Duše hříšná! jestli ses na pravici ulekla spravedlnosti Boží, tu obdivuj na levici nesmírnou lásku jeho k tobě; nebo věz, že láska k tobě pohnula Ježíše, aby za tebe hnusnou smrt kříže podstoupil. Aneb rei, proč byl ukřižován předrahý Ježíš náš? Zdali komu ublížil v Jerusalemě? — Mluv Jerusaleme, komu z tvých obyvatel ublížil miláček náš? Mluvte vy kněží židovští, ublížil vám vtom nejmenším? Zdaliž vám neprokazoval, což vám patřilo, když řekl málomocným: „Jděte, ukažte se kněžím!“ Mluvte vy Farizeové, snad vám v něčem křivdu učinil? Ach! vždyť prikazoval lidu, aby vašeho učení zůstali poslušni. Mluvte publikáni, mluvte hříšníci, zdaliž s vámi nesesádal za stolem, zdaliž vám hříchy neodpouštěl a přívětivě se k vám nechoval? — Neobjímal dítky vaše, neuzdravoval vaše nemocné? O kdež jste byli tenkrát vy slepci, vy hloupi, málomocní, neduživí, kterýmž zrak, sluch, zdravé údy navrátil? Proč jste se neseběhli, proč jste nebránili Ježíše proti tak patrné nezpravedlnosti? Ach! Ježíši, ty jsi nechtěl, aby tě bránili, neb kdybys byl chtěl, mohl jsi vyžádati vojska andělů od otce svého, mohl sám poraziti nepřátele. Než proč jsi dal se tedy ukřižovati, Synu Boží? Ach! láska mne nutila k tomu, láska k vám hříšným; neb jsem věděl, že by vám zůstalo zavřené

nebe, kdybych za vás nebyl umřel. Pro jsem nesl hříchy vaše na kříž, a tam jsem roztrhl mezi nebem a zemí zápis dluh vašich. Ach! volá zde sv. Augustin, div se lásce této: „Hříšník se provinil, a spravedlivý zaň trpí, zločinec zasloužil smrt, nevinný ji za něho snáší; co spáchal sázebník, za to trpí Pán, co na sebe uvalil člověk, to vložil Bůh sám na sebe! Synu Boží! kam tě donutila láska tvá?“ Tak sv. Augustin.

Než, rozmilí v Kr., kterak splácíme dluh svrochované lásky této? My se zlobíme na Jidáše, na Piláta, na katany, a nastojte, hříchy svými to samé činíme, co oni. Ty hlavy své hrdě nad jiné vypínáš, s opovržeností na nuzného bratra patříš, jím pohrdáš, a nevíš, že Krista v hlavu přesvátého tepeš a trním ostrým bodáš? Ty bližní ze cti a dobrého jména loupíš, hanbu potupu naň metáš, v posměch jej uvádíš, nevíš, že Krista tupíš, jemu se rouháš, jemu se posmíváš? Ty na bratra, nad jehož hlavou poněkud nebe se vyjasnilo, okem závistným pohlížíš, v podezření uvádíš, křivě svědčíš, dnem i nocí záhubu jeho obmysláš a nevíš, že na Krista křivě žaluješ a k smrti jej odsuzuješ? Ty obžerství se oddáváš, obraz Boží hanobíš, pod pitomé zvíře snižuješ, a nevíš, že Krista octem a žlu napájíš? Ty tělu a mrzkým jeho žádostem hoviš, a nevíš, že Krista z oděvu svléká na kříž vlečeš a ruce a nohy hřeby probíjíš? Tys srdce své učinil rejdištěm hříchů a nebných nepravostí, a nevíš, že přesváté srdce Kristovo kopím ostrým prorážíš? Ach! vy pyšní, vy lakomci, vy smilníci, vy zloději, vy rouhači, vy hříšníci, vaše hříchy znovu zrazují, odsuzují, křížují Krista. O má nevděčníci, pojďte ku kříži, odprosme otce milého, děti nezdárné. On má sice již o zavřené, ruce a nohy studené, tělo mrtvé, ale srdce jeho vřelé láskou chce nám o pustiti. Však bratři a sestry v Kr., on nás něco žádá. O žádej, Spasiteli, jen o poust, odpust! Než co žádá ten božský Spasitel náš? Pohledněme na třetí rameno kříže, které se pne vzhůru nad hlavou svatou, trním přestrojím zbodanou. Ej, tak jest nápis v trojí řeči, jež ruka Pilátova vedena rukou Boží napsala, chtěla nám zavstovati, že Ježíš jest králem celého lidstva a my poddaní jeho. Ano onť jest král náš, my jeho poddaní, on vůdce náš, my jeho vojínové; on mistr náš, my jeho učenníci. A přistoupíme-li v duchu k hoře Kalvarie, což tam vidíme? Ej. král náš, vůdce náš,

mistr náš co povrhel lidstva s hlavou zbožnou, s tváří zesinalou a zmodralou tíše a trpělivě k hoře popravní se ubírá, pod břemenem kříže každou chvíli padá a kolik kročejů dělá, tolik krvavých šlépějí za sebou v zemi zanechává, a proč a za? Z lásky k nám, za hříchy naše. A my poddaní jeho, vojinové jeho, učenníci jeho, my bychom nechtěli z lásky k němu, za hříchy své, křížky, s kterými se setkáváme, a kterým se nám vyhnouti nelze, trpělivě snášeti a jeho následovati? Ach! pod ukřižovanou hlavou musí býti trpící údové! A toť jest, co od nás žádá Spasitel náš; neb toť jsou slova jeho: „Zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ Tato slova zaznamenej si b. a s. v Kr., na onom třetím rameni sv. kříže. Tam čítávej, když bližní mrzutou tváří na tě patří, když nevlidné řeči, trpké a nepravé vyčitky a nezasloužené kárání snášeti máš; tam pohleď, když na těle bolesti trpíš, když duši tvou hoře svírá a srdce ti kopím probíjí, kdež zloba lidská hlavu tvou trním opletá; tam popatř, když nepřátelé proti tobě ze všech stran se sbíhají, octa do ran, žluči do úst nalévajíce tobě, a tímto zlatým pravidlem se řídě, vlož kříž svůj na rámě své a jdi za Kristem.

Než řekne však mnohý, kterak pak já slabý smrtelník tak těžké břímě na se vložiti a tak neschůdnou trním posetou cestou za Kristem kráčet mám? Ovšem úzká a kluzká jest cesta za Kristem vedoucí, těžký jest kříž, s nímž jej následovati máme. Avšak kř. d. nelekej se, nebuď malomyslný, kráčeji zmužilě cestou ti vykázanou; a hle! Šimon Cyrenský s nechutí se podrobuje břemenu kříže. avšak čím dále kráčí, tím lehčí mu kříž přichází, on se stává učenníkem Kristovým a dochází spasení. Učiňmež taktéž a zkusíme to samé. — A nyní přistupme všickni k onomu rameni kříže, které jest do země zaraženo a vizte vzhůru! Ježíš, dobrotivý otec náš na něm dnes umírá, vizte jeho zbledlou tvář, jeho zavřené oči, studené tělo, bok probodnutý! Ach! duše k! zhroz se ještě jednou nad spravedlností Boží, obdivuj lásku, a svatým se zavaž slibem, že přijď co přijď, padni co padni, Krista chceš následovati. Abyš však vše v stálé paměti zachovala, přijmiž podíl z dědictví Kristova. A co nám zanechal? Ach umřel chudičký, nemaje na sobě ani roucha. Než předce zde něčeho nalezám. — Pojďte sem nevinné dítky! tuto máte na památku ten

bílý šat, kterým Ježíš od Herodesa na posměch oblečen byl. Onť znamená vaši nevinnost; tuť zachovejte sobě až do smrti, buďte rodičů svých poslušné, buďte pobožné, upřímné, buďte čisté, jako ten bílý oděv, toť bude někdy okrasou vaší v nebesích!

Vám mládenci a panny! odevzdávám hřebíky ze svat. kříže, kterými Spasitel drahý až do večera na kříži přibit puěl. Ptáte se, co s těmi hřebíky činiti máte? Slyštež! Váš věk jest vysazen největším pokušením světa, těla a ďábla. Vezmetež sobě ty tři hřebíky, a přibijte jimi pevně své bujně žádosti, aby vás nepřipravily o čest a svobodu synů Božích. Zvláště vy panny, přibijtež si jimi klenot panenství do schránky srdce svého, abyste až do smrti čistého srdce si zachovali. — Vám manželové milí! odkazuju sv. kříž po umučeném Spasiteli, vezmetež jej. Váš stav bez kříže býti nemůže, neboť víte, že ani růže není bez trní pichlavého; neste kříže své mezi sebou a s dítkami svými trpělivě, neroubejte se v protivenstvích a tak s křížem svým na horu věčné slávy dojdete. — Vám, churaví a neduživí! dávám trnovou korunu, jež probodla až dovnitř přesvatou hlavu Kristovu. Snášejte trpělivě svých neduhů, svých nemocí, a až přijde den odplaty, vyměníte korunu trnovou za korunu slávy věčné. — Vám chudí a bídní! dávám svrchní roucho J. K., o které volají metali los pod křížem. Přijmete je, oblectě chudobu svou v sv. roucho lásky Kristovy, pečujte v chudobě své ctnost zachovati, abyste nebeských statků dosáhnouti mohli. — A vy ubohé vdovy a sirotci! co vám mám dáti? Aj! tu stojí nádoba plná octa, kterou napojen byl J., vezměte ji za dědictví. Vy trpíte mnoho, pláčete dnem i nocí — nemohu vám pomoci. Na vás se dostala nádoba s hořkostí a kyselostí; nu! píte jen trpký ocet, J. K. ho také okusil, — ze slz vašich budou perly v koruně nebeské. Posledně i já bych sobě žádal něčeho děditi po tobě Ježíši můj! Jsem hříšný, co si mám od tebe vyžádati? — zdá se mi jakoby zsinalýma rtoma ke mně mluvil Pán můj takto: Ty sluho můj s bratry tvými dostali jste oděv šarlatový, ve kterém mne zmrskaného Pilát představil lidu, řka: Eihle člověk! Ano, Pane! dobře máš, ten oděv každý den na sobě nosíme k oltáři Páně. Dopřej nám té milosti, bychom pro tebe a pro pravdu tvou tak rádi po-

tupu a hanu světa snášeli, jako ty jsi snášel nevděčnost lidu zaslepeného. Nyní jsouce poděleni, doprovodíme v duchu usmrčeného dobrodince svého, Otce svého, Spasitele svého do hrobu, plačmež s Marií Magdalenou miláčka duši našich, litujmež hříchů svých, abychom účastni byli ovoce svatého kříže Kristova. Amen.

Neuvod' nás v pokušení!

(Z cyklu: Modlitba Páně.)

Mdlí jsme, Otče, mdlí a slabí,
křehcí, nestálí a chabí —
v pokušení neveď nás!
Ach jak lehko podleháme —
ó slyš proto, když voláme:
V pokušení neveď nás!

Viz, jak nepřátelé mnozí
nástrahy nám strojí, hrozí —
v pokušení neveď nás!
Milost Tvá nechť zkrátí, zkruší,
co úklady strojí duši,
v pokušení neveď nás!

Tělo, ďábel a svět celý
láká, svádí drzý, smělý —
v pokušení neveď nás!
Obrň pancířem nás ctností,
ať jsme silni vezdy dosti —
v pokušení neveď nás!

Každý boj však, jež nám vésti,
vítězstvím ať věncem jesti —
v pokušení neveď nás!
Nepřítel nechť zdrcen pozná,
pomoc Tvá jak velká, hrozná —
v pokušení neveď nás!

Stůj vždy při nás mocí Svoji —
nejjistější zbraní v boji
v pokušení neveď nás!
Před pokynem Tvoji ruky
klesnou škůdců celé pluky —
v pokušení neveď nás!

Siliž, Pane, Svoje děti,
slyš je vroucně k Tobě pěti:
v pokušení neveď nás!
Dokud před trůnem Tvým státi
nebudeme, budem ždáti:
V pokušení neveď nás!

Zbav nás zlého!

Otče, Jemuž drahá, milá
duše lidská vždy tak byla,
všeho zlého zbaviž nás!
Vzpomeň na tu trýzeň, muky
Syna Svého a slyš zvuky:
Všeho zlého zbaviž nás!

Pomni, co nám ráj odňalo,
v moc ďablovu co vydalo —
všeho zlého zbaviž nás!
Viz ty nešťastníků čtyry,
jež na věky věků klety —
všeho zlého zbaviž nás!

Zprosti zla nás největšího —
lidu hlas slyš úpícího:
Všeho zlého zbaviž nás!
Zbav nás hříchu — sténá, kvílí
lidstvo z duše celé, síly —
všeho zlého zbaviž nás!

Odstraň, do věčné co vlasti
nástrahy chce v cestu klásti —
všeho zlého zbaviž nás!
Žádné kníže pekel, noci
nad námi ať nemá moci,
všeho zlého zbaviž nás!

Myšlenky i řeči, činy
prosty kéž jsou každé viny. —
všeho zlého zbaviž nás!
Skvrna žádná nechť nezkalí
duši, Boha krev jež stály —
všeho zlého zbaviž nás!

Všeho zla nás zbav a zprosti,
ať Tvá jednou říš nás hostí —
všeho zlého zbaviž nás!
Zbav nás zla, jež nebes bránu
uzavírá k Tvému stanu —
všeho zlého zbaviž nás!

Amen.

Den co den oč Tě prosíme,
že vyplníš jistě, víme —
ba to v pravdě stane se;
Otče náš, Jenž jsi na nebi,
dej, ať tvor každý velebí
Tebe, amen — stane se.

Jméno Tvé buď od všech ctěno,
chváleno a velebeno —
amen — jistě staniž se!
Království Tvé sestup z ráje

v pusté země naší kraje —
— amen, Pane, staniž se!

Na nebi jak, tak na zemi
vůle Tvá plněna všemi
budiž, Otče, staniž se!
Všecko, co ji plnit' brání
z cesty moc Tvá kéž odstraní —
vůle Tvá vždy staniž se!

Dej, ó Pane, čeho třeba
duši, dej i tělu chleba —
amen, Otče, staniž se!
Promiň nám i všechny hříchy,
plody drzé vzpoury, pýchy —
odpusť, Bože, staniž se!

V pokušení popřej síly,
vítězi by vezdy byly
duše naše, staniž se!
Zlo každého zprosti mile,
vytrvalí ať jsme v díle
spásy svojí — staniž se!

Staň se, Otče, každé přání
doprovázej toto ždání:
amen — jistě stane se;
ku Boží co slávě slouží,
duše po čem prahne, touží —
kéž, ó Pane, stane se! —

Prok. Zaletěl.

Kněz František Kazimír Strachovský ze Strachovic.

(Napsal prof. *Josef Vávra*.)

(Prameny: V Berouně pamětní kniha děkanská a matriky, kniha cechu hrnčířského, registra zádušní, Eckertova Posvátná místa a jiné.)

Vladykové Strachovští ze Strachovic v řadách české šlechty nevynikali bohatstvím. V berních registrech r. 1615. nejsou uvedeni mezi držiteli zemských statků. R. 1622. držel Daniel Strachovský sedlský dvůr v Hořejší Lhotě u Klatov, kdežto Jiří a Jan Strachovští měli asi nějaký manský stateček, a r. 1629 byli oba již mrtvi. Potomek jednoho z nich, *Václav Šebestian Strachovský ze Strachovic*, rozený r. 1621, r. 1674 držel dva manské dvory v Želkovicích v kraji Podbrdském, syn jeho Jan Ferdinand prodal léno Kozákovské v Želkovicích, sloužil na vojně proti Turkům i Francouzům, a posléze bydlel

v Berouně, kdež zemřel 80letý r. 1726. Téhož bratr *Jiří František Strachovský* zdědiv po otci léno Polednovské v Želkovicích, r. 1702 je prodal k Lochovicům a s manželkou svou Evou ze Širndinku usadil se v Berouně, kdež koupil nový dům hostinský u tří korun na náměstí. Zde zemřel 45letý r. 1704, a dědil po něm jediný syn *František Ignác*. Ve vedlejší domě na náměstí hospodařila tehdaž paní Anna Kateřina Častlárka z Dlouhé Vsi, rozená z Rhénu, jako vdova s synem a třemi dcerami při městské zámožnosti. Její dceru Annu Alžbětu Častolárovou pojal za choť r. 1707 onen František Ignác Strachovský, ale zemřel sotva 27letý 24. května r. 1710 a zůstavil sirou vdovu a dvě dítky, dcerušku Annu Benediktu, která záhy zemřela, a synáčka *Františka X. Kazimíra*, rozeného 3. prosince 1709. Mladá vdova žila s dítkami u své matky, až r. 1713, prodavši sirotčí dům u korun, koupila od rytíře Františka Antonína Věžníka z Věžník blízky statek manský Tetín, a po čase provdala se za rytíře Tuhanského z Brance.

O mládí Františka Kazimíra Strachovského nemáme určitých zpráv; ale neuchýlíme se od pravdy, když máme ze to, že zůstal u své nábožné babičky, paní Častolárky, v Berouně a tu užil prvního vyučování od místního kantora Jana Boučka a později u kněží na děkanství. R. 1721 zemřela paní Častolárka, a mladý Strachovský dán byl do šlechtického konviktu v Praze. A jakož jeho prastrýc Don Johannes Rhéne byl r. 1722 proboštem kláštera Theatinů v Praze, a strýc Don Josef Častolár konventualem téhož kláštera, zvolil i mladý Strachovský, jsa poslední svého rodu, stav kněžský za povolání své. R. 1730. byl alumnem císařovny Anny v konviktě u sv. Bartoloměje na Starém Městě Pražském, tam dosáhl kněžského svěcení a r. 1732 povýšen byl za doktora bohosloví, k čemuž sepsal učenou dissertaci o nejsvětější Trojici. Prokázav hlubokou učenost svou a vynikaje mohutným darem řečnickým, měl otevřenou dráhu k vysokým důstojenstvím. Záhy stal se z přízně pánů Chanovských z Dlouhé Vsi správcem fary v pošumavské vsi Krasilově, a o novém roce 1737, maje věku teprv 27 let, byl od císaře Karla VI. jmenován a od duchovního úřadu potvrzen za děkana v Berouně, kteráž místo zaujal 8. června 1737.

Zde očekávala ho starost nemalá a mnohá svízel. Kromě duchovní správy města Berouna se vsí Járovem příslušela mu i farnost Počaplská s 10 vesnicemi a někdejší expositura Hudlická s 2 vesnicemi do dvou hodin cesty vzdálenými, ve kterážto práci mu pomáhali dva kaplani. Důchod děkanství byl celkem slušný, ale vzhledem k častému hostění kněží přespolních a pocestných, i k hojným almužnám neukazoval k přebytku. Děkan Strachovský nezapřel šlechtického stavu svého; máje jmění po otci a matce, vedl domácnost okázalejší a kromě obyčejné čeledi hospodářské choval ke své obsluze zvláštního lokaje. Také osobnost děkanova velela městskému lidu zvýšenou úctou; byl kněz vysoce vzdělaný, v povolání horlivý, myslí neohrožené a řečník působivý. Městská rada, zvyklá sporům s předešlými děkany, hleděla knězi Strachovskému ve všem vyhověti. Zádušní pozemky, jichž předchůdcové jeho byli užívali za třetí mandel, po odchodu předešlého děkana Jiřího Procházky de Lauro (v lednu r. 1736) byly od městské rady dány v nájem měšťanů. Poněvadž ti nájemci byli v odvádění třetího mandele k záduší liknavi a nesprávně, ujal se r. 1739 děkan Strachovský těch pozemků sám, aby záduší netrvalo. Za nedlouho najal z těchže příčin i pozemky špitální a literátské.

První dvě léta svého pobytu v Berouně zakusil kněz Strachovský mnohé nepohodlí. Od velkého požáru dne 22. září 1735 byl sice kostelní krov i s věží obnoven, a nové zvony zavěšeny; ale děkanství budova ležela v rumech, a děkan musil obývat zprvu v najatém bytě, potom ve fundálním domku kaplanském, a teprv v létě r. 1740. mohl se stěhovati do své residence nově stavěné. Velikou měl o to starost, aby vnitřek chrámu děkanství nabyl lepší úhlednosti. Poněvadž záduší bylo vyčerpané, pobádal zámožnější měšťany k obětavosti a sám dával v tom dobrý příklad značnými dary z vlastního měšce, a tak ozdoben byl kostel zlacením některých oltářů a zavěšením dvou obrazů v presbytáři.

Taková práce byla však brzy přerušena bouřlivými běhy válečnými, kdy Francouzi, Sasi a Bavoři v listopadu 1741 vtrhli do Čech, celou zemi obsadili a neuznávající práva královny Marie Theresie, 26. listopadu dobyli Prahy, a dne 19. pro-

since musili stavové čeští Karlu Vojtěchovi, kurfistu Bavorskému, holdovati jakožto králi českému. Tak ten smutný čas trval do vánoc r. 1742, kdy vojsko rakouské vypudilo nepřítele z Čech. Za ten čas snášelo město Beroun všeliké strasti. Od 16. října 1741 tu ležela posádka francouzského pluku d'Andlau; nenalezše tu mostu přes Mži, budovali tu nepřátelé most nový, sháněli na tu práci měšťany, a když ti vzpírali se té robotě na den nedělní, přinutili k ní samého purkmistra, 56 letého Jana Šoušu, který z té námahy zemřel. Píše o tom běhu pamětní kniha cechu hrnčířského takto: „Sedmkrátě tady šla vojska brzy naše, brzy nepřátelská, až naše královské vojsko s patrnou pomocí Božskou nepřítele vypudilo. Francouzi a Bavoři prohajíce, mnoho magacinů s mouchami, furáží i obilím nechťeli nachati ani našemu vojsku, ani měšťanům, nýbrž z veliké nenávisti je rozházeli po ulicích a cestách, dílem do řeky házeli. Opouštějice město, brány za sebou zavřeli, klíče sebou vzali, most mezi mlýny rozsekali. Dnem i nocí pokoje nebylo; velmi milé a vzácné bylo skrytí se pod střechy na hůrách. Od všeho toho strachu nepřátelského veliký počet měšťanů zemřeli, i mnohé manželky jejich, a mnohé příbytky byly bez hospodářů a hospodyní. Nás pak zde pozůstalé od takového vpádu nepřátelského a jiného zlého dobrotivý Bůh rač skrze nevystihlé milosrdenství své chrániti orodováním Matky Boží bolestné, sv. Jakuba apoštola Páně, tohoto města patrona, i všech patronů českých Amen.“

Však ještě větší hrůza přilehla na lid Berounský r. 1744, kdy pruský král Fridrich II. s 80.000 svého lidu vtrhl do Čech a od konce srpna dobýval měst Pražských. Slyše, že v Berouně leží silný sbor Rakušanů pod generálem Festetičem, vyslal tam svého generála Hacka s nemalým sborem pruským, který v neděli dne 7. září po ranní mši přitáhl až k samému městu, a hned do něho jal se střílet z hrubých kusů. Mnohé domy byly porouchány, na kostelní věži uražen kus velikého zvonu; ale na lidech nestala se škoda, leda že jeden 17letý pacholik všetečně se dívaje z podkroví, velkou kulí byl zraněn. Ale hrabě Festetič vyraziv se svými husary, pandury a pěchotou, zahnal nepřítele od města až na vrch zvaný Hesinky, a když přišla posila od dragounského pluku Bathyanovského, útočil statečně na Prusy

až do 2. hodiny odpolední, kdy nepřátelé ustoupili z boje a zpět táhli ku Praze.

Král Fridrich když zvěděl o tom nezdaru, rozhněval se, a s silným sborem táhl k Berounu hned následující noci, a s hrozbou, že to hnízdo medvědí (město má medvěda v erbu) dá sestříleti na hromadu kamení, časně ráno dne 8. září na den Panny Marie narození, šikoval svůj lid k útoku. V tom nebezpečí mnozí měšťané s rodinami druhou stranou utíkali z města. Ale děkan Strachovský statečně setrval; vešel do chrámu sv. Jakuba, nábožně sloužil mši svatou v přítomnosti početného lidu, a po mši dav požehnání nejsvětější svátostí, promluvil takto hlasem pohnutým: „Rozmilí v Kristu! Aby milosrdný Bůh skrze orodování Matky Boží bolestné, svatého Jakuba a svatých patronů českých naše město od tohoto strachu nepřátelského ochránil ráčil: učíte slib před velebnou Svátostí, že po celý rok příští každého dne večer se mnou se modlití budete růženec!“ Když tak všichni s pláčem učinili, objevila se divná moc Boží. V tu chvíli, kdy největší byla obava, že nepřítel na město udeří, je vyplnění a spálí, stalo se náhlé hnutí v řadách jeho; král Fridrich bez výstřelu velel svému lidu zpětný pochod ku Praze.*) Dobyl sice hlavního města dne 16. září, ale již 26. listopadu odtud musil vyjít před vojskem královským a opustil Čechy. Berounští pak věrně plnili slib svůj a večerní pobožnost růžencovou potom konali na každý den po celý rok.

V následujících časech děkan Strachovský dále se staral o zvelebení pobožnosti v městě. Posvětil nově stavěný a ozdobený kostel hřbitovní, vymohl potvrzení bratrstva Matky Boží Bolestné, jež 12. května 1745 konalo první svou slavnou processí ke kostelu u Boží Vody za městem, a r. 1746 založil fundaci 150 zl. na opravu té svatyně. R. 1745 zbudovalo ono bratrstvo Mariánské vlastní svůj oltář v děkanském kostele, a vsazena tam zdařilá kopie Van Dykova obrazu pohřbu Krista Pána, kterážto kopie byla kostelu již r. 1732 darována od pana Arnošta Tunkle z Hrníčka na Jankově a Radiměřicích. Téhož roku 1745 jmenován byl děkan Strachovský zatímním a r. 1747

skutečným vikářem Berounským; ale již bylo pobytu jeho v Berouně na krátko. Byl dne 10. ledna 1748 zvolen za kanovníka metropolitní kapituly Pražské, a již koncem ledna stěhoval se do Prahy ke kostelu sv. Víta. Kostelu Berounskému učinil tu památku, že dal tam na své útraty r. 1752 postaviti nový oltář sv. Jana Nepomuckého, k čemuž objednal krásný obraz toho světce u malíře Jana Petra Molitora v Praze. Týž malíř volil za tvář sv. Jana podobiznu kněze Strachovského, jak podnes lze viděti v kostele Berounském.

Kněz Strachovský, známý svého času i v Praze co výtečný kazatel, stal se roku 1767 praelátem archidiakonem, r. 1770 proboštem kapituly Svatovítské, zároveň apoštolským protonotářem, a r. 1772 vyznamenán titulem JMC. tajného rady. A čím výše stoupal v důstojenství, tou měrou přimnožoval i dobrodiní, která činil kostelům i chudým. Stavěl neb opravoval kostely na statech proboštských, zvláště chrám sv. Matěje v Šárkách, a přispěl též nemálo k dostavení kostela sv. Vavřince na Petříně. Krásný dar učinil hrobu sv. Jana v Praze, když r. 1771 dal sdělati 4 velké sochy andělů ze stříbra, které drží věnce nad sv. hrobem, úhrnem 910 hřiven váhy a 18.954 zl. ceny. V klášteře milosrdných bratří v Praze r. 1783 nadal jedno lože pro nemocné. I na své rodiště Beroun vřele pamatoval, a městská rada nepřestávala ho předcházeti uctivou gratulací k svátku jeho jména, začož probošt vždy vřelým dopisem českým děkoval. R. 1770 dal Berounskému špitálu 1500 zl, a r. 1781 přidal k tomu ještě 2500 zl., aby z úroků chovány byly dvě chudé, zachovalé osoby měšťanské; první ale toho úroku užívaly dvě sestřenice proboštovy, Kateřina a Marie Anna rozené Hautové z Hauty, z nichž první, panna pobožná a ve zpívání kostelních písní horlivá, zemřela 80letá r. 1792. Na opravu klenby kostela hřbitovního r. 1758 dal 20 dukátů, na stavbu bočních galerií kostela děkanského věnoval r. 1770 šestnáct suverénů, a r. 1771 ještě 150 zl. R. 1778 daroval Berounskému záduší velkou stříbrnou lampu 682 lotů váhy, a ta měla býti prodána, kdyby chrám potkalo velké neštěstí, aby bylo z čeho stavěti.*) Téhož roku

*) Dle pamětní knichy cechu hrnčířského v Berouně.

*) Ze strachu před zloději byla hned po smrti Strachovského prodána a nahrazena po-

přispěl nemálo i na přelítí zvonů. Všecky jeho dary dobročinné, na kolik se daly zjistiti, sešly se na 77.806 zl. mimo hojně almužny, které potají rozdával. Na stará kolena byl vzácný ten muž stížen těžkým neduhem, bolestí od raka ve tváři, od které chřadl až zemřel 4. února 1786, v 77. roce blahodějného života svého, a pochován byl u sv. Matěje v Šárkách. Jméno villy Strachovky v Dehnicích blíže kostela Šareckého, kterouž koupil, podnes připomíná paměť probošta Strachovského.

V zajetí.

Napsal *Bohumil Brodský.*

(Pokračování.)

„Bláhové dítě, v bludech tapáš a za čistou pravdu je pokládáš.“

„Totéž o vaší víře se myslím,“ směle odporovala Markéta. „Jdete za rozumem lidským, pokládajíc ho za neomylný, přičem na pravý pramen čisté víry nedbáte. Nenávidíte Řím, ale každému sběhlému knězi věříte. Proč sluchu nedáte také tomu co Řím učí a kněží hlásají?“

„Nebudu se s tebou hádati, vidím, že jsi písma nečetla, které by rozum tvůj osvitilo.“

„Četla jsem je celé několikrát a většinu na paměť umím,“ hájila se Markéta a z lože svého písmo tam ukryté vyňala.

„Pak potřebuješ někoho, kdo by ti je vysvětlil,“ doléhal Filip. „Ostatně, co mi potom. Trvej ve svých bludech, jsi žena a za nevhodné pokládám, že tě Hvězda zde drží. Přičiním se po jeho návratu, bys propuštěna byla. Nechvalno Táboru pro svou vášeň poutati. Nebudeš-li nic ke škodě naší činiti, nic zlého státi se ti nesmí. Buď tu spokojena.“

Odcházel vážně, jakž přišel a Markéta slyšela, kterak ženám jí sloužícím přísně nařizoval, aby se k Markétě slušně chovaly. Byla ráda, že aspoň při své samotě jiných protivenství snášeti nemusí a děkovala v duchu Bohu, že Filipa sem poslal. Uminila si, že ho požádá, aby nějakých knih jí poskytl, jimiž by ve své odloučenosti od ostatního světa těšiti mohla. Vzká-

zala mu druhého dne po ženě a Filip ochotně sám jí rozličné traktáty bratrské přinesl a horlivě vykládal, jak jasným způsobem bludy papeženců v nich vyvráceny jsou.

Markéta s úsměvem ho poslouchala a když traktáty přečetla a Filip jiné přinášeje se jí otazoval, co nejvíce se jí z přečteného libilo, odpovéděla bez ostychu, že ona místa, v nichž učení Táboritů se starou vírou soublesí. Nastalo vzájemné hádání a poučování, v němž každý při svém trval a pravdu mítí tvrdil. Filipovi líbila se rozumnost Markétina a stálost její u víře a proto více o víře s ní nemluvil, ponechávaje jí přesvědčení její, jež v postavení tak trudném udržeti si dovedla.

Majíc čím dlouhou chvíli si krátiti, pozapomínala Markéta na svobodu, po níž dříve dnem i nocí toužila. Teď spoléhala na slib hejtmanův a těšila se, že přijde okamžik, kdy bezpečně bude moci hradní branou ven vyjít, aby otcovskou náruč vyhledati mohla.

Než jiná událost znovu naději ve vysvobození v mysli její probudila, tak že na své čtení i na slib Filipův zapomněla.

Za dubnového jitra totiž slyšela z nádvoří hluk a křik a když k oknu se přiblížila, spatřila posádku sem a tam běhati na hradby rozličné stroje vytahovati a tak si počínati, jakby nepřítel se blížil. Za chvíli hejtman Filip k ní vešel a výstrahu jí činil, aby k oknu nepřistupovala, jelikož nepřítel se blíží a ona snadno k úrazu by přijíti mohla.

Udiveně tázala se Markéta, jaký nepřítel chce síly své na Ostromeči zkoušeti, ale hejtman k otázce její neodpověděl. V úzkostech tedy očekávala, co se dítí bude. Před polednem zaslechla hláhol válečných rohů a když z okna vyhlédla, spatřila, jak na pokraji lesa korouhve vlají a lid válečný v hojném počtu z lesa táhne. Dle barev a ústroje poznala, že to zbrojnoši pánů českých. Proč však sem přicházejí? Chtějí skutečně na Ostromeč útočiti?

Pozorujíc dále viděla, že několik jezdců bohatě oděných dále popojelo a tvrz prohlíží. V tom slabě vzkřikla. Zdálo se jí, že mezi nimi vidí Stajíce. Ano, jest to on. Così ostatním vykládá, rukou ukazuje a dále pojiždí. Na meč bílý šat upevnil a teď koně bodá. Strach sevřel její útroby, aby snad někdo z posádky na něho šíp neposlal. Než spatřila, kterak hejtman Filip na hradbách stojí a záhy zaslechla jeho hlas, an se táže, čeho posel si přejí. Co Stajíc

stříbřenou lampou z laciného kovu. Za zbožné peníze pořízena kamenná dlažba kostela místo cihelné.

mluvi, nerozuměla, aby ji však spatřiti mohl, okno otevřela a také šatem zamávala. Při tom slyšela, co hejtman povídá.

„Ať jen páni přijdou a zkusí, jak pevná jest Ostromeč“, volal „naši bratři krvi si ji zjednali a my tak snadno ji nevydáme. Správce zemského žádného neznám a neuposlechnu. Teď tu pánem jsem já, já Filip z Padařova. Vyříd to a nech dále marného mluvění. Hoši, sláva mistru Janu Husovi a Kalichu.“

Táborité ve tvrzi opakovali jeho zvolání a po něm spustili sborem „Kdo jste Boží bojovníci a zákona jeho.“

Stajíc obrátil kouř a nazpět k pánům naň čekajícím ujížděl a ze hradu provázela ho bouřlivá píseň. Páni, když Stajíc k nim dojel, lidu svému rozkazy dali a hned začalo podél ba čilé hemžení. Záhy počaly se strany objevovati a obležení viděli, že se nepřítel k dlouhému obležení chystá.

A chystal se také. Dle pozvání pana z Pirkštejna objevily se na sv. Marka před tvrzi pan Hynce Ptáček z Pirkštejna, Beneš z Dubé sedením na Kozlí, Šádlo z Kostelce, Jakub z Borejova, purkrabí konopišťský a četná řada menších zemanů a rytířů. Všeho lidu, jež sebou přivedli, mohlo se počítati na pět set. Hlavní velení převzal pan Ptáček z Pirkštejna, jemuž za rádce přidělen pan Bohuslav Břekovec, jelikož tvrz i okolí dobře znal.

Pan Břekovec zaslzel, když své sídlo opět spatřil. Vzpomněl si na ty blahé dny ve tvrzi strávené, na svou dceru vězněnou a na vše to, co milého i trudného ho k Ostromeči poutalo. Vejde do ní, či bude museti s nepořízenou a bez útěchy od ní odejiti.

Takovými trudnými myšlenkami se zabýváje seděl ve svém stanu připravuje se k boji, jenž druhého dne měl se rozpoutati. Stajíc před chvílí od něho odešel. Těší se ubohý, že již záhy dosáhne ruky své nevěsty. Jen aby nemusil svou naději na dlouho, ne-li do nekonečna odkládati.

Pan Břekovec bděl po celou noc. V táboře bylo dosti živo a i ze tvrze zaléhal sem hlahol hlasů bdících Táboritů.

Sotva jitřenka na východě ozlatila oblohu, byl již celý tábor vzhůru. Pan z Pirkštejna nehodlal čekati na příchod ostatních pánů, ačkoliv pan Břekovec i Stajíc úsilně k tomu radili. Domníval se pan Ptáček, že svými zkušenými zbrojnoši snadno Tábority hájení hradů neznalé

přemůže a z tvrze vyžene. Než zmýlil se a mýlka ta byla tím osudnější, jelikož stála na třicet lidských životů, nepočítaje v to ony, kteří byli zraněni tak, že na dlouhý čas k bojování byli neschopnými učiněni.

Když totiž spojené panské vojsko na Ostromeč udeřilo, bylo brzy ode zdi odraženo. Ukázal znovu Filip z Padařova, jak dovedným vůdcem jest. Byl všude na hradbách a nelenil nikde. Táborité tak mistrně a rychle mařili všechny pokusy dobývajících na hradby se dostat, že vzdor osobní udatnosti a odvážnosti všech přítomných pánů s nepořízenou musili útočníci od tvrze ke svému táboru ustoupiti. Z toho trpkost v táboře povstala a páni sešedše se k poradě jednomyslně se usnesli vyslati k váhavým pánům, kteří dosud s korouhvemi svými se nedostavili, důtklivé listy, aby tak hned učinili.

Dříve však než listy zaslány býti mohly, vtáhl do tábora pan Aleš Stolický ze Sternberka a Jan Jenec z Janovic a na Chlumci s dvěma sty pěšimi, padesáti jízdnými a 11 vozy. Z toho povstala veliká radost v táboře a někteří horkokrevní žádali, aby byl útok hned obnoven. Ale Stajíc, jenž byl k radě také povolán, vzepřel se tomu a zapřisahal pány, aby toho nečinili.

„Znám Ostromeč a vím, že dosud jsme slabí, abychom moci se hradu zmocniti mohli. Musíme hrad sevřiti se všech stran, abychom mohli zásobování jeho zameziti a zatím pátrati budeme, nepomohla-li by nám také lešť. Navrhuji také, abychom ještě pro pana Kolovrata poslali a jeho úsilně žádali, by se záhy před tvrzí vynajíti dal. Má hojně lidu válečného a pak již budeme moci počítati, že síla přemůže pevné hradby.“

Nechtěli však dle jeho rady se řídit i druhého dne vrhli se na tvrz opět. Bojováno z obou stran se zoufalou odvážností. Chvillemi zdálo se, že již hrad bude stečen, ale opět byli odraženi, až konečně po několikahodinovém boji se značnými ztrátami musili dobyvatelé ustoupiti a boje zanechati.

Teď teprve trpce stěžováno si na to, že neposlechli rady Stajícovy a proto rychle posel za panem Kolovratem jest poslán. Až do jeho příchodu mělo vojsko kolem tvrze řetěz učiniti a tvrz zcela od ostatního světa odříznouti. Stalo se a nyní nastal klid. Dole střežili posádku hradní a po-

sádka opět pozorovala pečlivě každý pohyb oblehajících. S úsměvem procházel se Filip z Padařova po hradbách a vtipy o obléhajících pronášel.

„Nic se, hoši, nebojte,“ říkal posádce, „nedostanou se sem na nás. Až je hodně unavíme, pak nás s radostí propustí nazpět na Tábor. Abychom se zde zuby nehty drželi, nemožno. Bratři jsou vzdáleni a papeženci by sem na nás plovíci Čech svolati mohli. Přece jim však ukážeme, že nejsme podlí bázlivci kteří se jich nástrojených pacholků bojí.“

Také Markéta s úzkostí pozorovala, průběh oblehání. Kdykoliv boj zuřil ve své jízbě klečela a za zdar zbrání obléhajících se modlila. Když již druhý útok s nezdarem se potkal a ona viděla, jak vojsko nečinně kolem tvrze se rozložilo, zmocnila se jí ochablost a nedůvěra, že by čeho přátelé její pořídili. Tato domněnka utvrzovala se v ní, když den po dni ubíhal a žádného více útoku podnikáno nebylo. Plakala po celé dny, tušíc, že tam dole otec její dle a ona nemůže ho obejmouti, nemůže konečně v jeho náručí spočinouti.

Teprve po čtrnácti dnech spozorovala v táboře jakýsi ruch a hned na to spatřila řady nových oděnců, kteří mezi obléhající dorazili.

Skutečně přirazil k pánům slavný válečník pan Hanuš z Kolovrat se sto dvaceti pěti jízdnými, třemi sty pěšími a s ním ještě několik zemanů a pánů. Tak skutečně stála značná moc proti hradu které, že by Táboritští odolati mohli, nikdo více se nedomníval.

Ale více platil úsměv hejtmana Filipa, který z hradeb pozoroval jásot s táborem obléhajících.

„Těšte se, těšte,“ pravil potutelně. Vaše lebky jsou příliš měkké, než aby Tábor rozbili.“

Druhého dne mělo se ukázati, že pravdu měl. S velikým křikem vrhli se spojené šiky pánů na Ostromeč. Nemohlo snad zuřivějšího boje ani v širém poli býti, ale palcát s cepem opět zvítězil. Jako olbřimi stáli Táborští na zdech a kdo již již na zeď vyšvihnouti se snažil, ten s rozraženou lebkou dolů se řítíl. Stajíc raněn jsa do ruky musil z boje ustoupiti a s hořkostí hleděl, jak jeho přátelé ustupují. Ano, ustoupiti musili a marnými zůstávali vyhrůžky, které k hradu vysílaly. Hejtman Filip, jehož vysoká postava z daleka byla k ro-

zeznání, smál se na hradbách a jeho hoši zpívali jako na posměch.

„Nezoývá nic jiného, než je vyhladověti,“ pravil trpce pan Kolovrat. „Pevné to hnízdo a nesmíme je v rukou jich nechati. Pošlu ostatně ještě pro stroje válečné, abychom mohli aspoň hradby pobořiti.“

Páni mlčky souhlasili a nevrle oddávali se nečinnosti, o které nevěděli, jak dlouho trvati bude. Netěšilo je nic, ani dobrá medovina, kterou sebou přivezli, ani kostky, které jindy jim zábavu poskytovali. Radili se stále mezi sebou a každý z nich jiný návrh měl, tak že by snad byly mezi nimi hádky nastely, kdyby všemu tomu konec neučinil Filip z Padařova sám.

Když ukázal, že se žádné moci neleká, chtěl učiniti to, co po jeho rozumu moudrým bylo. Tu dále trávit čas bojem za marné uznával. Přivedou sem tolik mužstva, že konečně přece tvrze dobudou a jeho stateční bratři by hrdinost svou smrtí zaplatili. Vydá jim tvrz pod úmluvou a pokojně na Tábor odtáhne. Tam aspoň než bratr Prokop voje nazpět přivede, bude moci klidně ve čtení pokračovati.

Proto po týdnu od posledního útoku za týden bílou korouhev na hradbách vztýčiti kázal na znamení, že vyjednávati chce. V táboře brzy spozorovali praporek a záhy ke tvrzi pan Hanuš Kolovrat s panem Holickým a Brekovcem odjízděli.

„Čeho si přeješ, hejtmane?“ volal pan Hanuš na Filipa.

„Chci ti návrh učiniti,“ odpovídal Filip. „Viděli jste, že se vás nelekáme a buďte jisti, že bychom dovedli do posledního muže se hájiti. Zželelo se mi však marné čas tu trávit. Vydám vám tvrz pod tou však podmínkou, že mi volný průchod až na Tábor zajistíte. Nechcete-li, také dobře bude. My tu jisti co máme a majíce vás tu na stráži jiného nepřitele nemusíme se obávat. Jak odpovíte, tak se stane, aniž by mi z toho nějaká škoda neb užitek povstati měl.“

Pan Hanuš krátce se svými druhy se poradiv, Filipovi oznámil, že s ostatními urozenými pány se poradí a výsledek mu oznámí. Nazpět do tábora se vrátili a na rychlo pány, zemany i hejtmany svých vojsk svolali a jim návrh Filipa oznámili.

Návrh Padařovského s různými míněními se potkal. Jedni za úskok to považovali dovozující, že asi nedostatek na tvrzi již jest a že Filip čestným způsobem ze své úskosti chce vyvážniti. Druzi přimlouvali se horlivě za přijetí návrhu hejt-

manova. Z toho nesvornosti povstaly, až pro hluk nikomu rozuměti nebylo.

Aby tomu pan Hanuš konec učinil, na meč uderil a po tichu volal.

„Myslím, urození páni, že bychom takto nikdy se neshodli. A tu po mém náhledu nejlépe by bylo rozhodné slovo ponechatí pánu Ostromeče, statečnému panu Břekovci. Ten ať poví, jak s jeho tvrzí naloženo býti má. Buď sem novou ještě válečnou hotovost povoláme a tvrz poboříme či návrh Pikkartův přijmeme a ji bývalému pánu odevzdáme. Svolujete?“

„Svolujem,“ zavznělo sborem shromážděného panstva.

„Nuže tedy mluv, pane Bohuslave,“ vybízel ho Břekovec.

Tento překvapen a nerozhodnut, chvíli mlčel.

„Vím, urození a stateční páni bratří, že nehodno rytíře ustoupiti tam, kde pro právo a pravdu život svůj klásti hotov býti má,“ zahovořil konečné pohnutým hlasem pan Břekovec. „Než mne snad budete miti omluvena, když žádati budu, abychom návrh hejtmanův přijali. Mám, draží bratří, na hradě zavřené jediné dítě své, které již po dvě léta v zajetí úpí. Jsem starý muž a toužím po dceři své, která jedina mi má mé stáří osladiti. Snad po nějakém čase pozdě by bylo ji osvobodovati, snad krutý nepřítel, vida, že šetřen nebude, nešetřil by i ji. Prosím vás tudíž, abyste mi návrh můj ve zlé nevykládali a pomohli starému muži, by konečně jednou mohl klidu nabyti.“

Veškeré shromáždění pohnuto bylo řečí Břekovcovou.

„Pojď, pane Bohuslave, oznámíme hejtmanu naše rozhodnutí,“ vybízel pan Kolovrat, aniž by se dále ostatních panů tázal. Pan Kolovrat na roh zatroubiti dal a ke hradbám po boku Břekovcově se blížil. Hejtman Filip již je očekával zvědav, jak se rozhodli.

„Shromážděné panstvo návrh tvůj přijímá a volný průchod svým mužným slovem slibuje, napřed však žádá, abys urozenou pannu Břekovcovu ze zajetí propustil. Ta-li bez úrazu se vrátí, náš s pokojem na Tábor se vrátí. Jest-li však té jsi ublížil, pak jménem veškerého panstva přítomného i nepřítomného tobě boj na život i smrt vypovídám. Rej, přijímáš-li, čili nic.“

Filip chvíli se rozmyšlel.

„Nezapomeneš, pane Kolovrate, že jsi své slovo dával?“ tázal se po chvíli.

„Jsem Kolovrat“, hrdě odpovídal pan Hanuš.

„Nuže tedy, staň se“, řekl Filip a z hradeb zmizel. Rychlým krokem přes nádvoří pospíchal a spěšně svým rozkaz dal, aby se k pochodu připravili. Pak k jizbě Markétině stoupal.

Tato většinu hovoru z vyjednávání slyšela a chvějíc se na celém těle, očekávala příchod jeho.

„Co mi přinášíš“, volala na něho dychtivě.

„Svobodu, panno,“ vážně děl Filip. „Pojď, propustím tě ihned. Buď hodně šťastna a chceš-li i spasena býti, přijmi víru pod obojí.“

Filip nemohl se ani v poslední chvíli sřici, aby své víry nevzpomněl. Ale Markéta slov jeho neslyšela.

„Díky tobě, Bože,“ zašeptala prohledlými rty a s horečnou nedočkavostí kráčela za Filipem, jenž ji se schodů na nádvoří vedl. Brána počala praštět a za okamžik otevřela se dokořán. Most padací klesl, v šíleném kvapu utíkala Markéta za náspy, kde ji již otec očekával.

„Otče!“ zvolala hlasem, v němž radost, přestálá utrpení a celá směsice citů nejrozmanitějších se zračila, a klesla do náruče otce svého.

„Dítě, drahé, zlaté dítě!“ zašeptal pan Břekovec, jemně slze po opálené tváři proudem se hrnuly a uchopiv deuru do náruči odnášel ji k táboru. A veškeré vojsko vidouc tento vysocedojemný zjev lásky otecké, v nadšené volání propuklo.

Na pokraji tábora vyšel vstříc Stajíc panu Břekovci.

„Tu máš mé dítě, jest tvé. Opatruj je tak, jak já jsem je opatroval,“ pravil pan Břekovec a kladl Markétu do náruče Stajicovy. A mužstvo, ač nedovedlo vše pochopiti, přece tušilo, že se tu cosi výsoce vážného děje a znovu jásati počalo. Stajíc odnesl Markétu dojmů sesláblou do stanu paně Břekovcova a nyní obrácena pozornost ke tvrzí. Očekávali, kdy Táborité tvrz opustí.

Ti zatím kvapně připravovali se k odchodu. Hejtman Filip své knihy složil a na vůz ukryl. Ženy s dětmi také na vozy se usadily a mužové kolem nich se seřadili.

(Dokonč.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. pán František de Paula kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský vrátil se v pondělí 21. t. m. z Vídně do Prahy.

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Členové vykonali v sobotu 12. t. m. sv. zpověď a v neděli 13. t. m. přijali nejsv. Svátost oltářní, již jim sám J. M. nejdůst. pán Ferdinand Jan Nepom. Kalous, světící biskup pražský přisluhoval. — V neděli 20. t. m. přednášel členům spolku vdp. Filip Konečný, O. S. D., redaktor a spisovatel „O původu náboženství“ Četně shromážděné členstvo sledovalo přednášejícího s velikou pozorností a ku konci odměnilo jeho výtečnou přednášku srdečným potleskem. — Na počátku měsíce června pořádá spolek velkolepý slavnostní večer na oslavu 50. jubilea kněžství velezasloužilého spisovatele Františka Pravdy (Vojtěcha Hlinky), k němuž již nyní veliké přípravy koná.

Z Pruska. Nový školský zákon jest nepochybně již pochován, čemuž nasvědčuje odchod navrhovatele ministra osvěty a vyučování hraběte Zedlitzze.

Z Ameriky. Roku 1893 v době světové výstavy v Chicagu konán bude v témže městě sjezd katolíků, jenž bude rokovati po pět dní a účastenství při něm bude velkolepé.

Literární oznamovatel.

— **„Svatý Týden.“** Rukověť katolických pobožností posledních sedmi dnů svatopostních. Pro kněze i lid sestavil V. A. Šrámek, farář ve Volešci. Se schválením kníž. arcib. konsistoře Pražské. V Praze nákladem Cyrillo-Methoďského knihkupectví (G. A. Francla). 1892. Cena 60 kr., váz. v kůži 1 zl. 10 kr. Kdokoli velebných úkonů ve sv. témdni bedlivě si všimá, byť i nerozuměl slovům modliteb a žalozpěvů církevních, poněvadž v řeči latinské se konají, mocně bývá dojat a unesen. Jak musí v útrobach pohnut bytí křesťan, který jest znatelem tajemství i slov, jež církev sv. v posv. období tom pronáší! Aby lid český katolický měl příležitost tajemství i mluvu církevní ve sv. tém-

dni seznati, proto sestavil p. spisovatel v knize této z římského missalu, breviře, rukověti obřadů pro pražskou církevní provincii a z kanonickému nejen všechny modlitby, které se v posv. čase tom v kostele konají, ale vysvětlil případně vždy výkony církví stanovené, a připojil posléze pobožnost mše sv. a příhodné litanie, aby kniha jeho rovnou měrou i kněžím, i zpěvákům i lidu věřícímu prospěla. Proto knihu tu kněžím i lidu doporučujeme.

— **„Osvěta,“** listy pro rozhled v umění, vědě a politice, redakci a vydáním Václava Vlčka. Číslo 3., roč. XXII, má tento obsah: Jan Amos Komenský. Úvaha od dr. Petra Durdíka. (Dokonč.) O nejstarších ústavách Svaté Hory Athonské. Piše mnich Sava Chilandarec. (Dokonč.) Židé v Haliči. Piše František Řehoř. Z jihočeských krajín. Kresby od Adolfa Heyduka. Šáša. Dle paměti ruské vychovatelky napsala Gabr. Preisová. (Dokonč.) Ze života generála Zacha. Podává dr. Vilém Gabler. Několik myšlenek o současném románu francouzském. Napsal J. Vrchlický. III. F. L. Věk. Historický obraz od Al. Jiráska. Druhá, samostatná část. (Pokr.) Z básní Františka Táborského. Z deníku novicova. Od Boh. Česty. Apoštolé. Od Aug. E. Mužika. Nové obchodní smlouvy. Napsal JUDr. Josef Fort. České písemnictví: Výpravná prosa. Posuzuje L. Čech.

— **„Povaha moderního kapitálu.“** Sociálně-politické úvahy o nutnosti zdanění pohyblivého kapitálu, o lichvě a vývoji novověkého peněznictví. Našemu rolnictvu na uvážanou. Podává Rudolf Vrba. V Praze 1892. Nákladem spisovatelovým. Cena 1 zl.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Schmied*, far. ve Všetatech, za faráře v Chotětově;
- p. Jos. *Matoušek*, kapl., za admin. ve Všetatech;
- p. Alois *Kašpárek*, admin., za faráře v Oloví (Bleistadt).

Upřázdňené místo:

Všetaty, fara patr. p. Ludvíka Salvatora, arcivévody Rakouského, od 14. března t. r.

OBSAH: Kázání na VI. neděli postní. — Kázání na velký pátek. — Neuvoď nás v pokušení! (Báseň.) — Zbav nás zlého! (Báseň.) — Amen. (Báseň.) — Kněz František Kazimír Strachovský ze Strachovic. — V zajetí. Povídka. (Pokrač.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV., 34.)

Kázání

v den z mrtvých vstání Páně.

„Nebojte se; Ježíše hledáte
Nazaretského, ukřižovaného;
vstalt jest.“ (Mar. 16, 6.)

Toužebně očekávaný den nám vzešel. Ježíš ukřižovaný a pohřbený vstal z mrtvých. Dnes slaví církev sv. památku jeho vzkříšení. Dnes prozpěvuje vítězoslavně: „Vstalt jest náš božský Spasitel! Alleluja!“ A ne bez příčiny radostné zvuky své povznáší k blankytu nebeskému; ne bez příčiny připomíná nám onu dobu, kdy anděl přišel s nebe, odvalil kámen hrobový velký; onu dobu, v kteréž Kristus opustiv nábožné arcioctce očekávající v předpekli vykoupení své, slavně z hrobu vyšel; neboť nevstal-li Kristus z mrtvých, volá apoštol Páně, marné jest kázání naše, marná jest víra vaše. Vše toliko klam a mámení lidské. Než nebojte se, volal anděl k ženám uleknuvším se při uzření jej v prázdňém hrobě: Nebojte se; „Ježíše hledáte nazaretského, ukřižovaného? Vstalt jest, není ho tuto“ (Math. 16, 6.). A tohoto slavného z mrtvých vstání svědka nejhodnověrnějšího máme Longina sv., kterýž byl setníkem stráže vojenské, jenž Pána našeho na popravné místo Kalvárii doprovázel. Byl sice pohan, ale milovník pravdy. Užev zázraky při smrti Ježíšově a známenav, že farizeové, nepřátelé Kristovi, vším úsilím vzkříšení jeho upírají, a u lidí v pochybnost uvéstí se snaží, nemohl té hany a krivdy déle snést, ale myslí i ústy veřejně vyznal, že Kristus, pravý Syn Boží, v pravdě z mrtvých vstal. Ovšem toto vy-

znání připravilo Longinovi nenávisť; proto odložil důstojnost setníka, opustil stav vojenský a odebral se z Jerusalema do Kapadocie, kdež Krista vzkříšeného jakožto Messiáše až do mučednické smrti své rozhlašoval. Kristus vstal z mrtvých, tak hlásá církev sv., a aby slavnost hluboce vstřípila srdcím našim, chvalozpěvy a průvody slavnými to ohlašuje. Než aby netoliko smyslem sluchu nás dojala, nýbrž na nás lidí smyslné ještě více účinkovati mohla, po celý čas slavnosti až do na nebe vstoupení Páně představuje obraz Ježíše Krista vzkříšeného zrakům našim na oltářích. Máť i v tomto činu svém úmysl spasitelný, aby totiž u víře a životě nábožném nás uchovala, bychom nevěřili nadarmo, majíce sice víru, ale nemajíce naděje. Věda však, N., že víra a ctnost základem jsou blaženosti, nemohu opomenouti použití té příležitosti, kteréž nám církev poskytuje a tudy svatým rozjímáním obraz vzkříšeného Ježíše zkoumati a sice: co znamená: 1. podstavec, 2. tělo oslavené s ranami, 3. korouhev v ruce levé a 4. pozdvížená pravice na obraze vzkříšeného Ježíše: při tom však zkoumejme též: k čemu jednotlivé tyto částky nás vzbuzují?

Pojednání.

Na začátku čtvrtého století panoval v císařském mocnářství římském Dioklecian. Jsa pohan zatvrzelý, ukrutně zacházel s křesťany. Dal chrámy křesťanské rozbořiti, písmu sv. spáliti, a ty, kteří je vydati nechtěli, usmrtiti. Svým vládařům dal moc a rozkaz, křesťany vypátrati a kdož by modlám pohanickým obětovati se

zdráhal, smrtí bolestnou trestati. Věrní byli toho rozkazu vladařové pohanští, nakládajice co nejukrutněji s vyznavači Kristovými, aby si získali přízně císařské. I stalo se, že v městě Antiochii mezi mnohými byl zajat také jáhen jménem Romanus. A když tyranský vladař Alexander téhož jáhna církve svaté pro víru mučiti kázal, jedno dítě, jež matka v náručí držela, pozdvihši hlasu svého, řeklo: „Ježíš Kristus jest pravý Bůh“. Hněvem soptě tázal se tyran: „Kdo to řekl?“ „Moje matka“, odpovídalo dítě. „A kdo to řekl matce tvé?“ tázal se ukrutník dále. „Bůh“, doložilo dítě. „Mně matka a matce Bůh!“ Obratme, moji nejmilejší, slova tato na církev, jež jest matka naše. Bůh, Ježíš Kristus, učení své založil v církvi své, kteráž trvati bude až do skonání světa. Bůh církvi to oznámil, církev sv. nám to hlásá, a hlásati bude, dokudž svět světem slouti bude. Církev sv. to jest ta skála, o níž Pán Ježíš řekl k Petrovi: „Pravím pak tobě, že ty jsi Petr, t. j. skála a na té skále vybudám církev svou a brány pekelné nepřemohou ji“ (Mat. 16, 18.). A tuto skálu nepodvratnou, tuto od Ježíše Krista ustanovenou církev, znamená onen podstavec na soše vzkrísleného Spasitele. O kéž bychom všickni a povždy skály té pevně se přidrželi. Kéž bychom vždy uposlechli hlasu máteře, kteráž ve jménu Božím nám volá, nás vyučuje, co věřiti a na mysl uvádí, co činiti máme. Nemohly by povstati bludy v srdcích lidských, ani rozmáhati se hřích, kdybychom věřili a činili, co věřiti a konati nám církev sv. předkládá. Ale že mnozí více svému rozumu a svým náhledům věří, nežli Bohu a jeho církvi; tudy se stává, že v bludy se uvrhují a odpadlost od Boha a církve sv., jež skála jest pevná a nepřemožitelná nastává. A což zvítězili a snad až tuto dobu vítězí ti, již od církve a učení pravého se uchýlili. Zavedli sice mnohých utrhačnými řečmi; nic však méně potvrdilo se i na nich, že jen dílo Boží trvanlivosti má, dílo pak lidské oslabuje a hyne. Povstali bludaři a zmizeli, ale učení Ježíše Krista jest vždy to samé, nezměnitelné. Netřeba ani mysliti, co dříve muž v důstojnosti postavený o odpadlých křesťanech proslovil: Co letos věří, to sice vím; ale co v budoucnosti věřiti budou, to nevím. My víme co až do skonání věděti budou učennici Krista věřiti budou. A kdo nám zanechal víru tu nezměněnou? Jest to Ježíš Kristus, Spa-

sitel náš, kterýž jak předpověděl, třetího dne vstal z hrobu ve skále vytesaného. A totéž připomíná se nám oním podstavcem sochy vzkrísleného Ježíše. Kdykoli pohlédneme na sochu tu, pomněme vždy v duchu svém: Z hrobu ve skále vytesaného povstal Ježíš, aby osvědčil Božství učení svého; skála jest to učení svaté, jež pevná skála církev sv. hlásá. Ale co by prospělo to rozjímání, kdybychom neužili ho k svému vzdělání. Protož volám hlasem církve sv.: Přidržme se i my statečně víry Kristovy; stůjme pevně jako skály, o něž vlny pobouřeného světa svůdníků a pohoršlivců se odrážejí. Nedbejme hany a posměchu těch, kteří Krista zapírají; aniž dopustíme, bychom příkladem zlým aneb knihami, kteréž proti náboženství směřují, zavéstí a podvrátiti se nechali, aby se také o nás splnilo, co Pán Ježíš řekl: „Kdož poslouchá slova má a činí je, tohoť připodobňuji muži moudrému, kterýž vystavěl dům svůj na skále; i spadl příval, a přišly řeky, a váli větrové a obořili se na dům ten, a nepadl, neb založen byl na skále“ (Mat. 7, 24—25.).

Pohlédneme-li však, moji nejmilejší, dále, co uzmíme? Stkvělé tělo Spasitele našeho a bodení na rukou i nohou, jež tupé hřeby zanechaly jakož i otevřený bok pravý. Ježíš vstal z mrtvých prvotiny všech zemřelých; (I. Kor. 15, 20) ale to tělo, kteréž porušení na se běře, povstalo neporušené a slavné. Jestli ale Kristus vstal z mrtvých, jest pro nás též naděje, že i my z mrtvých vstaneme. Než netoliko naděje, ale jistota a bezpečnost; neb On sám praví: Přichází hodina, v kterouž všickni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas Syna Božího. I půjdou, kteří dobré činili, na vzkríslení života; kteří pak zlé činili, na vzkríslení soudu (Jan. 5. 28. 29.) I těla naše tedy povstanou k hlasu anděla svolávajícího k soudu, aby spojivše se s duší buď odplatu zaslouženou přijala, aneb pro hříšný život tváře Boží na vždy zbavena byla. O jaká to pro nás pohnůtká, bychom i těla svá zachovali čistá a neposkvrněná. Ne bez příčiny i písmo nám praví, bychom pomněli, že těla naše chrámové Ducha sv. jsou. (I. Kor. 6, 19.) Pročež nezapomínejme nikdy pravdy této, ale žijme těly svými tak, aby hodna byla, s duší nebeských požívatí radostí. Toto pomnění ale zvláště musí mocně účinkovati na všechny ty, jenž s nemocemi, a slabostí tělesnou zápasi. I vy, jenž jakýmkoli neduhem tělesným

obkličeni jste, i vy, pravím, buďte myslí potěšeni, radujte se! Kristus vstal z mrtvých ale neporušený a slavný. A taktéž těla vaše vyjdou z hrobů prosta churavostí a nemocí; neb musí, dí apoštol Páně, musí to porušitelné obléci neporušitelnost a to smrtelné obléci se v nesmrtelnost. (I. Cor. 15, 53.) A opět dí: Jiná jest sláva slunce, jiná měsíce, jiná sláva hvězd; neb hvězda od hvězdy se dělí slávou a tak jest i z mrtvých vstání. Rozsívá se v porušení, vstane se v neporušitelnosti; rozsívá se ne ve oti, vstane se v slávě, rozsívá se v mdlobě, vstane se v síle, rozsívá se tělo tělesné, vstane tělo duchovní. (I. Kor. 15, 41—44.). Kdožby, uváže bedlivě tatoslova pisma svatého kdožby na těle svém v tomto životě nechtěl něco trpěti? Kdož by nechtěl pro slávu přislíbenou podstoupiti nějaké soužení. Trpěl i Ježíš, trpěl bolesti mnohé, trpěl je pro nás, aby dokázal, že nás miloval, prv než my jej milovati mohli. (Jan. 4, 19.) To pomenění: Trpěl Ježíš pro nás, ulehčí bolesti a že z lásky k nám trpěl, proto i tělo jeho slavné podrželo znamení ran přebolestných, abychom patřice na ně, nezatvrdili srdcí svých, ale obměkčení láskou Kristovou, milovali toho, jenž nás prve miloval. O pročež nejmilejší odložme hřích, pro kterýž trpěti musel Ježíš; odložme hřích neb pro hříchy naše a celého světa tekla sv. krev z rukou i nohou, ano z celého těla Kristova. Odložme, pravím, hřích; neb čím bychom mohli se ospravedlniti v den slavného příchodu Páně, když by Ježíš ukázal nám své svaté rány a pak řekl: Pro tebe člověče, pro tebe bídný hříšníče, trpěl jsem rány tyto těla svého, hle viz bodení rukou i nohou mých! Viz proseknutý bok můj, viz rány hlavy mé. Miloval jsem tebe až k smrti, k smrti kříže; ale tys neuznal lásky mé, ty jsi mnou pohrdl; milejší byl tobě hřích, nežli láska má. Krev má za mnohé vylitá, na tobě zmařena byla.

Ale jaká útěcha jest slavně vzkříšené tělo všem těm, kteříž k svému spasení užívají smrti Kristovy, činíce ovoce hojné dobré pokání. Na těch, jenž poznávše bídný stav duše své k Otci milosrdenství se utíkají, o milost prosí, polepšení slibují a slub všemožně splniti se snaží, na těch krev Kristova zmařena nebude. Otče, tak Syn na nebesích vládnoucí volati bude: Otče, toť jsou ti, kteříž obmyti byli krví

mou; v ní vidouce bodení těla mého, jež pro ně celé zsinále bylo opustili, dráhu hříchu, a já je za své uznávám; Otče pro rány těla mého milost a milosrdenství jim, O věčná památka smrti Kristovy; ó předrahé rány těla Ježíšova. Kdykoli tedy pohledneš křesťane na sochu vzkříšeného Ježíše, vždy pomysli sobě: Ježíš vstal z mrtvých, i já z hrobu povstanu. Abych ale vstal na vzkříšení života a ne na vzkříšení soudu, chci Ježíše milovati, hřích v ošklivosti míti, pokání činiti. V ranách Kristových chci hledati útěchy, když soužení mne obkličí, Jemu chci poručiti a obětovati bolesti své, abych s Kristem oslaven vítězil, jak zde na zemi, tak i na věčnosti.

A toto vítězství znamená korouhev v ruce levé Ježíše Krista. Ježíš zvítězil vzkříšením svým nad nepřátely svými, již ho pronásledovali, tupili, obžalovali, k smrti odsoudili; Ježíš zvítězil nad hříchem a bludem; neboť temnosti bludu po smrti jeho přestávaly. Ježíš vyšel co vítěz nad smrtí, ďáblem a peklem z hrobu svého. V duchu prorockém již Ozeáš prorok o něm hlásal: „Z ruky smrti vysvobodím je, od smrti vykoupím je; budu smrt tvá v smrti, hryzení tvé budu v peklo (Ozeáš 13, 14.). A zajisté, co jsme ztratili skrze Adama, to získali jsme skrze Ježíše Krista. On osvobodil veškeré pokolení lidské od hříchu, pod jehož tíží lkalo, a jak sv. Pavel praví: „Skrze smrt zřávil toho, kterýž měl vladařství smrti, to jest ďábla“ (Žid. 2, 14.). Opět synové hněvu stali se syny Božími a dědici království nebeského, a brány slávy věčné, jež hříchy lidské uzavřely smrtí Kristovou, opět otevřeny jsou. Směle a radostně můžeme tudíž s církví svatou zpívati: Alleluja a volati s apoštolem národů: „Kde jest smrtí osten tvůj? Kde jest, hrobe, vítězství tvé?“ (I. Kor. 15, 55.). Ale právě proto nesmíme nazpět zůstat; právě proto, že vítězství vydobyto, máme býti tím srdatější bojovníci a odhodlaně za nepřitelem duší svých se hnáti, abychom zcela moc jeho zničili a jeho úskoků lstivých se sprostili. Protož v řady bojovníků se postavme pod vítězný praporek Kristova kříže. Bojujme pro Krista ne jako povětrí rozrážející, ne nazmar; ale pro věc dokonalou, obzvláštně budiž cíl našeho bojování víra nepoškrvená, ctnost a nevinnost. Napněme tedy zbraně ostré proti nevěře a pověře tohoto

světa; přemáhejme slovy a příklady ospalost ducha a mravní zkázu spolubratří svých. Jak apoštol Páně nás vybízí, zbraň budiž pancíř spravedlnosti, štít víry, lebka spasení a meč ducha; naše heslo v boji budiž: Ježíš, víra a otnost; a pak bojujme až do poslední krve, abychom co synové nalezeni byli. Nešetřme potu, nedbejme břemene dne i horka, ale setrvejmež v boji, dokud slunce života nám svítiti bude a jistě zvítězíme. Než mám říci, že my zvítězíme? O nikoli, nechtějme se pak vychloubatí vítězstvím; neboť ne my, ale zvítězí v nás Kristus. Tak to osvědčuje sv. biskup Cyprian, říká: „Kristus vítězil jednou pro nás a vítězí povždy v nás.“ A jaká bude odplata toho vítězství? Slyším apoštola říkajícího: „Všeliký, kdož v boji bojuje, ode všech věcí se zdržuje, a oni zajisté, aby porušitelnou korunu vzali, my pak neporušitelnou“ (Kor. 9, 25.). Odplata vítězství bude koruna slávy. Neboť Ježíš opět přijde a věrné své s sebou vezme, aby kde on jest, byli i služebníci jeho. On ale odešel tam do slávy nebeské, kdež sedí na pravici; tam ukazuje i pozdvižená pravice na soše vzkrísaného Ježíše. Ne tuto na zemi jest místo odplaty, ale tam za hvězdami pokoj a odpočinutí a oslavení. Ježíš nás do říše nebeské předešel, aby učinil nám příbytek mnohý u Otce, nám, již jsme dítky. Tu sedě na pravici Boží prostředníkem jestiť našim, našim přímluvcem. Nyní za nás prosí, za nás se přimlouvá, bychom milost našli a milosrdenství; ale přijde opět v slávě mnohé a velebnosti ne co přímluvoce a prostředník náš; ale co soudce nejspravedlivější. Tam od tud s nebes přijde, kdež jest pravá vlast Bohu oddaných dítek. Tam pohleďme zrakem i srdcem svým, a jestliže jsme s Kristem povstali z hrobu hříchu a nepravosti, jestliže jsme činili sv. úmysly a dobrá předsevzetí, ó! nevracejmež se opět v spánek spráchnivělosti duševní, ale hledejme těch věcí, kteréž vzhůru jsou, tam, kde Ježíš sedí na pravici Boží; hledejme spravedlnosti, jež veliké má odplaty tam, kamž uchýlil se Ježíš.

Odložme a vyčistme, jak v dnešní epistole vybízí sv. Pavel, vyčistme starý kvas, abychom byli nově skropeni, a ne hříchem nakvašení. Hodujme a radujme se jen v přesnicích pravdy a upřímnosti, abychom mohli s radostí hleděti tam, kamž pravice sošky vzkrísaného Ježíše nás poukazuje. A když i nám někdy zavzní poslední ho-

dina, tuť k umírajícím volá Kristus: Pojďte, a my ho následovati budeme, abychom byli spaseni na věky. Amen.

K á z a n í

v ponděli velikonoční.

„Zdaliž srdce naše nehořelo v nás, když mluvil na cestě a otvíral nám písma.“
(Luk. 24, 32.)

Svatý čas velikonoční jest dle slov Sv. Efrema „největší slavnost, vrchol všech slavností“ a ne bez příčiny; neboť připomíná nám tu předčležitou dobu, ve kteréž se obětoval za nás Ježíš Kristus, onen tichý beránek Boží, který snímá hříchy světa. Aby však církev sv. ten čas převzácný oslavila a v srdcích našich upřímnou vděčnost k Bohu a kteréhož poslal, k Ježíši Kristu, roznítila, vybízí příkladem svým, neustále volajíc: „Alleluja!“ Protož i my z plnosti srdce svého propěvujeme: „Alleluja!“ Kterakž ale tu vděčnost a radost svou projevíme? Mám za to, že netřeba nám dlouho zkoumati. Otevřme buď epistoly sv. Pavla první ku Korintským a tu 5, 7 a 8 nalezneme tato slova, kteráž i včerejšího dne ve čtení epistolním jsme slyšeli: Vyčistte starý kvas, abyste byli nově skropeni, jakož jste nenakvašení; neboť beránek náš velikonoční obětován jest Kristus. Protož hodujme ne v kvasu starém, ani v kvasu zlosti a nešlechtnosti, ale v přesnicích upřímnosti a pravdy (I. Kor. 5, 7. 8.). K čemu nás tuto vybízí sv. Pavel? Abychom nejprve starý kvas vyčistili, a to se stává svátostí pokání; pak abychom hodovali ne v zlosti a nešlechtnosti, ale v přesnicích upřímnosti a pravdy; tedy k hodům těm se přichystali a připravili; pak ale hodovali. A které jsou ty nejvzácnější hody pro křesťana v tuto dobu velikonoční? Jest to Nejsvětější Svátost Oltářní od Ježíše Krista na památku umučení Jeho i smrti ustanovená, co pokrm duševní všem věřícím. Tak to činívali křesťané první; tak zbožní křesťané činí až podnes. I mnozí z vás, v Kristu shr. již k těm hodům slavným k přijetí velebné Svátosti oltářní přistoupili; mnozí jiní k tomuto činu důležitému se chystají. O kéž byste pospíšili všickni k stolu Páně, požívající chléb andělský! Kéž byste ale přistoupili k tomuto

stolu svatému jsouce všickni náležitě připraveni! Neboť pomněte křesťané milí, když jste ponejprv přistoupili k stolu Páně, kterak na ten den jste se chystali a radovali. A jako to první, tak má býti i každé přijímání večeře Páně; neboť povždy přijímá se tentýž Ježíš, který srdce učedníků svých do Emaus jdoucích rozehlál, tak že sami sobě vespolek pravili: „Zdali nehořelo srdce naše v nás, když mluvil nám na cestě a otvíral písma?“ (Luk. 24, 32.). A protož pravím: „Den sv. přijímání jest vždy důležitý; neboť jest den: 1. veliké radosti, 2. vroucí pobožnosti, a 3. horlivého bdění.

Pojednání.

Den sv. přijímání jest a má býti vždy křesťanu dnem veliké radosti. Učme se tomu z podobenství o mocnáři a jeho poddaném! Když laskavý mocnář poctil návštěvou svou jednoho ze svých poddaných, jaké tu bývá radosti, jakého jásání! A což jestli častěji přichází, jestli dobrotivým stane se k tomu, jehož navštívil, o tuť bývá plesu a radosti bez konce. A hle, ve Velebné Svátosti oltární, přichází k nám kníže nebes i země, král všech králů, jehož vůlí království se rozpadají a nová povstávají. On přichází s láskou nejskromnější, Stvořitel k stvoření svému. My, ač bychom s Petrem měli zvolati: „Odstup ode mne, Pane, já hříšný jsem,“ my, kteří tak často Ho urážíme, můžeme důvěrně k Nejsvětějšímu se blížiti, my mdlí a slabí můžeme naň hleděti, jako druhdy Izraelité hleděli na hada od Mojžíše vystaveného k rozkazu Božímu, abychom uzdraveni byli. Ne dosti na tom! My Jej můžeme přijímati, požívat i On sám chce přibýtek u nás učiniti, abychom s Ním spojení, měli naději života věčného. Jasně a přiměřeně vyslovuje se o tomto spojení Ježíšem Kristem sv. Cyrill, když dí: „Jako když někdo v ohni rozhrátý vosk s jiným podobně rozhrátým spojuje tak že jen jedna a ta samá látka býti se zdá; tak také Kristus přijímáním svátosti oltární v nás přechází a my v Něho; neb kdož jí tělo mé a pije krev mou, ve mně přebývá a já v něm.“ A toto svaté nepochopitelné nemělo by nám br. a sestry v Kristu způsobiti radosti? Při té vzácné návštěvě nemělo by plesati a radovati se srdce naše? V duchu představme sobě celného Zachea, jehož Pán poctil návště-

vou svou; hle jaká radost opanovala mysl jeho! Představme sobě v duchu ty dva učedníky do Emaus jdoucí, s nimiž Ježíš, ač nepoznán, kráčí, jimž písmo sv. vysvětluje, jimž jako při poslední večeři chléb lámal a podával; aj plesající srdce radostí vynucuje jim obapolně slova: „Zdali nehořelo srdce naše v nás, když mluvil nám na cestě a otvíral písma?“ A nenilž ten samý Ježíš, Jehož tělo svaté i krev svatou v způsobách těla přijímáme? Nenilž to ta samá mírnost, líbezňost a pokora, jakouž choval k učedníkům svým? I duši naši spasení přináší, jako druhdy Zacheovi pravil! I nás učí a těší, jako ony učedníky, s nimiž do Emaus kráčel. I nám jest světlem osvěcujícím temnost duše naší; i nám jest pokrmem a nápojem, kteréhož kdo požívá, nebude lačněti ani žízni více; i nám jest smíření, nám „cesta, život i pravda!“ O př. dr. když toto vše v mysli zkoumáme a rozjímáme, zdaž nemusí radovati se duše naše v sv. přijímání. Či snad nám to obtížno, že Ježíš často přichází k nám; ano že neustále s námi chce přebývati? To může býti obtížno jen nepříteli Kristovu. Věrní učedníci Ježíšovi, věrní katolíci vidí v častější návštěvě nové důkazy lásky, slitování a milosti Boha, jenž, „nepřišel na svět, aby svět soudil, nýbrž aby svět skrze Něho spasen byl.“ (Jan 3, 17). Věrní katolíci častější návštěvu považují za důkaz nestranné lásky volající neustále: „Pojďte ke mně všickni, kteří obtíženi jste a já vás obcerstvim; u mne naleznete odpočinutí.“ (Math. 11, 28.) Když to však člověk uváží, neměl by v duchu svém plesati, když Ježíš v Nejsvětější Svátosti oltární s ním se spojuje. „Krátká; píše sv. Bernard jsou ta blažená okamžení, v nichž Ježíš v srdci našem přebývá; ale tím blaženější, ježto jsou pocit a předchuť blaženosti nebeské.“

Těš, raduj se tedy křesťane, povždy v ten den, v němž Pána Boha svého v svátosti Oltární jsi přijal; avšak těch krátkých blažených okamžení spasitelně použij; neb jest to doba vroucí pobožnosti.

Kterak ale tuto na jevo dáti přísluší! Učení sv. náboženství, jak se ve školách i v chrámech Páně zvěstuje, velí nám, abychom Kristu Ježíši, ve velebné Svátosti oltární přítomnému se klaněli; před Ním se kořili, jenž z lásky k nám sídlo nebeské opustiv sebe zmařil „způsob služebníka na se vzav.“ (Filip 2, 6.) Dále nás

učí, abychom božské ctnosti v sobě vzbudili, jež jsou základem života právě křesťanského. Nápodobně náboženství vštěpuje nám, abychom Ježíši za tu neskončenou milost děkovali, kterou nám prokázal tím, že k nám přijíti ráčil, Jeho prosili, aby při nás stále byl a nikdy nás neopustil, a konečně abychom Jemu se obětovali tělem i duší k službě, všechny úzkosti a potřeby své Jemu zvěštující. Nuže, tak činme tedy v den sv. přijímání, jak náboženství katolické po všechny dny života našeho nás poučuje. Uznávající neohodnost a mdlobu svou a proti tomu neskončenou vlebnost Ježíše, Boha a člověka; ponížujeme se v „duchu i v pravdě Jemu a klaňmež se mu.“ (Jan 4, 24.) Rozněcujeme v srdci svém ctnosti božské, věrme pevně jako Tomáš, „když vložil ruku svou v bok Ježíšův; (Jan 20, 27), stále doufejme, jako Pavel, kterýž „vtržen až do třetího nebe slyšel tajná slova;“ (II. Cor. 12, 3.) milujmež upřímně jako Jan, miláček Páně, jenž „při večeri spočíval na prsou Ježíšových.“ (Jan 21, 21.) Děkuje a prosíme, sebe v obět přinášíme, i skutky své! Veškeré potřeby naše známy buďtež Bohu. S blahoslaveným Tomášem Kempenským volejme, jak v 4. knize své o následování Krista Pána (v kapit. 9.) doslovně zní: „Páně, všechno jesti tvé atd.“ a v kapitole 16. praví takto: „O nejsladší a nejmilejší Pane, atd.“ (Tato místa možno čísti.) A takto v nábožnosti prosíce a Bohu se obětující, budeme neomylně vyslyšeni, konajíc povinnosti své. Ale činí tak všickni křesťané! Pozorujeme přistupující k stolu Páně, a jednoduše budeme volati: Taková nábožnost nenachází se při mnohém křesťanu. Tu mnozí sotva že sv. hostii přijali, již z chrámu Páně pospíchají, aniž by Bohu díky, čest a chválu vzdávali; mnozí jiní přistupují bez rozjímání svatého a přijímají tak lhostejně, jako pokrm tělesný nerozuzující těla Páně. Řcete kř. Jest takové chování chvalitebné a slušné? Zdali pak asi ti, jenž při svatém přijímání tak neuctivě sobě počínají, zdaliby, táži se, učinili též tak, navštívení jsouce od hosta vzácného? O jaké tu bývají poklony, jaké omluvy, jestli nevyhnutelně na chvílku jej opustiti musí; Boha svého, onoho nejdobrotivějšího Pána a hosta nejvzácnějšího opouští, anižby na Něho vzpoměli více. O jaká to hrozná lhostejnost, trestuhodná nevděčnost. Vezměme si poučení z toho, abychom dne

sv. přijímání použili pobožně jak v chrámu Páně, tak i při zaměstnání svém a povinnostech svých, neustále připomínající sobě sliby ve sv. zpovědi učiněné a obnovující dobrou a spasitelnou předsevzetí. Protož musítiden sv. přijímání býti první den 3. horlivého bdění.

Pravím: první den horlivého bdění; neboť přistupující k sv. přijímání musí býti prost hříchů, v stavu milosti Boží, on musí míti čisté svědomí a dle slibu svého jest zavázán, tuto čistotu zachovati, aby neposkvrnil duši svou. Protož jestliže vždy má se chrániti hříchů; tím více v onen den první, v kterémž po dosaženém rozhršení k stolu Páně přistoupil. A přede i v té věci křesťané katoličtí velmi jsou lehkovážní. Diví se tomu „sv. Jan Zlatoustý“ řka: „Kristus dal nám tělo své, jak to budeme moci zodpovídati, že krmení takovým pokrmem nicméně hřešíme.“ Požíváme beránka a sebe obrácíme ve vlky, podohni jsouce rozdrážděným lvům.“ Hrozná to slova, kteráž vyřkl muž Boží, muž svatý, sv. Jan Zlatoustý. Nedopust, Bože, aby koho z nás kdy se týkala! Ovšem jsme lidé slabí, více k zlému než k dobrému nakloněni; pád náš v každé době možný. Než pomněme že milost Boží, větší nežli hříchy naše, mocná jest dosti, od pádu nás střežiti. Avšak nedomnívejme se, jak bychom ničeho činiti nemuseli, jak by milost Boží i bez přičinění našeho působila. Bedlivě pomysleme na sv. Pavla, jenž prose za odstranění všelikého pokušení slyšel slova: „Dostí máš na milosti mé, nebo moc v nemoci se dokazuje;“ pomysleme ale co on sám o sobě praví: „Milostí Boží jsem, co jsem a milost jeho ve mně marna nebyla; neb jsem více než všickni pracoval, ale ne já, nýbrž milost Boží ve mně.“ Spolupůsobiti tedy musíme tou milostí, abychom následovali apoštola národů. Protož má křesťan katolický všeliké příležitosti nebezpečenství se varovati; neboť „kdo miluje nebezpečenství zahyne v něm.“ Dobře i v tom ohledu vzbuzuje opět blahoslavený „Tomáš Kempenský“ těmito slovy: „Já jsem milovník čistoty atd.“ (Kap. 12, ze 4 knihy.)

Co tedy lze souditi o křesťanech, kteří od stolu Páně odstupující, sotva že chrám Boží opustili, již opět do starých hříchů klesají! Co o katolicích, kteří v den sv. přijímání po krčmách a tančárnách se prohánějí, nestřídmosti, chlípčnosti a jiným nepravostem v náruč se vrhajíce! Co

pravím lze, souditi o katolicích; kteří vrátivše se od večere Páně do příbytku svého, hněvem a klením, pomlouvou a na eti utrhaním opět život počínají! Jest a bývá takové přijímání hodné a spásitelné? O to jsou ti, o nichž sv. Jan praví, že co lvové rozezlení Krista Ježíše trhají a potupují. Budiž takové počínání vzdáleno od každého z nás. Zachovejme vždy v mysli své sv. Pavla, řkoucího: Kdo nehodně jí a nehodně pije, jí a pije sobě věčné zavržení. (I. Cor. 11, 28.) Takovým neslouží sv. přijímání k životu, ale k smrti. Protož bděme, bděme přísně sami nad sebou, abychom mohli zvolati: „Sladká a libezná jest přítomnost tvá Pane. To však jen ti budou moci volati, jenž vědí, co den sv. přijímání jest a dle toho se řídí. —

My přátelé v Kristu Pánu milí, my víme nyní též, co den sv. přijímání křesťanu katolickému býti má. Jest to den veliké radosti, vroucí nábožnosti a horlivého bdění. Protož den ten svatý nikdy nezlehčujeme; ale k činu tomu vznešenému připravme se náležitě, abychom i po sv. přijímání vydávali spasitelné účinky, vydávali ovoce ducha. A kteréž jest to ovoce? Slyšme co apoštol Páně sv. Pavel v listu ke Gallatům zaznamenal! „Ovoce ducha, to jsou slova jeho, „ovoce ducha jest: láska, dobrotivost, pokoj, trpělivost, dlouhočekání (shovívání) tichost, víra, mírnost, zdrželivost, čistota“ (Gall. 5, 22.) Zdobeni jsouce těmito ctnostmi bude život náš slouti v pravdě křesťanským a jako v tomto sv. čase velikonočním s církví sv. prospěvujeme radostné: Alleluja; tak bude nám jednou popřáno, s velikým oním zástupem nebeským, kteréhož sčísti nemůžeme, propěvovati: Amen! Alleluja! Amen.

Maria pod křížem.

Ó kdo bol ten, kdo tu trýzeň muku
kdy pochopí, již Kristové Máti
trpět bylo, když ve svatou ruku
Syna svého hřeby zřela klátí! —

Kdo tu tíseň, kdo tu strast kdy změní,
jež ovívala srdce Její svaté,
když i v nohy Ježíšovy sběří
divou hnány tupé hřeby kláté!

Ach! a nyní Kristus jedna rána,
jedna bolest s křížem vztýčen k nebi —

smích a jásot, potupa a hana
víc Jej bolí, než ty hrubé hřeby. —

A Maria vše to vidí, slyší —
slovo každé, rána každá vniká
mečem v nitro, zrak se zvedá k výši,
Nevinný kde za vše vinné pyká. —

Pod to dřevo potupy teď chvátá
Boží Máti, objímá je vřele —
krev co zatím nevinná a svatá
Synova dští na Ni proudy celé. —

Každá krůpěj, jež tu na Ni skane
novou bolest, nové hoře budí,
znova vždy žár, znava muka vzplane,
znova vždy meč k srdci vniká hrudí. —

Patří Kristus s kříže k svojí Matce,
útrpnost má s bolem duše Její —
„Hle! tu syn tvůj,“ praví mile, sladce —
ó jak božsky slova ta jí znějí!

Jak však spolu trudně duši dojmou!
vždyť za Syna učedník jen Jeho
dán Ji smutné — ó zda síly pojmu
slabé Její ztrátu Pána — všeho!

„Bože, Bože,“ volá Ježíš zase,
„proč opustil's syna svého nyní?“
A Maria při tom žalném hlase
trpí hrozně — pro hříšníků viny. —

„Žízním,“ s kříže Kristus ještě volá,
a hle! Máti svatá musí zřítí,
jak žluč s otcem podává Mu zdola
žoldněř v smích a potupě pítí. —

„Dokonáno — Otče, v tvoje ruce
ducha svého já poručím,“ slední
slova byla, a konec vši muce —
ó k Marii, matce bolu, vzhlédni!

Ach! co trpí duše tato svatá!
srdce Její, nitro co teď snáší!
bolem, hořem, žalem krutým jata
klesá pod kříž — to pro vinu naši!

Již nebije srdce Ji tak drahé,
zhasl již lesk božských, jasných zraků —
údy tuhnou zkrvavené nahé —
všecku radost ztratila teď — čáku. —

Tak tu klečí opuštěna, sirá
pode křížem Syna svého — Máti —
k Ni jen popatř, tíseň-li tě svírá,
už bolestnou Matku tu se znáti! . . .
Prok. Zaleťel.

Boh. Balbín o sv. Janu Nepom.

Přeložil Jos. Nedvidek.

(Pokrač.)

Hlava III. Zatím král Václav (jak již všechna nepravost kluzká jesti a ku pádu náhlá) denně nad sebe sama horším se stával: královnu tudíž Johannu, již nenáviděl přítomné, a vystáti jí nemohl, zase po nepřítomné tužbou hynul. Bylo roku 1383. Královna, královými každodenními nepravostmi soužena jsouc a odnikud nemajíc na světě útěchy, aniž útěchy kde hledati směje pro podezřivost královu, jakož i krutosti Václavovy se hrozíc, jenž krví lidskou potřísniti komnaty své nic se neštítíl: na tom se ustanovila, že výhost dá všemu světu a Bohu cele že se věnovati bude. Nic zajisté tou měrou ducha lidského, láskou Boží jatého, více k Bohu neupoutá než neštěstí těžké, každodenní, jež hroziti sobě denně vidíš. Královna tudíž častěji přichází ku zpovědnici, s pláčem mnohým žaluje na sebe poklesky nejnepatrnější, přísným pokáním se tresce, k Bohu bez přestání se modlí, o chudé péči vede štědrou a Boha prosí, aby ráčil dáti králi lepší mysl. Co Václavu králi, kdyby byl ohápal, mělo se líbiti, u něho hněv budovalo, až posléze vlného a krutého krále vzmocnila se divá žádost, zvěděti nějakým způsobem, s čím královna do zpovědnice tak často přichází, ze kterých zvláště hříchů se vyznává, co obmýšlí s králem, zdali koho jiného si oblíbila a jiné toho druhu věci, jež sobě vymýšlí bláznivá ukrutnost podezřením zaslepená; vše to zvěděti, král usiloval od samé královny; ale marně.

I volá bl. Jana, o němž věděl, že jediný zná všechna tajemství; s ním začíná o jiných věcech řeč a znenáhla mluví královně přichází jako by náhodou na zpověď její. Manželky prý mají tak býti poddány a závisly, že jejich manželům o nich všechno známo býti má, zvláště pak v rodině královské a císařské; král slibuje, že dá bohatství, hodnosti a cokoli by Jan od krále očekávatí a žádati směl, slibuje slovem královským, jestliže jemu samému úplně tajně neli všechno aspoň něco svěří, z čeho se (Janovi) královna zpovídala; tím že by krále pokojna a šťastna učinil pro všechnu budoucnost.

Zdělil se mrzké žádosti muž svatý a řečí vážnou a odvážnou ukazuje králi, ja-

kého zločinu žádá; král tudíž ať zavrhne zběsilou žádost svou a přestane toužiti po věci naprosto nemožné. Král, ač hněvem hořel z odepřené žádosti, přemohl se uvažuje, že možno dosíci pokusem druhým, co se mu na první nepodařilo; co neshlo po dobrém, že se podaří po zlém: i že užije prostředků krutějších a krutějších, až vítězství dobude.

Nedlouho na to mysl králova se zjiřila. Králův — kuchař náhodou kapouna nedobře pečeného poslal nastůl královský, a to tak krále rozjitřilo, že zapomenuv veškeré lidskosti, kuchaře přivázati kázal k rožni a k ohni přistrkovati. Přestrašeni barbarskou ukrutností dvořané všichni hrůzou zbledli a jako němí na sebe se dívali, vědouce, že by stejně s nimi naložil král, kdyby jen špetli; ohromeni, tudíž v duchu jen čin králův zatracovali. Jediný sv. Jan, na dvoře královském také se nacházej, vymohl si přístup ku králi a bez bázně zprvu slovy vřidnými za milost prosil; ale když mírnými slovy u krále zuřivého nic neprosíval, jal se mluvit se vším důrazem vykládaje zběsilost činu ohavného.

Několik jen slov byl Jan pronesl, když král tvrdý zavolal zbrojnoše, jimž, nehledě na důstojnost kněžskou ani na majestát královský, káže, aby Jana do hlubokého vězení uvrhli; tam sv. Jan drahé dnu držán byl ve špině a hrozné tmě o hladě a žízni, pouze na Boha spoléhaje a jemu děkuje, že smí pro slávu Boží trpěti.

Hlava IV. Nebylo neznámo sv. Janu, oč ukládal král; sám králův komorník připomenul jemu, že jedině možno se spasiti vyhověním žádosti králově: ale sv. mučeník sílil ducha svého, pevně jsa odhodlán, raději tisíckrát umřítí, než nejmenší ze svatě zpovědi vyzraditi. Po málo dnech od krále poslaný muž a to vzácný objeviv se zvěstoval Janovi: „Krále to huěte, prý, čeho se byl proti Janovi nešetrně dopustil; nechť tedy Jan zapomeno, co se bylo stalo, a svobodně ať odejde; aby však milostí svou ujistil Jana, má na druhý den ke stolu královu se laskavě dáti vynajíti.“ I přišel Jan a při stole od krále vyznamenáván byl velmi okázalé.

Po hostině odeslav z jizby kde koho, král vyjevil Janovi, proč ho k sobě povolati kázal; pokoje prý nemůže dojiti, že neví, z čeho se královna zpovídala; že tudíž žádá, aby Jan (hříchy sobě ze zpovědi známé jemu vyjevití se neznečoval;

král mluví lichotivě, slibuje mlčelivost, a hned zase hodnosti a odměny. A když neprospívá, hrozí katem, ale dříve prý milosti nabízí a pak že dojde na muka.

Sv. Jan bez bázně vyznává, že pohrdá hodnostmi i hrozbami královými, jemuž úřad zpovědní vykládá, mlčelivost zpovědní, že zákonem jest nezrušitelným, jenž tresty časné i věčné uvaluje na opovržlivého rušitele zpovědního tajemství; posléze napomíná krále, aby nežádal směle toho, co Bohu samému jest vyhrazeno, sic že se proviní svatokrádeží: ve všem že králi rád sloužití bude, ale zpověď jedinou že vyjímá, hotov jsa spíše umřítí tisíckrát, než zpověď vyzraditi.

Král rozpáliv se hněvem, ihned kata (jejž vždy mívá na blízku a svým „tátkem ho zval) s pacholky zavolati kázal; ti sv. Jana zavelkli do žaláře, na klády napjali a pochodněmi hořícími ukrutně pálili. Mukám, že král byl přítomen (ač se toho nikde nedočítám), všecek jeho osatní život domněnku tu činí pravdě podobnou velmi, neboť toho druhu divadly rád se bavíval a oči své pásl pak i z té příčiny, že doufal uslyšeti od mučeného, co mu slyšeti přáno nebylo od zdravého.

Svatý muž však a Kristův mučedník, pokud mu bylo možno, odvracel mysl svou od muk svých, poroučel Pánu život i smrt svou ve vzlykotu svém pronášeje jména „Ježíš, Maria“. Katané u přítomnosti králově trápili jak mohli nejvíce, ale Jan vše překonal trpělivostí svou; konečně když nic vymučiti nemohli ustávají a Jana s klády složivše, opouštějí.

Staré letopisy vypravují, že Jan s nebes byl potěšen a posílněn; ale jaká ona útěcha byla, zda pouze uvnitř mysl jeho povznesla se silou Boží, či také viděním andělským a s ním hovorem a na ně pohledem se potěšil (jak často jiným mužům přesvatým že se stávalo dočítáme), toho nám letopisy nevykládají.

Potom král, boje se, aby pustý čin se nevyjevil snad skrze samu královnu, která asi naslechla, že Jan, jehož otcem otíla, v žaláři držán jest, na svobodu Jana propustil, jenž jakoby byl nic neutrpěl, hrozné ono bezpráví u sebe tajil, nikomu ze svých nic nezjevuje; a rány pak maje zase zahojené zastával úřady své ještě s větší než dříve horlivostí. Ale při tom stále na smrt se připravoval věda, že král Václav po čase zase zuřiti počne žádostiv jsa krve jeho. Zastáváje tudíž zase úřad, kázal v chrámě

sv. Víta; a když opakoval slova Krista Pána: „Maličko uzříte mně,“ a: „již nebudu mnoho mluvití vám,“ slova ta zas a zase opakuje vykládal bez rozpaků, že čeká smrti, která mu nastává pro zákon Kristův. Tu pln jsa Duchem sv. hojně slzy prolévaje věstil budoucnost vlasti české neblahou: kacířství že vznikne, jež hubiti bude věci svaté; vypalovati že bude chrámy a kláštery v Čechách; muži svěcení a klášterní v mukách hrozných že utráceni budou: konečně že nastane zánik všeho náboženství (což se tehdy, kdy šťastný uváží se stav církve, zdálo až nemožným). Na konec pak kázání svého loučil se se všemi, zvláště pak s preláty kostela pražského a s kanovníky prose prosbami pokornými za odpuštění, veřejně žaluje hříchy své s mnohým pláčem a vzlykáním, čemuž posluchači nemohli se ani vynadiviti.

Hlava V. Po několika dnech sv. Jan do Boleslavě pouť podnikl k nejstaršímu po celých Čechách Matky Boží obrazu, přinesenému od slovanských apoštolů Cyrilla a Methoděje (jest mnozí za to mají), a otěměnu od lidí zdaleka a široka, tam s myslí zbožností a láskou se rozplývající královny nebeské prosil (a k Ní vždy se utíkal, Ji se byl hned od první mladosti zasvětil), aby jemu brzy umřítí majícímu přispěla, aby Syna Svého mu milostivým učinila. — Tak že se modlil, ač psané letopisy nevypravují, přece domnívati se dlužno, uvážimeli lásku sv. J. k Panně Marii, velikost nastalého nebezpečení a hrůzu blízké smrti.

Král, jak rád v nečinnosti si hovával, z okna viděl, an Jan pozdě večer z Boleslavě Prahou domů se ubírá. Ihned králi zuřivému na mysl tanou chmurné domněnky o manželce královny a hněte ho, že tolikrát marně pokoušel se vyzvěděti na Janu domněnky ony; a již král nejse sebe mocen posílá pochopy, aby Jana chytנוuce přivedli. Všecek zlosti jsa rozpálen sotva srozumitelně může vypraviti slova: „Slyš, vece, knězi, musíš umřítí, jestliže tu na místě nevyjaviš manželky mé zpověď a čehokoli se tobě kdy zpovídala. Přisahám Bůh! (kterážto slova slavná král v obyčeji mívá) Vodu píti budeš!“ Slovy těmi král rozuměl, že dá Jana ve Vltavě utopiti. Svátý Jan neuznáváje za vhodné zas a zase mnohými slovy odpírati, pouze hlavou svatokrádež odpíral. Sotva že tak znamení dal, hned zbrojnoši hrozni svatého muže obklopují, jeho se chápou a

do jiné vyšší jizby za křiku a velení královna odnášeji.

Starší letopisové vypravují, že králčin svůj před lidem tajil; proto kázal Jana vésti nočně na most, jenž na Vltavě jest postaven a obě města pražská Staré a Menší spojuje. Sv. mučedník Boha vyzývá prosbami nejvřelejšími, aby smrt jeho přijati ráčil obětí líbeznou. I svržen jest s mostu do řeky a potopen jest dne 16. května r. 1383. — Smrt, kterouž zatajiti chtěl král, prozradila světla nebeská, která ondy i narození Janovo ukázala; tak zase ohňové obklopovali Jana umírajícího a na nebe vstupujícího. Všecka zajisté Vltava ojasněla: byl bys viděl světla nesčíslná lesku divného, ana, jakoby se oba živly byly smířily, po vodě plula; řeka hned tím časem vzrostla a šíře a výše nesly se vlny; přechetné a velké pochoďně planoucí provázely tělo sv. Jana, jež povlovně po řece plulo, a zase tu a zase tam nová vyskakovala světla, jakoby měla pohřeb nějaký provázeti.

I sběhlo se všechno město z obou stran, divíc se, co se událo, či co se děje; sama královna dívajíc se z hradu královského a neznajíc posud věci stále přivábena jest; spěchajíc zastavila se u krále ukazujíc mu na zázrak světla a ze své nevinné prostoty táže se, co by to znamenalo. Tu svědomí zločinu pohnulo myslí a vida nebeský div jako bleskem udeřen utekl a se skrýval buď z bázně, buď lítostí pravou nebo strojenou zdrcen po tři dni, nikoho mimo nejnutnější k sobě nepouštěje.

Po celou noc kolem těla sv. mučedníka svítily plameny, a den pak objevil, co se bylo stalo: tělo bezduché leželo na písku ve svém oděvu usmívajíc se a záříc co nejslušněji uloženo. Ihned po všem městě nastal ruch a původce vraždy nezůstal dlouho utajen, kdyžť již král nejdnou zběsilou krutost dal na jevo, ano katané sami, dvořané a zbrojnoši také neměli mlčeti. Konečně zpráva o věci zběhlé donesla se samých kanovníků pražského kostela, kteříž ve slavném průvodu svatého bratra svého tělo z řeky důstojně zdvihše do nejbližšího kostela sv. Kříže na tak dlouho uložili, dokud by skvostný hrob v metropolitním kostele připraven nebyl. Tato kanovníků účta spojená s okázalou srdnatostí ducha (kdo by zajisté krutého a tak vzteklého knížete hněvu se nebál neb aspoň hněvu nečekal?) nebyla bez odměny. Když totiž mistečko v kostele sv. Víta

vykopávají, nacházejí poklad, mnoho zlata a stříbra a jiných věcí cenných, jakoby svatý muž za hrob svůj a jeho výzdobu byl sám zůstavil kostelu a kanovníkům odměnu.

Dole pak v kostele sv. Kříže nesčetné množství lidí přišlo spatřit těla svatého, a tak první uctění sv. mučedníka od národa samého dalo se v ten rozum, že velebil lid statečnost mučedníkovu, že líbal nohy i ruce jeho a poroučel se přimlouvám jeho; líbání pak těla svatého nemělo konce.

Král na hradě svém dobře věděl, co s tělem Janovým se děje. Pročež vyslal zbrojnoše s rozkazy ku klášterníkům ať hned ustanou nových věcí, schůzky lidu ať nesvolávají, nástupům přicházeti ať zabráni a tělo Jana Nepomuckého ať pohodí někde stranou v koutě, aby místo na očích nebylo.

I dalo se hned, co byl král rozkázal velice pečlivě, avšak s větší ctí a slávou Janovou: tělo zajisté vůni ze sebe vydávalo tak mocnou, že nemohlo utajeno býti a že lid zase na novém místě mučedníka oslavoval.

Již vše ku pohřbu připraveno bylo, kanovníci a všechno duchovenstvo za průvodu nesčíslného množství národu a za hláholu všech zvonů pražských upravují pohřební průvod nesouce tělo sv. muže z kostela sv. Kříže ku hradu sv. Václava do metropolitního kostela. Lid za průvodu žádal, aby rakev zas a zase byla otevřena, aby uctil tělo mučedníkovu; četní nemocní doteknuvše se těla sv. zdraví nabyli, jak starší letopisové svědčí. Konečně jest pohřbeno jeho tělo svaté s pláčem mnohým; chudí zvláště, jichž otcem byl, lkali; veliký kámen s nápisem, jež podnes čítáme: „Honorabilis Dominus Magister Joannes Nepomucenus, hujus Ecclesiae Canonicus, Reginae Confessarius, quia Sacrosancti Confessionis Sigilli Custos usque ad mortem fuit, a Wenceslao IV. Bohemiae rege Caroli IV. Filio tormentis tentatus, ex Ponte in Muldaviam praecipitatus, miraculis clarus, hic jacet sepultus Anno Domini 1383.“ (Ctihodný Pán Mistr Jan Nepomucký, toho kostela kanovník, královnin zpovědník: že svatý zpovědi pečet zachoval až do smrti, od Václava IV. českého krále, Karla IV. syna, mukami stýrán, s mostu do Vltavy střemhlav hozen, zázraky oslaven, zde odpočívá pohřben. Léta Páně 1383.) Tak nápis.

Než královna Johanna, jakmile o

smrti sv. Jana, jehož za Otce měla, byla zvěděla, a že manžel její smrt tu zavinil, upadla do choroby duševní, která ji trávit počala, až čtvrtého roku na to skonala dne 1. ledna 1387. (Pokrač.)

V truhle.

Črta od *Prok. Zatetěla*.

Kdykoli přijedu domů navštívit svých rodičů, prohlížím si v předsíni starou truhlu tak důkladně, jako by to byla kdovi jaká starožitnost. A co toho asi příčinou? Vyjma vysokého stáří není na té dubové truhle zcela nic zvláštního, neboť i ty pestré snad někdy květy, které jí mezi přední částí nábytku řadily, vybledly a zašly tak, že těžko z nich ještě něco zpozorovati, pro kterouž příčinu též ubohá truhla dána na výměnek do předsíně, kde v ní ukrývány rozličné nepotřebné věci, kdežto přece dříve byla schránkou těch nejdražších klenotů, jež však nová doba přestěhovala do šatníků a sklenníků za starodávnou truhlu se stydíc. Ale dobře ještě, že zcela nevzala za své jako tak mnoho jiných starých a snad mnohdy i památných věcí. Ne, to se naši staré truhle nestalo a bohdá hned tak nestane. Že se jí to nestalo, za to má co děkovati svým dřívějším pánům, kteří, když již nuceni byli jí ze síně výhost dáti, přece si vymínili, by aspoň v předsíni místa jí popráno bylo, což se i stalo. A že se jí to ani v budoucnosti tak brzo nestane, o to chci pečovati já. Mnohý snad mi v duchu bude gratulovati k té péči a starosti o staré truhly (jen když to nejsou staré „škatule“), ale proti gustu žádný dišputát. Ano žádný dišputát o tomto gustu, je-li to dobré či špatné, raději o tom, jak toto gusto — tu starou truhlu zachovati — ve mně povstalo, čili jinými slovy: co mne takovou úctou a vážností k naší dubovce naplnilo.

Poslyšte! Jako hoch hrál jsem si jednou se svou sestrou na „schovávačku“. Ježto hra tato nebyla u nás řídkou, bylo to velikým uměním vynalézt si místočko, kde by jeden druhého tak snadno nenalezl. Ale já tentokrát měl dobrý nápad! Sestra šla ven pro dříví, i řekl jsem jí, by se tam trochu pozdržela, že se jí schovám, a až se vrátí, by mne hledala. Stalo se. Jakmile sestra dvéře za sebou zavřela, rozhlížel jsem se, kam bych zalezl. Nejraději bych býval vypálil ven, ale bál jsem se,

tamže bych byl snad viděn od sestry a pak snadno nalezen. Byla to těžká rada! Již zdálo se mi, že slyším kroky vracející se sestry, a proto šups do staré truhly, která tehdy ještě v síni stála, ale již skoro prázdná byla. Sotva jsem se ve svém úkrytu utišil, otevřely se dvéře, a já ubožák poznal, že to nepřišla sestra, ale — matka. Sestra vrátila se teprve po chvíli, a když se jí matka po mně ptala, řekla, že neví, kde jsem; řekl prý jsem jí, že se jí schovám, aby mne hledala, až se vrátí, ale že nepůjde, ať prý se někde hodně dlouho krčím. Usmála se tomu a matka též, ale mně nebylo do smíchu. Před matkou z truhly vyléztí jsem se bál, i čekal jsem tudíž toužebně, brzo-li asi zase vyjde — ale marně. Jako by to bylo z udělání, nevyšla již matka, ač jsem v duchu sliboval, že již bych se nikdy tak „šikovně“ neschoval a také teď že nenechal bych se teprve hledati, ale jako srnec z truhly vyletěl, jen kdyby na minutu matka chtěla odskočiti. Avšak všechny sliby, všechny i ty nejlepší úmysly nebyly nic platny. Pln úzkosti a strachu, jak ta dnešní schovávačka dopadne, obracel jsem se hezky ztichoučka, abych se neprozradil ve staré truhle se strany na stranu, neodvážil jsem se ani řádně vydechnouti, — ne snad že bych se byl obával, že mi vzduch, který jen klíční dírkou ke mně vnikal, brzy dojde, ale aby toho nikdo nezaslechl, až jsem hezky ze samé bázně a dešperace v „dubovce“ — usnul. Co nyní následuje, vyprávěli mi druhého dne a od té doby již kolikrátě domácí. Nestarali prý se o mne mnoho, že dosud někde sedím schován, až počalo zvoniti klekání. Všecky modlitby modlivali jsme se společně, a proto, když já ke klekání nepřišel, teprve počali se vážněji po mně píditi. Nejprve volali na mne na dvoře, pak v zahradě a na vsi, ale kde nic, tu nic. Běželi tudíž do všech stavení, kde byli hoši mého stáří, nejsem-li tam někde, však vše nadarmo, po mně nebylo ani potuchy, ani stopy. Nejvíce je mýlilo, že můj klobouk byl ve světnici, z čehož soudili, že nemohu daleko býti. Přemýšleli tak i onak, ale k žádnému uspokojivému výsledku nemohli přijíti. Zatím scházeli se lidé z celé vsi k nám, ale na otázku: viděl-li mne někdo z večera někde, nedovedl nikdo kladně odpověděti. Tu pronesl soused náš Sýkora domněnku, že snad jsem spadl do studně nebo do rybníka a tam utonul, což domácí lidi naše hrůzou

naplnilo, ježto vše zdálo se tomu nasvědčovat, přineseny hned rozličné tyčky a hledáno nejprve v naší studni, pak v „obecní“, v rybníku na vsi, v lomu na zahradě vedlejší, který právě byl pln vody, ale i tu hledání bezvysledné. Lidé nemohouce nijak radou svou přispěti a naše domácí potěšiti, počali se opět rozcházeti, jen soused Sýkora vrátil se opět k nám; míváť mne velmi rád. Snažil se sice všemožně rodiče, bratra a sestry mé těšiti, ale nedařilo se mu to, štkání a vzdychání jejich i jej jaksi k slzám pohnulo a hrdlo mu svíralo tak, že i delší přestávky nastávaly v hovoru jeho. A při jedné takové přestávce, kdy ticho takřka hrobové nastalo v síni, ježto všichni čekali, neuslyší-li snad venku moje kroky, zdálo se matce, jakoby si byl někdo jako ze sna z hluboka oddech. Jen prstem dala znamení, by všichni pozorně poslouchali. I dech svůj všichni zatajovali, by jim nic neušlo — a výsledek? Jest zde, volali všickni, slyšeli jsme jej dýchati, jest zde! Pod truhlou musí býti nebo za ní, odtud slyšeti jeho dech. Ale marné hledání pod a za truhlou, já již jaksi nevolně dýchal v truhle. Obracel jsem se tam náhodou a nyní dosti patrně prozradil. Snad bych si byl hověl dále v té schovávačce, ale v tom již truhla otevřena, a já slyšel radostné zvuky: Dítě, tys nám udělal starost! Pojď již přece ven! Já celý ospalý díval se kolem s jednoho na druhého a nemohl jsem pochopiti, proč se tak radují. Mnoho řečí toho večera již se mnou nebylo, ale za to druhého dne ráno! Ještě za tmy skoro přicházeli lidé se optat, jsem-li již nalezen, a v krátké době věděla již celá ves, že jsem byl schován v truhle. Smáli se mně dost. Ale nějakou náhodu jsem při tom přece měl. Vypravováno mi totiž, jak všickni domácí pro mne nařikali, a to mne posadilo na koně. Při každé vhodné příležitosti jsem říkával: Však já vím, jak byste pro mne plakali, kdybyste mne neměli; byl by to nárek, jako když jsem byl — v truhle.

V zajetí.

Napsal Bohumil Brodský.

(Dokončení.)

Filip píseň Táboritskou zanotil a celý průvod za zvuků písně ze tvrze se hnul. Se zvědavostí pozorovali oděnci panští hu-

sity. Viděli na jejich tvářích odhodlanost, na jejich postavách sílu. Šli jako zeď, své palcáty a cepy třímající v rukou a mohutnými hlasy píseň pějice. Vojsko se rozstoupilo a Táborité, majíce v čele Filipa, táhli řadami jejich.

Když pány a zemany Filip spatřil, hrdě jim s koně na pozdrav kynul a dále klusal. Byl si vědom, že z Ostromeče odchází právě tak nepřemožený, jako na Ostromeč byl přišel.

mlčky stála vojska, až poslední vůz Táboritský zmizel a píseň dozněla. Pak pan Kolovrat k panu Břekovci přistoupil.

„Rci, co se nyní státi má,“ tázal se ho vřele. „Chceš-li tu zůstat, každý nějakou část mužstva tobě ponecháme a do svých domovů se navrátíme.“

Ale pan Břekovec hlavou záporně závrtěl.

„Nechoi, pane bratře. Chci již pokojně žíti a tu bych pokoje neměl. Jinam půjdu umříti, kde nebudou trudné vzpomínky život můj kaliti. Aby ale nikdo více nemohl poštětné sídlo mé poskrvniti, ať vojska rozmečí tvrz, a se zemí ji srovnají. Kde stávala kolébka Břekovcův, ať žádné jiné nestojí.“

„Staň se dle vůle tvé,“ vážně děl pan Kolovrat a na roh k poplachu zatroubil.

„Pán tvrze přeje si, aby, kde stávala kolébka jeho, žádná více nestávala,“ volal na šiky v hustých řadách stojící.

Jak přival bouře vrhly se tlupy na tvrz. Ohlušující hřmot rozléhl se záhy mezi skalami Vltavskými a pan Břekovec se slzami v očích díval se, jak sídlo jeho a předků slavných v sutiny klesá. Naposled ze střechy paláce hradního plameny vrazily a jak pochodeň veliká hltaly poslední zbytek slavného sídla. Když krov s rachotem se sřítíl mezi sloupy jisker, obrátil se Břekovec k panu Kolovratu.

„Ostromeč nikdo více k bývalé slávě nevzkřísí. Teď řada jest, aby její pán připraven byl na okamžik poslední.“

„Na to nemysli,“ domlouval mu pan Hanuš. „Až se spánkem posilíme, opustíme toto místo neblahé a tím zároveň klesnou v zapomenutí i tvé upomínky. Vždyť máš proč bys žil, máš dceru svou.“

A Markéta, jež zatím z prvního návalu dojmů se zotavila a za otcem pospíchala, objetím svým, jimž otec sevřela, nejlépe dotvrdila pravdu slov páně Kolovratových.

* * *

Druhého dne táhla vojska od Ostromeče. Z tvrže dosud se kouřilo a kdo by býval znal tvrz jindy, nyní by zajisté ji byl nepoznal. Dlouhým pohledem loučil se pan Břekovec se svým rodným sídlem. Věděl, že nikdy více ji nespatri, neboť dohodl se již dříve s panem Holickým, že ji tento pro pana Zdenka z Konopiště, jehož poručíkem byl, s veškerým zbožím k ní náležejícím odkoupí. Loučil se sni smutně, ale již v srdci útěchu cítil, že za náhradu za ni tichého blaha se mu dostane. Pán ze Šternberka Stajice za svého purkrabí na Šternberce si vyvolil a tu měl i pan Břekovec do své smrti jako host pana Aleše žíti.

Naposled podíval se z pokraje lesa na známá místa, naposled „S Bohem“ zašeptal, pak se již neohlédl. Díval se s tichou radostí na svou dceru, která po boku Stajicově jela blažena a šťastna. A pohledem tím i do prsou muže starého stěhoval se opět mír a pokoj nerušený. —

Pevné bylo to hnízdo, Ostromeč. Ač téměř sutinám se podobala, přece popatnácti letech měl nových bojů svědkem se státi. Tehdáž sám pan Zdeněk Konopišťský znova ji opravití kázal a odtud statečnému Jiříkovi z Poděbrad vzdoroval. Nenadál se pan Jan Jeneč z Janovic, jenž přítomen byl prvnímu dobývání Ostromeče, že po patnácti letech jako nejvyšší purkrabí království českého znova z rozkazu královského před ní státi a ji dobývatí bude.

Tenkrátě marně zase ji dobýval, až opět dobrovolnou úmluvou vydána byla. Vítězové opět tvrz opuštěnou spustošili a to tou měrou, že nikdy více ze sutin nepovstala. Té doby již i pan Břekovec se k otcům svým odebral a tak s posledním pánem poslední hodina tvrže samé udeřila.

Jen stříbropená Vltava valíc kolem proudy své, hukotem svých vln zdá se vypravovati příběhy orlího hnízda toho, jež v zříceninách ležíc v proudech jejich obraz svých chatrných zbytků koupá. —

Provolání

ve prospěch budoucího kostela v VII. části pražské.

Od té doby, co dvě sesterské obce Holešovice a Bubny rozmnožily objem král. hlav. města Prahy, hlasitěji ozývá se

přání dobře smýšlejících obyvatel zdejších, aby nejmladší VII. část městská opatřena byla vlastním důstojným chrámem jakožto střediskem úkonů bohoslužebných a místem společné modlitby.

Otcové naši slavné paměti hradili města a zejména stověžatou královskou Prahu zdmi a příkopy proti útokům nepřátel; uvnitř hradeb jejich vypínaly se nádherné stánky boží, které obdivu hodnou štěrností založeny byvše, počtem svým a nákladnou stavbou dávaly svědectví cizincům, že „Čechy plny jsou víry křesťanské.“

Horší nepřítel nad zástupy cizinského vojska hledá cesty k srdcím zbožných Čechův a útočí zvláště proti metropoli jejich, kdež vedle bohatství chudoba, vedle blahobyti strádání, vedle přepychu citelný nedostatek i nejnutřejších potřeb životních začasté se ukazuje. Nepřítelem tím jest nevěra a lhostejnost náboženská, z ní pak rodící se porušení mravův, ztráta duševního klidu a rozervanost života.

Boj proti vnitřnímu nepříteli tomu, vede se bez hluku, avšak s patrným vítězstvím toliko zbrani duchovní. Pokročilá vzdělanost náboženská, vědomost o prozřetelném řízení osudů lidských, srdce podle zásad víry spořádané, účinná láska k bližnímu, to jsou prostředky kterými sociální zlo doby naší může odvráceno, nebo naléhá-li již dokonce potřebo býti. Ale v místech lidnatých kde kostela není, jak podati dospělým prostředky takové?

Sedmá část král. hl. města Prahy jest sídlem velikého průmyslu, přístřeším dělného lidu, zřízenou železničních, továrního úřadnictva, obchodištěm malého živnostnictva. Komu z nich zbývá času, aby vyhledával vzdálené chrámy pro útěchu duchovní, osvěžení citů náboženských a upamatování se na věci nadpozemské? Potřeba domácího kostela jest tu den ode dne naléhavější.

Za tou příčinou skupili jsme se ve spolek, jehož účelem jest sbíratí dary dobrodincův a z výnosu jejich vystavěti katolický kostel ve středu bývalých obcí Holešovic a Buben. Nežádáme si velikolepého, nádherného chrámu, nýbrž svatyně určené svého důstojné, kdež by místa měli věřící, ditky i dospělí, ke společné bohoslužbě.

Městská část naše málo mnohem větší rozlohu nežli kterýkoli jiný díl král. hl.

města Prahy, jest bydlístěm více než patnácti tisíc obyvatelův a při ustavičném vzrůstu města počet ten záhy se rozmnoží. Že však veliká většina jich není požehnána statky pozemskými, ale prací rukou svých se živí, kdo by se mohl nadíti, že příspěvky jejich dostačí, aby stavba kostela byla dokonána.

Obrácíme se tudíž k širšímu sboru dobrodincův, kterým potřeby lidu našeho nejsou lhostejny, žádajíce za velikomyslnou podporu jejich. Každý i sebe menší dar vděčně bude přijat a neztratí ceny své před Pánem. Dárcové příúčastní se bohumilého díla a štědrosti jejich povždy na modlitbách bude vzpomínáno.

Prosím snažně slavné redakce časopisů našich, aby ve prospěch stavby budoucího kostela v VII. části pražské přijímali laskavě dary peněžitě, jakož i uveřejňovali jména dobrodincův, kteří buď p. t. redakcím buď přímo pokladníkovi spolkovému, p. K. Součkovi, lékárníku v Holešovicích-Praze, příspěvky své dobrotvě zašlou.

Zakládajícím členem spolku našeho stane se, kdož nejméně 100 zl. na jednu nebo ve čtyřech letech po sobě jdoucích splatí. Členové účinkující přispívají ročně 5 zl. Členové podporující odvádějí nejméně 1 zl. ročně.

*Ze Spolku pro vystavení chrámu Páně
v VII. části pražské.*

Em. Žák, katecheta, **Ant. Malec**, farář,
jedenatel. předseda.

Karel Souček, lékárník,
pokladník.

KRONIKA.

Z Prahy. (*Obdivuhodná událost s obrázky*).

Před nějakým časem zaslal mladý kněz arcidiecése pražské bratru svému do Ameriky dva obrázky představující Božské Jezulátko. Bratr, nábožný člověk, uschoval pečlivě obdrženou upomínku s adresou bratrovou a důležitými listinami na místě bezpečném. V noci ze 16. na 17. února vznikl však v obydlí jeho způsobem neznámým oheň a ztrávil celé stavení na prach, tak že obyvatelé sotva život zachránili. Druhého dne po ohni prohraboval pohořelý majitel spaleniště, k nemalému svému podivu nalezl tu dva památní obrázky úplně zachované a jen málo

kouřem zatemněné. Z radosti nad tím poslal pohořelý jeden obrázek rodičům do Čech a zpravil je o podivuhodné události té takto: „Obdržel jsem od Josefa psaní, ale odepsati mu nemohu, protože adresa jeho mi shořela a všechno ostatní, jenom ty dva svaté obrázky, které mi poslal, byly zachovány; ty jsem našel na spaleništi druhý den. Byly s nimi ostatní papíry v balíku, to vše shořelo, jenom ty dva obrázky ne; není-liž to zázrak. Bůh učinil tu zázrak, jak jsem na své vlastní oči viděl a ještě jsou lidé, kteří říkají, že Bůh nedělá zázraky, když vše na tom místě, kde byly obrázky, shoří a ty jsou neporušené. Zde Vám jeden posílám, ale prosím Vás, pošlete mi ho zpět až mi budete psát; já bych raději vše, co mám ztratil, než tento obrázek. Až mi ho pošlete, dam jej do pěkného rámečku a po mé smrti jej někdo z mé rodiny dostane. Kdo jej dostane, možná, že si bude myslet, že jsem si to mohl uspořít, ale pro mě jest více, než vše, co mám; vše to, co jsem ztratil, jest nepatrná maličkost oproti tomu, jak já si vážím tohoto obrázku atd. — Obrázek i dopis byl nám předložen a poněvadž rodina, jejímuž členu se toto přihodilo, jest zbožná a úplně věrohodná, sdělujeme událost tu i s čtenáři svými.

Z Litoměřic. J. M. nejdůstojnější pán Dr. Emanuel Schoebl, biskup Litoměřický, odebere se po svátcích velikonočních do Říma ad visitanda limina s. apostolorum.

— **Sv. sbor de propaganda fide** předsal otázky, jež písemně zodpovídati jest každému biskupu, kdykoliv sv. limina navštíví, pročť při této příležitosti je čtenářům v známost uvádíme:

1. Exprimantur nomen, aetas, patria Episcopi, et etiam Institutum, si sit Regularis.
2. Amplitudo, et qualitas Dioecesis.
3. In qua Provincia sit, vel quot Provincias contineat.
4. Si Ecclesia sit Archiepiscopalis, quot, et quales habeat Suffraganeos; si vero Episcopalis, cuius Archiepiscopi sit Suffraganea.
5. An habeat Cathedralē, et propriam residentiam, et in qua civitate?
6. An Episcopus habeat facultates speciales a S. Sede et quas?
7. An habeat redditus proprios, quod, et in quo consistant?
8. Enumerentur loca Dioecesis, et eorum respective distantia.
9. Quando Visitatio Dioecesis, fuerit peracta; num ad tramites praescriptionum canonicarum?
10. Quando Provinciales ac Dioecsanæ Synodi fuerint habitae.

11. An pro exercitio iurisdictionis aliqua inferatur molestia ab Episcopis finitimis?

12. An habeat Capitulum, et ex quot Canonis constet?

13. An adsint praebendae, et quae?

14. Quale servitium praestent Canonici Cathedrali: et an etiam fungantur munere Parochi in locis Dioecesis?

15. An resideant intra fines Parochiae.

16. An se immisceant in regimine Ecclesiae, impediunt liberam iurisdictionem Episcopi?

17. An habeant Seminarium, et ubi: quot iuvenes ibidem alantur et quibus studiis vacent?

18. Num Concilii Trid. regulae circa Seminarium servantur?

19. An ibi adsint Parochi, vel tantummodo simplices Missionarii?

20. An Parochi sint perpetui, vel ad nutum amovibiles, et an Missam celebrent festis diebus pro populo?

21. An eligantur ab Episcopo?

22. Quot sint Parochiae: an in eis servetur Sacrosancta Eucharistia, et cum qua decencia?

23. An habeant fines certos, et propriam Ecclesiam; et quot Capellae inveniantur in districtu uniuscuiusque Parochiae?

24. An aliaquae Parochiae sint addictae Ordinibus Regularibus, et quibus?

25. An Parochi habeant sacerdotes, qui eos adiuvent in cura animarum?

26. Exprimatur numerus, et qualitas catholicorum in singulis quibusque locis degentium.

27. An sint et quo numero scholae catholicae et quot in iis instituantur?

28. An adsit Doctrina Christiana an lingua vernacula expurgata ab omni errore.

29. An sit et quo numero scholae acatholicorum, et num catholici et quo numero illas adeant?

30. Exprimatur numerus sacerdotum indigenarum, et exterorum.

31. Eorum patria, mores, manera in quibus se exercent, et cuius utilitatis sint pro servitio Ecclesiae.

32. An huiusmodi sacerdotes facultates habeant a Sede Apostolica, et cuius expensis vivant?

33. An inter istos inveniantur Alumni Sacrae Congregationis de Propaganda Fide: quanam sint: et an satisfaciant muneri suo?

34. Exprimantur etiam nomen, aetas, et qualitates sacerdotum indigenarum, qui sunt extra Dioecesim: tum etiam adnotentur loca, in quibus morantur: quid ibi peragant: et an ex aliquo peculiari titulo teneantur inservire propriae Ecclesiae?

35. An sint etiam clerici, et quot: quomodo, et ad quem titulum ordinentur; ibi resideant; et quid ab illis exigatur, ut ad Sacros Ordines promoveri possint?

36. An adsint Missionarii Regulares, quot, cuius Ordinis, et cuius regionis?

37. An cuilibet Ordini sint assignati certi Districtus et qua auctoritate?

38. Ubi resideant, quibus Superioris subsint, et quot habeant domos?

39. An habeant Conventus formatos, vel dumtaxat Hospitia: et in iis servetur Clausura? (Dokončení.)

Z Říma. Ústřední odbor ustanovený v Římě k důstojné oslavě biskupského jubilea sv. Otce Lva XIII. navrhuje věřícím tyto úkony pobožnosti: 1. Obětování mše sv. kteroukoliv neděli od 19. února 1892 do 19. února 1893 se svatým přijímáním věřících, modlitbou sv. růžence, krátkou promluvu, modlitbu za sv. Otce a požehnání v kostelích od dotýčných biskupů k tomu ustanovených.

2. Sv. přijímání, nebo mši sv. (kněží), již by byli přítomni věřící obojího pohlaví.

3. Modlitba sv. růžence buď soukromě nebo společně zvláště s domácími.

3. Návštěva nejsv. Svátosti, zvláště v době, kdy jest vystavena k veřejnému uctění.

Za tou příčinou vyžádal odbor k oslavení tohoto jubilea od sv. Otce na vytčené úkony pobožnosti tyto odpustky:

1. Odpustky neplnomocné.

a) 7 let a tolikéž quadragen těm, kteří nábožným a skroušeným srdcem přítomni jsou pobožnosti pod 1. popsané.

b) 300 dní pro kterýkoliv skutek sub 2., 3., 4. vyjmenovaný.

2. Odpustky plnomocné prvního dne, kdy bude se konati řečená pobožnost pod č. 1., když věřící jsou jí kajicně přítomni a sv. svátosti pokání a nejsv. Svátost oltářní přijali.

Účelem řečených skutků pobožnosti jest:

1. Blaho sv. Otce a vyvýšení sv. Stolicie.

2. Šťastný výsledek započatého jubilea.

3. Vítězství a rozkvět církve sv.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

p. Václ. *Kratochvíl*, far. na Vraném, jmenován osob. děkanem;

P. Ambrož *Winkler*, kněz ř. praem. a děkan v Teplé, za správce vik. úřadu Teplského.

Ustanoveni jsou:

- p. František Čejka, kapl. v Čisté, za koop. v Plané;
- p. Pavel *Albrecht*, kapl. v Bezdědicích, za kapl. v Čisté;
- p. Dominik *Ženišek*, kapl. v Plané, za kapl. v Královicích;
- p. Václav *Wick*, admin., za far. v Paulusbrunn;
- p. Frant. *Ekert*, duchov. správce na Karlově, za far. u P. Marie Sněžné v Praze;
- p. Josef *Petržilka*, kapl. v Opočně, za faráře v Kounově;
- p. Ferd. *Bořický*, admin., za far. v Řešohlavech.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Böhm*, far. v Novosedlech, 24. února 1892, (nar. 10. března 1819, vysv. 25. července 1843);
- p. Zdeněk *Mach*, far. v Markvarticích, 29. února 1892, (nar. 14. listop. 1861, vysv. 11. května 1885).

Ustanoveni jsou:

- p. Karel *Klinger*, def. za katech. na měst. škole v Liberci;
- p. Fr. *Miksánek*, kapl. v Libochovicích, za admin. v Klapě;
- p. Frant. *Theuser*, kapl., za admin. v Novosedlech;
- p. Bern. *Hoffmann*, kapl. v Georgswalde, za zat. kapl. v Rumburku;
- p. Karel *Ditrich*, admin. v Kováni, za kapl. v Nymburce;
- p. Jan *Toms*, kapl. v Nymburce, za kaplana v Libouchci.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenáni jsou:

- p. Jan *Skalický*, b. vikář, far. v Újezdě, a
- p. Bedřich *Landrok*, děkan v Jaroměři, jmenování b. notáry;
- p. Jan *Vlach*, far. v Luži, čestným děkanem;
- p. Fr. *Tomiček*, far. ve V. Úřtíně,

- p. Ant. *Svatoš*, far. ve Vraclavi, a
- p. Jan *Cvrk*, far. ve Skořenicích, obdrželi Exposit. canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Kobr*, far. v Lánech, za děkana do Ohrasti;
- p. Václ. *Čermák*, far. Chřenovický, za far. do Bohdánče (u Ledče);
- p. Jos. *Etrich*, koop., za admin. v Sopotaici;
- p. Ant. *Šklíba*, admin. Jamenský, za admin. v Lánech;
- p. Jos. *Cvejn*, koop. Ném. Rybenský, za II. kapl. do Lukavce;
- p. Ant. *Rubík*, koop. Bělský, za koop. do Předhradí;
- p. Vít *Stálý*, za definit. katech. v Čáslavi,
- p. Václ. *Kysela*, za definit. katech. v Chlumci.

Upřázdňená místa:

Lány, fara patron. náboženské matice, od 28. března;

Chřenovice, fara patr. ústavu šlechticů na hradě Pražském, od 31. března t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Václav *Bayer*, far. v Rychnově na Malši, 28. února 1892, (nar. 22. července 1826, vysv. 2. listop. 1851).

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.

(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejduš. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svatých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

OBSAH: Kázání v den z mrtvých vstání Páně. — Kázání v pondělí velikonoční. — Maria pod křížem. (Báseň). — Boh. Balbín o sv. Janu Nepom. (Pokrač.) — V truble. — V zajetí. Povídka. (Dokonč.) — Provolání ve prospěch budoucího kostela v VII. části pražské. — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání na neděli první velikonoční.

„Přijměte Ducha sv., kterým
odpustíte hříchy, odpouštějí
se jim, a kterým je zadržíte,
zadržány jsou.“ (Jan. 20, 22.)

Kristus Ježíš po svém z mrtvých
vstání zjevil se častěji svým učedníkům;
když ponejprv k nim přišel zavřenými
dveřmi — bylo to právě v den, kdy z
mrtvých vstal — nemálo podivili se tomu.
Pozdraviv je způsobem nejprůměřenějším,
vdechl na ty, které učinil na zemi svými
náměstky, řka: „Přijměte Ducha sv.!
Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se
jim a kterým je zadržíte, zadržány jsou.“
Dáť jim tedy moc, hříchy odpustiti, aneb
odpuštění zadržeti t. j. na čas odložit,
dle okolností hříchů a povahy hříšníků.
Jakž měli ale tento tak důležitý, ba řekl
bych přetěžký úřad hodně zastávat!
Vždyť nejsouce vševědoucí, neznali ani činy,
tím méně vnitřní povahu a úmysl hříš-
níků! Ježíš Kristus, ten vševědoucí za-
kladatel církve a Spasitel, znal dobře tuto
jejich nemožnost a přece moc hříchy od-
pouštěti a zadržeti jim odevzdal. Museli
pak ti, kteří odpuštění dosíci chtěli, z
hříchů svých se vyznávati, jakž na to
poukazují slova sv. Pavla: „Vyznávejme
se z hříchů vespolek, abychom spasení
byli,“ a slova sv. Jana: „Vyznáváme-li se
z hříchů svých, věrnýť a spravedlivý jest,
že nám odpustí hříchy naše, a očistí nás
od všeliké nepravosti.“ (I. Jan 1, 9.) Totéž
i výroky sv. otců prvních století stvrzují.
A jako na počátku činivali křesťané, jako

v první době církve Kristovy přicházeli
ti, kteříž majíce obtíženou duši svou hří-
chem, milosrdenství Božího žádali; tak až
po tuto chvíli křesťané přistupují k soudní
stolici Kristově, k zpovědnici, aby před
náměstkem jeho složili břímě hříchů a
milost získali duši své v svátosti pokání.

Než zdali pak asi všichni, beroucí po-
díl na svátosti této, zdali, táži se, asi
všickni nabývají milosti u Boha?

Zkušenost všech věků učí nás, že
mnohý, ba přemnohý odchází ze zpověd-
nice, podoben onomu fariseovi, modlicímu
se v chrámě Jerusalemském. Osměluje se
řici, že mnozí odcházejí s prázdnem. S
prázdnem? O hůře ještě! Oni odcházejí
obtěženi jsouce novým hříchem, aniž by
odpuštění hříchů byli dosáhli, přidavše k
hříchům svým hřích nový a těžký, který
služe svatokrádež. Chtíce oklamati Boha,
klamou sebe samy. Jak to, pomyslí z vás
mnohý? Tím, že konají zpovědi svato-
krádežné. Co jest ale zpověď svatokrá-
dežná? Jest taková zpověď, kde hříšník
hříchy své buď tají aneb upírá, příčinu
hříchu na jiného svádí aneb bez pravého
úmyslu se zevnitřní sice lítostí ale bez
vnitřní pobožnosti z hříchů se vyznává.
Onť zapomíná, že Bůh vševědoucí jest a
že proniká ledví i srdce; Onť zapomíná,
že Bůh spravedlivý jest, a že by jej dle
moci své neskončené mohl zahladiti co
tupiče a rouhače svého sv. jména; neb
Bůh nebývá posmíván. Taková zpověď
svatokrádežná jest veliké poblouzení duše,
těžká nepravost. Abych vás ale v této
myšlence utvrdil, o těžkosti takového po-
činání dokonaleji poučil a tak buď toho
neštěstí chránil, aneb v něm pohřížené z

něho vytrhl, umínil jsem sobě ukázat vám, že zpovědi svatokrádežné jsou: 1. hříšné samy v sobě, a za 2. škodlivé v následcích svých.

Pojednání.

Zpovědi svatokrádežné jsou samy v sobě velmi hříšné. To poznáme, když se poohlédneme po pramenech, z nichž pocházejí. Jsou sice přerозličné prameny svatokrádežné zpovědi, jako nevčasný strach, nemoudrý stud, ale horší jsou obzvláště tři prameny, ony převyšující, a ty jsou: 1. nevěra spojená s hroznou opatrností tohoto světa, 2. pýcha a 3. nedbalé zpytování svědomí.

Nemohu schvalovati nevčasný strach ani nemoudrý stud; neb musel bych tomu i onomu říci: Příteli, bál jsi se Boha a styděl jsi se před Ním, když jsi hřešil? Neboj se a nestyď se nyní odhaliti rány duše své, by vyléčeny býti mohly. Vím dobře, že máje důvěru v lékaře tělesného, nebudeš se ho ani báti ani stydět, a to proto, abys jen zdraví těla dosáhl. Máš-li tedy důvěru v Boha, že jest milostivý a milosrdný, že On jediný skrze své náměstky rány duše hojí a uzdravuje; máš-li, pravím, důvěru, nebudeš a nemůžeš se báti, ani stydět, také zástupci Kristovu, knězi, byť i tobě známému, z hříchů svých upřímně se vyznati tak, jak jsi při bedlivém zpytování svědomí svého byl poznal. Vždyť snad známa jsou tobě slova náboženství sv.: „Lépe jest z hříchů svých se vyznati, nežli v hříších nepokojně žiti, v nich nešťastně zemřiti a v den soudu před celým světem zahanbeni býti. Jest i zpovědník svých vlastních poklesků sobě vědom a proto tebe polituje; jest on také k věčné mlčenlivosti zavázán.“ Tak připomínám všem, jenž jsou ducha bázlivého. Než jinak zcela stojí to s těmi, jež nevěra, pýcha a lenost, tři hříchy smrtelné, přivádějí k svatokrádeži.

Mnohý, který se jmenuje a čítá mezi katolíky, nemá ani špetku víry v Krista a jeho blahodárné ústavy. Kdyby na něm bylo, ani by na Krista nevzpomněl, tím méně Jej a milosti Jeho by hledal; jedná se mu však o zisk časný, aneb rád by u lidu něco platil, proto počíná sobě tak, jakoby to upřímně myslil. Jde do chrámu Páně, když pozoruje, že by obmeškání mohlo jemu buď na cti aneb v jeho štěstí překážeti. On jde také k sv. přijímání a

jak se doufá, k zpovědi. Tak mu káže opatrnost světa. Poněvadž ale v opravdové pokání nevěří, aniž chápe prospěchu, kteréhož poskytuje tato svátost; proto jen tak na oko se přetvařuje, aniž by rány duše své odkryl a léky prospěšné sobě přál. Jaká to ale odvážlivost! Jako by před Bohem mohl se skryti, aneb s Ním sobě zahrávati. Známó nám, kterak Pán Ježíš nevěru zavrhuje a jí odsouzení přířknul: což může medle souditi se o člověku, který v nevěře živ jsa, chce býti něčím aneb lépe něčím se zdáti, čím není. Není-li to převrácenost! Může z hříchu těžkého vzejíti prospěch? může-li z nevěry povstati blaho?

Ale velký počet jest také těch, kteréž pýcha uvádí k zpovědím svatokrádežným. A čím chtějí se tito lidé ospravedlniti? čím omlouvati? To je nejvíce hryze, že člověku sobě podobnému, člověku k hříchům též nakloněnému, mají stav duše své oznámiti a před ním se pokoriti. Ti, jenž se domýšlí býti bohy na světě, ti mají skloniti kolena svá k nohoum kněze, ti mají ducha svého odkryti před tvorem sobě rovným? Aj, jak by to bylo možno! A přece by rádi zpověď konali a k stolu Páně šli, ovšem i tam pýchu svou na odiv nesli. Nebývají to vždy boháči a vznešení, ba přecasto i chudí a nuzní, jejichžto duše pýchou poňouká ďábel. Oni chtějí býti mezi sebou většími, zapomínajíce, co pravil Kristus Pán, „že kdo větší chce býti, budiž jako malíčký.“ Následující takového vnukání pekelného, buď hříchy své aneb okolnosti hříchů zatajují, aneb bezbožným způsobem zmenšují. Ó kéž by pomněli taková katolíci, že takové počínání Bohem samým odsouzeno pro všechny časy, nebo připomíná, „že pýcha naplní zlořečenstvím.“ Protož i v písmě sv. praví: „Bůh pyšným se protiví, poníženým pak dává milost svou.“ Protiví se Pánu i pýcha hříšníka se zpovídajícího nepravě a neúplně a proto zlořečena v díle svém. Proto jistý zpovědník radil takovému hrdopýškoví, který nechtěl ta slova modlitby: Já bídny hříšník, ústy vysloviti, aby řekl: Já hrdý občan, a to pomohlo.

Ale jest to i nedbalost při zpytování svědomí, která mnohému hříšníku obtěžuje vyznati se z hříchů svých. Náboženství sv. nám ukládá, abychom častěji zpytovali svědomí své, ano abychom tak činili každý den, jelikož to ulehčuje vyznání hříchů

našich i tehďáž, když okolnostmi, ku př. nemoci navštívení, máme se často z hříchů svých vyznávati hned. Proto také svatý Ignac z Lojoly vykonával tak, ano on si každodenně i napsal, co na sklonku dne byl pozoroval chybného a závadného, aby měl připomínku toho všeho, a k tomu i bratry svého řádu přidržoval, věda prospěšnost takového počínání. Tak činili i svatí a světice Boží a přivedlo je jedině to k náležitému pokání. A nedivím se tomu pranic, když si připomenu, že mudrc pohanský Pythagoras velel tak svým žákům, aby každý den ty tři otázky sobě zodpovídali: Co činili? jak to činili? a co činiti opomenuli? A Seneka, mudrc taktéž, svědčí o sobě: Já ten způsob mám, každý den soudit sebe sama; když denní světlo zmizelo, celý den zkoumám, ničehož před sebou netajím a ničeho neopomenu. — Jaká hanba pro katolika, že tolik času své duši věnovati nemůže a nechce, ba ani nepopřeje si času před sv. zpovědí vykonati správné zkoumání, ale nepřipraven, bez ladu a kladu vykonává zpověď svou a tudíž snadno neúplnou a proto svatokrádežnou. Chraň Bůh každého takové hříšné nedbalosti Bohem odsouzené. Jestliže praví Pán: „Poněvadž nejsi studený ani horký, počínám tebe vyvrhovati z úst svých;“ což asi očekává člověka nedbanlivého v povolání svém. „Zlořečený, kdo dělá dílo Hospodino lstivé“ (Jer. 48, 10.).

Jako však zpovědi svatokrádežné z nekalých pramenů se prýští, tak jsou i velmi škodlivé v následcích svých. Především sluší připomenouti, že zbavují se odpuštění Božího a milosrdenství jeho, nedosahují prominutí hříchů a věčného trestu, jakož zaslíbeno mají ti, kdož náležité pokání činí. Ano jak náboženství katolické učí, uvalují na sebe ještě těžký hřích, hřích smrtelný jedním svým. Toť zajisté hrozné pomýšlení; jen že bohužel lidé málo přihlíží k tomu následku, dokavád se jim dobře daří a přání jejich se vyplňují; ale přijde doba, přijde zajisté, kde procitne svědomí přece a hlásí se k právu svému a pak běda takovému člověku přenešťastnému, poněvadž nenachází nikde pokoje, nikde spokojenosti, nikde oddechu. A to zajisté stav přebidný; kdož by si takového mohl přát! Proto dobře považuj rozkaz Boží, aby se ti dostalo také prominutí, jako přislíbil Pán: „Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim“ (Jan 20, 22.).

Nebo navyká-li křesťan takovým zpo-

vědům nekalým a nepravým a mnohý navyká rychle, k čemu jinému vede jej to, jako k netečnosti a lhostejnosti v té sv. svátosti a to jest 2. škodlivý následek, mnohem škodnější, čím více a snadněji jí hoví. Proto Pán Ježíš v každé době vybízel k horlivosti ve věcech spasení, věda dobře, že kdo neprospívá, pozadu zůstává, podoben jsa raku, jenž kráčí nazpět. Že takové jednání nelíbí se Bohu a Pánu a Spasiteli Ježíši Kristu, kdož by se mohl diviti, když si připomene, že Bůh má všeliký hřích v ošklivosti.

Ale člověk nezůstane nikdy na jednom stupni státi. Pokrok jest k dobrému a pokrok jest též k zlému, protož také pokračuje i ten, kdož svatokrádežné zpovědi vykonává a sice k nekajcnosti a to jest zajisté největší stupeň zla, který člověka potkati může. V nekajcnosti žítí jest tolik, jako míti zavržení jisté. A kdož by si toho přát mohl? I největší hříšník ne, poněvadž v srdci každého člověka ozývá se opačný hlas: kéž by život šťastně dokončil a s Bohem radovati se mohl. Není to nemožné; jen se rozpomeň, co druhdy k lidu Israelskému volal Bůh ústy Isaiáše proroka: „A byt by nepravosti tvé byly jako šarlat červený, nad sníh zbělí, když se obrátíš,“ a proto prorok Joél poroučel lidu Israelskému, „aby se obrátil v pláči a kvílení mnohém k Hospodinu, Bohu svému a kdož ví neobrátili-li se Hospodin.“ Proto i také Pán všeho milosrdenství odpouštěl hodným hříchy jejich dokládaje: „Ale nehřeš více.“

Proto apoštolové Páně v každé době poukazovali posluchače své na neskončené milosrdenství Kristovo, kterýž sebe samého vydal, aby nás vykoupil a jehož milosrdenství nesčíslný jest počet. A činí tak i nyní církev sv. a ve zvláštních dobách obzvláště vyzývá nás, abychom milosrdenství Boží hledali. Jest to doba nyníjší, doba velkonoční, v které každý katolik pod těžkým hříchem zavázán jest s Bohem se smířiti, poněvadž jest doba, v které vydal se Pán za nás v oběť Bohu líbeznou. Vzhůru tedy, ditky církve, chopte se spásného prostředku, byste došli spasení. Ale jednoho každého z nás chraň Bůh, aby nevykonal zpověď svatokrádežnou, jehož prameny hříšné a následky hrozné jsme vyslechli dnes. A to nám také buď ohlasem a předsevzetím dobrým, že se nedáme mýlit ani nevěrou, ani py-

chou, ani lenivostí ve špatném zpytování svědomí, ale přihlížeti budeme k tomu, aby zpovědi naše byly ponížené, upřímné a úplně a získali jimi milosrdenství Božího, jak přislubuje neustále až do skonání světa: „A kterým odpustíte hříchy, odpouští se jim.“ Amen.

K á z a n í

na neděli druhou velikonoční.

„Já jsem pastýř dobrý.“
Jan. 10, 11.

Tak pravil v sobě Pán Ježíš k farizeům, jenž skutky svými se vychloubali a ctnostmi, kteréž buď na sobě neměli, aneb kterými jen před světem slávu a čest získati chtěli. „Já jsem pastýř dobrý,“ tak řekl Ten, na němž žádné poskvrny, ani viny nalézti se nemůže. A podle čehož lze poznati pastýře dobrého? Po čemž jiném než po skutech a vlastnostech jeho. Proto i Pán Ježíš bedlivě všechny ctnosti pastýřské na mysl uvedl jim, aby srovnajíce vše, co řekl, s životem jeho, uznati musili, že on jest pastýř dobrý a stkví se oněmi ctnostmi, jež pastýři, toho jména hodnému, přísluší. — A jako Ježíš Kristus péci měl o to, aby ze stáda, svěřeného jemu od Otce, žádný nezahynul, tak mají všickni, jenž jiných svěřených mají v rukách svých, bdíti, aby ze svěřenců žádný na duši netrpěl, nýbrž držice se ctností, Boha tím velebili. Jak Pán Ježíš vzbuzoval a napomínal těch, kteří bez svědomí jednali a zákon přestupovali, tak mají všickni svěřence své napomínati k svědomitému konání povinností; pak-li ale proti nadání zbloudili a klesli, přivésti je k poznání provinění a k pravému polepšení. Slovem, všickni, majíce jiné svěřené, mají povinnost je napomínati a kárati. — Než, nedomnívej se, křesťane milý, že pakli Bůh tobě nesvědíl žádného podřízeného, že přestává ti povinnost tato. Jak často vidíš klesati bratra nebo sestru svou v Kristu, vidíš v zkázu padati je. I tu volá tebe povinnost: „Budiž pastýřem dobrým.“ A to kárání bratra, aneb sestry sluje bratrské, o němž pojednati jsem si umínil. Ukáží vám totiž, že bratrské pokárání chybu-jícího jest povinností každého člověka; neboť zavazuje jej k tomu zákon lasky a rozkaz Pána Ježíše a sv. apoštolů.

P o j e d n á n í.

Chybující spolubratry pokáráti a od hříchů k ctnosti uváděti jest povinností každého křesťana; ale musí býti bratrské, to jest, s tím záměrem, aby polepšen byl bratr chybu-jící. A kdož káráje, nechťel by míti tento záměr. Ten zpozdllec ano ukrutník by byl, nikoliv ale bratr napomínající. A k takovému napomínání zavazuje člověka každého 1. všeobecný zákon lásky. A který jest tento všeobecný zákon lásky? A kdo z nás ano ze všech křesťanů neměl by ho znáti? Jest to onen, kterýž hned ve starém zákoně jest dán, jehož vyvolený národ Boží zachovati měl. Onen zákon týká se Boha i bližního a jenž zní: „Milovati budeš Boha svého z celého srdce svého a bližního svého jako sebe samého.“ (V. Mojž. 4. 5.) To jest to slavné vyrčení, kteréž nebeský Otec dal dítkám svým z té příčiny, aby vědouce co činiti mají a zachovávajíce vůli Jeho, zaslíbení Božího a odplaty věčné hodnými se staly. Tyto zákony, známé veškerému národu Pán Ježíš hájil nazývaje je „největším přikázáním v zákoně.“ (Math. 12, 38.)

A protož také k vyvolenému shromáždění učenníků řekl: „Milujte se ve spolek, jako jsem já miloval vás“ (Jan 13, 35.). Byloť to ono poslední slovo, kteréž k nim mluvil, louče se s nimi. Když ale přítel s přítelem se loučí, nezůstanou slova jeho v živé paměti? Nesnaží se jeden i druhý splniti obapolnou žádost? Vy to víte, již jste s přítelem buď na věčnost buď do dalekých a odlehlých krajín odcházejícím se loučili. A co činí syn zdárný a zbožná dcera? Nesplní ochotně a mile-rádi rozkaz odešlých rodičů svých? A který člověk může nás milovati tak, jako Ježíš Kristus nás miloval? Onť byl v skutku nejvěrnějším přítelem našim. A když odcházel zanechal poslední vůli svou: „Milujte se ve spolek“.

Nyní miluje-li bližního vida ho u velikém neštěstí, který mu spomoci nechce? Má lásku k bližnímu ten, jenž by spolubratru postavenému v nebezpečenství přispěti mohl a nepřispívá, jeho osvoboditi a neosvobozuje, jej vytrhnouti a nechce? Rci sám, bratře a sestro křesťanská! Má lásku? O nemá, a pravi-li, že lásku má, lhář jest. Nyní ale představ sobě v duchu člověka nad bezednou propastí stojícího; jen jeden krok a jest po něm veta. Zhlídneš-li jej, rci, jak tobě bude? Nebudeš se trásti o život úzkost maje? Nebudeš spě-

ohati, bys k němu se přiblížil a z nebezpečení jej vytrhl? Nebudeš hlasem srdce pronikajícím volati: Bratře milý, co chceš činiti! Vzhledni, co chceš činiti; vždyť před tebou strašlivá propast. A když volajícím hlasem Tvým jako přimrazen státi a v smrt, již si buď předsevzal, aneb do níž nešťastnou nehodou pohaněn pospíchal, zírati bude, jako by na pevném úmyslu svém stál, rei: nebudeš jemu hrůzoplenu smrt v pádu nešťastném představovati? Nebudeš jej napomínati, aby odešel z místa nebezpečného? Nebudeš jej střežiti a všemožně se snažiti zachovati život jeho? O kdybys ani to nechtěl, horší jsi nežli ukrutník. Nápodobně, kdybys užírl nešťastného tonouti v hlubině vod, byt by i svévolně do nich se uvrhl, nebudeš rychlým ku pomoci, když u velikém nalezneš jej nebezpečení? Možno bude tobě vyrvati jej ze záhuby a život mu navrátiti; nepodáš jemu ruky, abys jej vytrhl? Ty bys viděl jej tonouti, ještě sbíráš sílu svou tělesnou, poslední jest okamžik, v němž se životem zapasí a smrt již chystá rámě své, aby jej polapila, zdaliž budeš se dlouho rozmýšletí a na jeho zachránění lhostejně se dívati, když pomoci umíš a můžeš? Nechtěl bys jej vyrvati z hrobu volzbouřených? O vím, strachem by trnulo srdce člověka při takovém divadle, pomoc rozličná by se poskytovala; neb se tu jedná o život člověka. A nyní, křestane, jenž bys byl rychlým k pomoci tělesné, slyš slova Ježíšova: Zdali tělo více jest nežli duše. Tělo zachovati to jsi ochoten a duši, duši nesmrtnou z neštěstí vysvoboditi, to se tobě nezdá býti povinností? Není hřích velké, ano největší zlé, kteréž člověka pokatí může? O to nejen rozum náš, ale i písmo sv., jakož i sv. otcové nám dosvědčí. A právě proto i tu zapotřebí jest pomoci poskytnouti. Neboť pozorujíc člověka v hříších se kochajícího, není on v pravdě podoben člověku, který nad propastí stojí a v největším nebezpečení života se nachází? Dosvědčíme jistě všickni podobnoství toto, když pomníme, že hříšným životem se člověk více uchyluje od pravé cesty a pospíchá k propasti, z níž ale pro Bůh žádného vykoupení není — do propasti pekelné. V hříšném životě jen jeden ještě krok učiniti a již může státi se obětí hříchu a hoden jest smrti věčné, volati bude nad ním spravedlivý Soudce. A vidouce člověka takového, kterak v hříších klesá hlouběji k záhubě své,

poznávajíc strašlivé pochybení, nebudeme i tu strachem naplnění a třásti se o život důležitější, totiž věčný. Nevysnažíme se vyrvati jej z bezedných soužení? A kterak, bude snad mnohý přemýšleti, kterak toho nejlépe docílím. O milý křestane! Tím samým způsobem, kterýmž bys zachovati hleděl tělesný život nešťastného, snaž se zachovati duševní. Poučuj, pros, napomínej, zrazuj, ano hroz i nemilostí Boží, hroz spravedlností jeho, hroz tresty pekelnými a — ty jsi ukázal lásku k chybnému, tys ho káral bratrsky; neb jsi žádal jeho polepšení a štěstí.

Než jak jsou mnozí křestané, již neplní povinnost (zde mohou uvedeny býti některé příklady). O těch v skutku nemůže se říci, že by měli lásky k bližním svým; neboť oni přejí a útěchu nalézají v záhubě bližních svých. Dobře praví v tom ohledu sv. Řehoř Veliký: Žádný nemiluje bližního, pakli nechce, aby lepším se stal, pakli žádá a radost má z hříšného života jeho. Jinak nežli mnozí křestané činili již v starém zákoně ti, již hříchů bližních svých nenáviděli, chybující ale od hříchu k Bohu obrátiti se snažili. V jistém ohledu zasluhuje i mezi tyto jmenován býti Ruben, bratr Josefa egyptského, jenž bratřím, smrt Josefa uzavřevším, chybné a hříšné jednání představoval a Josefa osvoboditi hleděl (I. Mojš. 37, 22.), zvláště ale nábožný muž Nathan, který Davida z provinění, jehož se dopustil, káral (II. Král 12, 1—13.)

A ohlédneme-li se v zákoně novém i tu spatříme Jana křtitele, kterak Herodesa, dvořaniny jeho, ano všekeren zástup pospíchající k němu napomínal bratrsky k pokání a šlechetnému životu. Tak činil i sám Pán Ježíš. Neboť pro duše naše, jež blízko byly zahynutí věčného, život svůj dal, aby nás zachoval a my vidouce tu velikou lásku k sobě nechtěli bychom z lásky k němu pro blaho bratří svých slovo ztratiti a ústa k jejich zachování otevřiti? Jakou bychom to měli lásku? Žádnou aniž bychom kráčeli šlepekami učitele svého, kterýž řekl: Co chceš, by se tobě stalo, čiň také bližnímu svému. (Mat. 7, 12) Lásky ale jest zákon, kteráž toto bratrské ponapomenutí nám ukládá. Ale jako všeobecný zákon lásky zavazuje nás k bratrskému káraní, tak i zvláštní rozkaz Pána Ježíše, jakož i sv. apoštolů.

Slyšme především slova Ježíšova, který zřejmě poukazuje nás k povinnosti této.

Neboť dí: Zhřešil-li by proti tobě bratr tvůj, jdi a kárej ho (Mat. 18, 15.) Kdož může říci: Není to povinností mojí. Když sám božský učitel takto k nám mluví. A apoštolé nadšeni sv. Duchem k povinnosti této nás vzbuzují. Vždyť sv. Pavel vyvolená nádoba Boží zřejmě dí: Prosíme vás bratří, napomínejte nepořádných. (I. Thes. 5, 14 Gall. 6, 1.) A sv. Jakub ukládaje povinnost tuto, praví: Bratří, pakli by někdo z vás pobloudil od pravdy a někdo jej obrátil, ať ví, že kdožkoli odvrátí hříšníka od bludné cesty jeho, vysvobodí duši od smrti a přikryje množství hříchů. (Jak. 5, 19, 20.) Ejhle, kř. m., jaká to potěšitelná povinnost! Kdož povinnost bratrského pokárání neobmešká a od hříchu odvrátí hříšníka, netoliko jej uchrání ale i sobě naději odpuštění hříchu a následovně i života vyzíská. Protož i sv. apoštolové co křesťanům svým na srdce kladli, příkladem ukázali. Budíž mně popráno uvést zde jeden příklad, jež nám dějepisec církevní Euseb a sv. Klement Alexand. vypravuje. Sv. Jan jsa biskupem Efezským přijal před vypovězením mládence jakéhos do domu svého, o něhož všecku péči měl a jehož v náboženství vycvičeného odevzdal péči jednoho biskupa. Avšak mládenec ten brzo vstúpené povinnosti zapomněl, společníky zlyými bezprávné cesty nastoupil, až konečně se stal vůdcem bandy loupežnické. Po návratu svém požadoval miláček Boží svěřeného mládence zpět ale neobdržel jej z rukou biskupových, kterýž to smutné musil mu dáti návštěví, že bezbožníkem se stal, vrahem a nyní na horách bydlí, své bezbožné rejdy provozuje. Pohnut bolestnou touto zprávou, bez meškání vydal se na cestu a pospíchal k místu kdež nešťastný pobloudilec sídlil. Přicházeje k vrchu poznamenanému od loupežníků jest zajat. I řekl chycen jsa: To jsem sobě žádal; veďte mne k setníku vašemu. Loupežníci vedou jej k setníku, jenž v brnění svém stál a zajatého očekával. Jak ale se zhrozil, když v něm apoštola sv. Jana poznal a pln studu před ním utíkal. I pospíchá stařeček sv. seč síla stačila a láska jej poháněla a volá: Synu, proč utíkáš před otcem, před starcem nemajícím zbraně? Smiluj se nade mnou, synu! Máš naději života! za tebe sám před Kristem chci účet skládati, ano smrt chci podstoupiti, jakož Pán ji podstoupil Duši svou položím za tvou. Zůstaň státí a věř. Kristus Ježíš mne k tobě

poslal. Již stojí mládenec zrakem k zemi upřeným, odkládá zbraň třesa se na těle a počal hořce plakati. Když dohonil ho Jan sv., padá mu mládenec okolo krku prosí za odpuštění; ale pravici svou schoval; neboť vraždou poskvrněna byla. Tu sv. apoštol sliboval jemu odpuštění, modlil se za něho a opět uvedl jej do společnosti křesťanské.

Tak čiň i ty křesťane a podobně nalezneš spokojenosti a útěchy. Tak také splníš povinnosti, kteréž máš a zasloužíš sobě jména pastýře dobrého. O jaké blaho čeká tě na výsosti, kdež onen nejvyšší pastýř za svého tebe uzná, kdež nejen hlasu jeho uslyšíš, ale viděti jej budeš na věky. Amen.

Na Velký pátek.

Zříš ten průvod nepřehledný, divý?
Hluk ten hrůzný slyšíš a ryk běsný?
Bolný pohled, trpký, věru děsný,
úchvatný tak, dojemný a tklivý!

Ten, Jenž z lásky neskonale k lidu
div za divem k jeho činil spásu,
hle! tu vlečen — ach, po Jeho kráse
ani stopy — bolest zříš jen, bídu. —

Oko Jeho, jež tak vezdy plálo
jasně, zářně — zakaleno zcela,
proudý krve z velebného čela
kanou přes líc, z níž dobro vždy válo. —

Tělo celé — rána vedle rány,
kříž přetěžký Krista k zemi tlačí,
nové stále cestu toky značí
krve, v svatou hlavu trny vklány. —

Tak zohaven na Golgotě stane
posláz Ježíš, král židovský: kati
k zemi na kříž tělo svaté sklátí,
k oběti se vrhnou divě žďané.

Hřeby hrubé v ruce Jeho bijí,
v nohy také — ó pohlede hrůzy!
ryk však vášní zaslepené lázy
hlučnější, čím hřeby hloub' se ryjí. —

A když posláz kříž vyzdvížen k výši,
tu ni konce nechce jásot vzíti —
tak si záště svojí obět zřítí
přáli židé — teď pokojně dýší!

Tři hodiny tupí ještě, haní
krále svého, Jenž se za ně modlí —
avšak tito nevděčníci podlí
v odvetu jen znova vždy Jej raní. —

Již dech smrti duši s tělem dělí —
již nebije srdce božské více —
tu však všeho blednou davu líce,
trně hrůzou, žasem zástup celý.

Zatmíť slunce náhle se, a skály
s' hřmotem děsným pukají, se chvějí —
rovy ruče otevrou se, spějí
mrtví, kde kdys kolébky jich stály. —

I opona chrámová se v díly
půlí, země veškerá se třese —
z retů všech se bázně výkřik nese:
Jistě byl On — Bůh nesmírné síly. —

Prok. Zaletěl.

Velikonoce v Mexiku*).

Napsal Dr. Hanuš Voves.

Jak ve velkých městech „Nového Španělska,“ na př. v Mexiku, Pueble, San Luisu Potosi, Queretaru, Tampiku, Oaxace neb Orizabě, tak v jeho městečkách, podobných oněm, jakými jest Ciudad del Mayz, Tancanhuitz a j., oslavuje se posvátná doba tajuplného velikonočního téhodne i cirkví katoliickou, i věřícími týměž způsobem, jakým se to nyní děje po celé pevnině evropské.

Zcela jinaký jest však průběh četných těch slavností velikonočních, pořádaných na venkově republiky mexikanské, kde vesměs i těm podřízenějším obřadům církevním vtisknut ráz čistě národní.

Ubytujeme se tudíž s blízcími se velikonoce v jedné z oněch mexikanských vsí nebo vesniček, ležících dílem na svahu hor, dílem prostírajících se v půvabných údolích a širých rovinách na březích říček a potoků; uchylme se do jednoho z oněch roz-

*) Viz: Mexico To-Day: a country with a great future, and a glance at the prehistoric remains and antiquities of the Montezumas. By Thomas Unett Brocklehurst. London, 1883.

Mexiko. Landschaftsbilder und Skizzen aus dem Volksleben von C. Sartorius. Darmstadt, 1859.

Reisebriefe aus Mexiko. Von Dr. Eduard Seler. Berlin, 1889.

košných míst venkova s hliněnými domky, tulícími se pod střechami ze širokých, převislých listů palmových, roztroušenými mezi přechetnými zahradami, ukrytými takměř v zeleni a květech obklopujících je jímľů, bananů, citroníků a pomorančů, jichž větve oslňují bělostnými květy neb sklání se ku zemi tíhou zlatožlutých plodů, s oněmi domky, jež obzvláště vynikají čistotou svých denně zametených dvorků. . . .

Zvolme si v dobu tu ku pobytu jednu z oněch výsek, kde vzdušné chaty, ze třtinových prutů zrobené, tisknou se do klínu stromovitých keřů, osypaných nádhernými květy, vydychujícími opojnou vůni, jako bílých „datura,“ zlatých „copa de ora,“ krvorudých „malva,“ kde nade všechny lidské příbytky na mírném návrší vyčnívá úhledný, obilný kostelík. . . .

A míst takových jest celá řada: San Francisco, Tanquian, Atlapexco, Huitznopala, Zoquitlan, Totolapam, Teotitlan del Valle, Macuixochil, S. Juan del Estado, atd.

Ručím za to, že nikdo z těch, kdož svatý týden velikonoční ztrávili v jedné z vesnic svrchu jmenovaných a účastnili se veškerých slavností její obyvatelý pořádaných, nepocítí dlouhé chvíle a trpké nudy. . . .

Několik dnů před květnou nedělí jest viděti již v každé vesnici zřejmý chvat, slyšeti neobyčejný ruch. Všady činí se rozsáhlé přípravy ku nastávajícím svátkům velikonočním, myslí obyvatelů se vzmáhá neobvyklé vzrušení, každý, ať již muž nebo žena, ať jest starým či mladým, má plné ruce té nejrozmanitější práce. Kde kdo z vesničanů mešká mimo domov svůj, necht jest toho již příčina jakákoliv, spěchá v dobu tuto pod rodný svůj krov snaže se, by plný jeho sáček zvonil stříbrem dolarů — neboť ku slavnostem téhodne velikonočního nezbytně jest potřeba peněží se zásobiti, tu nelze jimi šetřiti. Kdo jich nemá neb kdo jimi skrbli, vydán jest ostatním na terč posměchu a řízných vtipů. Ta či ona vesnice pouští se ve pravém slova toho smyslu ve závod s druhou, by tuto předčila uspořádáním, počtem, leskem a velkolepou nádhrou svých slavností. . . .

Konečně rozbřesko se jitro květné neděle! Velikonoční týden již jest na prahu a jím počíná celá řada různých slavností, průvodů, pobožností.

Dlouhé procesí na květnou neděli dopoledne veškerými věřícími obce a okol-

ních míst a samot k této přidělených uspořádané znázorňuje pestrým obrazem slavný vjezd Kristův do bran jerusalémských. Dřevěná soška Pána Ježíše, jemně řezaná, na nízkém oslu sedící a Indiany „San Ramos“ nazvaná, nesena jest na malých nosítkách statnými muži do kostela, u jehož vchodu je očekává kněžstvo a kde jí shromážděným lidem vstříc hřímá jásavé „Hosianna! Hosianna!“ před soškou pak, prvé nežli jest umístěna podél oltáře v kostele, sypou věřící čarovné květy sytých barev, rozestírají svěcené ratolesti palmové. Každý z účastníků snaží se pak z ležících těch snětí palmových aspoň jednu se zmocniti a doma si ji uschovati, neboť tají v sobě zázračnou moc a sílu. Z podobné snítky upletený křížek, připevníme-li jej na dvéře našeho příbytku, chrání prý přede vším zlým a zvláště zabraňuje blesku, by nesjel do chaty a tuto nezapálil.

Po květné neděli! Svátý týden započal. Kostelíky jsou přeplněny, všechny zpovědnice nalézají se ve stavu úplného obležení. A jaké to pestré skupiny lidí, kteří ulehčiti chtějí svědomí svému!

Před kostelem hovoří vespole sluncem ožehlí ranchero, sedláci v bělostných košilích, strakatých kazajkách, přes ramena majíce přehozeny malebně zarape, četnými záhyby to dolů splývající pláště křiklavých barev, na hlavách sombrero se širokými okolkami, bohatě zdobené portami a šňůrami, a řinčící ostruhy na botách; opodál stojí v hloučku po pěti nebo po šesti ženy a dívky se snědými líčky, plnými něžné krásy a lahodných tahů, s nylicíma, hlubokýma očima a těžkými, havraními vlasy, které po zádech ve dlouhých dvou copech splývají. Hlavy mají zahaleny v rebozo, velké, čtyřhrané šátky, o mnoho delší než širší, buď z temného hedvábí nebo modravé vlny zhotovené, skvostnými třásněmi ozdobené, které s nevystihlým půvabem kol šijí otáčejí a pak nazad přes plece přehazují, by částečně tak ještě ukrývaly bohaté copy; v rukou drží malé kytice z nádherných květů bignonii, paullinii, aristolochii, asklepiadei, orchidei, epidendrid a jiných úponkovitých rostlin, by jimi ozdobily oltáře, sochu nebo obraz toho či onoho svatého a svěťce.

U dveří kostela klečí několik černochů kudrnatých vlasů, tlustých rtů a širokých, vyhrnutých nosů. Celé řady rudých Indianů obstupují těsnými kruhy zpovědnice. Muži oděni jsou svým krojem národním, jenž

jest snad jedním z nejjednodušších: krátké široké spodky z bavlniny nebo hnědé kůže jelení, jež obyčejně ani ke kolenům nesaňají a halena ze hrubé tkaniny vlněné, kol boků pasem sepiatá, malý slaměný klobouk a sandaly. Ženy mají na sobě až k nohám splývající vlněné sukně, kol boků široký, různobarevný pás; hoření část těla zahalena jest v huipile, uměle vyšívaný, široký, úplně uzavřený svrchní oděv bez rukávů, jenž má pouze jeden otvor pro hlavu a dva pro ramena. Jejich vlasy jsou buď ovinuty kolem hlavy silným copem, do kterého vpletena jest pestrá stuha, nebo spadají ve dvou, sněžnými květy blumerii ozdobených pletencích, jak uhlí černých a lesknoucích se, po zádech. Ještě velké náušnice a kol silných šijí náhrdelce ze skleněných perel — a úbor indianských žen jest úplný. Kromě toho nosí oboje pohlaví na krku malý růženec, na němž visí škapulíř a silný trn z některého druhu kaktu, zastupující v zemi této dřevěné parátka na zuby. Nedaleko Indianů, podepření o lavice, stojí mesticové pružných postav, světlého pleti, zahnutého nosu, malých, bílých zubů. Stíhlé jich tělo vězí v krátké kamizole z kůže jelení, okrášlené četnými, stříbrnými knoflíky, v dlouhých, soukených spodkách, mnohdy kožemi posíťtých, po jichž stranách jsou rovněž stříbrné, pouze až ke kolenům zapnuté knoflíky; hedbávný šátek jest kol krku, kde límeček bohatě vyšívaný košile jest široce rozevřen, ovinut, přes bedra visí nedbale přehozená manga, jednobarevný plášť se zlatými nebo stříbrnými třásněmi a kol boků otočen jest tří až čtyřkráte pestrý, hedbávný pás, banda. Konečně u stupňů oltáře pohříženi jsou v modlitby arabskou fyziognomií, ne příliš plným obličejem barvy a rysů znavených, s temnými, živými očima, jemnými ústy a černým, hustým vlasem a vousem ostře vyznačení Kreolové. Jsou po většině po evropsku oblečení, pouze někteří z nich mají kdysi typicky okrouhlou kamizolu, přes níž jest přehozen spanělský, sametem olemovaný, soukený plášť. Za nimi, sedíce v lavicích, naklánějí se nad modlitkami knížkami jich manželky a dcery v černém přístroji pařížského střihu, na ramenou skvostné mantilly se širokými, drahocoennými krajkami.

V kostelích, které věřící plní od časného jitra až do pozdního večera, panuje nesnesitelné vedro a pravá žádava. Není jediného katolíka v Mexiku, jenž by o ve-

likonoční dobu se nesnažil přesně dle předpisů církevních se řídit.

Aby pak nálada duševní všech obyvatelů odpovídala truchlivému významu prvních dnů velikonočního téhodne, aby myslí vesničanů nejen rmutné upomínky se zmocnily, ale aby také v jich srdce vloudil se tajemný bol a později aby jejich hrud' opanovalo mocné, slavnostní vzrušení o to jest zvláštním způsobem postaráno. Časů z rána a pozdě na večer {zavznívá totiž po vesnici prapodivná, ponurá hudba na rákosové píšťalce vyluzuje zjednaný píštěc táhlé, žalobné zvuky do tří tonů, jež pak jiný provází temnými, jednotvárnými údery na malý buben indianský. Při truchlivých těchto zvucích vkrádá se pozvolna do srdcí posluchačů teskný bol, jakoby předtucha smrti... A k čemu zavdala podnět plačtivými tony třtinová píšťala a melancholický bubínek, to utvrzuje chirimia, prazvláštní to hudební nástroj, jehož lkavé výkřiky, tklivé modulace a snivé trilky vnikají až do nejtajnějších záhybů srdcí lidských, loudí slzy do očí, budí v prsou lítost, v myslech trud a tichý žal... Účinek takovéto chirimie bývá prý povždy neomylný. Avšak což jest chirimia? Dutá, osm až deset stop dlouhá tyč, na jednom konci velkým, dřevěným nadústím opatřená, na druhém konci se lasturovitě rozšiřující — toť chirimia. Nejpozoruhodnější vlastností tohoto nástroje bez otvorů a klapce jest, že z něho lze vylouditi ony nářikavé tony pouze vtahováním dechu do sebe... A mezitím dostupuje ruch, chvat a netrpělivost vesničanů svého vrcholku. Obydlí uvádějí se do nejvzornějšího pořádku, stropy a stěny se smýčejí, na obrazech a nábytku nesmí býti ani prášku. Vše se třpytí v lesku svátečním. Každá ulice jest čistě zametena, vyvýšeniny na chodnicích se odstraňují, prohlubně se vyplňují. (Pokračování.)

Boh. Balbín o sv. Janu Nepom.

Přeložil Jos. Nedvidek.

(Pokrač.)

Hlava IV. Než k zázrakům přikročíme, jest nám předeslati obecně, že ač pamět sv. Jana ani mešní obětí, ani hodinkami církevními se neoslavuje (což bez rozhodnutí sv. stolice diti se nesmí): tož přece všecko ostatní, čímž světců jména se po-

svěcují, na hrobě světcově se děje: kdokoli tudíž uctít přichází svatých patronů českých, Víta, Václava, Sigmunda, Vojtěcha a jejich svatých těl čili ostatků, a činívají tak páni a šlechtici, kněží, preláti, kanovníci, řeholníci a vzácné paní, slovem: prostí i vznešení přicházejí, ale hrobu sv. Jana nikdy nepomenou; tam na kolenou se modlivají, prosby k němu vylévají, jej za pomoc vzývají. Nad hrobem pověšena jest deska s „modlitbou ku sv. Janu Nepomuckému“ (tak jest titul její) v jazyce latinském, českém a německém; modlitbu tu lid říkati zvykl. Také tu a tam vosková světla jsou zavěšena a různé dary i obraz sv. Jana načrtnut a hrob sám dvojitě mříží železnou ohrazen a plíšky, na nichž čte se jméno sv. Jana, k němuž přidáno „mučenníka a svatého“. Také lampa hořící před hrobem sv. Jana, jakož veliké voskovice štědrost zbožných lidí téměř denně rozžihá; některé ty voskovice velikostí svou rovnají se lidskému tělu; ty když shoří, jiné štědře znova se dávají zvláště od těch, kteří na hrobu sv. Jana nějakého daru nebeského dosáhli.

Nejjasnější arcivévoda rakouský Leopold světci našemu dal postaviti svícen, a na něm kovový obraz sv. Jana s ostatními patrony zemskými dal shotoviti. Králové a knížata naši sv. Jana otívali: Císař Ferdinand I., kdykoli do metropolitního chrámu pražského vešel, vždy klekalna hrobě sv. Jana. Též tak zmiňují se o císařích Ferdinandu II. a III., z nichž tento často s kardinálem arcibiskupem Arnoštem Harrachem na hovorech býval, kterak by se veřejná pocta sv. Janu měla upravit a kterak by o jeho svatořečení mělo postaráno býti; než z počátku války, posléze smrt zamýšlené dílo to přetrhla.

Kolují také obrázky svatého muže kovové, na nichž Jan svatým se nazývá a kolem hlavy zář svatosti mu se rozlévá. Aniž pak všechny počty nové jsou, anobrž již od samé smrti vždy ode všech sv. Janu vzdávány jsou.

V metropolitním kostele pražském jest jakýsi oltář chován v sacrariu; nad oltářem, jakož bývá, po zdi jsou namalovány podobysvatých patronů českých; malba sama (jakož svědčí číslice tam připojené) sto osmdesát let a starší jsou; mezi těmi obrazy Jan Nepomucký stojí palmu v rukou drží, hlavu paprsky maje ozářenou; abys pak nepochyboval, koho umělec maloval a kanovníci namalovati dali, připojen jest pís-

meny řezanými nápis rukou prastarou: Sv. Jan Nepomucký. Několik kroků od hrobu sv. Jana v kostele pražském jest kaple, v níž pod mramorem povýšeným pohřben odpočívá Jan z Vlašimě, arcibiskup pražský; na oltáři této kaple mši svatou sloužívali kněží; oltář sám zasvěcen, jak nápis vlastní rukou Kašpara Ansenia, theologie doktora a kostela metropolitního děkana zní: Roku 1621. dne 16. července skrze Nejjasnějšího a Nejdůstojnějšího Pána Pana Jana toho jména třetího arcibiskupa pražského posvěcen jest oltář v kapli na blízku hrobu sv. Jana z Nepomuku, vyznavače, ku cti Navštívení Nejbl. Panuy Marie a sv. Panen a mučenic, Lucie a Otilie, i sv. Klimenta papeže a mučeníka a sv. Jana Nepomuckého. V něm jsou uzavřeny ony ostatky atd. Tuto desku Anseniovu od něho psanou doručil mi nedávno nejdůst. Pán Tomáš Pešina z Čechorodu, metropolitního kostela pražského děkan, arcidieceze official atd., muž úřadem a jinými zásluhami slovutný.

Ale i našich spisovatelů hodnověrnost svědčí svatosti sv. Jana mučeníka; tak Dubravius, biskup olomucký, Hájek, kostela probošt a mnozí jiní. Simon Fagellus kollegiálního kostela u všech svatých na hradě pražské děkan, jenž před sto a několika léty o svatých patronech českých hymny složil a šířil, také píseň k svatému Janu Nepomuckému složil a to veršem na onen čas nikoli nesličeným. Jiří Bertold Pontanus Pontanus, probošt metropolitního kostela ve svém spise „Bohemia pia“ (Čechy pobožné) Jana Nepomuckého jmenuje mučeníkem blahoslaveným. Tak jmenují i jiní spisovatelé předešlých století i naši, jako na př. ctihodný otec Albert Chanovský z tovaryšstva Ježíšova a Jiří Ferus téhož tovaryšstva a mnozí jiní.

Již jsem vypravoval, že sv. Jan Nepomucký v Čechách se narodil; z domu toho, kde se sv. Jan narodil, měšťané zbožní kapličku ke cti sv. Jana hned po smrti jeho vystavěli; staré paměti dí, že v tom domě nikdo neměl pokoje anobř spáti nemoha vždy nucen byl odejít, dokud domek v kapli proměněn nebyl.

Za naší paměti Nejjasnější Pán František ze Šternberka, pán Nepomuku, na podnět cti. pána Jiřího Fera z tovaryšstva Ježíšova, kapli onu věkem sešlou dal strhnouti a nový a to skvostný chrám ku cti sv. Jana Nepomuckého velkým nákladem postavil. Chrám ten Arnošt arcibiskup

pražský a kardinál sám nemocen jsa nemoha, posvětití dal jiným. Na hlavním oltáři toho chrámu patřiti jest obraz sv. Jana ozářený a velice ctěný. Z příčin nového chrámu napsal roku 1641. cti. otec Jiří Ferus knihu, již nadepsal: „Pohrobní zpráva o sv. Janu Nepomuckém.“ V knize té, jež má skvostné obrázky, a to prací nejslavnějšího malíře Karla Škréty, vypsál život a smrt sv. Jana v kratinkých statích trojím jazykem, latinským, českým a německým.

Do kostela sv. Jana v Nepomuku podnes četné přicházejí průvody; faráři v určitém dni zdáli mnoha mil přivádějí své osadníky, což se děje již od nepaměti. Nečtou se ovšem mše svaté o sv. Janu nýbrž o Nejsv. Trojici, ale kázání konáno bývá k lidu o vzácných cnostech sv. Jana. Kolem oltáře viděti jest mnohé dary, jimiž rozliční lidé vyznávají, že na přímluvu sv. Jana došli milosti s nebes. Tak jest zkušeno, že po prvním nebo druhém průvodu do kostela sv. Jana sesýlán bývá s nebe déšť, jestliže sucho moří pole onoho kraje. Také v kraji onom prastará píseň o sv. Janu se zpívá od lidu venkovského; písní tou poroučejí se v ochranu sv. Jana dobytek své potahy a všecko zboží, a docházejí tak pomoci. Za moru jenž v Čechách r. 1649. zuřil, kdokoli v ochranu sv. Jana se poručil, vyvázl z nebezpečství.

V Praze také hrob sv. Jana, jak již řečeno, u veliké jest úctě; ačkoli pak nezkoušení a příliš bojácní a opatrní potlačiti se snažili vřesku účtu Svatojanskou, národ nedal se odvrátiti od vytrvalé pouty a spravedlivé. O takové prastaré úctě svatých vyjádřil se muž v životopisech světců vellesbhlý a pilný Gottfried Henschenius takto: Papež Urban VIII. nechtěl aby mařena byla účta svatých, jež trvá již po celé století, anobř konej se nepřetržitě dále.“

Již tedy, účtu Svatojanskou od nepaměti dokázavše, přikročíme nyní k zázrakům a dobrodiním, jež se skrze něho daly u hrobu jeho, z čehož ozřejmí, proč národ český tolik sv. Jana ctí.

Hlava VII. Tolik a taková prostřednictvím sv. Jana dobrodiní s nebe že dána byla, staré paměti vypravují, a z nich zaznamenaných předkův naši knihu pořídili, jež v klenotnici kostela pražského se chovala. Knihu tu cituje Wolfgang Chanovský z Dlouhé Vsi, kostela metropolitního kanovník, muž vynikající, jenž roku 1583.

umíraje si vyžádal, aby nedaleko hrobu sv. Jana pohřben byl. Týž muž píše, že sv. Jan Nepomucký v oné knize nazýván jest divotvorem (Thaumaturgem) Čech, neboť prý slepec na hrobě jeho zraku nabyl zase, a že jiní tam pomocí jeho účastni byli, jiní blízcí smrti, ano sami k smrti odsouzení na přímluvu sv. Jana smrti vyvázli; pak přidává, že všeho nepopisuje, když kniha sama jest po ruce. Než bohužel za kacířstva u nás panujícího kniha odcizena jest a pak naprosto ztracena.

Jest pak zvláště podivuhodno, ale všem Pražanům známo, že kdokoli na hrob sv. Jana šlápnul z neuctivosti, téhož dne zažil a došel nějaké potupy, ať dělal, co dělal, což můžeme stvrditi bezpečnými svědectvími z doby naší i minulé. Tak r. 1588, když Radzivil kníže poselství jakés jménem královým a státu polského u císaře Rudolfa konal přibyl do Prahy vznešený pán Křištof Sluska, palatin lužický; pán ten zašel si do metropolitního kostela pražského; vše si prohlédnuv také k hrobu sv. Jana přistoupil. Průvodce palatina vypravuje: „Podivný jest hrob tento, kdokoli šlápnul na hrob ten, téhož dne trestu neušel“. Smál se palatin, jak za to měl, lehkověrnosti kněžské, a ihned nobou na hrob vstoupil. A hle, ihned jakoby ránu do čela pocítil a že se mu myšlenky matou, seznal; v té pomatenosti z kostela vyšel. Sluhové (a mocný ten pán obklopen zbrojnoši mnohými) přivedli koně a povoz. Nejprve žádá koně; kůň se postaví, ale pán sám jakoby mocí neznámou poháněn, s pravé strany na kůň vypnouti se snaží; vypne se a sedne na kůň; ale kůň ani slovem ani ostruhou jsa popoháněn nechce s místa. Palatin slézá s koně a sedá do vozu; ale vozatajové nemohou s místa, dělej co dělej. Vysmál se palatinovi císař, z okna hradu se dívaje a všechn dvůr jeho; a palatin konečně volky nevolky pěšky cupal hanbou všecek zničen do hostince svého. (Pokračování.)

U kříže pod lipkami.

Jest krásné nedělní odpoledne času letního. Slunečko z modravé nebes báně hřeje, ptáčekové mile prospěvující hlásají chválu svému Stvořiteli, pestří motýlci poleťují modravým vzduchem; vše se raduje, vše plesá. Všichni tvorové vyhledávají chladu

před palčivými paprsky slunečními, ba i ten nejdokonalejší z nich, člověk, nerad opouští milý stín. Jakási blahá netečnost opanovala vše.

Tamo v dáli na silnici zdvihá se prach: což pak to asi znamená? Aby v počasi tak příznivém v den Páně někdo úrodu s polí voziti chtěl, zdá se býti nemožno. Vždyť sousedé všichni shromáždění byli pod lipkami, dilem sedíce dilem ležíce hověli si v příjemném ohlady. I hádali všelijak, či by asi ten povoz byl. Čím dál tím více přibližoval se povoz k vesničce; již bylo lze rozeznati dvě mohutných siváků, již táhli skvostný kočár. Zvědavost vesničanů vzrůstala každým okamžikem. Povoz dojel do vesničky; tu teprv opustili vesničané puzení zvědavostí stín lip a postoupili blíže k silnici, aby poznati mohli, kdo to přijíždí. V kočáře seděl vážný muž bledých poněkud líc, černých kadeří a vousů. Dle erbu na povoze dalo se souditi, že to nějaký šlechtic, to poznali i vesničané. Když dojel povoz blíže k místu, odkud vedla cestička žlutavým pískem posypaná ku kříži pod košatými lipami stojícímu, zastavil se náhle, a muž onen vystoupil z něho a kráčel ku kříži nesa skvostný věnec. Když přišel ku kříži, padl na kolena a dlouho — dlouho vroucně se modlil, horoucně upíraje oči na kříž. Ostatní vesničané v němém úžasu stáli kolem něho; nikdo nerušil posvátného ticha, jenom tichý šelest lip, bzukot tisíců včelek a veselý zpěv ptactva; i zdálo se, jakoby nebeský mír snesl se na krajinu celou. Pomodliv se vstal muž onen dosud tak tajemný a vzav věnec, zavěsil ho vlastnoručně na kříž, kolem něhož se zatím celá vesnička byla shromáždila. Po té zdálo se, jakoby i ten veselý život tam na hoře na kvetoucích lipách byl umkl — ticho hrobové zavládlo po celé krajině. Tu teprve promluvil muž k lidu, jenž ho byl obstopil:

Prátelé moji!

Divíte se asi náhlému příjezdu muže Vám snad neznámého, tážete se asi, co mne vedlo k tomuto posvátnému znamení božského Trpitele. Zvědavostí Vás naplňuje modlitba má, nuže! chci Vám objasniti, chci Vám příčinu vyjeviti, chci Vám i jméno a stav svůj ohlásiti. Co mne k tomuto místu vede, jest jednak láska k tomuto sv. kříži, jednak i slib, jež jsem byl Bohu Všemohoucímu učinil.

Byl jsem malým sirotkem, na něhož se snad nikdo z Vás pamatovati již ne-

bude." Odkázán toliko na milost Boží a lidí dobrých, protloukal jsem se bídě v prvních letech mládí svého; býval jsem já tím vašim chudobným maličkým pastevcem až do 10. roku. Od té doby, kdy moji rodiče, jak se málo pamatují, zde pod tímto křížem na choleru zemřeli, bývalo mi toto místo domovinou; zde cítil jsem se úplně šťastným, zapomínal jsem často na příkoří mi činěné; zde sdílel jsem s božským Trpítelem v dětinné prostotě všechny radosti i utrpení svá. To místo přirostlo mi k srdci — a nyní po letech, kdy popřál mi Bůh milosti, že domohl jsem se postavení vysokého, nyní přicházím, abych Jemu veřejně dík vzdal. Když jsem před 30 lety zde plačky se loučil s tímto sv. křížem, s touto dědinou, s těmi okolními háji, abych do města na studie šel, jak jsem si umínil, nepomyslel jsem, že domohu se jednou takového postavení. Po celou dobu studií sám na sebe jsa odkázán, žil jsem z dobročinnosti lidí, kteří s chudým studentem útrpnost měli a mne podporovali. Bůh jim ještě odplatí za to hojně v nebesích. Jsem nyní povýšen za svoje zásluhy, jakých jsem si získal opravou zákonů, do stavu šlechtického, a poněvadž jsem šetrností svou dostatečného jmění nabyl, chci nyní splnit slib svůj, že totiž vystavím kostel na tomto místě. Jméni to získal jsem pomocí Boží, pročez chci ho také k účtě Boží obrátiti. Nyní zbývá mi toliko, abych Vás poprosil, byste mne za spoluobčana přijali. Chci zde strávití stáří své, zde umřítí a v chrámu P. novém pochován býti!"

Celé shromáždění propuklo při tom v usedavý pláč a slíbilo šlechtici, že přijímá jej s vděčností do obce své a že dnešní den dlouho zůstane zapsán ohnivým písmem v srdcích jejich. — Po kratičké době položen byl základní kámen k novému chrámu P. v malé vesničce právě na tom místě, kde stával kříž pod lípkami. Lípky ovšem vzaly za své a nemohou více stínem svým oblažovati lidi-vesničany, za to ale Bůh v kostelíčku stínem velebnosti a moci své blaží vesničany a chrání je před věčným zahynutím. — I my utíkejme se v nebezpečí i úzkostech, v radosti i veselí ku sv. kříži a buďme ubezpečeni, že dostane se nám posily a pomoci. Pak bohdá naplní se přísloví: „V kříži naše spása“.

Ant. P. Kaplan.

Ratajský rychtář.

Obrazek ze skutečného života venkovského.

Nakreslil *Jos. L. Melena.*

Nedaleko staroslavné Bechyně leží úhledná vesnice s kostelem, farou, školou a panským dvorem v krásném údolí, vroubeném zelenými háji, jménem Rataje.

Již tomu dráhně let, co žil tam Jan Pekárek, rychtář velmi hodný, jehož předkové všichni, pokud paměť lidí sahala, pověstí nejlepší slyňuli a obyčejně k hodnosti rychtářské vyvoleni byli.

V Ratajích za rychtáře Pekárka, jak říkali, nebylo ani žádné bídy. Pozemky obecní patřily bohatým i chudým a kdo z chudých byl práce neschopen, nechodil obtěžovat lidi v okolí, nýbrž v dědině u sousedů „na okolek“ živěn byl.

Kdykoli se sousedé na rychtáře sešli, vždy jim rychtář na srdce kladl, aby zachovali čest a chválu Rataj, varující se sporův se sousedy okolních obcí, s nimiž jim bylo hraničiti.

Celá obec ctíla svého rychtáře velmi moudrého; ale v jedné věci mu měli lidé přece za zlé. Říkávala se, že žádný člověk na světě všem se nezachová a tak tomu bylo i u Pekárka.

„Považte jenom,“ říkali, „na třetí rok již je rychtářem a ještě se neoženil!“

Pekárek hospodařil totiž se svou matkou, poněvadž mu otec záhy zemřel. Matka nechtěla otčima přivéstí svému synu do domu a syn rovněž bál se, když dospěl v léta, kdy ženiti se mohl, říci jenom před matkou, že by si přál, aby poměry v domácnosti se změnily.

Tímto způsobem oplatil plnou měrou matce své dluh synovské lásky za lásku mateřskou a tak bylo radost podívatí se do hospodářství Pekárkových.

Z úštěpků a výsměchu hlavně těch, kteří by byli rádi dcery své na statek tento vydali, si nic nedělal, když ho zlobili „staromládenectvím,“ poněvadž v letech pokročilých ještě nebyl a odvetu dal na každý útok tak pádnou, že se žádný úsměškář po marném pokusu zlobiti jej neodvážil.

Bylo to ku konci června roku 1820, když kolem Rataj na lukách sekáči jen jen se hemžili, tak že z daleka vyhlížely luhy, jako nějaké mraveniště.

Snad nebylo ani jediné chaty v celé dědině, z níž by nějaký dělník se zde

nenalezal. Pekárek s čeledínem i podruhy svými seklí pilně a kosa jen jen zvonily.

Soused Jirota by byl rád s Pekárkem mluvil, že měl dcerašku na vdání, ale nechtěje si jej pohněvati, navedl chalupníka Karpíška, aby mu nějakým šetrným způsobem pocítiti dal nevoli sousedstva, že se dosud nežení.

Karpíšek do Prahy, jak říkali, pro rozum jezdit nemusel. Když se setkali „v řadech“, zastavil se a oslovil Pekárka: „Prosím tě, rychtáři, pověz mi, kolikrát se tu na senoseči ještě uvidíme, než tě budu moci nazváti „pantátou“ rychtářem? Každý rychtář kolem do kola jest ženat a my bychom se takovým také rádi honosili.“

Rychtář se zastavil a brousil kosu. Sousedé kolem do kola byli zvědaví, jak asi Karpíška „sebere.“

V tom ze hvozdu ode hradu Dobronického vystoupili čtyři lidé svátečného odění, dva mužští a dvě ženské. Žluté poctivice, modré kabáty a zelené vesty, kterými odění byli mužští, pestrý obrázek činily s vyšívánými plenami, zelenými šerkami se širokými pentlemi a červenými punčochami žen, z nichž jedna na rukou nesla zabalené robátko v peřince přehozené bohatě vyšívanou plenou.

Všichni se obrátili v tu stranu a Pekárek řekl:

„Karpíšku, tamhle vidíš mou nevěstu, nesou-li děvče; patrně jdou ke křtu. Při oddavkách budeš tlampačem.“

Poslední slova rozesmála všecky sousedy na lukách.

Mezitím se malebný obrázek otce, kmotrův a babičky s dětátkem přiblížil. I poznali všichni otce Lužnického a kmotry Radášovy z Dobronic.

Po obvyklém křesťanském obapolném pozdravu volal rychtář na babičku: „Hanoušková, nesete děvčátko, nebo chlapečka?“

„Děvče jako lusk,“ odsekla bába; „škoda že jí není tisíc neděl, to by byla pro vás rychtáři „ňáká“ nevěsta!“

„Inu, až bude tahle holka nevěstou, teprv se budu ženiti — a že Lužnických rod s našim vždycky za dobré býval, snad mi jí pantáta neodepře,“ dí na to rychtář.

„Dej Pán Bůh, aby se splnilo, co žertem míníte,“ pravil Lužnický.

Když přešli, sekáči dali se chutě do práce, jenom Karpíška to mrzelo, že na to „tlampačstý“ neodtrumfl.

* * *

Uplynulo od té doby šestnáct let a u Pekárků žádná změna; všeobecně se myslelo, že se rychtář již ženiti nebude. Ale kdo tak myslel, přepočítali se.

O nanebevzetí P. Marie r. 1836. bylo v Bechyni tolik lidí, že klášterní kostel Rodičky Boží poutníky do svých prostorů sotva pojal; jest to hlavní pouť tamního kostela velebných otců Františkánů a poutníků bývá zde hojnost, kteří zde sv. svátosti přijímají. Letos bylo zvláště pěkné počasí a tak z blízka i z dále přišli otitelé blahosl. Panny Marie, aby účastnými se stali odpustků plnomocných, kterými sv. Otec nadal tuto svatyni o této pouti.

Rychtář Pekárek vykonav svou pobožnost, krácel z kláštera úzkou uličkou na náměstí.

Všiml si jedné dívky, jejíž tvář mu byla povědomá; byla v klášteře u stolu Páně a klečela vedle něho. Pamatoval si, jak nábožně ruce sepjala, s jakou pokorou Tělo Páně přijímala a to se mu při tak mladé dívce velmi líbilo.

Již zahybala kolem rohu a náhle se zastavila u žebráka slepce a tak rychle mu almužnu poskytla a nenápadně, že jenom pátravé oko toho postřehnouti mohlo.

Rychtář si toho všiml.

V tom jde proti Dobronický Radáš a dívka chvatným krokem spěchá, žene se mu po ruce a uctivě ji líbá.

Pekárek k nim přichází a Radáš jej vítá od slova Božího. Rychtář se zastavil a podal ruku Radášovi.

„Bylas u správy Boží?“ táže se Radáš dívky. „Ano,“ odvětila a zapýřivši se jako plachá laňka odběhla a zmizela v zástupu.

„To jsem sám svědkem, že byla u správy Boží,“ dí rychtář; „ale pantáto, vy nemáte žádné dcery, pokud vím — a že se jí takto tážete, myslím, že to vaše příbuzná.“

„I já jsem jí kmotrem a otázkou touhle konám jen svou povinnost. Jest to Kačenka Lužnických; hodná holka; dělá mi jako kmotru čest, není-li pravda?“

„Pozoruji, že má dobré srdce a co hlavního, že jest nábožna, což u tak mladých dívek řídkým bývá úkazem,“ dí rychtář.

„Dej Pán Bůh, aby se nezměnila,“ míní Radáš; „kdo si ji vezme, bude šťastným.“

Rozešli se.

Pekárek se zamyslel. Vzpomněl si na výjev před šestnácti lety na oné louce.

„Snad Bůh dá, že bude skutečně, co jsem tehdy položertem vyslovil. Děj se vůle Jeho.“

Těmi myšlenkami zadumán ubíral se ku své dobré máteri, aby jí dnešní příhodu i to, co se před 16 lety na lonce událo, vypravoval.

Matka radostí zaplesala, že syn tak hodnou nevěstu zvoliti chce a netajila se tím, že o děvčeti nejlepší koluje pověst.

Rychtář se mohl ženiti hned — ale pro mládí dívky umínil si, že ještě aspoň dvě nebo tři leta počká. Ale neříkali o tom ani on ani matka nikomu slova.

Od té doby všimali si rychtář Kačenky Lužnických a rád o ní mluvil anižby lidem úmyslu svého vyjevil.

Dívky nebylo tajno, že oko rychtářovo na ní se zálibou často spočívá. Ctila ho jako spořádaného souseda a že byl nábožným, v srdci svém chovala vroucí přání takového manžela někdy míti. Ba kdyby o její ruku požádal, nezamítla by jí vzdor vyššímu stáří, v jakém již se rychtář nalezal, nýbrž jej by nejraději za chotě svého zvolila.

O tom však věděl jenom Vševědoucí a ona. Mladistvá mysl její nespočívala na marnostech světa, ale ve ctnostech největší měla zálibu.

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Slavná installace nově jmenovaných kanovníků metropolitní kapitoly u sv. Víta v Praze, vdp. Antonína Wohlmanna a vdp. Dra Jana Křt. Marka, koná se druhou nedělí velikonoční dne 1. května t. r.

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Za člena zakládajícího přistoupil vdp. Jan Ev. Drozd, c. k. professor a starosta záložny sv.-Václavské v Praze. Dlužno tu připomenouti, že vdp. prof. Drozd přináleží k nejobětavějším podporovatelům spolku tohoto, neboť nejen že jakožto starosta záložny sv.-Václavské horlivě za to se přimlouvá, aby každé žádosti družstva v plné míře bylo vyhověno, ale i sám při každé příležitosti dosti značným příspěvkem jemu napomáhá; poslední dobou pak, nehledě k dřívějším darům, věnoval spolku najednou 100 zl. Výbor spolku uznává neobyčejnou obětavost vdp. professora Drozda ke spolku a vida v tomto značném příspěvku pana professora Drozda netoliko hmotnou ale i morální podporu, ježto bydle v domě, kde

sídlí družstvo a častěji navštěvuje místnosti spolkové, osvědčuje tím úplnou spokojenost s činností spolku, usnesl se podati vdp. prof. J. Drozdovi písemné poděkování, v němž vylíčil vše, co vdp. professor pro spolek učinil. Tuto adresu podepsali všichni členové výboru a doručili ji v těchto dnech vdp. prof. Drozdovi, který nad touto vděčností členů spolku byl velice potěšen a slíbil, že spolek i na dále ze všech sil bude podporovati.

— **První valná hromada spolku „Josefeum.“** Není tomu dávno, co v naší zlaté Praze, kde hojnost spolků všelikých den ode dne vzrůstá, povstal opět nový spolek, jenž obral si za úkol, veden jsa velikou zkušeností, jak bývá mnohdy ubohý služebný a dělnický lid rozmanitými nesvědčitými soukromými ústavy vyssáván, aby právě lidu tomu zjednan byl snadnější a lacinější způsob, jak obdržeti službu. Ač spolek teprve v plénkách jest, přece již se jeví, jak důležitou byla potřeba jeho. Podáváme veřejnosti prvou zprávu o prvé valné hromadě, která konala se dne 25. března t. r. v místnostech „Katolické Besedy.“ Schůze účastnili se netoliko skuteční členové, kteří opravdu s obětavostí velikou, nelekajíce se překážek nižádných, vše vynaložili, aby známost spolku tak potřebného pro duševní i tělesné potřeby lidu služebného a veřejnost vyšla, ale i valný počet hostů se sešel. Okolo 5. h. odpo. zahájil schůzi předseda p. dr. Kühn krátkými slovy, vylíčil dosavadní činnost spolku a spolu vyložil, jak velikých dostává se výhod jak zaměstnavatelům tak i služebnictvu. Na to oznámil jednatel spolku dp. P. Stejskal shromážděným činnost spolku za minulý právě rok. Nový spolek čítá 8 členů zakládajících s obnosem 40 zl., 47 členů přispívajících po 1 zl., činných 85 s příspěvkem 50 kr. Na to povstav, ujal se slova dp. P. Půst, kaplan u sv. Haštala v Praze, a krátce vyložil shromážděným, jak s ne nepatrnými nesnázemi bylo spolku v počátcích zápasiti a porovnával činnost spolku toho se spolky jinými rázu světského, které bohužel prodchnuty jsou socialismem nejhoršího zrna, načež poukázal na podobný spolek vídeňský, který za okolností daleko lepších byl zbudován a ukázal se blahodárným i pro služebnictvo i pro zaměstnavatele. Řeč odměněna byla hlučným potleskem. Volby, které hned na to se vykonaly, skončeny byly s následujícím výsledkem: Zvoleni: dr. Kühn, předsedou; řed. Rubricius, místopředsedou; dr. Vondruška, účetním; dp. P. Půst, prvním zapisovatelem; dp. P. Václ. Stejskal, jednatel; p. Kubánek, druhým zapisovatelem a p. Tengler, pokladníkem. Ostatní členové správní rady jsou pp.: Zbírál a

Novák. Do výboru zvoleno ještě dále 8 pánů členů a 8 jich jmenováno správní radou. Místností spolkové jsou v Praze „u Šturmů,“ čís. 423—I., kam buďtež zaslány všechny dotazy a kam ať se každý o bližší instrukci obrátí. Josefeum jest spolek v pravdě křesťanský, zbudovaný jen na základě lásky k bližnímu; protož odporučujeme jej ze sráce všem P. T. pánům mistrům, kteří dělníky spolehlivé hledají, jakož i pp. službodarcům, kteří řádné služebnictvo hledají.

— **Sv. sbor de propaganda fide** předsal otázky, jež písemně zodpovídati jest každému biskupu, kdykoliv sv. limina navštíví, pročež při této příležitosti je čtenářům v známost uvádíme: (Dokonč.)

40. An in communi vivant, et cum regulari observantia, vel habitent soli, et domibus privatis cum saecularibus: et praecipue cum mulieribus?

41. In quo habitu incedant?

42. An admittant ad habitum, et professionem sui Ordinis indigenas, et qua auctoritate?

43. An regulares habeant facultates speciales: et an eas exhibeant Episcopo, antequam exerceant?

44. In quibus debeant ab Episcopis?

45. Quibus mediis sustententur: an aliquid pro Sacramentorum administratione percipiant, et quae sit illorum fama?

46. An, et in quibus utile opus praestent pro salute animarum, et pro incremento Religionis?

47. An sit aliquis Monialium Conventus: cuius Instituti; qua auctoritate fundatus; et cuius curae et ministerio subsit?

48. An ibidem observetur vita communis, et an Mniales obstringantur votis solemnibus Paupertatis, Castitatis, Obedientiae, et Clausura?

49. An sint in Dioecesi piae aliquae Fundationes seu Legata Pia?

50. An redditus pro huiusmodi Legatis rite administrantur et Canones ea de re servantur.

51. Enumerentur omnes abusus, qui forte irrepserunt etiam inter catholicos, sive circa fidem, et ritus, sive circa mores, vel administrationem Sacramentorum, divini verbi praedicationem, et cuiusque alterius generis sint.

52. Exprimantur principales causae huiusmodi abusus, et quomodo possint eradicari.

53. Num matrimonia rite contrahantur?

54. An a viginti circiter annis status Fidei Catholicae augeatur, vel potius decrescat: et qua de causa?

55. Tandem attende perpendat spirituales christianitatis illius necessitates: eas distincte

referat; mediaque proponat idonea ad praeteritos errores evellendos, ad maiorem religionis profectum inducendum.

Literární oznamovatel.

— „Nový dvorní vlak Jeho Veličenstva.“ Před nedávnem svěřeno bylo provedení dvorního vlaku Jeho Vel. firmě Fr. Ringhoffer na Smíchově, na jehož výzdobě pracovali naši umělci, jakož vůbec téměř veškeré práce řemeslné na něm provedeny jsou silami domácími. „Zlatá Praha“ nyní četrnými vyobrazeními seznamuje čtenáře blíže s tímto mistrovským a nádherným dílem. Ve vydaném právě 20. čísle přináší vyobrazení „pracovny J. V.“ vyobrazení „jidelny a salonu pro kuřáky“ a vyobrazení „salonu pro dvorní družinu.“ Z jídelny, která jest nejprostrannější a nejuádhebnější síní vlaku, podává „Zlatá Praha“ reprodukce tři maleb nástropních; pak různé práce řezbářské, architektonickou výzdobu síně nad jiné charakterisující. Malby tyto výtečně provedl náš umělec František Ženíšek a řezby z velké části provedl prof. Josef Kastner. Architektonické vyzdobení všech vagonů navrhl architekt prof. Jiří Stibral.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jan *Rajmann*, far. Lišanský, 7. dubna 1892, (nar. 30. prosince 1819, vysv. 30. července 1843).

Vyznamenání jsou:

vys. důst. pán Dr. Frant. *Hrádek*, k. a. gen. vikář, byl od Jeho Svatości papeže Lva XIII. vyznamenán hodností Apoštolského Prototypa ad instar participantium;

vdp. Dr. Ant. *Reinwart*, prof. past. bohosloví na něm. bohosl. fakultě a kanovník kapitoly u Všechn Svätých v Praze, jmenován proboštem téže kapitoly;

vdp. Antonín *Wohlmann*, prof. náboženství na c. k. real. a vyšším gymnasiu v Praze, a

vdp. Dr. Jan Křt. *Marek*, prof. náboženství na c. k. gymnasiu v Slaném, jmenování kanovníky metrop. kapitoly u sv. Víta v Praze;

vdp. Dr. Augustin *Rohling*, prof. řeči semitských na c. k. německé fakultě bohoslovecké v Praze, jmenován kanovníkem kollegiální kapitoly u Všechn Svätých v Praze;

Monsig. Ferd. *Lehner*, kapl. v Karlíně, jmenován osob. farářem a expositou v Král. Vinohradech.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Kačer*, kapl. u sv. Štěpána v Praze, za admin. na Karlově v Praze;
- p. Václ. *Kocián*, kapl. u sv. Haštala, za kapl. u sv. Štěpána v Praze;
- p. Frant. *Maleček*, za zat. kapl. u sv. Haštala v Praze;
- P. Jos. *Zwittlinger*, kněz ř. křížov., za zat. admin. ve Frant. Lázních.

Upřádněná místa:

Kanonikát kapitoly u Věch Svatých v Praze, od 1. dubna;

Lišany, fara patr. p. Max. Egona kníž. z Fürstenbergů, od 9. dubna t. r.;

Slavkov (Schlaggenwald), děkanství patr. obce Slavkovské, od 8. dubna na dobu čtyř neděl.

V biskupství Litoměřickém.

Jmenován jest:

- p. Jan *Javůrek*, far. v Klapě, osob. děkanem.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Gürlich*, admin. v Jiřetíně, za faráře tamže;
- p. Ant. *Pieschel*, katech. měšt. školy v Rumburku, za far. v Nakléřově;
- p. Adolf *Schwalb*, admin. v Nakléřově, za kapl. v Robeči;
- p. Jan *Pazout*, kapl. v Dolním Bousově, za admin. v Markvarticích.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef *Plech*, kapl. v Jarošově, 9. března 1892, (nar. v Planě 8. února 1856, vysv. 17. července 1881);
- P. Bernard *Turkovitz*, býv. prof. něm. gymn. v Budějovicích, 16. března 1892, (nar. 23. pros. 1847, vysv. 13. října 1892).

Ustanovení jsou:

- p. Josef *Lhotský*, superior kníž. arcib. domu v Klatovech, za admin. v Jirčanech (arcid. pražská);

- p. Fr. *Riha*, zatím. katech. měšťanské školy chlapců v Písku, za skutečného katech. téže školy;
- p. František *Hrubeš*, katech. měšťanské školy v Krumlově, za katech. měšťanské školy v Kaplici;
- p. Jos. *Rodlberger*, kapl. ve Chvalšíněch, za zat. katech. měšt. škol v Krumlově;
- p. Jan *Thir*, kapl. v Novém Rychnově, za kapl. v Rynarci;
- p. Jan *Hromadník*, kapl. v Rynarci, za kapl. v Novém Rychnově;
- p. Josef *Novák*, kapl. v Paračově, za kaplana v Písku.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.
(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdůst. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svatých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

Obrázky svatých

ve vkusném chromolitografickém provedení 100 kusů za 60 kr., 1 zl. a zl. 1.50 lze obdržeti u firmy

Otto Sandtner,

chromolitografie v Praze, Jungmannová třída č. 41.

Obchodníkům dá se provise.

OBSAH: Kázání na neděli první velikonoční. — Kázání na neděli druhou velikonoční. — Na Velký pátek. (Báseň). — Velikonoce v Mexiku. — Boh. Balbín o sv. Janu Nepom. (Pokrač.) — U kříže pod lípkami. — Ratajský rychtář. (Povídka.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejděle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupect.

celoroční zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Homilie na třetí neděli velikonoční.

Strasti i radosti spravedlivých.

Brzy po poslední večeři t. j. na krátko před ukrutným utrpením svým řekl Pán Ježíš apoštolům: Maličko a neuzříte mne; a opět maličko a uzříte mne, neb jdu k Otci.“ Těmito slovy poukázal Pán Ježíš apoštolům, že v době nastávajícího jeho utrpení budou zbaveni jeho milé přítomnosti; ale že hned po jeho slavném z mrtvých vstání těšiti se budou z velikého štěstí, že jej opět uzří. Apoštolové, jelikož nepřijali posud Ducha sv., slyšíce tato uvedená slova Kristova, ukryta jakýmsi tajemným závojem, řekli vespolek: Co jest to, že nám praví maličko a neuzříte mne a opět maličko a uzříte mne, neb jdu k Otci? Tak mluvili mezi sebou apoštolové. Ježíš zkoumatel hloubí srdce lidského, poznávaje se ho chtěli tázati, řekl jim: „O tom se tážete mezi sebou, že jsem řekl, maličko a neuzříte mne, a opět maličko a uzříte mne. Amen amen pravím vám, že kvíliti a plakati budete vy ale svět se bude radovati, vy se pak budete rmoutiti ale zármutek váš obrátí se v radost. Žena když rodí zármutek má, nebo přišla hodina její, ale když porodí dítě, již nepamatuje na bolest pro radost, že se narodil člověk na svět. Protož i vy nyní zármutek máte, ale opět užijím vás a radovati se bude srdce vaše a radost vaši žádný neodejme od vás.“ Toť je obsah dnešního evangelium. Jak jste jistě poznali zavíraj v sobě evangelium právě přečtené tři proroctví J. Krista; že apoštolové brzy budou truchliti; že se

brzy mezi sebou budou radovati; posléze, že jejich radost trvati bude navždy. Patrně, že tyto předpovědi se musely vyplnit. A jistě, apoštolové pokud trvalo utrpení Páně a pokud odpočíval v hrobě, trpěli; oni vidouce před sebou Ježíše z mrtvých vstalého, plesali; posléze oni po celý čas, který uplynul od z mrtvých vstání až do smrti jejich, okusili radosti které je neopustily nikdy více. Tyto tři pravdy poukazují na tři jiné pravdy vzta-
hující se na spravedlivé, jenž jsou tyto:

- a) spravedliví trpí záslužně,
- b) spravedliví trpí na krátký čas,
- c) spravedliví v utrpení svém okouší nejsladší útěchy.

I. „Spravedlivým slouží utrpení k zásluze, na tentýž způsob jako apoštolové, co trvalo utrpení Ježíše Krista a pokud v hrobě ležel, trpěli s Kristem. Vykupitel po poslední večeři řekl apoštolům: „Maličko a neuzříte mne . . . plakati a kvíliti budete.“ Toto první proroctví J. Krista se vyplnilo brzy na to jak předpověděno bylo, neb za málo hodin po poslední večeři, nastalo Ježíši nejkrutší utrpení, a v tom čase oddali se učennici jeho hlubokému zármutku. Kdo je s to vyzkoumati bolest krutou, která svírala apoštoly v tu chvíli, v které Božský jejich mistr snášel křečovitě utrpení. Jakou úzkost museli okoušeti slyšíce, že byl od jednoho z apoštolů zrazen, svázan jako bídný zločinec, poličkován mrskán bičí, trním korunován, za horšího nad Barabáša vyhlášen, k smrti odsouzen, na Kalvarii veden, ukřižován mezi dvěma lotry. Každý nahlíží, že na tak žalostné návštěvi museli pocítit nesmírnou bolest přiměřenou nejvroucnější

lásce, kterouž hořelo srdce jejich, k tomu, který jim prokazoval nesčíslná, nebeská dobrodiní. Také spravedliví jako apoštolové o kterých se nyní činila zmínka, trpí někdy zde na zemi. „Často bývají tělesně nemocní, zarmoucení duševně; přicházejí o milé přátely neb ostatky, neb bývají pronásledováni od závistníků aneb pokušení od pekelného protivníka. A Pán dopouští tyto zkoušky na sluhy své, buď aby usmířili v ohni utrpení hříchy kterými se provinili proti spravedlnosti Boží; neb aby dali důkaz statečnosti; neb aby byli živým a výmluvným obrazem velikého vzoru pro všechny lidi, J. Krista. Co tedy činí spravedliví vidouce se vystaveny tuhým zkouškám z připuštění Božího? Oni snášejí pro zásluhu, oni mají v utrpení svém v ústech odevzdaná slova Jobova: „Pán dal, Pán vzal: buďž jméno Páně pochváleno. 1. 21.“ Oni v protivenstvích svých, jsouce pamětlivi svých chyb, plní pokory pro své hříchy dí se Žalmistou: „Dobřeť mi jest, že jsi ponižil mne (Žalm. 118. 71.) Oni v bolestech svých odevzdání zcela do vůle Boží opakují s J. Kristem v zahradě Getsemanské vzdychajícím. „Otče jestliže možno, nechť odejde tento kalich ode mne; ale staniž se ne jak já, ale jak ty chceš. Mat. 26, 39.)

II. Spravedliví bývají často, zde na zemi trpce zkoušeni. Ale Bůh je dobrotivý; „proto oni snášejí jen krátký čas, tak jako stísnění apoštolové, vidouce po několika dnech zármutku před sebou Ježíše z mrtvých vstalého se zaraďovali. Pán Ježíš k oněm slovům: „Maličko a neužríte mne připojil tato: a opět maličko a užríte mne . . . a zármutek váš obrátí se v radost. A tak se stalo, neb brzy po jeho z mrtvých vstání zjevil se Božský mistr zarmouceným apoštolům, čímž je velmi potěšil. Jakou uspokojenost museli cítit apoštolové při spatření povstalého ze smrti k oslavenému životu Spasitele lidstva — to vypověditi jest pro mne věci nemožnou. Plesání které pocítili při spatření J. Krista z mrtvých povstalého přirovnal v dnešním evangelium sám Božský Spasitel radosti matky, která po krutých bolestech porodu vidí před sebou nemluvně plně zdravé a sličnosti. Jaká to radost pro apoštoly viděti jasné a ozářené ono čelo, které na krátko před tím bylo smutné a zasmušilé. Jaká to radost viděti, tu světlem se lesknoucí oči, které nedávno byly plny trpkých slz! Jaká to radost viděti k nevy-

pravitelnému úsměchu se chystající ústa, která na krátko před tím byla němá a zmodralá. Jaká to radost viděti kvetoucí, nebeským světlem se zářící všechny ty údy, které nedávno byly zbědované zraněné, zkrvavené! „Tak i spravedliví z Božského milosrdenství vidí, jak truchlivé dny následují dnové jasní, na bouři utišení, na zármutek radost. Jestliže to vlastnost nebeského Otce nepřivolití, aby věrní sluhové“ jeho podrobení na dlouho protivenství a protož obyčejně po utrpení nechá následovat rozkoš. „Ale dejme tomu, že je život spravedlivých ustavičně stíhání se tuhých zkoušek; Budeme-li z toho souditi, že spravedliví trpí po dlouhý čas? Co pak je tento procházející život v přirovnání k onomu životu, který žiti budou tam na věčnosti?“ Čas proti věčnosti, čas obmezený porovnán s věčností, která nemá žádných mezí, není ani puntík, není ničím. Obrátiv se k pánu řekl korunovaný prorok: „tisíc let před očima tvýma, jest jako den včerejší, který pominul. (Žalm. 89. 4.) Když tedy naproti věčnosti je tisíc let tolik hnedle jako nic; co je teprv proti věčnosti pět, deset i sto let?

III. Bůh je dobrotivý k spravedlivým nejen že na ně dopouští utrpení krátce trávající, ale že je mimo to těší, pokud utrpení trvá. Tak jest: „spravedliví pocíťují v utrpení svém nejsladší útěchu;“ tak jako apoštolové po všechn ten čas, který uplynul od zmrtvých vstání až do jejichž smrti okoušeli radosti, které nikdy nebyly odňaty od nich. Jestliže příliš dobře známo, jaký byl život apoštolů od slavného zmrtvých vstání Páně až do jejich smrti. Oni byli vždy středem sterých protivenství. Byli stíhání od modloslužebníků, jejich modly rozkotali; byli pronásledováni od židů, jimž vyčítali zatvrzelost jejich; pronásledováni byli od hříšníků, jejichž nepravosti kárali; byli pronásledováni od zlých duchů, jejichž lsti se uměli vyhnouti. Ale Bůh je plný milosrdenství k těm, kteří ho milují a protož oslazuje vždy utrpení, jimiž bývají sevřena srdce jejich. Oni mezi kříží všeho druhu, jimiž obtížena bedra jejich za mnohých let těžkého apoštolování jejich snášela, radovali se, plesali, vědouce, že trpí pro J. Krista a že brzy utrpení tohoto světa vynesou jim radosti nejčistší a věčné. Nejpatrnější důkaz toho jest příběh vypravovaný v Skut. apošt. (v. 4.), kdež se tvrdí, že apoštolové, když potupně byli mrskáni, vyšli plesa-

jice z rady. Slovem, apoštolové od zmrtvých vstání Páně až do své smrti snášeli sice veliká utrpení, ale oslazená nebeskými rozkošemi; a uskutečnila se slova Kristova v dnešním evangelium: „Radovati se bude srdce vaše a radost vaši žádný neodejme od vás.“ Co se přihodilo svatým apoštolům, stává se ustavičně spravedlivým. „Všickni, kteří chtějí pobožně živi býti na tomto světě, protivenství snášeti budou“ (II. Tim. 3.). Ó jak dobrý a milosrdný je Bůh k těm, kteří mu věrně slouží. Spravedliví okoušejí v svém utrpení v srdci pokoj, který žádným způsobem svět dátí nemůže. Oni v úzkostech svých pocítují často nevypravitelné rozkoše, které jsou takoroka podobny rozkoši nebeské. Oni v nemoci, v ztrátách, v duševních útrapách upírají zraky na věčnou odplatu, a k takovému pomyšlení rozlévají se hned proudy nevypravitelných radostí v srdci jejich. Slyšte jak jsou čisté, stále a neocenitelné útechy spravedlivých v protivenstvích jejich. Sv. Ludvík, král Francouzský, rozmlouvaje s králem anglickým o svém zajetí mezi mohamedány, pravil: „Vzdávám Bohu nesčíslné díky za špatný výsledek války mnou vedené, a raduji se z trpělivosti, kterou mně Bůh v onom čase dopřál více, než kdybych si byl podmanil celý svět.“ Sv. František z Assisi trpěl v nemoci kruté bolesti, když mu jeden z řeholních spolubratří řekl, by prosil Boha za ulehčení, nakloniv hlavu, odpověděl: „Pane, děkuji ti za bolesti, které snáším; ano prosím tě, abys je rozmnožil ještě. Co mně může a má být milejšího, než že mně bez milosrdenství sesíláš bolesti; když si toho více, než čeho jiného žádám.“ Sv. Terezie majíc vidění, ani Ježíš posiluje k snášení, cítila takovou touhu po utrpení, že jen v něm nacházela útechy. A když neměla co trpěti, cítila se nespokojenou a vyznávala, že by nevyměnila své útrapy za všechny poklady světa, odtud to pocházelo, že často propovíeděla tato odhodlaná slova: Buď trpěti aneb umřítí. —

Viděli jsme, že spravedliví trpí záslužně, že trpí jen krátký čas a že v utrpeních svých pocítují nejsladší útechu. Z toho jde, že jsou šťastní, jak jen člověk na zemi šťastný býti může. Hle, člověka, který obětuje halír, že za náhradu dostane poklady Krosovy. Hle jiného člověka, jenž požívá po několik okamžení nejtrpších léků, jsa jist, že si za okamžitou nechuf

opatří dlouhé kvetoucí zdraví. Hle tu zase jiného člověka, který po několik hodin přebýval v temném žaláři, věda, že za odměnu vytrpěné strasti šťastně vladařiti bude po dlouhý čas nad rozsáhlou říší. Všickni tito, kdož to nenahlíží, byli by šťastní lidé. Ale spravedliví jsou stokrátě šťastnější. Zajisté, trpělivým snášením béd tohoto života, života na tak krátce trvajícího, nezaopatří si oni k svému štěstí statky budoucího života, statky převzácné samy sebou a věčného trvání. A když tomu tak, kdo z nás nebude chtít patřit do počtu spravedlivých, k bytostem opravdu šťastným. Čteme v životu Napoleona I., že, když po prve prohlížel francouzské vojsko roku 1796 u Albengy, takto promluvil: Vojáci, vy jste naří a hladoví; mnoho se na vás žádá a nic se vám nemůže dát. Vaše trpělivost, vaše hrdinnost, které osvědčujete uprostřed těchto nesnází, jsou hodny podivení, ale neslouží vám k žádné oslavě. Já přicházím, abych vás uvedl v nejúrodnější planiny světa. Bohaté země, veliká města padnou do naší moci; a tam budete míti bohatství a slávu. Vojáci do Vlach! — a tu by se vám nemělo dostávat chuti?“ Tak Bonaparte k svým vojínům, v nichž se na toto oslovení zřalo nejživější rozčilení. Nemějte za zlé, že k vám obrátím slova poněkud rozdílná od oněch, vojevůdce korsikánského, jež jsem právě připomenul. Ó bojovníci Ježíše Krista, vy jste na této zemi bez pomoci s hůry zbavení všech statků; není vám možno dosíci vítězství. Vaše srdnatost při bojování v bitvách Páně jest chvályhodna; ale zde nedosáhnete odměnu za šlechetné boje vaše. Nuže vojínové Ukřížovaného, upřete oko své na nebe. Tam tělo neporušitelné a nesmrtelné, patření na blažený Jeruzalem, společnost s anděly a svatými patření a požívání Boha tam na vás čeká. Při takovém pomyšlení nedostávalo by se vám srdnatosti, o vojínové Kristovi. Amen.

Neděle IV. po velikonoce.

„Užitečno jest vám“, praví Pán Ježíš svým apoštolům, „abych odešel“. Ale jakž jim to mělo býti prospěšno, aby milý a drahý Pán jejich je opustil. Oni jej milovali nade všecko; byli šťastni jen v Jeho společnosti; smutno tedy jim muselo býti, když od nich odcházel. Avšak Syn Boží

měl s nimi jiné a vyšší záměry. On je vyvolil, aby mu byli svědky, aby pověděli světu, co od Něho slyšeli a viděli, a aby víru Jeho hlásali všemu stvoření. A k tomuto účelu museli se všichni rozejíti. Ale jako děti, dokud otec jest živ, zůstávají pospolu, a teprv když otec umře, se rozejdou, tak i sv. apoštolé nechťeli opustiti Pána Ježíše, a teprv když umřel, rozešli se, a kázali evangelium, a na tisíce lidí obrátili na víru Kristovu. Bylo to tedy užitečno i těm lidem, které k Bohu obrátili, i samým sv. apoštolům, že po smrti Páně museli se rozejíti; neboť sobě získali korunu blahoslavenství, která nikdy nebude odňata od nich. Ale ačkoliv jim zvěstoval Pán Ježíš, že od nich odejde, přece se Ho žádný neotázal, kam se odebrati míní, a zdá se, jakoby jim to byl božský Spasitel za jakous netečnost a nevšímavost pokládal, když pravil: „Jdu k tomu, kterýž“ etc. Zdá se též, jakoby na tu otázku kladl jakousi váhu.

Ale jest také skutečně ta otázka: „Kam jdeš?“ časem velká a znamenitá.

Pojednání.

Všecko, načkoliv se ve světě podíváme, na nebi i na zemi, v povětří a ve vodě, všecko, cokoliv se pohybuje, všecko jde, běží, letí, utíká. Slunce, měsíce, planety a komety běží neustále, nikdy nezůstanou státi, běží stejnou rychlostí od východu na západ, vycházejí a zacházejí. I ta planeta, na které přebýváme, i ta naše země letí s námi skrze nesmírné světa prostory a proletí za jediný rok s námi 120 milionů mil.

A kdybychom se ptali těch planet, kam jdou, a kdyby nám mohly odpověděti, řekly by: „My jdeme, my běžíme tam, kam nám Stvořitel náš cestu vykázal.“ Šest tisíc let létají ta nesmírná tělesa v povětří a ještě žádné o druhé nezavadilo, ještě žádné ani o jediný palec od té dráhy, kterou jim Pán světa vykázal, se neodchýlilo. Kéž bychom mohli i my říci, že jsme ještě nikdy nezbloudili z té cesty, kterou nám Bůh vyměřil! Ta cesta naše jest daleká, nesmírná, neskončená, jest věčná jako věčný čas, který nikdy nepočal a nikdy nepřestane. A ten čas, v němž živi jsme, běží s námi dnem i nocí, my to vidíme, jak utíká, na běhu slunce a měsíce, na tlukotu pulsu v našich žilách, na běhu vod v potocích a řekách. Nebo

jako ty krápěje vody jedna druhou stihá, jedna druhou předbíhá: tak běží též hodiny času, a my běžíme s nimi.

Tam nesou dítě do kostela: „Kam jdete?“ „Neseme ke křtu novorozenátko“. — Tam zase přistupují snoubenci k oltáři: „Kam jdete?“ „My slavíme sňatek manželský?“ — Tam opět mrtvé tělo nesou na marách: „Kam jdete?“ „My neseme do hrobu toho, který se narodil, slavil sňatek manželský a umřel“. — Ejhle, tak rychle utíká s námi ten pomíjející čas, a kam s námi běží? Na věčnost. Ale je-li pak jaká věčnost? Nerozumní, anebo příliš moudří, neb zhýrali lidé praví, že pro člověka není žádné věčnosti, a že jako u zvířat všecko se končí s hrobem. A proto užívají jen přítomného života, počínají sobě divoce a nevázaně, jako ta nerozumná zvíř. Pán Ježíš ale praví: „Přijde hodina, kdežto všickni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas Syna Božího. I půjdou, kteří dobré věci činili, na vzkříšení života, kteří pak zlé věci činili, na vzkříšení soudu“. Dvoji cesta vede tedy do věčnosti, jedna na pravo, druhá na levo; jedna obtížná, úzká, druhá široká a veselá; jedna do nebe, druhá k zahynutí. Jestliže však nedáme pozor na cestu, kterou kráčíme, tedy se též nedovíme, kam dojdeme. Jistý znamenitý řecký básník, jmenem Esop, šel jednoho dne na procházku. I potkal ho pretor, čili představený města, a tázal se ho: „Kam jdeš?“ „To nevím“, odpověděl Esop. I považoval pretor tu odpověď za urážku, a poručil drábům, aby jej odvedli do žaláře. „Nuže, vidíš, pravil nyní Esop, vidíš, že jsem nevěděl, kam jdu; myslel jsem, že jdu na procházku, a nemohl jsem věděti, že půjdu do žaláře!“

A tak, jako Esop, mohli by též mnozí křesťané říci: My nevíme, kam jdeme, neboť jdeme tam, kam nás jiní táhnou. Jedny vedou cizí příklady; bloudí-li jiní lidé, bloudí cni také, hřeší-li jiní lidé, hřeší oni také. — Jiné zase táhne jistá přirozená náklonnost. Jednoho táhne pýcha a ctižádost; on touží vždy po vyšším stupni hodnosti a důstojenství, a aby ho dosáhl, nastoupí cestu krivou. Kam jdeš ty pyšný člověče? „Jdu k svému štěstí“, odpovídá. Aj blázne, ty ho nedojdeš; neboť praví pravda věčná, Kristus Pán: „Kdo se povyšuje, bude ponížen“. — Druhého táhne penězochtivost a lakomství, on se namáhá, mozolí a lopotí, shání a hrabe, kde jen co může a kráčí po cestách nepravých. Kam

jdeš lakomče? „Jdu k svému štěstí“, odpovídá on. Aj blázne, na té cestě je nenalezněš; neboť praví písmo sv.: „Získá-li lakomec bohatství, ztratí za to pokoj duše své“. — Třetího táhne náklonnost ku karbanu, a on pospíchá do společnosti hráčů uvyklých. Kam jdeš karbaníku? „I jdu, abych si vyhrál štěstí“, odpovídá on. Aj blázne, vždyť můžeš prohrát, a jestli neprohraješ peníze, jistě prohraješ čas, který bys mohl k lepšímu účelu vynaložit. — Čtvrtého táhne opilství, on nechá práce a jde do hospody. Kam jdeš? „Jdu, abych se povyrazil“, odpoví nám. Aj blázne, ty se vyrážíš jen potud, dokud budeš pít; ale až se navrátíš domů, a spočteš, mnoho-lis propil, mnoho-lis zanedbal, mnoho-lis přitom opilství bláznovství nazvanil a natropil: budeš se, máš-li ještě trochu cti v těle, tím déle rmoutit, a peněz a času litovati. — Pátého zas táhne prchlivost a hněv; on pospíchá, aby se pomstil na tom, který jej urazil. Kam jdeš, zlostníku? Jdu, abych hájil svou čest. O blázne, na této cestě svou čest nenajdeš, nýbrž ztratíš ji docela; neboť v prchlivosti a v hněvu ubiješ svého soka, a budeš své přenáhlení pykat v žaláři.

Všichni titó nemají buď tolik dobré vůle, neb tolik síly, aby dle příkázání Páně sebe samých zapřeli, a své zlé žádosti a náklonnosti přemáhali, a protož měli by na otázku: Kam jdete, odpovědět s Esopem: „My nevíme, kam jdeme, aneb „my jdeme tam, kam nás náruživosti naše táhnou, totiž ku zkáze, k zahynutí“. Jen jedna věc na světě jest mocnější, než všechny náruživosti, a která je může vysvobodit, a to jest milost Boží. Milost Boží nenechá žádného zahynouti, aniž by ho napomenula, aneb aby mu byla, když po cestě k zahynutí kráčí, na odpor se nepostavila. Avšak s touto milostí Boží musíme my lidé věrně spoluúčinkovati, nesmíme býti hluchými, když nás hlas Boží volá. Nuže, r. b. a s. v K P., poslechněte všichni volání Páně, dokud jest čas. Vy jste se, mimo těch, kteří nechtějí býti pravými ovečkami Krista Ježíše, před krátkým časem navrátili k uraženému Otci nebeskému, a on vás s otevřenou náručí přijal. Přičiňte se tedy skutečně, abyste se stali zdárnými dětmi tohoto Otce laskavého, odřekněte se hříchu, a přidržte se ctnosti. A Pán Bůh vás posilní svou svatou milostí, abyste nezbloudili více, a abyste si na otázku: „Kam jdeš?“ radostně odpovědět mohli: „Já jdu

k svému pravému blahu, jdu k svému spasení, jdu k svému Vykupiteli, kterýž mne stvořil. Amen.

Nalezení sv. kříže.

Kříž, na němž Kristus, Pán náš, pněl
a za nás děsnou smrtí umřel,
kříž drahý ten kdo žel?

Ve zmatku, bolu, znamení
kdo zpomněl, víry znamení
by ukryl v tajemí?

Je ztracen kříž, ten svatý znak,
jak skrýval by jej temný mrak,
či zkalen lidu zrak?

Vše marno jeho hledání,
vše marno učňů badání,
a marno želání!

Proč nevzývají modlitbou,
proč nelnou s vroucí prosbou svou
o pomoc, Pane, Tvou?

Již na modlitbách trvají
a o přispění žádají
i v městě, ve kraji.

Bůh proseb vřelých slyšel hlas
a zkrátiv nářků trudný čas,
jim zbystřil oka jas.

I zří, co neviděli dřív:
tam, prv kde pátrali, ó div!
jim leží na odív.

Je nalezen, je objeven
kříž svatý, na němž skonál Ten,
jímž svět byl vykoupen.

Ples, radost, slávy jásání
a chvály, diků vzdávání
v chrám lidí pohání.

Tu na kolena padají
a píseň kříží zpívají
i městem, po kraji.

My nalezení kříže dnes
též oslavujme zpěvy v ples,
lid všečen, město, ves!

Znak víry vztýčen zaplane,
jímž věřícím ples povstane,
ó těš se, křestane!

Znak víry naší, svatý kříž,
je nalezen, ó Pane již,
na němžto pněls a pněš.

Kříž podporou buď víry nám
i lásky k Božským výšinám
i touhy v nebes chrám.

Buď silnou v žití nadějí,
jíž vichry světa nezchvějí,
buď sloupem stěžejí!

Buď útěchou a posilou
vší dobou žalnou, unylou,
buď štítem mocí svou!

Kříž pevnou budiž ochranou,
buď pilířem nám silou svou,
buď naší ozdobou!

Nám ke cti kříž buď slávou svou,
buď cestou, Pane, v slávu Tvou
a Tobě oslavou! —

Kde nalezen kříž svatý, tam
se hrobu Božího dnes chrám
pne k nebes výšinám.

Kde objeven byl drahý kříž,
tam obětovat kněze zříš,
kříž nad ním pne se výš. *M. Kovář.*

Velikonoce v Mexiku.

Napsal Dr. *Hanus Voves.*

(Dokonč.)

Dítky učí se zpěvům a slavnostním řečem, matky šijí ozdobné úbory andělů pro své miláčky, by při slavnostním průvodu vynikali nad ostatní své druhy a družky. Mater dolorosa oděna jest novým šatem hedvábným, na němž září zlaté hvězdy, kol šije obdrží drahocenný šperk a v její vlasech, spletených v nový účes, blýskají se drahokamy; Jesus Nazareno, stojící na oltáři naproti své Svaté Matce, okrášlen jest bílými květy a sladká vůně šíří se z barev, jimiž čerstvě jest natřen. S večerem konají se kněžstvem kázání o kajicnosti, duchovní cvičení, modlí se růžence, uspořádána bývají noční procesí.

A tak nadešel zelený čtvrtek.

Sotva na-talo jitro, již bývá sloužena mše sv., neboť nesčetné jsou řady těch, kdož chtějí přistoupiti ku stolu Páně. Na to následuje mytí nohou, k němuž voleni bývají obyčejně pouze slepci, a po tomto jest druhá, velká mše sv., která končí až k poledni. Při ní sedí alcalde u oltáře, jemuž na znamení, že Kristus upí v zajetí, kněz zavěšuje kol krku klíč tabernakula, v němž schována jest nejsvětější svátost oltářní, připevněný na široké stuze hedvábné.

Během odpoledne mění vnitřek kostela svoji tvářnost. Veškeré oltáře zakrývají se černými rouškami, po obou stranách pak hlavního oltáře bývají vztýčeny mohutné pyramidy z cypřišů pak z větví smrkových porcelánového a skleněného nádobí, lahví, svícenů a stříbrného náčiní. Pyramidy tyto, jež jsou hlavní chloubou vesničanů, jsou vyzdobeny nesčetnými, nádhernými květy a různými plody, na nich plane na sta svíci a barevných lamp. Mezitím i na jiném místě vládne ten nejčilejší ruch.

U některé z oněch opodál vsí roztroušených kapliček upravuje se totiž obraz hory olivetské. Kol dokola zasazují se zelené stromy a vysoké větve, by tvořily jakýsi druh zahrady; blíže kapličky pak utvoří se temné, zelené loubí, ozdobené květinovými festony a guirlandami. Sotva zapadne slunce, nesou sem vesničané v dlouhém průvodu v životní velikosti zhotovenou sochu Pána Ježíše, jež umístí v onom okrášleném loubí. Zároveň všichni apoštolové, mnohdy sochy, většinou však převlečení obyvatelé vesnice, rozhostí se kolem svého Mistra, před nímž na pánvích páří se vonná kadidla, zahalující celé loubí hustými mraky svého kouře. Ponenáhu shromáždí se na improvizované hoře olivetské těsné zástupy lidstva. Nevystihlý ruch panuje po l vadnoucích stromy, jejichž větve ověšeny jsou červenými, hořícími lucernami...

Již nastala noc.

Jako udeřením čarovného prutu umlká rázem všava lidských hlasů — ku hvězdnatému nebi stoupá klidně pouze vonný dým kadidla a zahrada stápi se ve fantastickém světle barevných svítílen. Duchovní právé vystoupil na kazatelnu, stojící u vchodu kapličky, jejíž dřevo ztrácí se v zeleni ji zdobících větví a květů. Oči všech účastníků pobožnosti visí takřka na jeho rtech.

„Hle, vizte je,“ volá kněz a ukazuje k zelenému loubí, kde apoštolové leží a předstírají spánek, „tam hoví si a klidně drímají zapomínajíce na Toho, jenž po leta jim mistrem byl, jehož duše právě v okamžiku tomto tone v moři smrtelných úzkosti a palčivého bolu . . . A již tichým krokem blíží se k Synu božímu bídný Jidáš, vyvrhel společnosti lidské, černá duše zločincova, bratr knížete pekla. Bďte a modl-te se, bratři, neboť pokušení se blíží každým okamžikem! Hle, již jsou zde! . . .“

Zahradou se ozývá třeskot zbraní; k loubí blíží se tlupa žoldnéřů s kopími a meči, majíc v čele Jidáše, jehož tvář zakryta jest příšernou maskou. Jidáš drže v ruce svítilnu, vkročí do loubí a políbí sochu Kristovu. V témž okamžiku vpadnou tam žoldnéři a spoutají Pána Ježíše. Na smrt zděšení apoštolové rozprehnou se na vše strany, pouze Petr tasí svůj meč a tne jím žoldáka Malcha do hlavy, načež odkvapí rovněž. Na to vyzvednou žoldnéři sochu Spasitelovu s podstavce a nesou ji ve svém středu vykročující z loubí za nimi seřadí se všichni apoštolové znovu se shromaždivší, za těmito pak jdou celé ty zástupy lidstva slavnosti se zúčastnivšího a sice v dvojstupu nesouce hořící voskovice v rukou. Kněz v čele vede průvod zvolna do vesnice a procházejí všemi ulicemi zaměří k farnímu kostelu, kde socha Spasitelova vsadí se do žaláře, malé to, vyzdobené a zamřížované, poboční kapličky chrámové.

Noční již na krátce; zbytek její se takměř probdí.

Druhý den z rána, na Velký pátek, svolávají rušivé a ostré zvuky řehtaček a klapaček veškeré věřící k jitřní pobožnosti. Po celé dopoledne slyšeti jest zpěvy a modlitby pronášené jednotlivými hloučky vesničanů pod zastaveními křížové cesty.

K poledni pak odveden jest zajatý Kristus z vězení u velkém procesi do domu Pilétova, kaple to takto nazvané. V čele průvodu jede centurio na krásném dobře cvičeném komoni, jehož řemení ozdobeno jest stužkami a podkovy pozlacené, za ním, dílem na ořích, dílem pěšky, tvoří malebnou skupinu vojnů s lesknoucími se přilbami a v září sluneční ohnivě plameny vyzářujícími krunýři. Po jich boku kráčejí velkokněží židovští a fariseové s levity, v šeredných maskách s dlouhými nosy a širokých rouchách.

Když socha Kristova jest již v kapli umístěna, chopí se duchovní na prostranství před kaplí slova a líčí vzletnými slovy osudy Pána Ježíše až ke slovům Pilátovým: „Ecce homo!“

Po poledni pořádán jest velikolepý průvod znázorňující křížovou cestu Kristovu: jím dosahují mexikánské slavnosti pašijové svého vrcholu.

Nejprve jdou hudebníci s třtinovými píšťalkami, chirimiemi a indianskými bubínky; jejich jednotvárná, srdce rozrývající hudba zaznívá po celou cestu. Za nimi jdou v řadách po dvou asketové a kajníci. Jedni mají na sobě dlouhé, hrubé rubáše, celou hlavu zahalenou v neproniknutelný, černý závoj, nohy a ruce spoutané těžkými řetězy; druzí vězí v sanbenitu, v rouchu to potupy, zavedeném inquisicí, hlavu jejich pokrývá půlmetrová, křželovitá, černá kukle, sáhající přes obličej až ke krku a mající pouze dva otvory pro oči, kolšíje mají zadrhnutý dlouhý provaz a ruce na zádech svázané; jiní vlekou prachem těžké kříže nebo jsou již ke křížům připevnění, takže se sotva ku předu sunou a námahou jim pot ručejemi po tvářích se prýští; konečně ostatní, skoro polonazí, kráčejí matně, jak pod břemenem těžkých vin, na hlavách majíce trnové koruny a v rukou bílé lebky neb skřížené lidské huáty. Jim v patách nesena jest socha Pána Ježíše, jak úpi pod tíhou kříže na bedra jeho vloženého. Sochu tuto, která jest opatřena mechanismem, takže po stisknutí péra na kolena padnouti může, obklopuje četa římských vojnů a spilající fariseové. Pak následuje přeletný průvod zbožných účastníků; nejprve mužové, pak ženy, které nesou na nosítkách obraz Rodičky Boží. Po obou jeho stranách jdou ditky, oblečené za anděly, dílem s bílými křídly z per, dílem s perutěmi z průsvitného papíru. Poněkud dále nesen jest rovněž ženami miláček Páně, sv. Jan; vzdušné zjevy dětských andílků obklopují v širokém kruhu také jej. Celý průvod pak uzavírají staří mužové.

Jakmile malebné toto procesí vejde na velké prostranství, rozšiřující se před farním kostelem, vystoupí ihned jeden z nejvýtečnějších kazatelů kněžstva na kazatelnu, zbudovanou na rychlo u průčelí chrámu a líčí hrčmajícími slovy dojemné utrpení Kristovo. Juž končí mohutnou svoji řeč, když centurio několika mocnými skoky svého koně ke kazatelně se přiblíží

a podává knězi svitek papíru, připevněný na hrotu kopí. Tento sejmuv jej a rozbaliv ňte — ortel smrti vynešený nad Spasitelem. Ve spravedlivém hněvu roztrhá kněz rozsudek a rozhodí do větru drobné kousky papírové, jež jako pápěrky sněhové padají na obnažené hlavy naslouchajících vesničanů.

„Nuže, pro nás neškodné odsouzen jest Syn boží,“ bouří zvučným hlasem duchovní s kazatelny „pro nás nicotné kráčí tamto kamenitou cestou k trapné smrti, smrti křížem. Hle, vizte, jak trpí pro nás, jak sotva vleče se maje na bedrách těžký kříž jak po bledé skrání jeho řine se pot mísený s prachem! Jen pohlédněte, jak smýkají jím bezcitní žoldáci římští, jak buší pěstěmi do hlavy jeho, oblité záplavou kaštanových kadeří! Ach, nemůže více dále, síly jeho jsou vyčerpány, potácí se, a to vše, by vykoupil vás, by spasil vás, by sňal s vás okovy hříchtů vašich . . . Ó, zvedněte jen zraky své, on klesá pod drsným břemenem vykoupení!“

A v ten okamžik padá socha Kristova na kolena do prachu. Šimon z Cyreny kvapí ji na pomoc, zvedá ji, avšak sotva Spasitel povstal jeho přispěním, již opět a opět únavou, utrpením a vysílením klesá k zemi. Ženy hlasitě lkají a tisknou šátky ku zaslzeným očím, mužové poklekají do prachu a buší se kajicně do obličejů a klenutých prsou, jež pod údery jich pěstí duní . . .

A kněz káže dále. Průvod pozvolna jde pod kazatelnou a mizí ve vratech kostelních. Když nesena jest Panna Maria kolem, hlíí duchovní tklivými slovy bol Matky Boží, která zří, jak Syn její trpí nevýslovné muky a poznovu rosi se zraky žen deštěm slz . . . pak ještě několik slov o sv. Janu, věrném žáku Spasitelově, a celý průvod zašel do chrámu Páně. Poslední překročuje práh kostelní kazatel sám.

V dobu tuto není v kostele více žádné pobožnosti. Za malou čtvrt hodinku zřiti jest tudíž z chrámu valiti se celé proudy lidí, kdož zúčastnili se předtím průvodu křížové cesty Kristovy. Jsou již všichni v obvyklém svém denním obleku.

S večerem sejdou se opět veškerí obyvatelé vesnice a samot v kostele kde odehrává se další jednání svatého dramatu pašijového. Chrám jest skvěle ozářen a obě pyramidy po stranách hlavního oltáře trřící stápi se v tisíci světél a barevných lampíček. Vůně kadidla šíří se všemi prostora-

rami kostelními, v nichž zavznívají za dumčivé sloky písně: „Stabat mater“ jako tlumené štkání. Když píseň skončena, vystoupí kněz na kazatelnu a rozvíjí dojemými slovy další děj utrpení Kristova, od té chvíle, kdy zarývají se do údů jeho hřeby přibíjejíce jej ku kříži až do okamžiku, když přijav ocet, řekl: „Dokouáno jest.“

Při posledních těchto slovech duchovního rozhrne se pojednou opona poboční kaple chrámové a v ní jest viděti tlumeným světlem červeným ozářený kříž, na němž dokonal Vykupitel, pod ním s výrazem smrtelného bolu spíná ruce Matka Boží a sv. Jan se slzami kloní hlavu ke vzdychající hrudi. Opodal podepření o kopí stojí římští vojínové.

Následuje názorné snímání mrtvoly Kristovy s kříže, kteréžto veškeré výkony provází kazatel přiměřenou řečí. Mrtvé tělo Spasitelovo uloží se do dřevěné rakve se skleněným víkem a u velikém průvodu jest na to nesenó za zvuků smutečního pochodu ke hrobu, podobnému skalní dutině. U hrobu toho, jenž ozářen jest světly, tlumenými skleněnými, modravými příklopy vykonává se pak obyčejná pobožnost, která trvá až pozdě do noci.

O půlnoci pak pořádají ženy a dívky procesí, zvané „de la soledad“, jehož účel jest těžce zkoušené Matee Boží vysloviti soustrast a zármutek nad úmrtím její Syna.

S probouzejícím se dnem následujícím nastává pro vesnici nový život. Sabado de gloria! Bílá sobota! Spasitelovo z mrtvých vstání! Konec postů, konec slz a zármutku! Teď veselí již průchod může býti dán.

Jaký to ruch vládne po všech ulicích! Zástupy lidí svátečně oděných valí se mohutnými proudy sem a tam. Všady usměvavé tváře, zraky hoří vnitřním žářem, vtipy srší na vše strany. Na náměstí a před kostelem plno bud, kde prodavači jarmarečními slovy vychvalují vyložené zboží. Na tyčích, přepažených na příč ulic, visí četné, šeredné loutky, představující Jidáše, vycpané raketami a bengálskými ohni; některé jsou duté a vězni v sobě nůnkajíci kočky nebo kvákající záby. Každý nedočkavě čeká na úder desáté hodiny dopolední. V tom slyší, hodiny bijí: jedna, dvě, tři . . . deset.

V témž okamžiku rozhoupají se na věžích veškeré zvony a ulicemi zvedá se ohlušující křik, podobný jekotu bouře, já-

sání, veselé zpěvy . . . Všady páli se ohňoví jidáši, z jichž útroh stoupají k azuru nebes zářivé prskavky, některé loutky pro-sáklé petrolejem svítí modravým, zeleným neb rudým ohněm bengálským jak ohromné pochodně.

Rozjařená mládež mužská střílí na konci vesnic na slepo z pušek a provází jednotlivé výstřely huronským řevem. Ze zbytků jidášových loutek a z oněch, z nichž puštěny vězněné kočky a žáby, vystavena pak velká hranice, jež rovněž zapálena.

Po návštěvě kostela, kde v polední hodinu sloužena velká mše sv., oddá se pak stará i mladá mládež hře, zpěvu a tanci . . . Tím končí pořad slavností velikonočních a následujícími dny jde život vesničanů opět v obvyklých, všedních kolejích . . . Na konci statě této nutno ještě podotknouti, že zvláštní tyto slavnosti, vytrysklé ze zvyků a obyčejů původního obyvatelstva mexikánského, zvolna mizí, hynou a že snad, prve ještě nežli mine několik málo desetiletí, nebude po nich nějaké stopy.

Mladým pěvcům.

Aj, vy srdce jará,
plna citu, vznětu,
pějte, pějte! V písni
k nadhvězdnému světu
vznest se a k trůnu
Vševládcovu spějte,
českou Jemu písni
české boly pějte! —

Českou Jemu písni
žalujte ty strasti,
ty útrapy, hany,
které naší vlasti
zbožné opět hrozí,
a On pohnut v duši
libým, českým zpěvem
nepřátely z kruší. —

Libým, českým zpěvem
předneste Mu tužby
lidu svého vroucí,
milejší jenž služby
nezná, nežli Jeho
vůli plnit svatou
a své vlasti české
zříť zas dobu — zlatou! —

Prok. Zaletěl.

Boh. Balbín o sv. Janu Nepom.

Přeložil *Jos. Nedvidek.*

(Dokončení.)

V životopise ctihodného a apoštolského muže Alberta Chanovského z tovaryšstva Ježíšova, jež uveřejnil P. Jan Tanner, člen téhož tovaryšstva, čte se i jiný příklad, jež zde doslovně uvádíme: „Když v Praze náš Albert studoval grammatiku, maje věku svého asi čtrnáct let, otec jeho Jan do Prahy přišel, s nímž pak Albert tudíž po Praze navštěvoval kostely, v nichž by ostatky svatých zvláště patronů českých uctili; přišli také ku hrobu sv. Jana Nep. Tam otec Alberta poučoval, že hrob sv. Jana vyžaduje svrchované uctivosti, že sám Bůh velí, by tu ctěn byl mučenník, a že trest jistý stihne toho, kdo by neuctivě šlápl na hrob sv. Jana Nepom. Panna prý kterás, jak Vác. Hájek vypravuje, na posvátný onen hrob, smělou nohou neuctivě šlápla; když pak po pražském mostě šla na Staré Město, náhle zdvihl se jakoby rarášek, jenž sukne panny oné silou velkou zdvihal k veliké hanbě její a k posměchu četného davu tudy se beroucího. I myslil jsem sám u sebe, to že snadno přihoditi se mohlo ženštině, ale muži nebo chlapeci z té příčiny mohlo se udati. Abych tedy nabyl ostatní zkušenosti, mřížemi tehdy ještě řídkými a svislými nohou dotekl jsem se hrobu. Když pak Malou Stranou bral jsem se k Městu Starému, šel jsem za otcem a hle, spadl jsem do jakés ukryté jámy až po kolena a v blátě onom uvázla mi bota; lid mimojdoucí vysmíval se mi zahanbenému. Když pak na mostě přišel jsem až ke sv. kříži, upadl jsem a v blátě jsem se válel s pláštěm svým; zdálo mi se tehdy že slyším uvnitř hlas: „Na tom místě světec onen s mostu do vody střemhlav hozen a ponořen jest. Tehdy hanbil jsem se svrchovaně, když lidé se smáli i divili, kterak mi se přihodilo.“ To vypravuje cti-hodný Pater Albert Chanovský.

Jiný, mnohem těžší trest stihl člověka kalvínce Václava Viléma z Roupova; ten když roku 1619. kterousi dobu ve chrámě metropolitním jako v domě světském se soudruhy se procházel, přišel také náhodou k hrobu sv. Jana; i připadlo mu podání o hrobu tom, a směje se katolíkův, jak za to měl, hlouposti, jal se šlapati po hrobě sv. Jana, a jakoby se byl ničeho nedo-

pustil, vypravoval o jiných, jak kalvínci blabolí, pověrách katolíkův; pak z chrámu vychází. Na samém prahu, sotva dechu popadáje sluha k pánovi chvátá se smutnou zvěstí, že syn jeho, a měl jediného, právě zemřel; tak tudíž Bůh potupu učiněnou Jeho služebníkovi strestal smrtí jediného syna. A kdyby pomsta Boží bývala naplněna! Jest obecně známo, že po mnohých letech Roupovec ve rvačce v Litoměřicích bídně zahynul.

Uvedu nyní příklad, nad nějž žesmutnější u hrobu sv. Jana se nepříhodil, se domnívám: a věru nevím, co to asi jest, že kacíři tolik zuří proti památce a hrobu sv. Jana. Když roku 1618 kalvínci zmocnili se zadní části kostela metropolitního, kterouž zneuctivali svou světskou a stinnou večerí, tu měli na očích sv. patronů Víta, Sigmunda a jiných světců těla a snášeli to klidně, jediného sv. Jana Nepomuckého hrobu skrovného viděti nemohli; avšak on sám místa toho chránil znamenitě. Kacíři usnášejí se, že nejen zábradlí má odstraněno, anobřž samo tělo sv. mučeníka (zločin to mrzký, ať spáchán na čím těle koli) vykopáno a na místě obecném odloženo býti má, aby prý modloslužbě překaženo bylo. Posílají tudíž v určitý den nejstatnější zbrojnoše, jimž ona práce nařízena: sotva však se o svatokrádež pokusili a zábradlí železné lámali a trhati počali, hned dva do země se propadají; jeden dočista jsa bezduch života již nenabyl a druhý brzy na to bídně ducha svého vypustil; byltě to člověk Angličan, jenž měl práci tu vésti. Zůstatní pak všickni nebezpečenstvím zkázou oněch opatratějšími učiněni, dilo nedokonané opustili. Událost sama jest tragická, ale svědectvím tam přítomných dobře ztvrzena, jež sběhla se u hrobu sv. Jana Nepom., za několik let potom: byla pak událost ve dřevě vyřežána a do dnes spatřeno býti může. Smutný ten zázrak vyličuje mimo jiné původce německé knihy, vytištěné v Augšburgu roku 1630. Ten popisuje, která onen Angličan kalvíнец rouhavá pronášel slova na hrobě a kterak pomstěn jest náhle svaliv se k zemi a pak v noci kterak řval a vyl až konečně velebídně zemřel; událost ta, sběhši se veřejně před očima přítomného množství, naprosto jest zjištěna.

Že nízké zábradlí nedostačovalo ochráně, mříž zvýši dvou loket novou dali zhotoviti kanovníci. Roku 1620. v kostele

metropolitním protestanté vedli si směle a bezbožně: i zjevil jse jim sv. Jan jako stín vytýkaje jim, že způsobili ohavnost na místě svatém. Bylo prý také v kostele pražském za těžkých těch dob kacířských slychati vzdechy a vzlykot; a když strážci bedlivěji naslouchali, odkud se ozývá, zvěděli, že z hrobu sv. Jana pláč vychází: plakal svatý Jan a rmoutil se, že kostel pražský tolikem svatokrádeží byl znesvěcen; že od svého skrze sv. Václava založení (ani za Husových a potom Rokycánových časů) jinověrců pobožnostmi tolik znesvěcován nebyl, jako tehdy.

Sv. Jan vyzván bývá a ctěn jako ochránce a patron těch, kteříž ubíhají v nečest a se bojí, aby spáchaný čin nectný vyrazen nebyl; podivuhodným zajisté způsobem nebezpečenství předbílá a čin skrývá; také ujímá se znectěných jazykem lidským navrácuje jim čest ztracenou. Že sv. Jan ve ztracené cti mnohokrátě osvědčil se pomocníkem, na obrázky jeho tištěna bývá tato prosba: „Poskytni, prosíme, všemohoucí Bože, prosbám našim, kteréž ku cti sv. Jana vyznavače tvého vyléváme, milostivě sluchu Svého; abyhom skrze zásluhu a přímluvu jeho od zneuctění a potupy časné osvobozeni přede smrtí viny upřímnou zpovědi shladiti a tak do bran věčné spásy dostati se šťastně mohli. Skrze Pána našeho Ježíše atd.

Také těm pomáhá sv. Jan, kteří z těžkých provinění svých bojí se vyznati ve sv. zpovědi: u hrobu jeho zajisté prosícím dána byla smělá odvaha kajeníkům, jak sami pak kněžím se přiznávali. Vznešená matrona (jméno šetrně tajím), když kdysi hovořilo se o svatých kostela hlavního v Praze a také kdosi jmenoval sv. Jana Nepomuckého, tu ona matrona nevrle pravila: „Kterého Jana jmenuješ svatým? O tvém Janu Řím ničeho neví; cti jej pouze prostý lid a nezaslubuje ani té účty: neboť kdyby svatým byl, dávno by jej byli papežové mezi svaté povýšili“. Za několik dní na to táž matrona modlí se ve chrámě, ale na sv. Jana nemyslí, nalezla v knížkách svých obrázků světcův s hlavou září svatostí ozdobenou a v oděvu kanovníckém, velmi slušném; když pak doma ve skřínce cosi hledala, našla zase jiný obrázek světcův, jenž jakoby náhodou do ruky jí přišel: to pak jemnou mysl paní té dojalo tou měrou, že se dala do hořkého pláče vzývaje sv. Jana Nepom. a druhého dne přišedši do kostela metro-

politního vyzpovídala se, přijala Tělo Páně a na hrobě sv. Jana klečíc za milostivé odpuštění prosila.

Za připomenutí také stojí řeholníka kteréhosi opovážlivost, kterou samo nebe potrestalo. Řeholník ten hádaje se s druhem svým, popíral, že by v pořádku bylo, když sv. Jan od národa jest ctěn a dodal k tomu sebevědomě: „Zle jednají ti, kdož snadno zabrániti mohou úctě vzdávané člověku, o němž ničeho se neví, ale nečiní tak“. Ale ještě den se nedokonal, těžkou pocítil nemoc na sobě, lámání jakés ve všech údech. Bolest nepolevila, ani hrůza, dokud nemocný sv. Jana neucítil slibem a prosbou za odpuštění.

Před hrobem sv. Jana lampa hořívá, jak již řečeno; z lampy sluha kostelní všecken olej vylil a zařl do lampy vody nalil, aby tak soudruha lampu na péči majícího potrápil; ten přišel ničeho netuše a rozvěcoval lampu; a hle, lampa beze všeho prskání se rozžehla a pěkně jasně svítila. První sluha přiznal se, co byl učinil a pak oba divili se zázraku, ano i jiné služebníky chrámové povolali, aby viděli patrný div; všichni pak vlebili Boha v služu jeho v sv. Janu Nepomuckém.

U hrobu sv. Jana stojí svícen z mosazi veliký, jehož spodek s jinou kořistí z dobytého Milána od císaře Bedřicha Rudovousa Vladislav král asi před pěti sty lety do Prahy přinesl a kostelu sv. Víta daroval; praví se o něm, že jest z chrámu Šalamounova. Svícen ten upravený postaven na hrob sv. Jana, jak o tom některé rukopisy chrámové svědčí, svícem sv. Jana jej zavouce. Svícen ten za naší paměti vzal k sobě na opravu Nejjasnější arcibévoda Leopold, Ferdinanda III. císaře bratr, a dal udělati od umělců sošky patronů zemských, mezi nimiž i sv. Jana, také z mosazi, a dal je na svícen připevniti do kola jako korunu. I byla na dílo umělecké krásná podívaná. Když pak dílo to svatokrádci si prohlíželi, za ryzí zlato je majíce vzali sochu sv. Jana nad jiné krásnější se svícnu. Ale svatokrádež nadělala starosti a trampot mnoho; ve dne v noci mysl jejich trápena byla, že ani spáti ani pokoje nabyti mohli. Dohnání konečně mukami svědomí přinesli sošku zpět a na hrobě sv. Jana a pak ve zpodobnici všecko na sebe kněžím žalovali.

Tolik o životě a zázracích sv. Jana Nep. se vypravuje; abyli pak nikoho o chválu jeho neoloupil, připomínám, že mi

látku k rozpravě této poskytl Nejjasnější a Nejdůstojnější pan Jan Ignatius Dlouhoveský z Dlouhévsí, apoštolský protonotář a kostela pražského probošt a spolu kanovník vyšehradský a staroboleslavský, nyní pak biskup Milevitský a suffragán arcibiskupa pražsk.; pán ten list svůj loni mi poslaný zavírá těmito slovy: „Posílám, co jsem o našem sv. Janu Nepomuckém nalézt mohl a to z různých úplně hodnověrných a nepochybných rukopisů sebrané sděluji pod vírou kněžskou. Dej Bůh, abychom, jehož ctíme na zemi, společenství s ním měli na nebi!“

Modlitba k sv. Janu Nepomuckému, zpovědníku manželky krále Václava etc, kterouž ve třech jazycích složenou a na deskách před svatým jeho hrobem pověšenou, lid zvykl říkati, zní takto:

„Sancte Joannes Martyr, ac Patrone, Nepomuci in regno Bohemiae oriunde, Templi S. Viti in arce Pragensi Canonice, eo quod ad instantiam Wenceslai IV. Regis (ulcisci se de conjuge, saepe illum de vita corrigenda monente volentis) ante et post torturam, Confessionem Augustae pro palare recusasti, in flumen Muldavam ex Ponte praecipitatus, a Luminibus noctu supra flumen, ubi corpus tuum jacuit, apparentibus, certissimis tuae innocentiae et Sanctitatis testibus ostensus, solenniter ab universo Clero ac Populo ad Cathedrale Templum deportatus fuisti, ubi usque hodie qui tuum sepulchrum dehonorat, vulgi infamiam effugere non solet, tueri admirandam, inauditam ac sempiternam memoriam secreti Exomologeseos post te reliquisti; per haec tua merita et dona Divinitus tibi concessa, precamur suppliciter ac fiducialiter, apud Omnipotentem Deum eam impetra nobis gratiam, ut ira ejus conquiescat, peccatorum poenas, uti Pestem Bellum, Famem, aliasque tam corporis, quam animae plagas clementer avertat, et ut Nos ante obitum confiteri, pro peccatis satis facere, omne periculum et saeculi dedecus, Hominum scandalum effugere, Deo placere, adhaerere, vitam laudabiliter concludere et ad vitam aeternam pervenire possimus. Per Jesum Christum Dominum ac Salvatorem nostrum, Amen.

Modlitba či spíše prosba v překladě by zněla asi tak: „Svatý Jene, mučeníku a patrone, v Nepomuku v Čechách narozený, chrámu sv. Víta na hradě pražském kanovníku, že jsi na naléhání Václava IV krále (pomstít se na manželce, často ho

aby život napravil, napomínající, chtějícího) před mukami i po nich zpověď královninu vyhraditi odepřel, byl jsi do řeky Vltavy s mostu střemhlav shozen, ale světlý nočně nad řekou, kde tělo skryto bylo, vznícenými — a ta světla svědky byla tvé nevinnosti a svatosti — byl jsi objeven a slavně ode všeho duchovenstva a lidu do kathedrálního chrámu donesen, kdež až podnes, kdo zneuctí hrobu tvého, potupě lidské neujde; ty jsi nám zůstavil příklad podivuhodný, neslýchaný a nepomíjející, jak zpovědní tajemství chráněno býti má: skrze tyto tvé zásluhy a dary, jichž samo nebe ti doprálo, prosíme skroušeně a důvěrně, vyžádej nám u všemohoucího Boha oné milosti, aby hněv Jeho se utišil, a milostivě aby odvrátil tresty za hříchy, jako mor, válku, hlad a jiné, jak těla tak duše rány; i za to se přimlouvěj, abychom před skonáním se vyzpovídali, za hříchy dosti učiniti a všemu nebezpečení a hanbě světské a lidské potupě ujíti, Bohu se zalíbiti, s Ním se spojití, život slavně skončiti a do života věčného se dostatí mohli. Skrze Ježíše Krista Pána a Spasitele našeho Amen.

K tomuto životopisu Boh. Balbín přičiňuje poznámku tuto: „Dubravius*) v „historii Cech“ tvrdí, když blahosl. Jan Nepomucký do Vltavy hozen byl, že řeka pohněvaná téci přestala a se umenšovala, že přes ní pěšky jíti možno bylo; ale to stalo se až po desíti letech na to, totiž r. 1393. 19. dubna, když totiž týž král Václav jiného Jana, suffragána arcibiskupa pražského utopiti kázal. Obojí bylo zázračné (jakož z rukopisů těch, kdož tehdy žili a co stalo se viděli, známo), že totiž řeka při smrti Jana Nepomuckého se náhle rozvodnila a při smrti druhého Jana, suffragána, opadla. Ale dobrý Dubravius dva Jany v jednoho spojil (viz Stručný dějepis náš), leč bychom měli dělití a rozeznávati časy, tak že bychom měli říci, že nejprve se rozvodnila Vltava a za nedlouho na to zase vyschla (což Pavel Židek blízký oněm časům zdá se tvrditi).

Poznámka překladatelova: Dubravius v „Historia Boiémica“ liber XXIII. pag. 219 píše takto: „Král hněvem jsa rozpalen,

pohnal k sobě Jana kněze, jenž královnu zpovídal. Král, ovšem marně, vyzvídal z něho hříchy zprvu sliby, pak hrozbami a žalářem; konečně hněvem překonán Jana s mostu Pražského svrhnouti a utopiti kázal. Jak svatý a neviný onen kněz byl, sama řeka osvědčila, tak náhle vysychajíc, že tělo utopeného se objevilo a ve stavu tom po tři dni trvalo, až utopený u sv. Víta pohřben byl, kdež až podnes, kdokoli by opovážlivě šlápl na hrob jeho, lidské hanbě neujde. Pak zemřela i královna“.

Dubravius touto královnou míní první manželku Václavovu Johannu, kteráž zemřela r. 1385. 31. prosince, neboť Dubravius praví na stránce 221., že se Václav podruhé oženil se Žofií. Dubravius tudíž neměl na mysli dva Jany. Za to Václav Wl. Tomek v „Dějepis města Prahy“ díl III., str. 369–372. vypisuje smrt Jana z Pomuka, generálního vikáře dne 19. března 1393., na konec praví: „Wlekli jsau ho po ulicích až na most; tam swázali mu ruce do zadu, vstrčili mu raub do úst, a a nohy ke hlavě do kozlíku swázawše, shodili jej do řeky Wltawy asi w třetí hodinu noční, jako bychom řekli, w dewět hodin wečír“.

K tomu pak pod čarou dole W. W. Tomek sám připojuje poznámku tuto: „Z wyprawowani toho jde na jawo, že se neshodují se spisowately staršími, ani nowějšími, kteří generálního vikáře Jana z Pomuka pokládají za swatého, t. j. za swatého Jana Nepomuckého. Nemohu přisvědčiti k tomu, z té příčiny, že swatořečení Jana Nepomuckého od stolice papežské nebylo míněno jeho osobě, tak jakož i zbožné mínění lidu na začátku minulého století, ku kterému při swatořečení tom obrácen byl zřetel, newztahowalo se k tomuto Janowi z Pomuku, nýbrž k jiné osobě“.

Boh. Balbín dle četných pramenů svatým Janem Nepomuckým praví býti generálního vikáře, utopeného roku 1383. A tak velmi čítní staří spisovatelé.

Ratajský rychtář.

Obrázek ze skutečného života venkovského.

Nakreslil Jos. L. Melena.

(Dokončení.)

Roku 1838. povolán byl Pekárek do Prahy za příčinou důležitého svědectví;

*) Dubravius Jan, vlastně Jan ze Skalky-Dubravky na Hradišti, čtyřicátý biskup Olomucký, * v Plzni, † 1553.

jednalo se o právo promlčené při užívání pozemků některých sousedů v obci. Bylo to na zimu, po práci, pročez si umínil, že se v Praze pozdrží u svého strýce, jenž tam bydlel, aby si památky matičky sto-vězáté dobře prohlédnouti mohl.

Odjel v sobotu před dvacátou prvou nedělí po sv. Duchu, když chasa potřebnou práci nařídil, s matkou se rozloučil a ochraně Nejdobrotivějšího ji poručil.

V neděli přišla chasa Pekárkovic z kostela; po starém, dobrém obyčeji bylo jí vyprávěti, co si z kázání pamatovala. Když povinnosti této dostála, pověděla hospodyní novinku, že se Kačenka Lužnických vdává.

Novina tato jako břitký meč projela srdcem panímámy.

„Koho si bere?“ ptá se celá bleďá.

„Pekaře Suchánka ze Zářečí u Bechyně. Víte panímámo, toho, co kupuje od našeho hospodáře pšenici a žito,“ odpoví starší čeledín.

Pekárková div že neomdlela. Hlavou křižovaly se steré myšlenky. Psala by synovi, ale ruka se třese, oči na psaní nevidí i těmi nejsilnějšími brejlemi; vždyť celých třicet let již slova nenapsala! A pak, komu by se s tím svěřila? Nevěděla si rady.

„A jak byly prohlášky, jednou za třikrát?“ táže se opět.

„Nikoliv, dnes byla první; budou tedy po nedělích“, odvěti čeledín.

„Díky Bohu“, vzdychla si radostně. „Syn přijede ještě snad v čas.“

Den po dni ubíhal a Pekárkové zdál se každý z nich celým mořem. Věděla, kdy syn hodlá přijeti a přece se ho nemohla dočkat. Modlila se vroucně, by ji Bůh vyslyšel a dal, aby syn v čas se navrátil, než bude pozdě. Než — celé dvě neděle již uplynuly, všechny tři prohlášky vyšly; myslila jinak, než že vše je ztraceno.

Nyní počítala takřka hodiny; každá byla jí nyní delší, než dříve celý den.

Neděle pryč, pondělí pryč — úterý ráno tu a syn ještě nepřišel! Snad by si zoufala. Chodí jako pitomá, chasa ani poručiti není schopna a ta činí, co za nejlepší sama uznává.

Jest devět hodin, když v tom slyšeti jest zahrčení vozu. Pekárková spěchá k oknu a obličej její, dříve tak starostlivý,

počíná se vyjasňovati. Jiskra útěchy proniká jí srdcem, že syn je tu.

Však na novo je sklamána. Místo vozu synova vidí černě natřený kočár, v němž ženicha Suchánka nevěstu Kateřinu Lužnickou a dva svědky naproti.

Obrátila se a vrhla se na klekátko před sochu Rodičky Boží Bechyňské a rtové její šeptaly tuto modlitbu: „Oroduj Matičko Božská, za syna mého; snad nehodně Tě prosím. Ale že nebylo slyšáno. abys koho slyšela, obracím se k Tobě, potěcho zarmoucených!“ Po té klesla; padla do mdlob.

Chasa ji rychle uložila na lůžko, rozvolnila jí šat a vodou omývala. Po chvíli stařena prohlédla.

A co vidí? Syn navrátil se z Prahy stojí před ní, starostlivě a láskyplně hledí na ni. Právě mezitím přijel, co ji odnášeli.

Na cestě slyšel zprávu zdrcující a sám na své oči se přesvědčil, že nevěstu, kterou dávno v srdci svém zvolil, jiný k oltáři vede; zrovna před ním jeli svatebčané.

Nyní poznával, jak nesmyslný kousek vyvedl, že Kačence a rodičům jejím ani slovem o svém úmyslu se nezmínil.

Matka pohnutím a mdlobou mluvíti nemohla; však zrakům jejím porozuměl.

Co tu činiti? Přetrěl si čelo mozolnou pravicí a k Duchu sv. vysílá střelnou modlitbu za převzácný dar rady.

V tom šťastná myšlenka mihne se mu hlavou.

„Jdi rychle pro Karpíška, ať jsem přijde!“ volá na čeledína. Sedne ku stolu a píše na rychlo list.

Karpíšek tu byl jako střela. „Hleď Karpíšku, přitoch se k nevěstě, vstrč ji toto psaní ať si je přečte hned, ale dříve, než půjde k oltáři!“ přeje si rychtář.

To bylo něco pro Karpíška; však nebylo mnoho časuk prodlévání. Svatebčané již vycházeli z fary.

Karpíšek švihl sebou kolem plotu farní zahrady a již byl u nevěsty. Vtiskl jí psaní do ruky a dodal: „Čti hned, je to od rychtáře!“ a ten tam unikl v davu zevlujících zvědavců, kteří kolem do kola se tu nakupili.

Ženich se dívá na tento výjev i svědkové, ale nevidouce, jak jí psaní obratně do ruky Karpíšek vpravil, nemyslili jinak, než že ji upozorňuje na nějakou vadu na šatech, což je utvrdilo v domněnce té ještě více, když nevěsta vyslovila přání, že musí

na chvíličku poodejít; měli za to, že si na sobě něco opraví.

Všedši za roh kostelní rozevřela nevěsta list a čta:

„Ctná a šlechetná panno!

Snad Tě nebylo tajno, že jsem Tě rád vidíval. Modlíval jsem se k Bohu i matka moje tak činívala, aby mi Tebe jednou za manželku dáti ráčil. Byl jsem v Praze a v mé nepřítomnosti se stalo, že bys hnedle jiněmu patřiti měla. Chceš-li se k nám dostat, upuť od sňatku tohoto, nabízím Ti upřímně ruku svou.

Jan Pekárek, rychtář.“

Nevěsta již nešla do svatebního průvodu. Běžela přímo za p. farářem do sakristie; než rty její radostí se ohvějící pro dojem hned promluvit nemohly.

Změny ve tváři její dobře si všiml kněz, který Kačenku takřka vychoval, v pravdách sv. náboženství vyučil.

„Co se stalo?“ táže se úzkostlivě.

„Velebný pane, z toho sňatku není nic“, praví s velikým namáháním a jako důkaz podává mu list rychtářův, jež duchovní pastýř rychle přečetl.

„A což ty s tím souhlasíš?“

„Ano; z celé duše!“

Pan farář věděl, že Kačenka před svatbou Suchánka téměř ani neznala a že uposlechnuvši svých rodičů, kteří ji dobře zaopatřiti chtějí, podrobila se vůli jejich. Vrátil se tedy ihned do fary, poslal pro ženicha, nevěstu i svědky kostelníka a když je tento uvedl do pokoje farního, objasnil jim pan farář, že v tom patrně vůle Boží, aby sňatku tomuto církevně požehnáno nebylo a slovy velmi laskavými přiměl Suchánka k tomu, aby nevěstě odpustil a ze slibu manželského ji propustil.

To byl poprask v Ratajích, celé osadě i v okolí!

V neděli na to byly ohlášky rychtářovy s Kačenkou Lužnických jednou za třikrát a hned v pondělí svatba, při níž Karpíšek jako tlampač nescházel.

Na domě Pekárkově patrně spočívalo požehnání Boží. Měli tři dcery, jednoho syna a matku v největší lásce až ku hrobu dochovali.

„Podivné jsou cesty Páně“, říkali všdycky sousedé Ratajští, kdykoliv na dům

Pekárkův řeč přišla. „Tam na louce nikdo z nás na to nepomyslel, když rychtář ono dítě za svou nevěstu prohlásil, že ji skutečně bude!“

KRONIKA.

Z Prahy. (Pořádek udílení svátosti svátého břimování ve vikariátu Hroznětinském.)
V pondělí dne 25. dubna odjezd do Karlových Varů. V úterý dne 26. dubna v Karlových Varech o 7. hod. ranní mše sv., kázání a břimování odrostlých mužského pohlaví; o půl 3. hod. odpol. břimování odrostlých ženského pohlaví. Ve středu dne 27. dubna tamtéž o 7. hod. ranní mše sv., kázání a břimování mládeže školní mužského pohlaví; o půl 3. hod. odpol. břimování mládeže školní ženského pohlaví. Ve čtvrtek dne 28. dubna ve Svatojboru o 9. hod. mše sv., kázání a břimování všech břimovanců ze Svatojboru a z Andělské hory. V pátek dne 29. dubna v Karlových Varech mše sv., odpoledne odjezd do Lokte. V sobotu dne 30. dubna v Lokti o 8. hod. mše sv., kázání a břimování žáků reálních škol a mládeže školní. V neděli dne 1. května v Lokti o 8. hod. mše sv., kázání a břimování odrostlých; odpol. o 3. hod. požehnání. V pondělí dne 2. května v Chodově o 8. hod. mše sv., kázání a břimování odrostlých břimovanců z Chodova, po případě též mládeže školní. V úterý dne 3. května v Chodově o 8. hod. mše sv., kázání a břimování mládeže školní z Chodova a břimovanců z Tatrovic a Nové role; odpoledne odjezd do Sedlce. Ve středu dne 4. května v Sedlci o 8. hod. mše sv., kázání a břimování odrostlých. Ve čtvrtek dne 5. května tamtéž o 8. hod. mše sv., kázání a břimování mládeže školní; odpoledne odjezd do Ostrova. V pátek dne 6. května odpočinek v Ostrově. V sobotu dne 7. května v Hroznětíně o 8. hod. mše sv., kázání a břimování břimovanců z Hroznětína a Tüppelsgrünu. V neděli dne 8. května v Ostrově o 8. hod. mše sv., kázání a břimování břimovanců farnosti Ostrovské; odpoledne sv. požehnání. V pondělí dne 9. května tamtéž o 8. hod. mše sv., kázání a břimování břimovanců z Boru, Radešova a Velichova; odpoledne odjezd do Doupova. V úterý dne 10. května v Doupově o 8. hod. mše sv., kázání a břimování břimovanců z Doupova. Ve středu dne 11. května v Doupově o 8. hod. mše sv., kázání a břimování břimovanců z farnosti Ždaru, Metikalova, Zakšova a Tocova. Ve čtvrtek dne 12. května odjezd do Prahy.

***—* Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Dále přispěli spolku: vdp. Jan Brichta, kníž. arcib. vikář v Manetíně 1 zl., vdp. Václav Novotný, far. v Oboře 1 zl., vdp. Frant. Bárta, far. v Podvorově 1 zl., vdp. Fr. Čtrnáctý, far. v Rabštejně 1 zl., vdp. Fr. Kubíček, far. v Bělé 1 zl., vdp. Václav Fortner, far. v Křečově 1 zl., dp. Fr. Vacek, kapl. v Bubenči 2 zl., ndp. prelát Jos. Schum v Opavě 1 zl., vdp. Jan Gela, farář, J. Raimann, farář, K. Raška, kaplan, R. Snášel, kaplan, Fl. Lužný, kaplan, F. Zmrzlík, kaplan, Ferd. Kotek, kaplan, Ant. Štuchal, kaplan, J. Vyhliďal, kaplan, Al. Vysoudil, kaplan, P. Rog. Zatloutal, kaplan, všichni z děkanatu Opavského po 1 zl., sl. záložna v Neplachovicích 5 zl., sl. záložna Cyrillo-Methodějská v Brně 50 zl., sl. katol. polit. jednota ve Výškově 2 zl., vdp. Václ. Čermák, far. v Bohdanči 3 zl., sl. občanská záložna v Klimkovicích ve Slezsku 15 zl., vdp. J. Tangl, kníž. arcib. vikář ve Chválenicích 1 zlatý.

***—* Joanneum.** Dovídáme se z výroční zprávy tohoto nadmíru zasloužné působícího spolku, jehož protektory jsou vysokorodí manželé Arnošt Em. hr. Sylva Taroucca a Marie Antonie hr. Sylva Taroucca, že měl v roce uplynulém 29 členů zakládajících (mezi nimi jest i Jeho Emin. nejduš. p. kardinál František de Paula hrabě Schönborn s příspěvkem 1000 zl.), 98 členů přispívajících a 52 dobrodinců. Na vydržování učedníků došlo od různých dárců r. 1891 celkem 1636 zl. příspěvků. Chovanců, již r. 1889 vstoupili, bylo 49; všech dohromady bylo tedy za ty tři roky 124. Pokračovací školu, kteráž byla při Joanneu oterena 1. října 1889 a výnosem vys. c. k. ministeria kultu a vyučování ze dne 16. října 1890 čís. 5193 schválena, navštěvuje r. 1892 v I. tř. 59 a II. tř. 60 učňů. Vyučuje se vedle zákonem předepsaným předmětům ještě náboženství, němčině, zpěvu a hudbě. Ve škole té vyučují páni: P. Jan Vik, P. Jan Ryšánek, P. Václav Čabrádek, Václav Beran, Karel Chmel a Vojtěch Kryšpín. V neděli a ve svátek slouží se pro žáky školy té mše sv. o půl 8. hodině raní a chovanci a žáci jdou čtyřikrát za rok ku sv. zpovědi a k sv. přijímání. Velešl. český zemský výbor udělil r. 1891 škole této 250 zl. podpory. Chovanci hluchoněmi navštěvují v neděli opakovací školu v ústavě hluchoněmých zřízenou. Dílen je šest a sice pro krejčí (mistr p. Jan Schiller), pro obuvníky (mistr p. F. Kamaryt), pro klempiře (mistr p. Matěj Neumann), pro řezbáře (mistr p. Josef Kotva), pro čalouníky (mistr p. Karel Bálek), pro zámečníky (mistr p. Jan Men-

hart). Příjmy v. 1891 obnášely 14.035 zl. 73 kr., vydání bylo 11.411 zl. 62 kr. (potraviny a prádlo 7564 zl. 22 kr.). Zbylo tedy 2624 zl. 11 kr., z nichž na hotovosti 2184 zl. 65 kr., cenných papírů za 200 zl. a ve spořitelně uloženo 239 zl. 46 kr. — Odporučujeme Joanneum štedré podpoře všech těch, kdo chtějí, aby z našich řemeslnických učňů stali se nejen řádní a dovední mistři, nýbrž i upřímní a vroucí křesťané katolíci.

Z Uher. (Arciopatství na hoře sv. Martina.) Ve dnech 21.—25. února konána v klášteře na hoře sv. Martina (Martinsberg), za předsednictví Jeho Exc. tajného rady Jana Zalka, biskupa Rábského, jakožto královského komisaře, volba tří kandidátů na uprázdněný arciepiskopský stolec. Byli zvoleni: Hippolit Fehér (I. místo), Stanislav Villányi (II. místo), Vavř. Wagner (III. místo). Z těchto tří navržených kandidátů jmenuje dle dávného privilegia Jeho Veličenstvo arciepiskopata Martinsberského.

Literární oznamovatel.

***—* Velikonoční číslo „Zlaté Prahy.“** Tři skvostné obrazy k svátkům velikonočním se vztahující přináší nejnovější číslo: „Na Golgotě,“ „Smutná jest duše má! . . .“ a „Ukřižovaný.“ Obraz „Na Golgotě“ byl vystaven na loňské naší zemské jub. výstavě a těšil se obecné pozornosti i zjevné chvále. Povedlo se umělci Mathausrovi dodatí svému dílu nové zajímavosti zvláštním pojetím látky a šťastným provedením. Obraz tento je velkou ozdobou dnešního čísla „Zlaté Prahy.“ Obraz Gretschiův postihuje cele myšlenku, již Kristus sám vyjádřil slovy: „Smutná jest duše má! . . .“ a neméně šťastně provedeným je Seelingův „Ukřižovaný.“ K třem těmto obrazům vhodně se druží krásné umělecké dílo Hoeckrovo: „Zvěstování Panny Marie.“ Pavel Hoeker je členářstvem „Zlaté Prahy“ znám z ne-jedné zdařilé reprodukce. Hoecker rodilý Slezan a odchovanec akademie Mnichovské. Celek velikonočního čísla zdařile doplňuje vyobrazení sedmi kraslic, jež rejsována jsou na pastvě vesnickou dívkou Růženou Keublerovou z Budiškovice u Dašic, jemná kresba kraslic jest tím více obdivu hodnou, poněvadž dívka tato kreslení nikdy se neučila. — Slovesná část „Zlaté Prahy“ jako vždy jest velice bohatá a pečlivě vybraná. Čtenář nalezne v každém čísle hojnost uslechtilé zábavy i poučení.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Mertin*, far. ve Wölfelsdorfu v Kladsku, 6. dubna 1892, (nar. 6. července 1830, vysv. 30. června 1855);
p. Adam *Královec*, far. ve StřebSKU, 14. dubna 1892, (nar. 6. října 1838, vysv. 7. února 1861).

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Hlavsá*, kapl., za admin. v Treunitzu;
p. Frant. *Hrachovec*, kapl. v Sedlčanech, za far. v Nelahozevsi;
p. Norbert *Nikodem*, za admin. fary v StřebSKU;
p. Jan *Davidek*, kapl. v Spál. Poříčí, za far. v Těnovicích;
p. Karel *Krupka*, far. ve Višňově, za faráře v Mýtě.

Uprázdňená místa:

Treunitz, fara patr. obce Chebské (Eger), od 15. dubna;
StřebSKO, fara patr. p. Václava hrab. z Kouniců, od 17. dubna t. r.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Říha*, far. Hradištský na odpoč. v Pardubicích, 2. dubna 1892, (nar. 4. února 1817 v Pardubicích, vysv. 25. července 1843).

Vyznamenání jsou:

- p. Ign. *Bílek*, b. vikář a far. v Bartošovicích, jmenován čestným děkanem;
p. Frant. *Rychlík*, far. v Kuklenách, jmenován vikar. sekretářem;
p. Zefyr. *Beneš*, far. v Knapovci, obdržel Exposit. canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Šádek*, far. ve Vrsci, za far. do Kopidlna;
p. Jan *Tichý*, far. Samšínský, za faráře do Slatin;
p. Jos. *Churáček*, kapl. Ostruženský, za admin. do Samšína;

- p. Jan *Götschner*, admin. Slatinský, za admin. do Vrsece;
p. Vojt. *Kameš*, admin. Bohdanečský, za admin. do Chřenovic;
p. Fr. *Okrůhlický*, kapl. Kopidlenský, za kapl. do Ostružna.

Uprázdňená místa:

Samšín, fara patr. hrab. Ervína Schlicka, do 17. května;
Vrsec, fara patr. hrab. Ervína Schlicka, též do 17. května t. r.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.
(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejduš. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svátých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

Obrázky svatých

ve vkusném chromolitografickém provedení 100 kusů za 60 kr., 1 zl. a zl. 1.50 lze obdržeti u firmy

Otto Sandtner,

chromolitografie v Praze, Jungmannová třída č. 41.

Obchodníkům dá se provise.

OBSAH: Homilie na neděli třetí velikonoční. — Neděle čtvrtá po velikonoci. — Nalezení sv. kříže. (Báseň.) — Velikonoce v Mexiku. (Dokončení.) — Mladým pěvcům. (Báseň.) — Boh. Balbín o sv. Janu Nepom. (Dokončení.) — Ratajský rychtář. Povídka. (Dokončení.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expeditice
v knižecí arcib.
knihtiskárně.

Nedostla čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejděle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupečů.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na den sv. Jana Nepom., patrona Českého.

„Co jste vyšli viděti? třtinu-li
větrém se klátící? aneb člověka
měkkým rouchem oděného?“
(Mat. 11, 7—8.)

Jak krásně shoduje se dnešní slavnost naše s nynější dobou jarní, s kvetoucím májem! V čase tomto spanilá kvítka zdobí luhy naše, rozšiřující vůkol vůni přelibou; a tu stkví se i v rozkošné zahrádce církve Boží kvítek překrásný, jenž v naší drahé vlasti České vykvétá a příjemnou vůni spanilých a bohumilých ctností vydává. A kvítek tento jest zdařilý syn církve sv., ozdoba stavu duchovního, slavný vlastenec a veliký patron náš, sv. Jan z Nepomuku.

Ale proč pak nás vede dnes církev sv. slovy dnešního sv. evangelium k Janovi jinému, k Janu Křtiteli, a ne k Janu našemu? Neděje se to věru bez příčiny a bez důmyslu. Zkoumajíce život obou těchto Janů, nalazáme mezi nimi nejednu podobu. Tak byli oba dva na snažnou a vroucí prosbu rodičů po mnohá let neplodného manželstva takorůzka snebe vyprošeni. Tak trávili oba mladistvá léta svá v nevinosti a v mnohém cvičení a připravování se na vznešený budoucí stav svůj. Tak oba, byvše povoláni k službě Boží, hlásali výmluvně a horlivě Krista; oba stkvěli se zvláštní pokorou pohrdající slávou a rozkošemi tohoto světa, nicméně však měli oba slavné jméno u lidu; oba pak zmužile a statně sobě počínali, ježto neohroženě pravdu králi do očí mluvili; oba pak konečně smrtí mučennickou podstoupili. A

tak ani Jan z Hebronu, ani Jan z Nepomuku nebyl člověkem měkkým rouchem oděným, ani třtinou větrem se klátící; ale oba byli praví hrdinové ctnosti, již svrchovaně poctěni a oslaveni jsou v nebesích, ježto Pána svého Ježíše Krista všemožně oslavovati se snažili na zemi. Jelikož pak poskytuje mi pouť svatojanská každoročně příležitosti, bych několik slov k oslavení Jana Hebronského čili sv. Jana Křtitele promluvil, a jelikož dnešní den výhradně našemu Janu — Janu Nepomuckému je zasvěcen, tu obmezím řeč svou dnešní toliko na to, abych něco málo k poctě našeho milého patrona promluvil. Myslím pak, že k uctění jeho přispěje, když láskám vašim vypovím: „Kterak ten slavný vlastenec náš, co věrný kněz a sluha Páně, ničeho nezanedbal, nýbrž vše učinil, aby mistra svého Ježíše Krista hojně oslavil.“

Povšimněte si, moji draží, bedlivě slov mých, abyste za příkladem svého svatého patrona oslavovali Pána Ježíše zde na zemi, a pak někdy, jako on, oslavení v nebesích došli. Oroduj za nás sv. Jene Nepomucký!

Pojednání.

Jak se dočítáme v knize Daniele pro- roka, postavil král Nabuchodonosor obraz zlatý, a dal při jeho posvěcení všem přítomným skrze hlásného provolati takto: „Jak uslyšíte zvuk trouby, padnouce, klaňte se obrazu zlatému. Pakli by kdo nepadl a se neklaněl, té hodiny uvržen bude do peci ohnivé.“ A protože všickni lidé, jak uslyšeli zvuk trouby, padli a klaněli se obrazu. Byli pak tu tři mládenci židovští, Sidrach, Misach a Abdenago, přátelé to

Danielovi, jenž obrazu tomu se neklaněli, a tedy u krále od Chaldejských obžalováni byli. I rozkázal Nabuchodonosor, aby přivedeni byli před něho; i řekl k nim: Jestliže se nebudete klaněti obrazu, který jsem učinil, té hodiny uvržení budete do pece ohnivé, a kterýž jest Bůh, jenž by vás vysvobodil z ruky mé? Mládenci však odpověděli: Bůh náš, kteréhož ctíme, může vytrhnouti nás z pece ohnivé a z rukou tvých, ó králi, vysvoboditi. A byť pak i toho učiniti nechťel, známo buď tobě, že bohů tvých ctíti a obrazu tvému klaněti se nebudem. Nad touto řečí naplněn jest prchlivostí král a rozkázal pec sedmkrát více rozpáliti, mládencům pak těm nohy svázati a je do pece ohnivé uvrhnouti, kde plamen ohně byl tak prudký, že i muže ty, kteříž je tam uvrhli, zachvátil a spálil. I padli ti tři mládenci do prostřed ohně, jsouce svázáni. Anděl pak Páně sestoupil do pece, z níž plamen vyrazil, a oheň se jich nedotkl. Tedy všickni tři jako jedněmi ústy chválili a oslavovali Boha. I zděsil se Nabuchodonosor král, a vstav, spěšně řekl: Zdalíž jsme neuvrhli tři mužů do prostřed ohně svázaných? Aj, já vidím čtyry muže rozvázané a procházející se u prostřed ohně a není žádného porušení na nich, a tvářnost čtvrtého podobna jest synu Božímu. Tehdy přistoupil Nabuchodonosor ke dvéřím peci ohnivé a řekl: Služebníci Boha nejvyššího, pojďte ven! A ihned vyšli, a všickni se přespěděli, že ani vlas jejich hlavy nebyl opálen. I zvolal Nabuchodonosor: Požehnaný Bůh jejich, kterýž poslal anděla svého a vytrhl služebníky své, kteříž věřili v něho. Protož prikazuji, aby každý, který by se rouhal Bohu tomu, zahynul a dům jeho zkažen byl; nebo není jiného Boha, kterýž by mohl tak vysvoboditi, jako tento.

Křesťané, jak slavný byl to následek tohoto hrdinského osvědčení víry v pravého Boha. Král poznal pravého Boha, a nejen že sám ho poznal, nýbrž on rozkázal ihned po vši zemi, aby každý na hrdle trestán byl, kdo by se rouhal Bohu, kteréhož tito židovští mládenci ctí. A tak rozšířilo se poznání a ctění pravého Boha mezi modloslužebníky, jak mezi nimi oslavilo se Jméno Boží, což však nebylo by se stalo, kdyby tito tři mládenci byli se zpečovali, pro věc spravedlivou trpěti. Tímto tedy utrpením, kteréž ochotně podstoupili, oslavili Boha, dokázavše tak, že věrní a praví jsou ctitelové a služebníci Boží a že nic

na světě, dokonce nic není s to, od jeho služby je odloučiti.

A podobně také i náš svatý vlastenec Jan Nepomucký oslavil Pána a mistra svého Ježíše Krista, ježto dokázal, že věrným a pravým jest učenníkem, ctitelem a služebníkem Jeho, a to dokazoval po všecken život svůj, v příznivých i nepříznivých okolnostech, v štěstí i v neštěstí, v životě i při smrti.

Byltě sv. Jan Nepom. v nemalé důstojnosti postaven, co kazatel, co kanovník a co almužník královský; měltě také jmění a statky, požíval pak i přízně a chvály u velkých a malých, sprostých i vznešených. A jak pak si tu počínal milý patron náš? Zdaž štěstí tohoto světa zaslepilo mysl jeho, zdaž opámilo duši jeho a změnilo jeho srdce? Ó nikoliv. Důstojenství tohoto světa neučinilo jej ani pyšným, ani ctižádostivým, statky a zboží světské neučinily ho rozkošným, přízeň a chvála lidu neučinily ho marným a lehkomyšlným. Jan zůstává, i když mu slunce štěstí svítí, věren ctnosti, věren Kristu, věren Bohu. Ano, sláva a důstojenství činí jej tím ponížejším a horlivějším, statky a zboží světské jsou mu hojným prostředkem k podporování ctnosti a ke konání dobrých skutků; chvála pak a přízeň lidu činí jej tím obezřetnějším a skromnějším. Slovem, Jan jest a zůstává v příznivých okolnostech života věrným a pravým učenníkem, ctitelem a služebníkem Páně.

Než když štěstí tohoto světa nemohlo změnit smýšlení a podvésti duši jeho, tu snad neštěstí, tíseň a protivenství podvrátí ctnost a oviklá věrnost jeho? Aj, tři mládenci dali se uvrci do pece ohnivé, Jan pak dal se shoditi do Vltavy. — Těžká, krutá nastaláť našemu sv. patronu zkouška. Přišlatě doba, kde ctnost jeho měla zkoušena býti jako zlato v peci, aby se ukázalo, zdaž Jan setrvá u věrnosti, i když slunce štěstí jeho mraky se zahálí a bouře zmítati bude osudem jeho. Jsa zpovědníkem nábožné královny, měl se zpronevěřiti úřadu svému. Obžerství a prostopášnosti oddaný král Václav chtěl vyzvědět na něm zpověď královské své choti. K tomu vynaložil všech prostředků. Jan však nedal se mýlit. Jan stál pevně! Aby vyrazil zpověď královny, chtěl ho král Václav povýšiti a obohatiti, sliboval mu lásku a přízeň svou; avšak Janovi více záleželo na lásce Boží, než na lásce a přízni králově. Jan věděl dobře, že ho největší

utrpení a snad i smrt následovati bude, neučiní-li, čehož král na něm žádá, neboť znal ukrutnost a prchlivost jeho; a přec nebyl král po vůli, když naň dolehal, aby zlomil pečeť zpovědní. On raději hněv a zuřivost jeho proti sobě popudil, a těžkosti, bolesti, muky podnikl, než aby se Pánu a Mistru svému Kristu Ježíši byl zpronevěřil a hříchu se dopustil. A tu se právě v tom nejkrásnějším světle objevila jeho stálost, zmužilost a věrnost.

Dokud pro Pána Krista nemusel nic trpěti, nemohlo se v jistotě viděti, jak velká by byla věrnost jeho a nábožnost; když však byl uvězněn, na skřipci tažen a pochodněmi pálen, když konečně i smrt podstoupil, tu teprv jistě a neomylně dokázal, že ho nic na světě nemůže odloučiti od Krista Pána, že není člověk vrtkavý a třtinou každým větrem se klátící, nýbrž že pravá jest ctnost jeho, pevná jako skála u prostřed zbouřeného moře strmicí, a že věrným a pravým jest knězem a služebníkem Kristovým. Tu teprv mohl o sobě říci, co pravil o sobě apoštol sv. Pavel: „Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani mocnosti, ani síla nebude moci mne odloučiti od lásky Boží, která jest v Kristu Ježíši Pánu našem.“ A takovouto věrností u plnění zákona Kristova, takovou, pravím, věrností, kterouž ani to největší utrpení zviklati nemohlo, dokázal svatý náš vlastenec, že jest v pravdě věrným knězem a sluhou Páně, a tím ovšem oslavil Pána svého Ježíše Krista.

Jako pak ale v ohni všelikého utrpení ukázala se ctnost a věrnost Janova, tak podobně i nás oheň utrpení zkusiti musí, aby se o nás věděti mohlo, jaká by byla ctnost a věrnost naše. Dokud nám v službě Boží štěstí a radost kvete, dokud pro Krista a svatou službu Jeho žádného nemusíme snášeti protivenství, dotud se bezpečně věděti nemůže, jsme-li praví a věrní ctitelové Jeho. Pakli ale raději hořký kalich pijeme, než abychom nějakého hříchu se dopustili, pakli raději bolest a smrt podstoupiti chceme, než abysme povinnosti své nedostáli; tu, křesťane milý, není již žádné pochybnosti, že opravdu Pána Ježíše milujeme. Zlato ukazuje se v ohni, jaké by bylo; a podobně v ohni utrpení ukazuje se, jaký byl by člověk.

Pokud na příklad víry tvé, křesťane milý, nikdo nehaní, nemůže se věděti, jak pevně se jí držíš a jsi-li pravým a věrným katolíkem; pakli ale nevěrci a falešní pro-

roci jedovatým jazykem víry tvé svaté se dotýkají, ji zlehčují, tupí, haní a o to se snaží, aby ti ji ze srdce vyrvali a tebe k sobě a ke svým bludům přivábili, a pakli ty přece celou duší svaté své víře zůstáváš věren a oddán, pak není pochybnosti, že věrný a pravý jsi katolík, že věrný a pravý jsi ctitel a služebník Kristův.

Pokud tě nikdo k hněvu nepopouzí, nemůže se o tobě věděti v jistotě, jsi-li věrným a pravým ctitelem a následovníkem toho nebeského Pána, jenž pravil: „Učte se ode mne, nebo jsem tichý a pokorný srdcem;“ pakli ale křivda a bezpráví se ti činí, pakli ti jiní ubližují, a ty přece pomstu na ně nevoláš, nýbrž tichý, pokorný a trpělivý jsi při všem, cožkoli od nepřátel svých trpěti musíš, pak, kř. m., není pochybnosti, že věrný jsi a pravý ctitel a služebník Kristův.

Pokud tebe nic k hříchu nevábí, nemůže se o tobě věděti, jaká by byla ctnost a věrnost tvá; pakli ale těžké pokušení na tebe dolehá a hřích úlisně k sobě tě vábí a rozkoš ti slibuje, a ty přece v osidla jeho nepadáš, mu nepovoluješ, pak, kř. m., není pochybnosti, že věrný a pravý jsi ctitel a služebník Kristův.

Pokud požehnáním Božím oplýváš a dobře se ti vede, nemůže se v jistotě věděti, jaká jest ctnost a věrnost tvoje; pakli ale nouze a chudoba tě stihá a svírá, pakli ráno vstáváje, nevíš, co budeš jísti, pakli i děti tvé volají k tobě o chléb a ty nemáš, co bys jim dal; pakli vidíš, jak boháči mají, co jen hrdlo ráčí, ano že i ptactvo nebeské má pokrmu svého do syta, a že toliko ty sám zde s prázdnýma rukama stojíš, nemaje, čím bys sebe i milované děti své nasýtil a přiodil; pakli, pravím, tak se ti vede, a ty přece nepřestáváš Boha milovati a raději nouzi a bídu trpíš, než abys hříšným způsobem sobě pomáhal a cizím statkem svědomí a ruce své poskvrnil, pak, kř. m., není pochybnosti, že věrný a pravý jsi ctitel a služebník Kristův.

Tak jest, kř. m.! Dokud v službě Boží nic protivného snášeti nemusíme, nelze věděti, zdali věrní a praví jsme ctitelové a služebníci Kristovi; pakli ale, jako sv. Jan Nepom., raději protivenství trpíme a nesnáze a všeliké bolesti podnikáme, než abychom zákon Kristův přestoupili, pak již nikdo více pochybovati nemůže, že Pán Ježíš a svatá Jeho vůle jsou nám milejší, než jakékoli štěstí vezdejší.

Nuže, stůjte tedy již, nejm., věrně při Kristu, buďte věrní a stáli v službě Jeho. Dokažte věrnost a stálost u prostřed tohoto svůdného světa a všelikých svízeli a trampot vezdějších. Příležitosti máte k tomu dosti. Znáám já mnohé těžkosti vaše, vím, kterak mnozí s nedostatkem zápasí, slyším mnohé nářky trpících, vidívám často slzy utrápených, pronásledovaných. Vím pak, že i mezi ovčičkami mými jsou draví vlci, jenž pohoršlivým příkladem a bohaprázdnyými svými řečmi dobré mravy kazí, nábožnost potupují a na duše věrné všelikými úsměšky a hanami útoky činí.

Však vy se nenechte u věrnosti ku Kristu Pánu tím zviklati, stůjte pevně v službě Jeho, kdyby i celé peklo proti vám povstalo. To činíce, oslavíte Krista Pána a o spasení duší svých se postaráte. Ty pak, veliký patrone náš, jenž v ohledu tom překrásným jsi nám příkladem, budiž také povždy naším mocným přímluvčím a orodovníkem. Vypros nám všem té milosti, abychom oslavivše jako Ty, Krista Pána zde na zemi, také jednou s Tebou oslavovali mohli Boha svého tam na nebi. Amen.

Kázání

na pátou neděli velikonoční.

„A nepravím vám, že já budu prositi Otce za vás; neb sám Otec miluje vás, protože jste vy mne milovali.“

(Jan. 16, 27.)

Jak dokázali lásku svou apoštolové Páně? Mám za to, že hned tenkráte, když Pán Ježíš volal je od povolání jejich, a oni opustivše vše, jak dosvědčuje Petr, a následovali Pána Ježíše. Přidrželi se ho po celou dobu vyučování i tehdaž, když mnozí Pana Ježíše opouštěli pro tvrdou řeč, kterou konal Pán Ježíš o těle svém a krvi své a jich požívání. Že opět Petr ve jménu dvanácti pronesl ta pamatná slova: „Ke komu půjdeme? Ty sam máš slova života,“ jako by řekl: Kterého mistra vyhledati máme? my přidržíme se učení, které nam hlásáš a to pojišťuje nám života věčného. Ano i v te rozhodné době, kde jim předpovídá jen soužení a opět soužení, zůstávají při něm a následuje Jan s matkou Páně i jinými nábožnými ženami až na potupnou Golgotu. A protože apoštolové milovali Pána Ježíše, proto ujišťuje

je i Pán, „že sám Otec jeho nebeský miluje je.“ Avšak nejen apoštolové Páně požívali lásky Boží, nýbrž každý živý tvor rozumný, každý člověk má zaslíbenou tuto lásku Boží k sobě a to poznáme, když rozjímati budeme, že lásku Boží k nám lidem lze poznati: 1. ze zřízení celého světa, 2. ze seslání Vykupitele a 3. z milostí nám udělených.

Pojednání.

1. Prohledáme-li listiny sv. zjevení, všechny stejně hlásají, že Bůh jest stvořitel světa, ale že též jej zachovává a spravuje tak, že člověku k dobrému slouží a že jich k potřebám svým užití má a může tak, jak vůle Boží jest. A víme, že jest vůle Boží, aby v dobrém zalíbení měl a všechno zlé v ošklivosti. Poukáží jen na lid israel-ský. Hle, jakou péči jemu věnoval, jak jej osvobodil často z moci nepřátel jeho, jak posýlal k němu proroky t. j. muže sv., kteří mu osudy jeho předpovídali, kdykoli tento lid byl tvrdých šíjí, jak i tomu lidu svému vyvolenému prikázání dal, aby znal dobře tu cestu, která k dobrému vede a blaho i štěstí působí. Avšak nejen celé národy objímá láskou svou dobrotivý Bůh, i jednotlivců pamětliv bývá. Na mysl uvádím Josefa egyptského, toho miláčka otce Jakoba mezi dvanácti syny svými. Víme ale, že když ještě co mladík u otce trval, že měl dva sny a sice první: Zdálo se mi, pravil, že jsme vázali snopy na poli a snopy vaše klaněly se snopu mému, a opět zdálo se mi, že slunce a měsíc a jedenácte hvězd se mi klanělo. I řekl starý otec Jakub: Což já a matka tvá a bratři tvoji budeme se tobě klaněti. Ale víme z dalšího průběhu, že Josef stal se řízením Božím mistokrálem v Egyptě, aby zachován byl Jakub se syny před hladem blížícím a že bratři Josefovi přišedše pro obilí do Egypta a neznajíce Josefa, před nim co mistokrálem skutečně se klaněli. Mohl bych ještě více příkladů uvést ze starého zákona, kterak Bůh pečlivě vede jednotlivce po cestách života jejich, ač přerozličných, přece konečně k dobrému cíli.

Než badiž mi popráno uvést příklad, kterýž hlásal Pán Ježíš učenníkům a zastupům, a sice o marnotratném synu, který opustiv dům otcovský, v daleké krajině prostopášně živ byl a celý statek svůj promrhal, až počal bídu trpěti. A tu ve své bídě největší vzpomněl si opět na otce

svého a řekl: Půjdu k Otci svému a dím jemu: Hřešil jsem proti nebi a před tebou a nejsem hoden sloužit synem tvým. A otec milosrdenstvím hnut, odpouští synu ztracenému a opět nalezenému a přijímá jej za syna a na to velí radovati se celému domu z návratu syna svého. Ejhle, může-li více vyznačena býti láska Otce nebeského nežli v podobnosti tomto?

2. Ale láska Boží k lidem vyjevuje se mnohem více v seslání Vykupitele. Když se naplnil čas v ráji předpověděný, naplnil se právě i onen čas, o němž Daniel v zajetí babylonském předpovídal: Od rozkazu k návratu do Jerusalema a vzdělání města a chrámu uplyne týhodně ročních 62 a opět 7 a pak obětován bude Svatý Páně a přestane oběť platná v Jerusalemě. I čas ku konci se chýlil a vzešlo světlo k zvezení národům a k slávě lidu israelského a narodil se Ježíš Kristus v Betlémě v chlévě, a byli rodiče jeho Josef a Maria, jenž hned záhy musili utíkat před ukrutností Herodesovou do Egypta a býti tam, až jim bude skrze anděla zvěstováno. Na to vrátili se a bydleli v Nazaretě, odkud jméno Ježíš Nazaretský. A když se vrátili rodiče, byli zase bedliví rozkazu Božího a pospíchali k slavnostem do Jerusalema a brávali Ježíše sebou, až, jak víme, co dvánáctiletý zůstal v chrámu k největší žalosti matčině i pěstounově. Na to pak ve 30. roku věku svého vystoupil veřejně co učitel v Israeli. Ale toliko nevnučoval, ale učení své potvrzoval mnohonásobnými zázraky, tak že když přišli k němu poslové Jana Křtitele ze žaláře, mohl jim říci: „Zvěstujte Janovi, co jste viděli a slyšeli: Slepí vidí, kulhaví chodí, mlomoci se čistí.“ Proč pak činil tak četné zázraky? Aby lidé vidouce, že tím více byli přivedeni k tomu, by s lékařem těla přijali i lékaře pro mnoho zraněné duše své. A lidé vidouce ty skutky a slyšíce slova Jeho, přidrželi se Pána Ježíše a šli za ním, tak že i Kaifáš v radě židovské musel říci: Všecken lid za ním jde. Jen zákoníci a fariseové byli nepřátely jeho, poněvadž jim vytýkal život jejich převrácený a chtěli se zbaviti toho kazatele neuprosného. Dle rozsudku a ustanovení Božího měl býti obětován, protože sám chtěl vydati se za oběť za mnohé. A proto Jan, miláček Páně, mohl zřejmě ve svém evangelium napsati slova: „Tak miloval Bůh svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby všickni, kdož věří v něho, nezhyňuli, ale měli život

věčný“ (Jan 5, 16.). Ano nepoměrně veliká jest láska Boží i v tomto nebeském poslání; dovršuje se pak i milostmi, které uděluje se nám.

3. Pán Ježíš dokončiv dílo našeho vykoupení na kříži, bránu nebes otevřel a sám do ní vešel před učenníky svými, aby nám tam místa připravil, aby kde on jest, byli i učenníci jeho. Protože ale znal jak slabost učenníků tak i slabost veškerého vykoupěného lidstva; proto slíbil, že sešle utěšitele Ducha sv., aby neustále s námi byl. Tento Duch sv. měl nás učiti všem věcem víry se týkajícím a býti při nás, abychom vřhost dříve hříchu, spravedlivě živi byli. Co nám Pán Ježíš pozůstavil, Duch sv. uděluje nám od kolébky až do smrti a to ve sv. svátostech, jež jsou zevnější znamením vnitřní milosti ustanovené k našemu posvěcení od Ježíše Krista.

Ó jak velice povýšený jest člověk! Nedivím se, že jest k obrazu Božímu stvořen, jelikož takových a tak mnohých milostí se mu za podíl dostává. Toho sobě jeden každý važ a hleď, abys uznán byl od Boha, až tě k soudu svému volati bude a dostalo se i tobě slávy věčné, Pánem Ježíšem připravené. Amen.

Ctnosti.

Jeť mnoho ctností vznešených,
jež Bůh nám v srdce vložil,
by jimi v truchlém údolí
jak kvítím radost zmnožil.

Tu víry, lásky, naděje,
nám trojlist radost dýše,
a vedle nich trpělivost
ve čtyřlíst spěje tíše.

A skromnost plní pětist,
však největší jest štestí,
kde s nimi též dobročinnost
pětist změnil v šesti.

Milosrdí.

Ve temném stále kolotání
se ruče valí v před náš svět,
zdá se, že nezná smilování,
že zmnožit chce jen řady béd.

Na místě láskou, nenávistí
chce sytit nás a zoufalost,

kde blahá naděj se umístí,
hned neblahý jest její host.

Však tma kdy nejvíc hrůzy tvrdí,
tu jasně kmitne hvězdy svit,
a hvězdou tou jest milosrdí,
jež neklidného světa klid.

A když meč bědný nejvíc buší
do nešťastných svých obětí;
tu milosrdí kmitne duší,
meč zlomen na zem odletí.

V. Rubricius.

Církevní poměry na panství Lnářském v XVIII. století.

Kulturní náčrtek od *Jana Hille*.

Staré osady.

Když r. 1745 nastoupil v držení panství Lnářského *František Karel Rudolf hrabě Sweerts-Spork*, bylo toto rozděleno na tři rozsáhlé osady, jichž hranice se na vzájem dotýkaly.

První osada byla *Kasejovická*.

Ve *Lnářích* býval také farní kostel sv. Mikuláše, ale od dávna postrádal svého vlastního duchovního, podobně jako kostel sv. Bartoloměje v *Kocelovicích*. Oba tyto kostely, jakož i kostel *Nejsvětější Trojice* ve *Lnářích*, při kterém založil hrabě Tomáš Černín z Chudenic r. 1684 klášter pro bosáky řádu sv. Augustína, náležely co filiální k farnímu kostelu sv. Jakuba v městečku *Kasejovicích*.

Kostel ten jest založení prastarého. Již v privilegii Protivy z *Kasejovic* z r. 1308 připomínají se dějiny kostelní¹⁾. Řada farářů *Kasejovických* počíná rokem 1356.

Roku 1656 byl kostel ve velikém nebezpečí. Vypukl dne 4. dubna t. r. oheň v *Kasejovicích* a „od jedné chalupy všechny vyhořely a lidem hrozné a nenabytné škody sdělány, jenom některé domečky při chrámu Páně sv. Jakuba jsou zůstaly“²⁾.

Tehdy stávala zvonice opodál kostela, bezpochyby že r. 1735 vyhořela, proto r. 1738 dne 10. července dána na ni nová báň se železnými dobře vyzlaceným orlem. Při svěcení téže vloženy do bány sv. ostatky a pamětní listina³⁾.

1) Archiv města *Kasejovic*.

2) Manual konšelský z r. 1657.

3) Archiv *Kasejovický*.

Druhá osada byla *Bělčická*.

V městečku *Bělčicích* býval kostel sv. Petra a Pavla již v XIV. století farním. Nejstarší nám známý farář byl kněz *Bech*, který r. 1360 zemřel. R. 1412 zřízeno zde nové nadání, dle něhož měl farář mimo altarářistu, který již dříve v *Bělčicích* býval, ještě jiného kněze živiti.

Protože původní chrám chatrný byl, dal *Jindřich z Bašín* a na *Bělčicích* vystavěti nynější pěkný kostel v slohu gotickém.

Nový kostel posvěcen byl 1. září 1515 světicím biskupem Olomouckým *Martinem* a mnohými odpustky nadán. R. 1660 dosazen sem za faráře *Tobiáš Fisoher*, křivník s červenou hvězdou⁴⁾.

Jako filiální příslušely tehdy k *Bělčickému* kostelu kostel sv. Prokopa ve *Hvozďanech* a sv. Voršily v *Újezdci*, oba farářů postrádající.

Třetí osada byla *Zabořská*.

Středem rozsáhlé této osady byl kostel sv. Petra a Pavla v *Zaboří*. Původně byl velmi malý. *Jan Horčice* ze *Prostého* a na *Zaboří*, vida, že kostel nevyhovuje potřebám osady zdejší, dal r. 1607 k původnímu kostelu přistavěti presbyterium a zříditi v něm nový oltář, kazatelnu a vše to učinil, jak hlásal nápis, „z lásky hořící, kterouž pěl Bohu k službám jeho svatým, slouže nyní všem v přízeň Božím jatým.“

R. 1713 přistavěny poboční lodě⁵⁾.

Roku 1642 byl zde farářem *Jan Kolumbán*⁶⁾.

Když r. 1681 zemřel morem zachvácen farář *Ignác Halík* v *Kadově*, přidělena osada *Kadovská* a *Bezděkovská* do správy farářům *Zabořským*⁷⁾.

4) Method. roč. X. str. 49. sq. Popis a dějiny kostela *Bělčického*.

5) Památní kniha fary *Zabořské*.

6) Sborník historický roč. IV. 257.

7) Památní kniha fary *Kadovské*. Mor tehdy zuřil na osadě *Kadovské* zle. Zemřeli pochováni nejen na hřbitově kolem kostela, ale také ještě na zvláštních hřbitovech morových. Takový hřbitov byl u křížku při cestě do *Slatiny*, jiný u samého *Kadova* řečený v „buči“, jiný u cesty do *Vrbna*. I na osadě *Bezděkovské* nestačil hřbitov u kostela a zemřelí pochováni u cesty do *Hradiště*. O onom pak faráři vypravuje pověst, že právě jda k nemocnému do *Slatiny*, na cestě touze nemocí zachvácen byl i náhle skonal. Pochován byl ve farním chrámu v sklípku pod oltářem sv. Jana.

Aby na těchto třech osadách se zdárným výsledkem působiti mohli místní faráři, museli míti ještě k sobě spolupracovníky a těmi byli kaplani. Kasejovický farář měl dva kaplany, Běličský jednoho⁸⁾. Vydatnou pomoc v duchovní správě a v přisluhování sv. svátostmi poskytl v čas potřeby farářům řeholníci Lnářští.

Služby Boží ve všech jmenovaných kostelích se stále střídaly. Zabořský farář měl jednu neděli služby Boží v Zaboří, druhou neděli v Kadově a třetí v Bezděkově.

O svátcích vánočních, velikonočních a svatodušních bývaly o hodech Božích velké služby Boží vždy ve farních chrámech, na prostřední a poslední svátky ve filiálních kostelích.

Ve všech chrámech slavily se výroční památky či poutě a posvěcení chrámu slavnými službami Božími a výstavou velebné Svátosti⁹⁾.

Kostelní jmění spravovali *kostelníci*. Byli to mužové věrohodní, jež volivala vrchnost. Oni měli dohlídku nad nádobím a poklady kostela a na jeho důchody a vydání. Největší příjem kostela plynul z tak zvaných železných krav, které na každém statku po celém panství Lnářském kostelu zajištěny byly.

K zádušním počtům museli osadníci Zabořští odváděti na penězích tři kopy a dva sáhy tvrdého dříví.

Kostelníci při nastoupení úřadu svého museli svému faráři přísahati, že „v tom auřadu kostelnickém věrně a spravedlivě se chovati, věci zádušní pod správu a opatrování jim svěřené, náležitě, věrně a bedlivě opatrovati budou, čistotu chrámu Páně dle největší pilnosti na pozoru míti, důchody jeho dle možnosti zvelebovati a ne ztenčovati, neb škody dělati, tím méně odcizovati dovoliti komu“¹⁰⁾. Účty museli skládati přel patronem a farářem.

Nová osada.

R. 1756 přišli osadníci Kadovští a Bezděkovští na zámek Lnářský k hraběti Sweerts-Sporkovi a poníženo ho prosili, aby zase svého duchovního pastýře měli,

ku kterému by byl bližší přístup. I ustrnul se hrabě nad žádostí oveček Kadovských a jako pán zbožný, mnohé dobré skutky činící a o spasení duší lidských pečující, slíbil jim, že se bude starati o rozdělení fary Kadovské od Zabořské. A to také skrze vysoce důstojnou konsistoř Pražskou dosáhl, že r. 1757 zřízena byla samostatná farní osada *Kadovská*, k níž co filiální přidělen byl kostel Bezděkovský.

Prvním farářem v Kadově stal se Matěj Rybička.

A tak povstala čtvrtá osada farní na panství Lnářském.

R. 1761 založeno bylo místo fundačního kaplana v Kadově¹¹⁾, r. 1775 pak v Zaboří¹²⁾.

Příjem farářů spočíval ponejvíce na polích, lukách, lesích a rybnících k jednotlivým farám přináležejících. Práci při hospodářství, v senách a ve žních potřebnou museli konati osadníci, začez brali plat, ti co byli vzdálenější dostávali stravu zdarma.

Větší příjem byl z desátku. Sedláci museli odváděti jako na osadě Kadovské z každého druhu obilí a sice ze žita, ječmene a ovsa, dva věrtle velké míry, polovičníci po jednom věrteli.

Z každé krávy dávali sedláci k letním nejmeně půl žejdlíka másla čistého a dobrého.

O posvěcení odváděli sedláci svému faráři po jednom koláči. O velikonočních sedláci po třech, chalupníci po dvou vejcích museli skládati. V čas koledy dostával farář od sedláka 3 kr., od chalupníka 1 kr. 3 den. a od podruha 1 kr. Mistři polní místo desátku dávali k velkonoci beránka¹³⁾.

Některý příjem měli faráři ze štoly. Byl ale nepatrný.

Pokud se nám zprávy zachovaly, dostával r. 1642 farář Kasejovický při křtu a pohřbu 6 kr., při oddavkách 30 kr.

V Zaboří byla štola větší. Tu přijímal farář od křtu 9 kr., při oddavkách 36 kr., od pohřbu nežádal ničeho¹⁴⁾.

Prastarou povinností osadníků bylo v čas potřeby k nemocnému pro duchovního koně poslati¹⁵⁾.

¹¹⁾ Památní kniha Kadovská.

¹²⁾ Památní kniha Zabořská.

¹³⁾ Inventáře a rejstříky farní.

¹⁴⁾ Sborník historický, ročník IV. 221—222. 257.

¹⁵⁾ Inventář fary Kadovské z r. 1758.

⁸⁾ Mardetschlager. Geschichte des Bisthums Budweis p. 340. 341.

⁹⁾ Památní kniha Zabořská.

¹⁰⁾ Zápis v staré matrice křestní fary Kadovské z r. 1758.

Zemřelí pochováni bývali na hřbitvech jak při farních tak také při filiálních chrámech. Když přáli si pozůstatí ze vzdálených vesnic, aby tělo zesnulého z domu vyzdvíženo bylo, museli pro duchovního rovněž koně poslati. Na mnohých osadách, jako na př. Zabořské, panoval obyčej, že učitel chodíval se zpěváky do domu a sám průvod vedl ke křížku u kostela, kdež místní duchovní pohřeb očekával¹⁶⁾.

Jmenovaný hrabě staral se velice o povznesení zbožnosti svého poddaného lidu na panství Lnářském. Byloť toho tehdy zajisté na nejvýš zapotřebí. Dle svědectví souvěkého spisovatele paměti Kasejovických, byl lid pro mnohá soužení, jakých zakusil od nepřátelského vojska francouzského, které skrze panství často tu ve větších tu v menších oddílech táhlo a velkými poplatky a požadavky lid sužovalo, téměř uvadlý, v pobožnosti vlažný. Teprve po vyhnání lidu nepřátelského počal okřivati, Bohu díky čině, k práci své se navracoval, do kostela choditi zvykal a dítky od učení zdržené do školy posílal, slovem vše co dříve se prozáhálo, pomalu zase v dobrý pořádek se uvádělo¹⁷⁾.

Posvátná missie.

Velkou zásluhu měli o zdejší lid také kněží z tovaryšstva Ježíšova, kteří konali v Kasejovicích posvátnou *missii*¹⁸⁾.

Stará zpráva o missii oné zní:

Leta Páně 1745 v neděli na den sv. Krescencie (25. června) okolo 8. hodiny z rána začaly se duchovní kající kázání od velebných pánů páterův Jezuitův z tovaryšstva Pána Ježíše, totiž od dvojčetihodného p. P. Antonína Koniáše, P. Matouše Sekštetra, P. Frant. Xav Glitše a P. Josefa Skrochovského v městysu Kasejovicích následujícím způsobem.

Dvojčetihodný a vysoce učený velebný pán Adam Kohout, farář na ten čas Kasejovický, před 8. hodinou po znamení zvonům daným v náležitém pořádku nesa krucifix se zpěváky vyšel z chrámu Páně před krchov, kdežto patres missionarii v poutnickém oděvu klečíce naň čekali. On s výbornou exhortací neb chvalořečí ty

apoštolské muže s mnohým slz zástupů vyvádění uctivě přivítal, po kteréžto dokonané řeči dvojčetihodný velebný P. Josef Strochovský přijmouce (sic) od vel. p. faráře krucifix náležitě a horlivě poděkování učinil a na to v počestném pořádku mezi prozpěvováním zástupu processí vedena byla na lešení, po kteréžto vel. p. P. Ant. Koniáš¹⁹⁾ kratičké napomenutí o užítku těch kajících kázání a o dobrém chování při nich etc. učinil, mezi kterým sloužena čtená mše sv. byla, po ní hlavní kázání od vel. p. P. M. Sekštetra držené bylo, na to mše sv. zpívaná při figurální musicae s požehnáním velebné svátosti Oltářní následovala, po které začali zpovídati až do 12 hodin; od první hodiny s poledne až do 2 hodin zase zpovíдали; po vyslyšení zpovědi dalo se znamení zvonkem na kázání, tu zase vedla se processí z chrámu Páně s krucifixem od jednoho pátera missionaria s pobožným prozpěvováním všeho lidu na lešení, tam drženo naučení spásitelné pro všeobecný lid, na to následovalo hlavní kázání, po něm zpívané lauretanské litanie s požehnáním velebné svátosti Oltářní, pak zase zpovíдали do 7. hod. večer; a tak ta kající pobožnost pořád 8 dní trvala, kterou s chvalozpěvem Ambrožovským a s papežským požehnáním dokonali.

Dej Pán Bůh všemohoucí, by to semeno sv. evangelium rozseté v srdcích lidských stý užitek přinášelo, jim pak duchovním rozsevačům svatou milost, posílnění a pomoc svatého setrvání, poездеjší dokonané práci s námi tak, jak nás při té sv. pobožnosti spatřili, v nebi věčného odpočinutí udělití ráčil. Amen.

Dne 6. Julii okolo půl deváté hodiny na noc bludem nakažené knihy od vel. p. P. Ant. Koniáše při společnosti mnohého

¹⁹⁾ Znameníť tento kazatel narodil se r. 1691 v Praze. Do řádu vstoupil r. 1708. Nejprve vyučoval na školách nižších, pak byl 8 let kazatelem, na to missionářoval. Koniáš ač stále byl churav přece denně třikráte až pětikráte kázával, tak že často mdlobou sklesl a s kazately odnesen býti musel. Výmluvnost jeho uchvalovala posluchače, jichž usedavý pláč i kazatele k pomlčení přinucoval. Nejhrůzněji dovedl líčiti věčná muka. Když kázati měl o soudném dnu, vstupoval na kazatelnu s těžkým na krku řetězem. Zemřel dne 27. října 1760. (Jireček: Rukověť.)

¹⁶⁾ Památní kniha Zabořská.

¹⁷⁾ Kniha pro zapisování porovnání, příběhů a roztržitostí při obci městys Kasejovicích. Založena dne 1. Junii Anno 1739 p. 12.

¹⁸⁾ Tamže str. 12—13.

lidu hanebně spáleny byly. Na to odsud dne 7. Julii do Sedlice odjeli.

Ti duchovní otcové své obývání měli: P. M. Sekšter v novém domě p. Václ. Rybičky, P. Antonín Koniáš v chalupě Ant. Sroha knihaře, nyní Václ. Jedličky řezníka, P. Fr. Glitš u soukeníků či v domku Karla Blovského a P. Jos. Skrochovský ve škole, majíce pro sebe velkou světnici.

(Pokračování.)

Maria Felicia Orsini.

(Obraz životopisný načrtl V. Rubricius.)

(Pokračování.)

Zvěst o nebezpečí, v němž octl se nešťastný vévoda, šířila se jako rána morová celou zemí. Náhled, že klesl v oběť veliké myšlenky povzněsti pokleslou vážnost i krále i země, neměl žádného významu pro ony tisíce a tisíce osobních jeho přívrženců, jež s nadšením a vděčností lpěli na něm. Oni považovali neštěstí toto za novou metlu Boží, jakými již byly válka náboženská a vypuknutí nakažlivých nemocí.

„Vezměte nám raději výsady naše,“ žalovali a volali hlasně, „vezměte nám poslední majetek náš, jen nechte nám na živě našeho vroucně milovaného vévodu!“

Kardinál Lavalette z Toulousu psal králi a prosil za život vévodův. Karel I. anglický obrátil se s vřelou přímluvou na Ludvíka XIII. Republika benátská zvláštním vyslancem žádala za vydání vévody Montmorency, jakožto náčelníka tlup venečianských. Všecky tyto zvěsti dostaly se k sluchu Jindřichově. Leč on nepřál sobě nic jiného, než aby poslali mu pro patera Arnoux-a. Když tento výtečný kněz přišel a vlastní pohnutí slovy potěšitelnými skryti chtěl, pravil Jindřich s pevnou odhodlaností: „Můj otče, neztrácejme času lkáním a smutkem. Uveďte mne co nejrychleji a nejbezpečněji na stezku vedoucí k nebi. Mé přání jediné, má naděj jediná jest pouze Bůh!“

P. Arnoux viděl, jak žalem sklíčen duch vévodův, mladému orlu podoben, vzhůru se vznesl. I požadoval od něho nejvyšší vnitřní velkodušnost, avšak zároveň nejhlubší pokoru. Montmorency pojal úmysl řádně na smrt se připravit a dal prositi krále, aby mu popřáno bylo půl dne svobody, by přijati mohl s klidem sv. svátosti. P. Arnoux měl vymoci mu

milost onu. Když příštího jitra žádané odpovědi přinášel, našel vévodu ještě spícího. Největší díl noci ztrávil tím, že psal poslední vůli svou. Byl nyní tak kliden, že vstupujícího přivítal slovy: „Právě přemýšlel jsem, zdali řádu vašemu upomněnkou za vykonané služby dáti mám celé své tělo anebo pouze své srdce. Volte sám.“ Když kněz pohnut pravil, že srdce, uchopil vévoda ruku jeho, položil ji na srdce a pravil: „Hleďte, jak klidně tluče!“

Však i na tomto vysokém stupni dokonalosti duševní vévoda nedůvěřoval sám sobě. „Můj otče,“ pravil, „potřebuji pomoci vaší, a to tím spíše, čím nehodnějším zdám se býti milosti Boží, že s takým klidem očekávám posledního svého okamžiku. Tak velikým jest onen klid, že obávati se musím, aby ješitnost v něj nepřimísila se. Jen Bůh jest to, jenž mne drží, bez něho kolísal bych v hodinu poslední.“

Když Jindřich vyznav se kajicně z hříchů a pobloudilostí celého života svého, odpuštění jich obdržel, uchvácen byl útechou radostnou, že zvolal: „Ne, nechci, nesmím více žíti. Vzdávám se všeho otálení. Jak dobrým jest Bůh. Brzy jej uzmím, jsem o tom pevně přesvědčen.“

Byl pátek i domníval se, že ještě téhož dne bude odpraven. „Jak rád bych chtěl,“ pravil, „krví svou sníti hříchy své v týž den, kdy Spasitel náš za hříchy naše drahou krev svou vycedil na dřevě kříže.“ Pak odebral se k oběti mše sv. v radnici. P. Arnoux podal mu nejsvětější Svátost oltářní. Po díkůčinění obrátil se vévoda k němu těmito dojemnými slovy: „Není-liž pravda, otče můj, kdo má v sobě původce života, ten smrti báti se nemusí.“

K zármutku velikému dostal zprávu, že teprv příštího jitra bude odpraven. Avšak i této děsné doby očekávání užil šlechetný muž, aby po svém zpovědníku vzkázal pozdravy a rozdělití dal dary všem, kteří nebyli snad nevinní jeho odsouzením a kteří by tudíž o tom pochybovat mohli, že jim odpustil z celé duše své. A nyní teprv když vše spořádáno bylo a nic více nepoutalo jej k tomuto životu, podjal se úkolu nejtěžšímu. Psal poslední list milované choti.

Drahoušku můj!

Dávám Tobě poslední své s Bohem, s touž láskou, s jakou jsme vždy k sobě lnuli. Pro klid mé duše, která, jak doufám, brzy v Bohu svém spočine, zapřisahám Tě, abys potlačila všecek svůj žal a veškeré strasti vlidně přijala z rukou nejsladšího

našeho Ježíše. Přijal jsem tolik milostí z božské Jeho ruky, že svrchovaným Tobě to musí býti upokojením.

Buď s Bohem, ještě jednou s Bohem, drahoušku můj!

Jsem věčně Tvůj
Jindřich.

Proti své vůli skrápěl list, jehož sepsání tolik bolu mu bylo způsobilo, hořkými slzami. „Přirozenost lidská ráda by si postěžovala,“ pravil k svému zpovědníku, „ale přemůžeme ji.“

U večer téhož smutného dne vrhl se vyslanec prince Orleanského k nohám královým, aby vymohl milost pro vévodu, jehož neštěstí sám byl zavini. Leč nadarmo.

Jindřich s velikým sebe ovládnutím ulehl v strastiplné noci té. Usnul. Síla božská obestírala a ovládala věrnou jeho duši až do poslední hodiny. Probuzen hlomozen, tázal se lékaře, jenž u něho bděl, po příčině hlomozu, a když mu byla sdělena, pravil: „Také Tobě chci nějaké poselství na vévodkyni svěřiti. Bůh můj zbavil mne vši starosti o choť mou. Odevzdávám ji i sebe spokojeně do rukou Nejvyšší Prozřetelnosti, která nikdy mne nesklamala. Vyříd' vévodkyni, že doporučuji ji dvě věci. Předně aby tak jako já i ona z celé duše své odpustila všem svým nepřátelům, a dále, aby i mně vše odpustila, v čem jsem ji v době, co jsme pospolu žili, byl urazil.“

Slova tato promluvil vévoda o druhé hodině s půlnoci.

Pak usnul a spal až do sedmi hodin tak tvrdě, že zpovědník jeho k velikému svému udivení musil probudit jej. Vstal se slovy, jež promluvil Spasitel k apoštolům na hoře Olivetské. (Vstaňte, půjdeme.) Pak oblékl bílý kabátec, jež po odsouzení svém na tuto poslední cestu dal sobě zhotoviti. Všickni pohnutí byli hluboce mohutnou silou duševní, již i ve věcech nepatrných na jevo dával. Lékař chtěl mu ránu převázat. Leč Jindřich toho nedovolil, řka: „Nadešel čas, kdy všechny rány mé jedinou velikou ranou navždy zahojeny budou.“ A opět velebil Boha, že z tolika nebezpečí vysvobodil jej, aby cestou nejbolestnější uvedl jej na cestu nejslastnější, na cestu věčné spásy. Ve všem těšila se věrná jeho duše myšlenkou na Spasitele.

Ještě jednou uveden byl hejtnanem tělesné stráže královské před parlament a opět zodpovídal všechny jemu kladené

otázky s klidem důstojným, ba i ve věcech vedlejších ostře sebe sama obviňoval, aby spíše dosáhl osvobození osob, které zároveň s ním obžalovány byly. I podařilo se mu skutečně, že svědectvím tím vyprostil dva úředníky z Bezieru od jisté záhuby. Když po opětném odsouzení uveden byl do síně vedlejší a zde podali mu koflík polivky, nemohl pro zející ránu na krku ni kapky spolknouti. Bolestně se usmívaje, vrátil koflík a poznamenal se svatým křížem.

Poslední hodiny žití svého ztrávil Jindřich v modlitbě. P. Arnoux byl mu utěшитelem velikým. Vévoda tázal se ho, zdali lze za to míti, že duše na onom světě mají péči o ty, jež na zemi byly zanechaly. Když mu týž přisvědčil, pravil: „O Bože můj, jak skvostná jest to útěcha.“

Rychle nastal čas, aby odebrali se do kaple kapitolní, kdež vyslechnouti měl svůj ortel smrti. Dal řetěz řádový a hůl maršálskou svému příteli s prosbou, aby tyto odznaky cti a vyznamenání odevzdal do rukou králových s výrazem upřímné lítosti, že krále urazil, přes to však, že umírá, jako věrný jeho sluha. Posléz ustríhl sobě kadeř na levé skrání a prosil P. Arnoux-a, aby ji doručil věrné jeho choti. „Rána ta,“ pravil, „bude pro ni strašlivá, leč ona propůjčí duši její sílu velikou. Ona promění ji ve stkvoucí dým, který jasmem vznešených skutků v šírou dál zazáří.“

Ještě jednou přečten byl mu v kapli rozsudek, jež s klidem vznešeným vslechl. I děkoval soudcům svým řka: „Ujišťuji Vás i soudruhy Vaše, že tento výkon spravedlnosti Vaší považuji za skutek milosrdí Božského.“ Po té poklekl před zpovědníkem a přijal poslední požehnání.

Všickni, kdož nyní zřeli jej v oděv bílém, an obličej i šíje jeho pokryty byly ranami dosud zejícími, jak bez bázně s duší vznešenou klidně hledí smrti vstříce, děsně zachvěli se v nejhlubším nitru svém.

Došli dvora. Popraviště zřízeno bylo v bezprostřední blízkosti a výšce jezdecké sochy Jindřicha IV. Když to vévoda spatřil, zůstal na chvíli zaražen stát. P. Arnoux tázal se ho, zdali něčeho sobě přeje. Jindřich odvětil hlasem pohnutým, upíraje zraků svých na sochu Jindřichovu: „Byl to veliký a dobrý kníže a mně dostalo se té cti, býti jeho kmotřencem.“

Zde ještě poslední byla mu zkouška uložena. I z míst těch chtěli přátelé jeho, ač si toho nijak nepřál, učiniti pokus, zdali

by král nedal se pohnouti a milost jemu neudělil.

Klidně snesl i to a usadil se se zpovědníkem na lavičku. Všem přítomným byla tato doba očekávání, dobou dlouhé, strašné trýzně. Jen vévoda zůstal kliden a pravil k svému zpovědníku: „Přátelé moji jsou příliš laskavi. Poděkujte jim, prosím, za mne, leč nevyřídí ničeho. Avšak chcete zvěděti, jak jest mně v tomto rozhodném okamžiku? Před Bohem přísahám Vám, otče můj, že nikdy nekráčet jsem k bojům, radovánkám a plesům s takou radostí, s takou vnitřní spokojeností, s jakou jdu nyní na smrt. Kdybych nebyl býval jinak o tom poučen i přesvědčen, že jest Bůh, Spasitel náš, musil bych poznati jej z této moci a síly tajemné, která vysoko povznáší mne nade všechny slabosti přirozenosti lidské.“

Posel se vrátil, milosti však nepři-
nášel. Tu pokynul kat. Vévoda vkročil na popraviště a vztáhnuv ruce vrhl se na zem volaje: „Pane, v ruce Tvé poručím ducha svého!“

Několik vteřin na to klesla vznešená, slechetná hlava jeho na popravišti.

II.

Jest možno nésti bol tak veliký? Kdo dovede jen přibližně představit sobě onu děsnou trýzeň očekávání, ona hrozná muka sklamání, jimž vydána byla nebohá choť vévodova? Či bylo by přec jen možno, aby Jindřich, poslední potomek slavného rodu vévod z Montmorency, takým způsobem zahynul?

Tu ohlásili se jednoho dne u vévodkyně dva mniši řádu františkánského. Měli rozkaz, aby doručili jí poslední vévodův list. Prve nežli tito poslové smutku jediného slova ze sebe vypravili, již vyčetla nešťastná paní osud svůj ze zsinálých jejích tváří. Propukla v křečovitý pláč. Vzala list. Chtěla čísti. Ni hlásku nevypravila ze sebe. Jen štkala. Ba štkala, jakoby žalem puknouti mělo to velké její srdce. Lítosti přemožení, odešli mniši tiše. Na tento výbuch oprávněného bolu sledovala otupělost, která mrtvou bezcitností svou zdála se býti ještě strašlivější. Zdálo se, že ústa její oněměla. Zdálo se, že zrakové její povyhasli.

Konečně zmizela úzkost strašlivá a v proudě slz zvolala ztýraná žena: „Bože můj, milovala jsem jen jeho, Tys mi ho

vzal, abych jen Tebe milovala!“ Duše její vysoko vzhůru se vznesla, že pozorovala nyní neštěstí své jen ve světle spravedlnosti a pravdy Božské. Casem podařilo se jí, že udržela se na této výši. Když však obraz posledních hodin Jindřichových předvedl jí postavy oněch osob, jež odsouzení drahé té hlavy způsobem tak neuprosným provedly, tu bylo jí, jakoby hustý bědný mrak zatemňoval ji všecek slunka svit, jakoby nemohla odpustiti jim, ba jakoby ni modlití více se nedovedla.

Konečně žalem pokleslou pozvedla ruka milosrdná, jež chtěje jejího v oně strašlivé temné noci paprskem věčné pravdy osvítila. Ruka, již tak ráda byla by se uchopila a ji políbila — ruka P. Arnoux. Ježto však nařízením královským odeprána jí byla jediná útěcha, aby přivolati k sobě směla kněze, jenž chotě jejího na popravě provázal, přilnulo srdce její k listu, jež jí P. Arnoux poslal a v němž psal takto:

„Milovala jste, vévodkyně, chotě svého něžně. Kéž upokojí se zbožná mysl Vaše. Mohu Vás Bohem, soudcem nás všech, ujistiti, že konec vévodův byl úplné smíření se s Bohem a že odešel na onen svět věrou, láskou i nadějí co nejužší sloučen svým Ježíšem. Opovrhování vši bolesti, konání všech vznešených ctností, odevzdání ducha i srdce Bohu s hrdinským vybavením jich od věcí pozemských, patrná radost ze stavu milosti Boží, velikost jeho duše, jež tak hluboce v Bohu svém spočinula, jakož zároveň útěchyplnými myšlénkami na věrnou choť se obírala, upřímná láska k bližnímu a to i k nepřátelům, obdivuhodné jeho vyznání hříchů a opravdové opovržení všemi svými chybami a slabostmi, hrůza z dalšího života, která tak krásně družila se se svrchovanou oddaností do vůle Boží, nadočkavost zřítí již svého Spasitele, pevné přesvědčení, že ještě v týž smrti den s ním sloučen bude, zvláštní upomínka na všechny osoby svého domu, nejněžnější vděčnost za každé slůvko útěchy, láska ku všem povinnostem, jedním slovem vytrvalost ve všem a všude, vytrvalost až do posledního vzdechu, jak doporučuje ji sv. evangelium, toť, vznešená paní, obraz, jaký rozvinul se před udiveným zrakem mým, v posledních třech dnech života jeho. Nikdy nebyl bych dovedl toho si představit sobě, leda u mučovníků. Ano nemohl bych choti Vašemu přáteli blaha většího nad ono odsouzení lidské, jež měrou ne-

tušenou v milosrdí Božské se proměnilo. Vzpomínám, kterak blízek jest nyní srdci Božskému. Zajisté, že tam prosí Boha, abyste slovům mým věřila tak, jako byste sama bývala přítomna poslední jeho hodinky bolestné. Tažte se, vévodkyně, svrchované vůli Boží v této neslýchané události. Užijte příležitosti té, příležitosti to nejkrasší, jaká kdy které z žen naší Francie se naskytla, abyste povýšila srdce své nade všechny zmatky tohoto světa. Spojte duši svou s duší drahého svého chotě, který ničeho tak se neobával jako Vašeho zármutku a bolestného rozruchu. A kdyby snad přece ještě z něčeho káti se měl, jakož pevně věřím, že tomu tak není, ó tož přispějte domnělým mukám jeho kv pomocí svrchovanou svou trpělivostí. Úřad, jež zastával jsem u toho, kterého tak oplakáváte, považuji za jednu z největších milostí, jichž dostalo se mi v žití mém.“

P. Arnoux.

Co záleželo nyní vévodkyni na tom, zda osobní její svoboda zůstane nedotknuta? Co záleželo jí na tom, zda král přesvědčí se o její nevinnosti, co záleželo jí na tom, zda statky jí vlastní zabaveny budou? Pokladů nejdražších, obrazu Jindřichova, jež poslal jí z vězení a psaní jeho, jež nesčíslněkrátě slzic byla četla opět a zas, nedá sobě vyrvati za žádnou cenu. Nechat se vším ostatním naloží dle vlastního uznání. Maria Felicia, podobně jako její choť, neočekávala více od lidí ničeho, od Boha však vše.

(Pokračování.)

Bouřlivý masopust.

Napsal Bohumil Brodský.

I.

Když se pan Oldřich Skuhrovský ze Skuhrova na Louňovicích ženil, nebyl již dalek padesáti let. Dříve vždy k otázkám známých zemanů a pánů, kdy že dá tvrzí Louňovické paní, odpovídal se smíchem, že takového břemene na sebe uvaliti nemíní. Jakmile však po jednom setkání se s bratry svými Václavem, Emilem, Mikulášem a Janem při pitce na Louňovicích se pohádal a s hněvem s nimi se rozešel, změnil rychle svůj úmysl. Hned druhého dne po svrchu zmíněné vádě na cestu se vypravil a blízkou tvrzí Jankovickou navštívil, na níž té doby seděl Vilém Jankovský z Talmberka.

Pan Vilém mimo tři syny byl otcem také čtyř deer, z nichž Marie Kateřina byla nejstarší. O ruku této se ucházeti umínil sobě pan Oldřich Skuhrovský stůj co stůj hned na bezesné noci, již po bouřlivém odjezdu svých bratrů strávil procházeje v rozčilení komnatami až do bílého dne. Dovedl sice uvážiti, že jest již starým a panna Marie Kateřina Talmberkovna mladá. Než znal dobře pana Viléma a věděl, že svou dceru rád na Louňovice provdá, jelikož zaopatření sedmi dítek i bohatému jinak panu Talmberkovi značných starostí působilo a Louňovické zboží mezi největší v širém okolí se počítalo.

Poněvadž pak pan Oldřich již dávno zapomněl dvornosti, již se jako mladý rvťř vyznamenával, nemínil nikterak nějakým lichocením přízeň vyhlédnuté nevěsty si získati, nýbrž chtěl spokojen býti pouhým svolením otcovým jsa přesvědčen, že mladá Talmberkovna, až se paní na Louňovicích stane, sama na domácí život si uvykne a hodnou ženou se stane.

Z přímá tedy a bez obalu vyjevil udivenému nad náhlým objevením se pana Oldřicha panu z Talmberka příčinu svého příjezdu a vážně ho žádal, aby buď hned mu odpověděl, či do týdne nejdéle zprávu dal, jak k jeho návrhu se rozhodne.

Sotva pan Vilém poněkud se upokojil, hned přívětivě jal se radostné překvapení své jeviti a prohlásil, že žádost pana Skuhrovského ne nepříjemně se ho dotkla. Prosil však, aby pan Oldřich dovolil, by po starodávném zvyku mohl své dcery se zeptati a druhého dne písemnou zprávu dáti, která že bude přízniva nikterak nepochybuje. Zároveň zval, aby pan Oldřich u něho ten den hostem setrval, což tento neodepřel. Potřeboval beztoho, aby se ze špatného svého rozmaru povyrazil a na prudký výstup včerejší zapomněl.

Hned při bohatém, na kvap uchystaném obědě pozoroval pan Oldřich, že choť pana Viléma, paní Kristina rozená z Gersdorfu, nejstarší dceru, zmíněnou Marii Kateřinu, vedle něho posadila a že tato stydlivěji než druhé sestry její se k němu chová. Již tedy ví, co jí očekává a pan Oldřich snažil se, aby pokud mohl stárí své ukryl a příjemným se jí býti zdál. Záhy bavili se spolu vesele a pan Oldřich viděl, že jest jeho nevěsta panna veselá a příjemná, která zajisté do Louňovic čilejší než dosud život přinese.

U večer, když odjížděti ohtěl, pan Vilém v soukromí ho vzal a uchopiv ho za ruku jemu zvěstoval, že není více žádných zpráv podávati, jelikož dcera jeho ochotně nabídnutí jeho přijímá.

„Divím se ti, pane Oldřichu,“ tak pravil, „jak dvorným jsi a jak mistrně dovedeš pozornost paní na sebe upoutati. Má dcera, jakmile se dovéděla, že její ruky sobě přišel's vyžádat, hned s radostí matce kolem hrdla padla a velice se těšila, jak příjemná ji budoucnost po tvém boku očekává. Jsi-li tedy spokojen, zavítal bych zítra neb pozejtří k tobě a tu vše potřebné ke sňatku s tebou ujednal.“

„Budu tě s radostí očekávat,“ odpovídal pan Oldřich, jemuž lichotilo, že tak záhy přízně sličné a mladé dívky si dobyl a zval srdečně, aby pan Vilém jen přijel, že bude pak též jeho po celý den hostem.

Jak ujednali, tak se také stalo. Pan z Talmberka zajel druhého dne do Louňovic, kdež ho pan Skuhrovský přijímal, jak by již tehánem jeho byl. Smlouvání se o věno bylo hladce odbyto a pak nastala veselá pitka, kteráž teprve pozdě u večer se skončila. Rozjařen opouštěl Jankovský pan Louňovice, provázen jsa daleko panem Oldřichem, jenž také vinem rozohněn přátelství svému hostu sliboval a s ním se při rozchodu líbal.

Jak rychle se zasnoubení stalo, tak rychle také ke sňatku přikročeno. Během několika týdnů slaven kvas svatební a tehdejší administrátor Jankovský pater Cyriak Solopiský ze řádu Křižovníků s červenou hvězdou sňatku pana Oldřicha s mladou Talmberkovnou poželhal.

Než pan Oldřich, ač jinak byl muž rozvázný a zkušený, tentokráte nedobře jednal. Uzavřel sňatek ničeho neuváživ a o své nevěstě se nepřesvědčiv. Byl spokojen, že jest ženat, bude-li však spokojen stále, na to nepomyslel. Tato však lehkověrnost zle se měla na něm trestati.

Paní Marie Kateřina sotva se na Louňovicích ohrála, směle ukazovati počala, proč si pana Oldřicha vzala a jaký život po boku jeho vésti míní. O pořádek v paláci hradním a jiné povinnosti své jako domácí paní valně se nestarala, za to ale na panu Oldřichovi žádala, aby ji pohodlím a zábavami obklopil a Louňovickou bránu dvorným hostům otevřel. Pan Oldřich zaslepen jsa láskou, která v prvních dnech manželství jeho, muže již starsího více než leckterého mladíka se zmocnila

nebránil ničemu a byl spokojen, když se paní jeho na něho usmála.

S nedobrou se však potázel. Záhy byla tvrz plná návštěv okolních pánů a rytířů, bez ohledu na pana ze Skuhrova počínali si na Louňovicích jako doma. Paní Marie Kateřina, aby přichozí ještě více zábavy meli, pozvala k sobě své dvě mladší sestry, které již také v panny sličné dorůstaly a tak zněly komnaty paláce po celé dny smíchem, zpěvem a hlučným hovorem. Že při tom bohaté kvasy strojeny byly a vino téměř proudy teklo, netřeba podotýkati.

Což tedy divu, že za nedlouho čelo pana Oldřicha počalo se vážně mračit. Účastnil se stále řídkěji společné zábavy a před zrakem hostů odjížděl ven k poplužným svým dvorům, aby na divné hospodářství své paní nemusil patřiti. Když však ani po uplynutí jednoho roku paní jeho dobrodružného života svého neměnila, umínil si učiniti tomu konec.

Napadl jednoho dne paní svou samotnou ve večeradle, právě když chystala se sejíti do hradní zahrady, kdež sestry její s několika mladými rytíři hlučně se bavily. Zavřev za sebou dvéře, žádal, aby paní Marie chvíli s ním o samotě setrvala.

Paní Skuhrovská nebyla neprozíravá a proto hned poznala, že se pan Oldřich k něčemu vážnému chystá. Tušila také, proč s ní chce samotnou hovořiti a kolem rtů zahrál ji posměšný úsměv.

„Pověz tedy rychle, čeho sobě přeješ,“ domlouvala suše. „Nemohu panstvo dole nechat čekat. Stalo se ti cosi?“

„Myslím, že mám právě tak právo žádati, bys mi chvíli věnovala, jako ti nestydáti hejskové, kteří bez mé vůle chodí na mou tvrz k hojným pitkám a kvasům“ odpovídal pan Oldřich rozhorleně, podrážděn jsa nevšímavostí své paní. „Ptala jsi se, stalo-li se mi cosi a tu víš asi sama dobře, že nejen dnes, ale již delší dobu děje se něco, co nejen k neváznosti mé ale i tvé směřuje. Přeji si, aby nekořečné pitky a hodování u nás přestalo. Nejsi již svobodnou slečnou, ale paní, které sluší klidný život domácí, nikoliv však poslouchání protivných dvorností a poklon všelijakých mladých rytířů. Propuť je a sestrám svým řekni, aby se opět podívaly na čas k tvé paní máteři, která by je užitečným věcem učila a popletené hlavy na pravou cestu přivedla. Nemusíš se mým slovům smáti, jelikož ti oznamuji, že ne-

učiníš-li sama konec tomuto životu, učiním tak sám způsobem, který tě tuze nepotěší.“

Paní Marie poslouchala řeč svého chotě nejprve s netajeným hněvem, pak však se škodolibým úsměvem. Když skončil a na ni pátravě pohleděl dala se do hlučného smíchu.

„Vida, vida,“ pravila jizlivě, „čeho všeho bys ode mne nežádal. Mám s tebou tedy doma samotna sedět, s čeledí se hrdlovati a dlouhou chvíli zivati. To jsi se tuze přepočítal. Měl jsi, pane manželi, pamatovati, když jsi se o mne ucházel, že ty jsi téměř již starec a mně že bylo dvacet let. A v takovém stáří nedám se můj drahý, zavřít jako jeptišky, které druhdy v Louňovicích klášter svůj měly. Já chci býti ještě živa, vesele živa a nelíbí-li se ti, nevšímej si toho a hleď si svých věcí. Sester svých domů posílati nebudu. Zapomněl jsi, že jsme Talmberkovny a že jsme zvyklé jinak býti živý, než jinak na mnohých tvrzcích žijí. Chceš mi ještě něco říci? Pospíchám a nerada bych planým hovorem s tebou se zdržovala.“

Pan Oldřich skutečně první chvíle nevěděl, jak odpovědět. Hořel hněvem a nedovedl nalézt slov, jimiž by hrdou řeč odmítl. Když však paní Marie se vzdaliti chtěla, rychle ke dveřím přiskočil a učiniv hrozivý posunek by setrvala, teprve dovedl si odlehčiti. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. *Katolicko-politická jednota pro království České* konala v neděli 1. t. m. večer ve velkém sále záložny Svato-Václavské výroční valnou schůzi, kterou zahájil místopředseda Karel Ervín hrabě Nostic delší a v politickém ohledu pozoruhodnou řečí. Především zabýval se řečník myšlenkou soustavné organisace katolické strany v Čechách; myslí, že nadejde chvíle, kdy jednota k organisaci této bude musiti přikročiti, poněvadž přání v příčině náboženské školy nenalezlo dosud povšimnutí. Dále obrátil se řečník proti známému warnsdorfskému P. Opitzovi, který Němce varoval před katolicko-politickou jednotou jako spolkem počestujícím. Vůči tomu hrabě Nostic prohlásil: „Naší zásadou je, že národnost není nejvyšší dobro, nýbrž víra. P. Opitz ale jest výstředně národní a proto nechce s námi mítí nic společného.“ O posledním zasedání sněmu pravil hrabě Nostic, že mělo za

následek opětné sjednocení Staročechů s velkostatkáři. Tím, že obě tyto strany vyrovnání odročily, byla Mladočechům půda odňata a poskytnuta jim příležitost ke sblížení se se Staročechy a velkostatkáři, což ovšem státi se může jen při vzájemném vyhrazení volnosti smýšlení všech stran. Ohledné nařízení ministra spravedlnosti ze dne 22. dubna t. r. vyslovil se řečník: „S touto událostí dělá se více hluku, nežli skutečně zasluhuje, neboť sněm český se o záležitosti okr. soudu v Teplici již několikráte vyslovil. Jest tedy počínání ministra po jistou míru správné. Jinak ale jest to se známým prohlášením ministra Kuenburga ohledně zřízení krajských soudů v Trutnově a ve Slaném. Kdyby tyto krajské soudy byly zřízeny po dobrozdání sněmu, pak by se proti tomu nedalo nic namítati. Kdyby však mělo se pokračovati v ohraničování, jak si toho přeje levice, pak s tíží najde se pro to ve sněmu většina. Přecházejí na půdu sociální reformy, vyslovuje se řečník pro osmihodinovou dobu pracovní. Co však se dotýče všeobecného práva volebního, praví, to že po smutných zkušenostech v Německu nelze provéstí. Řečník obrací se pak proti výroku, jež dr. Ed. Grégr ve Slaném učinil, když prohlásil, že šlechtici mluví česky jen ve stájích, v rodinách ale po německu. To dr. Grégr nemůže vědět, praví řečník, neboť mezi šlechtou nežije. Po jistou míru má ovšem dr. Grégr pravdu, neboť naše manželky jsou dle původu německého a mají na vychování dítek vliv. O státním právu vyslovuje se řečník: „Od dra Ed. Grégra mohlo by se očekávati, že se státního práva raději nebude ani dotýkati. Konservativci to byli, kteří od let šedesátých mají za hlavní bod svého programu státní právo a samostatnost Čech a nyní Mladočeši, když se dr. Grégr o tomto státním právu tak potupně vyjádřil, chtějí napsati je na svůj prapor jako heslo?“ Konečně mluvil řečník proti „úsilí dra Grégra, podkopati váhu státu rakouského“ a dal výraz přesvědčení, že český národ jinak nebude prospívati, leč v těsném svazku s Rakouskem. Čeho pak chce dr. Grégr docíliti svými paličskými řečmi? Chce jimi poraziti vládu Taaffeovu? Kdyby se to mělo podařiti, pak mohla by následovati vláda, která byla by dru Grégrovi asi ještě méně milá. — Na to četl vdp. prof. J. Drozd zprávu jednatelskou a pokladní, po nichž vykonány volby výboru a sice zvoleni byli: vdp. prelát Dr. Kl. Borový, vdp. prof. J. Drozd, vys. důst. prelát Masgr. Dr. Frant. Hrádek, vdp. kanovník Dr. Frant. Krásil, J. J. kníže Ferd. Lobkovic, J. O. hrabě Ervín Nostic, J. O. Karel hr. Schoenborn, J. J. kníže Karel Schwarzenberg, J. O. hrabě Zedtwitz a kníž. arcib.

rada J. Zvěřina. Za náhradníky vdp. Fr. Ěkert, farář, dp. Frant. Žák, p. Dr. J. Zavadil, p. Fr. Zbiral a p. Václ. Žižka.

Literární oznamovatel.

— „*Dějiny Čech a Moravy nové doby.*“

Sepsal Dr. Ant. Rezek, prof. univ. Kniha I. Od míru westfalského až do smrti císaře Ferdinanda III. (1648—1657) 8° 515 str. Cena 3 zl. 30 kr., eleg. váz. 4 zl. 30 kr. (Nakladatel L. L. Kobrovo knihkupectví v Praze.) Bez porozumění minulosti, nelze rozuměti přítomnosti a proto dějiny mají pro národy význam tak hluboký! — A jmenovitě národ český může z minulosti čerpat veliké poučení, neboť skutkové předkův jsou pro potomky nejen chloubou než i výstrahou. Z historických spisů od smrti Palackého vyšlých žádný nemá pro intelligenci naší tak velkého významu jako Rezkovy „Dějiny Čech a Moravy nové doby“, jichž první svazek právě tiskem byl vydán. Vůči spisu tak důležitému a tak znamenitému netřeba zvuchého hubnu reklamy: Rezkův spis doporučuje a chválí se sám! Každý kdož chce slouiti Čechem historicky i politicky vzdělaným, Rezkovu knihu musí čísti a musí znáti, tak jako starší generace národa znala spisy Palackého a Tomkovy.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Siegl*, os. děkan Nečtinský ve výsl. tamže, 15. dubna 1892, (nar. 15. června 1817, vysv. 2. srpna 1840);
- p. Jan *Huf*, far. a k. a. notář v Domaslavi (Böhm. Domaschlag), 16. dubna 1892, (nar. 29. dubna 1826, vysv. 27. července 1851);
- p. Frant. *Hartmann*, koop. Přický, 21. dubna 1892, (nar. 31. srpna 1863, vysv. 5. července 1889).

Jmenován jest:

- p. Vincenc *Švehla*, far. na Smíchově, jmenován čestným kanovníkem král. kolleg. kapitoly na Vyšehradě.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Vacek*, kapl. v Bubenči, za suppl. učitele náboženství na c. k. vyšším gymn. v Slaném;

- p. Josef *Sobotka*, kapl. Hostomický, za kapl. v Bubenči;
- p. Augustin *Grünner*, za zat. kapl. v Altwilmsdorfu (v Kladsku);
- p. Ant. *Zelenka*, kapl. v Kouřimi, za katech. ve Vršovcích;
- p. Jos. *Landa*, admin. v Nelahozevsi, za admin. v Roztokách;
- p. Jul. *Rotta*, kapl. v Čížkově, za kapl. v Spál. Pořiči;
- p. Václav *Vilimek*, kapl. Rokycanský, za admin. ve Višňově;
- p. Vojt. *Fährnich*, zat. katech. na král. Vinohradech, za skut. katech. na měšť. dívčí škole tamže;
- p. Emil *Rieger*, výp. kapl. v Schönfeldu, za admin. ve Wölfelsdorfu (v Kladsku);
- p. Josef *Šašek*, far. Roztocký, za far. ve Vršovcích;
- p. Frant. *Kladiva*, zat. katech. ve Vršovcích, za II. kapl. v Kouřimi;
- p. Jan *Flum*, zat. katech. při měšť. chlapčí škole u sv. Jindřicha v Praze, za skuteč. katech. na téže škole;
- p. Matěj *Hromada*, far. v Leskavě (Leskau), za admin. excurrando v Domaslavi.

Uprázdňená místa:

Višňová, fara patr. p. Josefa kníž. z Colloredo-Mansfeldů, od 21. dubna;
Domaslav (Böhm. Domaschlag), fara patr. pana Karla kníž. Löwensteina, od 19. dubna;
Roztoky, fara lib. collat. archiepiscopalis, od 28. dubna 1892.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Václ. *Kučera*, č. děkan a far. ve Svatce, 24. dubna 1892, (nar. 19. listopadu 1809 v Čejkovicích, vysv. 25. července 1853);
- p. Jos. *Klein*, b. notář, č. děkan, jubilar na odpoč. v Oboře, 26. dubna 1892, (nar. 19. dubna 1811 v Oboře, vysv. 25. července 1836).

Vyznamenáni jsou:

- p. Dr. Gabriel *Pecháček*, prof. pastorálky a katech. v Hradci Králové, a
- p. Dr. Jos. *Mrštitk*, prof. nábož. na gymnasiu v Hradci Král., jmenování prosynodal. examinatory;
- p. Rudolf *Schmidt*, far. v Starých Bukách, jmenován bisk. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Vaniček*, katech. v Jaroměři, za far. do Vrbič;

- p. Jos. *Neškudla*, admin. v Heřmanicích, za far. do Výprachtic;
- p. Frant. *Sychra*, admin. Výprachtický, za far. do Čenkovic;
- p. Frant. *Mimra*, koop., za admin. ve Svratce.
Uprázdňené místo:
Svratka, fara patr. kníž. Thorn-Taxise, od 25. dubna t. r.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Kropsbauer*, bisk. notář a děkan v Děčíně, jmenován kons. radou;
- p. Jos. *Prückner*, far. v Novém Sedle, jmenován sekretářem vikar. Zateckého;
- p. Eug. *Richter*, far. v Starém Oseku, jmenován osob. děkanem;
- p. Karel *Gröschel*, far. v Rozbělesích,
- p. Václ. *Liessner*, far. v Skorotčích,
- p. J. *Passig*, far. v Moldavě, a
- p. Ant. *Zimmer*, far. v Mojžířích, obdrželi exposit. canonice.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Petržilka*, kapl. v Opočnu, za faráře v Kounově (arcid. pražská);
- p. Theod. *Rokos*, admin. v Perštejně, za kapl. v Opočně;
- p. Fr. *Fischer*, kapl. v Nebočanech, za koop. v Huntířově;
- p. Ign. *Friedrich*, koop. v Huntířově, za kapl. v Rumburku;
- p. Jan *Koppa*, kapl. v Olešnici Zlaté, za kapl. v Dol. Bousově.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Fr. *Žlábek*, děkan v Netolicích, 26. března 1892, (nar. v Libějicích 17. listop. 1835, vysv. 17. července 1859).

Vyznamenání jsou:

- vys. důst. p. Vilém *Králik*, gen. vikář a děkan kath. kapitoly v Č. Budějovicích, jmenován domácím prelátem Jeho Sv. Lva XIII.;
- p. Frant. *Soukup*, osob. děkan ve Vácově, jmenován vikátem Volynským a skut. kons. radou;
- p. Ant. *Kotal*, far. ve Vaušově,

- p. Jarosl. *Holeš*, bisk. ceremonář, a
- p. Mat. *Senner*, vikář při dómě, obdrželi Synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Václav *Macek*, far. v Husinci, za faráře v Doudlebovách;
- p. Karel *Lapka*, kapl. ve Vitějicích, za admin. v Husinci;
- p. Bart. *Pubec*, admin. v Třebnicích, za far. tamže;
- p. Josef *Kohout*, admin. v Čestcích, za faráře tamže;
- p. Jak. *Kocábek*, far. v Horách Ratibořských, za far. v Brlohu;
- p. Ant. *Hejrek*, kapl. v Horách Ratibořských, za admin. tamže;
- p. Jan *Truhlář*, kapl. v Netolicích, za admin. děkanství tamže;
- p. Jos. *Brož*, kapl. ve Stašicích, za kapl. v Langendorfu.

Obrázky svatých

ve vkusném chromolitografickém provedení 100 kusů za 60 kr., 1 zl. a zl. 1.50 lze obdržeti u firmy

Otto Sandtner,

chromolitografie v Praze, Jungmannova třída č. 41.

Obchodníkům dá se provise.

P. T.

Počínaje 1. květnem prodávám na pražském zvěřinářském trhu (číslo 406—I.) zvěřinu, za mírnou cenu. Objednávky z venkova vyřídí se co nejrychleji, v bezpečném obalu.

A. Leisnerová

(dříve Metelková).

OBSAH: Kázání na den sv. Jana Nepom., patrona Českého. — Kázání na pátou neděli velikonoční. — Ctnosti. (Báseň.) — Milosrdí. (Báseň.) — Církevní poměry na panství Lnářském v XVIII. století. — Maria Felicia Orsini. (Pokrač.) — Bouřlivý masopust. (Povídka.) — Krenika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expeditce
v knižecí arcib.
knihhtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na slavnost Nanebevstoupení Páně.

„A zajisté Pán Ježíš, když
domluvil, vzat jest do nebe.“
Mat. 16, 19.

Ježto Ježíš Kristus před čtyřiceti dny
slavně z hrobu byl vstal a nad smrtí, hří-
chem a peklem zvítězil, povznáší se dnes
záračným způsobem před zrakem svých
učedníků k nebesům, vrací se nazpět tam,
odkud byl vyšel. Dnes tedy odňat jest
tělesnému zraku svých apoštolů. Dnes
svaté Jeho člověčenství opustilo tuto zemi,
aby vešlo v onu slávu, kterouž měl, prve
nežli učiněny byly nebesa i země.

Než by i také den dnešní byl dnem
loučení se člověčenství. Kristova s tímto
světem, není to pro nás přec žádný den
smutku, nýbrž den radosti. Neb jakož sám
Kristus Pán se dnes radoval, moha po tisí-
cerém přestálém utrpení vejíti konečně do
nevýslovné slávy své; jakož andělé Boží
se radovali, spatřivše v nebi opět toho,
jenž byl jejich slastí a radostí; jakož dnes
všecky spravedlivé duše starého zákona
jásáním a radostí naplněny, s Ježíšem do
nebe vešly; jakož apoštolové a učedníci,
jenž Ježíše do nebe vstupovati viděli, s ve-
líkou radostí do Jerusalema se vraceli: tak
slavný den nanebevstoupení Kristova jest
také pro nás všim právem dnem radosti.
Neb dnes to bylo, kde Kristus hříchem
Adamovým uzavřené nebe svým nanebe-
vstoupením opět otevřel; dnes to bylo, kde
také člověčenství ve vtěleném Synu Božím
povýšeno bylo k nebesům, k požívání věčné
blaženosti. Dnes člověčenstvo Kristem na-

bylo opět toho, co Adamem bylo ztratilo.
Smrtí svou na kříži vydobyl nám Ježíš
život věčný, dnes pak to, co tenkrát vy-
dobył, skutečně opanoval, a jelikož také
spolu jako člověk do nebe vešel, tu spo-
čívá v tom pro nás to rukojeství, že také
my, Jeho bratři, Jeho vykoupenci, někdy
s lidskou svou přirozeností dostaneme se
v ono místo věčných radostí. Než ne všickni
budou někdy v tom těle, v němž nyní ži-
jeme, patřiti na Pána, ne všickni budou s ním
u věčné radosti spojeni, nýbrž toliko ti,
kdož kráčí cestou tou, kterouž k nebi krá-
čel Ježíš. A která pak jest cesta ona? Aj
již samy ty okolnosti při nanebevstoupení
Ježíšově zcela patrně na oči nám staví, co
činiti máme, chceme-li dostati se tam, kam
vstoupil Ježíš — totiž do nebe. Tyto tedy
okolnosti Nanebevstoupení Kristova nechať
jsou předmětem našeho svátečního dnešního
rozjímání. Uvážíme totiž k společnému po-
naučení a povzbuzení: Kdy, kde a kterak
Ježíš na nebe vstoupil. Slyšte pozorně a
já počnu hned ve jménu Páně.

Pojednání.

a) Kdy vstoupil Ježíš na nebesa?

Co se týče vůbec doby nanebevstou-
pení Kristova, tu divné to věru, že Syn
Boží hned po svém, z mrtvých vstání na
nebesa nevstoupil, nýbrž teprve po více a
sice po čtyřiceti dnech. Mělo-li se kdy
komu otevřítí nebe bez dlouhého putování
vezdejšího, tu jistě to byl Syn Boží, ten
jednorozený, milovaný Syn, na němž Otec
největší své zalíbení má. Musí tedy v tom
potrvání Ježíšově na zemi od Jeho z mrtvých
vstání až do Jeho nanebevstoupení nějaké

tajemství ukryto býti; neb při božské důstojnosti Ježíše Krista nedá se mysliti, že by v celém Jeho životě také jen jediná minuta byla bývala bez významu a důležitosti. A vskutku, není ono těžko, naléztí tajemství plný význam čtyřeceti oněch dnů, po které Ježíš Kristus ukazoval se učedníkům svým. Čtyřcítka jest počet tajemství plný, počet svatý, počet přípravy, posvěcení. Neb čtyřcet dní postil se Mojžíš, prve než nastoupil svatý svůj úřad, čtyřcet dní postil se Ježíš, prve než počal učití a divy činití, čtyřcet dní kázal Jonáš městu Ninive, po čtyřcet dní vyzvídali od Mojžíše vyslaní mužové zemi zaslíbenou, a když po jejich příchodu lid israelský pro bezbožný a lživý jejich výrok proti Bohu reptal, tu musí za trest na poušti po čtyřcet let se potulovati a teprv po čtyřcátém roce smí vkročiti do země zaslíbené, do země mlékem a medem tekoucí. Tak tedy musí také Ježíš dle božského soudu ještě čtyřcet dní po svém z mrtvých vstání na zemi mezi svými učedníky meškati a teprv čtyřcátého dne smí vejíti do slávy své. Ale proč medle meškal zde ještě čtyřcet dní? Je-li, m. dr., z mrtvých vstání Páně obrazem duchovního povstání z hrobu hříchu, tu jest ono čtyřcet dnů, které Ježíš po svém z mrtvých vstání ještě na zemi strávil, obrazem setrvalého pokání, obrazem stálého obrácení, na kteréž jedině vejítí do slávy nebes následovati může. Povstati máš, křesť, se Spasitelem svým z hrobu, totiž z hrobu hříchu, když pak jsi povstal, když jsi složil skutky temnosti, proto ještě nejsi hoden, abys hned vešel do slávy nebes; nikoliv, čtyřcet dní přípravy, doba další zkoušky, pracné to a přec blažené přípravy, doba pokání očekává tě ještě a teprv, když jsi tu dobře obstál, pak možno ti vejíti ku Kristu, svému Spasiteli. Každému z nás dal Bůh čtyřcet takových dnů, každému totiž popřál jistou lhůtu, v níž bychom pokání činili a dobrého ovoce nesli. Než jak mnoho ze dnů těchto již ti, kř. m., uplynulo a jak pak jsi jich použil? Ach, ty jsi snad ani s Ježíšem ještě nepovstal! Čtyřcet dní ještě, volal Jonáš k Ninivetským, a město bude vyvíaceno. Také pak tobě vyměřeno jest čtyřcet dní, jistá totiž doba, abys se s Bohem smířil, avšak nejen smířil, nikoliv, ale též dobrých skutků si nashromáždil, a když uplyne doba ta, pak musíš účet skládat, a kam v oné hodině strom padne, tam zůstane ležeti, buď na pravici neb

na levici, buď v zemi blažených neb zatracených.

Kristus tedy teprv čtyřcátého dne po svém z mrtvých vstání vstoupil na nebesa. To nechat zvláště uváží ti, kdož s Ježíšem již dávno povstali z hříchů svých, kdož již dlouho cestou přikázání a lásky Boží kráčeji, ale často málomyslní, že je Pán ještě dosud v těžkých zkouškách, že je ještě posud v zemi tak mnohého nebezpečení a boje ponechává. Než patříme-li, kterak sám Syn Boží teprv po mnohých zkouškách, teprv když vše byl uspořádal a ukončil, do nebeského svého království vchází, kterak pak mohli bychom my žádati, aby nám slávu svou daroval Pán tak zhora, že jsme snad po jeden neb několik let věrněji mu sloužili? Ach, ty, jenž nyní běduješ, že ti Pán tak dlouho brímě tvé neodjímá, ach jak mnoho máš tu ještě působiti, jak mnoho ještě jest při tobě nedokonalosti a nedostatků? Hle, Pán popřává ti ještě času, abys dílo své ukončil a zásluh si nashromáždil, použij času toho, přičiň se, pracuj, modli se, pokud ještě můžeš. Jako všeliké jiné dobré, tak také nebe chce býti zaslouženo; ano, Ježíš nás dokonce ujišťuje, že jen ti nebe uohvacují, kdož násili si čini. Pročež, kdo si ještě násili nečinil, kdo ničeho ještě si nezasloužil, ještě žádného nepřítele nepřemohl, ještě žádného vítězství nevydobył, pro toho ještě nenastala hodina nanebevstoupení, pakli ale cestu do věčnosti nastoupiti musí, tu jest se velmi co báti, aby cesta jeho nevedla spíše k peklu než k nebi. Dříve tedy povstání s Kristem, pak čtyřcet dní zkoušení, meškání a očekávání a naposled teprv sláva — věčná blaženost. — Nyní přejdeme k otázce druhé, a sice:

b) Kde vstoupil Ježíš na nebesa?

Než jako již poučná je doba nanebevstoupení Kristova, tak také mnohého poučení poskytuje ono místo, kde nanebevstoupení ono se stalo. Bylť by se mohl Ježíš z každého místa na tomto světě k nebi povznést; to ale neučinil, nýbrž vyšel se svými učedníky na horu Olivetskou, a tu bylo to místočko, kde za prvních hodin odpoledních dnešního dne před osmnácti stolety k nebi se povznosl. On tedy nechtěl k nebi se povznést na hoře Tábor, kde se proměnil, ani na hoře Sion, kde nejsvětější Svátost svého těla a své krve ustanovil, On nechtěl se k nebi povznést ani na oné hoře, kde osmero blahoslavenství kázal a kde lid králem svým učiniti

Jej. chtěl. Nikoliv, hora Olivetská, ta měla býti ono místečko, jež naposledy nohou Spasitelových dotknouti se smělo; hora Olivetská, kteráž Pána v Jeho nejhlubším ponížení viděla, když v krvavém potu co bídný červíček v prachu země se svíjel; hora Olivetská, kteráž Spasitele tak často vidívala, kteráž v slzách a na modlitbách celé noci probděl, ta hora měla býti také svědkem Jeho oslavení, Jeho zázračného nanebevstoupení.

A nejmilejší, také tato okolnost jest tajemstvíplná a poskytuje spasitelných poučení a povzbuzení. Dle výkladu světců chtěl totiž Ježíš tím, že na hoře Olivetské k nebi vstupoval, na srozuměnou dáti, že učedníci Jeho prve na horu utrpení, strasti a svízeli vystoupiti musí, nežli na pahrbky radosti, na blažené výsiny věčné blaženosti vystoupiti smějí. Jakož Kristus na hoře Olivetské se modlil a až do prolití krvavého potu se slabostí přirozenosti lidské zápasil, tak také kdo s Ním do nebe vejíti chce, musí se mnoho modliti, mnoho bojovati a zápasiti. A protož, kř. dr., nelituj žádného namáhání, žádného sebe tužšího zápasu pro duši svou. Přichází-li ti často za těžko modliti se, pokušení přemáhati, bojuj pro duši svou. Pakli bolesti, pakli nemoci tě skličují, pakli pod břemenem strasti málomyslným a nevrlym se stáváš, bojuj pro duši svou. Pakli dlouhá nemoc na lůžko tě poutá, pakli v službě Boží a v horlení pro Jeho čest a slávu mnohé úšklebky, potupení a pohanění snášeti musíš, pakli svůdný svět tě pohoršuje a úklady ti strojí, bojuj zmužile pro duši svou. Pomni, to že jest tvá hora Olivetská, odkud do nebe vstupovati máš.

Na místě ponížení svého byl tedy Kristus také povýšen a oslaven; On z hory Olivetské vstoupil do nebe. Kde pak ale ty, křesťane, s tímto světem se rozloučíš a na nebe vstoupíš? Bude lůžko nemoci tvou horou Olivetskou? Já to nevím. Překvapí tě smrt u stolu, v zahradě neb na poli, doma neb v cizině, ve dne neb v noci, v kostele neb tančírně a v hlučné společnosti? Já to nevím, i ty to také nevíš. Bůh to ví. Já jen vím tolik, že toliko ono místo bude moci někdy býti pro tebe místem nanebevstoupení, kde čist od všeliké poskvrny viny a trestu sbledán budeš. Ale, kde jest místo to? Nikde ho není, nikde není pro tebe místa, z něhož bys do nebe se dostal, kdybys na něm zemřel, paklis jako Ježíš netrpěl a nebojoval, paklis sebe

samého, svět a zlé nepřemáhal, pakli nejsi prost hříchu a nepravosti. Ach, kdybysi suad na samých stupních oltárních, ano i na samé hoře Olivetské, odkud Ježíš na nebe vstupoval, život svůj dokonal, nebyl by přece tvůj odchod z tohoto světa nanebevstoupením, pakli jsi svého Spasitele nenásledoval ve svém životě. Onomu kamenu, na němž Ježíš stál, když k nebi se pozvedl, onomu kamenu vtláčil šlépěje své, aby poukázal na to, že každý, kdož za ním do nebe přijíti chce, do Jeho šlépějí vstoupiti musí. A křesťane, vstoupil jsi do šlépějí těch, kráčel jsi cestou, kterou ti Ježíš předešel? Ó pakli ne, běda ti! Neb „jestliže kdo ve mně nezůstane,“ ujišťuje do nebe vstupující Ježíš, „vyvržen bude ven jako ratolest, i uschne a seberou jej a uvrhnou na oheň“ (Jan 15, 6.) Než ještě jednu okolnost nanebevstoupení Kristova musíme uvážiti, a sice:

c) Kterak Kristus na nebesa vstoupil?

V knize skutkův apoštolských, jak jste slyšeli, vypravuje sv. evangelista Lukáš obšírněji okolnosti při nanebevstoupení Páně, nežli ve sv. evangelium se to vykládá. „A to pověděv,“ praví se tam, když totiž ku svým učedníkům poslední slova byl promluvil, „vyzdvížen jest a oblak vzal jej z očí jejich“ (Sk. ap. 1, 9.). Zázračně tedy, jako do života lidského vstoupil, opustil jej také opět, a ježto svou vlastní silou a mocí k nebi se vyzdvihuje, objevuje se ještě jednou svým učedníkům co pravý Bůh, jemuž dána jest všeliká moc na nebi i na zemi, a stvrzuje takřka ještě jednou celé své učení, celé své dílo, kteréž na zemi dokonal. Nikoliv co člověk odchází Ježíš z tohoto světa, nýbrž co Bůh, a protož všickni při Jeho nanebevstoupení, a bylo tam 500 učedníků pohromadě, všickni ti naplnění byli tou nejsilnější vírou v Něho, a to všickni ti, kterých právě před tím Pán pro jejich nedůvěru a tvrdost srdce byl ještě káral. A tu řekne snad mnohý: Zdaž by pak také židé v Ježíše nebyli uvěřili, kdyby jej na své oči do nebe vstupovati viděli? Nebyl by tedy Ježíš lépe učinil, kdyby v Jerusalemě vzhůru se byl povzněl a k nebi se ubíral? Nejmilejší, jakoliv je to zpozdlé, tázati se při skutečích Božích, proč právě tak a ne jinak se děje, přec jen i na tuto otázku dáti lze dostatečnou odpověď. Po tři a třicet let viděli a slyšeli židé Ježíše; oni viděli ty zázraky při Jeho narození a Jeho křtu, oni viděli ty nesčíslné hluché, slepé,

kulhavé a jiné nemocné, kteréž uzdravil; oni viděli zázrak a znamení při smrti Jeho a nevěřili. Dá se mysliti, že by nyní byli uvěřili, kdyby Ježíše do nebe vstupovati byli viděli? Ach, víra ta není žádný takový dar, který by se někomu vnutili dal, víra jest ctnost, a pakli věřiti nechceš, tu žádná moc na světě a žádná sebe patrnější pravda nemůže přinutit tě k věření. A zasluhovali snad židé vůbec, aby je ještě Ježíš za hodné nějaké milosti byl uznal? Nezasluhovali z většího dílu již dávno, aby je byl Pán žádostem jejich a jejich zpozdilosti zůstavil a žádné výstrahy více jim nedával? A co medle byl by pro ně mohl ještě učiniti, aby to již v míře nejbohatší byl neučinil?

Poznávejme spíše v tom, že Pán své zázračné nanebevstoupení lidu židovskému patřiti nedal, poznávejme v tom spíše tu snažnou pravdu, že jednomu každému z nás, jak jsem již dříve pravil, jistá lhůta vyměřena jest k pokání, ku věření, že pak, když lhůta tato bez užítu uplynula, Bůh o tvrdošíjného, zatvrzelého hříšníka více se nestará, nýbrž bez řízení svědomí a beze vši milosti v jeho zpozdilosti v záhubu uběhnouti jej nechává. Tak to bylo u židů, tak děje se podnes ještě mezi námi. Či není také podnes lidí, jimžto sv. víra tak málo po chuti je, jako někdy židům? Není-li takových lidí, jenž ohledně pravd sv. náboženství opovážlivě a zpozdile mluví: Kdó ví, je-li tomu tak? Není-li lidí, jichž srdce převráceno hříchem a nepravostí tak jest převráceno a rozum zatemněn, že vidí a nevidí, že dobré a zlé více rozeznati neznají, že to za jakousi nevyhnutelnost pokládají, aby člověk jako ta nemá tvář toliko o tuto zemi se staral, vše, což vyššího zanedbával a jím pohrdal. Ach, dnové milosti a smilování uplynuli bez prospěchu a nyní nešťastníci jsou od Boha opuštěni. Poněvadž ničeho více nechťeli, poněvadž zarputile ničeho více nežádali a nehledali, nežli co vezdejšího jest a pomíjejícího, tu také dle strašného ale spravedlivého soudu Božího nic jiného nenalezají. A tak shánějí se co lehkomyšlné a nerozumné dítky po kvítkách, jež brzo vadnou, ačkoliv již hrob, v němžto vše vezdejší za své bere, před nimi se otvírá a ortel nad nimi je vynesen. O uchovej nás všechny milostivě neskončené milosrdenství Boží před tím nejstrašnějším všech svých soudů a navštěvuj ve své lásce a shovívavosti hříšníka bídou a utrpením, až by svou vinu

poznal, litoval a slzami pravého pokání smazal.

Než pokročíme dále.

Apoštolové, jak se vypravuje, hleděli za ním do nebe jdoucím. Ach, jak veliká byla tu asi radost, jak veliké podivení, jak veliká naděje a láska každého za svým Mistrem hledícího učedníka? Pohled na do nebe vstupujícího Ježíše tak je dojal, že zraky své ještě ustavičně na nebe upřené měli, když již dávno stkvělý oblak Ježíše zastínil. Jak rádi byli by se s ním k nebi povznegli, jak snadno byli by se v pohledu na tu slávu Páně s touto zemí rozloučili. Andělů tu bylo třeba, jenž je upamatovali, aby oči svých od nebe odtrhli a k práci je obrátili, kterou vykonati měli, prve než svého Pána následovati mohli.

Mnohým křesťanům bylo by spíše zapotřebí andělů k upamatování, aby oči svých od země odtrhli a k nebi obrátili. Pravý křesťan hledí vzhůru k nebi jako apoštolové, on ale také jako apoštolové, posilněn pohledem k nebesům, ubírá se za povoláním svým. Na zemi zrozeni, na zemi žijíce, nepatříme přec zemi této; jako Ježíš vyšel od svého Otce, tak jsme také my vyšli od Boha, a jako Ježíš do nebe se vrací, tak máme také my své myšlenky tam obrácené míti; neb nebe jest pravá vlast naše; zde jsme jen poutníci, jen cestující, jenž stálého místa zde nemají, a tu kratičký život náš na tomto pomíjejícím světě má býti vždy tak sporádný, aby smě blaženého života na věčnosti neztratili.

A protož již, nejmilejší, pozdvihněme zraku a srdce svého a u víře a lásce za Kristem do nebe vstupujícím si popilujme. Následujme Jej trpícího, následujme Jej z mrtvých vstávajícího, následujme Jej na nebesa vstupujícího. Ukřižován buď s ním člověk starý, aby zničen byl hřích. Jako On vstal z mrtvých, tak také my v novosti života obcujme. Jelikož pak nový život také nového bezpečného místa požaduje, tu následujme Ježíše do nebe vstupujícího, vyhledávejme, co jest u Ježíše v nebi a ne, co jest na zemi, a když pak On někdy dle slov andělských opět přijde soudit živých i mrtvých, pak bez strachu a chvění objevíme se před Ním, a On sám uvede nás pak do oněch blažených krajin, po kterých nyní srdce naše touží a ku kterým tak často v blahé naději oko naše pohlíží a pak budeme u Něho a radosti naší neodejme nám na věky nikdo. Amen.

Ř e ě

o pohřbu vdp. Josefa Kleina, b. notáře, č. děkana a faráře, spirituala Milosrd. Sester sv. Karla Bor. v Oboře, kterou činil nad jeho rakví dne 28. dubna 1892 Boh. Hahl, děkan a b. vikář Hořícký.

„Blahoslavení, kdož v Pánu umírají, neboť skutky jejich následují je.“ (Zjev. 14, 13.)

Podivným způsobem Prozřetelnost Boží někdy lidi sobě sblízuje. Byl jsem mladý kněz a pamatuji, že jednou mnoho se mluvilo o jednom mladém knězi, kaplanu; že prý zbouřil lid, protivil se vrchnosti a zákonům, že jest buřič a nebezpečný člověk; výsledek toho byl, že zavedeno dlouhé vyšetřování, že seděl na stolici obžalovaných, že jako zločinec souzen a odsouzen jest, že snášel žalář a snad i okovy za svou věrnost, svou horlivost. Osud jeho velice mne dojímal a já, chodě vedle vězení jeho, v bratrské lásce vzpomínal ho; soucit upřímný naplňoval srdce mé.

A ejhle, táž Prozřetelnost Boží přivedla mne blíže ku knězi tomu; a postupem času seznámili jsme se a stali se i přátely; ano, měl jsem i tu čest a to potěšení, dvakráte prokázati mu službu přátelskou a kázati o slavnostech, jež ctěné osoby jeho se týkaly.

A víte, rozmilí v Kristu, kdo byl ten kněz? Aj, zde před námi v rakvi mrtvola jeho leží a my sešli jsme se, abychom ji poslední službu prokázali, ji doprovodili na svaté pole, do hrobu ji uložili, za něho se pomodlili. Byl to vdp. Josef Klein, duchovní otec sester v klášteře sv. Karla Bor. zde v Oboře; a příležitosti, při kterých jsem mu kázal, byly: jednou, kdy ctihodní dva bratři, kněží, rodáci zdejší, z Obory, v Pánu zesnulý a jeho p. bratr, vys. důst. p. Jan Klein, arcikněz kraje Jičínského, konsist. rada, rytíř saského řádu Albertova, býv. rektor a spiritual kněžského semináře v Hradci Králové, ze svého rodného domku učinili klášter a jej otevřeli, jež i nyní jest nejduš. p. biskup Kralohradecký, Josef Jan Hais, sám posvětil; a po druhé, kdy Bůh popřál mu milosti, že dočkal se 50-letého svého kněžství, což zřídka se stává, a slavil své kněžské druhotiny, svou sekundicii. A dnes jest mi mluvit po třetí — nad jeho rakví.

O kmete ctihodný, věrný sluho Páně;

vím, žeš netoužil jsi po žádné slávě světské, neboť jsi byl dávno se světem účet uzavřel; žeš věděl, že církev nemiluje, konati chvalořeči nad hrobem zemřelých, spíše za ně se modliti: odpustíš, jestliže přece o tobě promluví, jak slušno a hodno; ne tak pro tebe, jako spíše pro nás; nás duchovní, abychom měli z tebe vzor a příklad; a pro zdejší nábožný lid věřící, aby věděl, koho mezi sebou měl, kdo byl jeho přítelem a dobrodincem a aby u vděčné zachoval jej paměti.

Výtečný jeden kněz, Moravan, slovutný Frant. Sušil, napsal, že dvě krásky spanilých v jeho sestersky milovalo se nadrech: církev a vlast; každá že měla jeho srdce půl, každá že měla jeho srdce celé; a to platí i o v Pánu zesnulém; proto já promluví o něm a) nejprv o knězi; b) o vlastenci. Pán budiž s námi! —

1. Vdp. Josef Klein, b. notář, č. děkan a farář, čestný občan Cerekvický a Novo-Hrádecký, člen mnohých lidumilných a dobročinných spolků, narodil se zde v Oboře, farnosti Chomutické, dne 19. dubna 1811, na kněžství posvěcen 25. července 1836, zesnul v Pánu 26. dubna 1892; byl tedy star 81 rok a 7 dní; sloužil Pánu téměř 56 let, tři měsíců.

Jsa rodiči svými (ze stavu rolnického) zbožně vychován, záhy jevil vtip a hojné ducha nadání. Prvního vzdělání nabyl zde ve farní škole Chomutické. Pak, když podrostl, dal jej otec, poněvadž sliboval dobřího prospěchu, na studie do Jičína, kdež obdržel gymnasium, č. školy latinské tehdejších šest let trvajících. S radostí spěchal na prázdniny domů, nesa si sebou vždy vysvědčení výborné. Pak vstoupil do filosofie, třídy to 7. a 8.; a tu již bylo mu se rozhodnouti, kterému stavu se věnuje. Avšak tu již srdce ho táhlo ku stavu duchovnímu; z lidu vyšel, lidu svému, českému, chtěl zasvětit život svůj. A tak učinil. Zbožně matkou jsa vychován, Pánu Bohu chtěl sloužiti, hodným, horlivým knězem býti, a tím byl.

Bohosloví študoval v Hradci Králové, kdež i také v Pánu zesnulým nejdůst. p. biskupem Karlem Bor. Hanlem na kněžství posvěcen jest.

Kaplanoval na Hrádku Novém, panství Opocenského, na kladských hranicích, a to po několik let; pracoval ve správě duchovní horlivě, svědomitě. A zde bylo, že uchystal mu Pán křížek těžký, jež nésti měl a nesl; zkoušku těžkou, již pod-

stoupil a kteráž končila soudem a žalářem, pro svatou věc, práva svatá, katolické církve. Avšak Pán Bůh pomohl; dal přetrpěti vše a byl knězem a knězem zůstal.

Duchu zvěčnělý, jsi na pravdě Boží; ten Pán nebeský a soudce věčný, soudil a rozsoudil. Řekl Hospodin: „Myšlení má nejsou myšlení vaše; a soudy vaše nejsou soudy mé.“ Smrt učiní všemu konec, matička země všecko srovná; a soud Boží vynese vše na světlo. Tam jsi stál, i nepřátelé tvoji!

Když doba utrpení pominula, dán do Cerekvice, farnosti Hněvčevské, za kněze fundovaného a zámekého kaplana. Věrně konal zde povinnosti své; důkaz, že táž obec, v uznání jeho blahodárného působení, učinila jej svým čestným občanem.

Avšak tu již uzrával v něm zbožný úmysl, aby ve spojení s vys. důst. panem bratrem zůstavili po sobě v rodišti svém památku trvalou; aby dědictví po rodičích (a byli sami dva) věnovali účelu dobrému, bohomyslnému; by bývalý příbytek rodičů přeměnili ve klášter a v opatrovnu malých dětí, a zároveň zřídili místo a příbytek pro kněze. A to se také stalo, jak vite, rozm. v Kr., čehož vy také svědkové jste. To když bylo, přesídlil sem.

Zde tedy, N., trávil poslední dny života svého; zde žil zbožně, prostince. Denně zde sloužil mši sv. v kapli, kteráž jest na téměř místě, kde oba ctihodní pp. bratři se byli narodili. Tu byl otcem duchovním sestrám řeholnicím, tu i dětkám, pro něž tu byla opatrovna; tu s nimi se těšil, tu se modlíval své hodinky, tu konal rozjímání, tu o ně o všecky se staral; tu také v Pánu skončil, ve svém příbytečku, chudíčkém a skrovném, opatřen svátostmi umírajících a odevzdán do vůle Boží, tiše a klidně, o půl páté hodině ráno, dne 26. dubna, dočkav se řídkého stáří 81 let. Tak Bůh odměnil jej; prodloužil život jeho a dal mu viděti ovoce skutkův jeho. Byl věrný sluha Páně, věrný a svědomitý, skromný a tichý, ač povahou pevný a rázný, kněz Kristův. Smrti se nebál; měl dávno hrob uchystaný, i krásný kříž na něm, při jehož posvěcení sám přítomen byl. To byl Josef Klein, kněz.

2. Avšak doba naše a zvláště národ náš, žádá, aby kněz byl i vlastenec; aby byl nejen synem církve, ale i vlasti. A tu teprv dobrá a šlechetná jeho povaha září. Bylté vlastenec ne slovem (ústy), ale skutkem. Plnil slovo Páně: „Synáčekové moji,

nemilujte slovem, ani jazykem, ale skutkem a pravdou.“ A tu jest nám vypočítati celou řadu skutkův šlechetných. Z lidu jsa, lidu žil. Pamětliv jsa toho, že spatřil zde světlo světa, že zde mu dal Pán naroditi se z rodičů křesťansko-katolických, že zde nabyt zbožného vychování a prvního vzdělání, chtěl i o dítky nejmenší postarati se. Zde, jak již řečeno, s p. bratrem, z rodného domu svého učinili klášter, uvedli do něho milosrdné sestry sv. Karla Bor., zřídili při něm opatrovnu, hlavně pro chudé dítky (neboť vedle jest továrna), aby rodiče jejich, jdouce po práci, dítky v bezpečnosti měli a větší děvčátka, vyšedše ze školy, v ručních pracích dále cvičiti se mohla. Při té opatrovně založil i fundaci na 50 zl., aby každého roku chudým dětkám z ní obleky ku štědrému večeru poříditi se mohli. Jinou takovou založil při škole Chomutické na ročních 25 zl.; a jinou při faře na ročních 18 zl. pro chudé. U sester milosrdných v Karlíně, v Praze, zřídil dvě nadační místa pro dva sirotky, jednoho z Obory a jednoho z Chomutic, aby zde bezplatně až do svého 14. roku chování a cvičení byli, až by si sami svůj kousek chleba vydělali mohli.

Postaral se, aby po jeho smrti klášter opatřen byl knězem; a Chomutickému chrámu Páně daroval krásný kalich. Věda, jak špatné knihy a spisy lid kazí, věnoval po dvakráte 100 zl. na vydávání dobrých knih, v duchu katolickém psaných, aspoň ne proti církvi, na poučení a vzdělání lidu; jsa sám členem všech vlasteneckých spolků na vydávání dobrých knih, jako: Dědictví Sv.-Janského, Cyrillo-Methodějského, sv. Prokopa a jiných.

Zkusiv sám mnohé trpké chvíle, měl útrpnost s každým trpícím a proto podporoval všechny lidumilné a šlechetné, křesťanské a blahodárné ústavy, jako: ústav slepců v Praze, hluchoněmých, ze žalářů propuštěné kárance a j.; byl členem jednoty pro dostavění chrámu sv. Víta a mnohých jiných spolků a jednot. A toť jest, o čem se ví; mnohem více činil, o čem se neví; řídil se slovy Páně: „Nechť neví levice, co činí pravice tvá.“ A toť Josef Klein — vlastenec.

3. Tak zůstavil po sobě památky mnohé; a můžeme říci, jako řekl Spasitel: „By tito mlčeli, kamení bude mluviti.“ Tak i zde: By ústa mlčela, skutky tyto, šlechetné a dobré, budou mluviti. To, drazí přátelé a rozm. v Kr., jest kněz

vlastenec, toť syn církve a vlasti. Tomu ho naučila svatá víra křesťanská, tomu Pán Ježíš Kristus. A přece svět nám spílá a nadává, i církvi Boží. Ale Kristus Pán řekl: „Zde na světě nátisk míti budete, ale nebojte se, já jsem přemohl svět.“ Nebyla by církví Kristovou, kdyby ničehož snášeti nemusila. „Posílám vás jako ovce mezi vlky,“ řekl Spasitel. A proto nic se toho nelekáme, a nic neodstraší nás, abychom nezůstali věrní synové církve a vlasti. Z lidu jsme vyšli, s lidem setrváváme a pracovati budeme, aby nebyl oloupen o poklad nejdražší, svaton víru katolickou, zděděnou po otcích, víru Svato-Václavskou. A proto tu nad rakví milého spolubratra svého, podejme sobě ruce, milí pp. bratři, a posilněme se, utužme se v dobrém úmyslu tom! Pán požehná!

Vy pak, milí osadníci, nezapomeňte dobrodince svého; nechodte chladně kolem hrobu jeho; vzpomeňte zbožnou modlitbou duše jeho!

Ty pak, milý bratře náš, odpočiň v pokoji, tom pravém pokoji, v nebesích! Bůh budiž milostiv duši tvé! A ta koruna trnová, kterou jsi nesl zde, nechť promění se v korunu slávy věčné! Modlíval jsi se: V tebe, Hospodine, doufal jsem, nechť nejsem zahanben na věky! Řekl Pán: „Blahoslavení, kdož v Pánu umírají, nebť skutky jejich následují je!“ Amen.

Neoslyší Pán jich proseb ...

(† Frant. Hartmanovi.)

Ještě slzu ruka stírá
při vzpomínce toho druhu,
první jenžto nás opustil —
a již ztráta zase druhá ...

Opět smřl nám neuprosná
vyrvalať z řad bojovníka —
opět v srdce, nitro celé
bol, žal krutý mocně vniká ...

Opouští nás druh po druhu —
řídnou, pustnou naše řady —
ukládáme bratry drahé
v stinné rovy, mrazné chlady ...

V lůně země těla jejich
spočívají v svatém klidu,
ale duše tam před Bohem
přednášejí lidstva bídu. —

Prosí snažně Jej, by shlédl
ve své lásce neskonalé
dolů na vlast naši drahou,
v jakém strastiplném žale!

Prosí vroucně, aby sílil
svoje věrné bojovníky,
by nepřátel, svůdeč podlých
zničit mohli voje, šíky.

A Ten, Jenž sám Pravda, Láska,
neoslyší jistě hlasy
těch, již padli pod práporem
Krista — věčné všech svých Spásky.

Neoslyší Pán jich proseb —
pročež, bratři, s chutí k boji!
Odvahou svou hradme vzniklé
již mezery v našem voji!

Druh se k druhu úžeť připoj
a odrážej statně střely
nepřátel, a neodolá
pak nám pluk jich ani celý. —

Prok. Zaletěl.

Katolický kněz před patnácti sty let.

Napsal Dr. Arthur König.

Kněz a kněžství ve spisech sv. Jeronyma.

Tímto počínající práce má býti skromným příspěvkem z doby sv. otců k bohoslovné vědě vůbec a k dogmatice zvláště, ježto podává živý obraz, jež veliký svatý učitel církevní Jeronym v četných spisech svých, jakož i listech o katolickém knězi a jeho svatém úřadě nakreslil. Že to, pokud možno, jenom vlastními slovy světo- vými státi se muselo, jest samozřejmé; tím nabude ovšem celek podoby obrazu mo- saikového. Přes to však možno doufati, že cena obrazu nezmenšila se tím, že daleko pohozené kaménky pracně shledány a urovnány býti musely.

Rovněž odvažujeme se tvrditi, že obraz „katolického kněze před 1500 lety“ jest též pro nynější duchovenstvo a studující bohosloví poučný. Přirozenost lidská jest i nyní táž, jaká byla před půl druhým tisíciletím a rovněž málo, vzdor změněným poměrům časovým, úloha církve a její prostředky milosti se změnily; nesčetná zlatá slova sv. Jeronyma mohou tudíž se stejnou

naději ve výsledek i za naší doby prakticky upotřebena býti.

Výroky sv. učitele církevního uvádíme dle Antwerpského vydání foliového z r. 1579 (po nejvíce tom. I., II. a III.). Číslo, v závorce k citátům z listů připojené, znamená však jich číslo dle Migneova otisku Vallarsiova textu (Migne, tom. XXII. Paříž 1877), kdežto druhá číslice v závorce sem tam ještě připojená, poukazuje na Migneovo rozdělení kapitol.

Díl první.

Osoba kněze.

§ 1. Stav církve za času sv. Jeronyma.

1. Dlouhý život sv. Jeronyma (331—420 po Kr.) spadá v dobu nejprudších bojů, na nichž světec, jak ve viru světovém, tak v tiché komnatě, nejživějšího, nezřídka i rozhodujícího podílu bral. Jeho mládí vidělo zmatky Arianů, jeho mužný věk jich pokračování a semianské boje za císaře Konstantina († 361) a jeho pronásledování katolíků, jakož i odpor zmírajícího pohanství za Juliana odpadlíka (361—363). V dospělejším věku dožil se hádek Macedonianů, Apollinaristů a Origenistů, kážto jako stařec s mladistvým zápalem bojoval proti Pelagianismu, avšak i převratů a žalostného spustošení světa ještě musel se dožít, jež mělo v zápětí stěhování národů — boje, v nichž ve všech jednalo se o trvání a konec katolické církve. Četné spisy světcovy, zvláště polemické, a jeho listy, věrně a živě líčí poměry světové.

2. Ovšem bral Řím od císaře Konstantina vždy více a od Theodosia I. (379—395) takorůzka výhradně ráz křesťanský, tak že Jeronym za poslednějšího císaře mohl psáti¹⁾: „Kapitol jest pustý, chrámy a slavnosti Jovišovy jsou ty tam.“ Avšak kvas evangelia nemohl přece v době poměrně krátké a za poměrů, jež možno si mysliti nejnepříznivější, tím více od století ve věčném městě, druhém Babyloně²⁾, zakoreněnou nemravnost a zvrhlost společnosti římské odstraniti — stav, o němž snahy Helvidiovy a bývalého mniha Joviniana³⁾ i z kruhů křesťanských velmi

špatné svědectví dávaly, tak že zpustošení obrovského města barbary za trest Boží muselo býti považováno. Obzvláště zdá se, že mezi vznešenými paními byla veliká lehkomyšlnost; nechť o ní sám světec mluví. Píše r. 413, tedy 3 leta po zpustošení Říma Alarichem, Gaudentiovi, jemuž dává radu o vychování jeho dcery Pakatuly⁴⁾: „Stydím se to říci — a přece musím to vysloviti: Vznešené paní opovrhují vznešenými ženichy a volí si lidi nižších stavů, i otroky; pod jménem náboženství a pod rouškou zdrželivosti epouštějí, jako kdysi Helena, muže své, jdou za Alexandrem (Parisem), a nebojí se ani Menelaa⁵⁾. Jest to patrné a jsou stížnosti proti tomu — ale netrestá se, poněvadž celé množství hříšnic neť asi dovoleno hřešiti! Běda, svět se propadá, ale naše hříchy v nás neberou zkázu! Staroslavné město, hlava říše římské, Řím, jediným požárem jest zničen⁶⁾; není země, kde by nebylo vypovězených Římanů, v prach a popel obráceny jsou druhy Bohu zasvěcené chrámy — a přece oddáváme se lakomství. Žijeme, a mohli bychom přece zítra již umříti. — a stavíme, jako bychom měli stále na světě žiti. Zlatem třpytí se stěny, zlatem jsou vykládány, ze zlata jsou hlavice sloupové — a nahotou a hladem umírá před dveřma našima Kristus v chudém.“

3. Největší bída jest ta, na niž může světec r. 396 jako k potěše poukázati biskupu Heliodorovi⁷⁾, skormoucenému nad smrtí synovce svého, kněze Nepotiana — „šťastný Nepotian, který vše to více nevidí! Nešťastní však jsme my, kteří musíme to trpěti, nebo patřiti, jak bratři naši to trpí! . . . Hříchy našimi nabývají cizinci síly, nepravostmi našimi přemáhána jsou vojska římská; a jako by vše to nebylo dosti soužení, škodí skoro více ještě

⁴⁾ ep. 12 (128) ad Gaudent. c. 5.

⁵⁾ Jiné, nejvýš zkormucující vyličení prohnáné nemravnosti pokolení ženského v Římě podává v listu psaném r. 384 ad Eustoch 22 (22, 13) c. 5. (sterilitatem praebibunt — abortii venena meditantur). A žaloby tyto potahuje též na panny, zasnoubené Kristu.

⁶⁾ R. 414 píše, ep. 8 (130) ad Demetriadem c. 2: „Urbs tua, quondam orbis caput, Romani populi sepulchrum est.“

⁷⁾ ep. 3 (60) ad Heliodorum, epitaphinum Nepotiani, c. 10 srovnej též ep. 114 (dle Migne) ad Theophilum c. 1. (r. 405) a ep. 151 (121) ad Algasiam, na konci (psanou okolo r. 406).

¹⁾ Adv. Jovianum II. závěrek.

²⁾ Tak nazývá pohanství nemravný Řím v listu 99. (45. 6) ad Asellam.

³⁾ Protože byl „magister luxuriae“ odsoudil ho papež Siricius r. 390 na synodě v Římě.

občanská válka, nežli meč nepřátel.“ A⁸⁾: „Mysl děsí se spoustu doby naší sledovati. Dvacet let a více teče mezi Cařihradem a julskými Alpami denně krev Římanů, Scythii, Thracii, Macedonii, Dardanii (Bulharsko), Dacii, Thessalii, Achaji, Epirus, Dalmacii a celou Pannonii pustoší, procházejí a hubí Gotové, Sarmatové, Kvádové, Alanové, Hunnové, Vandalové a Markomani. Kolik paní, Bohu zasvěcených panen a vznešených osob bylo již od těchto ukrutných lidí potupeno. Biskupové byli od nich zajati, klerikové rozličného stupně usmrceni; kostely byly zbořeny, vedle oltářů Kristových koně umístění, ostatky mučenníků vykopány — všude zármutek, všude nárek, všude obraz smrti⁹⁾. Světová říše římská se rozpadá a přece se naše hrdá šíje nekloní . . . Prost takovéhoto běd a jen zprávou o nich znepokojován¹⁰⁾, žil do nedávna ještě východ; hle, tu minulého roku připadli na nás¹¹⁾ z nejoblehlejších hor Kavkazských vlci a v krátkém čase zpustošili veliké provincie. Kolik klášterů bylo jimi přepadena, jak mnoho vody řek bylo krví lidskou zbarveno; obležena byla Antiochie a ostatní města, kolem nichž tekli Hales, Cydnus, Orontes a Eufrates, zástupy zajatých jsou vlečení, Arabie, Foenicie, Palaestina a Aegypt strachem byly zdrceny . . . Aby všechno to náležitě bylo vyličeeno, sám Thukydidés a Sallustius byl by němý¹²⁾.“ Roku 411 píše však mnichu (později biskupu) Rustikovi¹³⁾: Bylo by při nejmenším naše zřeknutí se světa skutečná svobodná vůle (etnost), nikoliv nutnost! Kdežto, při bídě tohoto času, kdy všude meč zuří, jest již bohat, kdo má kousek chleba; a více než zámožný jest, kdo nevidí se nucena, otrocké služby konati!“ „Ten jest smrtí šťasten, kdo nemusí na záhubu vlasti patřiti¹⁴⁾!“

4. Ovšem neměla však též utlačovaná církev nikdy více svatých, nikdy statečnějších obhájců a jasněji zářících světél vědy, jako právě v oněch těžkých dobách;

⁸⁾ ep. 3 (60) c. 9.

⁹⁾ Vergil. Aeneis II. 369,

¹⁰⁾ Srovnej o těchto přestrašujících zprávách na východě ku př. o hrozcím vpádu Hunnů, ep. 30 (77) ad Oceanum, c. 3, z r. 399.

¹¹⁾ Světec žil tenkrát na východě.

¹²⁾ Podobné líčení nalezá se v ep. 11 (123) ad Ageruchiam psané r. 409.

¹³⁾ ep. 4 (125) ad Rusticum c. 10.

¹⁴⁾ ep. 8 (130) ad Demetriadem c. 2. (r. 414).

a světec byl s většinou těchto „otců církve“ v důvěrném obcování, nebo znal aspoň jejich spisy a skutky. Tu stkvěl se — abychom jen nejznamenitější z nich uvedli — učený a nezlomný biskup vyznavač Athanasius, „náš Deukalion“ († 373), jenž před pronásledováním Arianů do Říma, nejbezpečnějšího přístavu své církve utekl a tam sv. mnichu Antoniovi žáky získal¹⁵⁾; kdežto veliký Kappadočan Basilius († 379), „který výborné knihy proti arianovi Aunomiovi psal¹⁶⁾,“ řeholní život na východě zařídil a právě tím k rozšíření a povznesení křesťanských mravů na východě velmi mnoho přispěl. Jeho spolužáka Řehoře Nazianského váží si sv. Jeronym jako „neobyčejně výmluvného“ a jako učitele vzoru svého ve výkladu písma sv.¹⁷⁾, kdežto¹⁸⁾ sv. Řehoře Nyssenského¹⁹⁾ († 394) chválí pro jeho velikou plodnost spisovatelskou. — Od sv. Jana Zlatoústého († 407) oproti tomu četl teprve okolo r. 393 jeho knihu „o kněžství“, když seznam spisovatelů církevních sestavoval; přece zná r. 404 jeho činnost mnohem podrobněji²⁰⁾. Že byl ve spojení se sv. biskupem Cyrilem Jerusalemským († 386)²¹⁾, dí sám v listu svém na kněze Marka. S velikou slávou zmiňuje se světec též o syrském pěvci hymnů Ephraemovi († 373)²²⁾, jehožto knihu o Duchu sv. v řeckém překladu četl a jež ještě i v tomto „velikost vynikajícího ducha“ poznati dává. — Spisy velikého biskupa vyznavače Hilaria z Poitiers²³⁾ († 368) zná Jeronym velmi podrobně ano doporučuje i jejich čtení malé Paule, ačkoliv vedle předností ani nedostatky jeho způsobu psaní nepřehlédá²⁴⁾. Rovněž důkladně poučen jest o skutecích a spisech sv. Ambrože Milánského († 397) a ačkoliv i v se-

¹⁵⁾ ep. 16 (127) ad Principiam c. 3. — ep. 7 (107) ad Laetam c. 5.

¹⁶⁾ Hieron. de vir. illustr. Srov. též ep. 84 (70) ad Magnum Oratorem.

¹⁷⁾ De vir. illustr.

¹⁸⁾ ibd.

¹⁹⁾ ibd.

²⁰⁾ ibd. a ep. 89 (112) ad Augustinum.

²¹⁾ ibd. a ep. 77 (17) ad Marc. presb.

²²⁾ ibd. „acumen sublimis ingenii.“ Srov. Cirainer, der heil. Ephraem d. Syrer. Kempten 1889, str. 13. Právě tento spis sv. pěvce se ztratil.

²³⁾ ibd. a ep. 7 (107) c. 5; „Athanasii epistolas et Hilarii libros inoffenso decurrat pede.“

²⁴⁾ ep. 13 (58) ad Paulinum, c. 4.

znamu spisovatelů církevních o něm, jakožto ještě žijícím, chválu i hanu zadržeti chce, netajil se s jeho chválou při jiných příležitostech²⁵⁾ a jeho mnohdy jakožto autority ohledně učení církve o manželství a panictví se dovolával. — Na sv. Augustina († 430) máme od sv. Jeronyma řadu spisů²⁶⁾; většina z nich jsou polemické a nejsou prosty urážlivých narážek, do nichž si též veliký biskup Hipponský stěžuje. Než literální spor o otázkách mravovědy a výkladu písma nemohl oba veliké muže trvale odloučiti. — Poměr sv. Jeronyma k znamenitému papeži Damasovi I.²⁷⁾ († 384), a povzbuzení poslednějšího ku kritickým a exegetickým pracím Jeronymovým jest všeobecně známo; ještě jest z listů poslednějšího k papeži ve sbírce, jež se na nás dochovala, šest²⁸⁾ zachováno, v nichž „Jeho Svatosti“ dogmatické otázky předkládá a exegetické zodpovídá²⁹⁾.

5. Vskutku byla to důležitá doba, kdy tito vynikající otcové církevní těžce zkoušenou nevěstu Kristovu hájili. Co by bylo bývalo — musíme se tázati — z církve v oněch zmaticích a bojích bez takovéhoto opor a světél — v oné době, o níž se Jeronym domníval, že konec světa nastává? „Při ztroskotání lodi hádám se o zboží! Ten, jenž držel lodičku (Kristus), táhne se zpět — a my nechceme uznati, že Antikrist jest blízko³⁰⁾. Čím tedy těžší byly

tyto časy, tím hodnějšího a statečnějšího duchovenstva potřebovala církev; a sv. Jeronym vskutku působil co jen mohl na vychování a zušlechtění duchovenstva světského i klášterního slovem, písmem a příkladem. K jeho nejhlubšímu zármutku bylo se strany duchovenstva světského přání jeho velmi málo dbáno a i mezi mnichy a klášterními pannami bylo velmi mnoho nehodných. „Všichni biskupové nejsou skuteční biskupové (t. j. povinnostem svým věrni)³¹⁾; ty hledíš na Petra, ale myslíš též na Jidáše. Hledíš-li na sv. jáhna Štěpána, hled též na Mikuláše³²⁾, jehož Pán v zjevení svém (2, 6.) odsuzuje!“ — List světcův k Sabinianu, hluboce pokleslému jáhnovi³³⁾, dává nahlédnutí do propasti; a výstrahy před prostopášnostmi, o nichž se Jeronym domnívá, že stále i hodným kněžím a mnichům, ku př. Nepotianovi musí připomínati, působily jistě špatné zkušenosti u jiných³⁴⁾. Jak pochopitelně, uvrhla jej tato v pravdě apoštolská svobodomyšlnost, již „vznešeným i prostým pouhou pravdu bez ohledu i bez obalu s obdivuhodnou lhostejností před oči stavěl a mnohdy příkře o mravech duchovenstva, mnichů, panen Bohu zasvěcených a vůbec o bezuzdném životě tehdejšího římského světa se vyslovil³⁵⁾, nezřídka u velikou nenávisť. Avšak to nemohlo světci, jenž každé polovičatosti z plna srdce nenáviděl a vznešený cíl ctnosti na sobě samém snezvratnou důsledností a přisností uskutečniti se snažil, vaditi, aby při nahodilé příležitosti vždy opět poznovu nepravosti a pošetilosti válku nevypověděl. Církev bude mu za to až do skonání světa vděčná. Tak svědčí v ohledu tomto již součastník Posthumianus³⁶⁾: „Jeronym, jehož jsem právě navštívil, má ustavičný boj proti zlému.“ — „Nenávidí ho bludaři, na něž neustále útočí, nenávidí ho též klerikové, ježto jejich prostopášný život kárá; za to však obdivují a milují ho

²⁵⁾ Srovn. ku př. ep. 50 (48) ad Pammach c. 6. a ep. 22 (22) ad Eustoch. Poněkud podrážděn soudí Jeronym o sv. Ambroži v předmluvě k překladu Didymova o Duchu sv. Migne tom. XXIII. str. 104.

²⁶⁾ ep. 79 (143) squ., 86 (56) squ.

²⁷⁾ Srov. Brev. Rom. XI. Debr. in festo s. Damasi: „Idem Ariminensem conventum, a Liberio jam ante rejectum, iterum condemnavit; in quo, ut scribit s. Hieronymus, Valentis potissimum et Ursacii fraudibus damnatio Nicaenae fidei conclamata fuit, et ingemiscens orbis terrarum, se Arianam esse miratus est.“ Misto tuto míněné jest adv. Luciferianos, c. 6 (19). — Dle adv. Vigilant. c. 3. vystavěl sv. Damasus dvě basiliky ku počtě Petra a Pavla.

²⁸⁾ ep. 57 (15), ep. 58 (16), ep. 142 s 143 (pohromadě u Migne č. 18), ep. 20, ep. 140 (21), ep. 125 (36).

²⁹⁾ ep. 125 (36): epistolam tuam Sanctitatis accepi“ — řeč, již ovšem neužívá výhradně oproti biskupu římskému; srov. ep. 72 (89) Theophili ad Hieronymum.

³⁰⁾ ep. 11 (123) ad Ageruchiam, c. 6.

³¹⁾ ep. 1 (14) ad Heliodorum, c. 8.

³²⁾ Hlava gnostických Nikolaitů; Irenaeus adv. haer. I. c. 26. 3.

³³⁾ ep. 48 (147) ad Sabinianum.

³⁴⁾ ep. 2 (52).

³⁵⁾ Petr Leipelt v překladu Ausgev. Schriften des heil. Hier. Sv. I. str. 21. (in der Thalhoferschen Bibl. d. Kirchengvv.) Kempten 1872.

³⁶⁾ U Sulpicia Severa dial. I. c. 9; Migne svaz. XXII. str. 215. (Otisk Vallarsi-m sebraných testimonia veterum).

všickni dobří. Kdo ho za bludaře považuje, musí býti na rozumu pomaten — katolická jest tohoto muže učenost, zdravé jeho učení. Celý jest při četbě, nerozdělený při svých knihách; ve dne i v noci³⁷⁾ nedoprává si odpočinku — buď stále něco čte, nebo píše.“ (Pakračování.)

Co krásného . . .

Od *Prok. Zaletěla*.

Co krásného ve svém lůně
země — máti drabá
chová, to nám měsíc vůně
skýtá, měsíc blaha. —

Nejpestřejší všude kvítky
uzříš v květnu čase,
i nejmenší, útlé snitky
v plné jejich kráse. —

A co máti — země dala
nejlepšího, máje
Královna by v úctu vzala,
žádají celé kraje.

Proto všude obraz Její
květy zdobí černé,
proto denně písně pějí
teď Jí dítky zdárné. —

A kdo vzhledne k Ní v té chvíli,
postřehne, jak zírá
libě na nás — jistě milý
hold Jí ten, ta víra . . .

Bouřlivý masopust.

Napsal Bohumil Brodský.

(Pakračování.)

„Tak tedy se mnou mluvíte, jako bych nějaký potulný rytíř byl,“ zvolal rozlícen. „Mé stáří mi vyčítáte a toho pamětliva nejste, že jste dobře věděla, jak starým jsem? Pamatujte, hrdá paní, že jméno a rod Skuhrovských právě tak čist a urozený jest jako erb pánů z Talmberka. Jste nezkušené dítě, jehož vášně musí býti skroceny. Mějte rozum a povolte. Hleď,

paní Marie, mohly bychom tu býti tak šťastnými, kdybys mi věnovala tolik pozornosti a lásky, jako těm bezcitným a jen po zábavě toužícím cizincům. Vzpomeň i toho, že za nedlouho máš se státí matkou a že ti tudíž nastane úkol přeradostný, vychovávání dítky. Přej si nyní oddechu, změň se. Buď ženou a ne dívkou. Toužím po domácím životě útulném, pro nějž jsem hotov obětovati vše.“

Pohnutí, jež se ke konci řeči pana Oldřicha zmocnilo, nezůstalo bez účinku i na paní Marii. Zápasila sama se sebou a pan Skuhrovský, jenž mezi tím se ruky její zmocnil, aby pak svou choť k sobě přivinul, již pocítoval radost, že slova jeho nezůstanou bez účinku. Neměl však dlouho se radovati. Paní jeho náhle ruku svou z ruky jeho vytrhla a před ním ucouvla.

„Nechte mne býti,“ pravila vášnivě. „Nechci vaší blaženosti, nezaprotlám svého mládí. Nedělám nic nedovoleného, nežádám si vašich pozorností. Až budu stará, nebojte se, pak budu vás poslouchati.“

„Vy tedy nechcete povoliti?“ řekl pan Oldřich dlouze a tvář jeho prve radostně rozrušená zvažněla.

„Nechci a nepovolím!“ zněla odpověď.

„Pak se nedivte, když i já nepovolím,“ pravil pan Oldřich mrazivě a obrátil se ke dveřím. Paní Marie ho sledovala. Ještě ve dveřích se zastavil a na svou choť se zahleděl.

„Marie, můj srdce v těle, přemoz se.“

„Pusťte mne, pane, nemám, co bych vám řekla.“

Mlčky vyšel pan Oldřich a paní jeho spěchala za ním. Viděla, že míří k zahradě a tušila, proč tam jde. Dohonila ho a tlumeným hlasem pravila:

„Urazíte-li mé hosty, odjedu také hned z Louňovic.“

„Čiňte, co vám libo, nemám, co bych vám na to odpověděl,“ odpovídal chladně pan Oldřich a vešel do zahrady.

Tu u veselém chomáči bavili se hosté s oběma sestrami paní Skuhrovské. Právě vesele čemusi se smáli, když pán a paní tvrze vešli. Jedna ze sester obrátila se a běžela vstříc paní Marii, aby s ní sdělila, co veselost její vzbudilo. Když si tváře pana ze Skuhrova všimla, hned jí úsměv a radost ze tváře vymizela a ona volně na postraní stezku ustoupila.

Pan Oldřich vešel až do středu společnosti, která z počátku jeho příchodu si příliš nevšímala. Byli všichni zvyklí o pana

³⁷⁾ Ku př. pojednání adv. Vigilantium bylo, jak ku konci připomíná, dílo „unius noctis.“

Oldřicha málo dbáti a přítomnost jeho byla jím nemilou. Než s podivením se obrátili, když je pan Oldřich oslovil dříve, než mohli v přerušném hovoru pokračovati.

„Odpustíte mi, šlechtetní a etní pánové, budu-li na okamžik vaši zábavu rušiti,“ pravil pan Oldřich drsně, tahaje se při tom za své dlouhé vousy. „Musím však s vámi sdělit, že vaše další návštěvy na Louňovicích přijímati nemohu, jelikož má paní manželka důležitý okamžik očekává, jenž se s bezstarostným veselím nikterak srovnati nedá. Učiníte mi veliké potěšení, doprovodíte-li po obědě mé obě švekrůše při jich návratu na tvrz Jankovskou.“

„A mne s nimi,“ vybuchla paní Marie, jež, stojíc za svým chotěm, s tváří sněhobílou jeho řeč poslouchala.

Mezi přítomnými nastalo hrobové ticho. Jeden hleděl udiveně na druhého, jako by hledal vysvětlení. Vždyť přece paní tvrze k dlouhému pobytu je zvala a ničím se nezmínila, aby návštěvu svou zkrátili. Dle rozhněvané tváře pana Oldřicha však tušili, že se něco mezi manžely státi musilo, čemu také výkřik paní Marie nasvědčoval.

„Když dovolíš, odjedeme hned, ač-li snad si paní nepřejí, abychom na ně do večera počkali,“ ozval se první z hostů pan Mikuláš Salava z Lípy seděním na Odlochovicích, jsa zřejmě slovy pana Oldřicha uražen.

„Nikoliv, pojedeme s vámi též,“ rozechvěně pravila paní Marie. „Evo, Kunhuto, pojďte připravit se k odjezdu. Pánové na nás ten okamžik počkají. Snad je dvorný pan hostitel do té doby nevyžene.“

V průvodu svých sester spěchala k paláci, aby se na cestu připravila a hosté kráčeli chvatně za ní. Pan Oldřich maje ruce na prsou křížem založeny díval se na vše to klidně s ledovou tváří. Když osamotněl, klesly mu ruce dolů a hluboký vzdech vydral se mu z prsou.

„Lépe tak teď, než později hůře,“ zašeptal sám sobě. „Nešťastný den, kdy jsem se s bratry ve zlém rozešel. Nebyl bych poznal, co je to sklamaný život domácí. Ubohé dítě.“

Chodil zahradou sem a tam, přemýšlel, dumal a litoval nešťastné chvíle, kdy na Jankov jel. Našel k stáru zalíbení v mladém děvčeti, jež nepochopilo jeho city a touhy a připravilo mu zimavé stáří tím blíže. Odjede skutečně? Snad. Pak tu bude sám a sám jako dříve. Pověst roznese vše, co se stalo, a tím i přístup na druhé tvrze

mu bude zamezen. Vždyť by si z něho všude jenom posměch tropili. Než; bude mu tak aspoň lépe. Stráví léta svého podzimu a zimy o samotě sice, ale aspoň v klidu.

Z nádvoří zalétl k sluchu jeho hluk a dupot koňských kopyt. Vyšel na povýšené místo v zahradě, odkudž na nádvoří bylo viděti a tu spatřil svou ženu se sestrami a hostmi na koně vsedati. Tedy odjíždí. O té bezcitnosti. Panu Oldřichovi div slzy v oči nevytryskly. Ale přemohl se. Nezaslouží, aby pro ni plakal. Nepohnuté hleděl na výjev ten. Viděl, jak se veškerá čeleď sbíhá a patří na to, jak hosté i s hradní paní v největším spěchu tvrz opouští. Již duněly podkovy na padacím mostě, dupot umlká a ve tvrzí rozkládá se ticho.

Tedy vše skončeno. Volnými, ale pevnými kroky sestupoval pan Oldřich se svého stanoviště a ubíral se k paláci. Hradní čeleď, když se objevil, zmizela rychle ve svých kobkách a pan Oldřich samotén vstoupil ke svým komnatám. Na chodbě spatřil dvěře zotvírané. Nechali to tak ti, jenž v kvapu před chvílí opouštěli tvrz. Šel ke dveřím, jež vedly do jizby paní Marie. Vstoupil do vnitř a dlouho se vůkol sebe rozhlížel, jako by každý předmět chtěl hluboko si vrýti do paměti. Rozličné šatstvo leželo tu rozházeno a všude byly zřejmy stopy chvatného odchodu jeho paní. S jak lehkým srdcem odjížděla!

Pan Oldřich přirazil dvěře a uzamknul je, klíč vytáhl a uschoval. Pak zavolav na služky, kázal, aby v pokojích po hostech vše do pořádku uvedly a pak klíče jemu přinesly.

Když bylo vše hotovo, vyšel pan Oldřich ven a dal si osedlati koně. Potřeboval si oddechnouti ve volné přírodě a proto sotva že tvrz opustil, bodl koně a popustiv úzdu nechal se v trysku unášeti do polí. Slunce svítilo, celá příroda skvěla se ve svém krásném letním hávu a ptactvo naplňovalo vzduch veselým zpíváním. Bylo všude viděti kypící, bujný život, jen panu Oldřichovi nebylo popráno, aby se mohl z pohledu toho těšiti. Měť sám v prsou zimu, ledovou, vše dusící a ničící zimu.

II.

Bylo to po cestě k Jankovu povídání! Sotva že paní Marie se svým průvodem od hradu na cestu sjela, hned všechna

rozčílenu líčiti se jala, jaký to výstup se svým chotěm měla.

„Chce, abych byla hradní děvečkou a ne jeho paní,“ horlila všecka ve tváři rozpalená. „Nedovede dělati rozdíl mezi paní urozenou a lečjakous měšťankou, která by se k němu bývala hodila. A pak si ještě přeje, abych jej, starce, láskou zahrnovala, ničeho od něho nežádala a životem klášterním se spokojovala. Špatně zná Talmberky. Můj otec, Bohu díky, má ještě tolik hrlosti, aby svou dceru v porobě nechati nemusil.“

Sestry její, jakmile slyšely, že ohtěl pan Oldřich z paní Marie děvečku učiniti, také všechny rozezleny spílali se mu jaly, k čemuž provázající je páni hojně přizvukovali. Byli uraženi, že jim tak bez ohledu na Louňovicích dvěře otevřeny byly a slibovali, že toho bez pomsty nenechají.

Zvláště pan Oldřich rytíř Malovec z Malovic na Kostelci slovy nevybranými o panu ze Skuhrova promlouval a svato-svatě se zatíkal, že přijde čas, kdy ten dnešní jeho pých po rytířsku ztrestá.

„Zavru mu ta jeho zlolajná ústa oceli,“ vypínal se před ostatními, „aby hanbu nečinil stavu urozenému.“

Za takového hovoru dojeli až Jankova. Paní Marie i sestry její donutily rytíře, aby dále do tvrze vjeli a přijali číši vína v domě otce jejich. Švolili a tak celý průvod vjel na nádvoří.

Pan Vilém z Talmberka právě na nádvoří meškal a nemálo se podivil, když tak četnou družinu spatřil. Domníval se, že z kratochvíle k němu přijíždějí na Jankov a proto s veselým úsměvem vstříc jim spěchal. Sám paní Marii s koně pomáhal a uchopiv ji do náručí na zem ji postavil.

„Vzácní to hosté a vítání,“ volal na pány. „Sestupte jen s koní a vejdete dále. Jsem rád, že jste přijeli. Beztoho se nám tu stýská. Jak se daří, milé děti? Ty, Marie, jsi nějak rozohněna a planeš ve tvářích jak mladá divčice. A kde jest pan Oldřich? Což jste ho s sebou nevzali?“

„Nikoliv, otče, přijíždíme domů všichni na vždy, poněvadž nás pan Oldřich před chvílí vyhnal.“

Pan Vilém podíval se tázavě na paní Marii a pak na druhé.

„Nežertuj se mnou,“ pravil nedůvěřivě. „Pan Oldřich přece jest stavu panského a takového něco nebyl by s to učiniti. Že někde pozadu jest skryt, aby se mi pak vysmál, uvěřím-li vám.“

„Věř, pane z Talmberka,“ vmísil se v hovor pan Salava z Odlochovic. „Pan ze Skuhrova skutečně nás vyhnal a paní Marie jede k tobě hledat útočiště. Jsme všichni svědky toho, jinak bychom také nemohli věřit, že by muž stavu panského mohl něčeho podobného se dopustiti.“

Pan z Talmberka zbledl. Spatřiv však, že hradní čeleď přichází, aby koně přichozích provedla, nechtěl dále na nic se tázati.

„Pojďte, prosím, do paláce,“ řekl jen a sám všecek zaražen bral se za hostmi. Ani do hlavy mu nešlo, jak by se co takového mohlo stát. Pan Oldřich, tento vzor rytíře, jenž vždy se těšil účtě celého okolí a vynikal svou pohostinností i bohatstvím, že by tak se proti zvykům slušnosti prohřešil? Co se to jen stalo? Nemohl se dočkat, brzo-li se všeho doví a proto kvapně sluhu, jenž víno přinesl, pryč odeslav, žádal, aby mu paní Marie vše důkladně a bez zatajování pověděla.

Za všeobecného ticha počala mladá paní líčiti, kterak ji pan Oldřich samotnu ve večeradle napadl a slovy urputnými žádal, aby hosty i sestry pryč odeslala, on že prý si přeje, aby na Louňovice nikdo nejezdil a jeho manželka aby na čeleď a porádek ve tvrzi dohlížela. Když pak prý mu odpověděla, že jest dosud mladá a že by ráda ještě něčeho užila, zvláště když z domova zvyklá jest na život slušný a panenského života důstojný, tu prý jak lýtý ďábel se na ni obořil a volal, aby také ona domů šla. Na to prý ven vyběhl a na zahradu běžel, aby sestry a hosty vyhnal. Prosila ho ještě přede dveřmi, by toho nečinil, řekl jí však, že ji nemá ničeho více říci. Jakmile do zahrady vešel, hned přítomné pány vyzval, aby do večera z tvrze odjeli a vzali sebou sestry.

„Já, poněvadž jsem věděla,“ tak končila paní Marie, „že se přiblíží den, kdy by vyplnil hrozbu v paláci mi učiněnou a mne vyhnal, šla jsem raději hned. Zemřela bych po boku jeho a nebo by mne on k smrti utýral.“

Paní Marie dala se do křečovitého pláče a sestry její za ní. Pan Vilém všecek rozezlen ze sedadla vyskočil a na stůl udeřiv, zaklnul.

„To se ti, pane Oldřichu, špatně vyplatí,“ zvolal rozčíleně. „Vilém z Talmberka dovede ještě hanbu dětem jeho učiněnou smýti.“

„My ti, pane z Talmberka, pomůžeme,“

hlásil se pan Malovec, vztahuje ruky své k panu Vilému.

„Přijímám,“ souhlasil pan z Talmberka. „A ty Marie se upokoj. Jsi mou dcerou a ja tě neopustím. Teď jdi k matce. Jest poněkud ohuravá. Pověz jí vše, ale mírně, aby se příliš nepolekala. Vy pak, pánové, budete dnes mými hostmi. Když na Louňovicích pohostinství neznají, na Jankově dojista považují je za drahocenný klenot.“

Vino zaperlilo se v číších a paustvo připilo na společnou pomstu panu Oldřichovi. Čím rychleji se číše prázdnily, tím více množily se hrozby a láni na jméno pana ze Skuhrova. (Pokrač.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Em. nejdůst. p. František de Paula, kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský vrátil se ve čtvrtek 12. t. m. z visitační cesty své ve vikariatu Hroznětinském do Prahy.

— **Pořádek udílení svátosti sv. břimování ve vikariatu Libockém l. P. 1892.** V neděli 22. května v Ořechu v 8 h. mše sv., kázání, břimování pro břimovance z Ořechu, Stodůlek, Jinonic; odpol. křesťanské cvičení a sv. požehnutí. V pondělí 23. května v Hostivicích v 8 h. mše sv., kázání, sv. břimování. V úterý 24. května v Noutonicích v 8 h. mše sv., kázání, sv. břimování pro tamní břimovance; odpol. v Tuchoměřicích ve 4 h. kázání, sv. břimování. Ve středu 25. května v Břevnově v 8 h. mše sv., kázání, sv. břimování pro břimovance z Břevnova a z Liboce. Ve čtvrtek 25. května a v pátek 27. května prázdné. V sobotu 28. května v Andělcích v 8 h. mše sv., kázání, sv. břimování pro břimovance z Třešovic a Šárka-Nebošice. V neděli 29. května v Bubenči v 7 hod. mše sv., kázání, sv. břimování břimovanců z Bubenče a odrostlých z Holešovic. V pondělí 30. května v Šárce u sv. Matěje v 8 hod. mše sv., kázání, sv. břimování. V úterý 31. května v Ouneticích v 8 h. mše sv., kázání, sv. břimování pro břimovance z Ounetic a Roztok. Ve středu 1. června v Košticích v 7 hod. mše sv., kázání, sv. břimování.

— **Sv. Jan Nepom.** na Karlovu mostě v Praze ozdoben k slavnosti svatojanské překrásnou novou kaplí, již pořídila nákladem až 4.000 zl. jednota k pořádání národní slavnosti sv. Jana Nepom. na Karlovu mostě v Praze.

— **Apoštolský vikář dr. Pavel Polák,** rodem z Rokycan, zavítal před nedávnem do

Prahy, aby zde ve prospěch svých missií v Číně dobrovolné příspěvky sbíral. Při té příležitosti kázal v neděli 8. t. m. u Panny Marie Vítězné (německy), tutéž neděli večer konal přednášku ve velkém sále záložny sv. Václavské (česky), v neděli 15. t. m. kázal ve vlašské kapli v Klementinu (vlašsky) a o svátku sv. Jana Nepom. bude kázati o 10. hod. dopol. v kostele sv. Jiljí u Dominikánů.

— **Spolek Arimatejský v Praze** opatřil v měsíci dubnu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 102 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 41, ze zemského blázince 9, ze zemské porodnice 2, z nemocnice milosrdných sester 39, z nemocnice milosrdných bratří 3 a z umrlích kapli 8; z těch příslušelo ku Praze 3, na venek 99. — V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary slav. okresním výborům v Lovosicích, Horní Planě, Chlumu, Manetíně, Rakovnici, Nov. Benátkách, Vys. Mýtě, Nových Hradech, Náchodě, Č. Kamenici, Král. Městci, Přimdě, Chvalšínách, Boru, Soběslavi, Nové Pace, Poděbradech, Teplicích, Litoměřicích, Žel. Brodě a sl. záložnám v Čer. Brodě, na Vinohradech, v Roudnici, ve Slaném, v Kolíně, Jindř. Hradci, Benešově. — Milodary jakož i příspěvky sl. okr. výborův a záložen přijímá a kvituje sekretář spolkový P. Václav Kocián, kaplan u sv. Štěpána v Praze.

Z Litoměřic. Jeho Milost nejdůst. pán Dr. Emanuel Schoebel biskup litoměřický, vrátil se 8. t. m. z cesty své do Říma.

Z Pešti. Od 10. t. m. koná se v hlavním městě uherském porada uherských biskupů.

Z Říma. Sv. Otec zaslal biskupům francouzským list, pojednávající o nynějších poměrech francouzských.

Literární oznamovatel.

— **„Příspěvek k řešení sociální otázky.“** Národohospodářská studie. Napsal Dr. Jan Osen-ský. Cena 25 kr. V Praze 1892. Nakladatel A. Storch syn, knihkupec. — „Řešení sociální otázky“ toť stáli ohlas doby naší, toť otázka nejčasovější. — Přítomný spis řeší otázku sociální v ohledu národohospodářském, avšak ačkoliv otázku tu řeší v tomto ohledu, přece klade otázku náboženskou za první prostředek, jehož v řešení otázky sociální uchopiti se jest třeba. To vysvětluje zřejmý z motta, jaké spisovatel v čele spisu položil: „Víra pravá a láska vespolečná jediné skytají nám naději v lepší budoucnost.“ Spis tento poukazuje na nepoměrný

výnos kapitálu bez práce oproti nepatrnému výnosu práce s kapitálem. Dokazuje slovy úplně přesvědčivými, že jedině tenkrát může nastati obrat v nynějších nepříznivých poměrech k lepšímu, bude-li stanovena nejvyšší míra úroková a dividendy na základě průměrného výnosu kapitálu v pozemcích, čili jinými slovy řečeno: rolník, který vydluží se nějaký groš, nechť neplatí větší úrok z vydlužených peněz, nežli jaký mu vynášejí peníze jeho uložené v pozemcích, jež pracně obdělávati musí. Spis tento zasluhuje všestranného rozšíření mezi rolnictvem našim, nebo toť jediná možná záchrana tohoto stavu. Každý nechť z vlastního názoru přesvědčí se o důkladuosti a důležitosti tohoto spisu; pročez jej co nejvřeleji doporučujeme.

— „*Nová časová brožura.*“ Právě vyšla tiskem nová časová sociální brožura nákladem družstva „*Vlast*“ pod jménem „*Majisté.*“ Sociální obraz z nové doby. Napsali Tomáš Jos. Jiroušek, dělník strojnický a redaktor „*Dělnických Novin*“ a Liga + 7. Brožura odhaluje mnoha tajemství a neznámé zvyky a obyčeje sociální demokracie a jest vůbec velice zajímavá. Vylíčen jest v ní majový tábor sociálních demokratů a zvláště zajímavými jsou řeči sociálních radikálů „občana“ Čadila, redaktora „*Rachejtle*“, „občana“ Bouchala, „občanky“ Šamotové, starého učitele Homolky a sedláka Šmerdy ze Zázvoře. Brožura obsahu 39 stránek a stojí 4 kr. Objednávky přijímá a vyřizuje administrace časopisu „*Vlast*“ v Žižkově u Prahy, Komenského náměstí čís. 505 a Cyrillo-Methodějském knihkupectví na Malém Staroměstském náměstí v Praze.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Daneš*, čestný kanovník Mikulovský a os. děkan Perucký; 5. května 1892; (nar. 13. července 1807, vysv. 25. července 1832);
p. Vojtěch *Böh*m, far. u sv. Ducha v Praze, 12. května 1892, (nar. 1. února 1821, vysv. 29. července 1845).

Vyznamenán jest:

- p. Josef *Tumpach*, povýšen za doktora bohosloví.

Ustanoven jest:

- p. František *Štědrý*, kaplan, za admin. na Peruci.

Uprázdňené místo:

Peruce, fara patr. p. Františka hrab. z Thun-Hohensteinů, od 8. května 1892.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Šturma*, b. vikář, notář, děkan v Jičíně, 4. května 1892, (nar. 9. února 1824 v Bělohradě, vysv. 25. července 1850).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Suchomel*, kapl. Čermnský, za koop. v Heřmanicích;
p. Josef *Teplý*, kapl. Dobroučský, za II. kapl. do Čermné;
p. Karel *Kučera*, admin. Čenkovický, za koop. do D. Dobrouče;
p. Ant. *Miffek*, kapl. Poděbradský, za proz. kapl. do Přepych.

Uprázdňené místo:

Jičín, děkanství, patr. kníž. Karla Trautmannsdorf-Weinsberg, od 5. května t. r.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- P. Robert *Pokorný*, jub. kněz řádu Cisterc. v Oseku, 4. dubna 1892, (nar. 15. listop. 1809, vysv. 3. srpna 1837).

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Passig*, far. v Moldavě, za far. v Želenicích;
p. Karel *Steiner*, admin. v Želenicích, za admin. v Moldavě;
p. Antonín *Sekker*, far. v Čermné, za faráře v Perštejně;
p. Josef *Paska*, kapl. v Jílovém, za admin. v Čermné;
p. Jos. *Kammer*, def. za katech. měšť. škol v Jablonci.

OBSAH: Kázání na slavnost Nanebevstoupení Páně. — Řeč o pohřbu vdp. Jos. Kleina, faráře v Oboře. — Neoslyší Pán jich proseb . . . (Báseň). — Katolický kněz před patnácti sty lety. — Co krásného . . . (Báseň). — Bouřlivý masopust. Povídka. (Pokračování). — Krcníka. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník. — Provolání.

Katolíci – vlastenci!

Usilovnou snahou všech upřímně smýšlejících vlastenců-katolíků má a musí býti, všemožně o to se přičinovati a k tomu pracovati, aby zlo, jež za doby naší nepoměrně velikých rozměrů nabývá a bídu — neblahé poměry socialní zavinuje, bylo obmezováno, potlačováno — ničeno. Chceme-li však proti zlu takto zakročití, třeba pohlédnouti se po jeho příčině a tu hleděti překaziti.

Jednou příčinou zla nynějšího jest, že naši bodří venkované, přicházejíce na službu nebo na práci do větších — hlavních měst, zůstavení a vydání jsou — a to budiž Bohu žalováno — na pospas lidem, ke zlému je svádějícím, v bídu mravní i hmotnou je přivádějícím

Mnohým snad známo, ale většině dojísta neznámo jest — a proto třeba na to aspoň z pozdálí poukázati — co čeká ve velkých městech dělnictvo a služebnictvo zvláště mladší, které třeba s nejlepšími úmysly, buď aby tam světa zkusili a něčemu se přiučili, nebo aby potřebné výživy, již v rodném místě svém postrádají, si vyhledávali, tam se ubírá. Vleci v rouše beráncím je tu uchvacují a vše možné jim slibují, jen aby na netušené bezcestí namnoze proti vůli jejich je uvedli, z něhož pak buď vůbec nikdy, anebo v stavu nejvš zbledovaném a politování hodném po nejvíce na venek, zpět do svého domova se vracují. Krátce řečeno: *ve velkých městech jsou lidé, kteří z bíd a nemravnosti lidí nezkušených a nedosti pevných dobře žijí!*

Již z těchto několika slov jest patrno, že pracujícímu a služebnému lidu z venkova do větších měst přicházejícímu jistého ochránce, spolehlivého a upřímného vůdce a bezpečného útulku nevyhnutelně jest třeba.

Za rádce a ochránce dělnictva a služebnictva zřízeno v Praze: „Josefeum:“ *Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa*, jehož účelem jest dle stanov: čl. 2. a) „soustřeďovati katolické dělníky a služebníky obojího pohlaví a všech odborů; pečovati o potřebné jich vzdělání povšechné, zvláště náboženské, za kterýmžto účelem konají se přednášky a rozpravy poučné, hlavně náboženské“ (čl. 3. a); b) „poskytovat jim náboženské útechy, aby zařídíce život svůj dle zásad křesťansko-katolických, v stavu svém spokojeně žiti mohli;“ c) „zaopatřovat jim zaměstnání v Praze, na venkově i v cizozemsku.“

Josefeum zaopatřuje dělníkům a služebníkům službu a práci a sice členům bezplatně a nečlenům za poplatek 20 kr. Kdo ví, jak vydirán jest dělník a služebník ve větších městech, když jest bez zaměstnání, od lidí nesvědomych, kteří mnohdy o poslední groš ho připravují a přece proň ničeho neučiní, pochopí a uzná, že jest to pro ně velikým dobrodiním.

Aby dělnictvo a služebnictvo naše mělo kam se utéci a kde se zdržovati a tudíž chráněno bylo před úskočností lidí svůdných, nežli práci nebo službu nastoupí, zřizuje *Josefeum* dvě útulny: jednu pro služebnictvo mužské pod dozorem výboru spolku a jednu pro ženské služebné pod dozorem odboru vznešených a vážených dam. Do útulny může utéci se dělnictvo a služebnictvo do Prahy přisedší, nežli službu nebo práci nastoupí, anebo když z práce nebo služby vystoupí a novou práci nebo službu ihned nastoupiti nemůže, a bude se mu tam dostávatí mimo přístřeší též potřebné stravy buď úplné zdarma nebo za docela nepatrný poplatek; mimo to bude též potřebné práci vyučováno.

Takovýto humanní účel zasluhuje zajisté všestranné podpory, ježto i činnost spolku jest všestranná.

Protož obracíme se ke všem katolíkům-vlastencům s uctívou a snažnou prosbou, aby snahy naše uznali a k uskutečnění jich přispěli; přispějou tím na věc velice prospěšnou a sobě ne cizí, ježto jistě příslušníci každého okresu v Praze na službě nebo práci dlí a takového ochranného spolku potřebují.

V Praze, dne 15. května 1892.

Správní rada

Josefeum: Ústřední spolek dělnictva a služebnictva

v Praze č. 423—I

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3 50
pololetně „ 1 50
poštou „ 1 75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

K á z a n í na Hod Boží Svatodušní.

„Stal se rychle zvuk s nebe,
jako přicházejícího větru prud-
kého — i ukázali se jim roz-
dělení jazykové, jako oheň.“
(Skut. ap. 2, 2—3.)

Konečně tedy, nejmilejší v Kristu, splnilo se, čím Pán Ježíš učedníky své těšival, když nad Jeho brzkým odchodem se rmoutili. On odešel, brzo pak po svém odchodu naplnil přípověď svou. Desátý nastal den, co dobrého Mistra a Pána svého ztratili, tu však bylo na tom, by zármutek jejich obrátil se v radost. Ježíš nelhal, Utěšitel přichází. Neboť hle, okolo deváté hodiny ranní dějí se věci podivné v Jerusalemě. Učedníci trvají společně na modlitbách, a tu zahučí „rychle zvuk s nebe, jako přicházejícího větru prudkého a naplňuje veškeren dům, kdež byli, sedíce. I ukazují se jim rozdělení jazykové, jako oheň, vznáší se nad každým z nich a naplnění jsou všickni Duchem sv. Ó Bože, jak dobrý jsi ty a mocný v skutcích svých! Čím pak si toho medle zasloužil svět tento zlý, nehodný, odbojný, že jsi pro vykoupení jeho ani nejmilejšího syna svého neušetřil a k dokonání jeho spásy Svatého svého Ducha někdy na den dnešní mu seslal! Budiž Tobě věčná, neskonálá čest a sláva! Neboť dnem dnešním započal, duše drahé, zcela nový, požehnaný život ve světě tomto. Dnes raduje se a plesá církev sv. ze dne svého narození, dnes raduje se a plesá každý upřímný a věrný křesťan z těch zázračných účinků, jakých Duch sv. ode dne seslání svého po všecken

čas působí v každé duši, kteráž k milostnému Jeho příchodu schopnou se činí. A o tomto zázračném působení hodlám na dnešní den poněkud obšírněji promluvit. Doufám však, že působení to nejpatrněji seznáme z těch viditelných znamení, kterými Duch sv. na den dnešní se objevil. Neobjevil se tehdyž v způsobě holubice, jako dříve při křtu Kristovu, ale ukázal se tu zraku lidskému v způsobě ohnivých jazyků, sluchu pak lidskému objevil se váním větru prudkého. A tu nebude mi třeba nic jiného podotknouti, než zodpovídati otázku tu: Proč se objevil Duch svatý a) v způsobu ohnivých jazyků, a b) váním větru?

Příjd, Duše svatý, a jasností světla nebeského osvět mysl naši, když o Tvém zázračném působení v dnešním nábožném rozjímání pokračovati budeme. Já započinám s důvěrou v přispění Tvé!

I.

Když dle přípovědi Páně někdy na den dnešní sestupoval Duch sv. na apoštoly, bylo tu viděti nad hlavami jejich ohnivé jazyky. Ne nadarmo však objevil se tu Duch sv. zraku lidskému v způsobě ohnivých plamenů; překrásně zajisté byly ohněm tím vypodobněny účinky Jeho; neboť jako oheň svítí, zahřívá, rozpouští a čistí: podobně působil a působí až podnes Duch sv.

a) Jako oheň osvěcuje temnosti noční, podobně osvětil Duch sv. apoštoly svaté, tak že světlo a patrně porozuměli učení Kristovu, jež jim dříve v mnohých věcech zdálo se býti zatemněné. Nyní zmizely všeliké jejich bludy, pochybnosti a před-

sudky. Nyní poznali tajemství království božího, nyní poznali výroky svatých proroků, jež na Ježíše co světa Spasitele potah měly. I zmizela všechna temnota, všechna pochybnost, a světlo nebeské vzešlo v rozumu jejich. Duše drahé, kdož by tu z nás neměl prositi, by tentýž Duch sv. osvětlil rozum náš, abychom poznali, co slouží k spasení našemu. Ó pros lehkomyslná mladosti, pros Ducha sv. za osvěcení, ať sejme bělmo z očí tvých, abys poznala pomíjejicnost všelikých rozkoší a radovánek světských, abys poznala nebezpečnost ctnosti tvé hroziící, abys poznala vábívé lákání lidí falešných, jenž pod zástěrou přátelství a lásky jen neštěstí a záhubu ti připravují. Proste, vy rodiče, proste o osvěcení Ducha sv., abyste poznali, kterak byste z dětí svých dobrých lidí a nábožných křesťanů mohli odchovati. Tak nechat prosí všickni učitelé a všechny vrchnosti sv. Ducha za osvěcení, aby úřad svůj k slávě Boží a k prospěchu svých podřízených náležitě zastávali. Ano prosme a vyzýváme všickni bez výminky Ducha svatého, kdykoliv důležitou práci před se bereme. Bez osvěcení Ducha sv. tapáme ve tmách. Tu schází nám potřebný náhled. Tu přehlížíme často právě to, co jest nejdůležitějšího. To stává se velmi zhusta těm, kdož se sami za moudré vydávají a o osvěcení Ducha sv. neprosí.

b) Než poznání, moji drazí, to ještě není všechno. Oheň vydává také teplo, v němžto si libujeme. Bez tepla by také všechno mrazem zkréhlo. Také pak Duch svatý apoštolům Páně poskytl potřebného tepla, on srdce jejich zahrál ke všemu dobrému, tak že s chutí a horlivostí pro Boha a Krista Ježíše vše obětovali a činili. Láska ku Kristu plápolala v srdci jejich a nic nemohlo svatý ten oheň udusiti, ani žádné pronásledování, aniž jaké mučednictví. Také pak my, nejmilejší, máme prosit Ducha svatého, aby zahrál srdce naše. Nemá-li člověk žádného zalíbení v dobrém, tu říkáme, že jest chladný a studený v dobrém, jde-li mu ale Bůh a ctnost k srdci, snaží-li se všemožně Bohu se zalíbiti a ctnostně žíti, o tom často slyšeti jest, že jen hoří pro ctnost a čest Boží. V tom ohledu vyžradí se ale člověk hned; neboť plamen nezůstane tajný, ale vypukne. Tato pak vroucnost srdce pro Boha a vše dobré jest dar Ducha sv., o který jej máme prositi. Zahřáté, vroucí má býti srdce naše pro Boha. Bůh nám má býti neskonale

milejší a dražší, nežli vše jiné. Čest Boží má u nás více platiti, nežli naše čest vlastní. Vroucí má býti naše pobožnost v modlitbě, pak jistě více prospěchu z ní nabudeme. Zahřáté, vroucí má býti srdce naše pro blaho bližního. Srdečně má nás to těšiti, pakli ku štěstí svých bližních lze nám přispěti aneb nějaké neštěstí od nich odvrátiti. Zahřáté, vroucí má býti srdce naše pro vypuzení, vykořenění zlého a rozšíření dobrého. Kde jen co zlého možná nám zameziti a něco dobrého způsobiti, máme se o to se vši možnou snažností zasaditi. A o tuto blaholárnou vroucnost zahřátého srdce máme Ducha sv. prositi, t. j. my máme jej vyzývati, aby nám vlil do srdcí našich chuť a radost k věcem duchovním, k věcem milého Pána Boha se týkajícím, aby s opovržením všeho vezdejšího, především těch věcí, které s hůry jsou, vyhledávali. Za takovéto nabádání k dobrému nemůžeme se ani dosti Ducha svatého vynaprositi. Bez jeho přispění zůstává srdce naše v dobrém co led studený; všeliké zlé nás zachvátí a každé pokušení nás přemůže. Krásné ctnosti nemohou tu pučeti, vzrůstati a ovoce nésti, rovněž tak, jako rostliny v počasí studeném nevzniknou a nerostou.

c) Ještě pak jednu vlastnost má oheň; on rozpouští a čistí kovy. Když se zlato, stříbro neb jiný nějaký kov z vnitřnosti země vydobude, tu v žhavé peci bývá ode všech škvrů a 'od všeliké jiné nečistoty očištěn. Podobně působil Duch sv. v apoštolích Páně. On zrovna přepálil jejich k zemi připoutaná srdce a očistil je od všelikých světských žádostí. Byliť oni dříve ctižálostiví; jeden chtěl míti přednost před druhým. Oni byli žádostiví bohatství a zboží vezdejšího. Nyní byli od té žádosti po cti a bohatství zcela očištěni. Srdce jejich byla zcela přetvořena. Nyní toužili pouze po cti Boží, po statech nebeských a po spasení svých bližních. Tyto touhy a žádosti opanovaly je zcela. Toho pak snad máme v hojně míře zapotřebí všickni. Také naše srdce potřebovaly by přepálení, přetvoření a vyčištění od neřestí, jež na nich lpí; neboť bývají plny závisti a nepřátelství. Jedni jsou zcela pohříženi v rozkoše a radovánky světské; jiní zase shánějí se po zboží vezdejším, po časné cti a lidské chvále a starostem o vyživu vezdejší tak se oddávají, že pro takové světské péče na věci nepomíjející a věčné zhlou zapomínají. Ano mnozí mají srdce, jež

skrz na skrz vyčistění ode všech nezřízených náklonností a žádostí potřebuje. Tu pak musíme Ducha sv. prositi, aby mocnou svou milostí srdce naše pronikl a očistil, a tak aby všech trusků pozemských sprostěno někdy hodné bylo shledáno před Bohem se ukázati. Neboť věřte, že bez milosti Boží vypuditi nelze všeliké ty světské náklonnosti, jež k tak mnohým hříchům nás násilně táhnou. Ony jsou již příliš zakořeněny, ony jen vždy ducha našeho dolů tlačí a k Bohu povznést se mu nedají. Dílo Ducha sv. jestiž to pouze srdce takové vyčistiti. Začez tedy jej prositi neustávejme nikdy. Přiměřeně zajisté a trefně objevil se tedy Duch sv. v způsobu plamenů ohnivých, způsob ten poukazuje věru překrásně na účinek, kterýž Duch sv. při apoštoliích způsobil a který také i při nás způsobí, budeme-li jej jen prositi. Neméně pak přiměřené bylo také to druhé znamení, jímžto Duch sv. svoji přítomnost oznámil, totiž vání větru.

II.

Rozdílné, jak víte, bývá vání větru, brzo věje větríček jemný a chladící; a ten poskytuje příjemného občerstvení za parných dnů letních, lehčeji, volněji dýše tu člověk, když po palčivém vedru letním poněkud chladnější větríček večerní listím stromovým si pohrává. Brzo pak nabývá prudkosti a bouří silně, tu ale také vše sebou vleče, nic nemůže moci jeho odolati, vyvrací i ty nejsilnější stromy z kořene a k zemi je porazí. Oboje však převýborně vyobrazuje působení Ducha sv.

a) Čím cestujícímu za parných dnů bývá ochlazující větríček večerní: tím jest Duch sv. každému trpícímu. On občerstvuje jej, on jej těší útěchou nebeskou, aby neklesl pod těžkým břemenem utrpení, ale statně a vesele aby pohlížel k Otci svému a naději života lepšího se kochal. Tak těšil Duch sv. apoštoly. Pán Ježíš jim nepředpovídal nic jiného, než pronásledování, když svaté jeho evangelium budou hlásati; on jim nepředpověděl nic lahodného a zcela žádného zisku vezdejšího. A vskutku neokoušeli oni také, kamkoliv přišli, nic jiného, než samé pronásledky, bičování, žaláře a konečně smrt. A hle, oni přec netratili ducha, nebyli bez útěchy ani v dobách těch nejsmutnějších, ano oni dokonce se těšili, by pro jméno Kristovo potupení a pronásledování mohli trpěti. A kdo jim

medle té nebeské útěchy vléval do srdce v dobách tak trpkých a strastných? Pouze a jedině Duch sv. Ne nadarmo nazývá jej Ježíš Utěшителеm, ne nadarmo zaslíbil jej svým učedníkům.

Kř. dr., zdaž nepotřebujeme také my takového utěšitele v smutných a trudných dobách života svého? A takových smutných dob a okamžení nebývá-li tu v hojnosti? Jak začasto bývá tu mnohý bídou a strastí tak skličen, že si ani rady ani pomoci neví! V takových pak okamženích pohleď jen, křestane milý, na Utěšitele, Ducha sv. On umí potěšiti, jak toho nedovede z lidí nikdo. On umí hoře a zármutek z duše zapuditi a utrpení všeliké osladiti. Jako jemný větríček za parných dnů občerstvuje, tak občerstvuje Duch sv. každého trpícího, jenž u něho útěchy hledá. Či není tomu snad tak? Ó jen se, kř. m., rozpomeňte, a najdete snad sami mnohou dobu v životě svém, kde jste ve všelikých strastech vydatného potěšení nabyli, nevědouce ani, kdo by byl těшителеm tím. Byltě to Duch svatý, jenž přerozmanitým způsobem mluví umí k srdci lidskému. Tak klečís-li, osiřelá vdovo, nad hrobem svého manžela a přijdou-li ti na mysl slova písmá sv., že přijde hodina, kdežto mrtví v hrobech uslyší hlas Syna Božího, a když v rozjímání tom slzu si utřeš a pevněji doufáš, že tě se sirotky tvými Otec nebeský neopustí a někdy tam nad hvězdami opět s manželem tvým sloučí, tu věz, že Duch svatý to jest, kterýž slovy těmi do tvého srdce útěchu vlévá. A když zlobou lidskou stíhaný a nevině osočený křestane, ve svém zármutku a hoři na pohnutlivé příběhy Josefa Egyptského a čistotné Zuzany si zpomeň a v upomínce té se upokojíš, nevinnost svou Bohu k obhájení poroučeje; a když ty, hospodáři, nad všelikou pohromou rukama lomíš a v stísněném srdci svém pojednou s oddaností do vůle Nejvyššího s nábožným Jobem voláš: Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal, buď jméno Páně pochváleno, tu věz, že Duch sv. to jest, jenž tě těmito příklady potěšil. Pročež tedy, přátelé draží, ať již jakýkoli zármutek srdce vaše svírá, tu jen vždy obraťte zřetel svůj k nebeskému Utěшитeli Duchu sv. a on vás libým a ochlazujícím vánkem potěší.

b) Než navraťme se ještě jednou k svatým apoštolům do onoho domu, v němžto na dnešní den Duchem sv. byli naplněni. Vítr prudký zatřásl tu v té svaté době základy domu, v němž byli shromážděni,

mocné nastalo tu hučení. Ku podivu veliká jest moc vichřice, obzvláště na blízku při moři. Nic nemůže moci její odolati. Ona vše zachvacuje a sebou vleče. Podobně moc neodolatelnou měl Duch sv., jenž skrze apoštoly působil. Také jejich kázáním nemohlo nic odolati. Celý svět se jim protivil, židé i pohané, duchovní i svěští učenci. Všechny sil vynakládalo se tu, aby rozšiřování evangelium sv. se překazilo. Ale vše nadarmo. Zahanbeno bylo tu všeliké vynasnažení lidské. Dopadalo to právě tak, jako kdyby se kdo větru chtěl protiviti. Oni mohli apoštoly jímati, žalářovati, ano i usmrtni; ale rozšíření sv. evangelium nemohli ani hojnými proudy prolité krve překaziti; a proč? proto že to bylo dílo Ducha sv., jenž apoštoly a jejich první učedníky naplnil, z nich mluvil, je spravoval a řídil.

Tak jsme tedy, kř. m., z těch znamení, jimižto Duch sv. při svém sestoupení na apoštoly se objevil, převzácné jeho účinky poznali. Z toho ohně a větru, v jichžto průvodu Duch sv. apoštoly naplnil, poznali jsme, jak blahodárně k spasení lidskému působil a působí povždy. Pročež již dnes ano povždy o milost Ducha sv. prosíme. Věre dojdeme, že bez přispění Ducha sv. nejsme nic a nic konati nemůžeme. Odtud přichází, že lidé, ač jinak za moudré se pokládají, tak nerozumní, nevšímaví bývají v tom, co se spasení duše jejich týče. Odtud přichází, že tak málo zalíbení a radosti v dobrém mají, že jsou tak vlažní, chladní, studení ve věcech duchovních, že tak příliš světem zapáchají, že jsou tak plni zlých náruživostí, že v utrpení bývají tak malomyslní, protože o přispění Ducha sv. neprosí, protože nepoznávají, jak velice jim ho jest zapotřebí. Do počtu těch nechtějme patřiti my. Za tou příčinou pak prosíme snažně dnes a povždy Ducha sv., aby osvítil rozum náš ku poznání toho, což pravé jest a dobré; aby srdce naše ke všemu dobrému zahřál, abychom vždy jen v Bohu, v jeho přikázáních a zaslíbeních se kochali; aby přepustil, přetvořil a vyčistil srdce naše od všelikých hříšných náklonností a žádostí, abychom nic jiného nevyhledávali, než Bohu se zalíbíti a blaženosti nebeské hodnými se státi; aby pak, jako někdy těšil a sílil apoštoly, tak aby ve všelikých protivenstvích nenechal i nás bez potřebné útěchy a posily, konečně pak, aby co Duch svatého pokoje,

utíšil všeliký ryk válečný a navrátil nám časy pokojné pro blaho časné i věčné.
Amen.

Kázání na pondělek Svatodušní.

„Jáť jsem dvěře; skrze mne
vejde-li kdo, spasen bude.“
(Jan 10, 9.)

Jistý voják, jménem Jacques Montresor, byl v kruté seči na bojišti těžce raněn. I dopravili jej do blízké vesnice, kde v jedné chýšce byl ošetřován. Dozvěděl se o tom místní duchovní, pospíšil k němu, prose ho snažně, aby pamětliv spasení svého, s Bohem se smířil. Montresor ale odpověděl: Co se spasení mého týče, tu buďte upokojen a nedělejte si starostí žádných. Neboť sen, jaký jsem dnešní noci měl, zcela v záležitosti té mně upokojil. Bylo mi, jako bych stál u brány ráje, kam množství lidu se hrnulo. Vrátný, stoje za prahem, tážal se všech, jenž se tam tlačili, po jejich náboženství, kteréž tam na hoře nejvíce platí. A tu hlásili se někteří o katolíci a vrátný jim pravil: Nuže, vstupte a volte si místo mezi katolíky. Jiní vydávali se za přívržence církve řecké, jiní za protestanty, za kvekry a mohamedány, a vrátný pravil: Vezmete místa mezi spoluvěřci svými. Naposledy přišla řada na mne. Hle, příteli, volá vrátný, proč tu stojíš tak zcela osamělý? jaké jest vyznání tvé? Ach, odpověděl jsem nesměle: Chuďas Jacques Montresor nemá zcela žádného náboženství. Tu pravil vrátný: To škoda, a já věru nevím, kam bych tě poukázal, pro všecko vejdi tam jen sám a ohlédni se tam, kde by slušného místa bylo pro tebe. — Nejmilejší, kdyby lehkomyšlný muž tento ten svůj sen aspoň o století později byl měl, byl by si mohl ještě lépe zalhat, tu by byl mohl vypravovat, že u té brány rajske nestál sám, že tam čekalo takových zpozdilců pošetilých více, tu by byl mohl vypravovati o velmi četné společnosti stejně smýšlejících, byl by pak mohl ještě přidat, že jim vrátný nechtěl dáti vejiti, oni ale že chytře přec se tam dostali. A věru nebyl by on sám za dnů nynějších; jsouť nyní celé zástupy těch, jimžto svaté náboženství po chuti není a jenž spasení své v nebezpečenství slepě

vydávají. Kristus Pán praví v dnešním sv. evangelium: „Jáť jsem dvéře; skrze mne vejde-li kdo, spasen bude,“ čímž říci chce, že jediné skrze něho dosáhnouti lze komukoliv, všem totiž lidem, účastenství ovčince Jeho, totiž království Božího na zemi, svaté naší církve, krom kteréž není spasení. Než jsouť přemnozí ve všech vrstvách společnosti lidské, jenž o Kristu, sv. Jeho církvi slyšeti nechtí a jenž nesmysl ten svůj před sebou i před světem ospravedlniti se snaží tisícerymi námitkami, jež proti svatému náboženství činí. Nemluvte mi o náboženství, není Boha, po smrti všemu konec, náhodou se všecko řídí, náboženství jest dobré pro ženské — tak se mluvívá a dlouho by to trvalo, abych vám ještě všeliké jiné námitky vypočetl, než jednu toliko podotknu, o kteréž v dnešní řeči něco více promluvíti zamyslím.

Mnozí říkají, že dosti jest na tom, když jest člověk poctivým, to že jest nejlepší ze všech náboženství, to že úplně postačuje. Já vám ale s pomocí Boží vypovím, že takovéto tvrzení je zcela falešné, že samo sobě odporuje, že bez náboženství není pravé poctivosti ani pravé ctnosti. K pozornosti lásek vašich vybízeti nebude třeba, a protož jen k tobě, bábo Kristova, sv. Anno, se obracím a o přímluvu k tomuto spasitelnému rozjímání pro sebe i pro nábožné toto shromáždění vroucně tě žádám.

I.

Často za dnů našich slyšeti můžeš, křesťane milý, kterak mnozí plnými ústy hlásají: Dosti na tom, když jest člověk poctivým, to jest nejlepší ze všech náboženství, to úplně postačuje. Ale k čemu pak ta chválená jejich poctivost postačuje? Aj, ta postačuje, abys kázníci ušel a na šibenici se nehoupal, nikoliv pak, abys do nebe přišel, ona postačuje před lidmi, nikoliv ale před Bohem, tím soudcem nejvyšším. Neb kdo pak v očích tohoto světa platí vůbec za poctivého? Každý, kdož takových zločinů se střeží, jakých zákonů světských svetskými tresty stíhají, neb i dokonce ten, kdo i takových zločinů se dopouští, ale jen opatrně, aby co nejvíce možná ukryt zůstal před prozrazením. Takováto poctivost jest pak ovšem velmi pohodlná a s jakýmkoli životem se snáší, tak že není nic snadnějšího, jako v tomto smyslu býti člověkem poctivým. A věru,

nežádá-li se tu více, tu jsou všickni lidé na světě — vymíníme-li jen těch několik taškářů, jenž v kázních místěčka došli, neb na popravě život svůj končí — tu jsou všickni cizoložníci, všickni svůdcové nevinných duší, všickni podvodníci, všickni opilci, všickni lakomci, všickni marnotratníci, všickni nevěci lidé poctiví, nikdo pak jim čestný tento titul odepríti nemůže, pakli jen nekradli neb nevražili. A kterak to? Aj, tažte se jen lenocha, lehkomyšlného člověka, zpustlého ničemy, jenž drahý čas mrhá, v rozkošném a mrzkém životě si libuje, jemůž ani lože manželské, ani nedotknutá panická stydlivost není svatá, tažte se ho, zdaž pokládá se za člověka poctivého. Co to za otázku, odpoví on; bláznovské kousky mladosti a zdvořile provedené poklesky křehkosti lidské, ty věru nepřekážejí, býti člověkem poctivým, a rád bych viděl toho, kdo by za nepoctivce mne míti chtěl. Tažte se podobně ženatých a vdaných osob, oněch mužů a žen, jenž věrnost manželskou na lehké vážky kladou, potřebné kázně při dětech nešetří a jen po nasycení své smyslnosti a marnosti se ohlížejí; tažte se obchodníků a řemeslníků, jenž při prodeji svého zboží a hotovení svých prací příliš mnoho svědomí nemají, tažte se jich, zdaž jednání jejich jim překáží, poctivými lidmi býti? Tažte se onoho mrhače, zdaž jeho hejření a nestřídmost, tažte se onoho lakomce, zdaž jeho špinavost a nelaskavost ruší jeho poctivost? Jaká to otázka? odpoví všickni; to bych se podíval, aby mně někdo poctivost upíral, — a také, m. m., žádnému bych neradil, abyste poctivost takového člověka v pochybnost uváděli, on vás zaluje a mohl byste ještě dosti draze zaplatiti pochybnost svou.

Tu vidíte, co to znamenati má, odvolává-li se kdo na poctivost světskou, tu pozorujete, jak to stojí s poctivostí tou, o níž se tvrdí, že jest to nejlepší ze všech náboženství. Nezdá se vám toto nové učení mravů velmi pohodlné? Ach, tu bychom budoucně nesměli posuzovati více člověka podle srdce, nýbrž jen podle zevnějšíka a každého, komu na rukou a nohou železa nechřestí a koho kazajka kriminální nezdobí, každého takového museli bychom bez okolků za dobrého pro nebe považovati; k takovéto pak poctivosti, ovšem není třeba žádného náboženství.

Než před takovouto poctivostí uchovej nás Bůh. To není ani poctivost pohanská,

Již pohané měli vyšší pojem o člověku poctivém, u nich platil za poctivého jen ten, kdo bohy ctí a lidi miluje, kdo nezná samozištnost a sobectví, kdo v štěstí je mírný a opatrný, v neštěstí pak nemálo-myslní a nezoufá, kdo zahálku nenávidí a v dobřečinění si libuje; jemůž ctnost je ctihodná a kdo v domě svém přísnou kázeň a dobrý mrav pěstuje. V tom již pozůstávala poctivost u pohanů. Nezahanbuje-li tu pohan svou poctivostí tak mnohé z našich, jenž za poctivé se vydávají a svou poctivost za to nejlepší ze všech náboženství vyhláší? Aj, světe, krásné měl bys to náboženství, tu svou poctivost, kteráž všecko dovoluje, mimo krádež a vraždu.

Než řekne tu pohan, já soudím o poctivosti zcela jinak, já poctivým člověkem vyrozumívám více, nežli se obyčejně jím vyrozumívá. Já nazývám poctivým člověkem toho, kdo všechny své povinnosti věrně plní, kdo dobře činí a zlého se varuje. A takto poctivým býti, mám za to nejlepší všech náboženství. Než, nejm., nechme i tomuto jeho poctivost, nemá-li náboženství; on se poctivým činí, ale není jím skutku. Neboť všechny své povinnosti věrně plniti, dobře činiti a zlého se varovati, to bez náboženství nelze nikdy, jelikož bez náboženství nemá člověk ani žádné pohnutky a žádného prostředku, ctnostně a poctivě živu býti.

II.

Ano tak jest. Odstraňte jen náboženství a tu odpadne všeliká pohnutka, jež povzbuzovati nás má, žítí spravedlivě a ctnostně; neb není-li žádného náboženství, jenž člověka k Bohu víže, není-li náboženství, kteréž dle slov sv. Augustina „učí, co Bůh velí a co zakazuje, co slibuje a čím vyhrožuje, čemu věřiti a co jako lež zavrhnouti, co doufati a co milovati máme,“ není-li, pravím, takového náboženství, proč bysme pak medle se snažili, přísným požadavkům pravé ctnosti zadost činiti? Proč bychom pak onou drsnatou a úzkou cestou kráčeli, která toliké přemáhání sebe samého a toliké oběti nám ukládá? Či snad mimo náboženství stává tu pohnutek jiných? Povzbuzovala by nás snad ctnost sama v sobě, t. j. pro svou krásu, abychom ctnostnými byli? Aj, vězte, ctnost jen tehdy jest krásná, stává-li náboženství a jen pak lze libovati si v ní. Může ona ovšem býti krásnou a libiti se, dokaváde snad jí konali, dokaváde tu není žádné

obtíže; pakli ale s namáháním a obětmi je spojena, pak se více nelíbí a nekoná se, není-li žádného náboženství, jež k ní zavazuje. Než snad zákony přirozené, zákony občanské mohou pohnouti k ctnosti? Ach, není-li žádného náboženství, nedbá-li člověk na Boha, nedbá-li na toho nejvyššího zákonodárce, bude dbáti, dá co na zákonodárce vezdejšího? Nikoliv! Člověk bez náboženství nedá na zákony vezdejší, nanejvýš trestu se bude báti, bude činiti zlé, ale bude se míti na pozor, aby nebyl pozorován, prozrazen a trestem stíhán. Ale co ctnost sama v sobě a vezdejší zákony nedokáží, to dokáže snad hlas rozumu, ten snad přec pohne ku konání ctnosti? Nevím, pakli i z toho co bude, ach, kdo jen poněkud zná přirozenost lidskou, ten ví, jak málo tu dokáže rozum. Není on s to pohnouti k ctnosti a poctivosti, ale spíše k nepravosti svádí a k bezbožnosti. Jedinou vydatnou pohnutkou k ctnosti jest náboženství. Náboženství nás učí, že vládne nad námi Bůh vševědoucí a spravedlivý; že stává života věčného, kde dobré se odměňuje a zlé tresce; náboženství nás učí, že máme Boha nejvyššího dobrotivého, jenž již zde nesčíslným dobrodiním nás obmýšlí, tam pak věčnou blaženost nám chystá, jenž nás miluje a jež i my milovati máme. Tyto pravdy jsou s to pohnouti nás, abychom Boha milovali, příkázání Jeho zachovávali, nebeskou blaženost si zasloužili a věčnému trestu nepropadli. A tato-li pohnutka odpadne, považuje-li se náboženství za zbytečné, bude nám pak snad obtížnou ctnost odporučeti rozum, ten rozum, který tak rád Boha se spouští? Ó nikoliv. Rozum, ten schvalovati nám bude spíše lákavou, příjemnou nepravost, nasycení tělesných žádostí, blaženost tohoto světa. Rozum, ach, ten by nás daleko přivedl, ten ku krásným věcem by nás vedl, známe, jaké naučení dává. „Proč se tak příliš pachtíte pro ctnost,“ tak zní hlas jeho, „proč chodíte do kostela, proč se modlíte, proč dáváte almužnu, proč platíte daně, proč posloucháte své vrockosti, proč se o své děti staráte, proč se skvíříte, proč se přemáháte? Pro nic a za nic; čiňte to jinak, jezte, píte, hodujte, užívejte, podvádějte, mstěte se, kraďte, pleňte, odstraňte svých bližních, jenž vám překáží, žijte šťastně a štěstí toho si hleďte opatřiti, jak se vám jen dá, neštíte se k tomu žádného prostředku, byť i sebe horšího a špatnějšího, vždyť pak není žádného Boha, jenž

by odměnil ctnost vaši a nepravost potrestal, a pro věčnost není se čeho nadíti a čeho báti.“ To vše bude nám na ruku dávat a schvalovat rozum, není-li náboženství.

Nuže, co tomu říkáte, tvrdí-li se, že není náboženství, poctivost že je tím náboženstvím nejlepším? Není-li tvrzení takové skrz na skrz falešné a zpozdlé a samo sobě odporující? Vždyť není žádné poctivosti bez náboženství, proto že bez náboženství nic k poctivosti nepovzbuzuje, ani ctnost sama v sobě, ani lidské zákony, ani rozum.

III.

Než mohl by mi mnohý říci: Mluv si co chceš a jak chceš, já aspoň o nějakém náboženství nechci ničeho věděti, přec ale chci člověkem poctivým býti. O politování hodný bloude! Slyšel jsi, že s poctivostí, jak svět si ji vykládá, s takovou poctivostí že to nejde, ježto v očích světa za poctivce platí každý, kdož jen nekradl a nevráždil, k pravé pak poctivosti že mnohem více patří. Tu pak mi musíš za pravdu dáti, že plnění toho, co pravá poctivost žádá, není snadné, nýbrž časem velmi obtížné, a tu že nevyhnutelně nějakého přispění, nějaké pomoci odněkud je třeba. A kdo medle poskytne ti tu té pomoci žádoucí, bys v pravdě poctivým se stal? Kdo ti dá síly, bys všeliké překážky přemohl? Kdo tě posilní, abys v pokušení neklesl, kdo ti osvití rozum, kdo pohne vůli tvou, kdo duchu tvému v zápasu s tělem přispěje? Kdo tě poučí, všeliké těžkosti snášeti? Kdo tě v štěstí zadrží, abys nezhrdl? Kdo v neštěstí tě potěší, abys nezmálomyslněl a nezoufal? Snad opět rozum? Ach, ubožáku, rozum tvůj, ten místo co by v ctnosti ti přispěl, bude spíše vymýšleti prostředky, aby hříchy tvé omluvil, možná, že na hlas jeho nic nedáš, ano dokonce snad oněmi a sám ani rady věděti si nebude, a tak u věcech mnohých jako v děsné temnotě noční blouditi budeš bez vůdce a do blížké, ukryté propasti se vrhneš. Nic není, co by tě v ctnosti udrželo, čím bys obtíže její přemohl, co v pokušení by tě sililo, v boji zmužilosti ti dodalo a v utrpení před málomyslností tě chránilo, nic, zcela nic, než náboženství Ježíše Krista. Urazí-li tě kdo, raditi ti bude rozum, raditi ti bude lichá ctímilovnost, bys se pomstil; než ježto se ubíráš, abys nelaskavý ten úmysl v skutek uvedl, setkává se s tebou náboženství a volá do duše tvé: Ustaň;

což nevidíš svého Spasitele, kterak na kříži za své protivníky umírá, neslyšíš, co ti praví: Miluj nepřitele svého! Tys v nejhorším, přišels o čest a jmění, rozum tvůj, lichý pojem o blaženosti, raditi ti bude. A což, učiň to zkrátka, vezmi si život, vždyť bez toho nic více nemáš, co by na ten svět tě poutalo, než ježto se ubíráš, bys zoufanlivý svůj úmysl uskutečnil, setkává se s tebou náboženství a volá do duše tvé: Ustaň, nešťastníče, obrať se a jdi k Ježíši. Což neslyšíš, jak na tě volá: „Pojďte ke mně všickni, jenž pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím.“ Ty můžeš zbohatnouti, můžeš výnosný úřad, dobrou službu obdržeti, má se to ale státi cestou hříšnou, nedovolenou, buď čest neb nevinnost máš za to nasaditi, obětovati; rozum svůj, křivé smýšlení o poctivosti, řekne ti: Učiň to, pak jsi na vždy zaopatřen a povedeš život tichý a šťastný. Ježto pak se ubíráš, abys zhoubný svůj úmysl vykonal, setkává se s tebou náboženství a volá ti do duše: Co platno člověku, kdyby atd., a opět: Kdož zbohatnouti chtějí, upadají v osidla ďáblova. Ano tak jest: náboženství sililo nábožného Josefa, že neslušným požadavkům své velitelky odolal, že se lákavými jejími sliby zaslepiti nedal a v hrozičím tomto nebezpečí nenikoliv co slabý jinoch, nýbrž co statný hrdina se zachoval, řka: „Kterak bych mohl to zlé učiniti a hřešiti proti Bohu svému?“ Náboženství sililo cudnou Zuzanu, že všelikému lákání nestydatých starců odolala, že se hrozbami jejich nedala zastrašiti a že raději chtěla umříti, nežli hříchu se doiniti. Náboženství to bylo, kteréž svatému Pavlu v okovech, žalářích a u prostřed mrskání, jež snášel, tolik zmužilosti dodávalo, že pravil: „Naplněn jsem potěšením, mám hojnou radost ve všelikém soužení našem.“ Ano jedině náboženství poskytuje nám milosti, dává nám síly a zmužilosti, dává nám vytrvalosti, osvcuje náš rozum, povzbuzuje naši vůli, avšakom skutku ctnostnými a poctivými lidmi se stali. Odstraňte náboženství, pak v pravdě poctivým nebude nikdo. To uznávali již pohané. Tak napsal již pohanský mudrc Cicero: „Nenahlížím, kterak by první všech společenských ctností, spravedlnost, obstáti mohla, odstraní-li se náboženství.“ Totéž nahlíželi i nevěrci. Tak pravil Rousseau, onen pověstný, víry prázdny francouzský filosof: „Dlouhý čas byl jsem toho domnění, že by člověk také bez náboženství

mohl otnostným býti; nyní ale zcela jsem přesvědčen naopak.“ Tot konečně je základní pravda křesťanství, proto je psáno: Bez víry nelze se líbiti Bohu. Ale právě proto nedá se pochopiti, aby člověk opravdu mohl tvrditi, že by kdo dobře a otnostně žíti mohl a k tomu žádného náboženství nepotřeboval.

A tak již, m. m., snad nahlížíte, jak zpozdlil, jak falešné jest to tvrzení: Dosti na tom, když jest člověk poctivým, to jest nejlepší ze všech náboženství, to úplně postačuje. Ano tak jest, tvrzení toto jest falešné, ano, ono si samo odporuje, poněvadž bez náboženství ani poctivým býti nelze, a poněvadž, není-li žádného náboženství, také žádné pohnutky a žádného prostředku k otnosti není. Naopak; bez náboženství jest člověk planým stromem, jenž toliko špatné nese ovoce, neb zuřivým zvířetem, jež toliko v hubení svou rozkoš má, a místo počestných, poctivých a spravedlivých, místo laskavých, mravných a poslušných lidí, najléš spíše jen podvodníky, lichváře, lakomce, chlípíky a buřiče. Nuže, obcujte, nejm., vždy počestně, hleďte si jméno člověka poctivého zasloužiti, buďte svědomiti v plnění povinností svého povolání. Neopovažte se ale ani mysliti, že byste se tu bez náboženství obejít mohli. Kdybyste všecko byli učinili, kdybyste všecky povinnosti k bližním svým byli plnili, vždyť máte také ještě povinnosti k Bohu, a jak byste ty plniti ohtěli bez náboženství? A neplní-li je kdo, ten jest tím největším nevděčníkem, a je nevděčník také člověkem poctivým? Nad náboženství svaté nebudiž vám tedy nic dražšího, držte se Krista a svatého Jeho učení, abyste někdy všickni došli toho, co Kristus slibuje v dnešním sv. evangelium všem, kdož se ho věrně drží, říká: „Ját jsem dvěře; skrze mne vejde-li kdo, spasen bude.“

Je-li tu pak kdo mezi vámi, kdož by vskutku v náboženství byl lhostejný, vlašný, tu mi dovolte ještě slovíčko. Jistý Skotský sedlák pustil se do řeči s jedním mladíkem, jménem Buchanau, i tázal se ho mezi jiným takto: „Příteli, jaké pak jest vaše náboženské přesvědčení?“ „Já nemám zcela žádné,“ odpověděl tento v lehkomyšlnosti své, „já jsem v ohledu tom jako bílý papírový lístek.“ Načež povážlivou tváří odpověděl sedlák: „Takli tomu, příteli, tu mějte se dobře na pozoru, aby vám tam ďábel své jméno nenapsal.“ A slova tato prospěla. Buchanau od toho času ne-

měl žádného pokoje, a našel pravdu a stal se s milostí Boží pravým křesťanem a znamenitým služebníkem Božím. — Podobnou pak výstrahu dávám všem, jenž ve věcech sv. náboženství jsou lehkomyšní a spasení své v nebezpečenství vydávají. Dejte pozor, pravím, aby nepřítel zlý nevěrné srdce vaše o obraz Boží nepřipravil a naň jako na bílý papír své jméno a strašlivý svůj obraz nevtačil. Učiňte jako onen Buchanau.

Ty pak, Matko svatá, přispěj svou mocnou přímluvou u vnuka svého Ježíše, by nepřišla nazmar dnešní řeč má. Přimlouvej se, aby nás Bůh všechny ve svatém náboženství posilniti a zachovati ráčil. A ježto dnešním dnem opět hojnější uctění tvé při tomto chrámu Páně započíná, buď všem, kdož sem vstoupí, matkou laskavou, ujímej se mateřsky všech, kdož tu s důvěrou k milostnému obrazu tvému budou pohlížeti a k tobě volati. Konečně pak buď milostivou orodovnicí všem, kdož k potřebám a k ozdobě chudičského tohoto domu Božího v lásce křesťanské byli kdy sebe menším dárkem přispěli a budoucně přispějí. Amen.

Královně májové.

Plésá země živná, odívá se rouchem květů vonných, skrápí mořem libé vůni svoji skrání. Ples a radost zvučná spějí v říši hvězdných světů, spějí s země hříšné nebes ku modravé báni.

Květy vábné z vlnadných kalíšků svých chrlí vůni, která s hravým vánkem létanou touží v širé kraje, mizí kvapem, tryská v průhledného vzduchu tůni, mizí na vždy jako malý ptáček v širé háje.

Švitořivé lesy šumí lадně v snivém nitru rozplesány ptačích sborů dovádívou písní v pozdním večeru a záhy v čarokrásném jitru, kdy střel slunečních druž jejich hlavy zlatem třísni.

Bystré vlnky šveholí si v šedých skalách dumu, hymnem vážným propěvují sobě vodní jemy, ozvěna jich šeptá radost rozkošnému chlumu, jenž ji ochraňuje štihlých stromů pod větvemi.

V divné směsi tvorstva všeho nepočetné voje plésají a bez únavy pějí hřmotné chvály. Sbory hmyzu, zvláště panenských včel pilné roje naplňují šumnou chválou vše i dumné skály.

Chrámů Boží vyzdobeny sterých květů zdobou, sochy Matky Páně věnců přeněžnými kvítky, písní zbožnou rozzvucí se pod večerní dobou, kdy svou „Matku“ v nebi uctívají zbožné dítky.

Lidé, tvorstvo, vody, pole, luhy, sady, lesy, vše co pod blankytem žírné na zemi má stany propuká a spěchá v jasot hlučný, v hlučné plesy k počtě Matce Boží. Vždyť máj, měsíc Božské Panny.

Jak svět jásal, plésal zvučně po dlouhé již věky, plésat bude věčně, pokud zachová jej Boží vůle, tak i letos plésá se mnohými vděky, znova lásku čistou k Matce Krista budí, množí.

V. O. Třebský.

Katolický kněz před patnácti sty let.

Napsal Dr. Arthur König.

(Pokračování.)

§ 2. Příprava ku kněžství.

1. Každému křesťanu, obzvláště však knězi a všem, již se ku kněžství připravují, platí slova, která psal sv. učitel církevní r. 406 Julianovi¹⁾, jenž právě jako Job těžce byl navštíven a tudíž od světce k dokonalejšímu životu byl povzbuzován: „Tebe sama chce Pán za živou, milou oběť — tebe, pravím, nikoliv tvé . . .“²⁾. Odevzdal-li jsi se tedy jednou skutečně Pánu a započal-li jsi v apoštolské ctnosti dokonale Vykupitele následovati, pak brzy poznáš, kde jsi dosavad byl a jak ve voji Kristovu docela nepatrné místo jsi zaujímal. Neobětuj Pánu pouze to, co může ti zloděj vzíti, nepřítel zkaziti, vyhnanství odniti, čeho dosti brzy jiní majitelé mohou si zjednati, a jedním slovem řečeno, co rád nebo nerad v smrti musíš ztratiti; nikoliv, to obětuj Pánu, co nemůže ti nepřítel odniti, tyran násilím vzíti; co tě na věčnost, do království nebeského a blaženosti rajske bude následovati . . . Žij svatě mezi svatými! Svati buďte, nebo já svatý jsem, Hospodin Bůh váš“ (III. Mojž. 19, 2.).

3. Kdo chce býti knězem, musí především býti dobrým křesťanem; dobrým křesťanem však nečiní ovšem ještě nikterak

přijetí svěcení, nýbrž především křesťanské vychování a pak ctnostný život. „Fiunt, non nascuntur Christiani“³⁾. Důstojnost církevní nečiní křesťanem. Setník Kornelius, jsa ještě pohan, nabývá očistění dary Ducha svatého; jako mladík soudí Daniel starší, . . . jako pastýř zvolen jest David za krále. Komu bylo mnoho dáno, bude od něho též mnoho požadováno⁴⁾. Mimo to náboženství a pravá víra především jest budoucímu knězi potřebná. „Naše náboženství nechce vzdělati lidi v zápasníky, v lodníky, vojáky nebo hrobaře, nýbrž v učenníky moudrosti, již se službě Boží zasvěcují a vědí, proč jsou stvořeni, k čemu jsou na světě a kam jdou (po smrti)⁵⁾“ „Křesťany nestáváme se zrozením, nýbrž stáváme se jimi znovuzrozením“ (křtem)⁶⁾. O sobě samém může sv. kněz Jeronym říci: „My netrháme církev — jako to bludaři činí — ani neodlučujeme se od společnosti otců svých, spíše jsme takřka od kolébky katolickým mlékem živieni; nebo nikdo není více církevní nežli ten, kdo nebyl nikdy bludařem“⁷⁾. A tak tedy, jak právě řečeno, sacramentum fidei, ordo, předpokládá křest sv. „Jak může tedy, taže se luciferian v rozmluvě své s pravověřícím⁸⁾, u bludařů býti kněžství, když nemají křtu?“ a není mu tento (ač na bludném předpokládání spočívající) důsledek vyvrácen. Starozákonní kněžství jest v té věci, jako vůbec, předobrazem křesťanského. „Neboť čteme v levitiku (8), že Mojžíš z rozkazu Božího umyl Arona a syny jeho, což ukazovalo na tajemství křtu. Tak obdrželi kněží kněžská roucha teprve po očistění od nečistoty a vyzdobují se pro svatyni, teprve když v Kristu jako noví lidé byli znovuzrozeni. Nové víno lije se do nových měchů“⁹⁾.

3. Nejhodnější jest tedy onen kandidát kněžství, jenž svou nevinost a milost křestní zachoval neporušenu; může však a má ztracená pokáním opět zjednána býti. „Nisi innocens, saltem poenitens.“ „Pokání ne-

³⁾ ep. 7 (107) ad Laetam, c. 1.

⁴⁾ ep. 1 (14, 9) ad Heliod, c. 8.

⁵⁾ adv. Jovin. II. c. 5.

⁶⁾ adv. Vigilantium c. 3.

⁷⁾ adv. Joan. Hieros. ep. 62 (82), c. 1: „Nemo namque magis ecclesiasticus est, quam qui nunquam haereticus fuit.“

⁸⁾ adv. Lucif. c. 5.

⁹⁾ ep. 128 (64, 20) ad Fabiolam de veste sacerdotali.

¹⁾ ep. ad Jul. 34 (118, 5), c. 3.

²⁾ Srovn. ep. 103 (53, 3) ad Paulinum, c. 9., „Totum Deo dedit, qui se ipsum obtulit.“

přichází nikdy pozdě“¹⁰). „Tak mnozí byli jsme v Kristu pokřtěni, oblékli jsme Krista; zachovejme tedy oblek, jež jsme přijali, mějme jej za svatý ve svatyni! Onen muž, jenž sestupoval z Jerusalema do Jericha, byl zraněn teprve (tehdy), když mu jeho oblek byl odňat. Avšak pak byl mu olej do rány vlit, polehčující a milosrdenstvím zjemněný prostředek; avšak poněvadž za neopatrnost svou trestu zasloužiti si měl, jest mu též ostrostí vína bolest připravena; olej má býti k pokání vybidnut, vínem na přisnost soudcovu upomenut“¹¹). Lépe jest nevinnost křestní stále zachováti, nežli ztracenou pokáním si znovu zjednávat. Poslednější jest „právě tak jako druhý prám po ztroskotání lodi . . . Jedno jest, hledati, co jsi ztratil, druhé míti, co jsi neztratil“¹²). Zavři tedy komnatu srdce svého k poznamení často čelo své znamením kříže, aby na tobě egyptský anděl smrti něčeho nenalezl, nýbrž prvorozenství (nevinnost křestní), jež u Egyptských zahynulo, v duši tvé bylo zachováno“¹³). Jest tedy první panenství, od prvního narození, druhé od druhého narození, znovu-zrození křtem nebo pokáním¹⁴). Jednu neb druhou nevinnost musí však očekatel kněžství v každém případě míti.

4. Kdo tedy považuje se za povolána ke kněžství, ten neusiluj „o ně jako o čest, nýbrž jako o břímě“ — „non honorem, sed onus“¹⁵). Veliké a důležité jest určení kněze; a k němu svědomitě se připravovati a tím kněžství si zasloužiti, platí ještě více, nežli kněžství míti — „minus est tenere sacerdotium, quam mereri“¹⁶). Avšak jest též každé práce a snahy hodno. „Nedává přece vůbec život smrtelníku nic bez velikého namahání“¹⁷). Tato poslední slova jsou vyňata z listu sv. Jeronyma k Paulinovi, napotomnímu biskupu Nolanskému, který právě tehdy světa se

zřeknuv a kdysi ve světě byv vážen, strženou cenou za majetek svůj složil k nohám apoštolův, aby v pokoře a skrytosti žije, stále opovrhoval tím, čeho jednou se zřekl. V tomto s ohnivou výmluvností psaném listu chce stárnoucí již učitel církevní slavnému kdysi státníku, který světem i s jeho hodnotami a nebezpečími opovrhl, dáti žádané navedení, jak by se dobrým mnichem mohl stát; a pokud přináleží vývody tohoto listu ne bezprostředně k úloze naší. Ano světec i výslovně do-
tvrzuje: „Co tuto pravím, nepravím o biskupech, o kněžích, o klericích, již mají jiné určení, nýbrž o mnichu a sice o mnichu, jenž byl kdysi váženou osobou ve světě“¹⁸). A¹⁹): „Chceš-li úřad kněze vykonávati, nebo těší-li tě důstojnost a břímě biskupské, nechť stále v městech a vesnicích žiješ a spásou jiných svou vlastní spásu sobě zjednáváš; chceš-li však toho dosáhnouti, aby tě nazývali mnichem, t. j. poustevníkem, co děláš v městech, jež nejsou přece obydlím poustevníků, nýbrž množství lidí?“ Jinak bylo však mnišství se svou samotou pro přecetné, též pro sv. Paulina a samého Jeronyma, skutečně přechodním stavem ke kněžství a máme výroky našeho učitele církevního, dle nichž tento přímo za přípravu ke kněžství je považuje. Tak píše ku př. mnichu Rustikovi: „O to tedy se přičiňuj a žij v klášteře, abys hodným se stal, býti klerikem, abys mládí své ničím neposkvrnil a přistupoval k oltáři Kristovu jako panna ze své komory, měl z venku dobré vysvědčení a ženské, aby sotva jmeno tvé a tvář tvou znali“²¹)! K tomu přistupuje, že kněží byli též duchovními správci řeholníků a proto život řeholní sami dobře měli znáti a sice tak, „že předbůžky proti mnichům též duchovních se týkají, již jsou otci mnichů“²²). Jsme tudíž oprávněni výroky učitele církevního o mnišství spolu za náhledy jeho o kněžství a zvláště o přípravě k němu prohlásiti, ježto, jak řečeno, mnozí mniši byli zároveň skuteční kněží a jáhnové

¹⁰) ep. 48 (147), c. 4: „Nunquam est sera poenitentia.“

¹¹) ep. 128 (64, 5).

¹²) ep. 8 (130, 9) ad Demetriadem, c. 6.

¹³) ibid.

¹⁴) ep. 50 (48, 20) ad Pammachium, c. 8.

¹⁵) ep. 62 (82, 8) ad Theophil., c. 3.

¹⁶) ep. 52 (49) ad Pammachium.

¹⁷) ep. 13 (58) ad Paulinum, c. 4; ep. 1 (14) ad Heliodor, c. 9: „Labore terroris? At nemo athleta sine sudore coronatur.“

¹⁸) ibd. c. 2.

¹⁹) ibd. c. 3.

²⁰) Srovn. ku př. ep. 2 (52) ad Nepotianum de vita clericorum et monachorum c. 6.

²¹) ep. 4 (125, 17) ad Rusticum monachum c. 8.

²²) ep. 10 (54) ad Furiam, c. 1: „Detrimētum pecoris, pastoris ignominia est.“

a obráceně mnozí klerikové do řeholí vstupovali²³⁾.

5 Za jak obzvlášť důležitou považuje učitel církevní bedlivou přípravu ku kněžství, svědčí jeho napomenutí, jež připojuje k slovům apoštolovým „Non neophytum!“ (I. Tim. 3, 6.) Staré zvyky životní nenechají se tak rychle odložit; a třeba i že jest křtem sv. starý člověk pohřben a nové stvoření z oživující vody vyšlo, přece nevymřely již ihned též náklonnosti starého člověka v novokřestanu. Nemůže se dosti vynadiviti, jak přece tak často onen tak samozřejmý požadavek apoštola jest zanedbáván. „Včera jest katechumen, dnes již obětující kněz; včera v amfiteatru, dnes v kostele; večer v cirku, ráno u oltáře; kdysi příznivec hereček, nyní duchovní správce Bohu zasvěcených panen“²⁴⁾. „Co pak ví takový okamžikový kněz (momentaneus sacerdos) o pokoře a laskavosti prostých lidí? . . . Nemá pohrdati sebou samým, chce od hodnosti k hodnosti postupovati, nepostí se“²⁵⁾. A přece jest právě tato osobivost léčkou ďábla, v níž jistě oni upadají, již chtějí býti mistry dříve nežli byli ještě žáky. K tomu přináleží, že, kdo chce býti knězem, musí se těšiti dobré pověsti u těch, „již jsou venku“ a nepřináleží k církvi, nebo docela nepřináleží k její nepřátelům. „Jaký však jest začátek, takový též konec.“ Kdo žije bez úhony, jest chválen netoliko od domácích, nýbrž i od těch, již jsou venku, od židů, kacířů i pohanů. Takový musí tedy býti kněz, aby, kdo chce náboženství zlehčovati, aspoň život jeho neodvážil se napadnouti . . . To musí správcové církve dobře uvážiti, těchto předpisů při volbě kněží na vlas dbáti²⁶⁾. Semfasi jmenuje světec duchovního „knězem Kristovým;“ praví ti vše, čím se katolický kněz od modloslužebného (kněze) rozeznáváti má.

(Pokračování.)

²³⁾ ep. 27 (108, 14) ad Eustochium virginem, epitaphium Paulae matris, c. 7: „turbis innumerabilibus monachorum, ex quibus multos sacerdotalis et leviticus sublimabat gradus.“

²⁴⁾ ep. 83 (69, 9) ad Oceanum, c. 4.

²⁵⁾ ibid.

²⁶⁾ ibid.

Církevní poměry na panství Lnářském v XVIII. století.

Kulturní nácrtek od *Jana Hille*.

(Pokračování.)

Stavba nového kostela.

V práci takto započaté pokračoval hrabě a hned při začátku řízení panství Lnářského, všecky drahé čepce, hedvábné šaty a šátky zlatem vyšíváné vínky, prýmy a jiné zbytečné věci, které stavu městskému nepřináleží, jakožto pohoršlivé věci písně jest zapověděl a na místo těch věcí, které se odprodati museli, k hospodářství užitečné věci koupiti rozkázal.

Při tom pánu a jeho panování veliká pobožnost vzrostla v lidu, v čas potřeby deště neb sucha pobožné pozdravie své duchovenstvo, modlení a prosbu k Bohu svrchovanému by učiněno bylo, od něho žádal.

Hrabě také překážky ku všelikým hrám a schůzkám ustanovil a mnohé věci pro čest a slávu Boží zřídil, kterémužto pánu dej Bůh štěstí, hojné božské požehnání, věčnou radost. „Ta dobrotivá a slavná vrchnost koupila zdejší panství za šťastného živobyti dvojčetihodného a velebného pána Jakuba Max. Schollara, arcib. nad dílem prachenským vicariusa foranea, t. č. faráře Bělčického, za dvojčetihodného a vel. p. Adama Sosipatra J. Kohouta t. č. našeho horlivého a dobrotivého p. faráře a spolu při ouřadu arcib. vikarství nad dílem Prachenským skutečného sekretáře, jakož i také dvojčetih. a vel. p. Václava Baráka t. č. zabořského faráře, kterýmžto Bůh nejlepší rač dáti své milosti, dobré, stálé a požehnané panování, po smrti se svými ovčičkami věčné slávy požívání“¹⁾.

Když dne 30. listopadu r. 1757 stihla nelitostná smrt na zámku Lysé hraběte Sweerts-Sporka, „zbožného, mnohé skutky dobré činícího a o spasení duší lidských pečujícího pána,“ následoval v držení panství Lnářského syn jeho *Jan František Kristián hrabě Sweerts-Spork*. Jako otec tak i on byl muž velmi nábožný a u vykonávání svých povinností velmi bedlivým.

Pomníkem zbožnosti jeho jest zajisté *farní chrám v Kadově*. Na osadě této otcem jeho zřízené, byl chrám farní velmi již starý a pro mnohá leta sešlý a chatrný a

¹⁾ Kniha příběhů m. Kasejovic str. 13.

těž velmi malý. I ustrnul se čest a chválu Boží hájící a zvelebení Božské množství vysoce urozený Excell. p. Jan Fr. Kristián, sv. říše říms. hrabě ze Sweerts-Sporku, obojí c. kr. Mil. rak. a česk. tajná rada a pán na Lnářích a dal starý kostelík zbourati mimo presbyterium a nákladem svým za pomoci osadníků vystavěti dal v Kadově v slohu renaissančním velký a pěkný chrám o třech kopulích spolu věž s bání, do níž když dohotovena byla, vložen krátký pamětní spis ze dne 12. června 1765. Z listiny té poznáváme, že byl tehdy direktorem panství Lnářského urozený pán Václav Svoboda, stavbu řídili Kašpar Švankmajer, mistr zednický, Jiří Kaplan, mistr tesařský a Jan Šolle, mistr kovářský.

Nový chrám ke cti sv. Václava zbudovaný posvětil dne 29. září 1765 kníž. arcib. vikář Ignác z Blankenfeldu²⁾. Stará zvonice, která stávala na hřbitově u vchodu, byla zbourána. Nová komora umrčí vystavena. Celý hřbitov zdí ohražen.

Zbožná bratrstva.

Duch zbožnosti jevil se také v hojném přistupování k zbožným *bratrstvům*, jejichž účelem bylo dílem povzbuzovati se vzájemně ku kajcnosti a konání bohumilých ctností, dílem modlitbou, postem a almužnami a jinými dobrými skutky trpícím duším v očistci pomáhati.

Jedno z nejčtenějších bratrstev na panství Lnářském bylo arcibratrstvo *Panny Marie bolestné* pod černým škapulířem v Zaboří, založené před r. 1726.

Na den sv. Matouše býval veliký svátek bratrstva. V ten den u hojném počtu přistupovali členové bratrstva k stolu Páně. V jednu neděli v měsíci, zvané bratrské, vedl se průvod z chrámu Páně ke kapli bolestné P. Marie, kterou r. 1726 členové při samé farnosti vystavěli. V pádu nepříznivého počasí konal se průvod kolem chrámu Páně.

R. 1726 6. října dosvědčuje Jan Josef Enis z Attern, pán na Čekanovicích, že dluhuje tomu bratrstvu 300 zl. rýn. Obligace této fundace byla: Každou měsíční neděli museli se členové bratrstva modliti bolestný růženec a v pondělí na to sloužena mše sv. za zemřelé údy téhož bratrstva.

R. 1753 17. dubna daroval p. Antonín

²⁾ Památní kniha fary Kadovské, kdež zachoval se pamětní spis onen v opisu.

Zádubský společně s manželkou svou Marií Annou roz. Enisovou na památku svého uzdravení stříbrnou lampu bolestné Panně Marii v Zaboří.

Památní kniha zabořská dokládá, že na přimluvu Rodičky Boží došli mnozí zbožní Její ctitelé podivuhodného uzdravení, což Její úctu a vzývání valně upevnilo a rozšířilo³⁾.

V *Kasejovicích* založeno bylo r. 1750 „bratrstvo *Srdce Pána Ježíše*“, jehož první introdukcí učiněno jest dne 14. měsíce Junii⁴⁾. Účelem téhož bratrstva bylo, aby každý člen nejen sám velikou úctu měl k nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše, ale měl také i jiné láskou k tomuto nejmilejšímu Srdci hleděti rozněcovati. Obzvláště času nedělního odpoledne scházivali se ctitelové téhož Srdce v chrámu Páně a zde Jemu se klaněli⁵⁾.

Jiné bratrstvo a sice *sv.-Janské* bylo v Kadově. Sám hrabě ze Sweerts-Sporku byl členem téhož bratrstva a k účelům spolkovým věnoval 200 zl.

Hlavní slavnost konala se na den sv. Jana. V ten den jakož i na den sv. Josefa, v třetí neděli po svatodušních svátcích, v neděli po 9. říjnu a tu neděli po 27. lednu, bývaly dopoledne velké služby Boží, odpoledne pak exhorta, po ní průvod kolem chrámu Páně.

Oltář sv. Jana Nepomuckého v Kadovském chrámu byl pro každou středu privilegovaný⁶⁾.

V klášteře Lnářském bylo rovněž slavné bratrstvo *černého pásu koženého* pod zvláštní ochranou Panny Marie potěšovaci⁷⁾. Údové bratrstva nosili svěcený pás na těle kolem beder, který má pamatovati člena na to, že se netoliko čistotou a mrtvením sebe, nýbrž i službou Panně Marii zaslibil.

Bratrské slavnosti konaly se o svátcích P. Marie, sv. Moniky, sv. Augustina a sv. Mikuláše Tolentinského. V předvečer sv. Augustina byly nařízeny modlitby za členy bratrstva a půst⁸⁾.

³⁾ Památní kniha fary Zabořské.

⁴⁾ Kniha příběhův str. 15.

⁵⁾ Vondruška: Odpust, knížka str. 269 sq.

⁶⁾ Viz: Blahověst 1891 str. 344. O býv. bratrstvu sv. Jana Nep. v Kadově.

⁷⁾ Majer: Památka na 200letou slavnost kláštera augustiánského nejsv. Trojice nade Lnáři 1884 str. 40—48, 32.

⁸⁾ Vondruška: Odpust, knížka str. 258—264.

Všecka bratrstva, co jich bylo na osadách panství Lnářského, obdařena byla mnohými odpustky a milostmi.

V městech jako v Kasejovicích byly sbory literácké, jichž účelem bylo pěstovati chrámový zpěv při službách Božích.

(Pokračování.)

Bouřlivý masopust.

Napsal Bohumil Brodský.

(Pokračování.)

Když bylo veselí nejhluchnější, objevila se pojednou mezi hostmi paní ze Skuhrova stváří jaksi zděšenou. Naklonila se k panu Vilému a cosi mu zašeptala, nad čímž pan z Talmberka ustrnul. Vstal rychle a beze slova vyšel ven. Po chvíli se vrátil bled a vážný.

„Urození páni a přátelé račtež mi odpustiti, že vaši veselost kazím truchlivou zprávou,“ pravil stísněně. „Mé paní manželce se tuze přitížilo a nevím, nebude-li její zápas, v němž se s nemocí nachází, smrtelným. Libo-li, račte do svých komnat se odebrati. Obrátí-li se nemoc k lepšímu, vynahradím zítra dnešní nehodu.“

Ale „urození páni“ neměli valně chuti setrvati v místě, kdež smrt šelestila svými chladnými perutěmi. Ústy pana z Malovic počali se omlouvat, že nebudou překážeti ve chvíli tak vážné a rychle chystali se k odjezdu. Ani nečekali, aby se mohli rozloučiti s paní Skuhrovskou a jen pozdrav jí po panu Vilému poslavše na koně vsedli a Jankov opouštěli.

„Brr, špatný to den,“ zatřásl se venku pan Salava. „Mráz mi údy projížděl, když jsem viděl pana z Talmberka bledého. Nebude asi tuze dobře hradní paní, poněvadž by veselá paní Marie dojista společnost naši neopustila. Kam teď, páni bratří? Nejlépe domů. Ten pan Oldřich špatný den nám připravil.“

„Také souhlasím,“ ozval se pan Jan Holub z Radiče. „Uzdraví-li se paní z Talmberka, ode dneška za týden bychom se tam sjeli, ne-li, tož viděti se budeme o kvasu pohrobním. Dobrou noc.“

„Dobrou noc,“ znělo to vzájemně a společníci rozjeli se v různé strany do temna nočního, aby po dnešním hýření ve vlastních tvrzích si odpočinuli.

Na Jankovské tvrzi neměli však takové vyhlídky na klidnou noc a odpočinek.

Všude hořela světla a čeledí tlumeně hovoříc scházela se po chodbách a na nádvoří. Všichni očekávali, jak to dopadne s hradní paní, v jejíž komnatě shromáždila se celá rodina. Nejzvědavější přiblížili se až blízko ke dveřím a tu slyšeli tlumený pláč a nárek. Dle toho soudili, že asi s hradní paní skutečně jest zle. Čím se to stalo? Vždyť přece její churavost již několik dní trvala a lazebník Budecius z blízkých Votic tvrdil, že paní Kristina záhy se uzdraví.

Od služby, jež paní Kristině posluhovala, se dověděli, že večer po příjezdu hosti mladá paní Skuhrovská k své paní máteři vešla a služku pryč odeslavši dlouho s ní o samotě byla. Náhle pak paní Marie ven s plácem vyběhla a služku k paní Kristině poslala, sama spěchala pro pana Viléma. Služka našla svou paní v zápasu horečném na loži sebou zmítati a neustále svatá jména na pomoc volati. Nevěděla, co se děje, až pan Vilém do komnaty vstoupil. Tupý obrátivši k němu zrak rukama zalomila a zvolala:

„Té hanby nepřežiju, nešťastné, nezdrané dítě.“

Na to pan z Talmberka služce rychle poručil ven vyjít a za chvíli zavolav rotmistra jemu poroučel, aby rychle jízdného pacholka pro lazebníka Budecia poslal a jemu poručil, by sám co nejvíce pospíchal i lazebníka k spěchu pobídl.

Již svítalo, když se objevil na tvrzi lazebník. Nebyl té noci právě doma a pacholek musil dlouho na jeho návrat čekati. Sotva pan Vilém o jeho příchodu se dověděl, vstříc mu vyšel.

„Bohu díky, že jsi zde,“ volal z daleka. „Pojď jen rychle, paní Kristině jest velmi zle.“

Lazebník hlavou zavrtěv klusem ke dveřím běžel.

„Nemožno, nemožno,“ pravil sám k sobě. „Tu se něco státi musilo.“

Sotva nemocnou spatřil, klesly mu ruce podle těla a udiveně na paní Kristinu hleděl.

„Co se stalo?“ pravil překvapeně. „Urozená paní jistě přespříliš se rozčilila a pomoc bude asi těžká.“

Přistoupil k ní a prozkoumav její stav k panu Vilému se obrátil.

„Dej, urozený pane, plebána zavolati. Já se svou učeností jsem hotov. Ještě včera jsem byl hotov na uzdravení její

přisahati, dnes opak tvrditi musím. Pustím sice ještě žilou, ale i to bude marným.“

Z kouta komnaty ozvalo se štkání. Tam seděla paní Skuhrovská, jež uslyševši neblahou zprávu, nemohla svou lítost přemoci. Věděla totiž, že ona smrt matce připravila.

Když totiž u večer k matce přišla, počala způsobem, kterým i otec svému vše sdělovala, povídati také paní Kristině příčinu svého příjezdu. Ale paní máti její nebyla tak důvěřivou jako otec. Vypytávati se jí jala, jací a jak často hosté k ní zavítali, dovolil-li tomu pan Oldřich a ptala-li se ho někdy, je-li mu to milým, či nic. Paní Marie chtěla sice všelicos zapírat, než paní Kristina měla bystrý zrak a záhy poznala, co se stalo. Počala své dceři vytykáti, že jest vinna dnešní hanby své a zarmutku pana Oldřicha. Zle zvláště jí vytykala, že se nestyděla, ačkoliv již brzy matkou státi se měla, s mladými pány se baviti v nepřítomnosti manžela svého a když jí vyzval, aby sestry své i hosty pryč poslala, že sama vše k hanbě celého rodu cizincům odkryla a s nimi domů utekla jako poběhlice z roboty.

Paní Marie ovšem nemínila tolik hanby na sobě nechati a vášnivě počala vyčítati matce nelásku, tvrdost a neznalost společenských mravů a obyčejů. Tu však překypěla trpělivost paní Kristiny. Na loži se nadvzdvednouc proti dceři zahrozila.

„Nezdárnice,“ zvolala pronikavým hlasem, že až druhé dvě dcery z vedlejší komnaty polekány příběhly, „svým špatným životem otravuješ dny mé a ještě taková slova budeš matce své povídati? Pryč ode mne, nechci tě viděti ty, — ty —“

Paní Kristině zahrčelo v krku a ona všecka v tváři zarudlá na lože zpět klesla. Sestry vidouce tvář matčinu nápadně změněnou a oči zavřeny, nemyslíly jinak než že umírá. Proto paní Marie hledala u otce útočiště. Ač ji matka vyhnala, přece se zpět vrátila a v tmavém koutě komnaty usedla, aby tu přítomna byla smrti matčině. Viděla, že matka opět z okamžité mdloby se probírala a proto v srdci jejím vznikati počal nový vzdor a hněv proti matce. Když však lazebník přišel a úsudek svůj oznámil, zachvěla se znovu. Slyšela sama, že matka mohla býti živa a že rozčilením k vůli ní zmizela naděje na její uzdravení. Nemohla tu déle vydržeti v komnatě, kde vše jakoby na ni padalo a volalo, že tu smrt přinesla sem ona. Vyběhla tedy na pavač,

jež se nalézala na straně k druhému nádvorní a tu zakryvši si tvář, usedavě se rozplakala. Již se v té chvíli netajila, ale hlavou zoufalou jí stále kmital se hlas vyčítavý, že matka umírá, pro ni umírá.

Slunce ozářilo již zlatem svých pa-prsků střechy paláce, když sestra Eva přišla pro ni s pláčem a kvilením.

„Pojď k matce, chce s tebou mluvit,“ vyřizovala jí vzlykajíc.

Vrávoravým krokem, lomíc rukama šla paní Marie za sestrou. Našla u lože matčina všechny členy rodiny, ani pláče a vzlykají. Matka horečně se lesknoucím zrakem pohleděla na ni a zakývala, by blíže přistoupila. Klesla vedle lože na kolena a uchopíc stydnoucí ruku matčinu, polibky ji pokrývala a slzami smáčela.

„Lituj činů svých, dítě,“ šeptala paní Kristina. „Odpouštím ti vše, ale vrať se k muži svému a buď ho poslušnou. Požehnání Boha všemohoucího sestoupí na tě a chraň tě zlého.“

Hlas paní Kristiny slábl a když paní Marie, rozradostněná, že jí odpuštěno bylo, pozvedla zrak svůj, viděla, že matka zasmušila oči. Napadlo ji, že snad odpočinouti si chce a proto povstala a dále odstoupila.

„Modleme se, skonává,“ promluvil tu plebán opodál stojící a hlasem tlumeným počal vážně odříkávati modlitbu. Nastal okamžik nesmírného pohnutí. Všichni klesli na kolena a pan Vilém všecek rozčilen a dojat k loži přistoupil. Sklonil se nad paní Kristinou a líbal její prošedivělé vlasy i čelo.

„Má dobrá, drahá duše,“ šeptal mezi štkáním. A dítky vidouce otce tolik pohnutého hrnuly se k loži, aby naposledy políbily matku. Paní Kristina otevřela ještě jednou zkalené oči. Pak jakoby ji zima zámrazila, zachvěla se. Ozval se tichý vzdech a plebán počal se modliti modlitby za zemřelou. —

Tak skončil osudný den. Pan Oldřich nechtěl ani věriti, když druhého dne na Louňovice donesla se zvěst, že paní Kristina, jeho tehyně, ráno skonala. Vždyť přece žádné zprávy neslyšel, že by vůbec churavěla. Na špatnou to tedy zbabu jeho choť domů přijela. Co asi dělá nyní? Vzpomene si na něho? V této bolestné chvíli asi nikoliv.

Přemýšlel, má-li také jeti na pohřeb. Nikoliv, nepojede, rozhodl se. Bude přítomno tam celé okolí, to okolí, jež ví, že

choť od něho utekla. Zdaž by si nemusili všichni mysliti, že se přijel dožebrať nového přijetí u paní Marie? Dívali by se na něho jak na muže surového, kterak týral slabou ženu tak, že musila pod střechou otcovskou hledati útočiště a snad by některý ani slov uštěpačných se nezdržel. Lépe bude, když doma zůstane. Najde-li se paní Marie opět a uzná-li provinění své, sama dá počátek ke smíru. Ne-li, pak bude lépe, když nikdy více se nesetkají, aby si nová muka nepřipravili.

Učinil také dobře. Neboť o pohřbu paní Kristiny, k němuž se panstvo ze šířého okolí sjelo, rozneslo se hned, že nejstarší dcera pana Viléma od pana Oldřicha byla vyhnána a příčina toho rozličeně jest vykládána. Jedni tvrdili, že to zavinila mladá paní, jiní pak, zvláště přičiněním vypuzených z Louňovic hostí, zle o panu ze Skuhrova mluvili a veřejně ho odsuzovali. Přes to čekali všichni, že se také na pohřbu ukáže, ale marně. Ani on, ani paní Marie neobjevili se v průvodu pohřebním. Ba ani při kvasu pohrobním mladou paní nespatriili. Byla uzavřena ve své komnatě, jsouc zdrcena událostmi posledních dnů. Smrt matčina mocně otrásla její myslí a byla věru hotova panu Oldřichovi hned ruku ke smíření podati, objeví-li se na Jankově.

Marně však čekala. Místo příchodu svého chtě slyšela jen smutné zpěvy pohřební, smutný hlahol zvonů a pláč i nářek. Kolikrát té chvíle přitiskla ruce k rozpalenému čelu, aby utišila bouři výčitek, jež ji hlavou hučela. Brzy na kolena klesla, modlíc se se zimničním chvatem, brzy opět spěšně po komnatě přebíhala volajíc nebe o pomoc. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Em. nejdůst. p. František de Paula, kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský odebral se v neděli 22. t. m. do vikariatu Libockého udělovat svátost sv. břimování.

— **Svátost sv. břimování** bude letošního roku udělovati se v chrámech Páně: sv. Klimenta dne 4. června o 8 hod. dopol. žákům českých škol středních a o 10. hod. žákům něm. škol středních; dále pak u sv. Mikuláše a v Týně dne 4. června t. j. v sobotu před svátky Svato-dušními, dne 5. června t. j. Hod Boží Svato-dušní, dne 6. června t. j. v pondělí Svato-dušní

vždy ve 4 hod. odpoledne. Dne 7. června t. j. v úterý Svato-dušní bude se však uděleti svaté břimování u sv. Mikuláše odpoledne ve 4. hod. břimovancům ze Smíchova, Holešovic, Buben, spolu však téhož dne v Karlíně a sice ráno v 9 hod. břimovancům z Karlína a Olšan, odpoledne ve 4 hod. břimovancům ze Žižkova a Libně.

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Členové spolku vykonali v neděli dne 22. t. m. pouť do Staré Boleslavi počtem 40. Když přicházeli k Staré Boleslavi uvítal je velice srdečně vys. důst. p. František Kořan, kanovník Staroboleslavský, uvedl je do svatyně Mariánské, kdež měl k nim velmi dojemnou a případnou promluvu za neobyčejné účasti obecnosti. Na to ukázal a vysvětlil jim všechny památnosti jak ve Svatyni Mariánské tak v chrámu sv. Václava a Kosmy a Damiana; o 11. hod. byli akademické přítomni zpívané mši sv. Odpoledne o půl 5. hod. byli přítomni májové pobožnosti a sice jak kázání tak požehnání, načež večer odebrali se zpět do Prahy. — Spolku přispěli: Vys. důst. pan Jan Klein, arcikněz v Činěvsi, na úmysl kněze Josefa Kleina, děkana v Oboře († 26. dubna t. r.) 50 zl., vdp. Ant. Malec, far. v Bubenči 2 zl., dp. Jos. Fabian, koop. v Uhlířských Janovicích 1 zl., vele důst. konvent řádu Praemonstrátského v Želivě 5 zl., vdp. Ant. Hruška, vikář v Žumberku 1 zl., dp. Jos. Bekera, kapl. z Hroch. Týna 1 zl., vdp. Josef Plocek, farář z Trhové Kamenice 1 zl., vdp. Jan Blažek, bisk. notář z Kostelce 1 zl., vdp. Felix Bárta, farář v Nasavrkách 1 zl., vdp. Ferd. Zajiček, farář v Paračově 1 zl., vdp. Ant. Schreiber, vik. sekretář v Slatinanech 1 zl., vdp. Josef Pixa, far. ve Vejvanovicích 1 zl., vdp. Ant. Holub, far. ve Včelakově 1 zl., vdp. Jan Kobr, děkan v Chrásti 1 zl., vdp. Dr. Josef Mrštík, c. k. gymn. katecheta v Hradci Králové 3 zl., vdp. Josef Arnošt, ředitel Borromea v Hradci Králové 3 zl., vdp. Frant. Tondl, prof. náboženství při c. k. realce v Hradci Králové 3 zl., vdp. Antonín Stojan, far v Dražovicích 2 zl. vdp. Jan Křivý, farář v Letonicích 2 zl.

— **Česká zpovědnice v Římě.** Všichni národové mají v Římě zpovědníky své národnosti, již zasedají ve zpovědnici, nápisem v jejich řeči opatřeným. Toliko Čechové snad docela jediní postrádají účastenství v tom ústředním zastoupení. Toho těžce nesli zajisté již mnozí Čechové ale s veřejností to nesdělili. Loňského roku zavítali do Říma k slavnosti sv. Aloisianské též zástupci spolku akademiků katolických „Družstvo Arnošta z Pardubic“ a

majíce účastníci se společného sv. přijímání, hledali české zpovědnice, ale nenalezli jí; zpovídali se tedy německy. — Přišedše domů nemálo toho želeli, že nemáme v Římě své zpovědnice; domnívali se však, že nejspouze v Římě obeznaří, přehlédli ji a proto, aby jistoty o překvapení svém nabyli, dopsali do Říma a tu obdrželi odpověď: „Bohužel ani u sv. Petra, ani u sv. Jana v Lateráně, ani u S. Maria Maggiore není zpovědnice s českým nápisem. A proč? Protože tu není českých zpovědníků. A proč nejsou tu čeští zpovědníci? Protože český kajcník je v Římě bílou vranou. Aby přišel český nápis na některou ze zpovědnic ve třech zdejších basilikách, třeba nejprve k tomu působiti, aby Čechové častěji a v dostatečném počtu do Říma k hrobům knížat apoštolských putovali. Neblahé náboženské boje dávno minulých let v naší milé vlasti toho nesou vinu, že Čechové zaslepeni a poštívání nepřátely aneb odpadlíky od církve katolické, dívali se na Řím klamnými a barevnými čočkami. Dá Pán Bůh, že aspoň nyní i přes nové agitace zraky Čechů opět k Římu se obrátí, odkud jedině jim kyne spása jistá náboženská i národní, právě tak jako věrným katolickým Irčanům. Já kojím se nadějí, že české kollegium, sv. Otcem Lvem XIII. založené, po čase mnoho přispěje, aby původní úzký svazek mezi Římem a Čechami opět byl utvořen a upevněn. Doufám též, že nyní Čechové častěji do Říma putovati budou, za vůdce a průvodčí majíce bývalé chovance č. kolleje. A po čase bude možno tedy pomýšleti i na zpovědníka Čecha i na zpovědnici s českým nápisem alespoň v jedné ze tří arcibasilik římských. — Pozorovali Jste snad, že u sv. Petra zpovědníky jsou Minorité (Conventuales), u sv. Jana v Lateráně Františkáni a sv. Maria Maggiore Dominikáni. Všechny tři řády existují v Čechách (Minorité jsou v Brně), nebylo by tedy s obtížemi spojeno jednoho člena do Říma za zpovědníka vyslati. Na jeho vydržování nepochybují, že by přispěl Sám papež.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Ludvík Šprysl, far. ve Hbitech, 3. května

1892, (nar. 21. července 1845, vysv. 10. července 1870).

Jmenování jsou:

- vdp. Dr. Frant. Krásel,
vdp. František Brusák,
vdp. Dr. Jan Sedláček, kanovníci při metropol.
chrámu Páně sv. Víta, a
vdp. Dr. Josef Doubrava, ředitel kn. arc. semináře zde, jmenování jsou prosynodálními
examinatory;
vdp. Ant. Wohlmann, a
vdp. Dr. Jan Marek, kanovníci při metropol.
chrámu Páně sv. Víta, jmenování jsou skutečnými
radními kn. arc. konsistoře;
vdp. Dr. Frant. Blanda, kanovník u Věch Sv.
tých a ředitel učitel. ústavu česk. v Praze,
jmenován čestným konsist. radou;
p. Vavřinec Šiník, far. v Boněnově (Punau),
jmenován kn. arc. notářem;
p. Aug. Zima, far. v Rapičích,
p. Martin Kabát, far. v Družci, a
p. Jan Vlk, učitel v ústavě hluchoněmých v Praze,
obdrželi Exposit. canonice.

Ustanovení jsou:

- p. Karel Karelš, kapl. Jinecký, za admin. ve
Hbitech;
p. Jakub Duffek, kapl., za admin. u sv. Ducha
v Praze.

Uprázdňená místa:

Hbity, fara patr. nábož. matice, od 15. května;
sv. Ducha v Praze, fara patr. nábož. matice,
od 16. května t. r.

P. T.

Počínaje 1. květnem prodávám na
pražském zvěřinářském trhu (číslo
406—I.) zvěřinu, za mírnou cenu.
Objednavky z venkova vyřídí se co
nejrychleji, v bezpečném obalu.

A. Leisnerová

(dříve Metelková).

OBSAH: Kázání na Hod Boží Svatodušní. — Kázání na pondělek Svatodušní. — Královně
májové. (Báseň.) — Katolický kněz před patnácti sty let. (Pokrač.) — Církevní poměry na
panství Lnářském v XVIII. století. (Pokrač.) — Bouřlivý masopust. Povídka. (Pokračování.) —
Krcníka. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se

5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:

ve farním domě u sv. Havla č. 539-I.

Expedice

v knížecí arcib. knihtiskárně.

Nedošlá čísla

reklamujte v nezalepených nefrankovaných dopisech nejdéle v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se

v expedici a u všech řádných knihkupců.

celoročně zl. 8.—

poštou „ 3:50

pololetně „ 1:50

poštou „ 1:75

Čtvrtletní předplacení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na den nejsvětější Trojice Boží.

„Z něho a skrze něho a v něm jsou všechny věci: jemu sláva na věky. Amen.“

(Sv. Pavel k Řím. 11, 36.)

Když pohanský mudrc Simonides tázán byl od siolského krále Hierona: kdo by byl Bůh? vyžádal si tento jeden den, by o tak vznešené věci náležitě přemýšlet mohl; když pak den uplynul, vyžádal sobě ještě druhý den, a potom i třetí, a přec potom tak málo věděl, jak na počátku: kdo by Bůh byl? Nebo čím více Boha svým rozumem postihnouti chtěl, tím více Bůh od něho se vzdaloval. I stalo se jemu, jako jednomu vandrovnímu, který dívaje se na oblaka, domníval se, že se opírají téměř blízké hory. Ihned lezl na horu, chtěje se přesvědčiti, co ty jsou a jak vypadají? avšak čím více temenu se blížil, tím výše ustupovala oblaka, tak že konečně nahlédl, že jich rukou dosáti nelze. — Nejinak, v Kr. shromáždění, jako onomu mudrci Simonidesovi, dělo by se i mně, kdybyste mne žádali, bych ono veliké tajemství, kteréž dnešního dne církev sv. nám připomíná, vysvětlil vám. Že Bůh jediný v třech osobách jest, to vím, že Bůh Syn z Boha Otce od věčnosti a Bůh Duch svatý z Boha Otce i Syna také od věčnosti vychází, to vím, neb to učili, na to svou krev vycedili, statky opustili a životy položili apoštolové svatí. Jak ale tři božské osoby jen jednoho Boha činí, jak to pocházení od věčnosti se děje, to nevím; neb to jest tajemství, o kterém se apoštolové ani slovem nezmi-

nili, to jest tajemství, kteréž rozumem lidským chápati se nedá; to jest tajemství, na kterémž ti nejvybroušenější mudrcové každého věku hlavy si lámali, ale vždycky s nepořízenou; a některým se přihodilo, že když celá léta o Trojici Božské přemýšleli, ku konci s pomatenějším smyslem hloubati přestali, než když začali. — Nechtějme tedy i my zkoumati, co z příčin zajisté nejmoudřejších před zrakem naším zastřel Pan rouškou neprůhlednou; tomu také nechce církev svatá; neb že dnešní slavnost ustanovila, k tomu zcela jiným úmyslem byla vedena. Neboť svátek Nejsvětější Trojice Boží ustanoven jest dílem ku slavnému vyznání víry v trojjediného Boha, dilem k vroucímu poděkování za všechna dobrodíní, kterýchž nám každá osoba prokázala a dosud prokazovati ráčí. O svátcích vánočních připomínala nám církev svatá nestihlou lásku Boha Otce, kterýž tak miloval lidi, že Syna svého jednorozenného na svět poslati ráčil; ve svátcích velikonočních pamatovala nás zvláště na druhou božskou osobu, kteráž nás vykouplila a spasila; v nedávno minulých hodech svatodušních na paměť nám uváděla blahé působení Ducha sv., co našeho posvětitel. Dnešního pak dne, na první to neděli po všech těch třech velikých hodech Božích, chce nám úhrnkem všechna ta nestihlá dobrodíní jednotlivých osob Božích na mysl uvéstí a takto k povinnované vděčnosti a úctě trojjediného Boha nás povzbudit. Ó věru, krásný to úmysl a spasitelný! Zachovejme se tedy dle tohoto úmyslu starostlivé té matky naší církve sv., vzdejme čest, chválu trojjedinému Bohu; neboť, jak dí sv. Pavel, „z něho a skrze něho a

v něm jsou všechny věci: jemu sláva na věky.“ Abychom však Bohu Otci i Synu i Duchu sv. vděčnost svou a poctu v té míře, v jakéž toho zasluhuje, prokázali, bude dobře, když sobě ta dobrodini, kteráž nám každá z těch třech Božských osob prokázala a posud prokazuje, živě na paměť uvedeme. A to bude předmětem našeho dnešního nábožného rozjímání.

Trojediný Bůh, v jehož nejsvětějším jménu počínám, uděliž nám k tomu svého požehnání.

Pojednání.

S nemalým podivením četl jsem, kterak hlubokou úctu a pobožnost k Nejsvětější Trojici Boží choval jistý řeholní kněz, jménem František Salianus; neboť všechno, co tento nábožný muž ku potřebě své měl a bral, muselo představovati Trojici Boží. Jeho komnata byla trojhraná, v ní byla tři okna, postel jeho byla z třech prken složena; při jídle měl ležeti lžici, nůž a vidličku v trojhraní; chlebiček trojím křížem znamenáný rozkrojil na tři díly; nikdy více, než tři jidel nepožíval; třikráte za den ržženec se pomodlil. Kdykoli tři listy přečetl, přestal na chvíli a rozjímal o nejsvětější Trojici, a kdykoli jméno nejsvětější Trojice napsati musel, padl na kolena a napsal to jméno větší literou na zemi kleče. Příslovi jeho bylo: Všecko jest tré, či Trojice jest ve všem. A když přišla slavnost Nejsvětější Trojice, u večer do kostela šel a přes noc tam v oděvu mešním oblečen čekal ve chvále a velebení Trojice Boží. — Nej., vy se divíte tomuto počínání muže svatého! Avšak dobře činil, že vždy a ve všem chválil a velebil Trojici Nejsvětější, neb on dobře věděl, co troj-jedinému Bohu děkovati má. Neb slyšte již, co nám připomíná vznešená slavnost dnešní. Zdá se mi, jakoby dnešního dne jedna každá z těch božských osob mocně hlásala nám, co pro nás byla učinila.

„Tys člověk, dílo rukou mých!“ tak zdá se připomínati každému z nás Bůh Otec. „Malíčko menšího andělů,“ tak zdá se mluvit k jednomu každému z nás dnešního dne Bůh Otec, „učinil jsem tebe, slávou a ctí jsem tebe korunoval. Ode mne máš nesmrtnou duši, kteráž nikdy běh života svého neukončí, nýbrž živa bude i tenkrát, když již tělo tvé uhnulo a zpráchnivělo v chladném hrobě, kteráž nepomine i klyž pomínou nebe a země. Ode mne máš schopné tělo, kteréž se raduje z krásy

stvořeného světa, kteréž béře si pokrm ze země, jižto já požehnal, kteréž béře nápoj z pramenů, jimž prýstiti se já přikázal, kteréž nástrojem jest, jimžto duše koná mistrné i divuplné práce. Ode mne máš rozum, kterýmž měřiti můžeš cesty slunce, měsíce a hvězd nebeských, kterýmž zkoumati můžeš dno a propast hlubin mořských, kterýmž zpytovatí můžeš tajné, skryté, oku nepřístupné věci, kterýmž stopovatí můžeš kroky moudrosti mé i svatosti a lásky. Ode mne máš srdce, kteréž milovati může, co ti rozum přikazuje, srdce, kteréž schopné jest ku ctnosti, schopné k radostem, jaké pocítiti nemůže zde tvor žádný. Ty jsi pánem této země, tys obrazem mým, tys mým dítkem, kteréž stvořila i zachovává má otcovská péče a láska.“ Tak zdá se mi, jakoby dnes s výsosti nebeské mluvil k nám Bůh Otec, připomínaje nám dobrodini svá.

„Ty jsi křesťan, tvor mé lásky, dílo pošlé z prolité krve mé!“ tak připomíná každému z nás Syn Boží. „Pro tebe,“ tak zdá se mi mluvit k nám, „jsem s nebesstoupil na zem, pro tebe stal jsem se služebníkem, stal se tvójím bratrem. Pro tebe jsem kázal pravdy, kteréž jsem měl od svého Otce, pro tebe jsem pravdy tyto divy a zázraky potvrzoval; pro tebe jsem trpěl hlad a žízeň, chudobu a mnohé protivnosti, pro tebe jsem snášel hořké muky, pro tebe přebolestnou smrt na dřevě kříže já podstoupil. K vůli tobě vstal jsem z mrtvých, vstoupil na nebesa, sedím na pravici Otce svého; k vůli tobě založil jsem církev na té zemi, k vůli tobě po všecken čas ji řídím, aby se ujímala tebe, aby duši tvou učením mé víry krmila a milostmi mými ji obživovala, aby se tě ujala co nemluvnátka, ujala se tebe v nebezpečných mladých letech, ujala se tebe v hříchu, ujala se tebe při tvé dobré ale slabé vůli, ujala se tebe jako muže, ženy, by ujala se tebe, když chceš býti bližním vůdcem ku spasení, ujala se tebe, když máš odejít z tohoto světa, by zpomínala na tě, když jsi již zmizel lidem s očí. Tys mým vykoupením, tys dědicem království věčného, kteréž založit a k němu ti dopomoci byl jsem přišel a na smrt kříže se vydal.“ Těmito slovy zdá se mi, jakoby k nám mluvil dnešního dne Syn Boží, připomínaje nám, jakých dobrodini nám vydobyl.

A co pak Bůh Duch sv.? „Tys mým chrámem,“ tak zdá se volati k jednomu

každému z nás, „dílo mé milosti. Každá myšlenka, kteráž k Bohu tě vede, kteráž tvoji moudrost rozmnožuje, kteráž k ctnosti tě povzbuzuje, kteráž pečovatí tě učí o svou spásu: a spásu svých bližních, jest můj dar, jež posílám tobě s hůry. Každý cit, jenž šťastným, blaženým tě činí, když miluješ Boha, když miluješ své bratry, každý cit, jenž ti nepokoj způsobuje, když jsi zhrěšil, jenž pochvalou odplácuje tobě, když jsi dobře činil, každý cit, jenž se ti oživá v srdci, když se rozpomináš na tu důstojnost, že jsi člověk, že jsi křesťan — jest můj dar, a já ti dar ten dávám z pouhé lásky. Každá žádost, kteráž tě povznáší z této země do výsosti, odkud duše tvá pochází a kam zase jednou odtud přijde, každá žádost, kteráž tě táhne k srdci bližních, abys vyhojil hříchem způsobené jim rány, každá žádost, kterouž jen to žádáš a si přeješ, co Boží moudrosti a svatosti se líbí, jest můj dar, a dar ten dávám tobě, abych tě učinil dobrým. Každé dobré předsevzetí, každý dobrý úmysl, každý dobrý účel, čas, jež na té zemi trávíš, příležitost, kteráž k dobrému se tobě dává, osudové, kteří k tvému poučení, zmoudření a napravení tebe potkávají, schopnost k blaženosti Spasitelem tobě vydobyté, kteréžto v svátostech nabýváš aneb v sobě rozmnožuješ, to vše jest můj dar, jímž tebe posvěcují, kterýmž přebývám v tvé duši, abys přebývatí mohl jednou s Bohem.“

Tato, bratři moji a sestry v Kr., tato jsou dobrodiní, ježto dnes nám připomíná trojjediný Bůh, jež jmenujeme s největší úctou Otcem, Synem, Duchem svatým, jež jmenujeme Stvořitelem, Spasitelem a Posvítětelem naším. Dobrodiní tato hlásá nám každý pohled na tuto zemi a to krásné nebe; dobrodiní tato hlásá nám jaro, léto, podzim a zima; dobrodiní ta připomíná nám celý běh života našeho, naše mladost i starost, den našeho narození i den smrti naší; dobrodiní ta připomíná nám chrám i domov a vše, co potkává nás, naše domáci, naše bratry i sestry, naše bližní; dobrodiní ta připomíná nám každé nahlédnutí do našeho srdce, do zákona Páně a do církve Boží. —

Ó slyšme, bratři a sestry v Kr., hlasu toho, kterýž na paměť nám uvádí, na mysl nám stavi dobrodiní Boha trojjediného. Uznávejme hlubokost bohatství, moudrosti i umění Božího, kteréž beze vší zásluhy naší hojnost milostí svých na nás jest vylilo. Obdivujme nezpytatelné soudy a ne-

vystižitelné cesty Páně, kterými nás vede k naší blaženosti. Vroucí díky vzdávajme mu, že z něho, skrze něho a v něm jsme, co jsme; že z něho, skrze něho a v něm jsou všechny věci, kteréž máme. Vyznávejme vděčně každý, co jsme přijali od Boha svého, od Otce, Syna i Ducha sv. Dokažme to skutky svými, že nám všemohoucnost našeho Otce nebeského nedala nadarmo život, nedala nadarmo duši nesmrtelnou. Dokažme to skutky svými, že nás láska Syna Božího nevykoupila sobě nadarmo za drahou cenu. Dokažme to skutky svými, že nás milost Ducha sv. neosvěcuje a nesílí nadarmo svými sedmerymi dary ve svátostech. Znamení svatého kříže, jímž svou víru vyznáváme v Boha trojjediného, budiž spolu znamením vděčnosti naší, budiž znamením celému světu, že jsme povědomi sobě toho, že jsme lidé, křesťané a chrámové Ducha Páně. Vyznávej to, matko, když ti kladou narozené nemluvnátko do náruče a ty prvním křížem znamenáš je na čele, ústech i na srdci. Vyznávej to, otče, když se znamením svatého kříže propouštíš do světa dospělého syna, propouštíš ze svého dcmu loučící se s tebou dceru. Vyznávej to každý, kdož znamením kříže nový den začínáš a uplynulý zavíráš; vyznávej to, dokud mluvíš, sebe i jiné žehnati můžeš; a až nebudeš to více moci činiti, tu, pokud jsi to vyznával životem svým, vyznají to za tebe jiní, bratři a sestry tvoji, vyznají to křížem, kterýž dělat budou na tvém mrtvém těle, dělat budou na tvé rakvi, dělat budou na tvém hrobě; vyznají to, žeš byl dobrým člověkem, pravým křesťanem a hodným chrámem Ducha Páně; vyznají to, že jsi živ byl, žeš umřel jako vděčný ctitel Boží a že za to věčně žiti budeš u Toho, jež zde na zemi ústy i skutky jsi vyznával, totiž u Boha Otce, Syna i Ducha svatého. Amen.

Homilie

na neděli druhou po sv. Duchu.

O velké hostině aneb o některých, jenž budou vyloučeni z nebe a o těch, kteří tam budou připuštěni.

Božský Spasitel vypravoval jednou následující podobenství: Člověk jeden učinil večeri velikou a pozval mnohých; a když

všecko bylo v pořádku, poslal člověk ten sluhu svého, aby upozornil pozvaných, aby se vydali do domu jeho; ale oni se všickni počali vymlouvatí. Jeden pravil, že koupil ves a že mu třeba ohledati ji; druhý odpověděl, že koupil patero spežení volů a že chce jíti, by je zkusil; třetí odveče, že pojal ženu a protože nemůže přijíti. Hospodář slyše tyto pohrdavé výmluvy, rozhněval se a rozkázal služebníkovi, aby se rychle vydal na náměstí, na ulice města a shromáždil chudé, nemocné, slepé a kulhavé, což když se stalo, zůstala ještě prázdná místa. Tu přikázal pán služebníkovi, aby šel hned z města ven na cesty, mezi ploty a přinutil každého, koho najde, by se účastnil večeře jeho; tak se stalo a proto síň naplněna jest hodovníky. A doložil tehdež hospodář: „Pravím pak vám, že žádný z těch, kteří pozváni byli, nikdy více neokusí večeře mé“ (Luk. 14, 16—24.). — Přikročmež k výkladu tohoto slova Božího. Člověk, o kterém se vypravuje v dnešním sv. evangelium, jest Syn člověka Pán Ježíš Kristus, laskavý Spasitel pokolení lidského. Veliká večeře připravená hospodářem evangelickým jest blaženost nebeská. Oni, kteří se vymlouvali, by nemuseli přijíti k večeři, předstírajíce rozličné příčiny, jsou křesťané, kteří zabavení příliš pozemským zaměstnáním, aneb otroci rozkoší světských, nestarají se, aby došli posledního nebeského cíle. Posléze ti, kteří byli připuštěni k nákladné hostině, jsou křesťané, jenž ozdobují ustavičně duši svou evangelickými ctnostmi. Toto podobenství o veliké večeři nás jasně poučuje o dvou velmi důležitých pravdách; předně že křesťané, kteří zvykem ohluchli k Božským vnuknutím, nebudou připuštěni k nebeské blaženosti; za druhé, že křesťané pečliví vždy o ozdobení duše své ctnostmi evangelickými budou jednoho dne připuštěni k nebeské blaženosti. Slyšte mne s pozorností.

První pravda, již nás učí dnešní podobenství, jest: „Křesťané zvykem ohluchli k Božským vnuknutím nebudou připuštěni k blaženosti nebeské.“ Zajiště, jací lidé byli dle dnešního evangelium připuštěni k bohaté hostině připravené hospodářem evangelickým? Byli to chudí, nemocní, slepí, kulhaví a tací, jenž byli nalezeni na cestách kolem města vedoucích a při osamělých křovinách (plotech). Tito všickni, jak míní někteří otcové, vypodobňují křesťanům následující ctnosti evangelické. Chudí jsou křesťané, jejichž srdce jest odloučeno

statku pozemských; nemocní jsou oni, jižto jsouce si vědomi vlastní mdloby, skládají důvěru pouze v pomoc nebeskou; slepí jsou ti křesťané, jenž zavírají oči statkům tohoto světa, pozorují věci Boží; kulhaví jsou oni, kteří poznávají a oplakávají nedokonalosti svých skutků; ti co nalezeni byli na cestách jsou ti, kteří kráčí po cestě dokonalosti; posléze ti, jenž nalezeni byli za osamělým křovím, jsou lidé jednoduchých a zdárných mravů. Hle, toť jsou ti, kteří jednoho dne budou připuštěni k požívání blaženosti nebeské. Křesťané vyproštění z lásky světa, důvěřující pouze v pomoc Boží, opatření bystrým zrakem ohledně věci nebeských, znající a truchlící nad svými nedokonalostmi, kráčející po královské cestě svatosti, ozdobení sprostnými a čistými mravy; křesťané slovem, opatření evangelickými ctnostmi, líbí se Bohu, ubírají se k nebi, ukládají sobě poklady pro život věčný; a vytrvavše na dobré cestě, po které kráčí, budou jednou připuštěni k vzácné večeři, připravené od Boha těm, kteří Ho milují. Ó jak veliké to štěstí účastným se státi té veliké večeře, kterou Bůh připravil tam na nebi vyvoleným; večeře, při které spolustolicími budou všickni obyvatelé nebeského Jerusalema. Jaké to utěšené štěstí okusiti tam na věčnosti mannu skrytou a sladké ovoce stromu života. Zjev. 2, 17. Jak veliké to štěstí zvolati na věčnosti tam v nebi: Jsem spolustolicím andělů a svatých; budu spolustolicím andělů a svatých, pokud Bůh Bohem bude; a toto nevypravitelné štěstí bylo mně darováno od Pána za málo let trávených ode mne v konání křesťanských ctností, pro zásluhy nepatrné.

Když to svrchované neštěstí nebyti připuštěnu k veliké večeři Páně, spravedlivých; když naopak byti k ní připuštěnu jest nejvyšší štěstí; končím povzbuzením vás, jak umím a mohu, byste se zasadili o dosažení tohoto štěstí převelikého. Naše srdce neodvratně touží po dosažení tohoto štěstí; pakli tomu tak, chtěli bychom se zbaviti nebe, které je královstvím věčného štěstí? Bychom si dobyli statky nepatrné neb žádné ceny, překonáváme veliké překážky; snášíme mravné lopocením, bychom se stali panovníky v nebi, pro to bychom nechtěli nic učiniti? Nebe je pravá naše vlast, je příbytkem svatých; jest místem blaženého patření a požívání, které nebude mít konce; když tomu tak, mohli bychom být tak zpozdílymi, že bychom se nesta-

rali o tak drahocenný poklad? Ó nedopouštějme se takové zpozditosti. Varujme se tedy hříchu; světme před očima našich bližních světlem všelikej etnosti; žijme a umírejme spojení, sjednocení s Bohem; a za odměnu naší věrné služby přivolí milostivý Pán, bychom se účastnými stali vzácné večeře Jeho.

Neobyčejným člověkem, člověkem, jak píše na slovo vzatý Cesare Cantu, velkánský přechodník z pomezí věku středního k věku novému (všeobecný dějep. sv. XIV.) jest Křištof Kolumbus, sláva Ligurie a církve katolické. On se věnoval v prvních letech svého věku studium matematiky, země- a světopisu, čině v tom rychlé pokroky. Následkem tohoto bádání bylo přesvědčení, že by mohl plavec od břehu východní Evropy, plavě se po Oceanu, přistáti ku břehům Indickým; i nechtěl jinak ano učinit u sebe pevné předsevzetí odvážit se na tuto ač ne poprvé zkoušenou plavbu. Než jaké a jak mnohé překážky naskytly se a musela překonávati šlechetná a železná vůle Kolumbova. On prosil o pomoc, ale nadarmo, u republiky Janovské, u krále Portugalského, u republiky Benátské, u krále Anglického, u králů Španělských, a teprv po dvaceti i více letech na cestách, po tolikých oslyšeních, v chudobě a v posměchu obdržel od Španěl tři malé lodě, s kterými se odvážil na tak těžké podniknutí. Hrdinná byla stálost Křištofa Kolumba v uskutečnění svého velikého úmyslu; a taková též musí býti vytrvalost naše, abychom dosáhli jednou království nebeské, kdež se k našemu štěstí účastníme veliké večeře. A zajisté, mohli bychom se opovážiti porovnat cenu podniku Kolumbova, který pozůstával v tom, odkryti novou zemi, s cenou našeho podniknutí, jenž jest přijíti do nebe? Kolumbus se pokoušel o podnik nejistého výsledku; a my se pokoušíme o podnik, chceme-li ho opravdu dosíci, výsledku jistého. Kolumbus chtěl odkryti neznáme krajiny; a my chceme nejen odkryti ale zmocniti se království nebeského. Kolumbus se zasadil o vynalezení, které dalo příležitost jako k výkonům vznešených etností, tak k ohavným zločinům; a my vztahujeme ruku na výboj, z něhož nemůže pojití jen nejvyšší dobro. Kolumbus posléze se pokusil o podniknutí, kterým by si nebyl dobyl pokoje a pokladů nebeských. Jaký to rozdíl tedy mezi cenou podniknutí, o něž se pokusil Kolumbus a cenou podniknutí,

o které se zasazujeme my křesťané, chtějí spasiti duši. To předpokládá, mějmež pevnou a neodvratnou vůli přijíti do nebe. Neodvrátí nás od vznešeného úmyslu našeho ani klamy smyslnosti, ani marné řeči světa, ani vnukání pekelné, bojujme a vítězme, až bude vznešený úmysl náš korunován šťastným výsledkem. Tenkrát, jako soudruzi Kolumbovi při prvním spatření krajín amerických zvolali radostně: země, země! tak my při prvním uzření přestátných hrajín nebeských. plni nadlidskou blažeností zvoláme: Nebe, nebe! Načež budeme připuštěni k veliké večeři; k oné večeři, při které na prvním místě skví se přelaskavý Bůh, jehož spolustolci jsou svatí, při níž pokrmý jest manna skrytá a ovoce stromu života a její trvání se rovná věčnosti. Amen.

Jarní vzpomínka.

Jižním, teplým vánkem
led kdy, ztají sněhy,
jaro když se vrátí
kouzla plné, něhy,
tu vzpomínek milých
táhne myslí četa
na mé jaro blahé,
na mladá má léta.

Vidím zas tu vísku
útulnou tak, milou,
zřím opět tu chatku
rodnou, jak sníl bílou,
a hrud' se má vlní,
lice nachem plane,
ze jasného oka
slza blaha skane . . .

Vzpomínám si vldné
tatickovy tváře,
jež nám byla, slunce
kvitkům co jest v jare,
vidím jej zas v duchu,
jak nám vypravuje,
jak se každý k němu
vine, na něj snuje.

Vzpomínám matičky,
a slova mi její
tak něžná a tklivá
opět v duši znějí;
vidím zas ten úsměv
kolem rtů jí hrátí,

zřím i oheň lásky
v zraku jejím pláti.

Vzpomínám si milých,
čtveračivých druhů,
těch nevinných her všech
v jejich sdílném kruhu;
všecko, všecko vidím,
a mysl se jasní
při vzpomínce na vás,
dnové mládí krásní!

Než však chmúra černá
brzy jas ten zkalí,
a mraků se děsných
spousty myslí valí —
prechloť moje jaro,
prechlo a nevrátí
nikdy se již více,
prýč jsou dnové zlatí . . .

Prok. Zaletěl.

Církevní poměry na panství Lnářském v XVIII. století.

Kulturní náčrtek od *Jana Hille.*

(Pokračování.)

Pořádek o processích.

Řemeslníci v městečkách sdružovali se ve zvláštní pořádky čili *cechy*, jejichž předpisy týkaly se nejen ochrany řemesla před jinými příbuznými řemesly, ale také směřovaly k tomu, aby každý podal důkazů své víry a svého náboženského přesvědčení. Jiné artikule týkaly se povinností členů cechovních k sobě, zejména ku nemocným a zemřelým, k jejich vdovám a sirotkům.

Přestupky proti řádu cechovnímu trestány byly pokutami, jež záležely na větším díle v librách vosku, méně v penězích. Korouhve cechovní chovány v chrámu.

Protože při veřejných processích a slavnostech vznikaly častokráte hádky o přednosti cechů, jak za sebou jíti mají, viděl se nucena vydati hrabě Sweerts-Spork r. 1773 všeobecné předpisy na všeobecné zachování při veřejných službách Božích a sice o slavnosti Narození Páně, Nového léta, Velkou noc, Boží vstoupení, Seslání Ducha sv., Boží tělo a na Posvěcení chrámu Páně. Dle těchto předpisů měl býti zachován při průvodech následující pořádek:

1. Jeho hraběcí Excel. skut. hejtman a druží officírové;
2. purkmistr a konšelé, rychtář a starší obecní;
3. všichni sousedé, kteří žádných řemesel nejsou;
4. cech řeznický;
5. cech pekařský;
6. cech kovářský;
7. cech krejčovský;
8. cech ševcovský;
9. cech soukenický;
10. cech kloboučnický;
11. cech kožešnický;
12. cech hrnčířský;
13. po nich od zámku J. Exc. hejtmanů a officířů manželky, za nimi
14. purkmistra a konšelův manželky a za těmi
15. posledně ostatní ženštiny.

Nad tímto pořádkem měli pevnou ruku držeti purkmistr a konšelé¹⁾.

Zbožnost věřících jevila se také té doby, že v *závětech* svých pamatovali zbožnými odkazy na okrasu kostelů, na sloužení mši sv. za spásu duší svých a celého rodu a na chudé.

Zámožnější dávali syny své na *studie*, z nichž velmi mnozí věnovali se pak stavu duchovnímu. Mnoho duchovních pocházelo z Kasejovic, též z Bělčic, ale také i z jiných obcí panství Lnářského; neboť dle spisovatele Kasejovických pamětí, již roku 1748 dne 25. Martii, na den sv. Matěje, apoštola Páně, dva z městys Kasejovic v Plzni u veleb. p. Páterův Františkánů, třetí řád kající sv. arcioťce Františka na sebe přijali, kterýžto potomně od mnohých přijat byl. K té zprávě zbožně dokládá: „Dej Pán Bůh téhož řádu svatého rozmnožení!“²⁾

Návštěva poutních míst.

Oblíbenými místy, kamž osadníci z panství Lnářského dílem v četných průvodech, dílem jednotlivě nejčastěji přicházeli a tu zvláště do ochrany Rodičky Boží se poroučeli a potřebných milostí jak pro duši tak i pro tělo na Bohu sobě vyprošovali, byly zvláště tyto:

Od dávných časů u veliké účtě a ponějvíce navštěvován byl kostel P. Marie na sv. Hoře u Příbrami. Vždyť někdejší

¹⁾ Archiv města Kasejovic.

²⁾ Kniha příběhů str. 15.

majitel statku Zabořského, p. *Vojtěch Beneda* z *Nečtin*, o. k. rada a král. soudu přisedící a spolu nejvyšší berní, dosvědčuje v listu svém, že o masopustě r. 1635 cestu konaje na stateček svůj Zabořský, přibyl do Příbrami, by sobě i koním po cestě nějakého ulevení poskytnul. I navštívil také sv. Horu, o níž v městě mnohých podivuhodných událostí slyšel vypravovati. Vstoupiv do chrámu, vzpoměl sobě na svou dcerušku, již doma zanechal, těžkou nemocí sklíčenou, dle všeho zdání již umírající. Modlil se vroucně k Bohorodičce, aby Bohu Synu zdraví dcery jeho odporučila a jí živobyti vyzádala. Na to opustil sv. Horu a odejel do Zaboří. Každou chvíli očekával zprávu o úmrtí milé své dcerušky. „Ejhle ale, po čtyrech dnech, píše sám ve zmíněném listu, dostanu list, ženou svou psaný, v kterém mi zprávu dává, že dcerušce naší, lépe se vede a že druhého dne po odjezdu mém náhle i zázračně se uzdravila, ačkoliv manželka moje nic se nedozvěděla o modlitbě mé sv. Horské.“

Na památku toho dobrodiní, dal v kostelíčku sv.-Horském, jenž tehdy velmi zanedbán byl, oken, oltářův a všelikých ozdob postrádal, nejdříve okna nová skleněnými tabulkami opatřiti, napotom dcera jeho z vděčnosti mešní roucho celé darovala a posléz oltář v dobrý stav uvedl. „A od toho času, dokládá, jak já, tak celý můj dům sem se utíkáme a vždy ve vši bolesti a tesknosti nejjistější nabýváme pomoci“³⁾.

I mnozí majitelové panství Lnářského štědrými byli dobrodinci kostela P. Marie na sv. Hoře. Hrabě Matyáš z Trautmansdorfu dal postaviti dvě kaple na cestě z Březnice na sv. Horu (1649). Vambitech pak na svůj náklad zřídil nový oltář s obrazem umírajícího Spasitele na kříži (1661).

Aleš Vratislav z Mitrovic dal ke cti a slávě Boží a Bohorodičky r. 1658 nové schody s krytou chodbou ze Sv. Hory do města vedoucí vystavěti na svůj náklad. Rovněž přispěl 300 korcí vápna a s přívozem na stavbu a zvelebení kostela svato-Horského a tamní residence⁴⁾.

Za času hrabat ze Sweerts-Sporku chodívalo veliké processí ze Lnář na Sv. Horu. V sobotu totiž před nedělí po nanebevstou-

pení Páně spojili se poutníci ze všech osad na panství ve Lnářích a odtud v slavném průvodu putovali na sv. Horu⁵⁾.

Kláster Lnářský, ležící téměř uprostřed celého panství, býval jak na den Nejsv. Trojice Boží tak i o jiných slavnostech církevních hojně poutníky navštěvován. Poněvadž chrámové prostory nepostačovaly k pojmutí všeho lidu, byl za pomoci mnohých dobrodinců z okolí znamenitě rozšířen a sice zřízeny r. 1706 nad vedlejšími loděmi podél celého chrámu chodby, které velké množství lidu v sebe pojmuti mohou.

Veliké úcty požíval zde u lidu starý obraz P. Marie s dítětkem, malovaný na zlaté půdě, který s sebou první řeholníci do Lnář vzali a o němž se vypravuje, že při požáru jistého italského chrámu, který celý popelem lehl, onen obraz takofka zázrakem zachoval se neporušený, ač spodní část jeho připálena byla. Když úcta k tomu obrazu vždy více a více rostla, zřízen byl r. 1734 proň zvláštní oltář poblíž hlavního oltáře v klášterním kostele Lnářském⁶⁾.

V děkanském chrámu Panny Marie v *Blatné* chová se socha Panny Marie rovněž u veliké vážnosti. Sem nejen z blízkého okolí, ale také ze Lnář, ze Zaboří, odtud zvláště na den Nanebevzetí Panny Marie lid v hojném počtu putoval. Roku 1664 dala hraběnka Marie Alžběta Sereňová vystavěti u tohoto kostela ambit, aby tam v čas velikého návalu kajioníků sv. zpověď slyšána býti mohla⁷⁾.

Ne méně u veliké uctivosti byl kostel zbudovaný v místech, kde stával rodný dům sv. Jana v *Nepomuku*. Už v první polovici 17. století konaly se processí, v nichž se osadníci se správci svými duchovními súčastnili, obzvláště v čas moru r. 1648 a 1681 v Čechách zuřícího mnozí se k přímluvám sv. Jana utíkali a uzdravení jsou. Každoročně v neděli po Nanebevstoupení Páně konala se v Nepomuku slavnost, ku které se na tisíce lidu scházvalo; bývalo při tom činěno kázání o ctnostech sv. Jana Nepom., načež sloužila se slavná mše sv. ke cti Nejsv. Trojice Boží. V čas velikého sucha konaly se taktéž četné průvody do chrámu Nepomuckého a obyčejně na přímluvu sv. Jana Bůh hojnost úrodného deště udělil.

³⁾ Jentsch: Svatá Hora, poutní místo v Čechách. Příbram 1883 str. 23—26.

⁴⁾ Jentsch: Sv. Hora str. 39, 44, 57, 60, 68, 72.

⁵⁾ Památní kniha Zabořská.

⁶⁾ Majer: Klášter Lnářský str. 12—13.

⁷⁾ Blahověst 1891 str. 490. Chrám Matky Boží v Blatné.

Podobně hrob sv. Jana Nep. v kostele sv. Víta v Praze četně zdejšími zbožnými cititeli jeho navštěvován byl. Když oslavováno v Praze povýšení jeho za svatého, tu také z naší krajiny přibýlo do Prahy dne 12. října 1729 slavné processí. Po padesáti letech na to slavena opět památka jeho svatořečení⁸⁾.

Kostel P. Marie na Javoru.

Avšak i panství Lnářské mělo ještě jedno místo, k němuž z blízka i ze vzdáli putovaly zbožné duše. Byl to kostelík Navštívení P. Marie, který stál na vršku řečeného Javoru opodál Hvožďan⁹⁾. Pověst vypravuje, že jistý drvoštep při porážení dříví na Javoru našel sochu Panny Marie uměle ze dřeva vyřezávanou. Na místě tom, kde nalezena byla socha, postavena jest pak kaplička a socha ona k veřejnému uctění zde vystavena. Kapličku tu dal r. 1712 Václav hr. Lažanský, tehdejší administrator panství Lnářského zvětšiti a byl by ji nadáním opatřil, kdyby byla smrt před časem konec životu jeho neučinila. Z původní kapličky udělána sakristie.

V kostelíku byly kromě hlavního oltáře, ještě jiné dva menší oltáře a kazatelna. Na hlavním oltáři uctívala se milostná socha Rodičky Boží.

K Panně Marii na Javor putovaly četná a pobožná processí z celého panství, aby zde na Bohu vyprosila: buď odvrácení všeho zlého, úrodný déšť, anebo jasnou povětrnost.

Když r. 1754 v Augustu skrze hovězí uherský dobytek, kterémuž pastva jedno-roční prodána byla, na kterou obecní dobytek města Horažďovic vehnán byl, v témž městě počátek velice nakažlivého dobytka pád přišel, pak v kraji Prácheňském mnoho se rozmnožil a celé panství Lnářské u velikém nebezpečí bylo, poněvadž i v Hájanech padal, tak že ho něco málo ostalo.

Na odvrácení toho zlého a k zachování dobytečka dne 5. Septembris velmi nábožná z Kasejovic processí na Javor k P. Marii skrze veleb. p. faráře vedena byla a zajisté skrze orodování Rodičky Boží na tom panství od škodlivého nakažení i od pádu zachován byl¹⁰⁾.

Mnohá zázračná uzdravení se zde též udála.

V památní knize fary Bělčické zaznamenány jsou zvláště tyto případy:

1. Pan Daniel Jiří Pichler, oís. výběrčí daní a radní král. města Klatov, častěji vypravovával, jak mnohých milostí sobě zde vyprosil na P. Marii. Neopomenul proto nikdy zastaviti se v kostelíku Javorském a pobožnost svou zde vykonati (1719).

2. R. 1713 vypravoval slovatný a pozitivní muž p. Jiřík Mstich, svobodník ze Záhrobí, že jistě by byl utonul v rybníku „luhu“ pod Záhrobím, ale zajisté na přímmluvu P. Marie Javorské, k níž v nebezpečí života útočiště sobě vzal a ji vzýval, šťastně při živobytí zachráněn byl.

3. Mařena Tejcová, mistrová z Bezděkova Lnářského, byla po celý čtvrt léta na obě oči slepá. V té bídě putovala na Javor s tím pobožným úmyslem, že od Matičky Javorské nepůjde, dokavád sobě zraku nevyprosí. A hle, na úpěnlivé, několik dní trvající její modlitby, najednou vrácen jí zrak. Výpověď svou chtěla stvrditi přísahou. Pokud živa byla putovala každého roku na Javor a na poděkování Bohu přinášovala v oběť libru svíček (1775).

4. Rovněž Jan Dubský z Mirotic, po čtyry léta slepý, na přímmluvu P. Marie Javorské zraku nabyl (1760).

5. Václav Pippel, měšťan nepomucký, vyznal r. 1760, že deři jeho, kolik neděl mrtvici raněné na levou ruku a řeč, bylo zde na Javoru na přímmluvu Rodičky Boží Javorské zdraví navraceno.

5. Vavříne Binz, jsa v těžké nemoci, která ho po celý rok trápila, slíbil, jest-li že se uzdraví, že bude putovati na Javor. A skutečně z nemoci vyléčen byv, putoval dne 21. dubna 1775 na Javor a zde Panně Marii za její přímmluvu srdečně děkoval¹¹⁾.

A takových podivných a náhlých uzdravení mohlo by se ještě více uvéstí. Než to co uveleno jest, dosvědčuje, jak velice Javorský kostelík u lidu byl vážen a navštěvován.

Ve Velkém Boru u Horažďovic stávala při tamním špitále dosti přestorná kaple zasvěcená sv. Janu a Pavlu, patronům totiž proti bouřce a krupobití. Při ní zvláštní kaplanství nadáno bylo¹²⁾.

⁸⁾ Borový: Sv. Jan Nepomucký. Str. 50—51, 133.

⁹⁾ Památní kniha fary Hvožďanské.

¹⁰⁾ Kniha příběhů, str. 17.

¹¹⁾ Památní kniha fary Hvožďanské.

¹²⁾ Method, roč. XIII., str. 104. Popis a dějiny osady Velko-Borské.

Na den památky těchto svatých (26. června) putovalo četné processí do této kaple z osady Zabořské¹³⁾.

Na ten den konaly se také na některých osadách jisté pobožnosti k uctění těchto svatých a sice zvláště za tím účelem, aby dobrotivý Bůh na orodování sv. Jana a Pavla škodlivé bouřky a krupobití odvrátil a úrodu zemskou popřátí a zachovati ráčil¹⁴⁾. (Pokračování.)

Katolický kněz před patnácti sty let.

Napsal Dr. Arthur König.

(Pokračování.)

6. Kristus, alfa a omega, jest též cílem jako původcem církve; všechny její pravomocnosti, její kněžství, milosti jí spravované, pocházejí jediné od Krista, jako světlo měsíce od slunce. Právem přirovnává se měsíc k církvi, ježto nemá vlastního světla, nýbrž přijímá světlo své od slunce, t. j. Krista, který věčně zůstává¹⁾. Kristus jest nade všechno; bez něho jest vše, jest celý svět ničím. „Čím hlubší ponížení Kristus pro mne trpěl, tím větší dlužuji jemu“²⁾. „O politování hodný jest stav člověka a bez Krista ničím jest celý život náš“³⁾. Rovněž marny jsou všechny poměry a vztahy lidí, neposvěcuje-li je láska Kristova. „Píšeme a odpovídáme, přes moře jdou naše listy; a mezitím co kýl lodní brázdí proudy a každým udeřením vln mžiky života našeho se zmenšují, máme jediné ten užitek, že v lásce s Kristem spojení zůstáváme“⁴⁾. Slova tato vyňata jsou z potěšujícího listu sv. kněze k biskupu Heliodorovi o smrti jeho bratrovce, kněze Nepotiana a chtějí cenu života a působení kněze jediné pravým měřítkem posuzovati dle otázky: „Jaký prospěch má to pro věčnost?“ Kněz má Kristu ve svatyni jeho, církvi, sloužiti, avšak při tom nesmí zapomenouti, že sám má býti takovou svatyní. „Pravý

chrám Kristův jest duše věřícího; tu zdob, tu oblékej, té přinášej dary obětí — v ní přijímej Krista“⁵⁾. Láska ku Kristu musí však býti silnější nežli smrt, tedy též krvavého mučennictví schopna. „Co přináleží Kristu, může umřít, ale nemůže přemóženo býti“⁶⁾.

7. Tuto příslušnost klerika ku Kristu má mu již jméno jeho hlásati. „Nechť si klerik, který církvi Kristově slouží, nejprve toto jméno své přeloží a dle stanoveného výměru hledí býti, čím jest nazýván. Neboť znamená-li *Κληρος* nebo sors tolik jako los (podíl), jmenují se tedy klerikové tak proto, buď že jsou podílem Pána, nebo Pán sám jest jejich podílem. Kdo však sám podílem Pána jest nebo má Pána za podíl, ten prokazuj se tak, že rovněž Pána (v držení) má, jako též Pán má (v držení) jeho“⁷⁾. Příliš vznešen jest tudíž určení kněží. „Neboť oni mají,“ tak píše napotomnímu biskupu Heliodorovi, „jako nástupci apoštolů posvěcenými ústy tělo Kristovo připravovati (nejsv. Svátost oltářní); skrze ně stali jsme se nejprve křestany (křest); oni rovněž mají klíče království nebeského a soudí jistou měrou před dnem soudným (pokání); ve svaté čistotě mají něvěstu Kristovu střežiti . . . oni pasou ovečky Kristovy . . . Tvrdošíjně neposlušný bývá i duchovním mečem zasáhnout, nebo z církve vyobcován (exkomunikován), stává se kořistí zůřivých daemonů“⁸⁾. — Měla-li by též tebe zbožná domluva bratří k tomuto *Ordo* vésti, pak budu se z tvého povýšení radovati a tvého pádu obávati“⁹⁾. Proto volá v Heliodoru ke každému, který chce ku kněžství (sacerdotium) přistoupi: Běda tomu, kdo svůj talent nechává nečinně ležeti, kdežto jini se svým v lichvě těží . . . Neboť služebníku neužitečnému, nehodnému knězi bude jedenkrát platiti slovo: „Kdybys byl nechal na oltáři ležeti, co nemohl jsi u nésti! Neboť mezitím co ty, jako netečný správce hřivnu pevně držíš, ubíráš místo

¹³⁾ Památní kniha Zabořská.

¹⁴⁾ Ke cti těmto svatým posvěcovány zvony, obrazy jejich v chrámech zavěšovány i sochy na veřejných místech stavěny, k nim pak průvody konány.

¹⁾ Hieron. comment. in Marc. 14, 23.

²⁾ advers. Helvidium c. 9.

³⁾ ep. 3 (60) ad Heliodorum, c. 6.

⁴⁾ ibid. c. 11.

⁵⁾ ep. 13 (58) ad Paulinum c. 3.

⁶⁾ Hieron. vita Malchi monachi, ke konci. — ep. 49 (1) ad Innocentium: „Non moritur, quisquis victurus occiditur.“ — Hieron. vita Hilarionis: „Contempsit mortem, ut mortem evaderet.“

⁷⁾ ep. 2 (52) ad Nepotianum, c. 5.

⁸⁾ ep. 1 (14, 8.) ad Heliodorum c. 7.

⁹⁾ ibid. c. 8.

druhému, jenž by ji byl mohl přičinlivostí zdvojnásobiti.“ Proto „zkoumej se každý, a tak přístup . . . Komu bylo mnoho dáno, od toho bude též mnoho požadováno; čím výše byl kdo postaven, tím těžší trest ho stihne¹⁰⁾ . . . Není to přece snadno, (jako nástupce) na místě Pavlově státi a hodnost Petrovů zastávati, již nyní již s Kristem panují.“ Nikdo se též nedomnívej, že jest mu třeba teprve jako knězi žiti důstojně kněžství. Z listu, ježž Jeroným 23 leta později Heliodori, nyní biskupu, psal, dovidáme se ovšem, že tento svatý úřad svůj velmi důstojně a blahodárně zastával. Též Nepotian¹¹⁾ již jako vojín nosil pod stejnokrojem svým kající pás a dosti často v službě se postil; přitom byl přísný k sobě samému, pln účinného soucitu k chudým, vdovám a sirotkům, proto však stal se též jako kněz „holí (průvodcem) slepých, pokrmem lačnicích, nadějí nešťastných, útěchou zkomoucených a vynikal v každé jednotlivé cnosti tak, jako by ostatních neměl.“ Jeho přáním bylo by bývalo, uchýliti se na poušť mnichů thebajských nebo do Mesopotamie; přece však zdržovala jej láska a krásný vzor jeho strýce, biskupa Heliodora, jehož rovněž tak jako mnich mohl nápodobiti jako si ho jako biskup mohl vážiti. Ne bez dlouhého rozvažování ve vážném zkoumání sebe zaměnil pak světskou službu válečnou za službu Kristovou: „Mně ovšem nechť se taková prodlužování nedokonalé ještě služby Boží líbiti.“ Rovněž jest na Nepotianovi chvály hodna pokora; „on byl tím hodnější, čím za nehodnějšího sebe sama měl — ježž považoval kněžství netoliko za důstojnost, ale i za břímě a především o to se snažil, aby pokorou nepřizeň druhých překonal.“ Přinesl tedy ještě mladistvým Nepotian do kněžství ony vznešené cnosti, ježž jeho předčasnou smrt za dvojnásobně těžkou ztrátu pocítovati nechávaly a onen krásný dozvuk ospravedlňovaly, ježž mu světec jako epitaphium aere perennius věnoval. „Celé město, ano celá Italie ho oplakávala, tělo jeho přijala země, jeho duše byla vrácena Kristu. Ty pohřešuješ svého synovce, církev svého

kněze. Předešel tě ten, jenž měl státi se tvým nástupcem (v biskupssví); neboť čím ty jsi byl, toho zasluhoval si po tobě dle úsudku všech.“

§ 3. Vychovávání a vědecké vzdělání kněze.

1. Sám neunavný a v svatých i světských vědách na výši doby své¹²⁾ stojící sv. Jeroným vyžaduje přirozeně též od budoucího kněze důkladnou přípravu ve vědě a od kněze samého neustálé pokračování v ní. „Uč se — tak volá k Rustikovi¹³⁾, — uč se v dlouhé chvíli tomu, čemu máš učit.“ Ovšem není to „věda bez Boha,“ již sv. učitel církevní odporučuje. „Na čele velekněze (v starém zákoně) třpytí se zlatý plech (s nápisem: „Svatý Hospodinu“); neboť nic neprospívá věda, znalost všech věcí, když nejsme poznáním Boha korunováni¹⁴⁾.“

2. Závěrek k tomu, jaké požadavky klade sv. učitel na první vědecké vzdělání čekatele kněžství a kněze, podávají nám jeho listy k Laetě¹⁵⁾ a Gaudentiovi¹⁶⁾, ježž teprvé u vysokém věku psal. V obou případech jednalo se ovšem o dívku (Paulu po případě Pakatulu), ježž od rodičů již v nejútlejším mládí nebeskému ženichu k věčnému panenství byla zasnoubena, a dle toho měla býti vychovávána. Méně však nežli od budoucí klášterní panny světec od budoucího kněze jistě nežádal! — V domě rodičů musí ovšem základ pravého křesťanského vychování býti položen. „K matkám se obracím, abych je poučil, jak musí duše Bohu zasnoubené vychovávat¹⁷⁾ . . . Duše, ježž bude jednou chrámem Božím, musí takto býti vzdělána: nechť naučí se jiného nic nemluvit, nežli co se vztahuje k bázni Boží. Nečestným slovům nesmí rozuměti, světské zpěvy ani neučiti se znáti; něžná ústa nechť jsou plněna lásky plnými žal-

¹⁰⁾ ibid. „potentes potenter tormenta patientur.“

¹¹⁾ ep. 3 (60, 90) ad Heliodorum, c. 6. — K poznámce 7. srovn. ještě ep. 83 (69, 2) ad Oceanum, c. 1: „Baptizatos apostolus elegit in episcopatum, an catechumenos?“

¹²⁾ Vskutku má právo nazývatí sebe sama: „philosophum, rhetorem, grammaticum, dialecticum, Hebraeum, Graecum, Latinum, trilinguem . . .“ cf. Migne, tom. XXIII. str. 462.

¹³⁾ ep. 4 (125, 18) ad Rusticum c. 8: „Multo tempore disce, quod doceas.“

¹⁴⁾ ep. 128 (64, 22) ad Fabiolam, de vestitu sacerdotum.

¹⁵⁾ ep. 7 (107) ad Laetam.

¹⁶⁾ ep. 12 (128) ad Gaudentium.

¹⁷⁾ ep. 7 (107, 3) ad Laetam c. 2.

my¹⁸⁾. Též vyžaduje světec, aby lehkomyslná společnost od dítěte byla vzdalována; ano i obyčejně s ním obcující domácí lidé musí se od světské společnosti odloučiti, aby zlému, jemůž sami se naučili, v horším způsobu od nich nebylo učeno.“ Velmi zvláštní jest tento pokyn, dle něhož dítěti k vyučování ve čtení pohyblivé písmeny měly býti dány. Myslílo se, že odtud až k vynalezení umění tiskařského jen ještě malý krok byl by býval! „Nechť se dítěti dají udělati písmena ze zimostřázu nebo ze slonoviny, a pojmenují se mu svými jmeny; nechť hraje si pak jimi, tak že i hra jest pro ně učením. Nechť učí se netoliko jen řadě písmen, tak že znalost jich stane se obvyklou jako píseň, nýbrž nechť prohodí též častěji řadu písmen, a poslední ať se postaví do prostřed, prostřední na začátek, aby se je učilo znáti netoliko dle jména, nýbrž i názorem jich.“ Zároveň nechť se dostane dítěti učení v psaní; nejprve nechť skládá slabiky, pak celá slova; a i při tom, nesmí se dáti vlásti náhodě, nýbrž jen obezřetné volbě: „Nechť se vezmou totiž jmena proroků a apoštolů a celá řada patriarchů od Adama počínaje dle Matouše (kapit.) a Lukáše (kap. 3), aby již propozdější držení se (biblické látky) byla připravena.“ Žádoucí jest při tom ovšem vyučování zkušeného učitele; za nejlepší však bude vždy dítěti rodičům děkovati. „K výmluvnosti Gracchů mnoho prý přispívala od mladosti řeč matky jejich (Kornelie) řečnický dar Hortensiovů sesílil na klíně otcově.“ Povzbuzující a obzvlášť dojemná jsou napomenutí k rodičům, aby dítě v bázni Boží, v pilné návštěvě kostela vychovávali a před jedem hříchu chránili. „Velmi rychle vadnou květy, cnosti — rychle ničí zhoubný vítr fialky, lilie¹⁹⁾. Práce a modlitba musí již záhy dítěti milými býti učiněny. „Denně nechť ti odřiká úlohu svou a ukáže, kterou z květin písma utrhlo; nechť učí se jistěmu počtu řeckých veršů a brzy následuj též vyučování latině... Místo drahokamů a hedvábí ať miluje svaté knihy, nanichž ať se mu nelíbí tak velice pestrá malba na babilonském pergameni, jako spíše znaleckou rukou upravený a rozdělený text. Nejprve ať se učí na paměť žalmům z oslavuj se jeho zpěvy a vzdělávej se pro

život příslovími Šalamounovými.“ Není pochybnosti že svatý Jeroným, jenž sám písmo sv. s obdivuhodnou pamětí ovládal myslí tu vlastní učení se na paměť sv. textu; uvádí přece též o sv. Paule²⁰⁾, že netrpěla, aby některá z její klášterních sester neuměla žalmy z paměti a mimo to každodenně něčemu z písma sv. se naučila,“ ano „ona sama znala celé písmo sv. z paměti.“ Světec pokračuje: v kazateli nechť uvykne si Paula světskými věcmi opovrhovati; v Jobu nechť horlí po příkladu cnosti a trpělivosti; pak nechť přejde k evangeliím, aby je nikdy více z ruky neodkládala; skutky apoštolské a listy apoštolské nechť pije s plnou veselostí srdce, a když komnaty srdce svého těmito poklady obohatila, nechť zapamatuje si mandet memoriae) proroky, pět knih Mojžíšových, knihy králů a Paralipomenon, též spisy Ezdrášovy a Esther. Teprve k poslední nechť se učí opatrně velepisni, aby pro smyslná slova svatebního zpěvu nepřehlédla slavnosti duchovního zasnoubení a škodu z ní nevzala. Oproti tomu chraň se všech podezřelých nepravých nepravých spisů; a chce-li že někdy, ne k upevnění pravdy víry, nýbrž z uctivosti před podanými obrazy (ad signorum reverentiam) v nich čísti, věz, že nepocházejí od spisovatelů, jimž je jejich název přisuzuje, že jim mnoho chybného (vitiosa) přimíseno jest, a že veliké obezřetnosti k tomu patří, aby se zlato ze smetí vybralo. Spisu sv. Cypriana nechť má neustále po ruce; listy Athansiový a spisy Hilariovy může bez rozpaků čísti.

(Pokračování.)

Ve své sínce.

Ve své sínce tiché, malé
vzdálen od duší mi drahých
když vzpomínám časů blahých,
ach tu mnohá se zaleskne
slza v oku, a zasteskne
srdce sobě ve svém žale . . .

Pusto, prázdno ach tak jesti
nitru mému zde a duši —

¹⁸⁾ ibd. c. 3 (4).

¹⁹⁾ ibd. c. 5. (9).

²⁰⁾ ep. 27 (108, 19) ad Eustoch epitaphium Paulae, c. 10 a 11: Audi Israel et tace. Scripturas sanctas tenebat memoriter.

vše jen nudí, tísní, kruší,
nikde tváře sdílné, vřídlné,
nikdy chvíle jasné, klidné,
vše jen nudu a bol věští. —

V této trapné tísní hledám
těchy, síly podle kříže —
tam žaluji svoje tíže,
tam v modlitbě vroucí, vřelé
libám svého Spasitele,
ruce, zraky k nebi zvedám . . .

Pak si píseň, jížto máti
učila mne, českou pěji —
a hned blahem již se chvěji,
zapomínám, že jsem v dáli,
zapomínám na vše žaly —
klid se zas, mír, pokoj vrátí. —

V sínce mojí tiché, malé,
ač daleko ve cizině,
jako kdysi v domovině
česká libá, tklivá píseň
se rozléhá, snímá tíseň,
těší, blaží v každém žale . . .
Prok. Zaletěl.

Bouřlivý masopust.

Napsal Bohumil Brodský.

(Pokračování.)

Konečně průvod pohřební se vzdálil. Viděla oknem řadu pánů i rytířů ubírat se za rakví, jež chovala v sobě mrtvé tělo matčino. Nastala dlouhá, dlouhá chvíle, v níž bylo ve tvrzí hrobové ticho. Všichni, i čeleď mimo hlásného, byli na pohřbu a ten hrad svými prázdnými místnostmi zdál se nevýslovně pochmurným. Všechny dvěře uzamkla a posadila se u okna. Myšlénka za myšlénkou táhla hlavou její. Viděla před sebou celý předešlý život svůj a tvořila si obraz budoucnosti. Byla ráda, když konečně ji hluk z nádvoří ze zadumání vytrhl. Byla plná úzkosti a neznámé bázně.

Panstvo z pohřbu vracelo se do tvrze ke kvasu. Již slyšela po chodbě kolem svých dveří řinčení ostruh a hlasy hovořících pánův. Rozeznala mezi těmi hlasy také hlasy těch pánů, kteří byli jejími hosty na Louňovicích. Zatajila dech, aby snad sebe menším šramotem neupozornila je na svou přítomnost. V srdci jejím pro-

budila se marnivost. Vzpomněla si na veselé dny na Louňovicích strávené a hle, její tíseň jako by ji opouštěla. Zapomněla, že před chvílí vynášeli z tvrze matku její.

Povzdechla si a tím povzdechem litovala, že nemůže jíti do večeřadla a tu bavit se do sytosti. Byla již takovou. Lehkomyšlnost její připravila matku o život, lehkomyšlnost nedopustila, aby vážná předsevzetí, jež před chvílí činila, skutkem provedla. Co se dále stane, nevěděla již a nedbala o to.

A když sestry její vstoupily k ní, aby s ní trávily tu chvíli, než vejítí měly mezi hodovníky, uvítala je již s klidnou, bezstarostnou tváří.

III.

Kvas pohrobní šťastně skončen, panstvo veselé se rozjelo a na Jankově nastal bývalý život. Jen s panem Vilémem stala se zřejmá změna. Od pohřbu stále byl zamyšlen, chodil s hlavou skloněnou a záležitostí obyčejných si nevšímal. Se svými dítkami, mimo při jídle, nemluvil.

Tyto domnívaly se, že otec dosud na paní Kristínu vzpomíná a proto tuze si toho nevšímal. Jim stala se střediskem nyní sestra Marie, která převzala v domě úlohu domácí paní. Otec nijak se nezmiňoval o tom, aby s panem Oldřichem hleděla se smířiti, pan Oldřich dosud nedal o sobě ani známky a paní Marie v srdci byla ráda. Mohla aspoň nyní činiti, co jí bylo libo a nemusila stále odkazovati se na přísného muže.

Po několika měsících zvěstováno jednoho dne panu Vilému, že se paní Marii narodil synáček. Při té zprávě bylo na panu z Talmberka viděti zřejmé překvapení, nikoliv však milé. Chodil dlouho po zahradě a pak k dceři se odebral.

Paní Marii zarazilo vážně vzezření otcovo. Polekaně dívala se, jak pan Vilém jen zběžně na synka pohlédl a pak lhostejně se tázal, jak se dceři vede.

„Dobře,“ odpověděla paní Marie. „Chci tě, otče, žádati, ays vyhlédl kmotry a dovolil, by se chlapeček dle tebe jmenovati mohl.“

„O kmotry se ti postarám, jméno však mé chlapeč nedávej. Dle dávného obyčeje ať se jmenuje po otci.“

Hlas páně Vilémův zněl jaksi oize a slova svá pronášel určitě. Paní Marie pozorovala, že chce ještě cosi říci a obávala

se toho. Než pan z Talmberka, bezpochyby pamětliv, že dcera jest nemocna, utajil vše a chvíli ještě v komnatě setrvav nevesele, jak byl přišel, odcházel. Sotva zavřel dvěře, skryla paní Marie tvář svou pod příkrývkou a slzela. Tolik se z narození synka svého těšila a teď na otcí zřejmou nevůli viděla. Dozajista se hněvá, že se již k panu Oldřichovi nevrátila. A ona přece by k němu nerada, tak nerada se vracela. Kdo ví, nepřiblíží-li se chvíle, v níž toho od ní pan otec požadovati bude. Již nyní plna úzkosti na to přemýšlela a uvažovala, jaké by to bylo pro ni pokoreni k panu Oldřichovi se dolizati, jelikož by on sám jistě první ruky své k smíru nepodal.

Čeho se obávala, vyplnilo se o slavných křtinách, jež děd vnuku svému vystrojil. Kmotry byli pan Vilém Chobotský z Ostředka seděním na Chotýšanech a pan Jindřich Dvořecký z Olbramovic seděním na Načeradci, mimo hojných jiných pánů a paní ze stavu panského a rytířského. Pan Vilém den před křtem také panu Oldřichovi list poslal, v němž mu narození syna sděloval a jej vybízel, aby k tomuto posvátnému úkonu se dostavil.

Pan Oldřil skutečně přijel, nikoliv však do tvrze, nýbrž přímo do kostela. Panoše svého k panu z Talmberka do tvrze se vzkázáním poslal, že již ve chrámu se nalézá, aby přítomen býti mohl křtu syna svého.

Tento skutek páně Oldřichův rozmrzel velice pana Viléma. Tolik hostí bylo tu přítomno a přece pan ze Skuhrova nevolí svou a hněv na jevo dává. Již chtěl křest odložit, pak ale vše si rozmysliv, znamení k odchodu do kostela dal.

Chladné bylo setkání se páně Oldřichovo s ostatními účastníky. Hleděli naň všichni chladně a cize a jen pan Vilém ruky mu podal a na jeho zdraví se zeptal. Pan Oldřich co musil odpověděl a pak vážně díval se na plebána obřad vykonávajícího. Když byl křest skončen, odcházeli všichni k východu chrámovému. Jen pan z Talmberka se pozdržel a k panu Skuhrovskému se obrátil.

„Nepůjdeš sebou, pane Oldřichu, abys na Jankově po dlouhé době opět přátelskou chvíli strávil?“ tázal se bez přemáhání.

„Odpust mi, pane z Talmberka,“ omlouval se kuse Louňovický pán. „Jsem na Jankově nezvaným hostem a po okolí rozkřičen jak člověk Boha i citu prázdny.“

Mohl bych se opět něčeho dopustiti, co by mi za veliký zločin vyčítáno bylo. Já věru ke všemu, co se stalo, příčiny nedal a proto sám začínati nebudu. Jsem příliš vším tím dotknut sám, abych znovu trpké chvíle si připravoval novým sklamáním.“

„Nebuď bláhovým a nevěř všemu, co ti lidé namluvili,“ vymlouval vše pan Vilém. „Může býti opět dobře jak bývalo.“

„Tak dobře nechci aby bylo,“ trpce podotkl pan Oldřich. „Chci štěstí a nikoliv nová muka. Naučila-li se již paní Marie životu vážnému, touží-li po spokojeném životě, pak sama najde cestu, kterou by se roztržka zaceliti dala. Je-li však tou, kterou bývala dříve, pak lépe bude, když nikdy více se viděti nebudeme. Nejsem žádný potulný rytíř, který by k vůli kratochvíli sháněl zábavy, aby za to viděl přívětivý úsměv. Chci opravdový klid a skutečnou spokojenost.“

„Vidím, že jsi ještě roztrpčen,“ nevrle prohodil pan z Talmberka. „Marie, doufám, že již zanechala svých vrtůchů a rozmarů a nezanechala-li jich, zanechá jich brzy, poněvadž bude k tomu donucena. Ty tedy se mnou nepůjdeš?“

„Odpust, znovu prosím. Nejsem k zábavě a rušil bych vše. Buďte jen hodně veselí a připijte na zdraví mého syna. Až poněkud poodroste, zajisté dovolíš, abych směl ho časem vidati.“

„Zajisté. Buď s Bohem. Musím za hosty svými pospíchat.“

Podali si ruce a rozešli se. Pan Vilém spěchal, aby dohonil své kmotry, pan Oldřich vsedl na koně a klusem ke své tvrzi odjížděl. Divili se tomu lidé dost, že otec od křtu dítky svého odjíždí a znovu přetřásány všechny ty pověsti, které o neshodě mezi paní Marií a jejím chotěm kolovaly.

Vše to také vířilo hlavou pana Viléma. Viděl, že stav takový jest velmi podivný a že by tím jméno jeho na vážnosti trpělo. Mimo to mu ještě něco na mysli tkvělo, co ho dohánělo k tomu, aby stavu, v němž se dcera nacházela, rázný konec učinil.

Co to bylo, dověděla se první paní Marie. Když totiž se do tvrze vrátili a paní Marii dítko vráceno bylo, zval všechny pan z Talmberka ke stolu. Hodovalo se vesele, jak se vůbec očekávati dalo, jelikož pan Vilém hrd byl na své jméno a snažil se zastíniti všechny své pány sousedy. Když pak byla společnost již rozjařena,

omluvil se pan Vilém na chvíli a zamířil ke komnatě dcery své.

Našel Marii sedící v lenošce. Byla sice ještě pobledlá, ale přece již zdráva tak, že jí mohl to, čeho si přál, říci.

Sotva vešel, viděla dcera, že otec za vážným účelem sem přichází. Tušila již kolik dní, že se něco stane, co ji z dosavadního klidu vyburcuje a proto lekala se té chvíle. A hle, teď snad přijde. Vzdechla z hluboka a úzkostně se na otce podívala.

„Mluvil jsem dnes s tvým mužem, Marie,“ začal pan Vilém bez okolků, „a zval jsem ho také sem. Odepřel mi toho a prohlásil, že on začátek činiti nebude. Jdu ti, Marie, tedy připomenouti, že by již byl čas, abys na ukončení neblahé té roztržky vážně pomýšlela. Neboť kam to vésti má, když ty nosíš jeho jméno a žiješ doma. Teď máte dítě a to dítě nemělo by ani otce, ani domov. Viš, že starati se musím ještě o tvé bratry a sestry, za kterýmžto cílem chci jim do domu uvést novou matku. A až ta přijde, podotýkám, že přijde brzy, bude žádati a to právem, abych nepodporoval rozmary tvé. Jsi ženou, máš muže řádného, bohatého, musíš se tedy starati, abys ho usmířila a jemu spokojený život připravila. Každý na světě musí se zapírat, zapři také ty své choutky a bude dobře. Zabavy se svobodnými muži ti nesluší a jen v pochybnou pověst by tě přiváděly. Proto rozmysli si vše a hled nalézt cestu, po níž bys vše urovnala. Já ti chci v tom nápomocen býti. Prohlašuji však hned, že jest to mé rozhodné přání, jež nesmíš považovati za něco, co se změnití dá.“

Paní Marie s pootevřenými ústy a se ztajeným dechem naslouchala slovům otcovým. Co tu povídal bylo tak vážně, rozhodně povídáno, že nemohla o pravdivosti toho pochybovati. To nebyl již ten otec, jenž ji za svobodna hýčkal, ve všem vyhovoval a chránil. Stala se s ním změna, velká změna, že ho téměř ani nepoznávala. Hltala téměř jeho slova a slyšela zcela určitě, že chce svým dětem uvést do domu novou matku. Tedy macechu mítí bude. Zachvěla se při slovu macecha. Její matka upadne v zapomnutí a vládnouti tu bude žena cizí, neznámá, jež uvede sem život jiný. Pak ovšem nemůže tu déle setrvati a nesetrvá také.

Když otec dokončil, mlčela chvíli. Pak povstala a podeprouc se o lenošku hleděla sklesle před sebe.

„Učiním, otče, jak si přeješ,“ řekla tiše, „prosim tě však, bys mi popřál nějaký den k přípravě. Jest tu dosud pan Jindřich Dvorecký?“

„Jest. Přeješ si s ním mluvit?“

„Ano. Popros ho jménem mým, aby na okamžik ke mně vešel. Jest blízko Louňovic a snad mi prokáže službu prostředníka mezi mnou a panem Oldřichem.“

„Dobře jednati chceš,“ pochválil její úmysl pan Vilém. „Připrav se, za chvíli přivedu pana Jindřicha.“

Odešel a paní Marie osamotněla. Teď teprve celou tíhou padla na ni slova otcova. Cítila jakousi nevolnost kolem sebe a rodná tvrz zdála se jí byti cizinou, trpkou cizinou. Byla rozechvěna a všechny její myšlenky vrcholily v tom, aby co nejrychleji mohla opustiti tato místa.

V tomto rozechvění našel ji pan Dvorecký, jež po chvíli k ní otec uvedl.

„Má dcera by, vzácný příteli, ráda u tebe nějaké rady hledala. Popřej jí tedy laskavě sluchu svého,“ pravil pan Vilém a odcházel k ostatním hodovníkům.

„Milerád nabízím služby své,“ hlásil se pan Jindřich a s úklonou na pokynutí mladé paní usedl.

„Znáš, pane Dvorecký, můj osud,“ pravila po chvílce zamlčení paní Marie, „a nemusím ti tedy vše vypovídati. Nevím, kdo toho vinen a nechci ve věci té rozhodovati. Cítím však touhu po smíru a jelikož jsem jen slabou ženou, potřebuji, by mi někdo ruky pomocné podal. Ty, ctný pane, jsi blízko Louňovic, rač, prosím, býti mluvčím mým a nakloň pana Oldřicha, by ve svém hněvu netrval. Ráda nahradím mu vše, jen aby zapomněl a stal se mně i dítěti opět milujícím ochráncem. Můj otec před chvílí mi oznámil, že novou paní na Jankov uvést chce. Viš sám, že pak pro mne by tu místa nebylo.“

Ustala, neboť slzy jí oči zalily a pohnutí nedalo dále mluvit. Pan Jindřich tím dojat byl též. Vstal a uchopiv ruku mladé paní, vřele ji stiskl.

„Rač býti pokojnou,“ pravil vřele. „Učiním vše, seč budu a doufám, že záhy radostnou zprávu ti zvěstovati budu moci. Pan Skuhrovský k mému slovu mnoho již udělal a doufám, že i nyní udělá.“

„Děkuji ti, pane Dvorecký, nezapomenu ti toho nikdy.“

A paní Marie v naději, že se panu Jindřichu podaří žádoucí odchod z domu otcovského možným učiniti, oddechla si a

slzy s očí setřela. Pan Dvorecký ještě něco obyčejného o zdraví jejím i dítku prohodil a pak vracel se do hodovní síně. Když pozdě v noci odjížděl, tu také pan Vilém k němu se přitočil a sám ho žádal, aby záhy na Louňovicích žádoucí shodu vyjednal, což žádaný znovu sliboval.

A nesliboval nadarmo. Neboť hned druhého dne na Louňovice se pustil.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Pořádek udílení svátosti břimování v kníž. arcib. vikariátech Toužim a Jáchymov.) V úterý 21. června příjezd do Bečova. Ve středu 22. června v Bečově v 8 hod. mše sv., kázání a sv. břimování břimovanců z Bečova a Schoenthalu. Ve čtvrtek 23. června v Toužimi v 8 hod. mše sv., kázání a břimování břimovanců z Toužimi a Utviny. V pátek 24. června odpočinek. V sobotu 25. června v Bečově v 8 hod. mše sv., kázání a břimování břimovanců z Schoenfeldu a Lauterbachu. V neděli 26. června v Bečově v 8 hod. mše sv., kázání a břimování břimovanců ze Zelené a Nové Vsi; odpoledne ve 3 hod. křest. cvičení, sv. požehnání a břimování břimovanců z Javoří. V pondělí 27. června v Sangerbergu v 8 h. mše sv., kázání a břimování. V úterý 28. června v Slavkově v 8 hod. mše sv., kázání a břimování. Ve středu 29. června ve svátek sv. Petra a Pavla v Stanovicích v 8 hod. mše sv., kázání a břimování; odpoledne ve 4 hod. křest. cvičení a sv. požehnání. Ve čtvrtek 30. června odjezd do Jáchymova. V pátek 1. července odpočinek. V sobotu 2. července v Jáchymově v 8 h. mše sv., kázání a břimování; odpoledne ve 4 hod. opět břimování. V neděli 3. července v Schönwaldu v 8 hod. mše sv., kázání a břimování břimovanců z Schönwaldu a Warty; odpoledne ve 4 hod. křest. cvičení a sv. požehnání. V pondělí 4. července v Aberthamu v 8 hod. mše sv., kázání a břimování. V úterý 5. července v Perninku v 8 hod. mše sv., kázání a břimování. Ve středu 6. července v Platu v 8 h. mše sv., kázání a břimování břimovanců z Platu a Seifenu. Ve čtvrtek 7. července v Bohdalu v 8 h. mše sv., kázání a břimování. V pátek 8. července odpočinek. V sobotu 9. července v Č. Wiesenthalu v 8 hod. mše sv., kázání a břimování. V neděli 10. července ve Vejpřtech v 8 h. mše sv., kázání a břimování; odpol. ve 4 hod. krátké křest. cvičení, sv. požehnání a břimování. V pondělí 11. července v Měděnci v 8 h.

mše sv., kázání a břimování. V úterý 12. července ve Schmiedebergu v 8 hod. mše sv., kázání a břimování; ve 12 hod. mše sv. a břimování. Ve středu 13. července odjezd do Prahy.

— **Vyznamenání.** Papež Lev XIII. jmenoval dne 7. května vdp. Th. Dr. Antonína Skočdopole, čestného kanovníka katedrální kapituly a profesora theologie při českobudějovickém biskupském semináři, tajným papežským komořím.

— **Vojenská duchovní správa.** Nařízením ze dne 14. dubna 1892 zaveden farní konkurs i pro vojenské duchovenstvo. Budou k němu připuštěni polní kaplani a duchovní professoři, kteří slouží ve vojsku již aspoň 10 let a kteří jsou v kvalifikační listině popsáni jako schopní k povýšení. Zkouška se bude konati ústně z věrouky, mravouky, pastýřského bohosloví, církevního práva, z předpisů platných pro vojenské duchovní, z vedení matrik, sestavování kvalifikačních listin, z jednacího řádu platného pro vojenské duchovní. Zkušební komise sestává z apoštolského polního vikáře, z polního konsistorního rady a z prvního polního konsistorního sekretáře. Zkouška se může konati jen třikrát. Oni duchovní, kteří se podrobili konkursní zkoušce před některým ordinariátem, budou zkoušeni jen ze speciálních vojensko-duchovních odborů. O výsledku zkoušek se podá správa říšskému ministerstvu války. — Vojenské duchovenstvo sestává v době míru z 1 apoštolského polního vikáře, z 1 polního konsistorního ředitele, z 2 polních konsistorních radů, z 15 vojenských farářů, 32 vojenských kurátů, 39 římsko-katolických, 12 řecko-katolických, 9 řecko-orientálních vojenských kaplanů, 8 duchovních profesorů, 4 evangelických duchovních správců augsburského a 4 helvetského vyznání, dohromady 127 osob. V okupovaných zemích působí 1 vojenský farář, 2 vojenští kuráti první třídy, 6 vojenských kaplanů druhé třídy.

Z Říma. (Dvojí jubileum sv. Otce.) Jak římské listy nyní ohlašují, bude slaviti papež Lev XIII. roku 1893 dvojí jubileum a sice dne 19. února 50leté jubileum svého biskupství a pak 13. prosince 40leté jubileum svého kardinálství, neboť mu byl dne 13. prosince 1853 od papeže Pia IX. purpur propůjčen.

Literární oznamovatel.

— „*Církev vítězná.*“ Životy Svatých a Světíc Božích. Pořadem roku občanského sepsal František Ekert, farář u Matky Boží Sněžné v Praze, majitel čestného kříže papežského „Pro

Ecclesia et Pontifice.“ Svazek první, s 18 obrázky. Podíl údů Dědictví Svatojanského čís. 79 za rok 1892. V Praze. Tiskem kníž. arcib. knihtiskárny. Nákladem Dědictví sv. Jana Nepom. Cena 2 zl. — Životy Svatých bývaly vždy lidu našemu milou četbou, o čemž zajisté nejlépe přesvědčilo se vysoce důstojné ředitelství Dědictví sv. Jana Nep., jednak z rychlého odbytu životů Svatých, sepsaných vdp. P. H. Karlíkem, jednak z neobyčejných dotazů, zdaž lidé pořízeno nové vydání životů Svatých. Letošního roku připravilo vys. důst. ředitelství Dědictví sv. Janského členům svým opravdové překvapení, že vyhovělo mnohým přáním, dovolávajícím se nového vydání, ano učinilo ještě více, ježto porídilo nové životy Svatých spisovatelem v oboru tom nad jiné proslulým, který upravil je na základě nejnovějších historicky zaručených dat. První díl obsahuje měsíce leden—březen, tak že patrně z toho, že celé dílo bude obsahovati 4 díly. Jednotlivé životopisy líčeny s pravým nadšením jednak ctností, již se ten který světec vyznamenával, jednak k pravdě, k níž se přiznával, tak že jsou s to povzbuditi čtoucí k nápravě života vlastního a k následování života světce. Nad to zdobí spis ten 18 velmi zdařilých obrázků.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Maxim. *Krupský*, převor kláštera Augustiánského v Praze a kn. arc. notář, 6. května 1892, (nar. 2. února 1826, vysv. 27. července 1851);
- p. Frant. *Krisan*, emer. k. a. vikář a čestný rada konsist., děkan v Mnichovicích, 21. května 1892, (nar. 2. pros. 1818, vysv. 30. července 1843).

Ustanoveni jsou:

- p. Vlastimil *Hálek*, kapl., za admin. na Zlíchově;
- p. Hugo *Schloms*, far. v Rückersu, za far. v Gabelsdorfu;
- p. Jos. *Taubitz*, sekretář vik. úřadu Kladského, za far. v Rückersu;

- P. Ant. *Hahmann*, kněz ř. křížov., za zatím. admin. v Loktě (Elbogen);
- p. Frant. *Čihář*, kaplan, za admin. v Mnichovicích.

Uprázdněná místa:

- Zlíchov*, fara patr. knížete arcibiskupa Pražského, od 1. června;
- Mnichovice*, děkanství, patr. Jana Karla knížete Khevenhüller-Metsch, od 24. května t. r.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Dimter*, far. Dittersdorfský na odpoč., 23. května 1892, (nar. 30. ledna 1833 v Otendorfu, vysv. 25. července 1857);
- p. Jos. *Novák*, far. v Kněžicích, 25. května 1892, (nar. 15. ledna 1831 v Metličanech, vysv. 25. července 1857).

Jmenování jsou:

- p. Dr. Gustav *Domabyl*, defin. professorem církv. dějepisu na bohosl. ústavu v Hradci Králové;
- p. Jan *Sehnal*, vik. sekretář a far. v Bělohradě, jmenován správcem vik. Jičínského;
- p. Jan *Slezák*, far. v Poniklé, jmenován vikar. sekretářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Boukal*, admin., za far. v Pecce;
- p. Václ. *Tejchman*, kapl., za admin. děkanství v Jičíně.

Uprázdněné místo:

- Kněžice*, fara patr. hrab. Dép. Černína z Chudenic, do 6. července 1892.

P. T.

Počínaje 1. květnem prodávám na pražském zvěřinářském trhu (číslo 406—I.) zvěřinu, za mírnou cenu. Objednavky z venkova vyřídí se co nejrychleji, v bezpečném obalu.

A. Leisnerová

(dříve Metelková).

OBSAH: Kázání na den nejsvětější Trojice Boží. — Homilie na neděli druhou po sv. Duchu. — Jarní vzpomínka. (Báseň.) — Církevní poměry na panství Lnářském v XVIII. století. (Pokrač.) — Katolický kněz před patnácti sty let. (Pokr.) — Ve své since. (Báseň.) — Bouřlivý masopust. Povídka. (Pokrač.) — Krenika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlfčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli třetí po sv. Duchu.

„Pravím vám, že tak bude radost v nebi nad jedním hříšníkem, pokání činícím, větší, nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří nepotřebují pokání“ (Luk. 15, 7.).

Neobyčejný úkaz bývá spolu také příčinou neobyčejných následků a událost dříve nevidaná veliký na mysl lidskou způsobuje dojem. Tato pravda potvrdila se zvláště na milém Spasiteli a to způsobem tak skvělým, jako před tím na nikom. Neboť sotva že Pán náš co vyučovatel lidu veřejně vystoupil, sotva že pohledem milostným obecenstvo oblažil a sladkým hlasem pravdy Boží srdce lidská zahřál, rychle se množila a vůči hledě rostla chvalná pověst jeho po vši zemi, tak že i zatvrzelci a hříšníci veřejní, kterýmžto až dotud hlas pravdy a kázně se ošklivěl, odevšad k němu se přibližovali, aby ho slyšeli. A věru nelitoval nikdo z nich cesty za Kristem vážené; neboť v pohledu na milého Ježíše a při libém znění jeho pohnutlivých řečí, dotkla se mnohých a mnohých milost Boží, tak že jako divem šupiny zatvrzelosti se srdcí jim padaly a pohnutí, obměkčení a napravení odcházeli od něho. Za takový skutek, za takovou službu člověčenstvu pohlouplému prokázanou, zasluhoval Spasitel náš bez odporu uznalosti a vděku srdečného ode všech. Zasluhoval ovšem; ale bohužel, vděku a uznalosti takové nedocházel. Ba zrovna naopak ještě výčitka a pohanění se mu za to stávalo; neboť dle svědectví dnešního evangelium reptali zřejmě fari-

zeové a zákonníci, řkouce: „že hříšníky přijímá a jí s nimi.“ A co činí milý Ježíš, slyše reptání jejich? I hájí se proti nepřítelům svým a k ospravedlnění své dobroty, s jakouž k hříšníkům se choval, přednáší ono dvoje, v dnešní evangelické částce obsažené podobenství, kterýmž jim na srozuměnou dáti chtěl tolik: „Může-li,“ tak asi chtěl říci, „se radovati pastýř, když po mnohém namáhání ztracenou ovečku opět byl nalezl; může-li se radovati žena, když po dlouhém hledání ztracený groš byla nalezla opět; proč bych já nad hříšníky radovati se nemohl, když je svým učením na pravou cestu přivádím, a je, když již takoruka byli ztraceni, opět nalezám?“ Neboť vězte, že tak bude radost i v nebi nad jedním hříšníkem, pokání činícím větší, nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří nepotřebují pokání. — Tento as smysl měla řeč Kristova, kterou se hájil proti zákonníkům a farizeům lstivým; neboť velmi dobře nahlížel Ježíš Kristus, 1. jak radostné to jest, když se obrátí hříšník, a 2. jak žalostné to jest, když spravedlivý se stává hříšníkem. O tom když láskám vašim mluvíti budu, doporučujte mne s obyčejnou ducha pozorností a trpělivostí.

I.

Velmi rozmanité začasto jsou ty cesty, po kterých Ježíš, onen dobrý pastýř, ztracenou ovečku hledá a zbloudilou na pravou cestu obrací. Za času francouzské revoluce žil v Lyonu jistý muž, jenž vši víry byl prázden a o náboženství zloha ničehož vědět nechtěl. Stalo pak se, že nešťastník tento krom nadání s knězem se setkal,

jenž s nejsvětější Svátostí oltářní k nemocnému se ubíral. Ta myšlenka, že by před Nejsvětějším, by meze slušnosti, aspoň nepřekročil, smeknouti musil, ta myšlenka tak jej pomátla, že nad tímto setkáním celý nevrlý z ulice do ulice utíkal. Než divná věc! kněz krok co krok následuje jej, jelikož jinou cestou dáti se nemohl, by k obydlí nemocného se dostal. I tu přichází nevěrec do velkých rozpaků, i vrazí tu do prvních otevřených dveří a v patách i kněz za ním, neb to byl právě příbytek umírajícího. Pojednou však vidí se tu osobami obklopen, jenž nejsvětější Svátost doprovázely. Nyní teprv celý omámený tu stojí a přehnouti více mu nelze. V tomto však okamžení dotýká se ho milost Boží a nevěrec s pohnutým srdcem dí sám k sobě: Kterak to? Já utíkám před Bohem, který za mnou pospíchá? Nikoliv, Pane! já nechci již protiviti se déle. Srdce věřící za obět ti přináším; pevná a nezvratná budiž víra má; od nynějška se odříkám vši dosavadní nevěry a chci ti věrným zůstat až do smrti. — A hle, on držel slovo. Z nevěřícího stal se věřící, z přívržence světa věrný služebník Boží, z hříšníka kajeník. — Nej., proč pak asi tak snažně hledá pastýř dobrý ovečky ztracené? Protože ví, že v nebi radost nad jedním hříšníkem pokání činícím větší jest, nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří nepotřebují pokání. Neb slyšte již, kterak radostně to jest, když se obrátí hříšník, když z člověka zlého stává se dobrý. On jest Bohu i lidem příjemný a milý. A kterak by nebyl? On po svém obrácení chrání se všeho zlého, kteréhož dříve se byl dopouštěl a činí vše dobré, kteréž před tím činiti byl opomíjel. On přestává Boha svého urážeti a počíná sloužiti jemu. On lituje, že co hříšník k Bohu nevděčným byl, nyní však co kajeník všemožným způsobem vděčnost jemu vzdává. Pokaváde zlým byl, zřídka kdy na Boha pomyslí, zřídka kdy slova ku cti a chvále Boží pronesí; v přemnohých věcech proti Bohu a svatým jeho přikázáním jednal. Jakmile ale dobrým se stává, tu rád a často s Bohem se obírá, mluví a činí mile-rád vše, co pravé jest a Bohu příjemné. Byl-li dříve ve všelikém jednání se svým bližním nespravedlivý a lstivý, obohatil-li se statkem cizím, tu po obrácení svým spravedlivě a upřímně s každým jedná, náhradu dává ze všeho, čehož nespravedlivým způsobem nabyl; dává, nechává a

prokazuje každému, což jeho jest, aniž co cizího, co nepravého, co neslušného sobě více žádá. Kdož jej dříve co nelaskavého a nemilosrdného znal, nyní laskavost a dobrotu jeho chválí. Žil-li v nesvornosti s manželkou svou, byl-li dítkám otcem ne-dbanlivým a byl-li hospodářem špatným; miluje jej nyní manželka co manžela věrného, milují jej dítky co otce pečlivého a čeleď co hospodáře dobrého. V pokoji a svornosti žije s chotí svou, dobře a křesťansky vychovává dítky své, staraje se o časné i věčné štěstí jejich. Dobrým příkladem předchází všude čeleď; vše v domě jeho dobře se daří a nynější pobožnost a zbožnost jeho odměňuje hojným požehnáním nebe dobré. Vážnost jeho a láska u každého rozumného a poctivého člověka den ke dni se zmáhá, milost a přízeň samého Boha spočívá na něm, on požívá útěchy dobrého a pokojného svědomí a utěšená naděje někdejší blažené věčnosti sladí mu dny vezdejší. Zkrátka, on byl ovci ztracenou, kteráž se opět nalezla. Duše jeho churavěla, nyní opět jest zdravá, on byl mrtev a opět žije. Ó zdaž tedy divu, že Ježíš Kristus obcoval s hříšníky, by je na pravou cestu přivedl? zdaž divu, že dle slov Spasitelových, větší radost jest v nebesích nad jedním hříšníkem pokání činícím, nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují? Neb představte sobě hodné křesťanské rodiče, jimž dítky jejich jsou milé a drahé. Rodiče tito měli by sedm dítek dobrých, ctnostných, spořádaných. Tu náhle roznemocní se z nich jedno, šest pak ostatních je zdravých; co tyto po venku ve své mladičké, dětinné nevinnosti poskakují a jídlo a spánek výborně jim chutná, tu bratříček víc a více postonává a churaví, nemoc se horší a lékař přistoupívá jednoho rána k lůžku, povážlivě krčí ramenoma, a na otázku matky usazené: Jak bude? odpovídá, by připravena byla i na to nejhorší. Tu prolévá matka slzy hořké a vedle ní dítky ostatní, otec zkormoucený hledí je těšiti, ač sám sotva tají hlubokou bolest srdce otcovského. Avšak, co se tu stane. Druhého dne z rána po silicím spánku, který po rozhodné chvíli nastoupil, počíná se navraceti síla životní do těla dítěte nemocného, lékař vstupující do světnice volá: Díky Bohu, již bude dobře. — Co myslíte, nej., na kom pak nyní budou míti ti rodiče větší radost, zda-li na tom jediném dítěti, ač ještě choditi nemůže, nebo na

těch šesti dítkách, které nepotřebovaly lékař a zase radostně poskakují kolem nich? Zajisté odpovíte, nyní větší budou mít radost na tom dítěti okřívajícím, neboť, ač je měli za ztracené, znovu jim je daroval Otec nebeský. A tak jest to i s hříšníkem, který pokání činí. On byl ztracen pro Boha, pro nebe, jakmile ale se obrátí, jest opět nalezen a žije pro nebe. Což ovšem jest radostné. Jakož však z jedné strany jest to radostné, když hříšník se obrátí, tak ze strany druhé jest to žalostné, když spravedlivý stává se hříšníkem, o tom však v dílu

II.

Když sv. Jan Evangelista z pustého a neúrodného ostrova Pathmu do Efezu se navrátil, obcházel a navštěvoval cirkve okolních národů a měst. Jednoho času přišel také do jednoho města, kdežto, když po vykonání své povinnosti bratři navštívil a je potěšil, spatřil před sebou mládence silného a tváří krásné a vtipu schopného. I tu obrátiv se k biskupu toho města, takto k němu promluvil: „Tohoto mládenečka bedlivě a snažně před cirkví touto a Pánem Kristem, kteří mi toho svědkové budou, tobě k věrnému chování a pilnému vedení poručím.“ I přijal jej biskup a když všecko dle možnosti učiniti byl připověděl, opakoval sv. Jan ještě předešlou řeč svou a k věrnosti ho snažně napomenul. Když pak sv. Jan do Efezu se navrátil, přijal biskup mládence sobě svěřeného do domu, za svého jej choval, v kázni svaté a bázni ho vedl a laskavě s ním nakládal, až mu naposledy i svátost křtu udělil. Než nastojte, domnívaje se biskup, že by ničeho k obávání nebylo, i poulevil něco péče a pilnosti při učením a vedení jeho, a mladík zneužívaje propůjčené mu svobody a zlými tovaryši lákán, zapomínal na Boha a vždy hloub a hloub klesal; i hejřil, marnotratnil, veliké nešlechternosti páchal, až konečně náčelníkem roty loupežnické se stal. I tu se stalo, že opět důležitá potřeba se vyskytla, pro kterouž Jan do téhož města byl povolán. Vyřídiv všecko, proč nejvíce přišel, promluvil k biskupovi: „Nuže, biskupe, navrať nám poklad, ježž j-me u přítomnosti cirkve, kterouž spravuješ, tobě svěřili.“ Té řeči biskup nejprve se ulekl a stál čo omámený, domnívaje se, že od něho peněz, jichžž k sobě nikdy nepřijal, lstivě a podvodně žádá, avšak ani tomu snadno věřiti nemohl, aby Jan něco neprávě žádati měl,

čehož mu nikdy schovati nedal. Až když Jan zvolal: „Mládenečka a duše bratra od tebe žádám,“ tu stařec sklopiv hlavy k zemi a těžce vzdychaje, s pláčem odpověděl: „Ten již umřel.“ „Kterak a jakou smrtí?“ optal se Jan. I odpověděl biskup: „Bohu umřel; neb se z něho stal člověk zlý a nešlechtný, ano lotr, který nyní místo cirkve, v níž bydlel, horu tuto s podobnými sobě tovaryši u velikém počtu opanoval.“ Což uslyšev apoštol, roztrhl roucho a s velikým naříkáním zvolal: „Ó, dobrého strážného ustanovil jsem tebe nad duší bratra tvého. Ale ihned koně mi přiveďte a člověka, kterýž by mi k němu cestu ukázal.“ I rychle sedl stařeček na koně, pospíchal k hoře a neustál dříve, dokud jej nenalezla pokáním obmytého a očištěného do cirkve opět neuvedl. — Slyšeli jste, rozm. v Kr., kterak roztrhl své roucho a kterak naříkal a bědoval sv. Jan, dovědv se, že mladík, v jehož krásnou naději byl skládal, nešlechtníkem se stal a loupežníkem? Však nedivte se tomu, neboť žalostné věru jest to, když člověk dobrý stane se zlým, spravedlivý hříšníkem. — Neboť on především odjímá povinnovanou čest Bohu svému; on přestává sloužiti jemu a počíná urážeti jej. Jako dříve vděčným byl za dobrodiní Bohu, tak nevďečným jeví se nyní a zlé místo dobrého páchá. Dokud byl dobrým, často a rád na Boha myslel, nikdy ni slovem cti Boží se nedotekl a příkázání jeho ochotně a s radostí plnil. Jak medle však zlým se stal, tu na nic tak málo nemyslí jako na Boha; poctivého slova od něho neuslyšíš, ve všelikém jednání svém uchyluje se od Boha, každý krok ano každá jeho stopa prozrazuje zlé a hříšné záměry jeho. Byl-li dříve spravedlivý a upřímný ku každému, hrozil-li se cizího statku jen dotknouti, bál-li se lstivě, podvodně a nespravedlivě jen halíř si přivlastniti; nyní stav se zlým, málo si z toho dělá, pakli s bližním svým falešně a nespravedlivě jedná, nerozmýšlí se, zdaž dovoleno cizí škodu se obohaciti, každá příležitost jest mu vítána, kde by bližního v něčem skrátili mohl. Byl-li dříve k bližním dobrotivý a laskavý, stává se nyní nemilosrdným a nelaskavým. Byl-li dříve svorným manželem, starostlivým otcem, dobrým hospodářem, nyní vše naopak se děje, v nepokoji a nesvornosti žije s manželkou, dítky se zanedbávají, čeleď příkladem zlým se kazí a požehnání Boží bytek opouští. A což nejsmutnějšího jest,

že takto sám sobě rozuměti nechce a do živého mrskející bič sám si plete, neboť tímto náhlým převratem, an z dobrého zlým se stal, padá v opovržení u každého člověka spanilomyslného; trati milost a přízeň Boží, svědomí zlé jej straší, vina jeho každým okamžením vzrůstá a tak strašné smrti a těžkému soudu vstříc kráčí. Ó kdož jest, jenž by se sv. Janem nezatruchlil a nezaplakal nad nešťastníkem, který cestu ctnosti opustiv na cestu k záhubě vedoucí se uchýlil? Ó věru žalostné jest to, když dobrý člověk stává se hříšníkem! —

A tak jsme již viděli, jak radostné to jest, když se hříšník obrátí, a jak naopak žalostné, když dobrý zlým se stává. Ó poznejme z toho, nejm. v Kr., jakou zásluhu musí tu míti ten, kdo vedle své možnosti se snaží a přispívá, by dobrý dobrým zůstal, hříšník pak na cestu pravou byl obrácen. Slyšme, co praví zde sv. Jan Zlatoústý: „Jedinou duši,“ takto dí, „obrátit k Bohu a do nebe přivést, za větší dílo kladu, než 30.000 mrtvých k životu vzkřísiti.“ A sv. František Xaver. praví: „Hotov jsem tisíckrát život svůj položit, jen kdybych jednu duši získal, jednu bludnou ovečku k Bohu přivedl.“ A my bychom tu se založenými rukama mohli se dívat, kterak mnohý z bratří a sester našich, z příbuzných a domácích na duši churaví, chřadne a hyne? Ó zasaďme se o to, plňme svato-svatou povinnost svou a dle příkladu milého Ježíše, jenž i hříšníky přijímal a jedl s nimi, jen aby je napravil, starejme se i my o spasení kleslých bližních svých. Pečujme jeden každý o stádečko nám svěřené; představení, rodiče, hospodáři paste dobře ovečky své, pokrmu zdravého, slovem i příkladem svým, poskytnuť jim a bděte, by některá nezbloudila, ztratila-li pak se, ó tu neustaňte hledati ji, nalezenou laskavě na ramena vložte a k stádu ostatnímu, na místo bezpečné doneste ji nazpět. Tak počínejme sobě všickni. Při tom však nezapomínejme zvláště na sebe, stůjme pevně v dobrém, stalo-li pak se, že jsme klesli, tu nevzdorujme hlasu milosti Boží a vlastního svědomí a obraťme se, dobře věduce, že takto andělům nebeským uchystáme radost nemalou, sobě pak věčnost blaženou. Amen.

Řeč

na den sv. apoštolů Petra a Pavla.

„Ó jak krásné na horách
nohy zvěstujících a kázících
pokoje.“ (Is. 52, 7.)

1. Sv. Dominika chystajícího se ku schůzi s kacíři, v níž světec tento bludy jejich vyvrátiti usiloval, zamýšlel provázeti jeden biskup se vši okázalostí; než světec pravil k němu: „Ne tak, otče nejdůstojnější, smíme zacházeti s těmito dětmi vysokomyslnosti; jen pokorou a trpělivostí, zbožností a ctností zvítězíme — pročež na znamení pokory ozbrojeni modlitbou bosýma nohama jdeme vstříc tomu Goliášu bludu.“ Biskup svoliv, bos kráčel s Dominikem za průvodčím, jenž sám jsa kacířem zůmyslně je vedl cestou plnou trní, tak že krví barvili stopy své. Sv. Dominik ale napomenul družinu svou k trpělivosti ano i ku vděčnosti, neboť pravil, máme vyhráno, an sám Bůh dopouští, bychom svou krví pokání činili za hříchy své. — To kacířem pohnulo, že přiznav se ku hanebné lsti a necitelnosti své, zřekl se všeho kacířství. O těchto nohách krvavými perlami ozdobených ovšem platí výrok řečeného proroka: „Ó jak krásné nohy zvěstujících a kázících pokoj a spásu!“

Nejmilejší, nesešli jsme se však právě za tím účelem, bychom společnou pobožností uctili památku Kristem Pánem samým povolaných zvěstovatelů pokoje a spasení světu veškerému, svatých to kníží apoštolů Petra a Pavla? Ó kdož by z nás, uvažuje jejich pro spásu lidstva osvědčenou horlivost nezvolal roznicen s prorokem: „Radujte se a chvalte spolu, neboť potěšil Hospodin lidu svého“ (Is. 52, 9.).

Neumdlěvaly v rychlosti nohy vyvolených těchto svědků Božích, když z jednoho konce světa do druhého národům radostnou nesli zprávu o spáse jim Kristem všešlé. Obdivuhodny ty nohy pro vytrvalost, neb jako na perutích ohně spěchaly světem, kráčíce skrze stíny smrti, uprostřed strastí a pronásledování, pomíjíce nádheru, rozkoše a veškeré překážky sv. evangeliu činěné. Blažené to nohy, jež na kluzkých a zaneřáděných cestách toho světa uchovály se čisté, an sám Kristus Pán umytím jich učenníkům při poslední večeři k čisté své službě posvětil je; ó krásné — to pro moudrost učení a svatost příkladného života, jež roznášely mezi lid, by z kalu

hříchu ku lesku ctností zdvižen byl. — Však nebyly to od počátku tytéž cesty, kterými se ubíraly nohy svatých apoštolů našich. Ó jak zcela jiným směrem se bral druhdy sv. Petr před svým zvolením a i pozdějším ustanovením co hlava církve sv.; neviděl se sám Spasitel náš puze na zvolati k němu: „V pravdě pravím tobě, v mladosti své opasoval jsi se a chodivals, kam jsi chtěl. Ale když sestárneš, vztáhneš ruce své a jiný tě opáže a povede, kam ty nechceš.“ A nebylo třeba napřed upokojiti Ananiáše, náčelníka křesťanů v Damašku, zhrozivšího se nad tím, že má hledati Šavla, jenž přece přišel s mocí, aby zjímal všechny, kteří vyzývají jméno Kristovo, určitým rozkazem: „Jdi jen, neboť on jest mi nádobou vyvolenou, aby zvěstoval jméno mé před pohany, i králi, i syny israelskými, a já ukáži jemu, jak mnoho on musí projmeno mé trpět.“ Na otázku však, odkud ta změna, kterou prostý rybář povolán jest, by stal se hlavou společnosti samým Vykupitelem ku spáse člověčenstva zalcžené, odkud změna ta, kterou nejzarputilejší protivník Kristův sám stává se nejduchaplnějším a jedním z nejobětavějších zastanců učení božského Mistra, odpovídá tentýž vyvolený apoštol národů: „Milostí Boží jsem to, což jsem, a milost jeho nebyla ve mně marná“ (I. Kor. 15, 10.).

2. Pravda, která v nebi s Bohem vévodí, chtěje mezi syny lidskými rozbíti stánek svůj, nucena jest jako cizinec, jako s trůnu vypuzená královna světem blouditi, ana svévolnost lidská nesnesla vládu její; neboť jí i ku přeměně vnitřního člověka a ku podmanění jeho hříšných chtíčů a skročení vášní nezřízených působeno býti má; hříšnost pak lidská, jak velikán, jenž každým hříchem opětovaným jen mohutní, kým bude přemožena? Jiného tu Davida bude třeba, jenž zvedne boj ve jménu Páně. S tímto heslem započali boj naši apoštolé prodechnuti svého Mistra duchem, jenž přišel na tento svět ne s blesky mstivými v ruce, ale co nemluvně v jeslích kázal slzami v očích světu poprvé lásku.

Jak daleko sahá ta říše lásky? Ona vztahuje se na všechny chudé a truchlé, pronásledované ano i bohaté, jimž dopráno, by skrze skutky milosrdenství sobě naštrádali poklady v nebi. Však více než ono osmero blahoslavenství a veškeré líčení krásy nebeské říše, zve nás do ní jediné slovo Kristovo: „Dokonáno jest!“ a otevřeně jeho srdce. V jeslích, kde láska, na

kříži, kde oběť, budují trůn božské pravdy, nalezájí i naši sv. apoštolé onu tajuplnou moc, která vzdor všem překážkám a odporům pravdě dopomáhá k vítězství a neosčíslné davy zachráněných uvede ku spáse.

3. Když ustanovila božská Prozřetelnost ne podmaniti ale posvětití tento svět, ne hrůzou jej přestrašiti ale ctností krásou jej získati, ne jej zotročiti ale zotročených se ujati, tu vyslal Bůh své vyvolené apoštoly, ozbrojené pouze láskou a mírností beránčí, aby jí vítězili nad dravostí vlků: „Hle, já posílám vás, jako ovce mezi vlky“ (Mat. 10, 16.). Právě mírností a láskou přemohli tito první rekové křesťanství nejmocnější předsudky, rozptýlili bludy staleté, vyvrátili zchytrale vymyšlené námitky, pokořili pýchu vzdorujících, skrotili vášně mocné. A co žádá Kristus Pán od Petra, v oné slavné hodině, kdy hotovuje se odezdati mu vrchní řízení církve? Neptá se ho: Máš ducha, bys ovládal svět? máš vojska, bys jej vydobyl? máš prostředky, bys jej získal? On praví toliko: „Miluješ mne?“ Srdce tedy plné lásky žádá Pán, a proto že má Petr státi v popředí hlasatelů pravdy, žádal od něho lásku až nejvroucnější, jež vysoko sahá až ku srdci Ježíšovu, ale která i mocná jest, aby duše jí zasáhnutá objala a Kristu získala. „Petře, miluješ mne více než tito?“ Ale tato až k největší dokonalosti stupňovaná láska má býti na vždy až do smrti utvrzena. Proto trojí otázkou i trojí osvědčení lásky docíleno.

Nic vznešenějšího nad lásku. Láska ku Kristu Petra jindy povolného a slabého utvrdila jako skálu, jejíž temeno vysoko k nebi vztýčeno a která pevně jsouc usazena, vzdoruje bouřím a přívalům. Tato láska tak všeobjemná jest v srdci sv. Pavla, že ti, kteří se domnívají, že velikého cos provedli, když horoucí láskou přilnuli ku křbu rodnému, ku rodině, obci, vlasti, ku národu neb práporu svému, daleko zůstávají za ním, ana láska toho apoštola tak těsnými hranicemi poutati se nedá; srdce Pavlovo, srdce Kristovo, všechny miluje, všem všechno býti se snaží.

Vichr malý oheň uhasí, velký však tím více roznítí. Jen láska srdce apoštolského usiluje, by roznítíla také svět; ona apoštoly unáší do nejbzdálenějších končin, ona je pudí, by hledali duše opuštěné s námahou nevýslovnou a nebezpečím mnohým, a to v zimě i vedru, za hladu i nedostatku, v bouřích na moři i na zemi. Jako

rozžehnutá pochodeň osvětluje sbloudilému lidstvu cestu, po níž návrat k Oteci umožnil Spasitel.

4. Tito sv. apoštolové jsou reky, učitelé, otcí našimi, oni jsou i obětí. Než osvěcení otcové církve psali své obrany proti útokům pohanstva, tu byla již dávno vepsána jiná obrana víry v srdce lidská, byl to důkaz pravdy, podaný láskou obětivnou, psaný krví a ranami. Ano důkaz ten podali tito sv. apoštolové svým životem bezúhonným a svatým, svou horlivostí neúmornou, svou obětivnou smrtí mučednickou. Jedině pravá víra umožňuje nám, silíc nás, bychom přinášeli v oběť svou čest, své postavení, svobodu svou ano i život. Ale právě v oběti pozůstává naše velikost, na oběti spočívá všechno požehnání; neb každá oběť přináší své ovoce. Kdo ale nechceš ničeho obětovati, ten nechť vystoupí z řady nejsa vyzbrojen k boji; on v hodině nebezpečí a ve chvíli rozhodné neobstojí; proto tak mnohý odpadl, jenž kdys družil se k nám. V obětivnosti naší ale i síla naše a neodolatelná spočívá moc. „Kdo může umřítí pro věc svou, ten nebude přemožen.“

Než v Římě přinesli v oběť životy své, již dávno zapíráním sebe samých přinášeli Bohu jednu oběť po druhé, až zbyla toliko jen jediná oběť, a to bylo mučednictví; největší to sláva, jaké za hodny uznal Pán apoštoly své. „Víme pak“ tak volal svatý apoštol Pavel, „že milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému“ (Řím. 8, 28.). A v skutku kdož by se nepodivil této zmužilosti, nepřemožitelné trpělivosti a podivné rekovnosti svatých těchto bojovníků. Jako moře bouří sopkíci rozvlněné na dně zůstává vždy klidným, jako temena vysokých hor stkví se v jasu slunečním, an v dolinách a na úpatí jejich mlhy se válí a z mraků blesky šlehají a hromy duní, tak kolem člověka na drsné pouti života bouře za bouří se hrne, však duše křesťana zbožného v klidu a míru nerušeném trvá: Bůh sám tu dle na stráží. I nám, nejmilejší, jest dle příkladu sv. knížat apoštolských, láskou a obětí dobytí si onoho vnitřního klidu, jenž známkou úplného s Bohem sjednocení.

Pohled na církev trním korunovanou, utrpení nejvyšší její hlavy, nevděk národů, kterým své matce církvi splácejí, pouta, kterými tuto dobroditelku lidstva vážou ruce zločinné, pochodeň, již metou na oltář, velekněz u oltáře za protivníky se modlíci,

jim žehnající, církev uprostřed bouří klidná, důvěřující v Boha, její ubíjení a stále vítězení — to kdož pozoruje, ó kdož by nezvolal: Je-li Bůh na světě, tož jest zde! Kam nepronikají knihy církevní a zvuk slova Božího, kde poklady vědy zanechávají mysl člověka chladnou, tam vnika horoucnost mateřské její lásky, vůně její obětivnosti. A tak Kristem založená, svatými apoštoly šířená a utvrzovaná církev chová nejen klíče království nebeského, nýbrž i klíče ku srdcím lidským; a vítězství mírnou pastýřskou holi dobytá, daleko předstihnou vítězoslávu mocných dobývatelů toho světa; neboť bys ohnul hlavu, postačí meč; bys pohnul srdcem, třeba opět srdce a to srdce plné lásky a obětivosti. Tím srdcem přemohli sv. apoštolové Petr a Pavel svět, to srdce dosud pro nás láskou bije, k podobné lásce a obětivosti nás pobádá, tomuto jejich srdci láskyplnému i my se poroučíme nyní i v hodinu smrti. Amen.

J. Hlasivec.

Na hory!

Na hory, na hory,
v ty azurné výše,
vůni kde opojnou,
libou všecko dýše!

Na hory, na hory,
vétérek kde svěží
v ústřety ševelem
lahodným ti běží!

Na hory, na hory
ve stíny ty chladné,
znavené tělo kde,
srdce, duše zmládne!

Na hory, na hory,
k těm líbezným plesům,
ptactvo jež švitorné
odsylá k nebesům!

Na hory, na hory,
k bystřinám těm jasným,
potůčkům bublavým
a jezérkům krásným!

Na hory, na hory,
tam vše ruče zmirá,
co ducha, co srdce
hněte, tísni, svírá!

Na hory, na hory,
tam ta něha, krása
zahojí, vyléčí,
co tě rmoutí, drásá!

Na hory, na hory,
tam vše jedna píseň,
při níž zapomeněš
na vše bědu, tíseň!

Na hory, na hory,
tam k nebesům blíže,
proto snad všechno tak
tam nás mocně víže!

Na hory, na hory,
tamť tak volno, mílo —
tam skutkem všechno jest,
o čem jen se snilo!

Prok. Zaletěl.

Slavnost Božího Těla v republice mexické*).

Napsal Dr. Hanuš Voves.

Není zajisté ani jediného, byť i sebe nepatrnějšího místa na celém světě katolickém, kde by den Božího Těla důstojným způsobem nebyl oslaven: tu prostou, tichou pobožností v jednoduchém kostelíku malém, jako hnízdo ptačí k boku lesnaté stráně se tulící vesničky, tam v mohutný, velebný akkord vyznívajícími obřady církevními pod klenbou nádherného, v záři nesčetných svící a stříbrných lamp a ve mracích vonného dýmu kadidla tonoucího domu, jinde okázalými průvody veškerého duchovenstva, výkvětu úřednického a vojenského stavu a nejširších vrstev obyvatelstva, pohybujícími se za zvuků nábožných písní, zvonů, hudby a střelby pušek i děl ulicemi a náměstími velkých měst od oltáře k oltáři za účelem tím vkusně na křížovatkách ulic těchto a ve středu náměstí postavených . . .

Nebylo by věru nezajímavě pojednati v řadě obšírných esaií o tom, jak církev katolická oslavuje ve všech dílech světa

jednotlivé své nejvýznačnější dny roku a jaký vliv, mravy, zvyky a obyčej obyvatelů těch kterých zemi na církevní slavnosti od onoho okamžiku, kdy božské robě otevřelo k životu svůj sladký zrak až po naše dny měly a jakou měrou se ony těmto znenáhla přizpůsobovaly.

V každém ohledu sice nesnadná práce, ale povždy vděčná.

Vylíčením, jaký průběh má slavnost Božího Těla pořádaná v městech a na vsích mexických, ohci podati pranepatrný příspěvek ku zpracování svrchu mnou naznačeného sujetu, pokusil-li by se kdo o ně.

Den Božího Těla v Mexiku připadá v čas nejpálčivějších horek, kdy na opálově modrém nebi, prostém sebe menšího nádechu jakéhosi mráčku, žhne slunce jak výheň, vyšlehující celé moře rudých plamenů, kdy vzduch jest těžkým tak, že stěží v něm dýchati lze, kdy jeden zurčící pramen vysychá za druhým a stromy kloní k vyprahlé půdě své hynoucí koruny, z nichž opadáva žlutnoucí list za listem . . . Den ten slaví se po celé zemi nad míru okázale a skvělých těchto slavností církevních účastní se, ať již činně nebo trpně, bez výminky veškeré obyvatelstvo.

V hlavním městě, Mexiku, počíná slavnost zpívanou mší sv., již v katedrálním chrámu slouží arcibiskup za přítomnosti veškerého duchovenstva celého města a všechněch, v Mexiku obzvláště četných, řádů mníšských. Po skončení mše seřadí se slavnostní průvod, jenž pohybuje se zvolna za jásavých zvuků melodických zvonů a rozrušujícího hřímání děl nejbližším čtvercem ulic, západně velechrámu ležících. Po celé cestě té, as tisíc kroků dlouhé, jest středem ulic rozpjat ohromný baldachin z bílého plátna, jehož kraj olemován jest rudým třepením. Baldachin ten jest vysoký tak, že nezabraňuje nijak, by výkvět krásné pleti mexické, zářící oslňujícími šperky a rozvinuvší na den ten skoro báječnou nádheru svých úborů, mohl z bizarních balkonů kol stojících domů přihlížeti skvělému průvodu. A pohled na procesi to, kde počet jeho účastníků tak přesně stanoven jest, že právě v tom okamžiku, kdy poslední jeho pár překročuje práh katedrály, první zas již vchází přúčelím pod její klenbu, jest skutečně impozantní, povznášející, omamující. Hodnostáři církevní i světští rozvinují tu téměř nevidaný lesk, líčený v báchorkách orientu; při pohledu na nesčetné ty hedvábné, zla-

*) Srovnej moji stať „Velikonoce v Mexiku,“ uveřejněnou v „Blahověstu“, roč. XLII., číslo 11. a 12. Kromě toho: Face to face with the Mexicans: . . . By Fanny Chambers Gooch. London, 1887.

tem vyšíváné prapory a korouhve různých barev, zlacené žerdě a kovové, blýskající se, štíhlé kříže přechází až zrak.

Průvod otevírá duchovenstvo; pod těžkými, skvostnými nebesy nese arcibiskup nejsvětější Svátost oltářní, zářící nejčistším zlatem a samými diamanty. Vrchní pastýř duchovní obklopen jest veškerými svými kanovníky. Cestnou stráž konají po stranách granátníci, před nimiž jde hudba. Za arcibiskupem ubírá se prezident republiky se svými ministry, hodnostáři úřední a vojenští, universita, veškeré školy a zástupcové řemesel. Obyvatelstvo samotno účastní se průvodu měrou velmi skrovnou; po většině stojí v těsných, neprostupných řadách podél domů ulic, jimiž se průvod ubírá, neb dívá se naň z balkonů, oken a střech svých obydlí. Obecenstvo průvod očekávající poskytuje úžasně pestrý obraz — kreol, mestic, Indian, černoch stojí svorně vedle sebe, ať muž či žena, ať chudý či boháč, každý co nejlépe vyšňoren, dílem v národním kroji, dílem v oděvu evropském. Ale i město samo halí se v roucho slavnostní; z paláců a věží vlají mohutné prapory, domy ozdobeny jsou korouhvíčkami svěžích barev a po jich zdích splývají od balkonů a oken drahocenné koberce, vinou se pěkné guirlandy . . .

V ostatních větších městech mexických děje se oslava Božího Těla podobným způsobem jako v Evropě a neskýtá než pranepratrných úchylek, jichž lze beze újmy pominouti.

Mnohem zajímavější jest taže slavnost, jak pořádá ji obyvatelstvo některé z oněch velkých vesnic indianských, jež leží kdesi na vysočině guanajuatské nebo mezi sopečnými pásmý hor, prostírajících se náhorní rodinou anahuackou. Tam spatřujeme ještě při církevní slavnosti katolické znatelné stopy pohanských obřadů pradávných dob.

Kol do kola náměstí šířícího se před každým kostelem vesnickým vysázejí totiž Indiani ku slavnosti Božího Těla v přesném čtverci stinné stromořadí z palem, lesních stromů a mohutných větví, které šeré loubí tvořiti musí. Koruny těchto stromů jsou vespolek propleteny a ozdobeny květy a ovocem; po stranách stromořadí táhnou se hustými liniemi úponkovité rostliny s chomáči květů a pouvadlé věncové, do něhož rovněž na místech přechetných kytice květů zatknuty jsou. Ve čtyřech rozích malebného tohoto čtverce postaveny jsou oltáře,

jež jsou posety bělostnými květy blumerii. U oltářů těchto zpívají se veškerá responsoria. Celá půda čtvercovým stromořadím vymezená pokryta jest těmi nejružnějšími květy pestrých barev, podivně žíhaných a plnicích vzduch uspávající vůni a tu a tam stojí kamenné pánve, na nichž po celý den hoří copal a storax.

Nejpodivnějším, od praotců zděděným a nyní mlčky trpěným zvykem Indianů jest, že přináší na den Božího Těla v oběť Spasiteli lesní zvěř, právě jak ji předkové jejich kladli před oltáře bohů Quezalcoatha nebo Tlaloca.

Jest to také shon mezi indianskými muži několik dnů před slavností Božího Těla! Lesy probíhány bývají křížem krážem, straně a rozsedliny slézány, jeskyně proslíděny, každý keř, svoji košatostí podezřelý, podroben pečlivě prohlídce — na místech, zvěři často navštěvovaných, vykopány hluboké jámy na její chýcení a přes ně prostřeno spletené proutí vrbové, jež obratně přikryto listím a chrastím, jinde postaveny řady důmyslně sestrojených pastí, celé spousty smyček a vějíčků, obratně nalíčených, budí naději na hojnou kořist. A skutečně pořadatelům slavnosti obětí lze jásati nad zdarem vydatných jich honů a loveckých lstí! Veškerá pak divoká zvěř, již živé bylo lze se jen zmocnit, bývá pevně svázána a pověšena na silných větvích ku oslavě Božího Těla vykouzleného stromořadí. Věru, prazvláštní to podívaná na houpající se, sebou sem a tam divoce se klátící, konvulsivně veškerými údý trhající a pronikavé skřeky a řev ze svých hrdel vyrazující zvířata — pestrá společnost: tam liška, tu šakal, zde vačice surinamská, jinde mýval a opodál několik skvostných exemplářů pásatých ssavců a dále jini a jini. Na zemi a snětích stromů třepotají perutěmi uvázáni na provázcích havrani, různé druhy drahých ptáků, divoké kachny, fátoni, krocani, hrdličky a křepelky. A s výše zeleného krytu z malých klícek, urobených z prutů bambusových ozývá se ohlušující šveholení, cvrlikání, trilkování, hvízdání a tlučení uvězněné zpěvavé chasy ptačí. Ne dosti na tom. I na samém bohatě okrášleném hlavním oltáři kostelním lze spatřiti na den ten štíhlé klece, které postavily tam zbožné rodiny indianské a z nichž ozývá se kovovými tony hnědá silvia, zádumčivý drozd a snivými, dojemnými písněmi trovatore lásky, plachý slavík . . .

Také na těchto vesnicích má vlastní slavnost Božího Těla svůj obyčejný průběh. Počiná mši sv. a vrcholí okázalým průvodem všech věřících, krácejícím čtvercovým stromořadím od oltáře k oltáři, u nichž zpívány nábožné písně a na zem sypáno kvítí, které těší se u Indianů tak značné oblibě. Celková oslava dne končí teprve šerem, rozkládajícím se nade krajem, kdy část zvěře, na větších stromů rozvěšené, bývá zabita, největší pak její díl zbaven nemilých pout a puštěn na svobodu; ptactvo, vesměs ze zajetí vysvobozené, rozletá se na vše strany hledat širá svoje hnízda . . . Těžkomyslnými zraky pohlíží za ním celá obec indianská a snivě naslouchá jednotvárnému šumotu jeho křídel, dokud nezmizí v temné dáli, nezapadne do klínu modravých lesů . . .

Děti volné, velebné přírody, jimž doposud hlavami táhnou něžné i hrůzné zkazky o matce bohů všech Teteinnan, všemocné, všemi vzývané, dobrotivé pramáti zemi a o příšerném bohu války Huitzilopochtli, jemuž v obět na oltář házeno na sta a na sta srdcí lidských; odkojenci hor, lesů i luhů, kteří dosud domnívají se, že ještě každý vrch, sluj, háj i pramen má své z paprsků slunečních a květů utkané bůžky, kteří stále pevně věří, že každému děcku při jeho narození se zjeví strážný duch Tonal a že každému člověku, k jehož loži kvapnými kroky smrt chvátá, Tecolotl šeptá do ucha, když víčka jeho očí se přimknou ku věčnému spánku! . . . Děti volné, velebné přírody!

Církevní poměry na panství Lnářském v XVIII. století.

Kulturní náčrtek od *Jana Hille*.

(Pokračování.)

Něco o školách.

Od dob nepamětných bývaly školy v městečkách Bělčicích a Kasejovicích a při farním chrámu Zabořském. Učitelové byli varhaníky a městskými písaři. Na školách těch učeno nejpotřebnějším vědomostem pro život: náboženství, čtení, psaní, počítání i také hudbě.

R. 1687 4. ledna odkázal někdejší farář Kasejovický, kněz Magister Václav A. Philomela škole Kasejovické 250 zl. k tomu

účelu, aby táž škola „s pilností šest z mládeže téhož městys Kasejovic, pobožnosti, dobrým mravům a literárnímu umění cvičila a vyučovala, z kterýchžto tři v musice sv. Jakubu kostelu farnímu v témž městys Kasejovicích sloužiti povinni byli, tři pak aby v čtení a psaní cvičeni byli.“ Při tom povinni byli správce školní s mládeží svou školní litanie o Matce Boží s antifonou na ten čas přicházející, jakož i písničku o sv. Václavu při mši sv. zpívat¹⁾.

Když koupil hrabě Sweerts-Spork (r. 1745) panství Lnářské, ihned ustanovil na panství svém po vesnicích školmisty neb kumpány pro cvičení selských dítek, totižto ve Lnářích, v Bezděkově, v Poli, v Záhorčicích, v Kocelovicích, v Metli, ve Hvožďanech, v Kladrubicích a v Radošicích a sám z důchodu svého je platil²⁾.

R. 1757 zřízena nová škola v Kadově³⁾.

Příjem učitelův býval různý na vesnicích. Na osadě Kadovské dostával učitel od každého sedláka obilí tři snopy žita, ječmene a ovsu. K velikonoci od každého sedláka dvě vejce. V čas koledy od sedláka 1 kr. Od milostivé vrchnosti měl ročně 24 zl., však na tak dlouho, dokavadž by osadníci sami nezaplatili od učení dítek. Dříví dostával od vrchnosti a sice 6 sáhů, později 8 sáhů dělaného dříví⁴⁾. Některý příjem měl od pohřbů.

V Zaboří psával učitel matriky, začož bral od osadníků plat⁵⁾.

V městečkách přispívala obec peněžitou částkou učitelům⁶⁾ za služby jí prokazované.

Učitel při nastoupení musel přísahati faráři, „že v tom ouřadě kantorském věrně a spravedlivě se chovati, p. faráři čest, poslušnost, počestnost, věrnost ve škole a v cvičení mládeže pilnost a bedlivost zachováti chce, nic jiného dítky vyučovati než co sama samospasitelná církev sv. katolická učí a náčiti poroučí, aby jak v chrámech Božích tak v domech na všech místech v samospasitelné víře křesťansko-katolické jednoho, pravého a živého Boha v trojích

¹⁾ Manual konšelský.

²⁾ Kniha příběhů str. 13. Mnohé z těchto škol však záhy zanikly.

³⁾ Archiv fary Kadovské.

⁴⁾ Starý inventář z r. 1758.

⁵⁾ Památní kniha Zabořská.

⁶⁾ R. 1695 dostával učitel od obce Kasejovické ročně 14 zl.

osobách znali, chválili a vyhlášovali, což i on zpěvni činiti a učením ovičiti bude. Knihy žádné marné, darebné a podezřelé netrpěti, nýbrž samou čest a chválu a zvelebení jména Božího pohledávati a zvelebovati, při službách Božích pilným byti, všeho pohoršení buď při truňku (sic!) neb v schůzkách se vzdáliti slibuje, chce a dobrovolně se zavazuje“⁷⁾.

By obrázek školství tehdejšího úplný byl, stůž zde popis školy Kadovské z r. 1766.

„Při Kadovské škole dvěře ve dvou dilech, kterými se vcházelo, při nich čtyry železné panty a háky, pak krytý zámek s klikou, klíčem a riglem a hákem. Nad těmi dveřmi bylo okno skulatými kolečky v rámu o jednom figlu se železným kováním. Při pokoji a při komoře byly dvoje dvěře, pak čtyry okna v rámu s kulatými kolečky ve dvou fliglech. Uvnitř jedna lavice okolo kamen a jiných pět lavic k sezení. Hřebíčková kamna z kachlíků a v nich železný lity kamnovec na 6 konví vody. Při škole, kde děti ostávají, byly jedny dvěře s klikou, tři okna a hřebíčková kamna; dvě dlouhé tabule, jedna tabule na noty pro zpěv, dvě lavice, jiná okolo kamen a zdi kolem, pak 6 lavic a korouhvička pro děti a kříž. Při kuchyni jedny dvěře a okno. Na půdu vedly schody, při štítu a při sýpce dvěře. Při sklepu a chlévu dvěře dvoje, v chlévu okno, při stodole vrata o dvou fliglech“⁸⁾.

Péče o chudé.

Na panství Lnářském býval od dávných let vrchnostenský špitál v Kadově⁹⁾. Založil jej okolo r. 1656 Jiří Zdeněk Vratislav z Mitrovic, pán na Poli, a sice pro 6 chudých osob z jeho statku. Chudí ve špitále měli dostávati tolik obilí, másla a soli jako každý čeledín ve dvoře, též každý druhý rok slušný nový oděv.

„Za dobrodiní to měli se modliti každou středu v chrámu Páně Kadovském růženec za duši zakladatelovu a za celý rod Vratislavský zemřelý i živý, aby jim Bůh milostiv býti a své požehnání dáti ráčil.“

Nadace ta vložena r. 1683 do desk zemských¹⁰⁾.

⁷⁾ Zápis v staré matrice křestní.

⁸⁾ Starý inventář.

⁹⁾ Archiv fary Kadovské.

¹⁰⁾ Sommer: Topografie. VIII. B. Prachiner Kreis. p. 145.

Dědic jeho p. Václav Hynek svob. pán Vratislav z Mitrovic vřele se staral, aby fundace ona se uskutečnila. Psalt r. 1696, aby chudí ve špitále modlili se mimo středu též v sobotu růženec a sice za něho samého, pak za zemřelou manželku Max. Františku roz. hraběnkou Kocovou z Dobrše. Ku konci listu svého píše:

„Nad kteroužto pobožností a vykonávání toho p. farář Zabořský nynější i budoucí, jenž beztoho za duše v Pánu odpocívající a živé toho rodu fundaci z 500 zl. rýn. bere a každého téhodne dvě neb při nejmenším jednu mši sv. sloužiti povinen jest, inšpekci míti mají a mně jakožto exekutoru takových fundací a potomkům mým zdali se to vykonává, zprávu podati, což pro paměť budoucí mou vlastní rukou jsem napsal a podepsal, jenž stalo se na zámku Poříčí dne 9. Octobris 1696.“

Ještě dne 18. srpna 1717 dával z Březnice vědomost farářů o oné fundaci a založení špitála a jeho dohledu nad ním; spolu pak žádal, aby on fundaci na nějakou tabuli v kostele Kadovském anebo ve špitále samém, rovněž i do kostelních účtů dal pro budoucí památku poznamenati.

Po smrti Václava Hynka Vratislava sloužena bývala vždy ve svátek sv. Václava v kadovském chrámu Páně zpívaná mše svatá za duši jeho, na kterou se skládali poddani z Kadova, Pole a Vrbna. Za mši sv. dostával farář 48 kr., učitel 12 kr. 3 d. za hraní varhan. Ves Pole přispělo na tu částku 33 kr., Vrbno 19 kr. a Kadov 8 kr. 3 d.

Když statek Polský přešel koupí na majitele panství Lnářského, přešel také i špitál kadovský, který stával u cesty do Malkova ve správu pánů Lnářských.

Dohled nad chudými měl po zřízení fary v Kadově místní farář¹¹⁾. Fundační listina však vyhotovena byla až r. 1797 a rozšířena na chudé celého panství Lnářského. —

Dodatkem budiž vzpomenuť i přísahy, kterou v ruce faráře museli skládati porodní babičky. Prísaha ta zněla doslovně:

„Já N. N. přísahám Pánu Bohu Všemohoucímu, blahoslavené bez hříchu počaté Marii Panně, Matce Boží, sv. apoštolům Petru a Pavlu, všem Božím svatým, že v povinnosti mé v přísluhování ženám ku porodu pracujícím chci věrně a upřímně posluhovati a pracovati; žádných nechci užívati než samou čest a chválu Boží při

¹¹⁾ Starý inventář kostela Kadovského.

tom pohledávati. Připovídám též, že chci na podezřelé osoby věrně pozor dáti, jich netajiti, ale tu kde přináleží věrně ohlásiti, což vše nečinim pro žádnou odměnu a odplatu, ani ohled, ani přátelství neb přízeň, ale pro pouhou čest a chválu Boží. K čemuž mi dopomáhej nerozdílná Trojice svatá, Nejsv. Rodička Boží Panna Maria, sv. apoštolové Petr a Pavel a všickni Boží svatí. Amen¹²⁾.

Kromě panského špitála, byl také v městečku Kasejovicích špitál, který roku 1642 poskytoval přístřeší dvěma stařenám¹³⁾. V obecných účtech stol. XVII. často se připomíná vydej na chudé ve špitále. O svátcích vánočních, velikonočních a svato-dušních, jakož i při některé důležitější slavnosti koupila obec obyčejně 5 liber masa a dala chudým ve špitále. Ještě v XVIII. stol. stával v Kasejovicích špitál, ale vyhořev později zůstal v zříceninách¹⁴⁾.

(Dokončení.)

Pergolese.

Em. Geibel.

Skončeno je dílo skvoucí,
za to díky k nebi vroucí
zbožný mistr vysílá,
vážných varhan zvuky táhlé
hrdou klenbou zazní náhle
a v to píseň truchlá lká.

A tu bolest Máti Boží
do srdcí všech snese, složí
z hlubin varhan žalný vzdech;
a v té kráse, v krásném nebes hlase
musí muka ztichnout zase
slzou bolu vlhne zrak.

Zbožná hrůza bázní svatou
mistra duši drží spjatou,
kol něj vane smrtný dech;
duši však mu sílí víra,
na oltář on k Panně zírá,
k milostivé Matce všech.

Slyš! sbor serafů jak zpívá,
zpěv jich ve sbor zbožných splývá,

sluch teď tuší zázrak sám . . .

Andělé, hle vzhůru spějí

k nebi mistra odnášejí

a s ním píseň ku hvězdám . . .

Přel. Josef Dyrhon.

Bouřlivý masopust.

Napsal Bohumil Brodský.

(Pokračování.)

Nemálo se divil pan Oldřich, když pana Dvoreckého spatřil na nádvoří vjížděti a s koně seskakovati. Hlavou mu v té chvíli prolétlo, že asi ta jeho dnešní návštěva úzce se včerejšími křtinami souvisí a že asi pan Vilém ho sem posílá, aby ho k opětnému přijetí paní Marie přiměl.

Nemýlil se. Pan Dvorecký, když byl po setkání se s ním něco málo o počasí a podobných věcech promluvil, z přímá panu Oldřichovi pověděl, proč sem přijíždí. Nic nedbal, že se čelo pana Skuhrovského svráštlo, ale výmluvnými slovy líčiti se jal touhu paní Marie, aby mezi ní a chotěm žádoucí smír nastal.

„Jest celá sklíčena,“ pravil ke konci, „a s pláčem vzpomíná, že nemá nyní pravého domova a dítě její otce. Uvidíš, že ti vše nahradí a milující chotí se stane. Tím také konec rozličným těm řečem učiněn bude a Louňovice se stanou opět místem pokoje a spokojenosti.“

„Praviš, pane Jindřichu, že sama moje paní manželka tě o prostřednictví žádala?“ tázal se pan Oldřich vážně.

„Svým slovem se ti dokládám,“ řekl pan Jindřich slavnostně.

„A jakých podmínek žádá neb žádati bude?“

„Žádných. Jest hotova učiniti vše, jen aby mohla k tobě se vrátiti.“

„Nuže, co jí v cestě překáží? Já ji nevyhnal, ona sama odešla. Nechť tedy sama přijde a já se budu snažiti, abych na vše zapomněl. Nežádám od ní ničeho, než lásku k domovu a k dítěti. Mne ovšem milovati nemůže, vím to. Jsem starý, nehezky muž. Ale domov ráda mítí může a má.“

Pan Oldřich byl pohnut a rozechvěně po pokoji přešel.

„Odpust, že jsem ti ani vína nenabídl. Velice mne tvé poselství překvapilo,“ omlouval se a volal na sluhy, aby něco přinesli

¹²⁾ Zápis v staré matrice křestní.

¹³⁾ Sborník historický. IV. roč., str. 221.

¹⁴⁾ Archiv města Kasejovic.

k občerstvení. Ale pan Dvorecký dlouho se nezdržel. Vypil číši vína a chystal se k odchodu.

„Odpusť mi, pane Oldřichu. Chci, co jsem započal, dokonati. Podívám se ještě na Jankov a snad dnes neb zítra paní Marii sám přivedu. Jsem nevýslovně šťasten, že vše tak snadno skončíti se má.“

Pan Skuhrovský tedy nezdržoval hostě. Byl také rozechvřen a potřeboval chvíli samoty, aby mohl klidu nabyti. Več již doufati přestal, mělo se státi. Měl mítí opět ženu a co více, dítě své. Ano, své dítě, na něž se tolik těšil, jež mu mělo býti útěchou a radostí k stáru. Chvillemi však vážně a starostlivě uvažoval, nenastanou-li mu snad nová muka, nové trápení, nezačne-li paní Marie opět hověti svým rozmarům bez ohledu na něho. Těšil se však tou nadějí, že za svého pobytu doma vystrízlivěla a nyní, když dítě má, že přestane pomýšleti na marné věci. Jakási sladká touha, aby tu již Marie byla, počala vkrádati se mu do prsou a nemohl v komnatě vydržeti. Na cimbuří tvrze vystoupil a odtud k Jankovu pohlížel. Přijede již dnes? Snad nikoliv. Jest churava dosud a nebude moci přijíti. Či si vše ještě rozmyslí a vůbec nepřijede? V tomto svém rozčilení trval až k večeru, myslí zalétaje k Jankovu.

Tam také dnes staly se Louňovice předmětem pozornosti. Před polednem totiž objevil se pan Dvorecký ve tvrzi a vesele se tázal, může-li k paní Marii vejíti. Sotva k mladé paní vstoupil, poznala na jeho tváři, že radostného cosi jí přináší.

„Jsem neodbytný host, ctná paní,“ pravil s úsměvem. „Odpusť však, neboť nemohl jsem se zdržeti, abych co nejrychleji radostnou zprávu s tebou nesdělil. Ráčíš býti zdráva?“

„Jsem, pane Dvorecký. Proč se tážeš?“ Paní Marie s jakousi nedočkavostí na něho hleděla, naplněna jsouc předtuchou, jež ji tísnila i rozradostňovala.

„Proto se táží, že bych tě rád dnes na Louňovice odvezl. Divíš se? Hle, jak rychle jsem poselství své vykonal. Přijíždím přímo z Louňovic a mám ti vyříditi, že budeš každé chvíle vítána. Jelikož pak nejlépe kouti železo, dokud žhavé jest, nabízím ti průvod svůj, abys dnes ještě bezpečně na Louňovice se odebrala. Neodkládej a učiň tak ochotně konec všemu, jak ochotně jsi očekávána.“

Paní Marie nemohla pohnutím odpovědět. Má tedy hned jíti na ona místa, odkudž uprchla. Bála se a opět cosi ji nutilo, aby poslechla a neodkládala.

„Rač, prosím, pane Dvorecký, mého otce ještě se otázati, co činiti mám,“ řekla po dlouhé době.

Přivolán pan Vilém a tomu sděleno, proč pan Jindřich přijel. Pan z Talmberka byl též překvapen, když však pan Dvorecký domlouval, souhlasil s ním, aby paní Marie hned na Louňovice se odebrala. Na rychlo připravováno vše k odjezdu. Třesoucíma se rukama skládala mladá paní věci a čeleď chystala nosítka. Oběd odbyt rychle a po obědě ustrojila se paní Marie na cestu. Když byla hotova, s pláčem loučila se s otcem, s bratry a sestrami. Viděla před očima vážnost okamžiku a jakási skleslost a bázeň na ni padala.

Pan Dvorecký učinil tomu konec vybidnutím, aby již do nosítek usedla. Sám na koně se vyšvihl a zamávav kloboukem panu Vilému na rozloučenou, po straně nosítek spokojeně klusal. Po cestě paní Marii vesele bavil a těšil, až se objevily hradby a náspy Louňovické.

„Hle, již spouštějí most,“ oznamoval pan Jindřich. „Čekají nás tedy.“

Čekali. Na dvoře čeleď stála a veselým pokřikem paní svou vítala. Pan Oldřich stál v bráně paláce, bled a pohnutý. Když nosítka stanula, sám své paní vystoupiti pomáhal a dítě do náručí vzal. Mlčel dosud, kráčeje po boku paní Marie, již vzhůru vedl pan Dvorecký. Došli až ke dveřím komnaty, v níž paní tvrze bydlila. Otevřel je a stanul u nich.

„Vejdi v pokoji,“ pravil chvějícím se hlasem. „Nebyl tam nikdo dosud, ani já.“

Paní Marie pohleděla na něho. Viděla, že se snaží přemoci své pohnutí. Cítila v té chvíli touhu obejmouti ho. Váhala, ale nepřemohla se. Položila hlavu svou na jeho prsa a zavěsila ruce své kolem hrdla jeho.

Pan Dvorecký dojat pozoroval opodál setkání se manželů. Viděl, jak na řasách pana Oldřicha se zatřpytily slzy.

IV.

Pozdě u večer odjížděl pan Dvorecký z Louňovic. Byl v dobré míře a celou cestu tise si popěvoval, že se tomu až jízdný pacholek, jenž ho provázal, divil. Pan Jindřich však nedbal ani o pacholka,

ani o tmu kolem sebe. Nechával koni volnou úzdu, sám v mysli probíhaje událostmi dnešního dne. Byl rád, že jeho přičiněním na Louňovicích zavládl pokoj a k tomu pojilo se trochu ješitnosti. Byl na to hrd, že se mu podařilo tak rychle to, o čem každý ve vůkolí pochyboval, smíření totiž manželů Skuherských. K tomu také ohnivé víno, jež mu pan Oldřich horlivě naléval, hlavu mu pomátlo, tak že paní Veronika, jeho choť, když pan Jindřich domů přišel, ohnivé ji k sobě přivinul a líbatí ji počal, z udivení ani nevycházela.

Než i na Louňovicích panovalo veselí, byť ne tak bouřlivé jako na Načeradci. Paní Marie při svém příchodu na Louňovice cítila, jakoby ovanuta byla jiným ovzduším. Poslední dny na Jankově zdálo se jí vše cizím. Tu vitálo ji vše jako paní a kamkoliv pohlédla, věděla, že jest to její, že jest doma. I pan Oldřich zdál se jí býti jaksi jiným, milejším. Starosti posledních dnů a zvláště narození syna valně vrtochů a marných myšlének jí z hlavy vyhnalo a pamatujíc na to, že by na Jankově musila ústrky macechy snášeti, radovala se ve svém nitru, že se nalézá na místě, kde nerušený pokoj míti bude.

Ovšem ostýchala se po celý večer svého chotě. Když však viděla, že si počíná, jakoby se vůbec ničeho mezi nimi nestalo a že ji pozornostmi zahrnuje, rozveselila se též. K tomu pan Dvorecký byl samý žert a šprým a nejednou vyvolal srdečný smích pana Oldřicha i paní jeho. Tato pobíhala již sem a tam a zastávala úřad domácí paní. Cestovní šat svlékla a oblékla na sebe roucho domácí, jež jí roztomile slušelo. Když si vše zařídila, usedla si po bok panu Oldřichovi a položila hlavu svou na jeho rámě. Pan Oldřich vděčně na ni pohledl a nerozpakuje se nikterak před přítomným panem Dvoreckým ovinul ruku svou kol pasu milované ženy. Pan Jindřich s úsměvem se na ně díval, smál se jim a na konec zahrnován díky obou k odjezdu se vybral.

Po jeho odchodu bylo dlouho ještě v komnatě pana Oldřicha světla. Manželé seděli vedle sebe a hovořili. Co hovořili, nevěděl nikdo, jen oni sami. Pan Oldřich hlasem srdečným líčil vše to, co za dobu nepřítomnosti paní Marie prožil a zároveň také laskavými, ale vážnými slovy líčil přání svá a život, jaký si přál míti. Prosil paní Marii vřele, aby mu věnovala aspoň trochu lásky a pozornosti, neužitečných a

pověst její i jeho poškozujících společností aby zanechala. Paní Marie pohnuta slibovala býti jinou než dříve a prosila pana Oldřicha, by s ní měl trpělivost, jelikož chce skutečně vše nahraditi.

Tímto prohlášením učiněn pan Oldřich šťastným. Líbal svou choť vřele a poprvé dnes po dlouhé době hlavu svou ke klidnému spánku ukládal.

Ráno pozoroval s radostí, jak paní Marie chápe se věcí, jichž si dříve ani nevšimla. Pokud jí churavost dovolovala prohlédla si vše, čeledi rozkazy dávala a pořádek všude učiniti se snažila. Při tom byla veselou a s úsměvem patřila přes tu chvíli na pana Oldřicha, štěstím zářícího. Tento v duchu žehnal skoro oné nešťastné roztržce, jež mu snad štěstí přinese, jež by býval snad po dlouhá léta marně hledal.

Nejen však on těšil se příjezdu paní Marie na Louňovice. I pan z Talmberka byl tomu povděčen. Jak již své deři oznámil, chtěl se oženiti a nevěstu již vyhlídnutou měl, dceru pana Adama z Říčan, jmenem Annu. Otazoval se pana z Říčan, dal-li by mu slečnu Annu za choť a pan z Říčan tuze neodporoval, jen toho si přál, aby nemusila jeho dcera s paní Marií, o jejímž od chotě odloučení věděl, pod jednou střechou býti, poněvadž to nikdy k dobré vůli neprospívá.

Proto pan Vilém tak rázně Marii ke smíru vyzval a sotva že odjela ihned k rozhodnému kroku přistoupil. S bohatou družinou ubíral se druhého dne na námluvy a jelikož bylo známo jeho bohatství i mocné postavení u dvora královského, neváhal pan Adam mu dcery své připověděti. Tak se vracel pan Vilém téhož dne na Jankov jako ženich, nemoha se již nyní dočkati dne sňatku. Vše na tvrzi opravováno a čistěno, aby budoucí paní se tu líbilo a pan Vilém počal hosty zváti. (Pokr.)

Prohlášení dnů vyšších svěcení a čekatelů kněžství.

Jeho Eminenci, náš nejdůstojnější arcipastýř, ráčil pro udělování vyšších svěcení v letošním roce následující dny ustanoviti, a sice: den 13. července pro *podjáhenství*, 15. července pro *jáhenství* a 17. července pro *kněžství*.

O připuštění k vyšším svěcením žádali:

A) *Alumnové kníž. arcib. semináře.*

Baar Jindřich, nar. 7. února 1869 v Klenči na Šumavě.
 Babor Václav, nar. 8. ledna 1867 v Neveklově.
 Bartovský Karel, nar. 30. března 1867 v Nové Kdýni.
 Benda Antonín, nar. 26. listopadu 1868 ve Vesci.
 Bohata Cyrill, nar. 9. července 1868 v Sedlčanech.
 Brtník František, nar. 4. března 1868 ve Velkých Čičovicích.
 Bučil Jan, nar. 23. června 1867 v Drsníku.
 Bušek Jaroslav, nar. 12. ledna 1870 v Jičíně.
 Čermák Václav, nar. 1. ledna 1869 v Berouně.
 Černý Josef, nar. 13. dubna 1868 v Hluboši.
 Dráb Václav, nar. 10. září 1869 v Dobříčkově.
 Duštira Josef, nar. 28. února 1868 v Stanově.
 Fanfule Josef, nar. 11. března 1869 v Cerhonicích.
 Filip Antonín, nar. 10. srpna 1867 ve Chmelné.
 Goldschalt Jan, nar. 20. dubna 1867 v Hazlově.
 Grimmer Antonín, nar. 7. srpna 1861 ve Stříbře.
 Hlaváček Eduard, nar. 18. března 1867 v Litohradu.
 Holba František, nar. 10. října 1867 v Lišově.
 Holub František, nar. 30. března 1866 ve Mstěticích.
 Chochola Václav, nar. 29. září 1869 v Příbrami.
 Janoušek Alois, nar. 3. dubna 1868 ve Svárově.
 Jedlička Ladislav, nar. 7. ledna 1866 ve Zbirově.
 Jiráček Bohumil, nar. 19. září 1866 v Jílovém.
 Jirásek Václav, nar. 1. září 1868 ve Střešovicích.
 Kašpárek Vojtěch, nar. 8. dubna 1867 v Radonicích.
 Komárek František, nar. 25. června 1867 v Kuklenách.
 Kuška Josef (starší), nar. 12. ledna 1867 v Hředlich.
 Kuška Josef (mladší), nar. 7. prosince 1867 v Hředlich.
 Lanzendörfer Albert, nar. 18. září 1869 v Aši.

Leubner František, nar. 13. srpna 1867 v Dolních Beřkovicích.
 Maršálek Jan, nar. 31. prosince 1865 v Mladé Boleslavi.
 Müller Alois, nar. 15. ledna 1868 v Humnech.
 Pejšek Václav, nar. 19. listopadu 1867 ve Vodolce.
 Plavec Václav, nar. 23. listopadu 1867 ve Slaném.
 Richter Josef, nar. 16. října 1867 v Černošíně.
 Stropek Antonín, nar. 8. ledna 1870 ve Sv. Janě.
 Suchoradský Antonín, nar. 2. srpna 1867 v Podbabě.
 Suchý Josef, nar. 27. července 1870 v Řeporyjích.
 Svoboda Adolf, nar. 17. listopadu 1868 v Biskoupkách.
 Ševčík Václav, nar. 4. listopadu 1867 v Benešově.
 Šír František, nar. 24. října 1864 v Mrkově.
 Tomášek Antonín, nar. 14. září 1867 v Doublovičkách.
 Turek Jindřich, nar. 21. června 1867 ve Volyni.
 Vondříčka František, nar. 5. září 1866 v Černěticích.
 Vřešťál Josef, nar. 8. března 1868 v Sedlci.
 Wirth Alois, nar. 21. června 1869 v Štěpánovicích.
 Záruba Ferdinand, nar. 31. ledna 1868 ve Slušticích.
 Zika Josef, nar. 19. března 1868 ve Velkém Boru.

B) *Řeholníci.*

Býček Josef, klerik řádu Maltánského; nar. 22. srpna 1867 v Ostružně.
 Dolejš František, klerik řádu Maltánského; nar. 22. února 1868 v Klatovech.
 Edelmann Alois, klerik řádu Maltánského; nar. 16. června 1868 v Kestranech.
 Vachek Ludvík, klerik řádu Maltánského; nar. 12. ledna 1868 v Lysé nad L.
 Mutl Vincenc, klerik řádu Křižovnického s červ. hvězdou; nar. 17. prosince 1867 v Skuhrově.
 Mařík Josef, klerik řádu Křižovnického s červ. hvězdou; nar. 7. dubna 1868 v Osvračíně.
 Pošmurný Josef, klerik řádu Křižovnického s červ. hvězdou; nar. 16. ledna 1869 v Milíně.

Seitz Roman Ferdinand, klerik řádu Premonstrátského, nar. 31. prosince 1867 v Kamenici nad Lipou.

Bouška Sigmund Ludvík, klerik řádu Benediktinského, nar. 26. srpna 1867 v Příbrami.

Krása Antonín Josef, klerik řádu Benediktinského, nar. 25. listopadu 1868 v Starém Brně.

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Em. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský, ráčil se o to postaratí, aby společná cvičení duchovní od 29. srpna do 2. září t. r. ve zdejších kníž. arcib. semináři a sice tentokráte jazykem českým se konala.

— Na počest 50let kněžství slavného spisovatele Františka Pravdy (Vojtěcha Hlinky) pořádá spolek akademiků katolických „Družstvo Arnošta z Pardubic“ slavnostní večer 27. t. m. v sále záložny sv.-Václavské. Čistý výtěžek věnován Příbramským. Program příště.

— **Jednota pro dostavění hl. chrámu sv. Víta** konala 3. t. m. o 4. hod. odpolední valnou schůzi v primátorské síni na radnici staroměstské. Schůzi za četného účastenství členův zahájil předseda pan místodržitel hr. Frant. Thun a schůzi přítomen byl též protektor Jednoty J. Emin. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn kníže-arcibiskup. Jednatel spolku, řídítel pan Em. Tonner, po zahájení schůze projevil radost svou nad tím, že pan místodržitel schůzi jest přítomen. Když pak místodržitel hr. Frant. Thun několika slovy poděkoval, předčítal jednatel pan Em. Tonner zprávu jednatele, z níž vyjímáme: Společnost česká věnovala značný obnos 20.000 zl. na vyzdobení kaple nejsv. Trojice, kteráž sluje také císařskou nebo Berkovskou, a panu prof. Sequensovi svěřeno bylo zdělání návrhu na polychromování a stavitelé pak panu Mockerovi zdělání návrhu oltáře. Nyní pak podává se zpráva, že řídítelství r. 1891 věci této věnovalo všecku péči a vzneslo na odbor umělecký, aby v příčině té pokračoval ve vyjednávání s řečenými pp. umělci; i s důvěrou možno očekávati, že ve zprávě na rok 1892 bude možno podati radostnou zvěst o konečném vyřízení záležitosti této. Všeobecné zemské výstavy jubilejní, o kterouž nehynoucích zásluh dobytí si předseda J. Exc. p. hr. Frant. Thun z Hohensteinnu, Jednota účastnila se vystavením některých památek chrámu sv. Víta (ku př. Parlérovy sochy sv. Václava), a stavitel

p. J. Mocker vystavil některé návrhy na dostavění velechrámu sv. Víta, jako vzorek věže, kresby atd. Dále dlužno podotknouti, že řídítelstvo Jednoty věnovalo 60 zl. na zakoupení vstupenek, takže pracovníci při stavbě chrámu sv. Víta zaměstnaní dvakrát navštívit mohli výstavu. Vzhledem ku strádání hmotné s radostí zvěstovati možno, že r. 1891 z pramenů rozmanitých do pokladny Jednoty splynulo příspěvkův 11.021 zl. 37 kr. Na darech a sbírkách obdržel spolek 4.810 zl. 66 1/2 kr. a v odkazech 475 zl. 01 kr. Příspěvek Jejich Veličenstev obnášel 6000 zl. a subvence říšská a zemská 65.000 zl. Příjem obnášel 128.859 zl. 26 kr., vydání 96.257 zl. 28 kr., takže zbývá 32.601 zl. 98 kr. na hotovosti. Zpráva jednatele i účetní schválena a pak přikročeno k volbě. Do řídítelstva zvoleni pp.: Dr. Klement Borový, Josef Dittrich, Ot. Mensi a Em. Tonner, za revisora účtů p. rytíř Prokop Patera a za revisory hmot stavebních pp. mistr zámečnický Jindřich Duffé, mistr tesařský Ferd. Fleischinger, stavitel Čeněk Gregor, stavitel Josef Uzel a kamenník Josef Víšek.

— Spolek **Arimatejský** v Praze opatřil v měsíci květnu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 120 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 48, ze zemského blázince 13, ze zemské porodnice 4, z nemocnice milosrdných sester 38, z nemocnice milosrdných bratří 4 a z umrlých kaplí 13; z těch příslušelo ku Praze 7, na venek 113. — V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary sláv. okresním výborům v Lokti, Kladně, Ml. Vožici, Karlíně, Libochovicích, Semilech, Králíkách, Prachaticích, Vodňanech, Skuči a záložnám ve Velvarech, Litomyšli, Náchodě. — Milodary jakož i příspěvky sláv. okresních výborů a záložen přijímá a kvituje sekretář spolkový P. Václav Kocián, kaplan u sv. Štěpána v Praze.

Literární oznamovatel.

— „*Po cestách bludných a jasných.*“ Tři obrazy ze života vězenského napsal Josef Kousal, farář v Keblově. V Praze 1892. Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (V. Kotrba). Cena 40 kr. — Dp. farář Josef Kousal jest chvalně znám mnohými již spisy, k nimž důstojně řadí se spis přítomný. Na základě vlastních zkušeností líčí poměry v ústavěch trestních, budí zájem a dovolává se křesťanského milosrdenství k těm nešťastným spolumiřníkům našim, kteří ve vášni, následkem špatné výchovy a jiných neblahých okolností, ovšem

i vlastní mravní porušeností octlí se v místech od společnosti lidské odloučených. Spis tento zasluhuje opravdu vážného povšimnutí.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

- vdp. Vavř. *Hafenrichter*, kapit. děkan u Všechných Svátých v Praze, jmenován čestným kn. arc. konsist. radou;
- p. Dr. Václ. *Hlavatý*, prof. nábož. na Novoměstském gymn. v Praze, a
- P. Jindř. *Sekera*, kněz ř. Piaristického a c. k. prof. nábož. na I. vyš. gymn. realn. Novoměstském v Praze, jmenování kníž. arcib. notáry;
- p. Frant. *Pohůnek*, kapl. u sv. Štěpána, a
- p. Jan *Plzák*, katech. dívčí školy u Voršílek v Praze, obdrželi Synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Josef *Lhotský*, admin., za far. v Jirčanech;
- p. Frant. *Fürst*, kapl. v Třebotově, za faráře v Líšnici;
- p. Jos. *Vokolek*, koop. na Zbraslavi, za kapl. do Třebotova;
- p. Jos. *Dvořák*, koop. v Kunraticích, za proz. koop. na Zbraslav.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- vdp. Jan *Kubiček*, inf. probošt katedrální kapitoly v Budějovicích, 30. dubna 1892, (nar. 2. února 1803, vysv. 24. srpna 1829);
- vdp. Václav *Marek*, kanovník senior katedrální kapitoly v Budějovicích, 7. května 1892, (nar. 5. října 1826, vysv. 31. července 1853);
- p. Jos. *Souhrada*, far. v Chuděnicích, 5. května 1892, (nar. 11. června 1837, vysv. 27. července 1862);
- P. Theod. *Hladík*, kněz ř. praemon. a děkan v Milevsku, 7. května 1892, (nar. 17. ledna 1827, vysv. 29. července 1852).

Vyznamenán jest:

vdp. Dr. Antonín *Skočdopole*, č. kanovník a prof. bohosloví v Č. Budějovicích, jmenován papežským komořím.

Ustanovení jsou:

- p. Karel *Loberschiner*, koop. v Písku, za voj. duch. správce II. tř. v Terezíně;
- p. Max. *Pittermann*, far. v Mělnici, za faráře v Staňkově;
- p. Jos. *Brenner*, far. v Unterreichensteinnu, za far. v Týnci;
- p. Jos. *Schürer*, kapl. v Horšovu Týně, za adm. v Mělnici.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.
(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdist. kníž. arcib. konsistoře v Praze
dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svátých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

P. T.

Počínaje 1. květnem prodávám na pražském zvěřinářském trhu (číslo 406—I.) zvěřinu, za mírnou cenu. Objednavky z venkova vyřídí se co nejrychleji, v bezpečném obalu.

A. Leisnerová
(dříve Metelková).

OBSAH: Kázání na neděli třetí po sv. Duchu. — Řeč na den sv. apoštolů Petra a Pavla. — Na hory! (Báseň.) — Slavnost Božího Těla v republice mexické. — Církevní poměry na panství Lnářském v XVIII. století. (Pokrač.) — Pergolese. (Báseň.) — Bouřlivý masopust. Povidka. (Pokrač.) — Prohlášení dnů vyšších svěcení a čekatelů kněžství. — Krenika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejděle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na den navštívení blah. Panny Marie.

„Zdráva buď milosti plná,
Pán s tebou, požehnaná ty
mezi ženami a požehnaný
plod života tvého.“

Luk. I, 28. a 43.

Gabriel, jeden z oněch přebлаžených duchů nebeských, kteréž dobrotivý Bůh stvořil, by lidem zvláště důležité věci zvěstovali, poslán byl do města Nazaret ku panně Marii, aby ji oznámil, což v radě Nejvyššího bylo uzavřeno, že totiž moci a působení Ducha svatého, beze vší ztráty svého panenství, bez poskvrny panenské své čistoty a nevinnosti počne a porodí toho, jehož k vykoupení lidského pokolení provinění svého želičím rodičům prvním v ráji byl přislíbil Slitovník nebeský, že počne a porodí Syna Božího, v němž poženání budou všickni národové. I všed anděl do tiché chýžky nábožné panny, pozdravil ji takto: „Zdráva buď milosti plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami“. Přijavši Maria veleslavné a důstojné poselství andělské, šla navštívit příbuznou svou Alžbětu, o kteréž tímtež poslem andělským té utěšené zprávy nabyla, že i tato svatá její příbuzná u vysokém stáří svém proti přirozenému běhu počala. Jako by nevěděla, co se jí samé přihodilo, jako by na svou vlastní důstojnost byla zapomněla, opouští Maria klidný příbytek svůj, pospíchá k příbuzné své, by jí služby své prokázala, pospíchá k ní, kráčí drsnatými horami židskými, s chvátáním ubírá se k Hebronu matka Páně, matka světa Spasitele k matce předchůdce jeho. I přichází

do domu Zachariášova, pozdravuje pokorně tety své Alžběty, a hle tuť plesá nemluvně v životě jejím a naplněna Duchem sv. volá hlasem velikým řkouc: „Požehnaná ty mezi ženami, a požehnaný plod života tvého!“

Tato slova, jakož i ona, kteráž posel Boží k Marii pravil, bereme snad jedenkaždý den co den v ústa svoje. I my s andělem a se svatou příbuznou její Alžbětou říkáme: „Zdráva buď milosti plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami, a požehnaný plod života tvého“. Říkáme tak, bychom Marii, kteráž se stala matkou Boží, matkou Spasitele našeho, vděčně a slušně poctili. Jsouť pak tato slova první díl té utěšené modlitby, kteráž vůbec pozdravení andělské slove, a kterouž obyčejně k modlitbě Páně připojujeme. O této pak modlitbě hodlám dnešního dne mluvit, vyložiti chtěje láskám vašim obsah celé té modlitby, jižto pozdravení andělské říkáme. Vyložím vám slova andělova, slova Alžbětina, a konečně i ta slova, kteráž oírkev sv. připojila, a sice takovým způsobem, by patrné bylo, že modlitbou tou rozmnožujeme I. čest a slávu Panny Marie, a II. svůj vlastní prospěch a užitek.

Dejž Bůh, bychom se dnešního dne naučili s pravou pobožností vždycky říkati pozdravení andělské. Aby se to stalo, živ a spravuj, Duše svatý, jazyk můj, když dále mluvit budu.

I.

Zdráva buď Maria, říkáme bratři a sestry v Kr., tak pozdravil ji anděl, tak pozdravil ji jeden z nejvznešenějších duchů nebeských, tak pozdravil ji na rozkaz Boží

Zdaž pak tímto pozdravením nestala se jí čest velická? Zajisté! neb čím vznešenější jest posel, kterýmž nás zpráva nějaká dochází, tím větší děje se nám čest. O kterak výsoce počtil svrchovaný Pán Marii, nechav ji pozdraviti andělem svým! Hle, mohl k ní poslati proroka některého, jako druhdy Nathana k Davidovi, mohl jí pouhým toliko nějakým znamením na jevo dáti, čím se státi měla; ale neučinil to posel s nebe musel vypraven býti a sice jeden z knížat andělských, by i tímto vznešeným poslem počtěna byla. — A nejm. zdaž pak neobnovujeme i my tu čest, která se jí tehdáž stala, říkájice: „Zdráva buď Maria!“

„Milosti plná!“ říkáme dále. Kterak mnoho zahrnují v sobě slova tato! — Mnohých, přemnohých milostí uděluje nám Pán, mnohem více udělil jich Svatým svým, však ještě více Marii; neb v ní, jak praví sv. Otec Jarolim, „všechny ty boží dary, kteréž jiní Svátí podle učení svatého Pavla toliko z částky mají, úplně a spolkem byly spojeny“. Či Bože na výsostech, neobdařils Marii všemi těmi milostmi, kterýchž jí třeba bylo, by se stala chrámem Syna tvého? Či neposvětil jsi ji i na duši i na těle, aby se hodným stánkem Nejsvětějšího státi mohla? Odstup to, bychom o tom pochybovali; neb každé okamžení života jejího dosvědčuje, že byla milostí plná. Od toho dne, co světlo světa spatřila, až do toho dne, kdy zavřela oči světlu pozemskému, neporušila se hříchem nižádným. Ona dle těla i duše skvěla se svatostí a toutéž prvotní nevinností, v kteréž z rukou Stvořitelových Adam byl vyšel; ona byla bez skvrny hříchu dědičného počata, a sama bez hříchu Syna Božího počala; a není ctností, jižto by Maria ozdobena nebyla. Než kdož nezná, kterak trpělivá byla a do vůle Boží oddána v křížích a souženích svých, když do dalekých krajín utíkatí musila když ztraceného Ježíše hledala, když pod křížem stála? Kdož neví, kterak ku podivu byla tichá a pokorná, svaté pobožnosti plná, kterak byla srdce citelného, dobrého, outřpného a ku všem laskavého? Koho jest tajno, kterak panenské stydlivosti a čistoty šetřila, an raději matkou Boží by se byla nestala, než aby se toho andělského pokladu byla sprostila? A odkud to, bratři a sestry draží! odtud zajisté že takovými milostmi byla obdařena, jakých žádná jiná z deér Adamových nedošla, tak že vším právem říci se o ní může,

že z plnosti své udělil jí Bůh všech milostí svých, aby hříchů v ní nebylo. A hle! to jí připamatoval anděl, když k ní pravil: Milosti plná, a to též my k ní říkáme, čímž ovšem čest a slávu její rozmnožujeme. Než to samé stává se i tím, když říkáme dále: „Pan s tebou!“ Bůh byl s Davidem, když šel proti Goliášovi; Bůh byl s Jakubem, když před bratrem do ciziny se ubíral; Bůh byl s Mojžíšem, když stál před mocným Faraonem; Bůh byl s Danielelem, když vhozen byl do jámy lvové; Bůh byl s mládenci Babylonskými, když vrženi byli do peci ohnivé. Bůh jest s každým dobrým člověkem, Bůh jest i s námi, a přítomen jest nám svou pomocí, když obmyšlíme, hledáme a činíme, což se mu líbí. Bůh obvláště jest s námi, když nejsvětějšího těla jeho požíváme, a v srdci svém hodný stánek mu připravujeme; tu skutečně a podstatně jest s námi a v nás přebývá. Než d. d. i s Marii byl Bůh. Však nejen tak, jako někdy s Davidem, Jakubem, Mojžíšem nejen tak, jako s Danielelem a mládenci Babilonskými, nejen tak jako s námi a se všemi dobrými lidmi, nýbrž s ní byl způsobem jiným, způsobem vznešenějším, způsobem výtečným. Neb Maria pod svým srdcem ho nosila, a jej na svět porodila. My toliko z jeho přesvatého těla pokrm bēřeme pro duši: z Marie však on sám vzal tělo na sebe, z těla jejího učinil svoje a z jejího těla požíval. Pronášejíce tedy ta slova: Pán s tebou, Marii největší čest vzdáváme, pamatujice jí na to, že Bůh netoliko se svou svatou pomocí a se svým požehnáním byl jí přítomen, tak jako nám a jiným dobrým a šlechetným lidem, nýbrž že skutečně a podstatně s ní a v ní byl, vzav z ní na se člověčenství. —

„Požehnaná ty mezi ženami, a požehnaný plod života tvého“, tak ji konečně pozdravil anděl, pozdravila svatá její příbuzná Alžběta, a pozdravujeme i my věrní ctitelové její. Ano Maria! tys „požehnaná mezi ženami, a požehnaný jest plod života tvého, ty jsi po Bohu nejsvětější cti a slávy hodna, ty nade všecky Svaté a Svěťice Boží ctěna a chválena býti máš! A pochválen budiž i ten, jehož jsi ty porodila a kterýž přišel, by veškeré pokolení lidské vykoupil a spasil! Neb nastojte! až posud byli bychom synové smrti a strasti, kdyby se Syn Boží nebyl vtělil. Toho prevelikého dobrodiní došli jsme skrze Tebe o Maria, kteráž jsi nám Pána Ježíše porodila.

Protož v skutku jsi požehnaná. Tobě žádná matka se vyrovnati nemůže. Porodily sice matky lidské krále a císaře a světa podmanitele, ale žádná z nich neporodila pána a krále nebe a země, žádná z nich neporodila podmanitele pekla a celého světa Spasitele. Dobře jsi tedy sama o sobě řekla, že ti veliké věci učinil Bůh; neb on tebe poctil nade všechny ženy. A protož jdeme a oslavujeme i my tuto matku Boží, ctíme ji více než anděli a jiné svaté i ctíme ji odříkáváním slov Andělských a Alžbětíných, ctíme ji zvláště, když ráno při svítání, v poledne a u večer posvátné hlasy zvonů chrámových k „Anděl Páně“ nás vybízejí, připomínajíce si spolu vděčnou a nábožnou myslí Syna Božího vtělení. Ctíme a oslavujeme matku, ctíme a oslavujeme i Syna, neboť požehnaná jest matka a požehnaný jest též na nejvýše i Syn — plod života jejího. A takto ji ctíce, doufat můžeme, že ji nejen příjemná bude pocta naše, nýbrž že bude i nám užitečná a prospěšná. V kteréžto naději vás utvrditi míním, když v druhém dílu ukáži, že modlitbou tou rozmnožujeme v skutku i také svůj vlastní prospěch a užitek.

II.

Svatá církev chce, bychom netoliko Marii ctili, nýbrž i také vzývali. Protož k slovům andělským a Alžbětíným, kteráž vlastně k uctění jejimu směřují, připojila ještě několik jiných slov, kterýmiž pannu Marii vzývati nás naučila. Znějí pak takto: „Svatá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naší“.

Říkáme: „Svatá Maria, matko Boží!“ Těmito slovy chceme ji upamatovati, že ona jakožto matka Boží se oučinnivě a platně za nás přimlouvati může, an nicéhož není, co by Syn její mohl jí — této nejmilejší své matce odepřiti, a že následovně úplnou k ní máme důvěru. A zdaž tomu může býti jinak? Není-li ona matkou Boží, a tudy i matkou naší, matkou nás milující? „Ona jest nevyvážený pramen milosrdenství a milosti,“ praví sv. Bonaventura, „ona jest osiřelých poručníci a zkormoucených utěšitelkyní.“ „Ona jest“ dokládá sv. Bernard, „všem všechno, ona všem otvírá poklad své lásky a dobroty mateřské, by všickni z něho bráti mohli.“ A památné jest to vyznání, kteréž sv. Tomáš několik dní před svou smrtí učinil řka: „Že nikdy za nic Boha skrze nejsv-

tější pannu tuto neprosil, čehož by nebyl dosáhl.“ Ó kterak mnohý i z vás zde shromážděných snad sám na sobě již zkusil, kterak mocná a prospěšná jest u Boha přímluva její! Mnohou prosbu a mnohou modlitbu ráčil již Bůh na její přímlovu vyslyšeti, mnoho požehnání, mnoho darů a milostí přišlo již její přímlovou na celé rodiny, města a krajiny. — Jistý měšťan z města Alexandrie, který se svou manželkou a šestiletou dceruškou bohabojný život vedl, a pro svou dobročinnost dobrou pověst si získal, musil za příčinou důležitých zaměstnání do Konstantinopole se odebrati. Manželka jeho, která ho až k břehu mořskému doprovodila, loučivši se s ním, tázala se ho: „Ach, manželi! komu pak nás odpouroučíš? či ochrání nás odevzdáváš?“ Odpověděl manžel: „Dopouručím vás ochraně blahoslavené rodičky Boží, Marie Panny.“ Jednoho dne po odchodu manžela, když manželka s dceruškou svou za stolem sedíc, práci zaměstnána byla, zdál se domácímu jedinému služebníku příhodný čas, matku i dítě zavraždit, všechno, co cenu mělo, odciziti, a pak na útěk se dáti. Již stál na práhu pokoje zavřeného, dlouhým nožem ozbrojen jsa, již se chystal, aby ho vrazil do prsou jejich; zatím — ó té podivné ochrany matky Boží! náhle byl slepotou poražen, tak že z místa se hnouti nemohl. V zoufalství volal, aby mu paní otevřela; a když nadarmo volal, sám si ten nůž do svých prsou ze vzteku vrazil; přece však dříve neumřel až světské právo z vlastního vyznání jeho se přesvědčilo a rozhlásilo, že ne někdo z domácích, nýbrž on sám sebe zavraždil. Tak možnou přímlovou svou pomáhá ctitelům svým svatá Maria, matka Boží! Nedostalo by se mi času, bych více podobných příkladů uvedl, než přece ještě jednoho podotknu! Svaté Teresii zemřela matka, když byla ještě útlé děvčátko. Velikým hořem a zármutkem nad úmrtím své milované matky sklíčena, vrhla se sv. Teresie před obraz nejsvětější Panny Marie, slzavýma očima ji vzývajíc, by ji vzala pod svou ochranu a sama byla jí matkou. I byla vyslyšána, její srdce se potěšilo, a jak sama vyznala, na přímlovu této své mocné ochránitelkyně obdržela všechny ty nesčíslné milosti, kterýmiž ji Bůh obdaril, a kterýmiž ji zvláště v těch dobách sílil, když panenská čistota a nevinost její v pokušení byla uvozována. Ó kéž byste se tak vy všechny panny křesťanské do o-

ochrany Marie panny poroučely! kéž byste i vy v nastávajícím pokušení ji za její svatou pomoc vzývaly! Nevadly by tak snadno krásné věnce vaše, a ostříhaly byste toho nejdražšího pokladu svého, který vás andělům podobné činí. O poroučejte se tedy, rozmilé dcery a panny křesťanské, do ochrany Marie, a když se někdy v nějakém pokušení nacházíte, vzývejte ji, ona vám pomůže přímluvou svou, neb ona jest matka Boží a matka vaše.

Vidouce však, bratři a sestry v Kristu, jak mocná a prospěšná jest přímluva její, s celou duší volejme k ní: Svatá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné. Kdo váží z nestihlého moře, ujistěn jest, že se mu nikdy vody nedostáváti nebude. Kdo pak chce nábožně a svatě živ býti, ten, jak praví sv. Sulbert, ať se k Svaté všech Svátých, k Marii obrátí. Hříšní jsme všickni. Ach kdybychom spočítali všecko, což jsme již od dětinství svého zlého spáchali, a což téměř každý den pášeme, zdaž by nemusel jedenkaždý z nás s kajícím Davidem zvolati: „Rozmnoženy jsou nepravosti mé nad vlasy mé?“ Ach Bože, tak mnoho hříchů, a tak málo slz! Tak veliká vina naše, a tak malé naše pokání! Soudce věčný, Pane vševědoucí, kdo z nás ob stojí, vejdeš-li s námi v soud? Než upokojte se poněkud, přátelé drazí! neb máte mocnou orodovnici před trůnem Božím, ta se vás zastane, ta vás mateřským svým pláštěm přikryje. Bude-li se za vás ta matka přimlouvati, neoslyší ji věrný a laskavý Syn její, i poznáte, jak dobré a prospěšné jest, se modliti: Svatá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné. O pros tedy za nás hříšné nyní dokud ještě v tomto slzavém údolí chodíme. Vypros nám, aby chom pokojný, ctnostný, nábožný a blažený život vedli, a se v Pánu vždycky radovati mohli. Poněvadž však nejsme jenom hříšní, nýbrž i smrtelní lidé, pros, matko Boží, pros svatá Maria za nás netoliko nyní, nýbrž zvláště v hodinu smrti naší. Brzo přestane tělo naše příhodnou schránkou duše býti, a smrt nás překvapí. Ach kde jest ten, ježto by se smrti nelekal? Dvě věci činí každou smrt strašlivou: soud bez milosrdenství, soudce bez přijímání osoby a hříchové naši. O člověče co počneš, a kam se poděješ, až dobjeti bude hodina tvá? Jak ti bude, až smrtelný chrapot ústa tvá zavře, až studený pot odevšad se ti vyrazeti bude, až se oko tvé zatmí, až se ti duch skrátí, žíly se trhají, srdce pukati

a v krvi trnouti bude? — Jak zde usneš, tak tam procitneš, jak jsi zde skončil, tak tam začneš. Na hodině smrti všecko záleží. Šťastná hodina smrti — šťastná věčnost. Je-li nám tedy vždycky přímluva a ochrany Marie Panny potřebí: obzvláště a nejvíce ji potřebujeme v posledním života svého okamžení. Z hlubokosti duše své volejme tedy den co den, neb nevíme, není-li to den náš poslední, volejme: Svatá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné zvláště v hodinu smrti naší! Ujmi se nás ty, svatá blahoslavená matko, ty královno nebeská, bychom náhlou smrtí se světa nesešli; nýbrž dokonavše běh svůj a setrvavše ve víře a ctnosti korunu slávy obdrželi. A matka ta přelaskavá, neopustivši nás v životě, neopustí nás i při smrti. I bude při nás státi a přímluvou svou ono těžké a strašné okamžení nám ulehčí. A když dokonáme a duše z těla vykročí, vezme ji tato přelaskavá a mocná matka naše, a Synu svému ji představi.

Bychom se však této veliké milosti hodnými učinili, buďme věrní ctitelové její, a modlitbu tu, kterouž jsem vám dnes vyložil, pozorně a rozvážlivě, nejen ústy, nýbrž i srdcem často říkejme! Říkejme jí den co den srdcem andělským, neb pozdravení andělské říkáme, a to srdcem andělským buď říkáno. A tak modlitbou tou netoliko Marii slušně počtíme, nýbrž i sami sobě platně posloužíme. Rozmnožíme tak čest a slávu její a rozmnožíme i svůj vlastní prospěch a užitek. I budiž tedy, královno nebes, od nás pozdravena! Čest a chvála tobě, neb tebe všemi milostmi naplnil Bůh, a s tebou a v tobě on sám byl. Tys požehnaná a požehnaný jest plod života tvého, Ježíš Kristus. Poněvadž jest ale Pán Ježíš, jehož jsi porodila, pravý Bůh, protož jsi ty matka Boží, a co taková matka vši lásky a milosti. I pros tedy za nás hříšné, pros za nás nyní a v hodinu smrti naší Amen.

K á z a n í

na neděli pátou po sv. Duchu.

„Nebude-li hojnější spravedlnost vaše nežli zákonníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.“ (Mat. 5, 20.)

Kdož poněkud v písmě svatém se ohlédl, ten přišel na mnohá sladká a medo-

tekoucí slova, kteráž duši lidskou rozkoší a útěchou nevbmluvnou naplňují. Neb ty odměny, ty nebeské koruny, ty věčné radosti, kteréž to neklamné slovo Boží přislubuje, zdaž nepřevyšují všecky rozkoše, všecky slasti tohoto světa? Jak utěšená jsou na příklad tato slova: „Radujte se a veselte se; nebo odplata vaše hojná jest v nebesích“. (Mat. 5, 12.) Aneb jak radostné jest i toto přislíbení: „Kdo činí vůli Otce mého, kterýž jest v nebesích, ten vejde do království nebeského“. (Mat. 7, 21.) A takových krásných a utěšených zaslíbení obsahuje v sobě písmo svaté nescíslné množství. — Než ale ono má také strašné blesky a hromy, má slova pronikavá, a jest co meč na obě strany ostrý. Má pravím také smrtící střely a šípy, má hrozná a strašlivá také výhrůžky. A takováto strašlivá slova jsou i ta na počátku ode mne uvedená a z dnešního evangelického čtení vyňatá: „Nebuďte hojnější spravedlnost vaše nežli zákonníků a fariseů, nevejdete do království nebeského“. Hrozná strašná to slova, jež od požívání slasti a radosti nebeských, jakých ni oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, aniž kdy srdce lidské pocítilo, vylučují! — A nastojte, slova tato jsou řečena i nám, i k nám praví vtělený Syn Boží, jenž jest pravda věčná: „Nebude-li hojnější spravedlnost vaše, nežli zákonníků a fariseů, nevejdete do království nebeského“. Ach veta po nás, ztraceni jsme na věky, pakliby ona slova splněná měla býti na nás! Než na kom to as záleží, abychom tomuto neštěstí ušli, abychom hroznou tuto kletbu od sebe odvrátili? Jedině na nás; to však se stane, když se postaráme, aby spravedlnost naše hojnější byla, nežli zákonníků a fariseů. A nyní již čtu ve vašich očích a tvářích, že byste se rádi otázali, jaká as musí býti spravedlnost naše, aby hojnější byla než zákonníků Fariseů? Na tuto otázku naleznete odpověď v dnešní mé řeči, když pozorná vás učiním na vady a chyby, jakých do sebe měla spravedlnost farisejská. — Slyštež pozorně!

Pojednání.

Dříve nežli onu nadzminěnou spravedlnost farisejskou ohledávati počneme, slušno bude připomenouti, kdo byli onino fariseové, o nichž dnešní sv. Evangelium zmínku činí. — I byliť to mužové židovští, jenž pro ctnost svou byli vyhlášeni a za svaté držáni. Mnoho let trávili v neporušeném pánictví, postili se dvakrát za

týhodou, dávali hojné almužny chudým a kněžím ze všeho desátky; žiliť zcela střídme majíce v ošklivosti obžerství a rozkošnictví. Na tvářích jejich rozkládala se svatá vážnost a života opravdivost, v jejich chování jevila se přísnost mravů; krok jejich byl odměřený, chůze vážná, zdoluhavá. Oniť vyučovali lid zákonu Páně; čas jejich byl rozdělen na modlitbu, učení a rozjímání. K tomu cíli užívali tvrdých lůžek by tím dřívěj a snadněj procitnouti mohli ze spánku. Na místě měkké podušky měliť pod hlavou tvrdý kámen. Na lemu oděvu jejich viděti bylo pichlavé bodáky, jimiž v chůzi své neustále byli pobádáváni k zachování zákona Páně; jak o tom všem ještě více dočísti se lze v Josefu Flaviu a u sv. Jarolíma. —

Toť byli fariseové; a hle! mužové tito, a všickni, jichžto spravedlnost by nebyla hojnější, neměli by dle slov Spasitelových vejíti do království nebeského? Nevejdou; neb tak praví Kristus, tak praví sám Bůh, pravda věčná; neb spravedlnost farisejská byla jalová a nedostatečná, měla do sebe vady a chyby, a tudy Bohu libiti se nemohla.

První vada, pro kterouž spravedlnost farisejská od Boha zavržena byla, jest ta, že byla jediné zevnitřní nalíčená, pokrytá, bylať co šlupka bez jádra, tělo bez duše, slova a skutky bez obživujícího ducha. — Byliť totiž fariseové na pohled ctnostní a nábožní, uvnitř pak a v pravdě byli zlí a bezbožní. Jim na tom bylo dosti, když jen zevnitř zákona ostříhali, srdce mohlo při tom zůstati jakékoli, mohlo zůstati zlé i převrhlé, studené a nepohnuté. Usty chválili Boha, srdce jejich ale o tom nic nevědělo, ničeho při tom necítilo. Vraždy, smilstva a cizoložství se varovali, ale nestyděného myšlení, zlých a hanebných žádostí, pýchy a zlosti se nechránili. Maličkosti pokládali za věci důležité: veliké pak a svaté věci byly jim malé. Komára cedili, velblouda požírali. Zpečovali se vjíti do radního domu k Pilátovi, aby se nepoškvřili: ale křivě žalovat na toho nejnevinějšího beránka, a poškvřnit se krví Spasitele světa, toho sobě za hřích nepokládali. Zkrátka ctnost jejich podobala se jablku, které na podzim se stromu padá. Na pohled jest zralé a jako zlato žluté; každý by ho zdvihnul a snědl: jakmile však je rozřízne, tu se ukáže uvnitř červavým trusem zohyzděno, tak že je každý s ošklivostí zahodí. Že Fariseové tací byli, to jim Kris-

tus Pán, ač jindy velmi šetrně lidských slabostí posuzoval, to jim nemilosrdně a veřejně vytýkal, říkáje: „Běda vám, zákonníci a Fariseové, pokrytci! neboť jste podobní hrobům zbiléným, kteříž se zdají lidem zevnitř krásní, ale vnitř jsou plní kostí umrlých a všeliké nečistoty“. (Mat. 23, 27.) Čímž Pán Ježíš na srozuměnou dává, že jejich ctnost a pobožnost byla jen zevnitřní a povrchní. Takovou však má Bůh v ošklivosti. Nebo kdo Boha ctí, má ho ctít i v duchu a v pravdě.

Zde nejím. v Kristu! můžete již z částky poznati, jaká by měla být spravedlnost naše, chceme-li vejíti do království nebeského. My musíme se vystříhatí toho, v čem Fariseové chybovali. A jelikož tudy spravedlnost jejich byla pouze zevnitřní, musí naše být zevnitřní i vnitřní, my musíme nejen zevnitř křesťanské skutky konati, nýbrž i vnitř taktéž smýšleti a cítiti. U nás musí se shodovati to, co dobrého konáme zevnitř, se smýšlením vnitřním, tak abychom dle slov Apoštolových, konali dobré věci nejen před Bohem, ale také před lidmi, a naopak, nejen před očima lidí nýbrž i před Bohem, který zpytuje ledví a srdce naše, abychom od něho za to mohli pochvaly dojíti a odměny.

Ano nejen zevnitřní, nýbrž i vnitřní musí být spravedlnost naše, aby hojnější byla nežli zákonníků a Fariseů, abychom vejíti mohli do království nebeského. A pohřchu! jak mnozí jsou mezi křesťany, jimžto se nedostává obého, kteříž ani zevnitř slušnost ctností nezachovávají, jimžto nestačí, kochati se potajmo v hanebnostech a nestydatostech, nýbrž kteříž ještě k tomu nekřesťanským životem svým jsou kamenem urážky a pohoršení pro tisíce jiných. A jestliže Kristus Pán Fariseům ztrátou spasení vyhrožuje, jaký medle roetež, vykne soud nad křesťany, jenžto horší jsou oněch Fariseů, jenžto nemají ni spravedlnost farizejskou!

Že však Spasitel náš spravedlnost Farisejskou za jalovou a nedostatečnou ku spasení prohlásil, měl k tomu ještě jiných a statečných důvodů, neb ctnost Fariseů měla i tu vadu, že onino pokrytci bez přirovnání více na čistotu těla svého dbali, nežli na vnitřní ozdobnost duše. Oni na rukou svých netrpěli ani té nejmenší poškrvny, a skoro každou hodinu se umývali: duše pak své, hříchy, špinou, nešlechterností zohyzděné, té po celý boží rok ani si nevšímali. — Při každé hostině muselo

pohotově státi rozličných konví, aby si hned ruce své umýti a vyčistiti mohli, kdyby se znenadále něčeho nečistého dotkli. Ano i když z venku do příbytků svých vešli, nezasedli dříve za stůl, dokavad se na celém těle neumyli ze samé ouzkostlivosti, aby snad někde byli nezavadili o člověka hříšného, a tím se poškrvnili. — A v těchto prázdných obřadech a čistění těla největší část své svatosti a ctnosti pokládali, tak že zpozorovavše, že apoštolové Páně neumývají ruce před jídlem horšili se nad tím, a přisedše k Pánu Ježíši tázali se řkouce: „Proč učedníci tvoji přestipují starších?“ (Mat. 15.) Však Kristus Pán strhl jim s obličeje larvu, a ukázal lidu, jací jsou to pokrytci, kteří neopatrně duše šálí a černé duše v ozdobených tělech nosí, řka jim: Dobře prorokoval Isaiáš o vás pokrytcích, jakož psáno jest: Lid tento rty mne ctí, srdce pak jejich daleko jest ode mne. (Mar. 7, 6.) Umejte se, čistí buďte odejmete zlé myšlení vašich od očí mých; přestaňte činiti převráceně (Isais. 1, 16).

Tací lidé byli Fariseové. Což tedy divu že od Boha na věky zavržení jsou byli? Což divu, že dí Spasitel: „Nebude-li hojnější spravedlnost vaše, nežli zákonniku a Fariseů, nevejdete do království nebeského!“ O bohdejž! by i za našich dnů mezi křesťany nebylo takových, kteří by se těm Fariseům rovnati chtěli, více o ozdobu těla než o krásu duše pečující.

Nechci zde a ani nemohu haněti, aby se každý dle svého stavu a povolání šatil, a před očima lidu, když toho čas a slušnost požaduje, pěkně oblečený a okrášlený se ukázal. Nemohu zde haněti, ale chváliti musím každého, kdož o čistotu těla a šatstva dbá a pečuje, neb ten by byl zcela zpustlý a nepořádný, kdo by na těle a na oděvu trpěl škrvny a neřád všeliký. Než tu péči a snahu, kterouž nyní svět na ozdobu zevnitřní vynakládá, tu marnost v oděvu, kteráž za našich dnů tak vysokého stupně dosáhla, že padni co padni, stůj co stůj vyhověti se jí musí, tu nemohu chváliti, tu musím haněti, tupiti, kárati. Neb co vše se neděje, aby tělo bylo ozdobeno, a marné ohloubě zadost se učinilo? Poslední, dosti těžce vydobytý halíř, vynakládá se, a kde ho není, tam i čest a jméno dobré se nasadí, tam klam, podvod, krádež vypomoci musí. A kterak to dopadá s duší? Úbohá, ta se zanedbává, hanobí a špiní. Víte, k čemu se podobají, kteříž více o ozdobu těla než duše péči mají?

K modlářským chrámům Egyptanů starých, kteříž byli zevnitř velmi skvostní, a až ku podivu ozdobeni: uvnitř pak ve svatyni ničím se nemohli vykáhati, než-li snad myši neb kočkou, neb jiným živočichem, jímž se pošetili Egyptané klaněli co bohům. O světe marný! jak pošetile a zpozdíle jednáš, když po farisejsku tělo své čistíš a ozdobuješ, duši pak v neřádu hynouti necháváš! neb rei, co to může člověku za čest, neb užitek přinést, když má krásné tělo a pěkné šaty na něm, a v něm špatně oděnou, ano pro nedostatek polooznaženou duši? Izavržen bude jako fariseové, dle neomylného slova Páně: „Nebude-li hojnější spravedlnost vaše, než-li zákonníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.“

Chraňmež se tedy této vady cnosti farisejské, pečujmež více o duši svou, kteráž jest obraz boží a nesmrtelná, nežli o tělo, kteréž vzato jest z prachu a v prach opět se obrátí. Při tom však vystříhejmež se i konečně třetí chyby, kterouž spravedlnost farisejská do sebe měla, a kteráž není menší než obě prvnější, a v tom záleží, že byli nadutí, plní marnosti a jedině žádostivi a dychtiví pochvaly lidské.

Povídá se, že před časy rostla veliká a překrásná jablka v Gomoře, která, když jich kdo do rukou vzal, hned v prach a popel se rozpadla, rozprášila a rozlítla. A taková byla ctnost farisejská! Byliť plni prachu a kouře marné chvály, a ničeho nebyli žádostivi, než aby od lidí chváleni a oslaveni byli. Oniť se postili přísně, a zohyzďovali tváře své, aby vyhlíželi bledí a zsinali. Ale proč? Aby lidé řekli: Aj! toť jsou mužové svatí! vizte, kterak se moří samým postem, jak špatně vyhlíží! — Oniť dávali hojné almužny a veřejně roztrubovati dávali, aby kdo jich zapotřebí má, se ohlásil, ale proč? Aby lidé, vidouce štědrotu jejich volali: Aj! jací to mužové dobří a štědrí, chudých otcové a milovníci. — Oniť desátky dávali ze všech věcí, kterými vládli. Ale proč? — Aby je lidé chválili, že jsou mužové svědomití a pilní příkazů božích. Jedním slovem: Všecky ctnostné skutky vykonávali z nesmírné žádosti lidské chvály; pročež se všude lidem na oči stavěli, aby od nich vidění, chválení a za svaté muže mohli jmenováni býti. Toho však skutečně dosáhli, ale za to odměnu ztratili v nebesích. A tak se stane každému, kdož více světu nežli Bohu libiti se chce, komu odplata světa milejší

jest, nežli odplata Boží. A tudíž běda nám, jestli bychom se více lidem než Bohu zalíbili chtěli, fariseové bychom byli, vzali bychom odplatu svou a nevešli bychom do království nebeského. Běda nám, jestli bychom příkázání Boží jen proto plnili, abychom byli od lidí viděni a chváleni, fariseové bychom byli, vzali bychom odplatu svou, a nevešli bychom do království nebeského. Běda nám, jestli bychom almužnu jen proto dávali, abychom za lidi dobročinné a milosrdné držáni byli, fariseové bychom byli, vzali bychom odplatu svou a nevešli bychom do království nebeského. Běda nám, jestli bychom jen proto se modlili a postili, abychom za pobožné lidi jmenováni byli, vzali bychom odplatu svou, a nevešli bychom do království nebeského. I platilo by o nás, což sv. otec Augustin řekl: „Jestliže pomíjející čest a chválu hledáme, věčnou tratíme.“ (Solil. c. 10.)

O jednom čínském císařovi se vypravuje, že svému nejvyššímu úředníku čili ministrovi krvavou hlavu jeho otce na oči postavil, ježž císařův předchůdce proto stítí dal, že úřad svůj po 9 let nesvědomitě zastával, a na správu rybníků a řek, na zúrodnování polností a na dělání silnic málo dbal; a doložil přísnou vyhrůžku, že se i jemu tak stane, nebude-li úřad svůj svědomitěji zastávati. Touto vyhrůžkou zastrašen, zastával onen úředník své povinnosti tak věrně, že po celých 13 let do svého příbytku ani nevešel, aby jenom času nemařil a dílo uložené co nejspíše ukončil. Touto však neunavnou pilností, touto podivuhodnou horlivostí ve službě své získal si onen úředník takovou lásku a důvěru u svého císaře pána, že jej tento za svého spoluvladaře povýšil. Hle! kterak působil pohled na hlavu otcovu a výhrůžka císařova na služebníka onoho, tak že se vši pilností a horlivostí konal, co otec zanedbával a to pouze, aby se mu nestalo jako otcovi, aby neztratil život časný. A my bychom, vidouce smutný osud zavržených zákonníků a fariseů a slyšíce strašnou vyhrůžku onoho císaře nebeského: Nebude-li hojnější spravedlnost vaše, než-li zákonníků a fariseů, nevejdete do království nebeského, my bychom neměli se snažiti, vystříhati se vad a chyb, kterých zákonníci a fariseové se dopouštěli, an tu jde o život věčný?

Pročež křesťane milý! nechceš-li, aby osud zákonníků a fariseů byl osudem tvým

ale chceš-li za skutky své věčné odměny dojít, musíš je podle rady Ježíše Krista tak zříditi, aby více Bohu, než lidem známy byly. Když slepice přinese vejce, prozrazuje to kdákáním, a — — ztratí je; přijde hospodyně a vezme je. Nečiň tak ó křestane! když jsi učinil skutek dobrý, ale chovej se raději jak opatrná máti Mojžíšova. Vidouc, že porodila pacholátko krásné, sličných tváří a jiskrných očíček, žádné sousedce to nepověděla, nýbrž je ukryla, aby nebylo jako ostatní dětátka židovská od ukrutného Faraona vzato a v řece Nilu utopeno. — Neb farisejská toliko cnost, lechce od lidí spatřena býti; pravá, křestanská se však ukrývá, a chce jediné u Boha odměny dosíci. Farisejská jediné zevnitřní jest: křestanská je v srdci a smýšlení, které však ovšem i upřímným, se jeví skutkem. Farisejská dbá více o tělo křestanská o duši! — Pročež nejm.! ochraňtež se vad, jichž ctnost farisejská do sebe měla, a pro které fariseové zavrženi byli. A bude-li pak skutečně dokonalejší, hojnější spravedlnost vaše, nežli byla fariseů a zákonníků, vejdete do království nebeského. Amen.

Ř e ě

před posvěcením smírného sv. kříže.

„Pane Ježíši zachraň duši mou.“ (Nápis).

Krásný a vznešený účel pro který tento sv. kříž zde postaven byl, hlásá tklivá a důvěrná prosba k Pánu našemu Ježíši Kristu, který ustanoven jest od Boha Otce soudcem živých i mrtvých, t. j. spravedlivých i hříšníků, protože všechny lidi smrtí svou vykoupil a jich sobě dobyl. (Sk. ap. 20, 28).

Sv. Jan píše v k. 5. 22. „Otec nesoudí nikoho, ale všechny soud dal Synu, aby všickni ctili Syna jako cti Otce“. Sv. Pavel pak podotýká o témž II. Kor. 5. 10. „Všickni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jeden každý vlastní věci těla, jakož činil, buďto dobré neb zlé“.

Tato tklivá a úpěnlivá prosba, tato důvěrná modlitba, vyznačená na tomto sv. kříži slovy: „Pane Ježíši zachraň duši mou“ ta celou duši mou proniká, ta celou mysl mou dojíhá, neb co může křestan jediné

žádati než „Pane Ježíši zachraň duši mou“, spas duši mou, nevydávaj ji v ruce nepřitele pekelného, poněvadž v Tebe věřila, v Tebe doufala, Tebe milovala. Ano duše křestanská, duše na křtu sv. posvěcená, která takovou viru, takovou důvěru má v Krista Pána, ta jistě zachráněna bude před zahynutím věčným, ta na milost Boží přijata, ta spasena bude.

Tato prosba, zde na tomto sv. kříži, jest vážným napomenutím všem nám žijícím; připomíná nám tu svatou povinnost, abychom nezapomínali na to, nač lidé nejvíce zapomínají, nač zapomínají v naší neblahé době tak mnozí — na ubohou duši svou, na spasení její. Pravím ubohou duši“ poněvadž pečující jen o věci tělesné, smyslné, hmotné a viditelné, které tak brzy hynou a zkázu berou, o spasení duše své málo neb pranic se nestarají.

A předce že jest duše lidská nesmrtelná, dokazuje nám slavné z mrtvých vstání Páně, o tom poučují nás nesčetná zjevení se svatých, zvláště blahosl. Panny Marie.

Tak zjevila se bl. P. Maria sv. Petru z Noly, a vyzvala ho, aby založil řád na vykupování zajatých z moci Turků. Známa jsou zjevení se Panny Marie ve Filipsdorfu v Čechách, v Lurdech ve Francii. Sv. Šebestián, jehož památka koná se v lednu, zjevil se nábožné ženě v Římě, oznámil jí kde zohavená mrtvola jeho ve stokách městských se nachází a kde má pochována býti. To jsou jen některé příklady, jichž více v životopisech svatých se vypravuje.

Kristus Pán pak praví: „Nebojte se těch, kteří zabijí tělo, duši pak zabiti nemohou“. Duše žije po smrti těla, jest bytost osobná, samostatná, rozumem a svedbou vůli opatřená.

Slova „Pane Ježíši zachraň duši mou“, potvrzují všechny pravdy našeho sv. náboženství, mocně a výmluvně. Po smrti jest zajisté ihned soud, na němž se rozhodne, bude-li duše spasena, aneb na věky zavržena. Této božské pravdy nedbají mnozí zaslepení zcela, a nedbají kdyby i nové divy a zázraky ji potvrzovaly, zaslepení jsou smyslností a tělesností, které nechápou těch věcí, které jsou Boží.

„Pane Ježíši, zachraň duši mou!“ zdaž nehlásá tato prosba velikou moc, slávu a velebnost Syna Božího, kterých požívá nyní v nebesích po tolikerém ponížení, po tolikerých potupách a přebolestné smrti své? „Ponížil sebe samého, praví sv. Pa-

vel (Filip. 2, 8.) učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže, protož i Bůh povýšil Ho, a dal Jemu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo, a každý jazyk vyznával, že Pán Ježíš jest v slávě Boha Otce“. Kristus Pán jest králem duší našich, které předrahou krví svou byl vykoupil. On jediný má věčné spasení duší nesmrtelných v moci Své.

Že chce ale, aby všickni spasení byli, aby nejsvětější krev Jeho na nikom zmařena nebyla, to potvrdil mnohokrát Božským slovem Svým, za to nám ručí nesmírná láska tohoto pastýře duší našich, jenž ráčil Sám o Sobě říci „Já jsem dobrý pastýř, dobrý pastýř dává život svůj za ovce své“.

Sv. tento kříž se svým významným nápisem bude požehnaným podmětem zbožných myšlének a úvah, spasitelných předsevzetí a dobrých úmyslů. Ó kolik okolohodoucích může odvrátiti od bludné cesty hříchu a nepravosti, připomenouti jim nesmrtelnost duše lidské a péči o spasení její. Nábožně pohnut v srdci svém pomodlí se ať domácí ať cizí v duchu Otče náš a Zdrávas, za spásu duše své vlastní i za duše v očistci, bude žehnati tomu a modlití se za nešťastného zemřelého, z jehož vůle a přání tento sv. kříž i se svým nápisem zde u jeho pole postaven byl.

Končím s úpěnlivou modlitbou za nešťastného zemřelého, vždy milého mi a dobrého osadníka Fr. Z. „Odpočinutí věčné rač mu dáti ó Pane, a světlo věčné ať mu svítí, nechť odpočívá v svatém pokoji! Amen.

Václ. Polívka.

Nezapomeň ani nyní...

(Hospodářům.)

Ne, kdo sází a zalévá,
ten něco jest; vzrůst kdo dává,
to Pán jesti — Bůh nadhvězdny,
svým jenž věrným požehnáva...

Ó jak's prosil, hospodáři,
símě když jsi házel v zemi,
Hospodář by nebeský je
před nezday chránil všemi!

Jak jsi toužně k nebi zíral,
mraky když se černé snesly
nad krajinu! Ó jak vroucí
modlitby tvé tam se nesly!

A hle, vzrůst dal, požehnání
Hospodin tvé setbě znojně —
a již čas se blíží slibné
žně a sklizně velmi hojně...

Nezapomeň ani nyní,
do práce než dáš se milé,
na Boha, pros, aby sílil
ve vděčném tě tomto díle!

Než pod kosou, srpem твоjím
plné počnou padat klasy,
s čeledi svou zvykem předků
k nebi pozdvihněte hlasy:

„Otče, v jehož moci všecko,
popřej zdaru, popřej síly —
bez Tebe by práce naše
bez užitku — marné byly!

V tvoji moci nebe, země —
každý tvor i kvítek, kámen...
požehnej nám, co's udělil —
ach vyslyš nás, Otče, amen!“

A když s Bohem žeň svou začneš,
požehná On z plné míry
dílu tvému, neopustíť
nikoho — kdo pevné víry!

Prok. Zaletěl.

Církevní poměry na panství Lnářském v XVIII. století.

Kulturní náčrtek od *Jana Hille.*

(Dokončení.)

Nové osady.

Reformy, jež císař Josef II. za vlády své u věcech církevních prováděl, dotkly se také velmi citelně církevních ústavů panství Lnářského.

Zrušen byl r. 1787. památný kostelík na Javoru u Hvožďan. Oltáře a milostná socha Panny Marie, kazatelna, lavice a ornáty přeneseny do kostela Hvožďanského, Kostel zavřen a soukromníkům prodán¹⁾.

Hvožďanský kostel dosud filiální kostela Bělčického, povýšen r. 1786 na farní. Osada pozůstávala z 8 vesnic dosti velkých.

¹⁾ Mardetschlager. Geschichte Budweis. p. 193—194.

Prvním farářem stal se Jan Barchan. Služby Boží počaly pravidelně 1. listopadu 1786.

Farní budova vystavěna z náboženského fondu a patronát převzala vrchnost Lnářská.

Roku 1786 zřízeno také místo kooperatora ve Hvožďanech. Téhož času počala také ve Hvožďanech škola²⁾. Nové školní budovy vystavěny v letech 1788 ve Lnářích a Kocelovicích.

Na osadě Kadovské stala se také jakási změna. Bylť sem dosud přiřazený Hradiště a Mračov, načež r. 1786 přidělena ona k osadě Kasejovické, tato k Zabořské³⁾. I kostelík sv. Jana a Pavla ve Velkém Boru zrušen⁴⁾. Rovněž nad klášterem Lnářským stahovala se bouře. Bylť dán sem r. 1708 z kláštera augustiánského v Táboře noviciát, ale již r. 1718 zavdává často místo k sporům mezi řeholí a zakladatelkou, opět, aby mír zachován byl, do Tábora přeložen⁵⁾. Roku 1772 přišel rozkaz, aby tábořská konventní lékárna do Lnář převezena byla, což se i stalo⁶⁾.

Císař Josef, který mateřský klášter pražský a jiné kláštery téhož řádu zrušil, chtěl také i lnářský klášter zrušiti, ale naléhavá potřeba duchovní správy ve Lnářích toho vyžadovala, aby zachován byl.

I povýšen byl r. 1786 kostel klášterní na farní a převor kláštera ustanoven za faráře⁷⁾, dva řeholníci za kooperatory. Prvním farářem stal se převor kláštera P. Prokop a Transfiguratione Domini⁸⁾. Do správy duchovní dány jim kostely ve Lnářích a v Kocelovicích.

Té doby bylo v klášteře Lnářském 18 řeholníků, i snížen cís. rozkazem počet ten na 14 členů⁹⁾.

Kněz z konventu zdejšího P. Gotthard Schneidr stal se dne 16. února 1787 prvním lokalistou v Budislavicích¹⁰⁾.

Panství Lnářské pozůstávalo nyní ze šesti osad: Bělčické, Hvožďanské, Kadovské, Kasejovické a Zabořské. Všecky tyto osady přiděleny r. 1785 k nově zřízenému biskupství v jižních Čechách se sídlem v Č. Budějovicích.

Nová diecése rozdělena na arciděkanství a vikářství. Osady patronátu Lnářského přiděleny k vikářství Blatenskému a arciděkanství Strakonickému.

Bratrstvo účinnivé lásky.

Všecka zbožná bratrstva, co jich při všech farních chrámech a při klášteře Lnářském bylo, najednou zrušena a jmění jejich jinam obráceno¹¹⁾.

Na místo těchto bratrstev doporučováno „bratrstvo účinnivé lásky k bližnímu.“ Jak toto nové bratrstvo prospívalo, viděti nejlépe ze zprávy okršku Kadovského podané vikáři Blatenskému dne 21. dubna 1786. Ze zprávy té vyjímáme:

Dne 8. března t. r. konána v domě farním u přítomnosti všech rychtářů celého okršku a dvou z jedné každé obce sousedů schůze i zvoleni nejprve otec chudých a početvedoucí.

Pak spisování chudí na osadě.

První sbírka konána byla po neděli smrtelné. Ve zprávě té dokládají přítomní, že sbírání almužny na osadě Kadovské může se dít pouze dvakráte do roka a sice po zasetí na počátku října a na konec měsíce března a sice z těchto příčin:

Z vlastního vyznání lidu, neboť každotéhodně sbíraná almužna by byla horší než předešlá žebrota. Vybírání almužny na osadě dít se má tehdy, dokud lid něco má.

Otec chudých vyznává, že s velikou těžkostí úřad ten na sebe vzal, poněvadž od svého polního hospodářství živ jest a pročež jemu za těžké a škodlivé přichází, kdyby každý téhoden po almužně choditi měl.

Dni pak po slavnosti známého shromáždění se zvolili: na den Nejsv. Jména Ježíš, na zelený čtvrtek a na sv. Václava mučedníka a patrona českého a opravdového otce chudých.

Uvedení veřejno-slavné dle předpisu se vykonalo. 13. dubna na zelený čtvrtek

²⁾ Památní kniha Hvožďanská.

³⁾ Staré matriky Kadovské.

⁴⁾ Mardetschlager. Geschichte p. 199.

⁵⁾ Majer: Klášter Lnářský str. 34.

⁶⁾ Tábor, roč. XXII. č. 9. Z dějin zrušeného kláštera augustiánského v Táboře.

⁷⁾ Trajer: Beschreibung der Diöcese Budweis p. 490.

⁸⁾ Mardetschlager. Geschichte p. 351.

⁹⁾ Šumavan. Roč. XX. č. 23. Lnáře. Historický náčrt od Jos. V. Hory.

¹⁰⁾ Trajer: Beschreibung p. 481.

¹¹⁾ Na někdejší bratrstvo sv. Janské v Kadově upomíná dosud tak zv. malá pouť na den sv. Jana Nep. slavená; na bratrstvo P. Marie v Zaboří pouť sv. Matoušská.

a na to 14. dne téhož měsíce almužna chudým rozdávati se začala¹²⁾.

Z dalších změn připomínáme ještě ono známé nařízení z r. 1786 posvěcení chrámů v jeden den světití a sice dne 16. října; načež povstalo nové „posvěcení“, které na některých osadách panství Lnářského se ujalo a sluje odtud — „císařské posvěcení.“ —

Bouřlivý masopust.

Napsal Bohumil Brodský.

(Dokončení.)

Bylo to na tučný čtvrtek, když také na Louňovice zajeti chtěl a odtud ve společnosti pana Skuhrovského na Vitanovice pozvat pana Jana Vchynského ze Vchynic podivati se minil. Beztoho dcery své dosud neviděl a žádostiv byl viděti, jak asi jest nyní spokojenou.

Na Louňovicích rád byl viděn: Podivil se, jak paní Marie veselá a uzarděná vypadá a s jakou láskou k panu Oldřichovi a tento opět k ní se chová. Byl rád, poněvadž ze svých dítek Marii měl nejradši. Rozveselil se tedy a u veselém rozmaru pověděl, že se ženiti chce, kdo jest jeho nevěstou a kam dnes ještě jeti miní.

„Pojeď sebou, pane Oldřichu“, vybízel, „pan ze Vchynic jest dobrý muž a rád nás uvidí. Vypijeme u něho číši vína, vyřídíme co vyříditi máme a pak pojedeme nazpátek. Já tu u Vás do rána zůstanu, abych se mohl mezi vámi večer pobavit.“

„Pojeď“, svoloval pan ze Skuhrova. „Dovol, abych si směl svůj oděv upravit.“

Paní Marie, jež dosud mlčky otce poslouchala, obrátila se prosebně k panu Oldřichu.

„Nejezdi nikam“, žádala vroucím hlasem. „Byla bych tu samotná a vy kdví kdy byste přijeli. Pan Vchynský vás tam zdrží, budete pít přes míru a ještě se vám něco na cestě stane. Nechtěj, otče, aby s tebou jel.“

Oba mužové se dali do smíchu.

„Obrátilas, dceruško“, volal pan Vilém vesele. „Dříve jsi ty po zábavách se sháněla a nyní, když tvůj muž se povyraziti chce, kladeš odpor. Z toho nebude nic, má zlatá a neradil bych panu Oldřichovi, aby

se dal ženou ovládati: ostatně buď pokojnou. Nejsme žádní ztřeštění mladíci a uvidíš, že brzy se vrátíme.“

„Já mám však jakousi úzkost dnes“, bránila se paní Marie, „a prosím vás obou abyste nejeli. Zůstaň tu otče u nás do rána a ráno tam zajedte. Přistojím ti tvá zamilovaná jídla a oslavíme tučný čtvrtek vesele doma.“

„Eh mlč již jednou se svými dětin-skými nápady“, skoro rozněvaně odpovídal pan Vilém. „Musíš se odnaučiti míti strach a vůli svou muži vnucovati. Pojedeme — a dost. Připrav jen slibovaná jídla a až se vrátíme, se vděkem je přijmeme.“

Paní Marie již neodpověděla. Smutně hleděla na pana Oldřicha a když se s ní loučil, úzkostně ho k sobě přitiskla.

„Tak ráda bych byla, kdybys nejel“. šeptala mu vroucně. „Odřekni otci sám.“

„Nemohu, dítě milé, hněval by se“, chlácholil ji pan Oldřich. „Přijedeme však brzy, uvidíš.“

Musila je tedy propustiti, ač to nerada činila. Dlouho za nimi hleděla a stále marně snažila se zapuditi jakousi tíseň. Neměla nikde stání, každé chvíle vybihající na cimbuří, vrácejeli-li se snad. Než marně vyhlížela. Odpoledne uběhlo, přiblížil se večer a nikde dosud nikoho. Zavolala tedy zámeckého hejtmana a jeho žádala, aby spolehlivého posla na Vitanovice poslal se vzkazáním, nepříhodilo-li se něčeho otci a manželci jejímu. Stalo se, jak si přála a nejlepší jezdec z čeledí v několika okamžicích uháněl k Vitanovicům.

Na Vitanovicích zatím ani na Louňovice nevzpomněli. Sotva že tam pan z Talmberka s panem Oldřichem dorazili, našli četnou společnost vesele u pana Vchynského hodovati. Rytíř Jan Vchynský znám byl svou bodrostí a dobrosrdečností a proto každý k němu rád zajel. Dnes jako na dané znamení sjelo se sem okolního panstva plné večeradlo a pan ze Vchynic častoval je všichni, srdečně se těše z jich veselí.

Když se ve společnosti objevil také pan Vilém s panem Skuhrovským, přivítání byli veselým hlaholem. Než se z udivení svého probrati mohli, připraveno místo a rázem zaperlilo se víno v číších. Hosté počali novým příchozím připíjetí, takže v malé chvíli jak pan Vilém, tak pan Oldřich nalézali se u veselé nálady, jež každým kamžikem stoupala.

Když již byl pan z Talmberka také rozjařen, povstal a slovy srdečnými zval

¹²⁾ Archiv fary Kadovské.

přítomné pány hosty k svému sňatku, jež o pondělí masopustním slaviti chtěl. Zpráva ta přijata s bouřným veselím, jež bylo počátkem nového prázdnění číší a hlučného volání.

Byli právě všichni v nejlepším, když se otevřely dvěře a jimi vstupoval pan Oldřich Malovec z Malovic. Na první pohled bylo viděti, že jest hodně podnapilý, poněvadž se již potácel a v tváři všecek zarudlý byl. Setva tak četnou společnost spatřil, do křiku se dal a po víně volal.

„Pěkný ty jsi přítel, pane Jene“, vyčítal domácímu pánu. „Slavné hodý strojí a mne mezi pány bratry nepozve. Že jsem to nevěděl. Celý den jsem se trápil u pana Adama Kelemyšlského na Olbramovicích, pije u něho břečku místo vína. Vzpomněl jsem si večer, že bych si tu na Vitanovicích mohl poopravit chuť a proto jsem se pustil sem. Dobře jsem udělal. Teď se tak brzy domu nepustím“.

Pan Oldřich, ač byl dosud svobodný, činil dojem staršího již muže a znám byl jako pán způsobů nepěkných a pijan vína veliký. Neradi ho páni a rytíři na svých tvrzi viděli, poněvadž obyčejně nějakou vádu neb výtržnost způsobil. Pan Malovec jezdil však nezvaný a proto těžko bylo se mu vyhnouti.

Sotva svá trhaná slova dokončil, usedl se na křeslo, jež náhodou prázdné bylo zrovna proti panu Skuhrovskému. Napil se a protřev zakalené oči před sebe vypoulenýma očima se podíval.

„Ajaj, pan Skuhrovský tu také?“ zasmál se drsně. „Jaká to milost se ti stala, pane Jene, že hostě tak vzácného tu máš. Dej však pozor, abys nejel na Louňovice také pohodovat. Tam pohostinství neznají a každého krátce vyženou. Vid' pane z Talmberka?“ obrátil se k panu Vilému, jenž zamračen na něho hleděl.

„Mýlíš se, pane z Malovic“, odsekl mu zhurta, „mně se to ještě nestalo a stalo-li se komu, snad si toho zasloužil“.

Někteří z hostů dali se do smíchu, jenž pana Malovce podráždil.

„Pak si toho zasloužila také tvá paní dcera“, vyjel si kousavě. „Byl jsem přitom, jak ji bez velkých okolků její pan manžel domů poslal. Pamatuj se jen na onen den, kdy jsme s ní na Jankov přijeli. Není tomu dávno a paměť snad jsi neztratil“.

„Ať mlčí, zakaž mu to, pane Jene“, počaly se ozývat hlasy nevole. Pan z Talm-

berka popuzen vstal a zrakem jiskru plným hněvu blíže k panu Malovci se naklonil, „Vína jsi plný a blábolíš nevěda co. Škoda, že se do stavu panského počítáš. Dobře ti pan Skuhrovský udělal, že tě z Louňovic vyhnal. Jen pro daremné věci jsi tam přijel a nestydatě domácí klid rušil“.

Po těchto slovech pronešených s ledovým klidem povstal i pan ze Skuhrova, jenž dosud bled a mlčky naslouchal. Po něm učinili tak všichni žádající hřmotně, aby pan Malovec se vzdálil.

Tento z prvu tupě kolem sebe se rozhlížel, jak by pátrati chtěl, co se děje. Zrak jeho spočinul na panu Skuhrovském, jenž s opovržením na něho hleděl.

„Proč se na mne hněváte?“ tázal se sípavým hlasem. „Mluvil jsem jen pravdu. Vždyť pan z Talmberka, jenž teď na uraženého si hraje, také tomuto pánu pomstu sliboval. Myslíte, že se nechám od někoho potupně vyhnati bez pomsty? Zlobte se, u mně však jest Louňovický pán bezecný a bídný“.

Po těch slovech nastalo hrobové ticho. Slova, jež pan Malovec pronesl, byla velmi zlá a každý tušil, že se něco stane.

„Pojďme, pane Viléme domů“, řekl pan Skuhrovský chvějícím se hlasem. „S opilecem jednati nebude a poskvrnil bych si svou ruku, kdybych ho za ta klukovská slova spoličkoval“.

„Cos to řekl?“ rozkřikl se pan Malovec a než se mohl kdo nadíti neb tomu zabrániti, objevil se v ruce jeho rapír. Naklonil se nad stolem a sálem ozvalo se tiché zasténání. Pan Skuhrovský chytil se za bok, zapotácel se a klesl na křeslo.

Teď to zaburácelo mezi přítomnými jako bouře. Jedni hrnuli se k panu Skuhrovskému bledému na smrt a jiní vrhnuvše se k panu Malovci, vyrvali mu zbraň a na zem jej povalili.

„Vodu, lékaře“, volal pan z Talmberka, vida, že pana Skuhrovského síly opouštějí a on omdlévá. Několik pánů chopilo se raněného a odnášeli ho do vedlejší komnaty na lože. Krev se mu již z rány valem hrnula a hlava bezvládně dolů visela.

„Bídný pse, zasloužil bys, abys na kolo přišel“, zabušil pan Dvořecký a pana Malovce u nohou mu ležícího kopl, že až zasténal. „Vyrzte ho ven do příkopu, ať zhyne, beztoho již dávno byl ku hanbě stavu urozeného.“

Několik sluhův přispěchalo a chopivše se pana z Malovic ven ho odváděli chovajice se k němu nepřilíš šetrně. Sotva že venku s nim byli, ranami ho hojně častovali a dle nařízení do příkopu s ním mrštili.

Zatím však v paláci panoval hluk a zmatek nevýslovný. Pan Skuhrovský se ze mdloby neprobouzel, naopak bylo viděti, že vůčihledě slabne. Rána zasazená byla hluboká a jak někteří zkušení s hrůzou pozorovali, smrtelná.

Pan Vilém lomě rukama po komnatě pobíhal a zrak k nebi zvedal.

„Nebohá Marie, nebohé dítě,“ sténal a slzy se mu z očí hrnuly. Ptal se stále, přijel-li již Vlašimský felčar, pro něhož na spěch posláno. Než Vlašim byla příliš vzdálena, než aby tak záhy mohla pomoc přijíti.

„Umírá,“ zvolal kdosi z pánů u raněného shluknutých. Pan Vilém protlačil se až k loži a sklonil se nad panem Skuhrovským.

„Příteli, odpusť, já toho vinen,“ naříkal usedavě.

Pan Oldřich otevřel zkalený zrak a lehounky úsměv zahrál mu kolem rtů.

„Pozdravuj Marii, chraň dítě. Co mám, vše jest jeho,“ šeptal tichounce.

A opět zavřel oči. Smrtelná bledost oblila mu tvář. Skonal. V téže chvíli vstupoval felčar.

„Mrtev,“ pravil a prohlížel ránu. „Ostatně bylo by to jedno. I kdybych přítomen byl, byla by marnou každá pomoc. Rána byla smrtelná.“

Kolem lože zavládl ticho. Přítomní pání sepjali ruce a nebylo oka, v němž by se netřpytila slza. Nejvíce truchlil a zdrcen byl pan Vilém. Nejen že viděl zete svého mrtvého, zalétal myšlenkami ještě na Louňovice. Vzpomínal, s jakou úzkostí propouštěla paní Marie svého chotě ráno a že on vlastně ho přemluvil k jízdě do Vitanovic. Jak teď jí to sdělí? Co si ubohá vdova počne? Počala býti tak spokojenou a šťastnou.

Pan z Talmberka zoufalými myšlenkami jsa stíhán v usedavém pláči na křeslo klesl, tak že přítomní ho měli co těšiti. Toliko stále naříkal, kterak své dceři truchlivou tu zprávu zvěstuje, i nabídl se bodrý pan Dvořecký, že na Louňovice zajede a paní Marii opatrně na to připraví. Pan Vchynský dal mu několik ozbrojených

pacholků na průvod a pan Jindřich uháněl temnou nocí za svým posláním.

Marně však po cestě si důvtipnou řeč skládal, již by mladé paní neštěstí zvěstoval. Hned jak na nádvoří Louňovického hradu přijel, viděl služebnictvo zmateně pobíhati a naříkati. Udiveně otazoval se jednoho z čeledí, jenž kolem něho právě běžel, co se to tu děje. Pacholek vida Načeradského pána, ihned vypravovati se jal, že prý pán jich jest zabítý a leží ve Vitanovicích.

„Kdo vám to pověděl?“ divil se pan Jindřich.

„Urozená paní z večera posla na Vitanovice za jeho milosti poslala, aby milostného pána po cestě chránil. A sotva na Vitanovice dorazil, strhl se tam hluk a křik, že pan Malovec našeho milostivého pána probodl. Posel nemeškal a obrátiv se domů ujížděl. Na neštěstí byla milostivá paní na nádvoří, když přijel a všeho se dověděla. Ubohá, ubohá paní klesla k zemi jak podtatá a dosud ani slova nepromluvila. A my nevíme, na čem jsme a co se s námi stane.“

Dal se do pláče a ubíral se dále. Za tím již také přiblížil se hejtman zámecký k panu Jindřichu. Byl také usazený a všecek zmatený.

„Rač pomoci a poraditi,“ volal hned z daleka. „Náš milostivý pán prý mrtev a dobrá naše paní snad též umírá.“

„Čeňku, obrať se a jeď na Vitanovice pro pana Viléma a Vlašimského felčara. Nešetři koně.“

Oslovený průvodce poslechl a v trysku vyjel v stranu vytčenou. Pan Jindřich seskočiv s koně s tlukoucím srdcem kráčel ke komnatě paní Marie. Sotva že vešel, nazvedla se tato a zrakem horečně se lesknoucím pohleděla vstříc vstupujícimu.

„Jest již mrtev?“ zvolala pronikavým hlasem.

„Pamatuj, drahá paní, na své dítě,“ pravil vážně pan Dvořecký, přemáhaje násilím své pohnutí. „Bůh všemohoucí dopouští, ale neopouští.“

Mlčky odvrátila od něho paní Marie svou ledovou tvář. Pan Jindřich posadil se opodál a hledal slova, jimiž by mohl ji potěšiti. Ale všechna výmluvnost ho opustila a i jeho zmocnila se skleslost a malátnost. Přiznal se sám sobě, že v takové chvíli nejlépe mlčeti, až první nával bolesti pomine.

Po chvíli přiblížil se k loži a počal laskavými slovy těšiti mladou paní.

„Netěš mne, pane Dvořecký,“ řekla paní Skuhrovská temně. „Pro mne již není útěchy. Poznala jsem ho a vím, co jsem ztratila. Nemám nyní žádného, ani domova, ani domu otcovského.“

Vzdechla z hluboka, a proud slz vyřinul se jí na líc. Byly to první slzy, jež prolévala a které rozrazily její zkamenělý klid. Pan Jindřich dobfře věděl, co slzy ty znamenají a proto nechával ji plakati do sytosti, sám skrytě stíraje si slzy s očí.

Po půl noci zavzněl venku dusot a pan Vilém objevil se s felčarem. Vida dcera svou na loži, vrhl se k ní a dcera s otcem objímali se v mocném pohnutí. Felčar, jenž se domníval, že tu léčení vážné nějaké nemoci ho očekává, viděl, že jen hluboké pohnutí uvrhlo paní Skuhrovskou na lože. Poručil, aby v klidu byla ponechána a jakési koření pro spánek jí vařiti poručil. Pak nastoupil cestu zpáteční, zanechávaje tvrz, na níž zármutek se rozhodil.

Pan Vilém probděl u své dcery celou noc. Druhého dne s panem Dvořeckým jel pro mrtvolu svého zetě. Když po polednách objevili se s mrtvým tělem pana Oldřicha ve tvrzi, vyběhla paní Marie ven z paláce a vrhla se k nosítkám, na nichž spočíval její manžel. Sotva spatřila jeho zsinalou tvář, omdlela opět a tak zároveň s mrtvolou nesena do komnat.

Zavraždění pana Skuhrovského vyvolalo v celém vřkolu velikou, srdečnou účasť. Pan Malovec jednohlasně odsuzován a žádáno, aby postaven byl před stavovský soud. On však, když po osudné noci vystřízlivěl a pracně domů se dostal, poznal ihned vážnost okamžiku. Neváhal a s četnou družinou do Prahy k jeho milosti královské se odebral, aby se omluvil a o milost žádal.

Pátého dne konán slavný pohřeb páne Oldřichův. Přítomno bylo panstva k nepřehlédnutí a průvod jenž se z Louňovic do Domašína, kde se nalézala hrobka pánů Skuhrovských, ubíral, byl velkolepý. V Domašíně uložen pan Oldřich s rakví svou do rakve cínové, již na rychlo Bartoloměj z Cimburku, zvonář na Novém městě Pražském, udělal. Pan z Talmberka na věčnou památku tento nápis na ní zhotoviti dal:

„Léta od narození Syna Božího 1594 v pátek po sv. Valentínu, jinak 12. dne

měsíce února urozený a statečný rytíř pan Oldřich Skuhrovský ze Skuhrova a na Louňovicích nad Blanicí jsa od pana Oldřicha Malovce z Malovic a na Kostelci smrtelně raněn, v noci na Vitanovicích od toho zranění ve dvou hodinách život svůj dokonal, při tom chrámu Páně očekávaje blahoslaveného z mrtvých vstání a příchodu pána našeho Ježíše Krista k soudu odpovídání odpovídá.

Bartolomeus Zvonář z Cimburku na Novém městě Pražském udělal 1594.“

* * *

Paní Marie od úmrtí svého chotě vedla život samotářský věnujíc se cele vychování svého syna. Oldřicha Sezimy Skuhrovského ze Skuhrova a na Louňovicích. Truchlivý konec jejího manžela učinil na ni takový dojem, že se všech zábav a společnosti stranila, tak že tvrz Louňovická více klášteru než panskému sídlu se podobala. Ve svém synu měla jedinou svou radost a útěchu a snažila se, aby mu život pokud možno nejšťastnější připravila. Za tím cílem z ustrádaných peněz roku 1603 statek Zvěstovský přikoupila a k Louňovicům ho připojila.

Sama dlouho nepřežila svého manžele, neboť již roku 1614 skonala, těšíc se ve ohvích posledních, že se s drahým chotěm svým opět setká.

Pan Malovec, původce jejího neštěstí, nenáviděn a pohrdán svými sousedy opustil své venkovské sídlo a přestěhoval se do Prahy, kdež za nastalých bouří protestantských zahynul.

A jím poslední vzpomínka na bouřlivý masopust na Vitanovicích zmizela.

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Em. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský odebral se v úterý 21. t. m. na visitační cestu do vikariátů Toužimského a Jáchymovského.

— **Křesťanská Akademie** konala v pondělí 20. t. r. o 7. hod. večerní ve velké dvoraně Svatováclavské záložny sedmnáctou výroční valnou hromadu. Jako zástupce vlády se dostavil p. vrchní komisař Svoboda. Valnou hromadu samu zahájil křesťanským pozdravem předseda nejdůst. p. prelát dr. Klement Borový.

Vzpomenuv živého ruchu loňského roku, ve kterém těšil se celý národ skvělé jubilejní výstavě, dodal vdp. řečník, že rokem letošním vrátila se Akademie v koleje klidnější. Se zvláštním vděkem připomenul, že zásluhou a péčí výtvarného odboru počtána byla Akademie křesťanská o jub. výstavě největším vyznamenáním, totiž státním diplomem a pak že teprve před téhodnem vyznamenána byla první pracovnice parlamentního ústavu sl. Augusta Rosenkrancova medailí. Ale zvláštním potěšením jest vdp. předsedovi vysloviti radost nad vyznamenáním, jež prokázati ráčil J. Vel. císař a král Akademii tím, že výstavu její loňskou vznešenou svou návštěvou počtiti a nejen nad její vystavenými předměty, nýbrž vši činností vůbec své zalíbení vysloviti ráčil. Akademii bude to pobídkou, aby na své dráze pokračovala, k čemuž: „Zdař Bůh!“ Po té čten a schválen protokol minulé valné hromady. Taktéž schváleny zpráva jednatelská a účetní, po jejichž čtení k návrhu vdp. kanovníka dra Krásla, protože tiskem rozdány byly, upuštěno. Zpráva revisorů účtů vzata na vědomí. Po té konány doplňovací volby, před nimiž předseda dosavadní vdp. prelát dr. Borový a místopředseda p. architekt Barvitijs žádali, aby více již volení nebyli, omlouvajíc své přání důvody závažnými. Zvolení: za předsedu vdp. prelát dr. Kl. Borový, za místopředsedu architekt p. Mocker a do ředitelstva p. t. pp.: inful. převor Ferd. Warter, kanovník dr. Fr. Krásl, kanovník Fr. Brusák a ředitel kůru Karel Bílý. Za revisory zvoleni opět a sice aklamací pp. Bürgermeister a Krausch. Došlo na volné návrhy a tu navrhl jménem výboru vdp. prelát dr. Borový změnu stanov a sice § 5. v tom směru, aby výbor výtvarný sestával z 8 členů a nikoliv ze 12, jak až dosud bylo, kterýžto návrh po přesném jeho odůvodnění a po přimluvě vdp. prof. Drozda jednohlasně přijat. Druhá navrhovaná změna týkala se § 7. (o právu ředitelstva k bezprostřednímu dozoru na ústav parlamentní), odůvodněna byvši hlavně tím, že nebylo dosud mezi ředitelstvem a sekci výtvarnou, hlavně ústavem parlamentním dostatečné souvislosti. Za návrh přimlouvali se pan sekretář Matyáš, jenž vyvraceje některé výtky Akademii bezdůvodně činěné, uvedl mezi jiným, že známá vídeňská firma Schweiger vzdala Akademii na výstavě vídeňské veřejné nejlichotivější pochvalu a pak velmi přesvědčivě vdp. dr. Jos. Doubrava, ředitel kníž. arcib. semináře, jenž vytknul zvláště to, že navrhovaná změna nevyplývá snad ze žádné animosity neb nedůvěry ku správě sekce umělecké, nýbrž že účelem její jest pouze to, aby mohlo ředitelstvo zaujímati proti veřejnosti stanovisko právní, tak aby případné výtky vyvracetí a odrážeti mohlo. Také

dpp. prof. J. Drozd a prof. Kyselka návrh krátce sice a jadrně doporučovali, načež odročovací návrh p. architekta Barvitia zamítnut a návrh výboru přijat. Opovězená přednáška vdp. faráře vinohradského msgr. Lehnery pro pokročilost doby a velké vedro ve dvoraně odpadla, načež vdp. předseda prohlásil valnou hromadu za skončenou, vzdav všem přítomným díky za účastenství a provolav Akademii: Zdař Bůh!

***—* Slavnostní večer** pořádá spolek katol. akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic“ na oslavu padesátiletého kněžského jubilea svého čestného člena P. Františka Pravdy, zasloužilého spisovatele a vlasteneckého kněze v pondělí dne 27. června 1892 ve slavnostním sále Sv.-Václavské záložny (v Řetězové ulici). Čistý výnos věnuje se ve prospěch osiřelých rodin příbramských horníků. Program: 1. Thomas: Ouvertura: Raymond, přednese kapela c. k. pěš. pluku č. 28. 2. Slavnostní proslov, přednese prof. Dr. Kovář. 3. Smetana: Úryvky z opery Prodaná nevěsta, přednese kapela c. k. pěšího pluku čís. 28. 4. a) Bendl: Modlitba, píseň, b) Renner: Což platno, že ten slaviček (tenorové solo), přednese p. Majer. 5. Mendelssohn: Koncert pro housle E mol prvá věta, přednese kol. Jos. Greif, medik. 6. Herman: České tance čís. 1. a 2., přednese kapela c. k. pěš. pluku č. 28. 7. Malát: a) Letí časy, letí, b) Melodie, (tenor, solo), přednese p. Majer. 8. Nešvera: Ukolébavka, přednese kol. Jos. Greif, medik. 9. Bizet: Introdukce: Carmen, přednese kapela c. k. pěš. pluku č. 28.

***—* O spalování mrtvol.** Velice zajímavé rozhodnutí stalo se těchto dnů ve věci, která úzce souvisí s otázkou o spalování mrtvol. Jakási vdova žádala totiž, aby směla doma míti uzavřenou popelnici, jež obsahuje popel její nebožtíka manžela, jehož mrtvola byla v cizině spalena. Ministerstvo vnitra společně s ministerstvem kultu a vyučování zamítlo však tuto žádost a mezi důvody zamítacími uvádí se: ze zdravotních ohledů nelze celkem ničeho namítati; ze stanoviska kultu však věc, o kterou tu jde, jest záležitostí veřejnou; především náboženství je zde rozhodujícím činitelem, neboť mrtvoly či jejich zbytky mají býti pohřbeny v zemi posvěcené; domácí přechovávání tělesných pozůstatkův nebožtíkových bylo by hrubou urážkou křesťanského uctívání památky mrtvých: místa s mrtvolami či jejich pozůstatky jsou pod veřejným dozorem, domácím však přechováním jich stal by se tento veřejný dozor ilsusorním. — Jako vše pozemské, tak i pieta k milovanému nebožtíkovi má své hranice.

Literární oznamovatel.

— „*Sbírka slohových úkolů pro školy obecné a měšťanské.*“ Sestavili učitelé Filip Hyšman a Antonín Mojžíš. Cena 1 zl. 20 kr. Nakladatelé: Knihotiskárna Rohlíček a Sievers knihosklad v Praze. — Vhodnou pomůckou odboru učitelského obohatili literaturu naši na slovo vzatí spisovatelé svrchu uvedení, sestavivše sbírku slohových úkolů, jež namnoze učitelé po různu museli shledávati. Sbírka tato obsahuje úkoly pro všechny třídy školy obecné i měšťanské, jež voleny jsou ze všech oborů vědomostí žákových, při čemž i k výchovatelské stránce přihlíženo. Nejedna z úkolů těch budití a utvrzovati bude v mládeži zbožného ducha a lásku k vlasti. Nemalé ceny dodává spisu též velmi vhodná úprava.

— „*Dědictví Maličkových*“ v Hradci Králové potěší letos rodiny české i německé opět velezajímavými povídkami od tří různých spisovatelů a sice: Obsahem české knížky D. M. čís. 36. bude historická povídka „Matčin odkaz“, kterouž sepsal Jos. Renner, učitel v Podole u Tábora, (ubohý zemřel náhle zakrvácením mozku dne 24. dubna 1892); druhá povídka ze života s nápisem „Pro nemocnou matku“, kterouž věnoval far. Al. Dostál. V německé knížce Nr. 36 číští budou údové D. M. velmi zajímavou povídku „Im Strahle des Glaubens“, kterou sepsal výtečný německý spisovatel Josef Strasser, katecheta měst. školy v Praze. Divno — tři rozdílní spisovatelové a všichni zakládají své příkladné povídky k účtě Rodičky Boží. Čtením obou knížek budou nábožné rodiny velmi potěšeny. Rozeslání nastane již koncem měsíce října 1892. — Zajisté i to budiž všem útěchou, že 46. tisíc řádných údvů ku svému naplnění rychle spěje.

— „*Podobenství, paraboly a bájky.*“ Původně sepsal Karel Otman, farář Ořešský a kněž. arcib. vikář. V Praze 1892. Tisk a náklad Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (V. Kotrba). Cena 70 kr. — Čtenářům našim předobře známo jest jméno slavného spisovatele, ježto co tuto v celek sneseno a uspořádáno, v Blahověstu po většině dříve již bylo uveřejněno. Tudíž co se týká vhodnosti podobenství není nám třeba úsudek vlastní pronášeti, neboť zajisté o výtečnosti jejich každý jest přesvědčen. Přece však spis

tento bude jistě každému vítaným, ježto obsahuje mnoho článků, jež dosud nikde uveřejněny nebyly a ježto v něm máme vše krásně uspořádáno. Úprava spisu jest pěkná a cena velmi mírná.

Osobní věstník duchovenský.

V biskupství Králové-Hradeckém.

- p. Jos. *Betlach*, far. v Konárovicích, za faráře do Stěžer;
- p. Petr *Šimek*, kapl. Libčanský, za faráře do Dolení Branné;
- p. Lambert *Vichla*, kapl. Petrovický, za admin. do Konárovic;
- p. Jan *Šolc*, kaplan Žlunický, za admin. do Kněžic;
- p. Václ. *Nepokoj*, kapl. Kněžický, za kaplana do Žlunic;
- p. Václ. *Barloš*, kapl. Červ. Janovický, za kapl. do Kutné Hory;
- p. Frant. *Chládek*, admin. Stěžerský, za kapl. do Petrovic.

Upřázdnuené místo:

Konárovice, fara patr. dědiců p. Götzla, do 20. července t. r.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo :

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.
(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdůst. kněž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svatých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

OBSAH: Kázání na den navštívení blah. Panny Marie. — Kázání na neděli pátou po sv. Duchu. — Řeč před posvěcením smírného sv. kříže. — Nezapomeň ani nyní . . . (Báseň.) — Církevní poměry na panství Lnářském v XVIII. století. (Dokouč.) — Bouřlivý masopust. Povídka. (Dokouč.) — Krcnika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kněž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli šestou po sv. Duchu.

„I jedli a nasyceni jsou.“
Mar. 8, 8.

Dle slov dnešního sv. evangelium nacházel se Pán Ježíš na místě pustém, osamělém, od příbytků lidských vzdáleném. Avšak i tu našli jej lidé slova božího žádostivi. Aby z přesvatých úst Jeho slyšeti mohli slova věčného života, opustili své příbytky, vydali se na cestu a nebeského učitele až na poušť následovali. Tři dny pak tam s Pánem Ježíšem trvali a slova božího, toho duchovního pokrmu, tak byli žádostivi, že na pokrm tělesný docela zapomněli. Již pak je počal trápit hlad, než nebylo tu, čím by se byli mohli nasytit. Vida tu přemilý Ježíš nesnáz jejich, vida, že by mnozí z nich na cestě k domovu hladem mohli zahynouti, měl litost nad nimi. I uzavřel sám u sebe, že jim pomůže a protož maličkou zásobu pokrmů všemohoucím svým slovem rozmnožil tak, že stačila k nasycení čtyř tisíc lidí, kteří tam s ním byli. „I jedli a nasyceni jsou.“

Nejmilejší, vy se divíte tomuto zázračnému nasycení tolika lidstva, tak malou zásobou chleba a ryb? Inu ovšem, vždyť to není nic malého. Ale divná věc, tu se divíme a zázraků ještě větších si hrubě nevšímáme. Neboť nepřestala až podnes zázračně působiti ruka Páně, zvláště pak čeho se v dnešním sv. evangelium dočítáme, to děje se v způsobu mnoho rozsáhlejší každodenně. Až podnes i málem ourod vydržuje a krmit Bůh nesčíslné

množství lidí a zvířat. A na tento každodenní zázrak moci a prozřetelnosti Božské s prospěchem duchovním pozorna vás učiniti, bude předmětem mé dnešní řeči.

Pojednání.

Křesťané milí, co učinil někdy přemilý Ježíš hladovému zástupu na poušti, to činí pro veškeré tvorstvo přemilý Bůh až podnes. Každodenně připravuje prozřetelnost Boží svůj stůl a častuje při něm všecko co živo jest a co se hýbe, k velikému tomu stolu zasedá a bývá při něm častováno to ptactvo v povětří a ryby ve vodě, zvíř v lese, krotký dobytek na suchopářích, na pastvinách i v ohlívě a všechny lidi na všechněch místech okrášku země. Ano, dobrota a moudrost Boží tak to zřídila, že každický tvor svůj pokrm, své potřebné vyživení má. A ačkoliv nesčíslní jsou hosté ti, jenž za stůl jeho zasedají, nicméně bývají všickni a vždycky nasyceni. Ejhle, jak veliký to zázrak opakuje se tu na každý den před zrakem naším!

Dnes 9 milionů čtverečních mil obnáší povrch země naší a kdekoliv živočich jaký na širokém tom a dalekém okrášku přebývá, tu nalezá on také vždy pokrm a vyživení. Kdož sečte lidi všechny a všechny, a zvířata všechna a všechna, jež vesměs berou svůj pokrm z ruky Boží? V naší zemi české žije přes 5 milionů lidí a což maličké jsou jen Čechy, když je k celé Evropě přirovnáme? A jak malá jest Evropa u přirovnání s Asií, Afrikou, Amerikou? Dejme tomu, že by všechněch lidí na zemi bylo jen okolo 900 milionů, jaké

to množství! Všickni pak tito milionové lidí jsou takřka jen malá hromádka, když je k tomu nesmírnému množství zvířat přirovnáme, která na zemi žijí. Kolik tu jen milionů hmyzu, much, brouků, žížal, v jediném toliko velikém lese? Kolik milionů na veškeré zemi? Kolik tu milionů ptačtva a zvíře, kolik milionů ryb v řekách, moři a jiných vodách? Zpytovatelé přírody udávají toliko pokolení všelijakých ptáků, zvířat, ryb a žížal na 300.000 — a co teprv musí býti zvířat jednotlivých? — A hle, všechny tyto miliony lidí a zvířat chtějí jísti, každodenně jísti — a dostávají každodenně svůj pokrm, svou potravu.

Vy se divíte, ale to ještě není všechno! Všickni chtějí jísti a všichni dostávají pokrm, ale duše drahé, jak mnohé a rozmanité jsou ty pokrmy, jež jim předkládány bývají? Ale všem chutná všechno! Což jednomu slouží k posílení, jest druhému jedem; což jedno státi nechává, toho hledá druhé. Ono chce bláta a bahna, toto kořínků a bylin; jiné sena a slámy, toto masa a ryb. Jakož pak jednotlivých tvorů jsou ústa, rozličný čich, rozličná chuť, rozličný jazyk, rozličné zuby, rozličné zobáky, rozličné zažívací ústroje, tak rozličná jsou také jídla, tak rozličné jsou také pokrmy — každý tvor nalézá, co mu přiměřeno. Ó jak přepodivný jsi ó Bože, Otče nebeský v skutech svých! Veliký, daleko a široko rozprostřený jest stůl Tvůj, nescíslní jsou Tvoji hosté a strávníci a jak rozličné jsou ty pokrmy, jichžto žádají! A Ty Otče dobrý, Ty je všechny krmiš a nasycuješ! Každý nalézá potravu svou — a to v každém čase. O všechny tedy je postaráno, tak moji milí i když ta zima přijde, když země mrzne, když stromoví listí a ovoce potratí a bílým rouchem sněhu luhy a lesy jsou odíny, i také tu v tom tvrdém ročním čase neumře žádný z tvorů Božích hladem. Anto vlétě všeho dosti nazbyt roste, tu shromažďují a zásobu si dělají netolící lidé ale i mnohá zvířátka. Není-li pak pro některá zvířata žádné potraviny v zimě, tedy se i o to prozřetelnost Boží postarala, že v době té také žádné potraviny nepotřebují. Ona zalézají, zarávají se do země, kdežto dlouhý spánek spí z něhož při návratu libého jara opět k novému životu procitují. Mnohá zase, nenalézají-li v krajině, kde se zdržují, žádné potraviny a pastvy, rozloučí se na čas a přirozeným pudem vedena zalézají v krajiny jiné, kde jim dobrota

Boží nový stůl uchystala. Ostatně zná každé to zvířátko i zimního času potravu si zaopatřiti, tak přitulí se i to osamělé a opuštěné ptáče v lese ke křoví a plotům dědin a sbírá každé seménko, každý pozůstatek od potravy lidské.

Ale jak tu, nejmilejší, když najednou přijdou léta neúrodná, když vojska nepřátelská spustoší krajiny, poplení osení, když strašné přívaly a krupobití zničí nádeji žní hojných, tu snad vyprázdněna jest už dávno špižirna hospodáře nebeského, tu snad nemá více Pán, co by tvorům svým předložil, čím by je nasýtil? Ó lidé malé víry jenž se tu strachují hladem umříti! Aj, ten, jenž na poušti lid israel-ský po 40 let způsobem zázračným mannou s nebe krmil, ten dovede i málem úrody všechny ty miliony tvorů svých vyčastovati a vyživiti. Ostatně co svět světem stojí, málo dostalo se hladu za kořist; ovšem že v době takové málem se spokojiti museli lidé, proto ale přece měli své potřebné vyživení.

Skrátí-li také Pán dnes ruku svou, dal včera více, zbytek věčejší má nahraditi nedostatek dnešní a neurodí-li se v krajině v zemi jedné, urodí se více v krajině v zemi druhé, třetí. A kterak mnohých příkladů nalézáme, kde, jak osobám jednotlivým, tak celým rodinám v největší bídě způsobem neočekávaným a neobyčejným pomohl Bůh dobrotivý. Takovéto pomoci neočekávané zakusil jistý řemeslník. Ubohý, veliká jest jeho ouzkost, již druhého dne má vzat býti do zástavy. V tomto trapném stavu hledá pomoci, jde přes pole k příteli svému, než ten není doma a chuďas bez potěchy a všecek zkormoucený vrací se domů. Než tu blíže silnice stojí kaple, on se tu zastaví hledaje ulehčení v modlitbě a hle, našel čeho si přál, brzo pak také přišla pomoc. Právě uhání tu okolo vůz poštovský, z něhož váček peněz na cestu vyletěl. Chudinec volá co hrdla má: „Stůjte, stůjte!“ než hrčení kol v prudkém odjetí dusí jeho hlas. I zdvihá váček, donáší jej domů k vrchnosti a již druhý den ráno přichází psaní kupcovo, kteréž poctivému nálezci váčku s 1000 tolarů 100 tolarů slibuje. Ejhle jak podivně Bůh spomáhá! A podobné dělo se s jistou vdovou. Bylať to matka čtyř nedospělých dětí z nichžto dvě poslední dvojčata a ještě při prsou byly a nejstarší chlapec teprva do školy počal choditi. Stalo pak se, že vdova tato ubírala se zarmoucena a use-

davě plačíc z mlejna domů, kdež ji bez peněz mouku dáti nechťeli. I potká ji tu její pán statku a ptá se jí proč pláče. Ach pane, hlad a nahota těch ubožátek — zde ukázala, na svá zimou se třesoucí nemluvnátka. O kůž byh jen něco starého pro tyto červíčky měla. — Nemám nic starého — nic nového, zní odpověď, a matka hořce plačíc vrací se domů a posílá nejstaršího chlapce do lesa pro chrast na krb. Ach matko, praví dítě, měl jsem se ještě dvěma průpovědím pro školu naučiti: Pán učinil všecko dobře! Důvěřuj se v Boha, když pomoci potřebuješ, On ti pomůže. Tato slova z úst nevinného dítěte hluboce se tkla srdce matčina i pravila: Ano, to chci — nyní a vždycky! — a již k večeru dostala [z pošty psaní, že neznámá bohatá její teta, jež umřela, před smrtí svou 4000 zlatých kšaftem jí odkázala.

Ó jak přepodivně řídí Bůh všeliké osudy lidské! Veliká zajisté jest jeho péče o nás! On věru otcovsky stará se o všechny své tvory, zvláště pak, jak jsme dnes viděli, strojí ve své všemohoucnosti na každý den všem stůl, na němžto všem potřebnou a přiměřenou potravu předkládá. A tak až podnes opakuje se každodenně podobný, ano větší zázrak, kterýž někdy dle dnešního sv. evangelium na poušti se stal, ježto i málem ourod vydržuje a krmit všechny ty miliony lidí a zvířat, tak že s korunovaným žalmistou Páně zvolati tu sluší: „K Tobě oči všech důvěrně hledí a Ty dáváš jim pokrm jejich v čas příhodný. Otvíráš ruku svou a nasycuješ všeliký živočich požehnáním!“ Jen pak nejmilejší také sami se přičiňme, pracujme, čím nás Pán obdaří, marně neplýtvějme a ku zkáze těla i duše nezneužívejme. Buďmež i s málem spokojeni a s vděčností to přijímejme a pak zajisté na cestě z této pouště vezdejší k domovu Otce nebeského pro nedostatek chleba vezdejšího nezemřeme. Amen.

K á z a n í

na neděli sedmou po sv. Duchu.

„Všeliký strom, který nenese ovoce dobré, vyťat bude a na oheň uvržen.“ (Mat. 7, 19.)

U mnohých starých národů bylo obyčejem, že rodičové při narození dítěte za-

sázeli strom, aby novorozené dítě a strom spolu rostli. A věru krásný smysl položen jest v myšlence této, kteráž člověka připodobňuje stromu; neboť ačkoliv zvířata podle těla člověku mnohem podobnější jsou než-li stromy a rostliny vůbec, přece nalezám větší podobnost mezi člověkem a stromem, pozorují-li věc hlavní. Přímé s hlavou vzhůru k nebesům podzdvíženou, není ani jelinké zvíře; strom ale má takovou postavu, že jeho koruna čili vrchol vzhůru se vypíná, kořenové jeho pak v zemi upevněny jsou; a touto postavou svou podobá se strom člověku. Jeho nohy postaveny jsou na zemi, protože máje smrtelné, zemské tělo, na zemi výživu svou hledati musí, a tudíž k zemi připnut jest tak jako strom svými kořeny; hlava ale jeho obrácena jest jako koruna stromová, vzhůru k nebesům na znamení, že nesmrtelný duch člověka nemá pouze zemské věci hledati a požívat, nýbrž že se má po vyšších věcech ohlížeti, že má po nebi toužiti, a v Bohu největší svou blaženost hledati.

Dobře měli tedy Římané a jiní národové starodávni, že přirovnávali člověka ke stromu. — Avšak i v písmě svatém S. i N. zákona nalézáme výpovědi, jimiž se člověk stromu připodobňuje. Žalmista Páně král David, započíná žalmy své těmi slovy: „Blahoslavený muž, . . . kterýž v zákoně Hospodinově vůli svou míti, a v zákoně jeho přemýšlovati bude dnem i nocí tenť bude jako strom, kterýž vstípen jest podle tekutých vod, kterýž ovoce vydávati bude v času svém; a list jeho nesprchne, a všechny věci, kteréžkoliv činiti bude, šťastně se mu povedou“. (Žalm I. 1—3.) A na jiném místě připodobňuje tentýž svatý pěvec člověka spravedlivého stromům nejvzácnějším řka: „Spravedlivý jako palma kvěsti bude, a jako cedr na Libanu bude povýšen“.

Rovněž tak připodobňuje Kristus Pán v novém zákoně a jak viděti jest zvláště v dnešním svatém evangelium člověka k stromu, kdežto o stromu dobrém a dobrém ovoci, a o zlém stromu a ovoci též zlém mluví a takto dokládá: „Všeliký strom, kterýž nenese ovoce dobrého, vyťat bude a na oheň uvržen“. Nejmilejší! an takto strom jest podobenstvím člověka, tuť i my všickni jsme stromové; bohdejž však bychom všichni byli dobří stromové a co takoví dobré ovoce nesli, a takto strašnému výroku, kterýž Spasitel náš v dnešním

evangelium nad stromem, jenž nenese ovoce dobrého, pronesl, šťastně někdy ušli. To však státi se může, když s pomocí Boží věrně se o to zasadíme. Bychom ale věděli, jak si to zaříditi a oč pečovati máme, bychom dobrými stromy se stali a dobré ovoce nesli, toť seznáme, když v přítomném rozjímání pilně ohledáme 1. Jak spřádáný musí býti strom dobrý a 2. Jak způsobilé musí býti ovoce jeho.

Obětujtež rozjímání dnešnímu veškerou pozornost svou a já počnu, jako vezdy, tak i dnes ve jménu Páně.

I.

Víte, čehož především třeba, aby strom ovoce nesl? I musí do půdy dobré býti zasazen, by takto dobré šťavy a dobré vlastnosti do sebe vsál. — Touto půdou vyrozumívají všickni učitelové pravou, křesťansko-katolickou církev. A věru církev sv. katolická jest ta půda dobrá neboť jí neschází ničehož, což by žádoucímú zdaru v cestě stálo. Ona má toho nejmoudřejšího a nejpečlivějšího hospodáře, jenž jest všemohoucí Bůh sám. Tuto půdu sám Syn Boží pracně vzdělal na skále, tak že návaly sebe větších pohrom uskoditi jí nemohou. To jest ona půda, kterouž Duch svatý sluncem milosti zahřívá a sedmerým proudem svatých svátostí svažuje. Toť ta půda dobrá, kteráž krví Kristovou a krví tisíců mučenníků jest zúrodněna; toť ta půda dobrá, jež i své ochrance a strážce má, jenž jsou andělé a svatí. Ona jest i pevnou ohradou obehnaná, ohradou božských příkázání i církevních, ona má též i dělníky, jenž od samého Boha jsou povoláni a svátostně ustanoveni. A takovýchto půd není pod sluncem více, než-li toliko jedna. Jedna jesti pravá církev, jakož jediný jest Bůh a jedno slunce zemi naši zahřívá a osvětluje, a to jest církev křesťansko-katolická, neb ona jediné má všechny známky pravé církve, kterýmiž žádná jiná náboženská společnost, ať se jakkoliv jmenuje, vykázati se nemůže a nevykáže na věky. A do této půdy musí vsazen býti strom všeliký, má-li nésti ovoce, kteréž by někdy na slavné hody nebeské hoditi se mohlo; neboť kromě církve této není jaké spásy, a stromové, jenž v ní zasazeni nejsou, scházejí a schnou, jako kvítka, kteréž ulomené od kmenu podle cesty leží.

Tak tedy, řekne tu mnohý, nebude nikdo spasen, kdo není v pravé církvi ka-

tolické? Křesťané! co jest jisté: že kromě církve není spásy, tak jako kromě archy Noemovy nebylo ušetření od potopy; však pozorujte dobře, co řeknu, že totiž i ten, který bez své viny v církvi katolické není, ale upřímně po pravdě touží, tím samým již, ač to neví a nevyznává, k církvi patří a oudem jejím jest, a tedy spasen býti může. Jen ten, kdož poznává, že bludná jest církev jeho, církev katolická však pravá, bludu pak svého se odříci a poznalé pravdy přidržeti se nechce, ten pohrdá spasením svým a podobá se tomu, který po rozkotání korábu na zbouraném moři tone, a prkna, kteréž k zachování se mu podává, chopiti se nechce. Ostatně nesluší nám zde souditi, Bůh jest, kterýž soudí, a zná všechny kdož jeho jsou. Kvílí však a pláče nad podobnými nešťastníky církev sv., co dobrá a pečlivá matka nad zbloudilým dítětem, není však s to, pomoci jim, dokavdě sami jim vzdorují. O těch politování hodných! — Nevím, zdaž jste již to veliké štěstí kdy uvažili, že v pravé církvi se nalézáte, nevím, zdaž jste kdy již za to Pánu děkovali, že do této dobré půdy vsazeni jste?

Než co spomůže sebe lepší půda, pakli strom sám v sobě jest špatný a ničemný? Či ponese fiky trní, bytby i do té nejlepší zahrady se přesadilo? Protož, má-li strom dobré ovoce nésti, tuť mimo dobrou půdu ještě jiných věcí jest třeba. — Každý strom, byť by vyrostl ze stromu anebo z jádra dobrého — jest přece sám v sobě planý a přináší jenom trpké a špatné ovoce; chceme-li, aby jaký koliv strom nesl ovoce chutného, ovoce dobrého, musíme ho buďto štěpovati, nebo očkovati, nebo roubovati, t. j. musíme větvičku nebo očko s dobrého stromu vzíti, a na strom planý vsaditi, aby z větvíček nebo z oček dobrých vypučily ratolesti a haluzy takové, jež by ovoce dobré přinášely. A tak jest to i s člověkem.

Každý člověk pochází ze stromu zkaženého, totiž z hříšného Adama, a jest sám v sobě stromem planým, který nemůže, leč špatné, trpké a zlé ovoce přinášeti. — Má-li člověk vydávati ovoce dobré: musí i on takorčka štěpován býti ze stromu nového, ze stromu šlechtěného, ze stromu dobrého, ze stromu svatého! A víte-liž draží křesťané, kde tento strom dobrý vyrostl, z něhož každý planý člověk štěpován býti musí? — Aj vidím živě a patrně okem svým duchovním onu smutnou horu Kalvarskou,

a na této hoře vidím ovoce dobré, ovoce šlechetné, ovoce svaté, a toto ovoce stromu kříže jest nejsvětější tělo našeho Vykupitele, který se za nás dal usmrtiti, bychom milostí Boží z něho štěpování býti mohli ve stromy šlechetné, ve stromy dobré ovoce nespoucí. A kdy a kde pak děje se toto štěpování člověka? Aj to se stává právě při přesazení do půdy cirkve svaté na křtu svatém. Tuhle pohledněte na posvátnou křitelnici, tu jste i vy někdy do dobré půdy cirkve svaté byli přesazeni a štěpování, když vodou a milostí Kristovou od hříchu prvotního obmyti jste byli, a v nového, svatého člověka proměnění, aby ste mohli, jako stromové ušlechtili a dobří, přinášeli ovoce dobrého v Kristu Ježíši, z něhož jste štěpování byli.

Než nevydaří se štěp každý; mnohdy krátce se očko neujme a zaschne, a tudy by strom zůstal planým; a protož mnoho začasto práce a šetrnosti jest zapotřebí, aby se štěpování na stromě podařilo. — U člověka arcíť se musí štěpování na křtu svatém ujmouti; člověk jest sice křtem svatým v nový, šlechtěný a dobrý strom proměněn. Ale jak mnoho zlých příkladů a nebezpečných příležitostí se naskytuje, jež milost na křtu svatém vštípenou potlačují a ji vzrůstati nedají? A krom toho má člověk svobodnou vůli, a proto může vštípenou sobě milost Boží dusiti tak, že přece zůstává stromem planým, kterýž jenom zlého, špatného ovoce přináší.

A tudy konečně, aby člověk dobrým byl stromem, který by dobrého nesl ovoce třeba jest, aby v stavu milosti Boží setrval. Neboť věz, křesťane milý! že, ač jsi oudem cirkve svaté, ač do té nejlepší půdy jsi vsazen a v strom dobrý štěpován, nežiješ-li však v milosti Boží, nýbrž v těžkých hříších, že všecko tvé ovoce jest ničemné, že všecký tvé na pohled sebe lepší skutky nejsou záslužné pro věčnost; neb takto čteme u sv. Jana (15, 5.): „Beze mne nic nemůžete učiniti“. Sv. Irenej dí takto: „Jako suchá země, nebývá-li deštěm svažena, nevydává úrody: rovněž tak my nemůžeme vydávati ovoce k životu věčnému, nebýváme-li deštěm milosti Boží svaženi“. A kterak krásně tu praví sv. apoštol Pavel: „Milostí Boží“, tak praví, „milostí Boží jsem to, což jsem, ale milost jeho ve mně marná nebyla, ale hojnější než oni všickni pracoval jsem: avšak ne já svou mocí a silou, ale milost Boží, kteráž jest se mnou“ (1. Kor, 15, 10.). Tuť nám dává

veliký tento apoštol národů na srozuměnou, komu vše k poděkování má, totiž milosti Boží; při čemž spolu připomíná, že i sám ze své strany ničehož vykonati neopomenul; nýbrž že s milostí věrně spolupůdinkoval. A toto spolupůdinkování jest to, což tak často nám schází. My chceme býti blaženými, než pro blaženost tuto něco podniknouti, to nechceme, a tuť přichází, že vlažnost a lenost se nás zmocní, kteráž do tvrdého spánku člověka uvrhne, z kterého tak snadné k navrácení k Bohu se neprobudí. Tuť následuje hřích na hřích a člověk se stává od kmenu odtrženou, vyschlou ratolestí bez šťávy a síly, bez života a působení, bez květu a bez ovoce. O politování hodný to stav, že toť jest stav strašné smrti duchovní; zničena jest milost posvěcující, zrušeno jest přátelství s Bohem, pro věčnost; neb všeliké skutky člověka zapáchají pak odpornou schnilotinou duše jedem hříchu porušené, nemohou se líbiti Bohu, a tudy zůstávají bez zásluh pro život věčný. A běda tomu, kdož hřivnu od Pána svěřenou, zakopal a s ní netěžil!

Pročež roz. v Kristu! hleďtež vždy milost Boží zachovati sobě, a když jsme byli nešťastní, ztratiti ji, popilme si, by sme ji v svátosti pokání opět nabyli, a pak nám nebude scházeti ničehož, bychom dobré, pro nebe záslužné ovoce nésti mohli, pak budeme stromy dobře zřízenými, neb v půdě dobré stojíme a ze stromu nejvzácnějšího štěpování jsme. Než bratří a sestry v Kristu! byť by strom sebe lépe byl zřízen, co nám prospěje, pakli ovoce jeho choutkám a žádostem našim nevyhoví? Pročež, anto jsme viděli, jak spořádaný musí býti strom dobrý, slušno bude, abychom se již ohledli, jak způsobilé musí býti ovoce jeho; než o tom v dílu

II.

Jest tomu něco přes půl druhého stalet, když za panování císaře Leopolda I. úhlavní a za těch dnů nejstrašlivější všeho křesťanstva nepřítel Turek válku zdvihl proti domu rakouskému, se vši hrůzou a ukrutností neslýchanou. Jižní země koruny rakouské měl již opanované nepřítel zuřivý a na ostatní již již udeřiti se strojil. I zdál se pád Rakouska a s ním všeho křesťanstva nevyhnutelný, jestliže pomocí nadpřirozenou nebesa nepřispějí. V těchto dnech strasti nabízel se při dvoře vídeňském za polního vůdce savojský princ Eugen, který před tím již pět dvoře krále

Franckého službu u vojště vyhledával, ale pro svojí malou a neúhlednou osobu oslyšen byl. Císař Leopold veden dobrým vnuknutím, přijal nabídnuté sobě služby princovy, ač i sám pro neúhlednou osobnost jaksi nedůvěrně na svého nevěho vůdce pohlížel. Když ale vojsku nový ten vůdce představen byl, tuť teprv jen posměch sobě z něho učinili vojínové, řkouce: „Ten mužiček málo Turkům brady rozčechrá!“ A kterak se zmýlili? Neb hle, právě tento neúhledný a co do osoby nepatrný muž za nástroj k potření moci nevěřících od Boha byl určen. On zlomil sílu Mohamedánů zlostných bojem vítězným, tak že na hubení křesťanstva nemohli nikdy již více ve způsobu předešlém povstati. — Tak soudivá svět podle kabátu, podle zevnějšku, než jak často v úsudku svém se mýlívá. Často se stává, že mnohý skutek v očích tohoto světa nebývá krásný a vzácný a přec jest Bohu milý; často i v nenávisti má svět mnohé skutky a Bůh si v nich libuje. Či není dosti synů tohoto světa, jimžto skryté, čisté, nevinné obcování jest ošklivostí. A hle, přec jest takovýto život Bohu velice milý, tak že velké zalíbení v písmech svatých má. Protož neohlížejte se vždy co tomu říká svět, jen jsou-li vůli Boží přiměřené, neb i neúhledné začasto ovoce bývá dobré, chutné a zdravé. — Než slyštež, nač především bedlivý pozor dáti sluší, aby dobrý strom dobré ovoce nesl.

Praví sice Spasitel náš, že nemůže dobrý strom zlé ovoce nésti, proto však přece státi se může, že i ovoce dobrého stromu k nějaké ouhoně přijíti a tudy malé ceny míti může. Byť by strom sebe lepšího byl druhu, což jest do ovoce, pakli nedozrá? Tak jest to i se skutky našimi, mají-li totiž před Bohem skutkové naši býti dobří, musejí býti dozralí. To znamená tolik, že není na tom dosti, abychom jen nějaký skutek dobře započali, nýbrž my musíme také v něm dobře pokračovati, a dobře jej ukončiti. Tuť však nemálo je těch, jenž dobře a nábožně započínají; i běží, běží a sotva že kus byli uběhli, již umdlévají, zůstávají státi a všeliké dobré předsevzetí zmizí a starý, hříšný život započne se poznovu. Ó kdož dá očím mým slz, bych plakal dnem i nocí nad tak mnohým nedozralým ovocem! Aj, tuť stál jinoch, tuť panna, co ušlechtili, dobří stromové, jenž překrásně kvetli a snad i na ovoce zasadili, byliť okrasou obcí, ozdo-

bou církve, radostí rodičů, byliť hodni, však tuť padla medovka sladkých slov a lákavých příkladů zlých tovaryšů a oni stali se nehodnými, zničen jest krásný květ, zničeno ovoce mladé a nedozralé. Tuť stálý křesťan, jenž v nábožnosti zalíbení měl a v křesťanskou spravedlnost den ke dni rostl a se vzmáhal, podobal se stromu překrásným ovocem osypanému, tak že větve k zemi se sklonily; tuť však zdvihla se bouře všelikých pokušení, povstal prudký víchř zlých náklonností a náruživostí a kdož vysloví škodu, kterouž utrpěl, i polámán jest a ovoce spadlo, bylo sraženo, prve než dozralo. — A nyní rcetež, zdaž mohou se líbiti Bohu skutky takové, jež jsou započaté, ale nedokončené, nedozralé. Co se stane s jablkem, jež před časem se stromu spadlo, i nevšímá si ho nikdo a leží-li v cestě, odstrčí se by nepřekáželo. Pročež máme péči o to, by ovoce dobrých našich skutků vždy dozrálo, neb kdo setrvá až de konce, dí pravda božská, spasen bude.

Než nezřídka se přihodí, že i do sebe dozralého a nad míru krásného ovoce mnoho není, i nasadí se do něho červ, zaneřádí je tak, že aspoň z částky k požívání není, neb do nejspatnějšího ovoce nedává se. Avšak jako onen červ, činí to dle výroku proroka Habakuka ďábel; i on chce při těch nejkrásnějších a nejlepších skutech našich nějakého podílu míti a tudy natrousí mezi ně své červy, t. j. zlé a pyšné myšlenky, marnost, všeliké zlé mínění a t. d. Tak beze vši pochybnosti dobrá jest modlitba a dobrá jest zpověď a obzvláště dobré jest přijímání nejsv. svátosti oltářní. I půst jest dobrý i almužna dobrá i poslouchání slova Božího dobré. Kdyby ale všechny tyto skutky, které konáme, dobře a bedlivě si prohlédly a prozkoumali, prve než-li od andělů do knihy života zaznamenány bývají, jak mnohých červů by se v nich nalezlo? My se modlíme, než jak často bývá modlitba naše všelikou všetečností, roztržitostí a marným tlacháním přetržena? Jak často ani sami nevíme co se modlíme? Jak často při tom všem hledáme jen marnou slávu světskou? Brzo pospícháme jakoby strop nad námi hořel, brzy takřka Boha nutiti chceme, by splnil nemoudrou začasto vůli naši. A tak jest to i s ostatními dobrými skutky. Zdaliž pak takovéto ohyzdnou červotočinou nakažené ovoce dobrých skutků může býti před Bohem vzácné?

Sv. biskup Řehoř, divotvorec nazvaný, musil se v čas pronásledování křesťanů za panování císaře Decia, se svým jáhnem na osamělou horu utéci. Brzo však se vy-zradilo útočiště jeho a pronásledovníci obklopivše celou horu, všude jej hledali. V těchto nesnázích napomenul sv. Řehoř svého jáhna, aby se pevně důvěřoval v ochranu Boží, aby za jeho příkladem ruce k nebesům pozdvihнул, aby se vroucně modlil a v této postavě aby vytrval, až by pronásledníci až k nim se přiblížili. Jáhen poslechnul; s vyzdvihnutýma rukama a očima k nebesům obrácenýma stáli nepohnutě na svém místě, až všechno kolem nich utichlo. Nedlouho potom přišel k nim muž, který je byl vyrazil, vrhnul se jim do noh a vypravoval, že vyslaní pro ně vojáci navráťivše se vykládali, že neviděli na hoře nic, než dva stromy u sebe stojící. Tak tedy objevili se svatý biskup Řehoř a jeho soudruh pronásledovníkům svým jako stromové a věru oni byli dobří stromové, kteří dobré ovoce nesli.

Nejmilejší, vím, že i vy zajisté chcete, byste dobrými stromy byli, a někdy až přijde Pán, aby hojnost dobrého ovoce na vás shledal. A hle, jak snadno se to může státi. V dobré půdě jste, štěpování jste, a tuť jen jak onino dva mužové svatí pozdvihujte i vy své ruce, své oči a svého ducha na častých a vroucích modlitbách k Bohu, aby světlo svaté pravdy a rosá milosti Boží s hůry na vás padala, s milostí touto pak spolu účinkujte, při tom však mějte se vždy na pozoru, aby ovoce skutků vašich nebylo nedozralé anebo červivé, to však se stane, když každodenní své práce, když povinnosti stavu a povolání svého vždy věrně a k oslavení Boha svého konati budete. Nenechte se tím mýliti, že zvláštní nějaké skvělé skutky o stavu svém vykonávati nemůžete. Milé budou Pánu Bohu i ty drobné, malé skutky vaše, pakli jen dobře a dokonale je vykonáte. Ony se budou podobati perlám, které, když v hojném počtu dohromady se spojí, tou nejvzácnější a spolu nejskvostnější ozdobou bývají a splní se na vás výrok Kristův: „Služebníče dobrý a věrný; že jsi nad málem byl věrný, nad mnohem tebe ustanovím; vejdiž v radost Pána svého. Amen.“

Plamenné doly Příbramské

(dne 31. května 1892).

Zkřek hrůzy po vlastech zní širých,
jež z bání budí žalný tón
žen kvílicích a dětí sirých,
jimž na rtech srdce ryvoucí ston:
Sta mužům, otcům pracovitým
tam dýmem plynů, žárem litém
důl ve Příbrami náhlý chystá skon. —

Tvář slunce posledním dnem máje
se jasná s nebe usmívá
a mírně zírá v žírné kraje;
zpěv ptáčků s větví zaznívá,
chlad libý vánek vzduchem věje.
Jde havíř, milou píseň píše,
a noha — ve hrob chvátá snaživá.

Z úst horníků se prosba chvěje,
zní zbožně její vroucí hlas,
než v temný důl jich řada spěje,
by zdrávi vrátili se zas.
Smrt, sotva sjeli, děsná číhá:
„Dým dusivý se kolokol zdvihá.
Zpět! Pryč! To zkázy, zhouby strašný čas!“

Kdo víru dal by slova znění?
„Ten důl náš bezpečný že dnes
v žár, dým a plameny se mění?
Leč ďábel by sem tajně vlezl!“
Blah, hned kdo věří druha slovu
a přechá z hlubokého rovu,
jenž soudruhům se na dno důlu vnes.

Děs, hrůza zbylým duší chvěje,
děs, hrůza vzhůru proniká,
zkad ku pomoci se jim spěje,
choť, matka, dítě nařiká.
Druh pro druha v hloub šachty spěchá
a sám proň život drahý nechá.
Ó šlechetnosti řídká, veliká!

„Můj mrtev manžel statný dřive!“
„Náš tatiček!“ zní nářku hlas.
„To jeho srdce dobra chtivé
tu stuhlé! Děsný hrůzy čas!“
A mrtvol kupy, těla kusy
ven z lůna země vyrvat musí,
by v lůno její pohřbili je zas.

Kvil, nářek, hoře, bédování,
jež nitro, srdce, duši rve,
trud, bol a lkání, pláč a štkání,
jež tvrdou žulu k slzám zve,

vsí každou, každým městem třese;
kout vlasti dálný žalem hne se,
i skála stírá slzu s brvy své.

Prst ďáblův strožil brůzy, děsy
sám nevinným těm obětem,
hor zlosynové, krutí běsi
se spikli v divém záští svém
a ženám muže, otce dětem
tu rvali z práce jiskry letem
a přičinlivé živitele všem. —

K vám, ženy se sirotou zbylé,
cit soustrasti se vrací zpět,
nám v srdce vniká této chvíle,
co vzdechů stená bledý ret,
zří zrak ty slzy v oku trudném
a vidí skleslost v kroku bludném,
i spěcháme vám ku podpoře hned. —

Tvůj soucit, druhu, družko smutná,
jim s hřivnou výpomocnou spěj,
jeť ženám, dětem sirým nutna,
a nikdo, nikdo neváhej!
Tím na čerstvé jim hrozné rány,
jež osudem jim v srdce vklány,
v hruď vonný v nouzi léku balsám vlej!

Dr. M. Kovář.

Ř e ě

při „Slavnostním večeru“ pořádaném spolkem
katolických akademiků: „Družstvo Arnošta
z Pardubic“ na oslavu 50letého jubilea kněž-
ství Vojtěcha Hlinky (Fr. Pravdy) věhlasného
a zasloužilého spisovatele-kněze.

Přednesl Dr. Matěj Kovář, c. k. professor.

Jsem potěšen, jsem oblažen. Tak četnou
vidím řadu světlých, uvědomělých dám, tak
valný počet mužů věhlasných a slovatných
pěstitelů věd a umění, tak četný sbor bu-
jarých, nadějných mladíků, synů naší Almae
matris, horlivých učňů liberalium artium,
jinochů to našich, kteří jste všichni na-
plnili útulné síně tyto, abyste hold vzdali
velezasloužilému knězi, svému čestnému
členu, jehož padesátileté jubileum kněžské
dnes oslavujeme, abyste hold vzdali muži
nad jiné nezištnému a šlechtnému, jenž
celý svůj život zasvětil účinné a zdárné
práci na národa roli dědičné, abyste hold
vzdali spisovateli veleplodnému, jenž z bo-
hatého zdroje života venkovského čerpal

a načerpal tolik dobra, krásna a užitečna,
jak málo jemu podobných, abyste hold
vzdali kmetu stříbrovlasému, jenž žil a
žije uměním a za to nyní s uspokojením,
potěchou, rozkoší a hrдостí pohlížeti může
na zdárné ovoce své záslužné, neúmorné
práce literární, řka sobě s plným vědomím:
Non frustra vixi — já nadarmo nežil jsem.

Kéž mohl by tak z nás každý říci!

František Pravda, oslavenec náš, hle-
dal pravdu a našel ji, on hlásal pravdu
a pravda ta ujala se nejen ve mladistvé
půdě naší útlé a dorůstající mládeže, ale i
odrostlých, u mužů, žen i starců. Každý
se zálibou bral povídky Pravdovy do ruky.
U mého malého synka byly první, přední
četbou. František Pravda pátral po té
pravé cestě, jak by mladistvému i dospě-
lému věku dostalo se do rukou četby poučné,
ušlechtilé, povznášející, povzbuzující.
A bylo toho čím dále tím více třeba. Neboť
nevybíraví spisovatelé pro mládež nevy-
bírali (zvláště v překladech) a podávali
leccos ze spisů německých protestantských,
co záhubně působiti musilo na mladou
mysl dětskou. Někdy pouhé slovo, pouhá
věta zakotví se v srdci chlapce vnímavého
nebo dívky nadané a roste a vzroste v by-
linu neli přímo jedovatou, tož zajisté ni-
koli ve vonnou růži a nevinnou lilii. Frant.
Pravda zaséval símě dobré, i rostlo dobré
osení bez koukole, bez metlice, bez pýří,
bez býlí.

Nečítá se sice Frant. Pravda ke kři-
sitelům národa; k těm prvním pracovní-
kům, k těm předním harcovníkům a bu-
ditelům rozhodně nepatří; ti již všichni
uložili se zase ku spánku věčnému. Já
však bych Pravdu připočetl k jejich před-
ním zdárným epigonům, kteří nemalou
mají zásluhu o další probouzení a poučo-
vání lidu. A tohoto buzení a učení bylo a
je dosud třeba. Lid venkovský, obzvláště
v odlehlých a ku krajanům druhé národ-
nosti přilehlých osadách potřeboval a po-
třebuje nových a nových buditelů horli-
vých. Co čítalo a čítá se na namnoze dosud
v takových vesnicích? Kalendář a lehká
povídka. A co čítají z toho nejraději? Čemu
rozumějí, co nepřesahuje obor jejich vědění,
hlavně tedy co vzato jest ze života jejich,
ze života venkovského. A na tyto struny
udeřil Pravda svými povídkami z kraje,
jichž je u nás původcem. A tónem svých
povídek našel čtenáře, naklonil si srdce a
mysl jejich, vyvolal chuť ku čtení a lásku
k písemnictví českému.

A co říci mám ze života jeho? Nejraději bych Vám, velectené dámy a vážení pánové i milí mladí přátelé, přečetl tu jeho celou prostomilou autobiografii, kde otevřeně, prostosrdečně, upřímně a nehledaným slohem pověděl o sobě a na sebe vše, co a jak kde jednal, řídil, spravoval, v čem pochybil a jak to hleděl napravit, kterak se stal českým spisovatelem, on, který česky se neučil a neuměl, a jak právě spisování udrželo jej tam, kde na sebe vzal nesnadný úkol vychovatelský, v domě šlechtickém, u katolické rodiny německé. Že to nebylo obzvláště v dobách po r. 1860, kdy nastal u nás nový politický ruch a boj ústavní, nikterak utěšeno při stycích s pány, jak se jim tehdy říkalo „ústavověrnými,“ každý si domyslí sám a netřeba o jednotlivostech dokládati. Než mladý kněz vychovatel dobýval a do- byl si přízně, důvěry a posléz i lásky přes to, že byl jiné národnosti a jiného přesvědčení politického. Zajiště mnohá trpká chvíle předcházela a bylo třeba ukázati srdce ryzí, šlechetné, vůli, lásku, ochotu, úslužnost, mysl pevnou, tu neústupnou, držící se práva, tu povolnou a vyhovující, vůbec povahu stálou, neoblomnou, vytrvalou.

Než nebyl by obraz úplný, celý, kdybych aspoň stručně nepověděl vynikající data z jeho života.

Ale marno hledati v matrikách, kdy a kde se Fr. Pravda narodil. S potěšením pozoruji, jak tu a tam k libému úsměvu špoulí se malinové rtíky pro tento „duchaplný“ výrok. Za to však Vojtěch Hlinka šťastně uzel světla světa dne 17. dubna 1817 (v roce nalezni RK.) ve vsi Nekrasíně u Hradce Jindřichova (nikoli, jak uvádí Slovnik naučný z r. 1863, ve vesnici Krasíně). Záhy přišel do Žďáru na Moravu, kde za doby faráře M. Sychry, známého spisovatele českého, chodil do tamní školy. (Zde mne to věru lehtá, abych na opravu omylu přiznal se, že jsem já také Matěj, ale méně známý spisovatel český.) Studia gymnasiijní, tehdy 6 tříd, odbyl v Jindř. Hradci, filosofii (2 léta) v Praze, kdež bylo posluchačů v 1. roce filosofie na 500. První rok theologie studoval ve Vídni, kde se mu však nelíbilo. Jediné dobro z toho pošlo, že se v něm probudilo vědomí, že je Čech. Z Vídne přestoupil do semináře pražského, kde se pilně vzdělával též mimo seminář u proslulého profesora Schneidra. R. 1822 dne 31. července byl

vysvěcen na kněžství. Že byl tenkrát veliký nadbytek kněží, teprv po několika měsících nastoupil duchovní úřad ve Kvílicích u Slaného po odchodu Václ. Štulce, jenž převzal duchovní správu v ústavě k zaopatřování a zaměstnání dospělých slepců v Praze u sv. Rafaela. Tam, i sa po nějaký čas i administrátorem farním, ve spojení s duchovními peruckými již blahodárně působil i ve škole i v kostele a zůstavil po sobě památku milou, požehnanou. Děti k němu lnuly láskou nevšední, obzvláště dívka jedna, jež umřela pak ve květu mladosti a již Pravda oslavil povídkou „Moje láska“ (v Sebraných povídkách pro lid VIII.).

Ve Kvílicích též počíná jeho činnost spisovatelská. Psáváje Štalcovi poslal mu též malou povídku, kdež vylíčil kousek života ve vsi, a Štule uznal, že z něho může býti — povídkář, a šťastně proro- koval: stať se jím Hlinka měrou zname- nitou.

Po Štalcovi, jenž převzal duchovní správu u sv. Kateřiny v ústavě choro- myslných, přestěhoval se Hlinka na u- prázdněné po něm místo u sv. Rafaela. Zde těžce se rozemohl a na zotavenou odebral se na Peruc ku šlechtnému ne- dávno zesnulému faráři Danšovi; odtud pozdraven nevrátil se do Prahy, nýbrž odešel do Hrádku u Sušice za vychovatele syna a dcerušky barona Sturmfedera (r. 1847). Těžký to věru úřad vychovávati syna, jež příroda neobdařila dary a schop- nostmi duševními jako jiné děti. A tu vy- konal Pravda kus nadlidské práce, což by se málo komu bylo podařilo, protože by ji vzítí na se ani se byl neodvážil. Mne aspoň naplňuje obdivem. Vděční mu za to byli i rodiče vychovanců. Pravda zůstal přese lhůtu ustanovenou, zůstal i po smrti svého vychovance a žije v domku, jež mu dal baron vystavěti, jako ve svém Tuskulu, v milém zátíší stařeček milý, a kéž tam žije ještě dlouhá léta, je přání nejen mé ale i tisíců jiných.

A co udrželo Frant. Pravdu na Hrádku, kdež mu přece nebylo na různých ustláno? Činnost spisovatelská. A když již byl mu pobyt na Hrádku milý a příjemný, spiso- vatelství jej tam upoutalo.

A tu přicházím ku mnohoplodným jeho pracím spisovatelským. Do Hrádku přišel již jako spisovatel začátečník. Když r. 1847 Štule počal vydávati Blahověst, i Pravdu požádal za příspěvky. Něco původního

tenkrát se tento napsati hned neodvážil, nýbrž pomocí slovníku Franty Šumavského překládal z němčiny. První překlad byl: „Služba za službu,“ jež vytištěna byla v Blahověstu r. 1847 se začátečnými písmeny jména spisovatele V. H. (Vojtěch Hlinka). Druhá práce jeho „Odměna dobročinnosti“ byla již delší povídka, uveřejněná též v Blahověstu (r. 1848). Třetí překlad „Sv. Basilius a Řehoř Nazianský v mládenectví“ vyšel v témže časopise (r. 1850). I tyto obě práce, jakož i některé jiné drobnější, opatřeny jsou též začátečnými písmeny jeho jména V. H.

První původní povídka Hlinkova slula „Dvě svatby najednou“, již přinesl Blahověst r. 1848. Stručný obsah její jest tento: Venkovský kaplan vypravuje o dvou svatbách, jež se slavily zároveň, jedna hodně, druhá nehodně. A jako bylo manželství? Ono šťastné, toto nešťastné a podepsal se František Pravda. Štule uveřejnil povídku tu takto: „Dvě svatby najednou.“ Obraz ze života od Františka Pravdy. Hlinka dal jméno to onomu kaplanovi, Štule je přenesl na spisovatele a tak Vojtěcha Hlinku překlátil na Františka Pravdu, jenž Pravda se podpisoval i nadále, Pravdou byl nazýván dál a Pravdou již zůstal v životě i v literatuře.

Dlouho nikdo nevěděl a mnohý snad dosud neví, kdo je ten Frant. Pravda. My to víme a ctíme jej, vážíme si ho, milujeme jej.

Já ho sic osobně neznám a lituji toho, že nenaskytla se mi k tomu příležitost, abych ho poznal, jakož želim i toho, že nepřevzal někdo jiný místo mne dnešní proslovení slavnostní, jenž znaje ho po dlouhá léta, mohl by nám vyličiti jeho srdce i ducha a stkvělé vlastnosti, vyobraziti nám jej živými barvami, jako kněze, vychovatele, soudruha, společníka.

Mně zbývá jen oceniti, ba jen naznačiti jej jako spisovatele.

Nemohu vyčísti a nebudu obtěžovati výpočtem plodů jeho všech — jeť různých těch povídek z kraje, obrazů a příkladů ze života, novel, cestopisů, referátů a různých článků nad 200 — pile to ohromná, plodnost nevšední, nadání neobyčejné, vzácný talent pozorovatelský!

Že při tak obrovském počtu plody ty nejsou stejné ceny, je samozřejmo. Něco se chváli více, něco méně, něco haní ten, co onen velebí, a co tento uznává za nejlepší, to onen prohlašuje za práci

slabší, tomu je to příliš ještě duchovní, co onomu až příliš zase světské. Ale tak to chodí v tom životě našem, kde jest tolik hlav, tolik smyslů a děr, co slyšů. Co má a bude psáti horlivý spisovatel katolický, byť i nebyl duchovním?

Jako nebude haněti spisovatel Ůech vše, co české, snižovati snahy české, posmívati se lásce k jazyku a vlasti. Jak nemá a nebude spisovatel katolik viru svou tupiti, souvřce své snižovati, jimi pohrdati, v posměch je uváděti, (činit toho dost jiní) vše možné úmysly a skutky zlé jim podkládati, tak nebude psáti katolický kněz? než jen to, co poučuje, povznáší, ušlechťuje, nikoliv, co kazí, hubí, zne-mravňuje. On dobrým příkladem vede, příkladem slým varuje.

Za zvláštní Pravdovi pokládám zásluhu (třebas snad se nezdála, když při tom rozhodovaly jiné okolnosti), že díla ducha svého ukládal do těch nejrozmanitějších časopisů, almanachů, bibliothek a hlavně kalendářů, které se dostanou do tisíce a tisíce rukou. Psal do „Blahověsta“, (přes 40 povídek a 20 jiných prací původních), do kalendáře „Poutníka“ (vydáváného Štulem, přes 20 povídek), do „Moravana“, Pečírkova národního kalendáře, Marianského kalendáře, do almanachu „České Perly“ (na památku slavného příjezdu JJ. VV. do Prahy r. 1854.), do almanachu „Kytice“, do „Dědictví Maličkých“, „Zlatých Lístků“, „Zlatých Klasů“, do „Besedníka“ opavského, do „Lumíru“ Mikovcova; práce jeho přinášely „Sborník učitelský“, „Škola a Život“, „Školník“, „Zábavník učitelský“, „Průvodce pro řemeslníky“, „Boleslavan“, „Poutník od Otavy“, „Budívoj“, „Posel z Prahy“, „Kra-konoš“, „Zábava duševní“ (již vydalo „Dědictví Svatojanské“), „Zábavy myslivecké“, „Zábavy večerní“, „Poučné spisy“, „Václav“, „Ludmila“, „Bibliothéka původních romanů“, „Bibliothéka Velehrad“ a j. a j.

Nedovedli bychom lépe posouditi a vystihnouti, jak vedlo se některým povídkám jeho, než když k osudu některých přiblíhneme blíže.

První původní práce „Dvě svatby najednou“ Štulem vyhověla, ale druhá „Matěj sprosták“ již se mu nehodila. A přece nazývá právě tuto Riegrův slovník naučný mimo některé jiné výslovně klasickou. Kdož by tu nezvolal s básníkem latinským: Habent sua fata libelli. — Majít své osudy knížky. Štule, jak již u-

vedeno, mnohé přijímal do „Blahověsta“ a do „Poutníka“, ale některých neužil, že mu nebyly dosti nábožné, tytéž, které zas jiným byly ještě příliš nábožného a moralisujícího rázu. Povídky Štulem zamítnuté vydal knihkupec Jar. Pospíšil pode jménem „Povídky z kraje“ v pěti svazcích. Kdo by z Vás byl aspoň některých nečetl? Jsou milé to obrázky z našeho venkova, příběhy, jimžto podobných jsme sami byli svědky, povahy ze života, jaký tenkrát byl a namnoze jest dosud, jak vyloupnuté. Že prý napodobuje Auerbacha. Jako by nebylo i v Němcích i v Čechách i jinde stejných a podobných i povah i jich ličitelů?

Připomenul jsem, že co jiným nezdálo se dosti nábožným, to bylo druhým až příliš ještě. Četli jste, co Pospíšil psal Pravdovi, když tiskl se pátý svazek „Povídek“. Že jim překáží a škodí mnoho doličování a moralisování, a že se jim musí dáti směr jiný, nový, aby opravdu sloužily k zábavě, a proto že prosí, aby mu spisovatel dovolil, ve dvou povídkách pro 5. svazek „Ona má rukavičky“ a „Pražátko“ vynechati, co tomu novému směru je na újmu. — Pravda mu to dovolil, sám přílišné moralisování uznáváje za chybu, ale zároveň odvětil mu*): „Podávati nauky proti nemravu a nábožnosti, jak píšete, ovšem nikdy nepřestanu, ale nebudu jich do čtenářů opáti; děj musí býti takový a musí ho býti tolik, aby se z něho samy vyvinuly. Že by se to nersrovnávalo se zábavou, v tom musím odporovati a pravím, že zábava bez tohoto záměru za nic nestojí a že právě v tom záleží cena spisu, když poučující a ušlechťující a spolu i zábavný jest a když jedno nepřekáží druhému. Ať si potom čtenář hledá, co chce, i ten i onen své najde.“

Nejlépe vedlo se povídce „Trnka pláteník“. Pospíšil ji nechtěl pro zbytečná moralisování a kanovník Pešina pro „Svatojanské Dědictví“ proto, že [v ní mnoho světského, až se později hodila kalendáři Moravanu.

Aby se zavděčil Pospíšilovi, Pravda pokusil se o povídky (jak se sám domníval) zcela světské. Ale i ty nebyly Pospíšilovi vhod, tak že pak spisovatel dvě z nich zničil, „Hapala Tonička“ dostala se

do Opavského Besedníka a „Učitel z Milešovic“ do Bibliotéky původních románů.

Plné čtvrtstoletí neunaveně psal Fr. Pravda. R. 1870. jal se, co po různu vyšlo, přehlížeti, opravovati, předělávati, opísovati, protože se Kober uvolil, vydati povídky ve sbírce souhrnné v „Národní Bibliothéce“. Co tu zase nové práce! Čím starší byla povídka, tím více stála námahy a oprav. V Nár. Bibl. vyšly 4 díly pod názvem „Frant. Pravdy sebrané spisy“ a ve zvláštní sbírce pod jménem „Frant. Pravdy Sebrané povídky pro lid“ do r. 1890. vyšlo 12 dílů, všech tedy spisů jeho a povídek 16 dílů. Věru namáhavá to práce jen to opsati a korigovati!!

Mimo to vyšlo v Kobrově „Kytici“, sbírce to zábavného a poučného čtení pro mládež, 14 svazčků. — Divadla pro děti sepsaná Pravdou vydal Stýblo a po druhé Urbánek ve svém „Divadelním ochotníčku“ jichž je 5 sešitů. Dvě z těch her „Král liputánský“ a „Učitel ve francouzském zajetí“ vyšly ve třetím vydání v Urbánkově „Nové knihovně pro mládež“. Patrně, že některé z těchto dětských her se obzvláště líbily a valně rozšířily.

Podobně uznána cena spisů Pravdových i s jiné strany. Nestává se tak snadno spisům českým i znamenitým, aby se překládaly do cizých jazyků. Ale u mnohých spisů našeho oslavence se tak dělo; jsou některé přeloženy na jazyk německý, dánský, rumunský, maďarský, slovinský, srbsko-lužický.

Do němčiny přeloženy povídky „František Pomětlář“, „Bohatá Julie“, „Širotoi“ a „Pozůstalost bohatého pijáka“; do dánštiny „Vávra Kuřák“; do rumunštiny „Voják Nováček“; do maďarštiny „Pán z Podlesí“ a „Děvče vesnické“; do slovinské „Tricet let v Rážově“, „Sv. Mikuláš“ a „Kožař Hejtmánek“; do srbštiny „Ženich se čtyřmi sty zlatými“.

Věru můžeme býti hrdi na našeho jubilára, jenž tolika a tak různými plody ducha svého šířil a utvrzoval víru, naději a lásku ke Tvůrci, lásku a přichylnost k domovině a k rodnému jazyku, lásku a chuť ku čtení, jenž povzbuzoval a podněcoval k dobrému, povznášel a ušlechťoval, varoval a odvracel od špatností, neřestí, ohavností.

S počátku na poli povídek z kraje byl sám a první, znenáhla teprve přidružoval se druhý, třetí, přidružovalo se jich více, počet spisů se množil úžasně; ale ja-

*) Otištěno v Pospíšilově knize: „Z dob vlasteneckých.“ Vyňatky z dopisů zasloužilých spisovatelů (1885).

kým směrem se mnozí berou nyní, nebo dlám dnešní náladu slavnostní pokaliti. Přece však nemohu zakončiti, abych necitoval jeho vlastní pravdivá slova:

„Pracovali jsme my starší poctivě a horlivě, ale s mnohými překážkami a velkými obtížemi. Zachovávali jsme ducha národního, šetřili dosavadních základů, budili vědomí české, starali se o pokrok, pokud nám bylo možno.

Znenáhla překážky se odstranily, obtíže přestaly, staří dělníci učinili místo mladým, a tito stavěli dále, ku podivu rychle; nádherná budova rostla, ozdobovala a okrašlovala se, již pyšně se vypíná, obdiv světa vzbuzující.“

Tím bych měl ukončiti, pravil p. přednášející. Avšak nemohu ani já aniž mohl sám Pravda, aby nepřipojil k obdivu tomu tyto trpké kapky:

„Obdivuji se jí také, ale to mne často bolívá, že ti noví dělníci jiný základ kladou a se své výše posměšně a potupně hledí dolů na nás dělníky staré, kteří předsvědčení jsme, že nikdo nemůže jiného základu položit mimo ten, kterýž položen jest zakladatelem víry naší.“ (— A já bych dodal mimo ten také, kterýž položili a pokládají věrní stoupenci Jeho víry. —)

Toho základu přemnozí se vzdali, velká část národa se k nim přidala, s nimi žije a působí — bez Boha, a nás se drží posud druhá velká část národa, ta sprostá, obmezená jako my, jak nás nazývají.“

A poslyšme, dí p. přednášející dále, potěšná, povzbuzující slova jeho!

„I my máme svůj dorost — silný, mocný, odhodlaný, statečný. Šíky naše se množí, stojíme pevně, všelikou zbraní, zvláště ochrannou a třeba i výbojnou, se opatřujeme. Snaživých, nadaných a vzdělaných vůdců nám neschází, a jestliže budeme stáli a nepohnutelní, rozhojňující se v díle Páně vždycky a zachovávající počátek jeho základu pevný až do konce, práce naše v Pánu nebude daremná.“ —

Mám na konec jen jediné přání: Kéž by bylo hojně takových dělníků, jakým je oslavenec náš František Pravda — Vojtěch Hlinka, jemuž z plné duše žádám: Mnohá ještě léta! —

Účinné přednášce své dal p. prof. dr. Kovář vyzniti touto básnickou oslavou Frant. Pravdy.

Zří s blahým úsměvem a v spokojnosti,
Ty kmete, na své *stříbro*, šediny,

jsou plny lesku, svědkové to prostí,
žeš marně nežil žití hodiny,
a výmluvní a lidem řídicí hosti,
již zdobí jeseně Tvé vteřiny.
Zří naše oko s potěšením kmeta,
jenž stříbro kolem vrásek skrání metá
i po vši drahé vlasti do té chvíle
i Bohu, Církvi, krajanům tak milé.

My víc, než sám Ty, kmete stříbrovlasý,
my zříme Tvého srdce *zlata* trpyt,
jež ryzí, čisté, v září plné krásy
se leskne cenou, že v něm zbožný cit,
a k zlata ryzosti jen ten se hlásí,
kdo zná, co dobré, krásné, pravé, ctit.
Jsou spisy Tvé i lesklé *drahokamy*,
jež září mimo vlast i mezi námi,
jež u mládeže, v měkké mysli dítek
se zasazují jako vzácný kvítek.

Špaček zloděj.

Napsal Bohumil Brodský.

I.

Táhlé pronikavé hvizdnutí ozvalo se v komnatě paní Majdaleny Dvorecké ze Skuhrova na Načeraci a po něm celý proud jásavých trilků, které jako krůpěje padající z vodopádu vesele ve vyšších či nižších toninách se řinuly z hrdélka pěkného lesklého špačka. Seděl na vyřezávaném lenochu křesla a pokukoval svýma jiskřícíma očkami na paní, proti němu za stolem sedící a jakýmsi vyšíváním se zabývající.

Byla to sama paní Majdaléna Dvorecká, jež uslyševši zpěv ptákův s úsměvem tvář svou pozvedla a s patrným zalíbením zahleděla se na špačka, jenž v té chvíli rozčepýřil se, křídelkama zamával a tichounce skřípěti počal.

„Ty uličníku,“ zasmála se paní Majdaléna. „Připomínáš mi, že jsem ještě dnes se s tebou neláskala. Pojď tedy, pojď, aby se ti nestýskalo.“

Natáhla ruku přes stůl a špaček vznesl se lehce na ni. Pak posadila ho na rámě a špaček počal svým dlouhým zobákem ve vlasech jejích se probírat, do očí jí nakukovati a až k ústům se přibližovati. Při tom všem ho hladila a smála se, rozmloouvajíc s ním, jako s rozmazleným děckem. Když pak špaček lichocení se nasytil, vznesl se a usednuv na obraz v průčelí komnaty

vísací, spustil opět jásavý zpěv, že se až jizbou rozléhal.

Paní Dvorecká pohleděla za ním a v očích měkký výraz tajného bolu se jí objevil.

„Zpívej jen, zpívej,“ pravila sama k sobě smutně. „Posíláš to se mnou pozdrav mému drahému Vilému. Slyší nás?“

Složila ruce v klín a zahleděla se upjatě na obraz. Byla na něm rukou dovednou vymalována postava rytíře v mužném věku se nacházejícího, jenž s jakýmsi tklivým výrazem na ni shlížeti se zdál. Paní Majdaleně objevily se slzy v očích. Vždyť znala tu tvář, když byla ještě živa, jelikož obraz představoval jejího mrtvého manžela, pana Viléma Dvoreckého ze Skuhrova a na Načeraci, jenž léta Páně 1618 život svůj dokonal, zanechávaje po sobě čtyři dítka a vdovu ještě mladou. Od té doby nová stihla rána paní Majdalenu, jelikož záhy po smrti otcovské zesnul také nejstarší syn Jindřich. Také obě dcery Marie Alžběta a Regina Majdaléna se provdaly, tato za pana Doupovce z Doupova, onano za pana Říčanského z Řičan, tak že nyní měla doma pouze jediného syna, té doby sotva desítiletého.

Paní Majdalena trávila smutný život na Načeraci a jedinou radostí byl jí špaček, jež pro paní jeden z čeledí z lípy, jichž v zámecké tvrzi hojnost se nalézalo, vybral. Špaček se ochočil a záhy získal si plnou lásku paní. S ní po celý den v komnatě dlal a když ven vycházela, tu vždy kolem ní poletoval neb na rameni jí seděl. Paní Majdalena někdy až sama u sebe uvažovala, není-li to hříchem, že to nerozumné zvíře více miluje, než snad má.

Byla by snad ještě déle na obraz pohlížela, kdyby ji ze zamyšlení nevytrhl příchod děvčete jakéhosi. Byla to služka její Ludmila, rozená dole z městečka měšťana Vojtěcha Lužana.

Ludmila byla u paní Majdaleny již několik let a získala si plnou její důvěru. Ona jediná měla přístup do všech komnat paniných, při oblekání a svlékání jí pomáhala a mnohé důvěrné sdělení od paní své slyšela. Také si toho však zasloužila. Bylať paní Majdaleně tělem i duší oddána a znala její přání plniti tak svědomitě, že se stala paní Majdaleně téměř nezbytnou.

Než dnešního dne když Ludmila vstoupila objevily se na čele paní Majdaleny mraky nevole. Jindy vítala ji přívětivým

úsměvem, laskavým slovem, ale dnes na ni ani nepohlédla.

„Bude tvá milost již snidati?“ tázala se Ludmila, nic zlého netušíc.

„Nemám chuti ještě, jelikož ty jsi mne o všechnu chuť připravila,“ odpovídala rozhněvaně paní Majdalena. „Nenašla jsi ještě můj šperk?“

„Nenašla,“ bázlivě pravila Ludmila a tváře jí pobledly. „Domnívala jsem se, že snad tvá milost někde sama ho uschovala. Viděla jsem ho včera na stole, ale ani jsem se ho nedotkla.“

„Lžeš,“ rozkřikla se paní Majdalena prudce. „Ty sama vše uklízíš a někam jsi ho zastrčila. Hledej znovu, dokud ho nenajdeš. Chci si ho zítra vzít a doufám, že do té doby svou nepozornost napraviš. Teď jdi do kuchyně, aby poslali špačkovi žrádlo.“

Ludmila šla vykonat rozkaz paní, hned však jak vyšla za dveře se rozplakala. Velice ji ztráta šperku trápila, jelikož věděla, že jest paní nade vše milým a drahocenným zároveň. Kam se poděl nevěděla a plna úzkosti přemýšlela o tom, co se stane, nenajde-li ho. Vždyť přece zcela určitě se pamatuje, jak na stole ležel. Paní Majdalena zajisté nevědomky někam ho uschovala a teď na ni vinu svaluje. Bože, aby tak se rodiče dověděli, že jest v podezření krádeže. Otec by ji snad proklel a z domu vyhnal.

V kuchyni sotva řekla, proč přichází a vzavši připravený již pokrm pro ptáka nazpět pospíchala. Paní Majdalena počala sama ptáka krmiti a s ním se mazliti, Ludmila však dala se do hledání. Prohledávala vše do podrobná, skříně, oděv, lože, ba i kouty pod nábytkem, ale marně vše. Uplynuly dvě hodiny bedlivého hledání a po šperku ani známky. Paní Dvorecká, jež ji tajně pozorovala, hořela nevolí. Tak milou památku po zemřelém manželi jí ztratí. Ukazovala jí příliš mnoho lásky a proto ona stala se méně bedlivou a pozornou. Musí ji nějak potrestati, aby horlivost její vzbudila. Jindy dovolovala dvakrát týdně Ludmile, aby se směla domů podívat. Zakáže jí to a zahanbí.

„Dosud jsi ničeho nenašla?“ tázala se ostře, když Ludmila kolem ní smutně šla prohlížeti druhé komnaty.

„Nikoliv, milostivá paní,“ odpovídala ohvějícím se hlasem dívka a slzy se jí leskly v očích.

„Darebnice, pěkně sloužíš své paní. Ať se neopovážíš jíti po celý měsíc z pa-

láce, sice se octneš v kládách. A teď mi jdi z očí, abych se nemusila pohledem na tebe hněvati.“

Ludmila všecka uděšena tím podivným způsobem mluvení, jež od své paní dosud neslyšela, spěchala z komnaty. Venku ruce sepjala a úpěnlivě k nebesům vzhlédla, jak by odtamtud pomoci žádala. Nevšímalá si ničeho kolem sebe, mžitky před očima jí tancovaly a o hlavu závrať se pokoušela.

K polednímu, když se hněv panin stišil, volala na Ludmilu. S úzkostí vešla tato očekávajíc, že snad znovu bude týrána. Než paní Majdalena ji vyzvala, aby ji pomohla při převlékání. Hbitě a dovedně svlékala tedy svou paní. Kdykoliv nějaký šperk do ruky brala, zachvěla se a položila ho na stůl tak, aby naň i paní Majdalena viděla.

Toho dne bylo velké parno. Slunce svými žhoucími paprsky opíralo se do oken paláce a naplňovalo komnaty úporným vedrem. Paní Majdalena oblékla se jen do volného lehkého roucha, aby si oddechnouti mohla a Ludmila odnesla těžký její oděv do druhé komnaty. Šperky nechala však na stole ležeti. Když byla hotova, tázala se paní své, má-li ještě zůstatí u ní.

„Jen si jdi, nejsi mi nic milou, abych tě u sebe stále viděla,“ zněla tvrdá odpověď.

Ludmila stajila v sobě vzdech a šla po svém zaměstnání. Když dole v městečku ozval se poledníček, vracela se ke své paní, aby jí při obědě posluhovala. Oběd odbyl tiše. Se smutným pohledem hleděla Ludmila na paní, jak se mezi jídlem se špačkem miliskuje, nejlepší kousky jídla jemu předkládá a jej celuje. Jak podivné to city k němé tváři. Svého syna jinde s praeceptorem jisti nechává, oň se nestará a čeledi ubližuje. A tu pták od ní hýčkán tak, že až se hnusno na to dívati. Zajisté, kdyby sebe větší škodu udělal, nebyl by tak trestán jako člověk. Sama nevěděla, proč najednou takovou nenávisť k tomu ptáku pocítila. V té chvíli však byla schopna nenáviděné zvíře bez lítosti usmrtni.

Když ji paní propustila, šla sama jísti. Jídlo jí však nechutnalo a skrytě poslala je známé jedné ženě, jež se svými dítkami v chudobě žila. Chtěla do své komůrky si jíti cosi udělati, když zaslechla opětné volání paní Majdaleny. Běžela tedy rychle rozkazu uposlechnouti.

Paní Majdalena přála si, aby ji zase oblékla, poněvadž příchod hostí očekávala. Ludmila viděla, že jest již laskavější a proto s tím větší ochotou konala svou povinnost. Když byla paní oblečena, připínala si šperky. Pojednou podívala se udiveně na stůl a na Ludmilu.

„Kde jest moje jehlice do vlasů?“ tázala se polo přísně, polo tázavě.

Ludmila se lekla a podívala se na ni s patrným zděšením. Hrdlo se jí stáhlo, dech stajil v prsou a ona nemohla ani slova pronésti.

„Ptám se, kde jest moje jehlice?“ zvolala paní Majdalena, podrážděna mlčením slučky.

„Nevím, milostivá paní,“ vynutila Ludmila trhavě z hrdla. „Dala jsem všechny šperky na stůl a odešla. Snad ji tvá milost ani ráno ve vlasech neměla.“

„Mlč, prostoreká roto,“ křičela paní Dvorecká kypic hněvem a udeřila Ludmilu do tváře. Bylo to poprvé za ta léta, ve kterých Ludmila u ní sloužila. „Ukradla jsi ji jako včera šperk. Myslíš, že tě již neznám? Ale počkej, svou drzost draze zaplatíš.“

Otevřela okno a zavolavši na jednoho z čeledi, poroučela, aby k ní zámeckého hejtmana poslal.

„Pěkného hada jsem to u sebe chovala,“ zuřila dále, když od okna odstoupila. „Za mou důvěru odplácí se zlodějským. Kdo ví, co vše již tajně neodnesla. Hned se přesvědčím.“

Přistoupila ke skřini, ve které měla všechny šperky uschovány. Počítala, prohledávala a právě když hejtman do komnaty vstupoval, do nového křiku a lání se pustila.

„Opět dva kusy scházejí. Nu, těš se, cháme. Pane hejtmane, dej hned tuto bídnici do šatlavy vsaditi. Jest to prohnaná zlodějka, jež mi šperky kradla. Vyslechni ji a donuť k přiznání, kam je dala. Nikdo sem přístupu nemá jen ona a proto není pochybnosti, že ona jest pravou vinnicí. Nepřizná-li se po dobrém, pak užij práva útrpného. Na výstrahu druhým musí býti co nejprísněji potrestána.“

Hejtman všecken udiven poslouchal paní Majdalenu. Jak, Ludmila, to dobré, hodné děvče, jež každý ve tvrzi měl tolik rád, že by bylo schopno činů, jaké paní Dvorecká jí přičítala? Vždyť přece již tolik let ve tvrzi byla a vždy největší důvěře své velitelky se těšila. Znal však

neústupnost paninu a proto poroučel Ludmile tu stojící a usedavě plačící, aby s ním šla do vězení. Teď se Ludmila již nemohla zdržeti a klesla před paní svou na kolena.

„Pro muky Kristovy, smiluj se vzácná paní,“ štkala srdce lomně. „Bůh Všemohoucí jest mi svědkem, že jsem se ničeho ani nedotkla. Učiň mi, co chceš, jen do vězení mne neposýlej.“

„Táhni odtud, marné jsou tvoje prosby,“ volala velitelsky paní Majdalena. „Ve vězení se naučíš úctě a věrnosti k vrchnosti své. Běda ti, jsi-li opravdu vinnou. Na postrech a výstrahu všem dám tě potrestati.“

Vzdálila se do druhé komnaty, aby nemusila hleděti na plačící Ludmilu. Jen špaček zůstal v komnatě a usednuv na obraz zesnulého pana Dvořeckého dal se do veselého hvízdání, jak by se Ludmile posmívatí chtěl.

„Vstávej, Ludmilo,“ napomínal hejtman dívku, jsa zřejmě pohnut krutým osudem jejím. „Není ti více vzdor platen. Pojď jen se mnou. Jsi-li vinná, pak snášej zasloužený trest, nejsi-li však, buď trpěliva. Bůh tě zajisté neopustí.“

Slova hejmanova posílila Ludmilu.

Vstala a odhodlaně vyšla ven. Ani slovem více nereptala, jen hlavu hanbou sklonila, aby nemusila patřiti na škodolibé pohledy a udivené tváře zámecké čeledi, která hrnula se na nádvoří, aby si lépe prohlédla Ludmilu, již pan hejtman do vězení vedl. Hádáno sem a tam, co se stalo a zároveň pronášeny úsudky o vině či nevině Ludmilině. Proč ji ovšem paní Majdalena do vězení vsaditi kázala, ještě nevěděli. Nic však nevadilo, aby již předem ji soudili.

„Ubohá holka, to má za svou věrnou službu,“ prohodil dolejší hlásný. „Tolik let již slouží dnem i nocí a teď má za to šatlavu. Já bych chtěl krk dáti, že nic zlého neučinila.“

„Eh, mlč Petře a nehaj, koho neznáš,“ okřikoval ho rotmistr. „Já to té holce dávno prorokoval. Chcdila jako páv, nikoho si nevšímala a větší paní dělala, než urozená paní sama. Patří ji to. Však pro nic za nic pro ni šatlava uchystána není.“

Na hlase rotmistrově bylo znáti škodolibou radost z neštěstí Ludmilina. Choval proti ní zášti od dvou let, kdy totiž se o její lásku ucházel a byl odmrštěn.

Než hlásný Petr rotmistrem se zakřiknouti nenechal. Hájil dále Ludmilu a čeleď shromážděná také v úsudech svých

se rozdělila. Sotva zámecký hejtman z vězení se vracel, rozprchla se čeleď. Jen rotmistr si dodal odvahy a přistoupiv blíže, tázal se úlisně, proč že služka panina uvězněna byla.

„Milostivá paní má ji v podezření, že ji ukradla šperky, jež se jí ztratily,“ zněla odpověď.

Tvář rotmistrova zazářila vítězným úšklebkem.

„Vida, vida, k pěkným koncům to ta holka přivedla. Kdo by to byl o ní řekl,“ podotýkal opatrně. Byl by rád se dověděl něco více, ale hejtman spěchal opět k paní Majdaleně, aby si dalších rozkazů vyžádal. Tázal se totiž Ludmily ve vězení vážně, odcizila-li své paní něčeho a Ludmila znovu se zapřísahala, že nikoliv. Šel to tedy se svou velitelkou sdělit. Jemu samému bylo to vše velice trapné, nemohl si však pomoci a jen doufal, že snad až paní Majdalenu hněv přejde, Ludmilu propustiti dá.

Zatím již vešel rotmistr do ratejny. Oči všech zvědavě se k němu obrátily, jelikož ho s panem hejtmanem mluvíti viděli.

„Co jsem říkal?“ pravil rotmistr ve-sele. „Já se nerad zmatu a i tentokráte jsem pravdu měl. Ta vychvalovaná Ludmila, jež si na poloviční slečnu hrála, jest — zlodějkou, kradla milostivé paní šperky. Hodná holka, že ano?“

Dal se do smíchu a s radostí pozoroval překvapené tváře čeledi.

„Zlodějka,“ překlouzlo tiše skoro všem přítomným přes rty.

„A já tomu přece nevěřím,“ ozval se za okamžik hlásný a nechtěje se dále s rotmistrem hádati, vyšel ven. (Pokrač.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. Em. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský, vrátí se ve středu 13. t. m. z visitační cesty ve vikariatu Toužimském a Jáchymovském.

— **Slavnostní večer** na počest Františka Pravdy (Vojtěcha Hlinky) pořádaný „Družstvem Arnošta z Pardubic“ dne 27. června 1892 byl co se týká přičinění spolku manifestací velkolepou. Program byl pečlivě sestaven a co nej přesněji proveden, tak že byli všichni přítomní přímo uneseni. Z duchovenstva dostavili se *pouze tři* a sice: missionář z daleké Číny dp. dr. Pavel Polák a zástupci družstva „Vlast“ dpp. P. Filip Konečný, člen řádu kazatelského, jednate

a Tomáš Škrdle, pokladník a redaktor; mimo to dostavila se též tříletná deputace jednoty katolických tovaryšů. Účastenství se strany obecnosti bylo přiměřené a se strany studentstva veliké. Litujeme opravdu, že veledušojné duchovenstvo nejde vstříc těm, již se k jeho straně přidávají.

Literární oznamovatel.

— „*Zlatá Praha*,“ obrázkový časopis pro zábavu a poučení. Redaktoři: Prof. Ferd. Schulz a V. Weitenweber. Nakladatel J. Otto v Praze. Ročník IX. Vydán právě 33. číslo přináší dvě ukázky z letošní umělecké výstavy Krásoumné jednoty v Rudolfině. Na prvním místě jmenujeme obraz Jansův „Krajina u Stříbrné Skalice na Sázavě.“ Ladná Sázava náleží k nejmalebnějším řeckám naší vlasti. Skalní a lesnaté břehy její oplývají nepřehledným bohatstvím půvabův. Jansa jeden z nich zobrazuje svým mistrným štětcem. Reprodukce obrazu ve „Zlaté Praze“ je velmi zdařila. Druhým obrazem jest „Pochybovač,“ jež maloval Viktor. šl. Valentini. Nad obrazem tímto divák se zadumá. Obraz představuje mladého muicha s knihou v ruce sedícího u okna. Sám sedí a hluboce přemýšlí. Vystihnete, že nitro mladého muže není poklidné. Roztomilý jest obraz Rettigův představující „Živnou společnost.“ Toto číslo přináší také opět dvě ukázky z jihoafrické výstavy Holubovy. — „Zlatá Praha“ vychází týdně a předplácí se na čtvrt roku 2 zl., poštou 2 zl. 38 kr., na půl roku 4 zl., poštou 4 zl. 75 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Dr. Josef *Sprinzl*, prof. dogmatiky na c. k. něm. fakultě bohosl., jmenován kanovníkem u Všeoh Svatých;
p. Jos. Kal. *Petráš*, děkan v Kostelci na Labi,

jmenován čestným kanovníkem na Vyšehradě.

Ustanoveni jsou:

- P. Ludolf *Brychta*, kněz ř. praemon. na Strahově, za kapl. ná Strahově v Praze;
P. Bened. *Kerbl*, kněz ř. praem. na Strahově, za zatím. admin. v Doksaněch.

Uprázdňené místo:

Přistoupim, fara patr. p. Jana kníž. z Liechtensteinů, od 15. června t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Fährich*, far. v Rynarci, 2. června 1892, (nar. 4. února 1829, vysv. 25. července 1852).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Kačer*, far. ve Chvojnově, za děkana v Pelhřimově;
p. Ant. *Mančal*, koop. v Pelhřimově, za adm. ve Chvojnově;
p. Jan *Thir*, kaplan v Rynarci, za admin. tamže;
p. Jan *Foltin*, kapl. v Prašilech, za admin. v Unterreichensteinnu.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo :

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.
(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdůst. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svatých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

OBSAH: Kázání na neděli šestou po sv. Duchu. — Kázání na neděli sedmou po sv. Duchu. — Plamenné doly Příbramské. (Báseň.) — Řeč při slavnostním večeru na oslavu 50letého jubilea kněžství Vojtěcha Hlinky (Frant. Pravdy). — Špaček zloděj. (Povídka.) — Krcnika. —

Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihhtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkuptů.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3-50
pololetně „ 1-50
poštou „ 1-75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli osmou po sv. Duchu.

„I dí vladař sám u sebe: Co
učiním, nebo Pán můj odjímá
ode mne vladařství? Kopati
nemohu, žebrati se stydím.“
(Luk. 16, 3.)

V dnešním sv. evangelium vypravuje Pán Ježíš svým učedníkům o jednom bohatém člověku, který měl vladaře čili správce statku svého, na něhožto žalováno mu bylo, že by byl rozmrhal statek jeho. I povolal jej tedy k sobě a řekl mu: „Což to slyším o tobě? vydej počet z vladařství svého; neb již nebudeš moci vládnouti.“ To byla věru nemalá rána pro vladaře. Pln rozpačitosti radí se tu nevěrný správce sám s sebou a praví: Co učiním, nebo Pán můj odjímá ode mne vladařství? Kopati — práci nádennickou konati — to neumím a nechci, žebrati pak se stydím. Než tu mi napadá, co učiním, aby mne lidé, až budu svržen z vladařství, přec přijali do příbytků svých. A tu hned předvoilával dlužníky Pána svého, jednoho za druhým. Řekl pak k prvnímu: „Jak jsi mnoho dlužen pánu mému?“ A on řekl: „Sto tun oleje.“ I řekl mu správce: „Vezmi listinu svou a sedna rychle napiš padesát a buď mým přítelem; až přijdu z chleba, nech mi nalezti útočiště u sebe.“ K druhému pak pravil: „Ty pak jaks mnoho dlužen?“ I řekl tento: „Sto korců pšenice.“ Načež vladař: „Učiň jiný zápis a hned mi ho doruč, ježto ještě jsem v službě. Napiš ale místo sto toliko osmdesát, to ostatní ponech pak pro mne u sebe, abych v nouzi své měl se kam obrátiti.“ Tak jednal nesvědomitý vladař.

Tak nespravedlivým, hříšným způsobem hledal tento syn světa chleba svého, své výživy, svého zaopatření. — Já pak se táži: Kterak hledá, kterak si dobývá křesťan, syn světla, chleba vezdejšího? Odpověď na tuto otázku dá dnešní řeč má. Slyštež pozorně!

Pojednání.

Obral jsem si, kř. m., za předmět dnešního rozjímání, zodpovídati otázku tu: Jak by se mělo chleba vezdejšího dobývat, neb jak hledá, jak si dopomáhá křesťan, co syn světla, k chlebu vezdejšímu? A tu již beze všech dlouhých oklik odpovídám v krátkosti, že křesťan pravý vydobývá si chleba vezdejšího: pracovitostí, poctivostí, pokojností, hledáním království Božího a modlitbou. Musím však pro lepší vyrozumění o každé té jednotlivé věci aspoň něco málo, aspoň to nejpotřebnější připomenouti.

a) Četl jsem kdysi, že jistý otec, leže na smrtelné posteli, povolal k sobě synů svých a řekl jim: Po smrti mé kopejte pilně ve vinici mé. I radovali se všickni, nebo se domnívali, že otec poklad nějaký tam schoval. Po smrti otcově šli tedy všickni spolu na vinici a prokopali ji skrz a skrz celou; ale nenalezli pokladu. I mrzeli se, že darmo pracovali. Příštího roku pak vydala jim vinice velmi hojnou úrodu a přinesla jim veliký zisk. A tu teprv vyrozuměli, že otec nezakopal v ní pokladu, ale že jim toliko naučení dáti chtěl, že by ten, kdož se živiti chce, pracovati musel a že by práce byla nejjistější poklad. A tak jest, moji drazí, pracovati se musí, aby bylo chleba. Tak to Hospodin sám zřídil, on dobývatí chleba práci za pokutu uložil

pokolení lidskému, řka k Adamovi: „V potu tváři své jisti budeš chléb,“ on to lidem za povinnost uložil, řka: „Šest dní budeš pracovati,“ a apoštol Páně sv. Pavel dokládá: „Že nechce-li kdo dělati, aby také nejedl.“ A protože také, jak zkušenost a kronika učí, nedostávalo se chleba tam, kde počet dnů radovánek a rozkoší byl rozmnožen, počet pak dnů dělních ztenčen, kde práce za muka, lenost pak za blaženost se pokládala. Proto také dříve neb později nedostává se mnohému hospodáři a jeho domácím pozeňání chleba vezdejšího, pakli málo, lenivě, špatně neb nepořádně pracují, neboť k lenosti, kteráž jest počátek všech nepravostí, nedává Bůh zdaru. On také lidu israelskému poskytoval mannu s nebe jen tak dlouho, dokud v neúrodné pustině nebylo polí ku vzdělávání; sotva však že vkročil do země úrodné, přestala manna a opět nastala práce polní. A to všechno ví dobře pravý křesťan, syn světla, on ví, že pracovitostí vydobývá se chleba vezdejšího, a proto pracuje, činí, jak jeho síla stačí, a tak to činí každý a pak důvěřuj se v Boha, ubezpeč pak se jistě a pokojně na pozeňání Boží a nepřepočítáš se! — S pracovitostí pak spojuje křesťan pravý u

b) vydobývání chleba vezdejšího poctivostí. Hroznata, nábožný pán český z rodu slavného a šlechetského, ctil svůj národ tak velice, že k utvrzení a ochraně poslední vůle své, kterouž r. 1197 napsal, jiného prostředku nevěděl, leč že se odvolal na neporušitelnou poctivost Čechů. „Slyšte, před Čechy pravím,“ tak dí v kšaftu svém. A takováto důvěra v poctivost českou mohla pak arci býti původem, že šlechtný ten pán, jak se vypravuje, při stavění jím založeného kláštera Tepelského, denně na misku jistou sumu peněz ukládal, s tím doložením, aby každý dělník sám si bral zaslouženou mzdu. Nikdo pak prý si více nezval, než co byl podle svědomí zasloužil. Křesťané, komu z vás nelíbí se takováto poctivost šlechetských předkův našich? Ejhle, tak jedná pravý křesťan u vydobývání chleba vezdejšího. On obcuje poctivě před svým Bohem, tisíckrát raději klopotí se pro malé sousto chleba, nežli aby sebe menším podvodem veliký kus polapil. On ví, že s poctivostí nejdál dojde, ta že trvá na věčnost; on ví, že krejcar nespravedlivě zjednaný sto spravedlivých vyhátní. On zná a zachovává sedmé a desáté přikázání Boží: „Nepokradeš — aniž požádáš statku

blížího svého.“ On ví a dobře nahlíží, že poctivý, věrný, svědomitý, bezelstný dělník hojnější a trvanlivější důvěry nalezá a tedy také spíše se obejde, nežli duše nepoctivá, nevěrná, nesvědomitá a lstivá. To vše ví křesťan pravý a tu jí chleba s poctivostí dobytého. — Pravý křesťan dobývá si dále chleba svého

c) pokojností. Kristus Pán praví: „Blahoslavení pokojní, nebo oni synové Boží slouží budou,“ t. j. oni jsou milé, pozeňané dítky Boží. A opět dí Spasitel: „Blahoslavení tiší, nebo oni zemi vládnouti budou,“ t. j. oni i na zemi dobře obstojí a pochodí a štěstí trvanlivého požívati budou. Jinak pak děje se nepokojným lidem a svárlivým. Před těmi přehá pozeňání Boží; neboť tam, kde nepokoj, sváry a různice panují, tam nelibuje sobě Bůh, jenž jest Bůh pokoje a lásky. Tak v mnohém domě nechce se nic dařiti, proto že pod krovem jeho není pokoje, vše tu jde račím krokem, proto že tu svornost bývá řídkým hostem. Tak přehá pozeňání nebes od zlých dětí, jež o větší sousto vespolek se haštěří, pro několik bídných grošů mezi sebou se hrdluji a vedením rozepří jmění své rozmnožiti se snaží. Ach, kde není svatého pokoje v domácnosti, tam se brzo trati pozeňání domácí! Proto nám tak často přál pokoje Spasitel náš, Ježíš.

d) Čtvrtá věc, kteréž bedlivě šetří pravý křesťan, aby si pojistil vezdejší výživy, záleží v hledání království Božího. Svět se tomu snad zasměje a mnohý zpozdilec, jenž na hrudě zemské lpí, pomyslí si snad: „Touha po království nebeském, ta věru málo chleba do domu přinese.“ Inu ovšem, touha lenivá, ta málo prospěje; ale touha činná po království nebeském, ta tak jistě přináší chleba do domu, jak jistě žije Pán, který pravil: „Hleďte především království Božího a jeho spravedlnosti a vše ostatní bude vám přidáno.“ Než zdá se, moji milí, jakoby víra v toto svaté zaslíbení Kristovo u mnohých zcela se byla ztratila, neb oni také i tu nedělí, ten den Páně, mění v den dělní, v den všední a obmeškávají a zanedbávají proto služby Boží, domácí pobožnosti a všeliké jiné cvičení náboženské. Oni se bojí, že by vážli v hospodářství svém, kdyby tu nějakou hodinku věcem spasení svého věnovali. O vy bloudilci! co vám to prospěje, kdybyste celý svět získali, na duši své ale škodu trpěli? Či miníte snad, že v časném ohledu něco ztratíte, když několik hodin

pó statcích věčných toužíte, zisku nebeského hledáte, o blaho nesmrtelných duší svých pečujete? Jako nádavkem dostane se vám věci vezdejších a bude vám jich požehnáno, pakli vám království nebeské a čest Boží především na srdci leží. „Nábožnost jest ke všemu užitečná,“ dí svatý Pavel, „majíc zaslíbení nynějšího života i budoucího.“ Stěžuje se na těžké časy. Však není divu. Kdyby ctnost a nábožnost, bohobojnost a náboženství také u nás ještě tak utěšeně a krásně zkvétaly, jako u našich předků, také bychom se my z jejich blahobytu radovali. Tak ale musí Bůh žehnající svou ruku od nás nazpět stáhnouti a bičem ji ozbrojiti, až by ti tak mnozí lehkomyslní a bezbožní synové světa nouzi a bídou k sobě přišli, opět po Bohu se poptávali, Bohu především sloužili, Jej nade všecko milovali a Jeho se báli.

e) Ještě pak konečně při vyhledávání chleba svého jedné a to páté věci pamětliv jest pravý křesťan. On se modlí. Ví on, že to Ježíš dovoluje, že tomu chce, ano že to velí, abychom o chléb vezdejší prosili, vždyť on sám učil nás o chléb prositi v čtvrté prosbě „Otčenáše,“ a kdož neví, kterak nás vylíbí k modlitbě, řka: „Proste a bude vám dáno.“ Než, křesťane milý, nezapomeňte, že při vydobývání chleba vezdejšího modlitba jest potřebná, ale že sama o sobě nepostačí, nezapomeňte, že modlitba o chléb vezdejší musí nevyhnutelně s pracovitostí, s poctivostí, s pokojností a s hledáním království Božího spojena býti; bez těchto čtyř věcí nepořídí modlitba ničeho.

Nuže, křesťane milý, chceš-li křesťanem pravým, synem světla slouiti a výživu své si pojistiti, vyhledávej chleba vezdejšího, jak ho pravý křesťan dle dnešní mé řeči vyhledává. Pracuj pilně, jednej poctivě, buď živ pokojně a hledej především království Božího, při tom pak buď pilen modlitby. Modlitbou zasvěcuj každodenní práci svou, s modlitbou přistupuj k práci své, s modlitbou ji konej, s modlitbou ji ukončuj. Modli pak se nábožně, snažně, důvěrně, pros pak o věci právě potřebné, slovem pros tak, jak bídňý člověk prositi má bohatého Otce v nebesích. A pak nezapomene Pán na tebe a nadělí ti potřebného chleba vezdejšího, a byt by pak dle nezvyčtyratelné své rady všelikému tvému nedostatku vystoupiti dal na stupeň nejvyšší, nedá ti přece zahynouti a sešle pomoc krom nadání. Amen.

Kázání

na neděli devátou po sv. Duchu.

„Dům můj, dům modlitby jest.“ (Luk. 19, 46.)

Krásné to byly slzy, které dnes plakal Pán Ježíš nad nešťastným městem Jerusalemem. Krásnější se ještě neprýstily z očí lidských. A což zavadlo příčinu, že ty oči, z kterých vždy jen pokoj a nebeský mír zářil, dnes slzami se zalévají? Ach, slyšte. Z Jericha, kdežto Zachea obrátil, putoval Spasitel do Jerusalema, putoval tam naposledy, neb již dokonati chtěl všecky věci, kteréž o něm skrze proroky byly předpověděny. Přišel na horu Olivetskou a vida před sebou to krásné, velkolepé a lidnaté město, a ten skvostný, milý chrám, kterýž Otcí jeho nebeskému byl zasvěcen, počal velice truchliti nad smutným osudem, jenž jak město, tak i chrám očekával. A když si konečně k mysli připustil, co ty nešťastné obyvatele města toho potká, ach, tu bolest jeho nejvyššího dosáhla stupně, i počalo útrpné srdce jeho hluboce vzdychati a oči jeho počaly hojné slzy vylévat. V nesmírném zármutku sstupuje s hory dolů, bolestným srdcem kráčí dál a dále, až pak konečně přichází do brány, do města, do chrámu. A nastojte! Zde, co by byl měl předobry Spasitel náš, jako jindy, útěchy nabyti, ach, tu ještě větším zármutkem stisněno bylo srdce jeho. A kterak by nemělo býti zarmoučeno jemné jeho srdce, když onen chrám jerusalémský, který si Hospodin za jediné vyvolil místo, na kterémž společnou službu a úctu od lidu svého israelského přijímati chtěl, když tento slavný chrám v hlučné tržiště proměněný a tak hanebně zneuctěný spatřil. I roznícen svatou horlivostí ku potrestání nestoudných zlobohů, pozdvihuje ruku svou, tu ruku, která jen žehnati a všem k ulehčení a potěše přispívati navykla, počíná je vymítati, volaje hlasem povýšeným: „Dům můj, dům modlitby jest.“ — A měl-li, nejm. v Kr., v takové úctě býti chrám Starého Zákona, proto že se v něm vzdávaly Hospodinu modlitby a oběti hovádek, jaké úcty a vážnosti hoden jest každý chrám Páně katolický, v němž se vzdává Otcí nebeskému obět nejsvětější, jejížto pouhými obrazy byly oběti St. Z. A zajisté u velké úctě a vážnosti mají býti chrámy křesťanské vzhledem na onu obět, jež na jejich oltářích se koná; neb

nestihlá jestli cena její. Bychom však cenu této oběti poznali, ukáží láskám vašim 1. kdo se v ní obětuje, a 2. jakých milostí se jí uděluje.

Bože, jenž mluvíš skrze ústa nemluvnátek a jenž jsi druhdy mluvil skrze planý keř, rač dnes také skrze tato má slabá ústa mluvit, aby svět poznal, jaké ceny neskončené do sebe má oběť novozákonní.

I.

Krvavou, od Syna Božího na dřevě kříže vykonanou obětí učinilo se spravedlností Boží dosti, byli jsme vykoupeni a s Bohem smířeni. Milost to, nad kterouž větší býti nemůže. Avšak milosrdenství Boží jest nevyvážené. Abychom té krvavé oběti měli vždy trvajících památku a užitek z ní vyplývajících aby se nám přivlastnily, ustanovil náš předrahý Pán a Spasitel při poslední večeři oběť nekrvavou. V způsobech chleba a vína obětoval se za nás Bohu Otci svému, obětoval se za nás tělem i krví svou, s božstvím i člověčenstvím svým a přikázal učedníkům, aby totéž až do skonání světa činili, řka: „To činite na mou památku.“ Ó vyvolení učedníci Kristovi, mnoho, velmi mnoho vám bylo svěřeno. Ve jménu mém dábly vymítati budete. To bylo mnoho, ale přec ne tak mnoho, jako když pravil k vám: „To činite na mou památku.“ Budete hady bráti, a jestliže byste co jedovatého pili, neuškodí vám. To bylo také mnoho, ale přec ne tak mnoho, jako když pravil k vám: „To činite na mou památku.“ Budete na nemocné ruce vzkládati a dobře se míti budou. I to bylo mnoho, ale přec ne tak mnoho, jako když vám řekl: „To činite na mou památku.“ Vezměte Ducha sv., kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim a kterým je zadržíte, jsou zadržáni. To bylo více než mnoho, to bylo přemnoho, ale přec ne tak mnoho, jako když k vám pravil: „To činite na mou památku.“ Ó jaké to slavné plnomocenství pro hříšné ruce lidské! Jaká to čest a sláva prokázaná lidem. „Co andělům odepráno bylo,“ volá zde sv. Augustin, „to lidem bylo dáno . . . Nad tímto plnomocenstvím diví se nebe, žasne země, třese se peklo.“ Tak jest, nábožný zástupce, plnomocenství toto jest přeslavné. Moji milí učedníci, tak pravil Syn Boží, nyní jsem tyto způsoby chleba a vína proměnil v tělo a krev svou, obě jsem za vás a za hříchy celého světa obětoval, a chci, byste i vy

to činili, vy a nástupníci vaši až do skonání světa na mou památku. A protož vám odevzdávám tu moc, mne den co den a po všechny časy a po celém světě Otci mému obětovati. Ten jest smysl slov těch: „To činite na mou památku.“

I činili to učedníci, pamětlivi jsouce slov mistra svého, a činí to až na dnešní den nástupci jejich. Až podnes na slovo kněze sestupuje Syn Boha živého s nebe na zemi, stánek sobě činí na oltáři a za hříchy lidské tělo a krev svou Otci svému nebeskému obětuje. Ó nebesa! Kristus, vtělený Syn Boží se zde obětuje. Ten Pán, před nímžto andělé v nebi podivením trnou, jemužto se blažení duchové v nebi klaní a čest a chválu vzdávají, ten se sám zde obětuje. Ten Pán, jenž sedí na pravici Otce svého, jenž v nebesích i na zemi vládne a panuje, jemuž dána jest všechna moc, jehožto žezlu poddány jsou věci všechny, ten se sám zde obětuje. Ten Pán, jenž počítá hvězdy a dává jim jména a poroučí bleskům a větrům, ten se sám zde obětuje. Ten Pán, kterýž jedním slovem učinil svět, jenž přebývá ve světle nepřístupném a nad něhož nic není světějšího a velebnějšího, ten se sám zde obětuje. Jako tam na hoře Kalvarii dal za nás své tělo a svou krev, rovně tak i zde s tělem i krví za nás se obětuje Otci svému. Není sice již více přibit na kříž, ale leží na oltáři. Ostré kopí neproráží již více svatý bok jeho, ale láska otvírá srdce jeho. Jeho přesvatá krev neteče již více ze svatých žil jeho, ale teče z posvátného kalicha. Neklade se sice více v studený, z kamene vytesaný hrob, ale v srdcích svých kněží a věřících dělá sobě stánek svůj. Ó rcete, zdaliž může býti oběti dražší, oběti vzácnější. Vzácná byla Pánu oběť Abelova, neb obětoval to nejlepší; vzácná byla Pánu oběť Abrahamova, neb obětovati byl hotov to nejmilejší; a kterak vzácná jemu musí teprv býti oběť, v kteréž sám jednorozený Syn se mu obětuje. Ó velká, prevelká, nestihlá jest cena její! — Tomáš More, ačkoliv co pravá ruka krále Jindřicha VIII., náramnou prací úřední i dvorní zanešen byl, nieméně i při nejdůležitějších zaměstnáních žádného dne neopominul služby Boží. On své práce tak spořádal, že mu každý den dosti času zbylo, by mohl Bohu při oběti mše svaté chválu a díky své vzdáti. On se nikdy dříve ku práci své neodebral, pokud této pobožnosti nevykonával, ano i ku králi jsa volán dříve mši sv. neopominul. Obeslán li

byl od krále, by hned bez odkladu k němu se dostavil, odpověděl poslušně jeho, že dříve musí většího Pána poslouchati a jemu sloužiti. Pokládal si to za čest, když kněží při oběti mše sv. přísluhovati mohl, a ač nejvyšší zemskou důstojností ozdoben byl, za službu kostelnickou se nehanbil. Jednoho dne spatřil ho vévoda z Norfolku v kostele komží neb oděvem kostelnickým přioděného a jak zpívá. „Pro Bůh, co to má znamenati?“ zvolal po skončených službách Božích užasnutý vévoda. „Milostpán kancléř kostelníkem? Vy zneuctíváte krále a jeho úřad!“ More se usmál a odpověděl: „Nikoli, neboť králi, mému a vašemu pánu, nemůže se to nelíbiti, což z úcty k Bohu, Spasiteli svému a Pánu mého krále činím, aniž se tím úřad jeho snižuje.“ Hle, tak smýšlel u vysoké důstojnosti postavený Tomáš More o oběti mše sv.; a což divu? neb on znal cenu její, on věděl, že při ní sám Kristus slávu nebeskou opouští, k nám se blíží, s námi přebýváti chce a Bohu Otci svému se obětuje; než on také věděl, jakých milostí se v ní uděluje, o tom však několik slov promluvit budiž mi dopráno v dílu

II.

Smrtí svou smířil nás Pán Ježíš s Bohem Otcem svým, vyjednal nám odpustění hříchů a trestů, ospravedlnil nás a brány nebeské nám otevřel. Smrtí svou vyjednal nám všechny milosti, jichžto nám jest potřebí. Smrt jeho stala se nám nevyvázným pramenem těch největších milostí, darů a dobrodiní. A hle, pramen těchto milostí posud nevyschl, nýbrž teče posud a svažuje posud duše naše a sice prostředkem mše sv., skrze kterouž všechno předražené ovoce smrti jeho dochází k nám v žádané hojnosti. Tak nás, moji nej., vyučuje slovo Boží, tak učí sv. církev, tak učí všickni svatí otcové. Slyšme toliko, co za tou příčinou praví sv. Tomáš Aquinský. „Nekrvavá oběť mše sv.“ píše tento andělský učitel, „přináší totiž dobré a totéž spasení, kteréž krvavá oběť na kříži veškerému pokolení lidskému přinesla.“ I není-li tedy oběť mše sv. ze všech darů a pokladů, kteréž věčný slitovník náš Ježíš Kristus v církvi své složití ráčil, poklad nejdražší, poklad nevymluvné ceny? Totéž přesváté a předražené ovoce, kteréž nám na kříži vykvetlo a dozrálo, kvete a zraje nám posud i na oltáři. Tam jsi se za nás, Pane Ježíši Kriste, obětoval, zde totéž činíš. Tam jsi

nás smířil s Otcem svým, zde totéž činíš. Tam jsi nám vyjednal odpustění hříchů a trestů, zde totéž činíš. Tam jsi nás, Pane nejsvětější, ospravedlnil, zde totéž činíš. Tam jsi lidem vyjednal spasení a život věčný, zde totéž činíš. Smrtí svou otevřel jsi nám poklady věčného milosrdenství a zde skrze tuto nekrvavou oběť nám je přivlastňuješ. O svatá, drahocenná oběti oltářní, ty jsi věčným vždy trvajícím důkazem lásky Kristovy! Ty jsi poklad tohoto světa nejdražší; ty jsi poklad, z něhož nám vyplývají milosti největší!

Duše křesťanská, zde máš všechno, co tě v pravdě oblažiti může. Chceš-li památku přehořkého utrpení Páně slaviti, mše sv. jest ta vždy trvající památka smrti jeho. Chceš-li se těch drahých zásluh účastným učiniti, kteréž ti tvůj Spasitel na kříži vyjednal, účastným učiniti tak, jako bys byl tehdáž osobně na hoře Kalvarii s Marií, matkou jeho, pod křížem stál — mše sv. ti k tomu dopomůže. Chceš-li Bohu svému slušnou poctu a poklonu vzdáti, nemůžeš Boha ničím tak poctiti, oslaviti a zvelebiti, jako obětí těla a krve Syna jeho, kteráž všechny chvalozpěvy andělův převyšuje. Chceš-li Bohu za dobrodiní tobě prokázaná slušně poděkovati, zde máš to nej-důstojnější díkůčinění. Chceš-li sobě potřebných darů a dobrodiní na Bohu vyprositi, zde máš toho nejplatnějšího přímluvčího. A jestli tě hříchové tvoji trápí, jestli tě lěsí a svírá pomnění na soud Boží, ach, utec se k tomuto zdroji věčného milosrdenství. Zde máš prostředníka, kterýž se za tebe u Otce svého přímlouvá. Hlas jeho vstupuje z oltáře vzhůru a proráží nebesa. Otče, tak volá tento věčný kněz podle řádu Melchisedechova, odpusť hříšníkům pro mne! Jsou sice veliká jejich provinění, ale patř, že mnohem větší jest moje zadostučinění! I buď jim tedy milostiv pro Syna svého! Tak, bratři a sestry, volá přesvátá krev jeho z oltáře k trůnu Otce nebeského, a Otec na prosbu Synovu odpouští hříšníkům. A kterak by neodpustil? Pro Abrahama a deset spravedlivých chtěl odpustiti Sodomě, i kterak by nám neodpustil pro Syna svého? I odpouští a požehnání svoje a milost vylévá na nás. Ale co pravím, na nás? toliko na nás? na nás živé toliko? Ó slyš to světe a zaraduj se! Z oběti té přesváté prýští se milost Boží i na mrtvé. Ty, svatý otče Efreme, pověz nám, proč pak jsi tak snažně svých přátel prosil, by za tvou duši, až se oddělí od těla, modlitbu

a oběti mše sv. konali? Proto zajisté, že úplně tím byl ujistěn, že obět ta dušem na věčnost odešlým jest prospěšná. Ach, běda vám, milé duše, kteréž jste sice v milosti Boží odtud na věčnost odešly, ale pro své poskvrny ku požívání věčné radosti připuštěny nebyly, běda vám, kdyby oběti mše sv. nebylo. Pomáháme vám sice ze žaláře očistcového modlitbami, pomáháme vám almužnou a jinými dobrými skutky, kteréž za vás konáme; než to všecko by vám tak platně a tak rychle neprospělo, kdyby této nejsvětější oběti nebylo. Prosby a modlitby naše vstupují sice vzhůru před trůn Boží a činí vám Pána nebes nakloněna; avšak ty prosby, kteréž se při mši sv. dějí za vás skrze Syna jeho, ty jdou přímo k srdci otcovskému a rychlou pomoc vám vyjednávají. Tak přátelé přezádoucí, sahá moc a síla této nejsvětější oběti až přes hroby, až na věčnost. A protož suďte nyní sami, nejsou-li ty milosti, kteréž odtud vyplývají, nestihlé, a není-li tedy obět tato ceny nekončené? Ó vim, že mi všickni přisvědčíte.

Nuže poznali jsme, rozm. bratři a sestry v Kristu, kteraké nestihlé ceny do sebe má obět mše sv., ježto v ní sám Spasitel náš v Bohu milou obět se vydává a přehojných milostí oběti touto nám uděluje. A hle, tato obět koná se v chrámech našich, na oltářích našich. Ó roete, zdaž nemají tito katoličtí chrámové, ať již jiných milostí a darů, kterých v nich zvlášť přijímáním sv. svátostí nabýváme, nepřipomínám, zdaž pravím, nemají chrámy tyto za příčinou této nejdražší oběti u veliké účte a vážnosti býti? Ctíme člověka, jenž z časného neštěstí vytrhl nás, v uctivosti máme místo, kde ctihodné ostatky nám milých přátel odpočívají; stavíme památné pomníky a oslavujeme bojiště, na němž krví hrdinských bojovníků byla vykoupěna svoboda drahé vlasti; prkno objímá a líbá člověk, na kterémž v hrůzy plné noci, kde hromové horami trásli, k břehu pevné země šťastně vplynul, a ty, křesťane, ty bys mohl se osměliti zneuctivati ten dům, to přesvaté místo, kde opět a opět obnovuje se vykoupění tvé? Aj, modlář vrhá se na zem před svým rukou lidskou urobeným bůžkem, a mohamedán u hrobu Mohameda se ostýchá i mluvíti i kašlati, ano on se ani neohlédne a když jde pryč, až ku dveřím po zpátku se ubírá. Zdaliž tito nezahanbují mnohého, jenž křesťanem

býti se honosí? Ach, jsou mnozí, jenž ani o chrámu věděti nechtějí, jemu se vyhýbají a vstupují-li, bez uctivosti vstupují, bez uctivosti zde trvají, bez uctivosti odcházejí. Ó kéž by nikdo z nás k těm a takovým připočtenu býti nezasluhoval!

Buďme, bratři a sestry v Kr., horliví ctitelové chrámův Božích, dokažme to skutkem, kdykoliv hlahol zvonů nás na posvátné místo vybízí. Sem chvátejte, sem útočiště berte v obtížích a strastech, vy otcové a matky, vy vdovy a sirotci, vy chudši a opuštěnci, sem před prostopášným světem utecte se vy panicové a panny, sem pojdte i vy nevinné dítky, a padnuvše na kolena svá a kořice se v hluboké pokore Nejsvětějšímu, jenž v přesvaté oběti mše svaté s nebe dolů sestupuje a s námi zde přebýváti si žádá, vysilejte prosby své k trůnu Nejvyššího. Prosme za sebe, prosme i za naše bratry a sestry, neopomeňme i prositi za ty, jenž na věčnost nás byli předešli. A pak s vyšin nebeských okem milostivým vzhledne na nás prosící, pro Syna svého, jenž se mu za nás zde obětuje, vyslyší prosby naše a někdy do domu věčné své slávy přijme nás ten, jemuz čest a chvála na věky věkův. Amen.

Za moře!

Ve svou vy mne, drazí, vlast
novou zveťte k sobě —
tam že více třeba jest
čelit bludu, zlobě!

Za moře mne voláte
ve své četné řady —
tam že třeba více jest
těchy, ve všem rady . . .

Věřím, milí, věřím vám,
že vám třeba vůdců,
již by směle vedli vás
proti voji škůdců.

Vím, že počet hojný jest
podlých těchto duší,
které všude srdce klid,
pokoj a mír ruší. —

Vím, že rady třeba vám,
útěchy a síly,
byste víry svojí vždy
strážci věrní byli!

Než, přátelé, popřejte
laskavě mně času
k rozvaze, zda poslechnout
vašeho mám hlasu.

Nežádejte ode mne
v této aspoň době,
staříčkých bych rodičů
nechal samým sobě . . .

Nepřežili oni by
bolesti té ztráty,
brzy asi vynesli
z naší by je chaty. —

A volá-li Pán Bůh sám
hlasem vašim ke mně —
vůle jistě stane se
Vládce nebe, země . . .

Nebudu se lekati
potom mdloby svojí —
vímt, že Pán pak mocí svou
síly moje zdvojí.

On zahojí duše bol
nad předrahou vlastí —
On v cizině plnit mne
bude blahem, slastí.

Jeho vůle staniž se,
neboť co On činí,
to nejlepší, třeba i
člověk opak míní! —

Prok. Zaletěl.

Katolický kněz před patnácti sty let.

Napsal Dr. *Arthur König*.

(Pokračování.)

3. Není pochybnosti, že sv. kněz Jeronym, který autoritu zákona starého zcela na roveň stavěl zákonu novému¹⁾, považoval též znalost hebrejské řeči k studiu pisma pro kněze při nejmenším za žádoucí. Může při tom přece i na obraz ženy, sv. Pauly poukázati²⁾. „Chci — praví — ještě něco připomenouti, co zle

¹⁾ ep. 143 (18, 7) ad Damasum: „Quid quid enim in Veteri legimus Testamento, hoc idem in Evangelio reperimu; nihil in eis dissonum.“

²⁾ ep. 27 (108, 26) ad Eustoch. epitaph. Paulae, c. 12.

smýšlejícím snad neuvěřitelným mohlo by se zdáti: řeč hebrejská, již jsem se z mládí s velikou námahou a těžkostí částečně naučila³⁾ a již se ve volné chvíli stále obírám, abych jí nezapomněla, chtěla se Paula naučiti a přivedla to tak daleko, že žalmy hebrejsky (z paměti) zpívala a řeči samé beze všeho latinského přízvuku užívala; a totéž vidíme podnes ještě na její nábožné dceři Eustochii.“ Již z exegetického stanoviska světcova, v první řadě slovný smysl vyhledati a potom teprve allegorického výkladu použití, vysvětá jeho oceňování původního textu a jeho řeči. Známé jest ovšem, že — nehledě k rabinům — po sv. Jeronymu v celém středověku hebrejská řeč jen málo byla studována. — Z téhož důvodu potřebuje kněz též znalosti jazyka řeckého. Sám Jeronym ovládal tento a řeckou literaturu sobdivuhodnými vědomostmi, jichž sv. Augustin bez závisti na něm obdivuje. I chaldejská řeč nebyla mu cizí⁴⁾.

4. Velikou váhu klade sv. otec církevní právem na povzbuzování žáka živým slovem zkušeného učitele, bez něhož nemůže to samouk jednou daleko přivésti. Napotomnímu biskupu Nolanskému sv. Paulinovi píše: „Tak Pythagoras navštívil věstce v Memphis, Pláto Aegypt a Tarntského Architu a Velké Řecko zvané pobřeží Italie s nesmírnými obtížemi, aby byl cizincem a žákem; on, jenž sám byl v Athénách učitelem a velice váženým a jehož přednáškou gymnasia akademie zaznívala, chtěl raději cizlímu chytře se učit, nežli své (vědomosti) neobratně vnucovati“⁵⁾. Tak též přilákala jako pramen mléka plynoucí výmluvnost Tita Livia žáky i z nejvzdálenějších krajin Španělska a z obou Gallií; a známo jest, jak Apollonius z Tyany, jehož život Philostratus v osmi knihách vypsál, svět procestoval; „nalezl všude něco, čemu by se učil, v čem by pokroky činil, aby byl lepším.“ Apoštol sv. Pavel cestoval i do Jerusalema k sv. Petrovi,

³⁾ ep. 65 (84, 3) ad Pammach. et Oceanum, c. 1: „Quo labore, quo pretio Baraninam nocturnum habui praeceptorem.“ Srov. ep. 4 (125, 12) ad Rusticum, §. 6.

⁴⁾ Augustinus, civ. Dei XVIII., c. 43: „Presbyter Hieronymus, homo doctissimus, et omnium trium linguarum peritus.“ Srov. Hieron. praef. in Daniel.

⁵⁾ ep. 103 (53) ad Paulinum c. 1.

aby tam po 15 dní svého pobytu pro povolání své jako apoštol pohanů poučení obdržel. „Neboť živé slovo má, ani nevím jakou tajemnou moc, a plynouc v uši žákovy z úst učitelových, zavznívá učinějí“⁶⁾. Tak chlubí se sám apoštol svatý Pavel, že u nohou Gamalielových naučil se zákonu, aby duchovní zbraní opatřen, mohl pak s důvěrou říci: „Zbraně povinnosti naší nejsou tělesné, nýbrž moc Boží“⁷⁾.

5. Při čtení spisů našeho světce mimoděk upomínání jsme na onu radu, již jeho starší, jemu dobře známý⁸⁾ souvěkovec, veliký Kappadočan Basilus v řeči své o čtení pohanských spisovatelů (kap. 3.) žákům dal, aby podobně jako včely po náležitém výběru ze všech květin, jež navštěvují, nejlepší a úloze své nejprůměrnější pro sebe podrželi; neboť právě tak činí kněz Jeronym, jehož spisy podávají svědectví o obdivuhodné seštelosti nejen v bohovědecké literatuře, nýbrž i ve světské, zvláště v pohanských klasikách. Jeden řečník římský mluví proto v listu svém o světcích, jak totiž jako křesťanský kněz může též světské vědy tak mnoho používat i lesk církve pohanskou špinou poskvrňovati⁹⁾. Skutečně může se z jeho spisů objemná kytice, zvláště z pohanských básníků, složit¹⁰⁾. Tak, abychom jen některé uvedli, vzal ve svém listu potěšujícím k biskupu Heliodorovi o smrti kněze Nepotiana¹¹⁾ důvody útěchy právě tak z Aeneis a Georgica Virgila, tohoto „druhého Homera“¹²⁾, jako ze spisu Naevia, Ennia a Hesioda a připojuje k tomu ještě též výrok velikého filosofa Platona z Faedona, „že celý život mudrců jest uvažování o smrti,“ aby ihned připamatoval slovo apoštola (I. Kor. 15, 31.): „Denně umírám.“ V listu (5, 8 dle Migne) k Paulinovi, jehož chce k studiu písma sv. povzbudit, uvádí (vedle Cicerona) výroky Lukánovy, Horatiovy a Persiovy; připo-

míná Furii¹³⁾, již napomíná k zachování stavu vdovského a právě proto též k větší střídmosti, výrok Terentiův: „sine Cerere et Libero friget Venus,“ používá se zálibou příhodných veršů z Horatiových satyr, epistol, oda „ars poetica“¹⁴⁾ a jeví se obeznámený s Ovidiovými básněmi (Elegie¹⁵⁾ a s Lukretiovou „natura rerum“¹⁶⁾, jakož i zná Plautovo a Caeciliovo spracování starých komiků¹⁷⁾. Rovněž nesčetná jsou místa, na nichž osvědčuje Jeronym svou obsáhlou a důkladnou znalost pohanského bájesloví a dějin, jakož i spisovatelů světských¹⁸⁾. Onomu řečníku římskému však, jenž mu používání pohanských klasiků a světských věd zošklivoval, dal odpověď, jež i pro budoucího kněze obsahuje povzbuzení, aby se s oněmi vědami a spisovateli seznámil, již v tak krásné formě vedle mnohé nečistoty, přece též mnoho dobrého podávají. „Ty bys — odpovídá řečníku na jeho otázku¹⁹⁾ — nikdy se tak netázal, kdyby tebe sama Cicero zcela spoutaného nedržel, kdybys, více písmo sv. četl a jeho vykladatele studoval. Kdo neví, že i u Mojžíše a ve spisech proroků velmi mnoho jest převzato z knih pohanských a že Šalomoun předložil mudrcům Tyrským otázky a dal odpovědi²⁰⁾; právě proto napomíná na začátku svých přísloví, abychom učili se znáti rozsáhlé řeči, úskočná slova, paraboly a skryté řeči, výroky mudrců a hádanky, což vše vlastně jest věci dialektiků a filosofů. Ale i sv. apoštol Pavel užil

¹³⁾ ep. 10 (54) ad Furiam.

¹⁴⁾ Ku př. ep. 132 (Migne) ad Ctesiphontem; ep. 9 (79) ad Salvinam.

¹⁵⁾ ep. 11 (123) ad Ageruchiam, de servanda viduitate.

¹⁶⁾ ep. 132 (Migne), c. 3.

¹⁷⁾ ep. 101 (57) ad Pammach. de optimo genere interpretandi.

¹⁸⁾ Proto staví též Alzog (Patrol. § 72 při Augustinu) sv. Jeronyma v učenosti nad sv. biskupa Hipponského. — Srov. ku př. adv. Jovinianum I. c. 26, 29, 30 (41 squ.); II. c. 7 squ. (8 squ.). — Lékařské znalosti prozrazuje ku př. adv. Jovinianum II. c. 5 8 (6 squ.).

¹⁹⁾ ep. 84 (70) ad Magnum, oratorem urbis Romae.

²⁰⁾ Tak sděluje totiž Fl. Josephus (antqu. VIII. 2, 6 squ.), Jeronyma jmenuje „řeckým Liviem;“ srov. ep. 22 (22, 35) ad Eustoch. c. 15.

⁶⁾ ibid. c. 2.

⁷⁾ ibid. c. 3.

⁸⁾ ep. 65 (84, 7) ad Pammach. et Oceanum, c. 2. a ep. 84 (70) ad Magnum oratorem.

⁹⁾ ep. 84 (70), c. 1.

¹⁰⁾ Od samého Jeronyma jest zachováno ono krásné „elogium sepulchri“ sv. Pauly, ep. 27 (108, 33) ad Eustochium, c. 14, v 11 hexametrech.

¹¹⁾ ep. 3 (60).

¹²⁾ ep. 151 (121) ad Algasiam, c. 10.

verše básníka Epimenida²¹⁾, ježto psal k Titovi (1, 12.): „Křesťáci jsou všdycky lháři, zlá zvíř, břicha lenivá;“ napotom osvojil si Kallimachus²²⁾ polovici tohoto výroku Ještě při jiné příležitosti (I. Kor. 15, 33.) používá apoštol výroku Menandrova: „Zlá rozmlouvání porušují dobré mravy“²³⁾; a když rozmlouval v athenském areopagu, dovolával se svědectví Aratova: „neboť pokolení Boží jsme . . .“²⁴⁾. A jako by ještě to málo bylo bývalo, používá tento vůdce vojska křesťanského a nepřekonatelný řečník (Pavel) pro věc Kristovu i náhodou přečteného nápisu²⁵⁾ obratně k důkazu pro pravdu²⁶⁾. Vždyť se přece naučil od pravého Davida, meč z rukou nepřátelských vytrhnouti a vlastní zbraní vysokomyšlnému Goliášovi hlavu odnít²⁷⁾. V páté knize Mojžíšově (21, 12.) četl předpis Páně, že zajaté ženě má se hlava ostříhati a nechty ořezati, a to takto smí se za manželku vzíti. Co divno tedy, když i já moudrost světskou k vůli lahodnosti výroku a souměrnosti článků otrokyni a zajatou přejí si povýšiti za dceru israelskou? Vskutku nemůže býti popíráno, že sv. kněz s velikou dovedností

vhodných myšlének pohanských spisovatelů, jakož i analogie z bájesloví umí upotřebiti; platí to po výtce o jeho listech a polemických pracích, kdežto ve svých výkladech písma sv. jenom málo jich užívá, poněvadž, jak praví v předmluvě k Amosovi, při výkladu písma sv. nevyžaduje se řečnického vyzdobení líčení, nýbrž znalosti věci a prostého podání pravdy²⁸⁾. Ostatně myslí však, že o takových věcech „u přirovnání s ostatními spisovateli jest ještě velmi nezkušený, ježto dlouhý čas v tom se nevíce, sotva jako ve snu na to se pamatuje, čemu se jako chlapec učil“²⁹⁾.

(Pokračování.)

Maria Felicia Orsini.

(Obraz životopisný načrtl V. Rubricius.)

(Pokračování.)

Konečně dostavil se do zámku Lagronského u Pezena četař v průvodu dvou vojínů. I zvěstoval vévodkyni rozkaz králův, že opustiti má krajinu Lanquedockou a zvoliti sobě příští vězení své mezi městy La Fère, Montarži a Mulén-em. Vévodkyně potlačila pohnutí, jež zmocnilo se jí za drsné té zprávy. Rozmýšlela se chvíli a pak zvolila Mulén, ježto město to nejvíce vzdáleno bylo dvora panovnického a nejbližší položeno bylo hrobu Jindřichova. Vědělať též, že v městě tom dle vznešená duše, která podobným utrpením jako ona míru a klidu došla, Johanka Františka Chantal, žákyně svatého biskupa Františka Saleského, zakladatelka řádu navštívení Panny Marie.

Již pět měsíců ležela Maria Felicia na lůžku trápena mukami pakostnice. Ti, kteří kolem ní byli, nahlíželi, že jest nemožno, aby v tomto stavu na cestu se vydala. I byli rozhořčeni nad krutostí rozkazu a bezohledností, s jakou měl být ihned vykonán. Hlasitě reptající opírali se takové-muto nakládání s vévodkyní. Ona však sama, trpitelka šlechetná, spatřovala i v tom jen vůli Boží a zkoušku jeho. I netrpěla žádného reptání a odmlouvání proti lidem, kteří nic jiného nekonali, leč svou povinnost.

²⁸⁾ Ostatně srovn. Hoberg, de s. Hieronymi ratione interpretandi. Freiburg 1886 str. 10.

²⁹⁾ ep. 84 (70, 3).

²¹⁾ Epimenides z Phaestos na Krétě, v 6. stol. před Kr.

²²⁾ Kallimachus z Cyreny, uprostřed 3. stol. před Kr.

²³⁾ Z Manandrovy „Thais“ 3. stol. před Kr.

²⁴⁾ Z „Phaenomena“ Arata ze Soli v Cilicii 3. stol. před Kr. — Skoro táž slova nalezájí se též v jeho hymnu na Joviše u stoika a básníka Kleantha, 3. stol. před Kr. Vskutku vyjadřuje se apoštol: „jak někteří z vašich básníků pravili . . .“

²⁵⁾ Skut. apošt. 17, 26.: „Neznámému Bohu.“

²⁶⁾ Jak Jeronym (in Tit. 1. 12) připomíná, nezněl totiž tento nadpis „Ignoto Deo“, nýbrž: „Diis Asiae et Europae et Africae, Diis ignotis et peregrinis;“ — ježto však sv. Pavel nemohl potřebovat více bohů, nýbrž jenom jednoho neznámého Boha, proto použil jednotného čísla.

²⁷⁾ Podobnou myšlenku pronáší Lev XIII. ve své Tomášské encyklice „Aeterni Patris:“ Hebraei „Aegyptio excessuri, deferre secum jussi sunt argentea atque aurea Aegyptiorum vasa cum vestibis pretiosis, ut scilicet, mutato repente usu, religioni veri Numinis ea supellex dedicaretur, quae prius ignominiosis ritibus et superstitioni servierat.“

Všecek nábytek její, vše jmění vévodovo zabaveno. Vévodkyně postrádala nejn nutnějších potřeb k tak daleké cestě, že nucena byla penězi jednoho ze svých poddaných zpět sobě vykoupiti. Učinila to však až tenkrát, když byla ujistěna, že otcovský její podíl zůstane nedotknut a že tudíž peníze vypůjčené zpět zaplatiti moci bude.

Tak byla vypuzená paní, když provedena byla nejn nutnější opatření, na no sítkách do vozu snesena. Sotva však vůz sebou hnul, vzkřikla bolestí, neboť otevření projelo jí všemi chorými údy.

Jaké to rozloučení, jaká to jízda silnicemi a krajinami, kudy kdysi cestovala tak šťastná se svým Jindřichem. Každý strom, každý dům měl pro ni zvláštní upomínku. Vše rozkládalo se před ní jako pochmurný obraz neskonaleho smutku. Ze všech stran přicházeli ji soustrastně vstříc. Musilť osud její i tím nejotrotlejším hnouti. Mimo to věděli přemnozí, jak dobrotivou matku v ní ztrácejí a že nelze ani v přiblížnou náhradu za ni doufati. Tolik hlubokých dojmů, tolik žalu z loučení sevřelo dech její, že zdálo se jí, jakoby se zalknouti musila.

V Lyoně uslyšela vévodkyně k veliké útěše své, že nalézá se tam velebná matka Chantal. Jestliže Maria Felicia v dnech přítomných vůbec z něčeho ještě těšiti by se byla mohla, byla to radost nad setkáním se s touto vynikající ženou.

Dle úsudku velikého biskupa genevského sv. Frant. Saleského, opustila paní z Chantal na radu Boží vše. Učinila to se silou pohlaví jejímu neobvyklou. Zařídila vše s takou opatrností a moudrostí, že dobří jednáni její chváliti musili a zlí nenalezli, čeho by tupiti mohli. „Jest mi útěchou nevýslovnou,“ psal kdysi biskup jednomu ze svých přátel, „pozorovati umírněnost této ženy z všech protiventství a její úplnou lhostejnost ke všem věcem světským. V pravdě vyznati musím, že nižádná duše se zřením na obdržené milosti nemohla to k vyššímu stupni dokonalosti přivésti, nežli ona. Považují ji za chloubu a slávu její pohlaví. Ona zjedнала sobě umění svatých, věsti zcela skryté svatý život v ruchu veřejném, všedního života. Jen s uctivostí mluvíti mohu o ženě té. Užšího sloučení ducha vysoko směřujícího s nejhlubší pokorou sotva lze sobě mysliti. Byla zároveň upřímná a skromná jako dítě, plná zdravého a přece vznešeného

úsudku, velkodušná, zmužilá ke každému svatému podniku, krátce: Nečtu nikdy popisu ženy dokonalé od Salomouna, abych nemyslel na matku Chantal. Život její zdá se mi býti větším mnohého zázraku, neboť jest to opravdu něco neslýchaného, že žena měla tolik síly, by padesát let v ničem přírodě nepovolila a ničeho milosti Boží neodepřela.“

Toto svědectví muže ducha vynikajícího, který přísně a pravdivě obětavý život paní z Chantal pozoroval, ukazuje nám, že Bůh trpícímu srdci Marie Felicie větší útěchu dává nemohl, leč když uvedl ji v její bezprostřední blízkost.

Avšak i tato radost měla zmařena býti. Nepřátelé její, vědouce dobře, proč Maria Felicia v Lyoně zdržeti se chce, vymohli rozkaz, jímž paní z Chantal v době té poslána byla z města svého do neschůdného kláštera Antikelského, kamž nemocná vévodkyně nemohla ji následovati a tudíž brzy Lyon opustiti musila.

Vévodkyně z Montmorency s bolestí slyšela o opatření tom. Usmála se trpce a pravila k svému okolí: „Hleďte, nejsem hodna, abych s touto velkou přítelkyní Boží mluvila.“

Vyslala tudíž jednu ze svých družek k matce Chantal. Šlechtná tato žena byla zarmoucena z toho, že nebylo jí dovoleno seznati nešťastnou vévodkyni, kterou již dlouho ctíla a za kterou tolik se byla modlila.

Oživena přáním, aby něco k útěše jí poslala, rozloučila se vzorná žena ta s tím, co jí bylo na světě nejmilejším, s malým obrázkem Františka Saleského, ježž on sám krátce před svou smrtí jí byl daroval. Na spodní stranu obrázku napsala tato slova: „Můj drahý otče! Pronikni srdce vévodkyně svrchovanou láskou k Bohu, kterážto láska nechať šlechtné její srdce blaží ve všech utrpeních a strastech tohoto života. Amen.“

Maria Felicia přijala tento dvojnásob drahocenný dar s vděčností neskonalou. Pevně sobě umínila, že nositi jej bude u sebe až do smrti. Zajisté že nemohlo přátelství obou těchto duší šlechtných způsobem vroucnějším počítí, než se stalo. Čemu lidé slabí zabrániti chtěli, provedl Bůh věčně milosrdný! Jména obou těchto žen mají právě jako srdce jejich po všecek čas nerozlučně spojena býti.

S těží pokračováno v cestě z Lyonu do Montinsu. Vévodkyně vyčerpala své

poslední peněžní zdroje. Musilo na rychlo několik koní býti prodáno, aby výtěžkem kryty byly výlohy další cesty až ku konečnému cíli. Jak často, když zarmoucení zrakové její tékali po smutných postavách žalostivého průvodu svého, jak často vzpomněla sobě nešťastná vdova oněch dní, když opouštějíce drahou svou vlast — Itálii slunnou, poprvé vkročila na půdu francouzskou.

Dne 18. listopadu 1632 přibyl průvod do Moulinsu. Zajatá uvedena byla v obecní dům na polo sbořený, v němž nebylo žádného nábytku, že byla by musila snad na zemi spáti, kdyby jeptišky z řádu Navštívení Panny Marie, byvše o tom dříve paní ze Chantal zpraveny, nebyly bývaly pomocí svou jí přispěly. Poskytnuly jí ochotně z kláštera stolic, stolů i loží.

Celý rok ztrávila Maria Felicia v místě tom, celý rok, jenž pln byl odříkání a bojů vnitřních, když došla jí zvěst, že jeden z bratří jejich Pater Orsini, mnich řádu karmelského, do Francie zavítal, aby přimluvil se za vyproštění své sestry z vazby nezasloužené. Král zaujat proti celé rodině Orsinské, nechtěl jej ani viděti. Avšak dal mu přece dovolení, aby vévodkyni osobně zvěstovati směl, že vzhledem k chorobě její jest jí dovoleno, aby navštívit směla lázně Bordeaux-ské, avšak pouze s tou podmínkou, že i zde jako zajatá vojenskou hlídkou královskou strážena býti má.

Setkání se bratra se sestrou drahou bylo pohnutlivé. Tólik měli sobě co říci, na tolik se tázati a jak vroucně dojata byla Maria Felicia, že uslyšela opět po tak dlouhém čase ty milé, sladké zvuky drahé řeči mateřské. P. Orsini, jež z počátku bledé, děsným utrpením strhané tahy milené sestry žalem naplnily, seznal brzy, jaké vznešené výše dostoupil duch její a důvěrný rozhovor jejich poskytl jim tolik útěchy, že děkovali za to Bohu vroucně.

Mezitím co se vévodkyně odebrala do Bordeauxu, vrátil se P. Orsini zpět do Paříže a nechtěl ustáti dříve, dokud by se mu nepodařilo vyprostiti sestru úplně z tížícího ji vyhnanství. Domníval se, že by se mu snad potom podařilo přiměti ji k návratu do Itálie.

V městě Bordeaux užili lékaři velmi bolestného léčení, ohtíce pakostníci stížené údy vévodkyně násilně napravití. Maria Felicia němě snášela všecka tato muka děsná, jakoby mučeníctví toto pro Boha snést musila. Kdyby nebyla bývala, něko-

likráte bolestí omdlela, byli by lékaři se snad domnívali, že ani žádných čivů nemá. Zdánlivě ještě více chorá vrátila se do Moulinsu.

V nocích bezesných zalétaly myšlenky její touhou nepřekonatelnou k duši Jindřichově. Hledala jí. Tázala se anděla svého, kde že jest její Jindřich a zdali na ni vzpomíná. Myšlenky tyto znenáhla přecházely ve vroucí modlitbu, již po šest měsíců denně sepijatýma rukama k nebesům vysílala zbožně. „Ó Bože můj, ukaž mi, kde že jest jeho duše!“ Jednoho jitra po dlouhém bdění klesla v hluboký spánek. Náhle zdálo se jí, že vidí svého Jindřicha. Měl na sobě šaty, jež z dob šťastných dobře jí známy byly. Usadil se, odhrnuv záclony na pokraj lože jejího, jako za nemoci její často byl činíval. Vážným, jasným zrakem svým pohleděl jí v oči a něžně pravil: „Zde jsem, s dovolením Božím, ježto tak často žádalas spatřiti mne. Čeho přeješ sobě zvěděti?“

„Kam jsi zasloužil dostati se,“ odpověděla Maria Felicia radostně.

„Ach, jak dobrotvým jest Bůh,“ zvolal vévoda. „Jsem šťasten jeho štěstím. Jsem mezi vyvolenými!“

„A který ze skutků tvých dopomohl ti především k tomuto vysokému stupni milosti Boží?“

„Snadnost a rychlost, s jakou jsem dovedl odpouštěti,“ odvětil Jindřich. „Bůh prokázal mi milosrdí, poněvadž i já milosrden byl k lidem všem i k těm, již přáli sobě mé záhuby, mé smrti.“

Za slov těch vzpomněla si vévodkyně na jednoho z nepřátel svých, který náhle zemřel.

„Co se stalo s tím,“ pravila kvapně. Jindřich odvětil přísně:

„Netaž se po věcech, které jen Bůh soudí. Nestačí tobě, že dal jsem ti ujištění o sobě, tvém druhém já. Odpust ze srdce všem nepřátelům svým i mým.“

Po slovech těch zmizel. Vévodkyně procitla. Zavolala komornou, která spala v druhém pokoji a tázala se jí, kolik jest hodin. Ta vstala a byla překvapena, že záslony u lože, které na večer zatahla a které vévodkyně sama, majíc ruce ohrnuty, stáhnouti nemohla, byly rozevřeny. Též spozorovala, že musil někdo na okraji lože seděti. Kdo by se tam byl dostal bez jejího vědomí. Mimo to byly dvěře pevně zamčeny.

Vévodkyně nemohla odhodlati se, aby

o zjevení tom slovem se zmínila. Teprve druhého dne o tom vypravovala, když všickni v domě vypovědi komorné poděseny byly. „Zlý zjev nedovedl by něco takového předstírat,“ a pak dodala: „Nikdy, nikdy nezapomenu na ten milý jeho hlas, jímž pravil mi: Odpusť ze srdce všem nepřátelům svým i mým.“ (Pokr.)

Obrázky z Prahy.

Píše Dr. Karel Vondruška.

I.

Umrtní oznámení.

Kdo pak by nevěděl, že moda hraje nyní velikou úlohu? Kdyby měl někdo sebe dražší oděv, ale neměl jej dle mody ušitý — co do něho? A naopak; kdyby měl někdo sebe vkusněji ušitý oděv a neměl na něm modní látku, i tehdy řekne se, že nemá ceny. A tak to máme s tou modou ve všem, — co divu tedy, že i při úmrtí, při pohřbech bývají rozličné nové mody?

Poohlédneme se na krátko po těch modách — nekřesťanských obyčejích při pohřbech křesťanů.

Umřel-li někdo, třeba by ničeho neměl, tož přece dá se oznámení do novin, jež rozesílá se zároveň všem příbuzným a známým. V tomto umrtním listu (parté) stává obyčejně: „Bohu všemohoucímu, Pánu nad životem a smrtí, zalíbilo se z tohoto života na onen lepší svět (in ein besseres Jenseits) (též: k Sobě) povolati.“ „Zesnul oddán a zbožně“ nebo „blaženě v Pánu skonal.“

Dle doslovného znění tohoto oznámení přešla duše zemřelého *ihned* na onen lepší svět, k Bohu, do nebe. Souhlasí to úplně s učením katolické církve o posledních věcech? Co praví sv. apoštol o smrti? „Uloženo jest lidem jednou umřítí a potom soud“ (Žid. 9, 27.). A dále: „Všickni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jeden každý na těle vlastním, jakž činil, buďto dobré nebo zlé“ (II. Kor. 5, 10.). Není to tedy vyjednáno (ku př. s obstaravatelem pohřbu), že každý po smrti *ihned* má jíti na onen lepší svět, do království nebeského, nýbrž po smrti následuje soud a podle toho, zemřel-li člověk v stavu smrtelného hříchu nebo v stavu milosti Boží, buď nebe nebo peklo jest jeho podílem. A jestliže zemřel

sice v milosti Boží, avšak má-li ještě buď za všední hříchy nebo za hříchy a tresty, nebo toliko za tresty hříchů se káti, přichází do očistce. Stává se tudíž velmi zřídka, aby někdo hned po smrti na onen lepší svět nebo do nebe přišel, neboť takových křesťanů jest velice pomalu, již při nejmenším ještě tresty za hříchy snášeti by neměli. Má se tedy psáti v umrtních oznámeních asi takto: „Bohu Všemohoucímu (třeba ještě: Pánu života i smrti) zalíbilo se na věčnost povolati N. N.“ To jest říci s pravdou se shodující; jiné není nic jiného nežli pěkná fráse, k tomu určená, aby odňala smrti hrůzy její. Ale co to prospěje? Frási nezměníme ničeho na skutečnosti, frási neodstraníme tremendum iudicium, onen soud, na němž z každého marného slova účet klásti musíme.

Dále bývá velmi zhusta v umrtních oznámeních: „N. N. zemřel oddán (odevzdán) do vůle Všemohoucího a útěchou sv. náboženství zaopatřen“ nebo jen: „zaopatřen útěchou náboženství.“ Nezní to úplně indiferentně? Naše náboženství má tyto útěchy, jiné má opět jiné, jsou tedy v zásadě všecka náboženství stejně dobrá. A co vyrozumívá se touto útěchou? Myslí se jimi některé nábožné modlitby, jež byly nemocnému předřikávány? Nebo myslí se jimi svátost pokání, nejsvětější Svátost Oltární a poslední pomazání? Je-li tomu v skutku tak, proč pak se to nesmí říci? Stydí se snad před protestanty, již nemají nyní těchto svátostí. Nebo stydí se snad před špatnými a nevěřícími katolíky, již v tyto svátosti nevěří? Ach Bože, pak by v skutku zasluhovali, aby zemřeli bez těchto svátostí. Můžeme Božskému Spasiteli dosti děkovati, že tyto svátosti ustanovil? Není to největší naše útěcha, že před smrtí nabýváme ve svátosti pokání jistoty: „Tvé hříchy jsou ti prominuty,“ že na poslední a nejtěžší cestu, na cestu do věčnosti přijímáme posilu ve svátosti Oltární a že v utrpení a v zápase smrtelném dostává se nám ve svátosti posledního pomazání hojnost milostí k trpělivosti a odevzdánosti a k setrvání až do konce? Co tedy zasluhuje ten, kdo se za víru svou stydí? Nezasluhuje nic jiného, než aby mu prostředky milosti, jichž mu víra poskytuje, byly odňaty, aby náhle a nezaopatřen zemřel. To mají duchovní správci věřícím říci, aby budoucně ona bezvýznamná slova: „zaopatřen útěchou našeho náboženství“ vypustili a dali za ně: „zaopatřen sv. svátostmi umírajících.“

Nejvýš rouhavá a zavržení hodná slova našli jsme však v úmrtním oznámení, jež učinil o úmrtí dcery své jeden kostelník v Praze na Malé Straně. Doslovně zní slova ta: „N. N. obětovala se pro sbírání příspěvků na nový sirotčinec v chrámu Panny Marie milosrdenství v Pětidomech (in Fünfhaus) ve Vídni, za to Pán nebes a země odměnil ji těžkou nemocí;“ též německy: „Der Herr über Himmel und Erde belohnte sie dafür mit einer schweren Krankheit.“ Slova ta nepotřebují výkladu; jsouť jasná! (Pokračování.)

Špaček zloděj.

Napsal Bohumil Brodský.

(Pokračování.)

II.

Jako hlásný, soudil také hradní hejtman. S těžkým srdcem šel k paní Majdaleně a přemýšlel, jak by ji upokojil.

Paní Majdalena byla ještě všechna pohněvaná, když k ní vešel.

„Přiznala se?“ volala z daleka na hejtmana.

„Nepřiznala, milostivá paní,“ sděloval tázaný. „Přicházím proto sem, abych si dalších rozkazů vyžádal. Mám za to však, že ta dívka jest nevinná. Snad někdo jiný mohl se krádeže té dopustiti. Učinila-li však ona to, pak si myslím, že se toho pro své rodiče, kteří nyní o zaopatření svých druhých dětí hojně starosti mají, dopustila. Bylo by snad dobře, kdyby bylo jich obydlí prohledáno, nenalézají-li se snad šperky již u nich.“

„Můžeš pravdu míti,“ souhlasila paní Majdalena. „Jdi a prohledej tam vše, neboť jiný zloděj tím není, než ona. Téměř před mýma očima se právě dnes mi drahocenná jehlice ztratila, kdy přece nikoho mimo ni u mně nebylo. Nenajdeš-li ničeho, pak ať večer skřípeč a jiné věci k právu útrpnému potřebné se připraví. Chci sama jejímu výsledku přítomna býti. Neváhej tedy, abych záhy výsledek věděla.“

Hejtman tedy bez meškání s několika pacholky spěchal do městečka, aby panin rozkaz vykonal. Hlučně vrazil do bytu měšťana Lužana a žádal, aby mu šperky, jež Ludmila paní své odcizila a jinde než doma ukrýti nemohla, vydali, sice že budou s ní trestáni. Zpráva ta působila jako blesk

z čista jasna na ubohé manžely. Jakže, dcera jich že šperky kradla paní své? Toto pomýšlení div že Lužana k zoufalství nepřivedlo.

„Nevím o žádných špercích, vzácný pane,“ pravil chvějícím se hlasem hejtmanovi, „a ukradla-li je Ludmila skutečně, pak nechť na ni padne kletba má a celé rodiny. Prohledej jen vše, tu u mně, jakž Bůh sám ví, ničeho nenajdeš. Jsem muž poctivý a poctivost svou za všechny poklady zemské bych nezaprodal.“

Hejtman poručil tedy pacholkům, aby vše prohledali. Obrátili celé stavení v rub, prolezli každou dírou, ničeho však nenalezli. Mezi tím také před domem měšťanovým hojně diváků se shromáždilo. Viděli totiž hradního hejtmana s ozbrojenými pacholky k Lužanům spěchat, zjev to v městečku málo vídaný a téměř vždy o nějaké vážné události svědčící. Slyšeli až ven pláč manželů Lužanových i jich dítek a proto těšili se na nějakou zvláštní novinku.

Někteří z nejdůležitějších až do vnitř se vedrali a zadrževše pacholky, sem tam pobíhající, otazovali se, co by to znamenalo. A dověděli se dosti. Ludmila prý paní Dvorecké šperky kradla a oni je tu hledají. Tato zvěst roznesla se na perutích větru a když pan hejtman po nezdařeném hledání z domu Lužanových odcházel, sbíhal se již kde kdo, aby se na vlastní oči o tom přesvědčil.

„Hanbu nám jen u milostivé vrchnosti dělá,“ řekl právě pekař Blešák, jenž před nedávnem do Načerace se přistěhoval a na Lužana se hněval, že jako starší města v sezení proti tomu byl, aby byl Blešák mezi počestné měšťany Načeradské přijat. „Zaslouží, aby za to smrtí potrestána byla. Milostivá paní takovou důvěru jí věnovati ráčila a ona takovým potupným způsobem se jí odměňovala. Hanba takovým rodičům, kteří děti své špatně vychovávají a jen všemu zlému je učí.“

Ze zástupu ozývaly se po těch slovech výkřiky nevole, tak že musil hejtman shromáždění napomenouti, aby se v pokoji rozešli, že bude spravedlnosti po právu učiněno. V hlučném hovoru po zástupech rozházeli se měšťané a měšťanky hovoříce o náhlém a nenadálém provinění sličné Ludmily. Mnozí záviděli jí přízeň paní Dvorecké a přáli proto přísný trest. Málo bylo těch, kteří Lužana politovali, ačkoliv zajisté byl toho dne nejvíce ubohým. Viděl

hanbu svou rozšířenou po celém městě, viděl své jméno na vždy pokáleno, věděl, že Ludmila jest ztracena a to vše div ho o rozum nepřipravilo. Jeho žena všecka zdrcena seděla v koutě světnice plačíc a modlíc se a dítky s úzkostí tulily se k ní.

„Ne, ne, není to pravda,“ volala přes tu chvíli. „Ludmila jest nevinna. Bože, sešli pomoc svou ať se od nás toto ohromné neštěstí odvrátí.“

Muž ji poslouchal a slzel též. Také on nemohl věřit ve vinu Ludmilinu, ačkoliv chvílemi mu napadalo, že snad přece bude na tom cosi pravdy. Je-li tomu tak, pak nechť ji Bůh trestá nejen za vlastní její hříchy, ale také za neštěstí, jež na svůj rodný dům uvrhla. Hejtman hradní mu pověděl, že večer bude u přítomnosti paní Majdaleny vyslýchána a snad též právem útrpným dotazována po odcizených špercích. Zachvěl se při té upomínce. Jeho dítě na mučidlech! Jak hrozný to osud. Snad ale k tomu nedojde, snad není vinnou.

Než, přišlo k tomu, čeho se obával. Když se hejtman do tvrze s nepořízenou vrátil a paní Dvorecké o tom zprávu podal, rozzuřila se znovu.

„Chci stůj co stůj, aby se přiznala a potrestána byla. Připrav vše v šatlavě. Za hodinu přijdu sama k výsledku.“

Zachmuřen šel hejtman vykonati rozkaz. Nemohl se ubrániti pocitu odporosti, již v něm pohled na zuřící paní vzbudil. Nemá citu pro dívku, jež ji tak dlouho sloužila a která nebem se dokládá, že ničeho neukradla. K tomu ještě hotova jest, dívati se na mučení ubohého děvčete. Věru, raději by sám za to děvče trpěl. Mrzutě poroučel pacholkům přístroje k mučení připraviti a sám k Ludmile se odebral.

Nalezl ji již klidnou. Byl dojat pohledem na ubohou dívku a se slzami v očích ji prosil, aby se raději ke všemu přiznala, než bude násilím proti ní zakročeno.

„Nemám k čemu se přiznávat, pane hejtmane. Rač jen konati, co poručeno máš. Paní Majdalena ať si na svědomí vezme, co počíná. Já, když si toho bude Bůh přát, třeba ráda zemru pro nevinost svou.“

Smutněji než přišel odcházel hejtman, aby připravám k výsledku přítomen byl. Sotva že vše dokonáno, objevila se na nádvoří paní Majdalena a zamilovala k šatlavě. Ve dveřích setkala se s hejtmánem.

„Jdi pro Ludmilu,“ nařizovala úsečně.

Vešla do prostranné kobky, v níž mučidla uchystána byla. Rozhlédla se pozorně

připraveno-li vše a pak zamračeně patřila vstříc Ludmile, jež právě se skloněnou hlavou vcházela. Za ní objevil se hejtman a rotmistr s houfcem pacholkův. Ludmila sotva paní Majdalenu spatřila, zachvěla se a slzy jí z očí vytryskly. Vzpomněla si, jak věrně ji sloužila po léta a jak na to vše paní Dvorecká rázem zapomněla.

„Napominám tě ještě po dobrém, abys vyznala se, kam jsi ukradené šperky dala a abys je vrátila,“ začala paní Majdalena velitelsky. „Učiníš-li tak, při životě tě zachovám. Ne-li, pak věz, že hned zítra život svůj skončíš.“

„Dokládám se ti, milostivá paní, živým Bohem a všemi svatými, že jsem nevinna,“ zaštkala Ludmila. „Ať mne Bůh trestá a nedá svých milostí, odcizila-li jsem toho nejmenšího. Nelekám se smrti, jsemť nevinna.“

„Na skřípec s tou šejdířkou, Boha prázdnou,“ zabouřila paní Majdalena, rozzuřena jsouc jejím zapíráním.

Ludmila vzkřikla hlasem plným svrchované úzkosti. Již však přiskočili k ní pacholci a táhli k hroznému nástroji. Ruce a nohy upevněny a nyní počali kolem točiti. Rám, na němž Ludmila spočívala, počal se roztahovati a s ním i tělo její. Tvář její zsinala, oči horečně se leskly a rty chvěly. Sténala jen po tichu.

Paní Dvorecká se zrakem lesknoucím se divokou zlostí pohlížela na to divadlo. Viděla muky Ludmiliny, představovala si její bolesti, nedbala však všeho toho. Pásla jen po jejích rtech, kdy konečně se otevrou a očekávané přiznání přinesou. Nějak ale dlouho jí to trvalo.

„Točte rychleji,“ vzkřikla zuřivě.

Pacholci napjali síly, rám počal praskati a smrtelná bledost rozlila se po tváři dívky.

„Milost,“ zahrčela, „přiznávám se.“

Šám hejtman po těchto slovech přiskočil a pomáhal Ludmilu odvázat. Chvěl se jako osyka. Nezažil ani v nejtuzších bojích těch hrozných úzkostí, co nyní. Sotva Ludmilu ze skřípce odstranili, omdlela a zároveň také paní Majdalena k odchodu se chystala.

„Slyšel jsi, pane hejtmane,“ pravila tvrdě, „přiznání té bidnice. Aby byla všem stejně smýšlejícím výstraha dána, nechť zítra jest na stinadlo vyvezena a tu popravena. Ručíš mi za to, že vše se dle mého nařízení vykoná.“

„Rač mi odpustiti, milostivá paní, já popravě té přítomen nebudu a vůbec ničeho více proti této dívce nepodniknu,“ ozval se určitě hejtman a hleděl z přima na paní Dvoreckou, jež s udivením na něho pohlížela. „Jsem přesvědčen, že jest nevinna a prosím tě sám poníženě a srdečně, abys od dalších kroků proti ní na čas upustila. Snad se osudná krádež do té doby vysvětlí. Ráčíš-li však při svém rozhodnutí setrvati, pak prosím, bys mne ze svých služeb propustiti ráčila.“

Paní Majdalena nevěděla co hněvem počíti. Kdyby to tak byl její poddaný! Zítřka by s Ludmilou zaplatil svou odvážlivost.

„Netázala jsem se tě po radě,“ pravila jízlivě, „a vím dosud lépe než ty, co dělati. Opust' hned tvrz. Takových hejtmanů jako ty jsi, najdu vždy dost. Rotmistře, vykonáš ty, co urozený pan hejtman učiniti se zdráhal.“

Vyšla ven provázena pohrdavým pohledem hejtmanovým. Tento sklonil se k omdlilé a políbil ji na čelo.

„Bůh tě posilni, ubohá trpitelko,“ pravil pohnutě. „Budu se za tebe modliti.“

Vyšel ven, maje zrak slzami zrosený a za chvíli opustil tvrz. Rotmistr v rajejně s pustým smíchem vypravoval čeledi, jak pěkně se Ludmila přiznávala, jak znamenitě skřípec pracoval a jak se na zítřejší den těší. Někteří z čeledi smáli se s ním, jiní však potají se divili tvrdosti paní Majdaleny, s níž na hrůzné divadlo mučení se dívala a ortel smrti pronášela. Dá rozsudek vykonati? Nechá dojíti k popravě? Ani tomu věřiti nemohli a stále tvrdili, že ráno jinak nakáže.

Ale mylili se. Paní Majdalena jata byla takovou nenávistí k Ludmile, že dlouho do noci usnouti nemohla a prudce po komnatě procházejíc přála si, aby již bylo jitra a rozsudek mohl vykonán býti. Té falešné Ludmily! Tak úlisným způsobem ji chtěla klamati a okrádati, ačkoliv se k ní vždy dobrotivě chovala. Podiví se všichni, kdož se domnívají, že jest jen slabou ženou. Ukáže jim, že s ní zahrávati nesmí a na vždy přítrž učiní nekázni mezi čeledí. Vždyť by se státi mohlo, že by jedenkrát všichni odepřeli jí poslušnost a k násilnostem se svěsti dali. Aspoň dnes hejtman sám ukázal, že před svou velitelkou úcty nemá. Také potměšilec. Tolik mu důvěrovala a najednou se se zlodějkou spojoval a jí chránil. Nuže zítřka dá právu

průchod a ukáže, že si jest své moci, jako neobmezená paní, vědoma a že této své moci nikdy se zřici nemíní. (Pokrač.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. Em. nejdůst. p. František de Paula kardinál ze Schoenbornu, kníže-arcibiskup pražský, vrátil se ve středu 13. t. m. z visitační cesty ve vikariatu Toužimském a Jáchymovském do Prahy a bude udíleti dne 17. července svátost svěcení kněžstva chovancům kníž. arcib. semináře a některých klášterů.

Vojtěch Pakosta,

professor náboženství na vyšší dívčí škole
v Praze a velezasloužilý náš spisovatel

podlehl těžké nemoci své, jež ho z jara zachvátila, dne 10. července 1892 v Písku, kdež dlel u svého bratra, gymnasiijního profesora, za příčinou zotavení. — Vojtěch Pakosta narodil se 14. dubna 1846 v Dešné u Jindřichova Hradce, gymnasium studoval v Jindřich. Hradci a bohosloví v Praze, kdež byl též 16. července 1871 na kněžství vysvěcen. Z počátku působil v duchovní správě na venkově, na to v Praze v Týně do r. 1885, od které doby byl profesorem na městské vyšší dívčí škole pražské. Zesnulý byl povahy velice tiché a milé, tak že těšil se sympatií všude. Jako spisovatel vystoupil r. 1884 sbírkou básní „Listy a Květy,“ načež skvěly se vzácné plody jeho čilého a nadaného ducha v předních našich časopisech, tak že dnes požíval zvuchého jména i mezi přátely literatury české nekněžími. — Tělo zesnulého převáženo z Písku do Prahy, kdež v chrámu Páně sv. Štěpána dne 13. t. m. bylo vys. důst. panem Dr. Frant. Kráslem, metropolitním kanovníkem u sv. Víta na Hradčanech, slavným obřadem vykropeno a na hřbitově Vyšehradském v lůno země, v hrobě vlastní matky uloženo.

— Spolek **Arimatejský** v Praze opatřil v měsíci červnu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 100 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 48, ze zemského blázince 9, ze zemské porodnice 3, z nemocnice milosrdných sester 30, z nemocnice milosrdných bratří 5, z umrlčích kaplí 2 a vyšetřovacího vězení 3; z těch příslušelo ku Praze 7, na venek 93. — V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary slavným okresním výborům ve Štětí, Kašperských Horách, slavné české spoři-

telně v Praze a záložnám v Hořovicích, Blatné a Čáslavi. — Milodary jakož i příspěvky slav. okres. výborův a založen přijímá a kvituje sekretář spolkový P. Václav Kocián, kaplan u sv. Štěpána v Praze.

Z Říma. Jeho Svatost, papež Lev XIII., praekonisoval ve veřejné konsistoři, konané dne 11. t. m. 29 nových biskupů a arcibiskupů, z nichž tentokrát nebyl ani jeden z Rakousko-Uherska. V allokuci před tím konané mluvil sv. Otec o Kolumbovi.

Literární oznamovatel.

— „*Zbožný katolík*.“ Modlitební kniha pro katolíky. Napsal Bohumil Zahradník, kněz církevní. S povolením nejdůst. kníž. arcib. Konsistoře v Praze ze dne 6. srpna 1890 č. 6560. V Praze. Nákladem Ed. Bergmanna.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Vojt. *Pakosta*, prof. náboženství při vyšší dívčí škole v Praze, 10. července 1892, (nar. 14. dubna 1846, vysv. 16. července 1871);
- p. Ondřej *Deutsch*, čestný kanovník Staroboleslavský a osobní děkan v Bornu (Hayd), 13. července 1892, (nar. 29. listop. 1820, vysv. 4. srpna 1846).

Jmenování jsou:

- Monsignor Frant. *Janda*, pap. komoří a osobní děkan v Přistoupímí, jmenován kapit. děkanem na Karlštejně;
- p. Konstantin *Winter*, k. a. vikář Hroznětinský (Lichtenstadt) a far. v Sedlci (Zettlitz), jmenován čestným k. a. konsist. radou;
- vdp. Dr. Frant. *Kryštufek*, prof. dějin církevních c. k. české fakulty bohoslovecké, zvolen za děkana téže fakulty;
- vdp. Dr. Josef *Schindler*, kanovník a prof. dějin církevních c. k. něm. fakulty bohoslovecké, zvolen za děkana téže fakulty;
- p. Frant. *Riedl*, far. Hroznětinský (Lichtenstadt), a
- p. Jan *Würl*, děkan v Karlových Varech (Karlsbad), jmenování kn. arc. notáry;

- p. Josef *Hackenschmidt*, far. v Nové roli (Neurohlau),
- p. Frant. *Lehner*, far. v Ostrově (Schlachenerth),
- p. Sigm. *Brünnl*, far. v Tocově (Totzau), a
- p. Václ. *Fortner*, far. v Doupově (Duppan), obdrželi Expositorium canoniale.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Gans*, far. v Michaelsbergu, za faráře v Schönfeldu;
- p. Jan *Hermach*, admin. v Schönfeldu, za adm. v Michaelsbergu;
- p. Josef *Stýblo*, kapl. Kutnohorský, za faráře v Lošanech;
- p. Jan *Truxa*, admin., za far. v Mokropci;
- P. Rupert *Fischer*, kněz ř. praem. v Teplé, za realn. admin. v Číhaně.

Uprázdňená místa:

Katechetství na měst. školách v Holešovicích; *Michaelsberg*, fara patr. náboženské matice, od 24. června t. r.

Kdo z čtenářů slovního spisovatele jubilanta Vojtěcha Hlinky (Františka Pravdy) přál by sobě mít v upomínku jeho obraz, nechť si jej vyzdvihne v Praze v redakci „Vlasti“, „Blahověsta“ a v knihkupectví Cyrillo-Melho-dějském.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.

(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdůst. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svatých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

OBSAH: Kázání na neděli osmou po sv. Duchu. — Kázání na neděli devátou po sv. Duchu. — Za moře! (Báseň.) — Katolický kněz před patnácti sty let. (Pokrač.) — Maria Felicia Orsini. (Pokrač.) — Obrázky z Prahy. — Špaček zloděj. Povídka. (Pokrač.) — Krenika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Vojtěch Hlinka - František Pravda,

kněz vlastenec — spisovatel našinec.

18 ^{31.}/_{7.} 42.

Jubilant.

18 ^{31.}/_{7.} 92.

Nezanikne upomínka vzletná . . .

(Vdp. Vojt. Hlinkovi — Frant. Pravdovi k jeho 50tiletému jubileu kněžství.)

Proč as každý raduje se, jása
ve dnech těchto, komu česká proudí
krev ve žilách? Co as věští, hlásá
úsměv, jenž se na rty každé loudí?

Proč tak živě rozmlouváno všude
mezi dětmi, mužů, starců davy?
To as něco velikého bude,
co tak různé vrstvy těší, bavi!

A co jest to, co z tichého klidu
celé čety vyrušilo? Slaví
řídce věru jubileum lidu
milec všeho, kněz-vlastenec pravý. —

Každé dítě vyslovuje jméno
„Pravda“ s úctou, dospělí tím spíše —
půl století uplynuloť, věno
svaté co mu s nebes dáno výše.

Půl století na vinici Páně
již pracuje bez únavy, čile —
věnec práce pilné jeho skráně
zdobí od všech v uznalosti mile.

Půl století, co zasvětil síly
svoje všecky lidu, z něhož jesti —
půl století, co s mravenčí pilí
spisy svými cestu pravdě klestí.

Pravda s krásnem u něho se druží
v práci každé, a to jemu vděky
nese vroucí — o velikém muži
o Pravdovi mluvit budou věky . . .

Jeho díla prostá a tak četná
jako nyní, vždy se čisti budou —
nezanikne upomínka vzletná
na jich otce — byt pod země hroudou.

Nezanikne jméno „Pravda“ jistě,
dokud česká srdce budou bít —
v každém koutku, v každém českém místě
každý Čech je v úctě musí mítí. —

Prok. Zaletěl.

Kázání

na neděli desátou po sv. Duchu.

„Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé“ (Luk. 18, 11.).

Jistý veliký muž Boží často v ústech míval to výborné přísloví: „Kdo se domnívá, že jest málo hodný, velmi jest hodný; kdo však si myslí, že jest dost hodný, málo aneb nic není hodný.“ Podivně znějí slova tato, nic však méně svato-svatou pravdu hlásají, kterouž i dnešní částka evangelická potvrzuje.

Dva lidé, fariseus a publikán, stojí v chrámu Páně Jerusalemském, oba se modlí, oba s Bohem rozmlouvají. „Bože, děkuji tobě,“ dí fariseus, „že nejsem jako jiní lidé, dráči, nespravedliví, cizoložníci, jako i tento publikán.“ Tak zní modlitba fariseova. „Bože, buď milostiv mně hříšnému,“ toť modlitba publikánova. Kdo z těchto dvou, nejím. v Kr., zdá se vám býti hodnějším? Hle, fariseus vykládá zde dobré své skutky, říká: „Postím se dvakrát do téhodne, desátky dávám ze všech věcí, kterýmiž vládnu;“ a co činí publikán? Aj, boje se očí svých k nebi pozdvihnouti, bije se v prsa svá a volá: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ Kterému z nich dáme přednost, kterého prohlásíme za lepšího, hodnějšího? Však není tu třeba rozhodnutí našeho; neb to rozhodnul sám Božský Mistr náš, on neomylná pravda pronesl spravedlivý úsudek nad nimi, říká o publikánu: „Sstoupil tento spravedlivý učiněn jsa do domu svého, více než onen!“

Než odkud to, že fariseus onen za publikána horšího držán jest od Pána? Odkud to, že místo pochvaly a cti, hanbu a opovržení na se uvrhl dobrými skutky, jimiž se vychloubal? Právě odtud, že se jimi vychloubal, nadě všechny jiné lidi vypínal a vynášel, říká: „Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé, že nejsem jako tento publikán.“ Ano ta pyšná samolibost jeho byla příčinou, že jej daleko nazpátek za publikánem, veřejným hříšníkem postavil vtělený Bůh Ježíš Kristus.

A což se nesmí radovati člověk ze svých dobrých skutků? Zdali nezasluhují chvály a odměny jak u Boha, tak u lidí? Zajisté, bratří a sestry drazí, potřební jsou dobří skutkové k spasení, chvály a odměny jsou hodni, jak u Boha, tak u lidí. Nebo prorokyně Anna má chválu ve svatém evangelium proto, že dnem i noci

Bohu sloužila v chrámě postem a modlitbou; a Tobiašovi nábožnému, jenž neunavený byl v dobrých skutečích, řekl anděl: že dobrá jest modlitba s postem a almužnou. Ale tuto chválu sám sobě nesmí dávatí člověk, nýbrž ona jemu musí dána býti. On nesmí dobré skutky proto činiti, aby se jimi napotom honositi a chlubiti mohl, jakoby sám ze sebe je byl vykonal; nebo jako červ nahryže a pokazí krásné jablko, a mol prožírá drahý šat, tak pokazí taková samolibost a chlubitost sebe lepší skutky v očích Božích, tak sice, že nás připraví o všecku odměnu a chválu jejich před Bohem a někdy i před světem. „Kdo se chlubi,“ dí svatý apoštol, „ať se chlubi v Pánu,“ jakoby řekl, chceš-li se chlubití, člověče, dobrými skutky svými, chlub se tak, abys vyznal, že Bůh ti dal k nim vtipu, času, místa a milosti, chuti a náklonnosti, jakož ti za ně slíbil i odměny věčné: tenkrátě tvá radost a chloubba jest dovolena, ano může ti býti podnětem k větší dokonalosti. Ale chlubiš-li se tak, že se nad jiné vynášíš, jiným zhrdáš, sebe za dokonalého máš, Bohu své dobré skutky předřikáváš, jakoby o nich nevěděl: ó tenkrátě stíráš z těchto krásných ovocí všecku barvu a krásu a chvála i odměna tvá jest tatam. Proto napomínal zkušený Tobiaš syna svého, říká: „Pyše nikdy nedej ani v svém smyslu neb ve svém slovu panovati“ (Tob. 4, 14.); ani tedy ve skutečích nemá panovati chlubitost a pýcha. Kdyby se o nás, nejím. v Kr., taková hříšná samolibost pokoušeti chtěla, udusme ji hned v kořenech a počátku jejím, což však snadno se nám podaří, ohlédneme-li se 1. na minulost, 2. na přítomnost, a 3. na budoucnost života svého, neb tu zajisté přejde nám chuť chlubití a honositi se skutky svými, sebe stkvělejšími.

Pojednání.

a) Sv. David, onen korunovaný žalmista Páně, velikých zajisté si nashromáždil zásluh před Bohem a před lidem svým; on se horlivě modlil, postil, o službu Boží horlivě pečoval, žalmy překrásné k tomu cíli složil a ve zpěv uvedl, právo a spravedlnost konal, mnohé strasti a pohromy trpělivě snášel: a přec nikdy pro tyto skutky nechtěl se chlubití a vyvyšovati, neboť jediné slovíčko udusilo všelikou samolibost a marnou chloubu, kdykoliv se v srdci jeho ozývala. Kdykoliv

totiž nazpět se obrátil v myslí své na minulé živobytí své, zvolal pln pokory a kající zkroutěností: Zhřešil jsem! Smutné to a nešťastné slovo: Zhřešil jsem! Kdo z nás nemusí rovněž tak zvolati se sv. žalmistou Páně, kdykoli na myslí přemítá v hořkosti pomínulá léta žití svého? Nezapomínám, že mnohý z nás lecos s milostí Boží dobrého vykonal a k místu přivedl, ale zdali může proto se honositi? Ach, Pane, zhřešil jsem, vyznati musím. Kladu-li na vášky dobré skutky, které nyní konám, a zlé skutky, které jsem v minulosti spáchal: ach, tu mi zajde všechna chloubu a zakrytí musím tvář svou před tebou pro hanbu, skrytí se musím a bítí na prsa svá, řka: Buď mi milostiv! Poklesky mladosti mé odpust mi, Pane!

Alexander V., král macedonský, zpyšněv svými skvělými činy, zavraždil učitele svého Kallisthena, aby již od něho nemusel slyšeti spravedlivé napominání. O té vraždě napsal mudrc Seneka takto: Jestliž to zločin Alexandrův, jest dověčný, že Kallisthena zabil; nic nebude tak veliké, jako zločin na Kallisthenovi spáchaný. (Lib. VI. quot. not. c. 23). Veliké věci zvětšuje dějepis o Alexandrovi, ku př. že přemohl krále Daria, že podmanil nesčíslné národy a krajiny, ano že byl vítězem celého téměř světa; ale žádné vítězství jeho, žádný čin slavný nesmyje z něho vraždu onu spáchanou; dověčně bude přidáváno k skvělým činům jeho, že zavraždil učitele svého. — Totéž i já díím o tobě, hříšný člověče, který si zakládáš na dobré skutky své a pro ně jinými pohrdáš; kdybys postem vymočil tělo, jako Jan Křt., kdybys obrátil tolik pohanů, jako sv. František Xav., kdybys ještě déle klečel na holých kolenou, než sv. Jakub apoštol, kdybys tolik divů a zázraků spůsobil, co sv. Petr a Pavel, při všem tom buď ujistěn, že to vše by nemohlo nahraditi jediný hřích smrtelný, jehož jsi se dopustil v minulém živobytí svém proti Bohu svému; nebo každý hřích smrtelný jest neskončené uražení Boha nejsvětějšího a žádným množstvím dobrých skutků tvých nemůže shlazen, smyt a vymazán býti z paměti Boží, leč zásluhami slitovníka nebeského, Ježíše Krista. Kterak bys se tedy mohl chlubit pro některé dobré skutky, kteréž nikoliv sám ze sebe, nýbrž jediné s milostí Boží jsi vykonal? Vždyť svědomí tvé ti říci musí: Aj, ty člověče chlubitý, což pak jsou tvé dobré skutky proti těm

hříchům, jimiž jsi Boha urážel a sebe hanobil za dnů minulých? Ó jen si na to zpomeň, zastyď se, pokař se a pusť mimo sebe veškerou marnou chloubu, ale raděj vyzývej neskončené slitování Boha svého.

Tak jednal veliký apoštol Páně svatý Pavel. Nebo ačkoli sám vyznati musel proti nepřátelům svým své nesčíslné zásluhy o církev Ježíše Krista, ač povědom sobě byl, že více pracoval na vinici Páně, nežli všickni ostatní apoštolové, ač pro jméno Krista více než oni vytrpěl a podnikl, ač sv. evangelium nejdále rozšířil a nejhluběji tajemství jeho v listech svých vyřknul, nicméně zůstal pokorným, nechlubil se a vždy sobě na paměť uváděl hříchy a nepravosti, jimiž (ovšem z nevědomosti) urážel Ježíše Krista a církev jeho. „Nejsem hoden,“ praví apoštol (onen), „slouiti apoštolem, neboť jsem pronásledoval církev Boží“ (1. Kor. 15.) a mnoho křesťanů o život jsem připravil. Ejhle, nejmn., sv. apoštol více chtěl plakati nad hříchy své minulosti, než se chlubit pro své práce apoštolské. To jediné vzpomnutí, zhřešil jsem, udusilo v něm vždycky samolibost a marnou chloubu. Kterak bychom tedy my směli se honositi svými dobrými skutky, pakli vedle nich postavíme nesčíslné poklesky a proviuění minulého života svého? Avšak tím méně se nám zachce chlouby marné, pohlédneme-li

b) na přítomnost; neb kdo by se chtěl honositi svým životem a povyšovati se nad bližního svého, musel by jist býti dvojitý, totiž: že sám pro sebe skutečně před Bohem jest hodným a že jest lepším, nežli ten, nad kterého se vyvyšovati chce. Kdo pak tě ale, člověče, může ujistiti, že skutečně před Bohem tak dobrým jsi, jako se býti domníváš, neřku-li lepším, nežli jiní? Zdali neznáš, co dí písmo sv.: „Neví člověk, zdali lásky či hněvu Božího hoden jest?“ (Eccl. 9.) Ano neví to člověk, avšak ani to nemá věděti, neb aspoň nemá se té jistotě oddati, že u Boha v lásce jest a to proto, aby nezpyšněl, nezbujněl a nepřipravil se o zásluhu dobrých svých skutků a neustál v kajicnosti. A tedy nevíš-li to dojista, nesmíš-li to ani věděti, kterak můžeš říci: Nejsem jako jiní?

Tu snad mnohý by ponavrl: Vždyť žádného hříchu smrtelného si povědom nejsem! Buď si; však ale ukaž nám jistotu, žeš dokonalým a lepším, než jiní lidé. Ói máš nějaké upsání dokonalosti a svatosti? Nuže předlož je! Aj, bratře a sestro drahá,

úpis tvůj jest nepostačitelný. A co mu schází? Podpis a to podpis nejhlavnější, podpis onoho soudce, jenž bystrým okem svým do nejtajnějších záhybů srdce vidí a skutky dle pravdy a spravedlnosti soudí. Ach, v kterak zcela jiném světle objeví se nám skutky naše a kterak lehké, neplatné a nedostatečné mohou býti skutky ty, na které sobě nyní tolik zakládáme, když jedenkrát Bůh začne je souditi! Nezapomeňme nikdy, co dí sv. Bernard: „Když přísný nastane soud, v nespravedlnosti nalezena bude spravedlnost naše.“ A dejme tomu, že by nám anděl Páně přinesl tu jistotu, že dobří jsou skutkové naši, ani tenkrát nesmíme se jimi chlubit a nad jiné se vyvyšovati. Či zdali nemohou býti jiní lidé rovně tak hodní a Bohu milí, ano milejší, nežli my? A tomu-li tak jest, zdali to není trestuhodná pošetilost, pro dobré skutky nad jiné se vyvyšovati?

Veliký poustevník Antonín jedenkrát trval na modlitbách, a tu se mu vtírala marná myšlenka, že by byl již na polo svatým. V tom ale ozval se v něm jakýsi hlas, který mu řekl: Antonine, ještě jsi nedostihnul v dokonalosti ani onoho kože-luha, který přebývá v Alexandrii. Antonín nad tím celý zděšený, chopí se holi a ubírá se do Alexandrie. Přišel tam, táže se po kožeľuhovi. I nalezne konečně člověka, který byl sice u světa opovržen, ale u Boha ve veliké milosti. Pozdraviv ho, táže se, jakými skutky a ctnostmi denně Bohu slouží? Nábožný muž povzdychnuv si zhluboka, odvece: „Že si nemůže zpo-menouti, aby byl kdy co dobrého učinil, protože všechny lidi má za hodné, sebe pak za zlého, a proto že se obává, že k spa-sení nepřijde.“ Nad touto odpovědí svatý Antonín tak se podivil, že na hlas zvolal: „Co je to? tento člověk prostý sedí ve své dílně a násilím vydobývá království nebeské; já již tolik let na poušti trávím a kdo ví jak jsem sobě na tom zakládal, a hle, musím vyznati, že tento řemeslník ve ctnosti mne předstihnul.“ I zaplakal svatý poustevník, a navrátil se do samoty, nikdy více nad jiné ani v smýšlení se nepovyšil.

Ejhle, nejm., z toho máme poznati, kterak nikdy pro své dobré skutky nad jiné povyšovati se nemáme, nýbrž všechny lidi, ne-li za lepší, alespoň za stejně hodné pokládati. „Nedává Bůh každému všechno,“ dí sv. Řehoř V., „aby snad zpyšněv neklesl; nýbrž tomu dal, co tobě nedal, a tobě přál, co onomu zapřel,“ aby všickni

v pokoře setrvali, vespolek sebe otili a vá-žili, a druh od druhu ctnostem se přiučoval a vzdělával. A toto rozjímání v nás za-jisté udusí samolibost, obzvláště když ještě pohlédneme

c) v budoucnost. Vlastní zkušenost nás učí, že když se domníváme, státi pevně v dobrých předsevzetích, jako sáhoširé zdi a skály nepohnutné, nicméně slabým větříčkem pokušení poražení býváme, tak že pochybovati jest, zdali na světě co slabšího a nestálějšího nad člověka se nachází? Není k vyslovení a uvěření, kterak snadno člověk klesá a do hříchu padá. Proto napomíná sv. Pavel řka: „Kdo se domnívá, že stojí, viz, by nepadl“ (1. Kor. 10.), t. j., kdo se domnívá, že jest upevněn v ctnosti a v milosti u Boha stojí, nechť se varuje, by neklesl; žádný ať se nedůvěruje sám sobě a zásluhám svým, nýbrž čím výše u Boha stojí, tím více se obáváti má a opatrným býti, aby budoucně neklesl.

První muž mezi muži a první žena mezi ženami, Adam a Eva, byli stvořeni v milosti Boží a dobře stáli z počátku, a přec oba žalostně padli. David, nejsilnější mezi všemi krály, dobře stál a přec hanebně klesl; Salomoun, nejmoudřejší ze všech mudrů, pevně stál a přec padl; Samson, mezi všemi obry nejstatečnější, stál pevně a přec padl; Petr, nejzvláštější mezi všemi apoštoly, stál pevně a přec konečně do hanebné nepravosti klesl. A hle, když tak svatí, velemoudří, pevní a na první pohled nepřemožení mužové klesli, kdož by se mohl tak důvěrovati v ctnost svou, že by ani klesnouti nemohl? „Člověče, jsi ze země, hlína z hlíny,“ dí sv. Řehoř V., „co jiným se přihodilo, může se přihoditi i tobě.“ Pročež buď každý pokorný a poní-žený, nepovyšuj se nad jiné, nýbrž buď tím pokornějším a bázlivějším, čím více jsi se posaváde božskou dobrotou a milostí v dobrých skutech ovičiti mohl.

Aby pak tato spasitelná bázeň ještě více se v srdci našem zakořenila a nás tím mocněji přede vši farizejskou pýchou chránila, dobře rozvažme, co dí sv. Jaro-lím: „Při křestanu nehleď se na to, kte-rak začal, nýbrž na to, kterak skončil. Pavel špatně začal a dobře skončil. Jidáš dobře počal, ale stav se zrádce, zle skončil.“ Buď si tak otnostný, tak dokonalý, tak svatý, jako ano více než David, Petr a Pavel a svatí v nebesích, ale zdali pak víš, že tak svatým setrváš až do konce? Ó jak mnozí nábožní a bohabojní lidé na-

shromáždili sobě dobrými skutky poklad zásluh, a přec na konci života svého pro pýchu a marnou chlubitost hrozným způsobem utonuli.

Sv. Ignác z Loyoly chtěje jedenkrát přeplouti přes moře ze Španěl do Vlach, prosil lodníka benátského, aby ho s sebou vzal. Bylť tenkrát jen dvě lodě v přístavě, které hodlaly odplouti do Vlach; jedna malá, vetchá, stará a slabá, druhý koráb nový, veliký, silný, velkým zbožím a nákladem obtěžený, a do toho korábu žádal Ignác přijmout býti. Ale pyšný lodník, posmívaje se muži sv. pravil: Svati lidé, jakým ty býti chceš, nepotřebuji žádné lodi, nýbrž mohou jako sv. Petr bosýma nohama přes moře cestovati. Ignác mlčel a překročil do staré a vetché lodičky. Odrazily od břehu. Pyšně plove koráb veliký, pyšně na něm vlají korouhve, pyšně se dují plachty jeho, hravě kolébá se po vlnách mezi váním větrku, jakoby se radoval z bohatství, které donáší. V brzkém čase přistane do přístavu; již stahují plachty, každý již čeká, chtěje vystoupiti; než nastojte, tu vrazí loď nenadále na skrytou skálu, rozbije se, ztroskotá se a utone se svým zbožím; a hle, malá, vetchá lodička se sv. Ignácem přistane šťastně, bez porušení ku břehu.

Tu máme, nejmn., živý obraz a podobnoství toho, co se mnohým nábožným a otnostným křesťanům ku konci jejich života přihodilo. Oni byli, jako onen veliký koráb kupecký, obložen nákladem drahocenných dobrých skutků a velikým bohatstvím zásluh opatření, pluli, jak se zdálo, přímo ku přístavu věčné blaženosti. Ale bohužel, tu se každý domníval, že šťastně ku břehu přistanou a šťastnou smrtí do země živých překročí, tu oddavše se pýše a samolibosti vrazili na úskalí, ztroskotala se loď zásluh jejich a tak s celým nákladem zásluh zhynuli věčně.

Aby se nám taktéž nestalo, dr. v Kr., jako farisecvi v dnešním svatém evangelium, nevychloubejme se nikdy dobrými svými skutky, ale naučme se pokoře a to pravé pokoře, pamatujíc vždy na slova písma svatého: Bůh že pyšným se protiví, ale pokorným že dává milost svou.

Amen.

K á z a n í

na slavnost Nanebevzetí nejblah. Rodičky
Boží Marie Panny.

„Vešel Pán Ježíš do jednoho
městečka.“ (Luk. 10, 37.)

Šťastné bylo to městečko, do kterého dle slov dnešního sv. evangelium vešel někdy Pán Ježíš. Mnohem však šťastnější byl dům ten, v kterém ten přemilý host stolovati sobě oblíbil. Není pochybnosti, že tu Magdalena a Marta, ty upřímné dvě sestry, v plesání naproti běžely, když nebeského svého miláčka k svému příbytku blížiti se spatřily; proto také Marta starala se až přes přilíš, kterak by tak vzácného hosta uctíti mohla. Všecko tu zajisté plesalo v domě tom, a i sám Kristus v laskavém takovém tovaryšstvu mnohé radosti musil okusiti. A, nejmn., něco podobného tomu, co vám tuto z pozemského života Spasitele našeho vypravuju, něco podobného tomu dělo se někdy na dnešní den v krajinách nebeských. Také tam vcházel někdo, ne do městečka, ale raději do jednoho města, také tam vcházel někdo do domu. A jaké to bylo vejíti, jakého tu uvítání, jaké radosti! Vždyť to Maria, matka Pána Ježíše, ta vešla dnes do města nebeského, ta na dnešní den opustila zemi a vešla do domu Otce věčného a celé nebe zplesalo nad příchodem své královny. A byltě to věru den radostný, v němžto Maria byla na nebe vzata. S mnohou radostí slaví také církev sv. den ten povždy, prozpěvujíc radostně: Vzata jest Maria do nebe, radují se andělé.

Nemohla ovšem ani Maria jináče vejíti do města nebeského, nežli branou smrti; a umřítí, toť věc smutná a tesklivá. Než opustiti svět tento, umřítí, to bylo pro Marii něco sladkého. Její smrt byla jenom líbezné usnutí, jen libý sen. Tak sladce žádný nesezdřímnul v stínovém chládku při utěšeném zpěvu a libém zvuku harfy, jako usnula na věčnost Maria. Co svět světem stojí neumíral tak líbezně žádný, jako Maria. Smrt její byla pochoutka nebeská. Než odkud pak to, že tak libě a sladce odcházela Maria ze světa tohoto? Ach, křesťané, na nás čeká smrt trpká. Hřích dědičný požádá od nás zlo své, my musíme pocítiti úzkost a bolesti, jakých smrt sebou nese. Jinak bylo u Marie, u ní nebylo hříchu Adamova, ani smutných následků jeho, neboť ona bez hříchu dědičného

byla počata. Ale nalezám já ještě dvojí věc při Marii, která jí smrt líbezným a sladkým usnutím způsobila a která také nám v době poslední tu nejvýbornější službu jediné prokázati může; což vše nahlédnete a seznáte, když láskám vašim vypovím, že radostné bylo zesnutí Marie Panny, a sice 1. vzhledem věcí minulých, a 2. vzhledem věcí budoucích.

Já započnu hned ve jménu Ježíš a Maria. Zdrávas Královno!

I.

Není větší radosti při vojsku v poli, jako když po obdrženém krvavém vítězství poražení nepřátelé útekem se rozprohli a vítězoslavní vojáci na opanovaném bojišti o kořist mezi sebou se dělí. Tak plesali někdy Israelité, když po vyjití z otroctví Egyptského, stojíce na břehu mořském viděli, kterak vojska nepřátelská v červeném moři za své berou. „Prospěvujme Pánu,“ volali tu s Mojžíšem, „prospěvujme Pánu, koňové a jezdci svrženi jsou do moře.“

A, nejm., bojiště jest svět tento a život lidský ustavičný boj. Tělo, svět a ďábel jsou tu naši nepřátelé. S těmi co bojovati má tu člověk neustále, boj ten se neukončí, nežli odchodem z tohoto světa. A blaze tomu, kdo při svém loučení s tímto světem ustavičný ten boj dobře ukončil, kdo šťastně z něho vyvázl, kdo stoje na břehu věčnosti nepřátely ty na hlavu poražené, přemožené vidí. Proto také svatí neplesají nikdy více, jako na smrtelném loži, vědouce, že dobrý boj bojovali, za který čeká na ně koruna spravedlnosti. A tak jen pochoutkou, rozkoší jest smrt spravedlivým. Jestliže pak radostný jest odchod z tohoto světa pro spravedlivé, svaté duše, z nichžto přec tak mnohé při pohledu do minulosti mnohé nedokonalosti, lečjakou poskvrnu na sobě znamenají, tak že sám sv. Pavel, který na smrt se těšil, ničemně v rozjímání svého předešlého živobytí vzdechnouti sobě musel: „Ach, nejsem hoden slouti apoštolem“ — jestliže, pravím, odchod takových duší z tohoto světa již jest radostný; o čím více radostný musí tedy býti odchod té duše, která nikdy, která jaktěživa od prvního až do posledního okamžení v ničem se neprovinila. A hle, takové bylo zesnutí Marie Panny. Ta byla v pouhém člověčenství ta jediná duše na zemi, o které slovem písma sv. zvláště říci se může: „Celá

krásná je, přítelkyně má. Není poskvrny na tobě.“ A tu Marii Pannu, když na smrtelném loži k zesnutí se blížila, ze strany minulých věcí nejen nic netížilo, ale všecko těšilo. O může-li tedy býti radostnější smrti, nežli byla smrt Marie!

Marii předně při smrti nic netížilo. Celá církev sv. jest toho učení, že Maria Panna ani tím nejmenším všedním provinením sebe neobtěžila. Celý život její byl svatý. ani stín poskvrny nezatměl ctnosti její. Vždyť pak sám Duch nebeský nazval ji „milostí plnou,“ a v srdci milostí plném nezůstalo tedy pro vinu místečka žádného. Od rodičů svých Joachima a Anny dostala Maria to nejctnostnější vychování. Zachariáš, kněz, který dosaváde dítek neměl, ujal se tu své mladé příbuzné, Marie, a když byla tříletá, místo ve vychovacím ústavě panen při chrámu jí zaopatřil. Zde téměř jedenácte let pobyla. Tu pravdám náboženským se učila, tu cvičila se v bohabojnosti a modlitbou, čtením písem svatých a posluhováním při chrámu mladý svůj věk tu trávil. Ač ze všech panen byla tu nejmladší, přece nezůstala za staršími ani v bdění, ani v práci, ani v modlitbě, ani v konání jakékoli ctnosti, zvláště pak panenskou kvetla tu čistotou, neb již tenkrát stálé své panenství zasvětila Bohu. Když pak v 14. svém roku domů nazpět byla povolána, tu tiše a soukromně žila v Nazaretě. V hlučícím tovaryšstvu neviděl ji žádný. Modliti se a pracovati byla jedinká rozkoš její. Oči její jakživ na marnou krásu se neupřely. Chod její byl vážný, řeč skrovná a plná stydlivosti. Ona byla krásná, sličná, avšak na své kráse ničehož si nezakládala, okrášleti se ctnostným životem, to byla péče její. Neb což jest krása bez ctnosti? Obilný hrob! Na svém rodu nezakládala sobě nic, ač věděla, že pochází z rodu královského. K zasnoubení svému s Josefem přivolila, ježto zákon tomu chtěl, zasnoubila pak se s ním, ne že byl z rodu královského, ale že ctnostný byl. A tu již, prosím vás, řeknete mi, co by při tak svatém životě bylo mohlo Marii na smrtelném loži tížiti? V domečku jejím nebyl jedinký hřebík nespravedlivý. V rozprávce její nebylo jedno slovo pohoršlivé. Pohlédnutí její ani jedinké nebylo podezřelé. Za živobytí jejího jedinká hodina nebyla zahálčivá. Ani jedinké myšlení přes celý běh života nebylo hanlivé; co tedy, táží se ještě jednou, co mohlo Marii na loži smrtelném tížiti? Nic, zcela nic. Ano

když ta poslední hodina se přiblížila, mnohem více ji muselo v rozjímání věci minulých všecko těšiti.

Smrt jest osvoboditelkyně všech zármutků. A jak mnoho pocítila jich v životě svém Maria. Jakou tedy sladkost pocítilo srdce její, když známo jí bylo, že již jest tu ta hodina, kde všecky ty zármutky konec svůj berou. Všecko na mysl připadne na loži smrtelném. A tu také Marii v poslední té době napadlo tu všecko, co za svého živobytí podnikla. Vidouc světlo tohoto světa již naposledy, přemýšlela ona sama u sebe asi takto: Ach, mé žalosti již všecky se skončily. Já jsem život svůj vedla v chudobě bez naříkání, nyní chudoba mého stavu se zavírá. Já jsem v Betlémě chodila od domu k domu, jsouc v stavu požehnaném, a nenalezla jsem přítele, jenž by mně byl lavičí k odpočinutí propůjčil, ach, ani přítelčka, ani noclehu; toliko opovržený chlív byl mým útočištěm; Bůh jim to odpust, já jsem sobě nezasteskla; již to pominulo. Já jsem musela z vlasti své do ciziny Egyptské utíkat, když tyraní po krvi mého milého Syna žíznil, v noci jsem přehnouti musela a v krajinách cizozemců musela jsem své obydlí hledati. A jaké hoře podnikla jsem teprv v posledních dnech mého milého Syna? Ach, jaká to byla rána pro mateřské srdce mé, když v noci na dvěře zatloukl Jan s poselstvím, že jeden z vlastních učedníků katany na Syna mého přivedl. Ta žalostná noc mně nikdy z paměti nevyšla. Jaká to bolest, když jsem jej k sloupu přivázaného uprostřed těch, jenž ho ukrutně mrskali, spatřila a jemu ani jedinkým slovem přispěti nesměla. Jaká to žalost, když on již krácel k hoře Kalvárii, a já jdouc za ním, krvavé po něm šlépěje jsem následovala. Jak ostrý byl to meč do srdce mého, když poslední jeho vzdechnutí na kříži bylo v krvi a pláči? Ani mne tenkrát pro bolest Matkou jmenovati nemohl. A když pak napotom po jeho smrti hlášáno bylo svaté jméno jeho, co tu ještě trpělo srdce mé, ježto ti, kdož jej hlásali, tak krutě byli pronásledováni, mrskáni a kamenováni. — Takové as rozjímání vedla Maria na lůžku smrtelném. A tu uvažte, kř. dr., uvažte tu sami, zdaž neměl odhod její býti sladký, když ji Bůh z toho světa volal, z toho světa, kde tolik trpěti musila. Každý tvor ubírá se rád pryč odtud, kde trpěl. Ale to vše, co jsem až dosud pověděl, to vše týká se pouze věci minu-

lých. Nejvíce teprv zaplesal duch Marie Panny pohledem na věci budoucí, když na smrtelném loži svém rozjímala, kam jde. To byly teprv sladkosti, sladkosti právě nebeské. Než o tom něco více v dílu

II.

Bázlivý jest krok náš z tohoto světa, nevíme jakou tváří se na nás podívá Soudce nebeský, zdaž přivětivou čili rozhněvanou. Jinak bylo usnutí Marie; ta věděla, co ji očekává předně v nebesích, a za druhé co za slávu i zde na zemi.

Ona věděla, co ji očekává v nebesích. Křestané, již ta myšlenka zavírá v sobě moře rozkoší, když umírající Panna mohla říci v srdci svém: Já jdu do nebe k Synu svému, který mne miluje a kterého já miluji. Ach, tu sladkost nevysloví jazyk žádný. Matka ubírala se k Synu, k milujícímu Synu matka milující. Otcové a matky, kdyby vám někdo přinesl to poselství, že jediné dítě vaše, které jste mnoho let již neviděli, k vám se navrácuje a již blízko jest, jak by vám tu medle bylo okolo srdce, když by syn ten, jehož tak dávno přáti jste si viděli, padl vám okolo krku a v sladkém obejmutí vřele vás líbal? Aj, místo přivítání slzy radosti prýstily by se z očí vašich. Tak zaplesal patriarcha Jakob, ten dobrý starý otec, když uslyšel, že syna svého Josefa uvidí, a k tomu že jej při slavném dvoře královském v největší slávě uvidí. Málo chybělo, aby ten po svém synu tak toužící otec, samou radostí byl neumřel. Aspoň nic jiného na světě si více nepřál. „Synu, již rád umru,“ pravil on, „jen když jsem viděl tvář tvou.“ Tak se těšila matka Tobiašova, Anna a otec na navrácení toho milého syna ze vzdálených krajin cizích, kam byl odešel. Anna, matka sedávala každodenně na jistém vrchu, vyhlížeje svého syna, a když jej konečně přec jedenkrát již navracujícího se spatřila, běžela rychle k starému, slepému otci s poselstvím: Syn tvůj již jde. Jak pohnutlivé to čtení. Otec i matka, oba tu běží naproti, pospíchají čerstvě a sešedše se se synem, libají jej a pláčí radostí.

Než, nejm., všecko to není s to vyjádřiti nám radost Marie Panny, kterouž ona pocítila, jdouc k Synu svému, o kterém věděla, že sedí na pravici svého Otce nebeského, již co nejvyšší Pán nebe a země králuje. Ach, nyní jej uhlídám, pravila ona sama u sebe, když duše její z těla

měla vycházeti. Nyní jej uhlídám, mého Boha, mého Pána, mého Syna, kterého jsem pod srdcem nosila a kterého jsem již mnoho let neviděla. Nyní přišel ten čas, že jej spatřím a žádný mi jej od očí mých na věky již neodejme. A věříte-li pak, moji milí, (že právě toto pomyšlení bylo pro ni slastí tou největší), že jakkoliv veliké radosti očekávaly Marii Pannu v nebesích, když proti ní vstříc vyšli andělé, když ji pozdravili cherubínové, když ji přivítali serafínové, když ji za královnu přijímalo nebe, že to vše nic nebylo proti té rozkoši, moci se obejmouti se svým Synem laskavým.

Ó Maria, jak blažený byltě v skutku odchod tvůj z tohoto světa! Ó radostné, přeradostné bylo tvé zesnutí na věčnost! Což však ještě k radostnému jejímu odchodu z tohoto světa přispělo, bylo to, že již při smrti své také předvíдалa, co za slávu očekává ji také zde na zemi. I to jí zjevil Pán. Ano, ona již dříve za svého živobytí v duchu prorockém slávu svou na zemi předvíдалa, ježto sama o sobě řekla: „Jistě blahoslavenou mne nazvou všickni národové.“ Jest-li však již dříve, tu mnohem více na smrtelném loži zjevil jí Bůh slávu její na zemi. A tu předvíдалa ona, jaké k uctění jejímu stavěti se budou obrazy, jaké chrámy, jaké se na zemi k zvelebení jejího jména rozléhati budou zpěvy. I o vás, ctitelové Marianští, co vás zde přítomno, věděla již Maria v duchu prorockém. Předvíдалa ona i vaše zpěvy, vaše modlitby, vaši k ní důvěrnost, vaše pobožné k jejímu obrazu shromáždění; předvíдалa ona, že se k ní, jako dítky k matce, utíkati budete; předvíдалa také, že vám všechny milosti bude moci u Boha v nebesích vyžádati, neboť věděla, že ji již na světě vždy vyslyšel Kristus. A v tom předvídaní, v tom radostném rozjímání vyšla duše z těla jejího a brzo zas tělem spojená, odešla před trůn Boží. Takové bylo úmrtí Marie. Takový byl dnes do nebe odchod.

Křesťané, nepochybně sobě všickni žádáte, aby poslední krok váš z tohoto světa byl šťastný a blažený. A kdož by si toho nežádal, když od téhož kroku závisí buď šťastná věčnost neb hoře neskonale. Kdož by tedy poslední hodinku smrti šťastnou sobě nepřál? A proto upřeme oči své na Marii, od ní se učme šťastně umíratí. Její odchod z toho světa, jak jsme v prvním dílu rozjímali, byl šťastný v pohledu na

věci minulé, a sice z příčiny té, že ji nejen žádný hřích netížil, nýbrž že ji ctnosti její těšily a že ji těšila i sama smrt, jež konec učinila bolestnému meči, jenž srdce její stále jenom proníkal. Šťastný také byl odchod Marie proto, poněvadž rozjímajíc budoucnost, již napřed věděla onu slávu, kterou ji za odměnu před nebem i před světem připravil Bůh, jak jsme rozjímali v dílu druhém.

Čisté tedy od poskvrny hříchů zachovejme svědomí své, a to nejen v čas živobytí, ale i také a sice obzvláště v čas smrti; to bude naše potěšení, naše radost. Při tom pak neopomínejme stále vrocí pobožností vzdychati: „Svatá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší!“ A tak smrt naše, odchod náš z tohoto světa bude Marianský, t. j. šťastný a blažený. Amen.

Naděje.

Nitro naše jedna budiž píseň,
ať již štěstí, nebo zlo a tíseň
otěží se, vesla zmocnějí;
nikdy hrůzou nechvějme se zmaru,
vždy se kojme obratem ke zdaru —
naděje ať vždy nás sílejí!

Srdce v blahé i nevčasné chvíli
plno budiž odvahy a síly,
samá hudba, jásot, veselí;
chmůry strastné prchněte vždy mžikem,
radost s celým slastných citů šikem,
kéž naděje v nás by nasely! —

Duše bolu nevěšmej si tíhy,
čela rmutné nebrázděte rýhy,
klid a mír ať na něm sídlejí;
růží líc, oko planíž zárem,
naším vezdy úsměv budiž darem,
naděje jež na rtu kouzlejí. —

Prok. Zaleťel.

Maria Felicia Orsini.

(Obraz životopisný načrtl *V. Rubricius*.)

(Pokračování.)

Nedlouho na to novým snem útěchy
dostalo se sklíčené její duši.

V čarokrásné krajině rozkládala se
před očima drimající, pestrými květinami

hojně posetá louka. Maria Felicia vstoupila na ni a z hluboka vdechovala skvostnou tu vůni. Loukou vinul se čistý potok stříbrojasný, jenž středem zelených koberečů v šírou dál se ztrácel. Vévodkyně blížila se k břehům potoka, když z břehu protějšího zaslechla volati své jméno. Jaká to slast. Tam na břehu druhém stála ta milá postava, vážná, vznešena, s výrazem rozkoše nebeské, jaké nikdy ve tváři jeho nevidala. Rozevřela rámě po Jindřichovi a zvolala: „Ó vezmi mne na druhý břeh k sobě.“ Z druhého břehu zněla odpověď: „Dříve musím sklenouti tobě most k snadnějšímu přechodu.“ — Procitnutí z tohoto krásného sna v děsnou opuštěnost bylo strašlivé.

Třetí sen na místě rozkošného zjevu, předvedl jí výjev strašlivý, že působením jeho na celý život svůj vyléčena byla z touhy po smrti.

Zdálo se jí, že i ona k smrti odsouzena byla a že s úplným odevzdáním se v osud svůj s radostným klidem hleděla poslední hodince své vstříci. V okamžiku však, když kat pozvedl sekeru, pojala ji taková úzkost před soudem Božím, že studený pot na ni vystoupil. I zaslechla přísný hlas: „Poznávej zbabělost lidskou. Čeho náruživě sobě žádá, toho leká se v okamžiku rozhodném!“ Tenkrát procitla vévodkyně plna díky, že strašlivý sen nebyl skutečností. Leč dobře utkvěla jí v paměti slova ta. I byla vyléčena ze své chorobné, touhy po smrti důkladně.

Sen jest sen. Nikomu dovoleno není potupně o něm smýšleti, avšak nikomu též dovoleno není vážného významu mu přikládati. Kdo však po dokonalosti touží, proč opovrhoval by snem, když jest v jeho moci, užiti ho k zdokonalení svému. Sen jest to, co my sami z něho si učiníme.

Hluboce myslící vévodkyně přijala sny ty co útěchu i výstrahu vděčně jakožto dar z rukou Božích.

Konečně došel list královský, jímž byla jí svoboda vrácena. Ze zajetí propuštěna, mohla jíti kam chtěla. P. Orsini dosáhl tohoto osvobození a dostavil se brzy k sestře v pevné naději, že se s ním vrátí do Italie. Tu však vzdor všem jeho prosbám odpírala mu Maria Felicia rázně i odhodlaně, že neopustí nikdy zemi, v níž odpočívá její Jindřich, že chce světa se zříci a že odebere se prozatím, snad i navždy, do kláštera Navštívení P. Marie v Moulinsu.

Když byla se bolně rozloučila s milným bratrem, psala vévodkyně o úmyslu svém, k němuž vedla ji hlavně úcta k šlechtnému duchu sv. Františkého Saleského a paní z Chantal, P. Arnouxovi a obdržela od něho příznivou odpověď. „Myslím,“ tak končil P. Arnoux list, „že nemůžete, vévodkyně, učiniti ničeho Bohu milejšího nad skutek ten. Korunujete tím zásluhy, jichž choť váš smrtí svou byl získal. Nemohu zapřít, že dalek toho, abych jej a s ním i vás litoval, veleším vroucně Boha za to, že nevyzpytatelná moudrost jeho z násilné smrti vévodovy dovedla vyvoditi taký rozum lidskému nepochopitelný závěr. Následujte ho jako křesťanská rekyně a zvolte si povolání to.“

Jato slova upevnila rozhodnutí vévodkyně. Uspořádala z osobního jmění svého důchody své družiny, kterou za žádnou cenu opustiti nechtěla, najala pro ni dům vedle kláštera, a dala sobě od představené až do nejmenších podrobností stanoviti podmínky, za jakých by jakožto čekatelka v klášteře Navštívení Panny Marie býti směla. Pak opustila Maria Felicia své zajeť, aby překročila práh posledního světa pozemského domova.

Již prvního jitraúčastnila se sborové modlitby sester. Byloť jí to rozkoší upomínající ji na dny dětství, rozkoší, které sobě doprávala na ujmu chorého svého těla, jež bouřila z rauního klidu. Mimo společnou modlitbu nalézala vévodkyně největší zálibu v tom, že mohla opět dobře činiti, almužnu rozdávati a býti strůjkyní míru. Sotva že rozhlásilo se, že v jistých hodinách lze k ní se přiblížiti, když se všech stran zubožení, sporné strany, zejména však chudí přívrženci chotě jejího k ní se hrnuli, pomoci, rady neb přispění od ní žádající. Mezi tím, co jiným tolik dobra, kolik jen možno byla, prokazovala, počala vévodkyně odpirati sobě všeho, co pohodlím by slouiti mohlo, aby hluboko vžila se v ducha řádu, jemuž dřív neb později celá náležeti doufala. Sama konala doma i v zahradě nejnižší služby. Všude předcházela stkvělým příkladem nábožnosti, pokory a sebezapření.

U dvora Pařížského byly zprávy o novém způsobu života jejího s radostným zájmem přijaty. Královna Anna pospíšila sobě, aby jedním ze svých panošů poslala sestřence své list, v němž prosila, aby vévodkyně byla ubezpečena o nezměněném její přátelství.

Brzy na to poslal i Gaston z Orleansu zvláštního posla k vdově toho, jejíž v neštěstí uvrhl, se vzkazem, jak cítí se zavázána, aby milosti, již opět u krále nabyl, užil ve prospěch své milé sestřenky. Maria Felicia nemohla lístek prince, který zničení jejího štěstí rodinného byl zavínil, čísti bez velikého rozčilení. Avšak přece vytrpěla v krátkém čase i jeho návštěvu, ba opanovala se tak, že vyslechla i jeho sebeobranu s klidem největším, aby mu pak projevila vlastní svůj náhled o smutné záležitosti té.

„Bylať vždy moudrá,“ zvolal princ, když byl celou hodinu u vévodkyně ztrávil, „nyní však mluví jako svěťice.“

Po takovýchto návštěvách, jichž vévodkyně nevyhledávala, ale jichž také nezamítala, vracela se s láskou vždy horoucnější do své cely klášterní, kdež dobrá duše její vše, co jí naplňovalo, vyjevovala svému Ježíši.

Konečně po dlouholetém čekání dostalo se jí té radosti, že spatřiti měla paní z Chantal, s níž dlouho již si dopisovala.

Tato v každém vzhléd vznešená paní jevila jako Maria Felicia již v nejtěplejším věku dětském neobyčejnou vážnost a pohrdala všemi titělnostmi světa. Jakožto choť barona z Chantalu a matka několika dětí, snažila se, aby dosáhla ideálu ženy křesťanské. Když pak choť její na honbě nešťastnou ranou svého přítele byl usmrčen, pojala paní z Chantal úmysl, zřici se všeho světa a následovati jen kříže Kristova. Proto nijak se neděsila ošetřovati morem raněné a hnisající rány vysátí vlastními rty. Z vroucí tužby nejdokonalejší konati a z poslušnosti k radám sv. Františka Saleského opustila baronka z Chantalu — druhá to Františka Římská — své příbuzné, ba i syna svého, aby položila základ řehole Navštívení Panny Marie. Kdežto na syna pouze z dálky působiti mohla, zůstaly dcery u ní a byly takoruka prvými chovankami kláštera. Duševní boje hrdinské té ženy, jež její životopisce dlouholetou ztrnulostí zové, propůjčily jí zvláštního porozumění pro všechny útrapy duše, jakož i síly skytati pravou útěchu.

Jak zaradovala se tudíž Maria Felicia, když došla zpráva, že paní z Chantal přeložena byla z Ancey za představenou kláštera do Moulins-u.

Nyní bylo třeba užiti času požehnaného, ježto vévodkyně těšiti se mohla rady této výtečné v utrpení tak vyškolené paní.

Matka Chantal pak neodpustila své hrdinné žákyni nižádné oběti, aby přivedla ji na vyšší spočinutí v Bohu.

„Na srdci šlechtné paní z Montmorency pracovati jest rozkoší mou,“ pravila. „Hodina s ní strávená, přinese mi — veřejně toho doznávám — více užitku, než rok obcování s vámi, především však se mnou samou.“

Jednoho dne našla představená vévodkyni opět v moři slz. I kárala ji z toho. Bylť výroční den posledního rozloučení s Jindřichem! Kdož mohl bolu onomu lépe rozuměti, než paní z Chantal, jejíž štěstí rodinné podobným, náhlým způsobem zničeno bylo. Leč potlačila vlastní upomínku, vzala Marii Felicii něžně za ruku, uvedla jí do její cely a pravila — hledíc jí soucitně do očí — pevným, vážným hlasem: „Dostí již pláče, drahá paní. Nesmíte toho již nikdy více činiti.“

Vévodkyně byla tímto napomenutím hluboce dojata. Když představená celou její opustila, uzavřela se. Po krutém boji s náruživou litostí svou umínila si, že za pokutu sobě uložiti chce nějakou velikou obět. Dosud visel jí na krku nejdražší klenot, malý demanty posázený obrázek Jindřichův. Sňala jej. Ještě naposled ztápěla zraky své v ten milený obličej, pak vyňala obrázek z rámce a odvrátivši zraky své, hodila jej v oheň.

Když zdálo se, že konečně Marii Felicii nadešla doba, v níž srdce její bolem uštvané vroucně touženého klidu se dočká, opět nová uložena jí zkouška. Bylť dnové paní z Chantal sečtení. Brzy povolána býti měla ze slzavého tohoto údolí tam, kde odměna věčná jí kynula. Bylať před nedávnem pozvána na dvůr ku královně Anně do Paříže, kdež dostala se jí mnohé pocty, mimo to však musila zde velmi mnoho mluviti. Navrátila se tudíž z obtížné této zimní cesty skličena horečkou a rozne mohla se hned po návratě svém zánětem plíc. Jaká to úzkost pro Marii Felicii i pro celý klášter.

Stav její rychle zhoršil se tak, že nezbývalo více žádné naděje. Vévodkyně byla zoufalá. Všecky rány otevřely se ve velikém bolu tom a jako potok dravý řítily se děsní obrazové na dni svrchované úzkosti nevýslovné tímto novým smutkem v její duši ztýranou. Ni zlato, ni perly nezdály se jí býti dosti cennými, aby vyvážily drahý ten život. Na kolenou prosila Slietovníka všemocného, by vzácné žití to

vlastní smrti vykoupiti směla. Leč vše nadarmo.

Utrpení se rozmáhalo. Brzy nastal den, v němž nezapomenutelná představená se svými duchovními sestrami se loučila. Doporučila jim, aby neobmezenou měly důvěru ve vévodkyni, již objala a něžně pravila k ní: „Zapřísahám vás ve jménu Páně, abyste se potěšila z rozloučení toho, neboť On to chce. Když nás umrtvuje, tož chce nás též oživit.“ To byla poslední její slova k vévodkyni, v jejichž rukou matka Chantal po těžkém boji smrtelném šlechtinou duši Spasiteli svému vrátila. (Dokonč.)

Špaček zloděj.

Napsal Bohumil Brodský.

(Pokračování.)

Sotva se jitro rozbřesklo, již z lože vstávala a služku pro rotmistra poslala. Tomu nařizovala, jakým způsobem má průběh celé popravy se odbyvati. Poroučela, aby k tomu cíli veškerá čeleď v plné zbroji odsouzenou Ludmilu na stínadla doprovázela a průvod aby se ubíral městysem Načeračem. Na stínadlech měl on, rotmistr, veřejně oznámiti vinu Ludmilinu a rozsudek a zároveň výstrahu lidu dáti, že se tak stane každému, kdo proti poslušnosti a účtě k vrchnosti se prohřeší. Popravená měla hned na místě pohřbena býti.

Rotmistr sliboval učiniti vše dle rozkazů a vyšel ven, potřebné rozkazy dával. Pak šel, podívat se k odsouzené. Toužil pokochati se v mukách a úzkostech jejich a proto nikoho sebou nevzal.

Vstoupiv do kobky, kde Ludmila byla uvězněna, našel ji ležící na slámě. Celá bytost její svědčila o mukách, jichž den před tím zakusila, z tváře však nezářela zoufalost, ale tichá oddanost a němý bol.

„Jak jsi se vyspala, ctnostná panno?“ zasmál se surově a blížil se k ní. „Dnes tě očekává odměna, jaké jsi si zasloužila. Já budu tě doprovázeti. Toho jsi se nenadála, viď? Chceš-li však mou býti, dopomohu ti k útěku. Rozhodni se rychle. Za několik hodin bude již pozdě.“

Ludmila obrátila k němu zrak plný hlubokého opovržení.

„Jdi ode mne,“ pravila tiše, ale s takovým hrozebným výrazem ve svém hlase, že rotmistr mimoděk k dveřím ucouvl.

Chtěl cosi ještě říci, když se k sluchu jeho donesl huk a křik z nádvoří. Lekl se, co se děje a proto rychle vyběhl ven. Na nádvoří spatřil veškerou čeleď shromážděnou kolem dvou osob klečících a na nejvyšším stupni schodiště, vedoucího k paláci hradnímu paní Majdalenu všeoku rozlícenou.

„Vyvrzte je ven z hradu,“ volala právě, „a nepůjdou-li po dobrém, dejte je psy vyštvaťi.“

Rotmistr spěchal blíže a protlačiv se zástupem spatřil měšťana Lužana se ženou.

„Pro rány Krista Pána, smiluj se, urozená paní,“ úpěla Lužanka. „Naše dítě jest nevinno, sám pan hejtman nám to řekl. Nech ji ještě při živobytí. Bůh ti to odplatí.“

V téže chvíli však uchopil ji rotmistr za ruku a smýkl s ní.

„Táhneš odtud, zebroto?“ volal, pochopiv hned, co se tu stalo. „Chaso, chopte se tohoto, ať již jsou venku.“

Táhl násilím měšťanku po dlážděném nádvoří a pacholci jejího muže. Sténali oba a hlasy srdcevrucícími volali po smilování.

„Dostanete smilování,“ chechtal se rotmistr. „Přijďte se podívat na svou hodnou dceru za chvíli na stínadla.“

Vyvlékli je až na padací most a bránu zavřeli. Pak vylezli na násep a dívali se se smíchem na ubohé manželky. Rotmistr se mezitím vyptával, kdy sem přišli a co dělali.

„Před chvílí veběhli na nádvoří,“ vypravoval jeden z čeledí, „a počali křičeti, že si jdou pro své dítě, jež zabítí nedají. Paní Majdalena byla právě u okna a seběhši ven rozněvaně poroučela, abychom je vyvedli.“

„To byla nejlepší odpověď,“ liboval si rotmistr. „Hleďme jen na ně, jak se k tvrzi obracejí a hrozí. Měl bych věru chuť za nimi někoho s karabáčem poslati.“

V tom však umkli všichni, neboť k nim dolétal pronikavý hlas měšťanky, jež vztýčená s rukou k nebi pozdvíženou obrácená stála ke tvrzi.

„Slyš mne, svrchovaný Bože,“ volala hlasem plným zoufalého bolu, „a potrestej tu ženu bez citu tak, jak ona trestá mne. Ať zemře v úzkostech a dítě její ať jest zabito, jako zabijí dítě mé. Ať nemá spokojené chvíle ani spánku, dokud nenajde ji mocná ruka tvá. Proklínám to místo a ten rod, tisíckrát ho proklínám.“

Hradní chasa stála se stajeným dechem

a nikdo, ba ani rotmistr sebou nepohnul, aby spěchal potrestati ženu v bolu zoufalou. Viděli, jak se obrátila a vrávoravým krokem k městysi se ubírala.

„Blázní, nemá zdravého rozumu,“ řekl po chvíli rotmistr na oko lhostejně. „Pojďme, abychom se připravili k popravě.“

Chasu však opustila všechna veselost. S jakousi nechutí chystala se k rozhodnému okamžiku a když po chvíli vyvedena Ludmila na nádvoří, tu většina jich se zachvěla. Jak rádi by byli doma zůstali. Četli nyní na tváři Liduščině její nevinost, hrozili se, že tato mladá dívka, plná utrpení má za chvíli skonati rukou katovou.

Než již dáno znamení k pochodu. Jelikož odsouzená jíti nemohla, naložena na káru a čeleď obklopila ji, aby snad ji někdo osvoboditi nemohl. Paní Majdalena dívala se oknem na průvod ten. Poslední chvíli cosi v jejím srdci hnulo jako útrpnost, ale nepoddala se.

„Ne, musí býti dána všem výstraha na věčné časy,“ pravila sama k sobě a odstoupila od okna.

Zatím průvod s odsouzenou ubíral se k městečku. Na kraji jeho očekávaly čeleď zástupy lidu v němém ustrnutí. Když přijížděli až k nim, vyběhl náhle vstříc průvodu plebán Načeradecký Václav Petr.

„Zadržte, nešťastníci,“ zvolal hněvivě. „Jak můžete někoho na smrt vésti, když není s Bohem smířen.“

„Co ti potom, plebáne?“ osopil se rotmistr hrubě na kněze. „Jednáme z poručení tvé milostivé paní a proto vary z cesty.“

„Nepovolíš-li, aby se s Bohem smířiti mohla, budu žalovati vše u samé milosti císařské.“

Této hrozby se lekl rotmistr. Na okamžik se zarazil. Pak ledabyle pohodil hlavou.

„Chceš-li, pojď s námi na stínadla. Do tvrze se vraceti nebudeme.“

Plebán spěchal rychle nazpět do chrámu a průvod hnul se dále. Když přicházel blízko k popravišti, zaslechli za sebou vášný zpěv. Rotmistr se obrátil a spatřil, jak veliké houfy lidu provázejí plebána. Nejsvětější nesoucího, zpívající při tom nábožné písně.

„Blázní,“ rouhal se, jsa rozhněván, že musil ustoupiti. Kázal Ludmilu sundati a pacholci utvořili kolem popraviště řetěz. Za okamžik byl tu plebán a vstoupiv v kruh čeledi přiblížil se k Ludmile.

Bledá a klidná očekávala Ludmila kněze. Na její tváři bylo znáti nebeský mír a touhu po útěše duchovní. S namáháním poklekla a přijímala svátosti, jež jí plebán uděloval. Se slzami v očích poslouchala slova útěchy a polibivši kříž pokynula, že jest připravena.

Dovedli ji až na připravené ležení, kat ustříhl ji vlasy a za okamžik zablyskla se smrtonosná zbraň. V zástupu ozvaly se výkřiky hrůzy a ustrnutí a hrobové ticho se rozložilo kolem.

„Zadržte, milost, zadržte!“ ozval se tu z dálky hlas. Rázem obrátili se všichni a spatřili, kterak muž jakýs v největším trysku sem běží. Ve všech přítomných vzniklo tušení, jemuž sice nerozuměli, jež jim však pravilo, že ta, která skončila právě život, byla nevinou.

„Co se stalo?“ tázal se rotmistr, když muž onen, v němž jednoho z čeledi, která na tvrzi zůstala, poznal, se přiblížil. On však nemohl hned mluvit. Až za okamžik si z hluboka oddychl.

„Máte Ludmilu nazpět do hradu přivést,“ vyřizoval trhavým hlasem, „jest nevinná.“

„Nevinná,“ ozvalo se téměř ze všech rtů.

„Již jest pozdě,“ řekl rotmistr a s úzkostí pohleděl na shromážděné zástupy. „Kdo řekl, že jest nevinná?“

„Sama milostivá paní,“ sděloval čeledín. „Našla právě šperky a poznala, že je odnášel a skrýval její špaček.“

V zástupu nastalo opět ticho. První vzpamatoval se rotmistr. Na mrtvolu se více neohlédl a poroučel kvapně, aby se čeleď sešikovala a návrat k hradu nastoupila. Mezi lidem počalo to hučeti, jako když se blíží hrozivá bouře a pacholci dávali se na útěk.

V tom plebán, vida nebezpečnost, vyskočil k mrtvole.

„Pomodleme se za ubohou Ludmilu a spásu duše její,“ zvolal vysokým hlasem a pokleknuv počal se modlití. Lid veškeren padl též na kolena a spojil hlasy své s hlasem jeho.

A co tu bylo očí, ve všech leskly se slzy, odevšad zaznívalo štkání.

III.

Paní Majdalena, když průvod ze tvrze vyšel, vrátila se do svých komnat. Přicházela chvíli sem a tam a přemýšlela o tom, co se právě stalo. Stále měla před

očima ty bolem strhané tváře Lužana a jeho ženy. Marně snažila se zaplašiti ohmůry z mysli své. Mocnější a mocnější ozýval se v ní hlas, aby poslala za průvodem a nařídila, by od popravy bylo upuštěno. Vždyť přece dříve tolik Ludmilu milovala pro její obratnost a oddanost. Jest ještě mladou a má za chvíli skončiti svůj život. Paní Majdalenu zamrazilo. Dala rozkaz k utracení lidského života; nebude ji tato chmurná vzpomínka všude pronásledovati?

Již se zvedala, aby zavolala služku neb někoho jiného, a poslala ho za průvodem odvolat krutý ortel. Než marnivost opět zvítězila. Neměli by před ní úcty a vážnosti, kdyby hned z počátku netrestala přestupky služebnictva. Ať jest spravedlnosti učiněno zadost a pak nastane mír a pokoj.

Citila jakousi nevolnost a proto chtěla své těžké roucho svléci a pohodlnější obléci. Odložila své šperky a chtěla odejiti do druhé komnaty, když v té chvíli její zamilovaný špaček ji na ruku přilétl a hvízdati počal. Usmála se a zadívala se naň. Špaček chvíli sebou na ruce vrtěl, pak však seskočil na stůl ke šperkům. Pokušoval na ně, obskakoval a pojednou, uchopiv zlatou jehlici do zobáčku, zvlétl s ní k obrazu zemřelého pana Viléma Dvoreckého. Obraz na hoře ode zdi odstával, dole však těsně ke stěně přiléhá. Špaček zalétl za obraz a v téže chvíli ozvalo se od tamtud cinknutí.

Vše to pozorovala paní Dvorecká téměř bez dechu. Sotva špaček zmizel, spěchala za ním. K obrazu lenošku si přistavila a vystoupivši na ni, za obraz se dívala. Špaček při jejím se objevení vylétl a paní Majdaléna sáhla po předmětech, jež ležeti tu spatřila. Ruce se jí chvěly, když plnou hrst drahocenných předmětů na stůl položila. Na první pohled spatřila tu všechny své šperky, jež za ztracené považovala a o nichž v domnění byla, že je Ludmila odcizila. V mysli nastalo jí jasno a ona určitě se přesvědčila, že byla ubohá dívka nevinnou.

Okamžik nebyla ani myšlenky schopna. Pak však kvapně ven vyběhla a na nádvoří po čeledi volati se jala. Mezi dveřmi ratejny objevil se čeledín a pln úzkosti nad divným vzezřením své paní spěchal k ní.

„Utikej rychle za průvodem, ať propustí Ludmilu a sem přivedou. Jest nevinnou, poněvadž šperky mé špaček kradl.

Jen již běž, dostaneš odměnu, když v čas vše vyřídíš.“

Čeledín, jak byl polooděn, kvapil k bráně, aby zabránil popravě. Paní Majdalena, lomíc rukama, vracela se do své komnaty. Ale neměla tu stání. Na cimbuří vyběhla a dívala se v onu stranu, kde se stínadla nalézala. Jak trapné to byly okamžiky, s jakou dychtivostí očekávala, brzo-li se objeví někdo, aby ji zvěstoval, že na Ludmile rozsudek nebyl vykonán.

Po chvíli pro ni nejtrapnější objevil se houfec hradní čeledě. Nějak kvapně se blížil a paní Majdalena, ač dobře jej pozorovala, žádné ženské mezi nimi spatřiti nemohla. Podivná úzkost naplnila celou její bytost. Snad posel přišel pozdě a ubohá Ludmila již mrtva. Nemohla déle na cimbuří vytrvati. Držíc se zábradlí scházela dolů. Bála se sejíti na nádvoří a proto poručila služce, aby k ní poslala rotmistra, jakmile se ve hradu objeví.

Při jejím vstoupení do komnaty přilétl náhle špaček a posadil se paní Majdaléně na rameno. Při tom hvízdati počal a chtěl blíže ke tváři přiskočiti. Ale se zlou se potázel. Paní Dvorecká ho uchopila a stisknouc ho vší silou, mrštila jím o zemi. Špaček bolestně zatíkl, zatřepal sebou na zemi a scepeněl. V návalu hněvu odkopla paní Majdalena svého bývalého miláčka do kouta a přistoupila k oknu, vedoucímu na dvůr. Za okamžik slyšela rachot padajícího mostu a branou voházela čeled. Již vyšel poslední na nádvoří, ale po Ludmile nebylo ani vidu.

„Kde jest Ludmila?“ volala na rotmistra v čele hradních pacholků jedoucího.

„Jest popravena, zpráva tvé milosti přišla pozdě,“ volal rotmistr vzhůru.

Paní Majdalena zalomila rukama a zapotácejíc se, vrhla se na lenošku. Tu si tvář zakryla a počala usedavě štkáti. V její mysli tkvěla jediná myšlenka, že totiž ona příčinou jest smrti hodné, nevinné dívky. Kéž by ji vzkřísiti mohla! Jak ráda nahradila by jí všechny bolesti a útrapy. Vše, vše by učinila, kdyby bylo možno minulost odvolati. Proč jen neposlechla hejtmana, který dobře tušil a tvrdil, že jest Ludmila nevinnou. Teď již jest konec všemu. Lidé budou ji proklínati a rodiče Ludmiliny kletbu svolávati na její hlavu. Je tu na světě tak sama a nyní nebude jí náležeti ani láska lidu.

Bylo jí smutno, nevýslovně smutno.

Na jídlo ani nevzpomněla, ale poručila, aby ji přivedli malého synka jejího.

Zvláštní cit úzkosti a bázně o dítě zmocnil se jí, když tiskla malého Václava k sobě. To jest jediný snad tvor, jenž necítí proti ní nenávisť a jenž v dobách trudných stane se jí útěchou. Byla si vědoma, že zanedbávala povinnosti své mateřské a právě tím a spolu nerozumnou láskou ke zvířeti byla učiněna schopnou tvrdosti své vůči Ludmile. I ta má rodiče, kteří nyní lkají nad její mrtvolou. Jak hrozně asi jim jest. Zajisté že oni i všichni Načeradští zlořečí svému poddanství, majice velitelku tak bezcitnou. Nebudou se snad na ní mstít? Zajisté že ano. Budou se báti všichni, aby to, co se stalo dceři Lužanově, nestalo se také dětem mnohých z nich.

Paní Majdalena prudce vstala.

„Zabráním tomu,“ pravila sama k sobě, „a nahradím vše, co budu moci.“

Poručila, aby rotmistr na koně vsedl a pro pana Jana Obyteckého z Obytec, pána na Souticích jel, jeho požálati, by ji bezokladně navštívil. Pan z Obytec byl jejího zemřelého chotě přítel dobrý a toho požádati chtěla, by ji nápomocen byl v skutku, ježž učiniti chtěla,

Pan z Obytec skutečně neváhal vyplnití přání paní Majdaleny a k večeru přicválal s družinou. Vida paní Dvoreckou smutnou a zaraženou, hned po příčině smutku se tázal. S udivením poslouchal zprávu její o dnešní příhodě a byl dojat, spatřiv v očích paní Majdaleny slzy.

„Podivná zajisté příhoda,“ pravil vážně, „jež ti dojista mnoho úzkostí působí. Než vzmuz se ctná paní a můžeš-li, nahraď nějakým dobrodiním své ukvapení.“

„Právě proto jsem tě, urozený pane, k sobě pozvala,“ dychtivě hlásila se paní Majdalena. „Chci totiž k uvarování zlého pro budoucí časy propustiti Načeradské poddané z povinnosti sloužiti vrchnosti. Doufám, že tím pobouřené myslí upokojím, zvláště když rodiče obohé Ludmily bohatě odměním a rodině jich pohodlný život zaopatřím. Tebe pak vroucně žádám, abys potřebnou výsadní listinu zhotovil a mezi mnou i Načeradskými smír zjednal, bych se nějakých nepokojů báti nemusila.“

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. Em. nejdůst. p. František de Paula kardinál ze Schoenbornů, kníže-arcibiskup pražský, dlí nyní ponejvíce na Svém letním sídle v Břežanech.

— **Josefeum.** Za příčinou ukončení školního roku dovoluje sobě správa Josefea upozorniti ony rodiče, jichž synkové 14tý rok ukončili a některému řemeslu věnovati se míní, by s důvěrou obrátili se na spolek náš, který dle možnosti o to se postará, by hoch u řádného mistra do učení přijat byl. — Zároveň upozorňují se páni majitelé průmyslových závodů a řemesel, by ve vlastním zájmu o sprostředkování a dodání učňů na spolek náš se obrátili. — Správa Josefea v Praze. Ústředního spolku dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa. Uhelný trh č. 423—I. v 1. patře.

Z Vídně. Papežský nuntius Galimberti bude v nejbližší papežské konsistoři jmenován kardinálem. Za tou příčinou odjede snad již v říjnu do Říma a jeho nástupcem bude pak nuntius Agliardi v Mnichově.

Z Říma. Za příčinou slavnosti Kolumbovy vydaná slavnostní encyklika byla 18. t. m. uveřejněna. Tato klade důraz mezi jiným na velké náboženské zásluhy Kolumbovy. Nařizuje na den 12. října t. r. a po případě následující neděli slavné služby Boží v kostelích ve Španělsku, Itálii a v Americe. Také biskupové jiných zemí mohou toho dne za touž příčinou slavnostní mše sv. sloužiti.

Literární oznamovatel.

— „**Chudobky.**“ Dospělejším dívkám podává Emilie Schmutzrová. Cena 25 kr. (Lze koupiti u spisovatelky a redaktorky Časopisu Učitelek v Praze, Divadelní ul. č. 6. nové.) Čistý výnos věnován sirotkům po horníctech, již zahynuli v dolech Příbramských. Knížečka dedikována: Její Excellenci vysoce urozené paní Anně, hraběnce Thun-Hohensteinové. Spisek ten jest pravou ozdobou naší literatury pro mládež zejména pro mládež dívčí. Tendence jeho jest vesměs mravně-náboženská, forma pak lahodně zábavná a dětem milá. I dospělý neodloží knížečku bez hlubokého pohnutí myslí. Z povídek: Můj Ježíšek, V bouři života, Viktorka a Z lásky, vane vesměs dech ryzí, pravé lásky křesťanské, jež ochotně obětuje sebe sama za blaho bližního. Doporučujeme knížku tu pozornosti vele důstojného duchovenstva, najmě důstojných pánů katechetů. Postarají-li se o hojně rozšíření

„Chudobek,“ hlavně mezi našimi dívkami, poslouží tím nejen jejich mravně náboženskému povznesení, nýbrž pomohou i vznešenému účelu, jemuž věnován čistý její výnos.

— „*Léčení vodou*,“ jež po třicetiletém zkoušení k vyléčení nemocí a pro zachování zdraví napsal Šebast. Kneipp, farář Woerishofenský v Bavořích. Spodobiznou spisovatelovou a s mnoha vyobrazeními. Autorisovaný překlad pořídili J. Ježek a Fr. Strnad. Třetí opravené a rozmnožené vydání. V Kemptenu (v Bavořích) 1892. Nákladem knihkupectví Josefa Koesla.

— „*Jak žiti*.“ Rady a pokyny zdravím i nemocným, aby prostě, rozumně žili a přirozeně se léčili. Napsal Šebast. Kneipp, farář Woerishofenský v Bavořích. Se svolením spisovatelovým dle VI. vydání přeložil J. Ježek. Vydání II. V Kemptenu (v Bavořích) 1892. Tiskem a nákladem Josefa Koesla.

Oba tyto spisy zasílá rekommmando proti poukázce za 2 zl. 80 kr. J. Ježek, Vinohrady u Prahy.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenován jest:

p. Ondřej *Köstler*, farář na Andělské hoře (Engelhaus), sekretářem k. a. vik. úřadu Hroznětinského (Lichtenstadt).

Ustanoveni jsou:

- p. Norbert *Košatecký*, dos. admin., za faráře v Střezmíři;
- p. Frant. *Franke*, kapl. v Kladsku, za faráře v Königswaldu;
- p. Václ. *Černý*, suppl. katech. na c. k. ústavu učit. v Praze, za admin. v Oužicích;
- p. Václ. *Šproc*, kapl. v Ostrově (Schlackenwerth), za II. koop. v Karlíně;
- p. Jos. *Köhler*, koop. v Chodově, za kaplana v Ostrově;
- p. Jarosl. *Pazderka*, admin. Lišnický, za druhého koop. na Zbraslavi;
- P. Kanut *Jaroš*, kněz ř. františk., za koop. ve Voticích.

Uprázdňené místo:

Oužice, fara patr. nábož. matice, od 7. července 1892.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Alois *Škorpil*, far. v Předhradí, 7. července 1892, (nar. 28. července 1852 v Oustí, vysv. 21. července 1878).

Vyznamenáni jsou:

- P. Gotth. *Schuppl*, O. S. B., duchovní správce v Polici, jmenován b. notářem;
- p. Jan *Blažek*, far. v Kostelci u Chrasti, a
- p. Jos. *Mucha*, far. v Ohništaněch, jmenováni čestnými děkany;
- p. Ant. *Schreiber*, far. v Slatiňaněch, a
- p. Václ. *Hedvik*, far. v Podole, obdrželi Exposit. canonice.

Ustanoveni jsou:

- p. Josef *Machka*, far. u Sv. Kateřiny, za far. ve Štokách;
- p. Václ. *Groh*, spiritual v Č. Skalici, za far. do Č. Vernéřovic;
- p. Jos. *Stříbrný*, admin., za kapl. do Libčan;
- p. Adolf *Seidl*, koop. v Zdonově, za kapl. do Chotějovic;
- p. Em. *Šavrdá*, koop. v Janově, za kapl. do Pohledu;
- p. Vojt. *Jelínek*, kapl. Poděbradský, za admin. do Předhradí.

Uprázdňená místa:

Konárovice, fara patr. dědiců p. Götzla, od 9. června;

Předhradí, fara patr. dědiců baronky Sina, od 8. července t. r.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.

(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdůst. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svatých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

OBSAH: Vojtěch Hlinka — Frant. Pravda. (Podobizna.) — Nezanikne upomínka vzletná . . . (Báseň.) — Kázání na neděli desátou po sv. Duchu. — Kázání na slavnost Nanebevzetí nejbláh. Rodičky Boží, Marie Panny. — Naděje. (Báseň.) — Maria Felicia Orsini. (Pokrač.) — Špaček zloděj. Povídka. (Pokrač.) — Krcnika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se

v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Řeč ranní na neděli jedenáctou po sv. Duchu.

„I mluvil právě.“
(Mak. 7, 34.)

Dnešní svaté evangelium dokládá o jistém hluchoněmém člověku, že, když mu Spasitel přemilý zázračným způsobem k sluchu a řeči byl dopomohl, „mluvil právě.“ A co tuto o onom člověku dosvědčuje sv. evangelium, to samé mělo by v smyslu duchovním platiti o nás všech. Všickni my měli bychom mluvit právě. Neb k čemu medle byli jsme obdařeni řečí, tím převzácným darem, nežli bychom právě mluvili, t. j. abychom to jen mluvili, co by k oslavení Božímu, nám pak a bližním k prospěchu směřovalo. Avšak, jak mnozí křesťané chybují v ohledu tom. Jako ostatních údů těla, taktéž i jazyka užívají přemnozí totiko k urážce Boží, ke škodě vlastní, i ke škodě bližního. Ó kdož sečte všechny ty hříchy, jež řečí ztropeny bývají. Dlouho a dlouho musel bych mluvit, kdybych o všech těch hříších měl jen lost málo promluvit. Proto toliko o jednom z nich poněkud obsírněji k výstraze spasitelné pojednám. Slyšte pozorně!

Pojednání.

Sotva, moji milí, bude jakého hříchu, jenž by tak byl rozšířen jako hřích ten, o němž právě nyní promluvití hodlám. A víte na který hřích tu narážím? Miníte snad, že by to bylo zlořečení a proklínání? Ó tak-li miníte, tu jsme sjednoceni. Neboť zlořečení a proklínání, to jest věru hřích, jenž právě za dnů našich tak zhusta se

páše. Jdi po dědinách, vejdi do měst, vstup do dílen řemeslnických, vkroč do maštálí, do chlévů, do stodol, choď po polích, lukách a lesích, a všude té smutné přesvědčenosti nabudeš, že nad zlořečení a proklínání sotva jest hříchu obecnějšího a rozšířenějšího. Nedaří-li se mnohému podle jeho vůle, tu proklíná vše, co mu jen v cestu přijde, ani ten nejsvětější, ten veliký, přemoudrý Bůh se mu nezachová, on i proti němu s reptáním pozdvihuje hlasu svého, hani, tupí dílo rukou jeho a moudrému jeho řízení se rouhá. Nepřijdou-li mu vhod bližní, domácí neb děti, zatracuje hned každého, tisíce hromů naň svolává, všecko ďáblu dává, ani své vlastní duše neušetří. A ty, přemilý Spasiteli, Ježíši Kriste, jak častokráte tvé jméno a jméno tvé nejmilejší Matky lehkovážně z úst nehodných se vypouští a jakého tu bývá sakramentování? a přec znamená „sakrament“ tolik co svátost. Jaká to lehkomyšlnost a bezbožnost lehčiti svaté svátosti, jež Kristus Pán v nevystihlé své lásce k našemu spasení ustanovil. Ó světe, což myslíš, že to není žádný hřích, že to dovoleno? Ach nemylte se; dle slov velikého apoštola národů nebudou mítí zloklající místečka v království Božím, aniž pak přísnému trestu ujdou, nebo Bůh jest spravedlivý a přísný soudce, a on řekl: „Kdo by se rouhal jmenu Hospodinovu, ať smrtí umře, kamením uhází ho všecko množství.“ A na jiném místě tvrdí tatáž věčná pravda, že nebude mítí za nevinného Hospodin toho, kdo by vzal jméno Hospodina Boha svého nadarmo. A protož, křesťané milí, nevydávejte tímto způsobem v nebezpečení spasení své, nezlořečte, neproklí-

nejte! Zdržujte se od hříchu toho pro své vlastní dobré, zdržujte se ho také pro dobré svých bližních. Neboť nemalou škodu natropí vůkol sebe člověk, jenž zlořečí a proklíná. Rodiče milí, co bude z vašich dětí, jaké pokolení odchováte, půjde-li to vždy tak dále, jak se to až posud děje. Vlasy vstávají na hlavě, kdýž nejednou slyšeti musí člověk, kterak dítě v zlořečení a klení se zná, to umí, sotva že jazykem vládnouti počíná, když ještě ani křížem svatým znamenati se nedovede. A odkud pak to? Aj, kdyby to neslychalo, neumělo by to. Ale ono slyší, jak si počínají starší, a činí to po nich. Neboť to jest umění, v němžto člověk při své porušenosti snadno stane se mistrem. Než ale jak to zodpovídáte někdy, zvláště vy rodiče, vy hospodáři, jenž takto duši nezkažených, duši nevinných zlému učíte? Vy pohoršujete maličkých a běda světu pro pohoršení. Vždyť víte dobře, co někdy pravil sám Syn Boží o těch, kdo pohorší jedno z těch maličkých, jenž v něho věří. On dokládá, že by člověku takovému lépe bylo, aby mu byl zavěšen kámen mlýnský na krk a aby pohřížen byl do hlubokosti mořské. — Ale snad přece něco z toho má, kdo hodně zlořečí a proklíná? Oráči, snad ti pluh jde sám, když dobytče i nástroje zatracuješ? Hospodáři, snad ti úrody přibývá, když dělníky, čeled a nepříznivou povětrnost proklínáš? Ach, není-li Bůh a jeho požehnání s tebou, tu velmi málo pořídiš. A může Bůh milý žehnat tam, kde svaté jeho jméno ustavičně se uráží? Před člověkem zlořajícím prehá požehnání Boží, ano zlořečení a proklínání bývají často příčinou, že Bůh nejen jednotlivé rodiny, ale dokonce i celé osady a krajiny metlou trestající šlehá. Když strašné požáry města a vesnice v popel obracejí, když krupobití osení polní ničí, když nakažlivé nemoce dobytek ano i lid zachvacují, tu pohrom těchto příčinou může nejednou býti zlořečenství a prokletství, jež tu neb onde nemálo se bylo zmohlo. Pročež napomínal někdy sv. Jan Zlatoustý z kazatelný posluchačů svých, volaje takto: „Zavřete již ústa svá a zanechte svého prokletství, aby zmizelo to zlé, jímžto města navštívena byla.“ Ostatně pak vězte, křesťané milí, že zlořečení a proklínání zvláštní moc do sebe mají a častokráte do slova splněny bývají. Obzvláště to platí o zlořečení, kteréž rodiče na své děti pronášejí. Již pohanský mudrc, Plato, vyjádřil se v ohledu

tomto, že nic není dítěti tak škodlivé, jako zlořečení rodičů. A sám Duch sv. v knize Sirach ubezpečuje takto: „Požehnání otcovo utvrzuje domy synů, zlořečení pak matčino z kořene vyvrací základy.“ V ohledu tom vypravuje sv. Augustin, ten veliký učitel církevní, jenž zaji-té vši víry zasluhuje, následující strašnou událost. V Cesarei, městě Egyptském, žila prý jistá vdova s desíti dítkami. Brzo po smrti otcově provinil se, jak sv. muž vypravuje, nejstarší syn proti své matce, z počátku toliko habebnými slovy, napotom však i rukou bezbožnou, žádné pak z přítomných dítek toto týrání matky zameziti se nesnažilo. Matka, tímto týráním nehodného syna a nevšímavostí ostatních dítek popuzena, zlořečila jak synu nejstaršímu tak i ostatním dětem, a žádala jim, by jako bratrovrah Kain neustále bloudily světem a aby žádného více pokoje neměly. A strašné toto zlořečení splnilo se na vlas na všech dětech. I přišlo na ně hrozné třesení a neměly žádného pokoje ni ve dne ni v noci. Matka upadla nad tím v zoufalství a oběsila se; děti pak co žebráci opuštěny bloudily světem a navštěvovaly všechna rozhlášená poutnická místa, aby velikého svého soužení byly sprostěny. Tři z nich, a sice druhorozený syn, pak Pavel, syn šestý a sestra jeho Palladie našly konečně pomnohých letech pomoci na hrobech svatých mučedníků; ale osud ostatních sedmi jest neznámý. Svátý Augustin dosvědčuje, že nešťastné ty děti v městě Hippo sám viděl, a praví, že ustavičně zuby skřípaly a se třáslý, jako by nejprudší zimnicí byly sklíčeny. — Ještě pak strašnější událost stala se v minulém století v zemi francouzské. Jistá matka pracovala s dcera svou na břehu řeky. I chybila dcera při práci, nad čímž matka tak se rozhněvala, že zvolala: „bys byla hromem zabita, utopena a kolem lámána.“ A hle, v tom samém okamžiku udeřil hrom do děvčete, šmejl s ní do řeky, načež pak prudkou vodou nešena byla až k blízkému mlýnu, kdežto od kol ukrutně byla rozdrcena.

O rodiče milí, mějte se vždy na pozoru, byste dětem svým nezlořečili a je neproklínali; neb velmi snadno státi by se mohlo, že by k vašemu i jejich neštěstí prokletství vaše mohlo býti splněno. Proviní-li se v čem děti, neklejte, ale pokárejte je laskavými a když třeba, i přísnými slovy a metly se chopte. Tu budete jednatí rozumně a prospěšně, děti vás budou ctíti a dříve

vás poslechnou, než kdybyste je sebe více proklínali. Avšak nejenom sami hříchu toho se varujte, ale nedovolujte to na žádný pád ani svým dětem, ani čeledi, ani svým domácím. Kdo se nebude chtít polepšiti, trestejte ho, je-li čeledín, dejte mu patřící mzdu a propusťte jej. Konečně pak všickni před tím hříchem na pozoru se mějme a pakli bychom z nepozornosti a překvapení zakleli, tu ihned provinění svého litujme a hned sami nějaké pokání si uložíme, abychom dilem za spáchanou vinu poněkud zadost učinili, dilem pro budoucnost tím bedlivěji přestupku toho se vystříhali. Opatrujme bedlivě vždy jazyka svého, držíme jej na úzdě, tak abychom jen vždy dle vůle Boží „mluvili právě.“ Amen.

Kázání

na den sv. Bartoloměje, apoštola Páně.

„Povolal učedníků svých a vyvolil z nich dvanácte, kteréž apoštoly nazval.“

(Luk. 6, 13.)

Buďte mi vítáni, bratří a sestry v Kr. Pánu našem, již tak čteně a vyjasněnou tváří v tomto stánku Božím dnešního dne jste se shromáždili. Než, smím-li se tázati, co jest za příčinu vašeho tak valného příchodu? Co jest za příčinu, že právě dnes srdce vám volněji bije a tvář jindy snad zasmušilá jemnou radost jeví? Než proč se táží? Vždyť každé vaše dítko líbým úsměchem mi odpoví, že slavnost dnešní, slavnost to výroční památky patrona chrámu našeho, sv. Bartoloměje, jest toho příčinou, jest původem vaší radosti. Krásná to radost, radost bohumilá, které by si byli mnozí ze zvěčnělých bratří a sester ještě snad jen jednou v životě tomto zakusiti přáli. Vám však, díky Bohu, se toho dostalo, pročez radujte se, radujte se v Pánu. A což neměl bych i já to samé činiti? Ano i já chci podílu vzíti na radosti vaší. Však patřím-li tam na oltář, tam na onen významný obraz, aj tu bolný jakýsi cit kalí slast srdce mého; neb vidím tam, kterak zloba lidská rukou nevděčnou chopí se a na popraviště vede muže dobrého, muže svatého. — Nic zajisté tak nemile nedojímá mysl a cit poctivého člověka, jako když vidí, kterak často nelíbená pravda nenáviděná a pronásledována bývá. Jindřich VIII., král Anglický, poskvrnil své

srdce, svou pověst a trůn svůj přehroznými ohavnostmi a neslýchanými ukrutnostmi. V bezbožnosti své tak daleko pokročil, že sebe za papeže ve svém království vyhlásil. Jan Travers, irský kněz, vydal tajné spis, v kterémž celému Anglicku nevyvrátitelnými důvody dokázal, že toliko každý papež, jakožto náměstek sv. Petra, pravou a jedinkou viditelnou hlavou církve svatě katolické jest a ctěn býti musí. Poněvadž spisem tím pravda zvítězila a král byl zahanben, pátralo se neumdleně, kdo by původcem té knihy byl, až konečně byl vyzrazen. Jan Travers nestyděl však se za pravdu, kterou hájil, bez prodlení se přiznal a pozdvihnuv tři prsty ruky právě vyznal, řka: „Tyto prsty psaly tu knihu.“ I bez odkladu odsouzen byl k smrti. — S podobným osudem setkali se bylo i sv. Bartoloměji, že pravdu neohroženě hlásal, stal se obětí smrti násilné. Chtěje totiž Spasitel náš, aby po svém odchodu k Otci nebeskému v započatém díle spásy pokračováno bylo, povolal učedníků svých a vyvolil z nich dvanácte, kteréž i apoštoly nazval, řka k nim: „Jakož mne poslal Otec, i já posílám vás. Jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce, i Syna, i Ducha sv., učíce je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám.“ Na rozkaz tento ubírají se Duchem sv. naplnění apoštolové na cesty a káží Ukřižovaného. I náš sv. Bartoloměj opouští vlast svou, a když byl na rozličných cestách svých v krajinách východních, mneých Kristu získal, přichází konečně do Armenie, do města hlavního, do sídla modloslužby. Zde hlásá slovo věčné pravdy, ukazuje nesmysl modlářství, odkrývá klam a podvod kněží pohanských, uzdravuje dceru královu, a hle, již na ssutinách modloslužby stojí kříž, král s celým svým dvorem přijímá křest, jichžto příkladu 12 měst následuje. Však zde byl konec působení apoštola; neb již vře pomsta v nádrách podvodných nepřátel a muž svatý padá rukou ukrutnou, rukou bezbožnou; než on trpí rád, neleká se, nehrozí se, neb on ví, že trpí pro pravdu, pro víru, pro Boha. Takové odměny dostalo se ti, muži apoštolský. Že jsi je na bludy jejich pozorný učinil, že jsi podvod a lest k jejich zahanbení odhalil a nenáviděnou pravdu jim mluvil, že jsi jim náboženství svaté, které zistným jejich zámerům na příkoř stálo, zvěstoval, proto trpíš, proto umíráš. Ó zaslepenoi, kéž by bylo spadlo bělmo z očí vašich, kéž byste

byli poznali, jakého neocenitelného daru podával vám sv. Bartoloměj zvěstováním náboženství křesťanského. Však co divu, vždyť i za našich dnů si pokladu toho málo, velmi málo váží, a proto jsem se pokusil ukázati poněkud, jakých blahých účinků vyznavačům svým přináší. Darujte mi ducha pozorného, když o tomto blahém působení náboženství svatého mluviti budu, když totiž ukáží, že 1. blaží jednotlivce, a za 2. že blaží celé obce.

Ty však, sv. Bartoloměji, vyprosiž mi té milosti, abych o tak důležitém předmětu, pro který jsi mnoho trpěl, ano i smrt podstoupil, abych o tom předmětu ku větší cti a slávě Boží, ku tvému oslavení a ku prospěchu shromážděných věřících mluviti mohl.

I.

Vzácnými dary ozdobil Tvůrce člověka, cpatřiv jej mezi jiným také rozumem, onou božskou jiskrou, jejímžto světlem člověk nejen věci pozemské poznává a dobré od zlého, pravdu od bludu, stín od skutečnosti rozeznává, nýbrž kteréž mu svítí i za onou temnou rouškou, jižto věčnost zastřena jest. Než bohužel, toto jasné, Bohem samým v duši člověka rozžaté světlo velmi záhy porušení vzalo. Hříchem prvním byl kromě jiných truchlivých následků i rozum lidský tak zatemněn, že Boha, vlastnosti a vůli jeho náležitě poznati více s to nebyl. Dlouhá, hluboká, čirá tma rozprostřela své perutě černé nad celým pokolením naším. Pohan neznal pravého Boha, neznal cenu a důstojnost člověka. Ano tak daleko pobloudil rozum lidský, že ti, jenž za mudrce držáni býti chtěli, světu hlásati se nezarděli: Není Boha, duše umře s tělem, cíl člověka jest pozemské pohodlí a smyslná rozkoš. A tu, když taková matence panovala ve hlavách, ach, kterak to vyhlíželo v srdcích? Tam bylo prázdno, strašná tam panovala hrůza, nebylo tam útěchy a světla náboženství, nýbrž bezbožná nemravnost a prostopášnost rozbily tam stánek svůj. Každá i nejprotivnější smilnost a chlípnost, nepravosti, o kterých křesťanu mluviti nemožno, páchaný byly od dětí a starců, od vzácných a sprostých. Žena, dítě — ubohé stvoření, muž s nimi mohl nakládat, jak se mu líbilo, otroci se prodávali co hovada, cizinec byl nepřítel a někdy musel bohům obětován býti, chudý sloužil za posměch a za nečistý tvor byl

držán. Tak, zejm. v Kr., blátem pohan-
ských nepravostí pokálena byla proklatá země a zdálo se, jakoby věčná zima chtěla pohřbiti celé ubohé lidstvo ve věčnou noc, ve věčné strnutí. Avšak ještě na tom nebylo dosti; i ona malá hrstka vyvoleného lidu israelského spustivši se začasto pravého Boha, modlám klaněti se neostýchala a v nepravostech a nefestech rychlým krokem zároveň s pohany ku propasti zahynutí svého kráčela. Jak se vám líbí, dr. př., tento, ač jen temný nástin života lidského před příštím Kristovým? Kdož by si z vás žádal v takové společnosti živu býti? Domnívám se, že žádný. Neb vstípena jest nám touha po blaženosti, tu cítíme všickni, tu nasytiti si žádáme. A rcete, zdali může býti blaženosti tam, kde rozum tisícíerými pochybnostmi jest zmítán a srdce vášněmi přeplněno? Však smiloval se Bůh v této strastné době nad padlým člověčenstvem a seslal s výšin nebeských dolů svého jednorozeného Syna, by sňal kletbu z něho a učením svým rozum osvětil a srdce zbouřené utišil. A v skutku, jako slunečná zář rozptýluje černé tmy noční, tak světlo učení Kristova zapudilo husté a čiré tmy nevědomosti, bludův a pověr u věcech Boha a věčnosti se týkajících; neb takto dí sám o sobě Spasitel náš: „Já jsem cesta, pravda a život; já jsem světlo světa, kdo mne následuje, nechodí v temnostech, ale bude míti světlo života.“ A hle, již na zřeceninách modloslužby koří se křesťan Bohu jedinému, Bohu pravému, poznává v něm Tvůrce svého, Vykupitele svého, Posvětitelce svého, vzývá jej co Otce nejlaskavějšího, nejdobrotivějšího. V světle náboženství Kristova poznává pravý křesťan důstojnost svou, cíl a konec, ku kterému jej povolal Pán; on ví, že není zde vlast jeho, nýbrž tam nad hvězdami, tam že pravý domov jeho. Jemu vzešlo náboženstvím Kristovým slunce jasné, v němž poznává cestu ku blahu časnému i věčnému vedoucí, on poznává ohavnost nepravosti, trhá okovy hříchů, jimiž až dosaváde byl poután, oblibuje si ctnost bohumilou, z otroka ďablova stává se svobodným synem Božím. Ano, přátelé, přezádující náboženství Kristovo, to osvěcuje rozum lidský, to jest školou pravé moudrosti. Neb řekněte nám, muži apoštolští, vy muži Galilejští, vy rybáři sprostí, kde jste nabyli té moudrosti, jižto se obdivoval svět učený i neučený? Řekni nám, svatý Bartoloměji, v které škole byl rozum tvůj tak vybroušen,

že jsi prohlédnuv bystrým okem šejdy a rejdy hanebných a podvodných kněží armenských, samého krále Polimea, jeho dvořenínstvo a 12 měst učením svým Kristu získal? Kde byl rozum tvůj tak osvěcen? Jistě nejinde, než ve škole Kristově, v náboženství Kristovu. Ó kdož tedy po poznání pravdy a pravé moudrosti toužíš, pojď sem a váž se studnice učení Kristova, zde najdeš pravé osvěcenosti; nepřidrží se světa a falešných jeho apoštolů, o nichž dí sv. Pavel, že „pravice se býti moudřími, blázny učiněni jsou,“ nýbrž drž se Krista, „v kterémž,“ jak dí sv. Pavel ku Kolos. 2, 3., „skryty jsou všechny poklady moudrosti a umění.“

Než, bratři a sestry v Kr., tak jako rozum osvěcuje, tak též pokoj a balsám útěchy vlévá náboženství Kristovo v srdce stisnuté. Jestliť zajisté nejedna doba, v které srdce úlevy a útěchy sobě žádá a po ní touží. Když vědomí těžkých hříchů srdce tíží, a ni v samotě, ni v společnosti, ni dnem i nocí pokoje nedá, jaký to bídný stav člověka! V noci mezi 8. a 9. červenem r. 518 zuřila strašlivá bouřka nad městem Konstantinopolem, i byloť hrůzoplne blýskání a hřímání. Tu procitlo v hříšný sen ukolíbané svědomí císaře Anastasia, který církev katolickou pronásledoval a který si ze lži a přísahy jen posměch tropil. Všecken poděšený a jako smyslů zbavený běhá po svém paláci, ale nikde nezdá se dost bezpečný. Konečně skryje se v malé komůrce, kde však po dokonané bouřce mrtev jest nalezen. Strach a hrůza trestající spravedlností Boží jej usmrtily. Tak hlodá červ vědomí zlého na srdci lidském. A kde lze najíti pomoci? By bohům svým zadost učinil a vinu svou smazal, srdce upokojil, přinášel pohan v bludném svém domnění oběti, ano otec a matka nezdráhali se milené dítě na smrt vydati. Tobě však, otče a matko křesťanská, tobě není třeba takové oběti, bys smazal vinu hříchu a srdce utišil. Náboženství Kristovo má jiného bezpečného léku k uzdravení srdce hříchy raněného, slyš, kterak k tobě volá: „Nezoufej, dítě zbloudilé! Bůh, kterého jsi urazil, jest až posud Otcem tvým milostivým, jen vstaň, žel hříchů svých, polepši se a kající slzy obměkčí srdce Otcovské a nebude více pamětliv provinění tvých. O vstaň a jdi ku zpovědnici, otevři knězi schránku srdce svého a on roztrhne rukou dobrotivou okovy hříchů tvých a uslyšíš ujištění: „Od-

pouštěji se tobě hříchové tvoji.“ A hle, již jsi smířen s Bohem; neb Spasitel tvůj roztrhl úpis dluhů tvých mezi nebem a zemí. Tak zná svědomí léčit a srdce kajícího hříšníka upokojit jen náboženství Kristovo.

Než jest ještě mnohé okamžení, v kterémž srdce lidské po úlevě a útěše touží. Od té strastné doby, co nad Adamem vyřkl Pán soud hrozný: „V potu tváří budeš jísti chléb svůj, dokavád se nenavrátiš v zemi, z které vzat jsi,“ od té doby naplněn bývá krátký život člověka mnohými bídami. Hoře a trápení bývá častokráte hostem jeho, chléb slzami skropený bývá nezřídka jeho pokrmem. Jako poutníku, na dalekou cestu se vydávšímu, brzo v jasném, brzo v pošmourném podnebí, brzo vonnými sady, brzo strašným k nebi strmicím úskalím jíti jest, rovněž tak bídnému pozemčanu na pouti života vezdejšího slunce blahých dnů mnohým černým mrakem zahaleno a cesta růžová v cestu trním píchla. Vým posetou změněna bývá. A, nejmilejší v Kr., kdo tu utiší srdce hořem a bolem sevřené? Po smrti svého manžela Ludvika, landhraběte Durynského a Heského, navštívena byla sv. Alžběta, manželka jeho, mnohým utrpením. Neb sotva že o smrti manžela jejího zvěděl bratr Ludvíkův, švagr její, hned se opovážil proti všemu dědičnému právu Alžbětu a jejího ještě nedospělého syna o jejich landhrabství připraviti. I vedrav se sám v panování, vypudil ji hned z knížecího hradu, všech statků ji zbavil a nad to ještě za marnotratnici a mrhačku zemských důchodů prohlásil; ach, ani obydlí v jejím špitále, ježž byla založila a stavěti dala, jí nedopřál. I musila ta nevinná s osiřelým dítětem svým jako nějaká prostá žebráčka ve své vlastní zemi almužnou se živiti a často pod širým nebem přenocovati, neb každý trestu báti se co měl, kdož by ji pod střechem svou byl přijal. Tíse a bez reptání snášela Alžběta tento na se uvalený těžký osud, aniž byla málomyslná. A což jí dodávalo jily k trpělivému snášení strastí těchto? Což mírnilo žal a bolest srdce jejího? Aj, bylo to náboženství Kristovo, jež jí věrně po boku stálo, těšíc ji: Dítě drahé, nezoufej, neklesej pod tíží strastí svých. Byť by cesty, kterými ti kráčet jest, sebe drsnatější a strastnější byly, pamatuj, že ruka božské prozřetelnosti touto cestou tě vede. Ten láskyplný Otec zná utrpení tvá, on sčítá vlasy hlavy tvé (Mat. 10, 29.) a slzy, ježto kalné oko tvé roní. On by ti nedal ten

hořký kalich pít, kdyby nevěděl, že ti prospěje. Ejhle, Syn samého Boha kráčí toutéž cestou utrpení. Ó vezmi kříž svůj a následuj ho; budeš-li s ním trpět, s ním můžeš též oslavena býti. — A tak až dosaváde náboženství křesťanské léčí rány trpících a stírá slzy zarmoucených. Když pln ran a bolestí svíjíš se na lůžku svém, když tě vše opouští, ano přátelé a příbuzní se tě štítí a se vzdalují, aj, tu náboženství svaté co anděl léčící obletuje lůžko bolesti a slova útěchyplná zaznívají v uších tvých: „Snášej, co na tebe Bůh sesílá; s ním se spoj a setrvej, abys vzrostl v čas poslední; neboť stříbro a zlato zkoušeno bývá v ohni a miláckové Boží v peci snižování. (Sir. 2, 35.) On raní a hojí, tepe a ruce jeho uzdravují.“ (Job. 5, 9.). — Když tě chudoba svírá, když nevíš, co zítra budeš jísti a čím se budeš odívat, a žádného nemáš, kdož by se tě ujal; tu co věrný přítel kráčí po boku tvém náboženství svaté a břímě chudoby ti usnadňuje. Nermuť se příliš, volá k tobě, pohlédni vzhůru, tam máš Otce dobrotivého, on, jenž krmí ptactvo nebeské a lilii na poli odívá krásou, on má i pro tebe ještě chleba a oděvu dosti. Pakli jsi od spolubratří opovržen a ze všech stran pronásledován, kde tenkrátě útěchy najdeš? Jedině v náboženství Kristovu, jež ti připomíná ta utěšená slova: „Blahoslavení jste, když vám zlořečiti a protivenství činiti a všecko zlé o vás lhouce mluviti budou pro mne; radujte se a veselte se, nebo odplata vaše hojna jest v nebesích.“ (Mat. 5, 12.) — Pevné jsou svazky, jimiž rodák k rodáku, přítel k příteli poután jest, pevnější a silnější jsou ty, které údy rodiny jedné, bratra s bratrem, sestru se sestrou, manžels s manželkou, rodiče s dětmi spojují. V lásce a svornosti tráví dny života vezdejšího a zdá se, jakoby nic nebylo s to je od sebe odloučiti. A nastojte, tu se vloudí škůdce do rodiny, neuprositelnou rukou trhá vazby, dělí manžele, rodiče a děti, bratry a sestry. Ó té smutné doby! Kdo potěší opuštěných! Otče a matko, kdo vás potěší, když u hrobu dobrého syna a dcery, jenž podporou šedin vašich býti měli, naríkati a kvíliti budete? A vy, děti rozmilé, kdož vám setře slzy z očí vašich, jimiž smáčeti budete zelený drn, jenž drahé vám pozůstatky otce dobrého a matky milené krýti bude? Manželko drahá, kdo zmírní bol srdce tvého, když zatlačivši věrnou rukou vyhaslé oči manžela svého, k tmavému hrobu jej doprovázeti budeš?

Nejm., náboženství křesťanské jest to opět, jež v tak úzkostlivé době vás spokojiti může; poskytuje té sladké naděje, tam že opět užířte tvář jejich, tam že se s miláčky svými opět shledáte a jich nikdy více neztratíte. A když konečně jednomu každému z nás večer života se přiblíží, hodina poslední nastane a strach a hrůza smrti nás děsiti bude, tu jistě, pakli jsme jí věrnými zůstali, neopustí nás ona přítelkyně drahá, tenkrátě ještě ozve se libý hlas její v uších našich: Nelekej se, neboj se smrti; neb touto branou tmavou vejdeš do krajin lepších, do stánků rajských, kde ti kynou radosti, jakých oko lidské nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani kdy na srdce lidské vstoupilo.

Tak zná, rozm. v Kr., náboženství křesťanské mluviti srdci lidskému, a není bída, není strasti, není potřeby, v kterých by člověku útěchy a úlevy neposkytlo. Toho hodnověrnými svědky jste vy vyvolenci Boží, toho svědkem nám jsi i ty oslavený Bartoloměji. Ó kéž bych tě ze sídla slávy tvé vyvolati mohl, bys nám svědectví dal, co tě sílilo na obtížných cestách tvých apoštolských; co útěchy dodávalo srdci tvému, když hanebná nenávisť a závist pohanských kněží tenata ti kladla? Co vlévalo svatý pokoj a mír v srdce tvé, když lapen jsa smrti jistě vstříc jsi patřil? Než není nám třeba svědectví tvého, tvůj obraz, tvůj obličej, tvá k nebi pozdvihnutá ruka nám svědčí, že to bylo nebem dané a k nebi vedoucí náboženství křesťanské. Z toho, což jsem podotknul, viděti jest, kterak naše sv. náboženství blaze na člověka účinkuje, jež k upokojení rozumu a srdce slouží. I přisvědčí mi snad mnohý zbožný křesťan, zbožný, pravím, neb bezbožník blahých těchto účinků nezná, a řekne mi: Máš dobře, že nic není s to v té míře mysl a srdce lidské upokojiti, jako náboženství křesťanské; neb jsem sám na sobě blahých těchto účinků zakusil; než řekne snad dále, patřím-li vůkol sebe a připomínám-li si ty zmatky, které zvláště za našich časů se dějí, pakli si na mysl přivedu, kterak všelike nepravosti, nejen v jednotlivých rodinách, nýbrž i v celých obcích panují a každým dnem dál a dál co rakový neduh se rozlézá a kterak u božských, ni lidských zákonů se nešetří, i tu tesklivým srdcem a jakýmsi vnitřním nepokojem pohlížím k budoucnosti a očekávám, jestli přece těch lepších dnů, jichž se nám ze všech stran slibovalo, se dočkáme.

I dočkáme, bratře drahý, ale pod tou výminkou, pakli ono náboženství křesťanské, kteréhož se nyní málo váží, k nám opět zavítá, neb ono nebláží jen jednotlivce, nýbrž i celé obce, o tom však v dílu

II.

Přišel předrahý Pán a Spasitel náš na tento svět, nenalezl zde leč pány a otroky. Tohoto neblahého pořádku mezi lidmi nemohl ten nejsvětější a nejdobrotivější Pán déle trpěti. I uvedl moci slova a příkladu docela jiný řád mezi lidmi, on pravil totiž k otroku: „Od nynějška jsi svobodný, i tvá žena, i tvé děti jsou svobodny a jenom na tobě to bude záležeti, abys utěšenou budoucnost si utvořil. I roztrhni tedy okovy, jimiž až dosavade jsi byl spoután, vstaň a pečuj o sebe.“ Opojen vděčností, libal otrok ruku svého osvoboditele, nicméně pravil k němu: „Jest pravda, že jsem až posud těžkými okovy spoután byl, než měl jsem tu výhodu, že jsem se nestaral o to, co zítra jísti a čím se budu odivati. Nyní máje svobodu, nebudu mít pána, kterýž by mne živil. Ovšem prací rukou svých a moudrou šetrností obživím sebe i rodinu svou; co ale bude-li se mi nedostávat práce, síly a zdraví, a já sestárnu, kdo se mne potom ujme v této bídě mé? I budu vydán v nebezpečení, buď hladem umřítí aneb znovu se zaprodati tomu, jenž by chtěl mne živiti. A proto nech si, Pane, daru svého, pakli mně z něho jiné nemá vyrůstí ovoce; já zůstanu raději pořád otrokem, než abych okusil svobody, potom teprv zase se ženou i dětmi měl do poroby upadnouti.“ Upokoj se, vece osvoboditel, to vše jsem já předvídal a protož se svobodou jsem i lásku přinesl na svět. Pracuj, seč jsi, buď šetrným a hospodárným a neplýtvěj dary Božími. Pakli tě ale nemoc zachvátí a ty nebudeš moci pracovat aneb nebude žádné práce pro tebe, pak nechať boháč, jenž jest můj nájemník, o tebe pečuje. S tím, což mu zbývá, ať tobě ku pomoci přispěje, a vše dobré, co ti učiní, mně učiní a já mu odplátím.

Svobodu a lásku k bližnímu, dva to úhelní základy všeho blaha lidského, dva to úhelní kameny života společenského přinesl Spasitel náš na zemi tuto prostředkem náboženství svatého. On přinesl tu pravou svobodu, kterou svět dáti nemůže, vysvobodiv nás z okovů hříchů a povýšiv nás za syny Boží, za dědice Boží, za spolu-

dědice své. V Kristu není otroka, ni pána, v němž jsme sobě vespolek rovni, v němž jsme všickni bratři a sestry. By však rajské toto kvítí svobody v srdce lidské vštípeno nezašlo, přidal lásku k bližnímu, jižto pěstováno býti mělo, bez lásky této nemělo by vzrůstu, nepřineslo by ovoce žádaného. Za tou příčinou napomíná apoštol národů sv. Pavel Galatských, an píše: „Vy ke svobodě povoláni jste, bratři, toliko té svobody k příčině těla neužívejte, ale skrve lásku Ducha služte sobě vespolek.“ A v skutku, kde svoboda tato, svoboda to ducha, pěstovaná láskou k bližnímu zarázila kořeny své, kde svazkem lásky křesťanské spojení byli všickni, co ditky otce jednoho, co bratři a sestry v Kristu Ježíši, tu byl blahobyť domovem. Ohlédněme se jen do prvních dob křesťanstva, vstupme v duchu do spolku onoho, jež vespolek první vyznavači Kristovi tvořili a shledáme, jakého krásného ovoce přinesl jim strom blaha Kristem vštípený. V nich bilo jedno srdce, v nich se jevila duše jedna. Svárů a různic mezi nimi nebylo; pomluva a na cti utržení, lež a klam byly vyhoštěny; podvodu a úskoku, závisť a hněvu, ošemetnosti a úkladnictví neznali; mezi nimi panovala pravda, upřímnost a láska. Co měl jeden, náleželo i druhému. Pán miloval služebníka svého co bratra, sluha se měl k pánu jako k otci; boháč nevěděl o svém bohatství, ale o pokladech svěřených od Boha ku podpoře potřebných; chudák neznal, co to nouze, dům a stůl zámožného byl domem a stolem jeho. Ó kterak blaze jest přebývatí v středu pravých křesťanů, kdež všickni co bratři a sestry se milují, kde jeden druhého brímě nese, kde mocný s chudásem nepohrdá, ano kde i mocnář na bídou halenu s opovržením nepatří, znaje v ní spolubratra svého. Ó kdož by si nepřál žítí uprostřed bratří a sester takých? Avšak drahá vlasti česká, i po tvé půdě kráčeli blažení předkové naši, i v tvé zemi ujala se ratolest stromu blaha apoštolem Slovanským Methodem svatým v půdu vložená. Než nastojte, slunce zapadá, štěstí a blaho, jež se druhdy utěšeně po ní rozprostíralo, mizí, den ke dni se tratí a menší, ze všech stran ozývá se nářek a jeví se touha po blahu ztraceném. A odkud to? Co jest toho příčinou? I uvrhnuvše se v otroctví hříchů a nepravostí, promarnili jsme s marnotratným synem poklad Bohem daný, svobodu Kristem s hůry přinešenou a lásku k bližnímu

z příbytků svých jsme vypudili. Či snad tomu tak není? Aj, patříme jen vákol sebe, a což uvidíme? Ruce cizím statkem poskvrněné, ústa pokalená lží a krivým svědectvím, duše klatbou obtížené. Láska a spravedlnost se vytratily a jejich místo zaujaly klam a podvod, sobectví a vášeň a nepravosti jiné. Kde však sobectví a vášeň panují, tam blahoslavenství místa míti nemůže. Než kdo pak léčiti bude jizlivou ránu neudu tohoto? I slibovali mnozí tělesnosti zapáchající, hrđosti nadutí a nešlechetnosti srdce zaslepeni osvčovatelé a oblažovatelé pokolení lidského, slibovali pod rouškou lásky bratrské blaho jednotlivcům, blaho národu, než reete, zdali může slepý slepého vésti? zdali oba do jámy nepadají? A rovněž tak nelze se čeho dobrého nadíti od těch, jimžto náboženství svaté jest věcí směšnou, která toliko pro staré ženy, děti a blby se hodí; kterým cvičení se v pobožnosti, modlitba, svěcení neděle, navštěvování chrámu, poslouchání slova Božího, ostříhání církevních příkázání, přijímání svátostí, jsou toliko vodítka, jichžto nepotřebuje, kdo má dobrý kabát a jehožto brada vousy obrostla, kteří o Bohu a Kristu méně vědí, méně věří, než poctivý žid a turek. A přece, bohužel, mnozí jim uvěřili a snad podnes věří, slibované však blahé časy se nenavracejí. Jakých pak tedy prostředků jest nám se chopiti, abychom opět nabyli blaha žádoucího? I vím toliko jediný prostředek a ten jest, abychom se opět navrátili ku Kristu a jeho svatému učení. Neb jen tenkrát, když na klině matky své a v náručí otce svého naučí se dítko své vznešené povolání, své svaté povinnosti, svého Boha a Spasitele znáti, když se naučí pro Boha a bratry své žíti, když v domech a obehch, když tento kníže pokoje a milosti domácím, každodenním našim bude hostem, když netečnost a nevěra vyhostí se z rodin a obcí křesťanských, když vše hubící proud nešlechetnosti a nepravosti se zarazí a rozhodí se otnostmi, kterým učí Spasitel náš; tenkrát stane se země pro nás novým rájem, tenkrát započne nový život, nastane nová doba, tenkrát zroste nám strom blaha, v jehožto stínu blahých dob se nám dostane, bratří a sestry v Kr., jen tenkrát pravím, neb jak dí sv. Augustin, muž nad mnohé zkušený a osvěcený: „Cokoliv jest mimo Boha, že sladkosti nemá,“ tedy blaženosti nepřináší. Ano tak tomu

jest, v Kr. shromáždění! Teď ovšem běduješ, chudáku, že se s tebou nakládá, jako bys ani nebyl stvořen k obrazu Božímu a podobenství; však přestaneš bđtovat, až mocní tohoto světa vesměs poznají Krista a ve škole jeho, ve škole náboženství sv. naučí se pokoře a lásce, naučí se sloužiti bratřím svým. Nyní arci hořekuješ nuzáku, že tě o to poslední sousto chleba okrádá lakomý lichvář, nemilosrdný boháč, že rozmnožuje poklady své potem čela tvého, krví srdce tvého a tukem kostí tvých; však přestaneš hořekovat, až všickni boháčci naučí se ve škole Kristově štědrosti a milosrdenství, až se naučí zlatem kupovati sobě nebe, z mamony nepravosti dělají sobě přátely pro život věčný. A vy žebráci chudobou a bídou sklíčeni, vy sirotci neštětím sevěni a vy vdovy zlobou a násilím bezbožných utištěné, i vy setřete slzy z očí, přestanete naříkati na osud svůj, až se jen lidé naučí u Krista, báti se Boha, kterýž jest štítem chudému, ochrancem a mstitelem vdov a sirotek, až se naučí měřiti měrou, kterouž chtějí, aby jim bylo odměřeno, až poznají, že cokoliv učinili jednomu z nejmenších těchto, Kristu samému učinili. A ty ženo a muži, jenž bolestné slzy roníš nad nevěrností a prostopášností chotě svého; i tvých slz nebude, až se naučí manželé u Krista milovati se vespolek, jako on sám miloval a miluje církev. A vy rodiče, jenž nad nezdárností a nevděkem dítek svých pláčete; i váš pláč pomine, až se jen synové a dcery naučí u Krista poslušnosti, kterouž on sám oddán byl Otci, až se naučí u Krista lásce, kterouž na kříži ještě měl péči o milostnou matku svou. Nejím. v Kr., tímto způsobem jediné lze nám osladiti si dny života vezdejšího, dojíti blaha žádaného. Ano všeliký zármutek, všechny strasti, bída, pláč, slzy, nářky pominou na zemi, jakmile srdce lidské opaují otností, ku kterýmž nabízí, posily dodává náboženství Kristovo.

Nuže, bratří a sestry v Kr., poznali jsme, kterak náboženství Kristovo každého věrného vyznavače blaží, an rozum jeho světlem božské pravdy osvěcuje a srdce ve všelikých případnostech a trapných dobách svatým pokojem a sladkou útěchou naplňuje. Poznali jsme též, kterak celým obcím, ano celému národu jediné náboženstvím Kristovým slunce lepších, blažnějších dnů vzejíti může. Ó jestli nám tedy blaho naše, jak časné tak i věčné, na srdci leží, chceme-li vši útěchy sprostěni býti

v strastech i bídách, které, pakli nás dosaváde minuly, snad zítra již nastanou; nechceme-li, aby snad jedenkrát, čehož Bůh odvrátí, naše drahá vlast stala se rejdištěm divokých naznabohů, ó tuť nebudme nevěrnými praotcům našim, přidržme se opět pevně náboženství Kristova, přilneme celým srdcem svým k oné starostlivé máteři církvi svaté, jež nám náboženství toho sluhy svými podává. Slitujme se sami nad sebou, slitujte se otcové a matky nad dítkami svými, abyste, chtěje je jedenkrát bohatstvím a statky pozemskými dobře obmysliti, abyste je o ten nejdražší poklad náboženství svatého nepřipravili. Vypuďme všelikou neřest a převrácenost ze srdcí, z mysli, z domu, obcí, odstraňme pýchu, lakomství, smilstvo, závist, obžerství, hněv a lenost, zacpeme tyto hlavní zdroje všelikých nepravostí; oblibme si pokoru, štědrost, čistotu, lásku, střídmost, trpělivost a horlivost v dobrém a pak zajisté blaženějších dob se nám dostane. Poněvadž však, jak dí písmo sv, nejsme dostateční, mysliti něco sami z sebe, jakožto sami z sebe, nýbrž dostatečnost naše z Boha jest, ó tu abychom s prospěchem na blahu svém pracovali, nechť ať každodenně vroucí prosby naše vstupují k trůnu Nejvyššího, které na přímluvu oslaveného apoštola svého, sv. Bartoloměje, neoslví, nýbrž žehnaje příčinění našemu dá prospěchu, udělí blaha časného, ku kterémuž po ukončené pouti vezdejší připojí i blaho věčné. Amen.

Vysoce důstojnému pánu,

panu

ANTONÍNU LADISLAVU DLASKOVI,

papežskému komořímu, čestnému kanovníku starobylé kollegiální kapitoly v Staré Boleslavi, kníž. arc. konsist. radovi, kníž. arc. vikáři a notáři, spisovateli, děkanu v Kouřimi atd. atd.

na paměť a oslavu

**padesátiletého jubilea
posvěcení Jeho na kněze.**

„Jdouce šli a plakali mečice semena svá. Přijdouce pak přijdou s plegáním nesouce snopy své.“ (Žalm 126, 6.)

„Žeň jest mnohá, dělníků však málo,“
Spasitel kdys bolně zastenal,
Jehož srdce láskou k duším plálo,
Svůj že život za ně v oběť dal.

„Proste Pána žně tam na nebesku,
dělníky by poslal na žeň Svou,
by tvář země zazářila v lesku,
ozdobená pšencí výbornou.“

Pod kosou kdy ženců zlaté klasy
plné požehnání padaly,
radostné kdy děkovací hlasy
od země se k nebi zdvihaly:

apoštolský biskup ruce vložil
mladistvých svěrenců na hlavy,
počet Krista dělníků by zmnožil
dábelské na zhoubu otravy.

Vyšel dělník jarý na žeň Páně
břímě horka nésti hotový,
ohněm svatým planou Jeho skráně,
kdož boj, práce Jeho vypoví?

Šel se slzou v oku, rozsévaje
símě pravd a Božích milostí,
símě pučí, vzrůstá, k plodu zraje, —
dělník snopky nese s radostí.

Kolikrát On símě pravdy Boží
v půdu lidských srdcí rozséal,
kolikrát hubil hříchů hloží,
balsám do ran duší rozléval!

Kolik duší krtem On znovu zrodil
Božího synovství k účasti,
kolik bludných ovci vysvobodil
z vazeb hříchů, z věčné propasti!

Kolik zdárných synů církvi, vlasti
učitel umělý odchoval,
kolik setřev slzí bédné strasti
paměť vděčnou sobě zachoval!

Kolikrát pro víru vešel v boje,
svět zlý co Mu šipů v srdce slal!
Slz co v žalu prolil — v práci znoje,
půl sta let než kněžských dokonál!

Letí léta — letí bez ustání,
kvapem uletá půl století,
člověk v práci, v boji z nenadání
života se vidí — v poleťi.

Padesát let, knězi stříbrovlasý,
dobrýs boj pro Krista bojoval,
věrný sluho Pána věčné spásy,
cnost a víru vždy Jsi zachoval!

Novozákonnou dnes oběť míru
konáš v projev vroucí vděčností:
Beránek se Boží — dárce míru
odměnou v Tvém srdci uhostí!

*Díla Tvá i boje korunuje
Hlava církve poctou papežskou,
kněžstvo kalichem Ti projevuje
úctu za oteckou lásku Tvou!*

*Dlouho potěšuj se nad poctami
na těle i duchu čil a zdráv,
Král až věků bdící nad hvězdami
obleče Tě světla Svého v háv!*

Josef V. Smělý.

Katolický kněz před patnácti sty let.

Napsal Dr. Arthur König.

(Pokračování.)

6. Křesťanství přineslo na svět nové pravdy a nesmírně mnoho dobrého a jako kvas proniklo pohanský svět; avšak týž jen přeměnilo, ale nezničilo a všude k potřebnému připojené, je zároveň očistující a jemu ku pomoci přispívající. A tak nechtělo též nikterak veškeru pohanskou vědu nýbrž jenom její nesrovnalosti a nemravnosti odstraniti a takřka jeho zbraně předělalo a do služby své přijalo. Tuto myšlenku dokazuje světec ještě četnými příklady¹⁾ a zároveň tím, jak obhájci křesťanství nevyhnutelně museli postaviti se na stanovisko svých odpůrců, aby jim vůbec od těchto bylo porozuměno. Právě proto byl ku př. sv. Cyprian²⁾, jinak rovněž výmluvnosti svou jako mučeníctvím svým vynikající, od Laktantia³⁾ kárán, poněvadž k vyvrácení Demetrianova svědectví apoštolů a proroků nadarmo používal, ježto je onen za vymyšlené a bludné považoval a spíše mudrců a básníků, jichž vážnost jako pohan nemohl popírati. Co by bylo prospělo, kdyby byl někdo Juliana odpadlíka spisy proti Kristu, místo „výroky filosofů a stoiků“ doklady písma sv. vyvrátiti chtěl? Tu ze

svého stanoviska žid Josephus docela rozumně začal, jenž při obhajování židovské starobylosti ve svých dvou knihách proti alexandrinskému grammatikovi Appionovi tolik svědectví od pohanů snesl, že jest se diviti, jak tento žid, jenž od mládí v písmě svatém byl vyučován, celou literaturu řeckou mohl prostudovati; což teprve Philo „židovský Plato.“ Právě proto těšil se obranný spis, jež podal žák sv. apoštolů Quadratus, biskup Athenský, císaři Hadrianovi, při jeho přítomnosti v tomto městě k slavnosti tajemství eleusinských, tak překvapujícímu výsledku, že pronásledování ustálo. Témuz císaři věnoval též Aristides obranu (apologii), jež sestavena byla ze sentencí filosofů; později následoval ho sám filosof Justinus, který se vši neohrožeností před Antoninem Piem a jeho syny potupu kříže hájil a z mrtvých vstání Kristovo kázal. Dále možno poukázati na příklad Melitona ze Sard, kněze Apollináře z Hierapole, korintského biskupa Dionysia, na Tatiana, Bardesana⁴⁾ a Irenaea, již „dokazovali původ jednotlivých haeresí a z kterého učení filosofů tytéž vyplývaly.“ Stoický filosof Pantaenus byl docela pro chválu neobyčejné učenosti od biskupa Demetria poslán do Indie, aby tam brahmanům a filosofům tohoto národa Krista hlásal! A jak uměli Klement Alexandrinský a Origenes v četných spisech svých pohanské učenosti upotřebiti, zvláště Platonovy, Aristotelovy, Numeniový a Kornutovy. V podobném ohledu zasluhují dále zmínky Hippolyt a římský senator Apollonius, dějepisec Julius Afrikanus, Theodoros (pak Řehoř divotvorce zvaný), Dionysius Alexandrinský, Anatolius, kněz Laodicejský, dále kněz Pamphilus, Pierius, Lucianus, Malchion, biskup Eusebius z Caesaree, Eusebius z Emesy, Triphillius z Cypru, Asterius ze Seythopole, vyznavač Šerapion, biskup Titus z Bostry, velcí Kappadočané Basilus a Řehoř, rovněž Amphilochius, kteří vesměs „spisy své učením a výroky filosofů tak naplňují, že se neví, má-li se na nich obdivovati více světská učenost nebo znalost písma sv.“ Prodlemež nyní ještě okamžik u latinců. Knihy důvtipného a učeného Tertulliana, Apologeticus „proti pohanům“ obsahují veskrz světskou učenost, a kterých pohanských spisů nedotekl

¹⁾ V téže ep. 84 (70).

²⁾ Srov. ep. (58) ad Paulinum, c. 10: „Beatus Cyprianus, instar fontis purissimi, dulcis incedit et placidus.“

³⁾ Misto jest divin. institut V. c. 4. „Non enim scripturae testimoniis, quam ille (Demetrianus) utique vanam, fictam, commentitiam putabat, sed argumentis et ratione fuerat refellendus; . . . Quia nondum poterat capere divina, prius humana testimonia offerri (oportebat), i. e. philosophorum et historicorum, ut suis potissimum refutaretur autoribus.“

⁴⁾ Oba titi posledně jmenovaní ovšem stali se sami bludaři.

se Minucius Felix? Arnobius⁵⁾ napsal sedm knih proti pohanům, jeho žák Laktantius⁶⁾ rovněž mnoho, při kterémžto posledním možno prý čísti stručný přehled rozmluvy Ciceronovy; a chybí-li třeba mučedníku Viktorinovi⁷⁾ v jeho spisech učenost, jistě nechybí mu k tomu dobrá vůle. Jak krátce, s jakou znalostí dějin a lepostí formy dokázal Cyprian, že modly nejsou bohové! Ale Hilarius, biskup vyznavač, nápodobil Quintiliana dle obsahu i slohu⁸⁾. Konečně kněz Juvenkus, souvěkovec Konstantinův napsal skutky Spasitelovy ve verších a neděsil se toho, vznešenost evangelia zákonu veršoměru podrobiti⁹⁾. Jak velikou učenost a znalost literatury předpokládá jedině Liber de viris illustribus, jež Jeronym v tom úmyslu psal, aby oproti námitkám Celsovým, Porphyriovým a Juliana odpadlíka dokázal, že křesťanství není „rusticae tantum simplicitatis“, spíše že přebohaté jest na učence, mudrce a řečníky.

7. I pro občanů církevních otců byly vědomosti sv. Jeronyma neobyčejné. Rovněž žádá od budoucího a skutečného kněze napjetí všech sil k stálému pokroku jak ve vědě bohoslovecké tak světské. Když (napotomnímu biskupovi) Paulinovi krátkou charakteristiku některých latinských spisovatelů podal, vybízí ho vřelými slovy, aby svých krásných vloh použil ve prospěch církve a sbíral sobě poklady vědomostí, jež může každodenně rozdávat, aniž by kdy došly; prosí ho, aby byl pilný, dokud stárí, nemoc a smrt neučiní to nemožným a dokládá ta překrásná slova, jež

si má každý nastávající kněz vzít k srdci: „S prostředním (výsledkem) nemohu býti u tebe spokojen? od tebe přeji sobě vše nejlepší, všechno nejdokonalejší“¹⁰⁾. Záhy zemřelému knězi Nepotianu¹¹⁾, jež smrt ve květu jeho let studií jeho a působení jeho vyrvala, obzvlášť dává pochvalu, že stále mezi knězi a souvěkovi první byl při práci a všude míuění své se stejnou učeností jako obezřetností výroky církevních spisovatelů doložil a rovněž těmi slovy podané si je přál: „Tak praví — říkával — Tertullian, to jest slovo Cyprianovo; tak dí Laktantius, tak Hilarius; tak vyjádřil se Minucius Felix, tím způsobem Viktorinus, tak Arnobius.“ Právě tohoto kněze Nepotiana¹²⁾, který ho žádal o pravidla spořádaného života kněžského, napomíná (okolo r. 394) k práci, k pilnému studiu, v čemž zároveň jest nejlepší prostředek proti pokleskům těla, jakož i čaka na krásnou žen v pozdějším životě, i ve vysokém stáří. Kdo v mládí svém v českých studiích se vzdělal, a dnem i nocí o zákonu Božím přemýšlel, toho věk přibírá jak na učenosti tak na zkušenostech životních a přiměřeným postupem času na moudrosti a klidi nejsladší ovoce dřívějších snah. Proto prý též onen řecký mudrc Themistokles¹³⁾, když u věku 107 let blízkost smrti pocítoval, vyslovil nad tím politování své, že nyní musí rozloučiti se s životem právě když moudrým býti začal. Plato zemřel při psaní r. 81 života svého a Isokrates dokončil při práci učení a psaní 99 let. Nezmiňuji se teprve o ostatních mudrech, Pythagorovi, Demokritovi, Xenokratovi, Zenonovi a Kleanthovi, již u vysokém věku ve studiích moudrosti vynikali. Přicházím k básníkům k Homérovi, Hesiodovi, Simonidovi a Stesichorovi, již věkem sešli a na blízkou smrti neobyčejně líbezný labutí zpěv pěli. Když Sofokles pro příliš vysoký věk a pro zanedbávání majetku k návrhu synů za blbého měl býti prohlášen, předčítal soudcům před krátkým časem teprve sepsanou tragedii „Oedipus“

⁵⁾ ep. (58) ad Paulinum c. 10. Míří však jej jako „inaequalis et nimius, et absque operis sui partitione confusus.“

⁶⁾ Ibid: „Lactantius quasi quidam fluvius eloquentiae Tullianae, utinam tam nostra affirmare potuisset, quam facile aliena destruxit.“ V ep. 124 (35) praví Damasus, že nechte spis Laktantiovy zrovna rád, „quia raro de dogmate nostro disputant.“

⁷⁾ Srov. ep. (58), c. 10: „Inclito Victorinus martyrio coronatus, quod intellegit, eloqui non potest.“

⁸⁾ Oproti tomu ibd.: „Sanctus Hilarius Gallicano cothurno attollitur: et quum Graeciae floribus adornetur, longis interdum periodis involvitur, et a lectione simpliciorum fratrum procul est.“

⁹⁾ Srov. ještě Lübeck, Hieronymus quos noverit et ex quibus hauserit. Lipsko 1872.

¹⁰⁾ Ibid. c. 11.

¹¹⁾ ep. 3 (60, 40) ad Heliodorum epitaphium Nepotiani, c. 7.

¹²⁾ ep. 2 (52, 3) ad Nepotianum c. 2.

¹³⁾ Tak čtou sice všechny rukopisy; jest však zde přijati porušení textu a má pravděpodobně znít (srov. Migne k tomuto místu) „Theophrast.“

a podal ve svém již sešlém věku důkaz tak veliké moudrosti, že vážnost soudců obrátil v jásot jako v divadle. Žádný div, že též Kato, censor, nejvýmluvnější z lidu římského, ještě jako stařec nestyděl se jazyku řeckému se učit, aniž pochyboval o tom, že by se mu mohl naučiti. Jak známo vypravuje Homer, že z jazyka starého a skoro již málo žijícího plynula řeč nad med sladší. (Pokračování.)

Špaček zloděj.

Napsal Bohumil Brodský.

(Pokračování.)

Pan Obytecký s radostí k prosbě Načeradské paní svolil. Sotva si oddechl, hned usedl, aby potřebné listiny napsal a zároveň k radě městečka posla poslal s vybídnutím, by zítřejšího dne na radnici se sešli i rodinu měšťana Lužana tamtéž povolati dali, že s nimi v důležité jednání vejíti mají.

V Načeradci zpráva pana Obyteckého způsobila překvapení. Všichni rozezleni byli velice na paní Majdalenu a mnozí horkokrevní radili, aby pych hradní paní odbojem ztrestán byl. Kolem domu měšťana Lužana kupili se stále sousedé, litující ubohých rodičů, jichž nářek až na náměstí doléhal. Měšťanka stále jen po trestu pro paní Dvoreckou volala, že ji až některé matrony napomínaly, aby tolik proti Bohu nehřešila.

Když primas sám jim oznámit přišel, co pan Obytecký vzkázal, volala, že nikam nepůjde, ať paní Majdalena ji i děti ještě zabiti dá. Než Lužan byl rozváznější.

„Ustaň, ženo,“ pravil hlasem bolesti sice rozechvělým, ale klidně, „jsme křesťané a sluší nám odpouštět. Snad lituje urozená paní svého skutku a proto vyčkej, čeho od nás žádá. Přej svému dítěti lehkého odpočinku a nesvolávej tresty na jiné, aby nás ještě něco horšího nepotkalo. Vyříd jen, primase, že se zítra do radního domu dostavíme.“

Druhého dne tedy živo bylo po náměstí. Pan Obytecký byl znám široko daleko svou moudrostí i velikou vážností u dvora královského a proto očekávali všichni, že důležité zprávy se od něho dovědí. Proč jen ho sem paní Dvorecká pozvala? Přijde s panem Obyteckým také do rad-

nice, či vyšle pouze Soutického pána, aby jim vůli její zvěstoval?

O desáté hodině objevila se na náměstí družina pana z Obytec. Tento sám svou postavou a vážným vzezřením vzbuzoval úctu, takže zástupy uctivě mocného pána pozdravovali. Pan Jan přívětivě děkoval a před radnicí s koně seskočil. Tu již očekával ho primas s konšely a staršími městy, vítaje ho slovy poníženými a uváděje do zasedací síně. Za okamžik vstupoval sem také měšťan Lužan se ženou. Smutek tkvěl na jich tváři a v pohledu byla znáti celá velikost bolu, ježž zažili.

Když ticho nastalo, uchopil se slova pan Jan.

„Paní Dvorecká ze Skuhrova, paní na Načeradci a vaše milostivá vrchnost vzkazuje tobě primasi i všem počestným konšelům a měšťanům Načeradským svůj milostivý pozdrav a žádá, byste mne pokojně a pozorně vyslechli. Známo vám, počestní sousedé, že podivným řízením Božím včerejšího dne smrtí potrestána dívka, ačkoliv viny na ní nebylo. To však nestalo se z úmyslu zlého, nýbrž z příhody nešťastné. Jelikož však vaše milostivá paní dle hlasu svého dobrého srdce svých poddaných nespravedlivě trestati nemíní, chce ze své noci nahraditi městečku bezpráví učiněné. I prohlašuji tu jménem jejím a touto listinou na věčné časy stvrzuji, že od dnešního dne všechny dcery měšťanů Načeradských povinnosti sloužiti milostivé vrchnosti sprostěny jsou, aby nikdy více tresty stihány nebyly. Zároveň však počestné měšťany vybízím, aby žádných skutků nešlechterných se nedopouštěli, k vrchnosti své uctivě a zdvořile se chovali a privileje udělené sobě si vážili. Tebe pak, měšťane Lužane i tvou manželku napomínám, abyste od daně do vůle Boží se odevzdali dle příkladu milého Spasitele svého. Paní Majdalena Dvorecká, pamětlivá zármutku vašeho vám vzkazuje, že k potěšení vašemu vám úplnou svobodu uděluje a zároveň každého roku deset kop grošů k výživě vaší dáváti slibuje tak dlouho, dokud ničím proti ní se neproviníte. Zanechte tedy zármutku a nenechávejte v srdci místa hněvu a zlosti. To jsem vám, počestní paní, přišel vyříditi. Nyní promluvte, čeho si přejete, abych mohl urozená paní zprávu dáti o věrnosti milých poddaných její Načeradských.“

Konšelé zprávu pana Obyteckého se stajeným dechem vyslechli. Byli valně potěšeni slovy jeho, jelikož očekávali hrozby.

Zatím se dověděli, že jim veliká útěcha jest poskytnuta a proto hned po řeči paně Janově polohlasitě svůj souhlas na jevo dávati počali. Primas byl téhož s nimi smýšlení a proto ani se jich netázav, děkoval panu Obyteckému za radostnou zvěst a jeho žádal, aby paní Dvorecké uctivý dík měšťanstva a ujištění věrnosti vyřídil.

„A co mám od tebe, Lužane, vyříditi?“ tázal se po té paní Obytec mlčícího dosud měšťana.

„Co jiného, urozený pane,“ pravil Lužan zlomeným hlasem, „než že milostivé paní za prokázaná dobrodíní pokorně děkuje a ze srdce jí odpouštím. Dítě mi ovšem vrátiti nemůže, alespoň to mi jest útěchou, že na něm nelpí vina špatnosti.“

„Ale já neodpouštím a každého dne Boha prositi budu, aby ztrestal vražednici mého dítěte. Nechte si peníze, nechte si svobodu a zabte mne třeba. Nevinná krev mého dítěte volati bude o pomstu tak dlouho, až vyslyšení dojde.“

Lužanka vztýčivši se vedle svého muže pronikavým hlasem pronášela tuto svou odpověď. Pan Obytec i všichni přítomní zbledli a zachvěli se při pohledu na ženu, již bol učinil zoufalou. Než mohli slovy mírnými ji potěšiti, vyběhla ze zasedací síně.

„Tvrdou ženu máš, Lužane,“ pravil pan Jan vážně, „a zlých věcí si žádá. Dej Bůh, aby nebyla ještě něčím horším stížena. Kletba její nedojde zajisté u milosrdenství Božího vyslyšení. Pojďme již.“

Primasovi ruku podal a ostatní srdečně pozdraviv na náměstí sešel. Tu opět na koně vyskočil a k tvrzi cválal. Když byl paní Majdaleně vše pověděl — výstup s Lužankou zamlčel, — napomenul ji sám slovy důtklivými, aby byla opatrnou a svých poddaných paní dobrotivou, by vícekrátě úzkostí zakoušeti nemusila. Paní Dvorecká s pláčem litovala svého přenáhlení a při odjezdu vřele panu Obyteckému za pomoc děkovala. Pak rozloučil se tento a Načeradec opouštěl, aby opět na Soutice se odebral.

IV.

Smrt Ludmilina učinila s paní Dvoreckou vážnou změnu. Zanechala své lhostejnosti a nevšímavosti, věnujíc se vychování svého syna a starcstvem o zboží zemřelým manželem jí a malému Václavu zanechané. Jako dříve o lid poddaný vůbec se nestarala, tak nyní snažila se kde mohla ulehčiti a potěšiti. Vždyť stále měla před

obličejem tvář Ludmily bolestí strhanou a představovala si její hroznou smrt. Dovedla teď pochopiti zármutek, úzkost a bol její rodičů, když přišli na hrad prositi za milost své dceři. V těch chvílích přiznávala se paní Dvorecká sama sobě, že byla krutou, velmi krutou a že jest povinností její skutky dobrými a šlechetností káti se za těžké provinění. Šperky její zůstaly uzamknuty a jako nikdo neodvážil se vyrušovati ji z její samoty, tak také ona nikoho nenavštěvovala. Zvážněla a sestarala se a milovala své ústraní, v němž bylo jí možno nerušeně oddávati se svým myšlénkám a sprádaní záměrů.

Rok za rokem ubíhal tak nad Načeradcem a každý nový rok viděl stejný život na zasmušilé tvrzi. Jen mladý Václav dorůstal v muže a oživovati počal v ticho ponořené nádvoří. Byl to mladík statný, plný života, jenž ve chvílích volných hleděl nahraditi si to, čeho v přítomnosti matčině postrádal. Rád na koni jezdil, zvěř lovil a všermu se cvičil. Matce své jakousi ostýchavostí jevil a jen tehdy, když od ní vzdálen byl, propukala bujnost jeho větší měrou, než snad matka by si přála. Jinak byl však srdce dobrého a k poddaným stejně laskav jako jeho máti. Proč matka jeho tak stále smutnou jest, nevěděl a nestaral se o to. Byl zvyklý vždy ji tak vídati a proto nepřipadalo mu to nijak divným. Ostatně paní Majdalena skrývala vše před ním z obavy, aby snad nechuť k ní nepojal. Při tom však neopomenula pilně sluhy svými na rodinu Lužanovu se vyptávati a skrytě podporovala je ještě více, než byla slíbila.

Slyšela, že měšťan vděčně přijímá vše, o čem věděl, že od paní Dvorecké přichází. Za to však měšťanka veškerou pomoc odpirala přijímati a o paní Majdaleně ani slyšeti nechtěla. Že při tom jí zlořečí a kletbu svolává, ovšem čeleď paní své nepověděla. (Pokračování.)

DOPIS.

Z Lysé n/L. 24. července.

(Úmrtí vdp. děkana Vojtěcha Podobského.)

S věže děkanského chrámu P. v městě našem rozezvučel se dne 21. července krátce po 1. hodině s poledne největší zvon. Tklivý jeho zvuk jako poslední pozdrav odcházejícího přítele šířil se v dáli vraceje se sto-

násobnou ozvěnou jako pláč ubohých sirotků, jimž krutou rukou smrti odňata bytost nejdražší. A zvonu hlas stejně truchlivou zní melodií dále, stejně žalostné tony rozrývají nám srdce, stejně smutnou hlásá nám skutečnost: zemřel nám otec, otec duchovní, jež vroucně milovali ti, kdož věrnými jeho dítkami byli duchovními, a jenž těšil se vážnosti i účtě jinověrců všech. Hle, tu a tam kupí se davy po celém náměstí a z ubledlých lící možno vyčísti ten hluboký bol, jenž hárá jejich nitrem a který svírá srdce jejich. Vždyť uvadlo to tělesné zítí tak tiše a klidně jako vadne a hasne květina na podzim. Přestalo již navždy bítí to věrné srdce, které tak vroucí láskou lnulo k těžkému svému povolání, které tak něžně pečovalo o ovečky svěřené, které pro každého mělo radu i potěchu v pravý čas.

Až po dnešní den klamnou těšili jsme se naději, že popřeje milostivý Hospodin sluhovi svému bývalého zdraví, že dá jemu, aby vyváznuť mohl z těžké a nebezpečné choroby své; leč jinak napsáno bylo v knize života: povelil Pán a sluha uposlechnuv hlasu jeho, vrací hřivnu — život svůj — aby přijal dměnu za skutky své. Sklamala nás naše naděje; dnes hlásá truchlivý hlas zvonu totéž, co od úst k ústům tichou se nese dědinou, že rozžehnal se s námi navždy důstojný kněz a pravý pastýř svého stáda vdp. děkan Vojtěch Podobský. A ten dnešní den tak krásný a Boží slunko tak mile se usmívá a tisícové písně zpěváček prozpěvujících chválu svému Stvořiteli, to vše zvětšuje náš bol. Hle, z budovy farní vlaje dolů smutně černý prapor, k němu druží se poněkud i na domech ostatních, jako svědkové holé pravdy. Ba i ten zefýrek, který jindy s květinami tak rád si pohrává, jako by smutně dnes celé šeptal přírodě: „již ho není, již ho není!“ A smuteční vrba nade mnou tajemně se chvěje svými listy, kývajíc a volajíc:

Poutníkem jsi ve svém zítí!
život tvůj jest vlnobití
bouřlivé a neustálé,
dnes jsi bohat nad krále
zítra — svadlá hrstka kvítí.

V Pánu zesnulý pan děkan byl nejenom laskavý otec a věrný pastýř, nýbrž také zvláštní dobrodinec lidu chudého. Kdyby ti všichni, jimž kdy na duši i těle dobrodiní prokázal, najednou povstali a před tebou se ukázali, uviděl bys řadu, nad níž

bys užasl. A co by teprv byl konal, kdyby hojně byl mu požehnal na statech pozemských Pán! — Byl veliký horlитель pro čest a chválu Boží. O tom by ti zdejší chrám Páně více povědět mohl; jen jdi a viz: každá umělá okrasa, každá květinka, každý záhyb na rouše soch uměle opraven, což vše dalo se pod bedlivým jeho dozorem. Toť nehynoucí pomník, jež sobě důstojný kněz v působišti svém byl zbudoval. Byl neúnavný dělník na vinici Páně. Starost o blaho duší jemu svěřených šla mu nade vše; ideálem jeho životním pak bylo, aby věrným byl následovníkem božského Mistra, aby tím spíše dostál těžkým povinnostem nesnadného stavu svého. I v churavosti, v nemoci své bolestné, neustal pracovat; jakmile pak úlevy pocítil, ihned uvázal se v opětné vedení svého úřadu. Tak ovšem podkopal zdraví své a každý jednotlivec uznati musí, že jedině převaha ducha jeho nad tělesnou slabostí byla s to, aby tak dlouho vydržel toliké útrapy a bolesti. A vše to snášel s myslí opravdu rekovnou a hrdinnou, říká: „Bůh seslal na mne těžký křížek, leč dokavad budu moci, ponesu ho!“ A nesl jej dosti dlouho, až konečně přece podlehl přirozenosti. Stojím před rakví: na černém katafalku spočívá, v háji květin, který dýše libou vůní, matná záře rozžatých voskovic osvětluje bledou jako by voskovou tvář. Kolem tak ticho, jako za časného jitra v lese listnatém: tu leží učitel náš, který slovy tak dojemnými mluvil k nám ve škole, který s veškerou péčí hlásával nám slovo Boží v kostele, který v nás lásku probouzel k Bohu, vlasti, rodičům. A dnes vyrván z náručí našeho, odešel, dovršiv míru dní, jež vyměřeny mu byly od Všemohoucího k životu pozemskému. Proto volám z hloubi duše jménem všech, kdož cítí se povinni, aby díky vzdali za vše, co jim z lásky byl prokázal v Pánu zesnulý kněz:

„Poslední s Bohem na dlouhou dobu a vřelou vzpomínku po celý čas života našeho. Pokoj věčný uděliž mu, Pane, a světlo věčné ať mu svítí!“ (Dokonč.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Po 25 letech.) V těchto dnech sešli se v místnostech kníž. arc. semináře, kde čtyři leta spolu žili, svěřenci z roku 1867, aby v basilice sv. Salvátora, kde dne 31. července

onoho roku na kněze posvěcení byli, oslavili společnou pobožností 25tileté jubileum svého kněžství. V pondělí dne 1. srpna k 5. hod. odpolední sjížděli a scházeli se ze všech stran ti, kteří hlasu a poslání Arcipastýře svého poslušni, před 25 roky po vysvěcení svém byli se rozešli po arcidiecési, po městech a vískách, kam byli vysláni k duším a srdcím toužebně jich čekajícím. Ach, jak srdečnou a dojemnou byla ta jubilejní slavnost jejich! Mnozí z nich plných 25 roků se neviděli, všichni sestárlí, jen asi na třech nebylo znamenati stop uplynulého čtvrtstoletí téměř žádných; někteří na první pohled se nepoznali a musili se představovati a domlouvati. Když odpočítáme onoho, který po odbytých celých theol. studiích pro churavost svěcen býti nemohl a co theolog a minorista zemřel, p. Antonína Meindla, bylo svěcení těch všech z alumnatu 27, z různých řeholí 5. Ze světských kněží zemřeli 3, z řeholníků 2 smrtí předčasnou a ti slaví své jubileum v nebi. — Ze 24 pozůstalých církevních kněží je po 25 letech 1 arcikněžem ve Falknově, 2 děkanové (v Sedlčanech a Smečně), 17 farářů, mezi nimi 3 v Praze (hlavní farář u sv. Jindřicha, farář Podskalský a sv. Vítký), 2 c. k. professori středních škol, 1 katecheta měst. škol, 1 kurat v domě slepců a 1 kaplan (Plzeňský). Ze 3 řeholníků živých je 1 sekretářem řádu, 1 farářem a 1 kaplanem. Až na 2, kteří tklivými listy nepřítomnost svou odůvodňovali, šťastnějších bratří shromážděných pozdravující z hlubin duší dojatých, sešli se všichni k důstojné oslavě památného dne u sv. Salvatora, kde svěcení kněžské před čtvrtstoletím přijali. Vůdcem duchovním byl jim nejdůst. probošt u sv. Víta na hradě Pražském a první prelát království Českého, býv. jejich rektor seminářský Th. Dr. Edvard Tersch, který dvojí mistrnou a srdečnou řečí, aby duše všech pravé požehnání z toho hodu jubilejního vzaly, z bohatých pokladů srdce svého štědře vynášeje, je připravoval a utvrzoval. Po prvním proslovení přistoupili všichni k správě Boží, aby zcela obnovili milost před 25tiletý; přijatou a z hlubin všech duší očistěných vystupovala radost, pokoj a plesání! — V úterý dne 2. srpna bylo mnoho mší sv. u sv. Salvatora, již od půl 5. hod. celebroidali jednotliví jubijanti, o půl 7. hod. vykonali společně hodinky a o 7. hod. celebroidal nejdůst. pan probošt u hl. oltáře společnou mší sv., mezitím co hlavní farář u sv. Jindřicha a farář Podskalský čtli tiché mše sv. u postraních oltářů, onen za zvěčnělého světitele svatě paměti J. Em. kardinála knížete-arcibiskupa Bedřicha a za v Pánu zesnulého kanovníka a býv. spirituala Ant. Haníku, tento za v Pánu zesnulé spolubratry:

ThC. Bartáka Josefa († 20. dubna 1878), Kubáta Arnošta, kaplana Radnického († 31. května 1877), bohoslovce Meindla Antonína († 7. října 1867) a Dra Saláta Ignáta, faráře na Kování († 11. září 1891). — Mnoho-li a jakých, bratrských, seminářských upomínek a pastýřských zkušeností skřížovalo a vystřídalo se mezi tím v srdcích a duších dojatých. — Po společném snídání ve známém a památném refektáři seminářském následovala hodina oddechu, opakovaly se pozdravy, střídalo se vypravování o letech a stáciích kaplanských, o pastýřování farářském, vzácné upomínky nabytých zkušeností radostných i bolestných, vesměs poučných. — Bylo v programu, že se k 11. hod. všichni sejdou v kníž. arc. residence, aby se v účtě představili Jeho Eminenci a na kolenou si vyprosili požehnání nástupce světitele svého, nejdůst. kardinála knížete-arcibiskupa Františka de Paula, — což ale pro nepřítomnost Arcipastýřovu v Praze vykonáno býti nemohlo. I byl za Ním do Břežan zaslán ode všech podepsaný holdující telegram, na který Jeho Eminence blahosklonně odpověděla blahopřáním a sv. požehnáním. — O půl 1. hod. polední sešli se opět všichni účastníci s býv. představenými svými v hořejší dvoraně besedy katolické, aby společným přátelským obědem v bratrské, srdečné zábavě zakončili krásný a památný den svého kněžství. Kolik z účastníků dočká se 50letého jubilea? — In manibus Tuis, Domine, sunt tempora mea.

—ů.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

- vdp. Antonín *Blask*, čestný kanovník Starobolesl., k. a. vikář a děkan v Kouřimí, jmenován papežským komořím;
- vdp. Karel *Kellner*, kap. děkan Staroboleslavský, jmenován k. a. konsist. radou extra statum;
- p. Vojt. *Hlínka*, k. a. notář a zám. kapl. na Hrádku u Sušice, a
- p. Dr. Arnošt *Mandel*, kn. arc. vikář Kladský, jmenování čestnými konsist. rady;
- p. Antonín *Gebert*, fundatista v Chodové Planě (Kuttenplan), a
- p. Karel *Rössler*, ředitel a katech. měst. škol ve výsl. v Kraslicích, jmenování kníž. arcib. notáry;
- p. Frant. *Vojáček*, farář Janovický, jmenován sekretářem k. a. vik. úřadu Votického;
- p. Jos. *Rieber*, adjunkt bohosl. fakulty něm., povýšen na doktora bohosloví.

Ústanovení jsou:

- p. Frant. *Vacek*, suppl. katech., za skutečného katech. na c. k. gymn. v Slaném;
- p. Mart. *Kocmich*, katech. na c. k. něm. gymn. na Smíchově, za katech. na c. k. vyšším gymn. na Vinohradech;
- p. Al. *Langer*, katech. na c. k. gymn. v Hostinném, za katech. na c. k. něm. gymn. na Starém městě v Praze;
- p. Fr. *Schierz*, katech. na c. k. něm. gymn. v Praze (Štěpánská ul.), za katech. na c. k. něm. gymn. v Praze (na Příkopech);
- p. Jos. *Kurka*, kapl. Černokostelecký, za kapl. na Hradešíně;
- p. Jo-ef *Čížek*, kněz ř. praemon. v Teplé, za realn. admin. v Mnichově (Einsiedl);
- p. Karel *Vrátný*, kaplan, za admin. v Boru (Hayd);
- p. Karel *Chochole*, administr., za expositu ve Vojkově;
- p. Josef *Chalupský*, kapl. v Rakovnici, za far. v Senomatech;
- p. Jan *Kačer*, admin., za duchovního správce na Karlově v Praze;
- p. Fr. *Šrámek*, beneficiat Andlianský v Brandýse nad L., za far. ve Všetatech;
- p. Frant. *Vaško*, kapl. v Brandýse nad L., za beneficiáta Andlianského tamže;
- p. Josef *Ptáček*, kapl. v Předměstích, za I. kapl. v Brandýse nad L.;
- p. Josef *Opp*, k. a. vikář Novostražecký a far. v Slavětíně, za far. na Peruci.

Uprázdňená místa:

Katechetství na vyšší dívčí škole v Praze, do 24. srpna;

Borek (Hayd), fara patr. p. Karla kníž. z Löwensteinů, od 16. července t. r.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Vojtěch *Podobský*, far. v Lysé nad Labem, 21. července 1892, (nar. ve Velkém Solci 17. února 1837, vysv. 29. července 1863).

Vyznamenání jsou:

- vdp. Dr. Ferd. *Michel*,
- vdp. Josef *Boehm*, a
- vdp. Josef *Sterba*, kanovníci katedrální kapitoly v Litoměřicích, jmenování tajnými papežskými komořními;

- p. Jos. *Němeček*, far. a os. děkan v Loučkově, a
- p. Frant. *Storch*, far. a os. děkan v Georgswalde, jmenování čestnými papežskými komořními;
- p. Josef *Püchel*, far. a os. děkan v Hoštce, a
- p. Josef *Pitsch*, far. a os. děkan v Chcebusu, jmenování bisk. kons. rady;
- p. Dr. Jos. *Schindler*, prof. bibl. studia N. Z. na bohosl. ústavě v Litoměřicích, jmenován bisk. notářem.

Ústanovení jsou:

- p. Jan *Bernat*, far. v Kruhu, za far. v Hlavici;
- p. Jos. *Zechel*, admin. v Milešově, za far. tamže;
- p. Frant. *Styčka*, kapl. v Jesenici, za faráře v Chmelištně;
- p. Adolf *Lumpe*, admin. v Boru, za far. tamže;
- p. Frant. *Rezníček*, far. v Oknech, za admin. excurr. v Kruhu;
- p. Eduard *Federle*, admin. v Chmelištně, za kapl. v Blšanech;
- p. Ed. *Schneider*, kapl. v Blšanech, za kapl. v Jesenici.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jul. *Glaubrecht*, far. ve výslužbě v Plzni, 23. června 1892, (nar. 5. října 1826, vysv. 27. července 1851).

Vyznamenání jsou:

- Mnsgr. Adolf *Rodler*, ředitel bisk. semináře, a
- p. Jan *Pruner*, býv. far. v Hosíně, jmenování bisk. konsist. rady;
- p. Mat. *Vaňous*, kancléř bisk. konsistoře, jmenován enaminátorem prosynodalním.

Ústanovení jsou:

- p. Václ. *Vodička*, kapl. v Chýnově, za faráře v Horách Ratibořských;
- p. Jos. *Brož*, kapl. v Dlouhé Vsi, za admin. v Nezamyslicích;
- p. Karel *Traxler*, kapl. v Hamru, za admin. ve Sv. Kateřině;
- p. Jnl. *Křepinský*, katech. na gymn. v Něm. Brodě, za katech. na real. gymn. v Klatovech;
- p. Fr. *Korecký*, katech. na měst. chlapecké škole, za katech. na měst. dívčí škole v Táboře;
- p. Fr. *Teplý*, kapl. v Unterreichensteinnu, za kapl. v Sudoměřicích;
- p. Josef *Kaňka*, kapl. v Neugebau, za kapl. v Pisku.

OBSAH: Řeč ranní na neděli jedenáctou po sv. Duchu. — Kázání na den sv. Bartoloměje, apoštola Páně. — Vys. důst. panu Antonínu Ladislavu Dlaskovi. (Báseň.) — Katolický kněz před patnácti sty let. (Pokrač.) — Špaček zloděj. Povídka. (Pokrač.) — Dopis. — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expeditce
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na svátek andělů strážných.

„Běda člověku tomu, skrze
něhož pohoršení přichází.“
Mat. 18, 8.

Jednoho rána byli obyvatelé většího města nemálo poděšeni. Před půlnocí spá-
chán byl krvavý zločin ve veřejných sadech
na cizím, neznámém muži, a co zděšení
a postrach lidu ještě zvyšovalo, byla okol-
nost, že pachatel nebyl zjištěn.

Mijely dny, týdny a měsíce, ale obět
zločinu i jeho původce nebyli poznáni. Po
roce přijeli do města strážé bezpečnosti a
odebrali se do velké dílny, kde otec se
svým synem pracoval. Jakmile spatřil syn
strážé, zbledl a dal se na útěk; byl ale
chycen, svázán a odveden. Můžeme si před-
stavití zděšení ubohého otce, který o ničem
nevěda toto hrozné divadlo spatřil. Otec,
řádný muž, odebral se za synem k vyše-
trujícímu soudci, kde mu příčina zatknutí
synova oznámena. Syn představen otcí
jako loupežný vrah, po němž celý rok bylo
pátráno. Jest otázka, jak mohl syn tak
hluboce klesnouti ve víře, v sv. nábožen-
ství a v mravnosti, že stal se schopným
takového zločinu? Najednou nestal se za-
jistě zlosynem, ale dlouhá řada let, celý
řetěz vždy větších a větších přestupků
proti Bohu, proti víře a mravnosti, při-
pravovaly poslední jeho vinu. Ptáme-li se,
nejm., po příčinách tohoto a podobných
úkazů v společnosti nynější, neuchýlíme
se zajisté pravdy, řekneme-li, že buď do-
mácí rodinný život neb život veřejný,
špatná společnost, četba špatných, nevě-

reckých a nemravných spisů, zavinily zkázu
nejednoho mladého člověka.

Ukáži, láskám vašim, že rozhodný vliv
na smýšlení člověka, jeho povahu, jeho
náboženské přesvědčení a mravnost mají

I. rodina — soukromý život domácí, a
II. veřejnost — veřejný život ve spo-
lečnosti nynější.

I.

Již v ráji založil Bůh stav manželský,
který měl býti štěpnicí pokolení lidského.
V Novém zákonu povýšil Pán Ježíš man-
želství na svátost a spojil s ním mnohé
milosti, kterých se křesťanským manželům
dostává od Boha touto svátostí, mezi nimiž
i tu: by ditky své ke cti Boží vychovávali.

Rodina, život domácí, mají býti dítkám
druhým andělem strážným. V rodině má
se dostati dítku prvního ošetření, ochrany
a péče jak tělesné tak duševní. Rodiče
mají přirozené, od Boha jim propůjčené
právo i povinnost dítě vychovávat, ducha
jeho šlechtiti a vzdělávat. Poněvadž se
jim nedostává ale k tomu času a potřeb-
ných vědomostí, odevzdávají ditky své
škole, která na místě nich ditky vyučuje
a vychovává. Škola má však ditky po-
měrně jen kratší čas ve své péči a ochraně,
a to jen několik hodin denně při vyuč-
ování, kdežto jindy meškají ony celé dny,
ano týdny pod vedením a vlivem rodičů.

Z toho vysvítá, že rodiče mají roz-
hodný vliv na vychování dítek svých, jich
povahu, zbožnost a mravnost. Každé slovo,
které ditko doma slyší, každý skutek, který
tam vidí, působí na jeho duši, mysl i srdce
a pomáhá ku vývoji jeho celé povahy a
smýšlení. Jsou-li slova, řeči a skutky,

kteřé dítka slyší a vidí v domácnosti, špatnými, jest vychování jeho ohroženo a snadno pokazí to dobré, co dítka ve škole a v chrámu P. slyší a vidí.

K rodině a domácnosti patří aspoň na venku čeládka, která, což jest chvalitebno, s rodinou hospodářskou ke stolu zasedá a s ním společně jí, tak že zbožný hospodář může na mravy a chování své čeládky i náboženské její smýšlení blahodárně působiti a ji ušlechťovati. Záleží tedy na tom velice, aby hospodář bral do své domácnosti jen zbožnou, mravnou a zachovalou čeleď, ana tato s dítkami jeho neustále se stýká a nemalý vliv na jich zbožnost i mravnost má. V tomto ohledu chybují mnozí hospodáři, že nehledí na to, koho do svého domu berou, nehledí, je-li čeleď mravná, cudná a počestná, a jen to jim stačí, vykoná-li jistou práci za jistou mzdu. Aby byla ale čeleď mravná a ne-kazila se, jest potřebí, by synové a dcery rolníci ji v mravnosti dobrým příkladem předcházeli.

Jak rozhodný vliv má bohabojná rodina, otec a zvláště matka na dítka, dokazuje nám sv. Symforosa, vdova a sedm její synů, jichž památka koná se 18. července. Svátá vdova Symforosa žila za času římského císaře Hadriána, po zámožném bohabojném Getuliovi, který se svým bratrem o to se vynasnažoval, aby souvěrce své ve víře utvrdil a pohany pro Krista získal. Tuto horlivost ve víře zaplatil svým životem. Vroucnost a stálost jeho víry přešla i na pozůstalou po něm vdovu a syny. Když sv. Symforosa pro svou náboženskou horlivost byla umučena, přišla řada na její syny. Císař dal okolo pohanského chrámu postaviti sedm kolů, na ně sedm bratrů pověsiti a údy jejich trhati. Mezi mučením povzbuzovali se bratři vespolek k vytrvalosti slovy: „Bratře setrvej, pamatuj na otce, pamatuj na matku, brzy budeme u nich.“

Otec a matka mučedníci vychovali opět mučedníky. Vizte rozhodný vliv rodičů na dítka, jich víru a jich náboženské přesvědčení. Proto bývá pravidlem: jaký otec, taký syn, jaká matka, taká dcera, jaký hospodář, taká čeládka.

Je-li rodina zbožná, nelze aby synové byli bezbožní. Je-li rodina mravná a počestná, nelze aby synové byli nemravní. Vidí-li dítka u svých rodičů pěkné způsoby v jednání a obcování s lidmi, zdvořilost, úslužnost a uctivost, není možná,

aby byly hrubé, nezdvořilé, neuctivé k lidem. Jsou-li rodiče v řeči rozvášní, opatrní, zdrženliví, navykají si totéž i dítka jejich. A tak všechny ctnosti i nectnosti rodičů přecházejí nejednou na dítka.

Rodiče mají býti anděly strážnými svých dětí, nejsou-li ale jimi, neplní důležitý a vážný úkol jim od Boha uložený. Pakli ale dítka špatným příkladem rodičů kaženy, pohoršovány bývají, vztahuje se i na ně hrozba Páně: „Běda člověku, běda rodičům, skrze něž pohoršení přichází.“

Vedle rodiny, domácnosti, soukromého života má i veřejnost veliký vliv na člověka.

II.

V červnu r. 1891 ubíral se v jednom průmyslovém českém městě katolický kněz do bytu těžce nemocného, aby jej svátostmi umírajících zaopatřil. Když kráčel po náměstí s nejsv. Svátostí, oděn jsa rouchem bohoslužebným, obnažovali všichni kolem jdoucí své hlavy, poklekali a chovali se vůbec tak, jak na katolíky se sluší. Výjimku činili dva výrostci. Spustli tito mladíci upřeli vyzývavě a drze zraky své na duchovního, kolem jdoucího, přitáhli nápadně čepice k hlavě, místo co je měli smeknouti a smáli se konečně knězi hrubě a potupně do očí. Celá záležitost octla se před soudem a vinníci došli zaslouženého trestu.

Táži se, či vinou spustli a klesli tak hluboce tito mladí lidé, že se až do vězení dostali? Nezavinila-li mravní zkázu jich domácnost a rodiče, pak zbývá tu jen veřejnost, náš společenský život. V tomto případě uvádí se za příčinu čtení špatných novin a časopisů, tedy veřejný náš život, an tisk patří k němu. Pravda, jako jsou dobří a špatní lidé, jako jsou dobří a špatní rodičové, tak jest i veřejný tisk buď dobrý neb špatný, dle toho, jací lidé v něm plody ducha svého ukládají.

Člověk jsa tvorem společenským, nemůže zůstat obmezen na úzký kruh domácnosti, záhy vystupuje do širších kruhů mimo rodinu. Tak již dítka dříve než započalo navštěvovati školu, stýká se s dítkami a lidmi nejbližšího okolí a od nich může již v útlém věku pochyťtí mnohé zlé slovo, špatný výraz, nepěknou přezdívku, nadávku a klení. Již to působí na mysl díka škodlivě a pečliví rodiče dbali šťastné budoucnosti svých dětí, musí také škodlivý styk dětí svých zamezovati. Později obcuje dítka se svými spolužáky a toto obco-

vání může mu býti ku prospěchu neb ku škodě, dle toho, z jaké domácnosti jsou společníci jeho, pod jakým vlivem doma žijí a odrůstají. I tu mají dobří rodiče často dohlédnouti a pozorovati, s kým dítěť jich se stýká, jaké jsou řeči, způsoby a zábavy matých jeho společníků.

Když dítě škoie odrostlo, vstupuje víc a více do života veřejného. Jeden jde na řemeslo neb do služby, druhý zůstane doma. Všichni, jak zkušenost učí, jsou vystaveni v dnešní společnosti a životě veřejném, k němuž i velice rozšířený tisk patří, velikému nebezpečí, upadnouti do mravní zkázy, přijíti o víru, propadnouti neřestem a nepravostem všeho druhu za obět.

Zkušený a moudrý člověk může vším právem odporučovati venkovskému lidu, aby dával syny své na řemeslo, an řemeslník, když se řádně vyučí svému řemeslu, slušněji se užívá a nabude lepšího vzdělání a tudíž i větší vážnosti, mnoho záleží tu ale na mistru, jeho tovaryších a učednících, jimž dítěť své rodiče svěřují. Poněvadž i tu jsou veliké rozdíly, založil dobročinnosti svou proslulý hrabě Sylva-Taroucca v Praze tak zvané „Johanneum,“ spolek to katol. mistrů, u nichž o učedníky v ohledu náboženském a mravném jest co nejpečlivěji postaráno.

Že by odrůstající mládež doma při hospodářství ponechaná již tím ušla mravní zkáze nynější doby, že jest doma, tomu odporuje každodenní zkušenost. Právě této mládeži není-li po celý rok v letě v zimě pilně zaměstnána, skytá se nočním scházením se s pokaženými mladíky, jichž má každá obec několik, často příležitost k někové mravní, která plodí pak pohoršení v obci i celé farnosti. — Aby rodiče, příbuzní a přátelé uchránili dospělou mládež špatného vlivu nynější společnosti a veřejného života, musí ji míti vždy na zřeteli a nespouštěti ji s očí ani doma ani v cizině. Pozorují-li záhubný vliv na mravní život a bezúhonnost její, mají se vším důrazem, vši silou a mocí o to se postarati, aby mu synové neb dcery dále vystaveny nebyli, ana škoda z toho vzešla jest i škodou rodičů. I těm, kteří ve veřejnosti pohoršení dávají a zkázu mravní šíří, tiskem, slovy neb skutky, platí hrozba Pána Ježíše: „Běda člověku, skrze něhož pohoršení pochází.“ Běda, zle jemu bude, nebo kletba a zlořečení svedených obětí bude jej pronásledovati, zasluženě tresty spravedlnosti budou jej k zoufalství doháněti. —

Znajíce takto mocný vliv domácnosti i veřejného života na vychování, povahu a smýšlení člověka a tak na celou jeho budoucnost časnou i věčnou, hledme jak v soukromí tak i u veřejnosti slovem a příkladem, poučováním a povzbuzováním vše dobré šířiti, víru a mravnost podporovati, pohoršení a zkázu mravní zamezovati a tak býti malým, nezkušeným a chybnými anděly strážnými. Amen.

Václ. Polívka.

K á z a n í

na slavnost Narození nejblah. Rodičky
Boží Marie Panny.

„Jakob pak zplodil Josefa, muže Marie, z níž se narodil Ježíš, jenž slove Kristus.“
Mat. 1, 16.

Patřím-li, křesťané drazí, na tento náš oltář a na hlavní obraz jeho, tu zdá se mi, jako by dnešního dne mnohem radostněji než kdy jindy patřila na nás matka sv. Anna. I zdá se mi, jako by co nejsrdčněji nás tuto pozdravovala, těšíc se z dnešního shromáždění našeho. Neboť ví ona, proč jsme se tu dnešního dne sešli. Ví ona, že jsme přišli, bychom spolu s ní radovali se z narození přemilé dcerušky její Marie. A je-li pravda, že ten jest úmysl váš? Vždyť pak jste katoličtí křesťané, a co takoví víte dobře, jak předáležitým stal se pro nás den dnešní. Ó já vím, že kdyby obyvatelé městečka Nazaretu byli věděli, kdož jest ono dítě, kteréž někdy na dnešní den v tichém příbytku nábožných manželů Jáchyma a Anny světlo tohoto světa bylo spatřilo, kdyby byli věděli, kdož jest ta dceruška, kterou jsi Anno svatá dnešního dne ponejprv v blahém pocitu mateřských slasti k srdci svému vinula a kterouž staříčký choť tvůj rozplívaje v slzách radosti ohvějící se rukou objímal, ó jistě že by příbytek Jáchyma-Annin nebyl postačil zvědavým zástupům, jenž by ze všech stran byli se hrnuli, by s radostí a plesem uvítali na svět tu, kteráž jim poroditi měla dlouho čekaného Messiáše; ó já vím, kterak by jeden přes druhého byli se tlačili k přestastné matce, by na své vlastní oči viděli nemluvnátko, jež brzkou spásu jim zvěstovalo, by zulíbali ty utlé ručinky, kteréž pěstovati a ošetřovati měly někdy světa Spasitele. Než to všecko bylo skryté

před očima světa tehdejšího; oni nerozuměli tehďáž tajnému písmu ruky Boží, kteréž během času my jsme se čísti naučili. Neboť vstoupíme-li my, světlem víry křesťanské osvíceni, dnešního dne do přítoku blažených rodičů Jáchyma a Anny, tu docela jináč vidíme, nežli by tehďáž byli viděli obyvatelé Nazaretští. Každá okolnost, kteráž narození Marie Panny sprovázela, každá ta okolnost má tu pro nás zvláštního významu. Všecko poukazuje tu na radost a potěšení, kterého se nám Marii dostalo. Jak se o tom s pomocí Boží hned přesvědčíme, když pro dnešek aspoň okolnosti času, totiž: Měsíc, den a hodinu narození Jejiho poněkud bedlivěji uvážíme.

Maria, Matko božského Mistra mého, vypros mně u Syna svého milosti potřebné, bych ku vzdělání a potěšení všech zde shromážděných ctitelů tvých v tento radostný den tvého narození mluvití mohl, když počnu ve jménu Nejvyššího.

Pojednání.

Měsíc, v němžto nejblah. Rodička Boží Maria Panna na tento svět se zrodila, jest měsíc „září,“ měsíc to podzimní. A kterak překrásně, moji milí, hodil se měsíc tento k Jejímu zrození. Dle udání hvězdářů bývá v minulém měsíci, v měsíci srpnu slunce ve znamení lva, kdežto parno sluneční vysokého stupně dosáhne, čehož následkem bývá, že povětrí dušným se stává a že strašné bouře a škodlivé krupobití přicházejí. V měsíci pak září vstoupí slunce do znamení panny a tu zmírní se vedro sluneční, povětrí se ochladí, aniž pak jest zima obtížná, slovem: tu nastává povětrí občerstvující, povětrí příjemné. A pozoruj-li tyto dva měsíce dle povahy jejich, tu zdá se mi, jako by byly pravým obrazem Starého a Nového zákona. V zákoně starém objevoval se totiž Bůh co palčivé slunce spravedlnosti a jako by v znamení rozhněvaného lva, ježto s hrůzou děsnou trestal hříšníky. Tak čteme, že často na hříchy a to nezdídka na hříchy malé, že následoval okamžitý trest přísný. Jako kamením uházen umřítí musil na rozkaz Hospodinův člověk onen, kterého našli dříví sbírajícího v den sobotní. Než v novém zákoně nastoupila Kristem místo přísně trestající spravedlnosti dobrota a milosrdenství. Pro zásluhy Kristovy trestá jen zřídka kdy Bůh okamžitě a nápadně, ale schovává a poskytuje čas k pokání. A tak,

bych obrazu toho použil, božské slunce spravedlnosti přestoupilo ze znamení rozhněvaného lva do znamení jemné panny. A na tuto pro veškeré pokolení lidské radostnou změnu poukazovalo narození Marie. Že v jemném měsíci podzimním narodila se Maria, tím stala se, ovšem v smyslu duchovním, znamením panny, jímžto zmírněna měla býti sluneční palčivost spravedlnosti božské. Neboť narozením Marie Panny učiněn jest ten první požehnaný krok, aby sejmuta byla strašná kletba, kterážto po mnohé tisíciletí veškeré stvoření tížila, dnešním dnem započalo se naplňovati ono veliké slovo Boží, jež Hospodin po spáchaném hříchu v ráji někdy promluvil, řka: „Ona potře hlavu hadovi.“ Mimo to však ještě jiný překrásný význam má okolnost ona, že v podzimním měsíci na tento svět zavítala k nám Maria. V tomto měsíci, jak povědomo, dozrávají hrozny na kmenu vinném. A hle, že k narození Marie tatáž doba podzimní určena byla, tím zdá se, jako by moudrost božská byla dala radostné to návštěví, že Maria tím nejušlechtilejším keřem vinným stane se v zahradě Boží, na němžto vyrostle hrozen ten nejvýbornější, totiž Ježíš Kristus, kterýžto hrozen na zhřívajícím výsluní lásky dozrá a někdy lisem sv. kříže až do poslední krůpěje vytlačen, po pomstě prahnoucí žízeň spravedlnosti božské uhasí, svatým nápojem duše naše občerství a k životu věčnému je posilní. Ejhle, kterak nevstihlá moudrost Boží i ty okolnosti času zvoliti uměla, by již z nich vysvítaly radost a potěšení, jakých okusiti mělo člověčenstvo z dnešního narození Marie.

Než který pak asi byl ten šťastný den, v němžto do života vezdejšího vkročila Maria? I byl to právě den dnešní, den osmý měsíce září, kterýžto ale tenkrát dle mínění mnohých zpytatelů písmá připadl na den sobotní. A hle, i tato okolnost má své místo a radost a útěchu v nás budí. Neboť číslo „osm“ vyznamenává dle učení sv. Ambrože, „dokonalé vyplnění naší naděje,“ a dle poznamenání jiného nábožného spisovatele, je to číslo blahoslavenství; neboť osmý druh lidí blahoslavil někdy Spasitel náš milý, když z jedné hory k zástupům shromážděným byl mluvil. A tedy v osmý den darovalo nám dobré nebe Marii, abychom to doufání měli, že ona bude jediná útočištěm hříšníků a nadějí našich odměn v radosti věčné. Že pak v den sobotní narodila se Maria, tu

věru příhodnější a významnější den k příchodu té nebes královny nemohl býti zvolen. Nebo sobota byla v zákoně starém den odpočínutí, v zákoně pak novém jest sobota předvečer a vchod ke dni nedělnímu, dnem nedělním ale vypodobňuje se dle učení svatých otců věčná blaženost v nebesích. A jestliže tedy v den sobotní narodila se Maria, tu dána jest nám bídným dítkám Eviným ta utěšená, blahá naděje, že skrze Marii po vezdejším strastném vyhnanství, sladkého odpočínku ve vlasti nebeské dojdeme a v požívání věčné blaženosti uvedeni budeme. Což zdá se také již předobrazeno býti onou branou svatyně, o kteréž prorok Ezechiel zmínku činí, kteráž jindy byla zavřena, v den sobotní ale pro všechny otevřena; odkud také od věků dávných v církvi katolické den sobotní k uctění Marie zvláště byl zasvěcen a věnován.

Nyní pak ještě zbývá nám jedna okolnost času při narození Marie, kteráž bedlivého povšimnutí zasluhuje. Jsou mnozí učitelé církve a zpytatelé písma toho mínění, že Maria v hodině vycházejících ranních červánků světlo tohoto světa spatřila. A to věru okolnost mnoho významná a nemálo potěšitelná. Červánky ranními ustupuje děsná temnota noční a započiná den. A byt by také v době ranních červánků nebylo ještě zcela jasno, přec aspoň je tu již bezpečná naděje brzkého dne bílého. A těmto ranním červánkům podobala se v smyslu duchovním Maria. Smutná, dlouhá noc hněvu božího kryla po spáchaném hříchu potomstvo Adamovo; tuto pak noc, co slunce milosti zapudil Syn Boží, jím vzešel jasný den smilování; a Maria co krásná dennice předcházela slunce milosti dne nového. Ó budiž nám tisíckrát vítána v tento den dnešní ty nebeská dennice zvěstující den života nového! Neboť po čem jen bídné člověčenstvo po 4000 let toužilo a prahlo, toho brzké dosažení zvěstovala ranní doba narození tvého! Dobou ranních červánků padává obyčejně na pole i luka obcerstvující rosa; avšak na rosu lepší, na rosu požehnanější poukazovala ranní hodina narození Marie, neboť přemilým božským Synem jejím vyлита měla býti nebeská rosa milosti v plnosti hojné na zemi veškerou. A kdož jste toho na sobě zkusili, reete, není-li doba noční pro nemocného dobou nejtrpčí? Všecko tu spí a odpočívá — jen nemocný leží tu bez spánku na lůžku bolesti. Dvojnásobně cítí

tu bídu svou. Jak pomalu ubíhají mu hodiny, jak toužebně očekává tu světla dnešního? Když pak se rozbřeskuje a příjemné červánky ranní na vyjasněné obloze brzký den zvěstují, ó kterak se mu odlehčí a kterak se tu zaraďuje a potěší! A na podobnou útěchu pro veškeré hříchem prvních rodičů onemocnělé člověčenstvo poukazovaly ranní červánky narození Marie. Maria, co jasná dennice ranní, připovídala den spásy, po kterém všickni nábožní co nejvřeleji toužili.

A nyní reete již, zdaž jsem neřekl pravdu, když jsem pravil, že i ty okolnosti času při narození Marie Panny poukazují na radost a potěšení? Či nepoukazuje měsíc, den a hodina na milost, jaké se nám narozením Jejím dostalo? Ó kořme se nevystihlé moudrosti božské, jež všecky věci k spasení našemu tak překrásně zřídila a radujeme se srdečně ze dne dnešního. Děkujme Bohu, že nám dal Marii, děkujme pak Marii, že Bohem vykázaný úkol povolání svého tak věrně splnila. Než ještě jen slovíčko. Jaké pak poučení vezmeme si na vděčnou památku dne dnešního? Ejble, v Marii dostalo se nám v hojné míře všeho, čeho bychom jen, stojíce v domě Jáchymově u kolébky její, byli mohli nadíti se od ní. Ona stala se nám a celému pokolení lidskému tím, čím se dle nejsvětější vůle Boží státi měla. Duše drahé, také náš příchod na tento svět vzbudil radost v srdci mnohém. Aspoň dobrý otec a matka a věrní příbuzní a andělé naši radovali se z narození našeho, a leč co dobrého pro budoucnost od nás očekávali. Než nevím, zdaž očekávání jejich jsme splnili, jako to učinila Maria. Nevím, zdaž naše jednání, náš život v mnohém dobrém srdci nevzbudil tajné přání a pomyšlení, jaké o nešťastném hříšníku vyřknuto jest u sv. Matouše (26, 24.): „Dobré by bylo jemu, by se byl nenarodil člověk ten.“ Nevím, zdali andělé naši strážní, jenž pod ochranu svou nás někdy byli přijali, zdali s pláčem se od nás neodvrátili a zdaž místo ochránců a orodovníků nestali se žalobníky našimi? Nevím, zdali samo nebe netruchlí nad námi? zdali sám Bůh nestěžuje si na nás, jako na lid nehodný za časů Noemových, řka: „Lito mi, že jsem je učinil“ (1. Moj. 6, 7.). A tomu-li tak, ó tu obraťme, tu pravou kajcností a polepšením života potěšme těch, jichžto jsme zarmoutili a v jejich naději zklamali. Potěš, synu nevděčný, otce svého

a dcero nehodná matku svou, potěšte je opravdovým pokáním a polepšením, ať již žijí ještě mezi vámi neb snad na věčnost se byli odebrali; a oni, buď že v očistci neb v nebi, zaradují se nad vámi s Bohem i se svatými anděly jeho; neboť víme, že je v nebi radost nad hříšníkem pokání učinícím. Jelikož ale duch kajionosti jest dar milosti Boží a poněvadž orodováním Marie všech milostí u Boha účastným státi se může člověk, ó tu padněme v duchu na kolena svá u kolébky Marie a srdcem zbožným volejme o zastání a pomoc k té nebeské královně. Amen.

Dík Ti, Bože!

Dík Ti, Bože, dík Ti, že jsi shlédli na bol duše, na mou prosbu, lkání —
dík Ti vroucí, že's od lůžka vedl máti mojí pryč smrtí s její zbraní! —

Dík Ti vroucí, že Jsi opět vrátil sílu novou v polomrtvé oudy —
dík Ti, Bože, že Jsi lidské zhatil ach tak smutné, beznadějně soudy! —

Dík Ti, Bože, za tu lásku, péči, s kterou drahou zachoval's mi máti —
dík Ti vroucí! Aj kde tvoje léčí ruka, tam se zdraví jistě vrátí!

Dík Ti vroucí, že ne darmo tryskla slzí řeka pro matičku moji —
dík Ti, Bože, že ne sledně tiskla tak mne vřele ona k hrudi svojí . . .

Prok. Zaleťel.

Maria Felicia Orsini.

(Obraz životopisný načrtl *V. Rubricius*.)

(Dokončení.)

Po smrti paní z Chantal netoužila Maria Felicia po ničem tak vřele, než, aby zcela oddati se mohla klidu v zátíší klášterním. Avšak ještě několik let stráviti musila urovnáním záležitostí, které poutaly ji k světu tomuto, až konečně po šestnáctiletém toužení a očekávání přijala dne 30. září l. 1637 v největší tichosti, jak si toho byla přála, z rukou probošta kostela v Antunu, závoj novicek. Vévodkyně odevzdala

poslední srdci svému drahé památky v ruce představené, vše co měla rozdala chudým a s úplným odevzdáním se Spasiteli svému s radostí hleděla toužebně očekávanému dni vstříti, kdy věčný složití měla slib klášterní.

Konečně nadešlo ono vytoužené jitro a v kostele bylo již vše přichystáno. Tu když velebný výkon počal, položila se Maria Felicia na zemi a týž příkrov, pod nímž nesena. kdysi mrtvola jejího chotě z Tulusu do Moulinsu, přikryl i ji, mezi tím co klášterní sestry pěly píseň pohřební. Když pak ze země se zvedala, bylo jméno vévodkyně Maria Felicia pohřbeno a sestra Maria Henrietta povstala k novému životu. To stalo se dne 6. října 1638 v 58. roce věku jejího, z něhož 30 let k útěše nesčíslného davu lidí chudých a opuštěných v klášteře Moulinském byla žila a působila.

Jestliže již ze dnů minulých vévodkyně nezastávala žádného úřadu aniž by napřed byla zkoumala, jakou zodpovědnost před Bohem i lidmi jí ukládá, tu lze si mysliti, s jakou svědomitostí zastávala svůj úřad, když sestry kláštera Navštívení Panny Marie po jisté době jednomyslně zvolily ji svou představenou.

Moudrost, kterou Ludvík XIII. tak často na ní velebil, mohla nyní i ve vážnou přísnost i v jarou něžnost se rozvíjeti. A vskutku mnohé utěšené výjevy duševní její něžnosti zaznamenány jsou v kronice klášterní. Tak musila Maria Henrietta mnohý podstoupiti boj, aby přílišnou lásku některých svých sester klášterních k osobě své uvedla do příslušných mezí.

Byla to zejména jedna ze sester, která stále k ní spěla a všemožným způsobem lásku svou jí projevovala. Několikrát byla mladá jeptiška upozorněna, aby mírnila se v přátelství svém. Nyni žádala ji představená, aby několik dní jí nenavštěvovala. Poněvadž však obávala se, že by napomenutí její vřelému tomuto srdci nelaskavým zdáti se mohlo, poklekla Maria Henrietta před křížem a hlasně k Bohu se modlila, aby všecku nedokonalost v přátelství vyrval ze srdce jejího, neboť raději by chtěla zemřít, nežli láskou na sebe upoutati bytost, která slibem klášterním se zapřísáhla, že celá a jediné Bohu svému chce náležeti. Pak vzala sestru do náručí a důvěrně vyprávěla jí, jak sama trpěla velikou přichylností ke tvorům pozemským a jak nahlédla konečně, že Bůh náš jest Bohem

žárlivým, který požaduje celé srdce toho, kdo se mu byl zasněvil.

Způsobem roztomilým dovedla tato v písmě sv. velice obeznalá paní mnohá místa téhož vyložit.

„Drahá matko,“ tázala se jedna ze sester, „co znamená průpověď: Hledám Boha svými rukama?“

Maria Henrieta přemýšlela chvíli a pak řekla: „Jsouť okamžiky v životě lidském, v nichž dopřáno není ni srdci, ni duchu našemu, aby postřehly přítomnost Boží. V této děsné temnotě, v tomto krutém mrazu, jest nejlépe, když z lásky k Bohu mnoho dobrých skutků konáme, neboť ruce, jež odivají chudého, našly v něm Spasitele svého.“

Denně děkovala Maria Henrietta Bohu za milost víry, víry, jež probouzela blahou naději a rozsvěcovala oheň vřelé lásky.

Že bolesti její nebyly nepatrné, potvrzují zápisky klášterní na mnohém místě: „Neučiníme si to k hanbě, abychom ve službách Božích zemřeli,“ tak pravila a s úsměvem překonala vždy všecka muka.

Avšak Maria Henrietta neměla rozloučiti se s tímto světem, dokud žárny paprsek světla nezakmitl v ústraní její.

Papež Alexander VII. po zralém prozkoumání, k čemuž i vévodkyně kdysi platně byla přispěla, uznal blaženého biskupa Genevského Františka Saleského za hodna svatořečení. Stalo se to l. P. 1666 a klášter Moulinský chtěl pokud možno důstojně oslavit tuto událost.

S krasocitem sobě vrozeným starala se Maria Henrieta o okrasu kláštera. Sřežila se všeho, co by upomínalo na lesk světský a pamatovala hlavně na chudé, jakožto hlavní ozdoby před Hospodinem. Šlechta i lid spěchali do Moulinsu, aby naslouchali zde slovům výtečných kazatelů a přítomni byli službám Božím. Maria Henrietta byla neunavna v četných svých povinnostech.

Leč přes nadšenou vznešenost její ducha jakož i přemáhání všech tělesných béd, po ukončených slavnostech, sotva že na nohou držeti se mohla. Když však přece ku konání společné modlitby se dovlékla, objevil se jednoho jitra v tazích její zvláštní výraz touhy bolestné, že jedna ze sester nemohla potlačit poznámky:

„Drahá máti, radujete se ze slavnosti nanebevstoupení Páně. Avšak vy byste

také ráda tam nahoru k svému Ježíši, není-liž pravda?“

Maria Henrietta nezapírala, že sečtení jsou dnové pozemské její pouti. Koncem května ubývalo jí sil. Jen duch ještě zápolil s děsným béd přívalem. Nemoc měla tak vážný obrat, že lékaři uzdravení prohlásili téměř za nemožné. Dnem i nocí modlily se sestry klášterní před nejsvětější Svátostí, aby zachováno jim bylo to žití drahé.

Konečně dne 5. června dostavilo se nápadné zhoršení. Maria Henrietta rozloučila se těžce oddychujíc se sestrami řeholnicemi. Prosila jich, aby odpustily jí vše, v čem jim snad ublížila a poroučela milý klášter svůj ochraně Nejvyššího. Pak žádala, aby přineseny byly ostatky matky Chantal na její lůžko. Když ostatky ty v něm zbožností uctívala, aj, tu s věže klášterní mile zazněl stříbrný zvonku hlas, zvoucí k uctění nebes královny. Umírající zaslechla ten milý, známý zvuk. Prosila laskavým pokynem, aby ji podepřely. Ohtělat v kleče modliti se: „Anděl Páně zvěstoval Panně Marii.“ Neviditelný a přec jistě přítomný anděl něžně držel ji v náručí svém a věrně modlil se s ní a za ni. Když pak umrl poslední zvonku zvuk, aj, tu vznesl se vzhůru s tou dobrou její duší, jež tak vítězně zápolila v bouři života, aby doprovodil ji z temného, slzavého údolí tohoto do jasné, věčně smavé vlasti! — —

Ode všeho světa, od lidí všech býti zapomenuta, toť bylo nejvroucnějším přáním vévodkyně z Montmorency.

Revoluce léta 1793 nevědomky přispěla k vyplnění této žádosti její. Bylť tělesné pozůstatky šlechtě paní z místa věčného klidu uloupeny a kdož ví, kam rozmeteny.

Vše co vévodkyně kostelu v skvostech věnovala, drahokamy jejího chotě, vše to bylo uloupeno a odneseno. Pouze perly věčně stkvoucí, v něž zajisté utvářily se slzy a oběti nedostizitelné ženy té, těch uloupiti neb zničiti nedovedl nikdo*)!

*) Pramenem jest historický spis: Maria Orsini, Herzogin v. Montmorency, von Franziska von Hoffrass.

V přírodě.

Ven, ven v tu Boží přírodu,
kde Bůh teď divy tvoří —
tamť duch se mocně povznáší,
osvěží mysl, v moři
oko se pokochá krás,
jarních těch v přírodě krás.

Tam role, bory, lučiny
oděly v háv se černý —
tam k žití opět vzbudilo
slunéčko všecko jarní,
všude tu samý jen ruch
cílý jest viděti ruch. —

Tam vzduchem plným vůně se
líbezně zpěvy linou . . .
tam i tvé duši zajistě
útěchy písně splynou —
pojď, Bohu vroucně se koř,
mocnému Bohu se koř!

Prok. Zaletěl.

Na kaplánce.

Kulturní obrázek z dějin Blatenských *).
Načrtl J. P. Hille.

Při radnici Blatenské stojí nevysoké, starší stavení, které slohem svým značně liší se od ostatních budov městských. Stavení to sluje obecně „kaplánek“ a darováno bylo r. 1614 hrabětem Václavem z Rozdražova děkanství Blatenskému a sice spolu s dvěma várkami totiž pšeničnou jednou a druhou ječnou ročně, jež mohl místní děkan v městském pivováře sobě i pro svůj dům přivářiti. Várky ty měly učiněny býti při sv. Jiří a ročního užitku přinášely 50 kop. K těmto dvěma várkám přidali děkanu měšťané Blatenští téhož roku pro lepší vyživení jeho a rektora, jenž stravu měl na děkanství, ještě jiné dvě várky, totiž pšeničnou jednu a druhou ječnou při sv. Havle, kteréžto várky přinéstí mohly užitku rovněž 50 kop. Na kteréžto dvě várky uvolili se při téměř sv. Havle obilí dáti, totiž pražské míry 7 str. a 2 v. pšenice a 12 str. a 2 v. ječmene. Přesbytečné pivo šenkovali děkané na kaplánce. Práva toho užívali děkanové Bla-

tenští pokojně až do r. 1705. Toho roku však tehdejší primátor *Pavel Sýček* začal překážky činiti děkanu *Jáchymu Krumpovi* a jemu na kaplánce pivo šenkovati a prodávati nedal, dokládaje, že mu městskou živnost provozovati nesluší. — Z toho ovšem povstal tuhý spor.

Děkan žaloval primátora u pražské konsistoře, primátor zase děkana u své ochranné vrchnosti. Žaloba děkana zněla:

„Vysoce důstojní, vysoce urození a vysoce učení páni!

Páni milostiví!

Z přiloženého vejpisu lit. A, kteréhož originál před rukami mám, ráčejí V. V. d. V. a Mti obšírněji vyrozuměti, kterak k děkanství Blatenskému pro lepší vyživení a stálé zůstávání na budoucné a věčné časy děkana Blatenského spolu k vychování rektora od slavné paměti p. Václava hraběte z Rozdražova, ten čas města tohoto pána a držitele v r. 1614 mimo dvou na na kaplánce odevzdaných várek, od obce Blatenské cum omni ritu et solemnitare, jiné dvě totiž jedna pšeničná a druhá ječná pro lepší, jako opáčeno jest, vyživení děkana nadané jsou, kterýchžto nadjmenovaných várek od toho času netoliko moji předkové všickni beze všeho odporu, ale i já až do tohoto roku 1705 pacifice et bona fide užívali a vařili a v městě šenkovali, v kterémžto roku jure consuetudinario po svaření jedné várky, piva jsem jeden sud vystaviti kázal, naproti kterému vejstavku na odpor *Pavel Sýček*, primátor, se beze vší hodné a důkladné příčiny postavil a takové pivo s kvaltem sine praevia denuntiatione sekvestroval a zapečetil, vyhrožujice těmito formalibus, že sudy rozsekati, džbány a nádeby pro pivo jdoucím o hlavu tlouci dá a ty jenž by pivo brali, pokutovati bude a více proti pravenému způsobu bez povahy jednati se osmělil, ježto skrze takové šenkování já nic nového nezačínám, jediné práva sobě příslušejícího, kterého také předkové moji, ut lit. B. užívali, podobným způsobem užívám a takové jsouce těžkou přísahou zavázán, sobě i náměstkům mým zadati nemohu.

I poněvadž milostiví Páni té vší nešnéze nikoliv celá obec, anobřž jak nadpodotknuto, sám toliko primas *Pavel Sýček*, ještě s dvěma *Matějem Hnětýnkou* a *Frant. Tvrdým* původ jest, zatím ale ostatní z obce jen když od V. Mti za tou příčinou nařízení projde s takovým šenkem

*) K článku tomuto použito těchto pramenů: Piečův: Pamětní protokol, dále z listin v archivu děkansném a městském.

velmi dobře spokojeni budou a také býti musejí, z ohledu, že to právo na patrném instrumentu erectionis nevyvratitelně založeno a k tomu i vydržáním let zemských dle novelty declaratorní l. c. odpodstatněné jest.

Pročež W. M. d. W. M. poníženě žádám, že mne v této případnosti milostivě zastati a k nim Blatenským aby mně jak ve vaření piva tak také v šenkování spravedlivě příslušejícího piva nehindrovali a to sekvestrované cum eo quod inter est navrátili, však bez mého poníženého vyměrování, obyčejné připsání učiniti sobě milostivě oblíbiti ráčíte. V čem k milostivému deferování se poroučím a zůstávám Vašich Vysoce Weleb. Msti ponížený a poslušný

Jachim V. Krump, děkan Blatenský.

Primátor zadal k hraběti Josefu ze Serenyi-ů opět tuto žalobu:

„Vysoce urozený sv. říše římské hrabě!

Pane náš milostivý!

Že k W. hr. Msti s tímto naším prostým spisem přistoupiti se osmělujeme, za milostivé odpuštění žádáme a v poníženosti přednášíme, kterak naše celá obec Blatenská v tyto těžké časy a veliké platy do těch největších dluhů a restů kontribucních též jiných jest přišla a čím déle ještě více přichází, tak že nevědí ani ubozí kterak sobě z nich pomoci, toliko skrze náš pivovár, kterýžto nyní na samé takové daně a sekvestru pozůstává an předešle jedenkaždý ze sousedův pro správu domu svého vždy ročně po půl i celé várce dle posloupnosti někdy užil, nyní pak nic, tak že již naše domy v ruině se nacházejí. I jsouce pak obci naší blatenskou někdy před dávnými časy jim vašnostpánům děkanům pro lepší vyživení 2 várky, totiž bílá a ječná, od vrchnosti též 2 várky propuštěné, jakž toho registra důchodův děkanských dokazují, kteréžto 4 várky jedna každá na 6 sudů, sud báby neb dolívky se vařivaly a na takové obilí od vrchnosti na 2 a od obce též na 2, totiž pšenice 7 str. 2 v. a ječmene 12 str. 2. se dávalo, což až posaváde se dává. Nyní pak vel. p. děkan Jáchym Krump, co se k nám dostal, naslady co se jemu líbí obilí si dává a na místo 6 sudů 14 i více jednu várku vaří a z každé do města 6 i více vystavuje do dvou domů k vyšenkování, tak že obecní piva stojí a jeho vycházejí, neb se

často pivo p. děkana ve 2 domech prodává a obecní toliko v jednom, což se žádnému p. děkanovi neučinilo, toliko předešlému p. děk. M. Pecheniov, byvšímu vikariusovi za některé léto jsme mu dovolili větší várky vařiti v městě v jednom domě některý sud vyšenkovati, naproti tomu on zase celé obci jak při marších vojenských tak i v jiných nedostatech veliké dobrodiní činíval až do smrti. Nynější pak p. děkan pro nedostatky naše publice (jak pod přísahou radním osobám tak i jiným sousedům partikářů, huncvůtů nadává, když přesporní lidé přítomni jsou) moha se některý soused jedním neb druhým sudem piva pro správu domu svého obživiti a skrze to se nemůže státi. A tak nemohouce již toho déle snášeti, k V. hr. Msti jakožto své milostivé vrchnosti s tímto toužebným spisem se ucházíme a pro Boha prosíme, že nás v tom chudé a ponížené zastati a takové veliké várky ano i šenky piva vel. p. děkanu přetrhnouti ráčíte, tak abychom dále z těch dluhů vyjiti a se živiti mohli. Vel. p. děkanu tak jak jiní předešli děkanové vařili, též i jemu přejeme, těšice se doufanlivě tomu, že tato naše ponížená a pokorná prosba při W. hr. Mti oslyšena nebude, milostivou resoluci očekávajíce zůstáváme V. hr. Mti věrní a ponížení purkmistr a rada starší obecní též celá obec města Blatné.

Rozepře ta ale dána byla k rozsouzení krajskému úřadu v Písku, od něhož vyšlo nařízení, aby děkan, dříve než by se do právního processu pustil, dle tehdejšího obyčeje skrze řezanou ceduli, která otevřena a dole do cípu vystřižena byla, vlastním ruky podpisem a pečeti stvrzena býti musela, od primátora zřetelnou odpověď dostal, jak daleko on v zastoupení svém neb obce práva svého hájiti chce.

Což se i také stalo.

Řezaná cedule děkana blatenského zněla:

„Já Jáchym Krump, protonotarius apoštolský a na ten čas děkan blatenský práva všelikého obdarování z chvalitebné a z dobré zvyklosti vždy od mých předkův užívaného, postavený a dosazený náměstek, posílám vám slovutný muži, pane Pavle Šýčku, měšténíne a primátore města Blatné, dle práva a obnov. zřízení zemského s vůlí J. Mti ouřadu kr. krajského tuto řezanou ceduli pečeti mou strzenou a to z příčiny takové: Že v té případnosti, kde na způsob

mých předků práva vystavování a piva prodávání mně chtějícímu užívatí, záповěd učiniti jste se opovážili s takovou pohružkou: že sudy rozsekati, džbány a nádoby pro pivo jdoucím o hlavu tlouci a ty jenž by pivo brali, pokutovati budete. I jsouce já per jus successionis et jus accrescendi v mých v Pánu usnulých p. p. děkanů, jenž toho práva z chvalitebné a dobré zvyklosti vždy svobodně užívali in omni jure legitimus successor a opravdový náměstek takového užívatí choi a budu a sobě zapověděti nedám.

Pročež byste od takového vašeho darebného způsobu upustili, Vás mocí této řezané cedule ex lege dle novelly decl. 25. otcovsky napomínám, té naděje jsouce, že pro uvarování delšího právního pokračování, darebných útrat, ústupný a úmysl váš v čase právním skrze řezanou ceduli a světlou odpověď, kterou od vás dle práva očekávati budu, vyjvíte.“

Datum této cedule řezané dne 16. měsíce října l. 1705. Ceduli tu svým podpisem a pečeti stvrzenou poslal děkan po Fabiánu Talianovi, primatorovi a Matěji Taborským obou sousedův městys Sedlice primatorovi Sýčkoví, kterýž nemeškal a rovněž ceduli řezanou jeho podpisem a pečeti opatřenou odpověděl již 16. října t. r., odvolávaje se v ní na to, že jest to jeho povinností vedle nadání městských pokračovati a co by na ujmu a škodu obce býti uznával, toho činiti nedopouštěti; uváděl dále, že jest to snešení celé obce a pod pokutou jednomu každému sousedu již zapovězeno v městě pivo p. děkana šenkovati, tak aby obec skrze takové vaření a nenáležející šenk do větších dluhů dáleji nepřicházela.

List pak končí slovy: „Pročež V. M. žádám i na místě celé obce, abyste toho co povinno není od té chudé obce žádati neráčili.“

Vážný ten spor rozhodla pražská konsistoř, ku které se byl děkan odvolal.

List ten poslaný moudrým a opatrným přátelům nám milým purkmistru a radě města Blatné, zní následovně:

„Moudří a opatrní, přátelé nám milí.

Z přiloženého výpisu s dodatkem vyrozumíte co tak děkan váš Blatenský dvojitěhodný kněz Jáchim Krump na nás strany jistých várek vystavování piva a jemu od vás v tom minulého roku stálého příkoří a zbytečné překážky prosebně jest vznesl.

I poněvadž žádost jeho v právé a v pouhé spravedlnosti založena jest a se obsahuje, pročež vás otcovsky tímto napomínáme, byste především zpečetěné a sekvestrirované pivo a odtud vyplývající škody dostatečnou náhradu učinili. Nápotom ale jeho ve svém od množství let nabytém právé, co se vaření a šenkování piva dotýče tak jak od starodávna od jeho děkana předků ano i od něho samého až do r. 1705 letha vždycky postoupně zachováno a praktikováno bylo, nijakýmž vymyšleným způsobem nehindrovali neb hindrovati dali.

Čemuž se konečně důvěřujice zůstáváme vám při ostatku stálou a otcovskou láskou naší každého času dobře naklonění.

Dáno v kanceláři arcibiskupské dne 13. měsíce dubna 1706 nejdůst., vysoce osvíc. knížete a p. p. Jana Jos. arcibiskupa pražského in spiritualibus vicarius generalis et officialis a celá arcibiskupská konsistoř pražská.“

Tím spor urovnán. Děkan nesměl více piva přivařiti, než co bylo stanoveno od starodávna, za to však musel platiti „všechny povinnosti, které dle rozvržení na něj připadly a přispívati na zaplacení sládků a jiné sladovnické chasy.“ (Dokonč.)

Špaček zloděj.

Napsal Bohumil Brodský.

(Dokončení.)

Desátého roku po smrti Ludmily zemřel i Lužan. Když pak několik dní po smrti jeho paní Majdalena vdově obyčejný plat z milosti poslala, přinesl ho sluha zpět se vzkazáním, že vdova ničeho nikdy od paní Dvorecké vzíti nechce, leda když jí dcera živou vrátí. To zatrudilo velice paní Majdalenu a ani nevěděla, proč se pojednou o svého syna více než kdy jindy obávati počal.

Právě v té době také počal se mladý pan Václav Dvorecký ohlížeti po nevěstě. Paní Majdalena nebránila mu v tom těšíc se, že jeho manželka bude ho střežit všeho zlého a Václav že cele oddá se starostem o svou rodinu a otecké zboží. Proto popustila synovi nejen statky otcovské, ale i Nové Podolí, jež byla k Načeradci sama za vdovství svého přikoupila.

Pan Václav skutečně záhy se oženil s Veronikou Daměnickou z Daměnic a svou

choť na Načeradec uvedl. Paní Majdalena přivítala snachu srdečně, těšíc se, že syn její dostal manželku tak milou a hodnou, jakou mladá paní býti se jevila. Sama uchýlila se do ústraní, obývajíc dvě komnaty v rohu paláce, kdež i umřítí hodlala. Cítila, že smrt její jest nedaleko a proto často Načeradského plebána k sobě povolávala, aby od něho duchovní útěchy si vyžádala. Toho vždy úpěnlivě žádala, aby vdovu po Lužanovi smířil a k odpuštění přiměl, jelikož výčitek svědomí se sprostiti nemohla.

Plebán se soustrastí poslouchával paní Dvoreckou. Znal obě ženy a věděl, že právě tak jak velikou jest lítost hradní paní, tak velikou jest nenávisť měšťanky. Sám již častokráte snažil se Lužanku na jiné myšlénky přivést a k odpuštění ji pohnouti. Než vdova od smrti svého muže a snad již i dcery jakoby ani pravověrnou křesťankou nebyla. Do chrámu Páně nechodila a vždy říkala, že dříve k své víře se nevrátí, dokud Bůh nebude spravedlivým a paní Dvoreckou nepotrestá. Proto neměl plebán pro starou hradní paní nikdy žádné radostné zprávy leč slova potěšitelná, která však mir jí vrátiti nedovedla.

Poněkud sice pookrála paní Majdalena, když narodila se první vnučka. Vyžádala si toho od své snahy, aby jmenovala se Ludmila Majdalena. Tuto pak maličkou Ludmilu stále u sebe měla, s ní se těšila a v přítomnosti její na svůj zármutek pozapomínala.

Po dvou letech narodila se druhá vnučka a i tato u své babičky našla jakoby druhou matku. Ačkoliv totiž paní Dvorecká starší byla již vetchou stařenou, přece nedopustila, aby vnučky jinde byly než u ní, což jí paní Veronika ráda dovolovala vědouce, že jsou u své babičky nejlépe schovány. I pana Václava láska matky k jeho dítkám těšila a často v soukromí se svou chotí radost nad tím projevoval. Cítil se ve své rodině šťastným a staral se všemožně, aby zboží své zvelebil a rodině své blahobyt zabezpečil.

Při Načeradci nalézalo se staré právo pivo vařiti, za vlády však paní Majdaleny zůstával pivovar nepovšimnut a pustý. Pan Václav již od několika let pečoval o to, aby bylo vše opraveno a upraveno tak, aby mohlo pivo opět vařeno býti. Sám na některých zbožích okolních pánů se předsvědčil, jakým způsobem své pivovary mají zařízeny a dle toho také doma vše pořá-

dal. Nové toto zařízení počalo kvésti a přinášelo hojného užitku, tak že pan Václav ohlížeti se počal, jak by co nejvíce užitek ten zvýšil.

A tu jednou probíraje se v starých listinách po otci zděděných nalezl listinu výsadní, dle níž měli Načeradští páni právo, pivo své vystavovati ve Stojislavicích, které však právem poddanským náležely pánům z Řisnic. Pan Václav věděl sice, že pan Bohuslav Řisnický z Řisnic a na Řisnici sám také pivo do Stojislavie vystavovati dává, nedal se tím však zmásti. Umínil si, že k panu Bohuslavovi na Řisnice zajede, vše mu poví a jej požádá, aby dle staré privileje pivo více do Stojislavie nevystavoval, jelikož on, Václav, tam pivo své vystavovati bude.

Pan Václav, co jednou si umínil, neprotahoval. Druhého dne z rána koně osedlati si dal a rozloučiv se z rodinou oznámil, že na Řisnice jede pana Bohuslava navštívit. Jaký jest účel cesty jeho, nepověděl, jelikož mínil až po návratu vše sdělit.

Byl právě Hod Boží svatodušní a pan Václav na cestě se rozpomenul, že by dobře bylo, kdyby také službám Božím přítomen byl. Jelikož Vlašim byla nedaleko, zamířil tam, aby pak z Vlašimi k Řisnicům se pustil.

Jaké bylo jeho překvapení, když na náměstí Vlašimském pana Bohuslava spatřil. Hned k němu šel a pozdraviv se s ním srdečně sděloval, že chce k němu po mši jeti. Libo-li, aby dovolil, že ho na cestě domů doprovodí a při tom něco důležitého vyjedná. Pan Bohuslav svolil a zval pana Václava, aby se po mši pro něho v jeho hospodě stavil.

Hned tedy po mši zamířil pan Dvorecký za panem Bohuslavem. Na domluvu tohoto vypil pohár vína a na to společně na koně vsedli. Bylo viděti, že pan z Řisnic již mnoho vína vypil, jelikož byl ve tváři zarudlý a ne příliš jistě v sedle seděl. V oválu vyjeli z Vlašimi a záhy ocitli se na cestě lesem vedoucí. Pacholci obou jeli opodál.

Když se nalézali ve stínu lesa, zadrželi koně a pan Václav povídati počal, proč s panem Bohuslavem mluvití chce.

„Našel jsem, pane bratře, včera listinu,“ pravil přátelsky, „kteřou také u sebe mám a již ochotně ti ukážu. Dle této listiny náleží mně a rodu mému právo, abych pivo své do Stojislavie vystavoval. Dříve ovšem,

poněvadž má paní máti pivo vařiti nedávala, nemohlo dle této privileje jednáno býti. Teď však se vše změnilo a já chci privileje použiti. Proto umíníl jsem si k zamezení všech hádek a mrzutostí vše ti říci, listinu ti ukázati a tebe žádati, abys piva svého více do Stojislavic nevystavoval, jelikož já tak činiti budu. Nehněváš se proto, vid'?"

Podíval se na pana Bohuslava a viděl, jak tento mrzutě se za kníry tahá a zmráčeně před sebe hledí. Sáhl tedy do kapsy a vyňav listinu panu Bohuslavovi ji podával, řka:

"Nechci, pane bratře, nic nespravedlivého. Tu prohlédni si privilej samým králem stvrzenou."

Ale pan Bohuslav prudce listinu odstrčil.

"Nechci ničeho viděti," řekl zlostně. "Vystavoval jsem pivo do Stojislavic tak dlouho, budu vystavovati i na dále. Ostatně mohl jsi mi hned říci, co chceš, nebyl bych s tebou jel. Myslil jsem si, že umíš čestněji jednati, než k vůli zisku o Božím Hodě po světě jezdit. Nezapřeš svého rodu, vždy zisku chtivého."

"Pane Bohuslave, zadrž s takovou řečí," vybuchl teď také pan Václav rozhořčen drsnou řečí Bohuslavovou, "a nesahej na čest mého rodu. Rod Dvoreckých z Olbramovic nedopustil se ničeho, co by tě opravňovalo potupu na náš erb vrhati. Hájím jenom svého práva, kterého ty jsi tak dlouho bezprávně užíval."

"Pomalu, pomalu," houkl pan Bohuslav. "Já ničeho bezprávně neužíval a co jsem řekl, jest pravda. Však jsou ještě svědci, jak tvá paní máti pro mizerný šperk nevinnou dívku krutě ze světa sprovodila. Z toho je viděti, není-li na Načeradci zisk a peníze páнем."

"Drzý utřač jsi a nikoliv muž urozený," rozkřikl se pan Dvorecký a rázem obnažil kord. "Promluviš-li ještě slovo proti matce mé, ztrestám tebe zbrani za nectné utřačství."

Oba mužové zarazili koně a dívali se rozhořčeně na sebe. Pan Bohuslav zdál se bážlivě couvati a skutku svého litovati. Ale to dalo se jen okamžik. Za okamžik se potupně usmál a opovržlivě rukou máchl.

"Schovej kord a jeď domů. S tebou já se potýkati nebudu. Co jsem o tvé matce řekl, pravda jest. Jen se jí zeptej a nebudeš po druhé pro pravdu tak zhorka

nakvašený. A teď mi dej pokoj. Nechci s tebou dále jednati."

Tato slova, možno-li, rozčílila pana Václava ještě více. Bodl koně, že div do koně páně Bohuslavova nevrátil a kordem na plocho udeřil pana Řisnického přes záda.

"Braš se, nestydatý, sice tě před soud královský pošenu jak lupiče," zvolal hoře hněvem.

Pan Bohuslav skutečně sáhl po boku nikoliv však pro meč, nýbrž pro pistol, již měl na sedle zastrčenou. Než mu ji mohl pan Václav z ruky vyraziti, namířil a střelil. Pan Václav se v sedle zapotácel a bolestně vzkřikl. Při tom k pasu ruky si přitiskl a na svého pacholka volal. Pacholci, kteří opodál celý prudký výstup pozorovali, cválali již blíže. Pacholek páně Bohuslavův následoval příkladu svého pána. Bodl totiž koně ostruhami a dále v trysku uháněl. Pacholek páně Václavův k svému pánu přiskočil a pomáhal mu dolů. Dříve než mohl svého pána s koně sesaditi, omdlel mu tento v náruči. Uchopil ho tedy vši silou a odnesl na pokraj lesa, kde ho do mechu uložil. Viděl, že pan Václav z boku krvácí a proto roztrhl mu šat a snažil se aspoň poněkud ránu ovázati. Pak poručil ho Bohu a vsednuv na kůň tryskem k Vlašimi se vracel.

Na štěstí našel felčara doma. Rychle mu vše pověděl a ke kvapn pobízel. Felčar vzal potřebné masti a nástroje a vzkázav několika lidem služebným, aby za ním s nosítky spěchali, na koně k pacholkovi usedl a na místo neštěstí ujížděl. Již z daleka slyšeli nařikání páně Václavovo, jenž ze mdlob se probrav dvojnásob bolestí cítil a opuštěným se býti viděl. Sotva že felčara spatřil, utišil se poněkud a čekal, až felčar s vymýváním rány hotov bude. Felčar ránu prohlédl a hned krev zastaviti se snažil.

"Nebezpečná rána, tuze nebezpečná," pravil sám k sobě. "Jen o kousek dále kdyby bývala trefila, mohlo býti dobře."

"Zemru?" tázal se pan Václav sténaje.

"To vše v rukou Božích, urozený pane," chlácholil felčar. "Hned tu budou s nosítky a odnesou tě ke mně. Já vynaložím vše, abych tvou milost při životě zachoval."

Pan Dvorecký zakýval na pacholka.

"Jeď domů," šeptal, "a pověz vše paní manželce, ať mne navštíví, že umírám."

Pacholek třesa se bázni a litostí usedl na koně a přivázav k němu koně pána svého, k Načeradci odjížděl. Za chvíli po

jeho odjezdu objevili se nosiči s uzavřenými nosítkami a odnášeli pana Dvoreckého k Vlašimi.] Stále jim po cestě omdléval a nařikal. Ve Vlašimi již se rozkřiklo, že Načeradský pan Dvorecký zabit jest od pana z Řísnic a proto houfy lidu sbíhaly se a provázely nosítka. Všude o tom rokováno a projevována soustrast panu Václavu, jenž pověsti dobré požíval. Zvláště ženy rokovaly, jak asi hroznou bude zpráva o neštěstí tomto pro ubohou paní Dvoreckou.

Byla skutečně hroznou. Sotva se pacholek sám na tvrzi objevil a paní Veronika spatřila přiváděti koně svého manžela prázdného, hned napadlo jí, že se stalo panu Václavu neštěstí a proto dolů na nádvoří spěchala, volajíc z daleka na pacholka. Pacholek byl špatným poslem. Nezatajil nic a upřímně pověděl, co se stalo. S úpěnlivým výkřikem klesla paní Veronika k zemi a hradní čeleď, jež slyšela smutné poselství, počala nařikati a zmateně pobíhati.

Volání a zmatek doléhal až do pokoje paní Majdaleny, jež si právě se svými vnučkami hrála. Přistoupila k oknu a udivena viděla, jak čeleď křísí snachu její na nádvoří. Zachvěla se a nemohla chvíli ani slova pronést. Když se poněkud vzpamatovala, volala dolů úzkostně, co se děje.

„Pan Václav leží u Vlašimi zastřelen od pana z Řísnic,“ volalo nahorů několik hlasů najednou.

„Zastřelen,“ zachvělo se na rtech paní Majdaleny. Počala se trásti, bledla, síly ji opouštěly a ona vedle okna shroutila se k zemi. Služka s ní v pokoji se nalézající dala se do křiku a několik služebných běželo nahoru, aby opět tu starou paní křísili. Paní Veroniku dole na nádvoří brzy k životu opět probudili, ale u paní Majdaleny se jim to nepodařilo. Zpráva o smrti synově byla její smrtí.

Tak stihlo paní Veroniku děsné neštěstí v jedné chvíli. Když se přesvědčila, že svou tehýni více nevzkřísí, s pláčem a nářkem vydala se na cestu do Vlašimi. Smutné bylo setkání se obou manželů. Paní Veronika viděla, že pan Václav více žítí nebude a zoufalá bolest zmitala nitrem jejím. Setrvala u chotě do druhého dne. Pak však musila nazpět na Načeradce, aby přítomna byla pohřbu paní Majdaleny. Když tuto kladli do hrobu, zdálo se mladé paní, že kladou tam již také pana Václava. Smutný to byl pohřeb a panstvo na po-

hřbu přítomné nevidělo ještě okamžiků bolestnějších. Paní Veronika s pláčem a štkáním zvala je na pohřeb druhý, poněvadž se domnívala, že její manžel také brzy dokoná.

Ale dlouho musila ještě čekati a se trápit, neboť pan Václav skoro sedm týdnů umíral. Dnem i nocí dlela u lože jeho, chvějíc se při každém jeho zasténání. Již se domnívala, že manžel její z nebezpečení vyvázne, když za jitra v sedmém týdnu náhle dokonal. Tělo jeho převezeno do Načeradce a tu za ohromného účastenství panstva a lidu pohřbeno.

Kněz Václav Alexandr Blovský, toho času děkan Načeradský, do missálu až potud zachovaného zaznamenal toto:

„Roku 1643 v den seslání Ducha sv. byl raněn z pistole urozený a statečný rytíř pan Václav Dvorecký z Olbramovic na Načeradci, Novém Podolí a Šebířově od rytíře pana Bohuslava Řísnického z Řísnice a na Řísnici; a to se stalo pro výstav piva do Stojislavic; a ten leže u felčara ve městě Vlašimi v sedmý týden život dokonál.“

* * *

Tak splnila se kletba Lužanky. Pan Řísnický, aby trestu ušel, ven ze země odejel a na tvrzi Načeradské zavládl opět smutný, osamělý život. Paní Veronika bolem stísněna žila trudný život vdovský vycházejíc jen do kostela Načeradského, aby tu nad ztrátou bytostí sobě drahých nařikala.

S útrpností pozorovali ji lidé. Bylo jim líto té mladé, dobré paní, jež oloupena byla o vše sobě milé a drahé. Pouze jedna bytost s divokou radostí pozorovala zármutek její. Byla to Lužanka. Žena tato udušila v sobě všecken cit a s divokou radostí vzpomínala, jak krutě potrestána jest smrt dcery její. Sestarala se také za poslední léta a po smrti svého muže nedbala ani o dítky, ani o své jmění. Zehuřla a musila žebrotou se živiti. Ale i tou nemohla mnohdy hlad zabnati. Lidé se jí štilili a zavírali před ní dvěře bojice se, aby snad i jim neštěstí nepřinesla.

Nedbala toho, ač mnohdy po celé dny ničeho nejedla. Plížila se kolem domů neb celé dny trávila na stínadlech, usmívajíc se zlomyslně a sama pro sebe povídajíc podivná slova. Do chrámu však nikdy nevstoupila. Jen někdy u večer přikradla se ke zdi chrámové a přitisknouc ústa k chladné zdi šeptala:

„Slyšíš mne, paní Majdaleno? To za Ludmilu stalo se.“

Vysílala stářím a hladem zemřela po několika letech uprostřed polí a pohřbena v koutě hřbitova. Nikdo nebyl přítomen leč plebán. A tak jako ona kletbu svolávala na obyvatele tvrze, tak kletba opovržení všeho lidu provázela ji ke hrobu.

Kdo se nadál, když mladý špaček vybirán jest z hnízda, že se stane z něho zloděj a že tím stane se příčinou neštěstí rodin dvou?

DOPIS.

Z Lysé n/L. 24. července.

(Úmrtí vdp. děkana Vojtěcha Podobského.)

(Dokonč.) Pohřební průvod v Pánu zesnulého pana děkana konal se dne 23. července; ranní červánky rozseté po obloze červenavým leskem ozařovaly naše město veškeru. Toho dne počínala se u nás slavnost neobyčejná, v tichém venkově neobvyklá, leč bohužel slavnost pro všechny smutná. Nastal odchod, nastalo rozloučení se navždy. V smutek pohroužení věřící již záhy z rána ve velikých přícházeli zástupech k děkanské budově podívat se naposled v tu milovanou tvář svého duchovního otce, požehnat naposled to starostlivé čelo sv. křížem, rozloučit se navždy s milovaným knězem. Byla to tklivá a přece tak krásná podívaná na spoustu kytic a věnců, z nichž nejkrasším byl věnec darovaný od vysokorodého p. barona z Leitenbergrů, vlastníka a spolu patrona panství zdejšího. Vedle toho darovala sl. městská rada lysská, někteří jednotliví občané, jednotlivé spolky a sousední obce přifařené skvostné věnce s krásnými stuhami, na nichž tklivé nápisy hlásaly zármutek jejich. Pozoruhodno jest věru to, a svědčí jistě o veliké oblibě v Pánu zesnulého u jinověrcův, že i náb. israelitský spolek daroval skvostný věnec na rakev zesnulého. Rázem hodiny deváté rozezvučely se všechny zvony, jichž smutné hlasy bylo v dáli slyšeti, což trvalo po celou hodinu; všickni veledůstojní páni, jichž z blízka i z daleka přišlo dvacet osm, aby doprovodili svého spolubratra k věčnému odpočinku, odebrali se do chrámu Páně, kde modlili se hodinky za mrtvé. Zatím shromáždily se před děkanstvím dívky školní se svými pány učiteli, všickni spolkové

se svými odznaky, všechny korporace se svými přednosty a slavná městská rada s panem starostou v čele; když pak vrátili se duchovní z pobožnosti do děkanství, přioděni jsouce smutečními rouchy, aby vykonali výkrop, zapěl sl. zpěvácký spolek „Dalibor“ dojemný sbor „Kyne Pán!“ Udeřením desáté hodiny vykročil průvod z farní budovy, jež vedl veledůst. p. P. J. Čubán, biskupský vikář a farář ve Mcelích. Šest velebných pánů vzalo rakev, jež spočívala na marách v spoustě věncův a kytic, na níž třpytil se v záři sluneční kalich s paténou a knihou, jako odznaky důstojenství zesnulého. Kolem rakev kráčeli pánové ze sboru dobrových hasičů nesouce skvostné věnce, jakož i páni, nesouce rozžaté pohodné. Za rakev kráčeli osiřelí kněží vp. P. Jos. Rydvan, beneficiát a vp. P. Karel Kopal, kaplan, za nimi pak příbuzní a přátelé v Pánu zesnulého a dav věřících, již hlasitě se modlili za duši v Pánu zesnulého. Když obešlo se celé náměstí, vcházelo se do chrámu Páně, aby navždy rozloučil se zesnulý pan děkan s místem svého kněžského úřadu obětovníka a učitele, kde po 29 roků ku cti a chvále Boží obřady vykonával. Pohnutlivý byl pláč, když osiřelé ovečky loučily se s pastýřem svým v budově farní, znamenajíce jej sv. křížem, kterýmž jimž žehnával a líbajíce mu ruce, kterými jim jako rozdavač milosti Božích posluhoval, ale daleko větší strhl se pláč při řeči, kterouž měl nad rakev přítele svého veledůst. p. P. Václ. Krupička, farář z Vel. Kostomlat, v níž prostými ale upřímnými slovy vyličil zásluhy zesnulého a rozloučil se s ním jménem všech přítomných duchovních i věřících. Hluboce utkvěl v duši každického ten posvátný okamžik, kdy zvolal kazatel: „Poslední s Bohem, milovaný bratře Vojtěchu!“ Jediné oko suché nezůstalo, ba i sám kazatel ukryti nemohl vřelou slzu, kterou vyloudila na tvář vzpomínka na „s Bohem poslední.“ — Po skončení řeči začalo se slavné „Requiem“, které sloužil vys. důst. pán P. Leopold Mazáč, probošt poděbradský za assistance čtyř jiných velebných pánův; u pobočních oltářů všech byly zároveň slouženy zádušní mše sv. Již dospělo „Requiem“ svého konce; pomalu doznávaly truchlivé zvuky „Requiescat“, již opouští průvod chrám Páně a ubírá se k hřbitovu, aby v posvátnou půdu složeny byly tělesné pozůstatky ctihodného kněze k věčnému odpočinku. V okolí svých předchůdců

v Pánu zesnulých očekával otevřený hrob tělo † pana děkana, temné dno hrobové ztrácelo se v bujně zelení ratolestí a pestrých květech, jimiž hrob byl vyložen a dekorován. Rakev složená z mar a postavena nad hrobem; již naposled se žehná sv. křížem, kropí vodou svěcenou a okurčuje, aby spuštěna byla v chladnou půdu, v zemi posvěcenou. Již chápou se duchovní bratři provazův a za hlubokého štkání spuštěna jest rakev v temno hrobové, v zemi černou, jak sobě v Pánu zesnulý vždy přával říkáje: „Tělo z hlíny země stvořeno jest. ať tam se zase vrátí.“ — Tak doprovodili jsme † duchovního otce k věčnému odpočinku; než, třeba od nás vzdálen jest daleko, třeba nepřestupná hranice dělí nás od něho, zásluhy však a jméno jeho nikdy nevymizí z paměti osadníkův, v jejichžto srdcích hluboko vryty zůstanou. Slušno zajisté, aby i u pozdějšího pokolení zachovala se po dlouhá léta v požehnání památka sluhy Božího, jenž po práci a boji, ať odpočívá ve svatém pokoji.

*R. Pravoslav K.,
studující.*

KRONIKA.

Z Prahy. Výsledkem sbírky chrámové v Pražské arcidiecési od Jeho Emin. nejdůst. p. kardinála a knížete arcibiskupa ve prospěch vdov a sirotek pozůstalých po stížených neštěstím v dolech Příbramských nařízené sešlo se 6261 zl. 89 1/2 kr., který obnos od kníž. arcib. konsistoře Pražské komitétu Příbramskému pro podporu řečených vdov a sirotek odeslán byl. V částce té nejsou zahrnuty četné příspěvky, které od mnohých farních úřadů k zmíněnému účelu jinak odeslány byly.

— Na základě usnesení městské rady pražské ze dne 12. července 1892 č. 52570 vypisuje kn. arc. konsistoř pražská konkurs na místo zatímního spirituala při pražské vychovatelně v Libni od 5. srpna r. b. na dobu šesti neděl. S tímto místem, jež náleží patronátu obce pražské, spojen jest roční plat 600 zl., byt a celé zaopatření v ústavě.

Z Lince. Sjezd katolíků rakouských začal zde v pondělí 8. t. m. za účastenství přes 2000 osob. První schůze tato byla ustavující a pozdravnou o 8. hod. večer. Když Jeho Emin. kardinál vídeňský ještě s jinými přibylými biskupy se objevili, přivítal hr. Pergen srdečnými byt i stručnými slovy přítomné. Po té vystoupil před-

seda vlasteneckého spolku hornorakouského dr. Ebenhoch a uvítav přítomné křesť. pozdravením za časté bouřlivé pochvaly děkoval všem, kteří se dostavili, o zdar sjezdu se přičinili, a navrhl za předsedu hr. Sylva-Taroucca. V pozdravné řeči své věru klassické, v níž jako v obraze program celého sjezdu se zobrazoval, rozvinul p. hrabě tou měrou poklad nevyčerpatelných vědomostí z oboru otázek světových nanejvýš politicko-sociálních, že veliký a hluboký dojem vyvolala. — Místopředsedy sjezdu zvoleni byli místopředs. rada Büllau z Lince a kanovník Klun z Lublaně, a pak 4 zapisovatelé, mezi nimi Kozłowski a Povše. Z Čechů nikdo. V sekci školské předsedou dr. Schwarz z Vídně, v sociální sekci hr. Kuefstein, v tiskové dr. Schindler z Vídně, v sekci umění a literatura svob. pán Helfert, v sekci pro katolický život a tisk kníže Salm a pro missie kanovník Pincger. — Promluvu měl po té, když přečteny byly pozdravy, biskup linecký dr. Doppelbauer, v níž váhu kladl na věrnost jak kleru, tak i všeho hornorakouského obyvatelstva k Bohu, víře, církvi, císaři a vlasti a blahopřál pracím sjezdu katolíků rakouských všeho zdaru, dovozuje, aby se také pracovalo a všechna usnesení se spolu skutkem prováděla. — Zemský hejtmán hornorakouský Achleithner srdečnými slovy vyzýval ku stálosti u víře a lásce k vlasti. Pravou bouři souhlasu vyvolalo proslovení lineckého starosty Wimhölzela. Ačkoli je zastupitelstvo linecké většinou liberální, nicméně zachovalo se co nejslušněji ke sjezdu, obelavši jej. Nad to podotýkáme ještě zvláště, že schůzi ustavující poctil svou přítomností místopředseda hornorakouský baron Puthon, čehož ani při prvním ani při druhém sjezdu nebylo. — Na to nuntius Galimberti po latinské a veleúčinné promluvě udělil požehnání. Tím schůze skončena, po níž v místnostech sjezdu se koncertovalo. — Dne 9. srpna konána první slavnostní schůze. Linecký biskup dr. Doppelbauer sloužil o 8. hod. slavnou pontifikální mši sv. v nově stavěném katedrálním chrámu P., jíž velký počet lidstva přespolního i domácího přítomen byl, mezi jinými arcibiskup vídeňský kardinál dr. Gruscha, biskupové někteří, šlechta, poslancové atd. O půl 10. hod. konala se první slavnostní schůze v místnostech „Volksfesthalle.“ Předseda hr. Sylva-Taroucca zahajuje schůzi křesťanským pozdravením a dává čísti dopisy omluvné kardinálů Schönborna, Fürstenberka, kníže-biskupa ze Sekavské diecése. Nato přihlásil se předseda katol.-politické jednoty české hr. Schönborn, aby vyslovil pozdrav od jednoty, což se souhlasem přijato bylo. Z Německa přišel místopředseda slavného katolického centra prof. dr. Orterer a poukazuje na svazky spřízněnosti,

kteří víříi najmě Bavorsko, odkud řečník pochází, s Rakouskem jakož i na společný boj, který všichni katolíci vedou najmě v příčině katolické školy a politicko sociálních otázek vyřídil upřímně a vroucí pozdravení všech věrných katolíků německých zvláště katol. centra. Kníže Löwenstein sděluje, že v Lorete se opravuje svatyně a poněvadž se všem národům nabízí na věčnou památku upravení jednotlivých kaplí, doporoučí tento dobrý a bohumilý skutek podpoře všeobecně. (Dokončení.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Eman. *Doležal*, k. a. notář, čestný konsist. rada a osob. děkan Minický ve výslužbě, 1. srpna 1892, (nar. 25. dubna 1807, vysv. 24. července 1831).

Vyznamenán jest:

- p. Jiří *Grüner*, farář v Brlozci, povýšen za doktora bohosloví.

Ustanoveni jsou:

- p. Emil *Rieger*, admin. ve Wölfelsdorfu, za II. kapl. v Kladsku;
p. Frant. *Štědrý*, admin. na Peruci, za admin. v Slavětíně;
p. Matěj *Novák*, zám. kapl. ve Varvažově, za far. v Střebsku;
p. Karel *Preininger*, admin., za faráře v Obříství;
p. Ant. *Hahmann*, kněz ř. křížov., za zatím. admin. na Králově Chlumu (Königsberg);
p. Urban *Wache*, katech. na reálce v Lokti, za katech. na něm. gymn. v Praze (Štěpánská ul.);
p. Jos. *Novák*, katech. měst. něm. škol v Karlíně, za katech. na reálce v Lokti;
p. Václ. *Manlík*, suppl., za skuteč. katech. na něm. paedagogii v Praze.

Uprázdňená místa:

Slavětín, fara patr. Jeho Excel. p. Františka hrab. z Thun-Hohensteinů, od 3. srpna;
Libeň, místo spirituála ve vychovatelně, patr. obce Pražské, od 5. srpna t. r.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Pardus*, senior diecese, jubilar, č. konsist. rada, děkan a far. v Kamenickách, 26. července 1892, (nar. 7. února 1801 v Přelouči, vysv. 24. srpna 1827).

Ustanoveni jsou:

- p. Alois *Vašátko*, zám. kapl. Dymokurský, za far. do Králova Městce;
p. Václ. *Vaigl*, far. Potštýnský, za faráře do Sopotnice;
p. Ant. *Seligr*, katech. v Novém Bydžově, za far. do Stračova;
p. Ladisl. *Suchánek*, koop. Chvalkovický, za zatím. katech. škol měšťanských v Novém Bydžově;
p. Jan *Malinský*, koop., za admin. v Kamenickách.

Uprázdňená místa:

Kamenický, fara patr. náboženské matice, od 27. července;
Potštýn, fara patr. p. barona Dobřenského, od 3. srpna t. r.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.

(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdůst. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svatých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

OBSAH: Kázání na svátek andělů strážných. — Kázání na slavnost Narození nejblab. Rodičky Boží Marie Panny. — Dík Ti, Bože! (Báseň.) — Maria Felicia Órsini. (Dokonč.) — V přírodě. (Báseň.) — Na kaplánce. — Špaček zloděj. Povídka. (Dokonč.) — Dopis. — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihhtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání,

jež o kněžských druhotinách Msgra Ant. Lad.
Dlaska, tajného komoří J. Sv. pap. Lva XIII.,
č. kanovníka, kn. arc. vikáře a děkana král.
města Kouřimi dne 31. července 1892

přednesl J. Ev. Eybl.

„Toť jest den, kterýž učinil
Hospodin: veselme se a ra-
dujme se v něm.“

Ž. 117, 24.

Staroslavná děkanská osada Kouřimská koná dnešního dne více slavností než tisíce jiných osad v naší vlasti. Troji zajisté slavnost děje se dnes v tomto velebném chrámu Páně: jedna, která se opakuje každého týdne; druhá, která obratem jednoho roku pravidelně připadá na poslední den měsíce července; třetí konečně, která se na osadě ani postupem celého století neudá. Jest to předně den Páně či neděle; jest to dále výroční památka světce Loyolského, jehož heslem bylo slovo apoštolo-vo: „Vše ke cti a slávě Boží“ (I. Kor. 10, 31.), a posléze jest to řídké jubileum, vzácná slavnost kněžských druhotin, zlatá mše sv. vysoce důstojného pána a veleza-
sloužilého duchovního správce zdejší staro-
slavné děkanské osady. Podstatou a obsa-
hem se ovšem jedna slavnost od druhé liší; ale konečně všechny tři, směřující ke
cti Boží a naší spáse, všechny souhlasně
povzbuzují nás, abychom vděčně a s ra-
dostným nadšením zaplesali: „Toť jest den,
kterýž učinil Hospodin: veselme se a ra-
dujme se v něm.“ Ó plesej královská Kou-
řimi, vesel se, staroslavná osado, neboť

„veliké věci ti učinil Pán, jenž mocný a
Jehož jméno svaté jest“ (Luk. 1, 49.), mi-
lost prokázal před tisíci osad jiných.

A hlasatelem či raději pouhou ozvěnou
tohoto radostného jubilea mám být také
já. Vládosti vysoce důstojného p. jubilára
dostalo se mi totiž nenadálé úlohy, abych
dnes, v den tolik slavný, zvěstoval slovo
Boží. Jak čestný to úkol! Jak rád a ochotně
se ho podjímám! Osmělím-li se pak, nikoli
ke slovu Božímu, nýbrž ke slavnosti i své
slovo přidati a nechtěly-li by Lásky Vaše
mně věřiti, skutkům věrte, ty vydávají svě-
dectví o nejvyšší záslužné činnosti Vašeho
p. jubilára.

Stoje tedy na vznešeném tom místě a
nemaje s sebou nic jiného než důvěru
v milost Boží, dobrou vůli a vědomí své
slabosti, obracím se nejprve „k Otci světél,
od něhož všeliké dání výborné a každý
dar dokonalý pochází.“ Ale i k Vám se
obracím, vysoce důstojný pane jubiláre!
Jest tomu dnes padesát let, kdy vznešený
nástupce a dědic sv. Vojtěcha olejem po-
mazal Vaše ruce, modle se, aby požehnáno
bylo, co Vy požehnáte. Pozdvihněte, pro-
sím, rukou svých a požehnejte nás, mne
a moje posluchače, aby nám Pán přispěl,
aby má slova tím jistěji vnikala v jejich
srdce. —

A nyní pokračovati budeme jmenem
Páně, uvažující,

I. jak radostné jest zlaté jubileum kněž-
ské vůbec, a

II. naše dnešní zvlášť.

I.

1. Oslavující Vaše vzácné druhotiny,
neslavíme, velectihodný pane jubiláre, čet-

ných a vznešených hodností a důstojností Vašich; neslavíme vysokého vyznamenání, kterým v těchto dnech Jeho Svatost osvěcený papež Lev XIII. Vás obmyslil, uděliv Vám hodnost a znak tajného komoří papežského; neslavíme Vaši hodnost kanovnícké, kterou Vás Jeho apoštolské Veličenstvo náš nejmilostivější pán, císař a král František Josef I. vyznamenal, an Vás jmenoval čestným kanovníkem slovutné, král. kollegiatní kapitoly staroboleslavské; také se nedotýkáme Vašeho odpovědnosti plného úřadu, jež jako vikář Jeho Eminence našeho nejdůstojnějšího pána, kardinála a knížete arcibiskupa s obdivuhodnou svědomitostí a horlivostí po patnáct let vykonáváte; tolikéž nevzpomínáme důležitého období Vašeho života, kdy jste jako řídící veškerých škol Kolínských po dvacet let o jejich zdar a prospěch máje péči všemožnou, školní knihovnu, fysikální kabinet, všeliké učebné pomůcky rozhojnil a fundaci zřídil, která nesoucí Vaše jméno, ještě po staletích bude připomínati zásluhu Vaši; taktéž nepatříme na Vaše příkladné působení, které blahu této staroslavné osady po pět a dvacet let již věnujete; ani konečně zvláště nevzpomínáme Vaši literární činnosti, belletristické a homiletické: jen jeden rok, jen jeden den obzvláště nám tane dnes na mysli, ten totiž den, kdy jste jako mladistvý čtyřiařicetiletý kněz neomyšleně se svatou bázni ponejprv k oltáři Páně vystupoval, s třesoucí se rukou a s chvějícím se srdcem poprvé konal oběť nejsvětější; ano onen den, který se dnes po padesáté vrací, ten památný den májící na mysli, vděčně a nadšeně voláme: „Tot jest den, kterýž učinil Hospodin: veselme se a radujme se v něm.“

2. Slavný a radostný bývá to den, když nově svěcený kněz první mši svatou slouží, své prvotiny slaví; celá rodina i obec, v níž se zrodil, raduje se a plesá, když mladistvý, od biskupa právě na kněžství posvěcený sluha Boží uprostřed rodáků a krajanů, za přítomnosti milých ba často i drahých rodičů svých k oltáři Páně kráčí, aby s čistým srdcem a nevinnými rukama na úsvitě kněžského úřadu svého poprvé konal nejdražší oběť novozákonnou; ó slavný a radostný to bývá den, tu každá mysl zbožně dojata, mocně povznesena bývá.

Když však týž kněz po celé půlstoletí povinnosti svého stavu věrně byl plnil, když výroční památka jeho prvotin po

padesáté se přiblížila a on jako ctihodný kmet v den svých druhotin opět k oltáři vystupuje, aby v podvečer svého života nejsvětější oběť Bohu zase podal a svrchovaného Pána života i smrti velebil za všechny milosti, jimiž v jeho povolání jej obmyslil: tenkrát ovšem rodiče jeho dávno již v Pánu zesnuli, z blízkých nemnozí na živě zůstávají a osadníci, kteří jej před padesáti lety čestným průvodem do chrámu Páně provázeli, větším dílem v pokoji odpočívají. Avšak ani tehdy věrný sluha Páně bez čestného průvodu nebývá. On si dlouholetým působením vychoval osadu novou, získal nové duchovní rodiny, pro kterou pracoval, pro kterou žil, za kterou dnem noci se modlil a s kterou tudíž svazky úzkými ano světějšími než jsou vazby pokrevní spojen jest. A když tato rodina v den jeho druhotin s dětinnou úctou jej obklopuje, s nábožným pohnutím a synovským vděkem k oltáři doprovází: ó tu jest rozradována všecka mysl jeho, tu se mu takměř vrací dávná jeho mladost, plamen svatě vroucnosti, jež ho rozněcoval o jeho prvotinách, poznovu vzniká v jeho prsou; srdce mu oplývá rozkoší, kterou cítiti ale vyjádřiti nelze, tu s celou horoucností své roznicené duše opět volá: „Introibo ad altare Dei: ad Deum, qui laetificat juventutem meam.“ „Vejdí k oltáři Božímu: k Bohu, kterýž obveseluje, obnovuje mladost mou“ (Žalm 42, 4.). „Ó toť jest den,“ tak si, všecek pohnut, praví, „toť jest den, kterýž učinil mi Hospodin; toť den, kterým mi prokázal milost vzácnou, i veselí a raduje se v něm; velebí duše jeho Hospodina a duch jeho plesá v Bohu Spasiteli jeho“ (Luk. 1, 46. 47.).

Ale takové jubilejní veselí přichází se jen z řídka a nevalný je počet těch osad, jež Bůh tímto způsobem omilostňuje. I není-liž proto taková událost sama sebou celé osadě jistým znamením zvláštní milosti Boží? Není-liž pramenem, z něhož potěcha se prýští a svatě veselí? Nemusí-liž jubilár i osada vděčně zvolati: „Od Hospodina se stala a jest divna v očích našich milost taková?“ (Žalm 117, 23.)*.

II.

1. A hle, k řídkým těm osadám od Boha vzácnou tou milostí obmyšleným řadí

*) Srvn. 1. Pastýřský list pražský o kněžských druhotinách pap. Pia IX. r. 1869. 2. Příležitostné řeči Jos. Ehrenbergra.

se, ot. př., i Vaše staroslavná osada Kouřimská. Kněz důstojný, všechnu chválu výtečného pastýře mající, po pět a dvacet let Váš neunaveně činný duchovní správce dočkal se dnes z milosti Boží vzácného jubilea, chvalně a záslužně strávil ve službě Páně let padesáte. Co času volného, co síly v těle, co vědomostí a schopností v duchu, co lásky v srdci, svá léta nejčinnější, to vše největší měrou věnoval Vaší milé osadě, a aj, již hotov jest v Bohu a čeká, aby téhož dne, kdy před půl stoletím konal obět prvotinnou, dnes konal obět druhotinnou. I není-liž to vzácná událost v dějinách Vašeho města a celé osady? Mám-li Vás pobádati, abyste den tak vzácné milosti pozdravili radostí, uvítali díkučiněním?

Premilí přátelé! Z vašich, zbožnou radostí zářících pohledů, z toho, co jsem sám v městě viděl a slyšel, ze skvělé oslavy, která již včera předcházela, z obecného nadšení, které se jeví, kamkoli pohlednu, není-li z toho všeho s dostatek znáti, jakými city oplývají Vaše srdce, jaké posvátné veselí naplňuje Vaši mysl? Nemusím-li radostně rozlašovati, jak vděčná, jak uznaná jest královská Kouřim ku svému jubiláru? Aj, jaká to podívaná! Staroslavné město, jeho zastupitelstvo jako patron tohoto chrámu, osada všecka, ctěné úřadnictvo státní i autonomní, klerus i učitelstvo, přechetní ctitelé, odchovanci vděční, všickni se těší, všickni vřelé účastenství jeví. Kde takový plamen lásky a vroucích diků nejen v srdci plane ale i mocně ven šlehá, tu není třeba jej teprv rozdmýchovati, netřeba k němu povzbuzovati, taková snaha byla by zbytečná a proto jen výraz chci dáti svým pocitům, s vámi a mezi vámi z celého srdce volaje: „Toť jest den, kterýž učinil Hospodin: veselme se a radujme se v něm!“

2. Stane-li se, že se rodina dočká toho štěstí, aby slavila památný jubilejní den svých staříčkových rodičů: pak zajisté ctihodní jubilanti ode všech členů rodiny bývají poctěni mnohonásobnými důkazy lásky, úcty a upřímnosti a čím svědomitěji své syny a dcery vychovali, čím pevnější základ křesťanské zvrženosti v jejich srdci založili, tím hojnějších a upřímnějších důkazů lásky a úcty se jim dostává.

Nakresliv sobě tento krásný obraz a hledím-li na skutečnost, dívám-li se na vše, co se o dnešní slavnosti jubilejní děje, pak, př. dr., chtě nechtě, musím doznati, že jste se k svému jubiláru zachovali jako

členové rodiny zdárné, jako osadníci vděční, jako ctitelé svého oslavence příkladní, tak že rád o Vás vyznávám a po pravdě na Vás obracím, co na pochvalu měšťanů Soluňských apoštol pověděl, řka: „Díky činíme z Vás Bohu, . . . pamatujíce na lásku vaši . . . tak že učinění jste příkladem všem věřícím“ (I. Thes. 1, 2—7.). Díky vám, že v čestný a památný den svého duchovního představeného zachovali jste se s takovým účastenstvím, s takovou srdečností i s takovou okázalostí! Toť jest den veselí a radosti, který jste Vy, ctění osadníci, učinili svému jubiláru i nám.

Vydávaje lichotivě ale i spravedlivě svědectví vděčné osadě, nemohu se obejiti, abych s blahopráním se neobrátil i k pastýři, k Vám, Vysoce důstojný pane jubilante! Vaše věrná, pět a dvacetiletá pastýřská péče na osadě Bohem Vám svěřené nebyla marná, nezůstala bez žádoucích výsledků. Sázel jste, zaléval jste a Bůh dával vzrůst. (I. Kor. 3, 7.) „Milostí Boží jsem, co jsem,“ tak pravil jste v hloubi své pohnuté duše, „avšak — my dodáváme s apoštolem — milost Boží nebyla ve Vás marná“ (I. Kor. 15, 10.). Děti uznané, osadníky vděčné, ovečky věrné, rodinu zdárnou jste si vychoval. Vizte ji! Vizte to množství, jež naplňuje chrám, vizte to vřelé účastenství, to pohnutí, ty slzy radosti a diků! To jsou perly, to jsou drahokamy skvostné, to jest také vyznamenání, velké vyznamenání; bez něho ostatní všechna sebe vyšší a vznešenější, méně by těšila; to jest vyznamenání, které i před Bohem na váhu padá a Vám i Vašemu stédcí ke cti prospívá a k odplatě, doufáme, nehynoucí. „O toť den, kterýž učinil Vám Hospodin: veselme se a radujte se v něm!“

3. A s vděčnou osadou přistupuje i vděčné duchovenstvo. Náš milovaný pane vikář! Svět uznal Vaše zásluhy. Svátý Otec Vám udělil vznešenou hodnost tajného komoří; nejjasnější náš panovník ozdobil Vás důstojností čestného kanovníka; nejdůstojnější náš Arcipastýř poctil vřelým blahopřáním; vznešený hodnostář metropolitní kapitoly z obzvláštního přátelství se k slavnosti dostavil. Vzácná to vyznamenání, takových jen málokterým se dostává. Ale my duchovní vikariatní podáváme také dary vzácné, my podáváme své srdce, svou lásku, svou vděčnost, provázené modlitbou a trvajícím, dokud život potrvá. A tento náš dar ani rezi ani molem nevezme ujmy. Vděčnost, láska a modlitba

naše přijdou s Vámi až za hrob, budou Vás provázeti, až Kníže pastýřů korunou spravedlnosti bude věnčiti zásluhy Vaše. „A to bude den, kterýž učiní Vám Hospodin, den radosti, které žádný neodejme od Vás“ (Jan 16, 22.).

Závěrek.

Dr. přátelé! Krásná jubilejní slavnost se dnes ukončí; milí účastníci se rozejdou; avšak bez dobrého účinku dnešní den, tuším, nepomine. Není zajisté pochybnosti, že úcta a láska k našemu oslavenci po jubilejním dni neustydne, ale každou vzpomínkou na tento den, kterýž učinil Hospodin, vždy oživne, mocně zaplane a stále potrvá. O to nemám starostí, ale o jednu věc přece chci prositi, za jednu se přimlouvati. Nedejte se, ctění přátelé, příslušníci tolik staroslavné osady nikým a ničím ve svaté víře své zviklati, pevně stůjte v podání po slavných předeích zděděném. Ať věda a umění lidské dosáhnou stupně sebe vyššího, ať pokrok dostupne výše závratné, pravidla mravnější a učení o Bohu a o člověku, o časné i věčné bláženosti pravdivější, než jest evangelium Ježíše Krista, které Vám ctihodný Váš jubilant po celé čtvrtstoletí hlásá, nikdy se na světě neocitne. Šetřte tedy naučení se vši horlivostí a upřímností vám poskytnutých. Tak večer života, ten zbytek dnů pozemských svému milovanému jubiláru nejlépe osladíte, o sebe a své spasení nejlépe se postaráte. Buďte a zůstaňte věrného pastýře ovečkami věrnými až do skonání, aby on, až před Knížetem pastýřů, Krista Ježíše předstoupí, radostně mohl o vás vysvědčiti a říci: „Pane, z těch, které jsi mi světil, neztratil jsem žádného,“ sám pak aby uslyšel blahé pozvání: „Služebníče dobrý a věrný . . . vejdi v radost Pána svého.“ Amen.

Kázání

na den jména Panny Marie.

„Jméno Panny, Maria.“
Luk. 1, 27.

(Proč se jména Svatých na křtu sv. udělují.)

Aby se lidé v společenském obcování mezi sebou rozeznávali, jedna každá rodina vlastní příjmení má; by se ale i údové jednotlivých rodin od sebe lišili, zvláštní

ještě jméno hned při narození každému se uděluje. Obyčej, lidem při narození jména dávati, jest tak starý, jak staré jest pokolení lidské. Z prvopočátku přestávalo se však pouze na tom jménu, ježto byl člověk při narození obdržel, ana lidnatost byla ještě nepatrná; když se pak pokolení lidské rozmáhati počalo, povstalo pohnáhlu i příjmi, a rodinná jména se utvořila. Co tkne se však původu toho neb onoho jména neb příjmi, býval zajisté za rozličných časů také rozličný. V prastarodávných dobách dávala se lidem jména od všelikých okolností, při jejich narození zběhlých; někdy zase (od všelikých vlastností osobních) brala se ta jména od osob, ježto buď slovutností nad jiné vynikaly aneb novorozenců krví se dotýkaly, a posléze významávala jména, při narození udělovaná, také budoucí povolání člověka a to obzvláště v staré úmluvě vnuknutím a řízením Božím se stávalo. Příjmení pak na větší díl od potomních vlastností člověka, od jeho zaměstnání a živností a od mnoha jiných případností svůj počátek dovozují. Ač ale v starém zákoně jména při narození z nížádné jiné příčiny se nedávala, než aby údové jedné každé rodiny od sebe se vespolek rozeznávali, vykonávalo se to přece osmého dne po narození dítěte co posvátný obřad veřejně a slavně. A aj, v Kr. shr. bratři a sestry, právě dnešního dne oslavujeme výroční památku toho přeradostného okamžení, v kterémžto novorozená Bohorodička své jméno obdržela, překrásným a mnohovýznamným jménem „Maria“ nazvána byvši. Vlastně ale měla by se dnešní slavnost osmý den po narození Rodičky Boží odbývati. Aby však konání několika zasvěcených svátků v brze po sobě následujících, zaměstnáním lidským a mnohočetným pracím polním nepřekáželo, rozkázal papež Innocens XI., by se slavnost Jména Panny Marie hned tu neděli po Narození Rodičky Boží světila. Jako ale Bohorodička osmého dne po svém narození jméno Maria obdržela, rovněž tak i nám udělují se hned na křtu svatém jména, ne původu světského, ale nebeského — jména totiž Svatých a Vyvolených Božích. Tato jména se ale nedávají jedině proto, bychom se od svých ostatních bratří a sester rozeznávali, nýbrž církev Kristova mimo to z jiných a sice důležitějších příčin ohvalitebný ten obyčej zachovává a drží. A příčiny ty, za kterýmiž v církvi katolické jména Svatých

na křtu sv. se udělují, jsou: 1. proto že viru naši rozmnožují, a pak 2. proto že na-
ději v nás posilují.

I.

Základ veškerého spasení v tom pozůstává, abychom u víře důkladně vzdělání, a proto všech článků sv. náboženství dobře sobě vědomi byli, neboť jak dí zjevení Páně, „bez víry nemožno jest libiti se Bohu a přistupující k Bohu věřiti musí, že jest, a těm, kteříž ho hledají, že odplatitelem jest“ (Žid. 11, 6.). By se však jedenkaždý u víře vzdělati a utvrditi mohl, o to církev sv., co dobrá a starostlivá matka tím se postarala, že k rozšíření netoliko podstatných pravd sv. náboženství, ale i jejich důvodů nejedním spasitelným prostředkem nad míru usnadňuje. A do počtu prostředků těch náleží též ten posvátný obyčej, že svým dítkám na křtu sv. jména Svatých uděluje. Neboť pochvalným tímto řádem rozmáhá se:

a) Víra naše v nesmrtelnost duše lidské. Že duše lidská i po smrti těla bez konce trvá, jest zajisté jeden z těch nejpodstatnějších a nejpodstatnějších článků našeho sv. náboženství; neboť tato pravda s vírou v jednoho Boha tak úzce spojena jest, že k ní jako účinek k své příčině se nese. Bez víry v nesmrtelnost duše lidské byl by člověk stvořením bídným, bídnějším všech tvorů pozemských. Jest sice ta pravda do srdce lidského napsána písmem nevyhnutelným, jak o tom svědčí přistvořená každému snaha po větší a větší dokonalosti jak rozumu, tak vůle, kteréž však zde na zemi nižádný smrtelník nedochází, jakož i vřelá toužebnost po blaženosti, kteréž pak na tomto světě nižádný ještě nespokojil. O nesmrtelnosti duše lidské ubezpečuje nás též napodobně zjevení Páně. Neb mimo jiná místa, volá neomylný Bůh, a člověk u sv. Mat. 10, 27. „Nebojte se těch, kteříž zabijí tělo, ale duši nemohou zabiti, než bojte se raději toho, kterýž může i duši i tělo zatratiti do pekelného ohně.“ Zatím ale méně vzdělané třídě křesťanů tuto základní pravdu sv. náboženství živě vyobrazuje chvalitebný obyčej, vedle kteréhož jména Svatých na křtu sv. novorozencům se dávají. Neboť drahá již uplynula léta, co se byli Svatí a Vyvolení Boží s časností rozžehnali a na věčnost odebrali; a aj, bratři a sestry rozm., smrtí tělesnou nevyhynula jejich památka; třeba těla jejich odňata od zraků lidských, dávno již

v hrobovém lůžku odpočívala, dávno již v prach a popel se proměnila: jména jejich přec neporušitelnost ozdobuje a krásí, bez konce žijí a pomník nesmrtelnosti nacházejí na těch, ani jejich jména v koupeli křestní byli obdrželi. Slovná jména jejich přecházela od pokolení k pokolení a až k nám se dostala z té nejvzdálenější minulosti. V čerstvé paměti trvá tímto způsobem čestná jejich památka od východu až na západ po veškerém oboru křesťanském a památná jména Svatých a Vyvolených Božích dotud na zemi stkví se budou, pokud svět tento potrvá. Ano, nejm. v Kr., jména Svatých na křtu sv. nám udílená projevují v náležitém světle to, čehož se v knize moudrosti dočítáme v rozum následující: „Ó, jak krásné a jasné jest pokolení čistotné, nebo památka jeho jest nesmrtelná, poněvadž jak Bohu tak lidem jest známa.“ Jsoutě tedy již zde na zemi všickni nebeštané nesmrtelností obmyšleni tím, že jména jejich na křtu sv. novorozencům se dávají. A právě tato nesmrtelnost jest nám bezpečným rukojemstvím oné nesmrtelnosti, kteráž i duši naši tam nad hvězdami jednou zavítá, kterou srdce tuší a vřele žádá a písmo sv. potvrzuje.

Mimo to pochvalné jmen Svatých na křtu sv. udělování rozmáhá:

b) Viru v obcování Svatých. Obcováním svatých vyrozumíváme, kř. dr., tak úzké spojení všech podle duše živých údů Kristovy církve, jako ho při údech lidského těla spatřujeme. A jedno toto tělo, ježto všickni pravověrní křesťané vespolek tvoří, úvazek lásky v celosti drží, úzce spojuje a nerozlučitelné činí. Poněvadž ale, jak svědčí zjevení Páně, „láska nikdy nevypadá“ (1. Kor. 13, 8.), proto nekončí smrt tělesná toho obcování, kteréž pravověřící mezi sebou mají. A proto, my katolíci, věříme a vyznáváme, že netoliko pravověrní křesťané, kteříž posud v těle přebývají, jak dobří tak i zlí, ale i ti, jižto v milosti Boží zemřeli, neustálou společnost mezi sebou mají a že bez konce v bratrském spojení pospolu trvají. A hle, shrom. v Kr., tento článek o obcování Svatých nám oznamuje jména Svatých, kteráž se nám na křtu sv. dávají. Ona jsou zajisté zřejmým důkazem: 1. že srdečné přátelství panuje mezi námi a těmi Svatými, jejichžto jména tak krásně nás ozdobují. Vlastnost pravého přátelství zajisté v tom záleží, že srdeční přátelé obapolné zalíbení

v sobě mají, že z toho, co jednoho těší, i druhý od srdce se raduje, a co jednomu náleží, že i druhému milé a vzácné jest; a pakliže prozřetelnost Božská byla nás na delší neb kratší čas oddělila od těch, ježto milujeme a přátely nazýváme, aneb dokonce na věčnost je byla povolala: ó jak často na ně vzpomínáme a v duchu s nimi se bavíme, ó jak ochotně jména jejich velebíme a u vděčné památce povždy chováme. Po smrti teprv cena pravého přítele poznává se a cit lásky k němu mocnější než kdykoli jindy v srdci našem se ozývá. A hle, bratři a sestry drazí, všechny tyto známky srdečného přátelství k Svatým a Vyvoleným Božím tím v překrásný celek přivádíme, že jejich jména na křtu sv. přijímáme. Tím osvědčujeme, že v Svatých zalíbení máme; tím na jevo dáváme, jak vzácné jest nám vše, cožkoli od nich pochází a jim náleží, tím dokazujeme, jak že sobě i jména jejich libujeme a před celým světem oslavujeme a je ve vděčné památce máme. Zajisté, bratři a sestry dr., jména Svatých na křtu sv. nám daná, věřící na zemi se Svatými v nebi jedním duchem, jednou myslí, jednou bezkonečnou láskou přátelskou sjednocují.

Avšak jména Svatých, ježto jsme na křtu sv. přijali, jsou též důkazem: 2. jakou že něžnou uctivostí ku Svatým a Vyvoleným Božím srdce pravověrných křesťanů vlaje. Neboť zdali že tím, že jména Svatých na křtu svatém přijímáme, patrně neosvědčujeme, že si jich více vážíme, nežli všech lidí ostatních, více než kterýchkoli předností, urozenou a reku pozemských. Zdaliž tím Svatým větší čest neprokazujeme, nežli knížatům a králům vezdejšími? A slušná a pravá jest ona čest jim prokázána. Avšak bohužel! Ačkoliv se uchýlili nekatoličtí křesťané od pravého učení Kr., ani obcování mezi živými a zemřelými popírají, k Svatým patřičné uctivosti nedokazují a tu čest, kteráž v církvi katol. jim se vzdává, za přepjatou a neslušnou mají; nic méně přece sami jména Svatých na křtu sv. svým dítkám dávati obvykli a tak mimovolně pochvalné svědectví nám dávají, že obcování Svatých v tomže smyslu stává, v kterém my katolíci je bereme, věříme a vyznáváme, a že církev katolická samojediná Svatými se vykázati může. Neboť proč medle nepřijímají od nás oddělení bratří na křtu sv. jména mužů v jejich církvi proslavených, o kterýchžto plnoustně rozhlašují a vysoce

se vychloubají, že jsou proroci; Duchem svatým nadšeni a proto od Boha na svět poslání, aby prý porušenou viru Kristovu opravili. Mají Lutra, mají Kalvína, mají Zwingliho, mají Melanchtona, mají Wiklefa, mají Husa, domnělého své církve mučedníka. Proč ta a jim podobná jména nedávají na křtu sv. svým novorozencům? Nevyznávají-li tím zřejmě, že sami je za Svaté nemají? Když byl sv. Pavel do Atén přišel, nalezl v jedné božnici mezi mnoha jinými oltáři také oltář, na němž velikým písmem napsáno bylo: „Neznámému Bohu“ (Sk 17, 23.). Tak již Aténští nevědouce toho Boha ctili, kteréhož zvěstovati jim byl do Atén přišel apoštol Páně. A tak i od nás oddělení bratři nevědomky otný oltář Svatým ustavili tím, že jejich jména svým dítkám na křtu sv. dávají; tak to co ústy zamítají, skutkem vyznávají. — Tak, nejm. v Kr., vidíme, jak obyčej, že jména Svatých jak u katolíků tak i u nekatolíků na křtu sv. se udělují, k rozmnožení víry naši napomáhá. — Než po chvalný obyčej ten také posiluje naději naši.

II.

Ana se nám jména Svatých a Vyvolených Božích v koupeli křtu sv. udělují, posilňuje se tím naděje naše:

a) O budoucí blaženosti, kteráž i nás v nebi očekává. Všeliký člověk není pro tento svět stvořen; nebo, věčná a svrchovaná blaženost, neuvadlá koruna slávy jest ten výtečný cíl, kterýž nám Bůh vytknul, pakliže běh pozemské pouti čestně dokonáme, viru zachováme, v ctnosti a spravedlnosti až do konce setrváme. Než jak lze jest smrtelníku tohoto tak vznešeného cíle dokročiti, bude se snad někdo domýšleti, ana nejedna překážka ze strany těla i světa snažení jeho v cestu se staví? A hle, nejm. v Kr., tuto skleslou a napolo zvadlou naději naši oživují a posilňují jména Svatých na křtu sv. nám udělená, neboť připomínají nám: 1. že Svati byli někdy, co my jsme nyní — obyvatelé země, lidé slabí a křehcí, mnohým nebezpečenstvím obklíčení. To samé porušitelné tělo měli, tu samou více k zlému než k dobrému nakloněnou vůli měli, jako my všickni máme; od těla pokoušení byli jako my; od světa i od ďábla pokoušení byli jako my; pro ctnost nevávideni byli více nežli my; pro spravedlnost pronásledováni byli více nežli my; pro viru větší nátisky trpěli nežli my; pro Krista okovy spínání

a do žaláře uvrhováni byli, ne však my; pro Krista na smrt vedeni, stínáni, křižováni, pálení a do hlubin mořských uvrhováni byli, ne však my. Ve všem bylinám podobní, ve všem se nám vyrovnávali úplně, v utrpení však nás znamenitě předcházeli. A hle, tuto podobnost, ba jednotejnost povah, sklonnosti a veškeré přirozenosti, kteráž Svatým právě tak, jako nám, společna byla, překrásně vyobrazují nám jejich jména, ježto na křtu sv. dostáváme. Neboť zdalíž od stejných jmen také na stejnou podstatu, na stejné vlastnosti i na stejné povolání všim právem neuzavíráme? Jako syn po svém otci, třeba před jeho narozením byl zemřel, přijetí dědi na důkaz, že jsou jedno tělo a jedna krev oba, otec i syn; rovněž tak i jména Svatých, na křtu sv. udělená, slouží nám k spasitelnému upamatování, že byli Svatí za čas svého pozemského putování s námi jedné bytosti a přirozenosti — že byli to někdy, co my jsme nyní.

Než křestní jména ještě více nám připomínají. Byli-li Svatí a Vyvolení Boží druhdy, co my jsme nyní? 2. můžeme i my jednou býti, co oni jsou nyní. Neboť i nám svítí to samé světlo rozumu, jako jim; i nás poездеjší pouti provází ta samá hvězda zjeveného náboženství, jako je; i v nás týž hlas svědomí ozývá se, jako v nich; i nás tатаž církev v svém lůnu chová, i nás ty samé svátosti posvěcují, i my dosti máme na milosti Boží, i nás nezachvacuje pokušení, jediné lidské, i nám v svátosti pokání odpouštějí se hříchy po křtu sv. spáchané, pakli že cestu pravé kajenosti nastupujeme a hodné ovoce pokání přinášíme, i nás posilňuje Pán Ježíš svým tělem a svou krví v nejsv. svátosti oltářní. Ničehož se nám tedy k tomu nedostává, abychom spasení věčného došli, poněvadž všecy pomocné prostředky a mnohem více nežli oni Svatí, v rukou našich máme. Proč bychom tedy nemohli býti jednou, co oni jsou nyní, když tak živi budeme nyní, jako oni někdy? A hle, tuto přeutešenou naději zůstávají a k činění dobrého mocné nás vybízejí právě ta jména Svatých, jimiž byli jsme hned při narození okrášleni. Neboť tak jako již na tomto světě ten člověk, kterýž jméno vznešené rodiny na sobě nese, jako hrabě a kníže narodiv se, mnohem větší naději má, že slávyездеjší dojde, obzvláště pakliže se všemožné o to přičiňuje, aby své předky mužnými a šlechtnými skutky dostihnul:

rovněž tak i jména Svatých, kteráž jsme na křtu sv. obdrželi, posilňují naději naši, že i my slávu nebeskou dosáhneme, jestliže věrně o to se zasadíme, abychom se Svatým a Vyvoleným Božím netoliko jménem ale i skutkem vyrovnali. O tak radujme se, dr. kř., že jména naše napsána jsou v nebesích; radujme se, že Svatí předešli nás tam, kam nám jejich jména jistou a bezpečnou cestu ukazují.

Mimo to křestními jmény okřívá též naděje naše:

b) Že Svatí a Vyvolení Boží za nás u Boha se přimlouvají. Kdo důležitou nějakou prosbu vznešenému a mocnému pánu přednésti míní, ten zajisté velice se těší, pakliže sobě takového přímluvce vyhledal, ježto nevšední přízně a lásky toho velmocného pána požívá, aneb dokonce jeho důvěrným přítelem jest. Jak potěšitelné tedy učení církve katolické o přímluvě Svatých každému pravověrnému jest a býti musí, to snadno rozumem postihuje ten, kdo svou neohodnost a hříšnost jak náleží zná, a pak kdo ví, že Svatí jsou přátelé Boží. Staví pak učení to církev sv. do náležitého světla tím, že jména Svatých na křtu sv. uděluje novorozencům. Neboť tímto posvátným obyčejem pěkně vzrůstá naděje naše, že se blahoslavení nebešťané za nás u Boha přimlouvají, že modlitby naše Bohu předkládají a jejich vyslyšení nám na Bohu vymáhají. Když byl u Římanů nevolník na svobodu propuštěn, obral sobě jednoho z urozených měšťanů římských za svého zástupce a ochrance, ku kterémuž v každé záležitosti se utíkal, u něho dobré rady a pomoci hledal, jej u vysoké vážnosti měl; ano i jméno svého ochrance obdržel na svobodu propuštěný otrok. A takovýto ochrance osvobozeného nevolníka slul jedním slovem jeho patronem, an místo otcovské při něm vykonával. A nastojte, nejm., každý z nás, když na tento svět přichází, jest nevolníkem říše temnosti, jest svázán řetězem prvotního hříchu. Než ze strašného toho otroctví na křtu sv. propouští se. Poněvadž ale každý z temného žaláře hříchu vyvedený mnohou ochranu po všecy dnyездеjšího života potřebuje, proto hned na křtu sv. péči jednoho z měšťanů nebeských se odevzdává a jeho jménem se ozdobuje, kteréhož pak po celý život svůj svým laskavým patronem nazývá, který poručence svého ochotně se ujímá. A jistě, jestliže Svatí a Vyvolení Boží mnoho se modlí za lid křesťanský vůbec, tím horli-

věji zajisté přimlouvají se za ty křesťany, jichžto byla jim starostlivá máti — církev svatá, hned v koupeli křtu sv. do ochrany poručila a jejich jménem ozdobila. Děkujeme tedy církvi sv., že překrásným obyčejem, dle kterého nám na křtu sv. jména svatých uděluje, naději naši o přimluvě oslavených spolubratří našich tak velice vzdělává a posilňuje. —

Z těchto tedy příčin udělují se v církvi Kristově jména Svatých a Vyvolených Božích na křtu sv.; rozmáhá tento posvátný obyčej naši viru, posilňuje též naději naši. A jak nastojitel povznáší se jmény těmito veškerá přirozenost naše. Neboť nejsou-li naše jména křestní radostnou upomínkou, že nenáležíme tomuto světu, ale tam nad blankytem že zaražen jest cíl vezdejší pouti naší, kdežto již bydlí, na tvář Boží patří a věčně se radují ti, jejichžto jména tak krásně nás ozdobují? Zdali že jména naše neobracejí zřetelů našich k nebesům a nás za laskavými patrony našimi mocně netáhnou?

O tak, nejm. v Kr., oslavujeme a nesme Boha v těle svém (1. Kor. 6, 20.), jako jména Svatých na sobě nosíme, tomu Svatému však, jehožto jméno jsme byli na křtu sv. obdrželi, po celý svůj život zvláštní čest prokazujeme, k němu se utíkejme. Buďmež jeho následovníci, jako on byl Kristův ve mnohé trpělivosti, v souženích, v úzkostech, v pracích, v bděních, v postech, aby, až odbijeti bude poslední hodinka našeho života, i jedenkaždý z nás radostně povolávaní mohl slovy sv. Pavla, řkoucího: „Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, viru jsem zachoval a naposledy vložena mi jest koruna spravedlnosti, kterouž dá mi Pán v ten den spravedlivý soudce, netoliko pak mně, ale i těm, kteříž milují příští jeho“ (2. Tim. 4, 7. 8.). Amen.

Lásky moc.

Od Prokopa Zaletěla.

Zrudl západ růží nachem
od polibku, v spěchu plachém
den jež zemi na noc dal —
kraj již celý soumrak halí,
zvon večerní ještě chvály
Matce Boží hlásá v dál. —

„Anděl Páně“ z tisíc retů
k nadhvězdnému letí světu

před trůn Boží, v nebes výš' —
a klid svatý, pokoj snáší
anděl míru, trudy plaší
vždy se nesa níž' a níž'. —

Jako libý, svěží vánek
letí krajem vldný spánek,
všecko klesá v jeho moc —
ticho všude jako v hrobě —
šepem ještě přejí sobě
duše dobré: dobrou noc!

Však hle tamo v slední chatě
světlo ještě, v spěchu, chvatě
sluha Páně pílí tam —
sílí duši na tu cestu
ku věčnému nebes městu —
a lká, slzí při tom sám!

A jak nelkat? Rtovět bledí
šeptají mu: Hle již hledí
smrt mi bledá tváří v tvář. —
Ó komu já svoje děti
odporučím, až má vzletí
duše nyní v nebes zář? —

Kdo se ujme robot mojich —
kdo jim otcem, matkou v bojích
bude nyní trpkých, zlých? — —
Oheň lásky žarný vzplane,
slza horká přes líc kane
ještě z očí vdoviných. —

Miláčky své k sobě tiskne,
líbá, žehná — a jim tryskne
z oček všechném slzí proud —
vedle toužné k nebi zvedá
kněz své zraky — a smrt bledá
mění jata hned svůj soud! —

Opouští zas tiše chatku —
dítěm hodným dobrou matku
nechtíc zkosit', sebou vzít' . . .
jinam po kořisti spěje —
nemocná se blahem chvěje
videuc ji pryč opět jít' . . .

Síla nová, život proudí
všemi zase mocně oudy,
vrací se i ruměn v líc —
kleká matka k dítěm v plese —
díků vřelých k nebi nese
vděčností se na tisíc . . .

Zhaslo posléz' světlo v chýži,
anděl klidu sem se níží

nesa libý, blahý sen —
ještě v snění zbožných retů
chvály plynou k Pánu světů . . .
až zasvitne — šťastný den. —

Katolický kněz před patnácti sty let.

Napsal Dr. *Arthur König*.

(Pokračování.)

8. Ovšem obsahuje bedlivé studium světských věd, zvláště horlivé obírání se s pohanskými klassiky, jisté nebezpečí, jehož nastávající kněz má se varovati — aby totiž jeho snahy nezabředly v pohan-ském názoru světa a pro krásu líčení klas-siků nezhylnula v duši jeho prostá krása křesťanské pravdy. S živým bolem lítosti doznává světec, že také kdysi tomuto ne-bezpečí by byl podlehl, kdyby ho byl po-divný sen v pravý čas na jiné cesty ne-obrátil. Vypravuje to v listu svém k Eu-stochiovi¹⁾, který sám při horlivosti své pro vědu v podobném nebezpečení snad se nalezal a jehož proto od čtení pohan-ských klassiků více na písmo sv. upozor-niti se domýšlel. Co má dělati při žalmech Horác? při evangeliu Virgil? co Cicero při apoštoli? . . . Slyš dějiny mého vlast-ního neštěstí! A nyní vypravuje o sobě, jak tehdy, když pro Boha svět a své opu-stil a do Jerusalema se uchýlil, svou s ve-likou námahou a prací v Římě pořízenou knihovnu pohanských klassiků nechtěl též odložit. Když se postil, četl Cicérona, po nočním bdění a kajících slzách Plauta, kdežto od neuhlazené řeči proroků cítil se odpuzována. Tu chytila ho v době svatopostní prudká zimnice, jež ho velmi povážlivě seslabila a konečně v smrtelné mdloby uvrhla, tak že konaly se již pří-pravy k pohřbu. V tomto stavu viděl se před soudnou stolicí věčného Boha, jehož sláva vrhla jej na zemi. Tázán po stavu svém, odpověděl, že jest křesťanem; avšak soudce řekl k němu: „Ty lžeš; Cicero-nianem jsi, nikoliv křesťanem! Neboť kde jest poklad tvůj, tam jest i srdce tvé“²⁾. Zároveň byl k rozkazu soudcovu přísně pokárán, až polepšení slíbil. Slzami polit,

probudil se s zkormouceným srdcem; končí vypravování s ujištěním, že napotom s větší horlivostí božské nežli dříve světské spisy četl. —

9. Těžištěm vychování kněze a učitele lidu spočívá ovšem ve vychování k zbožnosti a k znalosti života svatých, ačkoliv nábož-nost sama též nepostačuje. „Ne svatost bez vzdělanosti, nýbrž učencost se správedl-ností“³⁾ má si kněz zjednat. „Neboť sva-tost bez vzdělání prospívá jen sobě samé; a jak mnoho i církví Kristově pro zásluhu dobrého života ku vzdělání přispívá, rovněž mnoho jí také škodí, ježto bořícím živlům nemůže odporovati“⁴⁾. „Kde jsou ti, již tvrdí, že čistota mravů jediná může již knězi postačiti? Starý zákon souhlasí v tom s novým — Mojžíš učí témuž, jako apo-štolové“ — že totiž „kněz musí vědět, čemu má učit“⁵⁾. „Dětinským a jako hrou v církvi jest, chtějí učit tomu, co sám ne-zná — ano ani to nevědět, že nic ne-víme“⁶⁾! Jistě musí tudíž také kněz, aby všem byl vším, světská studia pěstovati — ale jeho hlavní úlohou zůstává přece stu-dium písma sv.; proto dí Aggaeus (2, 11.), ano sám Pán skrze Aggaea: „Otaž se kněze na zákon;“ tak velice jest to tedy úlohou kněze, k otázce na svatý zákon odpově-diti⁷⁾! Toto přivádí nás k vývodům svět-covým o studiu bible.

§. 4. Kněze studium písma sv.

1. Písmo sv. jest nevyčerpatelná stud-nice pravé moudrosti. Učený Plato, vý-mluvný Demosthenes nevěděli, co obsahuje jediná věta sv. Jana: „Na počátku bylo Slovo“⁸⁾. Ale ovšem písmo nevykládá se každému beze všeho samo; ano právě jest ona sedmi pečeti uzavřená kniha ve zjevení Páně⁹⁾, jež jenom Kristus otevřítí může. Komorník královny Ethiopské četl též v knize Isaiáše a sice tak horlivě, že ani ve voze na poušti v tom neustával¹⁰⁾.

³⁾ Ne justa rusticitas, nýbrž docta iustitia; srovn. ep. 103 (53, 3) ad Paulinum, c. 4.

⁴⁾ ep. 103 (53, 3) ad Paulinum, c. 4: „Sancta quippe rusticitas solum sibi prodest.“

⁵⁾ ep. 128 (64, 21) ad Fabiolam, de veste sacerdotali: „ut noverit, quae docenda sint.“

⁶⁾ ep. 103 (53, 4), c. 6.

⁷⁾ ibd. c. 4 (3).

⁸⁾ ep. 103 (53, 4) ad Paulinum c. 3. 4.

⁹⁾ Zjev. 3, 7.

¹⁰⁾ Skutk. apošt. 8, 27. násl.

¹⁾ ep. 22 (22, 30) ad Eustochium, c. 13, z roku 384.

²⁾ „Mentiris, ait, Ciceronianus es, non Chri-stianus.“

Když se ho však Filip tázal: „Myslíš, že rozumíš, co čteš?“ musel vyznati: „Jak mohu rozuměti, když mne tomu nikdo neučil?“ Jeho ruka drží knihu, jeho ústa docela vyslovují slova Páně, a přec nezná toho, jehož, aniž ho znal, v knize té uctíval. „Tu přistoupil Filip a ukázal mu Ježíše, jenž byl v písmenech uzavřen a ukryt. Ó obdivuhodná sílo učitele! V téže hodině věří komorník, stává se věřícím, jest pokřtěn a jest svatým a z žáka stal se učitel; na poušti v prameni církve nalezl více, nežli v pozlaceném chrámu synagogy“¹¹⁾. Zkušeného učitele potřebují všichni, již nějakému umění, nebo nějaké vědě učit se chtějí; i o nejnížších řemeslech to platí. Jenom umění vykládati písmo sv. myslí lidé zvláštním způsobem, že každý bez učitele mu rozumí — „každá klepavá stará bába, každý zdětinělý stařec, každý žvástavý sofista, všichni se tím zanášejí, všichni vykládají a učí, aniž by byli sami se učili“¹²⁾. Mnozí mluví s učeným vzezřením mezi ženami kdo ví jak moudře; opět jiní jdou docela k ženám do učení, aby pak muže poučovali — jako by písmo sv. bylo věci každého.“ „O lidech, jako jsem já (tedy o kněžích), kteří snad po světských studiích přešli k písmu sv. a pak dobře sestavenou řečí uším lidu lahodí a myslí pak, že hlásali slovo Boží, aniž si vzali práci, aby vyzkoumali, co prorok nebo apoštol těmi slovy myslí, pomlčím docela; dle svého náhledu přistřihávají svědectví písma, jako by to bylo něco velkolepého a nikoliv spíše zavržení hodná metoda, smysl písma sv. překrucovati a text, jenž se jim přičí, dle vůle své roztrhávati“¹³⁾. Ůti jenom jedenkrát knihy Samuel a králů, „a poznáš, s jakou obtíží porozumění písma sv., obzvláště proroků, jest spojeno. Neočekávej snad výmluvnost, již si k vůli Kristu na Ciceronu nyní málo vážíš, u nedospělých. Třeba že výklad církevní (ecclesiastica interpretatio) lahodnou formu může přijati, přece bude tutěž spíše zakrývati a jí se vystříhati, poněvadž nemá mluvit pro zahálčivé mudce a několik málo žáků, nýbrž pro celé pokolení lidské“¹⁴⁾. Že bible není písmo každého, její výklad spíše velikou učenost předpokládá a tak vpravdě

vlastně jest věci církve, „jež má mluvit pro celé pokolení lidské,“ praví tedy Jeronym docela bez dvojsmyslu Pammachiovi, jemuž blahopřeje, ježto právě důvěrou biskupa a lidu ke kněžství byl povolán. Podobné myšlenky krásnými slovy vyvozuje v listu k napotomnému biskupu Paulinovi¹⁵⁾ z Noly: „Slyš tedy, můj spolusluhu, můj příteli a bratře: rozvaž si málo, po které cestě v písmě sv. kráčíš! Vše, co čteme v knihách Božích, trpýtlí se ovšem a leskne i na obalu (na kůře); avšak daleko sladší jest teprve jádro.“ „Chce-li kdo jísti jádro, rozloupni ořech!“ (Plautus.) „Odkryž — modlí se David — odkryž oči mé a spatřovati budu divné věci ze zákona tvého“¹⁶⁾. Jestliže tedy tak veliký prorok (jako byl David) přiznává se k temnotě své nevědomosti: jakou nocí nevědomostí domníváš se, budeme teprve my dítky, skoro ještě kojenci v duchovním životě, obklíčení. Zastěra spočívá však netoliko nad obličejem Mojžíšovým¹⁷⁾, ona spočívá též nad evangelisty a apoštoly . . . Neotvírá se vše, co jest psáno, od toho, jenž má klíč Davidův (on otevírá a nikdo nezavírá; on zavírá a nikdo neotvírá), klíčem žádného jiného se neotevře! Máš-li však tento poklad (t. j. porozumění písma sv.) nebo též jen něco málo z toho pro práce své, pak bychom neměli nic krásnějšího, nic učenějšího, nic sladšího a nic klassičtějšího. (nihil Latinius) nežli knihy tvé!“ Zahrnuje v sobě písmo svaté všecku moudrost, všecku učenost klassiků; ku př. prorocství Davidova o utrpení a oslavení Spasitelově jako vůbec poesie žalmů, předstihují pohanské básníky. „David jest náš Simonides, náš Pindar a Alcaeus, náš Horác, Katull a Seren“¹⁸⁾.

(Pokračování.)

Ná kaplánce.

Kulturní obrázek z dějin Blatenských.

Načrtl J. P. Hille.

(Dokonč.)

Zevrubně určena jest „povinnost pro děkana při vaření piva“ v knize pachtovní a kontraktní města Blatné těmito slovy:

¹¹⁾ ep. 103 (53, 5) c. 5.

¹²⁾ Ibid.

¹³⁾ Ibid. — In ep. 92 (105) ad Augustinum nazývá písmo sv. „vel obscurissimae.“

¹⁴⁾ ad Pammachium ep. (49, 4.).

¹⁵⁾ ep. 13 (58, 9) ad Paulinum c. 4.

¹⁶⁾ Žalm 118, 18.

¹⁷⁾ II. Mojž. 34, 31. násl.

¹⁸⁾ ep. 103 (53, 7) ad Paulinum c. 7.

„Pan děkan jest povinen dle počtu sudů navařeného piva ročně s měšťany neb jejich arendátorem se rozpočítati a ty vypadající zemské daně a jiné povinnosti stejně co na jeden sud neb várku vypadne platiti a mimo to co za upotřebení jejich štoků, džberů a j. jim náhradu činiti jakž spravedlivě jest.“

Pro pěstování chmele měli děkanové zvláštní chmelníčku, kteráž byla r. 1713 v nově vysázená a asi 1 větel veliká.

Později někteří děkanové, nemohouce vystačiti, žádali prostřednictvím vrchnosti u obce Blatenské o přívarek, jež tato na jejich žádost vždy ochotně povolila.

Tak žádal děkan *Frant. Vlas* ze dne 5. augustu 1721 o přívarek. Žádost jeho zní:

„Vysoce urozený sv. říše ří. hrabě!

Patrone milostivý!

Já jsem všudy skvějící se M. V. hr. M. velmi poznal a důvěřuje v přístup s tou žádostí přicházím v příčině přídavku piva, jak při této mé příští várce, tak nápotom při těch čtyřech ročně přicházejících, aby při každé mimo těch z každé várky k využitkování přináležejících 6 sudů pro vlastní domácí trunk čtyry sudy přivařiti mohl, čímž obci zdejší nic na zkázu nečelice, neboť ona jistě uznávajíc mou s nimi dobrotu a štoly skrovnost naproti tomu nebude. A tak dobrotivosti této důvěřujíc k V. hr. Mti jakožto patronu mému nejdobrotivějšímu v nadpravené prosbě se ucházím, kteroužto dosaženou milost vši zdvořilostí a ponižeností ctíti budu.

Ponižený služebník a kaplan

Fr. K. Vlas, děkan.

Na tuto jeho žádost došla následující odpověď:

„Velebnému p. děkanu na jeho in petito žádajícího přívarku pro svůj trunk domácí podaný spis, k odpovědi se sděluje, že jakž obec mého města Blatné, v jich pivováře on p. děkan své várky činí, na to slyšána byla. A oni z ohledu jeho dobrého s nimi snášení vroucenost duší a k tomu konci též držícího kaplana, neméně skrovné pokračování ve štole se svými osadníky jemu, p. děkanovi nějaký přívarek piva pro jeho domácí trunk z dobré vůle bez další konsekvence odepřiti a zabrániti nechť, jestliže on též obci něco za jejich pivovárské věci, že jich potřebuje a tudíž více se spotřebujou, užiti dopřeje. Tehdy já též jako dědičná vrchnost a pa-

tronus Ecclesiae et beneficii jich dobrou vůli rád tvrditi a vel. p. děkanovi jakožto supplicantu dovoliti chci, aby za tento běžící rok 1721 i příští 1722, při svých jemu ročně na 6 sudů dovolených čtyřech várkách při jedné každé ještě 4 sudy k svému domácímu trunku přivařiti mohl a pokudž on po vyjití času takové dobrodiní dále užívati chce, o to při mně znovu písemně se ohlásí a na to odpověď očekávati bude.

Datum v Blatné 9. Augusti 1721.

Josef hrabě Sereniyi.

Potomní děkan *Václav Šedivý*, podal rovněž po příkladu předchůdce svého žádost o přívarek ale již jen 3 sudů. Vyhověno bylo žádosti, avšak vystavěti musel revers tohoto obsahu:

„Já níže podepsaný v známost uvádím, že mně od počestné obce města Blatné do jejich libosti udělený přívarek na 12 sudů, totiž abych při těch 4 ročních várkách na 6 sudů, jenž k lepšímu vyživení děkana jsou, po každé tři sudy pro svůj domácí trunk přivařiti mohl, za pouhou přízeň a dobročinnost uznávaje, na žádnou povinnost vztahovati nemíním, anobrž z toho ohledu jim vděčnost prokázati chci, což mé vlastní ruky podpis a obyčejný můj přitisknutý sekrit stvrzuje.“

Revers tento psaný 26. listopadu 1740 poslal obci Blatenské hrabě Sereniyi s tímto doprovodem:

„Milí věrní! Přítomný revers od dvojicthodného p. děkana Václ. Šedivého, děkana blatenského v příčině těch od Vás jemu k jeho domácímu trunku ročně 12 sudů totiž každého čtvrt léta po 3 sudech přivařiti dovoleného piva se vám takový nejen k vaší bezpečnosti ale také abyste jej ve vašem archivu zachováti mohli, odesílá.

Dáno v Praze, dne 5. Decembru 1740.“

Za děkana *Frant. Tvrďého* příčiněním tehdejší vrchnosti uzavřena byla r. 1751 nová úmluva mezi děkanem blatenským a měšťany v příčině stravování učitele na děkanství. I ujednáno bylo, aby děkan na místě stravy, kterou měl učitel na děkanství, jisté a určité množství viktualii jemu dávat, začož uvolilo se měšťanstvo přispívati děkanu na pivní táč každoročně dáti 12 zl. 30 kr. a k dalším 6 sudům povolilo, aby při každé várce jeden sud piva pro vlastní trunk si přivařil, který ale neměl nikdy na kaplánce šenkovati.

Byl tedy nyní oprávněn každý děkan v měšťanském pivováře — proti zaplacení všech cís. daní a jiných povinností, které na něj dle rozvržení připadly, — ročně vařit 4 várky po 7 sudech mimo dolivky a z těch měl právo z každé várky 6 sudů piva na kaplánce vyšenkovat a to ostatní pro svůj domácí trunk použití měl.

Od té doby nežádal přivarku již žádný děkan, poněvadž měl piva dosti, ano mnohdy i nad potřebu.

Posléze děkan *Ant. Boukal* († 1820) již jen pro vlastní potřebu pouze dvě várky vařil a jeho nástupce *Karel Trnka* († 1839) vůbec piva ani nevařil ani nešenkoval. A tak zbyla na děkanské pivo v Blatné pouze historická připomínka!

V touze.

Mé srdce ohněm jenom vzplanout nech
jak nebe azur v nachu plamenech,
když andělé na křídlech zlatých zori
ji nesou z temnosti a z hloubky moří.

Ať touha po Tobě hrá v mojich snech
jak zefýr v květu temných lupenech;
keť mystický buď, který věčně hoří,
z kad obraz Tvůj se vždycky světlý noří.

A myšlenka, jež letí hrudí v plese
to skřivan, který pozdrav svůj Ti nese
a láska, kterou sotva pojat může

má duše celá — jerišská je růže:
na vlnách citů chvějící se leží
a věčně otvírá svůj kalich svěží.

Prok. Zaletěl.

„Josefeum“

Ústřední spolek dělnictva a služebnictva
pod ochranou sv. Josefa v Praze, Uhelný
trh čis. 423—I.

Proč bylo Josefeum založeno?

I. *Aby bylo střediskem katolický smýšlejších dělníků a služebníků obojího pohlaví.*

Čl. 2. stanov zní: Účelem spolku jest:

a) soustředovati katolické dělníky a služebníky obojího pohlaví a všech odborů; pečovati o potřebné jich vzdělání povšechné, zvláště náboženské;

b) poskytovat jim náboženské útěchy, aby zařídíce život svůj dle zásad křesťansko-katolických v stavu svém spokojeně žítí mohli.

Když dělníci a služebníci jiných tendencí sdružují se ve své spolky, měli by katoličtí dělníci zůstatí osamoceni, měli by vydáni býti na pospas jinak smýšlejícím, až by konečně, udoláni jimi, v tábor jejich snad též přešli? Sdružujte se také!

II. *Aby dělnictvo a služebnictvo chráněno bylo před vyděrači, kteří bez vlastní viny nezaměstnané dělnictvo a služebnictvo za svou kořist považují, o vše je připraví a v bídu mravní i hmotnou uvrhnou.*

Příklady:

a) Některé ústavy sprostředkující práci a službu u veřejní v insertní části některých novin, že mají ta a ta místa s neobyčejně vysokým platem k zadání. Neboží dělníci a služebníci hrnou se tam jeden za druhým, nabízejí se, platí; a výsledek toho jest: úskočný zaopatřovatel všem vypsané místo slíbí ale žádnému je nedá, poněvadž ve skutečnosti žádného k zadání nemá a místo to v novinách jen proto oznámil, aby vybral od mnoha služebníků zápisné, jež obnáší u něho nejméně 20 kr., při větším nabízeném služném však 1, 2 až 5 zlatých.

b) Hledá-li dělník službu nebo práci, dá se zapsati v několika sprostředkovacích kancelářích, zaplatí všude zápisné nejméně 20 kr., v některém se mu místo jistojistě přislíbí, musí však zaplatiti ještě za ten slib 1 až 2 zl. i více a na konec nic nedostane a když náhodou dostane, musí znovu ještě velmi mnoho platiti.

Proto jest též účelem spolku: „Josefeum“ dle stanov čl. 2.:

c) zaopatřovati dělnictvu a služebnictvu obojího pohlaví a všech odborů zaměstnání v Praze, nebo na venkově ano i v cizozemsku;

d) starati se, jak dalece to prostředky spolku, zvláště však prostředky fondu podpůrného dovolují, o ulevění bídy dělníků a služebníků bez vlastní viny nezaměstnaných, nemocných a sestárých; po případě dle možnosti i úplnou výživu jim poskytovat.

V Josefeum neplatí dělník a služebník žádného zápisného a obdrží-li službu nebo práci, zaplatí pouze 20 kr. ve prospěch spolku; dělníkům a služebníkům, kteří jsou členy spolku, obstarává spolek službu a práci bezplatně a to až třikrát do roka.

Páni zaměstnavatelé, kteří jsou členy spolku, obdrží jakýkoliv počet dělníků a služebníků bezplatně a kteří nejsou členy spolku, zaplatí 30 kr. za osobu.

Za těmito zde uvedenými účely jest založeno Josefeum.

Budiž tedy zásadou každého katolíka:

1. Zakládá-li se někde v Čechách dělnický spolek, budiž založen jako odbor „Josefeum,“ v čemž správa tohoto spolku vždy ochotně nápomocna bude.

2. Každý katolík hledí státi se členem „Josefeum.“ Přispívající nebo činní členové zaměstnavatelé platí ročně 1 zl. a mají tu výhodu, že obdrží bezplatně jakýkoliv počet dělníků a služebníků ze spolku; činní členové dělníci, služebníci a služebné platí 50 kr. ročně (též ve dvou lhůtách po 25 kr.) a obdrží od spolku zaměstnání bezplatně třikrát za rok.

3. Každý zaměstnavatel a službodárce objednávej dělníky, služebníky, služebné, učenníky své toliko v „Josefeum.“

4. Každý dělník, služebník, služebná a učenník hleděj si zaměstnání jedině v „Josefeum.“

Když takto bude „Josefeum“ ze všech stran podporováno, jistě v krátkém čase bude čeliti všem spolkům jiné tendence sledujícím. Zdař Bůh!

DOPISY.

Z Kouřimi, 9. srpna 1892.

(Slavné druhotiny.)

Jednou z nejkrásnějších slavností letošního roku u nás bylo zlaté kněžské jubileum, které dne 31. července slavil náš děkan, k. a. vikář, kanovník čestný a v nově jmenovaný tajný komoří Jeho Svatosti papeže Lva XIII. Mnsgr. A. Lad. Dlask. Hleděli jsme tomuto dni s dobrou nadějí vstříc, vědouce, že se p. jubilar těší vzácné vážnosti a lásce obecné, ale skutečný průběh slavnosti překonal naše očekávání. Tento úkaz zasluhuje v naší době, Církvi a jejím služebníkům málo příznivé, bedlivého povšimnutí a vděčného uznání. Již kolik dní před slavností docházela radostná blahopřání, přicházely deputace, jednotliví gratulanti, četní otitelé z blízka i z dálky, mezi nimi tři ředitelé škol kolínských, které p. jubilar po dvanáct let druhdy zdárně spravoval. Přišlo učitelstvo domácí i okolní. Duchovenstvo, vikariatní podalo darem krásný

kalich, domácí pp. kaplani zdařilou podobiznu, jiní jiné různé dary. Telegrammů a dopisů doneseno množství. V městě samém postavila se v čelo veškeré oslavy ctěná rada městská. K jejímu povzbuzení uspořádáno místními spolky a jednotami v předvečer slavnosti skvělé zastaveníčko. Ani jediný zlozvuk nerušil libé slavnostní nálady. V den pak jubilejní sjížděli se hosté ze všech stran. Obec Třebovelská podala diplom čestného občanství, duchovních přišlo na pět a dvacet. Mimo nadání a k radostnému překvapení všech zavítal i dávný přítel p. jubilara ndp. kapitolský děkan Msgr. Ant. Hora, jenž sub infula úřad officianta konaje a jako bývalý kanclér a generalní vikář dobře znaje „svědomité a horlivé působení p. jubilanta, dvojí krásnou, promluvu všechny přítomné mile potešil. Však mu za to jménem celého města radní Dr. Jos. Kaulfuss radostné díky vzdal. Oděn ve skvostné roucho tajného papežského komořího, ubíral se p. jubilar ve slavném průvodu do chrámu. Množství družiček, z nichž jedna, dceruška jmenovaného advokáta, tklivé přání proslovila a krásnou kyticí podala, jiná skvostný polštář s korunkou pro oslavence nesla, školní mládež s. pp. učitelé a zástupci osadníků a hostů tvořily špalír. Staroslavný prostranný chrám byl celý naplněn, výborná pak jeho akustika působila, že každé slovo dojemného obřadu dobře všudy bylo slyšeti. Překrásný blahopřejný příspěj jakož i vrchnopastýřské požehnání Jeho Eminence nejdůstojnějšího p. kardinala knížete arcibiskupa Schönborna každého mile dojaly. Po tom všem není divu, že slavnostní kazatel vik. sekretář p. J. Ev. Eybl měl snadný přístup srdci přečetných a vděčných posluchačů; nezbylo mu než výraz dáti radostným citům, kterými byli naplněni všichni. Rádi také dodáváme, že znamenitého lesku dodávali vzácné slavnosti veškerí pl. tit. úředníci c. k. okresního soudu a berního úřadu kouřimského ve svých skvělých uniformách, kteří zároveň s městským zástupitelstvem přední čestná místa o slavnostních ceremoniích zaujali. V milou upomínku na slavný den rozdávána nadšená báseň J. V. Smělého a sličný obrázek. Končice zprávu, přejeme vdp. jubilarovi, aby se z vysokého vyznamenání, jakož i z úcty a lásky, kterou mu obzvláště vikariatní duchovenstvo a vděčná osada naše kouřimská na jevo daly, dlouho a ve zdraví těšil.

Z Kolína, 16. srpna.

KRONIKA.

V útulných místnostech kláštera veleb. otců kapucínů v Kolíně sešli se dne 11. srpna b. r. téměř všichni duchovní vikariatu Kolínského k pastýřské poradě. Po vykonaném vzývání Ducha svatého zahájil poradu vys. důst. p. Ant. Dlask, pap. komoří, k. a. vikář kolínský a děkan Kouřimský. Vzdal nejprve věřelý dik za všecky projevy úcty a lásky, jakých se mu dostalo od duchovních bratří vikariatu u příležitosti jeho padesátiletého kněžského jubilea. Po té sdělil vyřízení, jakéhož se dostalo od kn. arc. konsistoře vikariatu jeho zprávě podané o kanonické visitaci r. 1891. Pak vzaty byly v úvahu otázky, u kterých při letošních vikariátních poradách pojednati uložil nejdůst. kn. arc. ordinariát.

Otázku prvou: „proč jest vedení matrik tak důležitá a jaká nařízení byla v příčině té v Pražské arcidiecési vydána?“ zodpověděl v obsáhlém, bedlivě vypracovaném pojednání vel. p. Ot. Hála, kaplan Dobřichovský, odůvodňuje jednak důležitost matrik pro rodinu, církev i stát, jednak do podrobná uváděje starší i novější nařízení vydaná o vedení matrik od církve i státu.

K otázce druhé: „co velí církevní zákony o závěti kněží?“ velmi důkladným pojednáním odpovídal vel. p. Jos. Čamra, kaplan Malotický. Uvedl nejprve, že dle kanonického rozeznání majetek kněžský může býti čtverý: 1. zděděný (bona patrimonialia), 2. pošlý z užitků benefícia, 3. získaný vlastním průmyslem a příčinlivostí (bona industrialia seu quasi patrimonialia), 4. získaný šetrností (bona parsimonialia). Dále p. referent případně uvedl, jaké pořízení má duchovní v závěti své o tom čtverém majetku učiniti podle starších i novějších ustanovení církevních a po názoru věhlasných i svatých učitelů církve najmě sv. Alfonse z Ligouri. Konec zajímavého pojednání korunován byl krásnými a dojemnými citáty ze spisů sv. otců i jiných spisovatelů církevních pojednávajících o závěti kněží. Při občerstvení po poradě následujícím rozpřel se mezi poradníky bratrský rozhovor, sdělovány na vzájem mnohé zkušenosti ze správy duchovní a na konec pronesena p. t. p. jubilantovi vikáři dravice, aby mu dal Bůh dočekať se diamantového jubilea při stálém zdraví, aby vikariátní porady ještě po mnohá léta mohl řídit!

S—j.

Z Prahy. Jeho Eminenci, nejdůstojnější Arcipastýř ráčil naříditi, aby za příčinou panujících vedra při mši sv. pokud rubriky to dovolují, připojena byla collecta „pro pluvia“ a aby po mši sv. neb při odpoledních službách Božích konány byly zvláštní příhodné modlitby na vyprošení deště.

— **Duchovní cvičení** v jazyku českém konají se v kníž. arcib. semináři od 29. srpna do 1. září.

— **J. Em. nejdůst. p. Bedřich kardinál z Fürstenbergů**, kníže arcibiskup Olomoucký zemřel v Hukvaldech dne 20. t. m. ochrnutím plic. Narodil se ve Vídni 8. října 1813, kanovníkem metrop. kapitoly v Olomouci stal se již 28. října 1832, načež teprve dne 14. října 1836 na kněze byl vysvěcen. Arcibiskupem zvolen 6. června 1853, téhož roku dne 27. června o l. sv. Stolicí byl potvrzen, 4. září na biskupa posvěcen a 8. září slavnostně nastolen. Kardinálem jmenován od papeže Lva XIII. dne 12. května 1879. Jeho Em. pohřben v metrop. chrámu Páně v Olomouci ve středu dne 24. t. m. O neobyčejné šlechetnosti jeho ducha svědčí jeho závěť, dle níž odkázal veškeré jmění své chudým v Olomouci, v Kroměříži a obcím, v nichž nalezejí se arcibiskupské statky.

Z Lince. (Sjezd katolíků rakouských.) (Pokr.) Dle programu určen byl za prvního řečníka dr. baron Dipauli, který poukázav na zásluhy lidového spolku hornorakouského o věc katolickou, dosvědčuje, že nyní nikdo za vlády liberalismu se neujímá ve státech ani víry ani církve; proto se svolávají katolické sjezdy. Trest řeči jeho bylo: v čem záleží láska k vlasti a církvi. Není větší urážky než ta, která se od nepřátel činí, že katolíci nejsou pravými vlastenci. Láska k vlasti nezáleží ve slovích a citech, nýbrž ve skutečích a v konání povinností k vlasti. Katolíci nejsou nosiči měnících se vládních systémů, oni dovedou dělati proti zhoubným zásadám ve státech se objevujících oposici, nikdy však ne-loyální a protistátní. Rozlišovati tu třeba antický patriotismus od pravého vlastenectví. Bez Boha není žádného pravého vlastenectví, to dosvědčuje francouzská revoluce. Dle zákona Božího musí se řídit veškeré zákonodárství. Tu třeba s otevřeností vykonávati všem právo volební. Jako platí „člověče, modli se a pracuj“ tak v politice „vol, když jsi se byl pomodlil.“ Řeč p. barona byla přijata s bouřlivým potleskem. Platila církvi a vlasti rakouské.

Po ní povstal předseda, aby slavil slovy výmluvnými zásluhy sv. Otce a Jeho Veličenstva.

Holdování toto bylo s velikým nadšením a povznášejícím voláním slávy ode všech přijato. Přiměřené telegramy byly jak Jeho Svatosti tak také císaři pánu odeslány.

Dále pokračovalo se dle denního pořádku a mluvil baron Morsey, říšský poslanec. Katolíci nejsou bezmyšlenkovití vládní křesťané a takovými nechťejí nikdy býti, nýbrž stálí a neobrození vlastenci na základě církve katolické. Thema znělo „stát a církev.“ Na základě encyklik sv. Otce mluvil o úloze církve a státu a vzájemném poměru obou, pokud sahají meze jedné a pokud druhé, jakož i tom, že nelze církev od státu oddělovati, poněvadž tíž obě jsou jak v církvi tak i ve státě.

Třetím řečníkem byl rada kons. Danner ze Solnohradska, který promluvil o povinnostech státu k Bohu. Stát musí víře volnost popřáti a ji chrániti. Z toho následuje, že musí stát i církvi volnost dáti, jí neutlačovati. Stát nesmí prikazovati, co by bylo proti Božím příkázáním a církevním čelilo. Řečník dával pokyny, jak jednotlivá předsevzetí skutkem se mají prováděti. Řeč populární přítomné elektrisovala.

Po sdělení běžných záležitostí a přečtení telegramů ukončena byla první slavnostní schůze.

Druhé slavnostní shromáždění dne 9. srpna nabylo lesku a důležitosti tím, že i nejduš. p. biskup Brněnský dr. Frant. Bauer do schůze zavítal.

Prvním slavnostním řečníkem byl kanovník serajevský vdp. Jeglič, jenž velice poutavě vyličoval poměry náboženské a kulturní v nejmladší zemi rakouské, Bosně a Hercegovině. Na to princ Alois Liechtenstein promluvil o tom, která křesťanská strana v Dolních Rakousích a speciálně ve Vídni spřízněny jsou a obhajoval stranu křesťansko-sociální jako by byla snad katolickou v druhém stupni a vytkl dále body společného programu, které obě frakce jak katolickou tak i křesťansko-sociální vízí a vytkl hlavně 4 body spojující je vespolek. Nato přešel k vlastní otázce, o níž měl mluvit, o řemeslnické otázce. Projednal a probral povahu starých cechů středověkých, která mnohým vlastně neznámou jest. Zvláště zajímavé bylo líčení úřadů magistrátů městských ve středověku a dovodil, že politická svoboda a hospodářská rovnost a urovnalost středověká musí se v našem zřízení jeviti s přiměřeným uspůsobením k poměrům našim. Rozvinul pak celý program, jak lze nyníjší bídné poměry řemeslnické upravit a opakovat tužby a přání řemeslnictva, známé ze sjezdů dřívějších. Tyto jsou však jen prostředky výpomocné. Cílem jeho jest, utvořiti společenstva řemeslnická, vypravená náležitým kreditem. Těmito lze jedině odpomoci úpadku řemeslnickému.

Potom promluvil ještě dp. J. Stöber z Vídně „o náboženské škole.“ (Pokrač.)

Literární oznamovatel.

— „*Kalendář duchovenstva česko-slovanského*“ na rok 1893. Ročník IX. Redaktor Dr. Karel Vondruška, kooperator u sv. Havla v Praze. Cena 1 zl. 20 kr. V Praze 1892. Tiskem a nákladem Jos. R. Vilímka. — Letošní ročník tohoto kapesního kalendáře pro duchovenstvo obsahuje mimo část kalendářní velmi zdařilý obraz a stručný životopis Mnsgra Dra Františka Hrádky, generálního vikáře arcidiecése pražské, z osvědčeného pera vys. důst. p. Dra Jana Sedláka, kancléře a metrop. kanovníka u sv. Víta v Praze. Dále nejvyšší časový článek „Kdo může míti největší vliv na smýšlení našeho studentstva“ od redaktora, jenž v pravdě zasluhuje povšimnutí a bedlivého přečtení a uvážení. Na to pak následuje přehled veškerého duchovenstva v Čechách, na Moravě a ve Slezsku jako v letech předešlých. Mimo to obsahuje letošní ročník sem tam některé praktické přídatky. Úprava jeho jest velmi skvostná. Lze se nadíti, že i tento ročník kalendáře duchovenstva česko-slovanského bude též úplně rozebrán, jako byl ročník lonský.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Stiller*, kapl. v Ludwigsdorfu, za lokalistu v Lichtenwalde;
- p. Jindř. *Wittig*, neom., za kapl. v Ludwigsdorfu;
- p. Em. *Tschöpe*, neom., za kapl. v Schönfeldu;
- p. Em. *Hoyer*, far. ve Vys. Sedlišti (Hohenzetlisch), za děkana v Slavkově (Schlaggenwald);
- p. Václ. *Hedvik*, far. ve Váp. Podole, za far. v Chrástě.

Uprázdňené místo:

Nahořetice (Nahorschetitz), fara patr. p. Josefa Wenische, od 10. srpna t. r.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Černý*, b. kons. rada a děkan v Mělnice, jmenován arciděkanem;
- p. Fr. *Čermák*, osob. děkan a far. v Nebuzelích,

- p. Ant. *Ladek*, b. notář, osob. děkan a far. ve výslužbě, a
- p. Ant. *Langer*, b. notář, os. děkan a far. ve výslužbě, jmenování bisk. kons. rady;
- p. Dr. Frant. *Zapletal*, víceředitel české kolleje v Římě,
- p. Michael *Fehrer*, osob. děkan a far. ve výslužbě,
- P. Rupert *Schwabel*, převor ř. Dominik. v Litoměřicích,
- P. Sales *Weichmann*, quardian ř. Kapuc. v Litoměřicích, a
- Mnsgr. Josef *Kovář*, spirituál bisk. semináře v Litoměřicích, jmenování bisk. notáři.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Preis*, far. v Lužici, za far. v Novosedlech;
- p. Jos. *Paška*, koop. v Jílovém, za faráře na Hoře sv. Kateřiny;
- p. Karel *Engelmann*, far. v Petrohradě, za far. v Chuděnicích (Buděj. diec.);
- p. Fr. *Theuser*, kapl. v Novosedlech, za adm. v Lužici;
- p. Dr. Jos. *Rydvan*, kapl., za admin. v Lysé na Labi;
- p. Ant. *Procházka*, os. děkan a far. ve výslužbě, za spirituála v klášteře Alžbětinek v Kadani;
- p. Jan *Filler*, kapl. v Bořislavi, za kapl. ve Světicích;
- p. Fr. *Poeppel*, neom., za kapl. v Č. Lípě;
- p. Rudolf *Fichtner*, neom., za kapl. v Huntířově;
- p. Viktor *Pinkava*, neom., za koop. v Jablonném.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Fr. *Beránek*, kons. rada, bisk. vikář a far. v Pohoří, a
- p. Fr. *Čáp*, far. v Záhoří, jmenování osob. děkany;
- p. Jindř. *Kostlivý*, far. v Dlaždově,
- p. Mat. *Essl*, far. v Děpolticích,
- p. Václ. *Ketzer*, far. v Jelení,
- p. Jan *Forst*, far. v Kovářově, a
- p. Jakub *Eremiáš*, far. v Křešovicích, jmenování bisk. notáři;

- p. Mart. *Žemlička*, síd. kapl. v Předbořicích, jmenován osob. farářem;
- p. Václ. *Tůma*, děkan v Nové Kdýni,
- p. Jos. *Zollpriester*, far. v Loučimi,
- p. Petr *Neubauer*, far. v Hamru,
- p. Mart. *Hostreiter*, far. v Červ. Dřevu,
- p. Jan *Hurský*, far. v Červené,
- p. Fr. *Bodlák*, far. v Kostelci,
- p. Fr. *Taraba*, far. v Lašovicích, a
- p. Jan *Buchtele*, far. v Těchnicích, obdrželi exposit. canonice;
- p. Jos. *Kavale*, kapl. v Nové Kdýni, obdržel Synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Vít *Runt*, far. ve Velké Chýžce, za děkana v Milevsku;
- p. Anastaz *Runza*, far. v Doxanech (pražská arcidiec.), za far. ve Velké Chýžce;
- p. Jan *Špaček*, far. v Bezděkově, za far. ve Svaté Máří;
- p. Václ. *Laussek*, katech. v Budějovicích, za far. v Theresiendorfu;
- p. Lad. *Dušek*, admin. ve Svaté Máří, za adm. v Bezděkově;
- p. Fr. *Hamr*, kapl. v Polné (Stein), za zám. kapl. v Zelené Hoře;
- p. Jan *Mareš*, kapl. v Horní Pěně, za kapl. v Chýnově.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.

(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdůst. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svatých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

OBSAH: Kázání o kněžských druhotinách. — Kázání na den jména Panny Marie. — Lásky moc. (Báseň.) — Katolický kněz před patnácti sty let. (Pokrač.) — Na kaplánce. (Dokonč.) — V touze. (Báseň.) — Josefeum: Ústřední spolek dělnictva a služebnictva. — Dopisy. — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectví.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Homilie

na neděli patnáctou po sv. Duchu.

Z vlastiny dle Centurione převedl *F. Janda.*

(*Vzkříšení jediného syna vdovy Naimské
obraz obrácení sv. Augustina.*)

Sv. Lukáš vypravuje v dnešním evangelium (7, 11—16.), že Ježíš vchází do brány jednoho malého města, nazvaného Naim, ve společnosti učedníků svých a četného zástupu lidu, potkal se blíže brány města se smutečním průvodem. Jediný syn vdovy, doprovázen velikým počtem měšťanů a samou plačící matkou k hrobu. Vída tu bolestnou máti, řekl jí Ježíš: „Neplač.“ Přiblíží se k marám, dotekl se jich a ti jenž je nesli zastavili se. Tu řekl Ježíš: „Mládenče, tobě pravím, vstaň.“ I vstal a posadil se ten, jenž byl mrtev a počal mluvit; a Ježíš ho vrátil máti jeho. Při spatření tohoto zázraku byli všickni přítomní dojatí strachem vzniklým v nich udivením a úctou a chválili Boha řkouce: „Veliký prorok povstal mezi námi a Bůh navštívil lid svůj.“ Tak vypravuje svatý Lukáš v dnešním evangelium; vypravování, v němž asketové vidí obraz duchovního povstání kteréhokoli hříšníka a někteří z nich zvláštní obraz duchovního povstání sv. Augustina. To předpokládá nebudete mít za zlé, abych vaším dušem podal užitečné naučení, učiním nějaké porovnání mezi jediným synem vdovy Naimské, vzkříšeným od Ježíše Krista a sv. Augustinem obráceným milostí Boží. V zemřelém synu vdovy Naimské poznávám nejprve Augustina zemřelého milosti Boží;

ve vdově Naimské, která šla za mrtvolou zemřelého syna poznávám pak sv. Moniku, která šla za Augustinem zemřelým milosti Boží; v Ježíši Kristu, jenž se dotýká mar a přikazuje zemřelému, aby vstal, poznávám Boha, jenž se dotýká srdce a přemáhá tvrdošijnost Augustinovu; ve vzkříšeném mládenci, jenž vstává a mluví poznávám Augustina, jenž se vydává z cesty hříchu na cestu svatosti a vede řeči nebeké; v přítomcích, jenž ustrnuli při spatření vzkříšení mládence a chválí Pána vidím posléze katolíky všech věků, kteří udiveni chválí Boha z obrácení Augustinova. Dopřejte, mi laskavou pozornost a počnu hned mluvit o navrženém předmětu.

I. Sv. Lukáš praví, že J. Kristus, ubíraje se k Naimu, nalezl u brány tohoto města pohřební průvod: mládenec, jediný syn matky vdovy byl nesen ku hrobu. V tomto mládenci z života povolánému poznávám nejprve mládence Augustina zemřelého pro milost Boží. Augustin měl za rodiče Patricia a Moniku. Jemu se dostalo vychování měšťanského. Ale hned s počátku zklamány naděje, které byly v něm. Brzy opustil (po 15. roku) Augustin cestu pravou oddav se nevázanému životu. A jaký to nevázaný život. On to přivedl tak daleko, že se chlubil svou nevázaností a styděl se za to, že se v nepravostech nevyrovnal rozpustilým spoludruhům svým. Slyšte jeho slova: „Takým pádem spěchal jsem v zaslepenost, že jsem se mezi mými společníky styděl, vída že jsem méně bezečtným slyše je chlubit se ze svých nepravostí“ (Confes II. 3.). Augustin se v květu života oddal nejen do náručí nevázanosti ale i kacířství; vyznáváje blud Manicheův,

sekty to, jejíž základní blud byl dualismus t. j. princip dobrého představen světlem a princip zlého představen temností. A jak dlouho tápal Augustin v temnosti Manichejské? Skoro devět let. Takový bylo plákvání hodný stav syna Moniky až do jeho 32. roku. Tato duše obohacená dary přírody více osamělými než neobyčejnými byla mrtva pro milost. Hledám v knihách posvátných nějaké podobnosti, které by naznačily velikého Augustina otrocka hnusných náruživostí a zemřelého pro milost; a napadá mi statečný Samson, jenž zbaven očí, táhne mlýnský kámen jako hovado a stal se posměchem Filistinských; mimo to si připomínám velikána Goliáše ležícího mrtvého na zemi pro malinký kámen vethnaný v čelo jeho mladistvým pastýřem.

II. Když Augustin svá mladá léta trávil v smrti milosti, co činila svatá jeho matka Monika? Ona jako vdova Naimská, chodila za synem prolévajíc hojných slz. Augustin překonán touhou po slávě spisovatelské opustil Kartaginu a pustil se nejprve do Říma, pak do Milána. Augustin žil dalek od očí milující matky, jejíž moudrá napomínání neslyšel více. V Římě a Miláně, městech to, v kterých vládly bludy a nepravosti, podobal se lodičce zbavené lodníka, hříčkou rozbouřených vln. Bude-li možno, by Monika nejlaskavější matka nechala milovaného syna v tak hrozných nebezpečnostech? Ne. Vidím tedy Moniku plouti bolestně z Afriky přes moře středomoří rozkácené divou bouří a přistáti v Itálii a ubírat se do Milána. Přisedši tam, znovu začíná vznešenou úlohu přičiníti se o nápravu zbloudilého syna. Předkládá Augustinovi k rozjímání bídný stav, v němž se nachází; prosí ho, by roztrhl hnusné okovy své, a slibuje mu, že když žítí bude dle pravidel evangelických, okusí měšťanského pokoje. Ale syn se protiví hlasu mateřskému; protož se obrací Monika k Pánu vroucími prosbami, smýšlenými hojným pláčem. Ó kolikráté bezesné noci ztrávila vylévajíc přetrpké slzy a prosíc Boha, by obměkčil srdce synovo. Ó kolikráté klečíc před oltářem mučedníků prosila v tentýž úmysl tyto vyznavače víry, spojujíc své prosby s roznicenými povzdechy. Slyšte krásná slova samého Augustina: „Bože můj, krví srdce mé matky, jež byly slzy ve dne i v noci od ní vylévané, přinášeny byly ustavičné oběti za mne“ (Confess. V. 7.).

III. Slzy Moničiny jsouce deery pravé

lásky, musely být příjemné u Boha a vyprosit žádoucí obrácení; a tak se stalo. Sv. Lukáš nám vyobrazuje J. Krista, jenž obrátiv se k vdově Naimské, ji napomíná, by neplakala, a že pak se dotknul mar a dí k mrtvému mládenci: „Mládenče, tobě pravím, vstaň;“ po těchto slovech vrátil se život v bezdušné údy mládence. V Ježíši Kristu, jenž se dotýká mar a nařizuje mrtvému, by oživil, poznávám Boha, jenž se dotýká srdce Augustinova a přemáhá jeho tvrdošijnost. Zajisté Pán se dotknul často srdce Augustinova dříve než se obrátil, užívaje k tomu cíli rozličných prostředků. On užil tu naléhavých napomínání Moniky; tu výčitek, které jím divě lomeovaly, tu metel, jež čas po čase trestaly bloudícího; tu výmluvných kázání velikého Ambrosia; tu pohnutlivých vypravování a obrácení Viktorina a udivení hodný život velikého Antonína a jiných poustevníků. A kdy to bylo co se Bůh vítězně dotknul srdce Augustinova učiniv ho z hříšníka svatým? Bylo to v dva a třicátém roku věku jeho u města Milána. Jednoho dne stál Augustin pod stromem, pláče utrápen výčitkami a pak počal takto mluvit. Jak dlouho se na mne budeš hněvati, Pane? Snad na věky? Ó zapomeň na mé předešlé nepravosti. Vysloviv tyto a jiné podobné modlitby, hle tu slyší z blízkého domu hlas, jak chlapců a dívek opětně zpívajících: Vezmi a čti, vezmi a čti: Augustin poznal v tomto hlasu rozkaz s nebe; otevřel list sv. Pavla k Římanům a tam četl (13, 13, 14.): „Jakožto ve dne poctivě choďme, ne v hodování a opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne v sváru a závisti: ale oblečte se v Pána Ježíše Krista a pečte o tělo nemívejte podle žádosti jeho.“ Augustin četl toto pojednání sv. Pavla. Tu se mu vlilo světlo takové jistoty v srdce, že zmizela všechna pochybnost; on se rozhodnul patřiti celkem Bohu, on se obrátil; jako k slovu Ježíše Krista: Mládenče, tobě pravím vstaň, dostala země zase jednoho živého; tak k slovům apoštola Pavla došla církev zase zbloudilého syna.

IV. Co učinil mládenec Naimský, když k rozkazu J. Krista zase došel života? Sv. Lukáš nás o tom poučuje, „i pozdvih se, sedl ten, jenž byl mrtev, a počal mluvit.“ A sv. Augustin hned po svém obrácení vstal t. j. vydal se na cestu od života hříšného k životu svatosti a počal mluvit řečí nebeské. Augustin svým obrácením počal ze stavu hříchu ubírat se k stavu sva-

tosti; protože zaujat všemi pozemskými, stal se zcela rozvázaným od tohoto světa; z toužícího po chvalách lidských stal se milovníkem křesťanské pokory; z otroka hnusných náruživostí stal se cudným jako anděl; z vlažného v lásce Boží stal se vroucím láskou jako Serafín. Augustin svým obrácením povstal ze stavu hříchu k stavu svatosti a mimo to počal mluvit i řeči nebeské. On mluví s kazatelnou a přistojící mysleli, že slyší ozvěnu hlasu J. Krista. On mluvil v sněmích církevních a biskupové mysleli, že slyší vyslance Ducha sv. On mluvil z cely své četnými přemoudrými spisy a mnohé zástupy kacířů toho věku, Manicheové, Pelagiané, Donatisté a jiní chvějí se hněvem a uznávají se býti přemoženými. Přeháním, nazýváje řeč Augustinovu nebeskou? Sv. biskup Hipponský byl od Possidonia nazván rovným prorokům u vykládání skrytých tajemství; od Ennodia byl nazván nejpřednější mezi spisovateli; od Hugona a sv. Viktora byl jmenován věstbou zákona; od sv. Bernarda byl jmenován jazykem církve, kladivem kacířů. Co více? I sami nepřátelé víry vzdávali úctu nebeské mluvě Augustinově; proto řekl arcikacíř Lutr: Není učitele církve, jenž by přirovnán býti mohl Augustinovi.

V. Sv. Lukáš končí své vypravování řka, že ti, kteří byli přítomni vzkříšení mládence Naimského, ostali jako překonání takovým strachem, vzbuzeným v nich udivením a úctou; a že velebili Boha řkouce: prorok veliký povstal mezi námi a že Bůh navštívil lid svůj. V oněch přistojících, již ustrnutí při pohledu vzkříšení od Ježíše Krista způsobeného, chválili Boha, poznávají dobrého katolíky všech věků, kteří velebili Boha v obrácení sv. Augustina. Ó kdož může vysloviti díkučinění, jež vzdávali Bohu svatá vdova Monika, svatý biskup Ambrož, sotva že uslyšeli o tomto obrácení. Slyšme vznešené výpovědi sv. Ambrože: „Vzdáváme díky Ježíši Kristu, našemu Pánu, jenž našemu náboženství daroval takového učence. Plesejme v Pánu, nechť plesají andělé nad takovýmto obrácením; plesaj nebe a země a všickni ať dobrořečí Bohu, jenž pomocí lidskou osvětil Augustina.“ (Serm. 92.)

Ale nedomnívejme se, že jen Monika, Ambrož a jejich vrstevníci chválili Boha pro obrácení Augustina, neb podobně činili dobří katolíci všech věků. Všickni věrní následovníci církve viděli vždy v obrácení

syna Moniky mocnou pohnutku pro hříšníky, by se polepšili a překrásný příklad pro skutečné polepšení. Není na tom dosti; oni viděli vždy v obrácení sv. Augustina prostředek, jež užil Bůh, aby pomohl církvi, svěřiv ji Svatého velikého, vzor biskupů, učitele milosti, překonatele bludů všech věků. Všickni věrní následovníci církve vždy uznali tyto pravdy. A jaké bylo díkučinění, které oni za to vzdali Bohu? Vyznali plni vděčnosti slova podobná oněm, jež pronesli obdivovatelé zázraku vypravovaného v dnešním evangelium. Pochválen budiž Bůh, že daroval církvi slavného proroka! Chválen budiž Bůh, že navštívil lid svůj svěřiv mu Augustina, jenž se stkví a stkvíti bude vždy na obloze církve jako oblažující slunce. Veliký prorok povstal mezi námi a Bůh navštívil lid svůj. —

Sv. Augustin, jenž se z hříšníka stal spravedlivým především slzami sv. Moniky, na tentýž způsob jako mládenec Naimský přišel zase k životu zvláště slzami vdovy své matky, dává mi příležitost ukončiti připomenutím užitečným. Jak mnoho jinochů, nových to Augustinů kráčí slepě po cestě zkázy. Oni žijí co otroci velikých bludů a hnusných náruživostí. Vizte jejich oči: ony tékají vždy žádostivé klamných předmětů. Slyšte jejich řeči: těmi uráží uši mravných lidí. Vnikněte v útroby jejich srdcí: ty jsou ustavičně hnízdem hříšných citů. Nešťastníci, jako mají srdce opávané hnusnými náruživostmi, tak mají rozum zatemněný smrtelnými bludy. Od prvního dětinství, je pravda, přijali na kolenou svých zbožných matek první ponětí katolického učení, vyrostše věkem, je pravda, pocítovali po nějaký čas sladkost křesťanské zbožnosti; ale nyní jak smutná to změna; již se nepřibližují více k pramenům milosti, vedou život hříšný, zapírají základní pravdy víry; ach, snad vyslovují nesmyslná rouhavá slova: Není Boha. Takový oplakávání hodný je stav těchto novověkých Augustinů. Ale táži se, máme nějaký prostředek, jímž bychom mohli ku pomoci přispěti těmto nešťastným jinochům? Nemůže se o tom pochybovati; a taký prostředek jest, následování sv. Moniky, přinášeti za ně vroucí prosby Bohu. Ano modlemež se; modleme se horlivě, modleme se vytrvale za obrácení těchto mladých hříšníků; a odměna našich proseb bude, že mnohý zbloudilý Augustin stane se obráceným Augustinem.

Ó Ježíši, pravý příteli duší našich,

viz jak mnozí ubozí mládenci, následující šlepejí Augustina hříšníka, kráčí po temných a blátivých cestách bludu a nepravosti. Nešťastní jinoši, oni se ubírají k místu trápení; nestačí k obrácení jich od této nebezpečné cesty křesťanské jejich matky, které co novověké Moniky vylévají potoky slz a obrací se k nim spasitelným napomináním. Ó Ježíši Kriste, pravý příteli duší, slituj se nad těmito neopatrnými, jenž nemají péči o věčnou spásu svou. Ó pro lásku oněch slz, které Tvá matka Maria prolila pod křížem, ó pro lásku oněch slz, které Tys prolil, než jsi vypustil tvou Božskou duši; vyřkni, prosíme Tě nad každým z těchto slov promluvená k mládenčí Naimskému: Mládenče, tobě pravím vstaň. Na mocný hlas Tvůj oživnou duchovně tito mládenci, a ať vysloví bolná slova obráceného Augustina: „Pozdě jsem tě miloval, ó krásu jako nová taktéž i stará; pryč s tím časem, v kterém jsem Tě nemiloval“ (Mannale I. 10) a padše k nohám některého ze sluhařů svých, necht složí těžké břímě svých zločinů a počnou život hluboké pokory a nebeské lásky, aby Tě nebe i země chválily jednomyslně Tebe, Boha neskončeně mocného a neskončeně laskavého. Amen.

Ř e ě

k studujícím na začátku roku.

Ten bohat jest, kdo stále pílí,
kdo času svého dobře užít umí;
a byť čas sám své sudky rozbil,
písek jich by sebral mezi rupy.

Z hloubi srdce svého přeji vám, j. dr., byste na dráze i letošních svých studií nejlepších dodělali se úspěchů. Nemá-li však přání to — ač upřímné a vroucí — zůstatí plané, prázdné a marné, zapotřebí především s vaší strany vydatné píle, uslechtilé snahy. Staré přísloví dí: „Člověče přičiň se a Bůh ti požehná. Práce přemáhá všecko! Cesta k vědomostem stejně otevřena jest všem, kteří vynaloží práce a píle, kolik třeba, aby nabylí jich. A obtíže nejsou nikterak tak velké, aby jich pevná vůle nepřekonala, nepřemohla. Pevná, pravím vůle a ochotná, která nejen nechává se vzdělávati, nýbrž horlivě vzdělává sebe samu. Jsouť zajisté nejedni rodičové, jenž rádi by všelikou zodpovědnost za nedostačkový prospěch uvalili na ústav, jež na-

vštěvují synové jejich. Nemoudré to a dle okolností nespravedlivé domnění. Jakož vůbec v životě státním společenském ani nejlepší zákonové sami sebou jednotlivcům skutečné pomoci podati nemohou, nebývá-li jich od těch, pro něž vydány, jsou bedlivě šetřeno, tak i nejlepší škola nemůže sama sebou docílití toho, by každý jednotlivý žák vyhovoval tomu, na čem žádoucí prospěch jeho závisí. Ci může ústav donutiti lenocha, by byl pracovitým?“

Literní vzdělání jest na mnoze podmíněno vzděláním mravním. Mravnost pěstovati jest ovšem také úlohou školy, avšak úloze této může ústav vyučovací jen skromnou měrou dostáti. Mnohem důležitější, vydatnější, praktičtější jest vliv, jímž na mravnost, na vychování studujících působí domácnost, společníci a veřejný život. Jsou-li poměry tyto morálním úkolům školy příznivé, má ústav se svěření svými lehkou a radostnou práci, nejsou-li však poměry ty mimoškolní v souhlasu s vychovatelskými zásadami a snahami učitelů, nedovede paralyzovati jich zhoubné působení ani nejvýtečnější učeliště. Tolik o mravnosti vůbec. Již pak hlavní oností studujících jest pilnost, pracovitost, stálá snaha sebe vzdělávati. Vzdělání, jehož nabýváme ve školách, vždy jest pouhým začátkem, a má cenu jen potud, pokud dává mysl i vůli žáků návod, pokud hledí vypěstovati zvyk, stálé vlastní práce a pilnosti.

Cokoli jiní nám vštěpují, povždy jest mnohemu méně našim majetkem, než čeho dobýváme si sami, vlastní pilností a vytrvalým úsilím. — Věda, vlastní práci přemoučená stává se vlastnictvím — majetkem našim. Vlastní práci dosahuje se větší živosti a stálosti dojmů a vědomosti takto získané vtiskují se v mysl spůsobem, k němuž od jiných vštěpované nauky nedospějí nikdy. Vlastní sebevzdělávání budí sílu a pěstuje moc ducha. Odpověď k jedné záhadné otázce dopomáhá k vítězství nad jinou a tak vědomí obrací se v mohutnost.

Nezáleží tedy tak na ústavě, na němž kdo studuje, jako na živém vlastním přičinění, k němuž ovšem zachtvo školou naváděno bývá. Žádná kniha, žádný učitel, žádná metoda přednášení, žádný způsob a počet úkolů naučených po paměti neb písmem nezbaví nás nutnosti, abychom sami se vzdělávali. Nejlepší učitelé vždy uznávali nejochotnější jak důležité jest vlastní sebevzdělávání, a že učícího se povzbuzo-

vaťi slušno, aby nabytí hleděl vědomostí, používaje vlastních sil svých, přihlíželi více k tomu, aby žákům podávali návod k učení, než aby sami říkali jim všecko a dbali o to, aby žák sám živě účastnil se práce, o kterou šlo, působíce takto k tomu, aby učení se bylo čímisi daleko lepším, než pouhým trpným vnímáním úryvků vědomostí.

Při příležitosti této měli bychom promluvit o řádném způsobu a rozumné metodě, již šetřiti jest při sebevzdělávání, o důkladnosti a důslednosti, o správnosti a opravdovosti při soukromém studiu, než o tom jindy pojednáme. Dnes ještě jiných učení se týkajících bludů rád bych, j. dr., vystříhal vás. Studující, jež Bůh obdařil dobrými schopnostmi rádi jaksi odvážlivě spoléhají na okolnost tuto; často však, ba zhusta bývají sklamáni. Taci mladíci mnoho důvěrují na všeliké šťastné náhody. O štěstí ovšem praví se, že jest slepé; však štěstí není tak slepé, jako lidi sami, kteří na ně spoléhají. Kdož pozorují skutečný život mezi studenty, shledají, že štěstí obyčejně stojí při nejpilnějších, při těch, kdož nejsvědomitěji, nejvytrvaleji pracují bez ohledu na obzvláštní schopnosti. Ve všech i v nejvyšších odvětvích lidské práce, zvláště pak na dráze studií, jistě abych tak řekl, všední, neb všednější dobré vlastnosti osvědčují se nejužitečnějšími jako jsou: zdravý rozum, normální schopnosti, napnutá pozornost, píle, vytrvalost. Nadání, byť sebe výbornější, bez těchto všedních prostředků sotva dodělá se výsledků skvělých a trvalých. Právě největší mužové (učenci, umělci, státníci, vynálezci atd.) počítali se k těm, kdož nejméně věřili v moc neobyčejného nadání a byli tak všedně opatrní, do podrobná bedliví a vytrvalí, jako zdární duchové obyčejnějšího rázu. Někteří z nich dokonce nazývají nadání jen vyšším stupněm zdravého rozumu neb zvláštní schopností, přiřizují se, neb krátce, darem vytrvalosti. Neobyčejné výsledky, k nimž dopomáhá píle a vytrvalost, působily, že mnozí znamenití mužové jali se pochybovati o tom, zda nadání jest tak vzácným a výminečným darem, jak se vůbec za to má. Mnozí věřili, že všichni lidé jsou stejně schopni, stejně nadání a že co někteří dovedou vykonati, i jiným vykonati na snadě jest, ač-li by za týchž okolností, týmiž cestami se brali, těmitěž základními pravidly, jimiž rozum spravovati se má, jako onino se řídili. Toť ovšem více subjektivní těch

oněch psychologů náhled jesti, vedle něhož na jisto postaveno, že bez původních darů ducha a srdce žádná práce sama o sobě jakkoli bedlivá, na pravém místě a správným způsobem vykonávána, nebyla by učinila veliké muže velikými, ale neméně jisté jest, jednak že mužové nejneobyčejnějších darů ducha osvědčili se bez rozdílu nejneunavnějšími pracovníky, jednak že pilnost i při nejskrovnějších schopnostech, vždy podivuhodných dodělala se výsledků. Mužové, kteří nejvíce hýbali světem, nebývali velenadáni, nýbrž často byli to mužové obyčejných sice ale rozhodných vlastností, neunavní pracovníci, na sebe spoléhající, neumorní. Ne tak často ti, kdo těšili se přirozeně skvělým a výtečným vlastnostem, jako kdo pilně věnovali se práci své v jakémkoli oboru, věhlasnými stali se. Mnozí z těch, kdož zdají se býti nadáni, nemají daru stálosti a vytrvalosti. Jsouce povahy tékavé a nestálé, mnohdy daleko zůstávají v závodu studií a vůbec v životě za pilnými, ba nejednou za neobmezenými. Kdo chodí pomálu, jde dlouho — ale dojde daleko.

Není-li však neobyčejné nadání hlavní podmínkou žádoucího pokroku na dráze věd a umění, tož jí tím méně jesti zámožnost neb snad bohatství toho kterého studujícího.

Životopisy mužů velikých a hlavně dobrých ukazují, jak každý sám sebe zdokonaliti může a svědčí, kterak pomocí sebevážnosti a sebedůvěry lidé i nejskrovnějších stavů mohou dobytí sobě čestné vážnosti a dobré pověsti. Velicí mužové vycházeli ne tak z paláců bohatých, jako z dílen řemeslnických, ze statků selských, z chatrčí chudiny. Největší apoštolové Boží vyšli z nejnižší třídy lidu. Právě nejchudší domohli se nezřídka nejvyšších míst a obtíže na pohled nepřekonatelné nezamezily jim cesty nikterak. Ba tyto obtíže, zdá se, jako by byly bývaly ve mnohých případech právě nejlepšími jejich pomocníky, rozvíjejíce celou jich schopnost práce i trpělivosti i probouzejíce k životu dary ducha, jež jinak snad byly by spaly na vždy. Úsilovnou prací a vytrvalostí i nejchudší dospěti může k čestnému cti. Pilná ruka a rovněž i pilná hlava dobývá bohatství sebevzdělání a vzrůstu moudrosti. A zase lidé, kteří se narodili v poměrech zámožných a ve vysokých postaveních společenských, nedosáhnou pravé výtečnosti, leč ráznou a vytrvalou pilností; neb ač

dědictví rolí a statků lze odkazovati, vědomosti a moudrosti nikdo nikomu neodkáže. Člověk zámožný může zaplatiti, aby jiný za něho práci konal; by však někdo za něho myslil a pomohl mu k nějakému sebevzdělání, toho zlatem nezakoupí.

Že pokroku ve studiích dosíci nelze leč úsilovnou pilností, to platí neméně o studentu zámožném, než o chudém. Pohodlný, rozmařilý život nevede lidi k tomu, aby se přičiňovali aneb neměli zápasiti s obtížemi, ani nebudí v nich vědomí síly, kterého nad jiné jest třeba k různé a vydatné činnosti v životě. Ba chudoba, není-li příliš krutá, nejen není neštěstím, nýbrž může statnou příčinlivostí obrácena býti ve pravé požehnání; onať povzbuzuje člověka k boji se světem, v kterémžto boji, třeba by někteří zakupovali si úlevy, sebe pokorujice, zadlužujice, k nešetrným skutkům neb podnikům ledajakým se za nástroje propůjčujice, však člověk, mladík řádného ducha a srdce, nalézá síly, sebe důvěry a konečně i vítězoslávy.

Není tedy třeba ani neobyčejných vloh, ani bohatství, aby kdo dodělal se úspěchů na jakékoli dráze, ale vydatné snahy; nikoli pouze jakés mdlé žádosti a povrchního přání šťastného výsledku, ale ochotné vůle k různému a vytrvalému sebe-přičiňování. „Cokoli chcete,“ říkával jistý světec, „tím jste; nebo taková jest síla vůle naší, pokud souhlasí s vůlí Boží, že čím koli býti chceme, rozhodně s určitým úmyslem, tím se stáváme.“ Nikdo tedy nechce skutečně býti skromným, pokorným, a trpělivým, pilným, kdo se tím nestává, čím chce. Vůle naše svobodná jest; každý do jisté značné míry neodvislé a samostatné volí dráhu svou. „Věř,“ dí Kristus, „věřícímu vše jesti možné.“ „Nyní jsi ve věku,“ pravil kdysi znamenitý učenec francouzský Lamennais k jinochu hýřivému, „nyní jsi u věku, ve kterém dlužno rozhodnouti se určitě; za krátký čas snad již budeš sténati v hrobě, ježž sám si vykopáš, nemaje síly, abys odvalil kámen. Co nejsnáze stává se člověku zvykem, jest — vůle. Nauč se tedy, jinochu, chtít pevně a rozhodně, upevni takto kolísavý život svůj a nedej, aby nadále zmitán byl jako zavdlý lupen, každým větrem, který zavane.“

V listu k synu svému napsal jistý otec: „Dospěl jsi právě k době života, ve které dlužno obrátiti se na pravo neb na levo. Buď osvědčíš dobré zásady: rozhod-

nost, pevnou vůli a šlechtnost, aneb klesneš ve mravní netečnost a osvojiš si zvyky povrchního, neprospěšného jinocha; a jestliže jednou upadneš tak hluboko, shledáš, že není lehké, povznést se opět. Já jsem přesvědčen, že jinoch může býti do značné míry tím, čím chce. Aspoň se mnou tak bylo. Odhodláš-li se opravdu k ráznosti a pili, spolehni se, že po celý život budeš mít proč těšiti se z toho, žes moudře odhodlal se a zachoval se dle předsevzetí svého. Kdo čemu chce, najde prostředků, aby toho došel. Kdo si pevně umíní, máje zároveň k Bohu mysl a srdce obrácené, že něco učiní, již tím pevným úmyslem překoná často překážky v cestě stojící a zabezpečí si čestný výsledek.“

Kdož v životě setkají se s nezdarem, velmi rádi si postěžují, že kde kdo a kde co, jenom ne oni sami, jest vinen jejich neštěstím. Ba mnozí domnívají se, že se na nešťastné planetě narodili a těší se myšlénkou, že bez vlastní viny své mají celý svět proti sobě. Leč ruské přísloví praví, že neštěstí nejspíše a nejbliže lenosti a hlouposti se podobá. A jisto jest, že lidé, kteří stále na své neštěstí naříkají, sklizejí na mnoze ovoce vlastní nedbalosti, špatného časem hospodaření, vlastní neopatrnosti, nebedlivosti, lehkomyšlnosti, zkrátka, ovoce nedostatku mravního vzdělání. Proto pěstujte, j. dr., především mravnost a bude vám snad i štěstí dáno na dráze života. Ostatně mravní povaha jest již sama sebou štěstím, kdežto všeliké pozemské štěstí a všeliké vědomosti světské bez mravní povahy lichými jsou.

Vědomosti uchrání snad člověka menších přestupků, zejména co se forem slušnosti a způsobilosti zevnější týče, ale neubrání ho nikterak rozličných hnusných neřestí či neštěstí. Vědění samo o sobě bez mravních zásad činí mnohé lidi nejnebezpečnějšími a nejnešťastnějšími. Jestli pravdou nad slunce jasnější, že každé učení, které ani přímo ani nepřímě nesměruje k tomu, aby z nás učinilo lidi lepší, jest jen uhlazenější způsob lenosti a vědomosti, jichž učením tím nabýváme, jsou v slušnějším pouzdře zahalené nevědomosti. Na vědomostech jest, aby zvyšovaly moudrost, třibily povahu, činily nás lepšími, ráznějšími, ve všech zájmech životních úspěšnějšími a takto šťastnějšími.

Jakmile si některý národ navykne diviti se vědomostem o sobě, nehledě ku mravní povaze toho onoho vědátora, jest

na zlé cestě vedoucí ku všemožným nedůstojnostem a rozmanitým nepřístojnostem. Co o národu, platí ovšem i o škole a o jednotlivém studujícím.

Vzdělávejte se tudíž, j. dr., a učte se za pomoci Boží každý dle míry schopnosti, jež dány byly vám, pracovitost ku zbožné mravnosti vždy družice.

Budiž pak i v tomto roce školním heslem vašim: „Počátek moudrosti jest bázeň Boží.“ Amen.

Povýšení sv. kříže.

Ó běda, urval nepřítel
kříž, na němž pněl náš Spasitel.

Kříž svatý, jež ctí křesťané,
v zem cizí vlekou pohané.

Kříž, přesvaťou nám památku,
vrah znectil války ve zmatku.

Boj nový, hrozný pohanům,
kříž svatý vrátil křesťanům.

A slavně zase pozdvížen,
jenž dřív byl v kalu ponížen.

My ctíme výš ten svatý kříž,
na němžto, Synu Boží, pníš.

Buď svatý kříž ten oslaven,
buď Ježíš Kristus pozdraven!

Dřív zhanobený vrahy kříž
se slavně skví a zdvíhá již.

Je křesťan zbožný utišen,
hle, ční tu kříž již povýšen!

My voláme mu: Hossana!
Jeť znakem víry křesťana.

Buď pochválen, buď veleben
Ten, jímžto vzešel spásy den.

Buď pozdraven i svatý kříž,
vždy ctěn buď od nás výš a výš!

Buď posvěcen ten svatý kříž,
na němžto, Kriste, pněls a pníš.

Prof. M. Kovář.

O životě a působení Stanisl. Pavlovského, biskupa Olomouckého.

Napsal *Karel Balcárek*, kand. prof. a přednesl v Liter. odboru Družstva Arnošta z Pardubic.

Stanislav Pavlovský, pocházel ze staré polské šlechtické rodiny erbu řečeného Leliwa (ve štítu zlatý půlměsíc a hvězda šestimramenná v modrém poli, na otevřené helmě koruna, z níž vychází páví ocas a na něm opět zlatý půlměsíc a hvězda jako ve štítu), k němuž dnes mimo jiné náležejí hrabata Tarnowští, Sienawští, Chrzanowští¹⁾. Narodil se mezi lety 1548—50 na zámku Pavlovickém u Pštiny ve Slezsku; otec jeho jmenoval se Stanislav a matka Žofie, roz. Brandysová z Grabošic. O mládí jeho víme jen tolik, že se mu dostalo pečlivého humanitního vzdělání na základě jazyků klassických. Po přípravných studiích chtěl se věnovati stavu kněžskému; obdržev r. 1566 propuštění z diecése Vratislavské uchýlil se do Brna, kde roku následujícího postřižen²⁾. Nemaje ještě vyššího svěcení dostal r. 1569 kanovnícké místo při Olomoucké kapitole čítaje teprve na 20 let. Aby nabyl důkladného bohosloveckého vzdělání, poslán do Říma; zde mezi roky 1571—74 v německé koleji jezuitské poslouchal práva, theologii a filosofii. Roku 1574 promovován na doktora práva církevního. Byv vysvěcen na kněžství jmenován apoštolským protonotářem a Vratislavským kanovníkem; nedlouho na to 1575 stal se proboštem kapitulního chrámu u sv. Petra v Brně, v kterých hodnostech zůstal po deset let; dále byl od r. 1577 také školastikem při kapitole Olomoucké a konečně zastával úřad kancelářský u třech biskupů Olomouckých³⁾ (Jana XIV. Grodeckého, sv. Tomáše Albína (Řílka) z Helfenburka a Jana XV. Mezouna z Telče).

Požívaje znamenité pověsti jako učený a rozšafný muž a výmluvný kazatel i jako kněz svých povinností nanejvýše dbalý, obrátil na sebe pozornost všech, když po

¹⁾ Wurzbach: Biographisches Lexikon XVI. sv. 397 str.

²⁾ Jireček: Rukověť literatury Čes. II. 90. 91.

³⁾ Pilarz Morawez Historia Moraviae politica et ecclesiastica III. 527. — Trium consequentium Episcoporum Cancellarii munus summa cum laude sustinuit.

smrti Jana Mezouna r. 1578 uprázdnil se stolec biskupství Olomouckého. Proto roku následujícího 1579, když 25. března t. r. přišlo k volbě nového pastýře, volbou kanovníků Olomouckých důstojenství toto vznešeno na Stanislava Pavlovského, jenž hodnost tu přijal. Potvrzen byl 11. června od papeže, odebral se na počátku října (6. t. m.) nejprve do Kroměříže, kde byl nadšeně od veškerého obyvatelstva přivítán; měšťané kroměřížští vyšli mu daleko vstříc, a když mu konšelé dle starého zvyku jako svému pánu podali klíče městské, uveden do kostela sv. Mořice, kde na konec zpíváno „Te Deum.“ Ostatek roku 1579 strávil Pavlovský na zámku kroměřížském, který zvolil za první své sídlo; i později pak velice často rád na něm prodléval. Po novém roce 1580 odejel do sídelního města svého Olomouce, kde 10. ledna u přítomnosti četného panstva a rytířstva posvěcen na biskupa od Jana Kašpara, biskupa Vídeňského a intronisován.

Za těžkých okolností ujal se Pavlovský biskupského úřadu na Moravě, který pak zastával po 19 let s největší pastýřskou horlivostí; právem praví o něm Frant. Xax. Richter⁴⁾: „non immerito reparator episcopatus nominandus.“ Obyvatelstvo Moravy tehdy pro náboženství stálo proti sobě v několika táborech; na jedné straně katolíci, na druhé evangelíci, Čeští bratři, Mikulášenci, Novokřtenci a jiné náboženské obce. Ku katolicismu hlásila se jen menší část Moravy. Pavlovský bera si příklad ze svých předchůdců, zvláště Viléma Prusinovského a pak z primasa král. Českého Ant. Brusa z Mohelnice, přičiňoval se ze všech sil, často užívaje i prostředků, které se naší snášenlivosti náboženské přičí, by víře katolické na Moravě sjednal úplného průchodu a církev Římskou pozvedl opět k bývalému lesku. Jeho přičiňením stalo se, že již ku konci 16. stol. na Moravě provedena dosti značná t. zv. proti-reformace katol. před bitvou Bělohorskou, a že katolicismus stal se pomocí učeného řádu jesuitského nejspřádanější církví do-
bře organizovanou.

Pavlovský sám v dějinách reformace katolické na Moravě nezaujímá sice takového význačného místa, jako jeho ná-

stupce kardinal z Dietrichsteina, ale taktickou obratností svou dosáhl v daleko nepříznivější době, vždy jen o právo se opíraje, ne mnoho méně. Svým jasným určitým plánem líšil se od svých předchůdců, kteří jen neurčité pokusy činili; a tím, že se uměl vždy postavit na právní základ, když něco podnikal ve prospěch katolické církve, jakož i svou klidnou mysl předčil značně kardinála Dietrichsteina, který nezdídka se dal unést bezohledností a popudlivostí⁵⁾. Ne málo sluší také oceniti, že si osvojil úplně jazyk český, že miloval jazyk své diecése, přihlížeje přísně k tomu, by vyšší úřady církevní svěřovány byly duchovním jazyka českého znalým⁶⁾. Z této spravedlivé cesty nedal se odvésti nížadným způsobem. Když r. 1580 císař Rudolf II. na něm žádal, by jistému Nizozemčanu, který byl dvorským zpěvákem, propůjčil kanovníctví, nesvolil Pavlovský, dav za odpověď, že kanovníctví nejsou sinekurami pro cizince, nýbrž určeny zasloužilým kněžím domácím jazyka českého znalým a ku kazatelství působilým.

První jeho starostí bylo, by obnovil pokleslou kázeň mezi svým duchovenstvem, aby se v kapitolách a klášteřích zachovávaly řády, jaké byly předepsány. Proto r. 1582 dal celou svou diecési visitovati, vyslav jako své zástupce kanovníka dra. Pavla Grünwalda, P. Illicina a jesuitu dr. Šturma⁷⁾ známého českého spisovatele, který od r. 1574. působil s malými přestávkami na olomoucké akademii, jsa t. č. jediný professor na tomto ústavě, který znal dobře český jazyk⁸⁾. O zkušenosti tímto způsobem nabyté opíral se pak sám na svých visitačních a birmovačních cestách. Ještě téhož r. 1582. podnikl delší birmovační cestu do Mikulovska, kde p.

⁵⁾ Dobře o něm píše Gindely ve spise: *Gesch. d. böhm. Brüder II.* 270. „Er hatte sich einen bestimmten Plan entworfen, um seine Gegner niederzudrücken, verschieden von früheren Versuchen. Nur da wollte er auftreten, wo er ein bestimmtes positives Recht hatte.“

⁶⁾ „Byltě jeden z nejvýtečnějších biskupů Olom. a zároveň poslední z nich, jenž znal a miloval jazyk své diecése,“ čteme o Pavlovském ve Slov. Nauč.

⁷⁾ Jireček: *Rukověť (Sturm).*

⁸⁾ R. 1589 rektor kolleje Olom. Bartoloměj Villerius (Villiers) rozený Francouz. — Viz Mayera 26 a 241.

⁴⁾ *Series episcoporum Olomucen.* Olomouc 1831, 213. str. — Richter byl prof. obecných dějin na univ. Oloum., pak bibliotekář tamnější univ. knihovny.

Adam z Ditrichštejna na svých panstvích své poddané přiměl, aby se vrátili do církve katolické, žádaje Pavlovského, by nově obrácené přijal a znova posvětil kostely, oltáře a hřbitovy dosud od nekatolíků užívané. Přibyv 22. června do Mikulova, pozdržel se na Mikulovsku až do počátku července uděliv svátost biřmování několika tisícům osob povzbuzuje všude k stálosti ve víře; malé biřmovance obojího pohlaví dával obyčejně k sobě přivést a poděloval je na památku penězi⁹⁾.

Když Pavlovský katolickým pánům radil, aby své poddané všemožně hleděli k své víře přivést, způsobilo mu to mnoho mrzutostí, ale nesmí se zapomínati, že to odpovídalo tehdejšímu názoru „Cius regio, huius religio“¹⁰⁾. Horlivější z katol. pánů šli ještě dále, vzdavše se svého patronátního práva, které vznesli na olomouckého biskupa, takže tento pak obsazoval všechna duchovní beneficia na jejich panstvích. Největší obětí v té příčině přinesl předposlední člen rodu pánů z Pernštejna¹¹⁾, ač jeho otec náležel kdysi k největším odpůrcům Římské církve. Dovoliv r. 1582 S. Pavlovskému, by každého kněze, o němž bylo by podezření, že jest heretikem, mohl zatknouti a uvězniti. Když Pavlovský tohoto práva použil, dav v Kroměříži zatknouti dva protestantské kněze Jana Adolfa a Tomáše (v lednu 1583), z nichž první byl farářem v Prostějově, druhý v Plumově, evangelici i bratři na Moravě tak dlouho doráželi na biskupa ze všech stran, že je konečně propustil zase na svobodu. Zvláště činně si vedli v této záležitosti p. Hynek Brtnický z Wadštejna, tehdejší nejvyšší hejtmann markrab. Moravského a p. Frydrych ze Žerotína. Jak velká byla roztrpčenost nekatolických pánů proti Pa-

vlovskému ukázalo se nejlépe o velkonocích t. r. na osadě v Brně; po jiných urážkách přišlo v domě p. Jana z Pernštejna při hostině k velice neslušným útokům na biskupa; mezi ním a panem z Lipého došlo k výstupn, který měl za následek, že Pavlovský z Brna odejel, nevyčkávkonec soudního zasedání¹²⁾.

Jako Vratislav z Pernštejna, tak zachoval se také p. Adam z Jindř. Hradce, který biskupu Olomouckému rovněž postoupil své právo obsazovati fary na svých statech na Moravě.

Snaže se nabyti na duchovenstvo co možná největšího vlivu, vyžádal si na císaři Rudolfovi II., by kněží pro všeliké přestupky souzeni byli toliko před soudem duchovním, poněvadž také na soudech zemských, kde měli nekatolíci většinu, katolickému knězi ne po právu se dostávalo. Ale privilegium toto se přičilo starodávnému řádu zemskému, a nevešlo v platnost, poněvadž císař musil se stavý býti v dobré shodě, by mu neodepřeli berně na války turecké.

Kde toho byla potřeba, dával Pavlovský na jevo přísnost a ráznost; tak roku 1584 téměř všechny své úředníky propustil ze služby pro roztržky náboženské; r. 1586 děkana Olomouckého, Jana Filipona Dabrowského pro rozličné pikle a těžké přečiny s hodností jeho sesadil a dal uvězniti na hradě Hukvaldském¹³⁾.

Ještě rázněji a vydatněji vystoupil v Olomouci, kde radu města, ač dříve ještě z něho r. 1580 byla s polovicí protestantskou, obsadil výhradně katolickými členy¹⁴⁾. Méně vydala jeho intervence ve městě Opavě, kde r. 1580 dle současných zpráv žilo jen 18 katol. měšťanů; zde při farním kostele vedle katol. faráře od biskupa Olom. potvrzovaného působili ještě dva protestantsí kaplani; tak konaly se katolické i evangelické bohoslužby v témže chrámě.

(Pokračování.)

⁹⁾ Pilarz Moravez III. 528—529.

¹⁰⁾ Totéž dílo III. 528. Dudum etiam monuerat Dynastias in Moravia, ut subjectum ditioni eorum populum conatu omni abducerent ab haeresi. Cohortationem cumulate explevit Adamus L. B. a Dietrichstein. — Richter: Series episc. Olom. 215: Numerus autem templorum reconciliatorum fuit 8, altarium tam reconciliatorum quam neoconsecratorum 19, confirmatorum 3989.

¹¹⁾ Gindely: Gesch. d. böhm. Brüder II. 271. 2. — Rod pánů z Pernštejna vyhasl roku 1597. Předposlední Pernštejn jmenoval se Vratislav a byl kancléřem Čes. — Huber: G. Oester. IV. 287 a 289.

¹²⁾ Gindely: G. d. böhm. Brüder II. 275—276. — Jan z Pernštejna nahoře zmíněný poslední potomek svého rodu.

¹³⁾ Tento muž nazván „biskupů travcem;“ jemu se přičítala ku př. smrt b. Ol. Tomáše Albína r. 1575. Viz v tom článek Rybičkův v Archeol. Památkách XIV. 21. „Albínové z Melfenburka.“

¹⁴⁾ Volný: Mähren V. 116. — Huber: G. Öster. IV. 288.

Rouhač.

Od *Prokopa Zaletěla.*

Den je Páně; svými tony
posvátnými hlásí zvony,
do chrámu že Páně čas;
velebně se krajem nese
ve svátečním jase, plese
kouzelný jich, tklivý hlas. —

Hlasu tomu neodolá
nikdo, nikdo — tak on volá
účinně, tak dojemně!
Každý, kdo jej jen uslyší,
povzbuzen již — již pospíší,
dojat jím tak příjemně! —

Však pro Hrdých u kostela
darmo přec tak mocně zněla
zvonů srdce kovová —
místo v kostel — v pole jíti
káže Hrdý — „to jen hnítí
chce ta lůza bláhová!“ —

A co v chrámě lid se modlí,
bezbožec ten drzý, podlý
laje, spílá, zlořečí —
čeleď trne při rouhání,
zrak svůj v bázni k zemi sklání,
jak nemá jest, bez řeči . . .

Skončeny již Boží služby,
lid již svoje přání, tužby
Bohu přednes' s vroucností —
do příbytků svých se vrací
posilněn zas k nové práci,
plný blaha, radostí . . .

Mnohým mimo Hrdých bráti
bylo se, i slyší láti
Hrdého až hrozno to —
několik se vlídně ptalo,
co že se mu asi stalo,
„uic, ty hloupá holoto!“

„Na vás kleji, omezení,
vždyť takoví zaslepenci
nikde nejsou, jako vy —
řekněte mi, co pak máte
z toho, že tak chodíváte
pílně v kostel, bláhově?“

„Dá vám ten kněz něco za to?
Nie! Naopak svoje zlato
vy mu ještě nosíte, —

A v ty bájky zastaralé
nevěří ni děti malé —
a vy ještě věříte!?“ —

„Ó vy bloudí! Snad myslíte,
když se trochu pomodlíte,
že Bůh váš vám pomůže?
Jenom stále se modlete
a hnedle se dostanete
z okapu do — kaluže!“

„Na mne hleďte! Ode rána
pracuji, a již svázána
všecka moje pšenička —
to pomůže! Ve stodole
octne dnes se ještě z pole,
a to i bez — pámbíčka!“ — —

Lidé, jak by byli štváni,
při tom drzém při rouhání
pospíchají odtud v dál —
zakrývají sobě uši —
než přec stále v nich jim hluší,
jak by Hrdý klel a lál. —

Zatím pšenku sobě svázal
Hrdý všecku a teď kázal
domů vozit rychle ji;
neboť nebe celé mraky
pokrylo se, různé znaky
bouří jistou věštějí. —

Vichr prudký prach již zvedá,
každý brouček, pták si hledá
schranu jistou před smrtí —
blesk se s bleskem ruče kříží,
víc se bouře, více blíží —
ó snad všecko rozdrť! —

Všude uzříš při hromnici
rody zbožné se modlicí,
Bůh by zkázu odvrátil —
jenom Hrdý ještě v poli —
teď však sledně do stodoly
v rychlosti se navrátil.

Drze, potupně se směje —
ať prý teď se, co chce děje —
on má pšenku pod střechou!
„A ti blázni omezení
nyní ať se ve modlení
kojí sladkou útěchou!“ —

Sotva dořek', blesk a rána —
on omráčen — z věže dána
již je známka truchlivá —

v plamenech stodola stojí
Hrdých se zásobou svojí —
brůza všecky ovívá . . .

Vědít všichni, že rouhače
Báh tu tresce takto znače,
bez Něho co člověk jest —
jich majetek nedotknutý,
škoda Hrdých soudit nutí
na zhoubu — bezbožných cest. —

Cesta na první stanici.

Črta od Prok. Zuletela.

Otázka, kterou si bez odporu každý asi novosvěcenec až do času svého ustanovení nejčastěji klade, jest zajisté tato: „Kam asi přijdu?“ A otázkou touto spojeny pak bývají mnohé jiné, jako: „Bude to štace česká či německá? Bude to blízko či daleko? Jaký asi bude p. farář, jaký lid? atd. atd.“ Několikrát vezme se při volné chvíli „catalogus cleri“ (seznam duchovenstva) do rukou, prohlíží se po řadě uprázdňená místa kaplanská, počítá se při mistech podezřelých počet filiálek, škol, obyvatelstva, podškrťává se počet židů, jinověrců atd. Tu však přijde nové číslo Blahověsta, jež přinese hojnost nových změn, a nastane prohlížení a počítání nové. Konečně však toho má již každý dosti i řekne mrzutě odhazuje katalog: „E co jest to vše platno? Kdybych tu již raději měl jurisdikci (právní moc), bych se té nejistoty zbavil! Půjdu rád, kam budu poslán.“ Ale při této ohotě každý přece aspoň šepem si zatouží: „Jen kdyby to nebylo do Aše, Dreihacken a těm podobných rozkřičených míst!“ S podivnou směsicí citův i myšlének ubírává se novosvěcenec pokaždé do fary; z jedné strany byl by rád, velmi rád, kdyby tam již jurisdikci měl, ale na druhé straně trápí jej opět obava před těmi pověstnými štacemi. Musí i tam někdo přijít, a což kdyby právě jej ten nešťasný osud stihl! — Takto asi vede se skoro každému novosvěcenci, tak vedlo se svého času i mně. Při každém setkání se s p. farářem hleděl jsem z jeho tváře vyčísti, došlo-li již mé ustanovení čili nic, a troufal jsem si v prvním případě z jeho si počínání též ihned uhodnouti, jak asi stojí akcie! Posléze nadešel tento okamžik. Bylo to, tuším, asi v polovici srpna, když jednoho dne pan

farář si pro mne vzkázal. Věděl jsem hned, kolik asi uhodilo! Vydal jsem se bez otálení na cestu, snaže se ještě stále uhodnouti své budoucí působitě. Pan farář šel mi již naproti, ale jaksi zamyšleně, smutně, což mi bylo hrozivým znamením. Po vzájemném pozdravu sdělil se mnou, že má jurisdikce již přišla, a vyběhl mne, bych hádal především, v kterém vikariátě se octnu. Z jeho vzezření soudě, neodvážil jsem se na českou štaci ani pomyslit, i řekl jsem na jeho vybidnutí, že asi to bude nejspíše vikariát chebský! A v pravdě, to jsem uhl. Nyní však měl jsem hádati faru! Jmenoval jsem: Nebanitz, Treunitz, Wildstein, Hasslau, ale neuhodl jsem. Místo ústního sdělení podal mi nyní p. farář jurisdikci pro — Niklasberg vlastně Aš (viz můj dopis na str. 29. v letošním Blahověstu). V prvním okamžiku působilo to na mne strašně, než brzy jsem se vzpamatoval a podotekl: „Inu, jaká pomoc! Již se stalo!“ Než sotva jsem slova tato pronesl, zvolal jaksi podrážděně p. farář (jenž byl trochu prudší povahy): „Jaká pomoc? Snadná byla pomoc! Vždyť tě musejí v Praze předce znáti, že jsi sláb, proto měli tam poslati někoho jiného silnějšího, než jsi ty. Podívej se jen, co tam na tebe čeká!“ Při tom podal mi katalog, jež sebou vzal, a sotva že jsem tam Aš našel, počal opět sám p. farář: „Hle, budete tam jen dva a máte skoro 5000 duší; to by ovšem ušlo, ale považ dobře, naproti vašim 5000 katolíků jest tam skoro 23.000 protestantův. Mimo to máte tam 2 filiálky a skoro v každé vesnici školu! A viš, kolik máte přífařených obcí? Devatenácte, a jsou, jako Gottmannsgrün, až 3 hod. vzdáleny!“ Opravdu, znova počala se mne zmocňovati bázeň, než i tentokráte jsem se přemohl, koje se nadějí, že s pomocí Boží snad přece povinnostem svým budu tam moci zadost učiniti jako moji předchůdci. Pan farář však se mnou souhlasiti nechtěl poznamenáváje, kdo ví prý, jací siláci byli moji předchůdci, a že se nemůže zbavit obavy, já že toho tam nezastanu. Neshodnuvše se tedy, v tomto, shodli jsme se aspoň v tom, že budu ihned p. faráři do Aše psáti, by mně oznámil, kdy mám přijeti. To se také stalo, a odpověď přišla nad očekávání rychle s vyzváním, bych hleděl ke konci srpna již býti na místě! S tím opět místní p. farář nesouhlasil a chtěl mermomocí, bych požádal o prodloužení prázdnin, než bylo vše marné. V Aši již 1. zářím počíná škola,

a proto bylo nemožno dále doma se zdržeti. Počal jsem pomalu skládati své věci a v několika dnech odnášel mne již vlak z Protivína k Chebu. Tam dostal jsem se kolem 6. hod. večer a přestoupiv na bavorskou dráhu, ujížděl jsem k Aši. A čemu náhoda nechtěla, sjel jsem se se svým spolubratrem, který taktéž jel na svou první štaci do — Dreihacken! Než ten se těšil, že prý v Dreihacken již to není tak, jak snad to bývalo, že jest tam hodný farář, který skutečně s kočářem až na nádraží, dosti vzdálené, pro svého kaplana přijel! Vida to pomyslil jsem si: „Jak asi budeš ty přivítán?“ Měl jsem se o tom co nevidět přesvědčiti. Bylo již hezky šero, když vlak v Aši zastavil. Vyhlížím již oknem, spatřím-li kde nějakého kněze, avšak nadarmo. Smutně chopím se svého kufříku a vystoupím; tu přistoupí ke mně starší již člověk, táže se, jsem-li ten nový kaplan. Na kladnou moji odpověď sděluje on se mnou, že jest zdejší kostelník při katol. kostele a že jest poslán pro mne od pana faráře, který se nemohl dostavití, ježto právě dnes dvě jeptišky a pak milosrdný bratr na svých obchůzkách po přispěvcích do Aše přišli a nyní na faře jsou. To byla ovšem omluva vydatná a proto též ochotně přijata. Mně bylo dostatečným důkazem náklonnosti to, že pro mne poslána příležitost, jak jsem se domnívati opovážil dle toho, že mne žádal kostelník za vydání lístku na má zavazadla, by prý je mohl naložiti. Ale — „jaké zdání a sklamání — z vody vytáh' bačkoru,“ tak jsem si mohl zazpívat i já; neboť místo domnělého kočáru s nějakými rychlonohými vraníky, stál před nádražím malý mlékařský vozíček, který táhnouti měla kostelníkova dcera. Na ten tedy naložil Filz (tak se t. jmenoval kostelník) moje věci. Nanka chytla za voje, tatík tlačil, a já pěkně vedle nich jechal! O jak jsem tehdy děkoval Pánu Bohu, že již byla hodně tma! Kdyby mne tak byli tamnější protestanté viděli celého zaprášeného (neboť bylo mnoho prachu všude a já ke všemu ještě musil do vršíčku také vozík tlačiti!), kdyby mne byli viděli za hrozného vedra nésti zimník přes ruku a míti vysoké, těžké boty na nohou (nechtěl jsem totiž, by mi tyto věci mnoho místa v kufru zaujaly), to by bývali měli legraci! Ještě více byl jsem tomu rád, že můj vjezd do Aše dal se v noci, když později lépe jsem poměry poznal. Byli by se tím jistě protestanté při jich jizlivosti a

úštěpačností katolíků dlouho vysmívali a je si při každé příležitosti pro to dobírali. — Přivítání na faře bylo srdečné, bratrské. Pan farář omlouval se pro známost již příčinu, proč nemohl mi naproti přijíti, načež poručiv mé věci uložiti, uvedl mne ke svým hostům. První večer v cizině — a to krásný večer! Po rozchodu počkal jsem si na milosrdného bratra, o němž mi kostelník již cestou vypravoval, že jej v poledne na nádraží beze všeho ptaní sebral mylně, že to nemůže býti jiný, než ten nový kaplan, a že jest Čech, což jsem ostatně hned dle výslovnosti jeho poznal, na toho tedy jsem si počkal a jemu oznámil, že jsem též Čech, z čehož on velikou měl radost, tak jako já, že první den v Aši budu mluvit česky! Mimo jiné zmínil se tento bratr též o p. faráři velmi pochvalně a věru měl pravdu. Poznal jsem sám brzy v prvním svém faráři vzor kněze horlivého a obětavého. Co on již pro církev katol. v Aši učinil, to mu může odměniti pouze Bůh, nikdo jiný. Kéž jej jen také Pán Bůh dlouho zachová! Při něm jako voda plynul čas, a i ty nejtěžší práce zdály se hračkou! Ač počet katolíků již dávno 6000 dostoupil, ač přibyla nám nová filiálka 2 hod. vzdálená (již p. farář skoro úplně ze svého vystavil; tedy již 3 filiální kostely!), ač skoro 70 tříd bylo na osadě (jen v Aši přes 30!), ač skoro každá obec má svůj hřbitov, ač k nemocným všude jen pěšky nám bylo jíti, zkrátka, ač v Aši práce až přes míru, tož předce rád vzpomínám na ten tam prožilý čas.

Znamení.

Příběh ze života. Napsal K. B. Lehnický.

Bude tomu bez mála již šest roků, co otec vyhověl mému úsilovnému přání a zavedl mne po prvé do atelieru malíře S..., o němž ode dávna šla chvalná pověst že výborně maluje podobizny a svaté obrazy. Ostatně hlásal totéž ozdobný, zlatý nápis na výstavní jeho skříní, ve které časem vystavoval své nejlepší práce.

Malíře S... zastali jsme doma. Seděl za ozdobným podstavcem a maloval právě objednanou podobiznu. Spatřiv nás, odložil spěšně štětec, pokročil otci v ústřety a po krátkém přivítání pobídl, abychom usedli.

Pak mne otec představoval, načež se zmínil o účelu cesty naší a končil snažnou

prosbou, aby pan S... jako dobrý otcův přítel, byl mi laskavým a pečlivým učitelem a spolu všechno co nejsvědomitěji vysvětloval, opravoval. —

Malíř S... kýval hlavou na znamení souhlasu. Po té složiv své bílé hubené ruce na prsou, přeměřil mne od hlavy k patě jako by mne zkoumal.

Pohlédl jsem úkradkem na jeho bledý, protáhlý obličej, v němž se dobrota zračila, ale ihned obrátil jsem zraky od něho a tékal jsem raději po rozmalovaných portraitech, jež po různu na stěnách byly rozvěšeny.

Cítil jsem, že ještě na mne upírá své zvláštní, přimhouřené oči s tak podivným, nesnesitelným leskem...

Pak se mne krátce vyptával, jak dlouho se ve kresbě cvičím, jaké jsem obdržel ve škole známky a ku kterému odboru malby cítím nejvíce náklonnost.

Když jsem všechno vysvětlil, ubezpečoval otce, že se vynasnaží, pokud jeho síly stačí, aby mne aspoň tomu nejdůležitějšímu přiučil. —

Předmět vyjednávání byl odbyt a rozhovor obrátil se jiným směrem. Tu se mi aspoň naskytla příležitost prohlédnouti si svého budoucího učitele důkladněji a celou jeho bytost podrobti pečlivému rozboru.

Malíř S... byl prostřední výšky, hubený jako souchotinář, s obličejem bledým a vráskovitým. Na jeho vysokém, průhledném čele zdálo se, že trůní jakýs vznešený klid. Zpod jemně vyklenutého obočí vyhlédaly ony přivřené sivé zraky, s tak zvláštním, řekl bych horečným leskem, jež člověk na poprvé sotva mohl snést.

Témě hlavy měl holé; za to vzadu splýval mu dlouhý černý vlas téměř až na ramena. Nos orličí a pod ním krátce přistřižené světlé vousy.

Celkem obličej jeho nesl výraz dobráka.

Když domluvili, otec se zvedl a poroučel se. Bylo ujednáno, abych následující dnem zahájil řadu cvičení.

Rozumí se samo sebou, že druhého dne nemohl jsem se ani dočkat. V duši, jež nadšena vždy byla pro umění, již již jsem si představoval, kterak rychle za laskavého vedení svého učitele pokračuji, vše jak náleží pochopuji a současně vynořila se mi v duchu prvá malovaná podobizna.

Řada cvičení započala. Chodil jsem pravidelně do atelieru dvakrát denně: ráno a odpoledne.

Zvolna odkládal jsem bázeň ku svému učiteli a to tím rychleji, čím bezpečněji jsem naznával, že to se mnou upřímně myslí a že opravdu se snaží, abych se něčemu přiučil.

Za nějaký čas přibyl do jednoduchého atelieru můj nový podstavec a já začal malovat barvami.

Od té doby také rostla vzájemná důvěra víc a více a náš poměr stával se spíše přátelsky důvěrným. Pociťoval jsem k němu zvláštní náklonnost. I na ty jeho zvláštní přivřené oči jsem uvykal... Tak prechal den za dnem. —

Mimo jiné dobré vlastnosti, spozoroval jsem záhy u svého učitele — hlubokou, opravdovou zbožnost stupňující se téměř v mysticism. Vysvětloval jsem si pak, proč mnozí lidé ve městě zovou jej potupně „modlárem...“

Den co den, ať byla pohoda nebo ne, chodil do vzdálenějšího kostela na „raní,“ při čemž po celou pobožnost v kostele klečel s rukama vroucně sěpjatýma a očima k zemi nepohnutě upřenýma... Na lidi vedle něho chodící ani se nepodíval... Byl jsem pevně v nitru přesvědčen, že si onoho potupného názvu „modlár“ nezasluhuje, poněvadž vše to, co „koná, činí z hlubokého, opravdivého přesvědčení, jež zvíklati neb otrásti nebylo ani možno.

S důvěrou současně rostla k němu úcta.

Viděl jsem před sebou člověka zvláštního, neobyčejného, nikoliv výstředníka.

Pravidelně po dokončeném cvičení zahájil můj učitel rozhovor. Nejraději mluvil o náboženství, jehož úpadek v lidu velmi bolestně nesl.

„Ten lid je nyní tak zlý —“ stýskával si velmi často. „Hleďte příteli,“ obracel se ke mně — „neublížil jsem nikomu, ba ani křížem stébla nikomu nepřeložil a přece mne hanobí, mé práce tupí a zlehčují —“

Zamlčel se.

„Není divu“ odvětil jsem, „že dnes lidé poctiví a nábožní jsou pronásledováni a tupeni — neboť dnes zná svět jen svobodomyslné a těm přeje...“

„A kdo jsou ti svobodomyslní?“ otázal se prudce jako by podrážděn a jeho sivé přivřené zraky spočinuly na mně — „kdo jsou to jiní, než-li ti, kteří v Boha nevěří, vysmívají se všemu svatému a vysvěcenému, v posměch uvádí víru... církev — Vychloubají se, že všemu rozumějí, chtějí svým hloupým obmezeným mozkiem proniknouti nebese a postavit tam nějakého

nového boha, který by však jim se kořil... a hle, co vlastně jsou...? hrstka prachu a popela... malý nepatrný červ...“

Popošel ke stolu, na němž měl pečlivě narovnané knihy. Přelétl je zrakem, načež vyňal nevelkou, černě vázanou knížečku.

„Hledte,“ řekl neobyčejně vážně a zvedl při tom pravicí do výše jako prorok, „tahle knížka je Zjevení sv. Jana. To je kniha kněh, které si nade vše vážím, nejen pro ten nesmírně vznešený obsah, ale i proto, že ji můj nebožtik syn vázal... A věříte-li mi, našel jsem tu posvátnou knihu na ulici rozházenou... tak si dnes váží lidé slova Božího; ostatně možno, že někdo ji ztratil a vítr listy rozmetal. — Asi před třemi roky šel jsem z ranní a tu ve stromoradi před sebou vidím poházený papír; zvednu několik listů a čtu... ihned jsem poznal, že to z Písma svatého; sbírám tedy kus po kuse a skládám a doma, když jsem to přebíral, seznal jsem, že to celé Zjevení sv. Jana. Od té doby čítám každé neděle částku...“

Můj Bože, tohle by lidé měli číst, rozvažovat a věru že by jinak jednali a více se Boha báli...

A když se v rozhovoru dotkl svého zemřelého syna, neopomenul nikdy o něm pohovořit. Mluvil o něm s úctou a se slzami v očích.

Bylo to dítě z první nebožky ženy. Ach, jak byl ten chlapec hodný a zbožný. Každý, kdo jej jen poněkud z blízka znal, musil si jej zamilovat. Když dospěl osmnáctého roku, dostal úbytě a rozžehnal se se světem.

Jak vzorný byl jeho život, taková byla i jeho smrt. Pamatuji se na to jako by se to včera přihodilo.

Krátce před smrtí vsedl jsem k němu na lůžko. Obličej jeho byl klidný, usmívavý; před malou chvílí byl přijal nejsv. Svátost.

Pojednou chopil moji ruku a křečovitě ji stiskl.

„Tatínku, já umru —“

„Miláčku, když to bude vůle Boží,“ řekl jsem a v oči mi skočily slzy.

„Ale tebe nerad opustím, tatínku; už se nebudu koukat jak maluješ.“

Mně bylo jako by mi někdo srdce rval.

„Doufej jen v Pána Boha, uvidíš miláčku, že tě neopustí.“

„Já vím, že umru tatínku, umru rád, jen vy již neplačte,“ řekl chuděrka namáháním a ve vyhaslých očích jeho zaleskly se slzy.

Bylo mi těžko neplakat; než přece jsem se tak dalece přemohl, že jsem u lůžka nějakou chvíli ještě prodlel.

Pak jsem vstal a bral jsem se po svém; ač v myšlénkách byl jsem stále u něho.

Večer na to jsme ulehli; já, nebožka žena a děti. Tento pokoj, kde nyní maluju, byl zavřen. Nebylo tam jiné duše. Rozčilením jsem nemohl spát. Pak pojednou slyš! Někdo na dvěře zřetelně zatukal — mohlo být as ke druhé hodině s půlnoci. — Obešla mne hrůza — pozvednu hlavu a poslouchám; v tom opět někdo klepá, ale silněji. Vstal jsem — ač se pode mnou nohy třásl, uchopím světlo a rozhlížím se; v tom padl můj zrak na lůžko synovo; přistoupím k němu bližší, podívám se — div mi lampa z ruky nevypadla — na lůžku ležela již mrtvola...“ (Dok.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Eminenci, nejduš. pán František de Paula, kardinál ze Schoenbornů, kníže arcibiskup pražský, posvětil v neděli 28. srpna nově opravený kostel v Arnoštovicích.

— **Duchovní cvičení v jazyku českém** pro kněžstvo arcidiecése pražské konána vdpp. z řádu T. J. a sice vdp. P. Eduardem Vostatkem, rektorem a farářem na Velehradě, jenž měl rozjímání, a vdp. P. Josefem Žemličkou, prof. v Bohosudově. Účastenství v nich měl Sám Jeho Emin. nejduš. p. František de Paula kardinál ze Schoenbornů, jenž obzvláštní zbožností nad všechny přítomné, jichž bylo na 120, vynikal. Po ukončených duchovních cvičeních poděkoval ndp. generální vikář Mnsgr. Dr. Fr. Hrádek ve vzletné a milým tonem přednesené řeči, jež všechny přítomné v pravém smyslu uchvátila, Jeho Emin., ndp. Františku de Paula, kardinálu Schoenbornovi, za uspořádání duchovních cvičení a vdpp. exercitatorům za upřímná jejich slova, načež všichni se rozešli.

Z Lince. (Sjezd katolíků rakouských.) (Pokr.) Schůze sekcí. Sociální sekce u přítomnosti 300 osob konala schůzi jakož i ostatní sekce od 3.—5. hod. odpol. v budově dívčí měšťanské školy.

Předseda sociální sekce hr. Kuefstein zahajuje schůzi a jmenovav barona Bergra svým zástupcem, vyzval P. Kolba, aby referoval o sociální otázce. Celý sociální organismus trpí na nedostatek peněz, poněvadž národové musí platit velkokapitálu mnoho na úrocích a j. v. Celý aparát ve státech vyssává ze všech stavů peníze,

kteří se hromadí do rukou jednotlivých a nevrátí se tyto vyssáté peníze nikdy tak zpět mezi lid, nýbrž opět z rukou velkokapitalistů jakožto státní půjčka na další vyssávání lidu v úrocích se roznáší.

Dělník netrpí jen jako dělník, nýbrž také na celou sociální nemoc, které podrobena celá společnost nynější.

Je-li taková bída, která ne tisíce nýbrž miliony ohrožuje a má-li stát právo vyžadovati proti zevnímu nepříteli obětí na penězích a krvi na všech občanech, nemá právo uložit, když to vyžaduje blaho státu, také velkokapitálu obětí zvláště na penězích? Peníze jsou v organismu společnosti lidské jako krev v tělesném organismu. Je-li nahromadění krve v těle, nastane nemoc, tak také, i nahromadí-li se peníze v jedné části, onemocní společnost celá. Skrze materiální kapitál dostal se i duševní kapitál do rukou těchto několika málo lidí, kapitalistů, kteří činí veřejné mínění a lid i mravně ožebračují.

Nyní po tomto úvodu povšechném předčítá řečník resoluci, v níž souhlas nepodmíněný se vyslovuje se zásadami vyjádřenými v encyklice sv. Otce z r. 1891, zvláště však uznává následující: aby stát jistou část na zisku dělníkovi zajistil, aby netrpěl nouzí, nýbrž něco na zakoupení pro rodinu a vůbec pro živobytí potřebného zbylo.

Slovo podíl na zisku vyvolalo čilou debatu. Zvláště opřel se výrazu tomu dr. Schindler a navrhuje, aby spravedlivá mzda vyplácena byla dělníkům a k tomu má stát přihlížeti. Dr. Gessmann připojuje se k návrhu dra Schindlera, ale doplňuje jej tím, že navrhuje, aby mzda byla do té míry spravedlivou, aby pořádanou domácnost vésti mohli. Opitz přeje si, aby se zřejmě vyslovilo přání, že pozvolna má se od pracedárců jistého čistého výnosu požadovati.

Při všech odstavcích navržené resoluce rozředla se čilá debata.

Baron Wittinghoff-Schell doporučí dodatek k resoluci, v němž obsaženo jest přání, aby byla společnost v Rakousku zřízena, spolek katolických průmyslníků, který by blaha dělnictva v každém ohledu pamětliv byl. —

Odbor pro školství. První sezení měl tento odbor dne 9. srpna od 3 do 6 hodin za předsednictví p. dr. K. Schwarze. Referent p. V. Fuchs přirovnává školu k churavému, neuživému dítěti, jemuž může pomoci jen náboženská škola. Zmiňuje se o činnosti, kterou v této věci konservativní poslanci jevíli po roce 1885. Exekutivní komitě bývalé pravice jednohlasně se usneslo na jistých základech, podle kterých školství mělo býti zreformováno. Rakouský episkopát je v panské sněmovně ve známých pěti

odstavcích vládě přednesl. Avšak vláda dávala vyhýbavou odpověď, a konečně, aby se vyhnula palčivé této otázce, předčasně říšskou radu rozpustila. Od vlády nelze žádné pomoci očekávati, jest tedy katolický lid na svou vlastní pomoc a práci odkázán, a jen úsilovnou prací a podporováním katol. spolku pro školství může si vydobyt náboženskou školu. Ku konci navrhl resoluci, jež v tomto znění byla přijata: Třetí všeobecný rakouský sjezd prohlašuje, že katolický lid v Rakousku nezvratně trvá na svém oprávněném požadavku zavedení školy konfessionální a že se nikdy nevzdá naděje, že požadavek tento přes různé překážky mu připravované co nejdříve uskutečněn bude. Dále vznáší proto ku všem v pravdě katol. smýšlejícím mužům, kteří jsou členy různých sborů zákonodárných, jako: panské sněmovny, sněmovny poslanecké a sněmů království a zemí, důtklivou žádost, aby způsobem vhodným pracovali k tomu, by co nejdříve tento požadavek katolického lidu byl uskutečněn. Konečně očekává však také od katolických národů říše, že bez rozdílu jazyka voliti budou do sborů zástupitelských muže, již i při svém jinakém programu rozhodně budou hájiti školu konfessionální. (Pokračování.)

Literární oznamovatel.

— „Zábavy Večerní,“ sbírka zábavného a poučného čtení pro lid. Ročník XIII. Číslo 2. Když, obdržev číslo toto, zběžně pohledl jsem na první list a četl jsem: „Dítka Mariánské,“ velice jsem se zaradoval, neboť nemyslil jsem jinak, než že to asi překlad onoho známého díla: „Das Marienkind“ — Von Franz von Seeburg, jež jsem před časem v originále četl a jež se mi velice zamlouvalo. Avšak poznav záhy svůj omyl (sepsal t. dílo toto anglicky Christian Reid) počal jsem s tím větší chutí čísti, bych co možno nejdříve seznal rozdíl mezi oběma díly. A rozdíl ten jest v pravdě značný a bez odporu vypadal by ve prospěch dítky Mariánské od Seeburga. Než i práce Reidova jest znamenita, a proto volba její pro „Zábavy Večerní“ chvályhodna. Povaha Rénée, sirotka to a Dítka Mariánské, jež přijde do rodiny úplně protestantské, do krajiny, kde jen několik chudších k církvi katol. se hlásí, povaha Stanmore, protestanta sice, ale pravdu hledajícího, kterážto snaha, jak ani jinak býti nemůže, jež do lůna církve katol. uvede, dále povahy všech členů rodiny Leigh-ovy, jakož i pastora Cravena a vypočítavého Ferrisa i ostatních, jsou znamenitě provedené. V pravdě, bylo by žádoucí, by kniha tato pro svůj výborný obsah všude byla

čtena, zvláště však na osadách nábožensky smíšených! Co se nám nezamlouvalo, bylo to, že užíváno mnoho cizích slov, jichž se zvláště vystříhati mají sbírky „pro lid,“ jakož i časté užívání rčení: „na to,“ „kolem do kola.“

Prok. Zaleťel.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

- p. dr. Jan *Sýkora*, řádným prof. bibl. studia nového zákona,
- p. dr. Josef *Pachta*, řádným prof. dogmatiky, a
- p. dr. Gabriel *Pecháček*, prof. pastorálky v Hradci Králové, prof. pastorálky na c. k. české fakultě bohoslovecké v Praze.

Ústanovení jsou:

- P. Jan *Christ*, kapl. u sv. Petra v Praze, za admin. in spirit. tamže;
- p. Frant. *Hlavsa*, admin. v Treunitz-u, za adm. ve Vys. Sedlišti;
- P. Josef *Umlauf*, kněz ř. křížov. za realného admin. v Loktě (Elbogen);
- p. Václ. *Liška*, katech v Košířích, za admin. v Lužné;
- P. Jos. *Vlasák*, kněz ř. křížov., za kaplana v Loktě (Elbogen);
- p. Josef *Vrba*, admin., za far. v Klinghartě.

Upřádněná místa:

- Druhé místo duchovního správce ve všeob. nemocnici v Praze, od 26. srpna;
- Vysoké Sedliště* (Hohenzetlisch), fara patr. pí Marie hraběnky z Nostic-Rhinekd, od 18. srpna;
- Lužná*, fara patr. p. Max. Egona kníž. z Fürstenbergů, od 27. srpna 1892.

Právě vyšlo:

KALENDÁŘ

DUCHOVENSTVA ČESKO-SLOVANSKÉHO na rok 1893. (Ročník IX.)

Redaktor Dr. Karel Vondruška.

S podobiznou a biografií Mnsgra Dra Fr. Seraf. Hrádka.

Jediný tento kalendář veledůst. duchovenstva česko-slovanského obsahuje mimo přemnohé, prakticky upravené a potřebám majetníka úplně vyhovující části kalendářní též články Dra Vondrušky „*Kdo může mít největší vliv na smýšlení našeho studentstva,*“ podrobný a úplný schematismus duchovenstva v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, jakož i vhodné tabulky, poznámky a j. p.

300 stran praktického kapes. formátu.

Cena výtisku vázaného v plátně

 zl. 1.20 i poštou.

Zakoupiti nebo objednatí lze v kterémkoli knihkupectví v Praze i na venkově, ale zvláště každou zakázku po zaslání obnosu předem poštovní poukázkou pečlivě vyřídí

Nakladatelství **Jos. R. Vilímka** v Praze, Spálená ul. č. 13 n.

OBSAH: Homilie na neděli patnáctou po sv. Duchu. — Řeč k studujícím na začátku roku. — Povýšení sv. kříže. (Báseň.) — O životě a působení Stanislava Pavlovského, biskupa Olomouckého. — Rouhač. (Báseň.) — Cesta na první stanici. — Znamení. (Povídka.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihhtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na den sv. Václava, mučedníka Páně a
dědice Českého.

„Napomínáme (vás) abyste
nepřijímali milosti Boží na-
darmo.“ (I. ku Kor. 6, 1.)

Nejmilejší, ohlédne-li se nábožný křesťan kolem sebe, a pozoruje-li rozmanité ty věci, kteréž v rozsáhlé přírodě povážlivému jeho oku se naskytují, ó tuť, věru, v pokorě nejhlubší velebiti musí nevystihlou mnoudrost Tvůrce věčného. Neboť nic tu není nadarmo. Ze všeho, což všemohoucí ruka Boží tvoří, vysvítá úmysl ten nejlepší. Všem u jistý cíl a konec vytknul Hospodář ten nebeský, kterýžto cíl a konec dle nejsvětější Jeho vůle má býti naplněn a dosažen. On neustále rozsívá a sází, ale také z každého osení chce žítí a z každého sadu ovoce kliditi. On leje štávu života do byliny, svlažuje ji deštěm a paprsky slunečními ji zahřívá, a to nikoliv nadarmo — ale ten tu úmysl Jeho, by potřebné vláhy, tepla a jasna užila, by se zmahala, by rostla, a takto k potěšení a užitku lidskému sloužila. On poskytuje pokrm, vládu a sílu tělu lidskému, a to nikoliv nadarmo — ale ten tu úmysl Jeho, by tělo zachováno a ku svým pracím schopné bylo učiněno. A jakož to činí milý Bůh náš v přírodě viditelné, podobně počíná si také v duchovním království svou milostí. I tu vždy ten nejlepší účel má na zřeteli, také tu jen vždy seje, aby žal a klidil. On dává sílu, náklonnost, schopnost a příležitost k dobrému, a úmysl Jeho jest tu ten, aby člověk milostí těchto

věrně užíval, a dle toho, jak mnoho síly, náklonnosti, schopnosti a příležitosti nabyl, aby také tak mnoho dobrého vykonal, a způsobem tím hodným se stal té blaženosti, kterouž uchystal všem věrným od věčnosti. Jediný však rozdíl jest tu ten, že bezživotní věci, jakož i nemá tvář úmysl Boží naplniti musejí, člověku ale že svobodno stojí, zdaž poskytnutých sobě milostí k určenému cíli věrně užiti, a tak úmysl laskavého svého Stvořitele chce naplniti čili nic. Avšak běda nevďěčníku, jenž vůli Stvořitele svého se protiví, a poskytnutých sobě milostí věrně užiti zanedbává, tomu někdy těžko bude skládati účty z vladařství svého! Protož tedy apoštol sv. Pavel, jako pečlivý a starostlivý pastýř stádece svého, své milé Korintské napomínal, aby milostí, kterých jim Bůh poskytl, věrně užívali. „Napomínáme vás,“ tak na srdce jim kladl, „napomínáme vás, abyste nepřijímali milosti Boží nadarmo!“ A těmi slovy volám i já k vám dnes oo duchovní pastýř váš. I já vás napomínám, abyste nepřijímali milosti Boží nadarmo. Ó čiňtež to tedy, duše drahé, vždy tak, jako to činíval oslavený vlastenec náš, svatý Václav, jehožto slavnost dnešního dne konáme. On, ozdoba a chlouba národa našeho, šetřil vždy věrně onoho napomenutí velikého apoštola národů; mnoho, mnoho milostí poskytl mu v životě ve zdejší Bůh, on ale dle vůle Jeho vždy věrně jich užíval, takže s nadřečeným apoštolem Páně říci mohl o sobě takto: „Milosti Boží jsem to, což jsem, a milost Jeho nebyla ve mně marnou.“ A protož usnesl jsem se na tom, toho miláčka národa českého v ohledu tom za příklad vám

představití. Ukáží vám totiž: I. Jakých milostí Bůh Václavu svatému popřátířčil, a za II. Kterak milostí těch Václav svatý užítí se snažil.

Darujtež mi, duše drahé, obyčejné ducha pozornosti a trpělivosti, když ku cti a chvále Boží a k oslavení sv. Václava v dnešní této řeči dále pokračovati budu ve jménu Páně.

I.

První milost, kterouž milý Bůh svatému Václavu propůjčil, pozůstávala zajisté v tom, že od nábožného otce Vratislava byl zplozen, kterýž o dobré vychování dítěte svého upřímně se staral. Týž, vida, že by doma u vlastní své matky Drahomíry, zatvrzelé to pohanky, žádoucího vychování obdržeti nemohl, tudy bohabojné bábě, Ludmile, jej svěřil. A toť byla věru milost nemalá pro našeho Václava. Neboť kdo uvážiti umí, kterak mnoho rodičové k dobrému nebo zlému svých dítek přispěti mohou, kdo moudře uvážiti umí, kterak na mnoze budoucí štěstí nebo neštěstí dítek na prvním jich vychování se zakládá, kdo to uvážiti umí, ten zajisté nepřehlédne velikost milosti té, jaké nebesa v nábožném otci a bohabojné bábě popřála Václavovi. Protož lítost mám a srdce mne bolí nad těmi dětmi, jež jsou tak nešťastny, že otci i matce, oběma bezbožným, do rukou se dostaly. Těm ubohým přál bych, věru od srdce, by se nikdy byly nenarodily. Jich neučí nikdo Pána Boha, toho nejlepšího a nejlaskavějšího otce znáti, nevinných rukou k němu spínati a křížem svatým se žehnati. Jim nepoví nikdo, kdo je stvořil, kdo je vykoupil a kdo je posvětil. Je neučí nikdo, jak by se chovati měly, kterak by se povždy líbiti měly Bohu. Jim nepoví nikdo, kterak malý Ježíšek byl poslušen, kterak rád o Otci svém nebeském mluvíval, a v dobrém prospíval; jim nepoví nikdo, kterak Ježíš maličké miloval a je žehnával, aby takto již v útlém srdci budila se a rostla náklonnost a láska k Bohu a Spasiteli. Jim nevypravuje nikdo o tom krásném nebi, kam milý Pán Bůh své milé vezme, a jaká radost tam bude. Ony rostou jako pláň na divoké poušti, beze všeho vedení a vychování. A kéž by jen na tom bylo dosti! Než, jsou rodičové, jež nejen o dobré vychování dítek svých zhola nic se nestarají, ale spolu i kamenem urážky jim bývají. Matka již s mlékem napájí je vše-

likou nepravostí, otec pak svým zlým příkladem podněcuje a rozmnožuje ji v nich den ke dni. Ó nešťastní tací rodičové! oni dali dětem svým život časný, aby jim vzali věčný. Oni jsou vrahy nevinnosti jejich.

Blaze však dítkám, jimžto dobrých, nábožných a ctnostných rodičů se dostalo. Neboť rodičové tací považují své dítky co drahé klenoty, kteréž jim svěřil Bůh, a z jejichž ruky je opět nazpět někdy požádá. A protož ta jest jejich péče a starost, by záhy do jemných srdcí dítek svých ctnost a nábožnost vstúpili, by příkladem dobrým ve všem jim předcházeli a takto základ k časnému i věčnému blahu v nich položili. A tuto velikou milost dal Bůh svatému Václavu; on mu dal dobrého otce a místo zlé matky, nábožnou bábu, svatou Lidmilu.

S touto pak milostí spojil Bůh ještě jinou. Václav totiž neměl jen nábožného, ale on měl také bohatého otce, kterýž co pán velikého vévodství jmění znamenité po sobě mu zůstavil. A toť byla ta druhá milost, kterouž obdaril Bůh patrona našeho. Jestliť sice bohatství věci velmi nejistou a pomíjející, kterouž nenadálý osud v okamžení odejmouti nám může. A kdož neví, kterak zboží a statky vezdejší mnohého zavedly a do tenat hříchů a pekla zapletly? Proto ale přece i bohatství má svou cenu, a vždy velikou milostí Boží zůstává. Vy, nuzní a chudí, jenž z vlastní zkušenosti ty nesnáze a trpkosti znáte, s nimiž spojeny jsou nedůstatek a chudoba, vy znáte nejlépe tu cenu, kterou bohatství při dobrém jeho užívání do sebe míti může a má. Vy víte, jak tlačí chudoba, když stojíce u prázdné špižírny, nadarmo se ohlížíte, čím příští den hlad svůj ukrotíte. Vy víte, kterak krvácí srdce, když kolikero hladových rukou po jediném soustu chleba sahá. Ó jak byste tu pockřáli a si oddechli, když byste tu z nenadání hojného jmění a statků nabyli! Tu byste mohli sebe i své přináležící opatřiti věcmi potřebnými, tu byste dítkám svým k mnohým užitečným a potřebným uměním mohli dopomoci; tu byste mohli mnoho dobrého způsobiti a mnohý dárek ku cti a chvále Boží obětovati. A jakou radost, jakou blaženost byste tu pocítili, když byste štedrou almužnou mnohých sklíčených mohli potěšiti, bídu a nedostatek jejich zmírniti? Jak mnohých zásluh byste si tu mohli pro sebe získati? Ó roetež

tudy, zdaž nemáte milému Pánu Bohu zač děkovati vy, jenž do počtu lidu zámožnějších přináležíte? Vám v statech vašich svěřil Bůh hřivnu zajisté vydatnou, kteráž při dobrém užívání hojných úroků nésti vám může zde i na věčnosti. Máš tedy bohatství svou cenu v rukou toho, kdož k svému a svých bližních prospěchu a ku cti a chvále Boží ji užívá. A této milosti dopřál Bůh i svatému Václavu; on byl nejen těžkého břemene chudoby sprostěn, ale on byl také s to bohatstvím svým prospěšným býti na sta jiným.

K této pak milosti přidal mu Bůh ještě milost jinou. K bohatství přidal mu Bůh také důstojenství. On jej povýšil na trůn otcovský; a naši milou vlast, zemi českou, k řízení mu svěřil. Nikdy, křesťane milý, nikdy nezávidím osobám u vysokém důstojenství postaveným vznešenost jich a slávu; neboť vím dobře, že čím výše kdo postaven jest, tím rozsáhlejší že jsou jeho povinnosti a tím větší jeho zodpovídání. Tak povinnosti své máš ty služebníče, povinnosti pak své má i tvůj pán, avšak povinnosti větší, nežli jsou tvoje, neboť jemu bude někdy zodpovídati se i z tebe. Tak má i jeden každý z vás co křesťan své povinnosti, avšak i já co duchovní správce váš mám povinnosti své, povinnosti však mnohem větší, nežli jsou vaše, anto mi někdy ze všech vás nastane zodpovídání přísné. Uvážíme-li však, že čím výše kdo stojí, tím rozsáhlejší jest jeho působení; a čím rozsáhlejší jeho působení, že tím více může se státi prospěšným; a čím více prospěšným se stane, že tím hojnější bude zásluha jeho. A kdož mi zde nedá za pravdu, díím-li, že důstojenství jest zvláštní milostí Boží? A též milosti udělil Bůh v hojné míře svatému Václavu. On mu svěřil žezlo panovnické, on ho ustanovil za knížete lidu českého, čímž hojné nabytí příležitosti, by blaze mohl působiti a časné i věčné dobro poddaných svých obstarávati a množiti.

Nyní pak ještě jedné věci nesmím zamlčeti. Dočítáme se, že měl král Cyrus dva syny, z nichžto jeden ty nejvýbornější, druhý pak ty nejhorší vlastnosti projevoval. A slyšte, kterak podivně král ten k dvěma těm svým synům se choval. K onomu hodnému byl vždy tvrdý a přísný, k onomu pak zlému vždy jemný a vldný. Nad tímto nestejným počínáním královým pozastavoval se nejednou důvěrník králův, Chrysipus. I přišed tudy je-

dnoho dne ku králi, když právě onoho hodného syna trestal, jal se mluvit takto: „Králi můj! nikterak nemohu pochopiti jednání tvé; vždy jen tresceš syna dobrého a zlému promíjíš.“ Načež král odvětil takto: „Ó Chrysippe, ty nerozumíš dětské kázni! Viz, tento syn, kteréhož bez trestu nechávám, ten také zůstane vždy bez dědictví; onen naproti tomu, jenž nyní bolest metly zkouší, ten ustanoven jest pro trůn, k čemuž jej schopným učiniti chci přísnou kázní.“ A nejmilejší! jako Cyrus k dobrému synu svému se choval, by ho pro trůn schopným učinil, podobně počíná si Bůh, ten král všech králů, s námi, dítkami svými, aby nás pro království nebeské učinil schopnými. Také On za často šlehá nás metlou, sesílaje na nás všeliká soužení a protivenství. Neb kdy pak medle újeji k Bohu se vineme, kdy pak medle vroucněji na Boha vzpomínáme a po nebi toužíme, nežli tenkrát, když svět klamný se nám zpronevěřil a srdce naše pod ranou těžkých svizelů a protivenství krváčí? — O soužení a protivenství jsou škola krásných etností, ona jsou důkazy lásky Boží k nám, ona jsou nemalou milostí Boží. — A této milosti dostalo se též milému vlastenci našemu, Václavu svatému. Tak zajisté nemalá byla to rána pro utlé srdce Václavovo, když viděti musil, kterak při vši své dobrotě a lásce ku svým poddaným přece jen od většího jich dílu, totiž od pohanů, byl nenáviděn, když patřiti musil, kterak nepokoje a vzpoury hubily vlast milou, a což teprv, když vlastní krev proti němu povstala, když vlastní matka, vlastní bratr zanevěřeli proti němu, a jako milou bábu, Ludmilu, tak i jej násilně ze světa sprovoditi se snažili? O trpký kalich uchystala ruka Páně Václavu našemu! On ale přijal ho milerád, neboť jej nábožná bába dobře byla poučila o tom, že koho Bůh miluje, toho že tresce. A ználice nyní ty milosti, jakých Bůh Václavu svatému propůjčiti ráčil, pojednáme ještě v krátkosti o tom, kterak svatý náš patron milostí těch užiti se snažil, a to stane se v dílu druhém.

II.

Smutná a žalostná jesti to pravda, nejmilejší v Kristu, že mnozí těch největších a nejušlechtilejších milostí Božích jen ku své zkáze užívají, a čím by sobě nebe dobytí mohli, tím že zahynutí své urychlují. Do počtu takovýcho zpodílých ne-

šťastníků nepřináležel však Václav náš. On k dobrému použil věrně každé milosti, jakéž mu jen láska Boží poskytla. On v dospělejším rozumu cítil a poznával velmi dobře velikost toho dobrodiní, kteréž mu milý Bůh v nábožném otci a obzvláště v svaté bábě Ludmile uděliti ráčil. Ó bylt tudy Václav dítětem dobrým, zvedeným, poslušným. On by si to nikdy nebyl odpustil, kdyby dobrého otce a starostlivou bábu neposlušností byl urazil, kdyby některé z jejich spasitelných napomenutí a naučení byl přestoupil a jejich pečlivé vychovávání lehkomyslně mařil. On poslouchal pozorně, by ani jedinké slovo mu neušlo, kdykoliv bába svatá naučení spasitelná mu dávala. A Lidmila měla to potěšení viděti, kterak ani jedno zrníčko semene božského nepřichází tu na zmar. — I plesala nad vnukem hodným, vidouc, kterak ve všelikém umění roste, kterak nábožné jeho srdce k Bohu se kloní a ctnostmi ode dne ke dni více se zdobí a šlechtí. Ó rodičové milí, kéž by i vám všem dáno bylo s podobným potěšením patřiti na dítky své! Avšak od vás, od vás to obyčejně závisí. Vy vychováváním svým kladete tu první základ. A tuť pro tu lásku k dítkám, kterouž vložil Stvořitel do srdce vašeho, pro tu lásku vás žádám, hleďte časně skrze dobrá naučení a příklady, obzvláště pak skrze dobré cvičení v náboženství Kristově pro ctnost Bohu milou je získati a od všeliké nepravosti odvracet. Nemohouce však při mnohých pracích a starostech docíliti toho sami, jak by slušelo, přidržujte dítky své ku škole, kteráž jen k vašemu ulehčení jest zřízena. Ó učitelé tak; vždyť pak vy sami jste ti první, jenž sladké ovoce z dobrého vychování dítek svých sbíráti budete. Budou-li dobře vychovány, budou-li v náboženství Kristovu vycvičeny, nebudou vám k zármutku a žalosti, jakou nezdárné dítky dny života rodičům svým ztrpčují. Ale ony vám budou oslazovati život váš. Amen.

● slavnosti růžencové na I. neděli v říjnu.

Od P. *Methoděje J. M. Halabaly*, kněze
Rajhradského.

I. „Obnovte se, bratří, duchem myslí své,“ tak nás napomíná sv. Pavel v listu

svém k Efesským. Neboť obnova ducha v horlivosti posvátné čili v spravedlnosti a svatosti pravdy jest nám nevyhnutelná, máme-li stále a rozhodně pokračovati na dráze ctností a dobrých skutků. Nejvhodnější a uejdůležitější prostředek obnoviti se každodenně v horlivosti posvátné pro dobro, krásu a pravdu, jest obzvláště krásná pobožnost růžencová, kterou vám proto na srdce kladu, poněvadž dnešního dne konáme právě slavnost růžencovou. Leč výborná pobožnost ta mariánská má posud mnoho nepříznivcův. Jsou to však jen pošetilé predsudky. Mnohý se bojí růžence jako čert kříže, jakoby to byla pobožnost pokoutní, neobyčejná, jen pro ženy dobrá. Proto se mnohý mládenec aneb muž katolický neprávě a hříšně stydí za růženc mariánský, boje se úsměšků světských. Mnozí se také vymlouvají, že nemají času, že to pobožnost velmi obtížná a dlouhá. Avšak všechny tyto predsudky a vytáčky jsou liché.

II. Každý člověk dobré vůle, chtějící soukromě neb veřejně modliti se posvátný růženec, nalezne snadno i potřebného času k tomu. Jen lenivec trápí se dlouhou chvílí, nařikaje při tom častokráte, že nemá nikdy pokdy. Toť obyčejně jen lichou výmluvou. Kdokoli dle slov Páně modliti se chce „v duchu i v pravdě“, ať modlí se pravidelně, horlivě a nábožně svatý růženec. Modlitba ta jest ústní a rozjímavá. Největší překážkou v modlitbě sv. růžence jest nevyvíčenost v ní. Kdo se cvičí, stává se mistrem. Neméně lichou jest vytáčka, že modlitba sv. růžence příliš dlouho trvá. Vždyť čteme o některých světcích a horlivých poustevnících, že každodenně pomodlili se celý žaltář, to jest všech 150 žalmův. Avšak modlitba sv. růžence sestává toliko se 150 pozdravení andělských s patřičným rozjímáním čili tajemstvím ze života Páně. Proto nazván byl sv. růženec též velmi vhodně žaltářem mariánským čili růžovým věncem, jímž Marii Pannu, královnu nebes i země, častokráte jmenovitě v měsíci májovém a říjnovém duchovně korunovati máme. Kromě toho dělí se modlitba sv. růžence na tři hlavní části, totiž na růženec radostný, růženec žalostný a růženec vítězný. A tudíž možno modliti se dle času i pohodlí jednohokážedého toliko třetinu celého a úplného sv. růžence. Ano dostačí pro mnohé, vymodliti se každodenně toliko jediný desátek, totiž dvě modlitby Páně a devět pozdravení andělských,

postupně a pravidelně, jak to v jednotlivých
růžích v bratrství církevním a nábožném
sv. růžence v obyčeji bývá. Též za ubohé
duše v očiště vykonává se ku konci po-
božnosti růžencové zvláštní desátek mo-
dlitebný.

III. Pobožnost sv. růžence není tudíž
ani příliš obtížnou ani příliš dlouhou, ó
nejmilejší křesťané! Právě naopak: Po-
svátý růženec jest modlitbou velmi vý-
bornou jak pro svatý a vzdělávající obsah,
tak i pro svou jednoduchost. Započíná totiž
vyznáním apoštolským čili „Veřím“, a
trojím pozdravením andělským s prosbou,
přidanou k nejsvětějšímu a nejsladšímu
jménu „Ježíš“ o rozhojnění tří božských
ctností: víry, naděje a lásky. Konečně
sleduje 15 desátkův s modlitbou Páně a
devíti pozdravy Marie Pauny s patřičnými
tajemstvími ze života Ježíše Krista a Marie
Panny. Největším rozšiřovatelem pobož-
nosti růžencové byl sv. Dominik v boji
svém proti kacířství Albigenkých a Val-
denských ku konci XII. a na počátku XIII.
století. Nemenším ctitelem a modlitelem
horlivým sv. růžence byl též sv. biskup
František Saleský, o němž psáno jest, že
každodenně před spaním vykonal pobož-
nost růžencovou, byť by i nejvíce zaměst-
nán a unaven byl, právě jednou svému
tajemníku: „Milý příteli! člověk nesmí na
zejtřejší den odkládati, co se ještě v pravý
čas dá učiniti.“ — To konejme i my, ó
nábožné duše křesťanské! dle vzoru a pří-
kladu jeho, a modleme se rádi a často,
nábožně a horlivě sv. růženec. Amen.

Prvně ve škole.

Konečně se Jeník dočkal,
nač se tolik těšival —
do školy již dneska půjde,
po níž tolik toužíval.

Vždyť tatiček mu i máti
velmi často říkali,
jak ve škole krásné to jest,
jak tam rádi chvátali.

Jak dobrý jest pan učitel
k žákům hodným, bedlivým,
jak je chválí, za vzor dává
rozpuštěným, lenivým.

A Jeníček hodný jesti,
nebude on zlobiti

nikdy pana učitele,
vždy pozorným chce býti. —

Kdyby jen již mohl jíti!
Nutká proto matičku,
která dnes jej doprovází —
podává jí ručičku . . .

Již ke škole, s Bohem davše
tatičkovi, kráčeji —
již ji vidí — Jeníčkovi
zraky blahem zářejí. —

Již mu místo vykázano —
a matička odchází —
pan učitel usmívá se,
lavicemi prochází.

U každého se zastaví,
něco zeptá, pochválí —
posléz řekne, k modlitbě by
všichni hezky povstali.

Když modlitba ukončena,
počali se učiti —
Jeník sedí jako pěna,
nic mu nesmí ujíti. —

A neušlo. Nač se jen ptal
pan učitel, vše věděl —
zvolna hezky, ale dobře
všecko mu zodpověděl.

Byl pochválen přede všemi
za svou pilnost, pozornost —
ještě však má větší býti
Jeníčkova dnes radost . . .

Přijde totiž velebný pán
a jim hezky povídá,
pak každému, kdo všecko ví,
obrázek on hezký dá. —

A Jeníček všecko věděl,
proto se mu dostalo
odměny též — ó jak srdce
jeho tehdy plesalo!

S jakým chvatem domů běžel,
jak rodičům sděloval,
co ve škole viděl, slyšel —
jak obrázek celoval!

Umínil si znova pevně,
hodným že chce vždycky být —
vždy se v pravdě velmi těší,
když do školy může jít. —

Prok. Zaletěl.

O životě a působení Stanisl. Pavlovského, biskupa Olomouckého.

Napsal *Karel Balcárek*, kand. prof. a přednesl v Liter. odboru Družstva Arnošta z Pardubic.

(Pokračování.)

Ne málo trpkých chvil mu způsobila žádost, kterou se obrátil na císaře Rudolfa II., aby páni, příznávající se k učení bratrskému, byli z úřadů vyloučeni; jmenovitě r. 1594. se zasazoval o to, by Karel ze Žerotína a Oldřich z Kunovic nebyli připuštěni do soudu zemského.

V ohledu církevním jest důležité, že St. Pav. oběžníkem daným 13. října 1591. svolal synodu do Olomouce, by články koncilia Tridentského na Moravě s jistými výhradami se prohlásily a dle nich laikové i kněží se řídili (v Cechách přišlo k tomu teprve r. 1605.). Synoda konala se v chrámě sv. Václava od 12. listopadu, kdy zahájena biskupem, účastnili se jí kanovníci (kapitoly Olomoucké, Kroměřížské, Brněnské), opatové, provincialové, převorové a kvardiánové řadů, pak 4 theologové tovaryšstva Ježíšova.¹⁾ Mimo jiné zakazuje se touto synodou kněžím nositi pluvious,

*První cesta Stan. Pavlovského do Polska.*²⁾

V Polsku 12. prosince 1586. zemřel Štěpán Bathory, druhý volený král po vyhrnutí rodu Jagellonského.³⁾ Mělo přijíti k nové volbě, šlechta polská rozstoupila se na dvě strany, švédskou a rakouskou. Hlavou první strany byl Jan Zamojski,⁴⁾

¹⁾ Richter: Series episcoporum Olomucen. 216—217. — Paprocký ve svém „Zrcadle“ má velice podrobné líčení této synody na listech 204—224. „Synodus“ t. j. sněm aneb sjezd prelátský ... L. P. 1591. 12. listopadu složený.

²⁾ Prvním byl Jindř. Anjouský, bratr krále francouzského Karla IX.

³⁾ Mayer: Des Ölmützer Bischofs Stan. Pavlowski Gesandtschaftsreisen nach Polen ans Anlass der Königswahl nach dem Ableben K. Stefan I. (1587.—1598.) Vídeň 1861. Eduard šlechtic z Mayerů; Olomoucký kněz. arcib. archivář a bibliotékař, člen historicko-statistické sekce. Dílo uvedené spracováno: Nach den Handschriftlichen Quellen des k. k. Haus-, Hof- und Staats-Archivs zu Wien und des Ölmützer Fürstenbg. Archivs zu Kremsier. — Věnováno

korunní maršál a kancléř, příbuzný posledního krále (rozhodný protivník Rakouska); kandidátem této strany byl princ švédský, Zikmund Vasa,⁵⁾ syn sestry královny-vdovy Anny. V čele druhé strany stáli hrabata Zborowští, kteří chtěli dostati na trůn polský některého člena domu Habsburského. Krátce po smrti Štěpána Batoryho poslal Ondřej Zborowski, který zastával úřad dvorského maršálka, svého důvěrníka, Tuglara, do Olomouce k biskupu Pavlovskému s listem, v němž ho ubezpečoval, že strana jeho všecko vynaloží, aby na trůn polský pozvedla toho, který by byl od císaře doporučen. Pavlovský poslal tento list, poněvadž se v něm žádalo za brzké rozhodnutí, po proboštu brněnském, Echardu ze Schrobenu, k císaři do Prahy (16. ledna 1587.). Odpověď od císaře přišla rychle (25. ledna 1587.); císař Rudolf II. se rozhodl prospěch svého domu na budoucím volebním říšském sněmu vložiti do rukou zvláštního poselství, v jehož čele si přál míti St. Pavlovského.

Pavlovský úkol tento, ač mu zvláště z finanční stránky přicházel velice nevhod, na sebe přijal⁶⁾ a hned činil nejrozsáhlejší přípravy k jízdě. Dověděl se, že Moravou pojede Annibal z Kapuy, arcibiskup Neapolský, který měl na volebním sněmu polském zastupovati jako papežský legát kurii, hleděl použití této příležitosti, by poznal, jaké jest smýšlení legátovo, a zda může v otázce polské spoléhati na jeho přízeň. Proto vyslal mu vstříc deputaci sídelní kapitoly Olomoucké až do Prostě-

Bedř. landkraběti z Fürstenberka, arcib. Olom. Anhang 240—483 str. 2 přílohy: Šifry, jichž užíval Rudolf II. při dopisech k Pavlowskému.

⁴⁾ Jan Zamojski měl za manželku dceru Kryštofa Báthoryho, bratra krále Polského, tedy sestru Zigmunda B., posledního vojvody Sedmihradského z toho rodu.

⁵⁾ Zigmund potom toho jména III., jako král Polský, byl synem krále Švédského Jana, který prý přičiněním jesuity Possevina, nuncia papeže Řehože XIII., přestoupil k víře katolické. Zigmund měl tehdy 21. rok.

⁶⁾ Známo, že již Vilém Prusinovský svými jízdami do Polsky biskupství Olomoucké tak zadlužil, že ještě Pavlovský následky toho pocítoval, byv volební kapitolou ze dne 10. července 1579. zavázán k slibu, že bude z dluhů biskupských ročně spláceti nejméně 6000 zl.

jova, sám pak ho očekával míli cesty před Olomoucem a uvedl ho ve slavném průvodu do města. Papežský legát pozdržel se v Olomouci tři dny, a Pavlovský měl dosti času, by dosáhl, čeho chtěl, přiměl legáta k úplné neutralitě na budoucím sněmu vládařském. Zahájení jeho ustanoveno na den 30. června 1587.; konal se na obvyklém místě u vesnice zvané Vola. Sněm, na který se polská šlechta sjela s ozbrojenými zástupy jako do nějaké války, zahájil Hnězdenský arcibiskup Karntorski, napomenuv účastníky k jednotě a k svornosti. Pak nastalo dlouhé bezvýsledné jednání, propletené nejbouřlivějšími výstupy.

Pavlovský zatím vydal se na cestu, jsa doprovázen od četných manů biskupství Olomouckého, mezi nimiž byli: Albrecht a Jaroslav Sedlnický, Heřman Rochtický, Ondřej Rženczow, Valentýn, Václav a Hanuš Pavlovský, bratří biskupovi, Karel Bitovský z Leitersdorfu, Jindř. Jankovský z Vlašimi, Pavel Nesilovský a jiní ještě. Celé družina biskupova měla na 200 koní.

K Stanislavu Pavlovskému přidání jako členové vyslanectva mimo jiné ještě Karel kníže Münsterbergské a Hanuš Rochtický z Rochtic, španělský zástupce Don Guilielmo de St. Clemente; kníže Münsterbergské měl 120 koní, pan Rochtický 30 koní. V Plessu, kam dorazili 18. června, musili se zdržeti 13 dní, čekajíce na instrukce a průvodní listiny od císaře Rudolfa a arciknížat Rakouských. Další osudy vyslanectva rakouského v Polsku a na volebním sněmu varšavském jsou podrobně vyličený v denníku Pavlovského, který se nalézá při kodexu jeho listů v arch. Kroměřížském. Z něho patrně, jak těžké bylo postavení zástupců těch, kteří hájili interesy domu Rakouského a jak rozhárané byly již tehdaž poměry Řeči Pospolité. Přišel konec července a poselstvu nedostalo se ještě ani veřejného slyšení, nabízena mu jen soukromá audience od senátu, výboru říšského sněmu. Teprve po delším jednání, když Pavlovský prohlásil, že jemu a jeho soudruhům přísluší právo, by veřejně byly slyšení ode všech stavů polských, uvedeni do generálního kola a doprovozeni do velkého stanu senátorů. To stalo se teprve 14. srpna o polednách. Když přečteny creditivy jejich, Stanislav Pavlovský sedě, měl k stavům polským latinskou řeč, ve které jim za krále odporučil arciknížete Maxmiliána.

Na to zvláštní pamětní spis, který v četných prepisech rozdán mezi stavy, přečetl jeden rada arciknížete Ferdinanda Tyrolského (Zachariáš Greiczkořler); v něm se kladl důraz na to, jaký prospěch vzejde Polsku spojenému s domem Rakouským. Ale ani vzletná řeč Pavlovského i jeho obratnost diplomatická nemohla Poláky, aspoň ne většinu jich přemluvit, ani memorandum přesvědčiti. Strana Zamojského nabývala převahy, a velký kancléř rozvinul veškerou činnost, by přání královny vdovy se vyplnilo, by za krále polského zvolen byl princ švédský, tajně v katolické víře vychovaný. Jan Zamojský dal sepsati libellum, v němž se zase poukázvalo na prospěchy, které Polákům vzejdou, bude-li zvolen Zigmund Švédský; zároveň vyčítány škody, jež by Polsko utrpělo, kdyby přišlo k volbě Habsburského prince. Domu Rakouskému vyčítáno, že jest panství chytivý a při tom finančně vyčerpaný; že prý by Litevsko od Polska odtrhl. Maxmilian prý jako velmistr německého řádu jest přísahou zavázán, řád tento rozšiřovati a obzvláště jemu Prus zpět dobytí.⁷⁾

Tím se stalo, že, ačkoli také vyslanec císaře ruského Feodora proti všemu očekávání Polákům odporučoval Maxmiliána, přece většina polských šlechticů i duchovenstva dala své hlasy Zigmundovi Švédskému, který 19. srpna r. 1588. od arcibiskupa Hnězdenského provolan za krále. O 3 dny později od magnátů strany Zborovských prohlášen arciknížete Maxmilián. Byli to mimo jiné: Zborowští, Górka (palestin Poznaňský), Ostrožští, Radzivilové z Litvy a konečně biskup Kyjevský. Církevní slavnost konána od biskupa Kyjevského v kostele sv. Bernarda ve Varšavě; po modlitbě „Pro electo Rege“, výsledek volby znova veřejně prohlášen od dvorského maršála Zborovského. Pavlovský ihned poslal bratra svého Václava, by Maxmilianu donesl zprávu o volbě a vyzval ho, by si co nejrychleji pospíšil do Polska.

Tím posláním jeho skončeno, a měl se na zpáteční cestu na Moravu; asi uprostřed září byl již na svém zámku ve Vyškově, kde čekal na polského krále.

Na podzim r. 1587. v druhé polovici měsíce září bylo na Moravě neobyčejné hnutí; zvláště v Olomouci konají se velkolepé přípravy, jako by tam měl zavítati král

⁷⁾ Mayer-55 str.

Ceský, Rudolf II. Po silnici od Vídně přijíždí nově zvolený král Polský, arcikníže Maxmilian, doprovázený 200 rytíři⁸⁾. Na den sv. Ludmily pozdravují ho ve Slavkově Karel ze Žerotína a Smil Osovský z Doubravice a na Třebíči. Zvlášť slavnostního uvítání mělo se dostati arciknížeti Maxmilianovi ve Vyškově, kde na něho čekal kromě biskupa St. Pavlovského značný počet moravské šlechty. Průvod s biskupem v čele skládající se ze 40 kočárů a banderíí asi 100 jezdců ubíral se ráno 17. září až na hranice panství Vyškovského. Když se přiblížil Maxmilian a spatřil Pavlovského, vyskočil s vozu a vyslechl jeho blahopřání, maje obnaženou hlavu, ač silně pršelo; poděkovav několika srdečnými slovy, vyzval biskupa, by k němu přisedl do kočáru. Za krátko dojel do města a ubytoval se v biskupském zámku Vyškovském, kde pobyl do třetího dne.

18. a 19. září přenocovali v Prostějově; 19. dorazili do Olomouce, kde čekal na poselstvo z Polska, jež mělo zde odevzdati svému novému pánu volební dekret a složit mu svůj hold, přijmouc od něho královské přísahy⁹⁾. Deputace polská, která se 24. v Olomouci shromáždila, měla v čele kardinála Radziwila, biskupa Kyjowského a palatina Poznaňského; členy její mimo jiné byl kníže Hanuš z Ostrogu, kníže Mik. Radziwil, kastelán Hnězdenský Komorowski. Následujícího dne dostalo se deputaci slavnostního přijetí u Maxmiliana.

Před svátkem sv. Václava, v den sv. Kosmy a Damiana, Olomouc byla svědkem slavností, jakých dávno neviděla. Panstvo z blízka i z dále sjíždělo se do biskupského chrámu sv. Václava, nad jehož hlavní branou stkvěla se tato latinská slova:

1587.

M. R. P.

Militemus.

Hanc Ferdinandus Avus, Pater hanc Divusque Rudolphus, Romani Reges incoluere domum. Sarmaticus quod nunc Rex profecturus adoras hospitium foelix

Maxmiliane subis

Vive diu, nam Te. praeclara Polonia Regem expectat.

Regna Maxmiliane diu.

Biskup Stanislav sloužil pontifikální mši sv. u přítomnosti všech polských posílů a jiných šlechticů. Na podušce z bílého atlasu přinesen volební dekret; arcikníže Maxmilian od členů deputace polské veden k hlavnímu oltáři, kde složil přísahu do rukou biskupa kyjevského. Pak volební listina veřejně v chrámě předčítána, načež prostorami chrámovými zavznělo slavné Te Deum. Konečně arcikníže Maxmilian, za krále Polského prohlášený, usazen na trůn, aby přijímal hold od všech přítomných Poláků jako svých poddaných. — 29. září po desítidenním pobytu opustil Maxmilian Olomouc, aby se odebral do svého království, jež si měl teprve vybojovati. St. Pavlovský doprovodil ho až do Fulneku, kdež se od něho omloučil zanechav u krále Polského probošta Brněnského a svého bratra Václava Pavlovského, kterého postavil v čelo družiny, sestávající z několika set hajduků a 40 rytířů; hajduci ozbrojeni dlouhými puškami. Stanislav Pav. uchýlil se na svůj hrad Hukvaldy, jednak aby se zotavil po namáháních svého poslání v Polsku, jednak aby byl blízko dějišti budoucích událostí.

Maxmilian 10. října vstoupil u Bedzinu na polskou půdu, maje něco přes 10.000 mužů; zaměřiv ke Krakovu, rozbil tábor u Mogilany, chystaje se udeřiti na korunovační město Polské. V noci ze 24. na 25. listopadu vojsko učinilo útok na Krakov, který se však nezdařil, poněvadž Zamojski byl již dříve město opanoval. Maxmilianovi bylo ustupovati k Miechovu, potom 25. listopadu k Čenstochovu a Veluni, kdežto Zikmund Švédský 27. pros. korunován v Krakově.¹⁰⁾

Po novém roce 1588. Zamojski rychle vytáhl do pole proti Maxmilianovi, zahnal ho až do Slezska a překročiv hranice, porazil ho podruhé v bitvě u Byčiny¹¹⁾ 24. ledna; Maxmilián sám padl do zajetí a odveden do místa polského, Krdlo řečného. (Pokračování.)

⁸⁾ Eduard Mayer: Bischofs Stanislaus Pawlowski Gesandtschaftsreisen nach Polen. Vídeň 1861.

⁹⁾ Mayer. Pavlovski str. 74, 75.

¹⁰⁾ Denník p. Smila z Doubravice a na Třebíči pag. 35. O něm v Dudíkově spise: Mährens Geschichtsquellen I. 267.

¹¹⁾ Huber: Gesch. Österr. IV. 373 udává 11.000 m.

Katolický kněz před patnácti sty let.

Napsal Dr. *Arthur König.*

(Pokračování.)

2.) Avšak jak pak dospějeme tedy k nevyhnutelně potřebnému, aspoň přibližnému pochopení písma sv.? První požadavek jest, abychom lásku pro ně jakožto slovo Boží k studiu měli. Miluj pismo sv. a moudrost bude milovati tebe! Važ si ho velice a ona bude si vážití tebe; oti je a ona obklíčí tebe.¹⁾ Z této lásky k slovu Božímu vyvine se pak ona horlivost v studiu téhož, v němž sv. kněz Jeroným sám napřed nám svítí a jež tak často, zvláště důtklivě však Paulinovi doporučuje. Když mu ve svém opětne jmenovaném listu vyznačnými slovy obsah a význam jednotlivých písem svatých objasnil, propuká v tato slova²⁾: „Viš dobře, že já stržen láskou k písmu sv., meze listu jsem překročil a přece jsem nedosáhl toho, co jsem zamýšlel; jenom jsme slyšeli, co bychom měli vědět a po čem usilovati, abychom mohli též říci: Duše má prahne a dychtí po tvých spravedlivých ustanoveních. V ostatním naplňuje se na nás slovo Sokratovo: „Vím jen to, že nic nevím.“ Prosím tě, drahý spolubratře, dle tohoto písma sv. žítí, o něm přemýšletí, nic jiného nechťtí vědět, nic jiného nehledat — nezdá se tobě toto již zde na zemi jako bydlení v království nebeském? Nepozastavuj se nad jednoduchostí písem sv. a spolu nad prostotou slov, jež buď chybným překladem buď zúmyslně tak postavena jsou, aby i nevzdělané obce poučovala; mimo to chápe jednu a tutéž větu jinak učený posluchač nežli neučený. . . . Zjednejme si tedy na zemi ony vědomosti, jež jednou v nebi mají dále trvat!“ — Napomíná přec apoštol i Timothea k takovému studiu,³⁾ který od mládí v písmě sv. byl vyučován; rovněž předpisuje Titovi, aby při volbě biskupa hleděl k podobným vědomostem, aby tento byl s to, v zdravém učení vyučovati.⁴⁾

Ku konci listu opakuje již na počátku (poukazuje na apoštola Pavla jako žáka Gamalielova) vyslovenou myšlenku, že k pochopení sv. knih není možno obejiti

se bez učitele a nabízí se, že mu v jeho studiích bude nápomocen; ovšem nesmí příliš spolehati, že by z oněch svatých knih, jichž povné kořeny jsou v nebi, již na zemi ovoce porozumění mohl kliditi — ale přiznává se, že by si toho aspoň přál, a že ovšem před lenivého se klade. S otevřenou náručí že chce Paulina přijati a jemu ne tak učitelem jako průvodcem při jeho bádání býti. — Narazí-li však chovanec ve svých pracích na pochybnost nebo na obtížná místa, má si u zkušeného učitele radu vzíti. „Nevíš-li něco, nebo pochybuješ-li v některém bodu ohledně písma sv. pak se otaž někoho, jehož jeho dobrý život doporučuje, jeho pověst neodpuzuje. . . . Není-li takového na místě, jest lépe, něco bez nebezpečí nevědět, nežli s nebezpečím něčemu se učit.“⁵⁾ Znám, jak laskavý byl sám světec, jenž učeností ohledně písma sv. zajisté všecky své souvěkovce předčítal, v zodpovídání takových otázek a že k těm, již mu otázky kladli přínáleželi muži jako papež Damasus I. a sv. Augustin, Eustochius ale i vážené paní, ku př. Marcella, Algasia, Hedibia⁶⁾. Ježto kněz má lidu zjednatí známost a pochopení písma sv. musí v něm býti sám jako doma. Že sv. Jeroným žádá doslovné učení se písma sv. na paměť, bylo již připomenuto; a není též pochybnosti, že sám text písma sv. mistrovsky ovládal, on nemůže skoro řádku napsati, aby nenarazil nebo výslovně neuvedl písmo sv. — tak byl Duchem sv. naplněn a proniknut. Proto však též jeho častá napomenutí, zvláště kněží a budoucích kleriků, aby neustále četli písmo sv. a o něm uvažovali. Tak vybízí mladého kněze Nepotiana: „Čti častěji písmo sv. ano tato sv. četba nevyjdiž nikdy z tvých rukou. Uč se čemu učití máš; osvoj si ono učení, abys mohl zdravé učení jiným podávati a je proti pdpůrcům hájiti.“⁷⁾ A Florentinovi⁸⁾ píše: Viš přece, že jest to pokrm pro křesťanskou duši, dnem i nocí přemýšletí o zákoně Božím.“ Zároveň nabízí mu svou vlastní bohatou knihovnu k plnému použití a žádá ho, aby mu dílo sv. Hilaria

⁵⁾ ep. 22 (22, 29) ad Eustoch, c. 13.

⁶⁾ Srovn. ku př. ep. 149 (42); 150 (120); 124 (35); násl. ep. 16 (127); 121 (151).

⁷⁾ ep. 2 (52, 7) ad Nepotianum de vita clericorum, c. 8.

⁸⁾ ep. 6 (5).

¹⁾ ep. 8 (130, 20) ad Demetriadem c. 11.

²⁾ ep. 103 (53, 8) c. 7. 8.

³⁾ I. Tim. 4, 13.

⁴⁾ ep. 103 (53, 3), c. 3.

o synodách, jež kdysi vlastnoručně opsal, jakož i několik jiných knih, jež půjčil Rufinovi, laskavě mu vrátil — důkaz to, že Jeronym nepřeje si jednostranně a vyhradní studium písma sv., čemuž by již jeho obyčejné výroky odporovaly.

Alie: nulla dies sine linea!⁹⁾ Měla-li dle jeho rozkazu již malá Paula každodenně podati výkaz čemu se v písmě sv. naučila¹⁰⁾ tak napomíná též ještě mladistvou vdovu Furiu,¹¹⁾ aby v tiché samotě horlivě se modlila a písma sv. čtla: „Z písma sv. musíš si určitý počet veršů uložit a nedati si dříve pokoje, dokud jsi úlohu nevykonala.“ Z následujícího napomenutí, po písmu sv. čisti též „pojednání učených, pravověrných mužů“ možno rovněž jako z uvedených vyňatků z klasiků uzavíratí o vysokém stupni vzdělání příbuzné Paula a Eustachia. Avšak i mnichu a napotomnímu biskupu Rustikovi předpisuje:¹²⁾ „Zaltáři třeba se do slova na paměť učití;

Tělo má býti stejným způsobem jak duše na Boha obráceno. Zamiluj si učenost písma sv. a jistě nebudeš milovati hříchy těla Písmo sv. nikdy nevycházejí ti z ruky a z očí! Trhej rozmanité ovoce Písma sv.; takových radovánek uživej, z takové společnosti se těš!“¹³⁾ Je-li písmo sv. kněze stálý přítel a průvodce, pak bude též hoden chvály, již světec pronáší o nedávno zemřelém knězi Nepotianovi:¹⁴⁾ „Pilným čtením a dlouhotrvajícím rozjímáním učinil srdce své knihovnou Kristovou Odkud tedy tato horlivost, ne-li z lásky k Bohu? Odkud toto neunavné uvažování zákona Kristova, ne-li z touhy po onom, jenž dal právě tento zákon?“ — Nebo snad kněz v této lásce k slovu Božímu, v této horlivosti učiti se mu docela paními nechati zahanbiti? Skutečně musel jedenkrát sv. kněz proti výtce, že příliš mnoho

s paními si dopisuje a „slabému pokolení před muži v tom přednost dává“ poznámkou se obhajovati:¹⁵⁾ „Kdyby se mne tázali muži o písmě sv. nebyl bych mohl mluvíti s paními; kdyby byl Barak (Soude 5) chtěl táhnouti do bitvy, nebyla by Deborah slavila vítězství nad přemoženými nepřátely. Jeremiáš jest uvržen do žaláře; a poněvadž k zahynutí odsouzený lid nepřijal muže, jehož poslal Bůh, vzbuzuje se jim žena Olda¹⁶⁾“ Na to uvádí světec ještě množství příkladů Bohem vyvolených paní aby pak římské panně Principii, již byl list psán, žalm (44) Eructavit vysvětlil. — Přece nepřipadá učíteli církevnímu na mysl, aby ženě přiděloval jiný učitelský úřad, nežli ten jež paní jakožto matka v kruhu své rodiny, zvláště jako vychovatelka budoucího kněze,¹⁷⁾ nebo vůbec svým slovem na pravém místě a jako příklad cnosti má zastávati; vůbec nevyzývá manželky ku čtení písma sv., nýbrž vdovy a panny, jež o zachování jejich stavu poučuje. Pro to chváli též ve své krásné doušce, již věnuje (r. 412 po dobytí Říma Goty) vdově Marcelle,¹⁸⁾ této vysoce vzdělané paní, která ostatně svou vážností o přemožení Origenistů velkých zásluh si zjedнала; ona měla pro písmo sv. velikou horlivost, ale jemným taktem tam, kde byla o své rozhodnutí ve sporné biblické otázce volaná, na otázku sice odpověděla, při tom však vždy jen jako žakyně chtěla platiti a proto odpověď svou o Jeronýma nebo jinou autoritu opírala. Ona znala výrok sv. apoštola: „Ženě nedovolují učiti,“ — aby se snad nezdálo, jako by se chtěla mužskému pokolení a těžké a pochybné otázky rozřešujícími kněžím blížiti.“ Neboť světec obeznalý v písmě sv. nepodněcuje nikterak nebezpečí jež diletantským a vysokomyslným výkladem písma sv. zdravému učení a jednotě církve hrozí. On ví docela dobře, jak odedávna všichni bludaři se svými bludy na písmo sv. se odvolávali.¹⁹⁾ Jak

⁹⁾ „Quotidie aliquid de scripturis discitur“ ep. 22, (22. 35) ad Eustoch., c. 15.

¹⁰⁾ ep. 7 (107, 9) ad Laetam c. 5: „Reddit tibi pensum quotidie de scripturarum floribus carptum.“

¹¹⁾ ep. 10 (54, 11) ad Furiam, c. 4.

¹²⁾ ep. 4 (125, 11), c. 5: „discatur psalterium ad verbum.“

¹³⁾ ibd. c. 3 (7). — In ep. 19 (31) ad Eustochium žádá, aby i o dnech svátečních „scripturarum cardinem jocularis sermo non fugiat.“

¹⁴⁾ ep. 3 (60, 10), c. 4.

¹⁵⁾ ep. 140 (65) ad Principiam. Úvod.

¹⁶⁾ Hulda IV. král 22, 14.

¹⁷⁾ ep. 4 (125, 6) ad Rusticum, c. 2: „Audio, religiosam te habere matrem . . . quae aluit, quae erudit infantem“ (napotomního biskupa v Narbonne).

¹⁸⁾ ep. 16 (127, 7) Marcellae vid. epistaphium, c. 3. 4.

¹⁹⁾ Vincent. Lirin. c. 25 (al. 35): „Lege Pauli Samosatani opuscula, Priscilliani, Eunomii,

o takových diletantech smýšlí, bylo již připomenuto. Proto jeho důrazné napomenutí, aby se nepřistupovalo k zkoumání písma sv. s předpojatými subjektivními domněnkami, nýbrž s duchem pokorné modlitby a přísného sebezapírání. O sobě samém může vyznati: „Nemám úmysl, písmo sv. dle vůle své trhati, nýbrž říci to, o čem se domnívám, že to písmo sv. skutečně říci chce. Povinností vykladaatele jest, podati, ne co sám chce, nýbrž co ten myslí, koho vykládá. Právili opak, není nýbrž odpůrce toho, koho chce přelumočiti.“²⁰⁾ Kdo chce sladkostí slova Božího zakusiti, kdo chce jemně znějící hlas Páně slyšeti, musí ovšem nikoliv v hluku světském nýbrž v svaté samotě slovům Páně uměti naslouchati a v modlitbě s ním mluvit: „Stále — volá k Paulinovi²¹⁾ — stále buď v ruce tvé písmo sv.; máš se často modliti a když se tělo k zemi skloňuje, duši k Bohu pozdvihnouti!“ A z listu k Marcelle dovídáme se, že sv. Ambrož bez čtení nikdy nejedl a nikdy nešel spat, dokud jeden ze spolubratrů něco z písma sv. nepředčítal; tak zachovával to ve dne v noci, „že modlitba řadila se ke čtení a čtení k modlitbě.“ V písmě sv. mluví Bůh k nám, v modlitbě mluvíme my k Bohu.²²⁾ „Tichou komnatu považuj za svůj ráj: tam trhěj rozmanité ovoce písma sv.“²³⁾ Nejsou to prázdná slova, touží-li Jeronym po poušti jako omni amoemius civitate²⁴⁾ a Theodoria a ostatní anachorety o jich modlitbu žádá, aby brzy pouště tohoto světa a jeho rejdu byl sprostěn. V Římě byl by zajisté stal se učencem ale těžko „Doctor maximus in exponendis s. Scripturis“ (Brev. Rom.).

(Pokračování).

Joviniani reliquarumque pestium; cernas infinitam exemplorum congeriem, prope nullam omitti paginam, quae non novi aut veteris Testamenti sentiis fucata et colorata sit.“

²⁰⁾ ep. 50 (48, 17) ad Pammachium c. 7.

²¹⁾ ep. 13 (58, 6) ad Paulinum c. 3.

²²⁾ ep. 22 (22, 25) ad Eustochium, c. 11: Quas, loqueris ad Sponsum (Jesum); legis, ille tibi loquitur.“

²³⁾ ep. 4 (125, 7) ad Rusticum monachum, c. 3; „habeto cellulam pro paradiso: varia scripturarum poma decerpe.“

²⁴⁾ ep. 38 (2) ad Theodosium. — Adv. Jovinianum II. c. 7 (9) poukazuje na Pythagoreovce, již z lásky k moudrosti vyhledávali samotu.

Obrázky z Prahy.

Píše Dr. Karel Vondruška.

(Pokračování.)

Ještě jeden výraz v úmrtních oznámeních se nám nelíbí, poněvadž přímo čelí proti obyčeji v církvi katolické. Ku konci stává totiž nezřídka: „O tichou soustrast (účast) prosí pozůstalí.“ „Um stilles Beileid (stille Theilnahme) bitten die Hinterlassenen“ nebo „wird gebeten.“ Tento výraz tak všeobecně, že jej vidáváme i v úmrtních oznámeních lepších rodin katolických; i v úmrtních oznámeních kněze mnohdy přichází. A přece nevyznamená výrok tento sám o sobě nic více a nic méně, nežli popření katolického názoru o modlitbě za zemřelé. Nebo co jest to tichá soustrast tichá účast? Jest to bezvýznamné, prázdné rčení (fráze), jež nemá smyslu. Mám-li s někým soustrast — účast, musím přec tento pocit nějakým způsobem dáti mu na jevo: buď soustrastným slovem, nebo dopisem, nebo modlitbou nebo i darem; jinak jest účast — soustrast bezvýznamná. Není tedy vlastně žádné tiché účasti — soustrasti, a je-li taková, jest to něco neutěšenějšího na světě, neboť nevyžaduje nic nežli: Cítím sice soustrast v srdci svém, ale nechci ji za žádnou cenu dáti na jevo, aby to nebylo pozorováno. Není to směšné? Jest to však zároveň smutné. Neboť zemřelý nepotřebuje tiché soustrasti, nýbrž především modlitby, nejsvětější oběti mše sv., získání odpustků a jiných dobrých skutků. „Smilujte se nade mnou, aspoň vy, přátelé naši“ — tak neustále volají k nám ubohé duše z muk očistcových. A na tu velikou prosbu dáváme jim — „tichou soustrast!“ „Pomozte nám přece, neboť trpíme nevýslovné muky“ — tak prosí a zapřísahají nás trpící duše. A na to jim dáváme „tichou soustrast!“ „Pomodlete se za nás, obětujte za nás mši sv., zjednejte nám odpustky, neboť my sami nemůžeme si pomoci,“ — tak úpěnlivě volají k nám duše očistcové dnem i nocí. A my jim dáváme na to — „tichou soustrast!“ Nezvěštujeme tím ještě jejich muky? Není to zapření názoru katolického? Nechtě tedy navždy vymizí z úmrtních oznámení našich tato bezvýznamná fráze!

2. Úmrtní věnce a kytice.

Za času Krista Pána, kdy hroby byly ve skále vytesány a velikým kamenem

kryty, byla těla zemřelých zavinita do bílého plátna a takto v hrobě uložena, jak čteme o Pánu Ježíši, Lazaru a j. Později když hroby byly kopány v zemi a zemí zasypávány, požadoval toho jemnocit křesťanů, aby těla zemřelých vkládána byla v rakev; svrchu na rakvi nalezal se kříž (krucofix), znamení a ohloubá víry naší. Ježto rakev byly z počátku jako jsou až po dnes u chudých na mnohých místech velmi jednoduché a sotva černou barvou natřené, aby nebylo je viděti, přikrývaly se černým sukem (Leichentuch). Tak dalo se do nedávna u všech křesťanů; u chudých i u bohatých.

Avšak v novější době zavládl jiný způsob, upravovati rakev s tělem zemřelých — černé sukno úplně odstraněno, rakev nádherně jsou vypraveny a mimo to ne k vůli zemřelému, ale k vůli oku diváků spoustou věnců přikryty.

Církev není nikterak proti tomu, aby katolíci pohřeb zemřelým svým s jakousi okázalostí vypravovali, a přiměřenou výzdobou hrobu též na venek lásku svou jim projevovali. Avšak zevnější oslava jest při pravé katolické lásce přece jen něco podřízeného, vedlejšího a nikterak podstatného, hlavního. Jinak byli by chudí opravdu k politování, ježto při jejich pohřbu ani věnce ani kytice se nenesou. Nyní však chce se vši mocí ukázati, že věnce a květiny jsou při pohřbu věci hlavní, nejvýtečnější prostředek ku počtě zemřelých, ježto mnohdy celé spousty věnců rakev přikrývají; mimo to v novější době nezdědka pohřební průvod řadou lidí, jež nesou věnce bývá obklopen; ano i to sestává, že před umrlčím vozem jede zvláštní vůz pokrytý samými věnci. To jistě nesrovnává se s duchem církve sv. a to proto, že takovýto přepych s věnci zatlačuje do pozadí spásitelnou myšlenku na věčnost a zakrývá zdrcující vážnost smrti v očích pozůstalých příbuzných. Proto též bývá od těch, kteří ve víře poklesli nebo víru docela ztratili, se zvláštní zálibou pěstován. Přepych s věnci nahrazuje nábožné modlitby za zemřelé, jež církev sv. doporučí, pouhými zevnějšími okázalostmi a těmi chce památku zemřelých oslavit. Takové počty zemřelých neznala církev do nedávna; ona vzdávala počtu zemřelým modlitbou, almužnou a obětí. Mimo to přepych s věnci vyžaduje od lidí mnoho peněz; poněvadž dnes každý, kdo poněkud byl znám se zemřelým, myslí, že musí poslati věnec,

mohou vydeje za kytice a věnce, jež zemřelým pranic neprospívají, činiti za rok ohromnou summu. Proto žádouco, aby se proti tomuto bezúčelnému obyčeji, jak nejvíce možno zakročilo. Katolíci křesťané nechť pošlou věnec nebo kytici jenom k pohřbu nejbližšího příbuzného, ostatní peníze pak, jež vydávají za věnce a kytice nechť obrátí na mše sv., na almužny a na dobročinné účely. Ano, mnozí katolíci již začali odmítati každý věnec; oznamují ve svých úmrtních listech: K přání zemřelého věnce se nepřijímají. Ano nejdůstojnější pan arcibiskup Filip v Kolíně na Rýně vydal 25. dubna 1891 pastýřský list, v němž vyzývá všechny své věřící, aby nadužívání věnců při pohřbech odstranili, „Veden snahou,“ dí nejdůst. p. arcibiskup, „takové zlozvyky dle možnosti odstraniti, upozorňujeme všechny pány faráře arcidiecése na tento důležitý předmět duchovní správy a vyzýváme je k vytrvalé, s obezřetností a opatrností spojené činnosti, aby všemožně hleděli odstraniti tento zlozvyk.“

Znamení.

Příběh ze života. Napsal K. B. Lehnický.

(Dokončení.)

Jindy opět říkal:

Prohlížím časem malby moderních umělců — vidím mezi světskými obrazy též obrazy svaté, Madonny, svaté rodiny atd., ale věřte, řeknu vám upřímně, nelíbí se mi. Málo který z těch svatých obličejů má výraz opravdu svatý a proč? Protože lidé dnes jsou nevěřící, srdce jich ku věcem víry ochladne vždy víc a více — nemohou nikterak pochopiti, že mohli žít dříve lidé, kteří se dovedli zřítí světa, pohrdati rozkošemi a srdce své jedině Bohu obětovati. A to platí především o nynějších umělcích. — Kdyby opravdu věřili tomu co malují — svaté obrazy by vyhlížely jinak —

Míjel den po dni, týden po týdnu a jedny prázdniny chýlily se ku konci. Rozloučili jsme se srdečně s tou pevnou nadějí, že po roce se opět sejedeme — pořeje-li nám Bůh zdraví. —

Tak minul prvý rok, — druhý — třetí, čtvrtý a mezi každým dosti dlouhé intermezzo prázdnin, kde atelier opětně ožil.

Přikvapily páté prázdniny; jako obyčejně počal jsem pravidelně k malíři S... docházeti.

Od prvního setkání, jež se stalo před čtyřmi roky, nepozoroval jsem na svém učiteli nijakou důležitější změnu. Byl stále bledý, pokašlával jako dříve — jen se mi zdálo, že v obličejí jeho přibýlo o několik vrásek více...

Stěžoval si, že jej počíná více boleti na prsou; „Souchotiny, souchotiny,“ říkal mdlým hlasem a při tom pokyvoval hlavou. Těšil jsem jej, jak jsem mohl.

Mezi tím onemocněla jeho žena. Byla to paní vysokého, hrdého vzrůstu, jemného obličje a plavých vlasů. Bezpochyby byla uhřita a nachladila se. Zprvu byl povolán lékař B. jemný nemocná svěřena; než asi po týdnů odjel kamsi na cesty, načež po něm léčení zahájil neméně chvalný lékař W...

Než v tu asi dobu přihodilo se něco zcela zvláštního. —

Jednoho dne přišel jsem jak obyčejně do atelieru.

Můj učitel seděl u stolu, obličejem obrácen jsa ke dveřím vedoucím do pokoje, v němž nemocná paní ležela.

Hlavu podpíral levicí; byl neobyčejně bled.

Na můj pozdrav jen slabě poděkoval. Pohleděl jsem úzkostlivě na jeho vráskovitý obličej.

Na chvíli zavládlo v atelieru hluboké ticho.

„Co je vám?“ —

Zakýval hlavou.

„Co se stalo“ — táží se chvějícím se hlasem.

„Vlastně nic a přece — mnoho!“

„Mluvíte v hádankách!“ řekl jsem netrpělivě.

Po těch slovech upřel na mne svůj zvláštní zkoumací pohled, v němž jsem zřejmě četl hluboký žal.

„Příteli!“ přerušil ticho pohnutým hlasem. „Znám vás — důvěřuji vám — věřte kdybych vyprávěl lidem to co se mi na dnešek přihodilo — nevěřili by, vysmáli by se — ať vy ve...“

Chopil mne za ruku a přitáhl k sobě.

Na dnešek k ránu — mohlo být as ke čtvrté hodině — nespál jsem již. Bůh sám ví, nač jsem to všechno myslel. Ve světnici bylo ticho jako v hrobě. V tom bezprostředně u mé hlavy ozvalo se táhlé zaklepání... na vlas takové jako tehdy když zemřel syn... v té chvíli mi tělo hrůzou zdřevěnělo — srdce mi počalo bušit, jako by z prsou vyrazit chtělo. Zvednu

hlavu dívám se vedle postele — za postel, nikde ani myš se nehnula... Přede mnou, jak víte, spí nemocná žena a vedle ní děti...“ Zamlčel se na chvíli.

„Víte, příteli co to znamená?“ a při tom stiskl křečovitě moji ruku — to znamená neštěstí — ano nějaké velké neštěstí... Anděl strážný uvědomil mne o změně — jež opět naši rodinu očekává... Můj Bože — těžce zkoušíš síly mé — ale děj se vůle Tvá!

Žena je nemocná — těžce nemocná — zemře, vím to.“ — Sklonil hlavu k prsoum a zamlčel se. —

Hleděl jsem na něho ztrnule.

„Možno, že jste se mylil“ — podotkl jsem nejistě. —

„Nemylil — mohu přísahat že ne“ —

„Divná věc“ —

„Ba věru, příteli, divná, velmi divná... to jsou tajemství nevyzkoumatelná, jež slabý rozum člověka nevynáší...“

„Připouštím“, řekl jsem po krátkém mlčení — že se vám mohlo přihodit to, o čem vypravujete, ale proti tomu se rozhodně stavím — že by ono zafukání znamenalo smrt vaší paní!“

„Uvidíte, uvidíte!“ zněla slabě jeho odpověď.

Od této rozmluvy docházel jsem sice pravidelně do atelieru, ale vědomí že vedle v pokoji leží těžce nemocná, rozčilovalo mne.

Můj učitel stával se den ode dne zasmušilejším. Marně jsem se namáhal přivést jej do jiného proudu myšlének.

Mezi tím navštěvoval lékař W. s příkladnou pilí nemocnou a zvolna při tom nabýval přesvědčení, že choroba zprvu sice velmi nebezpečná nabývá stále lepšího obratu, tak že za nedlouho z nemocné bude rekonvalescentka.

Výsledek svého pozorování sdělil mému učiteli, jehož obličej při této zprávě se poněkud vyjasnil.

„Myslíte opravdu, pane doktore, že se to zlepší?“ otázal se lékaře poněkud nedůvěřivě.

„Opakuji vám“, odvětil rozhodně lékař, — „že z nejhoršího je vaše paní vybavena. Buďte jen dobré mysli!“

Po několika dnech slyšel jsem opět z úst lékaře, že stav nemocné vůčiheadně se lepší.

„Vaše paní bude opět zdráva!“ řekl doktor W. rozhodně.

Můj učitel ocitl se v patrných rozpacích. —

„Gratuluji vám pane S...“ s úsměvem pravil lékař a podával mému učiteli ruku. Hledte jen; jaký jste dětina — stále a stále stojíte na tom, že vaše paní více chodit nebude, ale pozor! dodal se smíchem, ať nevzbudíte ve mne podezření, že čekáte již na nějaké dědictví!“

„Kdyby Bůh dal,“ zvolal vroucně malíř a v oku se mu opět zaleskla slza — „a uzdravila... bylo by to mým štěstím — ale nevím, nevím“ —

„Nevěřící Tomáši — nuže tedy se přesvědčíte sám!“

Po té lékař odešel.

Můj učitel stanul uprostřed atelieru a svěsil hlavu, ruce skřížil na prsou.

Na chvíli rozhostilo se pokojem hrobové ticho.

Pak jako by se rozmyslil, zakýval záporně hlavou a z úst vydralo se mu: „Nevím, nevím!“

„Buďte jen dobré mysli,“ dodal jsem, zaslechnuv jeho slova. „Lékař W. jest velice rozumný a zajisté na plano by vás netěšil.“ —

„Zdá se mi přece, že mne jen těší.“ —

„Mluví z přesvědčení!“ zvolal jsem pevně — vždyť, co mu bránilo, aby vám neřekl pouhou pravdu o stavu nemocné. Vidi ve vás rozumného zkušeného muže, jemuž by mohl i sebe zdrcující zprávu bez obalu svěřiti. — Nesmíte se všemu tak podat — možno že jste se mylil a ono zaklepání stalo se od té doby vaší fixní ideou, již se zbaviti nemůžete — nemyslete stále na onu příhodu a uvidíte, že přijdete na jiné myšlenky. —

Hleděl s pohnutím na mne.

Pak usedl vedle stolu a složil hlavu do dlaní.

V atelieru zavládlo hluboké ticho.

Byly as čtyry hodiny odpoledne.

Venku začal vát dosti silně vítr a otřásal chvílemi okenicemi. —

Pojednou z vedlejšího pokoje zavzněl výkřik.

Můj učitel vytřeštil oči a dvěma skoky ocitl se v pokoji. Já ho následoval.

Zraku mému se objevilo nevýslovně truchlivé divadlo. — Paní S... ležela na lůžku se zraky v sloup obrácenými bez pohnutí. —

Ranila ji srdeční mrtvice. —

Můj učitel sklesl beze slova vedle lůžka, jako větrem podlomený strom. —

„Anežko!“ zakvílel po chvíli. —

Avšak duše jeho Anežky již putovala k nebesům. —

Znamení se vyplnilo....

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Eminencí ndp. František de Paula, kardinál ze Schoenbornů odjel v sobotu 3. t. m. k svému zotavení se do Bavorska, odkudž se k svátku sv. Václava vrátí zpět do Prahy.

Z Olomouce. Nejdůstojnější metropolitní kapitola v Olomouci zvolila kapitulním vikářem preláta Mnsgra Josefa Hanela. Volbu nového knížete-arcebiskupa ustanovila táž nejdůst. kapitola na 8. listopadu t. r.

Z Lince. (*Sjezd katolíků rakouských*). (Pokr.) První schůze uzavírací dne 10. srpna. Cílý život rozproudil se toho dne v sekcích od 8 do půl 11 hod. zvláště v sekci pro tisk, kterážto byla nejčetněji navštívena a kde těžké, jako všude jinde, žaloby na nedostatky katolického tisku vedeny byly. Spor veden byl dále o to, kterak katolíci mají se zachovati ve příčině změny tiskového zákona a jaké stanovisko jest katolického sjezdu v této věci zaujati. V dopolední schůzi této sekce bylo povšechné debatováno, činěny rozličné návrhy, rozhodnutí však stane se, až při odpolední schůzi.

V sociální sekci dopoledne pojednával velice důkladně „o společenstevní organizaci ve středověku a jakou si představuje, má-li společnost nynější od stále pokračujícího ateismem a materialismem přivedeného rozkladu všeobecného odvrácena býti, pro nynější náš věk,“ známý sociolog baron Berger.

Kníže Kueffstein v téže sekci odůvodňoval resoluci ve příčině klidu nedělního a svátečního.

Usnášející schůze, která zahájena byla o půl 11 hodině, započala sdělením běžných záležitostí a pozdravů a přikročilo se ku sdělení všech usnesení, jaká se stala v jednotlivých sekcích.

Sociální sekce podala svá usnesení a sice o klidu nedělním ústy prof. dr. Schindlera, a sice apeluje se v resoluci, aby jak prácedárcové tak i dělníci uložili si za povinnost nedělní klid zachovávat i co do práce i co do pořádání zábav.

K tomu pracovati jest povinností také katolických poslanců cestou zákonodárnou. Posavadní ustanovení dodržovati jest dále povinností správy státní. Klid nedělní a sváteční má se

rozšířiti na všechna odvětví dělnictva a služebnictva ve veřejných službách zaměstnaného.

Ze sociální sekce předložena byla v sekci valně přeměněná resoluce týkající se dělnické otázky, která také jednohlasně přijata byla. Rovněž i dodatečný návrh ve příčině utvoření svazku katolických podnikatelů a přátel dělnictva dle německého „arbeiterruhe“ se přijímá. Zvláště se v dodatečné resoluci vyslovuje dík a uspokojení nad zřízením vědeckého katolického spolku Lvova.

Pak přišla na řadu sekce pro vědu a literaturu. O přijatých v sekci resolucích referoval baron Helfert.

První týká se katolické beletristiky.

Druhá resoluce týkala se pěstění vlastivědy po strance náboženské i světské.

Třetí resoluce se odnášela na podporování spolku pro vydávání lidových knih pod protektórátem arcivévody Ferdinanda z Toskány.

Konečně přišla na řadu resoluce ze sekce pro missie a byla též přijata a odnášela se speciálně k rozšíření katolické víry v Bosně a Hercegovině. K této resoluci přihlásil se ke slovu kanovník serajevský Jeglic a kladl všem na srdce, aby nezapomínali na podporu co se týče rozšíření katolicismu v zemi těch.

Hrabě Pergen doporučil přízní spolek vlastenecký neposkvrněného početi P. Marie pro zemi na východě a p. Fischer z Vídně referoval o spolku sv. Rafaela a za přijetí dotýčných resolucí se přimlouval.

Třetí slavnostní schůze dne 10. srpna od 6. do půl 9. hodiny večer. Zapisovatel čte pozdravy, při nichž vstoupil za bouřlivého potlesku dr. Ebenhoch, předseda hornorakouského spolku lidového a na základě encykliky sv. Otce promlouvá o otázce rolnické. Řečník, zmíniv se o příčinách úpadku stavu rolnického dovozuje, že s úpadkem tohoto stavu trpí i jiní po přednosti i řemeslnický a zároveň i církev katolická, a vůbec celá vlast. Z toho vzniká nebezpečí pro celou společnost a půda se upravuje pro sociální demokracii ke dvorcům rolníků. Pak přechází řečník k prostředkům, kterými lze postavení stavu rolnického zlepšiti. Tu třeba předně křesťanský charakter společnosti nynější dáti, třeba dále vytrvalosti, statečnosti a práce.

Předseda hr. Sylva-Taroucca vyhlásil shromážděné k díkům řečníkovi a myslí, že bude dík nejlepší ten, když pro katolické zájmy ustanou katolíci jednotni a svorní proti všem útokům nepřátelským.

Hrabě Stolberg z Moravy mluvil o vývinu veřejného života jmenovitě spolkového, kterak se vyvíjel v Rakousku během posledních 15 let a poukázal jmenovitě na katolicko-politické je-

dnoty, jak se utěšeně zmáhají. Když s uznáním a pochvalně se zmínil p. řečník o vzrůstu katolicko-politických jednot českých na Moravě, přijata byla tato zpráva od shromáždění s jásotem a potleskem. Celá řeč prodchnuta jsouc pravým duchem živého katolicismu provázena byla častým potleskem a zanechala očitý dojem.

Posledním slavnostním řečníkem byl polský prelát Chotkowski, aby promluvil nejen o klidu nedělním a svátečním, nýbrž také o svěcení těchto dnů a kritisoval nedostatečné v této příčině zákonodárství rakouské.

Velice trefně dokázal řečník, že bez svěcení neděl a svátků předně není života rodinného, za druhé není žádné pravé osvěty.

Schůze skončena vyzváním, aby zástupcové tisku katolického se za příčinou seznání lepšího k soukromé rozmluvě sešli. (Pokrač.)

Literární oznamovatel.

— *Kázání na všechny neděle a svátky* celého roku a řeči postní, kteréž činil a vydal Excellenci Jan Valerian Jirsík, slavné paměti biskup v Budějovicích, atd. Třetí vydání do tisku vypravil B. M. Kulda, sídelní kanovník na Vyšehradě. Díl třetí. Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze. Cena 1 zl. 20 kr.

— *Obce právo a moc.* Sepsal Knop Fil. Sešit 1. Cena 30 kr. Nákladem knihkupectví I. L. Kobra v Praze. Opět jedna z oněch knih o nichž právě možno říci beze vší fráze, že neměla by scházeti v žádném z těch kruhů, pro něž je určena. Přítomný spis určen k potřebě starostův obecních, členů úřadů samosprávných, hospodářských, lesnických a jiných v král. českém. Jak z přítomného prvního sešitu jest vidno, podjal se poradatel velmi obratně svému úkolu: Podati totiž všem svrchu zmíněným interestům praktickou snůšku všech nutných zákonů a nařízení seřazenou ve velmi případné abecedě, jež usnadňuje hledání každého potřebného odstavce co nejvíce. Úprava spisů jest nejvýše elegantní, papír tuhý, tisk markantní a na potřebných místech jasně proložený. Odporučujeme všem těm, jimž zákon a jeho vysvětlení nutno častěji bráti ku poradě, jakož i každému uvědomělému občanu, jenž obejít se chce bez právního zástupce a drahé advokátní rady.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Richter*, lokalista v Lichtenwaldě, za far. vel. Wölfelsdorfu (v Kladsku);
- P. Fidelis *Hatina*, kněz řádu minoritů, za koop. u sv. Jakuba v Praze;
- p. Frant. *Vojta*, far. v Děpoltovicích (Tüppelsgrün), za far. v Zličově;
- p. Matěj *Krejčí*, II. duchovní správce v c. k. všeob. nemocnici v Praze, za far. ve Hbitech.

Ustanovení byli novosvětcenci:

- p. Václav *Babor* za kapl. do Petrovic u Selčan;
- p. Anton. *Benda*, za zat. katech. na Kladně;
- p. Jan *Bučil* za zat. katech. na Kladně;
- p. Anton. *Filip*, za kapl. do Načeradce;
- p. Ant. *Grimmer*, za zat. katech. v Aši;
- p. Frant. *Holub*, za zat. katech. v Brandýse nad Labem;
- p. Josef *Richter*, za zat. katech. ve Falknově;
- p. Anton. *Stropek*, za koop. v Přiči;
- p. Alois *Wirth* za fund. kapl. v Hostomicích.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Elích*, b. notář a far. v Chotusicích, 26. srpna 1892, (nar. 13. října 1832 v Jančouře, vysv. 26. července 1858).

Vyznamenání jsou:

- p. Ed. *Knopp*, far. v Čermné jmenován vikar. sekretářem;
- Farní kostel v Opočně povýšen na děkan-ský;
- p. Jan *Řehák*, far. v Opočně jmenován děkanem.

Ustanovení jsou:

- p. Václ. *Sál*, far. Liskovický za far. do Lán;
- p. Al. *Peměkl*, kapl. Zbraslavský, za far. do Zdechovic;
- p. Ant. *Šklíba*, admin. Lánský, za far. do Licibořic;
- p. Jan *Götschner*, adm., za far. ve Vrsce;
- p. Jos. *Churáček*, adm., za far. v Samšíně;
- p. Jan *Menčík*, far. v Křakově za děkana do Jičína;
- p. Jos. *Etrich*, adm. Sopotnický, za adm. do Potštýna;
- p. Boh. *Beránek*, kapl. Choceňský, za adm. do Podola;
- p. Ladisl. *Leder*, adm. Licibořický, za koop. do Třebovic;

- p. Jos. *Šmejkal*, neom., za vikaristu při kath. chrámu v Hradci Králové;
- p. Jos. *Opletal*, neom., za kapl. druhého do Nechanic;
- p. Fr. *Urválek*, neom., za koop. do Sopotnice;
- p. Ad. *Brix*, kapl., za proz. katech. škol. měšť. v Králíkách;
- P. Sig. *Bouška*, O. S. B., za kapl. v Machově;
- p. Frant. *Vacek*, kapl. Ronovský, za kapl. do Pecky;
- p. Jos. *Pleštil*, kapl. v Pecce, za kapl. do Radimi;
- p. Em. *Aliger*, koop. Chlebský, za kapl. do Ronova;
- p. Al. *Novák*, kapl. Nechanický za adm. do Liskovic;
- p. Fr. *Růžička*, koop. Ponikelský, za koop. do Kaňku;
- p. Fr. *Světelský*, koop. Pohledský, za kopp. do Zdonova (Merkelsdorf);
- p. Otmar *Bažant*, za koop. do Vápna;
- p. Vinc. *Blážek*, za spirituála u škol. sester do Slatinan;
- p. Frant. *Kohout*, neomysta za koop. do Chleb;
- p. Jindř. *Kolář*, neom., za koop. do Poniklé;
- p. Tom. *Koutník*, neom., za koop. do Pohledu;
- p. Boh. *Paulus*, neom., za koop. do Trutnova;
- p. Jos. *Havla*, neom., za koop. do Oberaltstadt.

Upřádněná místa:

- Liskovice*, fara patron. náboženské matice od 16. srpna;
- Podol*, fara patr. knížete Ferdin. Kinského, od 19. srpna;
- Chotusice*, fara patr. hrab. Osvalda Thun Hohenstein, od 27. srpna 1892.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.

(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdůst. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Cena váz. výtisku 50 kr.

OBSAH: Kázání na den sv. Václava, mučedníka Páně a dědice Českého. — O slavnosti růžencové na 1. neděli v říjnu. — Prvně ve škole. (Báseň.) — O životě a působení Stanislava Pavlovského, biskupa Olomouckého. (Pokračování.) — Katolický kněz před patnácti sty let. (Pokračování.) — Obrázky z Prahy. (Pokračování.) — Znamení. (Povídka. Dokončení.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli osmnáctou po sv. Duchu.

„Vstoupiv Pán Ježíš na lo-
dičku, přeplavil se a přišel
do města svého.“

Mat. 9, 1.

A které jest to město, jež Kristus Pán tuto nazývá městem svým? Jest to snad Betlém, kdež se narodil? Aneb Nazaret, kdež věk svůj trávil mládenecký v domě rodičů? Aneb Jerusaleml, sídlo praotce Davida, o němž prorok Zachariáš předpo-
vídal: „Rcete dceri Sionské: Hle král tvůj přichází k tobě tichý“ (Zach. 9, 9). Moji nejmilejší, ani jedno z těchto tří míst nebylo za hodno uznáno, to slavné jméno míti; ani jedno z nich nezval Ježíš město své, město Ježíšovo. A nedivme se také tomu! Vždyť Betlém, v němž uzřel světlo ve-
zdejšího života, nepoznal, aniž přijal jej. Nazaret, v němž byl vychován a kdež až do třicátého roku věku svého dlel, jsa podporou pěstouna svého a radostí matky své, Nazaret v Něho neuvěřil, ale zamítl jej. A Jerusaleml, to slavné sídlo králů
júdských, od Jeho narození se rmoutilo, naplněno jsouc myšlenkami 'zhoubnými proti Ježíši. Tato města napořád nemohla býti města jeho přebývání, jeho zalíbení.

Nápodobně, moji nejmilejší, nepřiná-
leží dům, ba ani srdce lidské Ježíši nená-
leží, které Jej přijmouti nechce, v Něho nevěří, aneb zcela zamýšlí, život Ježíše v sobě umoriti a zničiti. Zcela jinak po-
čínalo sobě ono město, jež Ježíš nazývá svým. Neb přijalo Ježíše, uvěřilo v Něho, jsouc Jemu oddáno hlubokou úctou. A toto

město bylo Kafarnaum. Ó kéž by, moji nejmilejší, zasluhovala každá obec, každé město a kéž by zasloužil i každý dům býti domem Ježíšovým, každé srdce býti srdcem Kristovým! Kéž by se mohlo říci o každém místě, každém domě, každém srdci, že Ježíš přišel do: svého města, svého domu, svého srdce. To ale nelze říci, dokud každé z nich nevyrovná se onomu slovutnému Kafarnaumu. Kterak to ale lze dokázat, tak sobě pomyslí každý dobromyslný, a mám za to, že tato otázka vzata jest ze srdce každého z nás. Protož pozastavme se při rozjímání, kterak i srdce naše i příbytky a tudy i obce naše, státi se mohou příbytkem Páně.

Pojednání.

Aby srdce naše a příbytky naše staly se příbytkem Páně, aby Kristus Ježíš mohl je nazvati svým, třeba, abychom Krista i jeho sv. učení volně a s radostí přijali. Tak se aspoň chovalo vždy město Kafarnaum. Projděme listy evangelické a přesvědčíme se o tom. Sv. Lukáš ve svém evangeliu vypravuje, kterak Pán Ježíš v krajině gerasenské, jež leží proti Kafarnaumu, vymítal zlého ducha z člověka, kterýž jím posedlý byl a dopustil duchům zlým, aby vešli do vepřů, kteříž tu právě na hoře se pásli a kteří v jezero se vrhnouce utonuli. Uslyševše Gerasenští od pastýřů stáda co se přihodilo, vyšli k Ježíši a prosili jej, aby od nich odešel. O těch nerozumných! Pro zisk časný zamítali spásu svou. Kafarnaum ale přijalo Jej; neboť všickni očekávali Jej. A jak vypravuje sv. Marek ve svém evangeliu. Sotva

slyšáno jest v Kafarnaum, že by Ježíš byl v domě, sešlo se množství, tak že nemohli ani ke dveřím; i mluvil jim slovo Boží. Ejhle, taková horlivost zdobila obyvatele města Kafarnaum, že dychtivě přihlásili se k Ježíši, poslouchajíce slova Jeho, (Mark. 2, 2. et Luk. 5, 17.). a proto nazval je svým. Z toho patrně, že i my přijmouti musíme Ježíše. Ovšem nepřichází k nám již osobně, jako druhdy k zástupům Galilejským a Jüdským. On ale přichází k nám a mluví k nám v služebnících svých. Slovo Boží hlásá se neustále v stáncích Božích, hlas pravdy rozléhá se po všech končinách země a okráslých jeho.

Zdaž ale, moji nejmilejší, nalézá se za dnů našich horlivosti a radosti v slovu Božím? Nedá se upřít, že jsou mnohá srdce nábožná, jež dychtí přijmouti Ježíše v slovu jeho sv., jež ochotně vstupují do svatyně Boží, aby slyšela slovo Ježíšovo ústy služebníků jeho. Mnozí jsou, o tom nelze pochybovati, jenž svátky Páně řádně světi, na službách Božích, veřejných pobožnostech hojný podíl berou a tak svatou věc náboženství Kristova podporují volně a s radostí. Než, moji nejmilejší, počet těchto ochotných jest přec velmi malý. Nechtějte toho mnoho důkazů. Poukazují toliko na ty netečné zástupy, které kromě chrámu Páně stávají a snad i nyní stojí. Poukazují na prázdnotu místa tohoto posvátného netoliko v této době, ale též v době pominulé, v kteréž díky vzdávaly se Nejvyššímu za božské požehnání Jeho, a úrodu zemskou. Poukazují na to, která řídký bývá počet těch, kteří přijímají a poslouchají Ježíše, kdykoli v odpoledních službách Božích mluvívá k zástupům skrze sluhy své. Poukazují na ty, kteří v den ke cti Páně ustanovený sotva mši sv. slyší, jen aby ve svém obchodu a řemesle se hmoždili a časného zisku vyhledali. Nechci dále truchlivý obraz netečnosti a svěvolnosti křesťanské líčiti. Budiž na tom, co jsem pravil, dosti. Však pohlédnětež nyní na ty a jim podobné, a rcete pak sami, zdali srdce jejich, zdali i příbytek jejich jest Páně? Přisvědčíte zajisté řkoucímu: Srdce takové, příbytek takový nenazve Kristus své. Kde však se nalézají takové údové, tam ani obec, měžž ona jméno jakékoli, nebude a nemůže slouti obec Páně. A tudy se děje, že vyrčení Kristovo jich stihá; neboť zbavení jsou vnitřního poklidu, kteréhož svět jim dáti nemůže, zbavení jsou radosti, kterouž Kristus na-

plňuje srdce i příbytky těch, jež nazývá své. —

Ó přestastné město, přestastná obec, o jejichžto obyvatelích se může říci slovy sv. Pavla: Slovo Boží přebývá ve vás hojně ve vši moudrosti“ (Kol. 3, 16.), jim kyne onen předrahý klenot, Kristem přislíbený těm, kteří [volně a s radostí] přijímají hlasatele sv. evangelia, totiž pokoj pravý; neb dí: „Pokoj přijde naň.“ (Mat. 10, 13). Blažený dům a rodina, v kteréž slovo Boží rádo se poslouchá, život Krista Pána, sv. evangelium, životy svatých, nábožné knihy rády se čítají, kdež napomenutí sv. Pavla ve vážnosti jest, kterýž dí: „Učte a napomínejte sebe žalmy, zpěvy a písničkami duchovními“ (Kol. 3, 16.). Blahoslavená duše, jež radost má v učení Ježíšovu, v poslouchání slova Božího a v sv. rozjímání pravd věčných hledá duchovní pokrm svůj; blahoslavená pravím; nebo veřejně a věrně sleduje nabídnutí žalmisty řkoucího: „Přemýšlel jsem o přikázáních tvých, která jsem miloval. Předěšly oči mé k Tobě na úsvitě, aby přemýšlel o vyrčení Tvých“ (Ž. 118, 47. 148.). Blahoslavený, jehož vůle v zákonu Hospodinu a v zákoně jeho přemýšlí dnem i nocí“ (Ž. 1, 2.). Běda duši, běda domu, běda obci, o níž platí slova sv. Jana: „Do vlastního přišel a oni nepřijali jej“ (Jan 1, 11.). Raději hledme, aby o nás platilo, co tentýž evangelista dále dí: „Kdokoliv pak přijal jej, dal jim mco býti syny Božími, kteří věří ve jméno Jeho“ (Joan 1, 12.). Zřejmé dí, kteří věří ve jméno Jeho; nebo pouhé zevnitřní přijetí neprosipává. Patrně to nám osvědčuje písmo sv. zvěstující nám, že přijat byl Pán Ježíš do příbytku mnohého a přec obyvatelé jeho nestali se věrnými Jeho. Aby tedy Kristus srdce, příbytky, ba i obce naše nazval své, jesti třeba, abychom věřili v Něho a ta víra aby byla v skutečích živa.

Takovou věrou stkvělo se Kafarnaum. Sám Kristus Pán dal jemu svědectví toto. Neboť když dle svědectví dnešního sv. evangelia přinesli mu šlakem poraženého, ležícího na loži, praví evangelista dále: viděv Ježíš víru jejich. A kdož byl onen setník, kterýž přistoupiv k Ježíši prosil za uzdravení služebníka svého. Byl to setník z Kafarnaum, o němž veřejně svědectví dal Kristus řka: „Amen pravím vám, takové víry nenalezl jsem v Israeli.“ Tak chudí i vznešení měli víru, víru pravou, jakou Ježíš žádá od každého, jenž Bohu

libým státi se chce a spasení účastným. Na žádost setnikovu a víru jeho uzdravil nemocného, na základě víry těch, kteří přinesli šlakem poraženého, odpustil mu hříchy a navrátil zdraví tělu jeho. To byla zajisté víra pravá, víra spasitelná. Ale tato víra nepozůstávala v tom, podrobiti rozumu božskému, nýbrž ona srdce naklonovala k tomu dle té víry a toho poznání žiti; ona srdce naplnila láskou, která činí dobře v každé době. Že ta víra nebyla planá v Kafarnaum, ale že láska převládala a otnosti z ní plynoucí, jako poslušnost, dobročinnost, útrpnost a slitování, o tom o všem se můžeme přesvědčiti. Vizme setníka pohanského, kterýž pochvalně o čeledi své praví: „I já mám služebníky a řeknu-li tomuto: jdi, on jde a jinému: přijď, on přijde a tomuto: učiň to a on činí.“ Sám pak na sobě ukázal pečlivost, upřímnost jda prositi za služebníka svého. Svědectví dávali jemu dobré i ti, kteří provázeli Ježíše řkouce: Učiň mu tak, hoden jest toho; neb miluje lid náš a vystavěl nám synagogu. Pohlédme i v duchu na ty, kteří přinesli šlakem poraženého. Vzdor všech překážek, že vzhůru vznéstí a skrze střechu jej spouštětí museli, postavili jej před Ježíše. Žádný nerepce, nestězuje sobě, že vytrhován byl Kristus; ale potěšení jsou tím, že přístupu nalezl k němu. Tot ta víra pravá, účinná, víra v lásku živá. Ta se líbí Ježíši a protož Kafarnaum město své nazývá.

Tyto vzory víry obraťme nyní na sebe! Zdali pak i srdce naše tou vírou účinnou se honositi může? Nemusíme se snad zarditi, slyšíce o víře tak vychválené? Nemusíme-li sobě s povzdechem říci: Takové cnosti ještě daleko vzdálen jsem? Pakli tomu tak, věrme: Bez víry Bohu se líbiti nemůžeme. Ale ne jakákoli víra může spasiti nás; ne polovičatá, ne mudrácká, ale víra, kteráž ospravedlňuje, víra kteráž tajemství vykoupené v sobě zaujímajíc zásluh Kristových nás účastné činí; víra, plodná jest dobrých skutků. Onať působí sjednocenost, dobrotivost i milosrdenství, poslušnost i trpělivost, tichost i služnost, lásku k Bohu i k bližnímu. Kde ale panují roztržky ve víře, kde tito tu, onino jinou víru za pravou prohlašují, slovem v tak zvaných míchaných obcích, proto že víra pravá a jedna nepanuje, i také více nebo méně cnosti z víry plynoucí ochabují a mizí. V které rodině hlodající červ nevěry aneb odpadlictví aneb jen mudro-

vání o věcech sv. víry se vloudil; veta po štěstí jejím a cnostech její. A proč to? Nesjednocenost ve víře působí hádky, rozepře, vády, křiky, různice a jiné nepravosti, jakž tomu zkušenost učí. Jděte a vizte v takovou rodinu, kde rozličnost panuje víry. A přece víra, víra živá v láске a skuteích spasitelných jest tak potřebná! Víra jest pramen, skutkové lásky jsou potůčky z pramene pocházející. Vyschnou-li pramen, vyschnou i potůčkové. Protož sv. Jakob volá: „Věra bez skutků, jest víra mrtva.“ A já dím: Skutkové dobří bez víry nemají pravé ceny, protože nemají pravého základu. Spíše ale můžeme o člověku, který šlechetně a dobročinně žije, říci: Že má nějakou víru, nežli o tom, který vírou se chlubí ústy, skutky svými ale ji popírá. Zkoumejž nyní jeden každý sám sebe ku kterému druhu lidí přičtenu býti zasloužil by; zdali k těm, kteří věří a víru oživují, aneb k těm ohlubným věřícím, kteří nevěrně žijí. Dle poznání naprav bludné cesty své a horlivě plníci víru v skuteích setrvejž věda, že srdce, kteréž věří v Krista a víru skutky dává na jevo, jest srdce Kristovo. Podobně věrme, že dům a rodina, v kteréž pěstuje se víra v Krista a oživuje láskou obapolnou, že dům ten jest příbytek Kristův.

O kéž by všechny rodiny křesťanské byly ducha takového; pak by Kristus Pán blahorečil obcím přestátným, svými je nazýváje.

Než ale Kafarnaum bylo oddáno Ježíši úctou hlubokou. Důkaz máme v dnešním sv. evangelium. Když šlakem poražený k slovu Páně: „Vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého“ povstal a do domu svého odešel; vidouce zástupové báli se a velebili Boha. (Mat. 9, 7, 8.) A svatý Lukáš dří o tom příběhu: „Naplnění jsou bázní.“ (Luk. 5, 26.) Jakkoli v těchto jako v kolébce ještě pohřížených lidech dle jejich vychování tato bázeň se prýštíla z toho vědomí, že ten, který má moc odpouštětí hříchy, také má moc, je potrestati, poněvadž i myšlení lidská ví; přece spolu i ta lepší stránka vítězila bázeň totiž pravá, aby Ježíše nehněvali, neurazili. Že tomu tak, vysvítá ze slov evangelických, kdež stojí: „Báli se a velebili Boha zástupové, kteří slyšeli slovo jeho.“ A však i jiných svědectví udati lze. Když v tomtěž Kafarnaum uzdravil člověka, majícího ducha zlého; rozhlásila se o něm pověst po všeliké krajině. (Luk. 4, 37.) A onen

z něhož ďábelství vymítal, kteréž množství sloulo „odšed vypravoval po všem městě, jak velké věci učinil jemu Ježíš“ (Luk. 8, 39.). Tak obyvatelé v Kafarnaum při každé příležitosti dokázali úctu k Ježíši hledíce ji rozšířiti mezi zástupy. Proto nazval je i město své. — Nuže kř. m.! Má-li srdce vaše býti Ježíšovým, hleďte v srdcích svých rozhojnití onu bázeň pravou, o níž dí písmo: „Bázeň Boží počátek jest moudrosti; — ona bázeň, která se strachuje původu veškeré svatosti rozhuňvati, bázeň, která s vírou Ježíše s důvěrou i s láskou pamatuje také na odplatitele každého podle skutku jeho. To srdce jest Ježíšovo, jenž vnitřní tu úctu i také zevnitřně projevuje. S Kristem a o Kristu rádo rozmlouvá, ctitele Ježíši získati hledí a poznávajíc neskončené dary jeho, jej ústy i skutky chválí a velebí. Z toho vidno, že jen onen dům, ona obec jsou právě křesťanské, kde bázeň Boží, a pravá uctivost převládá. Ó kéž by všechny obce byly takovými; pak by zajisté odplata cnosti patrna již byla na zemi; pak by Kristus přebýval mezi námi, jako druhdy v Kafarnaum, v městě svém.

Víme nyní co třeba abychom se mohli těšiti tím, že Kristus za své nás uznává. Třeba: 1. abychom slovo Kristovo rádi přijímali, 2. abychom věřili v Krista a dle toho žili a 3. abychom úctu svou nejvyšší Kristu Pánu vždy na jevo dali.

Nemůže tedy žádný z vás se omlouvat i říci: nevěděl jsem, čeho mi třeba činiti v životě ve zdejší. Víte to slyševše nyní. Zachovejtež tedy tato pravidla v myslí své, byste dle nich i také se řídili. Pak přebývatí bude u vás Ježíš, bude vás siliti a neduhy vaše hojiti; pak božské požehnání spočívati bude na vás. Amen.

Kázání

na neděli devatenáctou po sv. Duchu.

„Mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených.“

Mat. 22, 14.

Nesmírně velké jsou prostory nebes, nesčíslné pak jsou zástupy vyvolených, jenž do nebeských těch příbytků již vešli a ještě vejdou. Svatý Jan evangelista, jenž orličím svým okem nahlédl do nebe, spatřil tam 144.000 židů, kteříž jmeno Boží nosili na čelích svých; po těchto pak

spatřil tam tak velké množství ze všech pokolení a národů, že ho sečísti nemohl nikdo. Dle sečtení sv. Hieronyma můžeme pak v církvi katolické čítati na každý den v roce 5000 mučedníků, kteří tedy vskutku v nebi na svadebních věčných hodech nebeských podílu mají. A kterak to, že na vzdor tomu pán Ježíš v dnešním sv. evangelium: Málo jest vyvolených? —

V jediném městě Římě prolilo krev svou pro Krista 27 papežů a více než 200.000 křesťanů, a kdož sečte všechny ty svaté duše, jež ve Francouzku, Anglicku, v Německu, ve Slovansku, ve Vlašsku, v Asii, v Africe, v Americe a v Australii — kdo sečte všechny ty duše, jež v těchto zemích, jež v celém světě buď co mučedníci zemřeli, buď co svatí žili, a neb co praví kajníci na věčnost se odebrali? Jak mohl tedy Ježíš říci: „Málo jest vyvolených? —

Svatý Ambrož dává nám tu odpověď, ježto píše: „Nesčíslné jestiť ovšem množství vyvolených; přirovnají-li se tu ale nesmírné zástupy zatracenců, tu objeví se nám vyvolení toliko co malá hmotka. Vezmi do rukou tolik zrněk písku, co jen můžeš, tu řekneme, že nesčíslná jsou zrnka ta, jež v ruce držíš. Srovnáš-li je ale s ostatním pískem, jenž nahromaděn jest na břehu mořském, neb uvnitř země ukryt, tu co nic objeví se tvá hrstka písku. A právě tak se to má s vyvolenými u přirovnání s zadrženými. Málo jest vyvolených

a) u přirovnání k židům a pohanům,

b) u přirovnání k velkému počtu křesťanů, již v zahynutí ubíhají.

Že tomu tak, hodlám L. V. dnes ukázati, ne však proto, abyste srdce trátili, a zmalomyslněli, nýbrž abych vás povzbudil ku křesťanské cnosti a spravedlnosti, abyste nikdy nikoliv k velkému počtu zavrženců, nýbrž k malé hrstce vyvolenců připočtení byli.

I.

Velmi skrovný jest počet vyvolených u přirovnání k židům a pohanům, jenž v zahynutí ubíhají. Že velmi skrovná je hrstka vyvolených, porovnáme-li ji se všemi nevěřícími národy, jenž před Kristem žili a téměř naskrz zavrženi byli, — že velmi skrovná tu hrstka ta, to je též jisté, že tu netřeba důkazů žádných. Vždyť pak na ty časy a národy poukazoval Duchem sv. osvěcený prorok Isaiáš, an takto praví:

„Rozšířilo peklo duši svou, a otevřelo ústa svá beze všeho konce.“ A sv. Vincenc Ferarský praví ve svých kázáních takto: „Prvé než Kristus na svět přišel uplynulo téměř 4000 let, a všickni lidé, co v této dlouhé době žili a zemřeli, všickni až na málo Israelitů zavržení byli pro modlářství, chlípnost a jiné nepravosti.“

Když Bůh celé pokolení lidské pro hroznou nečistotu a smilstvo potopou světa ze země shladil, nebyl mimo osm duší zahráněn nikdo. Milionové lidí zahynuli tehdy, zachráněno bylo ze všech toliko osm. — Brzo však množili se lidé opět, povstávali dědiny a města, i zkvétalo rolnictví a blahobyť všeobecný zvláště v zemi Kanaan. Než jak málo z těch, co tehdy žili, došlo také věčné blaženosti. Pět těch největších, nejbohatších a nejkrásnějších měst bylo pro život hříšný jednoho dne se všemi svými obyvateli ohnivým žirovým deštěm ze země shlazeno. Kdyby v pěti těchto městech, z nichžto Sodoma a Gomorha byly ty největších a nejkrásnější, kdyby v těchto městech bylo se shledalo jen 10 spravedlivých, byl by jich ušetřil Bůh. Než mimo Lota a jeho dcery byli všickni ostatní bezbožní a nešlechtní a proto všichni až pouze na ony čtyry duše octli se ohněm vezdejším do ohně věčného v propasti pekelné. O jak velký je počet zatracenců, a jak skrovná hrstka vyvolených!

Tehdy vyvolil si Bůh, jelikož všickni lidé od něho odpadli a otroky hříchu se stali, tehda si vyvolil Bůh Abrahama, jenž s potomstvem Jemu, pravému Bohu zasvěcen býti měl. Než jak málo bylo i v tomto vyvoleném lidu Božím, jak málo tu bylo těch, jenž věčné blaženosti došli! Mojžíš vyvedl lid tento mnohými divy a zázraky ze země egyptské. Šestkrát sto tisíc bojovných mužů tu bylo, když předsedě červeným mořem na poušti se octli. S ženami a dětmi mohlo jich býti více jak tři miliony duší. Než z tohoto nesmírného množství přišli toliko dva, Josue a Kaleb, do země zaslíbené. Všickni ostatní museli pro modloslužbu a neposlušnost na poušti zemřít. Odkud, dle slov sv. Augustina uzavřít dlužno, jak malý je počet vyvolených, jak velké naproti tomu množství zavrženců. — Než snad později polepšil se národ israelský, tak že většina došla k spasení? Nikoliv, tomu odporují všickni proroci a všechny knihy starého zákona. Tak mezi jiným stěžuje

již David: „Porušení jsou (lidé) a zohavení ve snažení svém: není kdoby činil dobré, není ani jednoho.“ (Žalm 13, 1.). A čtyry sta let později oplakává Jeremiáš tentýž smutný stav, antož praví: „Obejděte cesty Jerusalemské, a pohleďte a spatřte, a hleďte v ulicích jeho, naleznete muže činícího soud, a hledajícího víry,“ (5, 1.). Tehdy však, jak tvrdí písmo sv. čítal Jerusalem více než 1,100.000 bojovných mužů. A o tomto městě, jehož obyvatelstvo pak nesmírně bylo četné, o tom městě praví Jeremiáš, projděte jen všechny ulice města, a hleďte, zdaž naleztí lze jednoho, jenž by Bohu věrně a poctivě sloužil. Kde však ani jediný není k nalezení, jenž věrně by sloužil Bohu, tuť musí následovně býti zavržení všickni. O jak malá jestli hrstka vyvolených, jak hrozně veliké množství zavržených!

Ohlédneme-li pak se ještě na nynější postavení světa, tuť shledáváme, že na nejvyšší pátý díl všeho lidstva nalezá se v samospasné církvi katolické. Všickni ostatní vězí ve tmách pohanství a nevěry, aneb, svými předsudky a vášněmi svedeni, kráčejí po cestách, jež nevedou k nebi. Roku 1238 zemřel v Paříži slavný kancléř jmenem Filip. Na den po své smrti zjevil se zemřelý biskupu Vilimovi tázaje se ho, zdaž by ještě svět stál, a zdaž by ještě žili na zemi lidé. Když pak biskup nad podivnou touto otázkou velice se pozastavoval, pravil duch zavržený: Od věřejšího dne, co jsem umřel a spravedlivým soudem Božím zatracen byl, vstoupil tak veliký počet zavržených duší do pekla, že sotva nadíti se mohu, aby také jen jediný člověk na živě byl zůstal. O jak malá jestli hrstka vyvolených, jak nesmírně pak velký počet zavržených!

Než na to vše odpovíš mi snad směle: Že tak mnozí pohané, židé, nevěřící a bludíci v zavržení upadávají, to mne ani dost málo neznepokojuje a neděsí; neb já jsem, díky Bohu, dobrým katolíkem, jemuž zaslíbená jest blaženost věčná. V katolické církvi bude jistě více lidí spaseno, než zatraceno. Důvěrná to slova! Než dejme tomu také, že by tomu, co pravíš, právě tak bylo, jak se domníváš, co pak bys ale činil, kdybys právě byl jedním z toho malého počtu katolických křesťanů, kteří s pohany, židy, nevěřícími a bludícími vlastní vinou a bezbožností zavržení budou? O nahleďni do svého svědomí, a shleďš snad, že mnohdykrát

hříšněji žiješ, než-li pohan, že lakoměji lichváříš, než žid, že opovážlivěji zlořečíš a se rouháš, než nevěřící, že tížeji proti čistotě hřešíš, než Turek. — Všickni pohané, již nyní na věky v pekle jsou zavrženi, byli od Boha k věčné blaženosti stvoření, jako ti všickni židé, jenž nyní věčně jsou zatraceni, byli drahou krví vykoupeni, jako ty. Naproti tomu obdržel jsi ovšem více milosti od Boha, a jsi tudý více povinen a zavázán Bohu, Pánu svému, horlivě sloužiti, nežli oni všickni vesměs. Neplníš-li ale tuto svou povinnost, tuť přijdeš sice s židy a pohany do toho samého pekla, ohněm ale, jenž nikdy nevyhasne, a červem, jenž nikdy neumírá, budeš prudčeji a bolestněji trápen, nežli oni. Hrozný to snad osud! Než snadně můžeš mu ujíti, když uposlechněš rady sv. Kassiana, jež zní: „Nežij, jak největší část lidí na světě obyčejně žije; ale žij tak, jako malá částka vyvolených, abys s tím malým počtem byl spasen, nikoliv ale s tím velkým věčně zatracen. Neboť věř to tu, že skrovná je hrstka vyvolených u přirovnání k množství křesťanů, jenž v zahynutí ubíhají, o tom však něco více v dílu

II.

Nejmilejší! slova Kristova: „Málo je vyvolených,“ ta slova neplatí toliko o malém počtu vyvolenců u přirovnání k židům a pohanům, nýbrž v plném svém smyslu platí ona též mezi námi, jenž jsme dítkami církve katolické. Rozumí se samo sebou, že tu mluvím o oněch katolických křesťanech, jenž umírají, když již k úplnému požívání rozumu přišli, nikoliv pak o nevinných dítkách, jež po obdržení křtu svatém v prvních svých letech ze světa odcházejí. Neb kdyby tyto spolu se účtovaly, tuť by ovšem bylo jisté, že více katolíků spaseno než zatraceno bývá, antoť téměř více než polovice lidí již v nejoutlejším věku umírává. Pravím-li tedy, že více katolíků zavrženo než spaseno bývá, tuť brátí se muzejí slova ta o odrostlých, a to bych odůvodnil, netřeba tu nic jiného, než odvolati se na to, co v ohledu tom v písmě svatém a u sv. otců nalezám.

A co tu čtu? Až hrůza a strach mne obchází, když tu uvažuji ta rozličná podobství, jimiž velmi skrovný počet blažených křesťanů se naznačuje. U proroka Isaiaše porovnávají se blažení křesťané

s maličkem oliv, pozůstavších po střesení na olivě, — s několika hrozny, jež při sbírání vína se přehlídly, — s klasy, jež na poli ležeti zůstávají, když obilí se bylo již sklídilo. A nic jiného nenalézám i v zákoně novém. Tak porovnává u sv. Matouše Kristus Pán církev svou s desíti pannami z nichžto pět bylo moudrých, pět pak bláznivých. První mohly vejíti do síně svatební, ostatních pět bylo na věky vyloučeno. Jindy porovnává se Otec nebeský s hospodářem; jenž dobrou pšenici shromazďuje do stodol, plevu pak a koukol uvrhuje do ohně. Pakli již dobrou bezvadnou pšenici vyrozumívají se duše čisté, duše svaté, plevami pak a koukolem bezbožní, hříšníci, jak mnozí budou pak spaseni, jak mnozí mohou se opovážiti, vydávati se za pšenici dobrou, za pšenici dokonalou? A nestvrzuje-li to i dnešní sv. evangelium? Velmi mnoho hostů pozváno bylo na svatbu královskou, než ani jediný z nich nepřišel, všickni se vymlouvali, aneb beze vši omluvy se nedostavili. Což to medle může znamenati jiného, než že více křesťanů bude zavrženo, než spaseno?

Co v tom ohledu sv. otec Chrysostomus onen svatosti, moudrosti, výmluvnosti a neohroženosti znamenitý arcibiskup Constantinopolský, co tento muž v tom ohledu soudil, obávám se takřka přednésti, anto na takovou řeč nejste zvyklí. Než lépe jest, pravdu říci, než zamlčeti; pročež slyštež, jak se ve svém kázání k měšťanům v Antiochii vyjádřil: „Rcetež vy měšťané a obyvatelé, jak mnozí myslíte, že z tohoto tak lidnatého města v Antiochii budou spaseni? Město vaše čítá nejméně 200.000 lidí; jak mnoho z nich bude spaseno? Nebude se vám ovšem líbiti, co na to řeknu, nicméně nechci to zamlčeti. Mezi tak mnohými tisíci sotva se jich nalezne sto, jenž spaseni budou a také o těchto sto pochybuju. Podivná to věc, buďte si mysliti; než ještě podivnější přicházeti vám bude, když pomyslíte, že Antiochie bylo ono město, v němž svatí apoštolové sami, a sice sv. Pavel a Barnabáš, evangelium kázali, kde prvním biskupem byl sv. Petr, a jeho nástupníci sv. evangelista Lukáš a sv. otec a mučovník Ignatius. Město toto vyznamenávalo se tak velice svou horlivostí pro sv. náboženství a svou nábožností, že se proto Theopolis t. j. město Boží nazývalo, a že věřící v městě tom nejdříve jméno „křesťané“ obdrželi. Že pak i tehdy, když sv. Chry-

sostomus uvedená slova vyřkl, že i tehdy s křesťanskou vírou a dobrými mravy nestálo to špatně. Souditi lze jistě již z té okolnosti, že Chrysostom sám tehdy biskupem města toho byl, a že každodenním kázáním, prosbami, výstrahami a tresty snažil se nepravosti vyplniti a bázeň boží pěstovati. A navzdor tomu vyřkl ten sv. biskup, jenž stádo své co nejvroucněji miloval, strašný ten ortel, že, jak soudí, ze všech 200.000 duší města toho sotva sto jich bude spaseno: Ach, co bys sv. otče, kdybys dosud žil, co bys řekl o našich dědinách, jež v bohabojnosti za obyvateli Antiochenskými daleko v pozadí stojí?

Než snad proroci, evangelisté, a církevní otcové soudili příliš přísně? Snad se nesrovnává náhled jejich se slovy Kristovými? Dejž Bůh, by tomu bylo tak; než neznámeť my strašný výrok Páně: „Snažte se vcházeti těsnou branou, neboť pravím vám, mnozí hleděti budou vjíti, a nebudou moci“ (sv. Luk. 13, 24.). „Jak těsná brána a úzká cesta jest, kteráž vede k životu; a málo jest těch, kteří ji nalézají!“ (sv. Mat. 7, 14.). — Tu mi právě napadá, co sv. Antonín, arcibiskup Florencský v jednom svém spisu vypravuje. Ve Florencii byl jistý soudce, jménem Jan, jenž uměním a způsobilostí v stavu svém nemálo se vyznamenával. Když jednoho večera muž tento stojí u okna na ulici ven vyhlížel, hnal právě pastýř jeho veprův dobytek vraty ku chlívu. Nemohl pak dlouho dobytek ten do chlíva dostati; neb když jeden kousek nízkými dvířkami vejíti chtěl, tu ihned chrochtající zatlačili ho nazpět druží. Tu konečně Janovi, jenž již dlouho z okna to pozoroval, došla trpělivost a plný hněvu vykřikl dolů: „Zlořečený dobytek, klid se tak rychle do chlíva, jako advokáti do pekla vjíždí!“ A divná věc, sotva že to vyřkl, již byl dobytek v chlívě. Ať pak se to dělo zcela přirozeně, neb chtěl-li Bůh takto Janovi na srozuměnou dáti, že se to skutečně tak má s jízdou do pekla buď jak buď, dosti na tom, že Jan tak velice nad tím se ulekl, že ihned svět opustil a do řádu sv. Františka vstoupil, jehož nejvyšším představeným později se stal, a v němž v pověsti nemalé svatosti zbožně také život dokonál.

Tak učinil světák, jenž svým úřadem a svou důstojností všude byl ctěn a vážen,

a co pak měli by jsme učiniti my, abychom ušli záhubě věčné, my, jižto vždy jen s většinou držíme, ačkoliv ze všech stran přesvědčení nabýváme, že toliko málo je vyvolených, a že mnohem větší počet bude zadržen! Když Kristus Pán řekl při poslední večeři apoštolům svým, jeden z vás dvanácti mne zradí, tu ulekli se všickni a jeden po druhém tázal se v úzkosti srdce svého: „Pane, jsem já snad ten nešťastný člověk, jenž to učiní?“ Kdyby v tomto okamžení objevil se anděl s nebe mezi námi, a kdyby přinesl nám to poselství, že toliko jediný ze všech zde přítomných zavržen bude; jaká to bázeň zmocnila by se nás všech, kterak by tu jeden každý tázal se sám sebe: Ó milosrdný Bože, jsem já snad tou duší ztracenou?

Avšak nepošle nám ovšem Bůh žádného anděla, aby nás spasitelnou bázní a horlivostí pro zachování a spasení duší našich naplnil. Než on nám poslal své proroky, on nám poslal svého jednorozrozeného Syna, své apoštoly a jiné Duchem sv. osvěcené muže; a jakou pak řeč vedou všickni ti, co pak nám hlásají jedněmi téměř ústy? Ach, co jiného, než slovo dnešního sv. evangelium: „Jen málo je vyvolených?“ A při tomto návěští měli bychom se zajisté spasitelně otřásti, toto návěští mělo by nás povzbuzovati, abychom horlivěji Bohu sloužili, abychom toho jednoho, čehož nejvíce je třeba, vyhledávali, abychom bděli a modlili se za milost Boží k životu nevinnému, neb aspoň kajícímu. Vždyť pak všickni k věčné blaženosti jsme povoláni; budeme pak někdy zcela jistě patřiti do skrovného počtu vyvolených, pakli věrně a stále kráčet budeme cestou příkazání Božích, střežíce se všeho, co mu nemilé a protivné. Amen.

Proč jen —?

Proč jen trud se vždy za trudem vtírá ve hruď moji a ji drásá, střebe?
Ó což pro mne, dobrotvivé nebe,
slzu jen máš, s nížto zvolna zmírá,
ale jistě srdce moje vřelé?!

Proč jen tíseň jedna druhou stíhá
v duši moji a ji mučí, trýzní?
Ó což vždycky, Bože, takto vyzní
soud tvůj o mně: všechno ať se vzdvihá
proti němu, země, nebe celé?!

Proč jen bol se s bolem stále střídá
v nitru mojím, v čelo vrásku ryje?
Ó což všude pro mne se jen kryje
muka trpká, trýzeň krutá, bída —
nikde ani krůpěj blaha malá?!

Proč jen strádat', trpět' jen a nýti
mám já stále ve rmutu a žalu?
I nejtvrďší časté rány skálu
zmohou, zdrtí — již již klesá, řítí
má se také pevná mysl, stálá. —

Prok. Zaletěl.

O životě a působení Stanisl. Pavlovského, biskupa Olomouckého.

Napsal Karel Balcárek, kand. prof. a přednesl
v Liter. odboru Družstva Arnošta z Pardubic.

(Dokončení.)

Pavlovského druhá cesta do Polska.

Po bitvě Bičinské císařem Rudolfem II. do Prahy svolaný sněm, jenž zahájen 27. ledna a ukončen 25. února; členové domu habsburského asi dobře cítili, že jest to doba kritická, neboť shledáváme se na tomto sněmu s arciknížaty Karlem štyr., Arnoštem i Matyášem. Z Moravy se dostavili k němu vedle Hynka Brtnického z Waldštejna, nejvyššího hejtmána mark. Mor. a Adama z Diettrichsteina také Stanislav Pavlovský.¹⁾ Zprávy o nešťastném výsledku koruně výpravy arciknížete Maxmiliána i jeho zajetí stihly do Prahy za času sněmování. Stavové na sněm shromáždění projevíli nevoli nad tím, že Zamojský dovolil si vpadnouti do knížectví Slezského, konečně usnesli se na tom, aby se vyjednávalo s Polskem o mír, ač vlastně Rudolf II. jako panovník zemí českých nepřátelství Polsku nevypověděl. „Císař Rudolf II. chtěl svému bratru trůn polský aspoň po smrti Zikmunda III. zajistiti.“ Za prostředníka zjednal si císař papeže Sixta V., který vypravil jako svého zástupce kardinála Hyppolita Aloobrandiniho; 3. července s družinou 100 osob přijel tento legat papežský do Vídně, kde ho přivítal arcikníže Arnošt, aby mu oznámil zároveň, že rod Habsburský nepřivolí k podmínkám, jež by čest a důstojnost císařského domu urážely.

¹⁾ Sněmy České VII. 223 a n. — Pilarz Moravetz III. 50.

Poněvadž St. Pavlovský byl vyzván, by se s účastníky jednání o mír, které mělo započítí ku konci měsíce září — prozatím uzavřeno příměří k nalehání b. Vratislavského — poslal dr. Simonia do Vídně, by papežského legata Moravou provázal na jeho cestě do Krakova. 13. července byl Aldobrandini již v Kroměříži, kde se zdržel u Pavlovského až do 15.

K vážnému a opravdovému pokusu, by záležitost polská mírem se skončila, přišlo teprve po novém roce 1589.; Maxmilian zatím pořád držán v zajetí. 14. ledna sjeli se c. komisaři do Bitomu; přední místo zaujímal mezi nimi pan Vilém z Rožmberka, nejvyšší purkrabí Pražský a St. Pavlovský. Pavlovský přijel v šesti-spřeženém, bohatě ozdobeném voze v čele 200 obrněných rytířů a stejně velkého počtu pěšího vojska; již 28. prosince měl schůzi se svými many v Mor. Ostravě. Komisaři mimo dva uvedené byli dále, biskup Rábský Mikuláš Istranffi (za Uhry) Křištof z Lobkovic a j. Polští jednatelé o něco později dostavili se do blízkého Bendzinu. Tak přišlo 9. března k Bytomsko-Bendzinskému míru, v němž se císař Rudolf II. ve jménu Maxmiliána vzdal nároku na trůn polský. Maxmilian propuštěn teprve mnohem později, poněvadž nechtěl se vzdáti titulu krále polského; 28. července r. 1589. dopraven na hranice slezské; pobyl si tedy více než 1½ roku v zajetí polském. K vybavení jeho ze zajetí přispěl nemálo St. Pavlovský, který i později byl nemálo politicky činným, týž Zikmund polský ucházel se o ruku Anny, dcery arcivévody štyr. Karla. Zasnoubení této kněžny s králem polským stalo se r. 1592; arcikněžna Anna na své cestě do Krakova zastavila se také v Olomouci, kde byla přijatá s největší slávou; v Olomouci pobyla Anna po 2 dny. Pavlovský ji pak daleko za město vyprovázal²⁾.

Ještě jednou setkáváme se s naším biskupem Olomouckým na cestě do Polska, bylo to již po třetí: r. 1595 odebral se s Václ. Berkou na sněm polský, by jednal na něm o spolek proti Turkům.³⁾

Také jinak býval St. Pavlovský veřejně politicky činným; jako královský

²⁾ Richter: Series episc. Olom. 13. Maji per aliquot itineris spatium comitatus est. — Srovn. Pilarz III. 54.

³⁾ Pilarz III. 56.

komisař na sněmu r. 1582 v Praze (zahájený 5. února, na sněmích v Brně r. 1594 a 1596, byl členem komise upravující sporné hranice moravsko-uherské mezi Rožnovem a Brumovem; brán za rozhodčího ve sporných záležitostech stavů slezských.

Za mnohonásobné služby, které Pavlovský prokázal domu habsburskému, odvděčil se mu Rudolf II. tím, že biskupům Olomouckým r. 1588 30. srpna potvrdil titul knížecí a hodnost hrabat české královské kaple, toho vyznamenání dostalo se sice Olomouckému biskupu již od Karla IV., ale titul knížecí stal se během času sporným;⁴⁾ také polepšil znak biskupství Olomouckého ozdobyv ho dvěma orly. Za tyto milosti jel se Pavlovský do Prahy k císaři schválně poděkovat.

V Balbínově spise *Bohemia Docta*⁵⁾ ve skupině „učených Prelátů“ (*Praelati docti*) najdeme také St. Pavlovského; a vším právem ho Balbín k nim počítá. Neboť Pavlovský pokusil se jednak sám ne s nezdarem na poli spisovatelském, jednak vynikl jako štědrý podporovatel vědeckých snah.

Jsa ještě školastikem Olom. přeložil Pavlovský lepým slohem⁶⁾ z českého jazyka do latiny „Cestu pana Lva z Rožmitála po západní Evropě r. 1465—67,“ jak ji popsali český rytíř Šasek z Mezihoří a Němec Gabriel Tetzl z Norimberka. Poněvadž český rukopis beze stopy zanikl, cena překladu Pavlovského jest tím větší, zachován o něm nejen obsah, nýbrž i částečně forma prvopisu. Pavlovský vydal ho v Olomouci r. 1577 v oktávu pod názvem: „*Lib. Baron Leonis de Rozmítal, Commentarius brevis et iucundus itineris atque peregrinationis pietatis et religionis causa ab eo susceptae. Ex bohémico in latinum translatus a Stanislao Pawlowsky a Pawlowiz Olom. Fol. Milich-*

thaler 1577, 8.) Věnováno tehdejšímu nejvyššímu hejtmanu zemskému markrabství Moravského p. Zdeňkovi Lvovi z Rožmitála.⁸⁾ Podotknouti třeba, že před lety (1890) prof. Fr. A. Slavík dle tohoto překladu latinského pořídil české vydání, které vyšlo v Telči.

Kromě toho sepsal Pavlovský celou řadu listů a řečí v jazyku českém a latinském, z nichž některé i tiskem vyšly (r. 1588, 1591 a 1861; posledně v díle Mayerově). Všecky svědčí o jeho učenosti a státnické způsobilosti. Z listů, které obsahují 20 foliantů, jest nejdůležitější jedna část, kde na způsob denníka vyličuje se jednání v Polsku r. 1587. Denník tento má vzácnou cenu historickou, poněvadž pochází od bezprostředního a spolehlivého svědka událostí, do nichž sám zasahoval.

Zajímavo při tom jest, že Pavlovský všecky listy, jež obdržel od Rudolfa neb jeho bratří, pečlivě uschoval; své zprávy k císaři a ostatní svou korespondenci dal zaznamenávat v jednom kodexu, v němž se nalézají řeči a různá akta vztahující se k sněmu Varšavskému. Všechn tento historický materiál chován v kniž. archivu Kroměřížském; ovšem originaly listů roztroušeny na různých místech.

Řečem i listům Pavlovského dá se vytknouti přílišná rozvlácnost a mistry i suchopárnot, které vady dobře pozoroval již Karel starší ze Žerotína; ovšem jeho úsudek sám by nedostačoval, poněvadž jako český bratr tu a tam až ústěpačně, někdy ovšem velice případně, o biskupu olomouckém mluví. O tom se přesvědčí, kdo si projde spisy Karla st. ze Žerotína vyd. od Brandla. Upříti nelze, že co se týče formy, zvláště řeči Pavlovského nemohly by býti vzorem; ale jsou zajímavý tím, jak si vedl diplomaticky obratně, a při tom úplně bezúhonně. Roku 1585 dal Pavlovský vytisknouti zprávu o audienci, kterou dával papež Řehoř XIII. posílům králův Japonských. Konečně z jeho nařízení vydány r. 1591 životy patronův moravských a kostela olomouckého.⁹⁾

Jako mecenáš dobyl si Pavlovský nemalých zásluh tím, že v pohostinském

⁴⁾ O původu a významu titulu hraběte k. čes. kaple viz Balbínovo dílo „*Epitome historica rer. Bohem.* 547 n. — O titule kníž. bisk. Olom. na sněmu 1612 usnešeno, že biskup Olom. ho může užívat, avšak aby tím snad patý stav do země uvozován nebyl. — Brandl: *Spisy Karla ze Žerotína* III. 146.

⁵⁾ Vydal Unger. Str. 140 a 141.

⁶⁾ Pilarz-Morawez III. 527. *Itinerarium Leonis L. B. de Rozmítal-Blatna . . . in latinum idioma eleganter scripsit.*

⁷⁾ Volný: *Markgr. Mähren* V. 117.

⁸⁾ Pilarz-Morawez 527: *Supremo Moraviae Capitaneo Zdenkoni Leoni L. B. de Rozmítal-Blatna Calend. Jan 1577 inscripsit.*

⁹⁾ Nauč. Slov. (Pavlovský).

útulku otevřel svůj zámek Kroměřížský Polákovi panu Bartošovi Paprockému, jenž po bitvě Byčinské jako stoupenec strany rakouské byl nucen z domova se vystěhovati. Na zámku kroměřížském našel Paprocký od r. 1590 bezstarostný klid, jež vynaložil ku prospěchu polské i české literatury. Vybidnut byv od svého chráněnce obrátil se Bartoš máje neobyčejnou zběhlou v rodopisných studiích k nejbledlivějšímu bádání v dějinách moravských, jehož výsledek bylo známé „Zrcadlo slavného markrabství Moravského krátce sebrané a vydané roku 1593 Olomutii skrze Bartholomeje Paprockého z Glogol a Paprocké doly.“¹⁰⁾ O dílo toto má Pavlovský velké zásluhy již proto, že Paprockému otevřel poklady archivu biskupského a zjednal mu svým prostřednictvím volný přístup k listinným sbírkám panstva, rytířstva i duchovenstva moravského, propůjčuje se mu také jinak při práci radou i pomocí.

Konečně z dějin university moravské jest známo, že byl velkým příznivcem olomoucké akademie založené r. 1566 od jeho předchůdce Viléma Prusinovského z Víčkova. Pavlovský daroval jí mnoho knih a vykázal jí ze statků zrušeného kláštera Pustiměřského 500 zl. ročně (1590 30. dubna).¹¹⁾

Stavby, které od Pavlovského byly provedeny, uvádím: obnova a dostavění kollegiatního chrámu sv. Morice v Kroměříži, kol. r. 1582, který r. 1262 od biskupa Brunona založen, utrpěl mnoho v bouřích husitských. K zámku kroměřížskému dal přistaviti věž a na ní umístiti hodiny roku 1589.¹²⁾ V Olomouci u chrámu sv. Václava dal vystavěti novou věž a krásný portál; při tom chrámě založil nádhernou kapli ke cti sv. Sanislava, a před ní v chrámě zříditi si dal ještě za živa hrobku. Roku 1582 uložil v ní k věčnému spánku svého otce ve věku 98 let. Tam našel také sám odpočinek, jak si přál, když 2. června 1598 skončil svůj život činy bohatý.

¹⁰⁾ O Paprockém viz Čas. Čes. Mus. r. 1866.

¹¹⁾ Pilarz-Morawetz III. 529. — Beneficio diplomate, quo Jesuitarum Olom. Collegii fundationem ab Guilielmo Ep. factam adprobat et praeterea 500 fl. monetarum moraviae quotannis pendendos ex bonis Pustimiriensibus adsignat.

¹²⁾ Segeth: Okresní hejtmánství Kroměřížské (Kroměříž 1888).

Anděl Páně.

Měsíc vyšel nad obzor,
ozařuje stráně,
v údolí zní zvonů chor, —
zvučí: Anděl Páně!

Stich rej denní na polích,
pluh též odpočívá . . .
A jen v mlázi zavzněl smích,
drozdů píseň tklivá.

Štěstí vůkol v světě jest,
vše se k sobě tulí,
neb sám Tvůrce nyní s hvězd
káže nám svou vůli . . .

Farní kostel ve Zlonicích.

(Vypisuje Václav Tvrdý.)

Zlonice, druhdy ves, od roku 1705 městys, v kraji Pražském, vzdálený 1½ hodiny severně od okresního města Slaného, leží při silnici Budyňské stavěné v letech 1827–29. Dle posledního sčítání měly Zlonice 220 domů s 1700 katolickými obyvateli a 22 Židy. —

Že místa, na nichž dnešní městys Zlonice se rozkládá, již v dobách pohanských obydlena byla, a že tedy osada zdejší již z dob nejstarších původ vzala, toho svědectvím jsou hroby pohanské v letech 1879 a 1880 náhodou odkryté. V říjnu totiž r. 1879 našli dělníci kopající jámy (krechty) na řípu na panském poli, jihozápadně od cukrovaru blíž kovárny, číslo 14 veliké plotny kamené v zemi a odkryvše je pozorně, ušli pod nimi lidské kostry s dvěma popelnicemi, z nichž větší hned se rozsypala. Ukázku z nálezů toho poslal tehdejší správce cukrovaru pan Ant. Michl konservátorovi českému panu Hrašeovi do Jíčina, kterýž slíbil, že po žních roku 1880 pole nákladem státním ohledá. Než však pan Hraše přijeti mohl, dozvěděli se o nálezu tom ve Vídni a ředitel historického musea vídeňského dvorní rada Hochstetter vyslal ihned do Zlonic asistenta svého Fr. Hegera, kterýž pole ohledal a později když Hochstetter sám přijel, věci nalezené do Vídně v bednách odvéztí poručil. V jiných pěti hrobech, kteréž v březnu r. 1880 otevřeny byly, nalezeny jsou kostry hlavami k jihu, položené na pravou stranu s koleny k prsoum přitaženými; lebky jejich pou-

kazovaly k původu indogermanskému, k tak zvaným dolicocephalům (dlouho-
lebým). Při žádné z koster nenalezeny
zbraně nějaké, ani zbytky nějakých ná-
strojů železných, za to však u každé pří-
loženy byly malé rukou pracované, slabě
pálené nádoby hlíněné, jehlice spěšové,
jantarové perle a závitkové prsteny z jem-
ného zlaceného drátu. Každý z hrobů těch
řadově položených, vyložen byl piskovco-
vými plotnami a takovou též deskou při-
kryt.

Nálezem tím postaveno nade vši po-
chybnost, že krajina zdejší již v šedé
dávnověkosti obydlena byla, otázka však
jest, kým osada tato založena byla a od
koho jí dáno jméno — Zlonice? —

Pověst lidová vypravuje, že v krajině
zdejší druhdy lesnaté nacházelo se několik
chýží uhlířů, kteří pátíli a hřídali v lesích
zdejších milíře své. Tito uhlířové pod
chudičkými krovky svými pohostili prý
sv. Vojtěcha, když nevděčnou vlast svou
opouštěje, tudy k Polanům se ubíral, začož
svatý biskup jim a chýžím jejich žehnal
a „Zlého nic“ přál. A tak prý osada tato
jméno dostala.

Spíše se mi zdá, že jméno své dostaly
Zlonice od nějakého Zloně, kterýž snad
tu dvůr si vystavěl a kolem něho osadu
založil.

Podobně neznámo jest, odkud pojme-
nování své vzal hrad či tvrz, v místech,
kde nynější zámek se nalezá, druhdy stá-
vající. Až dosud lid pahrbeek, na němž kostel
a zámek se nalezá „Štaffa“ jmenuje, a často
slyšeti lze: „Jdu na Štaffu,“ „Byl jsem
na Štaffě.“ —

Václav Hájek z Libočan v kronice
své k roku 856 vypravuje o „pevném
hradu u Zlonic Stafl nazvaném, čtyři míle
od Prahy vzdáleném, v kraji Slánském,“
kterýž Žatečtí vedeni jsouc knížetem svým
Vladislavem přepadli a stroskotali. Držite-
lem hradu toho jmenuje Hájek „Bojmíra.“
Jiní však kronikáři ba ani otec českého
letopisectví Kosmas, druhdy děkan kostela
Pražského, o této věci ničeho nevy-
pravují. —

Než nyní již ohledněmež se, co nám
paměti písemné vypravují o pánech Zlo-
nických. Poprvé setkáváme se v listinách
starých se dvěma pány, kteří psali se „de
Zlonicz“ roku 1318. Byl to pan Časlav
ze Zlonic (Czaslaus de Zlonicz), který
svědčil ve při, již vedl Dobroslav ze Lka-

nye s bratry Ottou, Jakubem a Martinem
ze Lkanye a Wankem z Woyniczek o to,
že vloupavše se do dědictví jeho dvoru ve
Lkáni (nyní Vlkaň u Libochovic), učinili
mu škodu a odvedli mu koně, dobytek a
rozličný majetek, začož žádána náhrada
od Otty 20 hřiven stříbra, od ostatních po
10 hřivnách bez lotu,¹⁾ Tento pan Časlav
ze Zlonic byl nejspíše držitelem vsi Zlonic.
Vedle něho v tom samém čase a v téže
při, v níž Dobroslav dále žaluje Marga-
rethu ze Lkanye manželku Ottovu pro
dluh deseti hřiven bez lotu, potkáváme se
s panem Medwiedem de Zlonicz, kterýž
měl zboží své v Libušíně a psal se též
„Medwied de Lybosin sive de Zlonicz.“
Tento pán byl ve veřejné službě, komor-
níkem u dvorského soudu a co takový po-
háněl k soudu pana Mladona z Klecan²⁾ a
Slavka z Bynic³⁾, mimo to byl též právním
zástupcem a zastupoval s prospěchem věc
pana Boleslava z Rozalovicz proti Janovi
opatu a celému konventu Postoloprtskému⁴⁾
a též i pana Dobroslava ze Lkanye.

Jak dlouho asi pan Časlav ze Zlonicz
a jeho potomci na Zlonicích seděli a jakým
osudem jich zbaveni byli, nelze doříčiti,
jisto ale jest, že v několika letech na to
Zlonice náležely jakémusi Ottovi, měšťanu
pražskému a kraječi suken (pannicida),
kterýž je rokem 1343 prodal Karlu IV.
tehdy ještě markhraběti moravskému.

Karel pak, jak čteme v listině zaká-
dací dané na hradě pražském dne 5. října
1343⁵⁾ „chtěje pozemské věci za nebeské,
pomíjející za věčné vyměnití,“ daroval
Zlonice, z nichž byl tehdy roční důchod
75 kop spolu s jinými statky: Černilovem
a Jaseuy na Moravě, kteréž koupil od
Hynka z Náchoda a z nichž vycházel
příjem ročních 120 kop a Lhotou, kterouž
získal koupí od Remunda z Kostomlat a
která dávala užitek ročně 13 kop, nově
zřízenému sboru kněží při kostele pražském,
kteří mansionarii se jmenovali a každo-
denně jitřní a jiné hodinky dle způsobu
církevního držeti a každý den ve svítání
mši sv. o Panně Marii zpívati měli. —
Podací právo ku kostelům na statech

¹⁾ Quaterni citationum vetustissimi Nr. 73.

²⁾ Ibidem Nr. 23.

³⁾ Ibidem N. 194.

⁴⁾ Ibidem N. 19.

⁵⁾ Emler: Regesta Bohemiae, p. IV. t. 5.
pag. 532—6.

těch se nacházejících, však Karel sobě a králům českým zvláště si vynínil.

Ale pánům mansionářům nebylo dlouho práno těšiti se z panství nad Zlonicemi a i celé zřízení jejich netrvalo dle úmyslu Karlova na časy věčné. — Nadešly bouře husitské a v těch mansionáři zanikli. Statky jejich — tak jako mnohé jiné statky duchovní, císař Šigmund potřebuje na válku peněz — táhl ku komoře královské, to jest bral, prodával a zastavoval co kde vzíti, prodati neb zastaviti se dalo, tak že co Husité nezbořili, nezničili a nespálili ze zboží stavu duchovního — octlo se v málo létech nejen skutkem ale i právním zápisem v rukou světských.⁶⁾

Komu se tenkrát Zlonice dostaly, nevíme. Jedna usedlost zdejší spolu s Velečicemi, náležející dříve proboštu kostela pražského, zastavena byla roku 1420 Jindřichovi z Chvatěrub.⁷⁾ Později pak pan Jaroslav ze Žerotína vzdal se ku přání krále Ladislava zástavy své, kterouž měl ve vsích Klobukách a Zlonicích ve prospěch kapituly pražské.⁸⁾ — To však byly asi jen jednotlivé usedlosti. O zlonické tvrzí a vsi komu se dostaly tehdy pověděti neumíme, jen tolik jest jisto, že císař Ferdinand I. r. 1538 ve středu po sv. Urbanu Zlonice ves s městištěm, zámek Staff, vsi Břešťany a Poštovice panu Ondřeji Tatkovi z Kuřího od komory královské ku právu dědičnému daroval. Pan Ondřej pak někdy před rokem 1564 provdal vnučku svou Annu z Kuřího za Václava Walkauna z Adlarů a statky tyto od císaře darované dal jí věnem, a tak přišly Zlonice v držení pánů Walkaunů z Adlar, při jejichž rodě se udržely do roku 1708, kdy v dražbě veřejné je koupil Norbert hrabě Libšteinský z Kolovrat, jehož syn je opět r. 1721 prodal hrabatům z Kinských, při kterémž rodě nyní pokněžněném doposud se nalézají.

Kostelík zlonický původní stával, jak z paměti zachovaných vysvítá, na téměř skoro místě, co nyníjší větší farní chrám se nalézá. Od dob nepamětných býval zasvěcen památce Na nebevzetí Bl. Panny Marie a jistě již dávno před časy Karla IV. kostelem farním. Libri Errectionum

udávají nám faráře zlonické od r. 1359. Než ale se po nich ohledneme, vzpomeneme si jen krátce, jak veliké asi bylo staré obročí Zlonické. Registra decimarum papalium z let 1367—1405 (Tomek fol. 44.) vykazují faru zlonickou s pololetním platem 18 grošů, totiž r. 1367, 1369 po 18 gr., r. 1384 též i r. 1385, r. 1399 bylo 36 grošů, desátku papežského za celý rok a r. 1405 opět 18 gr. Kdyby se tento předepsaný plat směl vzíti za měřítko, rovnala by se fare kralovické, pálečské, černochovské a dřínovské, kdežto dolinská 11 grošů a zvolenoveská 27 grošů odváděly.

(Pokračování.)

Pozdní štěstí.

Příběh ze života vyličil M. B. Vosečanský.

1.

Za zimního jednoho večera kráčel před dávnými léty nejlidnatějšími ulicemi Moskevskými vetchý stařec. Smutně k zemi nakloněná hlava, zadumčivý zrak, kterým občas kolem sebe plaše pohleděl, chatrný oděv nasvědčovaly, že i on jedním z těch nesčetných nešťastníků, jimž nelitostná bída družkou se stala jejich života. Dlouho přecházel sem tam, zdálo se, jakoby ani smyslu neměl pro náheru paláců, jež hrdě k blankytu se pnuly, jako by si ani nevšimal nahromaděného bohatství a omamujícího lesku velkých obchodů slavného starobylého města. Tisícera světla vesele zářila, jenom v luži starcově bylo temno, smutno. A přece, ač utrpení a nedostatek patrným písmem dějiny života v ztrápené lince jeho zaznamenaly, nemohlo bedlivějšímu pozorovateli ujíti, že i ten muž mívá ondy lepší časy, že bohatstvím a slávou oplýval snad větší, než mnohý, jenž z vozu svého pohrdlivě naň pohlížel. Bolnou jest vždycky chudoba, žálnější však se stává vědoucím, že srdce bohatců, jenž bříme její nikdy nepoznali, pramálo aneb žádného s ní nemá soucitu. Myšlenky vážné vířiti musily v hlavě starcově, neboť bohatá slza pojednou zaleskla se v oku jeho a marně kanula po ubledlé tváři doprovázena hlubokým povzdechem utajené bíd. Kmet sám sebou byl rozmlouval, patrně v duši své velký bojoval boj. Pojednou ustanul před dveřmi proslulého velkoobchodníka, chvějící rukou obnažuje hlavu a pootevřev

⁶⁾ Palacký III. 1. 353.

⁷⁾ Frind: Kirchengeschichte Böhmens III. 181 a IV. 145.

⁸⁾ Frind; I. c. IV. 138.

dvěře přitlumeným hlasem prosí: „Mějtež slitování a vyslyštež prosbu žebravého starce! Popřejte mi sousta chleba!“ Majitel obchodu hluboce dojat prostými slovy neznámého muže neoslyšel prosby jeho a rukou štědrou udělil mu hojně almužny několika rublů. Nebohý žebrák nevěda, zda-li zrakům svým věřiti má, téměř omámen stál před dveřmi, jež se před ním zavřely, zpamatoval se hlasem rozechvěným zvolal: „Zaplať vám to Pán Bůh!“ Sotva však slova díky svého dopověděl, již zadržán byl na cestě své strážníkem, kterýž pro nedovolenou žebrotu jej zatknouti chtěl. Smutný v pravdě následek první jeho prosby, nesnesitelná bída, neumorný hlad dohnaly jej k ní, štědrotou velkomyslného dárce po dlouhé době opět se rozbřeskl v mysli jeho blahý zásvit radosti a v zápětí již uhašen jest zármutkem, vždyť měl jako nějaký zločinec veden býti na strážnici. V okamžení obklíčena se zřel množstvím zvědavého lidu, kterýž si ho před chvílí hrubě ani nevšímal. Davem diváků prodral se policejní úředník, kterýž po příčině velkého návalu pátrati se jal. Slovy příkrými otázal se po příčině zatčení starcova jakož i po jeho jménu. Hlasem vážným odvětil kmet: „Ničeho zlého jsem nezavinil, toliko k ukojení svého hladu, jenž po dva dni mne trápí, rozhodl jsem se ku první žebrotě v celém životě svém. Kéž bych tak byl nikdy neučinil a raději hladem zemřel!“ Surový strážník osopil se naň slovy: „Nechte dlouhých výkladů a odpovězte, jak se jmenujete.“ „Jmenuji se Sciezepanski, jsem zemanem.“ „Pěkný to zeman, rei raději, žes toulavý trhan,“ zvolal kdosi z lidu a nebohý muž hořce zastenal. Mezi rozmluvou starcovou s úředníkem přikvapil i štědrý dárce obchodník jsa zvědav, co s neznámým mužem se děje. Uslyšev pak jméno žebrákovy prodal se lidem k úředníku, prose jej, aby cizince mu ponechal, nedávaje rozkazu k jeho odvedení do soudní budovy. Úředník, dobrý přítel obchodníkův, vyhověl této prosbě, žebrák s ochrancem svým k nemalému podivení všech okolo stojících vešli do obchodu. Na celém těle se chvěje nemohl polekaný muž po delší dobu nijedného slova díky ze sebe vypravit. „Jste rozčilen, dobrý starečku,“ pohnutým děl hlasem obchodník, „posadte se a odpočiňtež sobě!“ Lomoz na ulici mezi tím vždy více a více se utišoval, obchodní příručí ubírali se za pozdního večera domů, nachýlila se

noc se svým požehnaným klidem a tajemnou mlčenlivostí svou.

Za nedlouho uzavřel i majitel obchodu dveře, uváděje hosta svého do postranního vkusně zařízeného pokoje podle krámu. Večeře stála již připravena na stole.

„Přisedněte beze všech rozpaků,“ oslovil hostitel cizince, „a posilněte se, jest vám dojista posily velmi zapotřebí.“

„Čím jsem toho zasloužil,“ odvětil udivený stařec, „a jak se vám kdy odměním za šlechtnost vaši, kterouž jste mně neznámému v tak hojně míře byl prokázal.“

„Zanechtež těch díky, ode dneška jste mým přítelem, zůstanete u mne, pokud se vám bude líbiti, o vše potřebné se pro vás postarám.“

Udiveně upíral nešťastník zraků svých na dobrodince svého, připadalo mu, jako by snil a přece nebyla nenadálá proměna osudu jeho žádným lichým snem, nýbrž skutečnou pravdou. Nemoha si vysvětliti příčinu soustrasti hostitelovy, otázal se ho:

„Pane šlechtný, nezazlete zvědavosti mé a povězte mi, proč vlastně tak velkomyslně se mnou jednáte?“

Slovy těmi byl obchodník nemile dojat a jaksi zaražen, vzpamatoval se však záhy řka: „Známt dobře, jak bolnou jest chudoba! Jsem sám chudých rodičů synem, toliko věrností k svému bývalému pánu a nezlomnou pílí podařilo se mi, po mnohých letech dodělati se postavení nynějšího. Měl jsem chudičského otce a často slýchával jsem nárek jeho pln starostí, jak nás čtenou rodinu uživí. Divím se tomu, kterak při skrovném výdělku svém nás všechny tak dobře zaopatřiti mohl. Po mnohých trapných zkušenostech poznávám, že zlaté jest to dobré srdce otcovské, jehož pravé ceny dovedeme si teprve pozdě vážiti, obyčejně, když již dávno bylo do-tlouklo! Můj dobrý otec zemřel, když já jsem vstoupil do obchodu. O dojista, že netušil, že syn jedenkrát ku takové výši se vyšine, aby mezi velkoobchodníky slavné Moskvy zaujímal čestného místa. Kéž by živ byl nyní, abych mu péči jeho odplatiti a stará léta jeho osladiti mohl! než marné přání, co země jedenkrát pokryla, toho nevydá dobrovolně více z chladného lůna svého.“ Mnž bohatec se zamlčel. — Stařec, kterýž pozorně naslouchal slovům hostitele svého, po chvíli přerušil trapné ticho vážným hlasem řka: „Šťastný otec, jenž tak zdárného syna byl odchoval, budiž mu pamět

věčná a lehkou buď mu země, kteráž ho kryje.“ „Amen!“ doložil obchodník pokračuje pak dále: „Nemoha se na tomto světě ničím svému zesnulému otci zavděčiti, chci milerád své povinnosti vykonati na vás a to tím raději, protože nápadnou podobou svou s mým zemřelým otcem na mne připomínáte.“

Rozmluva obou našich přátel se zakončila, obchodník Golubovskí doprovodil starce do vedlejší komnaty, již mu co příbytek byl vykázal. Oba odebrali se k odpočinku. Zemlenost a slabost záhy ukolébaly stařečka v sladký sen, toliko hostitel jeho nemohl dlouho usnouti. Byl šlechtetný čin jeho aneb něco jiného příčinou, že odpočinouti nemohl od denních námah svých? (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho B. M. nejdůst. p. Mnsgr. Ferdinand Kalous, světitel biskup pražský, posvětil 25. t. m. nově vystavený kostel v Milíně.

— **Spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic“** přispěli: vys. důst. p. Fr. Kočí, děkan král. kolleg. kapitoly na Vyšehradě 5 zl., vys. důst. p. Eduard Brynych, kanovník na Vyšehradě 2 zl., vdp. Frant. Janků, hlavní farář u sv. Jindřicha v Praze 1 zl., nejmenovaný 2 zl., 1 zl., 1 zl., J. S. 1 zl., dp. Ant. Hora, katecheta v Praze 1 zl., vdp. Jos. Havránek, prof. na akad. gymn. v Praze 1 zl., vdp. Josef Meloun, kněz arcib. vikář v Postupicích 3 zl., vdp. Jan Weber, far. v Popovicích 1 zl., dp. Frant. Pohunek, kaplan u sv. Štěpána v Praze 2 zl., vdp. Vilém Králík, generální vikář a kapitulní děkan v Budějovicích 2 zl., veleředstojné duchovenstvo vikariatu Chrudimského, zakládající člen dalších 50 zl., p. Eman. Brabec, stavitel v Karlíně 5 zl., pan Ant. Plichta, majitel domu v Praze 1 zl., slav. Družstvo „Vlast“ 10 zl., dp. Tomáš Škrdle, redaktor Vlasti v Žižkově 3 zl., Jeho Osv. hr. Karel Ervín Nostitz 5 zl., vdp. Theodor Kačer, far. v Ostružné 2 zl., ydp. Vojtěch Hlinka (Fr. Pravda), kněz arcib. kons. rada, jubil. kněz a spisovatel v Hrádku u Sušice 10 zl., p. Václav Karásek, posl. obch. školy v Praze 1 zl., vdp. Hubert Ettel, provincial řádu Kapucinského v Praze 5 zl., dp. Josef Bednář, far. ve Svatém Jiří 1 zl.

— **Spolek Arimatejský** v Praze opatřil v měsíci srpnu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 84 chudých křesťanů, a sice: ze vše-

obecné nemocnice 29, ze zemského blázince 11, z nemocnice milosrdných sester 29, z nemocnice milosrdných bratří 2, z umrlčích kaplí 9 a vyšetřovacího vězení 4; z těch příslušelo ku Praze 3, na venek 81. — V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary slav. okresním výborům ve Vlašimi, Touškově a Nov. Městě nad Met. Milodary jakož i příspěvky slavných okr. výborův a založen přijímá a kvituje sekretář spolkový P. Václav Kocián, kaplan u sv. Štěpána v Praze.

Z Lince. (Sjezd katolíků rakouských.) (Pokr.) Sekce sociální. Druhá schůze. Předmětem jednání byla organisace pomocí společenstev, o níž referoval baron Berger.

Dnešní společnost není taková, jaká dle vůle Boží býti má. Organisace, která se jeví v zednářských ložích, je jako karikatura onoho společenstva známa. Ve Varseilu zednářský kongres, který se nedávno konal, pravdu této věci dosvědčuje.

Pojítkem společenstev mají býti komory a nad těmi centrální rada hospodářská, která by s vládou spojena byla.

Řečník přečetl resoluci. —

Nedělní klid měl v referátě kníže Kueffstein, jenž pro přijetí navržené resoluce důvody uváděl. —

Třetí schůze sekce sociální platila „rolnické otázky.“

Předně mluvil poslanec Povše o zákonu domovského uváděje, že v jižních zemích jest až 150% přirážek na nemocné a potřebné a dovozuje nutnost změny tohoto zákona. Druhá obtíž stavu rolnického je předlužení čítající přes 3 miliardy.

V Rakousku připadá 6krát více daně na rolníka než v Anglii od r. 1870—80, v r. 1870 exekuční cestou bylo prodáno 6400 statků, v r. 1880 12.540 statků.

Dluhy pozemkové musí býti proměněny v nevypověditelné dluhy. Dříve však musí býti zákonem určeno, že přes jistou míru nesmí býti pozemek zadlužen.

Všecky nápravy lze provéstí skrze společenstevní organisaci. Řečník mluví o známém návrhu ministra Falkenhayna.

Pak během lidského věku bude lze pomýšleti na úplné vybavení z dluhů. Ale odkud k tomu vzít peníze? K tomu budou hypotekární úpisy dlužní. Za hodnotu těchto úpisů musí ručiti stát. Jestliže v krachu na 80 milionů od státu bylo věnováno, tu zajisté i rolnictvu musí stát pomoci. Bude-li rolník po 41 let platiti 10% do společné pokladny spořitelní k vybavení z dluhů, lze toto provéstí.

Majitelé usedlostí, kteří nejsou zadluženi, budou-li potřebovat peníze, budou nuceni zákonem vypůjčovat z těchto pokladů.

Tento druh majitelů do těchto svazků přijímání nebudou.

Druhý druh majitelů rolnických jsou ti, kteří jsou sice zadluženi, nikoliv předluženi, kteří si dluhy na dluhy s nižšími úroky přemění.

Rytíř Kozłowski z Haliče promlouval o tom, co činiti, aby se postavení rolnictva zlepšilo. Tu třeba upravit finanční politiku s hospodářskou, jakož i s obchodní v souhlas uvést.

Dodatečný návrh odůvodňoval přisedlí zemského výboru Huber ve příčině upravení otázky dělnické při práci polní. (Dokonč.)

Literární oznamovatel.

— „*Katolická reformace a Mariánská Družina v království Českém.*“ Od P. Jos. Svobody, T. J. Snad se některý čtenář tomu usměje, že dnes teprve přicházíme k dílu, jež již v r. 1888 vyšlo. Ano jest to pozdě, velmi pozdě, ale nemístné snad to není. Nemáme totiž při posudku tomto na paměti čtenáře tohoto listu z dřívějších let, neboť o těch jsme přesvědčeni, že si zajisté výborné dílo P. Svobodovo hned po vyjití objednali a tudíž již dávno prostudovali, ale myslíme tu výhradně na čtenáře mladší a ty právě chceme tímto na jmenované znamenité dílo upozorniti. Nemůžeme se ovšem zde šířeji o dílo tom rozepsati, ale ručíme každému, kdo upřímně chce poznati „tu temnotu středověku,“ kdo viděti chce ty „beránky husitské, kalvinské, českobratrské“ atd. v jejich „tichosti a mírnosti,“ kdo spatřiti chce tu „pravou gloriolu“ těch tak mnohých „velikých mužů“ tehdejšího času, kdo přesvědčiti se chce o té „krutosti ze strany katolické, že o všem tom nalezne ve spise tomto důkladného poučení, jež však asi velice se bude lišiti od toho, co snad o tom na gymnasiu slyšel! Audiatur et altera pars—a jsme přesvědčeni, že každý, kdo ještě nějaké předsudky z dob studií o této důležité pro Čechy době má, nadobro se jich zbaví po důkladném přečtení díla P. Svobodova, že snad i dosti doví se tu o svém rodném kraji, co by v dějinách té doby jinde marně hledal, a že tu přijde k vydatné zbrani oproti překrucovatelům oné doby.

Prok. Zaletěl.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Jan Ev. Hofmann, senior řádu křížovníků s červ. hvězdou a emer. převor konventu Pražského, 24. srpna 1892, (nar. 25. září 1810, vysv. 22. listop. 1833).

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. Manlík, jmenován skut. učít. nábož. na c. k. něm. ústavě pro vzdělání učitelů v Praze;
- p. Dr. Karel Řehák, far. v Podolí, za faráře u sv. Ducha v Praze;
- p. Václ. Vála, kapl. Hroznětinský, za admin. v Děpoltovicích (Tüppelsgrün);
- p. Eduard Šittler, kapl. v Petrovicích u Selčan, za provisoru k. a. semináře v Praze;
- p. Frant. Ůhař, admin. Mnichovický, za adm. ve Vranově;
- p. Václ. Lefler, koop. v Roudnici, za faráře v Makově.

Ustanoveni byli novosvětcenci:

- p. Jindř. Baar, za kapl. v Přimdě (Pfraumberg),
- p. Karel Bartovský, za I. koop. v Chodově,
- p. Fr. Brtník, za kapl. ve Vrbně nad lesy,
- p. Jar. Bušek, za kapl. ve Východě (Weipert),
- p. Jos. Černý, za koop. v Měděnci (Kupferberg),
- p. Václ. Dráb, za II. koop. na Kladně,
- p. Jos. Dušňara, za zat. katech. v Slaném,
- p. Jos. Fanfule, za kapl. v Damnově (Damnau),
- p. Jan Goldschalt, za kapl. v Černošíně,
- p. Karel Hilgenreiner, za III. kapl. v Chebu (Eger),
- p. Fr. Holba, za kapl. v Haslavě;
- p. Alois Janoušek, za II. koop. v Chodově,
- p. Ladisl. Jedlička, za koop. v Liebensteině,
- p. Václ. Jirásek, za kapl. v Kinžvartě (Königswart),
- p. Frant. Komárek, za fund. kapl. v Oráčově (Woratschen),
- p. Vojt. Lanzendörfer, za kapl. v Jindřichovicích (Heinrichsgrün);
- p. Fr. Leubner, za kapl. v Čelivě (Tschelief),
- p. Jan Maršálek, za kapl. v Kozlově (Kosslau),
- p. Václ. Plavec, za kapl. v Schönbachu;
- p. Ant. Suchoradský, za zat. katech. v Libni,
- p. Adolf Svoboda, za kapl. ve Wildsteině,
- p. Václ. Ševčík, za kapl. v Hroznětíně (Lichtenstadt),
- p. Fr. Stejskal, za kapl. v Boru (Hayd),
- p. Ant. Tomášek, za zat. katech. v Kolíně,
- p. Jindř. Turek, za kapl. v Kaceřově (Gossen-grün),
- p. Fr. Vondříčka, za koop. v Chýši (Hiesch)

- p. Jos. *Vřešťál*, za kapl. v Kosové Hoře,
 p. Ferd. *Záruba*, za zat. katech. v Českém
 Brodě,
 p. Jos. *Zika*, za kapl. v Stanovicích.

Upřázdňená místa:

- Oužice*, fara patr. náboženské matice, od 2. září
 na 4 neděle;
Děpoltovice (Tüppelsgrün), fara patr. p. Ferdi-
 nanda IV. velkovévody Toskánského, od
 9. září;
Vranov, fara patr. p. Jana Karla kníž. z Khe-
 venhüller-Metsch, od 13. září t. r.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanovení jsou:

- p. Kasp. *Falta*, koop. Verneřovický, za spiri-
 tuala a katech. u sester Voršilek v České
 Skalici;

- p. Jan *Suchomel*, koop. Heřmanický, za kapl.
 do Čermné;
 p. Jos. *Teplý*, kapl. Čermenský, za kapl. do
 Borohrádku;
 p. Vinc. *Mencel*, kapl. v Nových Hradech, za
 kapl. do Chocné;
 p. Jakub *Král*, za zám. kapl. na Hrádku.

Novosvěcenci:

- p. Vil. *Keckstein*, za kapl. do Janova;
 p. Engelb. *Stejskal*, za kapl. do Č. Verneřovic;
 p. Karel *Čermák*, za koop. do Něm. Rybné;
 p. Jos. *Hypš*, za koop. do Senožat;
 p. Jan *Kostkan*, za koop. do Ranné;
 p. Karel *Mensingner*, za koop. do Chvalkovic;
 p. Otokar *Radouš*, za koop. do Proseče;
 p. Václ. *Šimon*, za koop. do Vrbiče;
 p. Jos. *Toušek*, za koop. do Výprachtic;
 p. Václ. *Trojan*, za koop. do Heřmanic;
 p. Václ. *Bayer*, za koop. do Nových Hradů.

Právě vyšlo:

KALENDÁŘ

DUCHOVENSTVA ČESKO-SLOVANSKÉHO

na rok 1893. (Ročník IX.)

Redaktor Dr. Karel Vondruška.

S podobiznou a biografií Mnsgra Dra Fr. Seraf. Hrádku.

Jediný tento kalendář veledůst. duchovenstva česko-slovanského obsahuje mimo přemnohé, prakticky upravené a potřebám majetníka úplně vyhovující části kalendářní též články Dra Vondrušky „Kdo může míti nej-
 větší vliv na smýšlení našeho studentstva,“ podrobný a úplný schematismus
 duchovenstva v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, jakož i vhodné tabulky,
 poznámky a j. p.

300 stran praktického kapes. formátu.

Cena výtisku vázaného v plátně

 zl. 1.20 i poštou.

Zakoupiti nebo objednatí lze v kterémkoli knihkupectví v Praze i na venkově, ale
 zvláště každou zakázku po zaslání obnosu předem poštovním poukázku pečlivě vyřídí

Nakladatelství Jos. R. Vilímka v Praze, Spálená ul. č. 13 n.

OBSAH: Kázání na neděli osmnáctou po sv. Duchu. — Kázání na neděli devatenáctou po
 sv. Duchu. — Proč jen —? (Báseň.) — O životě a působení Stanislava Pavlovského, biskupa
 Olomouckého. (Dokonč.) — Anděl Páně. (Báseň.) — Farní kostel ve Zlonicích. — Pozdní štěstí.
 (Povídka.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. ka-
ždého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupečů.

celoročně zl. 3' —
poštou " 3:50
pololetně " 1:50
poštou " 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Řeč duchovní,

kterou při nastolení vdp. Františka Ekerta, faráře u Matky Boží Sněžné v Praze dne 8. května 1892 proslovil přítel a soused jeho *Frant. Xav. Janků*, hlavní farář u sv. Jindřicha.

„Já jsem pastýř dobrý.“
(Jan 10, 11.)

V milém měsíci máji, tři neděle po radostném a slavném Allelujah, v památný den ochrany sv. Josefa, ochránce veškeré Církve sv., dočkala se tedy osiřelá tato osada té chvíle, kdy nastolen jí bude v novém faráři řádný pastýř duchovní. — „Věčný pastýř stádece své osiřelé neopustil“ a „dal mu pastýře podle srdce svého.“ Farář každé osady je osobou důležitou. Pražský farář je osobou historickou, a naž více méně do dějin rozkvětu, smýšlení a odchování obyvatelstva královských Pražských měst zasahá; a proto je dnešní den nejen pro tuto farní osadu důležitým, ale i pro celé král. hl. město památným. Po upracovaném, učeném kmetu, který po způsobu muicha žil, v apoštolské prostotě a některých zvláštnostech si liboval, a v životě i smrti požehnaní rozžíval, přichází muž zvláštního, vzácného nadání, v plné síle mužného věku, po výtečných studiích, kterými ducha i srdce připravoval, po 21 letech pilné, namahavé, záslužné a uznané práce na patronátě Pražském, aby byl *farářem u Matky Boží Sněžné*, to jest samostatným a řádným duchovním správcem vzácné této farní osady. Za tolik let působení svého zasloužil toho v plné míře.

Z těch „Posvátných míst Pražských,“ jejichž dějiny tak pilně a věrně sepsal, svěřil Bůh správě Jeho svatyni a osadu, která v samém srdci královské Prahy leží, která má stovčké dějiny tak vážného a tklivého rázu, že se podobnými vykazati nemůže žádný jiný z farních a klášterních chrámů Pražských.

A pokračování těchto dějin abys řídil ve dnech jasnějších bohda a klidnějších, než za pradávna zde bývaly, povolal Tebe Pán, a dnes poprvé zasedl jsi na stolec farářův u Matky Boží Sněžné. Královské Hradčany otevřely brány své a vyslaly Tobě a nám, plesajícím, toho, který pravomocností Svou všechny preláty arcidiecése převyšuje, aby Tě platně nastolil. Nepřichází k nám cizí. V letech přípravy naší k stupňům oltáře byl milým našim představeným a ve vědě pastýřského bohosloví, jež faráře odchovává, Tvůj i můj nezapomenutelný učitel na vysokých školách Pražských; jakožto dlouholetý kancléř arcidiecése stal se prostředníkem mezi srdcem nejdůstojnějšího Arcipastýře a srdcem podřízeného kněžstva. A tento osvědčený příznivec náš dostavil se, aby na Tobě konal prvotiny instalování Svého. Dostavil se osvědčený náměstek slovatné a opatrné hlavy Patronátu, hlavy král. Pražských měst, aby nejdůstojnějšímu Prelátu podal klíče, které tento z ochranné jeho ruky přijal a na doklad pravomocnosti Tvé Tobě podal. Provodili ho členové té rady a toho zastupitelstva, které Tě tak valnou většinou volilo a jako s nadšením důležitý ten úřad Ti svěřilo. Já pak konečně, od mladosti přítel a nyní soused Tvůj, jsem opravdově šťasten, že právě mně jsi popřál, abych

Tebe a drahou osadu Tvou osloviti směl v čestný den Tvůj.

Když kníže pastýřů Kristus Ježíš sv. Petra na místě svém za pastýře všehomíra instaloval, řekl mu třikrát: „Pasiž ovce mé! pasíž beránky mé!“ Bylo po instalaci, a Petr pastýřem všeho světa učiněn. To troje „pasiž“ vypoví nám tajemství *pravého pastýřování* dle vůle Boží, — a to obral jsem za předmět promluvy dnešní. Dobrý pastýř pase stádece své za příkladem Kristovým slovem mocným, příkladem živým, láskou neúmornou: Pasiž i Ty věrně a oddané stádece, jež dnes snoubí se Tobě,

1. slovem,
2. příkladem,
3. láskou.

I.

Pasiž je *slovem*.

V základech vzdělání i spásy leží *slovo pravdy*. „Na počátku bylo slovo.“ Od počátku Bůh mluvil a člověk naslouchal, — člověk se tázal a Bůh odpovídal, radil, vysvětloval, napomínal, káral, vzdělával. A když vtělené živé Slovo věčného Otce vyučilo nás, vyslalo 12 rybářů ke čtyřem úhlům světa s rozkazem: „Jdouce, učte všechny národy.“

Šťastný, k němuž záhy sklánělo se slovo matky milé hledající duši, vážné slovo otcovo, osvěcující slovo učitele svědomitého; šťastný, jemuž povzbuzující a varující hlas přítele zůstal andělem strážným. Nešťastný, jehož nikdo nevystříhá, neupozorňuje, k jehož zlovykům a nectnostem matka, otec, učitel, přítel i pastýř mlčí.

Vrchní pastýř N. Z. Kristus Ježíš předpovídá o dobrém pastýři, že ovce hlas jeho *Slyšeti* budou.“ Ve škole, na kazatelně, ve zpovědnici, u lůžka nemocného: zde všude kněz musí *mluvit*; slovem pravdy a lásky musí pásti stádece své; jednu a touž věčnou Boží pravdu hlásá všude jiným, přiměřeným způsobem. Ku mládeži *ve škole* se snižuje a s maličkými sám v srdci omlazen, „mluví jako maličký“ sladkým, uchvacujícím tonem nadšeného blahověsta, jak Písmo svaté dí: „hlas hrdličky slyšán je v zemi naší.“ — Důraznějším a pádnějším je slovo jeho *s kazatelnou*; jasné, kdy vyučuje; důmyslné, kdy dokazuje; horlivé, kdy hájí; neústupné, kdy klam a lež poráží; vroucí, kdy vyzývá a prosí, a při tom prosté, upřímné a nevinné, jako pravda sama, jako ona holubice svatodušní, která

z bázlivých žáků nadělala apoštolů Kristových. — Jiná výmluvnost sluší *zpovědniku*. K té soudné stoličce Boží na zemi kajionik dostavil se dobrovolně sám; hřešiti již přestal, nyní se kaje; ještě nenapravit všecku krivdu na zemi a již nebi připravuje radost. Mluví v slzách. Zrak k zemi obrácený, purpur na líci a slza je výmluvností jeho celou: jak mu odpoví mlčelivý soudce na místě Božím? Kde najde slovo vhodné, by mu byl lékařem, rádcem, soudcem, otcem důmyslným a spravedlivým? Povíдали staří o pelikánu v poušti, že raní vlastní ňadro své, aby čerstvou krví napojil a nakrmil mlaďat svých. Tím zvláštním šepotem, jemuž není rovného v světě, budí lítost pravou a utvrzuje předsevzetí v duši rozechvěné, a pak ve vlastním ňadru vykopává hrob a do toho hřibychy vyzpovídáné a z paměti Boha vševědoucího vymazané ukládá a kamenem věčné mlčelivosti ukryvá. — Zvláštní je výmluvnost *u lůžka nemocných* při zaopatřování. Ve škole s dětmi zpíval, na kazatelně řečnil, ve zpovědnici tajuplným šepotem šeptal, tu se vzdychá. Oko strhané vypravuje pohledem o zkáze Jerusalemské, rty bolestí skřívené notují pláč Jeremiášův, na čele vystupující tři kapky smrtelného potu, jako tři přátelé Jobovi, jsou poslové blížíci se smrti. Kdo k němu půjde? Kdo promluví k němu, aby ho potěšil? Nechte kněze; jinému by nerozuměl. Ten se k němu nakloní, rozebere jej; Toho, který branou smrti vítězně prošel, v prostou způsobu bělostného chleba zahaleného, ukáže mu; kajícího rozhrěší, upokojí, a očištěného a potěšeného okřídílí peruti touhy nebeské, až vyučí jej zpěvům labutím, že upokojen a v základech bytosti své uspořádán, se zemí usmířený a po nebi roztoužený, zapěje zpěv labutí: „Nyní propustíš, Pane, služebníka svého v pokoji; nebo viděly oči mé Spasení Tvé!“

Veledůstojný bratře! Škola, kazatelna, zpovědnice i lůžko nemocných jsou rájem horlivého kněze. Vyučování je namahavé, kázání obtížné, zpovídání nesnadné, zaopatřování nepříjemné; ale právě v plnění obtížných povinností poznán bývá pravý kněz, muž a rek. Zde všady zastupuješ Krista samého! Kolikrát jsi již kázal v Týně, u sv. Vojtěcha, v Kojeticích, na Karlově a jinde v četných svatyních Pražských i venkovských; vím, že za ta léta na tisíce čítáš žáků Svých, na tisíce rozhřešených a zaopatřených. Považ, kolik

jsi to duši osvítil, potěšil, očistil! Jaká to žeň, jaký souhrn zásluh nejslechetnějších, a proto nyní jakožto farář ve Svém chrámě, před Svou vlastní osadou, „kaž slovo, nabízej v čas i nečas, trestej, pros, žehň ve vši trpělivosti a učení.“

A Vy, Nejmilejší, přicházejte rádi a hojně k této kazatelně, vyhledávejte jeho zpovědnici, volejte ho v čas i v nečas k těm, kteří odejít mají, aby výmluvné, léčivé a potěšující slovo divy své na Vás osvědčilo, Boží divy své v životě i smrti, abyste byli zde chloubou a tam korunou Svého dobrého a horlivého pastýře.

II.

Pasiž stáde své i *příkladem* svým.

Ač vzácným je uměním kazatelství, přece snadnějším je, než konání toho, co jsme posluchačům doporučeli. Rodičové naši nespokojili se tím, že nás „Očenaši“ vyučili a k modlitbám každodenním vybízeli; oni sami před námi na to hledícími před tím starým rodinným křížem poklekali a upracovaných a poctivých rukou k nebi spínající nás vyučovali živými svými příkladem. Proto i „Kristus zůstavil nám příklad, abychom následovali šlépějí Jeho.“

Proto dobrý *pastýř před stádem svým jde*, on po pravé cestě první kráčí, cestu razí, stádcí svému na sobě představuje vzor bohulibého žití. „Nejlepší pastvy oveček“ — dí sv. Rehoř — jsou příkladové *pastýřů*,“ a Titovi biskupovi napověděl sv. Pavel: „Ve všem sebe sama vydávej za příklad dobrých skutků, v učení, neúhonnosti, ve vážnosti.“ A náměstek Kristův první, *pastýř pastýřů*, sv. Petr píše: „Paster stádo Boží, které mezi Vámi jest . . . *příkladem* jsouce stádu ze srdce.“ Podobně i učený Vilém Durand vykládá původ slova *πρεσβυτερος* co „*aliis vivendi praebeus iter*,“ že je to sluha Boží lidu ukazující cestu z tohoto slzavého údolí do rajske vlasti a radosti. Co dí Písmo Boží o synech Israelových, kdy táhli v houfích svých z Egypta? „Vyšli z Egypta v ruce Mojžíše a Arona.“ Zde vzácné pokynutí dáno všem *pastýřům*, chtějí-li ovcí svých z poddanosti pozemské převést do země zaslíbení nebeských, že se jim putujícím musí postavit v čele a celému stádcí musí býti živým, pobádajícím příkladem.

Všecka téměř čestná jména, jež Kristus *pastýřům* svým dává, nasvědčují tomu, že žádá na nich, aby sami příkladným životem předcházeli věřícím. Či neřekl: „Vy

jsste sůl země,“ za kterou stáda ráda se táhnou, která ovce ode vsí porušenosti uchovává? Či neřekl: „Vy jste světlo světa?“ a nepřidal výklad: „tak svít světlo Vaše před lidmi, ať vidí skutky Vaše dobré a velebí Otce, jenž jest v nebesích?“ Či neřekl výslovně: „Vy jste svíce, postavená na svícen, aby svítila všem, kteříž v domě jsou“ (v domě Božím i soukromém). A nedoložil: Vy jste „město na hoře ležící,“ jehož obyvatelů příklad následují, kdož v nížinách bydlí?

Karel V. říkával, že z trojiho P pozná všady cenu a povahu měšťanstva v kterémkoli městě. To pak bylo troje jeho P: Praetor, pastor, paedagogus. Jaký vladař, tací úředníci, jaký farář, tací katolíci, jaký učitel, tací pacholíci. Egypťané staří kněží svých nazývali slunečními hodinami, ku kterým ve všech otázkách a pochybnostech času a věčnosti obraceli zraků svých, život svůj dle nich řídíce.

Veledůstojný bratře! Jestliže každý povolán je k životu ctnostnému, zdaž k němu sedmkráté více zavázán nebude kněz a hlava kněžstva při farním chrámě, *pastýř stáda* sobě svěřeného, farář, který jiným káže a právo Boží a právo slabého a právo poctivého proti škůdcům zastati z úřadu svého povolán jest? Dobré, zkušené, Bohu a Vlasti i obyvatelstvu staroslavného tohoto královského hlav. města z hlubin bytosti oddané srdce Tvé rozumí, proč na kněžích svých žádá Pán: „a proto svatí budou a neposkvrní jméno mé;“ vždyť andělům svým nedal ani Královně andělské, co svěřil nám — konsekraci Těla svého a rozhršení v svátosti soudu Božího; a proto chápeme, že především nám platí povzbuzení apoštolské: *Paster stádo v pokoře, v lásce, v dobrotivosti, tichosti, trpělivosti, — v křesťanské pobožnosti*, aby pro slabost naši nebyla pohaněna svatost služby naší a aby i ten, jenž se protiví, neměl, co by opravdově zlého o nás promluvil. Vždycky zdálo se mi lýti vrcholem rozšafnosti farářské, když v pravý čas dovede být *otcem*, v pravý čas *bratrem* a nikdy nepřestane býti *synem*.

Nejmilejší v Kristu! Cesty Prozřetelnosti Boží jsou obdivuhodné. Předloni vzal Pán Bůh Vašemu novému vdp. faráři otce, loni matku, kterou jako anděla strážného u sebe choval, letos sestru. Truchlili jsme s ním, aniž bychom byli s počátku těmto radám Božím rozuměli zcela. Bůh mu chystal rodinu jinou, čestnější, kteréžto dues jej učinil Otcem. Vy budete duchovní jeho

rodinou. Jako synů svých a dcer bude Vás chovat, a Vám všem jsa *otcem*, dovede být pravým *bratrem* duchovním spolupracovníkům svým, a zůstáváje při tom věrným *synem* Církve i Vlasti, postaví se jako hlava rodiny v čelo celé čeledi, jako Áron v čelo zástupu, aby Vás vedl přímou cestou pravdy a Božích příkázání k šťastnému cíli věčného.

III.

Pasiž je *láskou neúmornou*.

Třetí známka dobrého pastýře jest, že konečně „dává i duši svou za ovce své.“ Co je to: „dávati duši svou za ovce své?“ Slovo to má dvojí, krásný význam.

Modlitba vroucí, pronesená v duchu a pravdě, je pozdvižením duše k Bohu. Pastýř věrný v nesoběcké lásce denně modlí se za osadu, denně za stádo své Bohu podává duši svou.

O Jobovi dí Písmo sv., že „kdykoli synové jeho vystřídali dny hodů svých, on na úsvitě vstával“ a v nepokoji, že snad hráchem se byly poskvřily děti jeho, „za jednoho každého obětoval oběti zápalné. Tak činíval Job po všecky dny.“ — Rodičové modlí se za děti a děti rády modlí se za rodiče. Pastýřové modlí se za ovečky a ovečky za pastýře své.

Veledůstojný bratře! Víš, že velekněz St. Z. na srdci nosil náprsník, v němž do lesklé hladiny 12 drahokamů vyryta byla jména 12 pokolení israelských, což mu bylo ustavičnou upomínkou, aby celý národ nosil v srdci svém a za pravé potřeby a za pravé blaho a prospěch a požehnání jeho denně z hlubin srdce se modlil. V čas moru postavil se Áron a stoje mezi živými a mrtvými, za lid se modlil: i přestala rána.

Každý z povolanych kněží je mužem modliteb. Jako Monika Augustína svého na marách srdce svého, tak i Ty osadu svou dobrou a zbožnou na pateně srdce svého přednáseti budeš Pánu, aby milostivě pohlédl, se smíloval, vyslyšel a pomohl.

Drazi osadníci! Kněz více se modlí, než ostatní; jeho obcování má býti jako ustavičné pozdvižení mysli k Bohu, jako v nebesích. On se modlí za mládež, kterou vyučuje, za kajcníky, kterých rozhřešil, za nemocné, které zaopatřil, za ty, kteří v nekajcnosti své k sv. tajemstvím nepřicházejí, za patrony a dobrodince chrámu, za rodiče, bratry, příbuzné; za spolubratry

duchovní, za živé i za mrtvé a mezi těmi za duše, na něž nepamatuje nikdo. Modlete se i Vy, draží, za pastýře svého, spojujte modlitby své s modlitbami jeho, aby Vás Bůh vyslyšel v čas navštívení.

Ale slovo Písem Božích: „on dává duši svou za ovce své,“ má ještě hlubší význam. Kněz ve farním úřadě a povolání musí *více obětí* přinést, než obět modlitby své. On nechutí, náklonnost k pohodlí, mrzutost přirozenou, on nepodajnou vůli z Adama, on krev a hnutí srdce svého častěji a u větší míře musí přemáhati, než jiní lidé v jiných stavech.

Veledůstojný pane bratře! Církev sv. — řekněme si to upřímně — za každé, zvláště ale za naší doby mnoho žádá na služebnících oltáře a pastýřích duší. Aby důstojně zastal úřad katechety, má být důmyslným vychovatelem, učitelem maličkých a nejmenších; aby s prospěchem obsloužil kazatelnu, má být řečníkem, a má-li slušně s anděly o závod čest a slávu Boží opěvovat, má býti pěvcem, což — každé o sobě — již jest uměním a v mnohých jiných stavech a povoláních se nevyžaduje. Kněz není svůj; on u veřejnosti žije, a na ulici zrovna jako u oltáře a na kazatelně, upřeny jsou na něho zraky všech. On ani okamžik žití svého není pánem svým, a každá z duší v těle chorém má právo v čas i v nečas, ve dne i v noci jej zavolat i k nákaze. On musí přemáhat přirozený odpor přirozenosti své proti výparům a nekladným zjevům nemoci a musí jako lékař a voják na hranicích ohrožené vlasti nasadit i život svůj. „On dává duši svou za ovce své.“ On z povolání svého často musí jednat s chudinou, anaž jen někdy je něžná, skromná a vděčná, často však i neurvalá, dotěrná a nevděčně hrubá. Aby nenarazil v společnosti moderní, musí míti známost platných zákonů, a vhodným i obratným, vždycky ale důstojným způsobem musí jednat s těmi, kteří mnoho platí a jsou jen někdy věci Boží přátelé, někdy tajní i zjevní nepřátelé. Sama zpovědnice vyžaduje hlubiny kmeta, nevinnu dítěte, zkušenost Sirachovu, slovo Zlatouštěho, obzřetnost lékaře a nestrannost soudce, a tolik trpělivosti, že byli kněží, kteří jen trpělivostí ve zpovědnici království Božího dosáhli. Při všech hlavních událostech v rodině: ať rodí se dítě, ať umírá kmet, ať se snoubí dcera, je svědkem a prostředníkem laskavým a neohroženým. A poněvadž služba kněžská a přítulnost věřících

jen na důvěře se zakládá, jak s holubici opatrným musí býti v žití a jak spořádaným v celém obcování, aby důvěru dobrých i méně dobrých si zabezpečil, aby zůstal mužem důvěry i těch, kteří s ním v ideálních přesvědčeních jeho nesouhlasí. Dej Ti Bůh, dobrý bratře, abys jako jsi dosud na každém místě povolání svého se osvědčil, po letech drahých mohl říci, počet z vladarství svého vydávaje, se sv. Pavlem: „Všem všecko učiněn jsem, abych všecky Kristu získal.“

Drazí osadníci! Vyslechli jste jaký úřad přejímá a jakou zodpovědnost na bedra svá bere ten, který před Vašima očima za nového pastýře oširelé a vzácné této osady nejdůst. panem generálním Vikářem byl instalován. Uvažte, jak mnohonásobné, namáhavé a obětavé služby jsou to, které na něho čekají. A přec tak nevýslovně na Vás se těšil a přichází s nadšením a ochotností apoštolskou, se zlatým srdcem, které svatý Otec sám ozdobil a myslí hrdinnou, aby všem všecko učiněn byl; aby, jak dlouho se Pánu zlíbí, mezi Vámi blahodárně působil a po vůli Boží mezi Vámi umřel v starosti dobré. On neleká se ani toho, že svět i dlouholeté a vzácné služby někdy nevděkem splácí. On nepracuje pro zemi. On nebude vypočítavati, mnoho-li za rok vytěžil; on bude s potěšením registrovat, kolik srdcí potěšil, kolik duší obmyl, mnoho-li bloudících na pravou cestu uvedl, kolik v pravých šťastných a utěšených manželství založil, kolik rodin šťastných učinil, mnoho-li duším bránu ráje otevřel.

Dle slov sv. Pavla pastýřové, kteří dobře spravují, „dvoji cti hodni“ jsou. Mějte jej v uctivosti dětinné, jako otce svého duchovního, naslouchejte rádi slovům jeho s kazatelnou, poněvadž kdo z Boha jest, slovo Boží slyší; zkoušejte ve zpovědnici a u stolu Páně, jak sladký je Pán, přicházejte k němu s důvěrou v radostech i žalostech, kráčejte s ním a za ním napřed jdoucím v slépejích Kristových, abyste, až se ukáže Kniže pastýřů, vzali On i Vy korunu neporušitelnou, a aby on, šťastný pastýř šťastného stáde, poklekaje před trůnem Trojice nejsv., vyznati mohl: „Z těch, které jsi mi dal, ó Pane, neztratil jsem žádného.“ Amen.

Kázání na neděli dvacátou po sv. Duchu.

„Pane, sstup prve nežli umře syn můj“ (Jan 4, 49.)

Jak nám dnešní sv. evangelium vypravuje, stonal na smrt zamilovaný synek jednomu královskému úředníku v městě Kafarnaum. Dá se mysliti, že otec tento ničehož nešetřil, jen aby milovanému synu opět ku zdraví dopomohl; než všeliká lékařská pomoc byla nadarmo vynakládána: neduh se vzdával, smrt každou hodinou a chvíli blíže přistupovala. I tuť upámatoval se zarmoucený otec v této úzkosti své, jak Pán Ježíš nejednoho těžce nemocného zázračně uzdravil, kolikráte koliv byl prve do Kafarnaum přišel a tam se nějaký čas pohostinu pozdržel. Než právě tehdaž Pán Ježíš nebyl v Kafarnaum, nýbrž na cestách svých apoštolských se zdržoval. Na štěstí však dozvěděl se zarmoucený otec, že Pán Ježíš z Júdstva opět do Galileje přichází, a v Káni galilejské že mešká. I beze všeho odkladu vydal se tudy na cestu k nebeskému lékaři a prosil ho, aby sstoupil a uzdravil syna jeho: neb počínal umírat, k poslední hodince se ubíral, když z domova odcházel. — Nejmilejší, zdaž pak mohl přemilý Ježíš prosbu starostlivého otce oslyšeti? on, jenž všude dobře činil a všem pomáhal? — I váhal z počátku a domluvu činil jemu, chtěje zkouseti víru jeho. Konečně však, když otec ještě jednou prosil, řka: „Pane, sstup prve nežli umře syn můj.“ Tuť potěšil jej Ježíš, řka: „Jdi, syn tvůj živ jest.“ I uvěřil otec slovu Ježíšovu a s radostí nevýslovnou navracel se domů a když od služebníků, jižto mu byli naproti vyšli, uslyšel, že skutečně tomu tak, a že právě v tu hodinu, v kterouž řekl mu Ježíš: Syn tvůj živ jest, zimnice ho opustila; i tuť docela přesvědčen byl o božství Kristovu a netoliko sám, ale i celá jeho rodina — manželka, dítky i služebnictvo víru Kristovu přijali, za jisté nesmírného štěstí se všem dostalo.

A rozmil v Kristu! což pak medle bylo toho štěstí příčinou? Přicházel velmi často Pán Ježíš do oblíbeného svého města Kafarnaum, kdežto učil a mnohé divy konal. Ale nastojte, nikdy si toho nepovšimnul královský tento úředník; nikdy ku Kristu a jeho učení svou pozornost neobrátil; nikdy nežádal viděti a po-

znati Ježíše Krista. A proč? — Proto že se mu dobře vedlo, že ničehož od Něho nepotřeboval. Když pak se ho byla dotkla ruka Páně a bolestným křížkem jej navštívila a zamilované dítě na smrtelné lože byla uvrhla; až když všechny lékaře byl sběhal a u nich nadarmo pomoci hledaje se byl přesvědčil, že synek jeho neuprosí smrti za kořist padne; — tuť teprv v tomto zármutku svém vzpomíná na chudého Ježíše; v této úzkosti se pamatuje, že kdysi o jeho skutech byl slyšel; a tuť teprv k němu své útočiště bere, jej o pomoc prosí a pak věřícím se stává. Kdyby se mu byl synek nerozstolal, nebyl by nikdy ku Kristu Pánu přišel; nebyl by ho zajisté kdy poznal a o jeho Božství se přesvědčil; nebyl by viru Kristovu přijal a tuto bezpečnou cestu k spasení nastoupil. — Neštěstí tedy, které naň přišlo, bylo příčinou jeho štěstí. A tak bývá to až po dnes. Neb kdož jest mezi námi, jež by s mnohým protivěnstvím, neštěstím, neb nemocí a jinou a jinou nehodou nebyl měl zápasiti nikdy? Sotva koho nalezneme. Však dopustí-li předobrá Bůh na nás všeliké nehody, bolíť to ovšem, než ony mají i svou dobrou stránku, mají nám sloužiti k dobrému; neboť Bůh všeliké protivěnství, neštěstí, nemoci a jiné nehody dopouští mezi jiným proto, a) aby jimi hříšníky napravil, anebo b) aby jimi ctnostné lidi ve ctnosti upevnil.

A toť dokázati láskám vašim bude pro dnešek mým kazatelským úkolem; poslyštež mne s nábožnou pozorností, a já již počnu mluvit dále ve Jménu Nejvyššího.

I.

Sv. Papež Klement vypisuje nám o svém učiteli, totiž o sv. Petrovi takto: Sv. apoštol Petr kázal v Římě o jediném pravém Bohu, který nebesa a zemi stvořil, a je bez přestání s největší moudrostí řídí a spravuje. I vystoupil tu jakýsi čarodějník Simon, a odporoval sv. Petrovi řka: Řídí a spravuje-li Bůh všecken svět, odkud tedy pochází všechno zlé? — Odkud pocházejí krvavé vojny, ohně, povodně, drahoty, hlad, nakažlivé nemoci a jiné nehody? Otázka tato, moji drazi, zdála by se snad mnohému na nepravém místě býti; kdyby však někdo s takovouto otázkou přišel, víte co bych mu řekl? I řekl bych mu, že, byť by i pokřtěn byl, že není nic lepšího, nežli onen čarodějník, že jest po-

křtěný pohan; neboť jen ve své pohanské zaslepenosti mohl onen čarodějník takto mluvit a se rouhati, protože ničehož nevěděl o nesmrtelnosti duší lidských, které pro věčnost, pro nebeské království jsou stvořeny. Domníval se totiž v pohanské své zaslepenosti, že člověk jest jako zvíře jenom pro tuto pomíjející zemi živ; a proto nemohl také ani věděti, k čemu nejvyšší moudrý a dobrotivý Bůh rozličná protivěnství na lidi dopouští. — Křesťan pak pravý docela jiného musí zde býti náhledu; neboť on ví, že duše jeho jest nesmrtelná, že bude věčně živa; on ví také, že tam na věčnosti dvojí jest místo, z kterých jednoho jistě jednou se mu dostane a to buď krásného nebe, neb trapného pekla, kam však se dostane, to že závisí od života ctnostného neb hříšného; křesťan pravý ví též dobře, že Bůh jest nejvyšší milosrdný, „kterýž nechce smrt hříšníka, nýbrž aby se polepšil a živ byl, a toto věda, dobře nahlíží křesťan, proč as Bůh rozličné neštěstí a nehody na člověka za často dopouští. —

Královský princ Absolon zbouřil se proti svému otci Davidovi, a chtěl sám býti králem; proto upadl v nemilost u otce krále svého. Chtěl se však s otcem opět smířiti a v jeho lásku přijíti. Proto poslal k Joabovi, jenž byl nejvyšším vojenským vůdcem, a u veliké lásky u krále Davida; pro tohoto Joaba si poslal Absolon, aby za něj u otce orodoval. Joab ale se nechtěl do věci těch pléstí a proto nešel k Absolonovi; tento pak poslal druhého, třetího i čtvrtého posla — ale Joab nešel. — Co učinil Absolon, aby Joaba k sobě dostal? Poslal služebníky své na pole Joabovo, aby mu všechno obilí zapálili. Sotva že se Joab o tomto neštěstí dověděl, ihned pospíchal na královský dvůr, šel k Absolonovi, aby žaloval na jeho služebníky. — Absolon mu šel naproti, a s úsměvem mluvil k němu: Mámt tvé přítomnosti velice zapotřebí, a proto jsem poslal několik psůů pro tebe; že pak si nechtěl přijíti, musil jsem si vymysleti prostředek chytrý, abych tě k sobě dostal. —

A podobně to i činívá Bůh ve své nejvyšší moudrosti. On chce, aby všickni hříšníci se polepšili a k němu se obrátili; proto jim posílá rozličné posly. On jim posílá hlas vlastního svědomí, které jich k Bohu zve; on jim posílá hlas svaté církve, která jich slovem Božím na kázání ve zpovědnici a v dobrých knihách k Bohu

zve; když pak hříšníci se přece nechť polepšiti a k Bohu obrátiti, pak dopouští na ně chudobu, nemoci a jiné neštěstí, aby se vzpamatovali, aby se polepšili a k Bohu navrátili. — Jako lékárníci a lékařové připravují z rozličných jedů uzdravující léky a prášky, jako včeličky dělají z nejtrpších bylin a květín sladounký med, jako v bahně a pisku mořském hledají se nejdražší perly, tak také připravuje Bůh z jedovatých nemocí a jiných protivenství uzdravující lék pro hříšníky, tak také dělá Bůh z nejtrpších nehod sladký med kajenosti u hříšníků; tak také hledá Bůh v bahnitých trestách u hříšníků drahé perly ctnosti a bohaboynosti. — Metla vyhání děti z pekla. — A tuť máte tu první příčinu, za kterouž Bůh protivenství, neštěstí, nemoci a jiné nehody na lidi dopouští, on to činí proto, aby se hříšníci poznali, napravili, k Bohu svému se obrátili a spaseni byli. A věru převýborný to prostředek, neb mnohonásobná zkušenost učí, že velmi dobře prostředek ten působí. Neboť je-li kdy hříšník tak šťasten, že se hříchu a náruživosti své odřekne, obyčejné bývá příčinou jeho polepšení nějaké neštěstí, nějaká nemoc, nebo jiná nehoda. — Na konci čtvrtého století po narození Krista Pána byl v městě Cařihradě čili Konstantinopoli svatý Jan, pro svou neobyčejnou výmluvnost „Zlatoústým“ nazvaný, biskupem. Ale navzdor jeho svatému příkladu a navzdor jeho dojímavým kázáním, panovala přece v městě tom veliká spuštenost mravů. Najednou pak zahrozila těmto prostopášným obyvatelům přísná metla Boží; po tři léta 399, 400 a 401 bylo ve vůkolí cařihradském veliké zemětřesení, tak že mnohá stavení města toho buď se rozvalila, nebo aspoň škodu utrpěla. Tato častá a nebezpečná zemětřesení více účinkovala, než všechna kázání svatého biskupa Zlatoústého. Strach zapudil všechny hříšné náruživosti a nikdo se neosmělil, oddávati se hanebným rozkošem jako dříve. Obyvatelé cařihradští konali přísné posty, dávali hojně almužny, trvali na vroucích modlitbách, a káli se z hříchů svých. Scházeli se sice ale ne k radovánkám a pitkám, jako jindy, nýbrž do chrámu k společným modlitbám; zpívalo se, ale ne jako jindy, písně necudné a ohyzdné, nýbrž žalmy a kající zpěvy. — Ejhle, neštěstí je napravilo! Hrůzyplné zemětřesení odvrátilo od života hříšného rozpustilé obyvatele cařihradské a na cestu křestan-

ských ctností je přivedlo. Ó kéž by takto každý hříšník všeliká protivenství, jež Pán Bůh na něho dopouští, jako prospěšný lék přijímal, aby jím svou nesmrtelnou duši od hříchů uzdravil — aby se polepšil a živ byl!

Nyní ale nevím, zdaž jsem se mnohého nemile nedotekl, anto jsem ukázal, že Bůh protivenství, neštěstí, nemoci a jiné nehody dopouští, by jimi hříšníky napravil. Neboť mnohý, jenž s všelikým neštěstím zápasiti musí, snadno dle dosavadní řeči mě za hříšníka držán by býti mohl, a byl by neviný. A toť by bolelo. A proto obracím se již k druhému dílu a že Bůh všeliká protivenství, neštěstí, chudobu, nemoce a jiné a jiné nehody také na ctnostné a spravedlivé lidi dopouští a proč? hned se dozvíte. —

II.

Povězte mi, rozmilí v Kristu, která voda je lepší, čerstvější a zdravější? Voda která ustavičně na jednom místě stojí aneb voda, která teče a se proudí? — Jestli vám všem zajisté dobře povědomo, že voda, která v loužích nebo v jezerách nepohnutě stojí, brzy se zkazí a škaredě páchne. Voda však, jež teče a se proudí, jest pořád čistá, čerstvá a zdravá; a čím silněji voda se proudí po tvrdých a vysokých skalínách, tím čistější jest a čerstvější. — Rovněž tak jest i s povahou lidskou. —

Člověk, kterémuž se dobře daří, který zdravím takřka oplývá, a v zámožnosti a radostech zemských bez přestání živ jest, takový člověk zapomíná obyčejně na duši svou, na krásné ctnosti a radosti nebeské; oddává se častokráte rozkoším hříšným, vydává se v nebezpečenství, zbaviti se rozkoší věčných; i kazí se a zapáchá shnilotinou hříchu, jako voda na jednom místě ustavičně stojící. — Naproti tomu pak člověk takový, jehož život jako voda po tvrdých a vysokých skalínách všelikého protivenství ubíhá, brzo tiše a po rovině plyne, brzo strašným úskalím se prodírá, a z výše skalnaté do údolí hlubokého, s nesmírným jekotem padá; člověk takový totiž, který mnoho za často trpěti musí, který nemocemi, chudobou a jinými nehodami navštěvován bývá, takový člověk spíše a oprávdově vzpomínává na Boha, modlívá se upřímně k Němu, prosívá toho nebeského Otce, by jej toho neštěstí sprostil, při čemž se vynasnažuje, by pomocí a milostí Boží hodným se stal,

on nenalézá jakého zalíbení v rozkoších světských, ale vyhledává radosti jiných, radosti lepších v modlitbách a v životě nábožném — čímž se stává, že jako voda, která teče a se proudí čistá, čerstvá a zdravá zůstává, a čím silněji se proudí po tvrdých a vysokých skalínách, tím čistější jest a čerstvější, tak že i člověk proudem všelikých dopuštění sem tam zmítán, před všelikou nečistotou hříchu zachráněn bývá a čím více neštěstí se naň hrne, že tím více v ctnosti udržován bývá a potvrzován.

A proto dopouští nejvyšší moudrý Bůh a Otec nebeský mnohdykrát i na ctnostné lidi protivenství a nehody tělesné, aby je upevnil ve ctnosti. — Pán Bůh to činívá s námi tak, jako někdy moudrý Kato radil vůdcům vojenským a pánům římským, když město Karthago byli přemohli a vydobyli. Mezi městem Římem a Karthagem bylo totiž ustavičné nepřátelství. Římané bývali od Karthagijských častokrátě sužováni a utiskováni. Konečně se podařilo římskému vůdci, Scipiovi, že s vojskem svým pevné město Karthago vydobyla nepřátely přemohl. Nyní nastala mezi vůdci a pány římskými důležitá otázka, mají-li vybojované město Karthago zbořiti a rozkotati, anebo státi nechat? — A tu onen nadřechený moudrý Kato radil, aby nechali město nepřátelské státi; a z jaké příčiny? — On pravil: Nebudou-li míti Římané nepřitele, jehož by se bylo báti, oddají se lenosti a nebudou míti nižádné příležitosti, kde by se cvičili v hrdinských činech a ctnostech. — Podobné rady používá i náš nejvyšší moudrý Otec nebeský u svých zemských dítek; onť dopouští na ně rozličná kříže a nehody, aby se měli ustavičně s kým potýkati, aby měli příležitosti, cvičiti se ve ctnostech hrdinských, aby se s tímto světem příliš neobírali, v dobrém nezlenošíli, a na cestě ku vlasti nebeské státi nezůstávali; neboť život náš jest cesta k nebesům. Aby ale cesta tato nebyla nám milejší, nežli nebe samo, tuť používá nás Bůh na této cestě všelikými nepříjemnostmi; neboť dobře víme, jak to s cestujícím člověkem dopadá, je-li cesta příjemná, tuť si libuje, brzo v stinném chládku si posedí, brzo krásnou krajinu prohlídí, brzo tu brzo tam se zastaví, a den krom nadání ku konci se chýlí a je chyba, nebo kam dojíti chtěl, nedošel; je-li pak cesta nepříjemná, smutná ano i strašná, ó kterak tu

uhání, aby ji co nejdřív měl za zády. A proto ten nebeský Pán lidem ctnostným a spravedlivým činívá dopuštění rozličných nehod cestu života vezdejšího obtížnou a drsnatou, aby nikdo z nich nedostal chuť, dlouho na ní se zdržovati, ale aby raději uháněl a cíle svého dojíti se snažil, to jest, aby světa a jeho marnosti se nepřidržel, ale ve své ctnosti se uchoval, upevnil a zdokonalil a blaženou věčnost si pojistil.

A takto bychom již věděli, proč Bůh všeliké neštěstí, protivenství, nepřátelství, chudobu, nouzi a bídu, nemoce a jiné nehody na lidi dopouští. Nečiní to proto, jakoby snad zalíbení měl v slzách a trápeních našich; ale jeho nestíhlá dobrota jest toho příčinou. On vidí, kterak přemnozí příkázání jeho málo si všimají, je lehkovážně přestupují a nešťastnou věčnost si připravují; a tuť aby ušli neštěstí věčnému dopouští na ně nějaké neštěstí časné, aby jez nebezpečného sna probudil, aby se vzpamatovali, by oči si protřeli a na jinou cestu se obrátili. — On zná také slabost a křehkost lidskou, on ví, kterak snadno člověk klesá a těžce povstává a kterak zvláště dobré bydlí člověka píchá a k zlému svádí a tudy i na ctnostné a spravedlivé všelijaké utrpení časem sesílá, by se nezapomněli, v dobrém nezlenošíli, ale v životě ctnostném setrvali, v něm prospívali a den ke dni se zdokalovali, A tudy již libejmež s vděčností dobrotivou ruku onoho Otce nebeského děkujice mu za všechno, cožkoliv na nás sešle, byť by to nemilé, nepříjemné a bolestné bylo; sesílali na nás všeliké neštěstí, přemýšlejmež, zdaž jsme to nezasloužili pro hříchy naše, a je-li tomu tak, obraťmež a polepšemež se, jsme-li však nevinni, tuť všeliké utrpení považujmež za prostředek, kterýmž nás Pán zkouší a příležitosti nám podává, bychom v ctnosti prospívali a vždy dokonalejšími se stávali. A takto-li si počínati budeme, věztež, že na píchlavém trní strastí vezdejších vykvetou nám libovonné růže, jež květem neuvadlým pokvetou nám věčně v ráji nebeském. Amen.

Soudy Boží.

Od Prok. Zaletěla.

V slunce malé, úhledné však, čisté
od let mnohých dělník bydlil Žila

se svou ženou, oba dbali díla
vždy bezpečné práce měli, jistě
u sousedů, vždyť rád každý vidí
ruku pilnou najmutých si lidí.

Dobře, blaze, v pokoji a klidu
žili spolu, a ač jenom malý
na vsi zisk jest, přece jejich stálý
výdělek jim nikdy nedal bídu
znáti, ano při skrovnosti svojí
pár si zlatých ustrádali v znoji. —

To však vlažným učinilo v práci
brzy Žilu — nechtěl se již dríti —
chtěl se také jednou dobře mítí,
od díla se tudíž častěj ztrácí
a k hospodě krok zamíří chvatně,
tam pak vždycky popíjí si statně. —

Marně žena domlouvá mu, brozí
marně soused po sousedu, z díla
že jej pustí, jemu nad vše mila
kréma nyní, kamarádi mnozí
kde vždy jaře vítají jej, pijí
a tak volně, bez starosti žijí. —

Víc a více líbilo se žití
toto pusté Žilovi, i sedal
celé noci při pivě a nedal
nic na slzy ženiny, ba bití
nejednou si utržila žena
ta ubohá těžce navštívena. —

Plano padla všechna její slova,
marny byly všechny její rady,
muži nejlíp líbily se rady
bujných přátel, mezi ně on znova
vždy pospíchal, tamť prý život pravý,
tam všech trudů hned se mysl zbaví . . .

Bylo hlučno v krčmě jednou v pátek,
kde též Žila opět v kruhu seděl
druhů rovných sobě, ale věděl
dnes přec více, a to právě zmatek
vyvolalo, všickniť mocí nutí
jej, by sdělil, co nového, s chutí.

Dlouho, dlouho váhal on, až přece
oznámil svou novinku, že v městě
byl on včera a po trapné cestě
na sklenici že si zašel vece
a tam listy, jež na stoly byly
krátil nudnou, dlouhou sobě chvíli.

A v těch jedněch novinách prý stálo,
všecko, co nám kněží naši káží,
lež že jen jest, oni jenom baží

po cti, slávě, ani dosti málo
nemáme prý víry do nich klásti
a jejich se slovy dáti másti. —

Zvláště prý ty nesmyslné posty
ať si drží pošetilci, blázni —
ať si hoví té zastarlé kázni,
kdo slepým jest, ale jistě zhostí
bludu brzy onoho se každý,
kdo jen myslí, pro vše časy, navždy.

To jsem všechno tištěné tam viděl,
a tak hezky bylo to vše psáno,
že ni možno, by to bylo lháno —
a já jsem se skoro věru styděl,
že již dávno beze cizí rady
nepřišel jsem na ty kněžské spády. —

Celou cestou k domovu ty zprávy
na mysli mi tanuly, ni spáti
nedaly mi, vždyť by přece psáti
to nemohli, to dá rozum zdravý —
kdyby pravda nebyla to čistá,
pravda svatá, dokázaná, jistá. —

Námítky mu mnohý sice činí,
že ne všechno, co se dneska píše,
pravdou jesti, ale Žila spíše
všecko snese, než když někdo viní
jej, že všemu ihned slepě věří
a dřív řeže, než pořádně změří. —

Uražen tím odporem až v hrudi
prohlásí, že dneska ještě zřítí
mohou všickni, chtějí-li s ním jíti,
jak on maso jísti bude, nudí
bez toho jej velmi všecko tady —
a již zvedá z druhů svých se řady.

Provází jej k bytu jeho vřava
plna smíchu, veselosti, hluku —
otvírá se stůka k jeho tluku
již, a žena ihned jídlo dává
na stůl, ale Žila stranou staví
vše, a maso že chce mítí, praví.

Vždyť jest pátek, nebudeš přec jísti
maso dneska, dobrá žena děla,
úzkostí se, strachem celá chvěla,
když muž zvolal: myslíš, že snad čisti
já neumím, jenom člověk sprostý,
č'ť jsem v městě, hlupák jen se postí. —

Do předsíně sám vyběhl, vnáší
maso již si; žena volá, kvílí:
ó patř přece, jak Spasitel milý
na tě hledí smutně, on však plaší

smíchem drzým výčitku tu její,
a pod okny též se druzi smějí. —

Však nemusí Kristus na mne hledět
praví a již ode stolu vstává,
cár mu jakýs na obličej dává . . .
tak a nyní nic nebude vědět,
teď jest slepý — chechtot v pravdě běsný
provázel čin pekelný ten, děsný.

I ta bujná vzdálila se četa
druhů jeho, jež vše oknem zřela,
hrůzou, žasem ústa oněměla
všem, pojednou po veselí veta —
každý mlčky spěje rychle, v chvatě
ke svým milým, k rodné svojí chatě.

Již i Žíla nasytiv se k loži
spěje svému bez modlitby, kříže,
již jej spánek mocí svojí víže —
a on ve snu svoje ještě množí
hříchy klením, zlolajnými slovy,
až zasvitne jitro a den nový.

Tu jej budí starostlivá žena,
čas že již jest, den již skoro bílý. —
on však tvrdí, že se klame, mýlí,
tma že všude ještě, poděšena
touto řečí lépe na něj zřela
soudy Boží! on — oslepl zcela . . .

Farní kostel ve Zlonicích.

(Vypisuje Václav Tvrdý.)

(Pokračování.)

Nejstarším farářem Zlonickým, o němž nám pamět zachována, byl jakýsi Havel (Gallus), kterýž dne 15. února 1359 se svolením Karla IV. co patrona změnil tuto faru svou s Mikulášem Stupem, dříve větším mansionářem kostela Pražského¹⁾.

Mikuláš Stup uveden byl na beneficium Zlonické od faráře Drínovského. Za něho konána r. 1379 10. prosince generální visitace ve Zlonicích a okolních dekanátu Slánského. Dle zprávy o této visitaci uložené v archivu arcibiskupském přijeli arciděkan Pražský a arcibiskupský notář do Zlonic někdy k večeru (hora completorii) a našli v kostele jeden kalich stříbrný a dvoje dosti staré roucho mešní,

třetí ornát byl shledán dobrý. Missály však neměl pan plebán v pořádku. Jeden starý missál nalezal se dle vlastního jeho vyznání u praecentora mansionářů v Praze, druhý lepší vázl v dluhu u Petra mnicha od sv. Kříže Pražského. Nejtěžšími však žalobami stihli ubohého plebána vlastní jeho sousedé farníci: Marziko, Mathiaš, Wlastissius, Marso a Štěpán, kteří udali nejen že Stup nissál, ornát a monstranci kostelu odcizil a prodal, ale obvinili ho nad to i z nezřízeného, neknežského života! Stup se přiznal ke všemu a u přítomnosti svědků Pavla z Lidic (děkana Slanského) a Matěje z Pozdně, plebánů slibil polepšení, ano uvolil se, kdyby slibu nedodržel, že trpěti chce trest žaláře po jeden celý měsíc a nad to deset kop grošů, polovici kostelu svému, polovici panu arciděkanovi kostela Pražského zaplatiti²⁾. Nevíme jak pan plebán slibu svému dostal, ale jisto jest, že dlouho potom ještě při Zlonickém kostele duchovní správu vedl. Plebanoval tu celkem asi 31 roků. Teprve roku 1390 vzdal se plebanie své a nástupcem jeho od krále Václava IV. jmenován jest

Martin z Risut³⁾. Ten pobýv ve plebanii Zlonické asi 22 leta směnil se svolením krále Václava co patrona Zlonického záduší a abatyše, jakož i celého konventu kláštera sv. Kláry v Týnci a pánů Jaroslava Plichty a Buška bratří ze Žerotína, co patronů kostela ve Vrbně, beneficium své s Václavem plebánem Vrbenským, kteréhož sem installoval r. 1412 plebán z Menších Lidic⁴⁾.

Jak dlouho Václav z Vrbna ve Zlonicích plebanoval neznámo, jen tolik možno z knih konfirmačních se dozvědět, že r. 1422 stal se plebánem zlonickým nějaký Sdislav, po jehož smrti r. 1436 dosazen od císaře Sigmunda na faru zdejší Štěpán, kněz z Teplé⁵⁾. Tento byl, jak za to mám, posledním katolickým plebánem při kostele našem. Po něm asi střídali se neustále plebánové utrakvističtí, z nichž jediný Fridericus jen dle jména jest známý a jehož jméno se čte na největším zvonu zlonickém, ulitém nákladem p. Václava Walkauna z Adlar r. 1564. —

²⁾ Výpisky faráře Kladenského † Mottla v archivu Zlonickém uložené.

³⁾ Libri Confirm. III. a IV. pag. 218.

⁴⁾ Libri Confirm. VII. fol. 42.

⁵⁾ Libri Confir. X. fol. 261.

¹⁾ Tingl: Libri I. Errect. tom I. pag. 85.

Jako noví držitelé Zlonic byli pod oboji, tak také veškeré obyvatelstvo jim poddané od víry katolické odstoupilo. Teprve když vnuk pana Václava Walkauna z Adler Bohuchval r. 1608 k víře katolické přestoupil a stal se obnovitelem kostela, zá duší i fary Zlonické, nadešla nová doba lepší kostelu a osadě.

Na konversi pana Bohuchvala z Adler upomíná obraz na dřevě malovaný a na oratoři nynějšího kostela zavěšený, kterýž představuje rytíře klečícího před oltářem, na němž obraz sv. kříže, v jehož rámci jest nápis: „Qui passus es pro nobis Jesu Christe Miserere Nobis.“ V pravém rohu bořejším obrazu jsou slova: „Aetatis suae 28. anno Dni 1608.“

Hned po obrácení svém představěl pan Bohuchval a ke službám církve katolické upravil kostel Zlonický a počal usilovati o to, aby i poddaní jeho k víře pravé se navrátili. Když pak, jak sám praví: s pomocy božj tež s pylnym a bedlyvym Napomynanjm a wyuzcowaním Ljdj podane swetě temuž Zadussi przinaleziegiczy kwyrze Swatě Katolicyzke Rzimske (od kterýž sou przedkowie s gegich Nedbanlywosti, tehdaž wrchnosti a Sprawczuw byly odstoupily) zase wssechny — wyzeyskal a prziwedl — znowu ve Zlonicích „farn a Collaturu swau na budauczy a wieczny czasy“ vyzdvihl, sepsav o tom listinu zvláštní⁶⁾ datovanou „na Stafie we Stwrtek den Pozczeti Blahoslawnene Panni Marige, to gest 8. dne Mniesycze Decembris Leta Panie 1616.“ Listinou tou vykázal nejen příjmy a povinnosti farářovy, ale vzpomenu i „kantora, Czlowicka hodného, kteryzby“ od něho, neb „budauczych“ jeho „za sskolního Mystra do domu sskolnyho przigat a dostawen byl.“ Farářům k užívání vykázal „dum farni se wssym geho przislussenstwym a zahradamy, gednu przj farze Zdmj a druhau za dworem Martina Czecha plotem ohrazenym; Item diedjnamy 9 kop a 33 zehonu w Za samau wsy podle zcesty k slawnemu w gednom kuse leżiczy, gakoż wsse do toho Czasu zastrzieno jest.“ Mimo to nařídil, aby poddaní ze vsi Zlonic, Břešťan a Bakova faráři svému ročně co desátek 2 kopy a 80 strychů polovic žita, polovic pšenice odváděli a rozvrhl jak se „dobrowolnie a radi sou se uwolyly.“ co který z usedlosti své dávati má. Učitel až do-

sazen bude, dostávati měl žita i pšenice po 9 strychích. Toto nadání a znovu zřízení fary Zlonické potvrzeno jest však teprve 28. ledna r. 1643 arcibiskupem Pražským Arnoštem kardinálem z Harrachů.

Za ochrance a dohlížitele zádušního jmění kostela zlonického dožádal si pan Bohuchwal Walkaun vys. důstojnou kapitolu Pražskou a pojistil kostelu svému r. 1643 v sobotu po památce sv. Fabiána a Sebestiána, 24. Januarii na vsích Malých Horešovicích, Čeradicích, Velkých Horešovicích a Žichovci „na czasy wieczne“ dva tisíce pět set zlatých rýnských, každý zlatý po 60 kr. a kregzar po 6 peniezch malych poczitegiecz — a to „na odmnieniu peniez skrownych temuz kostelu slozienych a od niego w tyto waleczny nebezpeczny czasy pro dobre tehoz kostela wyzdwyziennych, tolikez kraw zadussnich mezi podane pronagatych, przyczinaw wogenskeho Lydu zmazzenych a timz Lydem poddanym passirovaných.“⁷⁾

Když pak stářím sklíčen, odevzdal r. 1652 panství zlonické synu svému Janu Jaroslavovi, vymínil si vyplacení 33.000 zl. rýn. ve lhůtě několika let, dal, leže nemocen v Praze, v domě Jana Karla Žakovce ze Žakavy, pána na Kocemšli a Oumovicích, císa. rady a přítele svého, roku 1652 o sv. Lukáši — devět tisíc zl. rýn. kostelu zlonickému s tím nařízením, aby z úroků této summy obnášejících 540 zl. rýn. faráři zlonickému vypláceno bylo 300 zl. na stavení a opravování domu farního, jakož i na mše svaté za něho Bohuchwala Walkauna a rod jeho, kteréž každý týden ve středu a v pátek (krom času adventního a postního) slouženy býti mají. Ostatní část z úroků těch přiřkl kapitulo pražské, co inspektoru téhož záduší v náhradu za starost a péči o kostel.⁸⁾

S tím však ještě se neuspokojil. Toužil o kostel svůj farní knižecky se postarati a proto krátce před svou smrtí daroval mu vsi své Chržín a Uha se dvorem poplužním, ale tak, aby jich vnuk jeho Bohuchwal Bernard až do smrti své užíval „wssak neuwozowaním na to gakychkoliv zawad a dluhuw.“⁹⁾

⁷⁾ Dsky zemské, kvatern větší zápisný druhý fialový H. 26.

⁸⁾ Dsky zemské, kvatern trhový třetí stříbrný Q 28.

⁹⁾ Dsky zemské, kvatern trhový třetí stříbrný W. 23.

⁶⁾ Liber Memorabilium I. parochiae Zlonicensis.

Než ačkoliv faru svou i kostel pan Bohuchwal Walkaun tak bohatě opatřil, přece jak za to mám, pro veliký tehdejší nedostatek kněžstva katolického v Čechách, faráře do Zlonic neobdržel. Ještě r. 1652, kdy již syn páně Bohuchwalův Jan Jaroslav na statku zlonickém vládl, spravoval farní kostel zlonický děkan budyňský Petr Ignát Buršowshý, pomocí missionáře Fr. Vojtěcha, z řádu kapucínského.¹⁰⁾ A teprve po smrti pana Bohuchwala Walkauna z Adlar († 12. září r. 1653) uveden byl, ač neznámo kdy, do nově zřízené fary nový farář. — Byl to asi onen Jakub Smolitus, jehož pozůstalost měl dle usnešení konsistoře ze dne 27. srpna 1657 slanský děkan Václav Wikroczelius na tři díly rozdělit s odpočtením 30 zlatých pro kancelář arcibiskupskou.¹¹⁾ A i po smrti Smolitia nemohl snad hned patron nového faráře pro faru svou naléztí neboť v protokolu konsistorním z 3. prosince 1657 jest zapsáno usnešení týkající se obsazení fary zlonické v tato slova: „Joanni Jaroslav Walkaun de Adjar dabitur resolutio, nisi aliquem saecularem sacerdotem praesentaveris, fore ut alius ex officio in Parochiam Zlonicensem ponatur.“ Či snad patron chtěl dosadit sem řeholníka?

Než ohledněž se zatím, než v řadě farářů pokračovati budeme trochu po stavu tehdejšího kostela zlonického a po jeho zařízení. (Pokračování.)

Pozdní štěstí.

Příběh ze života vylíčil M. B. Vosečanský.

(Pokračování.)

2.

Druhého dne nebyl zachráněný oizinec náš téměř ani k poznání; veškerá sklíčenost opustila jeho [mysl, jemný nový šat podobu jeho téměř přeměnil, nikdo by byl netušil ve vážném pánu, který v písměně obchodníkovi dosti čile si počínal, zatknutého, toulavého žebráka. S upřímnou radostí pohlížel Golubovski na chráněnce svého, ale vždy, kdykoliv naň pohlédl, utajeně si povzdychl, vážně se zamyslí.

Tak uplynul více než rok! Zdálo se,

jakoby ode dne přijetí starcovo požehnání Boží na obchodě Golubovského bylo spočívalo, počet kupujících stále a stále se množil tak, že prostory obchodu pro zmaňující se požadavky zákazníků nepostačovaly a rozšíření býti musily. Nastala mnohá tuhá práce, bouráno a přestavováno o překot, aby prodléváním obchod mnoho neutrpěl. Duši všech prací byl stareček, kterýž bohatou zkušeností svou a mnohou dobrou radou velmi platných služeb ochranci svému prokázal. Jak se oba zaradovali, když vše bylo v pořádku a rozšířený obchod vkusnou elegantní úpravou celé davy kupujících od rána až do večera přechovával. Hvězda štěstí jasně zazářila na blankytu žití Golubovského a přece býval časem velmi vážným, ano smutným.

Starec pozoroval tento duševní stav dobrodince svého a nemalé měl oň starosti, někdy mu připadalo, jako kdyby nějaké velké tajemství spočívalo v srdci ochránce, jež nepopřávalo mu pokoje. O jak rád by je byl s ním sdílel, jak by ochotně je byl uzavřel ve vlastní duši svou jako v němý hrob, jak upřímně by byl zaplašil ty chmůry nespokojenosti, jež hvězdu štěstí přítele zatemňovaly.

Kolikráte již si byl umínil, že při večerní rozmluvě ochránce svého po příčině zármutku jeho se zeptá, nemohl [však se k tomu odhodlati, nepovažuje se za povolána, čisti v hlubinách srdce přítele svého. Či, snad znepokojovaly jej starosti o obchod? Proč polovinu jich na něj neuvalil, jak rád by mu byl pomohl, věrně s ním je snášel! Jednoho večera opětně seděli oba přátelé samotní, Golubovski smutnějším byl než kdy jindy, zachováváje trapnou onu sklíčenou mlčelivost, kteráž jest jistou známkou buď duševní choroby, buď hlubokého utajeného bolu.

„Proč opětně tak smuten?“ oslovil Sciezepanski přítele svého.

„Jest již v mé povaze a nemohu se tak snadno z trudných svých myšlenek vymaniti.

Chtěje pak patrně rozmluvě dáti jiný směr pravil: Již několikráte měl jsem v úmyslu požádati vás, abyste mi vyprávěl některé příběhy ze života svého. Nejsa dnes k žádnému zábavě naladěn, budu vyprávění vašemu pozorně naslouchati.

„Pochybuji, že by líčení mé setkalose s kýženým výsledkem, namítal starec, „ubíralo se žití mé tak trnitými cestami,

¹⁰⁾ Bilek: Památky archeol. XIII. 330.

¹¹⁾ Starší protokol konsistorní dle laskavého sdělení vdp. prof. Dra Pachty.

že spíše žal nežli obveselení v mysli vyvolává.

„Upouštím od své prosby, pakli by upomínka na minulé žití hrotem bolným ranila srdce vaše.“

„I trapné upomínky, namítal starec, bývají nám někdy vítanými, člověk, který mnoho zkusil, s nimi se spráteli a zdá se mu, jakoby se od nich ani odloučiti nemohl.“ Po slovech těch poněkud se Sciezepanski zamlčel, po malé přestávce pak vyprávěti se jal:

„Jsem synem nešťastné Polsky, otec můj pocházel ze starého šlechtického rodu, vládnul mnohým jménem, velikými statky. Když jsem v hocha dorostl, poslal mne otec se svědomitým vychovatelem mým ku dalšímu vzdělání do Paříže. Odbyv tam studia přípravná vstoupil jsem do vojenské akademie. V tom čase můj dobrý, starý vychovatel náhle zemřel. Truchlil jsem proň z počátku jako pro vlastního otce, záhy však jsem naň i napominání jeho zapoměl, ano ku své hanbě se přiznávám, že smrt jeho mi byla někdy vhod. Bohat a mlád žil jsem bezstarostně ve světovém městě, přátel jsem záhy nalezl dosti, kterýmiž jsem byl uveden do domů těch nejprřednějších rodin. Všude mi téměř pochlebovali a já nezkoušený zaslepenec považoval jsem slova jejich za pravdivá. Bezstarostnost a jmění nejuhlavnějšími stávají se nepřátely mladistvého věku, omamujícím hlasem zvou jenom ku užívání podávající mu pohár rozkoše. Mát sice Paříž oádherné chrámy, bohaté paláce, proslulé budovy věd a umění, ale má též nesčíslné brlohy veřejné i ukryté neřesti. Běda tomu kdo na kluzkých cestách k těmto vedoucím se octnul. Umrtím vychovatele zdálo se mi, jako by nějaké svírající pouto bylo se mne spadlo, nikdo nade mnou nebděl, nikdo mi neporoučel, mne nekázal a já blahovec jaksi šťasten jsem byl v této neodvislosti své! Žel Bohu, že právě v mládí tak snadno zapomíná člověk, že jen ten bývá našim nejlepším přítelem, jenž v pochybení nepřijemnou pravdu bez obalu nám řekne.

Byl jsem šťasten v samostatnosti své, užívaje světa, kapsy otcovy pranic jsem nešetřil. Záhy však mělo býti jinak! Neblahé poměry ve vlasti mé, nelidská zášť proti Polákům, popudlivost těchto vůči svým utiskovatelům nešťastnou pochoděň vzpoury vrhly i v otčinu mou. I dobrý otec můj stržen byl k připravenému od-

boji. Vzpoura však byla prozrazena a v zárodku svém utlačena, vinníci pak zatčeni. Po dlouhém vyšetřování vyneseno nad nimi rozsudek doživotního vyhnanství na Sibiř. — Nevím z jakých ohledů šlechetná matka mi vše tajila; snad jednala se blahou nadějí, že otec bude propuštěn. Jednoho dne mi doručen byl stručný dopis matčin, abych bez odkladů z Paříže se odebral domů. Jako divá bouře pojednou kazívá nejkrásnější den, tak i dopis z domova jednou ranou zničil mé domnělé blaho! V prvním okamžení nechtěl jsem práni matčině vyhověti, zlobil jsem se, že za rozkošnou Paříž vyměnití mám s osamělou otčinou chladného severu, ale jakýsi dobrý vnitřní hlas potají mi velel, abych poslechnul. Uspořádav své záležitosti, rozloučiv se se svými známými, vydal jsem se na dalekou cestu. Po mnohých dnech nepřetržité, namáhavé jízdy stanul jsem u prahu otcovského domu. Jaká tu však změna! Matka churavá, ubědovaná s pláčem vychází mi vstříc, polekán zjevem jejím rychle se táží po otci domýšleje se, že snad nemocen jest. Tu jako bleskem omámen doslýchám z úst její zdrcující zvěst jediným slovem: „Sibiř.“ Dorazil jsem pozdě, otec doma více nebylo, byl odvezen v hrozný, nepohostinný kraj v porobu horší samé smrti. Ačkoliv ukrutnou byla tato zvěst, ještě hroznější se jevila dalším vypravováním matčiným. Statky i jmění byly nám pobrány, ano rodina naše zbavena starého svého šlechtictví. Zneuctění a chudoba, zvolal jsem jako šílenec, očekávaly mne tedy v rodném domě mém. — Prostřednictvím přítele u dvoru císařského velmi mocného dovolen byl ubohé máteři na kratičký čas pobyt ve vlastním obydlí jejím. — Za nedlouho vytáhli jsme ze svého všeho zbavení jako psanci. Hrozný byl to kříž, který uebesa na nás vyslala, ale pro mne stal se zdrojem požehnání. Záhy sprátelil jsem se s nutností, že nemám toliko pozorností syna ku matce nýbrž že i ochráncem jejím býti musím. Nádherné pohodlné obydlí vyměnili jsme za chudičku světničku; ty tam byly všechny mé blouznivé sny o šťastné bezstarostnosti, s nimi ale spolu vymřela ona prázdnota srdce, která jest známkou umrtvení všeho ušlechtilějšího života. Nezapomenu na to, co živ budu, že v neštěstí a chudobě po letech opětně jsem se začal modliti. O šťastná chvíle mého života! na kolenou kleče před obrazem Matky Boží

za tiché klidné noci doželával jsem se pomocí a síly na Otci světél, abych náležitě starati se mohl o ubohou, opuštěnou matku. Ještě podnes zřím ten obraz Matky Boží, kterak při zásvitu měsíce na mne milostivě se usmíval, jako kdyby k duši mé volal: „Ve mne důvěřuj! jsem útočištěm hříšníků, potěšením zarmoucených!“ Bídým a ničemným připadal mi hýřivý život ve světové Paříži tam zapomenuv modlitby, nepožíval jsem požehnaného klidu jejího. O velkou jest vroucí modlitby moc! Ona jest tím andělem vystupujícím k trůnu božského milosrdenství žejalíc odpustění, pomoci, ona spolu i andělem sestupujícím, jenž ztracený mír vrací rozhárané duši. S modlitbou za matku, za sebe druhá se nesla k hvězdným výšinám za dobrotivého otce. Kéz andělem útěchy mu byla v dalším vyhnanství jeho!

Modlitba má byla vyslyšána, nejen že osvědčila se býti výborným lékem zbloudilé mé duši, ona vymohla mi soustrasti přítele nešťastného otce. Kniže Orlovski, muž velice nadaný a vzdělaný svěril mi vyučování synů svých ve francouzském a anglickém jazyku, kterémuž jsem se v Paříži náležitě přiučil. Skvělým honorářem pojistil šlechtitný kníže Feyistemi jako mou tak i ubohé matere.

Záhý dovedl jsem se vpraviti do nového svého povolání, z lehkovážného chovance vojenské akademie stal se svědomitý učitel, kterýž v upřímné oddanosti svých svěřenců hojně a šťastně nabyt odměny za námahu svou.

Byl jsem šťasten, že možno mi bylo, drahé matce poskytnouti více než dostatečné podpory. Rozdílnou však jest povaha trpící ženy od otužilého muže. Matka má stále majíc na mysli nešťastný osud svého chotě, den co den očiividně ohradla, a dříve než jsem se nadál, skláněla se nad ní nelitostná smrt s chladnou perutí svoji. Tušila nebohá, že dni jejího žiti sečení jsou, usmířena s Bohem, posilněna svátostmi umírajících hlasem více a více slabnoucím pravila ke mne: Ivane, poslední hodina mého žiti se blíží! Nemám ničeho, co bych tobě zanechala, kromě svého požehnání. Poklekni, ať poznamenám znamením kříže čelo tvé, nechť Trpitel nejsvětější po celý tvůj život jest tvým ochrancem! Uposlechl jsem; do dnes cítím, kterak chladnou rukou čelo mé znamením spásy znamenala, kterak skráně mé dobrotivě hladila, i uchopil jsem tu drahou ruku její, libaje ji,

slzami horoucími jsem ji skrápěl. Proud slz matčiných nejlepší byl odpovědí, že srdci mému porozuměla, „Povstaň, Ivane, a vyslyš poslední mé přání, až dokonám a tělo mé pohrobíš, slib mi, že vydáš se na cestu na Sibiř k nešťastnému otci svému, vyřiď mu, že na lůžku smrtelném jsem naň vzpoměla, a zaň se mod... Nedorekla, prudký kašel přerušil poslední slovo, na zmírajících rtích, proud krve z úst vyřinuvši konec učinil žiti velké a šlechtitné trpitelky. Polekán zvolal jsem: „Slibuji matičko! Zlálo se mi, jako by byla ještě slovům svým porozuměla, milostný úsměv pohrál rtoma jejími, klid nerušený zrcadlil se v ubledlém obličejí jejím. „Bože dobrotivý, vzkřikl jsem, co jsi to na mne dopustil! Nemoha ani věřiti, že by byla zemřela, naslouchám jejímu dechu, pozvedám drahou hlavu její, volaje: „Pamatujte se má drahá matičko! Marné volání, mé šlechtitné matky nebylo více mezi živými. —

V nevýslovném zármutku svém nalezl jsem hojně útěchy v přátelství místního faráře Klekočinského, kterýž za hojně účasti mnohých známých, jakož i knížecí rodiny Orlovských drahou matku mou pohřbil. Na věčnou její paměť uschoval jsem si její kadeř vlasů a něco země, jež šlechtitné její srdce kryje; to pověděv rozhrnul košili vyňal zlatý medailon, který na hedbávné stužce kolem krku měl zavěšenu ukazuje jej příteli svému řka: „Toť celé mé a nejdražší jmění!“

Slova matičina: „Slib mi, že vydáš se na cestu na Sibiř k nešťastnému otci“ jako hlas anděla povzbuzujícího ozývala se v duši mé a já chystal se, že danou přívěd splním.

Rozloučiv se za několik dní se svými přátely zejména s milovaným farářem, ubíral jsem se záhy za večera na lůžko, abych časně z rána daleko na trapnou cestu nastoupil k trudnému místu žalného vyhnanství otcova. Nebudu vyličovati pocity, jež zmocnily se duše mé v poslední tento večer. Jak drahou mi byla domovina moje nyní, kdy jsem ji opustiti měl.

Po celou dobu vypravování starcova pozorně naslouchal Golubovski ani slova nepromluviv, srdečná soustrast jevila se v celém vzezření a když chránělec jeho vyličoval poslední okamžiky života dobré matere své lesklé slzy zatřpytly se v oku obchodníkově. Než zadumčivosti téhož neulevily, ano zdálo se, jako by trudomysl-

nost jeho dalším vypravováním ještě více byla vzrůstala. Starci neušel tento duševní stav přítelův, předstíraje, že čas již byl valně pokročil, přetřhl rozhovor svůj, přeje „dobrou noc“ odebral se do komnaty své. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Za příčinou slavnosti jubilejní, která má konána býti dne 16. října t. r. na památku objevení Ameriky, jež se stalo roku 1492 Kristofem Kolumbem, bude po skončených službách Božích na úmysl sv. Otce v neděli 16. října t. r. ve všech farních chrámech Páně zpíván chvalozpěv sv. Ambrože „Te Deum laudamus.“

* — * **Z „Josefeum.“** Ústředního spolku dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa v Praze č. 423—I. Spolku přispěli: Jeho Emin. nejdůst. p. František de Paula kardinál ze Schoenbornů, kníže-arcibiskup pražský 15 zl., Jeho Exc. p. František hrabě Thun, místopředseda v Praze 10 zl., nejdůst. p. Mnsgr. Dr. Frant. Hrádek, generální vikář a prelát arcijáhen metropolitní kapitoly u sv. Víta, stal se členem zakládajícím s příspěvkem 40 zl. — „Josefeum“ dochází u obecnictva jak pánů tak dělníků a služebníků stále větší a větší obliby — pravidelně každodenně přihlašuje se tu na 50 osob buď za členy, nebo přicházejí pro služebníky nebo pro práci, tak že úřední personál co nejdříve bude zdvojnásoben.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

- p. Karel *Otmann*, k. a. vikář Libocký a far. v Oreše, jmenován čestným konsist. radou;
- p. Karel *Tippman*, prof. nábož. na ústavě učitelů v Praze, jmenován prof. na ústavě učitelů v Praze a docentem katech. a pedagogiky na c. k. české fakultě filosofické;
- p. Ant. *Malec*, farář v Bubenči,
- p. Jos. *Kuchynka*, far. v Stodůlkách, a
- p. Jos. *Sirůček*, far. v Hostivicích, jmenování k. a. notáři;
- p. Frant. *Bláško*, far. v Noutonicích, jmenován sekretářem k. a. vikar. úřadu Libockého;
- p. Frant. *Hromádka*, far. u sv. Matěje v Šárce,
- p. Frant. *Bláško*, far. v Noutonicích, a

p. Jan *Ondok*, far. v Jinonicích, obdrželi Exposit. canonice.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Brhovský*, kapl. v Přimdě, za koop. v Ondřejově;
- p. Jos. *Bronec*, kapl. v Kozlově, za kaplana v Smolnici;
- p. Ant. *Bulant*, koop. u sv. Kiliana, za zat. katech. v Rakovnici;
- p. Frant. *Čapek*, kapl. v Černošíně, za koop. v Městečku;
- p. Bohumil *Dvořák*, kapl. v Podčepicích, za kapl. v Selčanech;
- p. Jan *Dušek*, koop. v Ondřejově, za kaplana v Mnichovicích;
- p. Ladislav *Fiala*, katech. na dívčí škole v Žižkově, za zat. katech. při nově zřiz. obč. školách tamže;
- p. Eman. *Fiala*, kapl. v Jindřichovicích, za koop. v Horním Stupně;
- p. Jos. *Hodinař*, katech. na Vinohradech, za kapl. ve Vnoři;
- p. Engelbert *Hora*, kapl. v Stanovicích, za zat. katech. v Karlíně;
- p. Václ. *Houška*, koop. v Městečku, za II. kapl. v Peruci;
- p. Josef *Jiráček*, kapl. v Jesenici, za kaplana v Roudnici;
- p. Jan *Jetel*, II. koop. na Kladně, za I. koop. tamže;
- p. Frant. *Kahoun*, kapl. v Českém Brodě, za kapl. v Černém Kostelci;
- p. Frant. *Kloverský*, kapl. ve Výprtech, za zat. katech. tamže;
- p. Matěj *Kožáček*, koop. v Měděnci, za zat. katech. v Slaném;
- p. Frant. *Kříž*, koop. v Podolí, za kapl. ve Vys. Sedlišti (Hohenzedlisch);
- p. Jan *Kubát*, katech. v Brandýse nad L., za kapl. v Podčepicích;
- p. Frant. *Maleček*, kapl. u sv. Haštala, za zat. katech. na němec. gymnasium na Smíchově;
- p. Karel *Posmurný*, koop. v Stupně, za koop. v Podolí;
- p. Karel *Pokorný*, katech. ve Výprtech, za kapl. v Rakovnici;
- p. Frant. *Sádlo*, kapl. v Mníšku, za II. kapl. v Benátkách;
- p. Josef *Saksl*, koop. v Chodově, za kaplana v Čížkově;
- p. Frant. *Skrbek*, kapl. v Česlicích, za kapl. v Předměstí;
- p. Jarosl. *Spal*, katech. na Kladně, za kapl. v Litni;
- p. Josef *Svátek*, kapl. v Kaceřově, za kapl. v Muťovicích;

- p. Jan Šmejkal, kapl. v Načeradci, za zatím. katech. v Žižkově;
 p. Karel Štella, katech. v Kolíně, za II. kapl. v Benešově;
 p. Ferd. Štübinger, fundatista v Schönbachu, za kapl. v Jesenici;
 p. Jos. Tomsů, koop. na Kladně, za koop. u sv. Haštala v Praze;
 p. Jiří Waldmann, kapl. v Liboci, za I. kapl. v Jachymově;
 p. Jiří Vaněk, katech. v Českém Brodě, za kapl. tamže;
 p. Augustin Ulrich, kapl. v Benešově, za kapl. v Mnišku;
 p. Frant. Vocilka, katech. v Slaném, za kapl. v Česlicích;
 p. Václ. Železný, katech. na Kladně, za zat. katech. v Košířích;
 p. Karel Pošmurný, kapl., za admin. v Podolí;
 p. Josef Pošmurný, kněz ř. křtšov., za kapl. na Chlumu Mariánském (Maria-Kulm);
 p. Fr. Dvořák, katech. měst. škol v Praze, za katech. vyšší dívčí školy v Praze.

Uprázdnené místo:

Podol, fara patr. juridické a medic. fakulty c. k. university Pražské, od 15. září 1892.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ad. Holfeld, jub. kněz, osob. děkan a far. v Merbolticích, 10. srpna 1892, (nar. 1. května 1812, vysv. 3. srpna 1836);
 p. Ant. Jiroš, far. v Příchovicích, 7. září 1892, (nar. 5. ledna 1833, vysv. 1. srpna 1859).

Jmenování jsou:

- p. Em. Dvořák, vik. sekr. a far. v Dlažkovcích, a
 p. Václ. Gaudek, osob. děkan a far. v Měru-
 nicích, jmenování bisk. notáři;
 p. Fr. Huber, far. v Oboře,
 p. Jos. Kořínek, far. v Třebnicích,
 p. Frant. Rákosník, far. v Třebevicích,
 p. Fr. Fiedler, far. v Církvici, a
 p. Václ. Jebautzke, far. v Býčkovcích, jmeno-
 vání osob. děkany;
 p. Jos. Kopečný, zám. kapl. ve Vršovicích, a
 p. Václ. Bediger, def. v Keblicích, jmenování
 osob. faráři;

- p. Jan Kořínek, far. v Čížkovicích, a
 p. Jos. Hrzan, far. ve Velemině, obdrželi ex-
 posit. canonice;
 p. Jan Himmer, kapl. v Brozanech, obdržel
 synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan Vitek, kapl. ve Smržovce, za faráře
 v Hřensku;
 p. Ant. Bilinský, far. v Šopce, za far. v Klapě;
 p. Jos. Heptner, kapl. v Kadani, za katech.
 měst. škol v Lovosicích;
 p. Ant. Hiltmann, kapl. v Jitřavě, za katech.
 v Chrastavě;
 p. Jos. Středa, koop. v Albrechtsdorfu, za kapl.
 v Smržovce;
 p. Ed. Fnderle, kapl. v Blšanech, za admin.
 v Petrohradě;
 p. Arn. Müller, kapl. v Pavlovicích, za admin.
 v Merbolticích;
 p. Arn. Kameš, kapl. v Libuni, za admin.
 tamže;
 p. Jos. Cumppe, kapl. v Tannwaldu, za kapl.
 v Jiřetně;
 p. Jos. Šplechtna, kapl. v Lounech, za kapl.
 v Kožově;
 p. Jul. Horschak, kapl. v Litoměřicích, za kapl.
 v Liberci;
 p. Ign. Fridrich, kapl. v Rumburku, za kapl.
 v Benešově;
 p. Jos. Schlenz, kapl. v Merbolticích, za kapl.
 v Pavlovicích;
 p. Fr. Albert, kapl. v České Kamenici, za kapl.
 v Litoměřicích;
 p. Frant. Židlický, kapl. v Přisečnici, za kapl.
 do Něm. Kralup.

Novosvěcenci:

- p. Fr. Eckert, za kapl. v Tannwaldu;
 p. Jan Rydval, za kapl. v Jilovém;
 p. Jindř. Macoun, za kapl. v Lounech;
 p. Ant. Russ, za kapl. v Mostě;
 p. Václ. Dlask, za kapl. v Rumburku;
 p. Frant. Tschochner, za II. kapl. v Lito-
 měřicích;
 p. Jos. Bém, za kapl. v České Kamenici;
 p. Jos. Mlejnek, za kapl. v Přisečnici;
 p. Václ. Rödl, za kapl. v Kadani;
 p. Václ. Feierfeld, za kapl. v Grundu.

OBSAH: Řeč duchovní při nastolení vdp. Františka Ekerta, faráře u Matky Boží Sněžné v Praze. — Kázání na neděli dvacátou po sv. Duchu. — Soudy Boží. (Báseň.) — Farní kostel ve Zlonicích. (Pokračování.) — Pozdní štěstí. (Povídka. Pokračování.) — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. ka-
ždého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli jedenadvacátou po sv. Duchu.

O povinnované náhradě.

„I rozhněvav se pán jeho;
dal jej katům, dokud by ne-
zaplatil všeho dluhu.“

Mat. 18, 34.

Strašlivý zajisté byl to výrok, kterýž nad tím dnešním služebníkem pronesl Pán. Byl mu totiž služebník tento tisíc hřiven, což nesmírně velikou sumu peněz obnášelo, dlužen, a když neměl čím zaplatiti, kázal jej Pán jeho prodati, i ženu jeho i děti, i všecko, což měl, a zaplatiti. Slitoval se sice později nad ním, an snažně ho prosil, propustil ho a dluh mu odpustil; však ale brzo ho zase přešlo slitování toto. Nebo vida Pán, že nešlechtný služebník tento sám žádného slitování a žádné útrpnosti se svým služebníkem nemá, dal si ho podruhé zavolat, nešlechtnost jeho mu předstíral, a v spravedlivém hněvu svém dal jej katům, dokudž by nezaplatil všeho dluhu.

Toto podobenství, v Kristu Ježíši vyvolení, kteréž nám i nestíhlé milosrdenství Boží i svrchovanou spravedlnost jeho tak krásně vysvětluje, nebylo nadarmo do knih svatých zaznamenáno. Neboť i nás se týká, a i nám dle svědectví Syna Božího učiní tak Otec nebeský, jestliže jeden druhému ze srdcí svých odpouštěti nebudeme. Ale co pravím? Jen tehdaž učiní nám tak Otec nebeský, jestliže neodpustíme jeden každý bratru svému? Ach ovšem jest pravda, že kdo neodpustí, nedojde též žádného odpuštění; což ale na

tom není ještě dosti, bychom toliko jiným odpouštěli; neboť, jestliže nad to výše nezaplatíme také, což dlužni jsme, jestliže nenavrátíme cizí statek, a nenahradíme a nenapravíme, v čem jsme komu ublížili, ach, i nám tak učiní Otec nebeský, a neujdeme strašlivým trestům a pokutám. I na nás se rozhněvá Pán nebeský, jestliže bližnímu svému úplnou náhradu neučiníme; i nás uvrhne do onoho žaláře, z něhož nikdo nevyjde, dokudž posledního haléře nenavrátí.

Tak tomu jest, moji nejmní! Onen služebník měl všecko nahraditi, což dlužen byl a když nemohl, dán byl katům a uvržen do žaláře, z kteréhož by nevyšel, dokud by posledního haléře nenavrátil. I my bychom, bratří a sestry milí, byli jednou před tváří Boží zavrženi, kdybychom všech bližnímu učiněných škod nenahradili a nenapravili. A před tím neštěstím abych vás uchránil, chej dnes s pomocí Boží mluvit o povinné náhradě. Ukáži láskám vašim, že:

1. povinni jsme bližnímu činiti náhradu,

2. povinni jsme bližnímu nahraditi všecko,

3. povinni jsme bližnímu nahraditi všecko hned bez prodlení.

Otče nebeský, dejž mi té milosti, bych o předmětu tomto, jehož pohříchu velmi málo se všímá, s žádoucím prospěchem mluvil, když počnu ve jménu Tvém. —

1. Blahoslavený Poncius z Barasse, jenž ve dvanáctém století žil, byl v mladosti své velmi rozpustilý, tak že sobě ani Boha ani lidí nevážil, ale všecko činil, k čemu ho náruživost jeho naváděla. Nej-

větší pak hřích jeho byl, utiskování poddaných a připravování bližního o jeho statek. Mnohým odnímal statek lstí a podvodem, mnohým opět i násilím. Z nenadání pak pohnul Bůh milostí svou srdce jeho, tak že rozjímaje nespravedlivosti a hříchy své, zaplakal hoře a učinil silné předsevzetí, že života svého polepšiti chce. I u'ožil prodati statek svůj a rozdati ho chudým. Potom pak napadlo mu, že by almužna jeho nemohla býti Bohu příjemnou, kdyby nejprv nenavrátil statku a zboží cizího těm, jimž je nespravedlivě odňal. I dal hned po všech okolních místech a ve všech chrámech Páně ohlásiti, aby všickni, jimž Poncius z Barrasse něco dlužen jest, aneb kterýmž křivdu učinil, shromáždili se v prvních třech dnech posledního týdne před velikou nocí v domě jeho, kdežto každému, což jeho jest, navraceno bude. I sešli se mnozí, a on navrátil jednomu každému všecko, což mu náleželo. A potom teprv činil almužnu z toho, což pozůstalo.

Dobře, nejmilejší v Kristu, nahlížel muž tento, že almužna jeho a jiné dobré skutky nic mu neprospějí, dokud cizí jmění nenavrátil, dokud nenapraví, co zlého byl spáchal. A vskutku jen pod tou výminkou přijímá nás hříšníky milosrdný Bůh na milost, když to zlé, kteréž jsme učinili, vledíme dle své největší možnosti napravit a toliko pod tou výminkou nemá cizí statek srdce našich tížiti, když jsme hotovi jej navrátiti. Dělejme tedy co dělejme, pakli cizí, nespravedlivý statek vrátiti se zpečujeme, pakli to, v čem jsme komu ublížili, napravit se nesnažíme, všechny naše dobré skutky nám nic platny nebudou. Modleme se třeba bez přestání, bděme a postíme se, zpovídejme a vyznávejme se z hříchů svých, dávejme almužny, snášejme třeba pro víru Kristovu pronásledování, protivenství a muky, pakli s cizím, nespravedlivě nabytým statkem a zbožím na věčnost před Boha spravedlivého odejdeme, nic nám to všecko platno nebude, Bůh nás přece zavrhne. Nebo jestliže dle slov Krista Pána již ten zavvržen bude, kdož ze svého spravedlivého jmění neuděluje jiným, kteří toho potřebni jsou, jakby mohl ten u Boha milosti najíti, jenžto cizí statek u sebe zadržuje a vrátiti ho nechce? Neptej se tedy, bratře milý a sestro drahá, co činiti máš, bys ušel osudu dnešního služebníka. Jdi a zaplať, cos dlužen, dej bližnímu, což jeho

jest, nahraď, navrať, naprav, v čem jsi komu ublížil; neboť to ti za povinnost ukládá, to ti velmi přísně káže Hospodin Bůh tvůj. Neboť to přikázání jeho, kteréž praví: „Nepokradež“, to samé přikázání velí také, bychom každému dávali, což jeho jest. Bůh pak výslovně skrze svého služebníka Mojžíše v 2., 22. kapit. takto praví: „Jestliže by kdo ukradl vola, neb ovci, pět volů za jednoho navrátí, a čtyry ovce za jednu ovci. Učinil-li by kdo škodu na poli, neb vinici, a pustil by hovado své, aby spáslo cizí (pole nebo louku), cožkoli nejlepšího míti bude na poli svém neb na vinici, za škodu, jež by se uvažila, nahradí.“ Tak Bůh velí, a běda přestupníkům zákona jeho. Nenaleznou u něho milosti, dokud by úplně nenčinili náhrady. Svätý Amon, kterýž na hoře Nitria nazvané poustevnický vedl život, byl dary Ducha svätého naplněn. Jednou přivedli k němu jistí rodičové syna svého nemocného, a prosili ho, by mu pomohl. „Proč ke mně přicházíte?“ tázal se jich svätý Amon, já nic nemohu, u mne tedy pomoci nehledejte, ale pomozte sobě sami. I pomůžete sobě, jestliže oné vdově dáte nazpátek, což jste jí vzali. S užaslým okem dívali se rodičové tito na Svätého, nemohouce pochopiti, kterak sv. poustevník ten zločin, kterého se tajně dopustili, věděti může. I šli, vrátili vdově, což jí odezili, a hle syn jejich byl uzdraven. A nemáme-li i v Písmě sv. takých příkladů, kteří nám na vědomí dávají, že cizí statek vrátiti, nejpřednější jest povinností? Nábožný Tobiáš nechtěl v domě svém ani nic cizího trpěti. Jednou manželka jeho, Anna, kozelce přinesla domů. Slepý Tobiáš, uslyšev hlas jeho, hned pravil: „Hleďtež, aby snad nebyl kradený, navratte ho pánům jeho!“ Tyto výslovné řeči Boží a tyto příklady nechť ať vás vždy na to pamatují, že povinni jsme bližnímu činiti náhradu. Abychom však povinnosti své náležitě dostáli, musíme

2. nahraditi a napravit všecko, v čem jsme bližnímu na jeho statku a jmění, na jeho cti a dobrém jménu a na jeho časném blahobytu uškodili. Vrátili musíme každou odcizenou a odňatou věc, buď si veliká nebo malá. Nemáme-li ji více, musíme za ni dáti jinou věc, kteráž by stejnou měla cenu. I ten užitek, o kterýž jsme tímž způsobem bližního připravili, a kterýž by byl mohl míti, kdybychom mu té věci nebyli odňali, musíme mu nahra-

dití. Ty jsi bližnímu uoral mez, přesadil mezníky. Myslíš, že již dosti na tom, když jen ty pídě, lokte či sáhy země mu zase nazpátek dáš, kteréž jsi mu odňal? Ty mu musíš i ty užítky nahraditi, o kteréž jsi ho připravil, sice to učiní Pán nebeský, jako učinil dnešnímu služebníku, rozhněvá se, a dá tě katům, dokudž bys nezaplatil všeho dluhu. Ty jsi bližnímu odcizil nějakou věc. Myslíš, že již dosti je na tom, když mu ji vrátíš? Ty mu musíš i všecko odtud poslouž škodu i ty všechny užítky nahraditi, kteréž mu z té věci vyplývaly, a skrze zločin tvůj vyplývati mohly, sice ti učiní Pán nebeský, jako učinil dnešnímu služebníku, rozhněvá se a dá tě katům, dokudž bys nezaplatil všeho dluhu. Než ty snad pravíš: Kdybych měl všecko vrátiti a všecko nahraditi, sám bych schudl a uvrhl sebe i rodinu svou v nouzi a bídu.

Nuže, buď tedy živ, jak chceš a dělej, co chceš, podváděj bližního svého, okrádej ho a nic nenavracuj, a podrž všecko, ale buď ujistěn, že tě ten nespravedlivý statek bude paliti, věčně paliti, a že ti žádného štěstí nepřinese, žádného požehnání ani tobě ani rodině tvé. Achab, král, připravil Nábotha o vinici. A co měl z toho, co měly z toho děti jeho? Měl sedmdesáte synů, jeho kmen mohl mnoho set let trvati, a hle v patnácti letech všickni synové jeho pomřeli, a ani jednoho nezůstalo, by se mohl z vinice Nabothovy radovati. Naučte se, moji milí, z toho příběhu, že by ani vám, ani dětem vašim nespravedlivě nabyté jmění nic neprospělo. Nespravedlivý statek nemá požehnání, a neklame-li Písmo, jako že neklame, nepřichází na třetího dědice.

Konečně slyšte, co sv. Jeroným praví: „Lépe jest ztenčiti jmění a zboží svoje, než spasení duše ztratiti.“

Poněvadž se ale bližnímu netoliko na jeho statku a jmění ublížiti může, nýbrž i také na jeho cti a dobrém jměnu, protož povinni jsme i tuto jemu učiněnou škodu nahraditi.

Ach, jak často a velice pomluvou a na cti utrhaním škoděno bývá bližnímu! A jaká to hrozná křivda, když se mu čest a dobré jméno odnímá! Či není to náramná křivda, když se jedovatým jazykem svým dotýkáš bližního svého a připravuješ ho tak u lidí o čest, vážnost, lásku, důvěru a často i o všecko vezdejší štěstí, v lehkost, potupu a hanbu ho uvádí, tak

že ztenčen bývá často i na své živnosti, na svém chlebě, na svém lepším zaopatření? A kdo tu škodu, kterouž bližní jedovatým tvým jazykem utrpěl, povinen jest mu nahraditi? Kdo jiný, nežli ty? Ty, pomlouvači a utrhači, jenž jsi čest a dobré jméno bližního svého pošpinil, ty jsi povinen tu škodu mu nahraditi. Ty jsi se velice prohřešil proti bližnímu svému, připravil jsi ho o jeho nejdražší klenot, a protož mnoho — velmi mnoho jsi mu dlužen. I tobě učinil by Pán nebeský, jako učinil dnešnímu služebníku, rozhněval by se, a dal by tě katům, kdybys všeho neodvolal, což jsi křivého pravil o bližním svém, kdybys škody, na cti mu učiněné, nenapravil. Jdi tedy, odvolej, naprav, v čem jsi jazykem svým bližnímu uškodil. Ano, zkrátka, naprav všecko, což jsi kdy zlého bližnímu svému učinil a to

3. hned, bez meškání, bez prodlení, bez odkladu, a je-li to nemožno, aspoň co nejdříve ti lze. Neboť dokud cizí statek nenavrátiš, dokud nenapravíš, v čem jsi komu na statku, na cti nebo jinak ublížil, potud trvá křivda bližnímu učiněná, potud trvá hřích tvůj. Nedli, nemeškej tedy zaplatiti, což dlužen jsi. Nedli, nemeškej vrátiti statek cizí. Nedli, nemeškej odvolati, což jsi nepravého a nelaskavého o bližním svém mluvil. Nedli, nemeškej napraviti a nahraditi všecku škodu jemu učiněnou. Čím déle dlíš a meškáš, tím těžší bude činění náhrady; neboť tím tíže se budeš loučiti se statkem nespravedlivým, tím větší škoda z tvého prodávání bližnímu pojde, tím tíže budeš moci ji napraviti, a tím větší před Bohem budeš míti vinu. Každým dnem, každou hodinou veliči se hřích tvůj a množí se dluh tvůj. Nahradej tedy hned bez prodlení! Či domníváš se snad, že by ti to později, v některý jiný čas snadnějš bylo? Ach, neoklamávej sám sebe! Vždyť nemáš žádného upsání, že tě zítra již smrt nezachváti. Jistý lichvář, který s napravením života svého vždy den ke dni odkládal, přiblíživ se ku poslední hodině své, dal si sice kněze zavolati a chtěl vyznání činiti. Když ho ale tento napomínal, aby dle své možnosti napraviti hleděl, což zlého učinil, odpověděl takto: Ach již pozdě jest! A bylo vskutku pozdě. Co tedy, bratří a sestry v Kristu, chcete učiniti zítra, učinite dnes; neb nevíte, budete-li moci zítra to učiniti! Neodkládejte s povinnovanou náhradou, nýbrž učinite ji hned bez meškání,

bez odkladu. Vezměme sobě příklad ze Zachea. On pravil: „Oklamal-li jsem v čem koho, navrácuji čtvornásobně.“ Neřekl navrátím, nýbrž navrácuji; neřekl, později to učiním, nýbrž řekl, hned to učiním, hned zaplatím, hned vrátím. Vezměmež sobě též příklad ze sv. Eduarda, krále anglického. Veliké neřesti dály se v zemi, než ten svatý sluha Boží na otcovský dosedl trůn. Co bylo ale první péčí a prací jeho, jakmile vládu země přejal? Hned a především jiným o to se snažil, aby se napravilo, v čem komu ublíženo bylo. Především tedy a přísně velel, by všecko nespravedlivé jmění, kteréž by kdo v čas obecných zmatků a nepořádků byl sobě přivlastnil, vráceno bylo, a za všechny učiněné škody aby se každému spravedlivá dala náhrada. Měl za to věrný služebník Boží, že by jinak panování jeho neomohlo býti šťastné, a že by požehnání Boží nad zemí jeho nespočívalo. Tak rychlí budme i my v činění náhrady. Nemeškejme zaplatiti, což dlužní jsme. Než tu snad krčí mnohý ramenoma, a praví: Ach, já bych rád všecko nabradil, ale ten již umřel, kterémuž jsem ublížil, není mi tedy možno náhradu činiti. Ovšem smutná jestiž to věc, že jsi tak dlouho s náhradou meškal, až ten se světa odešel, jemuž jsi byl ji povinnován. Než má snad a pozůstavil zde děti, příbuzné a dědice, těm tedy dej, těm navrať, což jemu jsi zůstal dlužen. Jiný opět řekne, rád bych nahradil, než těžko jest mi to učiniti, prozradil bych se, stydím se a bojím se, bych o čest a vážnost u lidí nepřišel. Než vymlouvej se jak vymlouvej, není ti jiné pomoci. Hle onen sv. Poncius z Barasse, o němž jsem z počátku zmínku učinil, ani se nestyděl, ani se nebál, že ztratí čest a vážnost; on veřejně po všech okolních místech a chrámech návěstí dáti nechal, že náhradu učiní všem, jimž co povinnován byl. Nestyď a neboj se tedy i ty. Ostatně můžeš náhradu činiti i tajně, beze strachu, že čest a dobré jméno své ztratíš. Buď jen tak opatrný v službě cnosti, jakož jsi byl opatrný v službě ďábla, a neprozradíš se, aniž pozbudeš cti a vážnosti u lidí. Jak opatrně jsi bližního svého oklamal, ošidil, ošálil, podvedl; tak opatrně můžeš zase všecko jemu nahraditi a napravití.

Slyšeli jste, rozmilí v Kr., že povinni jsme nahraditi bližnímu a sice všecko, a hned, bez meškání, bez prodlení, bez odkladu. Nuže, nahlédněte nyní do srdce

svého, ohledejte pilně svědomí své, a patřte, nemáte-li něčeho, což vám nespravedlivým způsobem náleží. A má-li kdo z vás cosi nespravedlivého, ach, necht se slituje nad vlastní duši svou, a necht to hříšné břímě nevěle s sebou až na věčnost. Vrať cizí statek, nahraď, naprav škodu bližnímu učiněnou, nahraď, naprav všecko; nahraď, naprav hned bez prodlení, nechceš-li jednou uvržen býti do onoho žaláře, do něhož uvržen byl dnešní evangelický služebník. Učiň teď, učiň hned, což bys jednou v hodině smrti rád učinil. A nejsi-li s to, všecko nahraditi, nemůžeš-li všecko tak napravití, jak bys byl povinen, a nemůžeš-li jinaké, aspoň nahraď věrnou službou a prací. To můžeš, s toho jsi, k tomu příležitost máš, ježto i ten nejmenší a nejchudší může často jiným lidem týmž způsobem prospěšen býti. Neučiniš-li toho, dlužníkem zůstaneš, a onomu žaláři neujdeš; z něho nikdo nevyjde, dokud dluhu svého nezaplatí. A protož, chceš-li s dobrým svědomím a beze strachu na věčnost odejti, a dětem svým zde požehnání boží pozůstaviti, postarej se o to, aby v tvém příbytku ani žádný nespravedlivý hřebík nalezen nebyl. Amen.

Kázání

na neděli dvaadvacátou po sv. Duchu.

„Dávejte, což jest Božího, Bohu.“ Mat. 22, 21.

Povšimněte si, moji milí, dobře, co Pán Ježíš v dnešním sv. evangelium na nás žádá. „Dávejte, což Božího, Bohu,“ tak k nám volá. Než jak málo jest těch, kdož na hlas tento dbají. Neshání-li se za nynějšíka vše toliko po světě a věcech vezdejších? Neb není-li za dnů nynějších přemnoho těch, kdož by rádi se světem drželi, při tom pak ale též rádi nebe získali? Avšak oni velice se mylí. Kdo nedává, což Božího jest, Bohu, ten také Boha nehodným se činí. To jsou poloviční křesťané, jenž by rádi mezi svět a Boha srdce své rozdělili, nemálo nešťastnému králi Faraonovi se podobajíce.

Víte vy, jak dlouho král tento Mojžíše a lid israelský zdržoval, prve nežli z Egypta vyjíti jim dovolil. Veliké a těžké rány přišly na zemi Egyptskou, a jakmile nová nějaká rána nastala, tu ihned dal

Farao Mojžíše zavolati a pravil k němu: „Odejmi jen tuto ránu, a propustím tebe i lid tvůj!“ Než byla-li rána odvrácena, tu opět zněl hned rozkaz: lid israelský nesmí vytáhnouti; až konečně tou nejstrašnější všech ran, pobitím všech prvorozenných, tvrdé srdce královo obměkčeno býti se zdálo. Než hle, sotva že Israelité k červenému moři dorazili, již jest jim za zády Farao s lidem svým, aby je do poroby nazpět uvedl. Dobrota však a shovívavost Boží k muži zatvrzelému došla svého konce, a ve vlnách mořských pohřbeni jsou Egypťané, ježto Israelité na protějším břehu píseň díku a chvály za své vysvobození Pánu prozpěvovali.

Jako si počínal tento Farao, tak si počínají také podnes ještě velmi mnozí křesťané; oni chtějí k Bohu do nebe se dostat, při tom ale nechť se hříšů a zlých navyklostí vzdáti. Jak velice však ti a taková se mýlí! Neb nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti, a kdo není s Kristem, ten je proti němu, kdo s ním neshromažďuje, ten rozptyluje. Takovito křesťané jsou křesťané na polo, křesťané poloviční, a ti věru nejsou na tom příliš dobře, a tu nebude od místa, abychom postavení jejich poněkud blíže ohledali a výstrahu si vzali, kdyby snad ten neb onen z nás do počtu jejich přináležel. A tu zodpovídáme si tyto dvě otázky:

1. Jak poloviční křesťané vyhlížejí? a
2. jak křesťané taková u Boha si stojí?

Poslyšte pozorně a já počnu ve jménu Ježíš a Maria.

I.

Abych vám všechny druhy těch tak zvaných polovičních křesťanů vypočetl, to nebudete na mne žádati; neb velmi značný jest počet jejich, ježto v každém stáří, v každém stavu a pohlaví křesťané taková se nalezají. A tu jen několik druhů uvedu.

a) První popisuje nám moudrý Šalomoun v knize přísloví, an praví: „Chce se i nechce lenivému“ (13, 4.). A jaký pak smysl mají slova tato? Slovy těmi míní se tolik, co jistá známá socha Memnóna představuje. Socha ta byla zřízena, že osoba v ní představená povstává se zdála; již měla loket vyzdvížený, než nepozvedla se nikdy, a vždy a vždy jen ve své míře zůstala; chtěla a také nechtěla povstati.

Tak mnozí jsou křesťané, jenž na otázku, zdaž by spasení dojíti chtěli, se vši horli-

vosti odpovídají: „Aj, kterak ne, to si můžeš pomysli, choť já někdy také přijíti do nebe.“ Dá-li se mu však na srozuměnou, řka: Chceš-li, milý křesťane, přijíti do nebe, tu musíš nepřátelství své odstraniti, tu musíš nespravedlivě nabyté jmění navrátiti, tu musíš vlažnost svou odložit, — aj, co tu medle odpoví křesťan takový? „Milý brachu,“ řekne snad, „jak si můžeš pomysli, abych s tím neb oním mohl se smířiti? Tu by bylo po vši mé cti a vážnosti! To se nemůže státi! A jak bych měl navrátiti, čím vlastník bohatším se nestane, čeho však mně je třeba?“ Ejhle, křesťan poloviční! A víte, jak ho osloví někdy Pán? Jemu bude platiti slovo Páně: „Kdo neodpustí od srdce bližnímu svému, tomu také neodpustí Otec můj nebeský.“ A dále: „Nevyjde z peci ohnivě, dokud by do posledního halíře nezapltil.“ A opět: „Kdo není se mnou, proti mně je, kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje.“

b) Na to přichází jiný druh polovičních křesťanů, a ti mně přicházejí, jako jistá zvířata, jimžto se zavazují oči, aby tím lépe práci svou vykonávali. Jsoutě mnozí, jenž při všech hříších, jichžto se dopouštějí, ihned dokládají: Vždyť pak já jsem to tak zle nemínil. A tak vždy a vždy mají rozličných výmluv, jaké jim sám zlý duch vnuká, ježto jim duševní oči zavazuje, tak že konečně jako zcela čistí, zcela nevinní a bílí co padlý sníh před vámi stojí. Mluvte jim, co chcete, oni jsou nevyčerpatelní a nevyvážitelní ve svých omluvách. A tu mi napadá stará známá báika, jež trefně se tu hodí. Jistý sedlák prý dostihl vlka, ježto právě beránka byl rozířhal. Jak očekávaní se dá, byl sedlák se svým účtem brzo hotov; pravil k vlku: Nyní ty musíš umřít. To snad ne, odvětil vlk, a prosil a sliboval všemožné polepšení, dokládaje: Kdyby i ten největší hlad mne trápil, tu nechci nikdy nic vzíti, co by za víc, než sedm halířů stálo. Než sedlák nechtěl se nikterak spokojiti; když pak ale prosbám vlkovým konce nebylo, tu přec s pořádnou výstrahou jej propustil. Brzo však přišel vlk na krásnou, velmi tučnou ovci. I zachtělo se mu jí, než vzpoměl si též na svůj slib, že neukradne nic, co by přes sedm halířů stálo. Tu však jal se ihned mluvit sám k sobě takto: A co tato ovce? zač pak medle by státi mohla? Nanejvýš za tři halíře, a kdo ví, zdaž ještě i za ně stojí? Ubohé zvířátko stalo se obětí smrti. Hned pak na to přišel na krásné telátko.

Než, pomyslí si, nestojí toto více, než za sedm halířů? O nikoliv, to bude nanejvýš za jeden halíř, a tu mohu bez strachu ho strávit. Ejhle, jak úzkostlivý, jak svědomitý byltě vlk tento! Víte-li pak ale, jak to s touto jeho svědomitostí dopadlo? Sedlák přistihl jej opět při loupeži; nestáloť ovšem polapený kus, dle účtu vlkova, ani za dva halíře; sedlák ale cenil ho mnohem výše a usmrtil vlka.

Jakož pak si počínal vlk tento, podobně počínají si také mnozí, přemnozí křesťané. Tuť jest jeden, jenž nestřídmosti se vzdal. On přislíbil vše ve svaté zpovědi, aby rozhrěšení došel. Brzo pak přichází souseď neb dobrý přítel, a zve jej, by do hospody se s ním požíval. A jak si tu počíná křesťan poloviční? On počítá sám u sebe takto: Podívati se do hospody, toho jsem se neodřekl, a pítí též ne, vždyť bych jinak nemohl ani žítí; já jsem toliko slíbil, že se neopiju, a to chci dnes věrně zachovati. I jde a pije, a z jedné sklenice jsou dvě, a ze dvou tři, a tak to jde dále, až s dokonalou opicí vrávorá. Nyní ale nebude křesťan takový mítí výmluvy žádné. Inemá ovšem; ale slyšte, co praví: Vždyť to bylo při společnosti, sám jsem nemohl dělat žádnou výminku, a při nejlepším odejiti; vždyť mne ostatní k tomu přiměli. Mlčíž, křesťane poloviční, a věz, že opilci královstvím Božím vládnouti rebudou, a kdo není s Kristem, že jest proti němu. Před Bohem nebude pro tě žádné výmluvy. —

Tuto je hospodyně. Je mlsná, marnotratná, vysokomyslná. Ale vše to umí ona dobře vymluvit. Těch několik měř obilí mohu si přec odprodati, aby muž o tom nevěděl. Vždyť stržený ten nějaký krejcar zůstane jen opět v domácnosti. To žito, ten ječmen, ten oves, to plátno a t. d., to směle mohou odstrčiti, dcery potřebují nové šaty, přijdou svátky, a hospodář, ten tu obyčejně mnoho neustědří. Děti pak přec musím slušně ošatiti, aby vyrovnaly se jiným. Než mluv jak mluv, bohaprázdna hospodyně, brzo budeš viděti, kde se s hospodářstvím svým ocitneš. Bůh tresce nevěrnost a krádež i v stavu manželském, a kdo není s ním, je proti němu.

A co mám říci o tak mnohých synech a dcerách křesťanských, jež mnohé špatnosti, o nichž křesťanu ani mluvit se nesluší, nestydatě páší, a vše jen pláštikem tím, mladost, radost, ukryti se snaží.

A konečně co souditi máme o té

dlouhé řadě lidu služebného, dělníků, řemeslníků a jiných, za určitou mzdu pracujících křesťanů, již tak mnohých nespravedlností a podvodů se dopouštějí, vymlouvajíce se, že skrovný jest plat, skrovná služba za práci nebo službu konanou, a tu že sami nadlepsi si musí.

Tak zná poloviční křesťan, jenž Bohu i hříchu zároveň sloužití chce, všeliké své počinání a jednání velmi chytře omlouvati. Kéž by však všickni ti a takoví uvážili, jak nanejvýš záhubná je polovičitost taková.

II.

„Buďte dokonalí, jako Otec váš v nebesích dokonalý jest,“ tak nás napomíná Spasitel náš Ježíš Kristus. Dokonalými tedy býti máme. Polovičitost, ta ať je v tom neb onom, ta nestojí nikde za nic, tím méně ve věcech, jež spasení našeho se týkají. Polovičitost v ohledu tomto vyhláše sv. Augustin za stav velmi nebezpečný, ježto praví: Poloviční křesťané podobají se lidem zdřímajícím. Popatřte jen na člověka, jenž zdřímá. Sem a tam hlavou klátí. Brzo ji k zemi kloní, jako by přisvědčoval, brzo ji obrací na stranu, jako by odpíral. Brzo opět hodí obličejem vzhůru k nebi, brzo opět sklopuje jej k zemi. Tak také poloviční křesťan všelikému vnukání Božímu z počátku přisvědčuje, a hned zase mu odpírá. Brzo pln vroucností pohlíží k nebi, brzo pak kloní se k zemi a k věcem vezdejšími. Ó toť, dokládá muž svatý, toť stav nanejvýš nebezpečný! A věru, toť stav nebezpečný, stav hrozný. Neb u křesťana polovičního, jenž by rád se světem i s Bohem zároveň držel, u toho nemůže jest, aby upřímně Boha miloval. Takovýto křesťan není ani horký ani studený, ale vlažný. A víte, co o takových dí slovo Páně? „Poněvadž nejsi ani horký ani studený, ale vlažný, počnu tě vyvrhovati z úst svých,“ tak dí slovo Páně. Křesťan takový jest ošklivostí před Bohem. A dále víte, také co praví Pán Ježíš: „Kdo nemiluje,“ tak dí, „zůstává v smrti“ (v smrti věčné, nedostane se do nebe).

A tu vidíte, jak takovito poloviční křesťané stojí si u Boha. Věčně platí slovo Páně: „Kdo není se mnou zcela, úplně, nerozdílně, ten jest proti mně, a kdo se mnou neshromažďuje, kdo se domnívá, že na plnění toho neb onoho přikázání neprijde a že by vůle Boží vždy a dokonale nemusela se plnit, ten rozptyluje, ten vše

dobré, co činí, hází co plevu do větru. A až někdy ten velký, strašný den pomsty a soudu přijde, řekne Pán ku křesťanům takovým: „Neznám vás,“ jako onen ženich ve svatém evangelium těmi též slovy promluvil k oněm pěti bláznivým pannám, jenž olejem pro své lampy zaopatřiti se opomenuly. Kéž bychom pak také my na tento olej, t. j. na pravé, úplné a dokonalé dobré skutky nezapomínali.

A protož, křesťané milí, ať již v tom neb onom stavu žijete, vykonávejte vše zcela a dokonale. Vzdálen budiž od vás onen politování hodný stav polovičitosti, jež velkou část křesťanů opanoval. Ať pak již ve společnosti lidské neb v rodině máte místo první neb poslední, vše jedno. Bůh má v nebi dosti místa pro všechny: tak nalezne dobře místa sluha jako kníže. Nikdo, ať je malý neb velký, bohatý neb chudý, mladý neb starý, nikdo tu není vyloučen, jen pak musíme zcela a nerozdílně býti s Kristem. Amen.

V jeseni.

Tu mdlé slunka paprsky v jeseni,
a ty chmůry, jež je často halí,
to zrak zdá se nemocného býti,
ježž mrákoty smrtelné již kalí . . .

Ještě vzhledne čas od času kolem,
a hle, slza ve zraku se nítí —
vidíť všecky miláčky své drahé,
od nichž navždy, navždy jest mu jíti . . .

Bol mu sevře duši, nitro celé —
sklopí zrak svůj — a vypustí duši . . .
ten kvíl, slzy opuštěných zdá se
vichr a déšť, jež v jeseni kruší. —

Kvílí, pláče příroda to celá
nade hrobem máti dobré — země,
když sníh chladný na ni padá, chvěje
vše se hrůzou, žalem, bolem plémě. —

Prok. Zateřl.

Katolický kněz před patnácti sty let.

Napsal Dr. *Arthur König.*

(Pokračování.)

3. Jeli věda vůbec, tak zcela zvlášť
věda písma sv. jest knězi přede vším po-

třebná. Má-li však z tohoto dokladu zjevení Božího učení křesťanské, jež hlásá, dokázati a proti kacířům obhájeti; neboť i tito odvolávají se na bibli, „neboť bez autority písma sv. znělo by jejich učení jako víry nehodné tlachání, kdyby se nezdálo, že též svědectvím písma sv. svá převrácená dogmata dokázati mohou“¹⁾. Žádá-li tedy apoštol (Tit. I. 9.) od biskupa, aby netoliko zdravé učení hlásal, nýbrž aby též schopen byl jiné v něm utvrditi a protivníky vyvrátiti, jest právě toto bez onoho vědění nemožné. „Bez takového může biskup, je-li pouze jeho život svatý, sám sobě dobře prospěti; je-li však též v učení a řeči dobře vzdělán, pak může sebe a jiné vzdělati a netoliko své (věřící) vzdělati a poučiti nýbrž i protivníky odraziti; neboť nejsou-li tito poraženi a neškodnými učiněni, pak mohli by snadno srdce špatných lidí poblouzniti“²⁾. Dle této zásady jednal pak sám svatý badatel písma sv.; s neobyčejnou horlivostí, o níž též sami protivníci museli svědectví vydati, že jest *secundum scientiam*“ (Řím. 10, 2.), napadl všude bludy a světlelem písma sv. posvítíl do jich skrýší³⁾. Žádný z jeho protivníků znalosti a používáním písma sv. jej nepředčil. A nesmíme-li též toho, jenž byl „*cœlestis bibliothecae cultor*“⁴⁾ mnohé trpkosti v polemice za nevinna prohlásiti, tak přec nebudiž zapomenuto, že nepřátelé jím poráženi v osobním nepřátelství oproti němu nezřídka neuvěřitelné činili a že on sám nikdy jiných zájmů nežli lásky k pravdě a k její hlasatelce, církvi, velice si vážil. — Právě proneseným slovům⁵⁾ připojil napomenutí: „Tento výrok (apoštola) čelí proti těm, již sami oddali se lenosti, zahálce a spaní a za hřích by si to přičítali, kdyby chtěli (místo aby spali) písmo sv. čísti a kteří při tom ty, již v zákonu Páně dnem i nocí bádají, za neprospěšné tlachače považují; oni nepovázají, že apoštol po vytčení vlastností biskupových rovněž též poučování (jiných) předepsal.“

¹⁾ Commentar. in Tit. 1. 40.

²⁾ in Tit. 1. 9.

³⁾ Srovn. ku př. adv. Jovinianum I. c. 9—20 (7. 18 násl.) II., c. 10 (15) násl. — adv. Helvidium, c. 3. 6. 10. — ep. 61 ad Pammachium, c. 11.

⁴⁾ Tak jmenuje Mikuláš I. (in ep. 51. ad Lotharum) svěťce.

⁵⁾ Z komentáře k Tit. I. 9.

4. Zároveň kněz právě studiem a čtením slova Božího zjedná si vydatný prostředek proti všem pokušením, jež se při lenivých ráda dostavují. Tak píše Jeronym mnichu Rustikovi⁶⁾, jenž později stal se biskupem v Narbonne: Miluj moudrost písmu sv. a jistě nebudeš milovati rozkoše tělesné; srdce tvé nesmí byti rozličným pokušením otevřeno, jež se snadno v duši zahnízdí a pak nad tebou pánem se stávají a k nejhoršímu mohou tě svést. Stále konej nějakou práci, aby ďábel nalezal tě stále zaměstnána⁷⁾. Konečně bude moci též kněz, v kříži a utrpení nejlepší útěchu z písmu sv. čerpati. Tak volá Jeronym ku př. Juliana⁸⁾, jenž byl utrpením navštíven, těše ho: „Opovrhne lahodností řečnictví a zdvořilostí nemírného, třeba i příjemného chvalořečníka a raději uchýlíme se k vážnosti písmu sv.; tam nalezá se pravý lék pro rány, tam jistý prostředek léčivý bolesti —.“ Pak poukazuje na vzor nábožného trpitele Joba a jiných Bohu oddaných trpitelů⁹⁾.

§ 5. Další požadavky ke kněžství a v kněžství.

1. Rozhodnutí o hodnosti a vhodnosti muže — neboť jen křesťanský muž¹⁰⁾ může přijati svěcení — přináleží biskupovi, jenž ovšem, jak jsme již slyšeli, má bráti ohled na vox populi¹¹⁾ suffragium obce. Sotva však jest důležitějšího úkolu pro biskupa nad péči o dobré kněze — ta jest ještě důležitější nežli vystavení nadherných chrámů. „Chloubou otcovou jest moudrý syn¹²⁾“.

⁶⁾ ep. 4. (125, 11.) ad Rusticum, c. 5; srovn. ep. 8. (130, 15) ad Demetriadem, c. 8: „In desideriiis est omnis anima otiosi“ z Přisl. 13.

⁷⁾ In müsz'ger Weile schafft der böse Geist.“ Schiller (Maria Stuart, I.).

⁸⁾ ep. 34 (118, 1) ad Julian. c. 1.

⁹⁾ O Jeronymovi samém jako exegetovi srovn. mimo uvedený již spis: Hoberg, de s. Hieronymi ratione interpretandi, Frýburk 1886, ještě článek „Hieronymus“ od Bardenhewera ve Freibg. Kirchenlexikon; svaz. V. 2022—2027.

¹⁰⁾ Srovn. ep. 16 (127, 7) c. 3. 4. k slovům apoštolovým „mulieres in ecclesia taceant“ — I. Kor. 14, 34.; adv. Jovinian. I. c. 14 (26).

¹¹⁾ ep. 4 (125, 17) ad Rusticum, c. 8: „si te vel populus vel pontifex civitatis in cle- rum elegerit, agito, quae clerici sunt.“

¹²⁾ ep. 2 (52, 7. 10.) ad Nepotianum, c. 9. 12.

Nechť tedy raduje se biskup ze svého úsudku, jestliže vhodné kněze pro Krista vyvolil . . .“ „Mnozí staví zdi a vztyčují chrám na sloupech: lesknou se ozdoby mramorové, třpytí se zlaté vykládání, draho- kamý stkví se oltář — ale volba služeb- níků Kristových se neděje.“ — Nieméně právě tyto ohledy na přání obce, jež ze svého středu označila biskupovi muže, již se jí zdají hodni její důvěry, již v dobách útisků od církve samé vychování býti ne- mohli, měly za následek mnohá veliká zla¹³⁾. Dosti často byli zcela hodní muži přešli, poněvadž lidu nelíbily se na nich malichernosti, ku př. vážnější vzezření, větší obočí,“ opět jiní byli tomu nebo onomu na vzdor, ještě jiní jen pro svou jednoduchost byli zvoleni, „Nezřídka mýlil se soud lidu a při volbě duchovního dává každý svým vlastním mravům přednost, tak že přeje si za představeného ne do- brého ale soubě podobného.“ Ježto obzvláště většina členů byli ženatí, dali tito právě proto ženatým přednost. „Také není více tolik panických mužů, co bylo třeba kněží.“ Avšak co teprve má se říci o oněch bisku- pech, „kteří nikoliv nejlepší, ale právě méně vzdělané volí a nevinné za neschopné považují, nebo již svým příbuzným a zná- mým svěcení jak světská místa důstoj- nícká propůjčují nebo rozkazů bohatých poslouchají; nebo již — což jest ještě horší — oněm svěcení udělují, od nichž rozličnými ochotnými službami jsou naklo- něni. Dle slov sv. apoštola k Titovi (1, 5.): „Z té příčiny zanechal jsem tebe v Krétě, abys ustanovil po mstech kněží,“ dovozuje světec¹⁴⁾: „Nechť tedy slyší biskupové, již mají moc, v jednotlivých městech kněží ustanovovati, dle kterého zákona církev- ního zřízení má se toto státi.“ Ježto Pán dí k apoštolům: „Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá,“ jest na jevě, „že ti, již nějaký stupeň svěcení někomu, nikoliv dle zásluhy, nýbrž dle přízně udělují, proti samému Kristu jednají . . .“ Avšak Bohu žel hledí velmi mnozí, „ne ony za sloupy v církvi postavití, o kterých vědí, že mohou církvi více prospěti, nýbrž ony, již sami sebe milují, nebo jejichž úslužnostmi získání jsou, nebo za něž některý vznešený prosí,

¹³⁾ Advers. Jovinianum I. c. 19 (34). Též Chrysostomus, de sacerdotio II. c. 4.; napomíná tudíž, aby se při sestavování čekatelů kněžství nebral zřetel výhradně k mínění lidu.

¹⁴⁾ in Tit. 1. 5.

a již — nemluvě o horších ještě — povýšení své na kleriky dary si vymohou“. A tedy simonie in optima forma!

2. Někdo může být též dobrým člověkem, koho jizva zohyzdí, nebo kdo jinak zohaven jest, nemá být takový rovněž dle okolností ke kněžství připuštěn; „ovšem má se tělesnému málomocenství před duševními chybami ještě přednost dávat“¹⁵⁾. Ony předpisy starého zákona o hledně vlastností po případě irregularity kněží jsou nástin pro kněžstvo; novozákonní — vezme, že, čím byl Aron a synové jeho, tím nyní jsou biskupové a kněží¹⁶⁾. Tak ku př. v starém zákoně „předpisuje se kněžím, aby před službou v chrámě nepili víno a opojné nápoje, aby srdce jejich opojením, podnapilostí a pozemskými starostmi nebylo obtíženo a neměli na zemi jiného podílu nežli jedině Pána, rovněž bylo přikázáno, aby nebyli žádnou tělesnou vadou stíženi, aby neměli uši zohavené, oči pokažené, plochý nos, napadající nohu, nápadnou barvu pleti. Všecko to má též vliv na vady duševní. Neboť v člověku zavržena jest vůle a nikoliv přirozenost¹⁷⁾. (Pokrač.)

Marná snaha.

Marná snaha, marné sliby
k mlčení mne přivéstí —
na poklesky, vady, chyby
ukáží vždy, na scestí. —

Co mne za to v světě čeká,
vim já dobře; světa soud
však mne málo, málo léká —
na tent jenom dbává — bloud...

Kdo dnes chválí, zítra haní,
jak svět tento činívá —
ten mne málo rmoutí, raní,
hanou když mne přikrývá.

A byť zase chválou svojí
do nebe mne vynášel —
co to platno, v nebes voji
místa když bych nenašel? —

¹⁵⁾ ep. 2. (52, 10) ad Nepotianum, c. 12: „lepra corporis animae vitiis praeferatur.“

¹⁶⁾ Ibid. c. 9 (7).

¹⁷⁾ ep. 128 (64, 2) ad Fabiolam, de veste sacerdotali: „Voluntas enim in homine, non natura damnatur.“

Ne soud lidský, jenž se mění
každou chvílí, platí mně —
soud však Boží bázeň, chvění
v údy lije, děsí mne . . .

Proto marná snaha, sliby
k mlčení mne přivéstí —
na poklesky, vady, chyby
ukáží vždy, na scestí. —

Prok. Zaletěl.

Farní kostel ve Zlonicích.

(Vypisuje Václav Tvrdý.)

(Pokračování.)

Jak z knih počtů kostelních vysvitá, měl starý kostel zlonický již tehdy dvě věže, nestejné, plechem pobité. Ve věži velké (na jih) byly zvony, ve věži malé nad kaplí sv. Jana Křtitele podle kostela samého vystavěné do níž též z presbytáře se vcházelo, byly umístěny hodiny. Ve zdi poblíž oltáře nalezal se taternákl pro Nejsv. Svátost. Krom velkého oltáře měl kostel ještě dva menší postranní. Pod kaplí sv. Jana Křtitele, v níž nalézal se oltář téhož světce a křtelnice, byl sklípek, který sloužil za pohřebiště pánův Valounův z Adlar a nad nímž doposud zachován jest kámen, jehož nápis téměř úplně jest nečitelný, jen uprostřed zřetelný jest znak pánů z Adler-orlice. Kůr, na němž varhany umístěny byly, spočíval na dřevěných sloupech. Kolem kostela, do něhož vcházelo se síňkou, byl hřbitov.

Zdá se, že opravy panem Bohuchvalem Walkaunem r. 1608. podniknuté budnedostatečné byly, anebo snad kostel, ač o tom žádných zpráv není, během války třicetileté škody utrpěl. Páni inspektoři aspoň (děkan totiž a kapitola pražská) když r. 1669 do Zlonic ku kladení počtu kostelního přijeli, našli kostel farní ve stavu velmi sešlém. I psali proto, dne 16. prosince t. l. „Pani Esteře Kateřině Walkaunové urozené a nám v Kristu Panu mnohem Myle Pani a Sausedie“ že — „zdi kostelní na mnohých místech rozpukány jsou a temierz na spadnutí, strzecha kostelní tolykež velmi otrhává a proto — bezelstnie to wsse z gara przedewssym giny m uprawiti dati se musi“. K tomu pak doložili: „Poniewacz se G. M. P. Colator prohlasil, zie kostel tyz Zlonizky z

Swym Nakladem Rozssirziti dati chce, pokud w tom od G. M. knížete Pana Aroi-
byskupa dowoleni dosahne, my proti tomu
nebudeme. Czo se pak Strzechy cihelni
dotyče, na to se bedlywie pozorovati musy,
gestli ty zdi, ktery slaby a rozpukany gsau
a snad dobry fundament nemagi, takowau
snesau."

Na tuto výtku pánů inspektorů kostel-
ních přikročilo se k opravám kostela již
roku 1672. Nejprve vypraveny zdi a no-
vá střecha dílem prejzová, dílem šindelová
položena, později vystavěna při kostele
kostnice, zřízen hřbitůvek pro nekřtěnátká
velký hřbitov z části novou zdí obehnan,
zvonice opravena a spolu s druhou věží a
kapličkou plechem pokryta. Také schody
od zámku na krchov vedoucí opraveny a
vedle nich nová zeď postavena; nová sa-
kristie ke kostelu přistavěna a pak při-
hlíženo k opravám a výzdobě vnitřku ko-
stela. Když pak ještě i nový hlavní oltář
byl pořízen, byl opravený kostel dne 25.
září r. 1701. slavně posvěcen. Konsekraci
vykonal Vít Seipl, biskup Hieropolitánský.
suffragán Pražský a opat Strahovský. Vel-
ký oltář zasvěcen byl Bl. Panně Marii na
nebe vzaté a zasazeny do něho ostatky
sv. mučenníků: Mauritia, Felixe, Klemen-
ta, Uršuly a družek jejich.

Inventář věcí kostelních vyhotovený
dne 25. ledna 1721 poskytuje nám dosti
úplný obraz kostela našeho v těchže le-
tech. „Chram Panie“ — tak v něm vy-
pravuje, „podle zdj a Stawenj wydiet gest
zie ge Starožyttne. Kdy ale a neb kte-
ryho Roku ge Staweney nenj Pamietj
Zadne“. —

Nuže vejděmež již do toho starodáv-
ného kostelíka a popatřme na jeho zaří-
zení. Hlavní oltář „rzezbarzkym dílem Vdi-
elany“ ozdoben byl sochami svatých: Jana
Křtitele, Václava, Josefa a Vavřince. Nad
sochami těmi vznášeli se dva andělé dr-
žící obraz oltářní. V prostřed oltáře stála
socha Panny Marie Černé, kterouž Norbert
hrabě Libštejnský z Kolovrat ze Vlach
přivezl a chrámu daroval (1708?). Táž so-
ška dle vysvědčení v archivu farním ulo-
ženého dotýkána jest milostným obrazem
Panny Marie Loretánské. Pod soškou na
tabernakulu ozdobeném na vrchu pěti fi-
gurami andělů, řezbářským dílem prove-
dených, nalezal se stříbrný krucifix. Před
oltářem na dřevěných podstavcích stály
dva veliké svícny cínové „od J. M. Pani
Stary Walkounovy“ (rozuměj: Elišky Max-

miliány roz. Kanické z Cachrova) daro-
vané.

Vedle hlavního nalézaly se zde ještě
menší oltáře po obou stranách kostela při
zdech. Sv. Kříže po straně epistolní a pro-
ti němu vedle kazatelny Zvěstování Panny
Marie. O něco doleji po straně epistolní
(pravé hledíme-li k oltáři hlavnímu) oltář
Sv. Anny a proti němu Sv. Jana Nepo-
muckého se sochou téhož světce uprostřed
dvou andělů.

Kazatelna byla dílo řezbářské, rozlič-
nými barvami „vyštáfirovaná“, se čtyřmi
obrazy malovanými a nahoře se sochami
čtyř andělů, dole čtyř evangelistů. —

Nad zpovědníci zavěšen byl obraz ob-
řezání Pána Krista.

Se zdí kostelní spojena byla na jižní
straně kaple sv. Jana Křtitele, do níž vchá-
zelo se také z presbytáře dvéřmi a v níž
stál oltář téhož světce a křtelnice. Pod
kaplí jak již vzpomenuto byla hrobka ro-
du Valkaunského. — Na protější (pravé)
straně presbytáře vcházelo se po dvou
stupních do klenuté sakristie, osvětlované
dvěma silnými mřížemi opatřenými okny.
Dvéře zavíraly se na tři zámky, z nichž
jeden byl „zapaditej“, druhé dva „wisuty“.
Sakristie ozdobena byla obrazem svatých,
Rocha, Šebestiána a Rosálie, obrazem fun-
datora „nebožtíka J. M. Pana Walkauna“
a crucifixem, řezbářským to dílem se soš-
kami Panny Marie a sv. Jana. Na kře
kostela zavěšeno bylo kolem varhan dvě
obrazů „zemřelých Patronuv wrchnosti a
gich familie.“

Na hřbitově, asi v těch místech 'co
nyní vhod proti škole, stávala kostnice
ozdobená obrazem sv. rodiny.

Na jih u kostela stála okrouhlá věž
neb zvonice mírné výšky, vazbu způsob-
nou majol a plechem pobitá, v níž zavě-
šeno bylo pět zvonů. V malé vížce nad
kaplí sv. Jana Křtitele nalezaly se hodiny.

V sakristii uložen byl mimo paramen-
ta také poklad chrámový, v němž nalezalo
se 7 kalichů a sice jeden stříbrný pozla-
cený „granaty czeskyma wysazenny w
strzibrneych Czyradich vulgo filagram
Arbeith y Spatenau“, jeden stříbrný po-
zlačený s květy bílými stříbrnými i s pa-
tenou, tři stříbrné pozlačené „bez oziradu“
a dva stříbrné starožitného díla vnitř to-
liko pozlačené, kteréž náležely kostelům
filiálním, jeden Dolínskému a druhý M.
Pálečskému. Pacifikál jeden, oiboria dvě,

jedno velké pozlacené „obtazienne strzibrnyma ozyraty a teklem“, druhé menší pozlacené „s teklem“. Monstrance dvě, velká stříbrná s pozlacenými paprsky a dvěma melchisedeky, jeden z čistého zlata „dobryma diamenty a rubyny wykładaney z Prstenu gehu Msti Pana P. Barona Walkauna posledního z téhoz Rodu gegi Moti Panj P. Baronky rozeny hrabienky z Clari a Altringen udielaney“ — a druhý stříbrný pozlacený. Druhá monstrance byla menší, stříbrná též s pozlacenými paprsky a melchisedekem. Koflík stříbrný pro „Comunikanty“ jeden, malá stříbrná lampa k oltáři sv. Jana Nepom. darovaná a 4 svíce z dobrého stříbra něco přes $\frac{1}{2}$ lokte vysoké. (Dva z nich spolu s koflíkem a malou lampou dány roku 1740. klenotníku Janu Jak. Hartmanovi do Prahy, aby z nich a jiných ještě věci stříbrných, celkem ve váze 120 lotů udělal kaditelnici stříbrnou s ločkou a konvičky s táckem.

Mimo to uloženy byly v sakristii „klenoty obrazu Panny Marie“ a sice: „geden peníz zlatý čtvrt dukátu se zlatým rzetiskem, 1 peníz pozlacený s Ausskem gako Tollar, 1 strzibrney penjz S. Gyrzim s Ausskem gako Tollar, 2 korunky na Pannu Mariji a Gezulatko dobryma perlami wysazeny; Jtem penjz strzibrny gako 17 kr. s Ausskem, Pozlacený Rzetizek strzibrney asi $\frac{3}{4}$ lokte dlouhey. Ormpanty s dobryma diamenty a bledie czerwenyma perlami we trzech kusech, gedem kus bez mala loket dlouhey w niemzto ge 48 paru wefassowaneych diamentu mezy každým parem gedná bledieczerwena perla, druhý dva asy czwrt lokte dlouhy w jednom kazdym 12 paru diamentu a mezy kazdym parem bledie czerwena perle. Item Rosarium z perel barwy wissnowe. Item na czerny Tykytie Perel dobrych Ssnurka s czukem, wssech perel na týz Ssnurce ge 38. Jtem puklyczka diamenty czeskyma wykładana. Jtem penjz strzibrney gako 1 fl. welkey a sv. Janu Nepomuckemu darowaney. Trzi sskatulky strzibrne, ktore se nalezly in Sepulchris altarium cum Reliquiis když se chrám Panie przestawował, z nich gedna gest wietssi a 2 menssj. — Z těchto věcí některé po roce 1739 byly prodány a sice „z korunek, poniewacz gich byly zcela sessle“, sebrány perličky a prodány v Praze za 8 zl., ormpanty nápodobně, poněvadž byly „nepatrny a k niczemuz se appliciowat nemohly“ (prodány

v Praze, skrze P. Jakuba Hartmana za 24 zl. Ty pak „peníze obrátily se na Strzibrnou kaditelnicy a konwiczky“.

Za války o rakouské dědictví, když spojené vojsko bavorské a francouzské zanechavši útoku na Vídeň, k níž se bylo prodralo, udeřilo celou silou na království České a i Sasové pospíchali, aby před Prahou se spojili s Bavorsy a Francouzy — nastal po vši vlasti strach a úzkost. Kde kdo něco vzácnějšího měl, skrýval to co nejpečlivěji na místa tajná. Tu dne 7. listopadu 1741 ukryl i tehdejší farář Zlonický Jan Adam Svoboda co při kostele cennějšího bylo.

Nebylo to bohatství veliké. — Do zvláštní cínové čtyřhrané nádoby složeny byly věci drobnější: sedm stříbrných penízů s oušky, z nichž jeden byl pozlacený s nápisem: „Veritas vincit omnia“, dvě stříbrná pouzdra s ostatky svatých, tři šňůry dobrých perel, zlatý řetizek se zavěšeným na něm zlatým penízem sv. Roberta v ceně 1 zl., šňůrku červených korálů promíchaných korály modrými se zavěšeným zlatým penízem, zlatý čtyřhranný peníz, růženec ze zru o sv. Hátu posvěcených („ex granis Agathinis“), bílý růženeček řetízkový, falešné perly na černé pásce našité, stříbrný křížek se 6 bílými kaménky, tři stříbrné penízky a melchisedek zlatý drabými kameny ozdobený. — Větší věci uložil zvlášť, totiž velikou monstranci i s melchisedekem příslušným v pouzdru, jedno ciborium, čtyři kalichy i s paténami, kaditelnici stříbrnou s ločkou a lžičkou, talířek se stříbrnými konvičkami, dva stříbrné svíce, pacifikál stříbrný v pouzdru, pixis stříbrnou kulatou na nejsv. Svátost, stříbrné pouzdro s malou stříbrnou pozlacenou paténkou a tři stříbrné kameny vykřádané věnečky. — Jen nejpotřebnější a méně cenné věci ponechal k potřebám bohoslužebným. — Když pak bouře válečná se přehnala, počalo ponenáhlu zase kostelnímu pokladu přibývati. Tak darovala ovdovělá paní hraběnka Marie Karolína Kinská, rozená Martinicová maličkou stříbrnou a pozlacenou monstranci s melchisedekem stříbrným a pozlaceným, Reliquiář stříbrný a pozlacený na způsob monstrance v němž se choval kus z ostatků sv. Jana Nepomuckého asi $\frac{1}{2}$ palce dlouhý (1759) jakož i malé stříbrné a pozlacené ciborium s víčkem. R. 1760. daroval též pan Ondřej Hikiš, tehdejší inspektor zlonický relikvii sv. On-

dřeje apoštola ve stříbře založenou a za čas na to (1765) neznámý jakýs dobrodinec saské tolary, jeden starý, druhý novější s ouškem. Ze stříbrných pouzder (scatulae) v nichž druhy ve starém kostele svaté ostatky v oltářích chovány bývaly, udělány r. 1764 vnitř vyzlacené nádobky na svaté oleje, totiž jedna veliká trojdielná na sv. křížmo, olej nemocných a křtěnců, dvě menší pro sv. olej nemocných jakož i dvě patenky malé pozlacené uprostřed s vláčkem k nemocným. — — —

Než neměly všechny tyto věci navždy zůstatí kostelu našemu. Před nepřitelem ovšem byvše ukryty obstály — ale po několika letech mnohé z nich odcizila ruka domácí nepoctivého kostelníka Jana Ohládka. Ten, jak se při revisi inventáře konané dne 22. července r. 1793. shledalo a jak sám se přiznal vzal: 1 tolar s ouškem sv. Jiří, peníz pozlacený s nápisem: Veritas vincit omnia, dva saské tolary s ouškama, jeden půlzlatník s ouškem, jiný peníz též s ouškem, křížek stříbrný a pozlacený se 6 diamanty českými, dva tolary saské s oušky, z nichž jeden byl starý, řetízek zlatý s penízkiem sv. Roberta, penízek zlatý čtyřhranný asi $\frac{1}{4}$ dukátu, penízek zlatý na stříbrném řetízku, pět velikých perel ve stříbře zadělaných, čtyři cínové svícný z oltářů. Mimo to odpáral 29 loket dobrých stříbrných port od červeného bohatého ornátu, odcizil také též šátečky Panny Marie Loretánské, od jednoho starého červeného ornátu odpáral portičky lehké a 3 růže stříbrem a zlatem štikované, s bohatého ornátu modrého spáral dobré stříbrné porty a též se šátku na kalich. Tyhle porty prý přišel zase na ornát červený místo těch co spáral. I 13 korporálů se nedostávalo a též pateré šátečky na statui Panny Marie, která se nosila na processí a z nichž dvojce byly s dobrými portičkami, jakož i troje šátečky u sošky sv. Anny byly odcizeny.

Mimo tyto zde uvedené vzal ještě věci kostela Malo-Pálečského, které zde v Zlonicích uloženy byly. Totiž: nohu stříbrnou, lineburský zlatý, čtyřhranný peníz s orlem, královský zlatý, pět penízů dvacetikrejcarů, pět tolarů s ouškama, dva peníze po 1 zl., peníz s jelínkem a ouškem, peníz císaře Ferdinanda s ouškem, dukát duplovaný, dukát kremnický, peníz asi 30 kr. s ouškem, peníz Leopolda asi 15 kr., tolar bavorský, 12 šňur dobrých perliček promíchanych s dobrými granátky v

ceně asi 20 fl. Od šatků „Creditorowich karmasinových“ odpáral krajky falešné, jedny šatky bílé z bohatého „caiku“, darované od M. P. hrabienky Kinské, rozené Auersperkové se stříbrnými dobrými krajky vzal a se šatků granatové barvy dobré portičky odpáral. — Celkem napočítána škoda, kterouž kostelu Zlonickému učinil dosti mírně na 34 zl. 17 kr. Malo-Pálečskému pak na 70 zl. 31 kr. — úhrnem 104 zl. 48 kr. — Nepoctivý kostelník na přímlovu tehdejšího faráře Mrázka trestu ušel a později prý se odstěhoval do Uher (Pokračování.)

Pozdní štěstí.

Příběh ze života vyličil M. B. Vosečanský.

(Pokračování.)

3.

Noc minula, nové jitro volalo oba naše přátely k obvyklé práci. A bylo jí od božího rána až s důstatek! Kupující podávali si téměř dvěře, obchodní příruční měli práce plné ruce, než ku podivu, pán jejich dnes jim nevypomahal. S jakousi otupělou resignací patřil na přicházející a odcházející zákazníky své, zdálo se, jakoby pražádného zájmu na obchodě neměl, jako by myšlenkami svými dlel někde daleko. Než i stařec v pisárně byl jaksi neobyčejně vážným a zamlklým, s podivením pohlíželi služební jeden na druhého, jakoby se dotazovali, co asi mezi oběma muži se přihodilo. Zdlouhavěji a jednotvárněji neuplynul snad žádný den v žití obchodníkově jak ten, po pozdní rozmluvě přítelově, s patrným nepokojem jakýmsi očekával večera, uzavíraje krám svůj dříve nežli jindy. S nelíbenou touhou těšili se oba přátelé na dobu večerního klidu, když v důvěrném hovoru spolu trávivali, dnes opětně se sešli, ale zdálo se, jako by zamlklost celodenní ani nyní nechtěla rozváznati jazyk jejich. Mlčky zasedli za stůl, neobyčejně rychle večeři odbyli. Konečně pravil Golubovski:

„Jak jste se dostal, příteli, do Sibíře?“

„Nikterak,“ odvětil stručně stařec, „jelikož jsem tam ani nebyl.“

„Což jste zapomněl na přání matčino a daný slib svůj?“

„Chraniž Bůh, než věnujte mi své pozornosti, hned vám vše vysvětlím.

Marně hledal jsem zmíněné noci útěchy ve spánku, snad proto, že záhy jsem se odebral na lůžko, snad nemohl jsem pro přílišné rozčilení své usnouti. Asi okolo desáté hodiny slyším klepání na dveře příbytku svého. Vyskočím, otevru, na práhu stál dobrý farář náš Klekočinskí. Pozdraviv mne k nemalému podivení mému vstoupil, řka: Vzmuz se Ivane! přináším truchlivou novinu. Obdržel jsem právě z Petrohradu úřední listinu, kterouž se mi oznamuje, že otec tvůj před čtrnácti dni v Sibíři skonal a pohřben jest! Můj ty Bože, zvolám, i tato rána musila mne zasáhnouti. Upokoj se synu můj; co Bůh činí, dobře činí. Ukončeno jest utrpení rodičů tvých na této zemi, jako za života jejich sluha Boží v jeden den žehnal nerozlučnému sňatku jejich, tak také oba v jeden den v Pánu dokonali. Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj! Ukrutný los rozloučil je na čas, ale Pán života i smrti v jeden den je spojil ve hvězdné říši své u šťastném shledání. Ivane, pokoř se trpělivým snášením i této úradě nevystihlé prozíratelnosti Boží! Věda pak, že záhy z rána nastoupiti jsi chtěl dalekou cestu svou, pospíšil jsem ihned k tobě vzdor tomu, že pro přílišné závěje sněhu pošta se dnes velmi opozdila.

Díky tisícové, šlechetný sluho Páně, za útěchu vaši, ochci se přičiníti, abych i tuto těžkou zkoušku Otce nebeského trpělivě nesl. —

Tak, synu můj, nezapomeň, že dobrá máť modlití se tě učila: „Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi.“ Objev mne, odešel.

Úmrtím otcovým odpadla cesta má na Sibíř. Po pět dalších let vyučoval jsem syny knížete Orlovského i jiných čelnějších rodin, s nikým téměř se nestýkáje. Jediným přítelem mým byl staříček farář Klekočinskí.

Vypukla válka mezi Ruskem a Tureckem. Cár Mikuláš již tenkrát měl namířeno na říši tureckou, zejména na východní krajiny její. Netajil se mocný cár náhledem svým o Turecku, že jest podobno muži neduživci, jehož smrt dlouho na sebe čekati nedá, dědicem říše této dle náhledu jeho mělo býti Rusko. Záměry pak círovy záhy prohlédl Napoleon III. Zanášeje se podobnými úmysly, ujmál se zejména katolíků ve svaté zemi, dopomáhá jim volného přístupu k svatému hrobu, v čemž jim se strany Řeků velké překážky byly činěny. Mikuláš nerad nesl zmahající se vliv Napoleonův a žádal v březnu 1853

protektorát nad všemi křesťany řeckého vyznání po celé říši turecké. Co zvláštní splnomocněný vyslanec poslán byl tehdy do Cařihradu admirál kníže Menčíkov, kterýž na pohanu státní rady turecké 2. března téhož roku v skvostném nádherném paláci v prostém plášti a zablácených botách se objevil. Sultán v chování vyslanecovu viděl urážku velkou a v požadavcích jeho skrácení své suverenity a proto protektorát Rusku na dobro odepřel. Menčíkov rozhorlen tímto jednáním, s výhrůžkou opouštěl palác, že později nepřijde toliko v plášti, ale v úplné zbroji, patrně narážaje na vítězství zbraní ruských nad tureckými. Výrok Menčíkovův však se nesplnil, štěstí válečné, zejména v Evropě, Rusku nepřálo, toliko jediným jasným bodem v dějinách války té byla úplná porážka tureckého loďstva u Sinope, jež ruská moc námořní, za vedení admirála Nachimova, na dobro zničila. Bitvu tu na černém moři konal jsem co dobrovolník s sebou a byl jsem pro statečnou odvahu svou od admirála vyznamenán. Výsledek války Krimské jest všeobecně znám, říše turecká byla sice ve své celistvosti zachována, za to však ni jediná z válčících velmocí nebyla uspokojena. Mírem Pařížským dne 30. března 1856 uzavřeným válka se skončila.

Odebral jsem se opět k tiché podkrovní světničce své, protloukaje žití své vyučováním synů rodin lepších jako dříve. Bytí můj však trval jen na krátko. Jednoho dne doručen mi byl list z kabinetní kanceláře círovy, kterýmž za osvědčené udatenství a věrnost mou ve válce právo šlechtické jakož i jeden ze statků otcových mi vráceny byly, spolu však i učiněno čestné vybidnutí, zdali bych služby v ruském námořnictvu nepřijal. Vděčnost i touha po žití vojenském přiměly mne k tomu, že jsem čestné ono vybidnutí přijal. Ve vojstě strávil jsem plných deset let, nerad se louče s povoláním, jemuž jsem s celou duší přilnul, než povážlivá choroba učinila krok ten nezbytným. Po desíti letech navrátil jsem se opět do rodné dědiny své, kdež hospodářství a studiu jsem se věnoval. V krátkém čase pojal jsem za manželku dceru hraběte Grabovského. Julie nevynikala ani krásou ani jméním, než nekladl jsem váhy ani na jedno ani na druhé. Krásy jsem nehledal, věda dobře, že jest jako květ polní, jenž dnes oko naše oslňuje, do rána pak uvadne a žádné ceny více nemá, jmění tím více

mi bylo věcí vedlejší, vždyť znal jsem ze zkušenosti nicotu a pomíjejícnost jeho, i můj otec byl jednou bohat a jednou ranou nešťastného osudu stal se žebrákem. Manželka má nebyla ani krásnou ani bohatou, za to však vynikala zřídka vzdělaností a spanilou šlechtností srdce, těmi jedinými opravdovými ozdobami člověka.

Na přímluvu její zakoupil jsem domek, v němž v dobách těžkého utrpení s matkou svou jsem žil a v němž má dobrá máť s tímto světem se rozžehnala. Domek jsem nechal v prostrannější přestavěti, v jehož jedné polovině zřízen byl chudobinec, v druhé pak nemocnice. Vreční dozor nad oběma ústavami vedla moje šlechtná choť sama. Mohu říci, že tato doba mého života byla nejšťastnější. Choť má byla učiněným andělem, útěchou opuštěných chudých, těšitelkou nemocných. Oddanost a lasku její ke mně vyličovati ani nemohu, postačí, řku-li, že novému vrátila mne životu, že šťasten jsem byl po boku jejím, moha v řečech i skutech její blíže poznati slabý jen odlesk šlechtné duše této. Jediný mráček, který blaho našeho manželství poněkud zakaloval, bylo bezdětství naše. Dobrá Julie záhy zpozorovala nespokojenost mou, než vroucí zbožností svou a oddaností do vůle Boží dovedla mne utěšiti tak, že jsem proti řízení Nejvyššího ne reptal. Obdržev pak povolení, že mrtvolu otce svého ze Sibíře do rodné dědiny své převéztí mohu a vykonav s vděčností a radostí i tuto poslední synovskou povinnost svou, byl jsem nevýslovně šťasten. — Říkává se však, že koho neštěstí uvyklo navštívití, toho tak snadno že se nespouští, i na mne naplnila se bolestná pravda tato.

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Dnes byly posvěceny slavnostním způsobem kříže na dostavené průčelní věže chrámu sv.-Vítského v Praze, jež dostupují výšky 90 metrů. Dokončení celé stavby chrámu sv.-Vítského rozpočítává se na 7 let, budou-li příspěvky na stavbu scházeti se aspoň tak, jako v posledních letech.

— Slavnost svěcení praporu „Katolické Jednoty Svatováclavské“ koná se v neděli dne 16. října 1892 ve chrámu Páně u sv. Tomáše na Malé Straně.

Pořádek.

I. V příčině zvaní hostů.

Zvaní hosté, nečlenové a spolky ženské pozvou se do kostela před příchodem průvodu, jenž se odebere s praporem ze Svatováclavské záložny do chrámu Páně u sv. Tomáše; v kostele se jim vykáže místo v lavicích a sice páním v pravo a dámám v levo. K účeli tomu budou dva členové stojící u hlavního vchodu uváděti hosty na místa.

Kostel bude před příchodem průvodu pro obecenstvo uzavřen a budou pouze zvaní hosté proti vykázaní se zvácím lístkem do vnitř kostela pouštění.

II. V příčině seřazení průvodu.

a) Průvod se seřadí v průchodícím domě Svatováclavské záložny v Řetězové ulici a dále se na pochod o půl 4. hod. odpolední.

b) Pořádek průvodu bude tento:

1. Spolky.

2. 24 družiček menších; za nimi pak jedna větší, která ponese na polštáři pentle, darované vysokorodou pí matkou praporu;

3. prapor, nesený 12ti většími družičkami, kolem nichž půjdou špalířem členové komitétu, jenž prapor pořizoval;

4. tři praporečníci;

5. členové katol. „Jednoty Svatováclavské.“

III. Pořádek v kostele po příchodu průvodu.

1. V kostele u hlavního vchodu postaví se z každé strany tři členové; mezi oltářem „Ecce Homo“ a mezi prvním pilířem postaví se dva členové, taktéž na protější straně blíže kazatelny; rovněž zaujmou místa v prostorách mezi ostatními pilíři po obou stranách vždy dva členové.

2. Průvod, který půjde řetězovou, Dominikánskou, Karlovou ul., přes Karlův most, mosteckou ulicí a přes náměstí Radeckého, vejde do kostela hlavním vchodem.

3. Spolkům mužským se vykáže místo v hlavní lodi před hlavním oltářem; pakli by se všechny na vykázané jim místo nevešly, zaujmou prostory mezi lavicemi; prapory zvaných spolků se vztýčí před samými mřížkami presbytáře.

4. Prapor „Jednoty“ položen bude na připravené k tomu místo v hlavní lodi mezi kazatelnou a oltářem „Ecce Homo.“

5. Družičky po obou stranách učiní špalíř.

6. Praporečníci postaví se před žerdí praporu, ostatní pak členové „Jednoty Svatováclavské“ učiní za praporem polokruh, stojíce obličejem k hlavním dveřím.

7. Jakmile byl průvod přišel až ke kostelu, pojedou dva členové „Jednoty“ pro matku

praporu, jejížto funkci vzala na se Její Jasnost paní Adleta hraběnka ze Schönbornů.

8. Když byl celý průvod vešel do kostela, bude se tam poznenáhla, pokud místo stačí, pouštět obecenstvo, jemuž od členů tam přišedších a poradců k tomu vybidnutých bude vykázáno místo v prostranných lodích; prostředek hlavní lodě až k praporu zůstane prázden.

IV. Pořádek při slavnosti samé.

Když byl prapor vnesen do kostela, položí jej družičky na připravené místo a když byli všickni účastníci zaujali místo pro ně určené bude

1. kázání, proslovené činným členem dp. prof. Jos. Havránkem, načež

2. vysokorodá pí matka praporu připevní prapor k žerdi a pentle na prapor.

3. Když bylo duchovenstvo vešlo do kostela ze sakristie a sice dveřmi blíže hlavního oltáře, posvěti prapor předseda „Jednoty“ vdp. kanovník Dr. František Král, při kterémž obřadu zapěje sbor na choru.

4. Po svěcení obejdou prapor členové „Jednoty Svatováclavské“ a každý z nich dotkne se žerdi, načež

5. zvednou družičky prapor a odevzdají jej vysokorodé pí matce praporu, kteráž pak jej odevzdá praporečnicům; při zvedání praporu zapějou přítomní první sloku chóralu „Sv. Václave.“

6. Bude požehnán.

7. Odevzdá se prapor správnímu výboru.

8. Při odchodu Jeho Osv. p. protektora a vysokorodé pí matky praporu utvoří členové „Jednoty“ v hlavní lodi špalír; p. hrabě s pí hraběnkou budou s praporem doprovzeni ke dveřím, načež se prapor uloží.

Z Vídně. Ku konci měsíce října koná se za předsednictví Jeho Emin. nejždšt. p. Františka de Paula, kardinála Schoenborna knížete-arcibiskupa pražského porada užšího přípravného komitétu biskupů k nejbližším konferencím všech biskupů rakouských.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jest:

p. Alois *Langer*, c. k. professorem nábož. na c. k. vyšším gymn. něm. na Starém Městě v Praze.

Ustanoveni jsou:

P. Ludvík *Dressler*, kněz ř. praem. v Teplé, za zat. admin. v Pernarci (Pernharz);

p. Bohumil *Jiráček*, neom., za kapl. v Podolí;
p. Jan *Mačí*, kapl. ve Vrbné nad lesy, za kapl. u sv. Kiliána;
p. Karel *Pokorný*, katech. ve Výprtech, za kapl. v Rakovnici.

Uprázdňené místo:

Trinksaisen, fara patr. náboženské matice, od 7. října 1892.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Čížek*, č. kanovník, b. vikář, notář, děkan ve Všetarech, 6. října 1892, (nar. 3. srpna 1816 v Čáslavi. vysv. 25. července 1841).

Ustanoveni jsou:

p. Vojt. *Kameš*, admin., za far. v Chřenovicích;

p. Jan *Kukla*, far. Chotěšický, za faráře do Kněžic;

p. Ant. *Petrán*, vícerektor, za spirituala v kněžském semináři;

p. Frant. *Pour*, kapl. Poděbradský, za vice-rektora v kněžském semináři;

p. Dr. Adolf *Plešinger*, za kapl. do Poděbrad;

p. Jan *Rameš*, kapl., za admin. v Chotusicích;

p. Vinc. *Němeček*, kapl. Vinořský, za zám. kapl. v Dymokurech;

p. Jos. *Marek*, kapl. L. Týnecký, za kapl. do Červ. Janovic;

p. Jos. *Kotyk*, kapl. Svinčanský, za kapl. do L. Týnice;

p. Jan *Krejčí*, kapl. Lukavecký, za kapl. do Vilimova;

p. Jos. *Kašpar*, kapl. Dobrušský, za proz. katech. na gymnasiu v N. Bydžově;

p. Fr. *Prokůpek*, kapl. Vilimovský, za proz. katech. škol měšť. v Pardubicích;

p. Al. *Leder*, kapl. Markoušovický, za proz. katech. škol měšť. v Trutnově.

Novosvěcenci:

p. Jos. *Hypš*, za koop. do Mládkova (Wichstadt);

p. Jan *Tichý*, za koop. do Teplíc (Weckelsdorf);

p. Ladisl. *Tůma*, za koop. do D. Libchavy;

p. Ant. *Vich*, za koop. do Králík;

p. Ferd. *Vlček*, za koop. do Ždíce;

p. Otok. *Hruška*, za kapl. do Dobrušky;

p. Ant. *Paulus*, za kapl. do Dobrušky;

p. Eberh. *Čuda*, za kapl. do Svinčan.

Na odpočinek vstoupil:

p. Václ. *Oliva*, far. Dušejovský.

Uprázdňená místa:

Dušejov, fara patr. náboženské matice, od 1. září;

Chotěšice, fara patr. náboženské matice, od 30. září;
Všestary, fara patr. náboženské matice, od 7. října t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Martin *Pils*, far. na odpoč. v Lang Enzersdorfu, 1. srpna 1892, (nar. 2. ledna 1805, vysv. 24. srpna 1829);
 p. Ant. *Fleischmann*, ředitel gymn. ve výsl. ve Vídni, 25. srpna 1892, (nar. 3. srpna 1825, vysv. 29. srpna 1850);
 Mngr. Ant. *Luger*, bisk. vikář, far. v Nové Cerekvi, 2. září 1892, (nar. 11. ledna 1819, vysv. 8. srpna 1844).

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Steinko*, far. v Hodnově, obdržel exposit. canonicale.

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Jině*, kapl. v Blatné, za far. v Roseči;
 p. Frant. *Pliml*, katech. v Pelhřimově, za far. v Hušicích;
 p. Tom. *Mika*, kapl. arcib. domu v Klatovech, za představeného téhož domu;
 p. Jos. *Uzel*, kapl. v Rudolfově, za katech. měšt. škol ve Veselí;
 p. Jakub *Klostermann*, katech. měšt. škol ve Falknově, za far. v Unterreichensteinu;
 p. Jos. *Lejčar*, zám. kapl. v Čimelicích, za zám. kapl. ve Varvažově;
 p. Theod. *Kasper*, dr. bohosloví, za zám. kapl. v Čimelicích;
 p. Ant. *Mančal*, admín. ve Chvojnově, za far. tamže;
 p. Jan *Budař*, dr. bohosloví, za katech. v Klatově;
 p. Frant. *Javůrek*, síd. kapl. v Zalužanech, za katech. v Pelhřimově;
 p. Mat. *Beran*, kapl. v Trhosevinech, za kapl. ve Vřeni;
 p. Václ. *Kruta*, kapl. v Strmilově, za kapl. v Jilovicích;
 p. Václ. *Spěvák*, kapl. v Jilovicích, za kapl. v Strmilově;
 p. Fr. *Břicháček*, kapl. v Sušici, za kaplana v Blatné;
 p. Jos. *Klička*, kapl. v Rehbergu, za kaplana v Katovicích;

- p. Jakub *Podlaha*, kapl. v Albrechtci, za kapl. v Horní Pěně;
 p. Jindř. *Pexidr*, kapl. v Katovicích, za kapl. v Kadově;
 p. Václav *Hojda*, kapl. v Sušici, za kaplana v Hostouni;
 p. Frant. *Zeman*, kapl. v Bělé, za kaplana v Hvožďanech;
 P. Ben. *Sobotka*, člen ř. praem. v Drkolíně, za kapl. ve Friedbergu;
 p. Jos. *Mlynařík*, katech. ve Veselí, za kapl. v Rudolfově.

Ustanoveni byli novosvěcení:

- p. Jos. *Budil*, za kapl. v Borotíně;
 p. Jos. *Dick*, za kapl. v Lašovicích;
 p. Ant. *Dvořák*, za kapl. v Pelhřimově;
 p. Václ. *Heindl*, za kapl. v Přesticích;
 p. Fr. *Husar*, za kapl. v Hosině;
 p. Ludv. *Kolář*, za kapl. ve Chvalšinech;
 p. Tomáš *Kyzour*, za kapl. v Červeně;
 p. Evald *Landschau*, za kapl. v Ronšperku;
 p. Jos. *Lejsek*, za 2. kapl. v Sušici;
 p. Fr. *Matisek*, za kapl. v Třeboni;
 p. Jan *Podlaha*, za kapl. ve Volyni;
 p. Fr. *Roubík*, za kapl. v Bělé;
 p. Jos. *Štaněk*, za 2. kapl. v Kasejovicích;
 p. Jan *Šimon*, za 1. kapl. v Sušici;
 p. Jan *Toman*, za kapl. v Rehbergu;
 p. Vojt. *Tupý*, za kapl. v Trhosevinech;
 p. Jan *Valentín*, za kapl. v Neugebau;
 p. Jos. *Wiener*, za kapl. v Ném. Rychnově.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.

(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdůst. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svatých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

OBSAH: Kázání na neděli jedenadvacátou po sv. Duchu. — Kázání na neděli dvaadvacátou po sv. Duchu. — V jeseni. (Báseň.) — Katolický kněz před patnácti sty let. (Pokr.) — Marná snaha. (Báseň.) — Farní kostel ve Zlonicích. (Pokrač.) — Pozdní štěstí. (Povídka. Pokrač.) — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expeditce
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou " 3.50
pololetně " 1.50
poštou " 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání na den Všech Svatých.

„Potom jsem viděl zástup ve-
líký, kteréhož žádný přechísti
nemohl, ze všech národů, po-
kolení a lidí i jazyků, jenž stojí
před trůnem a před obličejem
beránka, jsouce oblečení v bílá
roucha a palmy v rukou jejich.“
Zjev. 7, 9.

Uprostřed starého města Říma nalezal se za dnů ještě pohanských stkvostný a s mnohou nádherou vystavený chrám po-
doby okrouhlé, v němžto obrazy a po-
dobizny všech model a bůžků pohanských
se nalezaly, pro kteroužto příčinu chrám
onen „pantheonem“ t. j. svatyní všech bohů
se nazýval. Když pak za císaře Konstan-
tina pohanství a modloslužebnost klesly,
když mrákovy ustoupily světlu a kříž Pána
našeho Ježíše Krista, co vítězné znamení
pravdy hnusné obrazy všelikých model za-
pudil, tu hned připravovaly a posvěcovaly
se chrámy pohanské k službám božím kře-
stanským. Nebořili totiž křesťané nádherné
a velkolépe chrámy bohů pohanských, ale
podrželi je a jen dle křesťanského způsobu
je zřídili, opravili a k službě živého, pra-
vého Boha je zasvěcovali. A tedy stalo se,
že i onen okrouhlý chrám panský „pan-
theon“ nazvaný, v chrám křesťanský byl
proměněn. Poněvadž pak v chrámu v tomto
za dnů pohanských všem modlám úcta se
činila, tedy na shlazení takové neřesti po-
světil papež Bonifacius chrám ten ke cti
a chvále všech Svatých a Vyvolených Páně.
Posvěcení pak toto stalo se dne prvního
listopadu a památka radostné té události

konala se napotom každoročně na tentýž
první den měsíce listopadu, z počátku ovšem
toliko v Římě, až pak postupem času pod
jmenem svátku „Všech Svatých“ po celém
křesťanstvu se rozšířila a tak až podnes
mezi radostnými hody našimi se uchovala;
neboť hle, i my dnes společně tutéž slav-
nost konáme.

Než, křesťané milí, není to, co jsem
až dosaváde sdělil, není totiž pouhé pře-
pravení pohanského chrámu na kostel kře-
stanský jedinkou a hlavní příčinou vý-
roční slavnosti dnešní. Tato naše slavnost
dnešní má ještě jiný a to mnohem vyšší
význam; neboť k vůli věci jen tak ne-
patrné nebyla by věru Duchem sv. vedená
církve katolická hod tak slavný zasvětila.
O jiná, jiná musela tu býti pohnutka! I
měla zajisté církev sv., když dnešní slav-
nost „Všech Svatých“ ustanovila, měla
při tom úmysl ještě jiný, úmysl mnohem
důstojnější a právě mateřský; ona tu měla
úmysl, kterýmž tolik upřímné lásky a sta-
rostlivosti o naše spasení projevila, že
s ohledem na úmysl tento svátek dnešní
korunou péče a starosti církve o spasení
lidské nazván býti zasluhuje, jak se o tom
ku svému vzdělání s pomocí Boží hnedle
přesvědčíme.

Pojednání.

Rodiče milí, vy, jenž syny a dcery
své věrně milujete a o ně upřímně se sta-
ráte, řekněte nám, co vám tak asi při
dítětkách vašich nejvíce na srdci leží? Je-li
pravda, že ta jest tu péče vaše nejsvrcho-
vanější, abyste dítětky od Boha sobě svě-
řeně dobře odchováli a takto k místu a
k náležitému zaopatření je přivedli. Neboť

zá poslední cíl a účel na zemi kladou si za jisté dobří rodiče to, aby řádně zaopatřili dítky své. Proto se starají, proto šerší, proto ujmu sobě činí, aniž jakých klopot, strastí a mozolů se neštítí. A k takovému rodičům dobrým, o blaho dítek svých pečlivým přirovnána býti zasluhuje celým právem naše církev sv. Nenadarmo nazýváme my ji matkou; neboť co matka tělesná pro vezdejší blaho dítek svých podniká, totéž činí církev sv. pro věčné blaho svých přináležících, ježto někdejší důstojné jejich zaopatření v dědictví nebeském se vši láskou a péčí mateřskou vyhledává. Ona všecky poklady, kteréž Ježíš Kristus do jejího lůna byl uložil, ona všecky ty poklady, celou pozůstalost zásluh a učení Ježíšova jediné k tomu obrací, aby nám svým dětem místo a opatření náležité tam na světě jiném zjedнала. K tomu cíli nechává nám slovo Boží hlásati, abychom pravou cestu k nebesům poznali a se vzdělávali; k tomu cíli k službám Božím nás zve a svátostmi nám příslahuje, k tomu cíli všemožně se snaží, aby myslí naše vzhůru k věcem nebeským obrátila a na cestě spasení potřebné podpory a síly nám zjedнала. Než vite, vy, dobře, neboť samo písmo sv. o tom svědčí, kterak úzká, příkrá a neschůdná jest ta cesta, jež k dědictví věčnému a branám života vede — a kterak naproti tomu mdlý, slabý a křehký jest člověk. Závrať věru pojímá člověka, když uváží, jaké za často nevůle a obtíže na té cestě k nebesům se naskytují; proto také přemnozí ji opouštějí, tak že sám Spasitel náš vyjádřil se, že málo jest chodících po ní. A hle, všecky tyto nesnáze zná dobře ta milá naše máti, církev sv. Ona zná, jak nesnadný jest ten přístup k dědictví věčnému, ona pak také zná i naši přirozenou nedostatečnost a mdlobu; a tu láska její vymýšlí a vyhledává prostředky všemožné, aby nám onu drsnatou cestu vyrovnati, naše kroky usnadniti a tak k žádoucím zaopatření na nebi dopomoci mohla. A jakého pak asi medle chopí se tu obzvláště prostředku, by nám tu cestu k nebi, k našemu to někdejšímu zaopatření usnadnila?

Jistý sv. kněz, jmenem Marcianus, chodíval často noční dobou ulicemi města Konstantinopole, při čemž se u jednoho starého penězoměnce a lichváře zastavoval, kterýž až do půl noci u své lampy sedával a kraje zlatých penězů ořezával, při tom ale za člověka poctivého a nábožného

držán býti chtěl. Při těchto návštěvách, kteréž Marcianus starému lichváři činil, vyměňoval si vždy peníze drobné, býval ale vždy notně ošizen; než nedomlouval ani slovem starci nešlechtnému a stavěl se tak, jak by celý ten podvod ani nepozoroval. Konečně ale zdála se onomu lichváři návštěva Marcianova nápadná, a tedy nařídil jednokrte služebníkovi svému, aby kněze toho z daleka pozoroval a vyzkoumal, co asi s drobnými těmi penězi dělá. I tu dozvěděl se lichvář, že muž ten svatý ty nejbídnější chatrče vyhledává, chudým pomáhá, trpící těší, nemocné obsluhuje, ano i mrtvá těla co nejbedlivěji umývá a obléká. Nad takovým jednáním ulekl se tu nemálo stařec; příklad takového obětavosti pronikl duši jeho, a když Marcianus opět přišel, tu padl k nohám jeho, oplakával podvod svůj, prosil za odpuštění, uznal ohavnost lakomství svého a stal se člověkem novým. — Nejmilejší, nikdy snad nebyl by se lakomý, hříšný stařec ten obrátil, kdyby příklad, kterýž na svatém knězi byl seznal, nebyl dojal srdce jeho mocně! Tu se potvrdilo, co dí staré přísloví, že slovo pohne, příklad ale že táhne. A pravdu slov těchto zná i církev svatá, ona ví, jak blaze a mocně příklad dobrý působiti může na mysl lidskou, a tedy co dobrá a obezřetná matka i tohoto prostředku užívá, aby nás k zmaužlému boji a zápasu pro kornu života věčného rozužtila, a drsnatou onu cestu k nebi krokům našim usnadnila. Tohoto prostředku užívá pak církev sv. právě dnes; neboť právě proto výroční slavnost „všech Svatých a Světíc Božích“ ustanovila, aby v životě všech Vyvolenců Páně jako v nějakém jasném zrcadle zhlídlo se oko naše, a v pohledu tom aby se naučilo znati, že možné jest člověku v každém stavu a v každém povolání těžký ten zápas přestáti a cestou příkrou k branám života šťastně dojiti, pakli jen s vůlí pevnou a odhodlanou k tomu se přikročí. Ona dnes před obličejem naším odhazuje záslonu nebes, otevírá nám stánek blahoslavených a na všechny oslavence Boží nám ukazuje, volajíce k nám slovy miláčka Páně, svatého Jana: „Ejhle, zástup veliký, kteréhož nikdo přechísti nemůže, ze všech národů, pokolení a jazyků a lidí, ani stojí před obličejem beránka, oblečení v roucha bílá a palmy v rukou jejich.“ Tak volá církev svatá k nám dne dnešního, poukazujíc na slávu nebes, jakoby nám říci chtěla: „Tam,

dítky moje, hleďte, a celý sbor a všechny kůry svatých oslavenců pozorujte. Ejhle, také oni byli lidé vám rovní, vám ve všem podobní; mdloba a křehkost byly také jejich dědictvím, mysl převrácevá a náchylnost k zlému byly také jejich podílem — také oni ani od jedinkého nedostatku lidského nebyli ušetřeni; že ale dle svých sil a možností se přičinili, prošli šťastně a bez úrazu svodem a nesnázemi světa tohoto, a opatření důstojného v slas-
stech nebeských na věky věkův došli.“ V ten smysl volá k nám církev sv. dnešního dne hlasem mateřským, aby nám laskavým připomenutím tolikera dobrých příkladů boj a zápas o dosažení koruny věčné ulehčila a usnadnila. Na tomto o-
pravdu mateřském úmyslu církve zakládá se ustanovení dnešní výroční slavnosti; a pro tento úmysl zasluhuje svátek Vše-
ch Svatých „korunou péče a starosti církve o spasení lidské“ nazván býti.

Když sv. Augustin za věku ještě mladého cesty zákona Božího opustil, nectně a bohaspuště obcoval a hluboko do bahna neřestí zabřednul, tak že o něm a o jeho polepšení vůbec se pochybovalo, tu přicházela k němu s okem zaslazeným a s tváří od hoře a zármutku skříčenou matka jeho Monika, a s prosbou srdcelomnou začasté až na kolenou za to jej žádala, aby od skutků takových upustil. Kdo však na prosby a hoře matčino nedbal, byl zbloudilý Augustin, i omlouval se tím, že při své bujně povaze zdrženlivě a po křesťanskou ani živ býti nemůže. Než matka o spasení dítěte svého pečlivá, nedala se odbyti takovouto výmluvou lichou, a aby patrně viděl, že mu i při jeho povaze možná polepsiti se, tu mnohé příklady, kterak ne-
jeden pobloudilec, jemu docela podobný, k Bohu se obrátil, na mysl mu uváděla, pokaždé dokládaje takto: „jestliže ti a oni toho dokázali na sobě, proč ty Augustine taktéž nemohl a neměl bys učiniti?“ A jako Monika svatá k synu svému Augustinovi mluvila, právě tak církev Boží, ta pečlivá matka naše volá dnes k nám ke všem, také ona dnes předkládá nám přemnohé příklady, ježto na nescíslný zástup vyvolených Páně ukazuje a takto dokládá: „jestliže tito všickni k dědictví věčnému statečně si dopomohli, proč i vy, dítky moje, nemohly byste jim podobně učiniti? Když Joachim a Anna dceru svou Marii Bohu k počtě, člověčenstvu k užítku a sobě k radosti odchováli: proč nemohli

byste také vy, rodiče, dítky své bohabojně vychovávat i a odplatu na nebi takto sobě ukládati? Když Zachariáš a Alžběta v lásce a svornosti manželské Bohu věrně sloužili: proč neměli byste také vy, manželé, svorným a laskavým obcováním korunu nebeskou sobě dobývat? Když Jan Křtitel a Ježíš Kristus sám úctu a poslušnost synovskou rodičům svým prokazovali ochotně: proč neměli byste také vy, děti, křesťanské rodiče své ctíti a tak odplatu božských zaslíbení sobě zasloužiti? Když Maria, Josef Egyptský a nescíslní jiní v čistotě srdce své uchovali: proč nemohli byste také vy, mládenci a panny, pro věčnou odměnu jim se vyrovnati? Když Máří Magdalena a Zacheus světem a statkem i rozkoši pro Boha milerádi pohrdli: proč nemohli byste všickni, jenž v hříších smrtelných vězíte, taktéž k Bohu se obrátiti? Když Lazarův věřodivý a Job nešťastný uprostřed soužení a života strastí toliko Boha chválili: proč neměli by všickni nešťastní, skormoucení a trpící taktéž Bohu své strasti poroučeti a vůli svoji s vůlí Boží pro oslavu nebeskou srovnávati?“ Tak volá k nám slovem péče a lásky dnešního dne naše přemilá matka, církev sv., tak snaží se o to, aby předstíráním příkladů Vyvolených Páně k dosažení věčného života nám napomohla. A proto dobře nazvali jsme svátek Vše-
ch Svatých „korunou péče a starostlivosti církve o spasení lidské.“

Nejmilejší, uznejme již tuto mateřskou pečlivost a lásku církve svaté se srdcem vděčným. Slyšme ten prosebný napominající hlas, jímžto dnešního dne pro spasení naše volá k nám ta matka naše přemilá, a jako sv. Augustin Moniku, matku svou, konečně uposlechl, tak i my dnešním prosbám církve sv. místa a uvážení v srdci svém popřejme. Zhlížejme se dle rady její věrně a často v jasnoskvělém zrcadle vznešených těch příkladů, kteréž nám oslavení bratři a sestry na nebi za dnů svého pozemského obcování zanechali; hleďme s povážením na příklady tyto, neboť ony jsou nám k útěše důkazem nejjasnějším, že možné jest člověku v každém stavu, v každém povolání při pevné vůli blahosla-
venství věčného dojíti. Ó budme příkladů těchto následovníky svědomitými! Tak sami sobě posloužíme nejlépe; neboť budeme-li věrně za těmito stopami požehnanými kráčet, tu jedenkrát bezpečně dojdeme tam, kde zástup onen nesmírný

v rouše jasném a s palmami nesmrtelnosti
v rukou před trůnem Božím a před obli-
čejem Beránka věčně věkův se raduje.
Amen.

Kázání na den Dušiček.

„Slyšte kázeň a buďte moudří,
a nezamítejte ji.“
(kniha Přisl. 8. 33.)

V tureckých válkách upadl jeden kře-
stanský hrdina, jenž v krvavé bitvě mnoho
Turků pobil, v zajetí a odvečen byl do
Egypta do žaláře. Zpráva o tomto zajetí
jeho způsobila v rodině jeho hrozný zá-
rmutek, zvláště pak syn zajatého počínal
si zoufale, stále rukama lomil, nic nejedl,
ustavičně se mořil; starost o ubohého otce
zaplašovala od lůžka jeho všecken spánek.
Posléz pak rozhodnul se, že otce stůj co
stůj vysvobodí. I nedbal nic na ohromné
obtíže a cestu dalekou, odstranil šťastně
všecky překážky a celý utmáčen před-
stoupil jednoho dne až před samý trůn
nejvyššího pašete v Egyptě, kterýž otce
jeho ve vazbě držel. I padl tu k nohám
jeho, sepal ruce a volal ve svém trápení:
„Pane a králi! Svobodu dej otci, já chci
za něho dnem i nocí snášeti pouta a vě-
zení sám.“ „Bláhový,“ praví paša, „proč
bys to činil, vždyť nic zlého jsi nezavinil?“
„Nemeškej jen, pane,“ vece syn, „nemeškej
mi sepnout ruce, nebráním se žádné muce,
dobře co mne čeká, znám. Necht' mé oko
nikdy lidí, nikdy světla nevidí, když svo-
bodu otci dám.“ „Svobodu,“ praví paša,
„nikoliv, dnes ještě odpraví jej kati.“
„Zle,“ odpovídá syn, „jest hlava má, ó
pane, kaž ať vůle tvá se stane, nebojím
se smrti za vlast, nebojím se hrůzy meče,
z lásky k otci ať krev má teče.“ „Ne,“ di
paša, „dříve mučen a pálen bude.“ „Všecko,“
ujišťuje syn, „snesu beze lkání, jen nad
otcem smilování, tresci syna, pane můj.
Pal a trýzni dnem i nocí, jen otci mému
svobodu a milost dej.“ „Staň se tedy,“
praví paša, „jak si žádáš sám.“ A na po-
kynutí jeho hned tu kati stáli, by po vůli
byli králi, stála hned i hranice. Pln ra-
dosti vzehopil ze země se syn, a oči maje
k nebi obráceny, díky vzdával nebes sli-
tovníku a pašovi, a hotoví se k mukám,
připravuje se k smrti. Tu však maje trýzněn
a pálen býti, vidí k sobě pašu jíti a slyší

slova jeho: „Dobrý synu, odpouštím otcí
vinu, pro tvou lásku hrdinnou. Tvé synov-
ské milování, netoliko slitování, ale nebe
hodno jest. Jděte, ty i otec, oba jste svo-
bodni. Jděte s Pánem Bohem.“

Nejmilejší, co říkáte tomuto vypravo-
vání. Ať, chválíte v duchu syna, jenž ho-
tov byl kruté muky snášeti, ano i smrt
podstoupiti, jen aby vysvobodil otce, když
došla ho smutná zpráva o zajetí a uvěz-
nění jeho. A křesťané, podobnou a ještě
žalostnější přináším já vám dnes zprávu.
Mnozí z vašich milých a drahých jsou za-
jati — jsou v žaláři. Ach, slitujte se nad
nimi, prospějte jim k vysvobození z muk
očistcových. Zvláště pak dnes se nad nimi
rozpomeňte. Nebude vás to stát tolik, co
onoho vděčného syna. Bůh náš není žádný
tyran, on co Otec laskavý vzhledne mi-
lostivě na vaše modlitby, almužny, posty
a jiné dobré skutky, jež za ně přináseti
budete, zvláště pak pro nejdražší oběť mše
svaté bude jim milostiv. A to věru není
pro nás nic tak těžkého, nic nemožného.
Učiňte již tedy pro ty duše dobré, seč jste.
Ony se vám odmění. Již dnes zkazují vám
radu neocenitelnou, jen pak jí nepo-
hrdněte. „Slyšte kázeň a buďte moudří, a
nezamítejte ji.“ A jaká to rada? I zkazují
vám, co činiti máte, abyste ušli muk očis-
tcových. Já budu tlumočnickem a vypovím
vám to v krátkosti, když mne laskavě vy-
slechnete mluvíciho ve jménu Páně.

Pojednání.

Na výroční slavnost bratrstva všech
věrných dušiček činil jistý velmi oblíbený
kazatel výbornou řeč k četné shromáždě-
ným osadníkům. „Cože jest vám všem při
dnešní slavnosti věci nejhlavnější?“ tak
počal kazatel se tazati, a dale pokračuje,
pravil: „Jest to snad modlitba za zemřele?
či oběť mše sv. či sv. přijímání? či od-
pustky, jež dnes dušičkám obětujeme? Ni-
koliv,“ odpovídal sám; „toto všecko jest
sice pěkné a dobré; ale hlavní věc to není.
A cože tedy jest věci hlavní?“ počal opět-
ně se tazati. S hlubokým mlčením a napnutou
pozorností čekali posluchači na konečné
rozhrěšení důležité otázky; tu pravil hla-
satel božské pravdy vážně a důrazně: „To,
moji milí, jest věc nejhlavnější, abychom
zbožně a svatě živi byli, abychom za duše
zemřelých se modlíce a z očiště je vysvo-
bozující, sami do očiště nepřišli.“

Nejmilejší, to jest kratičký obsah toho,
co činiti máme, abychom ušli muk očis-

cových. A protož volají k nám dnes duše očištcové především takto: „Nemějte žádný hřích za nepatrný, byť se vám zdál sebe menším býti; varujte se i všedních hříchů!“ Napomenutí toto měli by si v paměti všítipiti zvláště ti, jenž se domnívají, že dosti spravedliví jsou, jen když se nerouhají, nekradou, nevraždí a necizoloží, jen když vůbec vystříhají se těžkých hříchů, jichžto zloba a ohavnost v oči bije. Než jinak soudí Bůh podle neskončené svatosti své. Před jeho velebností jest každý sebe menší hřích ohavností a nic nečistého nepřijímá. On do nebe. Či nevíte, proč bolestné muky trpí věrné duše v očištcích? Není to zloba a nejsou to těžké a smrtelné hřích, pro které trpí, neb na takové hřích, jsou věčné muky pekelné, duše očištcové trpí za viny, z kterých si snad za života mnoho nedělali, jichžto si ani nevšimli. Hřích, všední, lehká přestoupení zákona Božího, neb nedokonalé plnění jeho, vlažnost a chladnost v konání dobrého, rozdělenost srdce mezi Bohem a světem, neopatrnost a kvapnost, kterouž často poklesli, lehkomyšlnost, kterouž nekrotili, hříšné náklonnosti, kterýmž dosti zmužile neodpírali, marné řeči, které vedli, přísné soudy, kteréž o bližním činili, marnivost a sobectví, jimižto své šlechetné činy pokáleli, vůbec poklesky, které světu křehkosti a mdlobou lidskou nazývají a kteréž — komu chce — lehce promíjí; ty poklesky jsou to, kteréž podnitily oheň očištcovou, v kterémž od poklesků těch bolestným způsobem čistí se duše věrné, jako očištěno bývá zlato od skvrn v ohni. Ano pro hřích, malé, nepatrné snášejí těžké muky duše v očištcích. A „tu slyštež kážeň a buďte moudří, a nezamítejte ji.“ Vezměte si k srdci radu, jižto opět a opět vzkazují vám dnes duše v očištcích: „Nemějte žádný hřích za nepatrný, byť se vám zdál sebe menším býti; varujte se i všedních hříchů!“

Nyní pak vložme ruku na srdce a povšimněme si dosavadního života svého. Pomněme, zdaliž jsme se dle prvního dnešního napomenutí dušiček očištcových vždy řídili, varujíce se hříchů sebe menších? Ach mnohou nedokonalostí shledali bychom na sobě při bedlivém zkoumání sebe samých. A kdybychom tak nyní, jak jsme zde, měli se dostaviti k soudu Páně, kam by zněl ortel nad námi vyřknutý? Při nejmenším do muk očištcových. A protož slyšmež již druhé napomenutí, jež nám

dnes z krajín věčnosti posílají duše očištcové. „Používejte bedlivě času,“ tak zkazují nám, „používejte bedlivě času, kteréhož vám poprává dobrotivý Bůh k dokonalému pokání a k úplnému zadostiučinění za hřích, své!“ Neb kdyby nám dáno bylo nahlédnouti do žaláře očištcového, a kdybychom naslouchati tam mohli steskům a nářkům duší tam trpících, jak všeho povšimnutí a uvážení hodné jest pro nás i napomenutí toto. I jsou tam duše, jež pokání odkládaly až na poslední dobu života, kdež jim více nezbyvalo času k úplnému napravění toho, což byly hřích, svými způsobily, a kdež neměly více příležitosti, aby dokonale zadost učinily za vinu svou a proto tam trpí. Jsou tam duše, jichžto pokání bylo zpozdilé, zadostiučinění nedokonalé, a lítost ne dosti zkroušená — a proto tam trpí. Jsou tam duše, jež prodaly za života, dobrými skutky spláceti dluby viny své a činiti sobě přátely na věčnosti — a proto nyní trpí a žalostně očekávají, zdaž jiní vykonají za ně, čeho samy vykonati zanedbaly.

Buďmež my tedy opatrnější, nezapomeňme na to dnešní napomenutí dušiček očištcových. Nemějmež žádný hřích za nepatrný, byť by se nám sebe menším býti zdál — varujme se i všedních hříchů. Jsme-li pak si povědomi všelikých nedokonalostí, používejme bedlivě času, kteréhož nám poprává dobrotivý Bůh k dokonalému pokání a k úplnému zadostiučinění za hřích, naše. Ach, jak nejisto jesti, spolehati se na pomoc jiného! Ach, jak mnohý otec, mnohá matka, jak mnohý přítel a příbuzný vidí se nyní zklamána v naději své! Milovali za života svých, a snad i pro ně trpí v mukách očištcových. Avšak nevzpomenou na ně po celý čas nevděční pozůstali. Ani dnešního dne nepřivstali sobě tak mnozí, ani dnešního dne nepřišli, nepřichvátali sem mnozí, aby seč jsou, přispěli těm nebožtíkům, k nimžto svazek dosti blízkého přátelství je poutá a jimžto k vděčnosti jsou zavázáni. Ach, ani mnohé dítě mnohý syn a dcera nezpoměli na rodiče své, na otce a matku. neslitovali se nad nimi! Núže, vykonejmež a poň my, co možného, pamatujmež především na své milé a drahé, pamatujmež pak i na ty, na něž zapoměla krev vlastní, aby když nás zde více nebude, a když snad nikdo na nás z potomstva nábožným povzdechnutím nezpomene, aby pamato-

valy na nás před trůnem Božím přimlouvou svou ty duše dobré, jimžto jsme z očistce byli pomáhali. Amen.

Den ten smutku...

Den ten smutku i radosti spolu,
den Dušiček přiblížil se zase —
v rouše trudu, žalosti a bolu
zříš každého, a přec v řídké kráse
všecky spatříš všude skoro hroby,
k nimž snášejí lidé různé z doby...

Vůně květů, pestrá světél záře
dnes po svatých po polích se lije —
a přec — divno! každé téměř tváře
slza horká, slza bolu kryje —
v pravdě zdá se, že při každém hrobě
bol s radostí dává ruku sobě...

Lká tu dítě, lká tu stařec, žena,
tam zas jinoch, dívka, muži statní —
prosí Boha, by jich vyslyšena
prosba byla — plamenové matní
jak by hlas ten k nebi nésti chtěli,
vš' šlehají, nežli snad by měli. —

A ve pravdě mnohá duše vznese
dnes se jistě z očistcových strastí
v zpěvu, jase, radosti a plesu
do nebeských, nevýslovných slastí —
den jí dnešní, jenž dnem bolu jesti,
dnem jest blaha, milosti a štěstí...

Avšak běda! tak mnohý hrob zcela
jest opuštěn — žádné na něm z doby...
ó patř, lide, a přec kryjí těla
mužů velkých pusté ony hroby —
víš již, kdo tak zapomenut leží
tam uprostřed? To jsou tvoji — kněží...

Hle ti, kteří všecku svoji sílu
kdys ti v oběť milerádi dali,
kteří spásy zasvětili dílu
život celý, ti v odměnu vzali
teď od tebe za svou péči věrnou
neuznalost a nevďěčnost černou...

Však necht', bratří, opuštěné rovy
vaše dnes jsou těmi, pro něž žili
vy jste kdysi — sám Hospodin poví
vám, jak druzi vaši za to milí
vzlaště dneska vzpomínají bratří,
jak se lásce právě sluší, patří. —

Prok. Zaletěl.

Zaniklé kostely a kaple v Písku a v okolí.

Historická vzpomínka od J. P. Hille.

„Chrám zaniklý jest jako sen,
který prehl, a jako duchy, jehož
šepot slyšíme, nevidouc ho.“

Ekert: Posv. místa
Prahy. II. 319.

Klášter dominikánský.

K nejstarším klášterům řádu 'dominikánského náležel také klášter Písecký. Vypravuje se o něm, že založen byl roku 1280 od vladyk Kestřanských; jestli i tak nebylo, přece sluší počísti Kestřanské mezi jeho přední dobrodince. Albert z Kestřan daroval r. 1315 témuž klášteru louku „okopanici," což stvrdili r. 1338 synové jeho Michal, Šimon a Bartoloměj, vymínivše si, aby v kostele klášterním zřízen byl oltář a tu mše sv. za rod jich obětovány byly.

Když Michal zemřel, darovali synové jeho Beneš (jenž byl řádu kazatelského), Jan Petr a Mikuláš, na spásu duše jeho r. 1354 témuž klášteru louku na „menším podlučí."

Karel IV., jsa dvorem na hradě Píseckém osvobodil dne 15. května 1353 městiště, které byl převor kláštera Píseckého k rozšíření téhož kláštera zakoupil.

I mnozí šlechticové okolní byli štědrými podporovateli kláštera Píseckého; neboť když byla Albertovi z Dobeve choť jeho Jitka zemřela a on sám v letech byl pokročil, odkázal r. 1342, 4. srpna bratřím kláštera Píseckého plat nějaký na vsi Petrovicích, aby za duši zemřelé manželky se modlivali.

Markéta z Bavorova založila a vystavěla při klášteře Píseckém kapli Božího těla.

Petr Jošt, Oldřich a Jan z Rožmberka darovali r. 1357 klášteru Píseckému kopu platu z užitků, které jim vynášela rychta v Bavorově a ustanovili, aby se v kapli Božího těla nejen dvě mše sv. za týden sloužily, nýbrž aby také ročně dvojí služba zádušní činěna byla.

R. 1359 přiznal se konvent Strakonický, že obdržel darem od Viléma ze Strakonice a manželky jeho Markéty ves Radomyšl s příslušenstvím, ale s tou podmínkou, aby klášterům dominikánským v Písku, v Klatovech a Budějovicích vypláceli ročně 6 kop gr. pr. Konvent Stra-

konický ohradil se, že kdyby lidé z té vsi pro neúrodu neb válku nemohli jemu platiti, nebude též vázán dávatí dominikánům almužny,

R. 1375 zapsali Jaroš a Racek bratři ze Stěkné a synové jich Bušek a Ofka za svou i bratra svého Jandy duše klášteru Píseckému platy v Drahoněch.

Oldřich z Dobeve po příkladu svého otce obdařil r. 1378 také klášter Písecký.

Mikuláš z Humprechtic převedl r. 1398 plat kláštera Píseckého, 2 kopy na Borečnici zapsané, na dva úročníky svoje v Humprechticích.

Z převorů doby tehdejší známe pouze převora Petra, který se tu k r. 1357 připomíná.

V pokoji žili dominikáni v Písku až do smrti krále Václava IV. Tehdy však jakmile roznesla se městem zpráva, že král zemřel, obrátili se nespokojenci na klášter, vnikli dovnitř a žádali na mniších, by jim podávali svátost oltářní pod obojí způsobou.

Když dominikáni jim nejen nebyli po vůli, ale i od toho je zrazovali, tu rozhorčení vnikli do konventu, mnichy některé zjímali, jiné povraždili a vyloupivše klášter jej zapálili a zbořili. Tak stalo se dne 20. srpna 1419. Převor kláštera jen tím se zachránil od jisté záhuby, že náhodou v ten čas meškal za příčinou jakéhosi řízení v Budějovicích.

Po uplynutí mnohých let přišli sem opět kněží téhož řádu a vystavěli sobě klášter na onom místě, kde se říká nyní v „mvší díře.“ Poněvadž však také horlivě káplí proti požívání večere Páně pod obojí způsobou, museli se z města vystěhovati a obydli jejich i s kostelem sbořeno. Stříbrný zvon, jenž visel na klášterní věžce podařilo se převoru dopravit do Budějovic, kde pak se jím zvonilo.

Klášter od té doby zůstal v zříceninách a na místě jeho vystavěn během XV. století sousedský dům, jehož majitelé psávali se „z kláštera,“ jakož v knize zápisné jmenuje se mezi konšely „Mikuláš z kláštera.“ Z kaple učinila obec solnici.

Když po bitvě Bělohorské dostalo se město v zástavu pověstnému cis. generálu donu Martinu de Hoeff-Huertovi, byl klášter obnoven a mniši řádu dominikánského sem opět uvedeni. Odevzdalť jmenovaný generál P. Antonín Rybassovi, provinciálu řádu sv. Dominika „nejpřednější domy počnouce od ulice, kterou se k fortně jde

a k podskalskému mlýnu, i jiné vedle něho domy až k domu Boh. Kroupy, který k tomu klášteru doprovolně pro odplatu Boží kus domu dal, až do zdí městských“ (19. dubna 1636).

Nový klášter postaven tam, kde nyní trestnice jest a kde se nalezala veliká zahrada, tam vystavěny útulné cely klášterní, které spojily s nynějším kostelem svatého Kříže, vystavěným v slohu římském na způsob kříže.

Původní chrám stával poněkud nížeji nežli stojí nynější. P. Antonín Rybas zemřel však již r. 1637 v Písku a téhož roku v prosinci zakladatel kláštera Huerta. Pochován byl v klášteře Hyberbáckém na Novém městě Pražském, vnitřnosti však jeho uloženy v dominikánském klášteře Píseckém.

Dne 6. srpna 1637 přednesl městské radě Písecké v kapli městského kostela P. Martin Valaský patent, jímž od provinciála za převora zdejšího kláštera se vyhlašuje.

První tento převor, jakož i někteří jeho nástupcové museli pro nedostatek světského duchovenstva spravovati též děkanství Písecké a některé okolní fary jako Putimskou, Záhořskou, Chřešťovickou a j.

Řád dominikánský s veškerou pílí zasazoval se, aby Písečtí odřekli se bludů a navrátili se k víře katolické, což se jim také šťastně podařilo. Po dlouhý čas žili dominikáni v přátelství s veškerým měšťanstvem. Jak velké vážnosti požíval řád tento v Písku, dosvědčuje ta okolnost, že pohnul obec města Písku, že papeže Pia V., jenž dříve dominikánem byl, za patrona města si vyvolila a slibem se zavázala dne 27. dubna 1713, že vždy 5. května každého roku, v den totiž sv. Pia V. zasvěcený, obzvláštní modlitbou, zpovědí a přijímáním svátosti Oltářní jakož i velkou zpívanou mší sv. v kostele sv. Kříže v klášteře dominikánském, jej uctívati a oslavovati bude, aby svojí mocnou přímluvou netoliko městu Písku ale i celému světu křesťanskému mír a pokoj vymohl a město do své zvláštní ochrany přijal. K počtě jeho postavena jest r. 1715 mezi jiné sochy na malém náměstí, také socha jeho. Kdykoliv k tomuto sousoší, postavenému na památku zachránění před morem r. 1713, vedeno processí, zpívána byla od shromážděného lidu zvláštní k tomu složená píseň, v níž prozpěvováno bývalo:

„Pie Svatý, náš ochránče,
a náměstku Krista,
Církevní v vojnách zástupče,
Patrone Písku města!
V Tvém orodování
jest naše doufání,
i naděje jistá.“

Za převora Ambrože Reichla zvětšili řeholníci r. 1716 klášterní kostel a novým kůrem, jež po dnešní den vidíme, opatřili. Portál chrámový ozdoben znakem řádovým, v němž zřítí lze v dolejším a prostředním poli psa, jenž drží v tlamě pochodeň, na levé straně kvítek a na pravé palmu.

Rád čítal mnoho dobrodinců. Na místě předním byla to obec Písecká, která klášteru přispívala každoročně 50 sáhy dříví jakož i vždy všemi potřebnými cihlami a vápnem ke všem stavbám, které klášter podnikal.

Primátor Písecký Pavel Poděbradský dal spolu s manželkou svou Juditou přelíti r. 1675 na náklad svůj pěkný zvon u Štěrána Priqueje Klatovského, který dosud libým hlasem svým svolává věřící k službám Božím.

Hlavní oltář Povýšení sv. kříže pořízen byl r. 1728. Oltářní kámen s ostatky svatých posvětil tehdy Daniel Josef de Majern, suffragán Pražský. —

Oltář sv. Dominika při straně epistolní postaviti dal slovný primátor písecký Jan Jiří Kochan z Prachové, který také když dne 21. ledna 1731 v Pánu usnul, pochován byl u velkého oltáře kostela zdejšího.

Oltář sv. Přátelství založila r. 1730 urozená paní Anežka, vdova Bohdanecká z Hodkova, rozená Janovská z Janovic, jejíž rodný znak (šachovnice) se na oltáři tom dosud spatřuje.

Vchod do hrobky bratrů řeholních nalezá se před hlavním oltářem. V chrámu klášterním pochován byl také Jan Vilém ze Švamberka, pán na Haidě Kestřanech, cis. rada, který r. 1651 dne 6. června zesnul a jeho choť Johanna roz. hraběnka Trčková téhož roku zemřela.

V klášteře bývala také pověstná studnice sv. Petra, z které brávali sobě nemocní ze starého obyčeje posvěcenou vodu a s důvěrností ji pivali.

Cetnými odkazy a koupěmi získali řeholníci jmění. Měli v Písku dvůr a v okolí města drahně polí. Jejich snaha nesla se

též k tomu, aby mohli mítí sami svůj pivovar. I žádali obec nejprvé, aby jim dovolila troubami vésti vodu do kláštera na prádlo a mytí nádob z blízké kašny na náměstí. — Když obec žádosti jejich vyhověla, žádali dále, aby mohli vařití pivo pouze pro potřeby klášterní. Rada městská opět svolila a tak z malého pivovaru povstal větší, z něhož klášterníci pivo proti všem stížnostem obce a měšťanstva k nemalé ujmě městských důchodů prodávati nepřestávali. I hrozeno jim, že obec dříví klášteru dávati nebude, načež zase klášterníci zbraňovali lidem bráti vodu ze studnice sv. Petra. A to byl počátek neshod mezi obcí a konventem.

Řeholníci chtěli jednoho času přikoupiti ke klášteru několik domů, ale obec obávajíc se, že by musela platiti za nový přírůstek klášterní nové daně, jim toho nedovolila. Nevražení to vypuklo v zjevnou bouři proti řeholníkům r. 1726. Na den sv. Dominika t. r. měl Antonín Pišely, administrátor Kestřanský, v klášteře zdejší kázání, v němž velice potupil obyvatele Písecké i Vodňanské, vzpomenuv na události r. 1420, kdy dominikáné od předků jejich byli povražděni a klášter, jak prý se toho až dosaváde zříceniny na oko spatřují, zbořili; tomu že jsou tak učinili, pravil na kázání, že se nediví, poněvadž kacíři byli: že ale nynější obyvatelé Písecké, jakožto katolíci šlépěje proklatých předků svých následují a řád dominikánský v tak špatné vážnosti mají a duchovní téhož řádu že škůdcové města jsou nazývají a je jako vzteklé psi kousati nepřestávají, tudy pak kletbu a zlořečenství předků svých na sebe uvalují, tomu že se diviti musí.“

I stíženo mu nemálo v Písku a ve Vodňanech, že jest se neostýchal dvě královská svobodná čtvrtého stavu města a nevinné nynější jich obyvatele nanejvýš urazit, ano ohledem na Vodňanské dokonce nevinné zlehčiti. Obyvatelé Písku a Vodňan cítilce se tím kázáním uraženi, žalovali kazatele u pražské konsistoře a ta nařídila, aby Pišely odvolal a odprosil, což také dne 7. ledna 1727 učinil, pročež mu pro lásku Boží a bližního ta chyba prominuta byla. Aby vynahradil útraty oběma městům žalobou tou vzniklé, zavázal se jmenovaný administrátor na intenci měst Písku a Vodňan sloužiti 24 mši sv., aby „Bůh ty outraty král. městům sám pozhnáním svým vynahraditi ráčil.“

Z pozdějších událostí připomínáme pouze nesnáze kláštera za času francouzské okupace. Když totiž r. 1741 obsadili Francouzové Písek, chtěli též dominikány z kláštera vypudit; konečně všem dohromady vykazali tři pokojíky a ostatní sobě sami ponechali. Kostel klášterní proměnili v nemocnici a kamna do kostela postavili. Když pak vojsko rakouské roku následujícího města opět se zmocnilo, tu mnozí z vojáků přišli též ku klášteru a když dveře zavřené našli, několikrát dovnitř vystřelili, čím dva nemocní v posteli sedící byli zabiti. Potom, když dveře otevřeny byly, po klášteře sem tam běhali, cokoliv se jim líbilo odnesli, ať to bylo kláštera nebo Francouzů. Otevřeli též dveře do komory, kde věci bratrstvu patřící byly a ty všechny přišly k ztracení. Pro zneuctění kostela musel týž býti znovu svěcen. V kostele tom také pochován udatný a vážený p. František z Fišeru, c. kr. generál dělostřelců, který dne 28. září 1742 v Písku zemřel. —

Když císař Josef II. nařídil zrušování klášterů, byl také Písecký klášter dne 28. června 1787 zavřen. Klášterníci, jichž zde r. 1783 žilo 7 kněží a 4 bratři laici, opustili milený klášter a z kněží odebrali se někteří na okolní fary, někteří tuším ustanoveni za professory na nově zřízeném gymnasiu Píseckém.

Jmění kláštera odhadnuté na 23.077 zlatých připadlo náboženskému fondu. Kostel uzavřen. Konvent zbourán a na místě jeho vystavěna budova krajského soudu a trestnice. Hospodářské stavení a pivovar koupil bohatý měšťan písecký Dominik Růžička za 6000 zl.

Zrušením kláštera zaniknul také klášterský pivovar. Některé vzácné exempláře z bývalé klášterní knihovny dostaly se do biblioteky děkanské, kde se dosud chovají. Některé písemnosti, jako smlouvy týkající se kláštera Píseckého nacházejí se v českém Museu.

V nynějším dvoře klášterním dosavad lze pozorovati zbytky gotické stavby ze starého kláštera na hlavní zdi vedlejšího domu řečeného „u růže.“ Na někdejší klášter upomínají dosud názvy mnohých polí a rybníků řeč. „klášterských.“ Na předměstí píseckém sluje dosud jeden dvůr „na převorce.“ Klášterní kostel zůstal opuštěný až do r. 1796, v kterém kázal jej císař František obnoviti a službám Božím

navrátiti, kteréž se v chrámu tom až podnes konají. (Dokončení.)

Ó měj, Bože, slitování!

Ó jak hojně požehnal Jsi
letos, Bože, nám —
jak's potvrdil zjevně slova:
Proste! Já vám dám . . .

Ale na dík marně čekáš —
nevděčným se stal
lid ten, jemuž sklizeň hojnou
letos tak Jsi dal . . .

Zhrdl, zpyšněl ve svém štěstí,
jak andělů pluk,
jenž se kdysi proti Tobě
v nadutosti shluk' . . .

Místo díky láje, rouhá
dobrotě se Tvé —
sobě všechno jen přičítá,
chytré pílí své . . .

Ó měj, Bože, slitování,
jak andělů pých
netresci tak krutě, přísně
lidstva hrdý hřích! —

Dej, by všichni v čas poznali
chybu, vadu svou —
dej, by s vděčným srdcem ctili
štědrost, lásku Tvou! —

Prok. Zaletěl.

Farní kostel ve Zlonicích.

(Vypisuje Václav Tvrdý.)

(Pokračování.)

Ačkoliv téměř po 30 roků na kostele starání se opravovalo, přece sotva že opravy ty byly dokončeny, nastala nutnost pomýšleti na stavbu kostela úplně nového.

Ta svěřena byla staviteli Pražskému Ferdinandovi Hiebnerovi z Nového Města a již r. 1726 přikročeno k ní od základů — ve slohu barokkovém. Zasvěcení základního kamene dozdíva v apsidě stalo se však teprve 23. září 1731 v neděli po sv. Matouši apoštolu, prelátem arcijáhmem kapitoly Sv. Vítské Dr. Janem Václavem Mauritiem de Martini. Do kamene toho zasa-

zeny byly ostatky sv. mučedníkův Abundantia, Amandy a Fausty a spolu též i pamětní listina s chronografem. Stavba kostela dokončena však (jak i nápis nad portálem vtesaný svědčí) teprve roku 1735, obě věže pak dohotoveny teprve r. 1744, kdy 11. července zasazeny jsou na ně makovice a kříže.

Účty kostelní z r. 1738 udávají celý náklad na stavbu následovně: Staviteli dáno bylo 400 zl. řemeslníkům a nádeníkům 16.787 zl. 55 kr. $\frac{3}{4}$ den., na stavivo a různé potřeby vydáno celkem 8704 zl. 51 kr. $2\frac{1}{2}$ den.

Vnitřní úprava pořízena taktéž nově. Mimo velký oltář s obrazem Nanebevzetí Panny Marie postavený v kostele oltář sv. Anny po straně pravé a proti němu sv. Jana Nepom. (tento nákladem Filipa Josefa hraběte Kinského), dále oltář tak zv. fundální, nad hrobkou Walkounskou, kteráž po zboření kaple sv. Janské byla vtažena v půdorys kostela, a podle sv. Anny později (r. 1763 postavený) oltář ostatkový, na němž nyní soška černé Matky Boží panem hrabětem z Kolovrat kostelu darovaná. Pořízeny též dvě nové zpovědnice a nejkrásnější ozdoba kostela — vkusná bohatě zdobená kazatelna. Práce sochařské jsou dílem c. k. dvorního řezbáře Josefa Kleina z Prahy, dovedná práce zámečnická pochází od mistra Jana Friedla z Prahy.

Kostel byl pokryt těžkou mansardovou střechou, věže pobity plechem. Façada kostela ozdobena třemi sochami (nevkusnými) ve výklencích. V nejvyšším výklenku nachází se dosud socha P. Marie, v dolejších po stranách nad portálem byly sochy sv. Petra a Pavla, nyní již sňaté. Na štítu vztýčen železný, pozlacený, 5 loket vysoký kříž. Na severní věži jsou hodiny. Mimo hlavní vchod vcházelo se do chrámu též vchodem postranním na straně severní, kterýž však tehdy byl bez síňky. Podlaha chrámová dlážděna byla tabulemi pískovcovými a klenba i stěny pouze vybileny. Oltáře všechny, zpovědnice i kazatelna natřeny byly barvou bílou a okrasy na nich pozlaceny. Nad velkým oltářem zavěšen byl baldachin, zhotovený ze 107 loket červeného polohedbávného damašku. Pod oltářem sv. Anny jest hrobka, do níž až do r. 1781 pochovávali bývalí kněží i jiné čelnější osobnosti. Kolem hřbitova nacházel se do r. 1819 hřbitov, kterýž pak za městys

na farské pole byl přeložen. Blíže kostelního portálu (proti škole) stála kostnice.

Jak nyní shledáváme kostel zlonický, tak upraven byl teprve v posledních 30 letech! Škoda, že ne k velikému svému prospěchu. R. 1861 sňata s něho střecha mansardová a nahrazena nízkou břidlicí krytou. Vnitř pak r. 1865 „vymalován“ byl kostel slánským malířem pokojů (!) Vackem. Oltáře, zpovědnice a kazatelna natřeny barvou hnědou a pozlaceny! Mnoho a drahých oprav za ta poslední léta vykonáno v kostele a přec nelze říci, že náklad ten odpovídá úpravě jeho! Snad nyní dočká se důstojného vyzdobení a opravení!

Na jižní věži zavěšeny jsou tři zvony. Největší, mající v ústí svém průměr 1'22 m, ozdoben jest poprsím Pána Ježíše se strany východní a sv. Norberta se strany západní. Nahoře i dole jest kolem do kola pás ornamentů rokokových andilky držných. Historii zvonu hlásá nápis:

Qvondam perillustris D. D. Wenceslaus
Walkaun
de Adlar Dns in Schtaff et Zloniz anno
MDLXIV parocho pro tu-
nc FRIDERICO ita figuratam me noviter
fundi curavit.
Illustrissimus ac Exoellentissimus Dnus
Dnus
NORBERTUS LEOPOLDUS LIEBSTEINS
ký sac: rom: Imp: Comes a KOLOWRAT
Dnus in
Schtaff et Zloniz anno MDCCXIV
curato pro
nunc tempore Joanne GIKOWSKY
necessitate ex-
igente refundi et sic transformari fecit.

Na straně k jihu obrácené nalezá se obraz Boha Otce shlížejícího na P. Marii, kteráž se modlí z knihy, kterou andělíček drží a při níž anděl zvěstující se nachází. pod obrazem pak nápis:

17 me 14
Refudit
ANTONIUS
SCHONEFEDT
civis Prage
nsis

Na straně k severu obrácené jest znak: orlice na levo hledící, přes křídla a prsa mající měsíc jetelíčkovitě zakončený; na prsou orlice menší štít s příčným břevnem. Kolem celého znaku řetěz s řádem zlatého rouna,

Druhý zvon v ústí svém v průměru 90 cm měřící jest na hořejším svém pásu ozdoben festony, na dolejších ornamenty listnatými a uprostřed má obraz sv. Florian. Nápis jeho zní:

 Anno Domini MDLXVI noviter
fusa fuit

haec campana impensis comunitatis
Zlonicensis
sub Domino Perillustris Domini Domini
Wenceslai
Walkaun de Adlaru Domini in Schtaff
per fusorem

Bricky civem Neopragensem.

 Refusa necessitate cogente Anno
Domini

MDCCLXXXVII sub Celsissimo Domino
Domino

Josepy Kinski S. R. I. Principes de
Chinitz et Tettam Domino in Zlonitz
Domino Bohemokamnitz, Chotzen, Rositz
et Kosteletz ad aquilam etc. etc. etc.
pro tunc

curato Zlonicensi Joanne Mrazek per
fusorem Johann Wenzel Kühner civem
Pragensem.

Dle inventáře kostelního z r. 1762 mívál zvon tento druhdy nápis český: „Leta Panie 1566 Lyty a udielany gest do Zlonicz zvon tento pro czest a slawu Božij z nakladem obce toho času: kdyz na Zloniczzych wladnul Pan Waczlaw Walkaun z Adlaru Pan na Staffu. Skrze zwozarze Brikci, Mniesstienina Novo-Mniesstskyho.“ Na protější straně nápisu měl obraz bičování Pána Ježíše s nápisem: „Krystus umrzel za hrzichy nasse a wstal zmrtwych pro Osprawedlnienj nasse.“

Třetí zvon nejmenší v průměru dolním jen 62 cm. měřící s obrazem Panny Marie s Ježíškem stojící na zeměkouli, kolem níž had se vine, ozdoben jest nahore festonem bobkovým, dole bez okras. Tento zvon bude asi nejstarší. Uvedený inventář kostelní praví, že tehdy měl kolem na horním pásu nápis německý: „O Gott lass dier befohlen Seyn, die Glogen wie auch die Kirchen deyn“. A proti obrazu P. Marie chovající Jesulátko, slova: „Letha Panie 1679 dne 17. Mage toho času wladnauczy Panj Esthera Katerzyna Walkaunowa, rozena Hrabienka Wratislawka z Mitrowicz Panj na Posstowyczych Tento Zwon z vlastnim nakladem ke czti a chwale Bozy a Marie Panny znova przelegti dala.“ Pod znakem nerozezna-

telným byl nápis: „Gos: Mich: Fridericus Schonfeldt in Prag“. Nyní nese zvon ten nápis:

Postea secundo refusa expensis ecclesie
Zlonicensis anno Domini MDCCLXXXVII
Regnante Celsissimo Domino do: Josepho
Kinsky S. R. J. Principe de Chinitz et
Tettau Domino
in Zlonic etc. etc. Sub curato Zlonicesi
Joanne

Mrazek per fusorem Joann Wenzel Kuhner
Civem Pragensem.

Na severní věži nalezájí se hodiny s ciferníky na tři strany ukazujícími, bičící čtvrtě i hodiny na zvláštní cimbály. Nad hodinami umístěny jsou ještě dva menší zvony, jimiž zvonívá se ve všední dny klekání, poledne a sezvání ku mši svaté. Vedle nich zavěšen jest umíráček, darovaný kostelu r. 1761. od zlonického mistra tesařského, Karla Hořejšího.

Nyní však ještě ohlédněme se po těch, jimž správa farvy Zlonické svěřena byla. Smíme-li souditi dle nejstarší matriky křestní, počínající r. 1654., farářoval zde výše již vzpomenutý Jacobus Smolitus po tři léta jen do své smrti, kteráž dle zápisů matričných, končících 29. března, někdy po tom brzy se udála. Na to matriky nikdo nepsal. Jen od 6. ledna 1659 do 2. srpna t. r. zapsáno několik křtů, ač jméno křestitele ani pisatele udáno není. Až následujícího roku 1660. uvádí se nám jméno faráře, jenž se sám napsal: „Létha 1660 Pokrztienny gsou od Knieze Krystoffa Nowaka na ten czias fararze Zlonického“ 13. Obrís Zanáší však jen dva křty — a teprve po vynechání 13 1/2 stránky počíná od 24. března 1663 psáti nepřetržitě. — Kterak jest si vysvětliti ty mezery? — Snad zapisoval si křty do knihy jiné, která se nám nedochovala a z níž snad chtěl je později do těch vynechaných prázdných stran zanést, k čemuž mu ale času nezbylo. Měť již tehdáž ve správě své vedle kostela farního kostely filiální v Malém Pálči a na Dolíně, ano i až do r. 1675. kostel v Kmetňovsi (viz Consignationes paschales z těch let v archivu arcibiskupském) a tak byl nucen dalekému okolí přisluhovati. Za příklad jeho námahy uvedeme si jen jeden rok 1670. V tom zanešeny jsou v matrice křty z následujících osad: Zlonic, Malého Pálče, Břeštan, Beřovic, Strádonic, Bakova, Želevec, Budenic, Šlapanic, Kobylník,

Hospozína, Lisovic, Tmáně, Jaspic, Poštovic, Kmetňovse, Kamenice, Velkého Pálče, Vyšinku, Čeradic, Žižic, Kutrovic, Vrbice a Voskre.

Po něm stal se farářem Petr Josef Minch, dříve farář Chržinský; spravoval faru Zlonickou od roku 1681 do r. 1698. Býval dobrým společníkem pana Václava Vojtěcha z Adlarů a spolu s kaplanem svým Karlem Bazo z Bischofsbergů (prvním to kaplanem na fundaci Valkounskou přijatým) téměř každodenním hostem na Stafíře. Za něho obnovou spor již za předchůdce vzniklý o farní pozemky při kostelích filiálních. Aby ho rázem ukončil, žádal konsistoř o svolání kommise, kteráž by věc celou náležitě vyšetřila a urovnala. Při kommissi té (9. června 1682) účastnili se na zámku Štaffie Daniel Gregoriades vikář okresu Slánského a farář Kvílický, paní Esterka Kateřina Walkanová, vdova, farář Minch a starší dva usedlíci: Pavel Mitovyc z Malého Pálče a Martin Novák z Beřovic. Kommissie našla, že pole při Malém Pálčku všecka, ne zádušní ale farní jsou, z polí pak při Dolině že 9 měř, které Žižičti v nájmou drží, ke kostelu náležejí, ostatní ale též že farní jsou.

Nástupce jeho Jan Jiří Kikowsky, mistr svobodných umění a bakalář theologie, narodil se asi r. 1666 v Německém Brodě. Ve Zlonicích farářoval po 25 let a zemřel dne 23. července 1723. Stará pamětní kniha farní praví o něm, že byl mužem velice zbožným, obzvláštním ctitelům sv. Jana Nep. a tak horlivým kazatelem, že nikdy ani ve farním ani ve filiálním kostele některém nedopustil, aby řeholník nějaký slovo Boží hlásal. Kolem r. 1706 vystavěl vlastním nákladem farní dům, ten však tak prý nedostatečný a nepříhodný byl, že již brzy po smrti jeho na novou stavbu pomýšleti se musilo. Před smrtí svou odkázal nástupcům svým 100 zl., aby jich každý užíval dle vůle k zařízení hospodářství a zase nástupci svému odevzdával, začej měli a mají „omnes et singuli successores et confratres“ každoročně dvanácte mší svatých, vždy v jeden úterý každého měsíce, při oltáři sv. Anny za duši jeho obětovati.

Po smrti jeho byl již dne 28. července jmenován farářem ve Zlonicích Jan Adam Svoboda, narozený asi r. 1682 na Vorlíku. Byl mistrem svobodných umění a filosofie a bakalářem theologie. Kaplanoval po pět let a pět měsíců ve Chlumci a po obdyté

tam administrací sedmiměsíční, stal se farářem v Lužci, odkudž po dvou letech přišel za faráře na Chržín. Jelikož sobě již co kaplan v Chlumci dobrých zásluh ve správě duchovní získal, a zvláště prý za to, že paní máteř patronovu ku šťastné smrti připravil, jmenován byl, sotva tři měsíce na Chržíně pobýv, od hrab. Filipa Josefa Kinského, farářem Zlonickým. Ve Zlonicích neměl však na různých ustláno! Hned počátek mu byl těžký, neboť (tak naříká sám) byl v mnohém od dědiců předchůdcových klamán a ani inventáře ani jiných věcí nalézt nemohl. I knihu pamětní prý mu dědicové vzali a přes půl léta ukrývali. Farní dům velice zpustošen, střecha děrava, okna rozbita, ohniště rozbořená, stáje, chlévy a stodola ve stavu ještě horším. A ani duchovní správa veliké radosti mu nečinila. Trpce si stěžuje na nevědomost ve věcech náboženských a na nekázeň církevní od svých osadníků. Nebožtíku svému předchůdci dává sice svědectví, že byl knězem zbožným, tichým a horlivým, ale ty ovečky po něm zůstaly, že ani základních pravd víry neznají, a ani lásky ani poslušnosti pastýři svému že prokazovati nechtějí. Farníci desátek mu povinný neodváděli, tak že za léta jeho farářování více než 700 strychů mu dlužní zůstali. Ke všemu byl pak ještě povodní stížen čtyřikrát a od zlodějů dvakrát navštíven. Na opravy fary více než 1200 zl. z vlastního vynaložení musel a přec dům farní bez řádného základu z měkkého kamene a bláta stavěný „in dies ruinam minatur!“ — hrozí sesutím! (Pokr.)

Pozdní štěstí.

Příběh ze života vylíčil *M. B. Vosečanský.*

(Dokončení.)

Po pěti letech skonala drahá choť moje náhle vadou srdeční: Věrný přítel můj farář Klekočinský i ji uložil do hrobu rodičů svých, za nedlouho sám se odebrav do říše lepšího života, by tam přijal korunu slávy za požehnané působení své.

Stál jsem tu opět ve světě opuštěn. Jsa takřka málomocným v neštěstí svém a nemoha doma déle vydržeti, umínil jsem si, že přesídlim do Paříže a tam běh svého života dokonám. Úmysl můj stál se skutkem, statek svůj jsem velmi dobře prodal. Za-

nechav pak dostatečnou sumu k vydržování domu dobročinného, chtěl jsem tím památku choti své na vždy zabezpečiti. Uspořádáv takto záležitosti, své opustil jsem rodné místo, jež chovalo pro mě tolik bolných i radostných upomínek veza s sebou kapitál svůj, jenž mi úplně bezstarostně staří zabezpečoval. Šťastně jsem dorazil do Paříže, ubytovav se v hotelu. Ještě téhož dne vyhledal jsem jednoho svého přítele, s kterýmž jsme večer divadlo navštívili. Představení chýlilo se ke konci, v tom jako bleskem roznese se zpráva, že hotel, v němž jsem se ubytoval, stojí v plamenech. Pospichaje seč síly stačily s přítelem svým k místu neštěstí, pozdě jsem doběhl. Požár trval již déle než hodinu, správa divadelní schválně zamlčela zvěst o tom, chtě odvarovati uleknutí a zabrániti všeliký postrach obecnstva, který nezhřídká bývá velkého zmatku a neštěstí příčinou. Dorazili jsme, jak jsem pravil, pozdě, z nádherné budovy zbyly toliko holé prázdné zdi. —

Osudnou touto ranou stal jsem se pojednou žebrákem, anať zavazadla má a jimi celý majetek můj v plamenech vzaly za své. Jest sice pravda, že přítel můj z počátku všeliké možné podpory mi popřával než nemaje sám mnoho nazbyt, na dále tak činiti nemohl. Byl-li život můj předešlý velkým utrpením, stal se mi nyní ještě větším ano staří utrpením bývá; pokud jsem byl mlád, spolehal jsem se na síly a nadání své, což však jsem měl nyní počítí co vetchý starce. Podařilo se mi tu a tam opisováním, překládáním korrespondence po několik let, to nejnutnější k živě vydělati, než i tento sporý výdělek přestal. Zastižěn neduhem očním odebrati jsem se musil do nemocnice, kde přes půl roku jsem ztrávil. Jsa z nemocnice propuštěn, rozmrzen jsem byl na celý život a snad i toho nejhoršího se bych byl dopustil, ale vzpomínka na matku, na její napomenutí, bych se nespouštěl. Trpítele nejsvětějšího, vzpomínka ta anjelem strážným mi byla na pokraji zoufalství. Rozhodl jsem se k návratu do rodného domova svého, chtěje usmíren s osudem v chudobinci trávití zbytek svého života. Na bolné zpáteční cestě své dostal jsem se až do Moskvy, kde vaše velkomyslnost ubohého, žebravého starce se ujala. Bůh vám buď hojným odměncem!“

Po celou dobu vypravování napnutě poslouchal Golubowski. Přítel jeho

až příliš zabrán v upomínky svého života, si nepovšímnul, kterak růměn rozčilenosti se zsinalou bledosti na obličejí Golubowského se střídaly, když pak slovy upřímného diku zakončoval vypravování své, tu k svému uleknutí zří hostitele svého klečeti před sebou, slyší, kterak mocným hlasem mu přivolává: „Reete raději, Bůh vás tresci!“

Polekán, nevěda, co příteli jeho se přihodilo, snažil se stařec přiměti jej, aby povstal, než tento nechtěl, volaje: „Jsem bídík, vrah vašeho štěstí! Dříve nepovstanu, dokud neuslyším slova útěchy: „Odpuštěno!“ O prosím, odpusťtež mi, pakli odpustiti vůbec můžete! Udiveně patřil Sciezpański na dobrodince svého, který zrakem prosebným vstříc mu hleděl, připadlo mu, že nejen prosba, nýbrž i přiznání se k velikému provinění vyznačeno jest v oku prositelovu.

Jaké bylo to asi provinění? Či snad bylo vědomí hrozné viny tím tajemným zřídlem obvyklé truchloty obchodníkovy?

Sciezpański naklonil se ke klečícímu a podávaje mu pravici svou, pravil: „Mámli vůbec já něco odpouštěti, budiž z cela srdce odpuštěno vše, necht jest to cožkoliv!“

Díky vám, muži šlechetný, odvětil obchodník povstávaje. Překonán pohnutím na dlouho se zamlčel, trapné nastalo ticho. Sciezpański nemoha si jednání přítelovo nikterak vysvětliti, obával se, že tento snad sešlel. Konečně jal se hlasem přítulným vyprávěti obchodník:

„Velká vina po mnohá léta jako kámen tísnící tížila duši mou. Jsem šťasten, že nejvyšší Slitovník dopřál mi té chvíli, kdy z ní vyznati se mohu. Mějtež slitování s nešťastníkem! — Při příjezdu vašem do Paříže byl jsem nadsklepníkem v hotelu, v kterém jste se ubytoval. Osudný požár vypukl, všickni v domě ztratili hlavu, běhající zmateně sem a tam. Věda, že jste polským šlechticem, pospíšil jsem do vašeho pokoje; mžikem, aniž by to byl kdo pozoroval, vynesl jsem jeden váš cestovní vak, podávaje jej panské k bedlivému a mlčenlivému uschování. Divíte se, jak jsem mohl ženské osobě důvěrovati? Nedivtež se ničemu! Melt jsem s ní po delší dobu známost, věda, že se na ni úplně spolehnouti mohu, mimo to nebyl vak ten veliký a ve zmatku jej zcela nenápadně na bezpečné místo ukrýti mohla. Jak velkého rozměru požár nabyt, jest vám známo, v několika minutách byly hořenní

části budovy v plamenech a i příbytek váš a vše, co v něm se nacházelo, obráceno v popel. Jelikož z celého domu výjma přízemku nic zachrániti se nedalo, bylo vši pravdě podobno, že i peníze vaše vzaly se zavazadly na své a všeliké podezření odpadlo.

Za nedlouho opustil jsem Paříž ovšem s bohatou kořistí jakož i s účastnicí mého tajemství. Po mnohá leta potuloval jsem se různými městy, kde všeliké živnosti jsem prováděl a podařilo se mi vašimi penězi velké jmění vydělati, konečně octnul jsem se zde, zařídil si tento velkovývod. Mohu říci, že štěstí mi přálo, i u mne se osvědčilo přísloví, že peníze zase peníze dělají! — Jsem bohat, v zdejšíh městě vážen, než šťasten jsem nebyl nikdy. Výčitky svědomí jako doutnající žár pálily mne v srdci mém, nepopřavajíce ani ve dne ani v noci kýženeho pokoje. Domníval jsem se, že konáním dobrých skutků, štedrým podporováním všeho slechetného, zejména chudiny, zmitanou duší svou ukojím, než nic naplat, každým dnem mi vnitřní hlas přivolával: „Jsi bidník! Jsi zloděj! Velké jest provinění mé, ale vytrpěl jsem zaň muky samého pekla a doznávám, že největším zlem na světě jest zlé svědomí. O jak toužil jsem po příležitosti, abych vinu svou odcíniti mohl, jak prosil jsem Boha, by mi popřál jen jednoho ještě s vámi shledání!

Bůh vyslyšel prosby mé, byl mi milostivým. Na první pohled jak jste se almužny doprošoval, poznal jsem vás, měl jsem vás ihned zadržeti, ale strach, že zločin můj bude ztrestán, v prvním okamžení učinil mne nerozhodným. Díky Bohu, že hlas dobrého genia v nitru mém zvítězil a já vás u sebe přechovávám.

Golubowski povstal, otevíraje železnými ráfy pobitou truhlici, vyňal z ní peněženku koženou, na jejíž štítku znak s korunou šlechtickou se skvěl. Byl to znak slavného starobylého rodu Sciezpanských. Podáváje ji příteli svému, pravil: „Zde přijmětež jmění své na zpět, jsem hotov i úroky z něho po celá ta léta vám nahraditi.

Chvějící se rukou přijal stařec od obchodníka peněženku. Popatřiv na ni pravil: „Ano, jest to ona! Bože, nikdy bych se byl nedomýšlel, že kdy k svému jmění vůbec přijdu. Jak jsi dobrotivý, Bože a pane náš, že jsi toho velkého, byť i pozdního štěstí mi popřál!“

Oba muži posadili se opětně. Sciezepanski tázal se na to obchodníka: „Kde jest ona panská, kteréž jste vak můj k uschování odevzdal? Žije dosud?“

„Žijet zde v Moskvě!“ odvětil Golubovski. Dlouho jsem se zabýval myšlénkou pojmouti ji za manželku avšak obava, že by vina má přece jednou mohla býti vyvrazena, zdržela mne. Nechtěl jsem ji a dvě nebohé děti mé, kteréž k otci hlásiti se nemohou, vydati hanbě. O mějte slitování se mnou alespoň pro tyto děti a odpusttež, co otec jejich zavinil.“

K slzám pohnut pravil starec: „Zde ruka má a čestné slovo mé, že vše jest z cela srdce odpuštěno. Úroky, kteréž jmění moje po celá léta bylo vyneslo, daruji vám a mimo to přidávám jedenkrátstotísic rublů věnem nastávající choti vaší. Jsemť vám dojista oběma k dikům zavázán, neboť jenom rychlým odstraněním vaku, v němž peněženka má se nacházela, zachránili jste majetek můj.

Bůh sám vám odměn stonásobně! šlechetný příteli zvolal Golubovski líbaje pravici starcovu.

Oba spokojeni, šťastni odebrali se na lůžko.

* * *

Po půl letě opouštěli novomanželé Golubovští s hrabětem Sciezepanskim Moskvu ubírajíce se do rodného sídla téhož. Hrabě mezitím zakoupil opětně statek svůj zpět, na kterémž všicki šťastně žili.

Péči o chudobinec a nemocnici převzala s nevšední horlivostí ch. t. Golubovského. Rychlým letem uběhla tři leta. Na statku Sciezepanských smutno, truchlivo! Starý hrabě zemřel a pohřben v hrobě choti své. Ku žádosti jeho byl postaven na hrob před pomník malý hranol žulový zdobený nápisem: „Zde pohřbeno jest pozdní štěstí.“ Naklonilo se ke sklonku paté jaro a opětně se ubíral ze zámku Sciezepanských pohřební průvod k tichému hřbitovu. Zástupové plačícího lidu doprovázeli k poslednímu odpočinku Golubovského.

A zasluhoval si jako zvěčnělý hrabě vděčnosti jeho! Byl chudíně i neduživcům upřímným otcem nejen spravuje svědomité statek, jež šlechtický přítel domu dobročinnému odkázal, nýbrž i sám mnohými dobrodiními k ulevení bídě chudiny napomáhal. I jemu postaven pomník s nápisem, jak jej zvěčnělý v poslední vůli

své byl určil: „Zde odpočívá usmířená vinna.“

Léta již přeběhla od pohřbu obou přátel ale do dnes pozastavují se přichozí u podle sebe stojících nahrobků čtouce podivné nápisy jejich: „Zde odpočívá pozdní štěstí.“ „Zde odpočívá usmířená vina.“ Mají i tiší hrobové svoje dějiny, děje těchto dvou seznal (láskavý čtenář vylíčením naší povídky.

KRONIKA.

Z Prahy. Minulý týden konány za předsednictví Jeho Eminence nejduš. pána Františka de Paula, kardinála ze Schoenbornů, knížete-arcibiskupa pražského, porady některých kiskupů rakouských; obsah jednání zachován v tajnosti.

— **Otázka civilního manželství v Uhrách.** Liberální listy rozšiřují pověst, že kníže primas Vaszary jest prý spíše ochoten, přijati povinné civilní manželství než pouze civilní sňatek z nouze. V Uhrách však nejví se vůbec ochota, aby manželství bylo nějak znesváčeno a demoralisováno, o čemž již jednou sněmovna magnátů zřejmý podala důkaz. Vzhledem k snahám liberálů prohlašuje „Magyar Allam“ ve vět formě a následkem zmocnění z dotyčných kruhů: „Kato-ličtí vůdcové sněmovny magnátů zabájili těchto duů důvěrnou korespondenci, jejíž výsledek je, že jest většina proti předloham Csaky-Szilagyiovým i pak pojištěna, kdyby jedna frakce episkopátu postavila se na stanovisko „tolerari posse.“ Tento princip mohl by po náhledu katolických magnátů teprve pak přijíti k platnosti, kdyby se před tím bylo všech mravně dovolených prostředků marně užilo, aby předlohy byly odstraněny.

Z Č. Budějovic. Proboštem katedrální kapitoly jmenován vys. důst. pán Vilém Králík, dosavadní děkan téže kapitoly, který dne 15. t. m. J. M. nejduš. p. Drem Martinem Řihou, biskupem Budějovickým v úřad svůj slavnostně byl nastolen.

Literární oznamovatel.

— „*Marianský kalendář*“ pro lid katolický na obyčejný rok 1893. Vydavatel a redaktor Adolf Rodler, komoří Jeho Svatosti papeže Lva XIII., bisk. notář, ředitel kněžského semináře v Budějovicích. Ročník XI. J. Steinbrennera knihkupectví nakladatelské a umělecká

knihkiskárna ve Vimperku. — Ročník tento daleko jest nad ročníky předešlými jednak rozmanitostí a důkladností obsahu, jednak četností a krásou úpravy obrázkův. Tak jest v něm krásný obraz Pána Ježíše žehnajícího, dva Panny Marie, oblažující ctitele své při smrti a po smrti; dále velice zdařilý obraz J. M. nejduš. p. Mnsgra Ferdinanda Kalouse, světitelého biskupa pražského s životopisem sepsaným vys. důst. p. Františkem Kořanem, stídelním kanovníkem v Staré Bole-slavi. Z článků zvláště uvéstí dlužno: Není víra jako víra, od Dra Václava Šimánka; Svatá Máti Božja na Blejskem jezeru od Karla Konráda; Kněz Don Bosco od nejduš. p. Dra Antonína Lenze; Údolí Josafat a hrob Panny Marie v Jerusalemé od Václava Macka, faráře v Doudle-bech; Socialista od Boh. Brodského a m. j. Zasluhuje tudíž kalendář tento hojného rozšíření v rodinách katolických.

— „*Kalendář ku počtě nejsvětějších Srdcí Pána Ježíše a Panny Marie*“ pro katolický lid na obyčejný rok 1893. Vydavatel a redaktor Adolf Rodler, komoří Jeho Svatosti papeže Lva XIII., bisk. notář, ředitel kněžského semináře v Budějovicích. J. Steinbrennera knihkupectví nakladatelské a umělecká knihkiskárna ve Vimperku. — Kalendář tento těší se neobyčejné oblíbě u lidu pro zasvěcení své ku počtě nejsvětějších srdcí Pána Ježíše a Panny Marie jakož i pro bohatý svůj obsah, k němuž letos přiloženo pět velkých a mnoho menších obrázků, z nichž zvláště uvéstí dlužno velmi zdařilý obraz vys. důst. pána kanovníka Brynychy s životopisem od Tom. Škrdle a faráře Šebestiana Kneipa. Z povídek vynikají zvláště Brodského, Pakosty, Dostála a m. j. Kalendář tento vřele doporučujeme.

— „*Zlaté klasy*.“ Dárek dospělejším dívkám do Zlaté knihy čili Dědictví sv. Ludmily zapsaným. Společal prof. Jan Vařlena. (8 obrázkem.) V Písku 1892. Obsahují 4 povídky poutavé, 3 básně a příklady.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenován jest:

p. Josef Košťálka, děkan v Spáleném Poříčí, jmenován kn. arcib. notářem;

Ustanoveni jsou:

p. Jiří Krieglsteiner, kapl. Chebský, za admin. excurrento ve Wiesu;

- p. Julius *Rotta*, kapl., za admin. v Spáleném Poříčí;
 p. Adolf *Wagner*, far. u sv. Anny (Annaberg), za far. v Treunitzu;
 p. Václ. *Vitek*, katech. na Kladně, za zat. katech. na Vinohradech;
 p. Frant. *Sper*, kapl. Chebský, za admin. u sv. Anny (Annaberg).

Uprázdňené místo:

Sv. Anny (Annaberg), fara patr. obce Chebské, od 13. října t. r.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Fr. *Puchmajer*, kapl. Krásnohorský, za admin. do Dušejova;
 p. Vilím *Sladomel*, koop. ve Vrsce, za admin. do Chotěšic;
 p. Jos. *Knejp*, koop., za admin. ve Věstarech;
 p. Jan *Šolc*, admin. Kněžický, za koop. do Žlunic;
 p. Václ. *Nepokoj*, koop. Žlunický, za koop. do Kněžic;
 p. Václ. *Frühbauer*, katech. Chotěbořský, za prozat. katech. na gymnasiu v Hradci Král.;
 p. Josef *Forman*, koop. Novopacký, za proz. katech. škol měst. do Chotěboře;
 p. Václ. *Fayks*, za defin. katech. škol měst. v Hořicích;
 p. Frant. *Stejskal*, neom., za koop. do Krásné Hory;
 p. Lud. *Jelen*, neom., za koop. do Vrsce.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenáni jsou:

- vys. důst. p. Vilém *Králík*, děkan kath. kapitoli v Budějovicích, jmenován proboštem téže kapitoly;
 p. Jan *Sova*, os. děkan v Horní Cerekvi, jmenován bisk. vikářem střídnictví Pelhřimovského a skut. bisk. konsist. radou;
 p. Josef *Marass*, far. v Semněvicích (Semlowitz), jmenován osob. děkanem;
 p. Jan *Chochole*, far. v Kraselově, jmenován bisk. notářem;
 p. Alois *Kuliš*, kapl. v Ševětíně, obdržel právo nositi synodalia.

Ustanoveni jsou:

- p. Josef *Štěpán*, far. v Buděticích, za faráře v Nezamyslicích;

- p. Josef *Zemen*, far. v Rabí, za excurrento-admin. fary Budětice;
 Frà Frant. *Lamač*, kněz ř. Johannitů, koop. v Horažďovicích, za kapl. ve Vel. Harrasuv (arcidiec. Vídeňské);
 Frà Theophil *Wakershauser*, kněz ř. Johannitů, kapl. v Radomyšli, za koop. v Horažďovicích;
 Frà Vojt. *Hronek*, kněz ř. Johan., kapl. v Radobyčicích, za kapl. v Radomyšli;
 Frà Josef *Chval*, kněz ř. Johan., výpom. kapl. fary S. Maria Victoria v Praze, za kaplana v Radobyčicích;
 p. Josef *Šmíd*, kapl. v Hiršavě, za koop. v Roseči;
 p. Ant. *Miláček*, kapl. v Mouřenci, za koop. v Sudoměřicích;
 p. Josef *Brož*, bývalý admin. interkal. fary Nezamyslice, za kapl. tamtéž;
 p. Frant. *Dvořák*, kapl. v Bílé Hôrce, za prozat. katech. obecné a občanské dívčí školy v Domažlicích;
 p. Frant. *Brož*, neom., za kapl. v Hiršavě;
 p. Václ. *Slavík*, neom., za kapl. v Polné (Stein);
 p. Ondřej *Úlovec*, neom., za koop. v Unterreichensteinu.

Uprázdňené místo:

Budětice, fara patr. J. Exc. p. Frant. Emerika hr. z Lamberga, do 30. října t. r.

V komissi nakladatelství Rohlička a Sieversa v Praze, právě vyšla:

Kázání Bourdaloue-ova

S. J.

Díl IV.

Řeči postní o umučení Páně, Panegyrika.

Z franciny přeložil

Martin Kabát, farář v Družci.

S povolením nejvyš. k. a. konsistoře Pražské.

(435 str.) Cena 2 zl.

Výtěžek věnuje se na založení chudinské nadace na osadě Družecké.

OBSAH: Kázání na den Věch Svatých. — Kázání na den Dušiček. — Den ten smutku . . . (Báseň.) — Zaniklé kostely a kaple v Písku a okolí. — Ó měj, Bože, slitování! (Báseň.) — Farář kostel ve Zlonicích. (Pokrač.) — Pozdní štěstí. (Povídka, Dokoně.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. ka-
ždého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se

v expedici a u
všech řádných
knihkupectů.

celoročně zl. 3.—

poštou " 3:50

pololetně " 1:50

poštou " 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli tříadvacátou po sv. Duchu.

„Pane, dcera má nyní umřela.“
Mat. 9, 18.

Opět o smrti! smrt a pořád jenom smrt! Nedávno to byl syn jediný matky své vdovy — a dnes jest to dvanáctiletá dceruška jednoho knížete. Vzkřísil sice oba nejsvětější Pán; vzkřísil mládence, jehož nesli již z brány městečka, by ho pohřbili, vzkřísil i mrtvou dcerušku Jajrovu. Však toliko na čas, přišla doba, dopadla hodina, že opět zemřeli, než tu nebylo více při ruce onoho božského lékaře, aby jich byl opět vzkřísil a životu navrátil. — A proč medle svatá církev tak často představuje nám tyto smutné příklady? Proč nás tak často na smrt pamatuje? Slyšte, co řeknu. Jistý mudro se prohlásil, že má moudrost na prodej. Ulyšev to král Dionys, a jsa žádostiv, dověděti se, co by tím mínil, vypravil k němu dvořenina svého, aby mu tu moudrost koupil. I dal mu mudro listek, na němž psáno bylo: „Cokoli činíš, čin moudře a pamatuj na konec.“ Ta rada zalíbila se králi v takové míře, že ta slova na všech dveřích a průchodech svého paláce rozkázal napsati, aby je všady před očima měl. A toho chce docílit svatá matka naše církev katolická též u nás, takové moudrosti chce i ona nás vyučiti, abychom, cokoli činíme, činili moudře, pamatujíce na konec. Proto tak často nám představuje smrt, proto nás tak často pamatuje, že zde nemáme místa zůstávajícího, nýbrž že jeden po druhém odsud odejdeme, a odejdeme

odsud na vždycky. Tím zajisté jenom naše dobré obmyšlí; neb není člověku nic potřebnějšího, nic důležitějšího a nic prospěšnějšího, než když často na to pamětliv učiněn bývá, čehož se nikterak uvarovati nemůže. To však jest smrt, jižto se nikdo vyhnouti nemůže a kteráž rozhodne celou věčnost naší. I neukazuje-li právě tím, že nás na smrt tak často pamatuje, mateřskou svou péčí o nás? Ano, bratři a sestry milé, svatá církev nám proto tak často smrt před oči staví, abychom se k ní hotovili, a ta smrt naše aby byla jednou pro nás šťastná a blahoslavená. Nuže, obírejte se dle úmyslu církve sv. často myšlenkou touto, vzpomínejme každodenně na smrt. Nebude nám však třeba, abychom upomínku na onu velikou, důležitou změnu, která se s námi stane a jistě stane, na dveřích a průchodech domů svých, jako nadřečený král Dionys, si poznamenali, neb o to již jest postaráno, smrt sama napsala jméno tvé všude a na všecko. Jen o to se jedná, aby každý se ovičil, to tajemné písmo její čísti. Štójí to za to, veliké z toho jdou užítky, uvykne-li člověk všudy a vždycky zpomínati si na smrt. K tomu choť dnešního dne nápomocen býti a v kazatelské řeči své ukázati:

1. kterak všude na smrt si připomenouti lehce, a

2. kterak to učiniti prospěšno a spásitelné.

I.

Kudy koliv kolem sebe obrátíme zraky své, všade nalezáme tajnými písmenami naznačené jméno smrti. Pohlédněme na tento náš chrám Páně. Hle, kterak zře-

telně zde smrt napsala jméno své. Neb kde jest onen, jenž první kámen k posvátnému tomuto stánku byl v zemi uložil. Ach, posaváde stojí pevně v bouřích a dešti ohrámm tento, ale o staviteli a tovaryších jeho již není slechu, kosti a jména jejich nezná žádný více. Tak se stane všem. Patříš-li na květinu, jež ztratila svou, uvadne a schne; hle, i na ni napsala smrt jméno své. Neb což jest na ní psáno? To, že byl čas, kde tato růže byla čerstvá a krásná, nyní pak je jinak. A kam se poděl život a krása její? Zhynuly. Rovně tak ty, manželka tvá, dítka tvoje a přátelé, a kdožkoliv tobě milý, nyní jste živi, zdraví, veselí. Ale nebude to tak vždycky, všechno se to promění, každý svedne, shasne, zemře. Jdouce okolo řeky nebo potoka, čteme tam písmo smrti: Ejhle, kterak rychle ubíhají vlnky vodičky čisté, ubíhají tak rychle do moře a nevrátí se více. Tak minou rychle hodiny, dny a léta do moře věčnosti a nevrátí se více; každá minuta přivádí nás blíže k věčnosti. Hoří svíce u večer před námi, zpomíná nás na smrt, jakoby tajně mluvila takto: Tíše sice hoří svíce tato, ale v tom více a více dohořuje a tráví se ke konci. Tak je živobytí lidské; od narození samo se tráví a každý krok, jest blíženi se ke hrobu. Slyšíme-li bít hodiny na věži, porozumějme zvukům jejich, neboť ony volají nám: Čas rychle mine, a s ním život hyne; smrt pak pořád kyne: „všecky hodiny raní, jedna dorazí,“ to byl nápis na jedné věži ve Španělsku. Pohlédneš-li na zem, ze které dle těla vzat jsi byl, zvolej s básníkem zbožným:

Ó ty naše máti!
 Či jak tě mám zvát?
 Jako máš nás miluješ,
 za života pěstuješ,
 v poslední pak době
 přijímáš nás k sobě.

Přiblíží-li se večer denní a zapadá slunko za hory, vzpomeň si: Ach, zas uplynul jeden den života mého. I slunce života mého jedenkrát zapadne za hory věčnosti nevyzkoumatelné. Tma mne obkličí. Ach, snad již zítra, snad již dnes. Pane, zůstaň s námi. Potkáme-li se s pohřbem, hned nám má napadnouti: I mne jedenkrát ponosou na toto místo posvátné, i to bude můj poslední příbytek ze čtvero prken; ach, snad brzo budou mne doprovázeti přátelé moji. Kéž by mně jen vě-

novali tichou slzu na důkaz lásky a vděčnosti. Procházíme-li se po tichých posvátných hrobech, těchto příbytcích zemřelých bratrů a sester, nebudeme necitelní ale pomysleme si: Kde pak asi jest místočko ono, jež i mně obejmě. Ejhle, zde leží známý, tu zas!

Snad brzo zem něžné pootevře lůno
 a mně povlovným povolá ku sobě
 prohlašem, jak když rozeňátka matka
 v pěstotu vítá.

Uslyšíme-li zvonit trudné hlaholy umíráčka, vzpomenme sobě po modlitbě za zemřelého:

Zavzní i mně smutným hrana moje
 prozvukem, v smutném odění se sejde
 kněžstvo nábožné, aby za mně žalné
 zpívali písně!

Spatříme-li chrám Páně a jeho věž vysokou, k nebesům se pnoucí, hned ať se v nás probudí myšlenka: Zde na zemi není naše místo stálé; ze země jsme, na zemi jsme, ale nikoliv pro zemi. Tam je vlast, tam cíl, tam město nebeské. Vzhůru tedy mysle. Kristus je má naděje a smrt je mi zisk. Jsme-li přítomni mši sv., hned si vzpomeňme na památné slovo sv. Pavla: „Ani vlastního Syna neušetřil, ale vydal jej (na smrt) za nás všechny.“ I tento nejsvětější musel branou smrti, musel snášeti smrt bolestnou; tato smrt se nám obnovuje v této nekrvavé oběti. Ach, kolik tisíc již si vzpomínalo při té oběti na smrt Páně a učili se vítězit nad hrůzami smrti.

Každý konečně pohled k nebesům nás vzpomíná: Ach, tam jsou připraveni stánkové naši. Tam v hodinách bolných pnou se toužící zraky naše. Tam nás přívětivě zvou skvělé hvězdy nebeské, tam nás očekávají předeslaní přátelé naši. Hle, kterak lehce všude na smrt se upamatovati možno, když jen jednotlivé předměty, které v každodenním životě vůkol nás se objevují, poněkud bedlivěji pozorujeme. Než řekne snad mnohý, k čemu to dobré, ustavičně smrt si připomínati, má beztoho člověk trampot a svízeli dosti, které dny života ztrpčují, a měl by si je častou upomínkou na smrt ještě více zhoršiti? Ovšem jako mnohá jiná věc má svou dobrou i zlou stránku, tak též i upamatování časté na smrt mimo strach a hrůzu, jižto nás naplňuje, jest prospěšné a spasitelné. A kterak, ukáži, když mluvití budu dále ve jménu Páně.

II.

Že toto časté vzpomenutí na smrt velmi prospěšné jest a spasitelné, to nahlíželi i pohané světlem rozumu svého. Pohanský mudrc Pláto žádal, aby žáci jeho po cestách chodili bosí, by takto si vzpomínali na prach, ve který každý proměněn bude. Tento prostředek se mu zdál býti nejlepším, aby člověk počestný a chvalitebný život vésti mohl. — Pohanský mudrc Seneka, dvoru císařského nejřednější dvořenín, ustanovil si, jak sám v padesátém svém psaní praví, jistého člověka, který mu smrt vždy musel připomínati, řka: když se k odpočínutí ubíráti budu, řekni mi: může se státi, že více neprocítneš; když procítnu, napomeň mně: může býti, že více spáti nebudeš; když z domu vycházeti budu, tedy volej za mnou: může býti, že se zase více domů nevrátíš; když se domu navrátím, tedy mně vítej těmito slovy: státi se může, že podruhé více z domu nevyjdeš. Tím zajisté chtěl způsobiti, aby maje začasto smrt na paměti, od každé nepravosti zdržen byl. Ohlédneme se ještě dále. Numa Pompilius, císař římský, měl ve svém pokoji zrcadlo veliké, které kolem dokola místo do rámců, do umrlčích hlav zaděláno bylo, s podpisem: „Toto zrcadlo nelichotí žádnému.“ Tím chtěl na jevo dáti, že králové jako poddaní často si vzpomenouti mají, že jsou prach a popel, aby tím nespýšněli a nad jiné se nevynášeli. — Hle, tito tedy pohané již světlem rozumu svého poznali pravdivost slov sv. Augustina: „Smrt jest vražednice všech nepravostí.“ A co teprv mám říci o svatých a světicích Božích? Co minil tím sv. Jan, arcibiskup Alexandrinský, když poručil hrobařům, aby každý den přišel k němu s lopatou a tázal se: Otče, kdy pak mám vykopat hrob tobě? Co kardinál sv. Karel Boromejský, který, vida, že mnoho světáků k jeho stolu denně přichází, mezi jinými jídly také nechal přinést smrti hlavu? — Co znamenalo, že v klášteře sv. Bernarda vždy musel býti vyrytý hrob jeden, jako příprava pro nejbližšího obyvatele, ku kterému denně u večer museli se scházeti bratři? Co znamenaly tyto snad někomu až hrozné a přepjaté vzpomínky na smrt? Nic jiného, bratři a sestry milí, než přesvědčení hluboké, že ten, kdo často, kdo denně vzpomíná na smrt, nehřeší tak lehce, aspoň do smrtelného nepadá hříchu. Proto jest to

také velmi významný a pohnutlivý obřad, kterýž nově zvolenému papeži se děje. Při jeho korunování totiž jeden kněz volá na papeže: „Otče svatý, pomni, že jsi člověkem!“ Potom zapálí hrst koudelí, a vyhodiv ji do povětří volá: „Tak pomine sláva světa!“

Ale i tenkrát, když člověk již v skutku nějakému hříchu se oddal, když skutečně v nějaké hříšné navyklosti upoután leží, i tenkrát jest smrt nejlepší lékař, který jej uzdraviti, může! — Pojďte sem nemocní a churaví hříšníci! Smrt se vás chce umouti, smrt vás chce uléčiti, slibuje, sami-li jen chcete, vás zcela uzdraviti! Poněvadž pak každá nemoc dle povahy své zvláštního léku má zapotřebí, tedy vám předepišu, kterakých léků z lékárny smrti k brzkému uzdravení, si obstarati byly by nejprospěšnější.

Nůze přistup sem ty pyšný! vidím, že trpíš na hlavu a hodně pomaten jsi na mozku, rei chceš-li se uzdraviti? Jdi na hřbitov, a rozjíměj svůj budoucí hrob; viz ten příbytek úzký, ze čtvero prken sestavený, do kterého vložen budeš; pomaz těsný hrob, do kterého s tvou nadýmavostí mermomocí vtěsnán budeš. Vezmi z hrobu hrst hlíny, posyp si svou nádhernou hlavu a řekni: Co se pyšníš, jsa prach a popel? — A budiž ujistěn, tento prach, tato hlína bude tobě sloužiti za výborný prášek pro mozek tvůj, zmírní nádheru tvou a vypudí všecku závrať z tebe! —

Přistup sem ty chlípny a opilý človče! a reiž, zdalíž přede jedenkrát od tvé ustavičné horké zimnice chceš sprostěn býti? — Jdi jenom do lékárny smrti, a podívej se tam na to, cos tak miloval, čemu ses kořil? — Jdi a dívej se do nejbližšího hrobu, ve kterém ta nejvnuadnější osoba ženská pohřbena jest, kterou's znal a miloval: tuto zhnílou mrtvolu ošetř očíma svýma, dotkni se jí rukama, objímej ji v náručí své, a líbej ji vroucně ústama svýma! A co se zdráháš? Co se odvracuješ a ošklivíš? — Ty pravíš to není možno! Nu, hle, řekni sobě, to jest konec toho, cos tak vroucně miloval, čemu ses tak kořil, věř mi! to bude ledový obkladek, který tvé láskou rozehráté srdce ochladí!

Pojď sem ty lakomče! nespravedlivý mamony! chceš-li pak i ty od svých nespravedlivostí v brzkém čase uzdraven býti? Vidím, máš vodnatelnost, a jsi nenasytný, a ačkoliv tato nemoc není snadná

k ulečení, přec nebuď málomyslným, ale jdi do lékárny smrti, a ptej se zemřelých, co oni při svém odchodu z toho světa, ze všech statků svých vzali sebou? — a oni tobě všickni tajně odpoví, starou košili a nic více dali nám na cestu! a tobě se nepovede jinak! nahý a bez oděvu přišels' na tento svět, nahý a bez oděvu odebereš se ze světa tohoto! — Tedy z hotov sobě již záhy tu košili smrti, milý křesťane! — a dívej se často na ni, vezmi ji do rukou, přitlač ji k prsoum svým a řekni: To jest tedy ten poklad, který ze všeho bohatství, ze všech pravě a nepravě vydobytých statků vezmu sebou? — Ó buď ujistěn, že tato košile ti brzo z kořene uléčí vodnatelnost tvou! —

Jedním slovem N.! když tímto způsobem často na smrt zpomínati a z její lékárny předepsaných léků bráti budem a užívati: tenkrát zajisté ze všech vad a chyb, ze všech slabostí a nemocí, ze všech hluboce vkořeněných navyklostí v brzkém čase ozdravneme a vyznáme, že smrt jest nejlepší a nejzkušenější lékař pod sluncem!

Nuže učinmež tak, uživejmež prostředků nadřečených opětujmež jich často a byvše uzdraveni svědomitým jich užíváním, oblibme si a započneme život bohabojný a spravedlivý. A pak zmizí strach a hrůza smrti, a s uspokojenou myslí a čistým svědomím uložíme kosti svých v hrob chladný jsouce té utěšené naděje, že jedenkrát po dlouhém však tichém a líbezném spánku, jako dnešní evangelickou děvečku, k novému však mnohem lepšímu a blaženějšímu životu vzkříší nás tentýž Kristus. Amen.

Kázání

na neděli čtyřřadvacátou po sv. Duchu.

„Tehdy budou kvílití všechna pokolení země.“

Mat. 24, 30.

V dnešním sv. evangelium odpovídá Pán Ježíš svým učedníkům na jejich otázku: Kdy bude Jerusálám ztroskotán a které znamení bude příchodu jeho a skonání světa. Neřekl však jim určitě čas, kdy se to stane, ale udal jim znamení, kteráž předcházejí budou jak zkázu Jerusáléma tak skonání světa. A jak Pán Ježíš pověděl, stalo se. Přišla znamení Kristem

udaná, a padl slavný Jerusálém, padl způsobem hrozným, tak že v zříceninách jeho přes 200.000 židů pohřbeno bylo. A tak jako se na vlas splnilo vše, co Pán Ježíš o zkáze města Jerusáléma byl předpověděl, tak jistě splní se, co pověděl o skonání světa. I přijde doba, a přijde jistě, kde slunce se zatmí, a měsíc nedá světla svého, kdy hvězdy budou padati s nebe a moci nebeské pohybovati se budou, na nebi pak ukáže se znamení Syna člověka, a tehdyť kvílití budou všechna pokolení země, neboť velebný příchod Kristův naplní hrůzou a úzkostí všechna pokolení země, zvláště pak nevěřící a bezbožné, an tu spatří svého soudce a svého mstitele. Tu nastane soud, kdežto dobrým přiřknuta bude věčná odplata, zlým pak a bezbožným věčná záhuba. A k tomuto soudu, jak jsme zde, dostaviti se musíme také my všickni. Jak pak se nám ale tehdy povede? To záleží na nás. Abychom věčně záhubě ušli, o to musíme se sami a sice před časem postarati. A tuť myslím, že dobrou službu vám prokáži, když vám vypovím: Kterak bychom věčně záhubě v den všeobecného soudu ujíti mohli.

Pojednání.

Veliké bylo to dobrodiní, kteréž prokázal Bůh Lotovi a rodině jeho, když andělem svým vytrhl je ze záhuby, anáž zachvátiti měla město Sodomu. Tisíckrát však větší jest milost ta, kterouž prokázal nám, anto jednorozeného Syna svého nám seslal, aby nás poučil, kterak bychom v den všeobecného soudu ujíti mohli věčnému zahynutí. Šest měst vykázal Bůh v starém zákoně za útočiště, kde v bezpečnosti měli býti ti, kdož pro spáchanou vraždu pomsty krve obávají se co měli. Podobným způsobem otevřel nám Kristus Pán místa útočištná, kdež bezpečně hrůzám posledního soudu vstříc hleděti můžeme. A tato místa bezpečnosti a útěchy vám dnes okáží.

a) První místo útočištné, kteréž nám Kristus Pán otevřel, jest jeho svatá katolická církev, víra v její učení a poslušnost k rozkazům jejím. Toto útočištné místo zdá se, že tanulo na mysli korunovanému pěvci, sv. Davidu, an v 103. žalmu 18. verši takto píše: „Skály jsou útočiště ježkům.“ Neb když ježek mořský bouří předzvídá, tuť usadí se na skálu, a drží se jí všemi čtyřmi, aby odplaven nebyl vlnami. Tak musíš, milý křesťane držeti se

církve, chceš-li zachován býti. Jak pak ale budeš s církví nerozlučně spojen? To stane se tím, když pevně v ní budeš věřiti, když věřiti budeš v její svaté učení, když věřiti budeš, že božského jest původu, Bůh že ji zřídil a uspořádal a když poslušen budeš rozkazů jejích. Buď jí poslušen, ana ti velí, bys dny nedělní a sváteční ke cti a chvále Boží ztrávil, popil si, když ku mši svaté tě volá, nachyl ochotně ucha svého, když ti slovo Boží slyšeti velí, zpovídej se dle jejího rozkazu a přání, a přistupuj k stolu Páně; a drž svědomitě posty, jichž zachovávatí ti předpisuje. Ona koná úřad pastýřský, my pak jsme stádečkem jejím, ovčičkami jejími. Drž se církve, a není možná, abys zahynul. Neb dejme tomu dokonce, že by církev, což ovšem je zcela nemožné, dejme tomu, že by vedla nás církev na cesty Bohu nemilé, tuť my, co ovčičky nemohly bychom za to odpovědný býti, to by na zodpovídání měl pastýř církve.

b) Druhé útočištné místo před hrůzou posledního soudu jest sv. zpověď, svátost pokání. Na to poukazuje již sv. Jan Křtitel, předchůdce Páně, anto k Farizeům a Saduceům, jenž na poušť za ním přišli, takto mluvil: „Pokolení ještěřcí, kdo vám ukázal, abyste utekli budoucího hněvu? Protož čiňte hodné ovoce pokání.“ Tento budoucí hněv, o němž sv. Jan tu mluví, to jest poslední soud. Kdo pak mu ujíti chce, ten tedy nechať si dle slov sv. Jana útočiště vezme k pokání, k upřímné zkroušené zpovědi. „Suď se sám,“ praví sv. Chrysolog, suď se sám ve svaté zpovědi, pak nebudeš souzen před Bohem.“ Tak učinili Ninivětí, a byli zachráněni. A jak snadný jest soud tento u přirovnání s oným soudem posledním? Při soudu posledním pronikne soudce vševědoucí nejtajnější záhyby srdce tvého a vše, co tu shledá, před celým světem vyjeví; ve svaté zpovědi pak činíš to sám, a jen toliko před jedinkým člověkem. Při soudu posledním uchvácen bude hříšník věčným zoufalstvím, ve svaté zpovědi pocítí toliko kající bol, jenž oslazen jest blahou nadějí. Při soudu posledním vyřkne se věčný trest, při svaté zpovědi pak tichá toliko upomínka, že trestu jsi hoden. Při soudu onom budeš odsouzen, ve svaté zpovědi pak rozřešen. O kdyby zpověď tisíckrát byla obtížnější, než vskutku je, museli bychom ji přec za tu největší milost pokládati, čím více tudy vážití si máme, anto tak snadno vykonati ji lze,

anto v ní tak snadno útočiště před hrůzou soudu posledního naléztí lze. A protož buď tu jedenkaždý pamětliv slov moudrého Siracha, an takto praví: Před neduhem přijímej lékařství a před soudem taž se sám sebe, a před obličejem Božím nalezneš smilování. (18, 20).

c) Třetí útočištné místo před soudem, jež ti otevřeno jest, jsou skutky milosrdenství. Těmto skutkům zaslíbena jest velická bezpečnost pro den posledního soudu. „Blahoslavení milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou“, praví sám Kristus Pán. Bl. nábožný Tobiasť těší všech milosrdných an dokládá: „Doufání veliké bude almužna před nejvyšším Bohem všechněm, kteříž ji dávají.“ (4, 12). V žalmu pak 111. dočítáme se takto: „Blažený člověk který se slitovává a půjčuje, vyřídí věci své u soudu: nebo na věky se nepohne.“ — Je-li kdo obžalován pro zločin, tuť záleží na tom, aby dobrého měl obhájce. My pak všickni obžalováni jsme před Bohem. Kdo nás bude zastávati, hájiti? Skutky milosrdné, ty za nás mluvití budou mocně a platně. Tohoto prostředku chopil se nejposléze onen nespravedlivý vladař, o němž sv. evangelium zmínku činí. Když již již ztracena se viděl, hleděl milosrdenstvím, ovšem ale neprávě, nakloniti si dlužníky pána svého, aby záhubě ušel, nemoha kopati a stydět se žebrati. Pročež, křesťane milý, nemůžeš-li kopati a stydiš-li se žebrati, tuť abys ušel věčné záhubě, hleď si konáním skutků milosrdných opatřiti orodovníky.

d) Bezpečným útočištným místem před hněvem Božím v den soudu jest dále horlivá a vytrvalá modlitba. K tomu poukazuje sám Kristus Pán, an vyličiv soud poslední takto nás napomíná u sv. Lukáše (21, 36): „Protož bděte, každého času se modlíce, abyste hodni jmíni byli ujíti všech těch věcí, kteréž se dítí budou, a státi před Synem člověka.“ Slavné to zaslíbení, nečiní však se modlitbě, anaž zřídka a ledabylo se koná, nýbrž toliko modlitbě horlivé a stálé. — Na to samé poukazuje Pán v podoběnství, kteréž svým učedníkům o jistém králi byl přednášel. Pán Ježíš to vypravuje, kterak jeden král proti druhému do boje táhne, a když pak při sečtení svého válečného lidu shledává, že slabý jest, aby potýkal se s protivníkem svým; tu že nechá si zajíti chuť ku všelikému odporu, že posílá vyslance, aby o pokoj žádal, a že dochází ho. Odešli také

ty, křesťane, ještě před soudem vyslanec své ku králi nejvyššímu. A které? Nábožné a vytrvalé prosby a modlitby.

e) Konečně pak ještě jedno je místo útočištné, v němž nabýti lze bezpečnosti před hrůzou den soudného, a to jest ustavičná bázeň a stálé pamatování na soud. „Tomu, kdo se bojí Pána, dobře bude v nejposlednější čas,“ tak dí moudrý Sirach, a tot svatá pravda, neb kdo se bojí Pána, ten všecky své činy a skutky tak uspořádá, aby neurazil Její. Když nespravedlivý vladař uslyšel ono osudné slovo: „Vydej počet,“ ať tu přemýšlel na prostředek, jak by záhubě ušel, jak by si pomoci měl. A kdybys, křesťane, vždy na paměti měl onen účet, který v den soudu skládati musíš, věru že bys přemýšlel, jak bys tenkrát co nejlépe obstát mohl. Kdybys často tázal se s nábožným Jobem, řka: „Což bych učinil, kdyby povstal Bůh k soudu?“ tu platilo by o tobě, co o sobě pravil Job, řka: „V bázni Boží konal jsem skutky své, věda, že neodpustíš hřešícímu.“ Toto útočištné místo vyhledával svatý Jarolím, jak to sám o sobě vyznává, řka: „Kdykoli onen den rozjímám, na celém těle se třesu: nebo buď že jím aneb piji, aneb co jiného konám, vždy se mi zdá, že ona strašná trouba zní mi v uších: „Vstaňte, mrtví, pojďte k soudu!“ — Svatého otce Amona prosil jeden z bratří, aby mu pověděl pravidlo, dle něhož by život svůj uspořádal, a Amon pravil: „Jdi a vzbud v sobě takové myšlenky, jaké mívají ti, kdož u vězení sedí. Oni se táží každého, kdo k nim přijde: „Kde jest soudce, kdy přijde?“ A v očekávání tomto pláčí. Tak tedy musíš také ty sám k sobě mluvit: „Běda mi, jak budu stát před soudnou stolicí Kristovou, jak vydám účet ze svého jednání a činění?“ A to když povždy bude myšlením tvým, pak snad můžeš býti zachráněn.

A tak jsem vám tedy pověděl, kterak bychom věčné záhubě v den všeobecného soudu ujiti mohli. Udal jsem vám ta útočištná místa, jaká nám Kristus Pán otevřel, v nichž bychom hrůzám posledního soudu bezpečně vstříc hleděti mohli. Jsou pak útočištná místa ta, jak jste slyšeli: 1) Svatá církev katolická, víra v učení její a poslušnost k rozkazům jejím; 2) svatá zpověď neb svátost pokání; 3) skutky milosrdné; 4) horlivá a vytrvalá modlitba a 5) ustavičná bázeň a stálé pamatování na

soud. Nuže, utecte se v místa ta, pokud čas jest.

Já jsem z počátku poukázal na to, kterak rukou andělskou zachráněn byl Lot před záhubou, anaz zachvátila Sodomu. Jak pak si ale počínali obyvatelé sodomští, když prochal Lot před zkázou nastávající? Svatý Lukáš vypravuje takto: „Jedli a pili, kupovali a prodávali, štěpovali a stavěli, ale toho dne, když vyšel Lot ze Sodomy, přišel oheň a síra s nebe a zahladil všecky.“ „Takt bude,“ dokládá Ježíš, „tak bude v den ten, když se Syn člověka zjeví.“ Ó vezmi si tu výstrahu, křesťane drahý! Nezůstaň v Sodomě uprostřed zlých synů a dcer tohoto světa, jenž na Boha a na vznešené povolání své zapomínají. Utec s Lotem do oněch míst útočištných, jichžto Syn Boží, Spasitel náš nám otevřel. Tu budeš bezpečně bydleti i v onen hrozný den soudu. Amen.

S Bohem!

U kolébky matka klečí,
k nebi toužně hledí —
„staň se vůle Tvá, ó Pane,“
šepcí rtové bledí . . .

„Máti!“ Šeptlo choré dítě,
„tatiček mi kyne —
s Bohem, s Bohem! Aj tatiček
již mne k sobě vine“ . . .

Vzchopí máť se ruče, rychle
a k dítěku se kloní —
hladí, líbá, objímá je,
slzy na ně roní . . .

Ale dítě nic již neví —
dušeť jeho čistá
tam se nese, kde jí radost,
blaženost se chystá . . .

Klade vdova do kolébky
mrtvé dítě svoje —
a zas bledé rty šeptají:
„Budiž vůle Tvoje!“ *Prok. Zaletěl.*

Zaniklé kostely a kaple v Písku a v okolí.

Historická vzpomínka od J. P. Hille.

Hradní kaple.

1. Řádu Templářskému, který r. 1232 do Čech uveden byl, ale již r. 1312 zru-

šen, připisují se mnohá místa v Čechách, kde prý mival své kláštery. Jedním z takových zdánlivých sídel templářských byl prý též hrad Písecký. Příčinu k této pověsti zavedla asi quadratura nádvoří hradu Píseckého, dále znak městský v němž mezi městskými věžemi spatřuje se půl měsíce a hvězda, což znamená nebe, především však kříž tvaru templářského, který nalezen byl v někdejší hradní kapli. Hradní kaple nacházela se v levém křídle, a byla jako celý hrad zbudována v slohu gotickém. Levé toto křídlo zakončeno bylo vysokou věží, a bylo zároveň s touž věží strženo. V místech, kde bývala hradní kaple stojí část budovy městského pivováru. Z celého hradu někdy královského zbyla pouze stará rytířská síň o třech oknech se starobylými malbami. —

2. Jiným domělým sídlem templářským byl zámek Blatenský, kde dle svědectví Hebra ještě stávala kaple řečená templářská která r. 1822 zbořena byla. Jedna síň v severním křídle zámeckém sluje dosud „templářský sál.“ V sále tom býval obraz, který představoval divokou lesní krajinu, v jejímž popředí několik templářů v bílých pláštích s červenými kříži kráčelo. Před nimi šel mouřenín, jenž držel v jedné ruce lucernu se světlem, jehož záře padala na veliký kámen uprostřed cesty, pravou rukou ukazoval na kámen tento, jakoby rytíře naň upozorňoval.

O tajemném tomto obrazu bájeno všelicos, jakož i o pokladu. Jež templáři na zámku blatenském v čas zrušení řádu byli zakopali. Více než před sto lety přišel na Blatnou nový hospodářský úředník, jemuž svěřeny byly také klíče od sálu templářského. Nový úředník přemýšlel co as starožitná ta malba znamená, neboť ihned mu napadlo, že asi něco zvláštního v sobě obsahuje. Když pak uslyšel vypravovat pověst o templářském pokladu, připadl na myšlenku, že snad onen mouřenín ukazuje na tento kámen jako na místo, kde poklad ukryt jest. Klepal tedy v onom místě na zeď a poznal, že vydává dutý zvuk, jakoby tam byl prázdný otvor. V noci dal se podtaji do práce a přišel skutečně na zděný vyklenek a již druhého dne z Blatné a z krajiny vůbec zmizel. Roznesla se ihned pověst, že uprchl s nalezeným pokladem. Když pak sál byl násilně otevřen, tu shledáno, že kámen z oné omítkové malby zmizel a na jeho místě našla se hluboká díra, do níž by se vešla

měřice obilí. Již nebylo pochybnosti, že úředník, jenž významu malby dobře byl porozuměl, zadrženého pokladu se zmocnil a sním uprchl, neboť od té doby nebylo o něm nikdy více slycháno. —

Starožitná malba v síni templářské, jež byla znatelná ještě na počátku tohoto století, stále více a více zacházela, až konečně byla zabílána, tak že nyní po staré této památce není ani stopy a jenom pověst o ní až po dnešní den se v Blatné zachovala. —

3. Ve vsi Mýšenci (okres Vodňanský) spatřují se zříceniny starého hradu. I o tomto hradu praví pověst, že náležel řádu Templářskému.

Mešní kaple.

1. Nynější městská radnice vystavěna byla v letech 1740—1760 na někdejší přední části nádvoří hradu Píseckého.

V prvním poschodí této radnice bývala také mešní kaple (nyní kancelář purkmistra), zasvěcená sv. Kateřině. Byla však teprve r. 1767 dne 5. ledna posvěcena, poněvadž povstalo delší vyjednávání mezi děkanským úřadem a magistrátem píseckým o čas, v kterém by se tu služby Boží konati měly.

Kaple ta byla zrušena za císaře Josefa II. a oltář odtud prý přenesen do děkanského kostela.

2. V budově starého gymnasia, která stávala na malém náměstí, tam kde nyní obecná škola jest, bývalo ve čtvrté třídě čili syntaxi také oratorium ve skrovném výklenku a zavíralo se. Na oltáři stála socha Panny Marie, která nyní obnovena zdobí oltář v kapli nového gymnasia píseckého. Socha ta pochází prý ze zrušeného kláštera Píseckého, jak tomu podobné sochy na oltáři kostela sv. Kříže zdají se ukazovati, že je a sochu P. Marie v kapli jeden mistr zhotovil.

V tomto oratorium ve dny nedělní a sváteční sloužili katechetové mši pro mládež gymnasiální, ve dny pak všední v děkanském kostele. Tato síň byla i exorhortní síní, v ní se celoroční zkoušky i slavnosti závěrečné konaly a premie rozdávaly. Nad střechou budovy vyčnívala vížka plechem pobitá. S této vížky svolával zvonek žáky ku učení, jak to na jezuitských gymnasiích bývalo zvykem. Zvonek ten po zboření budovy (1850) zavěšen na vížku špitálu městského, kdež mnohá potom léta

zazníval, a když ochraptěl, na půdě radnice uložen.

V severním rohu starého hřbitova píseckého, o němž jde pověst, že jistá nábožná duše, dala před třemi sty lety celý hřbitov na sáh hluboko překopati a písek přesíti, aby se snad vyplnilo starořímské přísloví: „Sit tibi terra levis“ (budiž ti země lehká), stojí nevysoká zvonice se zvonem řeč. Karlem který dala r. 1575 u zvonaře Brikelho z Cymperku v Novém městě Pražském uliti „pocitivá paní Anna Kahounová, vdova po Jiřím Kahounovi, měšťeninu píseckém. V přízemí této zvonice byla též někdy kaple s oltářem čtrnácti pomocníků. Dle nápisu z části zachovalého dal oltář ten postaviti r. 1693 na náklad svůj Jan Veselý, měšťenin písecký.

Na oltář ten postavena před několika lety pěkná socha P. Marie, řeč. „stříbrná P. Maria,“ která stála dosud na jednom z pobočních oltářů děkanského kostela.

Poustevna.

Na hřbitově píseckém bývala obydlí pro poustevníka řádu sv. Ivana. Bylť řád ten r. 1723 potvrzený papežem Klimentem XII. a císařem Karlem VI., v Čechách velmi rozšířen. Ivanité zavázáni byli k zbožnému a bohabojnému životu, každý z nich měl jméno některého sv. Otce z pouště a nesměl poustevnu svou opustiti. Oděv jejich záležel z hazuky soukenné barvy hřebíčkové, opásané provazem bílým a opatřené kapucí špičatou, pak krátký pláštěk a škapulíř, jakož i křížek a růženec na provazu pásovém visící. Z poustevníků, kteří v Písku zůstávali známý jest nám pouze jeden jménem Isidor, o němž dočítáme se v památní listině, že roku 1765 dvě báně radního domu píseckého zlatem v ohni pozlatil.

Řád poustevníků zrušen byl r. 1781. Ještě roku 1810 stávala na hřbitově píseckém malá chaloupka řečená na poušti, kterou obývali dva svobodní bratři a poustevnický život zde vedli.

Tutéž býval tak zvaný lazaret a byl od paní Alžběty Dráhy vystavěn. Nalézalo se v něm 20 postelí pro nemocné. Po vystavění krajské nemocnice byl lazaret zbořen. — Nelze mlčením opominouti, že v století XVI. při kostele sv. Jakuba na „Čížové“ mívál též poustevník své obydlí. Jeden z nich připomíná se zvláště r. 1571, a sice

jako co svědek, když zavražděn byl rytíř Lorecký ze Skouše a jeho synové od poddaných Samonických.

Dodatek.

V některých obcích v okolí píseckém nacházejí se zbytky starých budov, které zdejší lid, neznaje k čemu původně sloužily, pokládá za někdejší pannenské kláštery a bujnou svou fantasií ledacos tajemného o nich vypráví. Zaniknutí jich klade ponejvíce do bouří husitských.

1. V Staré Dobevi, tam kde „u Bečvářů“ (č. 5) říkají, klášter ženský prý býval. Sklepy hluboké a vyzděné, na které se před léty přišlo, snad z něho pocházejí. Nápadná vysočina v zahradě kryje snad ruiny dávného stavení.

2. V lesích pak mezi Dobeví a Brlohem jest kopec, který rovněž nazývá se „starý klášter.“ Ve farní knize Čížovské zaznamenáno jest, že se v těch místech kostelní věci častěji nalezli. Dále vypravuje lid, že v těch lesích na křížce stálo, kde stály původně tři kříže kamenné nyní pouze jen kříž dřevěný stojí, panny podzemními průchody z Brloha a Dobeví se na modlitby scházely.

3. Na západním podkrají obce Řepické (okres Strakonice) zachovalo se dosud stavení, již svým zevnějškem dosti nápadné, kteréž se od lidu považuje rovněž za ženský klášter, k čemuž nejen umělé kamenické zbytky ale i stopy starých maleb a nápisů v tomto stavení poukazují.

4. Jiné zbytky rovněž kláštera panenického nalézají se prý u Čejtice.

5. Na rozcestí, kde se křížuje cesta od lázní píseckých do Novosedel dolejších a cesta do Vrcovic do lesa zádušního Záhořského vedoucí, jest vyvýšenina na povrch vynikající, kde základní zdi v zemi se spatřují. Tomuto místu říká se „na kostelíku.“ O kostelíku, který tu někdy stávali měl, domníval se Palacký, avšak mylně, že byl farním v Novosedlech Dolejších a že náležel do dekanátu Bechyňského. Avšak takového kostela v dekanátu tomto před válkou husitskou nebyvalo.

6. Severovýchodně od Čížové strmí lesem porostlý vršek, na jehož temeni znamenati lze také jakési stavební základy. Lid říká zde rovněž na kostelíku a vypravuje že v místech těch chtěli stavěti chrám Páně; avšak co byli dělníci na vrchu za den udělali, bylo v noci tajemnou mocí

přeneseno na místo, kde nyní stojí kostel čížovský. I zanechali zde práce a počali stavěti kostel na vrchu čížovském a práce se jim dařila. — Potud pověsti.*)

Farní kostel ve Zlonicích.

(Vypisuje Václav Tvrdý.)

(Pokračování.)

V listu svém který zaslal 11. prosince 1747 Arnoštovi Norbertovi Schutzbretovi ze Schutzwertthu, assessoru konsistoře Pražské, obšírně vypravuje své osudy: „In hac aede Parochiali, quam incolo, nunquam sum cum vita mea securus... Quadruplicem exundationem jam sum expertus, depraedationem duplicem. Exundationes ad 400 fl., depraedationes ad 2000 fl. mihi damni intulerunt. Sola illa depraedatio, qua ante duos annos cum manifesto discrimine vitae meae contigit, ultra mille Imperiales damni causavit. Breridesuper lapsis vix quatuor septimanis proximus ardebat Ucalegon, id est proxime vicinum Horreum: et nisi pro tunc aer fuisset pacatissimus, certissime tota Parochia in cineres et favillam abisset. Nec solum hoc, et praeassertas fatalitates timendas habes, verum etiam crescit in dies periculum, ne a scissis et rimosis muris et parietibus obruar, et vivus sub ruderibus una cum domesticis meis sepiar. Semper quidem eam reparo et reficio sed tam miseram Domum reparare idem est, ac vestem obsoletam et attritam repetiare: dum una rima et foramen abstruitur aliud penes aperitur.“ — Konečně mělo se Svobodovi dostatí toho, co hned od počátku farářování svého ve Zlonicích usilovati nepřestával. Nová fara vystavěna r. 1752 dle plánů pražského architekta Kiliána Dienstenhofera nákladem 12.928 zl. 45 kr. 1½ den. Potřebné peníze opatřil kostel, ale tak aby z fundace Valkaunské každoročně sráželo se 150 zl. dotud, dokud celý obnos splacen nebude. — Ani v nové

faře nevedlo se dobře Svobodovi. Zkusil již dosti mimo uvedené nehody za války o dědictví rakouské r. 1741, vice však trpěti as musel za války sedmileté (1756—1763). V jednom makuláři, kterýž jsem v archivu farním našel, naříká Svoboda na hrůzy války a na obtíže, s nimiž duchovenstvo zápasiti musí, těmito slovy: „Quis satis describat, illata ab ipso hoste damna, incendia, rapinas et violentas exactiones presurasque patratas? Pressis silentio in vicino tractu Budinensi ab eodem hoste expoliatis et vehementer damnificatis desolatisque, uti sunt: Praepositus Raudnicensis et Provisor Doxanensis violenter vtolenter ab ipso avecti; Decanus Budinensis ex integro una cum Dominii arce et civitate per incendium et rapinas devastatus, nec non viciniore Parochi uti sunt Charaticensis, Racziniovesensis, Vranensis, Perucensis, Teinicensis, Smolnicensis et plures alii de quibus primo notitia expectatur. Unique solum ex tractu mihi pro nunc comisso Beneficiati et mihi viciniissimi scilicet Curati Quilicensis lamentabiles litteras hic adjungo.“ To a mnohé jiné, že musí snášet kněžstvo od nepřítelů! „A parte autem amica et sibi praeposita — quid non habet Venblis Clerus experiri!? Quantas ressuras, quantas gabellas, quantas dationes et exactiones, quae etiam multorum vires superant. Unicam pariter ex pluribus hic adnecto administratoris Jinonicensis deprecationem. Qui porro nondum designatum sibi quantum titulo mutui non deposuerunt, restant: Decani Slanensis, Smecznensis, Welwarensis. Iste querulatur et merito quod suum solitum et sibi designatum stans, jam in alterum annum non percipiat. Slanensis autem et Smecnesis causantur sua passiva debita et in activis paupertatem seu inopiam et egestatem debentium. Unhostiensis nondum comparet in loco? quis pro ipso et unde 50 fl. deponet? — Et quid ego? qui ducentos fl. assignatos habeo? —

Numquid non satis gravor dum ex Campis potiori ex parte sterilibus et ad filiales Eas dissitis, gravibus damnis expositis 126 fl. jam per tres continuos annos solvere et pendere adstringor? Non satis damnificor: dum ex fundatione Walkauniana jam per undecim annos loco trecen-torum fl. solum 110 percipio, et in antecessum per 20 annos sequestratis singulis annis 50 fl. ad quingentos fl. excurrentibus et interveniente Crida Czerniniana 350,

*) K sepsání tohoto článku užito bylo těchto pramenů: Sedláček: Hradý a zámky díl VII.; pojednání o Písku, od prof. Matznera ve výroč. zprávách realních škol píseckých; dějiny gymnasia pís. od prof. Babánka ve výr. zprávě gymnasia r. 1878; zprávy v starém „Poutníku od Otavy,“ též v „Otavanu,“ v Památkách arch. a míst., Světozoru a j.

deinde sub Bavarica et Gallica invasione etiam prope quadringentos — in Summa ex sola ista fundatione jam prope 4000 fl. absque omni etiam aliquoties implorato remedio amittere debui?... Annuae decimae consistentes in 149 modis adeo misere penduntur et earum restantiae ultra 700 modios excurrunt!...

Leč i při všech těchto útrapách nezda se, že by byl Svoboda nějakým velkým nedostatkem strádal. Vždyť chtěl postarati se o vystavění kostela v Malém Pálči a stavbu na svůj náklad podniknouti. Starý kostel tamní byl totiž již velmi sešlý. — Úmyslu Svobodovu byl však tehdejší inspektor panství Hyčkův nepřízniv a proto Svoboda co chtěl vykonati při kostele Malo-Pálečském provedl jinak v rodišti svém na panství Vorlickém. Zřídil totiž ve vsi Kostelci u Vorlika při kostele Narození P. Marie, špitál na výchování 5 chudých a učinil spolu nadání na kněze lokalistu a učitele, kterýž by mládež tamní zdarma vyučoval — načež vynaložil více než 20.000 zl. Za prvního lokalistu tam dosadil pak staršího svého kaplana Jana Ferberta, postarav se s dostatek o jeho výchovu.

Svoboda farářoval v Zlonicích plných 38 let, zastáváje při tom též po 23 léta úřad arch. vikáře okresu Rakovnického. Chtěje ducha náboženského povzbuditi a povzněsti konával velice slavně svátky kostelní, zvláště slavnost Nanebevzetí P. Marie, sv. Josefa a sv. Anny, pod jejíž ochranou, již za pánů Valkounů zvláštní bratrstvo zřízeno bylo. Ku slavnostem těm přicházívало do Zlonic mnoho školních kněží, aby domácím vypomohli ve zpovídání valných zástupů sešlých sem se poutníků. —

Svoboda zemřel jak se zdá raněn mrtvici („gravi infirmitate inopinate praeventus“ praví Matrika) dne 10. srpna, 1761 a byl dne 13. srpna pochován v kostele Zlonickém do hrobky při oltáři privilegovaném sv. Anny. Poslední vůli svou, již zbožného ducha jeví, odkázal 750 zl., kteréž na úrok 5% zapůjčeny měl u Ludmily Barchanovy, vdovy po měšťanu Lounském, aby z nich zřízeno bylo nadání, jehož užitek na díl faráři na díl chudým na časy věčné připadnouti měl.

Po smrti jeho dosazen na faru Zlonickou Václav Antonín Černý, správce vikar. úřadu v okresu Rakovnickém, dosud farář Vranský, kdež po 24 leta duchovní

správu vedl. Ve Zlonicích však dlouho nepobyl. Zemřel mrtvici raněn již dne 8. prosince 1762, dožív se věku 52 let a farářovav zde $\frac{5}{4}$ leta. Pohřben v hrobce před oltářem sv. Anny. Závětí svou odkázal 200 zl. na ten účel, aby každého měsíce, po předchozím ohlášení, sloužena byla mše svatá za duši jeho, rodičů, bratří a sester a část úroků aby rozdělována byla co almužna chudým.

Roku 1763. dne 1. března uveden na faru zdejší Václav Infeldt, rodem Němec odkudsi z krajiny Lovosické. Po vysvěcení svém na kněžství byl přijat za vychovatele dítek Františka Karla Hraběte Vratislava, kdež čtyři léta prodlél; pak stal se kooperátorem při farnosti sv. Vojtěcha na Novém Městě Pražském, načež po 8 letech svěřeno mu místo vychovatelské v rodině Adama hraběte ze Sternberků, kteréž po pět roků zastával. Na to stal se farářem v Kněžici na panství Dymokurském, odkudž po 11 měsících uveden na faru Zlonickou. Dle zpráv děkana Smečenského Antonína z Blankenfeldu, tehdy vikáře, oznamujícího úmrtí jeho, byl Infeld mužem velice řádným a u osadníků svých i u patrona nad jiné oblíbeným — ač dlouho se duchovní správě ve Zlonicích netěšil; zemřel v dlužích již dne 11. února 1768. — Za jeho farářování zřítlo se klenutí kostela Malo-Pálečského, následkem čehož počal opravdově usilovati o stavbu kostela nového — k níž však za živobytí jeho nedošlo.

Nástupce Infeldtův byl Jan Václav Mrázek, rodák Pelhřimovský. Býval asi po 10 let osobním kaplanem při farě Svobodovi, načež po 7 let úřad zámeckého kaplana v Budenicích zastával. Za něho vystavěn byl znovu kostel Malo-Pálečský (1778) z větší části přispěním ovdovělé paní hraběnky Kinské Marie Karoliny, roz. Martinicové. Když Malo-Pálečtí obyvatelé nový kostel vystavěný měli, počali se domáhati i vlastního duchovního správce a rádi by se při tom byli zmocnili polí farských při Malém Pálči ležících. — Život Mrázkův ve Zlonicích nebyl příjemný. Jsa povahy prudké, popudlivé brzy pohněval se s osadníky, kteří pak mnohá příkoří mu působili, jeho častými žalobami stíhali a desátek mu odváděti se zpečovali, tak že si r. 1796. konsistoři stěžoval, že již na 4000 zl. mu dluhují. K tomu také mnohými živelnými nehodami byl stíhán, tak že do dluhů upadl. Ke všemu ještě

ve stáří svém oslepl bělmem na jedno oko a druhé znenáhla mu vypovídalo služby, tak že dle výroku lékařova obávati se bylo úplného oslepnutí. Probojovav, celých 33 let svého farářování v Zlonicích s osadníky svými zvláště Malo-Pálečkými — došel konečně smíru ve smrti, kteráž ho stihla co starce 74 letého dne 22. srpna 1801. — — — —

Přátelé lidu.

Obrázky z venkova. — Napsal *Bohumil Brodský*.

I.

Přítel žid.

Ve Chvalíně neměli dosud žida, ačkoliv Chvalinská obec byla vesnice veliká, čítající na sto čísel. Neminulo roku, aby se byl některý syn Mojžíšův nepokoušel v obci usaditi, ale veškeré pokusy zůstaly marny. Chvalínští měli před očima vedlejší vesnice, z nichž v každé nějaký žid usazen byl a jehož přítomnost byla každé oboi osudnou. Věděli, jakmile oni také do obce žida pustí, že se tu zatne jak klišť a počne svou neblahou činnost. Až dosud neměla čeládka kam krádeže odnáseti, lid dělný neměl kořalny, kde by výdělek i rozum propíjel a sousedé potřebující peněz chodili do záložny a ne k židovi jenž by je zvolna okradl.

Však také dovedli sousedé postavit se každému židu, jenž se o přijetí do obce hlásil. Nemohl u žádného najmouti si bytu, ačkoliv mnoho rolníkův měli světnice prázdné. Stalo se také, že jeden ze sousedů nucen byl živnost svou prodávati a hned se hlásilo několik židů, kteří byli ochotni živnost tu koupiti. Než se však tak státi mohlo, uradilo se několik nejzámožnějších sousedů, živnost koupily, pozemky mezi sebou rozdělili a stavení pronajali dvěma chudým rodinám křesťanským.

Židé počali na Chvalín zapomínati a občané Chvalínští v pokoji žili mezi sebou, nikým nejsouce štváni, okrádání a šizeni.

Čeho však nemohl dosáhnouti žid sám k tomu dopomohla nenávisť a nesvornost mezi občany samými.

Na Chvalíně měla býti volba nového obecního zastupitelstva a starosty. Jindy odbývána volba v tichosti, když tu po jednou klidná jindy obec se znešvařila.

Příčinou toho byl zámožný rolník Burda. Měl ve vesnici dva statky, jeden na návsi, druhý na konci vsi. V tomto statku bydlil, onen měl pronajatý podruh. Burda byl muž prostředních let, zavalitý a veliký milovník piva. Hospodářství mu vynášelo, aby mohl více než druzí píti a ještě syna studovati dáti. Když se podnapil, byl člověkem svárlivým a křiklavým. Druzi však ho znali a proto vždy se mu raději vyhnuli, tak že nikdy k vážným výtržnostem nepřišlo.

Jakmile však jeho syn student dospívati počal, připojila se k necnostem Burdovým ještě jedna nepěkná vlastnost. Stal se totiž domýšlivým a rád se synem svým, jenž té doby dospěl až do osmé latinské, chlubil. I to nevykládáno mu ve zlém. Má radost ze syna, říkali mezi sebou sousedé, ačkoliv jim nebylo neznámo, že mladý Pavel Burda nevalně se učí, studie jen tak protlouká, za to však všelicos umí, o čem by ve svém mládí věděti ještě neměl. Zvláště nelíbilo se všem na něm, že přes míru pije, po okolních vesnicích taneční zábavy navštěvuje, tam s chasou až do rána dodržuje a rozličným neplechám je učí. Otcí to říci nechtěli, neboť věděli, že na syna dopustiti nedá.

Ale starý Burda ve své zaslepenosti jinak na syna patřil. Vše, co Pavel konal, považoval za správné a hezké a řeči synovy platily mu za vichol vši učenosti a moudrosti. Syn uměl otcovy slabosti využítkovati, získáváje tak vládu nad ním a lichocením snažil se od otce všeho, zvláště peněz dosíci.

Když se přiblížily nové volby, hovořil několikrát Pavel s otcem o nich. Neopomenul ovšem vždycky těm „hloupým a zatemnělým“ sousedům, kteří až dosud v obecním výboru se nalézali, notně se vysmívati a líčiti, jakým by vlastně obecní představenstvo býti mělo.

„Kdyby ku příkladu tebe za starostu zvolili,“ řekl jednou, „ukázali bychom jim, jak se obec vede. Já bych vše poradil a pak by to musilo jíti jako ve městě.“

Tato slova trhla Burdou. Arci, kdyby byl obecním starostou, šlo by vše slavně. A proč by nemohl býti také jednou představeným? Což není dosti chytrým? Věru, že v této chvíli považoval sebe za nejchytrějšího z celé obce. A pak má jmění tolik, jak nynější starosta a k tomu jeho syn je učený, a jak učený! Před tím by se musili všichni ve Chvalíně schovati.

Burda počal se sám u sebe diviti, že ne-
napadlo již dříve jemu neb někomu jinému,
aby postaven byl v čelo obce.

Tato myšlenka do hlavy jeho nasa-
zená uchýtila se tam a domácněla každým
okamžikem. Ano, již sebe viděl obecním
starostou, již patřil na to, jak ho pan
hejtman a jiní páni od úřadů pozdravují,
a jemu ruky podávají a panem starostou
tituluji. Burdovi dmula se prsa pýchou
a radosti a uvažoval náhle, co bylo po-
třebí, aby ve statku dal předělati, opravit,
by skutečně to vypadalo jako u pana sta-
rosty. Nepochyboval ani ve snách, že když
bude chtít, starostou bude.

Sotva se přiblížil večír, zašel do ho-
spody, jež byla ve statku jednoho ze sou-
sedů. Sem scházeli se zámožnější rolníci
na sklenici piva a povídali o běžných
událostech a starostech. Burda našel tu
již několik známých a za chvíli dostavilo
se jich více, tak že ve světnici počínalo
být veselo a hlučno. Nejprve hovořeno
o běžných záležitostech, o stavu osení,
o přípravách v hospodářství, ale veškeren
ten hovor Burdu dnes netěšil. Čekal dy-
chtivě, až hovor poněkud umlkne, by se
pak mohl vydati se svým plánem. Ko-
náčně se mu to podařilo.

„A jak pak to bude s volbou?“ začal
pojednou, tajuplně se usmívaje.

„S jakou volbou?“ otázal se rolník
Polívka, starší již muž a lhostejně na
Burdu popatřil.

„Nu s obecní volbou,“ nedůtklivě vy-
světlil Burda. „Na druhý týden má se
voliti a žádný se ještě o tom nezmínil.
B přece jest to důležité. Obecní starosta
má velkou moc, může mnoho prospěti
nebo uškoditi a proto jest potřebí abychom
dobře uvážili koho budeme voliti.“

„Co pak ti to najednou napadlo?“,
udiveně otazoval se Polívka a tázavě se
na něho podíval. „Vždyť máme starostu
starého. Vede obec v pořádku, rozumí
tomu již a nevím, kdo by se chtěl o to
páliti.“

Burdu jakoby něco bodlo. Stáhl obli-
čej a vyndav dýmku z úst, na stůl se po-
depl.

„Nikdo neříká, že by se o to páli,“
řekl uraženě, „ale mlčeti o tom není také
správné. Staré koště vždycky špatně mete
a je potřebí, aby bylo nahrazeno novým.
Změna v takové věci nikdy neškodí. Vždyť
tu jde o nás všechny. Zdá se mi že po-
slední léta jsou stále větší a větší přírůstky.

Jak to přijde taková obec jako naše, měla
by mítí nějakou učenou hlavu která by
jí poradila, jinak si s námi bude dělati
každý, co bude chtít.“

„Burdo, tys se zbláznil,“ vpletl se do
řeči sedlák Marvan. „Kde vezmeš tu uče-
nou hlavu? Starosta nám slouží za dvě stě
zlatých a takový učený pán by chtěl aspoň
tisícovku. Jsou větší přírůstky, pravda. Ale
což jsme si neupravili cesty, že jsou jako
silnice? Do školy koupily se knihy a jiné
užitečné věci, chudých příslušníků hlásí
se jako hub po dešti a já se divím, že ty
přírůstky nejsou ještě větší. Nač zase se
ohlížeti po někom, kdo by to břemeno né-
sti chtěl, když nemáme proč tak činiti.“

„Inu ovšem, vy nemáte z toho rozumu
a marně bych vám to povídal,“ hněval se
Burda. „Ale můj syn mi říkal, že by to
mohlo jíti všechno jinak a můj syn holeč-
kové, má otevřenou hlavu. Študýruje již
osmý rok a páni professoři nemohou ho
ani dost vynachváliti. Jářku, proč máme
stavěti novou školu? Není ta stará dobrá?
Kdyby se trochu poopravila, vydržela by
ještě sto let. Ale to ne, teď budeme sta-
věti za patnáct tisíc novou a stará nám
zůstane na krku. A co je nám po tom, že
tudy kolem nás chtějí stavěti železnici,
abychom na ni dva tisíce přidali, jak chce
starosta? Ať si ji stavějí kady chtějí. My
jsme bez železnice byli dříve živi a bu-
deme živi dále. Každému to není vhod,
musí-li zbytečně platiti.“

„Burda drží kandidátní řeč,“ ušklíbl
se krejčí Nosek, jenž byl Burdův spolužák,
a tykal si s ním. Byl několik let ve vel-
kém městě na práci a rád se pochlubil ně-
jakým učeným výrazem.

„Jakou kandidátní řeč?“, tázal se
Burda, nerozuměje, co tím chtěl Nosek
říci.

„Ty tomu nerozumíš?“, posmíval se
Nosek, vida, že se druzí sousedé usmívají.
„To je tolik, jako že se nám nabízíš za
starostu. Ale Burdo, z tebe tuze chytrý
starosta by nebyl.“

„Cos to povídal, ty žebrácký krejčíku?
podrážděn zvolal Burda a vyskočil. „K tobě
pro učenost nepůjdu a rozhazovat peníze
jako starý starosta bych také dovedl. Ano,
řeknu to rovně, chtěl bych býti starostou,
abych vám ukázal, jak to choditi má. Já
mlčeti nebudu a uvidíme, kdo lépe lidem
radí, já nebo vy.“

Sousedé mohli na Burdovi oči nechat!
Kdo by to v něm hledal? Jakživ se o volbu

nestaral, ani v obecním výboru nebyl a najednou chtěl být hned starostou.

„Viš co, Burdo“, po krátké pomlčce prohodil Polivka, „nech ty své rozumy pro sebe, my o ně nestojíme, máme dost svých. A chceš-li být starostou, počkej hezky, až bude volba. Zvolí-li tě, bude dobře, nezvolí-li, bude ještě lépe. Nějak jsi zpyšněl a pyšné lidi odjakživa nemám rád.“

„A já zas hloupé, jako jste vy,“ vyhrkl Burda. Uhodil sklenicí na stůl, hodil vedle ní peníze za pivo a bez pozdravu utíkal z hospody.

Sotva se za ním zavřely dvěře, byla hospoda plná smíchu a hovoru.

„Tys ho tal do živého,“ chválil Marvan Noska. „Podívejme se, kde se to v něm vzalo? Ale dobře, že to víme hned. Ten může nad svým starostenstvím kříž dělati.“

„Dříve nebýval takovým, ale ten jehe učený Jan syn mu hlavu pomátl,“ vysvětloval Polivka. „Myslí, že Bůh ví jaké rozumy v hlavě nemá a mně se zdá, že ta jeho hlava učenosti není přeplněna.“

„Teď jsem chtěl říci, že to není tak slavné,“ prohodil domkář Šafránek, jenž také tu seděl při sklenici piva. „Mám v městě holku ve službě u jednoho pana profesora. Ta mi často říká, jak od Burdů tam posílají přes tu chvíli koše s drůbeží, máslem a vejci. A paní profsorka prý vždycky dceři říká, že ty koše drží Burdového študenta, jinak by propadl. Sám pan professor se vždycky zlobí, když to paní vezme a zle na študenta hubuje.“

Ubohý Burda netušil, k jaké ostudě si v hospodě pomohl. Odecházel z hospody v domněnce, že tam všem zatopil a zatím oni se smíchem odkrývali veškeré ty slabé stránky, jež ho směšnými učinily. Ale nejen to. Sotva se sousedé po svých domovech rozešli, vypravovali vše doma známým a druhého dne z rána byl celý Chvalím pln pověstí o nápadnictví Burdově na obecního starostu.

Tento však obdržev porážku v hostinci, nedal se tím zaleknouti. Naopak tvrdohlavost jakási zmocnila se ho tou měrou, že chtěl stůj co stůj vyhrát. Hned vzal radu se svým „panem synem.“ Vložil mu, jak v hospodě někteří postavili se proti němu a jemu se vysmáli.

„Z toho si nesmíš, milý tatínku ničeho dělati,“ z vysoka poučoval študent. „Volební boj jest všude a všude jsou dvě strany, jedna pro a druhá proti. My musíme dáti se v zápas. Nejprve si musíme zaji-

stiti většinu hlasů. Abys té se domohl, musíš několik zlatých na to vynaložit. Ještě dnes dáme se do práce. Obejdeme si ty, o kterých víme, že se starým starostou v míru nežijí. Slibíš jim něco a pozveš třeba k nám na určitou hodinu, kde já jím vše vyložím. Jakmile jich bude několik po nás, snadno domůžeme se většiny. Neboť ti budou také přemlouvati, nutiti a pak máme vyhráno. To bych se na to podíval, abychom ty hloupé šosáky nepřemohli.“

Burda ovšem věřil slovům synovým jako písmu. Vyptal se ho, co má dělati a co mluvit.

„Jen hodně starého starostu haň a slibuj, co dobrého dělati budeš. Až budeš zvolen, nemůže ti nikdo ničeho udělati. Slib jím třeba, že se nebude škola stavěti, že přestanou obecní příirážky, že nic za starostenství nechceš a podobné.“

Pln jsa synových rad, vyšel tedy sedlák na svou agitační cestu. V hlavě přemítal, u kterého by se měl nejdříve staviti. Rozdělil si se synem všechny ty, ku kterým chtěli jíti. Byli to po většině domkáři, neb lidé slabomyslní, kterým to bylo jedno, kdo starostou je neb bude. Dosaďadní starosta měl ovšem také několik tajných nepřátel, kteří ničeho proto proti němu nepodnikali, poněvadž věděli, že veliká většina sousedů při něm stojí.

U těch Burda začal, a dařilo se mu dosti dobře. Rozehříval se čím dále tím více, že bylo až s podivením, kde se to v něm běře. Zbraní jeho byly klepy, ostouzení, pomluvy. Kdo byli stejné povahy s ním, brali jeho řeči za bernou minci a pomahali starostu ostouzeti také.

Když večer všecek unavený se Burda vrátil, se zářící tváří synovi sděloval, že se mu podařilo mnoho sousedů získati.

„Ta škola a příirážky táhly,“ smál se škodolibě. „Jen se mi nelíbí, že jim mám slibovati, že ničeho za starostenství nevezmu.“

„Z toho si nic nedělej,“ poučoval syn. „Ty máš právo žádati, pak pisaře, diěty za každou cestu k hejtmanství, komissi a to bude dělati více, než aby ti hned něčeho dávali.“ —

Druhého dne již s časným jitem začali starý a mladý Burda svou okružní cestu znova. Počínali si jako dříve a zdálo se jim, že jejich přivrženců se množí každé chvíle. Obec Chvalínská, jindy tichá, byla rozrušena, rozbouřena a místo plodné práce

nastalo štvání. Stará strana také nelenila a byť by si nepočínala tak nízkým způsobem jako Burda přece tu a tam dotekla se všeličehos, co hezkým právě nebylo.

Nejvyššího stupně nabyl boj, když Burda dle rady synovy svolal své stoupence k sobě na radu. Na tomto shromáždění byl hlavním řečníkem Burdův syn, jenž tu rozumem svým trousil, jak nějaký učený advokát. Řeč jeho byla plná nabubřelé chvástavosti, sebechvály, cizích slov a z novin vypůjčených učností. Přitomní nerozuměli z ní ničeho jiného, než že jest starý starosta špatný člověk, zloděj obecního jmění a blahobytu, který přivedl obec na pokraj záhuby, za to však Burda že jest mužem, který obec spasí a přivede na vrchol blaženosti.

Některý z účastníků prozradil celé jednání rolníku Marvanovi, jenž celým srdcem stál při starém představeném. U večír v hospodě vypravoval pak sám všem přivržencům svým kteří, tyto dny hustěji do hostince se dostavovali.

„Byli bychom hodni, aby se nám celý svět vysmál kdybychom Burdově vášni povolili,“ řekl Polívka rázně. „Nesmíme založiti ruce v klín a starati se, aby ten poplašený Burda celou obec nám neomámil. Myslím aby někdo z nás se sousedy promluvil. Nejlépe, tuším, hodí se k tomu Nosek. Sám mu dám na několik litrů piva, aby za darmo nechodil.“

Nosek byl ochoten tak učiniti, zvláště když mu slíbili, že ho zvolí do obecního výboru místo toho člena výboru, jenž se k Burdovi přidal. Krejčí měl ostrý jazyk, byl chytrý a kousavý a s chutí dal se do práce. Neostouzel vážně Burdu, ale dělal si z něho, z jeho syna a ze slibů jím pronesených úštěpky tak trefné, že se každý smáti musil. Tato zbraň byla vzdatná, nalezla mnoho posluchačů a Burda viděl, že volební zápas bude tuhý.

Tento konečně se dostavil. Nikdo nepamatoval tak bouřlivou volbu, jako roku toho. Kde kdo z vesnice k volbě se dostavil, povoláván jsa tou neb onou stranou a věru že, ze všech voličů nejklidnějším byl sám starosta Šedivý. Tomu bylo to jedno, bude-li zvolen či nic. Užítka ze starostenství neměl, na důstojenství tom nelpěl, ba byl by býval rád, kdyby se toho zbavit mohl. Jen ho mrzelo, že Burda o něm tolik špatných věcí roznáší. Nechtěl nyní s ním hádati, ale po volbě

mírným způsobem nepěkné chování mu vytknouti.

Volba trvala dlouho a každý byl zádstiv, jak dopadne. Hostinec i statek Burdův byl stále plným. Zde pili přivrženci Burdovi, onde stará strana.

Teprve pozdě odpoledne skončilo se hlasování. Když byly hlasy sčítány, prohlášen nový výbor. Zvítězil úplně starý až na onoho vyboru, který přiběhl do tábora Burdova. Na místo něho zvolen krejčí Nosek, jenž plný pýchy a radostí začal sypati na poražené úštěpky.

Tito byli výsledkem zdrcení. Doufali přece, že aspoň několik výborů z jejich strany bude zvoleno a proto smutné zapíjeli svou zlost u Burdy. Burda sám byl zdrcen volbou. Byl již poněkud podnapilý a teď seděl uprostřed svých přátel s hlavou podepřenou a tváří truchlivou.

Uprostřed největší stísněnosti zavzněly k nim zvuky hudby. Marvan zjednal hudbu a ta vyhrávala starostovi a sousedům v hostinci. Poražení o tom nevěděli a proto byla jim hudba překvapením.

V tom vstoupil mezi ně Burdův student.

„Ti tam vyhrávají si, že zvítězili,“ pravil posměšně, „ale vlastně vyhráli jsme my. Lidem otevřely se oči a nyní vědí, na čem jsou. Ze jsme letos nezvítězili, není se co diviti, poněvadž jsme pozdě začali. Ale za tři roky jistě zvítězíme a pak budeme mít my nad nimi soud, který ty jejich staré hříchy odekryje. Nač bychom byli smutni. Vysmáli by se ještě nám. Zapíváme si.“

„Ano, budeme zpívati,“ zvolal starý Burda. „Nedáme jim pokoje, budeme se stále scházeti. A aby věděli, že se jich nebojím, udělám tu ještě jednu hospodu, kam budeme my choditi.“

Jelikož byli většinou napilí, spustili ohlušující zpěv, mezi nímž pronášeli své hrozby a plány do budoucnosti. Těšili se na druhou hospodu, kterou Burda slíbil, udělati ze svého statku na návsi.

Pozdě v noci rozházeli se voličové od Burdů i z hospody skoro všichni napilí, zjev to, který ve Chvalíně byl dosud nevidaným. Zášť a pýcha počala je tedy učiti nejen nesvornosti, ale také — opilství, měla však přinést ještě jiné pěkné ovoce.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Pastorální porada pražského duchovenstva koná se u přítomnosti Jeho Eminence ndp. Františka de Paula, kardinála Schoenborna, knížete-arcibiskupa a za předsednictví Monsgra Dra Františka Hrádky, generálního vikáře v úterý dne 8. t. m. o 4. hodině odpolední.

— „Družstvo Arnošta z Pardubic“

Spolek akademiků katolických v Praze konal 24. října t. r. řádnou valnou hromadu za přítomnosti 70 členů. Jednání zahájil starosta spolku Dr. Karel Vondruška krátkou uvítací řečí, v níž poukázal, jak klidný, kolegiální a přátelský život rozvinul se roku loňského ve spolku a vyslovil přání, aby činnost spolku i letošního roku jakož i ve všech budoucích letech utěšeně se rozvíjela a blahodárně zkvétala. Dále poukázal, jak důležité a prospěšné jest pro spolek, skládá-li se z členů, již horlivě plní své povinnosti akademické — jsou pravými studenty a pravými katolíky — řádnými členy katolického spolku. Uvedl pak, jak rychle míjí doba studií a jak velká ztráta plyne pro každého, kdo zapomene třeba jen poněkud na svá studia. Co se povinnosti náboženské týká, podotkl, že spolek neukládá členům svým nic jiného, nežli k čemu již zákonem církevním jsou vázáni a co již jako katolíci mají plnit, tak že spíše možno říci, že spolek obměšl rozličnými výhodami toho akademika, který své povinnosti náboženské řádně koná a tudíž přičinuje se býti jednou řádným katolíkem, — charakterním mužem. Na to vybídl členy k horlivému navštěvování akademických služeb Božích. Potom čten protokol o poslední valné hromadě a schválen. Na to podal jednatel spolku absol. právník p. Jos. Šindler zprávu o činnosti spolku v roce 1891—92., dle níž účastnili se členové akademických služeb Božích v neděle a svátky, vykonali společně sv. zpověď a přijali nejsv. Svátost oltářní v chrámu Páně sv. Klimenta (dne 19. a 20. března), podnikli vycházku na Strahov, kde si prohlédli knihovnu a obrazárnu, dále pouť do Staré Boleslavi, kde si prohlédli její památky. Pořádány přednášky, o něž má hlavní zásluhu vdp. prof. Dr. Eugen Kadeřávek, a dp. Filip Konečný z řádu sv. Dominika; oslaveno 50leté kněžství vdp. Vojtěcha Hlinky (Františka Pravdy) pořádány akademie a zábavy. Členů čítal spolek roku minulého: 20 čestných, 25 zakládajících, 236 přispívajících a 135 činných, najmě z fakulty právnické, lékařské a filosofické něco málo z fakulty bohoslovecké a z techniky.

Po přečtení jednatele zprávy připomenul starosta, že spolek utrpěl roku minulého citelnou ztrátu úmrtím jednoho z nejhorlivějších podporovatelů spolku vdp. Josefa Kleina, děkana v Oboře, zakládajícího člena spolku, a úmrtím několika členů přispívajících: vdp. Antonína Hrubého, bisk. vikáře a faráře v Pecce, vdp. Josefa Šturmy, vikáře a děkana v Jičíně, vdp. Dra. Jana Duchky, faráře u Panny Marie Sněžné. Povstáním vzdána zemřelým pocta.

Příjmy spolku obnášely 1169 zl. 99 kr. Oproti tomu vydání 1443 zl. tak že jeví se schodek 273 zl. 1 kr.

Knihovna čítá 1408 knih, z nichž vypůjčilo si roku minulého 85 členů celkem 1352 knih. Časopisů vyloženo jest v místnostech spolkových 45.

Literární odbor konal schůze své pravidelně jednou týdně, v nichž posuzovány jednotlivé časopisy a literární novinky a přednášeny samostatné práce členů.

Hudební a pěvecký odbor konal cvičení svá dvakrát v tém dni a vystupoval veřejně při akademích a zábavách spolkových.

Ústřední spolek knihovny zřizující založil dva knihovní spolky a sice v Bechlíně (pražská arcidiecese) a v Sobčicích (Královhradecká diecese) a dva nové zakládá.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Václ. *Pejšek*, neomysta za zat. katechetu ve Vršovcích.
- p. Václ. *Janota*, kapl. v Žandově (Sandau), za zat. katechetu v Holešovicích.
- p. Karel *Koril*, far. v Otíně (Ottenreit) za administa (excurrendo) ve Vys. Sedlísti.
- p. Jos. *Kebrle*, dos. far. Sluštický, za faráře v Přistoupimi.
- p. Jan. *Šlégr*, dos. admin. v Přistoupimi, za admin. v Slušticích.

Uprázdňená místa:

Spálené Poříčí, děkanství patronátu metropol. vždy věrné kapitoly u sv. Víta v Praze od 1. listopadu.

Slušnice, fara patron. p. Jana knížete z Liechtensteinů od 25. října 1892.

Koztoky, liberae collat. Archiep., od 27. října na dobu 4 neděl.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

Jeho Milost, nejdůstojnější Pán

Dr. Josef Jan Hais,

18. biskup Králové-Hradecký, Římský hrabě, Jeho Svatosti Papeže Lva XIII. domácí prelát a biskup trůnu papežského assistující, rytíř velkokříže c. a k. Rakouského řádu Františka Josefa I. i papežského řádu hrobu Božího Jeruzalémského, člen sněmu království Českého, čestný měšťan Hradce Králové, Sušice, Rábi, Budčtic a Biskupie zakladatel diecévního ústavu „Rudolfinum“ pro hluchoněmé, člen mnoha jednot i spolků katolických, vlasteneckých a dobročinných, pán na Obrasti, v Podlažicích, Chlumu a t. d. Zesnul v Pánu na svém letním sídle v Chrasti, posilniv se sv. svátostmi, v 64. roku svého stáří, dne 27. října 1892 o 2. hod. ranní po sedmnáctiletém apoštolském působení. Narozen dne 9. února 1829 v Budčticích, vysvěcen dne 2. listopadu 1851, biskupem jmenován od Jeho c. a k. Apóst. Veličenstva císaře Františka Josefa I. dne 27. května 1875, překonísován od Jeho Svatosti Pia IX. dne 5. července 1875, konsekrován dne 25. července 1875. Svým apoštolským působením a svou neobmezenou dobročinností zanechal sobě nehybnou památku v dějinách diecése Králové-Hradecké, která v hlukoké bolesti truchlí, osiřelá stojí u hrobu jeho! Kníže pastýřů Sám budiž jemu odměnitelem!

p. Alois Mádr, kapl. Řepýšský, praesentovaný na faru ve Višňově, † 31. října 1892 v Praze, (nar. 9. listop. 1851 v Bohdašíně vysv. 10. srpna 1875).

Vyznamenání jsou:

p. Bohumil Hakl, b. vikář, b. notář děkan v Hořicích jmenován čestným konsist. radou.

p. Fr. Rychlík, far. v Kuklenách, správcem vikar. úřadu Hradeckého.

Ustanovení jsou:

p. Dr. Jos. Mršík, gymn. katech. za profesora pastorálky na bohosl. ústavu v Hradci Královém.

p. Ludvík Hora, kapl. Rovenský za proz. katech. v Holicích.

p. Jos. Holzmann, koop. Kalištský, za kapl. v Rovni.

p. Václ. Šitina, neom. za koop. do Všestar.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.

(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdůst. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svatých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

V komissi nakladatelství Rohlička a Sieversa v Praze, právě vyšla:

Kázání Bourdaloue-ova

S. J.

Díl IV.

Řeči postní o umučení Páně, Panegyrika.

Z frančiny přeložil

Martin Kabát, farář v Družci.

S povolením nejdůst. k. a. konsistoře Pražské.

(435 str.) Cena 2 zl.

Výtěžek věnuje se na založení chudinské nadace na osadě Družecké.

OBSAH: Kázání na neděli tříadvacátou po sv. Duchu. — Kázání na neděli čtyřadvacátou po sv. Duchu. — § Bohem. (Báseň.) — Zaniklé kostely a kaple v Písku a okolí. — Farní kostel ve Zlonicích. (Dokonč.) — Přátelé lidu. (Povídka.) — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expeditice
v knižecí arcib.
knihtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nepřijímá
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli první adventní.

O posledním soudu.

„A tehdyž uzří Syna člověka,
jenž se bere v oblace s mocí
velikou a s velebností.“

Luk. 21, 27.

Když Rastislav, kníže Moravský, uslyšel o nové božské víře Ježíše Krista, která se všudy rozšiřovala a národy oblažovala, ihned vypravil své vyslance k císaři řeckému, Michalovi, žádaje, aby mu poslal do Moravy takové kněze, kteříž by moravskému lidu kázati mohli slovo Boží. I byli v městě Thessalonice dva bratři, Cyrill a Method, jichž Slované Crhu a Strachotu nazývali; a ti byli velmi nábožní a učení v řeči řecké, slovanské a v jiných jazycích. Tyto dva bratry uznal císař řecký za nejschopnější a poslal je na žádost knížete Rastislava na Moravu. I byli s velikou radostí uvítáni na Velehradě, kde bylo sídlo knížecí a napotom královské. Tam započali hned s velikou horlivostí a laskavostí hlásati učení Kristovo; a v krátkém čase obrátil se všechen knížecí dvůr a veliká část lidu Moravského na víru křesťanskou, tak že počátkem roku 865 všecky stopy někdejšího pohanství tam setřeny a vyhlazeny byly. Sradostí a potěšením hleděli nyní svatí mužové tito na ovoce svého přičinění. Okem veselým patřili do dalekých krajin říše Velkomoravské, kterouž slovem horlivého vyučování k církvi Boží přivtělili — než od jednoho ještě místa s žalem odvraceli obličej svůj.

Hrad Nitranský to byl, v jehož pohledu srdce těchto mužů apoštolských se kormoutilo; neboť na hradě jmenovaném vládl kníže Pryvina, a tvrdší a nepřístupnější nežli hradby kolem jeho sídla bylo srdce zarputilého knížete. Radostné poselství evangelium Božího nedotklo se dotud s prospěchem jeho ucha, učení věčné lásky mysl zatvrdelou dotud neoblomilo — v krutosti pohanství všemu vzdoroval, všemu se rouhal. Jednoho pak dne předstoupil před zarputilce sv. Strachota s obrazem zástředním v rukou; a sejmuv roušku proti paprskům ranního slunce, obraz ten Pryvini zrovna před oči postavil. I hleděl pohan na podivnou malbu, tvář jeho bledla, zachvěl se, posléze na kolena klesl, a toho ještě dne křest svatý přijal. A co to bylo za podivný obraz, že zaryté srdce pohana tak pojednou obměkčilo? Co to bylo za zázračnou malbu, že dravého vlka jedním okamžením proměnila v beránka? I byl to obraz, jenž neobsahoval nic jiného, leč to, o čem dnešní svaté evangelium mluví; obraz ten napodobňoval konec světa a den posledního soudu, obraz ten představoval onu dobu hroznou, kdežto uzříme Syna člověka, jež se bere v oblace s mocí velikou a s velebností. A umělé těchto věcí vyobrazení bylo tak mocné, že i pohana tvrdošíjněho obměkčilo a k ctnosti a k životu křesťanskému naklonilo.

Poslední hodinou dne věřejšího ukončil se nám opět rok církevní, a nový dnešním dnem nám nastává. I započiná se nám posvátný čas adventní, v němžto pravou kajeností a polepšením života chystati se máme k duchovnímu příští božského Spasitele, k slavnosti to vánoční. Ano uplynul

opět jeden rok církevní a nový nám zavítal, a mnohý ani o krok k vznešenému svému cíli se nepřiblížil, starým zůstal hříšníkem. Jako Orha a Strachota s žalem pohlíželi na hrad Nitranský, v němžto sídlil zatvrzelý kníže Pryvina, tak se zármutkem jen pohlížeti musí církev sv. na mnohého křesťana. Aby však hříšník každý s počátkem roku církevního též počátek ctnostného života učinil, tu jako někdy Strachota k Pryvinovi, přichází k němu církev svatá dne dnešního a staví mu před oči obraz strašný, obraz to soudu posledního. V duchu pak této církve sv. choi i já láskám vašim představití obraz soudu toho, nikoliv však jako bych před sebou měl samé zatvrzelé Pryviny, to nikoliv, vždyť jste na větším díle během celého roku nábožnost svou osvědčili, a doufám, že jsme po celý minulý rok církevní z tohoto posvátného místa k vám nazmar nemluvili, ale předložím vám obraz ten tak, by pohled naň jak hříšníku tak ctnostnému byl k užitku a k prospěchu, ukáží totiž v dílu

1. že poslední soud bude strašný pro hříšníky, a v dílu

2. že se ctnostný křesťan toho soudu nemá báti, ba že se vzpomínkou na soud může a má těšiti a ve ctnostech upevňovati.

Přesvědčen jsa o vaší bedlivosti, pochýlám ve jménu Páně.

I.

Pocítili jste již kdy strach, který člověka svírá při nastávající veliké bouře? Již po kolik dní před tím bývá za času letního nesnesitelné parno a potom píchává slunce jako palčivými šípy; vzduch kvapně hustne tak, že jest nesmírně dusno, mraky se stahují a z nenadání valí se černé mračno, které v malé chvílce zatáhne všechnu oblohu nebeskou a tmou černou působí. Již tato znamení blížící se bouřky jsou strašná a člověku jest úzko a hrůzno v očekávání věcí těch, kteréž přijíti mají; i švitořivé ptactvo umlká ve zpěvu svém a jakoby bázlívě se ukrývá v děrách. Tu se křížují blesky od východu a ukazují se s nepochopitelnou rychlostí až na západ; za chvíli se ozývá hluboké rachocení hromu ještě vzdáleného. Mračna se blíží, blesky se množí a hromy se zmáhají; z nenadání se křížuje nový blesk jako dlouhanský had ohnivý a hned za ním zarachotí hrom strašnou ranou a s takovou mocí, že okna

se třesou, zdě se třesou, člověk se třese, jakoby blesk podle něho byl uhořel, ohlíží se poděšen a ustrašen, že by se mu krve nedořežal.

A co pak jest to vlastně, jež člověku tolik nahání strachu ve veliké bouře? Strašné snad řvání hromu? Ai, to může toliko lekati, ne však škoditi. Snad usmrčující blesk? Ten ovšem může, ale jenom naše smrtelné tělo rozdrtit; a smrt taková byla by krátká a bezbolestná. A přece nás proniká v bouře strach nesmírný a to vším právem. Neboť ta myšlénka, že by nás náhla smrt mohla zachvátiti ve stavu těžkého hříchu, který, není-li na světě od Boha odpuštěn, nám připravuje věčnou záhubu, která bude hroznější nade všechny blesky, tato myšlénka a vzpomínka na věčnost vším právem krušně svírá děsivým strachem člověka v bouře nebezpečné.

Alé což pak jest tma černým mrakem způsobená u přirovnání s tmou hustou, která povstane na konci světa, až se slunce zatmí a měsíc světla nevdá? Což pak jsou děsivé blesky v bouřkách našich u porovnání s blesky těmi, až budou hvězdy s nebe padati? Což pak jest rachocení hromů našich u porovnání se strašným hřmotem a praskotem, až se budou moci nebeské pohybovati? až budou hory a skály pukati, až se budou jezera a moře bouřiti, až se bude hrozný zvuk trouby andělské po všech končinách světa rozléhati? — Bratři a sestry drahé, jak bude tehdaž hříšníku, když strašné tyto přípravy k soudu uvidí? Jak mu bude, když pak na to kříž ohnivý zardí se na obloze zatemnělé a vztahovati se bude od východu až k západu, od půlnoci až k poledni, a všechny země končiny zastře leskem hrůzoděsným. Jak mu bude, když Syn Boží, jemuž na vzdor jen zlé páchal, co přísný soudce v oblacích se objeví? Jak mu bude, když zasedne na trůn soudce a

Bude kniha vynešena,
v níž jest každému odměna
i pokuta vyměřena?

Jak mu bude, když v tom okamžení zjeví všemohoucnost Boží všemu světu všecko, co od první hodiny, ve které k rozumu přišel, myslil, žádal, mluvil a činil zlého, nechat se to stalo v pustinách a skrýších, v neznámých koutech a u dveří zamknutých?

Považte, bratři a sestry, kdyby mi

Bůh najednou tu moc dal, abych nyní s tohoto posvátného místa na někoho z vás prstem ukázal, znaje jeho, lidem ukryté, myšlenky a skutky, a řekl bych zde veřejně: Hle, člověk ten jest ohavný nešlechtník, tam v tajné skrýši dopustil se cizoložstva, sužuje doma svou manželku, kazí vlastní své ditky, páchá nespravedlnosti atd., a vy jste ho až posud považovali za člověka zvedeného a hodného. Řekněte, zdali by si takový veřejně vyrazený ohavný studem a hanbou zdroen nepřál, aby se raději pod ním černá země rozšklebila a jej před zrakem tolika svědků svých hanebností ukryla? A co teprv počnou zatvřelí hříšníci na posledním soudu, když jejich ďábelská zlomyslnost, jejich hříchy a nepravosti zjeveny budou všemu, známým i neznámým, přátelům i nepřátelům? Nemohl Pán Ježíš lépe naznačiti jejich stud a úzkost z veřejného jich zahanbení, než výrokem svým, že budou kvileti a volati hříšníci: „Hory a skály padněte na nás a skryjte nás před tváří sedícího na trůnu a před hněvem Beránkovým“ (Zjev. 6, 16.).

Neb všecko zjeveno bude a celému světu oznámeno. Zjevena bude nadutá pýcha a nelidskost ukrutných dříčů lidu. Zjeven bude podvod, lichva a všeliká nespravedlnost. Zjeveno bude hnusné lakomství utiskovatelův vdov a sirotekův i služebných. A zjeveny budou zvířecí skutky hanebných smilníků. A zjeveno bude ďábelství těch, jenž svádějí nevinné duše. A zjevena bude před světem celým hovadská nestřídmost a opilství, jimiž mnohé manželky a ditky v časnou bídu a snad i v záhubu věčnou přišly. A zjevena bude nesvědomitost rodičů, kteří vyučování svých dětí zanedbávají. A zjeveny budou všechny tajné nešlechtnosti a ukryté hříchy, které za živobytí opravdovým pokáním smazány nebyly, veřejně odkryty budou a zahanbeny.

A co pak konečně dovrší a na věky upevní hanbu, bídu a neštěstí všech nekalých hříšníků, to bude zavržení jejich věčné. Než když jim připomene Syn Boží, co všecko pro ně podstoupil, aby jim podílu v dědictví nebeském vyjednal, když jim připomene všechny své nedostatky a nátisky, které pro ně snášel, když ukáže jim své rány, kteréž pro ně krvácely a odtrhně před nimi záclonu nebes, aby na okamžení spatřili ty slasti věčné, kterýmiž lehkovážně pro mrzkost hříchů pohrdli; když připomene jim všechny jejich cesty

křivé, všecko hříšné a bohaspustlé obcování, všecku nevěru a zatvřelost, slovem Božím pohrdání, život bezbožný, smrt nekajionou; tu přísně a neodolatelně vyřkne nad nimi ortel spravedlivý: „Odstupte ode mne nešlechtníci zavržení a odejdete do ohně věčného, kterýž jest připraven ďáblu a přivržencům jeho,“ a rozstoupí se země pod nohami odsouzených, propast nedohledná se rozšklebí a s nářkem a sebe proklínáním zmizí nešťastníci v otvoru jejím, by věčné věkův byli trápeni.

Ó kterak strašný a nešťastný bude to den pro hříšníky. Mrákota pojímá mysl v upomenutí na tyto věci poslední. Díky pak Bohu za vás, za vás duše drahé, jež s milostí Boží otnostně živu býti se snažíte, jež nábožný právě křesťanský život vedete, hříchu co nejvíce se střežíte, neb pro vás upomínka na soud onen nemůže býti děsivá a strašná, nýbrž ona vás může a má za živobytí ve všelikých protivenstvích těšiti a ve ctnosti potvrzovati, jakož ukázati chce v dílu

II.

Minulý úterek slavila církev sv. památku svatě panny a mučednice Cecilie. Svatá mučednice tato pocházela ze šlechtického rodu římského a narodila se 200 let po nar. Krista Pána. Od maličkosti byla vychována ve víře křesťanské. Láska Ježíše Krista, který svou svateou krev na kříži vycedil, aby hříšné lidstvo od záhuby věčné vysvobodil, naplnila malou Cecilii takovou láskou ke Kristu Pánu, že si jej za jediného ženicha srdce svého vyvolila. Jsouc z vysokého stavu, byla dobře vychována, a i v hudbě dokonale vyvičena, proto jest patronkou hudebníků. — Avšak nelibovala sobě v radostech a v rozkoších, jakých jí panský stav a bohatství poskytovaly, nýbrž v pokorné nábožnosti sloužila svému nebeskému ženichu.

Musilať ovšem mnoho posměchu snášeti, že má život bezradostný; ale Cecilie mileráda všelikou potupu a pomluvu snášela, a neměla při tom život bezradostný, zvláště když jí vzpomněla na soud Boží, na kterémž bude muset počít klásti ze života svého. Bohatý mládenec, jménem Valerian žádal ji míti za manželku, a rodičové k tomu svolili. Cecilie však se ulekla, a setrvala celou příští noc na modlitbách. Tu se jí zjevil anděl strážce, a pravil jí: „Ježíš Kristus zůstane i ve stavu

manželském tvým ženichem, a bude hájiti panenství tvé.“ — Svolila tedy i ona k sňatku manželskému, ale vyznala hned Valerianovi, že Ježíš Kristus již dávno jejím ženichem jest, a že jest pod ochranou svého anděla strážného, který jí přislíbil, že ženich nebeský i v manželství její panenskou čistotu bez poskvrny zachová. Valerian chtěl toho anděla viděti, ale Cecilie mu odpovíděla, že ho nemůže spatřiti, leč by se stal křesťanem.

Dobrý manžel vnučením Božím přivolil, a odešel k tehdejšímu papeži Urbanu, od něhož ve víře poučen a pokřtěn byl.

Vraceje se jako křesťan zpět do domu svého, spatřil svou panenskou manželku Cecilii, anáž klečíc se modlila, a u ní stál anděl Boží s dvěma věnci, z nichžto jeden Cecilii a jeden Valerianu podával. — Zázkřakem tím ve své víře Kristové potvrzen, obrátil Valerian i svého bratra Fiburcia na svatou víru. Soudce městský však, jménem Almachius dovedev se o tom, odsoudil oba bratry na smrt a dal si i Cecilii předvolati a vyhrožoval jí, že jí dá všechno bohatství pobrati, neodřekne-li se Krista.

Bláhový pohan toho ovšem ani netušil, že Cecilie na své pozemské bohatství jenom tu cenu kladla, že ho mohla chudým rozdělit. Tu jí kázal Almachius, aby obětovala modlám; a když nechťela obětovati, odsoudil ji, aby byla stata. — A hrozila se snad utlá panna této smrti? Nikoliv! Kdo nábožně a bez hříchu živ jest, a kdo se tudíž nemá soudu co báti; nebojí se ani smrti, byť by sebe krutější byla; ba právě vzpomínka na Krista a na jeho soud posilnila sv. Cecilii ve sv. víře, tak že zmužile přijala tři smrtící rány od nejapného kata, kterýž ji nestal, nýbrž třideennímu trápení ostavil.

Jako pak tato sv. mučednice, tak nemá se žádný spravedlivý křesťan ani smrti ani soudu báti; ano vzpomínkou na Krista a na poslední soud sílí se ctnostný a bohabojný člověk ve všech nezasloužených protivěstích, ba i v samé smrti.

Bohabojná manželka, jež v nešťastném manželství čiší mnohých nesvědomitým a urputným manželem uchystaných trpkostí vyprázdňiti má trpělivě a s odevzdaností do vůle Boží snáší ji trpí vše, neb ona ví, dobře ví, že na ni čeká odplata po smrti, a že její manželská láska a věrnost všemu světu i jejímu nehodnému manželci zjevena bude na soudu Božím. —

Tak otec křesťanský, jenž s velikým namáháním, ale spravedlivě o svou rodinu se stará, a raději bídu a nouzi snáší, než aby nespravedlností a podvodem krátký ten život pozemský zlepšil, dobře ví, že za to hojně odplaty dojde na věčnosti, a že chudoba a spravedlnost jeho na posledním soudu se objeví v bohaté skvělosti, která zatmí všechno nespravedlivé bohatství odsouzencův. — Tak ctnostná křesťanka, jež ve skryté mnohou slzu vycedí nad utrhačnými pomluvami, jimiž od nelaskavých a zatvrzelých jazyků špiněna bývá a tupena: neklade zármutek svůj na těžkou váhu, ale mileráda snáší vše, neb ona ví, čisté a spokojené svědomí hlasitě jí to dosvědčuje, že na soudu Božím její nábožnost všem lidem zjevena bude a potom že každá slza v drahou perlu radosti věčné se promění.

Tak láskyplný křesťan, který po tajmu dobré skutky činí, chudým pomáhá, a za to mnohokrát jen nevděk odebirá: nedá se nevděčností lidskou mýliti, a pokračuje v dobročinnosti své, neb on ví, že jeho láska křesťanská na posledním soudu všem se objeví, a že hojnou za to vezme odplatu.

O blaze působí na spravedlivého upomínka na soud poslední, neb upomínka na onu odplatu, jež se mu chystá, dodává mu chuti, že ku svému dobrému zdvojnásobní horlivost svou, upomínka tato nemá pro něj nic děsivého a strašného, ale těší jej v sebe krutší době, neb on vidí před sebou budoucnost skvělou, kteráž mu každý sebe nepatrnější skutek odmění tisícernásobně.

A má-li spravedlivý křesťan radost již zde, jakou teprv radost pocíti tenkrát, když již skutečně a v krásně obnoveném a nesmrtelností ozářeném těle státi bude před Spasitelem svým, by již již z ruky Jeho vzal korunu vítězství dobytého! Když skvíti se bude mu ruka ta, kteráž pokrmu a oděvy chudým dávala, nemocných ošetřovala, v modlitbě vzhůru se paula a hrozícím prstem od hříchu varovala! Když oslavena bude ta noha, jež nešetila kroků, by opuštěných a nemocných vyhledávala, a Boha a Spasitele svého v chrámě bez ustání hledala! blahořečena budou ústa jeho, kteráž chválu Bohu vzdávala, modlitby a písně nábožné pěla, pravdu mluvila, dobrou radu dávala, sirotky a zarmoucené těšila! — Jakou slast pocíti křesťan spravedlivý na posledním soudu,

když jeho krásné otnosi všemu pokolení lidskému a svatým andělům zjeveny budou. Když stoje na pravici přičten jsa k čistým a svatým duším ubíratí se bude v průvodu oslavených nebešťanů do říše blažeností, kteráž mu na věky přirknuta bude výrokem Soudcovým: „Vejděte vyvolenci Otce mého do stánkův nebeských kteréž Vám připraveny jsou od počátku světa!“

Nejmilejší! jaký to rozdíl mezi hříšníkem a křesťanem spravedlivým, při upomínce na soud poslední! Strachem a hrůzou zachvěti se musí bezbožník, kdežto na opak pokojně a s radostí očekávati jej může křesťan otnostný. Ó vynasnažmež se tedy i my všickni, aby nás upomínka na onen poslední den nemusela děsiti nikdy! Dle slov sv. Pavla v dnešní epístole pronešených: Jakožto ve dne poctivě choďme; ne v hodováních a opilstvích, ne v smilstvích a nestydatostech, ne v sváru a v závistí: ale oblečte se v Pána Ježíše Krista, dle těchto slov započneme s počátkem tohoto roku církevního život nový; v duchu kajenosti chystejme se v tomto času adventním k hodu vánočnímu, o vánocích hledme se v Kristu znovu zroditi, po vánocích hledme dle jeho učení a příkladu v dokonalosti křesťanské pokračovati, v čase postním rozjímejmež pak umučení jeho, na veliký pátek s ním na kříži hříchům odemřeme a do hrobu milosrdenství Božího ve sv. zpovědi je pohřbeme, a den slavného vzkříšení s Kristem, mistrem svým ještě k dokonalejšímu životu povstaňme, na nebesa pak s Ním vstupme a s pomocí Ducha svatého až do konce církevního roku zase ve křesťanské víře, naději a lásce setrvejme. Ty pak Otče nebeský dejž nám slabým své pomoci k tomu. Amen.

Kázání

na neděli druhou adventní a spolu na den sv. Barbory, panny a mučednice Páně.

„Které hotovy byly, vešly s ním na svatbu.“

Mat. 25, 10.

Nejmilejší! Když jste co nemluvnátka ke křtu svatému byli doneseni, tehdaž ptal se mezi jiným kněz [na jméno, jímž jste měli býti nazváni. I dáno vám jméno toho neb onoho Svatého, té neb oné Svě-

tice. Nestalo se pak to bez příčiny. Křestní to jméno, které jsme obdrželi, má nás pamatovati na to, že do společností Svatých byli jsme přijati, spolu pak má nás jméno to povzbuzovati, tak svatě živu býti, jako žil svatý ochránce náš. Pročež jest to povinností jednoho každého, aby seznámil se s životem toho svatého neb té svěťice, jichžto čestným jménem se honosí. Než jak mnohemu nedostává se tu potřebné té vědomosti! Mnohý snad dokonce nedbá, aby té známosti nabyt, jiný snad k tomu nemá příležitosti, nemá, kdo by mu to zdělil. A tuť mám za to, že snad mnohým v ohledu tom dobrou službu prokážu řečí mou dnešní. Na mnoze zajisté rozšířeno a oblíbeno jest mezi vámi, farníci milí! jméno té svatě panny a mučednice, jižto památka toho roku letošního právě na tuto dnešní neděli připadá. Kde jen poněkud četnější je rodina, sotva tam bude scházet jméno svatě Barbory. Ano jak mnohá v tomto dnešním shromáždění našem, jak mnohá mezi vámi, vy ženy a panny, nalezá se tu, jež honosíc se jménem Barbory svatě, svěťi dnes svátek svůj! A tuť vím, že mne s libostí vyslechnete, když této nynější doby použiju k tomu, abych vám to nejhlavnější z života svatě Barbory zdělil, a nápotom také tu částku svatého evangelium, kterouž církev svatá k svátku sv. Barbory čísti velí, aspoň v kratičkosti vyložil a vysvětlil. Pán Bůh s námi, když počnu dále v Nejsvětějším Jménu Jeho!

I

Svatá Barbora, panna a mučednice Páně, narodila se v třetím století v Nikomedii Bithinské z rodičů urozených, na statky pozemské bohatých, ale modlám se klanějících. Brzo ztratila sv. panna matku; otec pak jmenem Dioskorus miloval ji velmi vroucně. Když do let přicházela, vykázal jí za obydlí věž, čili raději zvláštní část domu, velmi skvostně zřízenou; velmi ostře ji tam střežil, a to proto, aby proti vůli jeho v žádnou známost nevešla, hlavně pak proto, aby ji zachránil před vírou křesťanskou, kteráž se tenkrát valně po celé Asii rozšiřovala a již on co smrti nenáviděl. Než člověk míní, Pán Bůh mění. Ten přemoudrý Otec nebeský, jenž chce, aby všickni lidé spaseni byli a ku poznání pravdy přišli, ten přemoudrý Otec nebeský tak to řídil, že právě ta přílišná starost Dioskorova pannu sv. ku poznání víry

Kristovy přivedla. Svatá Barbora přijala křest sv., stala se křestankou, aniž se otec o tom dověděl. Když sv. panna dvacátého roku byla dosáhla, tu hlásil se jakýsi šlechetný mladík o její ruku a ucházel se o svolení otcovo. Než sv. Barbora, kteráž se svému Vykupiteli při křtu sv. ustavičnou čistotou zasnoubila, nechtěla otce svého k hněvu popuditi, když jí žádost ženichovu byl přednesl, žádala jej, by ji času na rozmyšlenou popřál, doufajíc, že Bůh mezi tím srdce otcovo na jiné myšlénky přivede. I svolil otec, a maje dalekou cestu před sebou, poodložil celou tu záležitost, koje se nadějí, že než z cesty se navrátí, Barbora jinak si také usmyslí. Než se ale Dioskorus na cesty vydal, prosila ho svatá panna, aby jí v příbytku jejím koupele zříditi dal, a to v tom úmyslu, aby soukromnější místo měla, v němž by s těmi, kteří se tajně ku Kristu znali, pohodlněji modlitbám a službám Božím věnovati se mohla. I učinil tak otec, velel pak odcházeti, aby pokoj, koupelnám určený, o dvou oknech byl, než svatá panna dala ještě třetí okno přidělati, na vzpomínku, že tři jsou božské osoby, a na jednom pilíři udělala kříž, který by jí bez přestání milost vykoupení na oči a na mysl stavěl. Když pak Dioskorus z cesty domů se navrátil a zavolav dceru, otázal se jí, kterak ze strany sňatku se byla usmyslila — a když sv. panna v nehlubší pokornosti odpověděla, že nemá úmyslu se provdati, nýbrž si žádá v panenství život svůj strávit a otcí v starší jeho k službám býti — a když pak brzo na to zpozoroval otec, že v pokoji koupelním ne dvě, nýbrž tři okna jsou, a když vejdá tam, spatřil na pilíři kříž, a na otázku, co by to vše znamenati mělo? obdržel od neochrozené dcery za odpověď: že se to stalo pro víru v trojjediného Boha a na upamatování, že skrze kříž naše vykoupení a spasení se uskutečnilo a že ona zasnoubivši se s chotěm nebeským, žádnému smrtelníku ruky své víc nepodá: tu jako by Dioskorovi hrom z čista jasna do duše byl udeřil, neb takového zjevného a neobaleného vyjádření se byl nenadál. I vyťasil tu otec v nejlítější prohlivosti meč a hnal se po dceři, kterážto, aby otec na vlastním dítěti vraždy nespáchal a hanbě světské a trestu ušel, uprchla a v horách v jakési jeskyni se ukryla. Než brzo vyzrazená jistým pastýřem musela ubohá mnoho trpěti. I vrazil otec u vzteku svém na dívku se modlící a

poraziv ji, tloukl ji pěstmi, poličkoval, kopal a za vlasy sem tam šmejkal. Takto ztrýzněnou dal ji domů donésti a když pak dalším ustavičným týráním a trýzněním nemohl ji přinutiti, aby se Boha odřeknouce modlám klaněla, tu konečně v šíleném hněvu svém vzal dceru a k vladaři města, Marcianovi ji dovedl, žádaje, aby s ní, jakožto se zjevnou a s urputnou zhrdatelkou bohů vlasteneckých, po zákonu naložil.

Ubohá, svatá panna, vlastním otcem zrazena a utýrána stála nyní před vladařem, vědouce dobře, co ji tu očekává. Měl s ní sice z počátku Marcian útrpnost, vida na těle jejím patrné známky ukrutnosti otcovy, i domlouval ji lbeznými slovy, aby náboženství křesťanského se odřekla. Když pak všeliké domluvy nic neprospekly, kázal vladař rozličné nástroje k mučení přinésti a svatě panně okazati, domnívaje se, že pohled na taková mučidla utlou dívku panskou zastráší o po vůli mu učiní. Avšak zmýlil se, a tak rozhněván dal sv. Barboru do naha svléci a býkovci nemilosrdně po celém těle bítí, pak opuchliny prořezati a tak celou zkrvácenou do tuhého vězení uvrci. S trpělivostí nepřemoženou a myslí radostnou snášela toto vše sv. panna. Ji těšilo, že pro Vykupitele svého potupu a utrpení snášeti může. Pohřížena v rozjímání umučení Páně těšila se, že po vytrpené časné strasti věčné blaženosti účastna se stane. A ejhle, duše její vyjasnila se a temnost žaláře proměnila se v jasný den, a Kristus sám zjevil se trpící choti své a potěšil ji a uzdravil. Druhého dne z jitra dal však Marcian sv. Barboru opět povolati, než jak nemálo se podivil, když ji úplně zdravou, neporušenou a plnou slíbenosti spatřil. I připisoval zpozdlý pohan uzdravení toto mrtvým modlám a vyzýval sv. pannu, aby na poděkování obět jim přinesla. Když ale tato se mu vyjádřila, řkouc: „Nepřipisuj v zaslepenosti duše své uzdravení mé tomu, co života nemá. Uzdravení mé stalo se mocí Krista Ježíše, Boha živého, kteréhož slepá mysl tvá nezná, aniž poznati ho hodna jest,“ tak když řekla svatá, tu veliký hněv zmocnil se vladaře, tak že tělo její dal železnými klikami dríti, boky její pochodněmi připalovati a hlavu kladivy otloukati. Co se toto dělo, povznesla mučednice oči k nebi a modlila se: „Pane Ježíši Kriste, jenž tajnosti srdce znáš a víš, že všecku naději svou na tebe skládám,

neopouštěj mne; neboť bez tebe ničeho nemohu, s tebou ale všechno mi možno.“ Po této modlitbě pocítila nové síly, jakéž ji také bylo ještě zapotřebí. Neb nyní ji byly prsy uřezány a pro větší potupu kázal ukrutník, aby ji do naha vysvekli, po městě vodili a ustavičně mrskali. Hanebné obnažení bolelo čistou chotí Kristovu mnoho více, než všechny muky. I modlila se, řkouc: „Pane můj a Bože můj, kterýž nebesa oblaky přikrýváš a zemi tmou, ukryj, prosím, nahotu těla mého, aby nevěřící, užřice ji, neměli příčiny rouhati se jménu tvému svatému.“ A Bůh, jenž rád svým věrným ku pomoci přichází, obklopil celé tělo její jasnotou, pro niž modláři na čistou pannu zřítí nemohli. A tu roznítíl se Marcian k hněvu nejlitějšímu a vydal konečně nad ní soud, aby stata byla. A již plesajíc v Bohu ubírala se svěťice k popravišti za město. Nepřehledný počet lidí šel za ní. V čele jemu byl otec Dioskorus, kterýž až posud nejen divákem všech utrpení svého dítěte byl, nýbrž vztekem soptě, že křehké děvče přemoci nemůže, muky její rozmnožoval. Přišedši na místo, poklekla mučednice a modlila se; a tu přistoupil popravce a stal ji. A ten popravce nebyl obyčejný kat, nýbrž byl to Barbořin, ó hrůza! byl to Barbořin vlastní otec, kterýž si tu milost na soudci vyžádal. Když pak ukrutný Dioskorus odpraviv dítě své, domů se vracel, povstala náhle bouře, a Boží posel uhodil do Dioskora a zabil jej. To se stalo roku 236 po Kristovu narození, a sv. Barbora stkví se co drahá perla v počtu sboru svatých panen a mučednic Božích. Na dnešní pak den koná církev sv. památku její, a křesťané věřící vzývají ji v čas bouřky a aby bez svátostního zapotřebí nezemřeli. A dobře tak, pakli i vy křesťané milí, v ohledu tom k těm svatým pannám a mučednicím o přímluvu se utikáte. Při tom ale pomněte na to, abyste na smrt ustavičně připraveni byli. Neboť vězte, že Bůh sice nikomu neslibil, že nenadálou smrtí neumře, kdo sv. pannu Barboru vzývá, to ale zjevně přikázal, abychom na smrt vždy připraveni byli, jak tomu také učí podobenství sv. evangelium na den sv. Barbory připadající, jehožto smysl hned ještě v kratičkosti vám udám.

II.

Abyste, nejmilejší, tomu dnešnímu podobenství o desíti pannách dobře vyrozuměli, bude především třeba podotknouti,

jak za času Pána Ježíše svatební veselí u Židů se konalo. Byltě pak u Židů svatební obyčej následující: Po svatební smlouvě zůstala nevěsta ještě nějaký čas, obyčejně 10—12 měsíců doma u rodičů, za který celý čas ženich k ní nepřišel. V určitý pak ke svatbě den strojila se v domě ženichovu hostina; a k večeru šel ženich v průvodu svých mladých soudruhů pro nevěstu svou, jež jej u prostřed mladých přítelkyň čili družek svých, obyčejně desíti, očekávala. Když se ženich k domu přibližoval, vyšly mu panny z domu nevěstina vstříc, a uvedly ho s průvodci jeho k ní. Že pak již bývalo tma, konaly se ty průvody s pochodněmi, kteréž pozůstávaly z dřevěných holí, majících na hoře lampy s hořícím olejem. S takovými lampami šly tedy družičky dříve od nevěsty vstříc proti ženichovi, s tímto pak naproti nevěstě. A tohoto obyčeje při svatebním veselí židovském použil Pán Ježíš, když to podobenství o desíti pannách přednášel. Smysl pak podobenství toho jest: Ženichem vyrozumívá se budoucí soudce náš, Ježíš Kristus, nevěstou pak jest církev Jeho, kterouž sobě vykoupil drahou krví svou, podobně jako odkupovali vzácnými dary ženichové židovští otocům nevěsty své. Oněch deset panen, čili družiček, jež příchodu ženicha čekaly, znamená všechny křesťanské duše, onen pak příchod ženichův vyznamenává příští soud. Lampami míní se sv. víra, kteráž však nic neprospěje, není-li živá, nemá-li dobrých skutků, kteréžto dobré skutky vyrozumívají se olejem. A tuť ony bláznivé, t. j., neopatrné panny, jež nevzavše s sebou oleje a pozdě ho kupující proměškaly svatbou, panny ty jsou obrazem věřících neprozřetelných, kteří se domnívají, že k dosažení blaženosti nebeské jest času dosti až v poslední čas při nastávajícím příští Páně po dobrých skutečích a zásluhách se ohlížeti, jenž ale pro tuto svou zpozditost, nebudou míti účastenství v blaženosti věčné. Panny pak moudré, jenž byvše zásobeny olejem, vešly s ženichem na svatbu, ty panny naproti tomu jsou obrazem pravých křesťanů, jenž hojně v dobrých skutečích hotovi jsou k příští Páně a účastní budou blaženosti nebeské, kterážto blaženost nebeská k svatebním hodům se tu přirovnává. Než ženich prodléval a všechny panny zdřímly a usnuly. Tímto prodléváním ženicha míní se ona doba, kteráž od prvního příchodu Ježíše Krista již uplynula, a ještě až k dru-

hému jeho příští uplyne. To jest doba pokání, obrácení a konání dobrých skutků, to je ten čas, který jednomu každému dává Bůh, abychom ho k svému spasení užili. Jako pak ony panny zdřímly a usnuly, podobně se stává mezi věřícími. Přijdou totiž začasto doby, kde i spravedliví nalézají si v nebezpečnoství, v dobrém upustiti, se zdřímnouti, a neb dokonce usnouti. Než oni, jsouce vykřiknutí, mají předce ještě zásobu dobrých skutků, které v době dřímoty své neztratili, proto že neupadli do spánku hříchu. Oni se probudí a jejich ctnost, kterouž si vždy zachovali, napomáhá jim, opět se sebrati, poněkud mezi tím umdlené světlo lampy opět rozjasniti, a knot očistiti, slovem oni jsou rychle pohotoví a ozdobí lampy své. Docela jinak ale dopadá to s křesťany, jenž pannám bláznivým se podobají. Ti spí spánek hříchu a když přichází Pán, když bije hodina smrti, tu z hříšného spánku vyděšeni, vidí se oloupeny všech dobrých skutků. Také oni, jako ty bláznivé panny v evangelium vstanou, a budou ještě hledět ozdobiti lampy své; neboť není křesťana, jenž by aspoň víry neměl v život věčný, jenž by nechtěl věčně blažen býti, a jenž by při blížící se smrti po prostředcích spasení nechtěl sáhnouti, Než při mnohých bývají již takové přípravy nadarmo, poněvadž tu bývá již pozdě.

Protož tedy, křesťané milí! ctětež sv. pannu Barboru a vzývejtež ji o přímluvu, abyste náhlou smrtí bez zaopatření z toho světa nesešli. Aby vám ale přímluva její prospěla, učítež i vy, což na vás jest. Hleďtež se v životě svém povždy podobati oněm pěti pannám moudrým, nikoliv pak oněm bláznivým, Opatrujtež bedlivě lampu sv. víry. Ach jak u mnohých jest lampa ta chatrná a snad dokonce dřevá, a mezi staré nářadí pohozená! Než vy si ji važte! Svatá Barbora pro víru život nasadila. Hleďtež pak, aby ste také v světlo lampy sv. víry vždy hodně chodili, a tak zásobou oleje dobrých skutků vždy v hojnosti zaopatření byli. Nevědouce však ani dne ani hodiny, v kteréž přijde Pán, bdětež bedlivě, a pak kdykoliv a kteroukoliv smrtí zemřete, nikdy smrtí překvapeni nebudete, tak vždy k příchodu ženicha nebeského budete pohotoví, a svatba nebes nemine vás. Amen.

K nemocnému.

Ach! ta chůze k nemocného loži
v kraji našem protestantském z části
velké plna bodláčí jest, hloží,
jež na cestu troufá sobě klásti
každý z oné Lutherovy klaté
sekty knězi pravé církve svaté.

Tu úšklebek potupný a drzý,
tam zas pohled pohrdlivý, podlý
zřítí jest mu — uslyší i brzy
slova děsná — a on se modlí:
„Odpusť, Pane, promiň jim ty viny,
vždyť nevědí ubozí, co činí!“

Tu mu s láním tlupa v patách spěje,
smích rouhavý zas zaznívá k sluchu —
a on trne, osykou se chvěje
nad tou zlobou, ale ve svém duchu
volá: „Bože, Bože, slitování
ó měj s nimi, nehleď na jich láni!“

Tam mu v dům zas vejíti se brání,
nemocný kde ve smrtelné mdlobě
leží — pot již studený na skrání —
tu on tiskna Tělo Páně k sobě
mocí, silou v komůrku se tlačí
středem luzy, roty věru dračí. —

Ach! to chůze k nemocného loži
v kraji našem protestantském z části
velké plna bodláčí jest, hloží,
jež na cestu troufá sobě klásti
každý z oné Lutherovy klaté
sekty knězi pravé církve — svaté.

Prok. Zaletěl.

Katolický kněz před patnácti sty let.

Napsal Dr. Arthur König.

(Pokračování.)

3. Záviselo od poměrů 4. století, v nehotovém ještě zařízení sotva z katakomb uniklé a stále ještě o bytí své zápasící církve ve světě, že pro své duchovenstvo nemohla všude již dítky a jinochy k svaté službě odchovati a tutíž potřebné osoby ponejvíce jen v dospělejším věku naléztí mohla, kde mimo to nebezpečí výstřednosti byla menší. Než svědčí příklad Nepotiana kněze od Jeronyma tolik chváleného a službami pověřovaného, že i mladiství kněží byli církvi vítáni, jestli jen

mládí své cnosti tak zdobili, „že ti, již mladím byli pohoršeni, zdržlivost obdivovali.“ V ospravedlňujícím listu k Theofilovi¹⁾, biskupu Alexandrinskému, pro své spory s Janem, biskupem Jerusalemským²⁾, považuje světec za nutné uvést, že jeden z jeho mnichů, jehož svěcení na kněžství bylo jedním odstavcem sporu, při svěcení na kněžství byl již 30 let star, kterýžto počet upomíná na věk Ježíšův na začátku jeho úřadu učitelského; ostatně dokazuje na ustanovení levitské starého zákona, dle něhož 25 let postačovalo ke kněžství, a na slovo apoštolovo k Timotheovi (I. Tim. 4. 12.) „Nižádný ať mladostí tvou nepohrdá.“

4. Rozpravu o morálních vlastnostech biskupů a kněží připojuje náš církevní učitel obyčejně k pastýřským listům apoštola národů (I. Tim. 3. a Tit. 1.) Při žádné příležitosti neopomenou napomenouti kněze, že pro svůj svatý stav sami svatými býti musí. „Nechtíti dokonalým býti znamená zůstávati zpět.“³⁾ Při tom vychází stále od myšlenky, že učení duchovního nesmí jeho vlastnímu životu odporovati. Jenom tak může kněz „Spase jiných učiniti ziskem duše své“⁴⁾ ježto dobrá pověst jest k zdárné působnosti kněze nevyhnutelně potřebná. O knězi nesmí platiti slova: „Často stěžujeme si do toho, co sami činíme.“⁵⁾ Ve skutecích apoštolských (1. 3) čteme: „Ježíš začal činiti a učiti.“⁶⁾ Proto stydět se musí za sebe krásnější kázání, je-li muž vlastní svědomí (kazatele) odporuje; nadarmo káže chudobu a odporuje dávání almužny jazyk toho, jenž vypíná se poklady Kroesovými.“ Proto vyzývá též apoštol Tita (2. 7.): „Ve všech věcech sebe samého vydávej za příklad dobrých skutků,“ — k čemuž Jeronym⁷⁾ připomíná: „Co to prospívá, je-li někdo obratný v řečech a jazyk jeho vycvičen k přednášce, neučí-li ještě více příkladem, nežli slovem?“ A napotomního kněze Nepotiana napomíná světec⁸⁾: Skutky tvé nesmí odporovati

kázání tvému, aby snad někdo, když v kostele mluvíš, po straně ti neodpověděl: „Proč pak neděláš sám, co pravíš?“ To jest pěkný učitel, který s plným žaludkem mluví o postu! Žalovati na lakomce — může i loupežník. Na knězi Kristovu musí býti v souhlase ústa, srdce i ruka!“

5. Žádá-li Bůh již v starém zákoně: „Svatí buďte, neboť i já, Bůh váš, jsem svatý,“ platí tento požadavek ještě v mnohem větší míře o katolickém knězi, „jenž posvěcenýma ustoma tělo Kristovo připravuje“¹⁰⁾. Jak může odpouštět hříchy, kdo sám v hříších jest? Jak může svatokrádežník někoho svatým učiniti? Jak vnikne světlo ke mně, je-li oko mé slepé?“¹¹⁾ — „Proto mají biskupové a kněží vzíti si apoštoly a apoštolské muže za vzor, a majíce jejich hodnosti, též jejich zásluhy následovati mají,“ podobně jako následují řečníci Lysia, Grakcha, Demosthena a Cicerona¹²⁾ Povolání jejich k svatosti naznačuje též epitheton, jež se dostává biskupům a kněžím i jáhnům: „sanctus, sanctus et venerabilis, beatus, sanctitas tua, beatitudo tua, beatus papa“ etc.¹³⁾ podobně, jako píše apoštol národů na Korintské k svatým povolané (I. Kor. 1. 2.) nebo k svatým v Efesu (Ef. 1. 1.), aniž by je snad za dokonalé svaté považoval.

6. Kněz, který Bohu a kterému Bůh přináležejí, má pro svět pracovati ale nikoliv v něm zajíti a jemu se přispůsobiti, jinak byl by měl spíše ve světě vůbec zůstat! „Jsou mnozí“¹⁴⁾ — mluvím o lidech svého řádu! — kteří proto po kněžství touží, aby tím volněji paní navštěvo-

sacerdotis Christi os, mens mannsque concordent.“ — Srovn. ep. 128 (64, 21) ad Fabiolam, de veste sacerdotali: „prius faciamus, et sic doceamus: ne doctrinae auctoritas cassis operibus destruat.“

⁹⁾ III. Mojž. 19, 2.

¹⁰⁾ ep. 1 (14, 8) ad Heliod., c. 7.

¹¹⁾ Hieron. advers. Luciferianos, c. 8. —

Ovšem vkládají se zde tato slova Luciferianům v ústa, kde mají přísnější náter.

¹²⁾ ep. 13 (58, 5) ad Paulinum, de institutione monachi, c. 3.

¹³⁾ Srovn. ku př. ep. 27 (108, 7), c. 3; ep. 31 (99); ep. 33 (68); ad Vigilantium, c. 4; c. 6; ep. 65 (81); papeže Damasa oslovuje v praef. in IV. evang.: „papa beatissime,“ a v ep. 125 (36) „tua sanctitas.“

¹⁴⁾ ep. 22 (22, 28) ad Eustoch., c. 12.

¹⁾ ep. 3 (60, 10) ad Heliodorum, c. 7.

²⁾ ep. 62 (82, 8) ad Theophil., c. 3.

³⁾ ep. 1 (14, 7) ad Heliodor., c. 6.

⁴⁾ ep. 13 (58, 5) ad Paulinum, c. 3.

⁵⁾ ep. 4 (125, 18) ad Rusticum de monachi vivendi forma, c. 8.

⁶⁾ ep. 16 (127, 4) ad Prineipiam, epitaph. Marcellae, c. 2.

⁷⁾ Comm. in Tit. 2, 7.

⁸⁾ ep. 2 (52, 7) ad Nepot., c. 8.: „...“

vali¹⁵⁾. Všechna jejich péče směřuje k tomu, zavánějí-li jejich šaty příjemně, nesa-
hají-li boty příliš vysoko a nedělají-li snad
záhyby; vlasy své točí si kadeřadly; prsty
jejich třpyti se prsteny; a aby snad blá-
tivá cesta nezastříkala jejich nohy, chodí
po špičkách — a vidíš-li takové, měl bys
je spíše za ženichy, nežli za duchovní
osoby“¹⁶⁾. Krásné líčení, při němž člověk
mimoděk připomene si uhlazené dvorní
kněze Ludvíka XIV. ještě pokračuje a ne-
cháává švihákům a obzvláště svým hodným
a mlsným nahlédnouti do zrcadla. — Pravá
zbožnost nemůže obstát v marnivém viru
světovém. Spíše má kněz vnitřní život si
upraviti; musí býti mužem modlitby, jenž
jak jsme se již zmínili, studia a čtení pí-
sma sv. mnoho dbáti musí! „Kněz musí
se neustále modlit, již k vůli nejsvětější
oběti, již ustavičně za lid přináseti má“¹⁷⁾.
K té řadi se modlitba breví, jež s ostat-
ními modlitbami kněze denní dílo musí
posvěcovati, a jež zajisté především v klá-
šterích byla závaznou. Slyšme, jak sv. kněz
myslí si denní pořádek modliteb Bohu po-
svěcených osob¹⁸⁾ a sice ve spojení s jeho
pokyny a radami k zachování panictví.
„Pán jest mým podílem (žalm 15. 5.). Ač-
koliv tedy apoštol nám poroučí, abychom
stále se modlili, a u svatých i spánek jest
modlitbou, přece musíme míti takto roz-
dělené hodiny modlitby, že, kdybychom
snad prací byli zdržováni, čas sám na tu
povinnost nás upomíná. Třetí, šestou,
devátou hodinu, jakož i modlitbu ranní a
večerní zná každý.“²⁰⁾ Též nemáme jisti
bez předcházející modlitby, ani odejiti od
stolu, dokud jsme Stvořiteli nepoděkovali.
V noci máme dvakrát i třikrát vstáti, aby-
chom uvažovali, co z písma sv. na paměť
umíme. Jdeme-li z domu, ozbrojme se modlit-
bou; vracíme-li se z ulice domů, nechť
nám zároveň modlitba jde vstříc a tělo

nesmí odebrati se dříve na lůžko, dokud
duše nebyla posilněna. Při každém úkonu
při každém počátku nechť udělá ruka. s v.
kříž!“²¹⁾ Podobný jest denní pořádek,
ježž předpisuje Demetrii.²²⁾ Ve sv. kříží
a v modlitbě vidí církevní učitel důležitou
zbraň křesťana; ji zapuzuje poustevník sv.
Antonín — jak sdětuje Jeronym v životopise
sv. Pavla — ohrožujícího jej ďábla²³⁾ a
Demetrii napomíná náš církevní učitel:
„Zavři před pokušením komnatu srdce
svého a často označ čelo své znamení-
m kříže, aby tě smrtící anděl egypt-
ský přešel!“ Též poustevník Hilarion²⁴⁾
bojuje touto zbraní „kleče na kolenou“
proti pokušením ďábelským, jichž i poust
nemůže zůstat ochráněna. Sám Jeronym
užíval v prudkém boji proti svému vzpo-
uzejícímu se tělu modlitby a postu.²⁵⁾ Ovšem
nemá kněz jak to fariseové činili, na rozích
ulic se modlit, aby jeho nábožnost lidu
známa byla.²⁶⁾

7. K modlitbě druží se rozjímání, jež
zajisté, jak Jeronym dí²⁷⁾, jest „potravou
duše křesťanské.“ Části písma sv., jak jsme
několikráte se přesvědčili, jsou nejvhod-
nějším předmětem rozjímání. Kněz o blaho-
své pečující, jenž svůj stav milosti úzkost-
livě chrání, pochopuje světce, když týž²⁸⁾
líného, lakotného kněze kárá, že „se ne-
postí, slzy lítosti nepláče.“ — Zvláštní dů-
ležitosti jest při tom stálé uvažování po-
míjejenosti života a jeho statků a vzpo-
mínka na smrt a na věčnost. „Plato učí,
že celý život mudrců jest uvažování o
smrti“²⁹⁾; to chválí a vynáší mudrci do

²¹⁾ Tedy všechny horae canonicae — vy-
jimaje asi primu. Srovn. ještě Rösler. Der kath.
Dichter Aurel. Prudentius. Freiburg 1886 I.
2. kap. — Pleithner, Aelteste Gesch. d. Bre-
viergebets. Kempten 1886 § 34.

²²⁾ ep. 8 (130) ad Demetriadem, c. 8.;
srovn. též ep. 27 (108, 19) ad Eustoch. epita-
phium Paulae, c. 10., kde se uvádí, že řehol-
nice sv. Pauly o 3., 6., 9. hodině a o půlnoci
„per ordinem psalterium cantabant.“

²³⁾ ep. 8 (130, 9), c. 6.; ep. 27 (108,
20), c. 10: „quum os stomachumque signaret.“
Srovn. c. 13.

²⁴⁾ Hieron. vita Hilarionis eremitae.

²⁵⁾ ep. 22 (22, 7) ad Eustochium, c. 3.

²⁶⁾ ep. 2 (52, 12) ad Nepotianum, c. 16.

²⁷⁾ ep. 6 (5) ad Florentium.

²⁸⁾ ep. 83 (69, 9) ad Oceanum, c. 4.:

„... non mores suos saepe reprehendit.“

²⁹⁾ ep. 3 (60, 14) ad Heliodor., c. 9.

¹⁵⁾ Avšak: „Non bene olet, qui bene sem-
per olet!“ ep. 8 (130, 19) ad Demetriadem,
c. 10.

¹⁶⁾ Podobné líčení srovn. ep. 48 (147, 8)
ad Sabinianum, c. 4.

¹⁷⁾ adv. Iovinianum I., 19 (34): „Sacer-
doti, cui semper pro populo offerenda sunt sa-
crificia, semper orandum est.“

¹⁸⁾ ep. 22 (22, 37) ad Eustochium, c. 16.

¹⁹⁾ I. Thes. 5, 17.

²⁰⁾ Již Cyprian de oratione dominica, c.
34. označuje 3., 6. a 9. hodinu jako zvláštní
doby modlitby.

nebe.“ Avšak mnohem důrazněji dí apoštol: „Denně umírám.“ Něco jiného jest pokus, něco jiného provedení; něco jiného jest žítí jako jeden, který umře, něco jiného umřítí jako jeden, který (věčně) bude žítí. Onen (mudrc) chce umřítí k vůli slávě, tento umírá vždy k (věčné) blaženosti.“ Myšlenka: „já musím umřítí i dosáhl-li jsem věku Methusalemova“ jest neobyčejně užitečná³⁰⁾; „neboť snadno pohrdá vším ten, který stále na paměti má, že musí umřítí“³¹⁾. A ke konci zmíněného listu k biskupu Heliodorovi³²⁾: „Pozorovalis pak to — prosím tě — kdy stal jsi se dítětem, kdy chlapcem, kdy jinouchem, kdy vstupoval jsi v dospělejší věk, kdy starcem jsi se stal? Denně umíráme, denně se měníme — a pomýšlíme přec na to, abyhom věčně žili? To zde, co předčítám³³⁾, co jsem napsal, bude se čísti, co nechávám napravití, bere se zároveň z mého života. Kolik bodů pisař udělá, tolik uplyne též doba mého života —!“ Od té doby uplynulo již 1495 let. (Pokrač.)

Farní kostel ve Zlonicích.

(Vypisuje Václav Tvrďý.)

(Pokračování.)

Dne 11. října 1801 nastoupil po Janu Václavu Mrázkovi duchovní správu František Fährich, r. 1762 11. října ve Slaném narozený. Ten nabýv prvního vzdělání na školách Slanských, kdež i gymnasium piaristické navštěvoval a odbyv studia filosofická v Praze, vstoupil r. 1782 co hermeneuta do semináře arcibiskupského. Po zrušení ústavu toho (1783) uveden do semináře generálního a r. 1786 na kněžství byl posvěcen. Zastával několik měsíců úřad učitele náboženství na škole Ursulinek Pražských, načež r. 1787 poslán byl za kaplana na Chrčín. R. 1791 povolal jej arcibiskup Příchovský do Prahy a ustanovil ho za praesesa obnoveného arcibiskupského semináře, ve kterémž úřadě po 10 roků setrval. V bouřlivých tehdy a nepříznivých dobách války, kterouž francouzové císaři Františku I. jako králi českému a uherskému, hned po nastoupení jeho (20. dubna 1792) vyhlásili, jehož i později, když vláda vypsal mimořádnou daň na potřeby válečné a zavedla novou tak zv. daň třídní, — ukázal se býti Fährich nad jiné loyální! Neboť ač k dani nové povinen nebyl, dobrovolně ji poměrnou ku svým příjmům odevzdal a způsobil i to, že na vyzvání jeho alumnové semináře po dva měsíce dobrovolně pít piva si odepřeli a peníze za pivo ušetřené ku potřebám státním odvedli.

O uprázdněné obročí Zlonické hlásil se s ním Václav Císař, tehdy již farář Charvátecký, bývalý kaplan zdejší a Frant. Král, t. č. kaplan zlonický, Fährich však obdržel přednost na přímluvu Jana Nattera, křížovníka a vychovatele mladého knížete Ferdinanda Kinského. O praesentaci té pak napsal kdosi dystichon:

„Nec Caesar nec Rex Zlonic captare
valebant,

Omine Crucigero Signifer en retullit.“

Za farářování Fährichova překvapila kostel Zlonický pohroma. Nařízeno bylo totiž, jak známo, r. 1809, aby odvedeny byly z kostelů věci stříbrné a zlaté ku prospěchu vlády, dlouhými válkami proti Napoleonovi vysílené a citelným nedostatkem peněz zápasící. Fährich upustil ihned a odeslal krajskému úřadu ve Slaném vše co kostel měl: zlatý Melchisedech dobrými kameny posázený a zhotovený z prstenů posledního Valkauna p. Václava Jana Vojtěcha a manželky jeho Marie Claudie rozené hraběnky z Clary Aldringen, ve váze 1 lotu, stříbrnou kapsuli na Nejsv. Svátost (7 lotů), velkou stříbrnou monstranci s Melchisedechem (2 lb. 30 lotů), menší stříbrnou monstranci celou pozlacenou (1 lb. 3 loty), jinou menší stříbrnou s melchisedechem (1 lb., 10 lotů, 2 kv.), stříbrný pacifikál s víčkem (21 lotů 2 kv.), stříbrný kalich práce filigránové s českými granáty a patenu (1 lb. 31 lotů), čtyři stříbrné kalichy s patenami (jeden 29 lotů, druhý 29 lotů 3 kv., třetí 27 lotů, čtvrtý nejmenší 21 lotů 2 kv.), stříbrnou kaditelnici s lodkou a lžičkou (2 lb. 16 lotů), stříbrné konvičky mešní s talírkem (2 lb. 20 lotů) a 2 stříbrné svícníky (1 lb. 25 lotů a 2 kv.), celkem 21 kus ve váze 19 lb. 15 l. a 1 kv.

³⁰⁾ ibd. c. 10 (14).

³¹⁾ ep. 103 (53, 10) ad Paulinum. Závěrek.

³²⁾ ep. 3 (60, 19), c. 13.; z roku 396.

³³⁾ Za příčinou choroby oční nemohl světec sám psáti; srovn. ku př. ep. 31 (99) ad Theophilum. — Do opisovatelů knih a jich nerozumu stěžuje si ep. 28 (71, 5) ad Lucinium.

Z těchto věcí žádal Fährnich, aby mu dovoleno bylo pro kostel ponechat malou monstranci, dva svršky (kupy) od ciborií a tři kupy od kalichů, proti vyplacení ve méně stříbrné, poněvadž kdyby věci ty nově pro kostel říditi se měly, dražší byly by přišly, než odhadnutá cena tohoto odvedenu býti majícího stříbra. Žádosti té bylo vyhověno, ale až někdy koncem roku 1814. Za ostatní věci kostelní vydána obligace „Kirchensilberobligation Nr. 11830 de dto 24. Mai 1810“ na 3 prot. z kapitálu 550 zl. v. m. (= 231 zl. r. č.). —

Fährnich postoupil též (1819) od farních pozemků 810 čtvr. sáhů na zřízení nového hřbitova s tou podmínkou, aby v náhradu za ně důchod kostelní každoročně farářům tři míry pšenice a tolikéž ječmene odváděl. Za něho opraven r. 1829 nákladem 5392 zl. v. m. kostel a r. 1831, 20. října položen základ k nové školní budově, jejíhož dokončení se dočekať však Fährnichovi popřáno nebylo. Zemřel co osobní děkan v stáří 70 let dne 23. února 1832. —

Po něm uveden na faru Zlonickou osobní děkan a vikariátní sekretář Martin Družeký. Ten narodil se r. 1776. v Kutovicích u Slaného. Po vysvěcení svém na kněžství r. 1801. poslán byl za kaplana do Charvátee, odkudž r. 1819. dosazen za lokalistu do Budenic. Pobýv tu asi půl třetího roku, obdržel uprázdnené obročí farní na Charvátech, kdež tak účinně působil, že zasloužil si jmenování býti osobním děkanem a vikar, sekretářem. Po devíti letech stal se farářem Zlonickým. Milým a vldným jedním, svou dobročinností, kteráž vždy ochotna byla pomáhati kde třeba bylo, zvláště pak osvědčenou horlivostí pastýřskou, zjednal si lásky a úcty všech svých osadníků. Dosáhnuv let věku svého 65, dokonal život svůj po krátké nemoci dne 1. října 1841.

Nástupcem jeho stal se Josef Seykora, narozený r. 1785. v Kostelci nad Orlicí. Tento kaplanoval po vysvěcení svém v Cuelavi (1808), odkudž po roce do Chocně se dostal. R. 1823. administroval faru Onjezdskou u Chocně, načež svěřena mu lokalie ve Chlenách. Roku 1828. stal se farářem v Cuelavi a v prosinci r. 1841. přestěhoval se do Zlonic. U příležitosti svých kněžských druhotín jmenován byl osobním děkanem a na památku této své slavnosti (1858) dal postavit na farském poli, u tak zv. „kněžského důlu“ při silnici Slanské

kamenný kříž. Cíť na sobě tíži let, vstoupil r. 1862. dne 27. října na odpočinek a odebral se do rodiště svého, kdež tu dne 16. ledna 1872 zemřel.

Na jeho místo praesentován pak byl František de Paula Auerhann, narozený r. 1810. v oboře „Hvězda“ zvané u Prahy, na farnosti Libocké. Po dokončených studiích theologických v Praze, pro nedostačejný věk na kněžství vysvěcen býti, přijal nabídnutí biskupa Františka Pištěka, jenž tehdy do diecése Tarnovské se ubíral a stal se jeho ceremonářem; v Tarnově byl 1. ledna 1833 vysvěcen, zůstal biskupským ceremonářem a působil zároveň co katecheta při hlavní škole a co učitel katechetiky na Tarnovském semináři. Když pak Pištěk stal se arcibiskupem ve Lvově, odešel s ním r. 1838. a převzal úřad vice-rektora při latinském semináři Lvovském. R. 1842. dosazen byl na faru Opyřlovce v kraji Tarnopolském a zároveň ustanoven okresním děkanem a školdozorcem celého kraje. Po smrti svého příznivce arcibiskupa Pištěka († 2. února 1846), přijal nabídnuté mu místo vychovatele v knížecí rodině Kinské, kteréž zastával až do roku 1853. Pak svěřen mu úřad tajemníka při pražském arcibiskupském soudu manželském (1857), načež jmenován byl k. a. notářem, skutečným radou manželského soudu a čestným radou konsistorním. R. 1862. dne 27. října investován byl na faru Zlonickou. V dubnu 1863 stal se vikářem okresu slanského (kteréhož úřadu počátkem r. 1885. se vzdal).

R. 1875. jmenován byl čestným kanovníkem kapitoly Staro-Boleslavské a r. 1883. udělen mu byl rytířský kříž řádu Františka Josefa. Městečko Zlonice jmenovalo jej svým čestným měšťanem. Šlechtný život svůj dokonal po několikaleté nemoci dne 11. března 1887.

Po něm farářuje nyní v Zlonicích vdp. Josef Kurz, rodák Podlažický (naroz. 21. února 1839). Po sedm let zdárně působiv co kaplan v rodišti svém, na děkanství Chrasteckém, kamž byl po svém vysvěcení na kněžství (1862) poslán, ustanoven byl kaplanem v Městci Heřmanově. Odtud po třech letech přišel za administrátora do Vápenného Podola, kteráž fara mu též na to r. 1872. udělena. R. 1883. obdržel faru Choceňskou. Získav si velikých zásluh o Choceň, jmenován byl r. 1887. nástupcem Auerhannovým. Jeho péči opraveny byly varhany v kostele Zlonickém nákla-

dem téměř 3000 zl. a nyní zanáší se velikolepou myšlénkou o důstojné, slohu přiměřené a umělecké vyzdobení kostela celého.

Na kostel Zlonický byly během let mnohé peníze vydány, množství nákladných oprav se v něm, zvláště za děkana Auerhanna, událo — a přece není kostelík náš čím by mohl a měl býti — okrasou a ozdobou celého dalekého okolí důstojným pomníkem svého obnovitele a dobrodince — rytíře Bohuchvala Walkouna! — Kéž dojdou myšlénky nynějšího vdp. faráře brzo svého uskutečnění!! (Dokonč.)

Prátele lidu.

Obrázky z venkova. — Napsal *Bohumil Brodský*.

(Pokračování.)

II.

Několik dní po volbě ochladly rozpalené myslí a Chvalínští vraceli se ke svému klidnému životu. Vzpomínali na volbu jako na věc dávno minulou a na dobro odbytou, ale ne všichni, zvláště ne Burda.

Jeho pokořená pýcha a zvláště stálé štvání synovo nedávalo mu pokoje. Podruhy ze statku vyhnal a nyní stavení na hostinec upravoval. Starosta sice hostinec povolití nechtěl, jelikož však byla obec velika a hostinec tu jediný, prorazil Burda se svými stoupenci, že přece byl povolen.

Nyní hledal Burda nějakého hostinského do nové hospody. Za tou příčinou vydal se do blízkého okresního města. Nechtěl se spokojiti s hostinským ledajákým. Který měl k němu přijíti, musil jeho býti s tělem a duší a pomáhati mu při podkopnické práci jeho. Nevzdal se totiž Burda dosud naděje, že starému výboru hrob vykope a sám se na první místo v obci vyšine.

Když kráčel k městu, jsa pln myšlének a úvah o svých záměrech, vytrhl ho ze zamýšlení pozdrav nějaký. Zvedl hlavu a spatřil podomního obchodníka, žida Freunda, jenž proti němu přicházel. Žid tento zabýval se tím. Chodil po vesnicích kupovat péři, hadry, vlnu, vůbec vše, co jméno má. Zároveň nosil sebou rozličné látky, sukně, šátky, zástery, čímž platil za koupené předměty. Měl dvoji zisk. Nejen že lacino nakoupil, ale vydělal vždy ještě

na odprodaném zboží. Byl pomalý, hubený a oči se mu svítily jak kočee.

„Kam pak spěchá mnohovážený pan Burda,“ ptal se úlisně a drze, podáváje mu ruku.

Burda ruku přijal a zastavil se.

„Jdu do města,“ řekl, „hledám hostinského. Udělal jsem v dolejšímu statku hospodu a rád bych nějakého obratného hospodského. Vy tak chodíte po světě, nevíte tedy o nějakém šikovném člověku?“

Žid se zadíval do země, kolem rtů mu několikrát zacukalo. Začal holi jezdit v písku a chvíli mlčel.

„Já bych věděl o člověku, který by se vám hodil a vám poctivě sloužil, ale vy byste ho nechtěl. Ale je to člověk chytrý, který by vám pomyslení udělal. Věru, že by druhou hospodu zavřítí musili, protože by do ní nikdo nešel.“

Při těch slovech žid ani hlavy nepozvedl a stále holi si hrál.

„Proč bych ho nechtěl?“ divil se Burda. „Je-li takový, jak povídáte, vezmu ho a nikdo mi v tom brániti nemůže. Abych vám řekl pravdu, choť, aby ten hospodský se mnou držel. Do hospody přijde mnoho lidí a on s nimi může hovořiti lépe než kdo jiný. My máme u nás starostu, že by se za něho musila stydět každá obec. Někteří jsou takoví zaslepení, že bez něho nechtějí býti a těm je potřeba otevřítí oči, aby konečně jednou viděli, co dělají. Rozumíte mi?“

„Jak bych nerozuměl,“ významně usmál se žid. „Slyšel jsem již, co se ve Chvalíně děje a dívím se, že mohou býti tak zpozdlí. Kdyby v každé obci byl takový pán, jako pan Burda, byly by obce šťastny.“

„To si myslím, nejsem žádný žebrák a pro rozumy k nikomu choditi nemusím,“ sebevědomě prohodil Burda a hlavu hrdě vztýčil.

„Kdož by o tom pochyboval,“ rychle dosvědčoval žid. „Slyším vůkol o panu Burdovi samou chválu a o panu synovi též. Páni v městě se již těšili, že bude pan Burda starostou a že budou mítí méně práce. Ale tak to je, když není v obci nikdo, kdo by lidem dobře poradil.“

„Nu tak, víte o nějakém tom hospodském?“ doptával se znovu Burda. „Víte, jakého choť a můžete mi tedy říci, na koho se mám obrátiti.“

„Budu, pane Burdo, mluvití upřímně,“ začal žid vážně. „Vy mne znáte již dlouho

a víte že jsem člověk od srdce dobrý. Rozumím kšeftu, znám každého a za veliké dobrodiní bych si pokládal, kdybych se mohl ve Chvalině státí hospodským. Udělal bych si při hospodě malý krámeček se zbožím. Lidé by ke mně chodili a já bych mohl nejlépe jim pověditi pravdu. Zkuste to se mnou a uvidíte, že jste se neklamal.“

Burda chvíli pohlížel na žida pátravě. Vzpomněl si té chvíle, jak se sousedé proti každému židu stavěli a na chvíli se zarazil. Pak se ho však zmocnil starý vzdor. Na truc by jim to měl udělati. Ostatně znal žida Freunda jako bytost vychytralou. Najme-li mu hostinec žid, dojistá aby se ve vesnici mohl udržeti, bude s jeho stranou držeti a spojenců mu získá. Míhla se mu hlavou sice obava, že by se mohl jednou žid státí jemu nebezpečným, ale od nějaké doby byl Burda příliš domýšlivým, než aby připustil, že by se mu mohlo něco státí.

„Zkusím to tedy s vámi. Za čtrnáct dní se můžete stěhovati,“ řekl po chvíli rozhodně. „Ale do té doby ať nikomu se ani nezminíte. Až budete ve vsi, bude každý hned vědět, že jste tam. Na zkoušku však vám pronajmu hospodu jen na rok. Až uvidím, jaký ke mně jste, pronajmu vám hospodu na déle!“

„Tisíckrátě děkuju, pane Burdo,“ lichotil se žid a jeho očka se leskla tajemným uspokojením. „Jsem jist, že mi pronajmete hospodu po roce třeba na sto let. Ale dovolte, abych se mohl s vámi na hospodu podívatí. Rád bych si to udělal podle svého. Nemusíte všecko platiti sám. Co nebudete chtítí sám dělati, udělám já. Půjdu jen, a bych se na to podíval a pak se ohlédnu po kšeftě.“

Burda byl spokojen. Vrátil se se židem a po cestě otevřel mu dokořán své srdce. Pověděl mu také, jaký boj ve vesnici má, čeho si přeje a žid věděl záhy až příliš dobře, proč vlastně hospodského nájímá. Sliboval mu, že se ho ujme a pro něho pracovatí bude a nečinil tak jen na oko. Dobře soudil, že, zvítězí-li Burda, bude vlastně on vítězem, neboť nepochyboval ani chvíle o získání si pyšného sedláka. Burda půjde brzy za ním a kdo půjde za Burdou nechá se od něho, žida, také kolem prstu otočiti.

Když přicházeli k vesnici, oddělil se Burda od žida. Tento vešel hned do prvního stavení, aby tu kupoval a prodával, onen šel přímo domů.

Selka se divila, že se muž tak brzy vrací.

„Přihodilo se ti něco na cestě?“ tázala se ho zpytavě.

„Ba nic. Našel jsem pachtýře na cestě,“ řekl Burda. „Jest to žid Freund.“

„Muži, neber toho žida do vsi,“ lekala se žena. „Víš, jak všichni proti židům jsou. Budeš z toho mítí ještě opletání. A já sama nemám židy ráda, není v žádném nic dobrého.“

„Eh, mlč,“ obořil se sedlák. „Jsi také tak bláhová, že věříš všemu, co o židech se povídá? Ošidí toho, kdo se ošiditi dá, a to dovede právě tak křesťan, jako žid. Já nejsem tak hloupým, aby mne žid oklamal. Neříkej žádnému ničeho a až se žid přistěhuje, bude švanda. Budou vidětí, jak jim může Burda pomalu ve všem zatápětí.“

Žena mlčela, byť ji slova mužova neupokojila. Věděla však, že má tvrdou hlavu, kterou nepředělá. Asi po hodině přišel do statku žid. Obcházel celou ves a při tom nepozorovaně vešel i do statku Burdova, kde řemeslníci vše na hospodu upravovali. Tu prohlédl si zařízení a hned viděl, co ještě schází, aby vyhovovala hospoda všemu. Zedníkům a řemeslníkům pověděl vše hned, jak mají dělati, řka, že ho pan Burda žádal o to, poněvadž takovým věcem rozumí. Když pak jeden z dělníků žertem se ho zeptal, nebude-li sám v té hospodě zůstávatí, zařikal se, že nikoliv, a že o ničem podobném neví.

U Burdy řekl, jak vše zařídil, smluvil se s ním o podmínkách, o platu a když odcházel, zamnul si velice ruce.

„Tak přece jsem se sem dostal,“ řekl si vítězně. „Nu, dobrý kšeft to bude. Napřed bude můj pan Burda a pak ostatní ti páni. Dlouho se vzpouzeli židům a teď najednou jsou rádi, jde-li jim sem žid.“

Utíkal rychle k domovu, aby své drahé polovici sdělil, že za čtrnáct dní se budou stěhovat do Chvalína. Bude také ráda, že již nebude s ním musit rance nositi z vesnic, jak někdy musila dělati.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Emin. nejdůst. p. František de Paula, kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský odebral se v sobotu 12. t. m. do Příbrami a navrátil se dne 13. zpět.

— **Jednota katol. tovaryšů v Praze** oslavila památku čtyřicetiletého trvání svého v neděli 13. t. m. slavnou mší sv. v chrámu Páně sv. Petra a Pavla na Vyšehradě a slavnostní akademii v sále záložny sv. Václavské.

Z Olomouce. Knížetem arcibiskupem Olomouckým zvolen 8. t. m. při druhé volbě nejdůst. p. Th. Dr. *Theodor Kohn*, nejmladší sídelní kanovník metropolitní kapitoly Olomoucké, kancléř kníž. arcib. konsistoře atd. Takovýto výsledek volby uspokojil zajisté všechny, jimž blaho církve katolické na srdci tkví a opravňuje nás zajisté nejlepšími nadějemi do budoucnosti. Kníže arcibiskup Olomoucký dr. *Theodor Kohn* narodil se v ryze české osadě Březnici u Zlína dne 23. března 1845, je tedy 47 let star. Je synem rolníka Josefa Kohna, matka jeho, Veronika, je rozená Hanačíková. Na radu zemřelého faráře březnického P. Josefa Hraštiny a učitele Josefa Matusky navštěvoval po dvě leta hlavní školu v Uh. Hradišti, pak studoval na piaristickém nižším gymnasiu ve Strážnici a na vyšším gymnasiu v Kroměříži, kde složil maturitní zkoušku s vyznamenáním. R. 1868 vstoupil do semináře v Olomouci a byl dne 5. července 1871 od knížete-arcibiskupa Fürstenberga na kněze vysvěcen. Na to byl kooperátorem ve Vsetíně, kde byl jednatelem českého vzdělávacího spolku „Snaha“ a r. 1874 jmenován učitelem náboženství na obecním gymnasiu v Příboře. Téhož roku jmenován ceremonálem knížete-arcibiskupa Fürstenberga; jako takový byl r. 1875 promovován na doktora bohosloví. Téhož roku jmenován kons. auditorem, později kons. radou, r. 1880 papežským komořím, r. 1881 arcib. radou a kons. předsedcem. R. 1888 jmenován od arcibiskupa prvním ceremonálem a sekretářem. V říjnu 1882 byl jmenován professorem fundamentální theologie a církevního práva na theologické fakultě v Olomouci, kterýžto úřad do konce školního roku zastával a r. 1887 kanovníkem v Olomouci. Dr. *Theodor Kohn* je také činným v oboru literárním a četná jeho pojednání uložena jsou v ročnících 1878—84 časopisu „Archiv für kathol. Kirchenrecht.“ Také v českých časopisech, jako v „Právniku“, „Časopisu katol. duchovenstva“ a „Pastýři“ uveřejnil četné stati. Morava i Čechy pozdravují nově zvoleného arcibiskupa velice vřele. Všecko časopisectva české chválí na výsost výtečné jeho vlastnosti srdce a ducha, u víře sv. Methoděje věrní Moravané plesají zvláště proto, že na stolec jeho dosedl po dlouhé době opět jednou muž z české krve vzešlý, jejich mateřského jazyka znalý a také milovný. Blahopřejíce Moravěnce k jejímu tak znamenitému vrchnopastýři, pozdra-

vujeme jej samého vroucím přáním: Ad multos annos!

Literární oznamovatel.

— „*Kázání Bourdaloue-ova S. J.*“ IV. díl. Řeči postní o umučení Páně, Panegyrika. Z franciny přeložil Martin Kabát, farář v Družci. S povolením nejdůst. kníž. arcib. konsistoře pražské. Výtěžek věnuje se na založení chudinské nadace na osadě družecké. V Praze 1892. Nakladem vlastním. V komisi kn. arcib. knihtiskárny (Rohlfíček a Sievers). Cena 2 zl. Zmiňovati se o zpracování kázání jest zbytečné, ježto Bourdaloue znám jest všeobecně; co pak překladu se týká, zasluhuje nazván býti úplně zdařilým. Rovněž šlechetný účel, k jakému určen jest čistý výtěžek, zasluhuje ochotné podpory. Tisk a úprava jest velmi pěkná.

— „*Dědictví Maličkých*“ pod ochranou sv. Karla Boromejského v Hradci Králové č. 36. obsahuje tři velmi pěkné povídky a sice: 1. Matčin odkaz. Dějepisná povídka z 18. století, kterouž napsal Josef Renner, řídící učitel v Podole u Bernardic. 2. Vojáci. Obraz z roku nešťastné války 1866, nakreslil Alois Dostál. 3. Pro nemocnou matku. Obrázek ze života poutnického, též od Aloise Dostála. Tři velmi zdařilé barvotiskové obrázky jsou těmto povídkám přiloženy. Odporúčujeme *Dědictví Maličkých* pro jeho upřímnou snahu co nejvšeleji.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Jan *Kostecký*, kněz řádu křížov. a farář v Unhošti, 3. listop. 1892, (nar. 1. března 1839, vysv. 30. července 1865).

Jmenování jsou:

vdp. Karel *Elbl*, kanovník u Věch Svatých, prof. na něm. paedagogii a docent katech. a paedag., jmenován řádným prof. bohosloví pastýřského na něm. fakultě bohosl. v Praze; p. Dr. Václav *Gerber*, jmenován mimoř. prof. řeči semitských na téže fakultě; p. Josef *Vejchar*, farář Tuklatský, jmenován správcem k. a. vik. úřadu Českobrodského; Frà Frant. *Ibl*, podpřevor konventu ryt. řádu Maltézského v Praze, obdržel Expositorium canoniale.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Fabian*, kapl., za admin. v Uhlíř. Janovicích;
 P. Frant. *Smolik*, kněz ř. křížov., za zatím. admin. v Unhošti.

Uprázdnující místo:

Uhlíř. Janovice, fara patr. pana Jana knížete z Liechtensteinů, od 1. listop. t. r.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Vincenc *Rameš*, bisk. notář, osob. děkan a far. v Libuní, 8. srpna 1892, (nar. 12. března 1824, vysv. 25. července 1849);
 p. Rudolf *Holfeld*, osob. děkan a far. v Merbolticích, 10. srpna 1892, (nar. 1. května 1812, vysv. 3. srpna 1836);
 p. Ant. *Jiroš*, far. v Příchovicích, 7. září 1892, (nar. 5. ledna 1833, vysv. 1. srpna 1859);
 p. Ant. *Žára*, kapl. v Něm. Kralupech, 20. září 1892, (nar. 9. ledna 1863, vysv. 25. března 1888);
 p. Vilém *Müller*, pens. far. Cinnwaldský, 14. října 1892, (nar. 24. ledna 1843, vysv. 15. července 1867).

Vyznamenáni jsou:

- vdp. Dr. Václav *Horák*, generál velmistr řádu křížov. s červenou hvězdou v Praze, jmenován skutečným bisk. konsistorním radou;
 p. Eman. *Dvořák*, bisk. vikar, sekretář a far. v Dlažkovicích, a
 p. Václav *Gaudek*, osob. děkan a far. v Měru-nicích, jmenování bisk. notáři;
 p. Frant. *Fiedler*, far. v Cirkvicích,
 p. Václav *Jebautzke*, far. v Býčkovcích,
 p. Josef *Korínek*, far. v Třebenicích,
 p. Frant. *Rakosník*, far. v Třebivlicích, a
 p. Frant. *Huber*, far. v Oboře, jmenování osob. děkany;
 p. Václ. *Bediger*, jub. kněz v Keblicích, a
 p. Josef *Kopečný*, zám. kapl. ve Vršovicích, jmenování osob. faráři;
 p. Ignác *Zimmerhackel*, farář ve výslužbě v Jestřebí,
 p. Josef *Hrzán*, far. ve Velemině, a
 p. Jan *Korínek*, far. v Čížkovicích, obdrželi expositorium canonice;
 p. Jan *Himmer*, far. v Brozanech, obdržel synodalie;

- p. Dr. Vilém *Hermisdörfer*, prof. náboženství na obecné vyšší reálce v Litoměřicích, jmenován prof. morálky na bohoslov. ústavě v Litoměřicích.

Ustanovení jsou:

- p. Štěpán *Rosenkranz*, katech. v České Kamenici, za katech. na vyšší reálce v Litoměřicích;
 p. Ant. *Bilinský*, far. v Šopce, za far. v Klapě;
 p. Jan *Vitek*, kapl. ve Smržovce, za faráře v Hřensku;
 p. Robert *Heide*, far. v Širokých Třebčicích, za far. v Čermné;
 p. Josef *Zumpfe*, admin. v Reischdofu, za far. tamže;
 p. Jarosl. *Schwarz*, katech. v Hodkovicích, za kapl. v Maffersdofu;
 p. Fr. *Beránek*, kapl. v Maffersdofu, za katech. v Hodkovicích;
 p. Filip *Lehnisch*, far. v Deštné, za faráře v Kruhu;
 p. Eduard *Federle*, kapl. v Blšanech, za admin. v Petrohradě;
 p. Arnošt *Müller*, kapl. v Libuní, za admin. tamže;
 p. Fr. *Stibor*, far. v Kněžicích, za admin. excurr. v Širokých Třebčicích;
 p. Josef *Hubáček*, koop. v Mělníku, za admin. v Šopce.

V komisi nakladatelství Rohlička a Sieversa v Praze, právě vyšla:

Kázání Bourdaloue-ova

S. J.

Díl IV.

Řeči postní o umučení Páně, Panegyrika.

Z franciny přeložil

Martin Kabát, farář v Družci.

S povolením nejduš. k. a. konsistoře Pražské.

(435 str.) Cena 2 zl.

Výtěžek věnuje se na založení chudinské nadace na osadě Družecké.

OBSAH: Kázání na neděli první adventní. — Kázání na neděli druhou adventní a spolu na den sv. Barbory, panny a mučednice Páně. — K nemocnému. (Báseň.) — Katolický kněz před patnácti sty let. (Pokrač.) — Farní kostel ve Zlonicích. (Pokrač.) — Přátelé lidu. Povídka. (Pokrač.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se

5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:

ve farním domě u sv. Havla č. 539-I.

Expedice

v knížecí arcib. knihotiskárně.

Nedošlá čísla reklamujte v nezalepených nefrankovaných dopisech dopředele v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se

v expedici a u všech rádných knihkupců.

celoročně zl. 3.—

poštou „ 3:50

pololetně „ 1:50

poštou „ 1:75

Čtvrtletní předplacení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli třetí adventní.

„Ty kdo jsi?“ (Jan 1, 19.)

Čistí a nevinní vyšli první rodiče z rukou Hospodinových. Žádná kletba, žádný hřích je netížily. Spokojeně žili v přerozkosném ráji, celý svět na ně z dálky se usmíval. Ale co nebe dalo, ďábel vzal; zaviníšť ďáblouvy uvržení jsou v největší bídu, v největší záhubu. A zkáza tato jest dědičná; ona přechází na veškeré pokolení lidské. I my jako hříšníci přišli jsme na tento svět, majíce rozum zatemnělý a vůli seslabenou. Než milosrdenství dobrotivého Otce nebeského sklonilo se k nám nešťastným jeho dítkám, a ti, jenž stížení hříchem se rodí, již v prvním okamžení vzhledjšího putování obmyti a očištění bývají skrze křest sv. Čistými jsouce na duši a k novému životu zvoleni, povolání svému věrně dostáti mají i mohou. A toto očištění na křtu sv. udělené oznamuje se bílou rouškou, kterouž kněz pokřtěnci podává, řka: „Přijmiž oděv stkvělý, zachovej jej čistý až k soudu Ježíše Krista, bys dosáhl života věčného.“ Však jen ten, jenž setrvá v dobrém a stálý ctitel zůstává Boží, jen ten, který duši svou uchovává od přestoupení zákona Božího, jen ten zachová oděv čistoty a nevinnosti, jehož se stal účastným, jen ten má naději blaženosti neporušitelné. Ale pro Bůh! jak malá částka od hříchu a kletby očištěného křesťanstva dle slibu Bohu učiněného věrna zůstává! Jak mnohý poklesek neposlušnosti a nevděčnosti k Bohu, jak mnohá křivda proti bližnímu spáchaná slovy i skutky,

nezřídka i žádostí poskvrňuje nevinnou duši a tak lásky otcovské, jakož i spasení věčného se zbavuje. Ztracena bývá hříchem ona nevinnost, jež zdobiti má dítky Boží a bratry Kristovy; ztracena spokojenost života pozemského, ztracena ta sladká naděje šťastnějšího u Boha přebývání. A není pro nás zcela žádného prostředku, abychom mohli zase očistiti a obmyti duši svou? Není žádné naděje, ztracený život dosáhnouti? Strachem naplňuje snad se duše tvá, rozm. kř., ale nezoufej sobě. Jest; ale toliko jediný; a ten jest jak nevyhnutelně potřebný bídným hříšníkům, tak spasitelný obračejícím se k Bohu. Tážeš se: Který? Jest to svátost sv. pokání, k kterémuž nabízí nás církev sv. slovy: „Hlas volajícího na poušti: Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho. Každé údolí bude vyplněno, každá hora a pahrbek bude poníženo a budou křivé věci přímé a ostré cesty rovnými a uzří všeliké tělo spasení Boží“ (Luk. 3, 4—6.). Tato slova vyňatá z řeči Isaiáše proroka vzbuzují nás, bychom připravili cestu Páně a hříchy odloživše, k Bohu se obrátili, jehož jsme hříchy rozhněvali, pak bude možno nám podílu bráti v spasení, slíbeného těm, jenž k Bohu svému přichází. Bychom však vítaný prostředek pokání k svému spasení mohli použiti, co nevyhnutelně potřebná výminka se ustanovuje: zpytování svědomí. Jest to částka velmi důležitá. Obětujeme jí čas dnešního sv. rozjímání. Že však zpytování svědomí první a velmi důležitá jest částka svátosti pokání, vysvětlá z toho, že 1. bez něho není poznání sebe samého, 2. bez něho není zpovědi dokonalé.

Ano právě důležité jest pojednání toto pro každého z nás, míním, že nebude třeba k nábožné vás vzbuzovati pozornosti, v kterouž tedy spoléhaje, v slově svatém pokračovati budu ve jménu Páně.

Pojednání.

Svědomy zpytovati jest: přemýšleti, čím jsme od poslední sv. zpovědi aneb od té doby, co jsme počali hříchů poznávat, zhřešili. Hříchy tedy vyzkoumati, jich způsob a veškeré okolnosti, přináležejí k povinnosti důležité, k zpytování svědomí. Nežádá však církev sv., aby hříšník strachem a úzkostlivě k svatému dílu přikročil, věda dobře, že nemírná bázeň v každé věci obyčejně více škodí, nežli prospívá. Než strašlivá by to byla zase opovážlivost, kdyby kdo v hříšné lehkovážnosti aneb zcela nedbanlivě dílo konal, jež spasení aneb ztracení na člověka uvrcí může; spasení, když věrně, ztracení, když co nesmyslník sobě počíná. Bychom tedy, rozm. v Kr., bezpečnou kráčeli cestou, volme onu, která mezi bázní škodlivou a hříšnou nedbanlivostí nás k šťastnému přivede cili. A ta jest? Jest cesta vroucí bedlivosti, na Boha i duše své spasení zřetel mající. Neboť bez bedlivého zkoumání není možné poznání sebe samého.

1. Chceme-li sebe samých poznati, nepostačuje, když jen některé činy dobré aneb zlé sobě připomeneme, nýbrž třeba veškerý stav duševní vyšetřiti. Ne zcela snadná jesti ta zkouška, ana na vnitřní i zevnitřní jednání se vztahuje. Neboť nejen řeči a skutkové zlí, jichž jsme konali, nejen řeči a skutkové dobří, jichž vykonati jsme obmeškali, na mysl uvéstí musíme, nýbrž vše též, co buď myšlením neb žádostmi jsme provinili. Vždyť dle slov knihy moudrosti: „I převrácená myšlení odlučují od Boha (Cap. 1, 3.) a desatero Boží žádost cizí věci jmenovitě zamezuje řka: „Nepožádáš,“ z kterýchžto slov uzavíraje sv. Jakub, vzbuzuje křesťanstvo, vystříhati se žádosti zlých, pravě: „Každý bývá od své žádosti pokoušen a přilouzen; žádost potom, když počne, porodí hřích“ (Jak. 1, 14.), kterýž dílem Boha věčného uráží, dílem i bližnímu příkoří a nebezpečenství způsobí. A přec vůle jesti Boží, bychom Boha milovali nade všechno a bližního co spoluvykoupence svého jako sebe samých. Kdož však zákonu Božímu se protivuje, lásky zajisté ruší. — Ale ještě jest

jiný hlas, hlas sice Boží, skrze ústa však církve volající, jehož slyšení a následovati sám Bůh prikazuje, a běda, kdo církve neslyší; neb jest horší nežli pohan o Bohu nevědoucí a těžkého zodpovídání na sebe uvaluje. Protož, kř. m., chceš-li poznati sebe, zkoumej, zdali myšlením aneb žádostí, slovy neb skutky buď proti zákonům Božím neb zákonům církve jsi se provinil. Ale však zkušenost častá vyučuje, že mnozí netoliko sami hříchů páchají, ale co svůdníci v osídla ďábelská i jiných vztahují; stává se, že mnozí přispěním a radou, svolením a ztracením hřích podporují; předsvědčení jsme, že mnozí při patrné nešlechtnosti se obveselují a hájí nemravý cizí; a tak i cizých hříchů na sebe uvalují. Zdali snad zapotřebí není i tyto hříchy poznati? Čili snad jinými spáchané hříchy za hřích nepřičítají se podílu beroucím? Velmi bys se zklamal, m. kř., domýšleje se, že skutky od jiných tvou vinou, buď slovy, buď skutky svedeny, spáchaný, tvoje nejsou. Snad před světem, oblíbením sobě v nešlechtném životu, před světem snad se omlušíš; nikdy však před soudcem svým, který řekl: „Běda, skrze kteréhož pohoršení přichází“ a opětoval: „Svět světlo vaše před lidmi“ I z takových jednání tedy, kterých jsme se sice nedopustili, ale kdež jsme byli vinni, že byli od jiných spáchaný, i z těch musíme se zkoumati. Avšak jak rozdílná jsou jednání lidská! Jak rozličné povahy jesti tcnost! Jak veliký rozdíl i v stavu hříšnosti! Neb nejsou všickni hříchové v poměru stejní; mnozí zbavují zcela milosti Boží, smrt duši připravující; jsou pak i lehká přestoupení zákona Božího. To nám osvědčují slova Kristova, kterýž dí: „Služebník, který poznal vůli pána svého a nečinil podle vůle jeho, bit bude mnohými ranami, ale který nepoznal a činil hodné věci trestání, bit bude méně“ (Luk. 12, 47.). Z těchto slov patrně lze uzavřítí, že rozličné jsou tresty, rozličné jsou též hříchy, smrtelné i všední dle rozličného poměru; neb jinak se proviní, kdo důležitějšího a většího zákona přestoupí, nežli malý provinítel; těžký jest hřích v úplném poznání povinností, vůli svobodnou, zámyslně a s přelsevzetím vykonaný, nežli provinění člověka, zákona neznajícího, z nevědomosti, z křehkosti, náhodou hřešícího. Osvětluji nám to slova Ježíše Krista řkoucího farizeům: „Kdybyste byli slepi, hříchů byste neměli. Nyní pravíte pak: vidíme, protože

hřích váš zůstává“ (Jan 9, 41.). A kdož, rozm. kř., chtěl by přirovnati z křehkosti opomíjející apoštoly rozkaz Kristův: „Bděte a modlete se,“ kdož by chtěl přirovnati je se zrádcem Kristovým, Jidášem Iskariotským? Kdož by umyslíl sobě říci, že nepravost Majdaleny, kající hříšnice byla rovná nekajivosti lotrově na kříži? Kdož by za stejného hříšníka prohlásil nedbanlivého sice plnítele hlasu církve z ohledu postu a navštěvování chrámu Páně s umyšlenou bezbožností, již mnozí křesťané dny postní a sváteční zlehčují? Zajisté žádnému z vás nemohlo by připadnouti, o stejnosti těchto hříšníků jen slova pronésti. A tedy, kř. m., chceš-li sebe poznati, zpytuj, zdali těžkých hříchů aneb všedních toliko provinění jsi se dopustil, bys těžké hříchy své odložiti, všedních se varovati mohl. Než těžko hříchů se vystříhati člověku, kterýž nikdy nepomní, odkud hřích pochází, kdy a v jakých okolnostech jej páchá. Nechceš-li, by pramen prudký zničil pole, luka i zahrady tvé, jak se snažíš ucpati jej, by škoda, kterouž snad připravit by mohl, v dosti příležitém čase uehrána byla. A aj, co bezpečněji následuje hřích, jako smrt věčná. Bys tedy sprostil se zkázy, ó, rozm. bratři a sestry v Kr., odstraň příležitost, věda, že jeden hřích druhý uvádí, náklonnost stane se zvykem, jehož těžko odložiti. Jak mnohý dopustil se hříchu z lehkosti jednou a stal se konečně takovým hříšníkem, že při nepatrné příležitosti zrádcem stal se Božím i spasení svého. A přec dle rozumného povážení není stejné, jednou-li čili vícekrát hříchu jsme se dopustili. Nuže nejen na spáchaný hřích, ale i na rozdíl a počet jeho zpoznamenati jest potřebí. A kdož může upříti, že to vše žádá největší a bedlivé pozornosti? Neb kdokoli opomíjí nadřečeným způsobem sebe samého zkoumati, ten jistě pobloudí a to tím více, ana samoláska hříšná zlé omlouvá, ano i mnohý hřích skrytý nepozná a člověka vždy ctnostnějšího problašuje než v skutku jest. Kdo však sebe nepoznal — a to bez důležitého zkoumání možná není dosáhnouti — jaká bude zpověď jeho? Jaké jeho pokání?

2. Jako nemožno jest, aby kdo k poznání sebe samého přišel bez zpytování svědomí, taktéž nemožná zpověď dokonalá. A kdy jest zpověď dokonalá? Zdali snad, když hříšník z toho, co ve zpovědnici jemu nápadné, se vyznává? Zdali snad, když z jeho počinání vysvítá jakási hrdość, když

zřejmě poznati jest z mluvy jeho, že od srdce slova nepřichází? Jest snad dokonalá, když mnohé upírá, sebe omlouvá, na bližního vinu svaluje? Nikoli! Má-li zpověď účele od Krista Ježíše ustanoveného dosáhnouti, musí býti celá. Ze všech hříchů musí se zpovídati hříšník; ale kterak to možno, když jich nepoznal, když je neví, když svědomí své nezpytoval? Zpověď, vedoucí k smíření, musí býti skroušená, bolestí a litostí má hříšník hříchy své oznámiti; ale kterak možné, když jich nepoznal, kterak možno míti pravou litost, když ani právě se nezpytoval? Velká vina velkou lásku, velkou litost žádá. Jak však možno litovat bez poznání spáchané nepravosti a urážky Boží. Má-li zpověď býti prospěšná, musí býti upřímná, tak hříchy musí oznámiti s veškerými případnostmi hříšník, kterak se jich dopustil; kterak ale to možné, když při zpytování svém na způsob a rozdíl, na počet hříchů ani nepochybně. A když jest nemožné vyznání, kterak možno zpovědníku ponaučení dáti hříšníku, aby rány duševní zhojené a člověk prv nešťastný k pravému polepšení a stálé dokonalosti uveden byl? Zkoumej jeden každý z vás výrok tento. Zajisté po úplném sem a tam zkoumání vyřknouti musí nemožnosti ortel svůj. A přec, rozm. kř., jsou mezi námi žijícími a k praporoči Kristovu se přiznávajícími obyvatelé země mnozí, kteří v zpozditosti a nesmyslnosti rouhavé pronášejí výpovědi: Vždyť není třeba ze všech hříchů se zpovídat, ježto zpověď se uzavírá slovy: Těch i všech mých jiných vědomých i nevědomých hříchů, který jsem se buď dopustil aneb že jsem vinen byl, že byly od jiných spáchány srdečně lituji a t. d. Vždyť se praví zřejmě i nevědomých hříchů, t. j. takových, kterých sobě vědomi nejsme. Než touto námitkou světomilců nemylme se. To jen tehdaž sloužiti může k našemu uspokojení, když jsme všemožnou péčí vynaložili na to, bychom úplně a dokonale svědomí svého zpytovali. Kdo však z nedbanlivosti, z nepozornosti potřebné při zpytování svého svědomí těžký hřích nepřipamatoval sobě, následovně ani z něho se nezpovídal, dopouští se nového těžkého hříchů, jeho zpověď jest neplatná, rozhrěšení kněžské, kteréž přijal, jest svato krádež. Kdo nepozná hříchy své, nemůže jich také litovati, nemůže se polepšiti a „bez polepšení,“ praví sv. Augustin, „v němž pravé pokání záleží, není milosti a od-

puštění hříchů. Kdo nepoznal hříchů své a původ jejich, nemůže je zameziti; neb opět nové síly nabývá hřích, jsa podoben koukoli, jenž neustálé v srdci vzniká, aby dobré símě, pokáním co pole srdce jeho seté, hojného ovoce vydávati nemohlo. —

Protož, rozm. kř., nemylme se! Pomněme vždy, že jest to důležité dílo, zpytovati svědomí. Štěstí i neštěstí přináší služebníkům svým. Štěstí a spasení ale jen těm, jenž dokonale je vykonávají. I my chceme, i my žádáme spasení. Protož věnujme částce důležité ústavu spasitelného veškerou pozornost; neb bez ní nelze sebe poznati, nelze dokonale se zpovídati. Tato slova nechť uváží obzvláště, ti, jenž tak zřídka hodinku obětují zkoušce této duševní aneb na onen teprv odkládají čas, když svátost pokání přijmouti obmyšlejí. Zpytování svědomí jest dílo důležité a žádá všemožnou pozornost. Ten hlas nechť zavzní v srdcích oněch, jenž po rádovánkách se honí a touží, tělu svému všeliké pohodlí a žádost připravují, na duši svou pamětliví jen tehdáž, když jednou, aby hlasu církve sv., jenž nedbanlivým a lenivým, jednou nejméně v roce svému nařízenému knězi se zpovídat, prikazuje: uposlechni, svátost pokání přijmouti chtějí. My, vědouce, že dlouhé upamatování těžké jest, častěji, zvláště v době večerní, zkoušce té se obětnjme, povždy prosíce Ducha sv. za dar osvětlení jeho. A právě, an nastávajícím dnem narození Krista Ježíše, jehož svatvečer neb vigílii v brzkou slavití budeme, volá církev sv. k pokání hříšníky, slibující věrným a kajícím odpuštění hříchů i trestu věčného, jakož i z pokladu Kristova plnomocné odpustky, právě tu vzbuzují vás k dobrému zpytování svědomí vašeho, by pokání bylo vám pramenem milosti hojné a radosti v Kristu Ježíši. Amen.

Kázání

na neděli čtvrtou adventní.

*Příprava k důstojnému uvitání božského
Jesulátka.*

„Připravujte cestu Páně.“
Luk. 3, 4.

Onen malý, ale v nejmoudřejším úmyslu prozřetelnosti Boží velmi důležitý národ Židovský, který uprostřed národů pohanských pravou víru v jednoho neviditelného Boha

zachoval, měl v dvanácti synech patriarchy Jakuba takorůzka nový základ a počátek; an od té doby královský rod Juda a kněžský rod Levi nad ním panovali, až se konečně vyplnilo veliké ono proroctví umírajícího Jakuba řkoucího: „Nebude odjata berla — královská — od Judy a knížectví s beder jeho, dokavád nepříjde, kterýž má poslán býti, a ten bude očekávání národů“ (I. Mojz. 49, 10.). Neb přiblížil se čas, kdežto římský císař Oktavian Augustus pravému knížeti Aristobulovi panství odjal a Herodesovi Idumejskému je dal. Než ukrutný tento král umřel v druhém roce po narození Krista Pána a zanechal tři syny, kteří se vespolek přeli o království. Císař Augustus ukončil však hádku jejich tím, že království Židovské rozdělil na čtyry částky, z nichžto každá svého zvláštního knížete, tetrarchu čili čtvrtníka měla, tak že Archelaus byl čtvrtníkem v Judsku, Herodes Antipas v Galileji, Filip, třetí syn v krajině Iturejské a Trachonitydské a Lysaiáš, miláček císařův, čtvrtníkem v Abilině. První z těchto čtyř knížat, Archelaus, byl pro svou ukrutnost ze země vypovězen a jeho knížectví Judské římským krajem učiněno a římskými správci řízeno, z nichžto napotom pátým byl známý Pontský Pilát. Tak tedy bylo všechno království Judovo v cizích rukou a proto již tu byl onen předpověděný čas, kdežto se měl očekávaný Spasitel na světě veřejně objeviti. Než k onomu veřejnému vystoupení Páně měl lid připraven býti, kterážto příprava sv. Janem Křtitelem státi se měla, a tedy „stalo se slovo Páně k Janovi, synu Zachariášovu, na poušti, kterýž na rozkaz Boží chodil po vši krajině Jordánské a kázal křest pokání na odpuštění hříchů.“ Jan byl dle slov Isaiáše proroka, hlas volající na poušti: „Připravujte cestu Páně.“

Bratři a sestry v Kristu! jaký pak úmysl má církev dnes, že právě dnes, na neděli čtvrtou a sice neděli poslední posvátného času adventního předkládá dítkám svým k nábožnému rozjímání tuto částku evangelium svatého? Proč nás vede v duchu k Janovi připomínajíc nám hlas volajícího na poušti: „Připravujte cestu Páně?“ Aj, jako Jan na poušti povzbuzoval zástupy krajanů svých k němu se hrnoucím, aby činice pokání připravili cestu Páně: rovněž tak chce církev sv. toho docílit i u nás, abychom i my cestu Páně připraviti neobmeškali; neb již chystá se přijíti k nám předrahý Spasitel náš, co nevidět budeme

státí u jesliček betlemských. K brzkému příchodu Spasitelovu máme se tedy připraviti. Než ptáte se snad, kterak byste se k důstojnému uvítání Spasitelovu připraviti měli? I shledal jsem na základě písem a učení svatých otců církevních, čím milému Spasiteli u jeho příchodu vděk nejlepší a poctu nejvzácnější podati, možné by bylo, čehož i vám sdělití míním. Poslechněte mne tedy bedlivě, když v dnešním rozjímání svatém o tom blížeji vypovím: V čem ona Spasiteli našemu nejmilejší příprava záleží.

Toužebně čekany žádoucí hosti, Synu Boží, požehnej počínání našemu!

Pojednání.

Mnoho bylo by mluvití o tom, jaké přípravy k uvítání a poctě osob vzácných a zvláště hlav korunovaných od jakživa se ve světě stávaly a stávají dosud. Co jen člověk s pomocí umění vymysleti a vytvořiti může, vynakládá se k cíli tomu; a libozvuky hudby, rachocení střelby, hláhol zvonů, jasná záře umělých ohňostrojů bývají téměř nejmírnějšími výrazy pocty, na příchod a uvítání velmožů světa tohoto činěné. Jestliže však ku příchodu knížat zemských takové a tolikéře přípravy a náklady se stávají: což teprv uchystáme na uvítání Pána nejvyššího, krále nebeského, jehožto radostné přísti v těchto dnech nastávajících nám zavítá? Jakých pak příprav, jakého skvostu vymyslíme na poctu žádoucího Mesiáše, božského Jesulátka? Nuže slyšte již, kterak jej slušně a důstojně uvítáme.

Otevřev čtvrtou knihu královskou, četl jsem, že prorok Eliseus za příčinou svého povolání prorockého časté cesty míval skrze obec města „Sunam“ řečeného; a když obyvatelé nadřečeného města muže Božího tak zhusta skrze obec svou chodícího viděli, tu že žena jedna, úctou a láskou k proroku svatému jata, přistoupila k muži svému a řekla: „Seznávám, že ten muž Boží svatý jest, kterýž často chodívá skrze nás. Udělejme tedy jemu v domě svém večeradlo malé a postavme jemu v něm stoličku třínožku a stůl, i svícen a postel, aby, když by přišel k nám, zůstal tam“ (IV. král. 4, 9—10). Prostínká tato slova ženy Sunamitské již sv. otec Bernard za základ položil celé přípravě, jakou by křesťané věřící k uvítání svého Spasitele činiti měli, a z těchto slov nemnohých i my poznáme, co činiti dlužno, aby žádoucí

host, „Jesulátko božské, u svém příchodu k nám se milostivě uchýliti a u nás stánek odpočínutí sobě vyvoliti ráčilo.

„Udělejme jemu v domě svém večeradlo malé,“ ten byl první návrh ženy Sunamitské, jaký na pohostění proroka svatého učinila. I zhotoveno bylo večeradlo malé, a „stalo se jednoho dne, že přijde,“ prorok, „uchýlil se do večeradla a dpočinul tu.“ A hle, ani od nás nežádá Pán a Spasitel náš k svému uvítání a pohostění více, leč večeradlo malé. On, jenžto první svůj příchod na svět v bídném povrženém chlévě slavil, On, král chudoby a nedostatku nemající ani, kam by hlavy své sklonil, On nepohledává u nás k svému ubytování komnatu skvostnou, nádhery plnou; večeradlo malé u nás sobě naleznouti přeje: komůrku srdce čistého! Vyhlazena musí tedy býti všeliká neplecha hříchu ze srdcí našich, pryč musí samolibá vysokomyslnost a pýcha, pryč ospalá vlažnost a záhubná netečnost u věcech Boha a spasení se týkajících, a ubytovati se v nás musí bohumilá pokora, vroucí nábožnost a živá nezvratná víra, bez kteréž nelze se líbiti Bohu. A takto-li schránku srdce našeho nalezne Pán čistou, hříchem nedotknutou, pokorou a zbožností ozdobenou a kobercem živé pevné víry pokrytou: pak vejde bezpečně do skromného večeradla toho a veliký hod svého narození v srdci našem bude slaviti.

„A postavme jemu ve večeradle stoličku třínožku,“ tak navrhovala dále žena Sunamitka na důstojné přijetí a pohostění proroka Elisea. A opět ani Kristus k svému uvítání od nás více nežádá. On není králem marné nádhery a pýchy, On jest kníže pokoje a míru; On, jenžto slámu a seno za trůn sobě zvolil a pokoj lidem dobré vůle po andělich z tohoto prostínkého lůžka zvěstovati dal, On nežádá od nás k pohostění svému stolice královské, trůnu zlatoskvoucího; ale mír a pokoj v srdci našem spatřiti touží. A totéž ona stolice třínožka, stolice pokoje a míru trojího: abychom totiž v pokoji byli sami s sebou skrze dobré svědomí a věrné plnění svých povinností, v pokoji s bližním skrze svornost a lásku a konečně v pokoji s Bohem skrze ctný a bezúhonný život křesťanský. A tuto stoličku míru trojího, nejmilejší, ve večeradle srdce svého zakotvenou musí míti každý, kdo milého Ježíše o nastávajícím hodu vánočním za hosta u sebe míti chce a žádá.

„A stůl postavme jemu,“ tak radila bez přetržky hostinská Sunamitka. A totéž učiniti, také stůl opatřiti k důstojnému ubytování milého Ježíše, nám nastává. Nežádá však host nebeský stůl lahůdkami pokrytý a krměmi skvostnými přeplněný; On, jenžto zřejmě vyznal: „Ne samým chlebem živ jest člověk“ (Mat. 44.), On, jenž po čtyřicet dní a nocí pro modlitbu a skutky posvátné ani pokrmu, ani nápoje neokusil, On jiných pamlsků u nás vyhledává. Strízlivost a střídmost a z hojnosti udělený dárek chudému: to jsou ty hody, jež Kristus u nás očekává; totéž ta hostina, při nížto se Pán náš bezpečně dá najíti dle věčného a neklamného slova svého: „Co jste učinili jednomu z těchto nejmenších, mně jste učinili“ (Mat. 25, 40.).

„Také svícen mu dejme,“ pravila žena Sunamitka. A nejináče činiti jest nám; neboť také od nás na hodné uvítání Kristus svícen požaduje, a to svícen skvostný, svícen plamene žhoucího a čistého, svícen vroucné lásky k Bohu a čistě lásky k bližnímu. Bez tohoto svícnu marné byly by všechny ostatní přípravy naše; neboť „kdo nemiluje, ostává v smrti“ (I. Jan. 3, 14.) a původ života Ježíš Kristus nevejde nikdy pod střechu srdce jeho.

„A postel mu zřídíme, aby, když by přišel k nám, odpočinul sobě,“ těmi slovy končila žena Sunamitka návrh svůj o přípravách na pohostění proroka Elisea. A má-li Kristus v srdci našem příbytek sobě zvoliti, má-li s námi trvanlivě pobýti po všechny dny života, až by nás branou věčnosti uvedl k Otci: také jemu lůžko zříditi, postel opatřiti musíme, jenž jest: statečně v dobrém až do smrti setrvání. Takové lůžko kdo Pánu upraví, ve službě ctnosti kdo neumdlí nikdy: ten uchová šťastně žádoucího nebes hosta v srdci svém, až od něho na splátku hostinství do příbytku nebeského jedenkrát bude uveden, jak Spasitel sám svým božským slovem u sv. Mat. (10, 22.) to zaručuje, řka: „Kdo setrvá až do konce, ten bude spasen.“

Ó káž by takto ona pohostinská žena Sunamitská nalezla následovníků, jenž by dle příkladu jejího bližícímu se hostu, Spasiteli svému večeradlo malé uchystali a skromným oným nábytkem je opatřili. Než Spasiteli přelaskavý, jak okolo mnohého půjde, jenž se k tobě hlásiti nebude, ano dvěře srdce svého před tebou uzavře a závorou mnohých hanebností a hříchů i v bližících se dnech vánočních pevně je za-

střeí. Chystá ovšem mnohý večeradlo, ale ne pro Tebe, nýbrž pro sebe, v němž by na pohovce lenosti u stolu nestřídmosti lampou pálenky rozum svůj osvětlil a nestydatými, utrhačnými a rouhavými řeči příchod tvůj oslavil. Ó co mám říci těm a takovým? Pomlčím a neřeknu ničehož, neb těch zde mezi vámi není, neb ti si hová již na lůžku, které místo Jesulátku božskému, sami sobě na dny sváteční si chystají, z kteréhož k uvítání světa Spasitele povstati a k Betlému s nábožnými pastýři pospíchatí bude jim línó.

My však, bratří a sestry v Kr., což dlužno učiniti neopomeneme. Vědouce, jaké přípravy konati a chystati bychom měli, abychom se Jesulátku božskému a jeho na svět příchodu zavděčili a pohostinu je u sebe míti a přechovávatí zasloužili, nebudtež línými a netečnými, jakž samo sv. evangelium k tomu nás vybízí, řkouc: „Připravujte cestu Páně.“ Ó připravme tedy srdce čisté, víry, pokory a zbožnosti plné, to bude jeho večeradlem; pokoj s Bohem, s lidmi a sami s sebou mějme, to bude jeho stolicí, jeho trůnem; budme střídmi, na bratra nuzného laskavě pamatující, to bude jeho stolem, jeho hostinou; plápol lásky roznětme v srdci svém, to mu bude osvětlením; a na dráze ctnosti setrvejme neohroženě, to mu bude lůžkem k trvanlivému u nás přebývání. V starožitných knihách Hindův uchovalo se popsaní obřadu, jakému se v oněch krajinách za věků minulých podrobili musel, kdo před krále předstoupiti chtěl. Po tři dni držán jest soukromí v budově k tomu cíli schválně zřízené; tam pak každého dne sedmkrát se koupal a sedmkrátě voňavkami natíral. Na to veden jest do chrámu Višnu, kdež jej pohanské kněžstvo dlouhým modlením posvěcovalo a pak teprv hustým mrakem kouře z libovonného kadidla před krále uvádělo. Jaké to přípravy, jaké to čištění k vůli osobě lidské. A my, očekávající příchod Boha Spasitele svého a chtěje jej u sebe hostem míti, měli bychom trvati bez příprav? Ó nikoli! Věrně přičiníme se o to, abychom za příkladem ženy Sunamitky ve smyslu duchovním komnatu srdce svého k pohostění milého Ježíše důstojně ozdobili. A vejde k nám jednorozený Syn Boží a bude hostem naším; a pohostinství takového časně odplatí nám jedenkrátě životem věčným. Amen.

V blahém míru!

Stesky, nářky, bědování
slyšeti jest ze všech stran —
ale pro boj horování
mizí v dáli jak zvuk hran . . .

A když přec se někdo vzhopí
láskou k svaté věci jat,
co mu platen pancíř, kopí?
Může on sám bojovat? —

Co mu platen meč jest břitký?
Co přilbice kovová?
Uslyšit hned: „Žádné bitky!
Mír ať jen se zachová!“ —

A v tom blahém, slastném míru
hynem' my vždy víc a víc —
lid pozvolna ztrácí víru
a nevěří skoro — v nic . . .

Prok. Zaleťel.

U hrobů mexických *).

Napsal Dr. Hanuš Voves.

Smrt! Rázem vynoří se před duševním zrakem naším temnou, bezehvězdnou nocí letící kostlivec, jehož zažloutlé hnáty příšerně chřestí při každém jeho pohybu. Na vysedlé, hlinou poprášené lící kosti sune se mu líně ku předu slimák a kol lebky stočen jest nad čelem syčící had. S jeho beder vlá dlouhý, šedý plášť; v pravé ruce drží kosu s břitkým ostrím, v levé přesýpací hodiny. Nad ním poletují v divém reji sovy s netopýry a šílený jeho let provází smečka psů táhlým, žalostným vytím . . . Jest to jedna z nejobvyklejších představ o smrti, se kterou se shledáváme jak u národů germanských, tak romanských i slovanských. Jinaký obraz tane na myslí dětem odkojeným oslňující přírodou tropů. Obmezíme se tu prostě, jdouce přesně za vytknutým cílem, na Indiany a mestice republiky mexické.

Malé děcko s úsměvem na plné tváři, v kadeřích vonné květy a v ruce zelenavou ratolest, celé zahalené v řasnatém, bělostném rouchu, jakoby z obláček se-

tkaném, kráčí tiše světem. Koho dotkne se svou ratolestí, o koho zavadí cípy svého roucha, na koho promluví, komu platí živé jeho pousmání, komu zalétne k uchu některá z jeho divukrásných písní, jež si často popěvuje, ten usíná zvolna s pocitem čarovného blaha v duši — a více se neprobudí . . . Smrt! Tak představovali si ji praobyvatelé Mexika, v takové podobě vídají ji doposud tamní indianští kmenové a mesticové. Smrt — usmívající se dítě. Nelze se nám tudíž diviti, že ani Indian, ani mestic nepociťují před smrtí prazádné bázně. Umírá-li kterýkoliv z obou, neloučí se s pocity děsu se životem, jeho čelo i skráně nejsou poroseny studeným potem nepochopitelné úzkosti smrtelné, jeho vyhasínající nitro není zmítáno neukojitelnou touhou aspoň o měsíc, den, hodinu déle býti na živu . . . Nikoliv! S filosofickým klidem opouští své drahé, zanechává tu žírnou hroudu, která opatrovala mu vše, čeho zapotřebí měl, loučí se s modrou oblohou, pod níž ztrávil převahou část svého života . . . Umírá jako děcko.

A ti, kteří zde pozůstali? První výbuch bolu u nich jest mocný. Se šíleným výkřikem zármutku vrhají se na mrtvolu a skrápějí tělo její hojnými slzami, jichž pramen pomalu vysychá. Během několika hodin jsou již projevy bolesti nad ztrátou toho kterého člena rodiny značně umírněny. Siň, kde mrtvý leží, plní se zvolna příchozími příbuznými a nejbližšími sousedy. Ti všichni berou část zármutku na svá bedra — a rozdělený takto bol snáší se již snáze. Noc první tráví se u mrtvoly. Jsou zde truchlící pozůstali, příbuzní a sousedé. Takměř bizarní obraz. V pozadí šeré síně leží na udupané zemi mrtvola; jest celá přikryta šedým rouchem nebo rohoží. Kolem do kola plápolají matným světlem voskovic. Opodál stojí, klečí nebo sedí truchlící a modlí se různec. Poněnáhu umlkají modlitby a rozhovor zprvu tlumený, pak hlasitější, na konec velice živý ozývá se ponurou síní. Netrvá to dlouho a hospodyně přinese velký džbán plný nakyslého pulque, palmového vína, castile, kvašené šťávy tuny nebo chilote *).

Tykvové čišky k pití, přetékající kvašenými nápoji, kolují z ruky do ruky. Hovor

*) Srovnej moje, v „Blahověstu“, roč. XLII. uveřejněné články: „Velikonoce v Mexiku“, číslo 11. a 12., a „Slavnost Božího Těla v republice mexické“, číslo 17.

*) Podrobnosti o vytknutých tuto nápojích lze se dočísti v mém pojednání „Hostem u stolu cizích národů: Mexikánská kuchyně.“ „Hostimil“, roč. IX., čís. 15. a 16.

jest již všeobecným, tu a tam zavzní smích a šprým, nalézá ohlasu u druhých, pořádají se různé hry a čilá zábava rozproudí se rázem mezi všemi ponocujícími . . . Večer, který začal pláčem a modlitbami u stuhlých nohou mrtvol, končí s rozbřeskujícím se ránem bujným veselím, smíchem a zpěvy. Se zvykem tím shledáváme se téměř všude, kde zemřela osoba dospělá nebo dítě starší sedmi let. Jsou sice tu a tam výjimky, ale řídké.

Naproti tomu úmrtí dítek mladších sedmi let, parvulos, oslavuje se vesměs v pravém slova toho smyslu. Vždyť ony zde nehřešily a duše jejich, aniž by prošly zajisté plameny očistce, přicházejí přímo do slunné říše nebeské! Ptejte se jen matky, které právě smrt z loktů urvala děcko a která ve snění pohřížena stojí nad drobnou jeho mrtvolou. Co odpoví vám na otázku, zda těžce ji stihlo úmrtí jejího dítěte? „Měla jsem sice z celé duše ráda toho andílka, přirostl mi takměř k srdci, ale nežaluji na to Bohu, že mi zemřel. Z plna srdce raduji se, že odešel tak záhy na onen svět. Jest tam zajisté šťastným. V nebi mu věru lépe, nežli zde, kde naň čeká jen strast, zármutek, neustálé lopotení. Byl všeho toho ušetřen. Buď Bohu chvála!“

Zemře-li tudíž nějaký parvulo, bývá mrtvola jeho přivázána k podlouhlému prknu, ozdobena květy a pestřími stužkami a postavena do jednoho rohu chatrče. Nad ní upraví se ze samých zelených ratolestí a mdlé vonných květů malý výklenek, který až do hodiny pohřbu celou spoustou svíček osvětlován jest. Podivná, příšerná kaplička! Tu noc pak, která následuje po úmrtí děcka, odbývá se hlučná, rodinná slavnost — velorio. Sotva se sešerí, zapálí se několik barevných raket na označení zahájení veloria. Z „domu smutku,“ vlastně z „chatrče plesu“ ozve se chvílemi pronikavá hudba. Zde shromáždění jsou příbuzní a sousedé rodiny, která smrtí ztratila mladistvého svého člena. Za největšího hluku jí, pije, zpívá, tančí, jásá se celou noc. A celá ta hostina jde na účet compadres a comadres, kmotrů a kmoter toho kterého dítěte. Zajisté to pro kmotry ne příliš závidění hodný úděl. Mnohdy při podobné příležitosti slyšet z úst jich malý stesk, — ale což naplat, platit musí přec! Slavnost taková trvá až do rána.

Po probdělé noci přikročí se k pohřbu. Tyž jest jak u dítek, tak u dospělých

stejným. Rychlostí a jednoduchostí pohřbů u národů jiných jej lze stěží předčítí. Mrtvola zaobalí se do rohože ze sítí nebo listů palmových — rakev, a položí na několik skřížených a vespole svázaných tyčí — máry. Průvod seřadí se v okamžiku; napřed jde duchovní se třemi nosiči křížů, pak nesena jest mrtvola na márách, za ní kráčeji nevyspalí pozůstalí, příbuzní a sousedé. Na hřbitově duchovní mrtvolu vykropí, tato spustí se do hrobu, kamž za ní každý z účastníků pouze jedinou hrst prachu hodí. Na to se hrob zasype, srovná s povrchem země a pevně udupá . . . A mrtvý jest skorem zapomenut. Pouze jedenkrát do roka oživne po celé republice mexické mocné upomínka na veškeré zemřelé a to na den Všech Svatých a den věrných dušiček.

Oba dny, jak jsem právě řekl, oslavují se sice veškerým obyvatelstvem Mexika, ale pro Indiany jmenovitě mají zvláštní význam. Dny ty jsou pro ně svátky národními, svátky plnými ruchu, plesu a radování. Způsob, jakým Indiani truchlí po drahých svých nebožtících po bezprostředním jich úmrtí, obrazí se věrně při všeobecné upomínce na zemřelé. Byl to také zprvu pouze Indian, který dodržoval svátek Todos Santos; později zvyk ten vzal na se jemu jistou měrou příbuzný mestic a tu a tam — ovšem řídkou výjimkou — i kreol. Obyčej indianský oslavovati v určitý den v roce památku na zemřelé jest původu pohanského a katoličtí duchovní znajíce předobře, s jakou houževnatostí Indiani lpějí na obyčejích a zvycích po pratecích zděděných, nesnažili se nijakým způsobem slavnost tu vyhladiti, ale spojili ji raději s církevní oslavou dne Všech Svatých a dne věrných dušiček. Sterými důvody doloženo jest mínění, že praobyvatelé Mexika jednou v roce oslavovaná upomínka na všechny mrtvé členy příbuzných kmenů svého znovuzrození nalezla v národním svátku Todos Santos. Mrtvým vystrojovány bohaté hody, na památku jich obětovány bohům celé řady otroků a otrokyň — po celé zemi konány popravy en gros.

Budiž mi dovolena malá odbočka od původního thematicu. Zmínil jsem se již na dvou místech o praobyvatelích Mexika. Avšak kdo byli oni praobyvatelé rozsáhlého plateau anahuacké?*) Pokud bádání sahá

*) Srovnej: „Geographische und ethnologische Bilder.“ Von Dr. Adolf Bastian. Jena, 1873.

jsou Toltekové prvními, kteří opustivše přelidněné mytické sídlo své Tule, zaplavili veškery kraje od jezer Kanadských až po středoamerická. Před nimi obývali sice již místa ta Otomitové, Totonagové, Olmekové, Mayaové a jiní do říše mythů více méně náležející národové, ale právě Toltekové jsou to, jimž mexická kultura zvláštní svůj ráz děkuje. Po udolání vlády Tolteků usadili se na rumech jejich sídel četní náruďkové, lovem se živící, širé roviny mezi Rio-Colbradem a Gilou před tím obývající a společným jménem Teo-Chichimekové nazvaní. Ve 12. století přistěhovali se ze svých rodných krajů Atlanu či Atzlanu do země Chichimeků Aztekové, kteří byli po dlouhá léta otroky domorodých kmenů. Konečně vzmužili se k mocnému odporu, svrhli se šíjí svých jho poroby a založili mohutnou říši, jejíž středem učinili nově vystavěné město Mexiko. Právě když říše Azteků stála na vrcholu svého rozkvětu a slávy, objevili se v zemi poprvé Španělé . . .

Staří Aztekové slavili každoročně památku na své zemřelé a byl to vždy velký počet otroků, který na den ten před bohem Huitzilopochtli na počest mrtvých vražděn býval. Vždyť strašný Huitzilopochtli jedl jen teplá lidská srdce a zapíjel je rádnými doušky kouřící se lidské krve! . . . Domněnka, že i Chichimekové i Toltekové uctívali upomínku na nebožtíky jednou v roce různými slavnostmi, nezdá se býti lichou a nalézáme pro ni dosti dokladů v nálezech učiněných ve starých hrobech mexických. Ve slavnostech těchto tudíž hledati sluší prapočátky nynějšího svátku mexického Todos Santos. Nuže, jaký průběh má tato oslava?

Daleko přede dnem Všechných Svátých odbývají se všade trhy. Jsou zásobeny nejrozličnějším zbožím, které jde čile na odbyt. Každý chce mít ke dni tomu nový oděv, nové boty nebo střevíce, nové čtyřhrané šátky, rebozos zvané, nové stužky, čím pestřejší, tím krásnější. Do kuchyně kupuje se nové nádobí, hliněné hrnce a talíře, rohože, košíčky z palmových listů upletené, tombiatl, do nichž uschovávají se prostředky ku výživě sloužící, jako kukuřice, vejce, ovoce, sůl atd. Nejvíce však prodávají se svíčky všech možných velikostí a tlouštěk, barevné, malovaným papírem co nejkřiklavěji ozdobené. Není jediného domu, jedině chatrče, kde by na den Všechných Sva-

tých tyto svíčky a svíčičky scházely. V každém koutu síní jest zřítí celé spousty mihotavých, bledých plamínek . . .

(Dokončení.)

Bdi vždy!

Co tisíců rok minulý
v zdraví s plesem počalo,
ale konce jeho již se
nikdy víc — nedočkalo!

A viš snad ty, nezkosí-li
smrt tě bledá v roce tom?
Či nezkácí víchr mnohdy
nejsilnější také strom? —

Ano snad tě v roce tomto
povolá Pán před trůn svůj —
proto bdi vždy a ve dobrém
jako skála pevně stůj!

Totě spaní — nic jiného!
Tak učil Pán Kristus sám —
slyš Jej tedy, chceš-li vjíti
jednou v Jeho věčný chrám . . .

Prok. Zaletěl.

Farní kostel ve Zlonicích.

(Vypisuje Václav Tvrdý.)

(Dokončení.)

Na konec věnujme kratičkou vzpomínku těm, kdo farářům Zlonickým v duchovní správě pomáhali.

R. 1425 shledáváme se s prvním kaplanem (vikářem) zlonickým. Byl to Johannes Dulyss z Lyssé, za kteréhož 56 grošů co poplatek za listinu potvrzovací Jan Gentes a pan Mikuláš (?) zaplatiti slíbili. Pan Mikuláš složil 30 gr. o sv. Petru, 10 dal jak slíbil, třetí den po sv. Prokopu, ostatek mu byl odpuštěn (Libri Confirm. IX. str. 199).

Jak již svrchu bylo zmíněno, odkázal pan Bohuchval Walkaun z Adlarů, kostelu Zlonickému statek Uhovský a vsi Uha s Chrzínem. Že však za to žádných povinností záduší zlonickému neuložil, ustanovil vnuk jeho Václav Jan Vojtěch Walkaun z Adlarů spolu ve srozumění s kapitulou Pražskou 13. září 1694, aby z důchodů ze statku Uhovského plynoucích,

mimo jiné vydržován byl ve Zlonicích kaplan, kterýž by „kazdyho tyhodne msse Sté gednu w Pondiely neb nasledugicziho dne za Mrtwe a druhou w Sobotu za ziwe P. P. fundatory a dobrodinzce sloužitj, przed kazdym Swatkem a Nediely Litaniás s Collectamy de B. Virgine M. miti a drzieti powynen byl, gako y fararze w Kazanj a posluhowani Swatosti zastawal a od niego we wssem dependirowal a nim se rzidil.“

Prvním na tuto fundaci ustanoveným kaplanem byl Karel Bazo z Pissofbergu (1694—†1697). Po něm: 2. Jan Müller (1700), 3. Jiří Krisig (1706), 4. Daniel Euseb Skultet (1706), 5. Antonín Pernchop († 1724), 6. Václav Chládek (1724—1729), 7. Antonín Wlach (1730—36) potomní farář v Charvátci, 8. Josef Pešek (1737—40), 9. Jan Emanuel Schwab (1740—46) potom farář Chržinský, 10. Ant. Tucek od r. 1746—50, kdy se dostal za kaplana do Budenic, 11. Karel Müller (1750—51), 12. Jan Ferbert (1751—1762), 13. Tomáš Václav Hårdtl (1762—68), 14. Jan Jílek (1769—† 1772), 15. Frant. Mann (1772—74) na to stal se kaplanem v Budenicích, odkudž přišel za faráře do Charvátce, 16. Maximilián Knispandl (1774—86), 17. Jan Kolo vrátek (1787—96), 18. Václav Císař (1796—1700), kdy dostal faru Charváteckou, 19. František Král (1800—1802), 20. Josef Radimský (1802—1808), 21. Ant. Brožovský (1808—1814), 22. Petr Brožovský (1814—22) později farář Chržinský, 23. Václav Valsa (1822—33), pak stal se farářem v Černoušku, ve Vrchoslavicích na Moravě a posléze kanovníkem v Kroměříži, kdež † 1881, 24. Jan Řihánek (1833—52), později farář ve V. Boru, 25. František Vašátko (1851—69), kdy se stal farářem na Chržíně a zemřel 1872, 26. Josef Pixa, prov. kapl. (1869—70), 27. Frant. Kraus (1870—83), na to farář ve Vapeném Podole a nyní od r. 1885 v Heřm. Městci, 28. Václav Hedvik (1883—86), nynější far. Chržinský, 29. Ant. Šindelář od r. 1886 až dosud.

Vedle kaplanů fundačních chovali od r. 1733 farářové Zloničtí dobrovolně dílem pro své stáří, dílem pro pohodlí osadníků kaplany osobní. Dříve ovšem nebylo toho tolik třeba, jelikož v kostelích filiálních na Dolíně a v Malém Pálči, v každém jen pětikrát do roka služby Boží se konávaly. Když však Malo-Pálečtí poukazující na vzdálenost od kostela farního a na to, že špatně jsou službami Božími opatrováni,

nepřestávali usilovati o vlastního duchovního správce, na jehož vychování chtěli k sobě potáhnouti pole farská při M. Pálči ležící — a když i Dolínští podobným úmyslem se zanašeli — tu učinil při komisi o to dne 27. července 1797 na zámku zlonickém (Štafě) konané, Frant. Pavlovský, tehdaž direktor panství sprostředkující návrh v ten smysl, aby na budoucně při faře Zlonické dva kaplani chováni byli, a v obou filiálních kostelích aby na místo pětikrát, jak dosud obyčejem bylo, služby Boží vždy dvacetdvakrát do roka se konaly. Referát komise předložen spolu s tímto návrhem nejvyššímu dvoru, kterýž dekretem svým daným dne 19. října 1797 nařídil, aby v obou kostelích filiálních každou třetí neděli služby Boží konány byly.

Kaplany osobními byli: 1. František Fripes (1733—34), 2. Karel Müller (1747—50), 3. Matěj Veselý (1750), 4. Jan Ferbert (1750—51), 5. Jan Mrázek (1752—61), 6. Jan Barchan (1758), 7. Tomáš Václav Hårdtl (1761), 8. Martin Ungricht (1763—68), 9. Václav Filípek (1769—70), 10. Fr. Apeltauer (1775), 11. Stanislav a s. Vito Augustinián bosý (1780—83), 12. Václav Císař (1787—96), 13. Albin Prašek (1798), 14. Josef Radimský (1801—02), 15. Ant. Brožovský 1804—08), 16. Frant. Brožek (1810—12), 17. Petr Brožovský (1812—14), 18. Josef Roštlapil (1816—20), 19. Václav Valsa (1820—22), 20. Ignác Baudisch (1822—25), 21. František Bezděka (1825—28), 22. Jan Vlček (1829—30), 23. Jan Řihánek (1830—33), 24. Jan K. Škoda (1833—36), 25. Jan Šafránek (1836—38), 26. Štěpán Kopp (1838—48), 27. Frant. Pávek (1849), 28. Josef Petráš (1849), 29. Benus Schroll (1849—51), 30. Frant. Schaeferna (1854), 31. Jos. Sirůček (1854—56), 32. Jan Strížek (1856—60), 33. N. Vondrák (1861), 34. Matěj Dušek (1870—73), 35. Václav Hedvik (1873—79), 36. Fásut Sojka (1879—†1882), 37. Ant. Šindelář (1885—86), 38. Jan Hnátek (1886) a 39. nynější kaplan pisatel tohoto pojednání Václav Tvrdý od r. 1886.

V nedostatku kněží světských pracovali v duchovní správě při kostele Zlonickém vedle farářů, kněží řeholníci a sice: Piaristé: P. Romuald a s. Joanne (1703), P. Petrus (1729—30), P. Mauric a s. Georgio (1730), P. Hermenegild a s. Felice (1740), P. Carolus (1746), P. Cosmas a s. Tobia (1787), P. Vitus a s. Joanne (1774) a P. Andreas Corsino Heffner (1798).

Františkáni: PP. Štěpán a Ignác Albert (1730), P. Theopist Hauska, P. Jacoponus, P. Gregorius Weigner (střídali se v letech 1734, 1744—45), P. Venustus Kopsch (1741—42), P. Alundanc Landfeldt (1761—62, pak zase 1763—68), P. Ildefons Krebs (1762—63, 1768—84, 1796), P. Reimund Polentarius (1768, 1785—87), P. Guntherus (1784), P. Joannes Malina (1787), P. Silver Linek (1800), P. Vojtěch Klouček (1861) a nynější o klášter i kostel řeholní ve Slaném vysoce zasloužilý quardian dp. P. Gilbert Procházka (1883—54, 1866).

Prátelé lidu.

Obrázky z venkova. — Napsal *Bohumil Brodský*.
(Pokračování.)

Zatím ve statku, kde měla býti hospoda, dály se změny, vzbuzující podivení a účast všech. Viděli, jak do jedné světnice prorážejí z návse dvěře. Proč to? Vždyť se může do hospody chodit ze dvora, jako z návse. Třetí světnici, která se nalezala přes síň, přepažili a u jednoho okna dělali železem pobitou okenici. Bylo mnoho rozličných těch drobností, které se tu prováděly, které však na vesnici jsou neznámými a dle soudu venkovanů zbytečnými.

Než žid Freund dobře věděl, k čemu všemu se to dělalo a lidé ve vesnici měli se o tom přesvědčiti také brzy.

Když uplynulo čtrnáct dní, objevily se ve Chvalíně dva vozy s nábytkem a rozličným harampátím. Zajely přímo k nové hospodě a teprve teď pozorovali lidé, že z jednoho vozu slézá žid Freund se svou ženou a dětmi. Nevěřili svému zraku. Snad by přece Burda neudělal něco, proti čemu se tak dlouho bránila celá obec, ba i on sám. Než poslední čas zvykli si lidé na vše a počali věriti, že by i toto mohlo býti pravda. Za nějakou chvíli nebylo pochybnosti, že hospodským v Burdově hospodě jest žid Freund. Tento najmul si totiž několik dělníků, aby mu pomáhali skládati věci s vozů. Hned se po celé vsi rozkřiklo, že tu budou míti žida.

Rolník Marvan všecek rozlícen běžel k starostovi.

„Víte, co se stalo?“ volal mezi dveřmi. „Ten Burda, chlap nekřesťanská, vzal si do hospody žida. To se nesmí státi. Vy to jako starosta netrpte.“

Starostu zarazila zpráva Marvanova. Na chvíli se zamračil a sahal po čepici, aby šel k Burdovi. Pak však položil čepici a zavrtěv hlavou, pravil truchlivě:

„Nic neporídíme. Nemáme práva žida vyháněti, dokud tu ničeho neudělá. Doufám však, že se nám podaří brzy ho přistihnouti a z obce vypověděti. Burda ovšem měl by se stydět do duše za své jednání, myslím však, že ho Pán Bůh za to potrestá sám. Škoda však, že se nedá pak napravit to, co žid tady pokazí. Věru, kdybych byl věděl, jak si Burda počínati bude za to, že jsme ho za starostu nevolili, sám bych byl ustoupil a pro něho hlasoval a hlasy sháněl.“

„To tak ještě,“ durdil se Marvan. „Jakživ jsem si nemyslel, že by mohl býti tak špatným. Nu, žid ať se na veliký zisk neteší, nevím kdo k němu bude choditi.“

„Všickni,“ řekl starosta prorocky. „Než mine měsíc, bude znáti každého z nás sýpku. Kdo nemá hodného čeledína neb děvečku, může se těšiti, že se mu bude záhy ztráceti všecko, co se zpeněžití dá. Žid koupí za fatku ať jest cokoliv a chytiti ho, jest téměř nemožno. Bohužel, že při tom může se zkaziti mnohý hospodář a mnohá hospodyně a z lidí pořádných státi se mohou otroci nesvědomitého, hrabivého žida. Tak to jest, že lidé nechťi viděti, až se před nimi otevře propast. Nešťastný Burda.“

Toto pojmenování proneslo toho dne mnoho lidí ve Chvalíně, ale vzdor tomu skládal žid čile. Měl toho na voze mnoho a jak sám podotkl, měl zítra přijeti ještě jeden vůz se zbožím. Před novou hospodu dostavilo se zvědavců dost, zvláště ženských, kteří nakukovali do vnitř, jak vlastně to žid v hospodě bude mít. A tu viděli, že do jedné světnice ukládá stoly, lavice, židle a rozličné obrazy na stěnu. Svaté obrázky to nebyly, za to však osoby na nich vymalované měly těla svá málo jen oděvem zakrytá, či krátce řečeno, byly to obrazy necudné. Co však židovi po tom. V které hospodě se chová hospodský po křesťansku, málo vyzíská a žid nestará se, urazí-li v někom cit čistoty a slušnosti, jen když ho dostane do svých rukou. —

Než vratme se. Diváci dle nábytku skládaného poznali, že tu bude hospoda. Do vedlejší světnice stavěl Freund jakési stojany se šuplaty, na nichž byly rozličné nápisy. Některým nápisům těm rozuměli jako ku příkladu: cukr, káva, kmín atd.

A když se objevil před těmito stojany ještě pult, nepochyboval žádný, že tu bude kupecký krám. Ve Chvalíně kupeckého krámu dosud nebylo a proto divil se každý, že i u nich má být. Někteří, byť před chvílí na žida hubovali, byli nyní rádi. Nemusí aspoň pro vše běhati do města. Freund dobře rozuměl, čím lidi si naklonit. Dával nejprve do pořádku krám. Do večera měl vše jakž takž urovnáno a druhého dne spatřili na nové hospodě dvě tabule. Na jedné bylo velikými písmeny napsáno: „Hostinec u zlatého lva,“ na druhém pak se stkvělo: „Albert Freund, obchod smíšeným a střížným zbožím.“ Na dřevěných dvéřích nalepeny byly rozličné plakáty zvěstující, co vše na skladě má. Jedny dvěře měly uprostřed vyobrazení Indiána se skleničkou kořalky v ruce, a kolem něho nalézaly se nápisy, jaké druhy kořalky žid prodává.

Tak tedy Chvalín měl kořalnu. A jak vábivou kořalnu.

„S tou snad pohoří,“ myslil si mnohý, jenž vše to viděl. Žid si však byl jist, že nepohoří. Právě ta mu měla k největšímu užítku pomoci. Když přijel mu vůz se zbožím, nalézala se mezi jiným na něm bedna s různými láhvemi, polepenými barevnými štítky a naplněnými tekutinou různých barev. To byly „jemné druhy“ kořalky. Takovou nepije obyčejný kořala, tu rád jen hospodář či hospodyně. Ovšem od takové „jemné“ kořalky obyčejně vede cesta k té „nejemné,“ bílé, která užívá zdraví, ničí blahobyť a kopá hrob časný i věčný.

Pan Freund zboží přivezené pěkně rozložil. Několik pytlů s rýží a podobnými věcmi nechal státi na kraji v krámě, aby dělaly parádu. Když byl se vším hotov, zamnul si vesele ruce a postavil se mezi dvěře krámu.

Prvního dne nepřišel téměř nikdo ničeho kupovati. Na večer dostavilo se do hostince několik přívrženců Burdových, s tímto a jeho synem v čele. Práli Freundovi a jeho ženě dobré obchody a vesele zasedli. Pak pozorovali kolem sebe novou místnost. Vypadalo to zde proti staré hospodě knížecky a i pivo bylo pravým plzeňským.

„Chutná každému,“ s jakousi pýchou prohodil žid. „Poslal jsem odpoledne každému pánu sousedu láhev piva na ochutnání a nevrátil mi ho žádný než pan starosta, pan Marvan a pan Polívka.“

„Že jste jim to posýlal,“ zlobil se

Burda. „Ti rozumí houby, jaké pivo jest, právě tak jako nerozumí všemu ostatnímu. Tak vida, těm druhým chutnalo?“

„Chutnalo,“ nasvědčoval žid.

Burda se zasmál.

„Uvidíte, sousedé, že nás tadý brzy bude sedávati více, než ve staré hospodě, nečistě a nepořádně. Máte, pane Freund karty?“

„Ó, prosím, mám několikery druh,“ hlásil se žid, „přinesu ty nejlepší.“

Přinesl karty se zlatou ořízkou a byl vybidnut, aby hrál sebou. Neodporoval a brzy byla všecka společnost zaujata hazardní hrou. Žádný mnoho neprohrával, ba mnozí vyhrávali. Jen pan Freund prohrával mnoho. Při tom však byl veselým.

„Jaká pomoc,“ říkal, kdykoliv musil platiti. „Jednou vyhraje ten, podruhé onen. Co škodí, jen když se máme při tom rádi.“

Kdo by ho však byl pozoroval dobře, viděl by býval, že prohrává zámyslně. Věděl, jak léčku nastrojiti, aby kořist nezahnal. Po druhé si to vynahradí i s úroky.

Společnost všecka rozjařena rozcházela se pozdě v noci z hospody. Byli všickni jak náleží spokojeni a těšili se na brzké shledání v ní. —

Druhého dne bylo v krámě již živěji. Přes tu chvíli zacinkal zvonek u dvéří a žid vítal kupce. Byly to skoro vesměs děti či dělnice. Ale ať to byl kdokoliv, byl překvapen zdvořilostí Freundovou. Dělal poklony i dětem, hovořil, žertoval, vyptával se sladkým hlasem. Děti dostaly do kornoutu cukroví nádavkem, dospělejší, muži i ženy, dostaly po skleničce sladké kořalky. Nutil je, až vypili.

„Je dobrá a zdravá,“ vysvětloval vážně. „Zahřeje se jí žaludek a zažene desaterá nemoc.“

Konečně každý po upýpání vypil a děkoval. Byla opravdu dobrá a sladká jako med. Šel od žida s uspokojením a předsevzetím, že půjde k židovi zase.

Den ode dne rostla návštěva v nové hospodě i krámu. Do krámu záhy chodili všichni ze strany starostovy i Burdovy. Vědomí, že mají kupce v místě, učinilo i protivníky Burdovy a židovy méně dbalými, aby si nakoupili vše ve městě a proto často nedostávalo se všelicos, proč posílali k Freundovi.

Do hospody však dosud nikdo ze „staré“ strany nepřišel. Poslal si sice mnohý z nich pro pivo, ale sám přijíti nechtěl již pro ostudu, že by se na něho

jeho přátelé hněvali, nepřátelé pak se mu posmívali. Ale ani žida to netrápilo. Přijdou také, brzy přijdou, říkal své ženě, s níž mluvil ve zvláštním nářečí, jemuž nikdo nerozuměl.

Skutečně že přišli. Přišli nejprve ze zvědavosti a přišli ti, kteří nebyli tak tvrdohlaví jako Marvan a Polívka. Ve staré hospodě bývalo nyní smutno, nikdo tam nezažertoval a z nové hospody zavzníval každého dne smích a hlučná zábava. K tomu měl Freund pivo jako „křen,“ ve „staré“ však někdy nebylo pivo k pití.

„Vidíte, co žid umí?“ oznamoval jednoho večera Polívka ve staré hospodě. „Ještě tu není ani dva měsíce a již tam chodí Balatka, Toužimský, Kleček, Vohanka a kdo ví kdo ještě. Klám prý má každého dne plný, kořalka mu jde jako na dračku. Uvidíte, že nás tu umačká, vyssaje. Marvan si dnes stěžoval, že musil propustiti čeledína. Ztrácí se mu obilí. Má podezření, že to nosil k židovi. Ale dokažte mu to. Prodávají u něho někteří veřejně, smíchá obilí dohromady a pak se s ním suďte. Nešťastný Burda.“

Ba, nešťastný Burda. Byl vesel, šťasten, že se židovi dobře vede, že hospoda jeho plná. Nepovážil, že tím sám sebe i jiné k neštěstí přivádí.

Byl nyní v hospodě stále, nejen večer, ale ráno, po obědě a kdykoliv na náves přišel. Někdy si dal nalíti sklenici piva, jindy skleničku vína a někdy skleničku — kořalky. Pil ovšem dobrou kořalku, ale byla to kořalka přece. Z počátku se omlouval, když si kořalku poroučel. Že prý ho bolí žaludek, tu že má nadýmání, jindy nasydl. Žid tvářil se vážně, měl s ním soustrast a naléval. V duchu těšil se, když Burda pil kořalku, že to bude dělati častěji. Nu a co bude dále, to si na prstech vy počítal. Jen co si bude moci tuto hospodu koupiti, bude dobře. Nikdo více ho odtud nedostane.

Znenáhla pil Burda kořalky více a učil ji i jiné pít. Začal s ní nejprve večer před odchodem z hospody. Říkal, že doktorů radí, aby se na pivo vypilo trochu kořalky. Neboť prý hlava a dobře se spí. Sousedé následovali příkladu starostova a dávali si také po skleničce. První dny spokojili se jednou, za několik dní nabídl žid dvojí druh. Ochutnali od každého po skleničce. Láhve s obrázky a různobarevným obsahem mizely a pan Freund musil objednati jiné. Byly prý ještě lepší prvních

a proto se pro spaní pilo statečně. Žádnému při tom nenapadlo vzpomenouti si, že dříve pro spaní nepil ničeho a že přece zdravě spal. —

Zatím i v krámu tvořila se zvláštní společnost. Scházeli se tam chudí domkáři a podruzi. Aby se mohli do syta piva napít, neměli peněz, o málo nestáli a proto naučili se choditi na tu „rasovinu,“ jak kořalce říkali. Dělali to jako páni sousedé vedle v nalévárně. Nejprve pili z malých skleniček, pak si ten neb onen dal do „čtvrtáčku“ a konečně pili z velkých plechových nádobek, které nejméně čtvrt litru obsahovaly. Dříve nebylo mezi chudinou Chvalínskou opravdové nouze. Teď však množil se nárek na zlé časy. Nebylo divu. Co lid dělný vydělal, zanesl do kořalny. Nalezl zde vždy dosti druhů sobě podobných. Naučili se sedati na pytlech, bednách a dvou starých židlích, které sem žid k jich pohodlí postavil. Obvyklejné mezi nimi sedávala židovka, chytře na vše se jich vyptávajíc. Pomlouvali sedláky, začali hrubě žertovati a židovka se tomu jenom smála. Ba učila je dvojsmyslně a nestydatě vtípkovati. Rozuměla svému kšeftu. Kdo chce býti odhodlán propítí všechen svůj výdělek a nechati rodinu v bídě a nouzi, ten nesmí se stydět mluviti věci, nad nímiž se dříve rděl, a jež jiným za zlé vykládal. V této kořalně plné puchu a kouře tabákového trávili otcové chudých rodin celé hodiny a nezřídka odehrávaly se výjevy, které bolestně na každého dobrého člověka působiti musily. Dostavovaly se totiž sem ženy s pláčem, prosbami, ba i slovy tvrdými, odporem mužů vyvolanými, snažily se muže z této místnosti vyvésti a rodinám navrátiti. Tyto pokusy byly většinou marny. Mužové jednak ze studu před ostatními, jednak ze vzdoru a vášně po kořalce, zapomínali na své povinnosti, odháněli manželky a pili dále.

Dlužní kniha židova plnila se dlužníky, nepočítaje v to menší dluhy, kterých se po šuplatech, dvéřích a černých tabulích jen hemžily. Lepší sousedy sem Freund nepsal, ty zapisoval do knihy hned. Každý měl svou stránku, list, ba listů několik.

Nejvíce listů měl pan Burda a jeho pan syn. Pili, jedli a někdy hráli na dluh. Nač platiti, když od žida měl dostávatí nájem. Vybere si to takhle. Beztotoho žid platí nájemné více než desetkrátě větší než platili podruzi. Někdy i paní Burdová poslala bez peněz, tu pro zboží, jindy pro

nějakou látku a někdy skrytě pro lahvičku dobré rosolky. Stala se její tajnou milovnicí a myslila si, když užívá muž, že může užívat i také. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Emin. nejduš. p. František de Paula, kardinál, Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský odjel v neděli 20. t. m. do Vídně, kdež předsedá poradě nejduš. pp. biskupů rakouských o katechismu, jež se v těchto dnech tam koná.

— Spolek **Arimatejský** v Praze opatřil v měsíci říjnu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 82 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 36, ze zemského blázince 7, z nemocnice milosrdných sester 25, z nemocnice milosrdných bratří 3, z nemocnice Alžbětinek 1, z umrlých kaplí 7, z vyšetřovacího vězení 2 a z městské věznice 1; z těch příslušelo ku Praze 7, na venek 75. — V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary slav. okresním výborům v Novém Strašci, Žamberku, Bělé u Bezděže, Dobříši, Dubé a sl. záložně okr. hospodářské v Brandýse nad L. Milodary jakož i příspěvky slavných okr. výborův a založen přijímá a kvituje sekretář spolkový P. Václav Kocián, kaplan u sv. Štěpána v Praze.

Z Příbrami. (*Svěcení budovy pro kníž. arcib. konvikt.*) Tichá, avšak významná slavnost konala se dne 13. t. m. v městě našem. Netýkala se sice kruhů širších, leda v jednom ohledu, že totiž zasvěcena byla budova nádherná, která navždy má zůstatí přední města našeho ozdobou. Oko každého cizince se zálibou spočine na nádherné této budově a každý rád vkročí do vzdušných chodeb a síní, nemaje dosti slov, aby vyličil přední vlastnosti vhodné budovy té, jež dají se shrnouti v krátký úsudek: všude vzduch, všude světlo. Dostatek vzduchu, hojnost světla, to mohly býti jediné vůdčí myšlenky toho, kdo stavbu podnikal, i toho, kdo ji prováděl. Knižecí arcib. konvikt určen pro hochy právě v oné době, kde vyspívají duševně i tělesně a proto nemůžeme si ani vymysleti plánu k budově takové vhodnějšího. Proto zajisté s radostí a s pýchou pohlížel na ni ten, jenž k stavbě té podnět dal, když svolával pozhnání s nebes na dům ten a na ty, již bydlí v něm. K zasvěcení budovy konviktu přibyl J. Em. kardinál kníže-arcibiskup hrabě František ze Schönbornu již v sobotu dne 12. t. m. o půl 5. hod. od-

poledne. Na nádraží dostavili se na pozvání městské rady četní zástupcové veškerých zdejších spolků a sborů. Byli to zástupcové města s měšťanostou p. K. Hailem v čele, veškeré kněžstvo s vikářem veledušt. p. Ant. Vojáčkem, duchovenstvo svatohořské s veledušt. p. rektorem P. Němcem, c. k. úřednictvo s p. okr. hejtmanem Oktav. Webrem, baronem z Ebenhofu, který o důstojné uvítání Jeho Eminencí nejvíce pečoval, horní úřednictvo s vrchním horním radou p. J. Novákem, sbory professorské i učitelské všech zdejších ústavů a škol, zástupcové Měst. Besedy, pěv. spolku „Lumíra,“ učit. jednoty „Budeč,“ pěv. jednoty „Dobromily,“ spolku hostinských a všech živnostenských spolků. Na nádraží před peronem postavena byla čestná setnina c. k. priv. sboru ostrořelců se svou kapelou. Když vjížděl vlak do nádraží, hrála hudba císařskou hymnu. J. Em. p. kardinál vystoupiv z vozu byl uvítán p. měšťanostou a prohlédnuv i čestnou setninu, dal si jednotlivé sbory představití, s nimiž blahosklonně rozmlouval. Z nádraží ubíral se J. Em. p. kardinál na Sv. Horu v povoze, jsa provázen četnými hostmi. Na cestě na Sv. Horu poskytovala budova knížecí arcibiskupského konviktu pohled překrásný, zazařivší v moři světla. Na Sv. Hoře vykonal arcipastýř krátkou pobožnost před sochou Panny Marie, jež mu podána byla k políbení. — Druhého dne zavítal p. arcibiskup do budovy konviktu rázem 9. hodiny, kde ho již ve vestibulu očekávalo duchovenstvo a hosté k slavnosti přizvaní. Před zavřenými dveřmi domácí kaple promluvil pan kardinál k přítomným několik dojemných slov. V řeči své vzpomenu pak těch, kdož si o zbudování budovy štědrými dary získali zásluh a jichž památku každý kámen budovy té hlásá, dále promluveno o účelu budovy té a hlavní část řeči týkala se jinochů, pro něž budova „v stínu Sv. Hory vystavěná“ určena jest. Po obřadech v předsíni vykonaných odebral se pan arcibiskup s kněžími a zpěváky do kaple, kterouž posvětil, načež mělo obecenstvo do kaple přístup. Kaple vystavěna jest ve slohu románském s krátkou klenutou absidou a s dvojími, nahoře jediným obloukem překlenutými okny. Tvar táhlého obdélníku a přiměřená výška velice se zamlouvá. Oltář přenesen byl ze staré budovy konviktu a není divu, že jsa určen pro místnost jedva třetinu nynější kaple obsahující, se v prostore té ztrácí. Jsme přesvědčeni, že to oltář prozatímni a že krásnou kapli v brzkou i krásný oltář zdobiti bude. (Dokoně.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Sigm. *Bräunl*, far. v Tocově (Totzau), 4. listop. 1892, (nar. 27. pros. 1830, vysv. 25. července 1855).

Vyznamenáni jsou:

- p. Ant. *Vojáček*, k. a. vikář a děkan Příbramský, jmenován čestným k. a. konsist. radou;
p. Dr. Jos. *Kieber*, jmenován suppl. katech. na c. k. něm. ústavě ku vzdělání učitelů v Praze;
p. Ant. *Lór*, ředitel k. a. konviktu studujících v Příbrami,
p. Jan *Musil*, far. v Slivici, a
p. Ant. *Maděra*, duchovní správce na Březových Horách, obdrželi exposit. canonice.

Ustanoveni jsou:

- P. Jan *Dvořák*, kněz ř. křížov., za zat. kapl. v Unhošti;
p. Ang. *Ullrich*, kapl. v Mníšku, za admin. in spirit. v Třeboraticích;
p. Alois *Müller*, neom., za kapl. v Mníšku;
p. Ant. *Zelenka*, katech. ve Vršovicích, za katech. na král. Vinohradech při měst. školách chlapeckých;
p. Josef *Staněk*, kapl. Třeboratický, za vice-rektora ústavu Joanneum v Praze;
p. Jos. *Kuška* starší, neom., za zat. kaplana v Uhlíř. Janovicích;
p. Jos. *Sacher*, far. ve Žďáře (Saar), za admin. excurr. v Tocově;
p. Otto *Schmidt*, kapl. v Stráži (Neustadt), za admin. v Krsech (Girsch);
p. Ferd. *Schmidt*, kapl. v Boru (Hayd), za kapl. v Stráži;
p. Jos. *Wiesner*, far. v Buchově, za admin. excurr. v Oudři (Adritsch);
p. Jos. *Dyrhon*, kapl. v Pečově, za admin. v Pořejově.

Uprázdnuené místo:

Tocov (Totzau), fara patr. pana Kurta hraběte ze Zedtwitzů, od 10. listop. t. r.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Svoboda*, jubilar, č. konsist. rada, děkan v Chomuticích, 11. listop. 1892, (nar. 5. září 1814 ve Vys. Mýtě, vysv. 25. července 1838).

Ustanoveni jsou:

- p. Dr. Jos. *Mrštk*, gymn. katech., za prof. pastorálky v semináři Král. Hradeckém;
p. Gustav *Čenský*, kapl. Kutnohorský, za far. do Konárovic;

- p. Vojt. *Jelínek*, admin., za far. do Předbradí;
p. Vil. *Chmeliček*, kapl. Žlebský, za admin. do Čechtice;
p. K. *Zocher*, kapl. Rokytnický, za koop. do Vítkovic;
p. Václ. *Břeský*, kapl. Roztocký, za koop. do Štěpánic;
p. Boh. *Tomiček*, koop. Štěpánický, za kapl. do Roztok;
p. Jos. *Svátek*, koop. Činěveský, za kapl. do Poděbrad.

Novosvěcenci:

- p. Ferd. *Gottwald*, za koop. do Kaliště;
p. Ant. *Harlt*, za koop. do Nové Paky;
p. Fr. *Machač*, za kapl. do Žlebů;
p. Frant. *Jelínek*, za II. kapl. do Rokytnice (Rochlitz);
p. Jan *Kabrhel*, za koop. do Činěvsi;
p. Lib. *Schauer*, far. v Čechtích, vstoupil na odpočinek.

Uprázdnuená místa:

Čechtice, fara kníž. Frant. Jos. Auersperga, od 1. listopadu;

Chomutice, fara patr. p. Bedřicha Dresslera, od 12. listop. t. r.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Josef *Bartoniček*, far. v Tuhanu, za admin. excurrendo v Destné;
p. Ludv. *Meinl*, kapl. v Novosedlicích, za adm. v Krupce;
p. Frant. *Svoboda*, kapl. v Jiřetíně, za kapl. v Loukově;
p. Jan *Sládeček*, kapl. v Semilech, za kaplana v Dobrovinci;
p. Jos. *Ptskač*, kapl. v Loukově, za kaplana v Semilech;
p. Fel. *Hanousek*, neom., za kapl. v Albrechtci;
p. Adolf *Bauer*, neom., za kapl. v Chřibské;
p. Alois *Linsmaier*, neom., za kapl. v Štětí;
p. Adolf *Šelbický*, neom., za kapl. ve Verněřovicích;
p. Eduard *Frštk*, neom., za kapl. v Církvicích;
p. Jos. *Cumpe*, koop. v Tannwaldě, za kapl. v Jiřetíně;
p. Fr. *Eckert*, neom., za koop. v Tannwaldě;
p. Josef *Heptner*, kapl. v Kadani, za katech. v Lovosicích;
p. Jan *Rydval*, neom., za kapl. v Jílovém;
p. Jindř. *Macoun*, za kapl. v Lounech;
p. Ant. *Rusz*, neom., za kapl. v Mostě;
p. Josef *Šplechtna*, kapl. v Lounech, za kapl. v Kozově;
p. Jos. *Schlenz*, osob. kapl. v Merbolticích, za kapl. v Pavlovicích;

- p. Fr. *Tschochner*, neom., za II. kapl. v Litoměřicích;
- p. Frant. *Albert*, kapl. v České Kamenici, za I. kapl. v Litoměřicích;
- p. Jan *Klein*, kapl. v Krupce, za kapl. v Rozbělesích;
- p. Josef *Bém*, neom., za kapl. v České Kamenici;
- p. Julius *Hořák*, kapl. v Litoměřicích, za kapl. v Liberci;
- p. Ignác *Fridrich*, kapl. v Rumburku, za kapl. v Benešově;
- p. Bernard *Hoffmann*, kapl. v Rumburku, za kapl. v Georgswalde;
- p. Václ. *Diask*, neom., za kapl. v Rumburku;
- p. Fr. *Židlický*, neom., za kapl. v Přísečnici;
- p. Václ. *Koedel*, neom., za kapl. v Kadani;
- p. Václ. *Feierfeil*, neom., za kapl. v Grundu;
- p. Josef *Středa*, kapl. v Albrechtci, za katech. ve Smržovce;
- p. Jos. *Komeda*, neom., za kapl. v Beznu;
- p. Jos. *Böhm*, neom., za kapl. v Pirkštejně;
- p. Josef *Hirschmann*, neom., za kaplana ve Warnsdorfu;
- p. Ludv. *Fischer*, neom., za kapl. v Rumburku;
- p. Frant. *Polák*, kapl. v Turnově, za koop. v Jitřavě;
- p. Ant. *Fischer*, kapl. v Havrani, za kaplana v Neundorfu;
- p. Josef *Funk*, kapl. ve Warnsdorfu, za katech. tamže;
- Fr. Matěj *Čada*, kněz ř. Maltézského, za kapl. v Osenici;
- p. Jan *Hošek*, neom., za kapl. v Zeidleru;
- p. Otm. *Lorenz*, kapl. v Šluknově, za kapl. v Radonicích;
- p. Karel *Karafiát*, kapl. v Zeidleru, za kapl. v Šluknově;
- p. Jos. *Brož*, neom., za kapl. v Bořislavi;
- p. Frant. *Matějka*, neom., za kapl. v Mladé Boleslavi;
- p. Otakar *Kobosil*, kapl. v Mladé Boleslavi, za kapl. v Bakově;
- p. Fr. *Effler*, kapl. v Bakově, za kapl. v Ruprechticích;
- p. Ant. *Ambros*, kapl. v Radonicích, za expositu v Želíně;
- p. Karel *Šamšinák*, neom., za kapl. v Českém Dubu;
- p. Fr. *Soukal*, neom., za kapl. ve Mšenu;
- p. Ant. *Vetešník*, neom., za kapl. v Loukově;
- p. Fr. *Petura*, neom., za kapl. v Příchovicích;
- p. Václ. *Kubiček*, neom., za kaplana v Poštoloprtech;
- p. Ign. *Genserek*, pens. far., za zám. kaplana v Červeném Hrádku;
- p. Frant. *Iška*, kapl. v Českém Dubu, za kapl. v Liběšicích;
- p. Rudolf *Hyšperský*, kapl. v Rychnově, za kapl. v Českém Dubu;
- p. Frant. *Tobisch*, kapl. v Klásterci, za katech. v Duchcově;
- p. Josef *Kazda*, kapl. v Liběšicích, za kapl. v Klásterci;
- p. Eduard *Schneider*, kapl. v Jesenici, za kapl. Blšanech;
- p. Frant. *Rudolf*, far. v Krupce, odebral se na odpočinek.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

vys. důst. p. Matěj *Lailt*, kanovník strážce káthedr. kapitoly v Budějovicích, papežský komoří atd., 18. listop. 1892, (nar. 10. září 1811, vysv. 25. července 1836).

Jmenování jsou:

p. Jan *Sova*, osob. děkan v Horní Cerekvi, jmenován skuteč. kons. radou a vikářem okršlku Pelhřimovského;

p. Jan *Chochole*, far. v Kraselově, jmenován bisk. notářem;

p. Jos. *Marass*, far. v Semněvicích, jmenován osob. děkanem;

p. Alois *Kuliš*, kapl. v Ševětíně, obdržel synodalie.

Ustanovení jsou:

p. Matěj *Voneš*, far. v Horní Volmavě, za děkana v Č. Budějovicích;

p. Josef *Štěpán*, bisk. vikář a far. v Buděticích, za far. v Nezamyslicích;

p. Jos. *Zemen*, far. v Rábí, za admin. excurr. v Buděticích;

p. Josef *Šmid*, kapl. v Hirschau, za kaplana v Roseči;

p. Ant. *Miláček*, kapl. v Mouřenci, za kapl. v Sudoměřicích;

p. Josef *Brož*, admin. v Nezamyslicích, za kapl. tamže;

p. Fr. *Dvořák*, kapl. v Bílé Hůrce, za katech. v Domažlicích;

p. Fr. *Brož*, neom., za kapl. v Hirschau;

p. Václ. *Slavík*, neom., za kapl. v Polné (Stein);

p. Ondř. *Ulovec*, za kapl. v Unterreichensteinu;

p. Jos. *Uzel*, za skut. katech. ve Veselí.

OBŠAH: Kázání na neděli třetí adventní. — Kázání na neděli čtvrtou adventní. — V blahém míru! (Báseň). — U hrobů mexických. — Bdi vždy! (Báseň). — Farní kostel ve Zlonicích. (Dokončení). — Prátele lidu. Povídka. (Pokrač.). — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupeců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3-50
pololetně „ 1-50
poštou „ 1-75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na slavnost Neposkvrněného Početi nejblah.
Rodičky Boží Marie Panny.

„Kniha rodu Ježíše Krista,
Syna Davidova, Syna Abra-
hamova.“ (Mat. 1, 1.)

V očích nynějšího světa, jenž tak rád osvíceností svou se honosí, v očích toho tak osvíceného světa má dnešní sváteční svaté evangelium malé neb docela žádné ceny. Neb k čemu toto evangelium, prohodí mnohý, kteréž neobsahuje ničehož, než jména rozličných a k tomu ještě málo známých lidí z dob těch nejstarších? Mimo to naskytuje se pak tu ledaco, co by dle okolnosti ještě mohlo býti závadné! Tak vykládají mnozí. Než nechme je. Nám katolickým křesťanům postačí věděti, že obsah dotyčného evangelium vyňat je z písmá svatého a že církev sv. jeho předčítání lidu věřícímu již od časů nejstarších nařídila. Ostatně není pravda, že by sváteční dnešní evangelium nic neobsahovalo, co by k spasitelnému vzdělání posloužit mohlo. Ale naopak, sotva bude jaké částky sv. evangelium, jež by tak bohaté látky k nábožnému rozjímání poskytovala. A o tom vás chci dnešního dne přesvědčiti; připomenu vám aspoň několik pravd, jež z dnešního sv. evangelium plynou. Vyslyšte mne pozorně a já počnu ve jmenu Páně a ve jmenu vždy neposkvrněné Rodičky Boží, Panny Marie!

Pojednání.

a) Syn Boží jest bratr náš.

Již začátek dnešního sv. evangelium připomíná nám pravdu nanejvýš důležitou.

Má se tu totiž dokázati, že Ježíš Kristus, Syn Boží, pochází dle těla z rodu Davidova. A to činí sv. evangelista Páně, jenž všechny jeho předky od Abrahama až k matce jeho Marii vypočítává. A čemu pak se z tohoto výpisu těch předků Ježíšových učíme? Tu vidíme, že Ježíš Kristus dle těla měl předky, jako my, že z lidu pocházel, jako my, a tedy že tělo a krev měl jako my, slovem, že člověk byl, jako my. Ano On, ten Bůh z pravého Boha, to světlo z pravého světla, On, odlesk a věčný Syn Otce všemohoucího, On se stal tělem, stal se podobným jednomu každému z nás, tak že v pravdě hlásiti se k němu můžeme, říkáce: „Ty jsi tělo z našeho těla, krev z naší krve, tys bratr náš, myt voji bratři a sestry.“

Pozorujeme-li pak, moji milí, bratry a sestry jedné rodiny, tu viděti lze, že takřka vždy co děti jedné rodiny více méně jsou si podobní; že z většího dílu mívají též i ty samé duševní vlohy, náklonnosti a letory. Podobá tato má se za něco zcela obyčejného, tak že, nejsou-li si děti v jedné rodině podobné, že obyčejně se říkává: Toto dítě nemá zcela ničeho po své matce, žádného tahu po otci, to se zcela zvrhlo.

A hle, kř. m., Ježíš, Syn Boží, jest dle těla tvým bratrem, ty pak jsi jeho bratrem, jeho sestrou. Pozoruj pak Jej bedlivě a pak také sebe a roi, nalezáš-li podoby mezi sebou a bratrem svým Ježíšem, neb zdaž jsi se zvrhl. Ó jak šťastným bys byl, kdybys také jen nějakou podobu mezi sebou a nebeským tvým bratrem shledal? Vždyť bys pak přináležel k rodině Boží zde na zemi i na věčnosti.

Shledáš-li pak, že tomu naopak, ach, pak jsi se zvrhl, a jakož se nyní svým jednáním dítětem Božím býti zapíráš, tak také někdy na věčnosti nebude se k tobě co k svému hlásiti soudce Božský.

b) Kristus nezavrhne hříšníky.

Čteme-li v knize rodu Ježíšova dále, přicházíme tu na jména ženských osob, jež pro cudnost a počestnost chváliti nelze. Neb mimo cizozemku, Rut, byly ostatní vesměs ženy nesvaté, ženy hříšné. Ano již na začátku sv. evangelium jmenuje se hříšník před spravedlivým, David před Abrahamem. Co soudíte, není to neslušné, nezahanbuje to, že takovíto lidé mezi předky Ježíšovými se nalézají? I zdálo by se tak dle smýšlení lidského; než jinak soudí Bůh, moudře věru a dobrotivě zařídil On to, když dopustil, aby Ježíš, Syn Boží a Vykupitel pokolení lidského, mezi předky svými takové měl osoby, jež známé byly co hříšníci. Dilem chce nám tím dáti Bůh na srozuměnou, proč Syna svého na svět poslal, že Ho neposlal pro spravedlivé, nýbrž pro hříšníky; neboť nepotřebují lékaře zdraví, nýbrž nemocní. Dilem pak chtěl tím Ježíš zahanbiti a vyléčiti naši pýchu a vysokomyslnost lidu židovského, že mezi předky svými místa dal hříšníkům a cizozemcům. On tím chtěl Židy upozorniti, jak špatně to stojí s jejich spravedlností a že právě není třeba býti židem, aby se mu kdo zalíbil. On tím chtěl patrně na jevo dáti, čím hrozil ústy proroka Oseáše: „Chci ty, kdož nejsou lidem mým, učiniti lidem svým, zapuzená má býti milenkou mou.“ Mocí tohoto zaslíbení jsme povolání také my. Předkové naši, ti byli pohané, i nebyli lidem Jeho. Než On je povolal, aby jej poznali co pravého Boha, On je povolal k svaté víře, a tak stali jsme se jeho dítkami, a tedy též dědici království Jeho. Dále pak božské zaslíbení toto nedá tratiti srdce tomu, kdož vinen si jest sebe větších a četnějších nepravostí. Neb pakli David, Bethsabe, Raab a mnozí jiní nejen odpuštění ale i té milosti nabýli, počtenu býti mezi předky Páně, tu také tobě lze doufati odpuštění, milost a smilování. Jedné ale věci nesmíš tu zapomenouti, nemá-li marná býti naděje tvá a důvěra tvá opovážlivá, a to jest, že pak teprv nad oněmi hříšníky smiloval se Pán, když byli pokání činili. Pročež následoval-li jsi je v hříchu, tu následuj je také v pokání. Bez následování jejich kajcnosti marně bys se odvolával na příklad oněch

lidí hříšných, jež mezi předky své počítá Syn Boží.

Ještě pak něčemu naučiti se lze z toho, že mezi předky Ježíšovými hrubých nalezáme hříšníky. Spasitel náš dává tu výstrahu před dvoji chybou, v jižto marnosti světskou vedeni tak mnozí upadávají. Tu dává důtku těm, kdož za svůj nízký rod se stydí a sprosté rodiče své zapírají, k nim hlásiti se nechť a jimi pohrdají, a pak kárá tu těch, kdož pro dlouhou řadu vznešených, urozených, vysoce postavených předků se pyšní. Než vězte, že právě šlechtictví nezávisí od větší neb menší řady urozených a vznešených předků, nýbrž od vlastní, osobní ctnosti a šlechtnosti, a v smyslu tomto můžeš býti šlechticem, byť by i otec tvůj byl býval zločincem a matka tvá žebračkou. A tu trefná a výborná byla ona perná odpověď, kterouž jistý kardinál vznešenému pánu dal, jenž mu předstíral, že otec jeho byl pasákem, t. j. pastýřem vepřového dobytka; on odpověděl takto: „Pravda, otec můj byl pasákem, kdyby ale váš byl býval takovým, byl byste jím jistě také vy.“

c) Zatvrzelost hříchu je příčinou konečného zavržení.

Sledujeme-li však pozorně ještě dále dnešní sv. evangelium, musíme se pozastaviti nad tím, proč asi sv. evangelista dvakrát o zajetí babylonském zmínku činí. Jistě nestalo se to bez příčiny. Mám pak za to, že dobře mají oni vykladatelové písmá, jenž tvrdí, že proto dvakrát zmínka se činí o babylonském zajetí, aby tím židé na svou trestuhodnost a zatvrzelost upozorněni byli, že totiž ani onen stav nejhlubšího pokoření a snížení s to nebyl, polepsiti je a trvanlivě je k Bohu obrátiti. Pro hříchy jejich vydal je Bůh v ruce nepřátel, tak že ze země zaslíbené do zajetí, do ciziny co lid služebný, co otroci odvedeni byli. Takto neštěstím sklíčení, volali sice o milost, vše dobré slibující. Co však v bídě slibovali, to nedodrželi, když se jim dařilo lépe. A jakož byli vrtkaví Israelité, tak jsou mnozí — mnozí mezi námi.

Ty největší nehody, nemoce, války, neúroda, úpadek hospodářství, tyto a jiné nehody bývají namnoze následkem hříchů a nepravostí, jež buď v celé zemi neb v jednotlivých obcích a rodinách se rozhojnily. Vzroste-li pak strast a všeliké utrpení v té míře, tak že, jak se říkáva, již na kůži teče, pak voláš o milost a smi-

lování. Dostalo-li se ti ale pomoci, tu podobáš se zcela oněm židům, oněm, pravím židům, jenž sedíce při řekách babylonských s pláčem prozpěvovali: „Jestliže zapomenu na tebe, Jerusaleme, budiž v zapomenutí dána pravice má. Přilni jazyk můj k dásní mému, nebudu-li pamatovati na tebe“ (Žalm 136, 5.) Když pak je Pán zase nazpět do vlasti uvedl, dbali naň a na svatý jeho zákon tak málo, že byli ještě horší, než před zajetím. Proto ale zavrhl je také Pán a dědictví jejich dal jiným, jenž lepší byli, než oni. Pročež, kř. m., poznávej v každém křiži, v každém utrpení navštívení Páně, jenž tě varuje, napomíná, volá, nech ať obměkčí se tím srdce tvé a mysl tvá, abys k Pánu Bohu svému navrátil se kajicně. Nepodobej se židům vrtkavým, jenž konečně v hříchu stali se zatvrzelými a zavrženi byli.

d) Před Bohem neplatí bohatý a vznešený nic víc, než chudý a nízký.

Konečně pak čteme v knize rodu Ježíše Krista takto: „Achim pak zplodil Eliuda, Eliud pak zplodil Eleazara, Eleazar pak zplodil Mátana, Mátan pak zplodil Jakuba.“ A co pak to bylo za muže: Achim, Eliud, Eleazar, Mátan? Kdo pak byli? jaký pak zastávali úřad, jaké pak bylo veřejné postavení jejich? V tom ohledu není nám nic známo. Kronika nedělá ani slovíčkem o těchto mužích zmínku, a kdyby jména jejich nestála v knize rodu Ježíše Krista, nikdo by je neznal. Bezpochyby byli to lidé chudí, lidé sprostí, jako potomek jejich Josef, ženich nejblahoslavenější Marie Panny. Byloť zajisté toho času, když mužové ti žili, v zemi Judské mnoho lidí bohatých, vzácných a vysoce vznešených. Však nikomu z nich nedostalo se svrchované té cti, připočtenu býti k předkům Ježíše Krista, Syna Božího. Tak také zde projevili Bůh, kterak to, co v očích světa bývá nepatrné a opovržené, za nástroj božských svých záměrů volí. Čteme ovšem mezi předky Ježíšovými také krále, jako Davida, Šalomouna a Roboáma, ale právě okolnost ta, že evangelista Páně podle jmen oněch velkých a mocných králů beze všeho rozdílu jména oněch neznámých chudých mužů staví, právě ta okolnost dává každému na zrozuměnou, že chudí tito a sprostí mužové Bohu právě tak milí a snad ještě milejší byli, než David, Šalomoun a Roboám, jenž sice králové, ale také hříšníci byli.

Učte se tu vážiti si svého stavu a s ním spokojenu býti, byť by i nízký byl a bídny. Blaženost pravá, ta nezakládá se v pokladech velkých, neb tu šťastní museli by býti všickni ti, kdož bohatí jsou, a to právě proto, že bohatí jsou, a jak často nebývá tomu tak. Ale žiješ-li tak, aby svědectví dávalo ti svědomí tvé, že dítětem Božím jsi — to jest nejen bohatství to největší, nýbrž také ta jediná pravá blaženost zde i po smrti.

Také pak spatřujeme na těchto mužích chudých, že pro ctnost dítek také rodiče bývají odměněni a ctěni. Chudí a neznámí byli mužové oni, než ještě podnes a co svět státi bude, budou jména jejich všude s úctou a vážností vyslovována, a to pro Ježíše, potomka jejich. Vizte, rodiče křesťanští, byť byste i sebe byli chudší, byť byste i tak byli sprostí a opovrženi, že by nikdo hlásiti se k vám nechtěl — pakli však děti své ctností a počestností a bázní Boží vedete, tu jste nejen již nyní vši cti hodní, ale i v pozdějších ještě dobách jmenováno bude jméno vaše s úctou a vděčností; neb ctnost vašich dítek stane se vám pomníkem, jenž nad kov a mramor bude trvanlivějším. —

A tak jste, ovšem jen z částičky, seznali, jak mnohých ponaučení dnešní sváteční evangelium v sobě zahrnuje. A tu kdykoliv o dnešní neb jiné slavnosti Mariánské knihu rodu Ježíše Krista čísti budete, tu upamatujte se vždy na veliké pravdy ty, ježto nám představuje. Vzpomeňte si tu, že Ježíš Kristus je bratr náš a že tedy ve veškerém svém jednání podobati se mu máme, aby On, ten božský náš bratr nemusel nás nazvati bratry a sestrami nezdárnými, zvrhlými. Vzpomeňte si tu, že Bůh hříšníky nezavrhuje, pakli upřímně se obrátí a pokání činí; setrvání však v hříších že povždy jistou je příčinou ztracení. Nezapomeňte pak též, že nikoliv stav, stáří a bohatství u Boha milosti vymůže, nýbrž jedině mysl, jenž upřímně Jej hledá, od srdce miluje a oddaně mu slouží. A taková-li rozjímání činíte budete o slavnostech té panny nejblazeženější, pak také té vždy Neposkvrněné se zalíbíte a mocné její ochrany a přímluvy v životě i smrti nadíti se můžete.

Amen.

Kázání na slavnost Narození Páně.

„Narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, v městě Davidově.“

Luk. 2, 11.

Ta nejradostnější událost, kteráž na této zemi od stvoření světa byla se zběhla a kteroužto církev sv. dítkám svým každodenně třikráte posvátným hlaholem zvonů připomíná, ta událost světi se dnešního dne zvláštní a velikou slavností. A co to medle za událost tak přeradostnou a přeblaženou? I jest obsažena ve slovích dnešního svátečního evangelium: „A slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.“ Slovo, t. j. věčný Syn věčného Otce stal se člověkem, přichází s nebe na zemi a leží co chudičké dětátko v jesličkách v chlévě Betlémském. Než co záleží také na jednom dítěti? Narodí-li se o jedno dítě víc neb méně, co na tom? Inu ovšem, na tom nám málo sejde, ale to dítko, jehož den narození dnes svítíme, to dítko má do sebe něco zvláštního. Není to obyčejné dítě lidské. Již to, že v jesličkách leží a to v takové chudobě, v jaké neplakalo žádné jiných dítek lidských, již to jest podivné; pak vypravuje se o dítku tom, že v noční době jeho narození kůrové nebeských duchů v povětří chvalozpěv prozpěvovali, také pak i hvězda lesku podivného svítla nad místem, kde bylo dítko. A to přec jest něco neobyčejného, to neděje se při narození dítek jiných. Ó musí tedy dítko to mít do sebe něco zvláštního, něco důležitěho. A tak jest. Sám pak anděl Boží vypravuje betlémským pastýřům, kdo by ono dítko bylo, řka jim: „Zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu; nebo narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, v městě Davidově. A toto vám (bude) znamením: Naleznete nemluvíňátko plénkami obvinuté a položené v jeslích.“ Ono tedy dětátko, jež v jeslích leží a plénkami obvinuté je — to jest Spasitel světa. Jeho narození je předmětem dnešní slavnosti. Po tisíce let bylo očekáván. Králové, proroci a jiní nábožní lidé v dobách starozákonních byli by rádi spatřili den jeho narození. My pak jsme tak šťastni, že můžeme souvítí veledůležitý den ten. S tímto dnem souvisí celé dílo vykoupení; od tohoto dne vychází spása pokolení lidskému. Pročež také všem, kdož na vykoupení podílu

mítí chtějí, těm všem jest den tento dnem veleslavným, dnem přeradostným. Nekvetou ovšem dnes žádná kvítka, ale kvítka to nejkrásnější spočívá v chlévě Betlémském; neblaží nás ovšem dnes libé slunko jarní, ale dnes vzešlo světlo světa; není ovšem dnes hlučných světských radostí, ale vyšších, duchovních, nebeských radostí poskytuje nám den dnešní. Ano dnes má radostně tlouci srdce všeliké, i srdce chudých, trpících, hříšných; vždyť Spasitel světa pro všechny se narodil. — Práví nám ovšem již anděl Páně, jak důležité jest narození světa Vykupitele, ježto praví: „Zvěstuji vám radost velikou, která bude všemu lidu;“ pokazuje nám již ovšem i ten chvalozpěv duchů nebeských na důležitost narození toho; ano již ten dnešní slavný den mluví sám o sobě dosti dojímavě k srdci každého věrného křesťana, kdyby i také žádného kázání nebylo; než kázání má vám to přec ještě jasněji a zřetelněji představit, kterak narození Kristovo neb objevení se Spasitele na zemi veledůležitou je událostí a jakých milostí se nám tím dostalo. Zvěděvše pak, z čeho Spasiteli děkovati máme, tu snadno se nám také vysvětlí, jak se k Němu zachovati máme. Budiž tedy pro dnešek předmětem našeho rozjímání:

I. Zač děkovati máme Spasiteli světa? a

II. jak se k Němu zachovati máme?

O dnešní tak velké slavnosti k pozornosti lásek vašich vybízeti, to pokládám za zbytečné. Neb věru, kdo by dnes pro tak svrchovaně velkou slavnostní radost měl uzavřené srdce své, ten by málo rozeznával se od těch hovádek, jenž lhotejně patřily do jesliček, v nichž ležel světa Spasitel. Nuže otevřte srdci svým, abyste símě slova Božího přijali, jako květinčky otvírají kališků svých, aby obdržely světla slunečního. Bůh, jenž dnes narozením Spasitele zemi požehnal, ten Bůh račiž také požehnati dnešní rozjímání naše.

I.

V chatrném chlévě blíže městečka Betléma leželo před tisícem, osmi sty a dvadesáti léty chudičké dětátko v jeslích. A kdo pak bylo dětátko to? I je to Syn Boží. Tak to pověděl posel Boží, archanděl Gabriel Marii P.: „Aj, počneš v životě a porodíš Syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Ten bude veliký a Syn Nejvyššího slouti bude . . . a království jeho nebude konce.“ Takto praví apoštol Páně,

sv. Jan, an píše: „Na počátku bylo Slovo (Syn Boží), a Slovo bylo u Boha, a Bůh byl Slovo. A Slovo to tělem (člověkem) učiněno jest a přebývalo mezi námi: i viděli jsme slávu jeho, slávu jakožto jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.“ Než co pak chce Bůh na této bídné zemi? Proč se tu objevuje v podobě člověka? Na to odpovídá nám sv. evangelium. Sv. Jan praví: „Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ Hle, proto se vtělil Syn Boží! „Kdokoliv přijali Ho, dal jim moc býti syny Božími,“ tak dí sv. Jan, a opět: „On byl světlo pravé, kteréž osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět.“ Hle, proto na svět přišel Syn Boží! Neb jinými slovy: Pokolení lidské potřebovalo Vykupitele a prostředníka u Boha, jakož i učitele. A tím se stal člověčenstvem Syn Boží. Proto se dnes narodil.

a) Pokolení lidské potřebovalo Vykupitele a prostředníka u Boha. Nenadarmo koná církev sv. památku Adama a Evy v poslední den před slavností narození světa Spasitele. Památka tato připomíná onu velikou bídu, kteráž hříchem Adamovým zachvátila veškeré lidstvo. Hříchem tím přerušeno bylo blahé spojení mezi Bohem a člověkem. Ztracen byl ráj, ztracena vezdejší blaženost, také pak i po smrti nebyla žádná utěšená vyhlídka pro věčnost; neboť hřích uzavřel nejen bránu pozemského ráje, ale také bránu nebes. Přesmutný to život! Na zemi nic než strast a bídu, a též po smrti žádnou utěšenou vyhlídku. Toliko paprsek světla pronikl do této smutné temnoty, zaslíbení totiž Vykupitele, jenž měl hadovi hlavu potříti, vinu Adamovu shladiti, kletbu hříchu sejmouti, uzavřenou bránu nebes otevřiti a bídu lidskou utěšenou vyhlídkou na život věčný v nebesích ulehčiti a zmírniti.

Což pak ale nemohli si lidé sami pomoci, nemohli se sami vykoupiti? Což k tomu bylo třeba vtělení Syna Božího? Ba ovšem, k tomu nestačili ani lidé, ani pak který anděl. Anděl, ten by nebyl měl tolik lásky, aby přetěžkou obětí vykoupení přinesl, také pak by na tom neskončené spravedlnosti Boží nebylo bývalo dosti. A co lidé? Aj modlitby, oběti a dobré skutky lidské, ty neměly žádné smírující moci, jelikož lidé všickni byli hříšníci a žádných zásluh neměli. Samým tedy Bohem mohlo tu toliko býti spomoženo. Kterak pak ale

mohl Bůh vykoupiti lidi? Toliko tím, že za hříchy kleslého lidstva musel se káti. Bůh ale nemůže se káti, nemůže trpěti. Nová tedy byla tu překážka. Než láska zná prostředku. A tu divte se a žasněte nad nevystihlou láskou Boží. Ježto Bůh co Bůh lidstvo vykoupiti nemohl, tu opouští Syn Boží trůn nebeské své slávy, kde andělé se mu klaněli a mu sloužili a stává se dítětem lidským, a sice všech nejchudším, ježto přijímá ze svaté Panny Marie tělo, aby vydal je zimě a horku, umdlení, hladu a žízní, poličkování, bičování a smrti strašné, a tak aby za kleslé, ztracené lidstvo obětí přinesl a spravedlnost božskou smířil. O přeblahé té noci, v kteroužto anděl zvěstoval nábožným pastýřům: „Dnes narodil se vám Spasitel.“ Ó raduj se také ty, křesťanská duše, z narození tvého Spasitele! Hle, pro tebe nejen se narodil, ale pro tebe již i dílo vykoupení vykonal. Shlazen jest hřích a vina Adamova. Dokořán otevřena stojí nyní brána nebes; nebeský Otec uznává a miluje lidi opět co dítky své; milosti proudí se bohatě. Modlitba, pokání a dobré skutky lidské jsou nyní záslužné a dojiti mohou odměny věčné. Zcela pravdivé je slovo apoštolo: „Všecko nám dal Otec se Synem svým.“

Kdyby pak ale ten předrahý Spasitel také vezdejší, časné bídý nás byl sprostil! Aj, tu ovšem neodstranil zcela, přec pak ji zmírnil a usnadnil. Krušné to bylo, chudým býti, prve než Spasitel na svět přišel. Nyní pak chudoba je snesitelnější. Nyní těší chudého ta upomínka: také Spasitel můj, Syn Boží, byl chudý, ležel v jeslích, neměl, kde-by hlavy své sklonil. Dále pak má nyní chudý také ještě bezpečnou vyhlídku na život věčný. Myšlénka ta: brzo ukončí se bída tvá na zemi a pak splní se na tobě slova Spasitelova: „Blahoslaveni chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské,“ ta myšlénka oslazuje chudobu.

Také pak trpící lidé nalezají nyní dosti útěchy. Spasitel učinil veliké utrpení záslužné. My netrpite zdarma. Trpíme-li s ním, s ním oslaveni budeme. Slovo Jeho: „Zármutek váš se obrátí v radost, a radostí vaší žádný neodejme od vás,“ to slovo Spasitelovo poskytuje útěchu ve velikých trampotách a smutných života dobách. Ano i hříšník má nyní naději. Pro něj prolita byla krev Kristova. Spasitel pozůstavil zde na zemi prostředek k odpuštění hříchů. Obětí Kristovou stává se

pokání záslužné. Zásluhy Kristovy doplňují, čeho se pokání hříšníkova nedostává. Nyní může zachován býti hříšník každý.

Nyní pak již uvážíme-li úhrnkem vše to, co jsem o milostech vtělení Syna Božího posud pravil, kterak totiž shladil náš Spasitel vinu hříchu a trest věčný, a kterak opět nám vydobyl přátelství s Bohem, útěchu a naději v trampotách vezdejších a vyhlídku na věčnou blaženost nebeskou, to vše uvážíme-li, ó pak zajisté radostně tlouci bude srdce naše v tento slavný den dnešní, pak pochopíme vánoční radost církve sv., pak se nám vyjasní, proč poslán byl k pastýřům anděl s poselstvím: „Zvěstuji vám radost velikou, neb narodil se vám dnes Spasitel;“ pak se nám vysvětlí, proč kůrové nebeských duchů propěvovali: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle;“ pak se nebudeme diviti, že církev sv. třikrát denně hláskem zvonu dítkám svým vtělení Syna Božího připomínati dává a že skloňujeme kolena, modlíce se: „A Slovo Tělem učiněno jest.“

b) Než pokolení lidské potřebovalo také učitele. Hříchem byl rozum lidský zcela zaslepen. Známost Boha vytratila se u lidí, oni neznali pravého poměru, v němž k Bohu svému stáli. Ano oni konečně zcela nic více nevěděli o pravém, živém Bohu a zbloudili tak daleko, že hanebné modloslužbě se oddali, že zvířata, ano i dřevo a kámen za bohy měli a jim se klaněli. A těmto mrtvým modlám co ubohých lidí bylo zabito a obětováno. Ach, hluboko kleslo člověčenstvo. I lidé nejučenější věděli málo neb nic o Bohu, o nesmrtnosti duše a o nějakém životě po smrti. Lež, blud a samá pochybnost a při tom nepravosti ty nejhanebnější panovaly všude. Mohlo se říci, že ďábel své království na zemi založil. Tuto smutnou dobu nazývá apoštol dobou „temnoti.“ Lidstvo potřebovalo tedy nevyhnutelně učitele, jenž by mu opět pravou cestu ukázal, o Bohu a jeho k němu poměru, jakož i o povolání člověka ho poučil a všeliký, hluboce zakořeněný blud vyhubil. Tento učitel přišel konečně, když temnoti dosti dlouho již byly panovaly. Sv. Jan o něm píše: „Světlo ve tmě svítí. A to bylo světlo pravé, kteréž osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět.“ A toho učitele nalézáš, kř. m., v onom dítku, jež leží v chlévě betlémském. Proto také zářila nad oným místem nová, jasná hvězda, jež

mudrcům od východu cestu ukazovala a kteráž na zrozuměnou dávala, že přišel Ten, kteréhož staříčský Simeon v prorockém duchu nazval „světlem k zjevení pohanům.“ On vyučoval lidi, co by měli věřiti, doufati, činiti a čeho by se měli vystříhati, aby svého cíle, věčné totiž blaženosti došli. On potvrzoval učení velikými zázraky, tak že nikdo o jeho pravdivosti pochybovati nemohl a že každý bezpečně slovu Jeho věřiti může, ježto dí: „Kdo mne následuje, nechodí ve tmě, ale bude míti světlo života“ (Jan 8, 12.). Tak tedy jsme svého spasení jisti, následujeme-li Ježíše. Spasitel světa jest také vůdcem naším do věčného života. Ó kterak požehnané bylo a jest v následcích svých vtělení Syna Božího! A protož nediv se nikdo, že církev svatá tak radostně si dnes počíná, děkujíc Bohu z daru narozeného dnes nemluvnátka. Vždyť to náš Vykupitel, náš prostředník u Boha, náš učitel, naše útěcha, naše spása, naše všecko. — Vědouce pak již, z čeho děkovati co máme Spasiteli světa, připomeňme si také ještě, jak se k Němu zachovati máme. To pak se stane v dílu

II.

Nyní tedy nám nastává otázka, kterak se vzhledem svého Spasitele a svého vykoupení zachovati máme. I snadná je tu odpověď.

a) Je-li Kristus Ježíš spásou, je-li Vykupitelem světa, je-li On, jak sám tvrdí, cesta, pravda a život, je-li On to, skrze něhož k Otci a do života věčného lze vejíti, je-li On, jak sv. Jan Křt. o Ném praví, beránek Boží, jenž snímá hříchy světa, je-li On to, o kterémž nebeský Otec svědčí: „Tento jest Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo, toho poslouchajte,“ pak již víme, jaké by ku Spasiteli mělo býti chování naše. My totiž máme Vykupitele a vykoupení své přijmouti, neb my máme v Spasitele věřiti, prostředků, jakých nám k spasení opatřil, věrně užívati, učení Jeho zachovávat i kráčet cestou tou, kterouž k dosažení spasení nám byl předepsal.

S toužebností očekává nemocný, jenž pozdraviti se chce, příchod lékaře a s úzkostlivou bedlivostí drží se dle rady jeho. S toužebností očekává vězeň svého osvoboditele, jenž by mu dvěře žalární otevřel a radostně vystupuje na světlo denní. Dychtivě baží zbloudilý pocestný po světle, jež se mu naskytuje. Oi nejednal by nemocný

zpozdíle, kdyby pohrdal lékařem i jeho prostředky? Nebyl by vězeň bláznem, kdyby strašlivý žalář byl mu milejší, než svoboda? A kdyby zbloudilý pocestný nehnal se po světle, nýbrž raději ve tmách chtěl tapati a nebezpečenství zahynutí se vydávati, byl-li by medle k politování, kdyby zahynul? Nebyl by nanejvýš zpozdíle jednal Lot, kdyby byl pohrdl rukou andělskou, jež jej ze Sodomy vyvésti chtěla, nebyl by nanejvýš zpozdíle jednal, kdyby ochranou tou rukou byl pohrdl a raději v plameni ohně byl zahynul, jímž hříšné město vyhlazeno bylo? Když pak Spasitel na svět přišel, aby lidi nejen z časné bídy, nýbrž i z věčného zahynutí vysvobodil, netlouklo-li mu radostně vstříc všeliké srdce, nepozdravil-li jej každý co svého osvoboditele a neplnil-li ochotně vše, co pro vlastní jejich spasení od nich byl žádal? Tak bychom se toho měli domnívati. Avšak s podivením věru musíme čísti v dnešním sv. evangelium slova tato: „Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali.“ Tak to bylo hned z prvu. Málo jich bylo, jenž o Spasitele dbali. Z celého Jerusalema nešel ani jedinký s mudrci od východu, hledati Spasitele a klaněti se Jemu. Tak to šlo i později. Spasitel otevřel lidem bránu nebe, ono jim ale bylo věci lhostejnou. On jim dal moc, syny božími býti, jim se ale líbilo více, zůstatí otroky hříchu a ďábla. On zůstavil jim nejspasitelnější léky po jejich duši v svatých svátostech, ale oni neužívali jich. On jim zanechal pravé světlo, než oni milovali více tmu než světlo, jak se Spasitel sám již vyjádřil, řka: „Milovali lidé více tmu, nežli světlo.“ Tak z počátku velmi mnozí Spasitele nepřijali. A křesťane, nepatříš-li pak také ty do počtu jejich? Vážíš-li pak ty si milosti svého vykoupení? Toužíš-li pak po životě věčném? Kráčíš-li pak cestou, Spasitelem ti vykázanou? Užíváš-li pak těch prostředků, kterých Ježíš také k tvému spasení ustanovil? Či snad také tobě je milejší hřích než Vykupitel? kratičká rozkoš na zemi milejší nežli nebe? Ó pak jednáš nejen slepě a zpozdíle, nýbrž věz, že i zahyneš.

b) Uvážíme-li pak dále, kterak bychom zachovati se měli k svému Spasiteli, tu zní odpověď takto: „Větších dobrodiní nám neprokázal nikdo, větších obětí nepřinesl za nás ještě nikdo, větší lásky k nám neprojevil člověk žádný, nežli učinil Vykupitel náš Ježíš Kristus. Protož zachovati se k němu máme, jakožto k největšímu svému dobrodinci.“ A tážeme-li se se sv. Davidem: „Čím se odplatím (Hospodinu) Pánu za všechno, co učinil mi?“ tu odpovídám: „Radovati se máš ze Spasitele svého, máš mu děkovati, z celého srdce máš jej milovati.“ Křesťane, také ty máš se dnes ze svého Spasitele radovati a jemu děkovati, že tak velkou láskou miloval tě, a to činiti máš zvláště v tento den dnešní, kdežto na novo se ti hlásá radostné to poselství: „Narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán.“ — Jistý starý rukopis od roku 1393 vypravuje nám následující událost. Šlechtic jeden prokázal jistě pohanské matroně mnohých dobrodiní, ano láska jeho byla tak velká, že proti jejím nepřítelům do pole táhl, nad nimi zvítězil a od cizenců jí statky opět vybojoval, načež pak zemřel následkem poranění, kteréž v tuhém boji byl utrpěl. A co pak učinila nyní pohanská ona paní? Prolévající hojných slzí pochovala svého dobrodince; na to pak vzala brnění jeho a oděv a oboje v jednom ze svých pokojů pověsila. Neuplynul však ani jedinký den, kde by do onoho pokoje nebyla vešla, kde by se nebyla na lásku svého přítele upamatovala a jeho oděv slzami svými nebyla smáčela. — A křesťane, ty bys neměl slzy vděčnosti a lásky plakati, kleče dnes a po tyto dny u jesliček svého Spasitele? Než na pouhých slzách tu není dosti. My máme Spasiteli lásku svou také ještě skutkem dokázati. To pak ale není ještě pravá láska, pakli že den jeho narození světíme, oděv sváteční na sobě máme a snad tři mše sv. a kázání slyšíme — nikoliv, Spasitel žádá ještě také naše srdce. Především pak musíme tu odložití všech hříchů, neb tento přivádí nazmar dílo Vykupitele našeho. Pán splatil náš dluh velkými obětmi, o kterak musí ho to rmoutit, pakli opět a opět hřešíme. Pán miloval nás až k smrti, o kterak musí ho to boleti, pakli milujeme vše, jen Ježí ne.

Tak tedy, duše drahé, přinášejte dnes a povždy Pánu Ježíši oběť trojnásobnou: Víru totiž, naději a lásku, a bude On pak všem vám tím, co utěšené jméno jeho znamená, bude vám Spasitelem, Vykupitelem. Amen.

Tak tedy, duše drahé, přinášejte dnes a povždy Pánu Ježíši oběť trojnásobnou: Víru totiž, naději a lásku, a bude On pak všem vám tím, co utěšené jméno jeho znamená, bude vám Spasitelem, Vykupitelem. Amen.

Svatý Mikuláš.

Let ač dlouhá minula již řada,
krov co rodný opustil jsem, milý —
přec vždy jedna za druhou se vkrádá
upomínka na tu slastnou chvíli,
kdy v chudičký ten příbytek náš
svatý vstoupil biskup Mikuláš.

Co tu těchy na tu dobu svatou
bylo vezdy, jaké slastné city
hrud' plnily, když s mitrou svou zlatou
tíše vkročil — srdce mocněj' bítí
hned počalo, když v příbytek náš
svatý vstoupil biskup Mikuláš.

Rety zbožné modlitby hned slaly
k nebes výši, ruce vzorné spjaté
chví se slastí i úzkostí, plály
zraky všechných, zanícení svaté
jalo všecky, když v příbytek náš
svatý vstoupil biskup Mikuláš.

S jakou úctou líbali jsme jemu
ruku svatou, jaké díky vřelé
vzdali všickni, když andělé svému
kázal hojně podělit' nás, celé
nás si získal, když v příbytek náš
svatý vstoupil biskup Mikuláš.

A ten pocit slastný, těchy plný
nevymizel — dosud mojí hrudí
proudí mocně, třeba bouřné vlny
v dál zanesly mou lodičku, budí
vždy vzpomínku na příbytek náš
slastnou ve mně — svatý Mikuláš.

Prok. Zaletěl.

U hrobů mexických.

Napsal Dr. Hanuš Voves.

(Dokončení.)

Podívejme se nyní posledního dne měsíce října do některé z indianských vsí. Kolem každého domku vládne nejvzornější pořádek a zem jest co nejepečlivěji umětena. Před dveřmi stojí velký dřevěný kříž, úplně pokrytý samými květy „sempasochil“, květy umrlčími. Dům sám jest slavnostně okrášen a honosí se uvnitř vzornou čistotou. Obrazy svatých na stěnách jsou ozdobeny věnci z květin; před nimi hoří svíce. Příbytek jest skorem pustý, pouze z kuchyně se ozývá lomoz, ruch a

křik k nepopsání; vaří a peče se tam od samého rána — pro živé i mrtvé.

Jakmile se sešerí, rozestře se v každém příbytku na zemi velká, z barevného síti pletená rohože. Mezitím shromáždí se celá rodina v kuchyni, kde čeká, až skončena bude příprava slavnostní večeře. Neboť v den ten a následující dává si každý Indian upravití veškeré pokrmy, které nejraději jídvá; na pořízení jich nešetří penězi. Večeře sestává obyčejně z čokolády, sladké kaše kukuřicové, mladých kuřátek a malých tortillas. Z každého tohoto pokrmu oddělují se malé části na nové talíře, jež pak nosí se na rohoži, o níž jsem se svrchu zmínil a která v síni rozprostřena jest. Kromě uvedených pokrmů předkládá se na ni ještě tlatonile, bílé ragout, v němž nejhlavnější přísadou jest nezralý španělský pepř, takže podobné tlatonile jest s to nezvyklý naň jazyk a ústa úplně spáliti; dále elotlascale, zvláštní druh kukuřicového chleba a pak „chléb mrtvých“, pšeničný to chléb bez soli, cukru a tuku. Chléb tento peče se jen na den ten a to v podobě malých zvířat, ptáků, plazů atd.; po upečení bývá posypán drobnými barevnými papírky nebo ustrižky z různých stužek. U každého pokrmu na rohoži stojí hliněný svícen, v němž plápolá tenká, vosková svíčka. Mezi jednotlivými talíři a hrnci pak naházeny jsou plné růže, žluté květy „sempasochil“ a nádherné datury grandiflory.

Toť hostina mrtvých, ofrenta!

Sotva kvas pro zemřelé uchystán, vstoupí do síně hodovní hlava rodiny se všemi členy k ní přínáležejícími a stojíc nad rohoží, vydychující omamující vůni květin a příjemnou pokrmů, zve hlasitými slovy umrlé děti svého domu, totiž sourozence, vlastní dítky a vnuky a vnučky, aby opustily nadoblačná sídla svá, navštívily jeho dům a zasedly ku připraveným tu jídlům. Se slovy: „Nechť dobře chutná vám všem!“ opouští pak celá rodina síň a uchyluje se nazpět do kuchyně, kde teprve odbývá se slavnostní večeře pro živé. Po této odeběře se otec rodiny do hodovní síně mrtvých a postaví kol do kola rohože misky s kadidlem, jež zapálí. V několika okamžicích naplní se síň těžkou, opojující vůní a šedé sloupy dusivého dýmu stoupají k její stropu, tlačí se do všech koutů, unikají každou skulinou a šterbinou. Tím končí hostina pro mrtvé děti.

Den následující platí upomínce na do-

spělé nebožtíky. Jako dětem, tak i těmto upraví se s večera bohatý kvas. Celkově vzezření síně jest proti předešlému dnu poněkud pozmeněno. Vše, co v ní se nalézá, má větší rozměry, od rozestřené rohože až po svíce na ní postavené. Také zříme tu celou řadu nových pokrmů a nápojů, jako mole de guajalote, krocán s ostrou sice, ale lahodnou omáčkou, tamales a jiná silně kořeněná jídla, dále plné džbány pulque, castile, chilote, palmového vína, ananasové šťávy nebo pálenky. Květů mezi nádobami jest méně, naproti tomu u jednotlivých talířů položeny jsou různé věci, jež dříve ten či onen nebožtík nosil nebo jichž při práci používal. Tam leží klobouk, onde pár střevíců, tu sekera, puška nebo nítě . . .

A každý Indian pevně věří, že na oba ty dny duše jeho drahých zemřelých z nadehvězdných výšin zalétají do jeho příbytku, usednou ku připraveným pro ně pokrmům, ochutnají každý z nich a pak mizí opět v parách nad zemí se ploužících. Duhoví kolibříci nebo barevní motýlové chatu obletující, malé obláčky nade vsí táhnoucí, paprsek zapadajícího slunce nebo svit stříbrné lunny, do oken domku zářící — toť jsou duše mrtvých, navštívivších bývalý svůj rodný krov a své příbuzné. Šťastné děti lesů!

Maně vzniká otázka, jakým způsobem užije se pokrmů, které pro mrtvé uchystány byly? Pokrmy ty nebývají obyčejně snědeny rodinou, která je připravovala, nýbrž rozešlou se darem příbuzným a sousedům. Vždyť opět každý dárcce obdrží navzájem od obdarovaného podobná jídla, která jemu poslal! Kromě toho táhnou ode vsi ke vsi celé zástupy chudých mladíků, kteří v každém indianském domku se nabízejí za blaho zemřelých členů té které rodiny se růženec pomodlit, za čež mají pak právo část ofrenty sami snísti. Že velká většina těchto jinochů zneužívá dobrodušnosti Indianů, netřeba mi snad ani připomínati.

Na den všech věrných dušiček neopomene ni žádný Indian přítomen býti celé mši sv. Ženy indianské zapalují pak na den ten při návštěvě kostelní celé spousty svíček, které před sebe na zem nalepují. Jest to prazvláštní podívaná na moře světél, sem a tam se vinící po udupané podlaze chrámové. Po mši sv. dává každý Indian duchovním se modlití krátkou modlitbu za duše svých mrtvých příbuzných.

Večer téhož dne pořádají ženy a děti indianské pravé průvody na hřbitov. Tam kropí hroby svícenou vodou, sypou na ně bílé a žluté květy, zapalují na nich kadidlo a rozsvěcují kolem nich řady barevných svíček. Všude samý plamen, vonný kouř, hlučný rozhovor žen a křik dětí. Pomalu tento utichá, návštěvníci hrobů ztrácejí se jeden za druhým, svíčky dohasínají, jen tu a tam ještě stoupá modrý dým kadidla ku čistému nebi . . . A zmlíží . . . Ticho, pusto na hřbitově — jen jednotvárný koncert cikad ozývá se se všech stran a stříbrná záře měsíční rozlévá se po cypřiších, palmách, pomerančových stromech a citronících a po hrobech ve stínu jich se ukrývajících . . . A krajem jde tiše noc . . .

Promluva

při podělování chudé školní mládeže.

(Přednesl Jan Nosek.)

Milé dětičky!

V obrazárně jedné poutal pozornost všech příchozích krásně provedený obraz, který, ač jednoduchý, každého k sobě vábil krásnou myšlénkou, kterou zobrazoval. Malíř umělec vykouzčil tu štětcem svým okno ozářené mnoha světly a za ním vánoční stromek plný světél a překrásných dárků. Kolem stromku tulilo se k sobě několik dětských hlaviček, z jejichž očí zářilo blaho, radost a ples . . .

A pod oknem u protějšího domu v šeru stál chudičský hoch a okem zvědavým hleděl na ozářené okno. Ručky mimovolně se mu spjaly a rty jako by šeptaly: „Ježíšku, dej mi také nějaký dárek z toho stromku, abych měl také radost.“ Neplakal, nezáviděl bohatým dětem jejich radosti, nýbrž chtěl mítí aspoň malý, jen malinký dárek z toho stromku.

Nedaleko odtud zastavil se bohatý pán se svojí paní a soucitně, útrpně patřili na chudičského hochu. A šlechtné srdce jejich poznalo hned vroucí dětskou touhu, poznalo i úcty hodnou jeho chudobu — a štedrá jejich ruka skýtá již dar opuštěnému dítěti. —

Hle, podobný obraz, obraz velice vzácný a dojemný jeví se v této chvíli i zraku mému. Také vám, milé dětičky, přivedl dobrotivý Bůh dobrodince, kteří, vedeni jsouce

láskou k Bohu a bližnímu, nejen dárky vám uchystali, ale i tuto krásnou, milou slavnost vám připravili, by dárky svými, které v malé chvíli dostanete, vám způsobili radost a spolu ve vás uctili Syna Božího, jenž v opuštěném chlévě Betlémském, v chatrných jesličkách, v nouzi a chudobě největší se zrodil — nejbohatší Pán nebes i země.

A vidím, že šlechetný úmysl jejich úplně se jim podařil. Připravili vám radost, radost velkou, jaká září vám všem v dětských vašich tvářích. Než kde radost, kde ples — tam zaznívati má i vděk. I ten řtu, milé dívky, ve vašich očích, ve kterých zraří se vděčná vaše mysl. A kterak osvědčíte vděčnost svoji ke svým váženým dobrodincům? Upřímnou vzpomínkou při svých denních modlitbách. Modlete se, milé dívky, modlete se vroucně a Bůh za jisté odmění šlechetnou snahu vašich dobrodincův. A jelikož jsem přesvědčen, že srdce vaše jest plno vroucích děků, děkuji za vás všem vašim dobrodincům, kteří o zdar dnešní slavnosti velikých si získali zásluh.

Ano vám, velevážené paní a velectění pánové, vám všem volám za tyto chudé, vděčné dívky upřímné a srdečné: „Zaplať Bůh!“ Vždyť nepodali jste jim daru rukou chladnou, srdcem bezcitným, ztuhlým, nýbrž rukou vřelou, láskyplným srdcem. Ano srdce vaše, jež upřímnou lásku cítí k těmto dětem, podobno jest slunci jasnému, líbeznému, vznešenému slunci, jež osvětluje, ohřívá, svítí všem a rozlévá všude požehnání, radost a blaženost. Štědrost pouze provázená láskou, jakou jste osvědčili, zanáší blaženost i v chudičké byty podkrovní, šíří úsměv a blaho na tvářích, rozechřívá ňadra — a ze srdcí dětských lidí jásot a ples . . .

Nuž a za tuto lásku, kterou jste projevili k těmto dětem, pamětlivi jsouce slov Páně: „Všecko, cožkoli jste učinili jednomu z nejmenších mých, mně jste učinili,“ za tuto lásku a štědrost přijměte nejvřelejší díky! Bůh všemohoucí odplatíž vám životem šťastným — zde i za hrobem!

S Bohem!

S Bohem budiž, rodná moje chýže,
s Bohem, s Bohem, krove mileny!
Ač tak mnohá upomínka víže
mne sem, přece ve kraj vzdálený

spěchám — službať, úřad můj tak velí,
jemuž život zasvětil jsem celý. —

S Bohem, rodná vísko moje milá,
s Bohem stezky, role, lučiny!
Ač jen o vás duše má vždy snila,
prýč přec spěchám — v světa končiny,
službať svatá, úřad můj tak velí,
jemuž život zasvětil jsem celý. —

S Bohem buďte, vonné bory, lesy,
s Bohem, vlídní, šumní hájové!
Ve vás duše má slavila plesy —
vý jste byli moji rájové;
teď však v dál jít úřad můj mi velí,
jemuž život zasvětil jsem celý. —

S Bohem, s Bohem, kraji rodný, drahý,
s Bohem na vždy, vlastní milená!
Za ten život v rodné zemi blahý
cizina mi dána vzdálená —
než má služba, úřad můj tak velí,
jemuž život zasvětil jsem celý. —

Prok. Zaletěl.

Tři zlatá jablka sv. Mikuláše.

Sv. Mikuláš, biskup v Mýře, jest na starých obrazech vždy představován, jak nese tři zlatá jablka nebo koule v ruce, nebo na knize. To se děje, poněvadž dle legendy jako jinoch peníze do domů chudých panen házel, aby jim výbavu dal a tak nevinność jejich zachránil*). Tak až dosud vykládá se tento přívlastek. Francouzský archaolog Didron nalezl však před několika lety na hoře Athos v Řecku při návštěvě tamních četných klášterů rukopis, jenž obsahuje též o tomto přívlastku staré, lepší vysvětlení. Ona kniha napsaná řeckým mnichem 12. století, avšak pravděpodobně kopie staršího již rukopisu, obsahuje pokyn pro malíře, jak mají kostely malbami okrašlovati. Při tom jest třeba držeti se staré tradice, jakožto určitého

*) V brevíři čte se: Cujus illud insigne est christianae benignitatis exemplum: quod cum eius civis egens tres filias jam nobiles in matrimonio collocare non posset earumque pudicitiam prostituere cogitaret; re cognita, Nicolaus noctu per fenestram tantum pecuniae in ejus domum injecit, quantum unius virginis doti satis esset: quod cum iterum et tertio fecisset, tres illae virgines honestis viris in matrimonium datae sunt.

pravidla, i co se týká obsahu i co se týká formy obrazu. Při každé svaté události jest důkladné poučení, jak ji má malíř zobraziti, při každé osobě udáno určitě stáří, barva oděvu a vlasů, jakož i přívlastek. Tam čteme tedy též: „Sv. biskup Mikuláš má se vyobrazovati s třemi docela stejnými zlatými kulemi, jež drží v ruce, poněvadž hájil na sněmu v Nicei přede všemi rovnost tří Božských osob.“ To jest tedy původní význam tří zlatých kulí na obrazech sv. Mikuláše. Souhlasně s povahou řecké bohovědy a symboliky měl přívlastek ten původně dogmatický význam. Když pak v době křížáckých válek úcta sv. Mikuláše na západ přišla, pozapomnělo se na onen dogmatický smysl a zbožná fantasie viděla v koulích zlatá jablka, uvedla je ve spojení se zmíněnou událostí a přišla tak na onen význam, jejž jsme uvedli.

Přátelé lidu.

Obrázky z venkova. — Napsal *Bohumil Brodský.*

(Pokračování.)

Tak řady položek v dlužní knize při jméně Burdově rostly v dlouhý řetěz, který stoupal každého dne. Synáček pomáhal tatinkovi statečně píti, kouřiti a peníze hotové vybírat. Po prázdninách jel sice do Prahy, kde se dal zapsati na právnickou fakultu, ale vrátil se brzy. Peníze, jež mu otec dal, utratil a naučiv se od špatných některých soudruhů místo na přednášky choditi po kavárnách a hostincích, myslil si, že jest to jedno, bude-li píti jinde či doma. Přijel tedy domů a otec vysvětloval, že se mu bude dobře doma studovati a že jen někdy do Prahy si zajede pro nové přednášky. Otec ničeho nenamítal a tak se stal z mladého pana Pavla horlivý navštěvovatel židův. Tento objednával rozličné chutné věci k jídlu, které mladému Burdovi chutnaly lépe, než prostá strava domácí a proto mnohdy ani k jídlu domů nešel.

Stará hospoda upadala stále v zapomenutí. Večerní společnosti řídly, hostů bylo pomálu.

Veliká většina odtrhla se od ní a chýtila se hospody židovy. Hospodský někdy krátce již prohodil, že nechá „šenků“, ale vždy na domlouvání starých přívrženců od svého záměru upustil.

Tito zůstali věrni svému přesvědčení a často, velmi často trpce naříkali na Burdu. Vzpomínali těch dob, kdy všichni sousedé svorně scházeli se ve staré hospodě, tu se slušně bavili, žertovali a zkušenosti své sdělovali. Bylo tu teď smutno a mnohdy vyseděli celé hodiny bez hovoru, zamklé hledíce před sebe.

Ještě něco je bolelo. Ve schůzích obecního výboru ozývaly se nyní hlasy neurvalé, vyčítky, hádky a pomluvy, že mnohdy starosta nemohl ani sváry ukrotiti. Skoro polovice totiž obecního výboru přeběhla do tábora Burdova, vlastně židova, jenž věrně konal úkol Burdou naň vložený.

Při schůzích v nové hospodě rokovalo se často o věcech obecních. Ti, kdož ze staré hospody přestěhovali se do nové, z počátku sice hájili starostu a obecní vedení, ale mladý Burda a Freund dovedli vývody jejich vyvrátiti vždy v neprospěch starostův. Proto již starostu nehájili. Ale ani s tím se žid nespokojil. Kousavými poznámkami, vypravováním, jak jinde se obecní záležitosti vedou, obce prospívají, starostové si počínají, nasil zlého semene do hlav pokojných jindy občanů. Stesky na starostu se množily, ozývaly se vždy hluchěji a netrvalo to ani rok a již starosta nepochyboval, že většina obce jest s ním nespokojena. Kdyby býval mohl, byl by dojista vzdal se své hodnosti starostenské. Musil však čekati, až tříleté období vyprší.

Když uplynul rok, tázal se žid Burdy, nechá-li ho tam déle.

„To víte, že ano,“ svoloval Burda. „Musíte však postaratí se, abych byl starostou. Uděláme tedy smlouvu na tři léta.“

Udělali smlouvu na tři léta a žid se potají smál. Burdovi se o dluhu nezmínil a Burda se po něm neptal. Žid jednoduše, když byly listy popsány, sečetl dluh, přenesl na nový list a psalo se vesele dále.

U Burdů hospodařilo se od desíti k pěti. Celádka byla bez dozoru, brala kde co mohla a nikdo jí nehlídal. V noci, když ves pohřížena byla ve spánku ozvalo se často tiché zaklepání na okno, kde žid spal. Ten hned otevřel a již smlouval s některým čeledínem, děvečkou, ba i dospělými dítkami hospodářů, kteří tajně sem kradené obilí zanašeli. Koupil vždycky velmi dobře, poněvadž ten, kdo přinášel, musil dáti to za to, zač žid chtěl. Po čase

vždy v noci naložil žid obilí za tmy na vůz a odvezl ho nepozorovaně do města.

Již to nebyl ten malý, otrhaný žid, který do Chvalína přišel. Tváře mu červenaly, tělo tloustlo a na prstech měl plno prstenů. Také židovka chodila oděna bohatě a děti nalézaly se ve městě v židovské škole. Freund to mohl dělati, měl peněz dost, více, než by si byl mnohý myslil. Každé soboty držel den sváteční. Prodával sice, hospoda byla otevřena, ale celá rodina jeho byla svátečně oděna a dávala zřejmě na jevo, že jest si svátečního dne vědoma.

U večer téhož dne vždy když hosté odešli, při zavřených dveřích a okenicích počítali výnos týdne. Usmívali se na ty dlouhé řady dlužníků a dluhů. Věděli, mnoho-li mohou každému dát na dluh. Až míra dojde, zavolá si dlužníka, ukáže kolkovanou knihu a požádá o zaplacení. Každý ovšem hned nebude mít peněz. Co však na tom. Pan Freund počká. Dá mu pouze podepsati směnku, ke dluhu přirazí se úrok napřed a to úrok slušný. Lichva jest sice zakázána, kdo však může mu dokázati, co jest na směnce kapitál a co úrok?

„Půjde-li to tak ještě tři léta, koupíme si tento statek i s poli k němu náležejícími,“ řekl jednoho večera Freund své ženě a oči mu svítily netajenou radostí.

„Myslím, abys nekupoval,“ bránila židovka. „Burda je v té moci, nemůže tě vyhnati. Nájem je malý a až budeme mít více peněz, přestěhujeme se do města. Zavedeme si tam obchod, uděláš dvakrát, třikrát konkurs a pak budeme mít dost, abychom mohli v Praze dobře býti živi.“

„Moudře mluvíš,“ usmíval se Freund. „Já ale koupím hospodu lacinu, pole rozprodám, na hospodu si vypůjčím víc, než zač stojí a udělám konkurs zde. Co tomu říkáš?“

Židovka se udiveně na muže podívala.

„Inu, vím již dáyno, že jsi chytřejší mne. Jen dělej, jak sám rozumíš.“

K tomu se nedal žid pobizeti. Kšefoval, jak mohl. Kupoval dále péří, hadry, kůže, obilí a prodával také všechno, nebo aspoň dohazoval. Tu vychválil rolníkům prášky ku hnojení polí, tu nějaký druh vepřů, jindy nová semena obilní. Rolníci objednali, žid zaopatřil a oba byli spokojeni. Do opravdy spokojen byl žid, byť rolníci na něho nenaříkali a podvodů jeho nepoznali.

Za ten čas, v němž Freund ve Chvalíně byl usazen, stal se všem potřebným, ba nevyhnutelným. Jeho nohsledové si libovali, že jest účinnivým a ochotným, při tom prý člověkem tak hodným, že se mu ani desátý křesťan nevyrovná.

V podobném životě uplynula nová dvě léta a přiblížila se volba nového představenstva. Tentokráte bylo ve Chvalíně ku podivu ticho. Nikdo neběhal po sousedech, nepřemlouval a přece bylo jisto, že se starý pořádek zvrátí, že zvítězí Burda. Stará strana scvrkla se na několik málo starších sousedů, kteří pozorovali, že každý odpor, každé namáhání potříti stranu židovskou, jak stranu Burdovu nazývali, jest marno. Proto vzdalovali se všeho ruchu. A nová strana, nalézající se v podruží žida, aniž by věděla šla tam, kam si Freund přál.

V den volby bylo v hostinci „u zláleho lva“ nabito. Freund častoval přichozí pivem a uzenkami na účet Burdův. Kdo chtěl, dostal také kořalku a věru, že jich bylo dost.

Když se přiblížila k volbě určená hodina, zvedli se a šli odevzdat listky. Volali na Freunda, aby načal nové pivo, že přijdou brzy. Čím také by se zdržovali? Každý měl hlasovací lístek napsaný od pana Freunda. Odevzdá ho tedy a půjde klidně zpátky pít, jíst a kouřit na účet toho, kdo platil.

Jak uvažovali, tak se také stalo. Ve chvíli velice krátké bylo po volbě a u Freunda začínalo býti hlučněji. Pouze asi dva neb tři zůstali u představeného, aby se dověděli výsledku voleb. I ti vrátili se záhy a sdělovali s tvářemi zářícími, že strana Burdova slavně vyhrála. Nastal křik, zpěv, hulákání a zábava více než nenucená prodloužila se pozdě do noci. Burdu ten den stál mnoho, ale kdyby byl stál ještě více, ničeho by byl neříkal.

Za osm dní byla schůzka nového výboru, ve které volen starosta. Zvolen ovšem Burda. Freund objednal hudbu, která na nového pana představeného a výbor čekala před domem bývalého starosty. Když vyšli, zahráli muzikanti intráty a pak spustili pochod. U vítězoslávě táhl celý průvod k Freundovi, aby zapil slavný den ten. Žid čekal je již ve dveřích. Zdaleka jim vstříc nával čepic a když se přiblížili, šel naproti a blahopřál nejprve Burdovi, pak druhým sousedům. Jakmile vstoupili do nálevny, provolal novému panu starostovi sláva. Hospoda byla naplněna přá-

tely Burdovými a ti všichni volali z plných hrdel slávu novému panu starostovi.

Pilo se opět hodně, více než osm dní před tím. Muzikanti hráli, opilí sousedé zpívali a kdo by to byl viděl, řekl by býval, že je ve Chvalíně posvícení.

O půl noci vrávoral Burda domů. Sotva na nohou se držel a několikrát klesl, než se dostal do světnice. Žena byla ještě vzhůru. Seděla u stolu, před ní stála láhev kořalky a chasa u kamen selce zpívala. Bylať dnes od nové paní starostové častována. Že na sebe Burdová nezapomněla, svědčily její strhané oči, zarudlá tvář a bláboličí jazyk.

„Nu tak, chaso, křičte sláva, jde k vám pan představený,“ houkl Burda stanuv mezi dveřmi.

Chasa křičela, co hrdlo měla.

„Ty, Pepíku, dojdi ještě pro kořalku, ať jste veselí,“ poroučel sedlák.

Mladší čeledín se vzbudil a běžel o překot k židovi. Vrátil se s několika láhvemi. Teď se pilo vesele dále. Chasa opilá vyváděla bez rozumu a pan představený se svou „paní“ se smáli, až slzeli. Dávali čeledi pít ještě více a sami přihýbali si jak mohli.

Když dopili, šla chasa hulákati ven a představený sotva se dostal na postel. Nechal ženu spát u stolu a sám neodstrojen převálil se do peřin. —

Tak začal pan starosta Burda své úřadování. V té chvíli počítal Freund se ženou, co stála Burdu volba. Připsal to k starému dluhu.

„Je mi dlužen tři tisíce dvě stě zlatých,“ řekl radostně ženě. „Aspoň dva tisíce jsem na něm vydělal. Zítřka musí mi podepsati smlouvu na deset let a pozejtří mu řeknu, co je dlužen.“

Zavřel knihu a spokojeně ulehal u vědomí, že se mu vše daří lépe, než si přál. Mnoho získal za ta tři léta ten — přítel lidu.

III.

Druhého dne šel nový pan starosta napravovat k židovi chutě. Bylo mu přece jaksi nevoľno, byť byl na pít zvyklý. Ale řídil se pravidlem, čím prý se chuť pokazí, tím že se spravi.

Žid vítal ho přívětivě a hned sám nabízel, co by bylo dobré.

„Dáme láhev dobrého vína, nějaké sardinky, žena udělá papriku a bude dobře,“ šveholil úlisně. „Není se co diviti,

že není člověk ve své míře. To udělalo to rozčilení. Pan starosta včera málo pil.“

Burda nenamítal ničeho. Přinesené lahůdky vzpružily nervy a za chvíli byl nový pan starosta opět ve své míře. Usmíval se, nechal se od žida bavit a jen chvílemi sám ulevoval své radosti vzpomínkou na pokoření starého výboru.

„Teď budou viděti, jaký jest rozdíl mezi starostou a starostou,“ prohlášoval slavnostně.

„Oni vidí již teď, že neměli rozum, jenom že se k tomu nechtějí přiznati,“ lichotil žid a oíhal, až bude starosta v nejlepší náladě. Tato dostavovala se, když měl několik sklínek vína v sobě. Jakmile viděl příhodný čas, vytasil se se smlouvou.

„Mnohovážený pane starosto,“ začal vychytrale, „když jsem najímal hospodu, ráčil jste mi říci, že mi prodloužíte pacht, až jak volby dopadnou. Volby dopadly dobře, já dělal, co jsem mohl a prosím vás tedy, byste mi prodloužil nájem na deset let. Chci přistavěti na svou útratu nějaké sklady a proto chci, abych na delší poněkud dobu měl hostinec najmutý. Pan starosta mne dobře zná a nebude tudíž ničeho namítati.“

„I nebudu,“ svoloval starosta, „kde se mám po nájemci zase sháněti. Napište to jen a já to podepíšu.“

„Já si již smlouvu napsal,“ přiznával se žid, „neboť jsem věděl, že pan starosta jest tuze dobrý pán a neodepře mi mé prosby. Hned ji přinesu.“

Přinesl napsanou smlouvu. Starosta tomu velmi málo rozuměl a Freund mohl tam napsati co chtěl. Burda byl mu oddán tělem a duší a věřil mu vše. Jen tak na oko podíval se do smlouvy a chopiv se podávaného jemu péra, podepsal smlouvu. Za chvíli přišli někteří sousedé také napravovat chutě. Podepsali z nich dva smlouvu jako svědci a žid ji chvatně skryl.

Na oslavu podepsané smlouvy přinesl několik láhví vína, o němž tvrdil, že jest třicet let staré, které však paděláno ani révu nevidělo. Což tomu však rolníci rozuměli. Pili a chválili Freunda plnými ústy.

Poledne dávno odzvonilo, když se rozcházeli k obědu. —

Následujícího dne, když přišel Burda k Freundovi, požádal ho žid, aby s ním na slovíčko šel do pokoje. Burda se divil, ale šel. Sem přinesla mu židovka víno na tácu a doutníky a žid objevil se, nesa v náručí několik knih.

„Raďte odpustiti, pane starosto, že budu obtěžovati nějakou věcí,“ začal vážně. „Jsem však člověk poctivý a pořádný a vím, že pan starosta jest také takový. Rád bych, abychom udělali trochu pořádek. Já neplatil také dosud žádného nájmu. Spočítáme to jen, aby pan starosta věděl na čem je a necháme to s Pánem Bohem dále. Já peněz nepotřebuji a po nich se neptám a panu starostovi budu čekati třeba do smrti.“

„Nu jen povězte, jak to stojí,“ jaksi zaraženě řekl starosta. „Po nájmu jsem se nesháněl a myslím si také, že se o peníze u mne báti nemusíte. Chvalínský Burda chvála Bohu má čím platiti.“

„Ovšem, ovšem,“ omlouval se žid. „Však na dvě míle v okolí se žádný panu starostovi nevyrovná. Tuhle jsem, pane starosto, spočítal již napřed, co ráčíte míti u mne vybráno. Dělá to, když odpočteme nájem, tři tisíce dvě stě jeden zlatý a padesát tři krejcarů.“

„Jak že, tři tisíce dvě stě zlatých?!“ lekl se představený a vyňal dýmku z úst. „To jste se snad zmýlil. Já myslil, že se to tak s tím nájmem vyrovná.“

„Bůh ví, pane starosto, že jsem se nezmatl ani o krejcar,“ zařikal se žid. „Vím, co dobrého jste mi ráčil udělati a počítal jsem vše panu starostovi laciněji, než jiným. Zde jest kniha, ve které jest zaznamenáno krejcar po krejcaru, co jste ráčil vybrati vy, váš pan syn a ctěná paní vaše. Račte si to přepočítati.“

Otevřel před ním svou příruční knihu a starosta s údivem patřil na ty sránky pokryté dlouhou řadou číslic.

„To ten Pavlík mne tolik stojí,“ vzdechl, aby aspoň na něco mohl ohromný svůj dluh svěsti. „Musím tomu hochovi zakázati, aby bez mého vědomí ničeho na dluh nebral. Dávám mu přec peněz dost, nemusí ještě mně ostudu dělati.“

„Ó prosím, pan syn je pán, že by ho musil každý pohledati!“ bránil žid pana Pavla. „Takový způsobný, veselý a moudrý. Ten má tuho, z toho bude advokát.“

Žid ukázal na čelo, přihmouřil oči a luskl prsty. Burda se usmál. Ležely mu sice ty tři tisíce na prsou, ale ješitnost jeho byla větší než rozvaha. Eh co, žid peníze nechce, zůstane mu je dlužen. Bude mu je spláceti a ať si sraží na to nájem. Ode dneska na dluh u něho ničeho ani pítí ani jístí nebude, doma také zakáže, aby na dluh neposílali a bude dobře.

„Nu tak, pane Freunde,“ řekl po chvíli, „chcete, abych vám hned zaplatil? Dnes peníze nemám, ale zaopatřil bych je zítra.“

„Bůh chraň,“ bránil se žid. „Vždyť jsem řekl, že peníze nechci, že chci jenom udělati pořádek. Pan starosta mi tuto potvrdí, že mou pohledávku nalezl v pořádku a já budu spokojen. Až bude pan starosta chtít, dá mi něco na dluh, ale to nemusí býti ani za rok, za dva roky, ba ani za pět let. Necháme to ležeti, nu a nějaký ten malý úrok mi pak pan starosta neodepře.“

„To víte, že zadarmo nic nechci,“ vypínavě řekl starosta. „Ukažte, podepíšu vám, co chcete.“

Podepsal, žid poděkoval a starosta musil v pokoji zůstat, dokud nevypil láhev vína. Šel pak domů, zasmušen sice, ale ne smuten. Tuze se pro veliký dluh netrápil. Doma pouze povídal, aby na dluh k židovi pro nic nechodili, že se s ním již vypořádal a tím veškeren hovor o dluhu u žida skončen.

Nějaký čas skutečně od Burdů nebrali na dluh ničeho, ačkoliv žid každého dne ujišťoval, že je na placení dosti času. Ale přišel čas, že musili na dluh bráti.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Biskupské porady ve Vídni trvaly po celé dva týdny; byly ukončeny teprve v sobotu 3. t. m.

— **Dvacátá výroční zpráva účetní spolku sv. Josefa ku podporování světského duchovenstva ve výslužbě pro církevní provincii Českou,** vydaná při ukončení správního roku 1892 (od 1. listop. 1891 až do 31. října 1892) vykazuje:

1. Zakladatele spolku. Ku 25 z let dřívějších přistouplilo letos sedm nových, totiž: Jeho biskupská Milost nejdůst. pan Ferdinand Kalous, veledůst. pp. kanovníci u sv. Vítá: Michael Hornsteiner, dr. Frant. Krásil, dr. Václav Frind, veledůst. p. probošt dr. Antonín Lenz, dp. Jan Rajský, farář a dp. Josef Klein, děkan, každý po 100 zl.

2. Seznam nově přistouplých 129 členů přispívajících, a to farářů 28, kaplanů 80, katechetů z obec. a měšť. škol 21; dle diecézí: z arcidiecése Pražské 34, z diecése Budějovické 37, z Král. Hradecké 30 a z Litoměřické 28.

3. Výkaz jmění, dle něhož úhrn příjem

obnášel 27.899 zlatých 93 kr. na hotovosti a 221.794 zl. 13 kr. v cenných papírech; vydání 27.873 zl. 43 kr. na hotovosti; takže zbývá koncem správního roku 1892 na hotovosti 26 zl. 50 kr. a v cenných papírech 221.794 zl. 13 kr. Deficientů oprávněných měl letos spolek 30, jimž vyplaceno 7.066 zl. 32 kr. podpory.

4. Oznámení příští valné hromady, kteráž konati se bude dne 3. května 1893 o 10. hod. dop. v Klementině a před ní v 9 hod. sloužena bude u sv. Salvatora mše sv. za členy a dobrodince spolkové.

Úřadování spolkové obstarává se při farním úřadě u sv. Mikuláše v Praze, kdež se i všeliké dotazy vyřizují a poučení stran přístupu ku spolku se podá.

***—* Poutní slavnost v hlavním farním chrámu Páně u sv. Mikuláše na Malé Straně** počla dnes v pondělí v 5 hod. odp. slavnými nešporami. V úterý dne 6. prosince na den sv. Mikuláše, biskupa, jest ráno v 6 hod. rorátní mše sv., v 8 hod. slouží Jeho Eminencí nejduš. p. Kardinál mši sv., v 9 hod. tichá mše svatá; odpol. ve 3 hod. pobožnost Mariánská a v 5 hod. požehnání. Pouť se koná v neděli III. adventní dne 11. prosince: v 6 hod. ráno rorátní mše sv. z exhortou, v 8 hod. školní mše sv., v 9 hod. Matura, v 10 hod. slavnostní kázání, v 11 hod. slavná pontifik. mše sv.; odpol. ve 3 hod. požehnání a v 5 hod. slavné pontif. nešpory. Při službách Božích koná se ten den sbírka na „jubilejní dar pro sv. Otce.“ Ve čtvrtek o slavnosti Neposkvr. Početí Panny Marie zůstává dopol. obyčejný pořádek služeb Božích; odpol. ve 3. hod. požehnání a v 5 hod. slavné nešpory. V ostatní dny mezi oktávem: ve středu, v pátek, v sobotu, v pondělí a úterý jest v 8 h. zpívána mše sv. a odpol. v 5 hod. požehnání. Ukončení slavnosti v úterý dne 13. prosince odpol. v 5 hod. slavnými nešporami a chvalozpěvem „Te Deum.“

Z Příbrami. (Svěcení budovy pro kníž. arcib. konvikt.) (Dokonč.) Po vysvěcení kaple vysvěcena pak i budova za zpěvu chovanců konviktu. Po té promluvil k obecnstvu a studujícím veledušt. p. P. Kořan, kanovník kapituly staroboleslavské a bývalý ředitel kníž. arcib. konviktu. Slova jeho týkala se hlavně studujících v konviktu bydlicích, jimž podával direktivu, jak chovati se mají vzhledem k budoucímu svému povolání. Po té sloužil nejdušejší arcipastýř tichou mši svatou, při níž chovanci konviktu zapěli krásnou Skuherského mši. Jestliže zpěv chovanců při svěcení vůbec — totiž zpěv žalmů a responsorií — všeobecně se líbil, líbil se tím více při této mši. Doprovázení na harmoniu

svým učitelem zpěvu p. Al. Kučerou, c. k. cvič. učitelem, zapěli mši tu tak, jak zřídka jen ji slycháme. Nebylo potřebí zpěvníku, aby sledován mohl býti text jednotlivých částí, tak přesná byla vokalisace. Po mši sv. odebrali se hosté do jednotlivých částí budovy, aby si ji prohlédli. Shledáno všeobecně, že nejen budova jest krásná, nýbrž i všecko uspořádání v ní jest vhodné a přiměřené. Vše vidíš na pravém místě, u všeho zdá se ti, že by to ani lépe uspořádáno býti nemohlo. Musea v I. patře jsou světlá, opatřená vhodným, pohodlným nábytkem; místo stolů jsou tu pohodlné, nakloněné palty. Mimo věšák a knihovnu není v museu nic, co by rušivě mohlo působiti na mysl mladíkovu v době studií. Velká, vzdušná dormitoria jsou umístěna v druhém poschodí a refektář pod kaplí. Místnost tato úplně souhlasí s prostorem kaple, při čemž malá absida může vhodně proměněna býti v malé jeviště při domácích zábavách. Veškeré místnosti ostatní, hlavně kuchyně a prádelna, vesměs nalézají se v nejdolejší části budovy, jsouce od místností pro studující určených úplně odloučeny. J. Emin. ndp. kardinál kníže-arcibiskup účastniv se po slavnosti hostiny, jež na počest jeho byla uspořádána, odebral se ve 2/42 hod. odpoledne na nádraží, odkudž do Prahy se odebral. Že obecenstvo naše uznalo soukromou slavnost svěcení za důležitou pro město naše, o tom svědčí i to, že domy v ulici Plzeňské a Pražské jakož i na náměstí byly prapory ozdobeny. Abychom pak nyní chtěli vzbuzovati vzpomínky z dřívějších dob, kdy se o stavbě nového konviktu počalo mluvit, nevidí se nám býti na místě. Necht odpoví nyní bývalí odpůrcové na dvě otázky: Jest budova konviktu našemu městu pravou ozdobou? Způsobil konvikt počtem svých chovanců, že gymnasium zdejší řadí se počtem svých žáků mezi nejpřednější gymnasia ve vlasti naší? Jest tu možno odpověděti záporně?

Horymír.

Z Vídně. Dne 5. t. m. složil nejdušt. p. Dr. Theodor Kohn, kníže-arcibiskup Olomoucký v ruce papežského nuncia nejdušt. p. Dra Galimbertiho přísahu u přítomnosti dvou kanovníků Olomouckých vys. dpp. Dra Antonína Kluga a Jana Weinlicha. Na to pořádána u papežského nuncia na počest nového knížete-arcibiskupa hostina.

Literární oznamovatel.

— „Základové hebrejského jazyka biblického,“ obsahující první českou mluvnici hebrejského jazyka biblického, četná cvičení mluv-

nicky rozebraná i vyložená a mluvnický rozbor pěti hlav knihy Genesis. Napsal Dr. Jaroslav Sedláček, supplent c. k. české university. V Praze. Nákladem knihkupectví B. Stýbla. Cena zl. 1'60. Studium hebrejštiny nemálo ulehčeno bohoslov-cům již českými přednáškami a vyklady v ja-zyku tomto, tím více však bude jim ulehčeno tištěnou hebrejskou mluvnicí, v níž vše přehledně a srozumitelně mají podáno, tak že nemusí při přednášce psátí, ale mohou pouze přednášce naslouchati. — Co se knihy samé týká, dlužno o ní doznati, že vyniká přehledností a praktičností a že vzat při ní zřetel k základním pravidlům mluvnické jazyka našeho. Knihu tu vřele doporučujeme.

— „Co jest *Krislus*?“ Napsal P. Roh. S. J. Ascetické bibliotéky č. 35. V Brně 1892. Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinské. Cena 15 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Ondřej *Scheuchel*, kněz ř. Bened. v Emau-zích v Praze, 15. listop. 1892, (nar. 12. ledna 1857, vysv. 23. července 1883).

Ustanovení jsou:

- p. Václ. *Čermák*, neom., za zat. katech. v Plané (Plan);
- p. Eduard *Hlaváček*, neom., za kapl. ve Vo-ticích;
- p. Frant. *Štědrý*, admin., za far. v Slavětíně;
- p. Jan *Hermach*, admin., za faráře v Mi-chaelsbergu;
- p. Jiří *Glosauer*, far. v Pořežově (Purschau), za far. v Boru (Hayd).

Uprázdňená místa:

Wies, expositura patr. obce Chebské, od 28. listop. na dobu 4 neděl;

Zbraslav, fara patr. p. Karla Bedřicha knížete z Ottingen-Wallersteinů, od 1. prosince 1892;

Pořežov (Purschau), fara patr. p. Karla knížete z Löwensteinů, od 24. listop. t. r.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanovení jsou:

- p. Mikuláš *Simon*, far. Radhoštský, za far. do Svatky;
- p. Bohusl. *Neumann*, gymn. katech. Novo-bydžovský, za katech. na gymnasiu v Ném. Brodě;
- p. Frant. *Oprátko*, koop. Novoveský, za II. kapl. do Jaroměře;
- p. Ant. *Mífek*, koop. Přepýšský, za koop. do Nové Vsi;
- p. Frant. *Honců*, koop. Vys. Újezdský, za kapl. do Přepych;
- p. Alois *Černík*, koop. Vejvanovický, za II. kapl. do Lúže;
- p. Frant. *Chládek*, koop. Petrovický, za koop. do D. Libchavy.

Novosvěcenci:

- p. Fr. *Šeda*, za koop. do Chotěborek;
- p. Fr. *Pekárek*, za II. kapl. do Kutné Hory;
- p. Fr. *Janoušek*, za koop. do Vys. Újezda;
- p. Vinc. *Procházka*, za koop. do Vejvanovic.

Uprázdňené místo:

Radhošť, fara patr. knížete Thurn-Taxisse, od 30. listop. t. r.

V komissi nakladatelství Rohlička a Sieversa v Praze, právě vyšla:

Kázání Bourdaloue-ova

S. J.

Díl IV.

Řeči postní o umučení Páně, Panegyrika.

Z frančiny přeložil

Martin Kabát, farář v Družci.

S povolením nejšťst. k. a. konsistoře Pražské.

(435 str.) Cena 2 zl.

Výtěžek věnuje se na založení chudinské nadace na osadě Družecké.

OBSAH: Kázání na slavnost Neposkvrněného Početí nejblah. Rodičky Boží Marie Panny. — Kázání na slavnost Narození Páně. — Svatý Mikuláš (Báseň). — U hrobů mexických. (Dokonč.) — Promluva při podělování chudé školní mládeže. — S Bohem! (Báseň). — Tři zlatá jablka sv. Mikuláše. — Přátelé lidu. Povídka. (Pokrač.) — Kronika. — Literární oznamovatel. —

Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihtiskárně.

Nedošla čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou " 3:50
pololetně " 1:50
poštou " 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV., 34.)

Kázání

na den svatého Štěpána.

„Štěpán pak, jsa pln milosti
a síly, činil veliké divy a
zázraky v lidu.“

Skutky ap. 6, 8.

Kristus umřel — učenníci jeho roz-
utekli se na všechny strany, každý k dří-
vějšímu zaměstnání svému a fariseové a
zákoníci radostí nesmírnou jásají nad tím,
že usmrtili Krista Ježíše. Než radost jejich
netrvala dlouho. Neb již o letnicích vystu-
pují učenníci Ježíšovi, Duchem sv. osvi-
cení a nadšeností velikou a myslí neohro-
ženou hlásají víru v Kr. J., u židů tak
nenáviděného; a hlasatelé tito nalezájí u
lidu přívrženců! Ó jaká to rána pro fa-
risey! Sotva jednoho hlasatele pravdy se
světa sprovodili, a již ne jeden ani dva,
ale celá řada Bohem nadšených mužů vy-
stupuje; a ti hlásají totéž učení, tutéž
víru svatou, tytéž zásady, které hlásal Kri-
stus Ježíš. A jak chovali se fariseové
k těmto hlasatelům víry Kristovy? Myslíte,
že snad uposlechli jejich slov a uznali
Krista pravým Bohem a Spasitelem světa,
či snad myslíte, že litující dřívějšího skutku,
přilnuli k víře Kristově? Oni znovu všech
sil svých napínají, jen aby toto nové učení,
dokud v počátcích jest, udusili; apoštoly
přemlouvají, jim bohatství, jim důstojnosti
přislubují, a když to nic nespomáhá, je
bičují, žalářem trestají, chtějí je od hlá-
sání víry Kristovy odvrátiti, ale všechno
úsilí, všechno namáhání jejich marné jest;
nebo tážou se vás, př. dr., co spomůže
veškerá síla lidská proti nezvratné vůli

Boží? Apoštolové přesvědčeni jsouce o bož-
ském původu, o božské moci (svého učení)
toho učení, které hlásají, a přesvědčeni
jsouce, že více sluší Boha nežli lidí po-
slouchati, ničím, ani přemlouváním, ani
bičováním, ani žalářováním od víry v Kr.
Ježíše odvrátiti se nedají a přes všecko
úsilí fariseů víru v Kr. J. hlásati neustá-
vají. Statným bojovníkem pro víru Kri-
stovu, horlivým a neohroženým hlasatelem
a vyznavačem víry Kristovy byl též svatý
Štěpán, jehož památku dnes slavíme. Ani
hrozná muka, ani hrozná trápení pro sv.
víru snášeti, ba ani smrt podstoupiti (život
položiti) neváhal a tak dokázal sv. Štěpán
pravost naší sv. víry, tak dokázal, že není
víra jako víra, že naše sv. víra není žádný
klam, není žádný výmysl lidský, ale že
jest to božská víra. Abyste i vy sv. víru
tak jako sv. Štěpán vyznávali, abyste i
vy pro víru všecka pronásledování a muka
trpělivě snášeli, ano abyste i vy jako sv.
Štěpán, kdyby toho potřeba kázala, pro
sv. víru neohroženě i život položiti nevá-
hali, umínil jsem si v dnešní řeči své pro-
mluviti k vám o tom, že neohroženě víru
svou vyznávatí máme.

Pojednání.

Za času římského císaře Septimia Se-
vera, jenž křesťany krutě pronásledoval,
byla sv. Perpetua pro víru křesťanskou do
žaláře uvržena. Otec její, jsa pohan, vše-
možným způsobem hleděl dceru svou od
víry křesťanské odvrátiti, ale marná byla
veškerá snaha jeho, marné bylo všecko
namáhání jeho. Poněvadž ale dceru svou
přes příliš miloval, proto ani když již do
žaláře uvržena byla, ani tam jí neopustil,

ale rychle pospíchal do síní žalářních a snažně prosil dceru svou, aby aspoň při výslechu křesťankou býti se nevyznala. A myslíte, př. dr., že snad otec onen tímto nářkem, touto úpěnlivou prosbou dceru svou od víry křesťanské odvrátil? O nikoli, m. m., sv. Perpetua, poukávající klidně na nádobu nedaleko stojící, pravila: „Otče, jak nazýváš nádobu tuto?“ — „Džbánem,“ odpověděl skormoucený otec — „ale co to má znamenati? mohu-li pak něco jinak též jmenovati, nežli jen tím, čím to právě jest?“ — „Nikoli,“ musel otec přisvědčiti. „Nuže otče,“ odpověděla sv. Perpetua, „rovněž tak i já nemohu sebe jinak jmenovati, nežli právě tou, kterou jsem, totiž křesťankou,“ a raději opustila sv. Perpetua otce svého, matku svou, ona raději život ztratila, nežli by víru v Kr. J. byla zapřela. A nyní tážu se Vás, př. dr., od koho pak naučila se sv. Perpetua víru v Kr. J. tak horlivě a tak neohroženě vyznávat? Od koho naučila se raději všechno ano i život ztratiti, nežli víru v Kr. J. zapřít? O nejm., zajisté od nikoho jiného, nežli od sv. Štěpána, nebo sv. Štěpán jest první ze všech mučedníků, kteří pro víru Kristovu život položili. Sv. Štěpán to jest ten vzor, který ukazoval všem sv. mučedníkům: takto máte sebe zapřít, takto máte kříž Kristův na se vzít, takto máte Kr. J. následovati, jako já jsem to učinil. Jáhen sv. Št. jsa pln ducha sv. tak horlivě a tak neohroženě hlásal víru v Kr. J., že v této své horlivosti ani přemlouváním, ani bičováním, ani žalařováním farizeů od víry Kristovy nedal se odvrátiti. Když tedy farizeové viděli, že sv. Štěpán u víře neoblomný jest, a že čím dále tím více přívrženců svými zázraky získá, nevědouce si rady, falešné svědky si najali, kteří by sv. Štěpána z rouhání se Bohu obviňovali. Ale sv. Štěpán ani před soudci, kteří trestem smrti mu vyhrožovali, ani před těmi nezapřel víru v Krista Ježíše, ale ještě s větší horlivostí, ještě s větší neohrožeností hlásá a vyznává víru svou v Ukřižovaného a dokládá, že i milerád pro téhož Kr. J., který před nedávnem za něho dobrovolně se obětoval, i on dobrovolně se obětovati chce, i on život svůj ztratiti chce. A tu farizeové hněvem popuzeni byvše, uchopili sv. Štěpána a vyvedše ho ven z města ukamenovali jej a tak, m. m., stal se sv. Štěpán prvním mučedníkem pro víru Kristovu, tak stal se sv. Štěpán vůdcem statných vojinů,

všech sv. mučedníků, jichž nesmírná řada příkladu jeho následuje, ano, m. m., tak se stal sv. Štěpán vzorem, kterého i my všichni následovati máme. Ano sv. Štěpán ten nám ukázal, kterak víru v Kr. J. vyznávati máme, sv. Štěpán ten nám ukázal jak máme sebe zapřít, kříž Kristův na se vzít a kterak i my Kr. J. následovati máme, ano tak stal se sv. Štěpán průvodcem, který dobrou cestu ukazuje všem těm, kteří víru v Kr. J. vyznávati a cíle věčné blaženosti dosíci chtějí. — A nyní, př. dr., pohledněte tak trochu na ten nynější svět, pozorujte tak trochu ten nynější svět a řekněte mi, mnoho-li pak za naší doby nalezli bychom tak horlivých vyznavačů, tak neohrožených obháječů naší sv. víry, jako byl sv. Štěpán? mnoho-li pak za nynější doby nalezli bychom těch, kteří by ochotně a neohroženě i život pro víru Kristovu položili, jako sv. Štěpán? O nejm., marně se tážu, nebo právě nyní jest ta doba, kde svět, nejen že zapomíná, nedbá sv. víry, ale svět nynější stydí se za sv. víru, pro kterou tolik sv. mučedníků přehrozná muka snášelo, ba i život ochotně a dobrovolně obětovalo (ba ani smrt podstoupiti neváhalo); svět nynější stydí se za tu víru, pro kterou předkové naši nade vše, nade všechny poklady, nade všechna bohatství světa si vážili. Více, m. m., za nynější doby nalezli bychom těch, kteří volají sa zrádce Jidášem, „co mi dáte a já vám Ježíše zradím?“ aneb kteří volají se zapírajícím Petrem „neznám Ježíše, neznám člověka toho;“ ale těch, kteří by třeba před dosti malým zástupem vyznati měli, „věřím v Ježíše ukřižovaného,“ těch, kteří by upřímně vyznali víru svou v ukřižovaného Kr. J., o nejm., takových (těch) bychom asi málo za nynější doby nalezli; nebo právě nyní jest ta doba, ano ta přeusnutná doba, kde pro věc svatou, pro sv. víru lidé ani dost málo učiniti, ani dost málo trpěti nechtějí; ano, m. m., právě nyní jest ta přeusnutná doba, kde pro víru Kristovu lidé ani úst otevřít nechtějí, bojíce se potupy a pohánění (pronásledování) tohoto světa! „Raději budu mlčeti, mohl bych někoho urazit a tak své odběratele ztratiti,“ tak, m. m., řekne nyní kupec, tak řekne obchodník, tak řekne řemeslník, ano, m. m., tak řekne nyní každý člověk křesťan katolík, má-li se jen jedním slovem naší sv. víry zastati, má-li falešné domněnky o naší sv. víře jen jedním otevřením úst vyvrátiti.

Se světem musím pokračovati, musím proti Bohu, proti církvi mluvit! musím modlitby, návštěvy kostela, sv. zpovědi zanedbávat. Se světem musím pokračovati, proti proudu nesmím plovati, vždyť by se mi celý svět nyní vysmál, od celého světa mohl bych býti pronásledován, mohl bych nevzdělanec, zpátečníkem býti nazván, tak řekne nyní, m. m., i řádný člověk i řádný katolík! tak dá se nyní i řádný člověk tím bludným, tím falešným světem ku zlému svěsti, od víry odvrátiti. Vskutku, m. m., jednání toho nynějšího světa nemohu si jinak představit, nežli jako jednání farizeů a zákonníků za času Krista Pána. Farizeové věděli, že Kr. J. jest syn Boží, oni věděli, že na Ježíši vše se vyplnilo, co o něm předpověděno bylo, oni viděli všechny jeho zázraky a divy, viděli jeho božskou moc, slyšeli jeho božské učení a přece nechtěli věřiti, a přece nechtěli slovům jeho víry přiložiti, a přece nechtěli příkladu jeho následovati! „To je dávné ustanovení Mojžíšovo, tomu všemu nás již Mojžíš učil, co nám tuto Ježíš povídá, nesmíme v Ježíše, nesmíme v apoštoly věřiti,“ tak volali zbabělci, tak volali nevěřící židé; musíme i my s ostatními volati „ukřižuj, ukřižuj Ho,“ „kamenujte Štěpána!“ tak musíme volati, „vždyť se rouhal Mojžíši a chrám náš potupil.“ A právě tak, m. m., jedná ten nynější svět; a je-li někdo ještě nyní k zbožnosti podněcován, i ten stydí se, i ten bojí se před světem víru svou vyznati, i ten bojí se každého padoucha, bojí se každého ničemného křiklouna, on bojí se více lidí nežli Boha! Ó nejm., takými zbabělci, takými křiklouny není svět na víru křesťanskou obrácen, není naše náboženství po celém širo-širém světě rozšířeno, takými zbabělci není též víra naše v platnosti udržována, nýbrž Kr. J. na novo mučen, Kr. J. na novo korunován, Kr. J. na novo křižován. Ano, m. m., tak zlý jest ten nynější svět, že kdyby i sám Kr. J. za nynější doby se objevil a zázraky samé činil, myslíte, že by nynější svět Kristu Ježíši uvěřil, myslíte, že by snad za nynější doby lepší osud Kr. Ježíše potkal, myslíte že by snad nynější svět lépe s Ježíšem zacházel, nežli farizeové a zákonníci? O nikoli, m. m., i v této době, i v této osvěty plné době kdyby i sám Kr. J. se objevil, byl by i za nynější doby ukřižován a mnozí katoličtí křesťané by i nyní volali „ukřižuj, ukřižuj Ho!“ a jiní

kteří by tak nečinili a dobře věděli o Kr. Ježíši, že jest to syn Boží, že jest to Spasitel světa a měli by o něm svědectví toto vydati, volali by „neznám Ježíše, neznám člověka toho,“ a kdyby sv. Štěpán za nynější doby se objevil, byl by i za nynější doby ukamenován. O hrozná to doba, hrozný ten nynější svět! Právě nyní, m. m., kde o sv. víře naší nejen od jinověrců ale i od samých přívrženců jejich příkoří hrozné se děje, kdy pro naši sv. víru nic činiti, nic trpěti se nechce, kdy Krista tolik jich popírá, ve dnech pronásledování utíká, právě nyní bylo by třeba tak neohrožených bojovníků, tak horlivých obhájců a vyznavačů naší sv. víry, jako byl sv. Štěpán; právě nyní bylo by třeba takových obhájců naší sv. víry, kteří ani přemlouváním, ani bičováním, ani žalářováním od víry odvrátiti by se nedali; právě nyní bylo by třeba takových obhájců naší sv. víry, kteří by i před soudce směle kráčeli, kteří by i před soudci smrti jim vyhrožujícími se sv. Štěpánem vyznali „věřím v Ježíše ukřižovaného;“ ano, m. m., právě nyní kdy více nevěry nežli víry mezi křesťany jest, bylo by třeba takových obhájců naší sv. víry, kteří by ani život pro sv. víru položit neváhali, aby svět trochu obrácen, aby svět trochu napraven byl, aby naše sv. víra opět tak, jako za prvních dob křesťanských vyznávána byla.

A my, př. dr., my snad bychom pokračovali s tím nynějším bludným světem, my bychom jednali tak, jako ten nynější bezbožný svět, a nechtěli bychom následovati šlépějí prvního sv. mučedníka, a nechtěli bychom následovati příkladu prvního obhájce naší sv. víry, sv. Štěpána? O nejm., daleko buď od nás, odstup od nás, tak volejme se sv. Pavlem, abychom se snad v něčem jiném chlubilí leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista; daleko buď od nás, odstup od nás, abychom tu víru, pro kterou tolik sv. mučedníků ochotně a dobrovolně život položilo, pro kterou naši otcové, naši předkové tolik krve prolévají, a které nad všechno bohatství, nade všechny poklady tohoto světa si vážili, abychom my tu sv. víru zapírali! ale mějme to za veliké ano za nesmírné štěstí, že nám zde na světě možno bylo býti katolickým křesťanem, býti údem té sv. církve, té skály, již brány pekelné nikdy nepřemohou a kdykoliv se nám, př. dr., jen nějaká příležitost naskytne o víře svědectví vy-

dati, upřímně a neohroženě před celým světem vyznejme svou samospasitelnou víru a nevolejme nikdy se zapírajícím Petrem „neznám Ježíše,“ ale se sv. Jaro-
límem upřímně vyznejme: „křesťan jest mé jméno a příjmení katolík“ a jeden každý z nás před Kr. J. zde na oltáři v Nejsv. Svátosti přítomným upřímně vyznej: Pane Ježíši, i kdyby celý svět proti mně povstal, i kdyby celý svět pro sladké jméno Tvé mne pronásledoval, přece Tě nezapřu Kr. J. ale upřímně a neohroženě vyznám, věřím v Tebe Ježíši a před celým světem vyznám věřím v Ježíše ukřižovaného. Ovšem jestliže světem pohrdneme a pro Krista se rozhodneme, budeme-li víru v Kr. J. horlivě vyznáváti, ovšem od světa lásky požívati nebudeme, ano svět bude námi pohrdati, svět bude nás v nenávisti míti, svět bude nás pronásledovat, svět bude nás nevděkem, posměchem stíhati a my, př. dr., my bychom snad z bázně před tímto světem víru v Kr. J. zapřeli. O nečiniťme toho, nebojme se tohoto světa, vždyť sám Kr. J. k nám volá, nebojte se tohoto světa; ovšem budete násilí trpěti, ale nebojte se, volá k nám Kr. J., nebo já jsem přemohl svět a vyznáte-li vy mne před lidmi, vyznám i já vás před otcem svým nebeským. O jaká to odměna přislíbena tomu, kdo vyzná Kr. J. před tímto světem. O, př. dr., nesmírná to odměna! takové odměny nemůžete dosáhnouti od tohoto světa, budete-li více světu nežli Bohu chtíti se líbiti, takové odměny nedosáhnete od tohoto světa, zapřete-li Kr. Ježíše a nezapřete-li sami sebe, nebo sám sv. Jan Zlat. praví, že blaženost věčná, která přislíbena jest tomu, kdo vyzná Kr. Ježíše před tímto světem mnohem větší cenu má, nežli celý tento svět, ba že s cenou tohoto světa ani porovnati se nedá. A proto, př. dr., ani tenkrát nezapírejme Kr. J. i kdybychom pro tuto sv. víru, i kdybychom pro to přesladké jméno Ježíš pronásledování, bičování, žalařování ano i kdybychom pro tu sv. víru hrozně týráni, hrozně mučení byli, ani tenkrát myslí a odvahy nepozbývejme, naši sv. víru před tímto světem vyznati, a kdybychom snad pro hrozná trápení ve víře ochabovati počali, na kříž zraky své obraťme a když uvidíme Kr. J. na kříži hrozně se trápit, když uvidíme Kr. J. za nás umíratí, jistě útěchy, jistě posily v utrpení svém nabudeme a jistě seznáme, že toto naše utrpení, ta naše muka, jest

jen odstínem muk a utrpení Kristových, a kdybychom snad pro hrozná muka, pro hrozná trápení u víře již ochabovati počali, pomněme na sv. mučedníky, kteří pro tutéž sv. víru ani těch nejhroznějších muk se nelekali, ale s myslí veselou a okem vyjasněným vstříc i těm nejhroznějším mukám ano i smrti kráčeli, pomněme na sv. Štěpána, který ač věděl, že hrozná a potupná smrt ukamenováním mu hrozí, vyzná-li Kr. J. před tímto světem, nicméně upřímně a neohroženě vyznává „věřím v Ježíše ukřižovaného.“ A snad, m. m., smrt měla by nás od sv. víry Kristovy odstrašiti? O nikoli. Nebojme se těch, kteří zabijí tělo, neb vždyť duši zabíti nemohou; a proto milerádi i smrt pro víru Kristovu, pro jméno Kristovo podstupujeme, nebo jen ten, kdo setrvá až do konce, jenom ten, kdo s Kristem trpěti bude, jenom ten bude s Kristem oslaven a proto i smrt milerádi pro víru Kristovu, pro jméno Kristovo podstupujeme a když již ducha vypouštěti budeme, i tenkrát hlasme se k praporu Kristovu, i tenkrát plňme vůli Kristovu, i tenkrát budme pravými křesťany, i tenkrát vyznáváme víru svou tím, že i my s Kr. J. za nepřátely své modliti se budeme, že i my s Kr. Ježíšem na kříži pňjícím a za nepřátely se modlícím zvoláme: „Otče odpusť jim, neb nevědí, co činí,“ a že i my se sv. Štěpánem zvoláme „Pane nepokládej jim toho za hřích“ a poslední naše slova, poslední naše vzdechnutí buďtež slova sv. Štěpána: „Pane Ježíši, přijmi ducha mého.“ A budeme-li, př. dr., po celý život svůj tak horlivě a neohroženě víru vyznáváti, jistě zvoláme na sklonku svého života tak, jako jeden znamenitý učenec umíraje před svými žáky veřejně vyznal: „Tolik let na světě žiju, a mnohých radostí jsem zakusil, ale nejlepší byly ty, kterých zažilo srdce mé, když bylo skroceno uzdou sv. víry. Tolik let na světě žiju, v nichž jsem i mnohých strastí a nehod zakusil, avšak nikde nenašel jsem (v strastech svých) tolik útěchy a síly, jako u pramene víry. Tolik let žiju, a nejednou stál jsem též na popraží hrobu svého a tu jsem seznal, že jen víra a to víra Kristova s to jest hrůzy smrti zahnatí a svědomí utišiti, a že jen víra Kristova s to jest, nás bezpečně z tohoto časného života do věčnosti přivéstí.“ Amen.

Karel Vondruška.

Kázání na den nového roku.

„Hospodin (Pán) s vámi.“
(Knih. Ruth 2, 4.)

Jestliže to pradávný obyčej, že na dnešní den, jakožto na slavnost nového roku, přejí sobě lidé vespolek šťastný nový rok. Dítka přejí rodičům svým, a tito opět dítčům svým, přejeť bratr bratru a přítel příteli. A vedle tohoto obyčeje hodlám i já se dnešního dne zachovati. Choi vám totiž také něco k nastávajícímu novému roku přáti. Než nemiluji řeči sáhodlouhých a tedy také kratičké bude přání mé. Dvěma toliko slovy ho odbudu, a slovy to, kteráž velmi dobře znáte; neboť jsou to slova, kteráž jste již tak často z úst mých vycházeti slyšeli; i jsou to totiž slova, jimiž po každé při mši svaté vás pozdravuji, když obraceje se k vám tichým neb povýšeným hlasem volám: „Dominus vobiscum,“ což po česku znamená tolik, jako: „Pán s vámi.“ A tudy když k vám nyní pravím: „Pán s vámi,“ slyšíte tu celé mé novoroční přání, kteréž vám činím. Kratičké tedy a jednoduché, jak vidíte, jest přání moje dnešní, než mnoho ono v sobě zahrnuje, a dobře daří se tam, kde splněno bývá. A proto, abyste nemalou cenu tohoto mého dnešního přání poznali, a blahých účinků jeho na sobě v tomto nastávajícím novém roce okusili, tedy jsem následující rozvrh k slavnostné řeči dnešní učinil, ukáží vám totiž v dílu prvním: „Význam slov přání toho, jakož i celý jeho obsah,“ v dílu pak druhém vypovím vám: „Co činiti máte, aby přání to splnilo se na vás.“

Ježto, křesťané milí! v tomto nastávajícím roce na novo touto dnešní řečí úřad svůj kazatelský započínám, činím to v té naději, že i vy svou horlivost, trpělivost a pozornost v poslouchání slova Božího obnovíte. A proto již započnu s důvěrou v Boha. „Pán s vámi!“

I.

Abyste, křesťané milí! cenu dnešního mého přání poznali, uznávám za dobré, vysvětliti vám především, co slova ta „Pán buď s vámi“ znamenají. A to stane se nejlépe, když vám příklad z písmu svatého připomenu; neboť příkladem vyjasní se mnohdykrátě všeliká věc zřetelněji, nežli

časem sebe delší řečí. Příklad pak tento jest následující. Vypravuje se nám totiž v knize Ruth starého zákona v 2. kap., že Booz, jenž byl člověk mocný a velmi bohatý, ale při všech svých mnohých statecích i nábožný a dobrotivý, že odeslal žence na pole své, aby žali obilí. I přišla tam Ruth, chudička Moabka, aby sbírala klasy po žencích. Přišel pak na pole i Booz, aby co dobrý hospodář dohlédl k žencům svým. Tu ale první slova, kteráž promluvil k žencům a je pozdravil, byla tato: „Pán s vámi.“ Krásné, utěšené to pozdravení; lepšího zajisté nic žencům svým přáti nemohl, nežli aby Pán byl s nimi; neboť kratičkým tímto slovíčkem „Pán“ nevyrozumíval nábožný muž ten žádného jiného, nežli Hospodina Boha svého, Stvořitele nebe i země, kterémuž sloužil, od něhož všecko měl, čímž vládl, a z Jeho štědrých rukou, jak dobře věděl, všeliké štěstí a požehnání pochází; když pak doložil, by s nimi byl ten Pán, ó tu zajisté pokladu dražšího jim žádati nemohl. Neboť s člověkem, s nímžto je Bůh, s takovým člověkem nemůže to jinak než dobře dopadati. On má milost Boží, zalíbení Boží a požehnání Boží, on má vše, co jej časné i věčné blaženým činiti může. A tak tedy milost Boží, zalíbení Boží a Boží požehnání přál onen příkladný hospodář Booz dělníkům svým, když tak srdečně je pozdravoval, řka: „Pán s vámi.“ A když tudy já na tento první den nového roku těmi samými slovy vás pozdravuji, když vám přejí, aby Pán po celý rok byl s vámi, tu i já tím slovíčkem „Pán“ žádného jiného nemíním, nežli toho samého Boha a Pána, od něhož všecko pochází, jehožto darem jest vše, co jsme a co máme, a bez něhož nic nejsme a nic nemůžeme. A když jeho přítomnost vám přejí, tu nežádám pro vás na milém Pánu Bohu nic jiného, než aby Jeho milosti, Jeho zaslíbení a Jeho požehnání v nejbohatší míře se vám dostalo. To jest tedy obsah mého přání novoročního, kteréž ze srdce svého vám přináším a myslím ano soudím, že se mu žádné z obyčejných přání dnešních nevyrovná. Já vám přejí, by s vámi byl Bůh milostí svou. A zdaž bych vám mohl co potřebnějšího přáti? Aj milost Boží, to jest to jediné, čehož bídnému člověku na nejvýš jest zapotřebí. Jakož člověk milostí Boží všecko může, rovněž bez milosti Boží nedokáže ničehož. Tak potřebná jest nám milost tato, jako vzduch k dýchání. Protož

také apoštol národů, sv. Pavel, čím se stal a co dobrého vykonal, především milosti Boží přičítal, řka: „Milostí Boží jsem to, co jsem.“ O jak bídne jest tedy na tom, komuž Bůh milost svou byl odejmul. S srdcem bolným a okem lítostným patříme na člověka, jehožto kořen zdraví je podkopán, tak že vůčihledě chřadna k brzkému hrobu pospíchá; avšak politování mnohem hodnější jest člověk, jenž milost Boží ztratil, jehož milost Boží nesvlažuje; neboť ten, co se duševního jeho života týče, vadne a posichá, jako ratolest vinná, od kmenu odtržená. A hle! já vám přeji, by Bůh rosou milosti své půdu srdce vašeho svlažoval, byste co utěšené stromy v církvi Boží se zazelenali, a ovoce dobrých skutků pro království nebeské vydávali. O rcetež tudy, zdaž se němu přání dnešimu jaké jiné vyrovná, ježto tak na nejvš potřebné věci na milém Pánu Bohu pro vás žádám, řka: „Pán s vámi!“

Než já vám těmito slovy přeji dnes, by s vámi byl Bůh se zalíbením svým. A tedy táži se vás, zdaž bych vám mohl co utěšenějšího přát? Mnoho si na tom zakládáme, jsme-li od jiných vázeni a milováni. Za jaké štěstí bychom si to pokládali, když bychom i u samého zeměpána v nemalé milosti stáli! kterak tedy teprv vysoce musíme si vážit zalíbení Božího! Neboť zalíbení Božího požívati, přítelem — dítkem Božím býti, u Boha v milosti státi, zdaliž může býti většího štěstí na světě? Jakož veliké a nesmírné jest to neštěstí Boha za nepřitele mít, a v největší nemilost u Něho upadnouti, rovněž tak veliké a nesmírné jest to štěstí, ze zalíbení Božího se radovati. A tohoto nesmírného štěstí přeji já vám dnes. O rcetež opět, zdaž se tomu přání mému jaké jiné vyrovná, když vám tak nanejvš utěšitelné věci na milém Pánu Bohu žádám, řka: „Pán s vámi.“

Já vám konečně těmito slovy přeji dnes, by s vámi byl Bůh s požeňáním svým. A nevím věru, co bych vám k žádoucimu zdaru všeho počínání vašeho mohl přát užitečnějšího. „Na požeňání Božím všecko záleží,“ tak dí již staré přísloví. Proto také milý Pán Bůh již v ráji praroci a pramatí naší požeňání svého udělil. Bylo-li pak již tenkrát požeňání Božího člověku zapotřebí, tedy jest i nám ho třeba až podnes. Pročež praví sv. apoštol Pavel: Ani ten, kdo sází, ani ten, kdo zalévá jest co, nýbrž Bůh, který vzrůst dává. Nadarmo

se pachtí rolník, nadarmo sází zahradník; marná jest práce rodičů u vedení dětí, marné jest vše kázání s kazatelnou a marné vše vyučování ve zpovědnici, slovem: Vše zůstává bez prospěchu, pakli na požeňání Božím tu schází. A hle! toto požeňání Boží já vám dnes přeji! Rcetež tedy opět, zdaž se tomu přání mému jaké jiné vyrovná, ježto tak nanejvš užitečné věci na milém Pánu Bohu vám žádám, řka: „Pán s vámi!“

O výborné a ve svém způsobu jediné, jest přání to církevní, kteréž vám dnes k novému roku podávám; neboť co jen člověku nejpotřebnějšího, nejutěšenějšího a nejužitečnějšího býti může, to v sobě přání mé dnešní obsahuje. Jeho obsahem jsou tři neocenitelné dary: milost Boží, zalíbení Boží a požeňání Boží! O kěz by jen Dobrotivý toto mé přání posoudil, a vy všickni požeňaných jeho účinků na sobě okusili. I doufám toho. Vždyť pak z upřímného srdce jsou slova ta, a věci, jakých vám tu na Bohu žádám, jsou takové, jimižto on sám takřka se nám nabízí. Jen toliko na vás záležeti bude, aby přání to bez prospěchu na vás nezůstalo. A protože tedy ještě několik slov musím promluvit o tom, co činiti máte, aby přání to splnilo se na vás. To však se stane v dílu

II.

Mnozí přeji si vespolek k novému roku stálého a dobrého zdraví. Než řekněte mi, křesťané milí, zdaž přání toto může na nich splněno býti, pakli nestřídmostí v jídle a pití zdraví svému škodí, hříchy nečistoty síly své ztenčují, zdraví svého kořen podrývají, a takto sami o kolik let dříve do hrobu si pomahají? Zdaž může přání takové na nich splněno býti, pakli jedni hněvem a závistí, druzí přílišnými starostmi a mrzutostmi zdraví své sami ruší? A takovým lidem přání to zohla nic neprospěje. Kdybychom jim sebe srdečněji a upřímněji přáli, aby je Bůh při zdraví zachoval, nic méně přece jen zdraví své ztratí, protože si toho daru sami neváží, a takto, co na nich záleží, neplní, aby při zdraví se zachovali.

A podobně, moji milí, nebude se moci i mé dnešní novoroční přání: „Pán s vámi!“ splniti na vás, pakli že po celý nastávající ten rok nebudete se snažiti, chování své tak uspořádati, aby také skutečně Pán s vámi býti a zůstávati mohl.

Já jsem vám přál, aby přemilý Bůh se svou nám na nejvyšší potřebnou milostí svědomitě spoluúčinkoval, a tudy od Boha neočekávali aby sám působil všechno. Neboť když nám Bůh milosti své poskytuje, tu podává nám takřka ruku svou; a má-li nám tedy milost Jeho co prospěti a pomoci, tuť se také té ruky Jeho musíme chopiti, t. j. s Jeho milostí spolupůsobiti. Tak uděluje Bůh rodičům potřebné milosti, aby dítky své po křestansku a dobře odchovali. Tím ale jim jen jako pomocné ruky své podává. A rodičové tedy musejí se ruky té chopiti, a také sami, co na nich jest, k dobrému odchování svých dítek činiti. — Tak také pomáhá svou milostí Bůh hříšníkům, jenž cestu hříchu opouštějí, a cestu kajcnosti a polepšení nastupují. Ale i tu jest to jako pomocná ruka, kteréž jim Bůh podává. Hříšníci tedy musejí se té ruky chopiti, aby se z klepet hříchů vydrali, a cestu polepšení nastoupiti mohli, t. j. oni musejí také sami činiti, co na nich záleží. Tak také jest nám Bůh při všelikém zaměstnání a při vši práci milostí svou nápomocen. Ale i tu jest opět jen jako ruka jeho, kteréž uchopiti se máme, abychom jí podporování, práce a zaměstnání svá vykonati mohli. A tudy pravím, že vám mé novoroční přání dotud nic neprospěje a nic nespomůže, dokud vy sami s milostí Boží spoluúčinkovati nebudete. —

Já jsem vám dále přál, aby přemilý Bůh byl s vámi se svým zalíbením. Má-li pak to se státi, tuť třeba, abyste všeho toho bedlivě se vystříhali, co by vás o jeho zalíbení připraviti mohlo. O toto zalíbení připravuje vůbec hřích, obzvláště pak hříchové nečistoty, hříchové opilství, hříchové podvodu, hříchové nespravedlnosti a hříchové pýchy. Neboť o pýše praví sám Kristus Pán, že se jí Bůh zvláště protiví, a o těch ostatních hříších, které jsem dříve jmenoval, praví sv. Apoštol Pavel, že ti, jenž se jich dopouštějí, královstvím Božím vládnouti nebudou. Jest-li že se tedy, kř. milí, těchto velikých a těžkých hříchů nevystříháte, tedy vám nic neprospěje novoroční přání mé; Hospodin s vámi nebude, ale v nelibosti míti vás bude — odvrátí od vás tváře své nejsvětější.

Konečně jsem vám přál, by přemilý Bůh byl s vámi se svým požehnáním. Má-li pak to se státi, tuť třeba abyste si jeho požehnání zasloužiti hleděli. Čím ale především a nejbezpečněji si ho zasloužiti

můžete, jest bohabojné a v pravdě křesťanské obcování. Čím ale si požehnání Boží takřka násilím s nebe vymoci můžete, jest dobrotivost k chudým, trpícím a nemocným. Neb kdo v skutku a pravdě chudým, trpícím a nemocným něco dobrého prokáže, toho požehnání Boží nemine nikdy. Čím ale Božího požehnání nejspíše zbaviti se můžete, jest nemilosrdenství k nouzi a bídě trpícím, a pak obzvláště podvod, přelstění, krádež a nespravedlnost; neboť nespravedlivý krejcar vyhání sto spravedlivých. A takto tedy opět na zmar by přišlo novoroční mé dnešní přání, kdybyste byli nemilosrdní, aneb snad dokonce i nespravedliví.

Než já doufám, že jsem nemluvil nadarmo, že k srdci si vezmete slova ta, kteráž jsem mluvil, že nebudete své vlastní dobré nohama šlapati. A protož opakují ještě jednou své přání: „Pán s vámi!“ Ano z upřímného srdce pravím: „Pán buď se všemi vámi! Budiž s vámi s milostí svou, jen ale prosím, nezapomeňte s milostí Jeho spoluúčinkovati. Budiž s vámi Pán se svým zalíbením! Jen probůh! nikdy s myslí nespouštějte, že hřích o zalíbení Boží připravuje, a mějtež se tudy před hřichem a všelikou nepravostí napozoru! Budiž pak konečně Pán s vámi s požehnáním svým, toť nechať po všech stezkách vás sprovází! Jen ale ho hříchové nemilosrdenství aneb hříchové nespravedlnosti od sebe neodhánějte, ale hleďtež raději bohabojným a křesťanským obcováním, jakož i skutky milosrdenství a pravé lásky k Bohu a bližnímu si ho pojistiti a rozmnožiti! A protož ještě jednou: Pán s vámi!“ Amen.

Rajmond Diocrès.

Bouře nad obzorem zvolna vstává;
utich' zefyr ve korunách stromů,
a vzduch těžký, žárem obtěžkaný,
sotva pohnul sebou v širém kraji.
Blíž a blíže létly dlouhé mraky,
stíny vrhající na zem stmělou,
zdouvaly se, rychle spojovaly,
jak by celý obzor v širé dálece
obemknouti chtěly černým svazem.
Stíny houstly kvapem v dlouhé řady,
a za krátko, jako v rásném plášti
zahalila zem se v blédém strachu
před líticí, která svými blesky
zdupala tak často povrch její.

Ticho všade! Slyš však nápěv nyní,
jenž se blíže nese zádušně,
slábne, slábne, a přec letí dále,
až pak v nekonečnu teskně zmírá.
Žalm to. pějou v šerém chrámu mniši,
na dvě strany přesně rozdělení.
V středu nahý katafalk se týčí,
jako neúprosná v temnu stvůra
v loktech umrlce ku výši vznášíc,
jak by ždala pro něj slitování.
A ty svíce, jež po straně stojí,
marně s temnem v neustálém boji
hmoždí se a tuhý zápas vedou.
Světla malá a tmy nekonečné;
a jen glorioly světců září,
jako víry světlo v šero věků.
Časem různé tvary fantastické
stíny mnichů na zdi chrámu kreslí,
jež se rozšiřují v nekonečno,
vzplá-li ale svíce, zvolna mizí
až zapadnou v šero klemb a sloupů.

Jak ty stíny plaše létly chrámem
o mrtvoly lehce zavadily
a zas dlouze ozářily svíce,
obličej ten žlutý v hnědé kápi,
hrály na něm paprsků svých rojem,
že se zdálo, jak by oživoval,
a zas klesal tiše do dřímoty,
skolebán tím žalmem jednotvárným.
Stichl zpěv a officiant povstal,
křížem složil ruce, pozachvěl se,
a stlumeným zahovořil hlasem,
jehož ohlas do tmy chrámu padal,
jako hroudy na rakev, když tlukou,
a zdi zpět jej nesly s tichým steskem:

„Bratři milí, služebníci Pána!
Bůh s: dotkl nás v svém hněvu,
vzav nám naši útěchu a sílu,
když nám nejvíc prospívatí měla.
Diocrès dnes zemřel, jaká běda!
Svíce mravů zlomena to klesla,
nežli rozžhnout mohla září svojí
v srdcích našich mrav a božské ctnosti.“

Ustal officiant, nebo náhle
okny vítr prudce zalomcoval,
a zasténal ve vrcholi věže,
jak by Třas tam nahoře byl zavil.
Svíčky poskočily a zář padla
na mrtvoly zesinalé líce,
které jak by přejel život nový.
Stichli bratři, převor dále mluvil:

„Netajno vás, bratři moji milí,
jak Diocrès svým slovem živým

ku víře nás v Krista pohnul vždycky,
nebo víra jeho, příklad živý,
neúprosně strhla k sobě všechny,
jako jarní strže odnášejí
do širého moře tvrdé ledy,
by tam navždy našly klid a štěstí!
Netajno vás dále, bratři moji,
kterak učenosti světlem jasným,
rozplášoval bludařů všech stíny,
sokolu jsa roven, když se vrhá
do zástupu vran, jež na vše strany
rozprchnou se se skřekotem vzteklym.
Sám však čistou víru zachoval si;
nemůžeť tma světlo pošpinit.“

Do oken třesk' náhle přival deště;
a z hluboka táhle zadunělo.
První fanfara to před líticí,
ženoucí se krajem bez otežít.
Bratři ustrašení v tłum se shlukli,
nebo zdálo se jim náhle, jak by
tahy umrlce se byly stáhly.
Officiant ale hlasně mluvil,
by překonal šumot deště venku,
jenž se v plných proudcích valil na zem:

„Víra s nadějí se vždycky snoubí;
a vy víte, bratři moji milí,
kterak Diocrès nám naděj líčil,
naděj čarnou ve budoucí žití,
sám jsa prodchnut silou její cele.
Že pak modlitba jest oním ohněm,
jímžto naděj vyzařuje k Pánu,
viděli jsme často Diocrèa
v plášti noci v chrámu na modlitbách,
aneb také, kterak ve přírody
bájném chrámu čerpal čerstvou naděj
ve vzkříšení, jehož mlžným sice
obrazem jest, ale věčně pravým.
Ranní slunce často, libajíc zem
paprsků svých svazem zrůžovělým
zřelo Diocrèa v zamyšlení,
jak se k němu díval s vlahým okem,
k symbolu to vzkříšení ze smrti,
a jak v klášter navracel se klidně,
bledý bděním sice, přemýšlením,
ale v srdci naděj obrovitou.“

V okno třesklo krupobití rázem,
že sklo zvoníc dolů sypalo se;
průvan zhasil žlutou voskovici,
která mrtvému nad hlavou plála,
a blesk do šera se chrámu díval,
rýsujíc svůj obraz dlouhou čarou.
Mniši s hrůzou zřeli na převora,
proč jen neskončí a nejdou domů,
úzkost zúžila jim ale srdce,

že se neodvážili nic říci.
 Officiant dále pokračoval,
 křičel skoro už do hromů hněvu,
 které otřásaly celým chrámem.
 Od rukou však vzhůra pozdvížených,
 stín se táhl celou lodí chrámu,
 kles' však vždycky blesku při zásvitu.

„Víra, naděj, spolu plodí lásku,
 Rajmunde, ó Rajmunde, já volám,
 ty's se láskou vznesl výše mnohem,
 nežli orel letíc nade mraky,
 neb ty's z lásky k světa Spasiteli
 celým světem povrh' a jen skrytý
 v květné zahradě si zvolil koutek,
 kde však, když dnes slunce zlaté vstalo,
 našlo Tebe, jak se béřeš k Bohu,
 a jen mrtvé tělo zulíbalo,
 objevši jej září jako světce.
 Paměť budiž vděčna Rajmundovi.“

Ustal převor, rozevřel si brevíř,
 a hlubokým hlasem zapěl z Joba:
 „Odpověz mi . . .!“ ale nedořekl,
 nebo blesk sjel chrámem, roven hadu,
 shasil rázem všechny voskovice,
 a chrám oblil takým žhoucím leskem,
 že si mniši oči zastírali,
 a v sled hrozná rána třeskla vzduchem,
 že se zdálo, jak by celý kostel
 ze základů v prach se náhle řítíl.

A v tom okamžiku povstal mrtvý,
 oči v nekonečnost vytěštěné,
 a zasténal zoufalivým hlasem:
 „Odpovídám: zatracen jsem Bohem“ —
 a zas klesl zvolna na katafalk.

Zmizel blesk, a hrom též náhle stichl,
 všude tma; jen věčná lampa zřela,
 kterak všichni mniši v divém zmatku
 ku východu chrámu utkali,
 až zmizeli v rozpoutané bouři,
 a jak náhle zachechtal se dlouze
 ve zvonici Trás a dolů zavlil:
 „Bůh jen lidí soudcem spravedlivým.“

Václav Květoň.

Prosincové svátky v Mexiku *).

Napsal Dr. Hanuš Voves.

Juž dávno tomu přes tři sta let, kdy
 v Guadalupu žil v malé, prosté, ale či-

stounké chatrči chudý Indián Juan Diego.
 Byl jedním z nejzbožnějších křesťanských
 obyvatelů indiánských v osadě, který
 bratrům svým rodem i náboženským vy-
 znáním častokráte za vzor staven býval.
 V tmavém rohu svojí světničky postavil
 si velký kříž, který sám si rukou do-
 vednou ze dřeva stromu taxodiového, ahue-
 huetl nazvaného, urobil a den jak den jej
 ozdoboval různými květy živých barev a
 sladké vůně a pálil u paty jeho kahan
 s věčným světlem a kadidlo. Před ním
 klekával po celodenní práci mnohdy hodiny
 a odříkával chvějícíma se rtoma modlitbu
 za modlitbou k božskému Trpiteli a pře-
 svaté Panně, která jej porodila.

A jak tak jednou opět modlil se,
 mihlo se mu duši přání Rodičku Boží
 jedenkrát, byť i jen ve snu, tváří v tvář
 spatřiti. Potlačil sice pro okamžik ihned
 v nitru svém neskromnou tu touhu, ale
 vyplnění úplně ji více již nemohl. My-
 šlénka ta každodenně s úsvitem ranním
 zabušila na brány jeho mozku a neopou-
 štěla jej ani, když unaven na lože se
 kladl. Juan Diego se také více nesnažil
 přání toho se zhostiti a kdykoliv nyní
 pod dřevěným křížem ku modlitbě po-
 kleknul, prosil z celé duše své, by dostalo
 se mu milosti uzříti čarovnou postav Panny
 Marie. Pracoval do úmoru, týral své tělo
 posty, modlil se, až často vysílen usínal
 před křížem, spával na holé zemi pod
 hlavou maje tvrdý, kostrbatý kámen —
 a s horečnou touhou čekal na zjevení se
 Matky Boží . . . Ale nadarmo.

Tak mijely dny, prechaly týdny, uplý-
 valy měsíce. Jednoho dne — chýlilo se
 již pomalu k večeru — vracel se Juan
 Diego přes návrší tepeyacaské, které se
 v jezeře texococském shlíží, do své chatrče.
 Byl podivati se na své malé, kukuřicové
 políčko, zda z něho lze očekávati dobrou
 žeň. Spokojen krácel teď po návrší, kde
 druhdy stávala svatyně matky bohů, Tete-
 pinnan, všemocné, všemi vzývané matky
 země. Vedro bylo nesnesitelné; z bezmrač-
 ného, temněmodrého nebe žhnulo ještě
 slunce, vzduch byl těžký a ani větřík ne-
 hýbal listovím stromů. Juan Diego dop-
 šel s těžší únavou vrcholu návrší. Toužil
 po odpočinku a usedl tudíž pod košatý
 strom pomorančový, jenž na návrší opodál

11. a 12., „Slavnost Božího Těla v republice
 mexické,“ čís. 17., a „U hrobů mezických,“
 čís. 33. a 34.

*) Srovnej moje, v „Blahověstu,“ roč. XLII.,
 uveřejněné články: „Velikonoe v Mexiku,“ čís.

stál a široký stín na zemi vrhal. S veškerých snětí stromu, hluboko svislých, visely šťavnaté, zlaté plody. Juan Diego utrhl jeden z nich a s rozkoší sytil se masitými jeho částkami. Sotva však odhodil poslední slupku pomorančovou, upadl v hluboký spánek, z něhož jej probudilo jemné dotknutí se jakéhos předmětu jeho tváře. Rázem otevřel oči, — avšak ve mžiku je opět oslněn přivřel. Nad ním stála čarokrásná postava ženy; kolem čela zářila jí zlatá gloriola, podél snědých skrání spadal jí po šíji bohatý černý vlas a od krku až k patám splývala bělostná říza, do níž hvězdy vetkány byly. V levé ruce držela na dlouhém stonku sněhový květ lilije, kterým před tím se Diega dotkla ze snu jej budíc. Celý zjev tonul v záplavě skvotících se paprsků. . . . A Juan Diego slyšel nad sebou přesladký hlas, jenž zachvěl celým jeho nitrem: „Juane Diego, tys přál sobě mne uzříti, — jsem Maria.“

Indián na celém těle se třesa zvedl se se země, padl na kolena, sklonil hlavu nemoha snést jasu, který linul se z temných očí Boží Rodičky a bil se v prsa.

A čarovný hlas jak hudba nadzemská zněl dále: „Jdi k biskupu Zumárragovi a rei mu jménem mým, že přejí si, by tam, kde dříve bratři tvoji klaněli se matce bohů Teteoinnan, mně zbudován byl malý stan. Ty růže, jež teď vykvetou u mých nohou, jemu dones, aby uvěřil slovům tvým.“ A Matka Boží dotkla se lilijí země, z níž okamžitě vyrostl nízký růžový keř, který obalil se chomáči červánkových vonných květů. Než Juan Diego pozvedl hlavu, zmizel božský zjev. Jen velké růže na keřiku šířily omamující vůni a stíny večerní ploužily po zemi . . . Když se Indián po chvíli vzpamatoval, vytrhl keř růží ze země a téměř spit nadpřirozenou událostí, která se právě sběhla, spěchal s ním k biskupu mexickému Zumárragovi do hlavního města Mexika, hodinu cesty vzdáleného. Tam vypravoval biskupu dopodrobna vše, co dalo se v jeho prsou od prvního okamžiku, kdy vznikla v nich touha spatřiti Panu Marii až do nedávné chvíle, kdy zjevila se mu božská její postava. Na důkaz pravdivosti řeči své podal Zumárragovi keř růží, jimž Matka Spasitelova vykvést dala. Avšak biskup jen se usmál — a nevěřil, co zmateným, chvějícím se hlasem jemu Juan Diego úryvkovitými větami vyprávěl.

Smuten, se slzami v očích a hlavou ke hrudi sklopenou odcházel Indián ke svému domovu. Tu noc nezamhouřil oka a dlel jen pod křížem na modlitbách. Sotva pak se rozbřeslo, zahalil se do šedého, vlněného svého pláště a pobízen nejasným tušením kráčel na návrší tepeyacacské. Na místě, kde den před tím zjevila se mu Panna Maria, padl na kolena a modlil se z celé duše své. Pojednou šlehl chladným ještě vzduchem oslňující trpyt a jas a Juan Diego zaslechl nad sebou zase ten přesladký hlas jako včera: „Jsem ta, již vyzýváš, Juane Diego!“

Zumárraga nechťel slovům tvým uvěřit — nuž, rozevři svůj plášť a buď jist, že slova tvá pak najdou všude ohlasu.“

Indián, anižby pozvedl hlavy, rozbálil plášť, který přes bedra měl přehozený a cítil, jak božská postava se ze vzdušné výšiny k zemi snáší, jak kráčí k němu bliže a naklání svou čarokrásnou tvář ku tkanivu pláště, který široce rozevřený držel . . . Tušil vonný dech, hedvábných černých kadeří dotknul se jeho čela a jak stříbrný zvuk zvonku zalehlo mu ještě k uchu „Buď zdrav“ . . . a zjev rozplynul se v páry. Omámen neodvážil se Juan Diego dlouho pozvednouti svých očí, jeho ruce, jak z kamene tesané, posud držely stejně rozhalený plášť a chvějící se rty šeptaly vroucí modlitbu. Když pak poněkud se vzpamatoval a pohlédl na vnitřní stranu svého pláště, vydral se mu výkřik úžasu ze stisněného hrdla. Na šedém tkanivu zářil podivnou krásou obraz Boží Rodičky. Jemný ovál snědého obličje, obroubený zmeť černých vlasů, zpod dlouhého obočí plál hluboký zrak jak by vlhkým leskem a kol královského čela svítila zlatá gloriola . . . Taže božská tvář, jak ji Juan Diego přede dnem viděl. Jak omráčen patřil chvíli na obraz ten — pak vyhrkly mu slzy z očí a on celou duší děkoval s plesem v srdci za div, jenž se právě stal. Po té sbálil pečlivě plášť a tiskna jej k hrudi spěchal, letěl do Mexika k biskupu Zumárragovi. Takměř bez dechu přikvapil k němu, přerývanými slovy vyprávěl vše, co přihodilo se mu z rána na návrší tepeyacacském a na doklad svých slov rozložil před biskupem svůj plášť. V též okamžiku raplnila se komnata, kde biskup s Indiánem dlel, opojnou vůni růží a zvláštní jas ozářil celý její vnitřek. A Zumárraga, sotva uzřel obraz Matky Trpítelovy, padl na kolena a počal se

modlití z hloubi duše své; po boku jeho klečel Juan Diego a bil se v prsa. Mezitím, co oba mužové ku nebi vysílaly své modlitby, hasl pomalu v komnatě onen zvláštní jas a obraz na plášti Indiánově blednul víc a více, až úplně zaniknul. Jen omamující vůně růží šířila se ještě do všech koutů síně . . .

Od doby té zvolena snědá Matka Boží za ochranitelkyni domorodého obyvatelstva mexického a zvláště Indiáni jsou to kteří s bezpříkladnou zbožností Pannu Marii vzývají a před její obrazem světla rozžehají. Její obraz skvěl se na korouhvi ve všech bojích za neodvislost Mexičanů oproti Španělům, jichž palladiem byl opět zázračný obraz mariánský, Cortesovými soudruhy svého času ze Španěl přinesený — Nuestra Señora de los Remedios. Ode dne toho dávana téměř každému třetímu křtenci, ať již ženského či mužského pohlaví, po celém Mexiku za patronku Santísima Madre de Guadalupe.

Diť, jehož svědky byli Juan Diego a biskup Zumárraga, byl samým papežem uznán a den dvanáctého prosince prohlášen na počest „Nuestra Señora de Guadalupe“ za všeobecný svátek mexický. Na místě tom pak, kde Panna Maria Juanu Diegovi se po dvakráte zjevila, vystaven po stu letech nádherný chrám, jehož opatrování regulárním kanovníkům svěřeno.

Pořádány sice druhdy ku cti Matky Boží guadalupské každého měsíce velké slavnosti, jichž účastnili se celé proudy Indiánů ze všech končin republiky mexické — fiestas de los naturales, ale oslava dne dvanáctého prosince byla a jest až podnes svátkem nejvýznamnějším a nejvelikolepějším. (Dokončení.)

Katolický kněz před patnácti sty let.

Napsal Dr. Arthur König.

(Pokračování.)

§ 6. Další ctnosti kněze.

1. Při výpočtu vlastností biskupových žádá sv. apoštol Pavel (Tit. 1. 6.) že jenom ten má býti svěcen, který jest „sine crimine — tedy bezúhonný“¹⁾. Světec připo-

¹⁾ Jeronym in Tit. 1, 7. připomíná, „sine crimine,“ jest tolik jako „irreprehensibilis.“

miná k tomu²⁾, že nemůže to znamenati, že vůbec a po celý svůj život nejmenší poskvrny by byl musel býti prost, nýbrž že vstahuje se to na dobu po jeho obrácení, resp. po křtu dospělých. „Jak pak též jinak mohli by předseda církve zlé z jejího středu odstraniti, kdyby podobných poklesků se byl dopustil.“ „Všecky ctnosti pojímá nyní apoštol v jedno a žádá zde něčeho, co jest skoro proti přirozenosti. Neboť když každý hřích, i zbytečné slovo zasluhuje pokárání, kde pak byl by ten, jenž bez hříchu a pohany v tomto světě by kráčel?“³⁾ Avšak za budoucího pastýře volí se právě takový, jemuz přirovnání ostatní právem nazývají se stádem⁴⁾, t. j. nejlepší, jenž všecky ctnosti převyšuje. „Vidíš tedy⁵⁾, že biskupové, knězi a jáhni nenazývají se svatými proto, že jsou biskupy, kněžími nebo jáhny, nýbrž jenom, když stkví se ctnostmi svého jména a stavu. Je-li tedy některý jáhen světější nežli biskup, nebude proto, že jest nižší nežli tento, též u Krista níže státi. Nebo jest snad prvomučenník, jáhen Štěpán, v království nebeském menší, nežli mnoho biskupů a než Timotheus a Titus, jež já sice nekladu za něho, ale též neodvažuji se dáti jim před ním přednost?“

2. Především jmenujeme *poslušnost!* „Buď svému biskupu poddán a přijmi jej jako otce duše své“⁶⁾. Tak volá Jeronym ku knězi Nepotianovi „Láska sluší se na syny, bázeň na otroky . . . Ovšem mají též biskupové uvážiti, že jsou kněžími, ne pány; nechť tedy cti kleriky jako kleriky, aby jim též od kleriků čest jako biskupům byla vzdávána.“ Povinnost poslušnosti patří stejně vůdci duševnímu, jako ji doporučuje světec mnichu a napotomnímu biskupu Rustikovi⁷⁾ v osobě biskupa Prokula, aby jej vedl po královské cestě, jež vede k zemi zaslíbené.

3. S poslušností nejúžeji souvisí *pokora*, již náš mladistvý kněz Nepotian —

²⁾ Ibid. — Co zde a na jiných místech praví svatý kněz o vlastnostech biskupa, platí přirozeně též o knězi, po případě o jáhnu, ježto biskup dříve obojí býti musel.

³⁾ adv. Pelagianos I., c. 8 (t. II. p. 275): „Aut nullus, inquam, aut rarus est, qui omnia habeat, quae habere debet episcopus.“

⁴⁾ ep. 83 (69, 8) ad Oceanum, c. 4.

⁵⁾ adv. Jovinianum I. c. 20 (35).

⁶⁾ ep. 2 (52, 7) ad Nepotianum c. 9.

⁷⁾ ep. 4 (125, 20) ad Rusticum c. 10.

jako jsme již se zmínili — byl vhodným vzorem, „tím důstojnějším, čím nehodnějším býti se domníval.“ „Neboť právě svým zdrábáním zasloužil si státi se tím, čím býti nechtěl“⁸⁾. O dvacet let dříve psal Jeronym Nepotianovu strýci Heliodoru k navedení v životě duchovním a sice v souvislosti s jeho předvídaným vstoupením do stavu kněžského⁹⁾. „Právě nejpokornějšího jinocha miluje Ježíš nejvíce; bratře sedni si na poslední místo, aby, kdyby přišel nižší nežli jsi ty, byl nucen žádati tebe, bys posel výše.“ Tato pokora jest pak též matkou *trpělivosti v strasti*. Tak těší náš světec slepého španělského kněze Abizana v tom, „že nemá, co mají mravenci, mouchy a hadi,“ poukazuje na místa písma sv., jako I. Petr. 5, 5.: „Pyšným protiví se Bůh, pokorným však dává milost,“ k čemuž apoštol rovněž dokládá: „Pokorujte se tedy pod mocnou ruku Boží, aby povýšil vás v čas navštívení.“ Zavržení hodné jsou ony slzy plné rouhání Bohu, plny nevěry, jež nemají míry a jdou až na rozhraní smrti¹⁰⁾, t. j. v utrpení nedati se potěšiti jest nekřesťanské. — Jest ovšem též pokora, která jest jen zevnější, v pravdě však jest bezmezná *duševní pýcha*. Vám kněžím jsou zajisté stejně užitečná ona poučení, jež dal r. 384 Bohu oddané panně Eustochiovi¹¹⁾. Toho rovněž musíš se chrániti, abys neliboval sobě v marnivé chlubitosti. Dáváš-li almužnu, nechť vidí ji jedině Bůh; postiž-li se, buď v tváři veselý. Oděv tvůj nebuď příliš nápadným, tak že kolem jdoucí by zůstávali státi a prstem na tebe by ukazovali . . .

4. Dále duchovenstvu nevyhnutelně potřebná jest *mírnost*, jež šetří osobu. Jen nebýti zlostným¹²⁾. Zlostným však jest, kdo snadno v hněv se roznítí a již při sebe nepatrnějším odporu nebo bezpráví jako list ve větru se pohybuje. Opravdu

nic není horšího nad zlostného učitele, ježto přece učitel má býti mírným . . . Kdo jen někdy se zlobí, není ještě zlostným, nýbrž jenom ten, kdo často touto náruživostí jest stížen. Toto poslední obmezení směřovalo asi na Jeronyma samého, jenž v přílišné horlivosti o duše a věc Boží mnohdy ovšem minul se s cílem a netoliko kacíře, nýbrž i přátely pravdy, jako sv. Augustina, urazil. Avšak činilo by se mu bezpráví, kdyby, jak dříve již bylo připomenuto, jiné nežli věcné pohnutky se mu podkládaly. On jedná dle zásady žalmu 4, 5. „hněvejte se, ale nechtějte hřešiti“ a dovede velmi dobře rozeznávati horlivost věci sloužící od škodlivého zelotismu. Zajisté jest to našemu knězi k nemalé oti, když své příbuzné, hněvající se Kastorině, ruku k smíru podává, na slova Spasitelova (Mat. 5, 23.) ji pamatuje a pak dojemnými slovy o zanechání sporu jí prosí: „Prosím tě tedy, oč jsem již před rokem v dřívějším listu prosil, abychom měli opět pokoj, jež nám Pán zůstavil, aby Kristus vzhledl na toto mé přání a tvé smýšlení. Nechceš-li, což budiž daleko od tebe, pak ovšem já jsem vši zodpovědnosti prost; tento můj list, bude-li přečten, zbavuje mne viny“¹³⁾. S klidným svědomím může tvrditi¹⁴⁾, „že při líčení ideálu kněžství neměl na zřeteli zlehčení jistých osob, nýbrž jenom prospěch církve.“ A ve svém listu k Nepotianovi praví na konci ku svým odpůrcům, již jej před 10 lety pro jeho list k Eustochiovi (ep. 22) tupili: „Ne jako odpůrcům, nýbrž jako přátelům jsem jim psal; rovněž nekáral jsem je tak mnoho proto že hřešili, jako aby nehřešili. Netoliko na ně, i na sebe sama byl jsem přísudným soudcem; a když chtěl jsem mrvu z oka bližního vyndati, dříve odhodil jsem vlastní kládu. Zámyslně nikoho jsem neurazil, aspoň při líčení nejmenoval jsem nikoho. Řeč má nemířila zvláště na nikoho; byla jenom všeobecným pojednáním o nepravostech. Chtěl-li by někdo na mne se hněvati, musí dříve doznati, že jest jako ten líčený.“

(Pokračování.)

⁸⁾ ep. 3 (60, 10), c. 7.

⁹⁾ ep. 1 (14, 9) ad Heliod. c. 8. — Srovn. ještě ep. 154 (47) ad Desiderium: „Scis enim dogma nostrum (Christianorum), humilitatis tenere vexillum et per ima gradientes ad summa nos scandere.“

¹⁰⁾ ep. 25 (39, 5.) ad Paulam, c. 6; ep. 27 (108, 18) ad Eustoch., c. 9; ep. 33 (68), c. 1: „Medicus, si cessaverit curare, desperat.“

¹¹⁾ ep. 22 (22, 27) ad Eustoch., c. 12.

¹²⁾ Hieron. in Tit. I. 7.

¹³⁾ ep. 36 (13) ad Castorinam.

¹⁴⁾ ep. 83 (69, 8) ad Oceanum, c. 4.

Přátelé lidu.

Obrázky z venkova. — Napsal *Bohumil Brodský.*

(Pokračování.)

Pan starosta potřeboval totiž teď mnoho peněz. Aby se mohl mezi pány ve městě jako starosta dobře ukázat, koupil si nový oblek, bryčku a protože měl své koně do běhu příliš těžké, koupil ještě jednoho konika. Pěšky přece choditi nebude a každé chvíle jest nějaké to řízení ve městě, kamž musí se dostaviti.

Pan syn jeho teď o Prahu ani nezahlasil. „Studoval“ stále doma, ač ho nikdo s knihou v ruce neviděl a o nějakých zkouškách jím skládaných neslyšel. Otec nerozuměl těm jeho studiím a když se ho zeptal na něco, dostal krátkou odpověď, aby se o to nestaral, když tomu nerozumí.

Ostatně byl starý Burda rád, že má doma syna. Nevěděl by býval, co si počítí má s rozličným tím psaním a úřadováním svým. Všecko za něho vedl syn. A když i ten mnohemu nerozuměl, a toho bylo dosti, šli na radu k židovi. Ten poradil a vždycky dobře. Poradil i tam, kde se o úřední věci nejednalo. Pověděl schytra Burdovi, aby svolával schůze obecního výboru do hospody. Nač zadarmo měl by se obecní výbor namahati pro obecné blaho! To co se vypilo a snědlo při schůzi, zaplatilo se z obecního jmění. Burda dle rady židovy napsal vždy, že se opravovala nějaká cesta, neb pastouška a útrata byla zapravena.

Hůře bylo s útratami spojenými s cestou starostovu k řízením do města. Ve městě si obyčejně Burda zahrál v karty, dobře jedl, pil, kouřil a peníze šly jak na dračku. Doma se pak nedostávaly a proto začal k židovi choditi na dluh. Ale nejen to. Ponenáhl nedostávaly se i hotové peníze, když jinam měl jeti. Zašel si jednou k židovi, aby půjčil. Půjčil a nabízel pomoc svou i pro budoucnost. Pan starosta této ochoty začal používat i používal jí čím dále tím hustěji a u větší míře.

„Půjde-li to takhle dále,“ řekl jednou žid své ženě, bule hospoda do roka mou.“

A šlo to skutečně stále stejně, ba pro Freunda ještě lépe. Starosta stával se jaksi otupělým. Dříve byl jen pyšným, teď se stával — nepoctivým. On sám i jeho pan syn, když nebylo peněz a k židovi jíti nechtěli, sahali na vybírané daně, obecní

peníze. Obec byla dosti bohatou a pan starosta místo do záložny, ukládal do své kapsy. Jenže v té kapse neměly dlouhého stání a nenesly úrokův. Každý se divil, jak může starosta tak žítí po panskou jak žil. Rovněž již „študie“ mladého Burdy stávaly se podezřelými. Otec mu ve všem povolil, jeho studiím nerozuměl a přesvědčiti se či pozeptati nechtěl. Tak se stal ze syna marnotratník, útrata a Bohužel po otci i opilec. Dopouštěl se věcí, jichž se venkovská chasa ostýchala a příkladem svým kazil veškerou mládež. Chvalinská obec jindy spořádaností vyhlášená, stala se odstrašujícím příkladem druhým.

Tu však náhle sběhly se dvě události, které životem Chvalinských mocně zatřásl. Obě byly z počátku tajny a tudíž tím více překvapily občanstvo.

Jedné noci totiž zabouřil kdosi na okno starostova statku. Tento vyběhl a poznal, že to četník.

„Oblečte se rychle, pane starosto, poroučel zticha, „a pojdte s námi na prohlídku. Ale hned, něco se stalo.“

Starosta uposlechl a v kvapu se oblékal. Mrzel se při tom na četníka, že mu v noci pokoje nedá. Poslechnouti však musil a proto chtěl, aby raději již bylo vše oabyto.

„Co se stalo?“ tázal se četníka, když ustrojen za ním vyšel.

„Krádež zde ve vesnici a sice velice smělá. Zlodějové svou krádež skryli ve vesnici zde. Půjdeme ji hledat.“

„To jsou pěkné věci,“ zahučel představený. „Bude dobře, když je dopadneme. Člověk není jist ani životem.“

„Dopadneme je. Zloděje dva máme již v pasti a o krádeži víme. Pojdte rychleji. Čekají již na nás.“

„Což jest tu ještě někdo?“

„Ovšem. Ještě dva četníci a okradení.“

Když vcházeli na náves, přicházel proti nim jeden četník.

„Jde pan představený?“ tázal se tlumeně.

„Jde.“

„Nuže tedy ku předu. Postavte se na náves a dejte pozor, aby nikdo předem neutekl. Já s panem starostou půjdeme do vnitř.“

Mířili k nové hospodě a starosty zmocňovalo se neblahé tušení. Napadlo mu, že v celé té záležitosti bude snad zapleten také — Freund.

Domnění jeho se potvrdilo. Četník, v němž poznal strážmistra z okresního města, vyzval ho, aby zatloukl na dvěře hospody. Učinil tak, naplněn náhlou úzkostí. Báł se v té chvíli žida a poznal nyní jasně, že si ho rozlobiti nesmí, poněvadž jest v jeho rukou. Odporovati však četníkovi nesměl. Proto zatloukl na dvěře. Za chvíli ozval se rozespálý hlas židův, tázající se, kdo to tlouče.

„Já jsem to pane Freunde, otevřte,“ volal představený.

Ozvalo se rachocení klíče a dvěře se otevřely. Dříve než si mohl Freund přichozí prohlédnouti, vešel četník do vnitř. Žid se ulekl, couvl, a chtěl utéci. Ale četník ho zadržel.

„Jménem zákona vás zatýkám,“ řekl ohladuě. „Ani kroku více. Zadržte tohoto pána.“

Jeden ze skrytých četníků se objevil a postavil se těsně k židovi, jenž se chvěl na celém těle a plaše kolem sebe se rozhlížel. Strážmistr chopil se lampy, již byl žid dříve než otevřel, rozsvítil, domnívaje se, že starosta v noci dostal chuť na pití.

„Pojďte se mnou pane starosto,“ řekl určitě a hvízdal.

Na hvízdnutí vešel druhý četník.

Zamířili k pokoji, kde se nalézala židovka. Když tam vešli, zvědla hlavu, vzkřikla zděšeně a volala na muže.

„Zůstaňte ležeti,“ poroučel strážmistr hrozivě. „Vy zůstanete zde u ní,“ velel druhému četníkovi.“

Když měl žida i židovku pojištěny, klidně dal se do hledání. Sejmul se stěny klíče a počal otvírati veškeré dvěře. Všude bedlivě prohlídal a co se mu podezřelého zdálo, vyndával na hromadu a zapisoval.

Konečně vešel do komory, jejíž okno bylo železnou okenicí pobito. Sotva se do vnitř podíval, usmál se a obrátil se na starosta.

„Pane starosto, jděte ven a zavolejte. Jsou tam zdejší sousedé Marvan a Polívka. Ať sem jdou.“

Starosta poslechl a po chvílce vešel do vnitř s oběma sousedy. Našel je skryté za humny hospody. Když vešli, ukázal strážmistr na hromadu rozličných věcí na zemi ležících.

„Podívejte se, jsou to vaše věci?“

Oba sousedé se shýbli a hned jeden přes druhého volal: To jsou mé peřiny,

to můj len, to moje plátno, šatstvo atd. Bylo toho hodná hromada.

„Dobře. Teď každý vyberte své věci zvlášť a povíte mi, co zač stojí.“

Marvan i Polívka tak učinili a četník pilně zapisoval. Trvalo to hodně dlouho a krádež dostupovala značné výše. Když bylo vše zapsáno, žádal strážmistr, aby mu ještě jednou Marvan vypravoval, jak se krádež stala. Sděloval v hlavních obrysech asi takto.

Večer, kolem desáté hodiny, když čeleď již spala a on na lůžku chystal se také usnouti, zpozoroval podezřelý šramot na dvoře. Měl přes dvůr tak zvanou vyminkářskou světličku, v níž měla jeho žena uchystanou výbavu pro své dcery. Slezl s postele a díval se oknem. Poněvadž byla venku tma, nemohl ničeho rozeznati. Čekal tedy chvíli a pak opatrně vyšel ven. Na dvoře bylo ticho ale přece pro jistotu vzav ručnici, chtěl obejít dvůr. A tu zpozoroval, že okna u světličky jsou otevřena. Vešel rychle do vnitř a poznal k svému ustrnutí, že jest vše z ní ukradeno.

Marně pustil se ze dvora na zahradu a tu pátral, nejsou-li tu snad ještě noční hosté. Zašel až na sad souseda Plíhala. A tu náhle spatřil asi pět mužů, ani přelézají přes zeď dvora Plíhalova, nesouce veliké rance. V první chvíli chtěl se na ně obořiti, viděl však že jest sám a že by mohli ve tmě i s krádeží uprchnouti. Proto se přikrčil za strom a umínil si je stíhati. Šli kolem něho a on dva z nich určitě poznal; jeden byl podomek židův Vojta, druhý domkář ze Chvalína Kalousek. Šli bezpečně a on se kradl za nimi nepozorován. Obešli ves a k jeho podivení zamířili humny k nové hospodě. Zde se zastavili. Podomek přeskočil zeď a za chvíli vrátil se se židem, jenž otevřel zadní vrátka. Židovka při tom držela lucernu a svítila. Při tom slyšel určité podomka volati na druhé: „Pojďte rychle, abychom se mohli ještě někým podívat.“

Na to vešli do vnitř. Marvan dlouho se nerozumnýšlel. Věděl, že budou nyní se židem vyjednávat i že se tudíž u něho zdrží. Dal se do běhu, zbudil doma čeleďku, poslal hned děvečku do města pro četníky a pak spěchal zbuditi Polívku. Ten vzal sebou čeledíny též, tak že byli dohromady čtyři mužští. S těmi odebral se za novou hospodu a tu čekali. Umínil si aspoň dva z nich chytiti.

Sotva zalezli mezi křoví, vyšli zlodě-

jové z hospody a mířili rovnou k nim. Chtěli se asi podívatí někam do sousední vesnice. Sotva přišli k nim, vyskočili a než se přepadení ze svého leknutí vzpamatovali, drželi již dva. Byl to podomek a Kalousek. Druzí utekli do tmy. Tyto dva vedli do statku Marvanova a oni poděšení se přiznali ku krádeži, svádějíce vše na žida, jenž prý je ke krádežím vybízel, ba nutil.

Dříve než se nadál, byli tu také četníci. V poslední době stalo se několik krádeží ve Chvalíně a v okolí, po nichž četníci pilně pátrali. — Byli právě na cestě k noční hlídce, když k nim děvčeka doběhla a vypravovala, že hospodáře okradli a že ví o zlodějích. Pospíšili si tedy a našli dva z nočních ptáčků v kleci. Strážmistr promluviv krátce s dopadenými, seznal, že asi nebyli poprvé na krádeži a že Freund poprvé kradené věci nepřijímal. Tušil odhalení celé řady krádeží a proto, poslav pro starostu, umínil si novou hospodu důkladně prohlednouti.

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Emin. nejdůst. p. František de Paula, kardinál Schönborn, kníže-arcibiskup pražský navrátil se ve středu dne 7. t. m. z Vídně do Prahy.

— Spolek **Arimatejský** v Praze opatřil v měsíci listopadu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 75 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 26, ze zemského blázince 9, ze zemské porodnice 1, z nemocnice milosrdných sester 29, z nemocnice milosrdných bratří 4, z umřelých kaplí 3, z vyšetřovacího vězení 2 a z městské věznice 1; z těch příslušelo ku Praze 4, na venek 71. — V tomto městci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary slavným okresním výborům v Jilemnici, Jílovém, Kraslicích, Čes. Skalici, Budějovicích, Postoloprtech, Hostouni, slavné záložně ve Vysokém Mýtě. — Milodary jakož i příspěvky slavných okr. výborův a záložen přijímá a kvituje sekretář spolkový P. Václav Kocián, kaplan u sv. Štěpána v Praze.

Z Uher. Primas království uherského Vazary slíbil, že svolá provincialní sněm, na němž bude rokováno o předlohách o civilním sňatku. Biskupové uherští starají se sami o upravení platů duchovenstva. Za tou příčinou vyžádali si od veškerého duchovenstva přiznání příjmů.

Z Říma. Příští konsistoř papežská se bude konati, jak se oznamuje, 29. ledna 1893. Kardinály budou jmenováni: tajemník propagandy, státní podtajemník, kníže biskup vratislavský, arcibiskupové kolínský, vestminsterský, sevillský, tourský a rouenský, nuntius madridský a vídeňský a bezpochyby také arcibiskup dublínský.

— V těchto dnech vydán výborem na oslavu biskupského jubilea sv. Otce program jubilejních slavností v Římě, jemuž se dostalo schválení a požehnání sv. Otce. Uvádíme krátký jeho obsah:

1. Přípravou bude třídení slavnost církevní (29., 30. a 31. prosince) v jesuitském kostele al Gesù, při níž mluviti bude znamenitý kazatel jesuita P. Zocchi; slavnost skončí slavným „Te Deum“ na poděkování, že nám Bůh dopřál dočkati se biskupského jubilea svatého Otce.

2. Na sv. Tří Krále přijme sv. Otec hold dítek římských, které v průvodu svých rodičů podají sv. Otci haléř svatopetrský.

3. Na konci ledna slavnostní výbor podá sv. Otci vědecký hold katolických několika spisovatelů vlašských.

4. 11. února, výroční to den zjevení Panny Marie Lúrdské, kroužek mládeže římské, zasvěcený Panně Neposkvrněné, podá sv. Otci album se seznamem modliteb, jež za celý rok 1892 v mnohých církevních ústavech římských konány za sv. Otce.

5. 18. února, předvečer jubilea, slavnostní výbor podá sv. Otci almužnu na jubilejní mši sv. a dámy římské mu podají skvostné mešní roucho, jež bude míti při jubilejní mši sv. Také bude podán sv. Otci přehledný seznam všeho, co bude založeno na trvalou památku jeho jubilea.

6. 19. února, den to jubilejní, bude svatý Otec sloužiti mši sv. v chrámě svatopetrském za přítomnosti všech poutníků, kteří budou v Římě a katolíků římských.

7. 20. února výroční den zvolení sv. Otce za papeže, odpoledne slavné Te Deum v basilice lateránské.

8. 21., 22. a 23. února, slavnosti církevní v kostele sv. Vavřince in Panisperna, v němž sv. Otec posvěcen na biskupa.

9. 26. února, v oktavu jubilea, slavnostní výbor podělí 100 chudých starců šatem a dovede je ku stolu Páně do zmíněného kostela sv. Vavřince; pak je pohostí obědem.

10. V únoru bude ve chrámu sv. apoštolů slavná akademie literární a hudební na oslavu sv. Otce. Část literární svěřena spolku Arkadii a hudební sixtinské kapele.

11. 3. března, výroční to den korunovace sv. Otce, slavné Te Deum ve chrámě sv.-petrském,

12. Ve svatém týdnu konati se budou ve 4 chrámech římských sv. missie.

13. 11. dubna, den jmenin sv. Otce, slavné Te Deum v basilice P. Marie Sněné (S. Maria Magg).

14. Po celý rok v dobách, jež budou určeny, bude přijímati sv. Otec katolické spolky římské a v rozličných skupinách obyvatelstvo římské.

15. Poutníci budou přijati od sv. Otce podle toho, jak se o tom dohodnou výbory jednotlivých poutnických vlaků se slavnostním výborem římským.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Jiří *Lindner*, k. a. vikář a děkan v Jachimově, jmenován čestným k. a. konsist. radou;
- p. Heřman *Ardelt*, far. v Platu,
- p. Frant. *Jacob*, kn. arc. vik. Toužimský a far. v Schönthalu, a
- p. Ignát *Hens*, far. v Sangerbergu, jmenování kn. arc. notáry;
- p. Štěpán *Freiesleben*, far. v Javoří (Gabhorn), jmenován osob. děkanem;
- p. Ant. *Losleben*, farář v Česk. Wiesenthalu, jmenován sekretářem kn. arc. vik. úřadu Jachimovského;
- p. Ant. *Losleben*, far. v Česk. Wiesenthalu,
- p. Jos. *Dengler*, far. v Perninku (Bärringen),
- p. Ludvík *Zihlarž*, far. ve Vartě, a
- p. Václ. *Kunz*, děkan v Toužimi, obdrželi Expositorium canonice;
- p. Rudolf *Krehan*, katech. v Jachimově, obdržel synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Václ. *Chochola*, neom., za zat. katech. při obecné škole chlapecké v Příbrami;
- p. Matěj *Lhotský*, kapl. Rožmitalský, za duch. správce v nemocnici Milosrdných sester sv. Karla Bor. v Praze;
- p. Fr. *Šír*, neom., za kapl. v Bečově (Petschau);
- p. Josef *Kuška* ml., neom., za zat. katech. v Unhošti;
- p. Bohumír *Helebrandt*, kapl. v Toužimi (Theusing), za II. duchov. správce ve všeob. nemocnici v Praze;
- p. Josef *Pohl*, kněz ř. křížov., za kapl. u sv. Bartoloměje v Chebu;

- p. Vinc. *Mutl*, kněz ř. křížov., za kaplana ve Frant. Lázních (Franzensbad);
- p. Ludvík Václ. *Dressler*, kněz ř. praemonstr. v Teplé, za realného admin. v Pernarci (Pernharz);
- p. Josef *Habla*, katech. v Plané (Plan), za far. ve Vys. Sedlišti (Hohenzedlisch);
- p. Gustav *Verich*, kapl. v Plané (Plan), za zat. katech. tamže;
- p. Václ. *Čermák*, zat. katech. v Plané (Plan), za kapl. tamže.

Uprázdňené místo:

Oudřč (Udritsch), fara patr. p. Julia Riedla, od 25. listop. t. r.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Hlavsa*, kapl., za adm. v Chomutovicích;
- p. Vojt. *Balcar*, kapl. Chroustovický, za admin. do Radhoště;
- p. Frant. *Mimra*, admin Svratecký, za kapl. do Chroustovic;
- p. Ladisl. *Suchánek*, za defin. katech. v Jaroměři;
- p. Václ. *Kudrna*, kapl. v Jaroměři, za proz. katech. v Novém Bydžově;
- p. Václ. *Vaško*, kapl. Litomyšlský, za voj. kurata při c. a k. Arsenalu ve Vídní;
- p. Em. *Šavrdla*, kapl. Pohledský, za kapl. do Litomyšle;
- p. Jan *Janků*, defic., za fundatistu do Praskačky

Novosvěcenci:

- p. Jos. *Rychter*, za koop. do Pohledu;
- p. Jan *Němec*, za koop. do Svatky;
- p. Jos. *Dubec*, za II. kapl. do Sebranic.

Z a s l á n o.

Jako roku loňského pořádá i letos podpůrná komise spolku katol. akademiků: „Družstvo Arnošta z Pardubic“ v Praze štědrovečerní večeři a oběd na Hod Boží vánoční pro chudé členy spolku, již nemohou trávit svátky vánoční v kruhu svých milých.

Za tou příčinou obrací se členové podpůrné komise spolku katol. akademiků: „Družstvo Arnošta z Pardubic“ ku všem příznivcům mládeže akademické a prosí, by ráčili přispěti k účelu tak humanitnímu buď penězi, buď potravinami. Veškeré dary přijímá starosta spolku Dr. Karel Vondruška, kooperátor u sv. Havla v Praze. Za podpůrnou komisi

Dr. Václav Popel,
t. č. předseda.

OBSAH: Kazání na den sv. Štěpána. — Kazání na den nového roku. — Raymond Diocrès (Báseň). — Prosincové svátky v Mexiku. — Katolický kněz před patnácti sty let. (Pokrač.) — Přátelé lidu. Povídka. (Pokrač.) — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se

5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:

ve farním domě u sv. Havla č. 539-I.

Expedice

v knížecí arcib. knihtiskárně.

Nedostlá čísla reklamujte v nezalepených nefrankovaných dopisech nejděle v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

Dr. FRANT. KRÁSL a Dr. KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se

v expedici a u všech řádných knihkupců.

celoročně zl. 3.—

poštou „ 3.50

pololetně „ 1.50

poštou „ 1.75

Čtvrtletní předplacení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Slavnost zjevení Páně.

„Kde jest ten, kterýž se narodil, král židovský? nebo viděli jsme hvězdu jeho na východu, a přijeli jsme kláněti se jemu.“ (Mat 2, 2.)

„Když se narodil Ježíš v Betlémě — aj mudrci od východu přijeli do Jerusalema.“ Do východních krajin uvádí nás začátek dnešního sv. evangelium; bezpochyby do krásné Persie, kdež oplývá příroda nejvzácnějšími dary, nejsladším ovocem, nejyonnějším kvítím, růžovými lesy, palmovými háji a stále jasnou oblohou — do krásné Persie, kdež byla za starodávna veliká učenost a moudrost. V těchto krajinách na východu byl 550 roků před Kristem znamenitý mudrc, jménem Zoroaster, kterýž z ústního podání, ovšem již velmi zatemněného, mnohé učení o jediném neviditelném Bohu, o nebi svatými anděly přeplněném, o budoucím soudu, o spravedlivých odměnách a trestech, s hlubokou důmyslností čerpal. Toto učení Zoroastrovo za časů pohanských rozšířilo a uchovalo se v Persii po mnohá století, tak že nepochybně i mudrci, o nichž dnešní svaté evangelium vypravuje, toutéž moudrostí obohaceni byli.

Než proč pak opustili mudrcové tito krásnou svou otčinu — svou bohatou vlast? Nedivme se; neb oni dobře věděli, že jim tam málo prospěti mohou kvetoucí růže, které nedýchají vůní života věčného; dobře věděli, že jim málo prospěti mohou příjemní větrkové, jež nepřinášeli chorobnému srdci zdravoty; dobře věděli, že si tam ve svých palmových hájích nemohou

uříznouti hůl na cestu z tohoto světa; dobře věděli, že se svými klenoty a svým zlatem ani od smrti vykoupiti ani do nebe dostati se nemohou; proto se ozýval v nitru jejich hlad, který se nedá zdánlivými rozkošemi tohoto světa utišiti; proto vznikla v nich žízeň, pro kterou by nadarmo byli hledali vodu v krajinách svých. Oni poznali, že jest jim jiných, vyšších pokladů zapotřebi. Avšak dlouho a toužebně hledali vyšší tyto poklady ve hvězdách, dlouho a toužebně hledali je v přírodě, dlouho a toužebně slídili po vzácné perle vnitřního míru a pokoje; ale čím horlivěji pokoj hledali, tím více se zmáhal nepokoj. A tu se teprv přesvědčili, že nelze naléztí upokojení na této zemi, a proto vzdychali a prosili o pomoc a zjevení s hůry. A tedy, jakmile se jim na nebi ukázala hvězda neobyčejná, ihned poznali vnuknutím Božím, že předpověděný a toužebně očekávaný Vykupitel na světě se objevil — a tedy ihned opustili s radostí svůj domov, své bohatství, svou rodinu, svou vlast a vydali se na cestu dalekou, aby hledali narozeného Spasitele. Avšak našli Jej, kteréhož hledali, neb hvězda jasná, již viděli na východě, je vedla. —

Nejmilejší, jakož se dělo oněm mudrcům, tak se děje každému, kdož spokojenost a pravou blaženost mimo Boha vyhledává. Nadarmo hledá skvostné tyto perly v nestálém a klamném tomto světě; nadarmo slídí po moudrosti světské, nadarmo rozpřahuje rukou svých po zboží vezdejším, nadarmo opojuje duši svou rozkoší pozemskou; nepokojné jest srdce jeho, dokud neodpočinulo v Bohu svém, neb Bůh vložil touhu po blaženosti do srdcí našich,

kteráž jedině jim může býti úplně nasycena. Bůh ve své nebeské slávě jestiž cíl náš. Jej poznávati, jej hledati, toť úkolem našim. Nuže vzhůru, bratři a sestry, chápeme se holi a vydejme se na cestu s mudrci svatými. Mudrcům posloužila hvězda, že Spasitele svého a Boha poznali a našli; a hle, i nám svítí krásné hvězdičky, které nás povedou, bychom nezbloodili. Budeme-li těchto hvězd následovati, poznáme i my Boha svého a nalezneme jej, ne sice v Betlémě pozemském, ale v Betlémě nebeském. Tam, dáme-li se vésti hvězdami, jež nám svítí, nalezneme Spasitele svého ne však co nemluvnátko v bídě a nedostatku, ale v slávě nestihlé, kdežto s Bohem Otcem a Duchem svatým králuje věčně. Než které pak již jsou to ty hvězdy, jež cestu k Bohu nám ukazují? I jsou druhu dvojho a sice: 1. Hvězdy na nebi, a 2. hvězdy v nebi.

I.

Více než před dvěma sty lety procházel se ctihodný kmet, Bohuš, s bludou tváří noční dobou samotén. V myšlenkách jsa ponořen, časem hluboko si vzdychl, při čemž nesrozumitelná slova ze rtů mu vycházela. Nenadále stanula před ním osoba mužská a v rukou držíc podivnou trubku, jakouž byl Bohuš ještě nikdy nespátril, táže se ho líbezným hlasem: „Proč že tak smutně zdě bloudíš a často vzdychaje slzy roníš?“ Načež odvece stařec: „Stýská se mi již na světě tak, že naň za dne ani patřiti nechci; neboť lid jest prostopášný a bezbožný, a to proto, že si chrámů, těch svatyň Páně, nevěšmá a jakoby Boha ani nebylo, jen po cestách hříchu a nepravosti kráčí.“ I odvece známý muž: „Neboj se, ctihodný kmete, věčný jest Hospodin a věčný sobě zbudoval chrám, na nějž kdo patří, nemůže neuznati jeho Tvůrce; i přijde čas, kdy všickni národové Boha poznají a jemu v prachu budou se kořiti. Vezmi do ruky tuto trubku a pohlédni skrze ni vzhůru.“ I pojal ji stařeček rukou třesoucí se a pln úžasu patřil na nebe, jak hvězdami poseto. Nemohl se dosti nadívati, až v rozkošném zanícení na tvář svou padl před mužem, kterýž jej zvedna, dí: „Nekoř se přede mnou, zbožný starci; jsem člověk, jako ty; než jdi, smiř se s lidem a hlásej mu, kdo pochybuje o všemohoucím Tvůrci, aby přišel ke Koprniku a patře tímto

dalekohledem divy Boží, bude zajisté věřiti v Boha.“

Mohu se domnívati, že by snad mezi vámi nebylo žádného, jenž by zvědavě po té podivné trubce nesáhl a nechtěl patřiti na věci ty, kteréž k úžasu nevýslovnému spatřil někdy stařeček Bohuš. Však s tíží se vám toho kdy dostane; než co škodí? Pouhé oko vám také postačí, a uhlídáte mnoho, mnoho! Leč kdo povšimnul si ovšem za jasného večera hvězdnatého nebe, však s malým prospěchem viděl málo, celý výsledek povšimnutí toho byl, že jest nebe co rybí oko vyjasněné a nescíslné hvězdy že na něm se lesknou a kmitají; neslyšel, co mu šeptají, netušil, nač mu poukazují, a přece mocný jest hlas jejich, jímžto k nám volají. Abyste však budoucně všickni hlasu tomu porozuměli, slyšte, co vám povím.

Vy znáte ono skvělé těleso, kteréž sluncem nazýváme, jehožto východ s radostí pozdravujeme a v blahodárném působení jeho si libujeme. Těleso toto jest tak nesmírné velikosti, že by se do něho vešlo milion a tři sta těles tak velikých, jako jest naše země, a od nás jest tak velice vzdáleno, že by koule vystřelená z děla cestu pět a dvaceti let v stejné napařád rychlosti konati musela, nežli by z prostory zemské k němu se dostala. Okolo slunce, jehož pohybování spozorovati se nemůže, kolují v rozličné vzdálenosti hvězdy; každá z nich v nejkrásnějším pořádku ubírá se cestou jí vykázanou. Hlava kolem se točí, závrať pojímá člověka povězlivého při pohledu na oblohu hvězdnatou. Zdaž pak již porozumíte tichému šepotu těch hvězdiček nebeských? Kdykoliv na to krásné, hvězdami poseté klenutí nebeské patřím, zdá se mi, jakoby hvězdy poukazující k výšinám nebeským, dávaly nám návštěi: Vizte lidé smrtelní! Tam nad námi ve světle nepřístupném přebývá Ten, jenž nás i vás z ničeho učinil; tam přebývá Ten, jenž nám i vám cíl vytknul a cesty k jeho dosažení vykázal; tam přebývá Ten, jenž mocnou rukou v neskončené dobrotě své nás i vás řídí, spravuje a zachovává. Vizte, kterak veliký, mocný, moudrý a dobrotivý jest Bůh. Avšak zastyďte se před námi, vy tvorové rozumní, zastyďte se v srdcích svých. My hlásáme moc a slávu Jeho, my plníme povinnost svou, a z dráhy nám vyměřené neuchylujeme se nikdy; vy však tak často velebnost Jeho urážíte, Jemu se protivíte, cestami, jimiž

vás vodi, pohrdáte, vůli jeho rušíte, povinnosti svých zanedbáváte a vinou hříchu spáchaných jej urážíte. — Tak asi zdá se mi, jakoby krásné ty hvězdičky z vyjasněné oblohy v době noční šeptaly nám. Arcete, kdož jest, jenž by, rozvažuje na myslích nesčetné množství, jich stkvělost a pravidelný běh, rcete, kdož by tu v podobné myšlenky se nezabral? Kdož by, patře okem povážlivým na vznešené to noční divadlo, s úžasem neobdivoval velikost a mocnost, moudrost a dobrotu Boha svého a velebnosti Jeho v nicotě své se nekořil? Ó vím, že mi nyní již přisvědčíte a za pravdu mi dáte, když opakuji, co již z počátku jsem pravil, že jako mudrce vedla k Spasiteli hvězda, tak že i nás k Bohu vedou hvězdy na nebi. Neb ne nadarmo prozpěvoval korunovaný žalmista Páně: „Nebesa vypravují slávu Boží, a díla rukou Jeho zvěstuje obloha.“ Než znám ještě jiné hvězdy, kteréž smyslné oko naše nevidí, kteréž před znakem našim ukrývá neprůhledná nebes zálona. I na tyto musím vás upozorniti, jelikož mnohem jasněji svítí a bezpečněji k Bohu vedou; to však s pomocí Boží stane se v dílu

II.

Svatý Ignác Loyola pocházel ze šlechtického rodu, byl krásně rostlého těla, ohnivého ducha, šlechetné mysli, a ač nad míru prohlý a ctižádostivý, nicméně ku podivu vlídný a dobromyslný. V mládí svém dostal se ku dvoru Ferdinanda V., krále Španělského, brzo však znelibil se mu život dvořanský a stal se vojínem, kdežto jedině pro marnou slávu a radosti světské žil; avšak neobyčejnou udatností tak daleko to přivedl, že se stal velitelem pevnosti Pampelonské. Roku 1521 vypukla válka, vojsko francouzské vtrhlo přes hory Pyrenejské do Španěl a oblehlo pevné město Pampelonu. Hrdinsky bránil se Ignác, a když hradby již byly pobořeny, postavil se v čele bojovníků svých na zříceně zdi proti útoku nepřátel, ale u prostřed boje poranil jej sřítivší se kus skály na levé noze a zároveň koule z děla rozdrtila mu pravou nohu, tak že bez obrany k zemi klesl. Tu ztratili bojovníci jeho srdce k dalšímu odporu a vydali pevnost nepříteli, který raněného Ignáce na otcovský jeho zámek přenést dal. Rány jeho byly nebezpečné, tak že o uzdravení jeho se pochybovalo; byl tedy sv. svátostmi za-

opatřen. Nenadále však přestala zimnice, přestaly bolesti, přestala slabost, ale smysl světský nezmizel ještě z duše jeho, ani marná touha po radostech pozemských, neboť vida, že zdrcená košť tělo jeho velice zohyzďuje a že jedna noha se krátí: podrobil se znovu přebolestnému léčení. Nebezpečenství pomínulo, ale k úplnému uzdravení musil Ignác ještě dlouho na loži prodlévati, co mu, jakožto slávychtivému, netrpělivému světáku velmi odporným bylo. Ach odpusť muži svatý, že slabostí tvých připomínám, dobrý jest úmysl můj, vypros milosti, a já ku počtě tvé budu mluviti dále. Z dlouhé chvíle požádal Ignác opatrovatele svého o zábavné knihy, a když tento žádných neměl kromě života Pána Ježíše a životů Svatých, čítal v nich Ignác pro ukrácení chvíle, jakkoli se mu to z počátku nechutilo. Ale čím dále čítal, tím více v tom nalezal oblíbenosti, tak že posléze celé dny čtením životů Svatých trávil, rozjímaje utrpení Kristovo a hrdinskou vytrvalost svatých, jež z lásky ku kříži veškerou slávou světskou pohrdli a neukrutnější smrt podstoupili. A tu se konečně hnulo svědomí jeho, a vnitřní hlas ozýval se v něm, tázaje se: „Což pak jsi ty učinil pro Spasitele svého a pro duši svou? Tito mužové, co tak statně se svou tělesností a se světem zápasili, byli také lidé, proč bych také já nemohl to činiti, co oni učinili?“ S bolestnými slzami litoval nyní předešlého života svého, i umínil si od té doby živu býti dle příkladu Svatých; a jak si umínil, stalo se; založil řád tovaryšstva Ježíšova a tak vysokého stupně svatosti dosáhl, že byl za svatého vyhlášen.

Hle, duše drahé, jak blaze působily naň životy Svatých. Avšak čím byly svatému Ignáci, tím mají býti i nám. I my máme příkladu jejich následovati, jaký svým bohabojným a svatým životem nám zde pozůstavili. Svatí, toť jsou ty hvězdy v nebi, kteréž nám cestu k Bohu ukazují, mezi nimiž co libá jitřenka blahoslavená P. Maria svou důstojností, svými ctnostmi, svou svatostí a mocí zvláště vyniká, jichžto pak sluncem jest sám Ježíš Kristus. Kristus co jasné slunce zapudil veškeru tmou, jež obklopovala rozum lidský, On učením svým všechny povinnosti nám osvětlil. Všecky pak předpisy života, kterýmž vyučoval, i svým příkladem objasnil. On stkvěl se tou nejčistší ctností, byl ve všech případnostech života vezdejšího zrcadlem lidské dokonalosti. On byl svrchovaně zbožným, laska-

vým, dobrotivým, tichým, mírným, pokorným, poníženým, útrpným, milosrdným, trpělivým . . . Není ctnosti, v nížto by nám v svém životě nebyl vystavěl příkladu. A protož di sám o sobě: „Příklad zajisté dal jsem vám, abyste, jako já jsem činil, i vy též činili“ (Jan. 13, 15.). Byl on ovšem, nač by zde mnohý k výmluvě své a k svému lospravedlnění poukázati mohl, byl On ovšem co Bůh a člověk početím svým z Ducha svatého prost hříchu dědičného i všeliké náklonosti žádosti k zlému: nicméně učení jeho osvěcen a nad to smrti jeho z hříchu prvotního vykoupen, může každý křesťan příkladu jeho následovati. A tu co skvělé hvězdy objevují se nám oslavení miláckové Boží, hlásající nám příkladem svým, že můžeme. Neb kdykoliv na obrazy Svatých a Světíc Božích patřím, tu zdá se mi, jakoby řeči mocnou na nás volali: Hle, bratří a sestry, i my jsme byli, co vy jste, tvorové slabí a křehcí, i my jsme žili ve světě, jako vy, i my jsme měli tytéž povinnosti, jako vy, i my jsme s těmi samými nepřáteli měli co dělati, jako vy, a s milostí Boží vše jsme přemohli, a když jsme mohli my, proč ne i vy? patřte jen na nás a vizte, kterak jsme my to činili. — A věru není stavu, není povolání, není stáří, není připadnosti, kdež by nám oslavení nebesťané co krásné hvězdy nesvítily a cestu k milému Bohu nám neukazovali. Tam máte, starcové a stařeny, své Simeony a Anny, jež co hvězdy vám svítí, kterak byste ještě ve svém stáří při vši své slabosti Bohu svému věrně sloužiti měli a šťastně běh svůj vezdejší dokonali. Tam máte, vy otcové a matky, Joachima a Annu, jež vám co stkvělé hvězdy svítí, jak byste povinnosti své otcovské a materské plniti měli a dobrým vychováním svých dítek odměnu věčnou vydobyli. Tam máte, vy manželové a manželky, své Zachariáše a Alžběty, jež vám co krásné hvězdy svítí, kterak byste i vy v lásce a svornosti manželské Bohu věrně sloužili a slávu nebesí vydobyli. Tam máte, vy rolníci a vy všickni, již v potu tváře chléb svůj dobýváte, své Isidory, již vám co stkvělé hvězdy svítí, kterak při vši své práci nemáte zapominati na to, čeho nejvíce jest třeba, na spasení své. A jak mnohých hvězdiček jest tam pro vás, již všeliká utrpení, protivenství a bídu snášíte, ó pohlížejte k nim za často a učte se od nich trpělivostí a odevzdaností do vůle Boží, z nápoje trpkosti

vezdejších připraviti si nápoj radostí nebeských. A konečně, kdož sečte všechny ty stkvoucí se hvězdy, jež vás, panicové a panny, vybízejí, abyste si povšimli, kterak jim sluší, kterak je zdobí neuvadlé věnce jejich panické. Ať, ještě vy tu stojíte, drahé dítky, na vás bych měl zapomenouti? Pro vás by nesvítila žádná hvězdička? Ó vy tam máte svaté Aloisy a Stanislavy. Což nevíte, kterak oni ve vašem stáří byli hodni, kterak nábožně se modlivali a do chrámu Páně pospíchávali? —

A tak jsme tedy s pomocí Boží poznali, které jsou ty hvězdy na nebi a které v nebi, jež cestu k Bohu nám ukazují. A nyní již nezbývá mi ničehož více říci, než abyste poznávše je, za příkladem svatých Tří Králů nemeškali a cestou, kterouž nám ukazují, neunavně kráčeli. A buďte jisti, že i vy se jím neminete a dostanete se tam, kde před trůnem Spasitele svého klaněti se budete věčně Amen.

Kázání

na neděli první po zjevení Páně.

„Sstoupil (Ježíš) s nimi a přišel do Nazareta a byl jim poddán.“ (Luk 2, 51.)

Několika těmito slovy mnoho jest vyřčeno. Ježíš poslušen rodičů! On, při jehož narození kůry andělské: Sláva na výsostech Bohu, prozpěvují, oznamující narození Krista Pána v Betlémě; Ježíš, při jehož narození hvězda neobyčejné velikosti na blankytné zjevuje se obloze, dalekým pohanům oznamující, že vzešlo světlo v domě Jakubově, že vzešlo i k zjevení národů; Ježíš, jemuž přichozí ze Sáby dary přinášejí zlato, kadidlo a myrhu, jehož, ač útlé pacholátko, před vtěleným Bohem mudrcové klanice se Jemu, vyznávají; onen Ježíš, jehož moudrost v chrámě Jerusalemském obdivují šediví a učení zákonníci; jehož slovům vlastní matka nerozumí, onen jediný pocházející od věčnosti od Otce svého nebeského s Ním rovné jsa slávy a velebnosti, onen Ježíš, jenž počátek svůj vzal mocí Ducha svatého z Marie Panny, jemuž vůlí Otce nebeského skrze anděla zjevenou, dán jest Josef za vychovatele a pěstouna; Ježíš „vstoupil z Jerusalema a přišel s rodiči svými do

Nazareta a byl poddán jim“ (Luk. 2, 51.). Jaký to převznešený, nám poučný zachoval příklad. Složil božství své, aby v člověčenstvu svém nás vyučil povinnosti oněch k Bohu nejdůležitější. On dráhu poukázal, kterak první přikázání se zaslíbením se má zachovati; on nás vyučil, kterak rozkaz Páně se má plnit, jenž zní: „Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi.“ Ale ach! jak málo nalezá poslušný Ježíš násleďovníků! Pohledněme jen v kruhy rodinné, jak mnohá slza zármutku a bolesti třpytí se v oku starostlivého otce a pečlivé matky! Ó veliký jest počet nezdařilých synů, nevďečných dcer. A přece tak důležitý zákon, tak mnohé neméně důležité pohnutky, jež každé dítě vybízí a zavazují k vykonání též povinnosti. Jelikož ta povinnost úcty a poslušnosti k rodičům jest všeobecná; nebude žádnému z nás ku škodě, když bedlivě prozkoumáme: Co nás k úctě a poslušnosti zavazuje. Neboť ať již rodiče naši žijí neb ne máme přece povinnost tuto konati.

Které jsou tedy pohnutky dokonalé úcty rodičů? Jsou to: 1. povinná vděčnost, 2. rozkaz Boží, 3. příklady z písma a 4. naděje odplaty.

Pojednání.

Pohnutky dokonalé úcty k rodičům mnohé jsou. Než což jest ona dokonalá úcta? K té přináležejí, aby děti své rodiče nejen ústy ale i srdcem ctily, ale je též milovali, poslouchali, jim sloužili a za ně buďsi živé neb mrtvé se modlili. Jedno-li z těch věcí opomine dítě, již necití dokonale rodiče své. A k této úctě dokonalé zavazuje již povinnovaná vděčnost.

1. Za každý obdržení dar vděčným se ukázati, zdravý rozum, dobrý mrav a svědomí požaduje. Jak nescíslná jsou dobrodiní, kteráž rodičové proukazují svým dítkám! Kdež jest dítě, které by sčítati mohlo veškerou obsluhu, kterou starostlivá máti věnuje zrození svému. Které dítě může sčítati všechny ty probdělé noci, které otec i matka věnovali dítěti svému v útlém věku jeho? Které dítě může poznati úplně a oceniti všechny nesnáze, kteréž rodičové pro děti své milerádi podnikají? Směle tuto pravím: Ani jedině! Ale buďsi, že dítě nemůže pochopiti všechny práce a strasti! Dostí na tom, pakli poznává: Mnoho vynakládají na mne rodiče moji.

A to může poznati, byť jen dosti málo chtělo. Nezasluhuje-li i ten nejmenší dar srdce vděčného? Kdež jest kdo, by toho chtěl popírati? Protož vděčnost poutá dítě nejprve k rodičům jeho. Jak ale dokázati lze? Může syn neb dcera v útlém věku svém odsloužiti se rodičům svým? může jim splatiti za všechny práce jejich? A byť by i zrostlé byly dítky, kdož by mohl býti tak opovážlivým a říci: Ten se může rodičům svým zcela odsloužiti. Nikoli a nikdy. Majíce však, milé dítky, to vědomí: Odměnit se nemohu milým, drahým, pečlivým rodičům svým, činme co můžeme, co sám Bůh od nás žádá; není to jistě nemožností. Rodiče ctiti, o nich dobře vždy smýšleti; rodiče milovati a činiti, jim co by je těšilo; rodičům poslouchati a dle jejich rozkazů jednati; podle síly své duševní i tělesné v pracích a zaměstnáních jim při ruce býti; za rodiče z vděčnosti se modliti, aby je dlouho zachoval k prospěchu a blahu našemu, za ně snad již zemřelé se modliti, oběť mše sv. konati a co oni dobrého započali, za ně dokončiti; to, pravím, to může každé malé dítě. A které tak nečiní, na duši své nese známku nevďečnosti a v svědomí svém červa hlodajícího. Neboť kdykoli dítě nevďečné spatří jiné, ano se vine do náručí rodičů svých; když ochotnost a službovolnost zpozoruje na dítkách dobrých i ozve se hlas: Ty nejsi takové a studem zardí se čelo jeho. Nebudme my, v Kr. shrom., nikdy takovými nevďečnými dítkami. Činme, seč síla naše stačí rodičům svým dobré, prosíce Boha, aby ráčil doplniti milostí svou, čehož slabost naše dokázati nemůže, aby se mohlo o nás říci: To jsou dítky vděčné. Ale nejen vděčnost jest pohnutkou úcty, ale i rozkaz Pána Nejvyššího.

2. Na mnohých místech písma sv. volá nám hlas nebeského Otce, by dítky rodiče pozemské ctily. Tak skrze Mojžíše lidu Israelskému velel: „Jeden každý ať se bojí otce svého i matky své“ (Exod 20.). Dítě má se báti svých rodičů; ale tato bázeň nesmí býti otrocká, nýbrž synovská. A v čem pozůstává ta synovská neb dětinná bázeň? V ničem jiném než aby dítky bály se rodičů svých rozhněvati. Ó kéž byste všickni tuto shromáždění staří i mladí mohli říci jako jistý pohan, jmenem Pomponius Attikus. Když 90letou máti svou k hrobu doprovázel, vyznal slzy hojně prolévaje: 67 let živ jsem byl s matkou svou a nikdy jsem ji neodprosil,

nikdy s ní se nesmířil. A tážán jsa od těch, jenž doprovázeli mrtvolu matčinu: Proč by toho nebyl učinil, odpověděl: Nikdy ani slovičkem jsem ji neurazil. Jaký to dojmavý příklad pro všechny děti křesťanské. Kéž byste jej všickni hluboce vstúpili srdcím svým, aby nižádného z nás vyhrůžka Páně se netkla, kterouž lidu Israelskému, čině s nimi úmluvu, byl promsl. Neboť tak pravil Hospodin: „Zlořečený, kdož nectí otce svého i matku svou.“ A veškeren shromážděný lid doložil: Amen. t. j. staň se tak. Bůh vyřkl tehda k výstraze; běda, pakli zlořečení vyřknuto bude k pokárání. Protož nemohu dosti volati vám všem, kéž by možné bylo všemu lidskému stvoření: Konejte svědomitě povinnosti k rodičům svým. Pomněte vyzvání Páně sv. Pavla: „Dítka poslušná buďte rodičům svým v Pánu; neb to spravedlivé jest. Cti otce svého i matku svou, to jest první přikázání se zaslíbením, aby se tobě dobře vedlo a bys dlouho byl živ na zemi (Efes. 6, 1. 2.) Tak v starém i v novém zákoně povinnost úcty rodičů na srdce se klade. A co zjevení Boží v písmě sv. zaznamenané ukládá, tomu povždy učili Otcové církevní. Ohledněme se a prozkoumejme některé výroky! Sv. biskup Milánský Ambrož účte rodičům takto učí: První stupeň zbožné mysli jest, ctíti ty, které Bůh dal původce života a všeliké potupy se vystříhati, ano ani obličejem láska rodičů rušiti se nemá (in Math.). A dějepisec církevní Petr Ravennatenský takto potřebnost nevyhnutelnou dokonale lásky rodičů vypisuje, řka: Odtrhni od slunce paprsek sluneční a nesvíti více; odděl rybník od pramene a vyschne; odtni větev od kmenu, a zvadne; utni úd od těla a zetlí; odtni syna od lásky povinné rodičům a již není více syn, ale bratr a společník těch, o nichž se v písmě praví: Vy z otce ďábla jste (in serm.). Může kdo ještě zřetelněji se vysloviti? Dítě bez lásky k rodičům jest v spolku s ďáblem a anděly jeho. To všickni bedlivě rozjímejme. Služebníci Boží ve jménu Páně mluví k nám povinnost tu nevyhnutelnou ukládající. Bylyť ale po všechny časy dítka upřímné, dítka dobré, toho osvědčují mnohé příklady jak z písma svatého tak i z letopisů, vzbuzující k následování. Nechei každý jednotlivý obšírně vypraviti, jelikož ony příklady z písma svatého nám známější jsou. Mezi příkladné dítka čítám Izáka (I. Mos 22.), Abrahama otce svého

poslušného, Jakuba, dle rady otcovy jediného (I. Mos. 28.), připomínám Josefa egyptského, syna Jakubova (I. Mos. 37 et I. Mos. 45.) Zde uvádím Tobiáše mladého, o němž vlastní rodiče jeho se vyjádřili, nemohouce návratu jeho ze země meďské se dočkati: Proč jsme tebe pustili na dalekou cestu, světlo očí našich, hůl starosti naší, potěšení života našeho, naděje potomků našich (Tob. 10, 4.). A k čemu ještě více příkladů! Dnešní sv. evangelium poslušnost Kristovu nám představuje. K němu v duchu pospěšme! Od Ježíše účte a lásky dokonale se učme! Nenechme se zahánbiti dítkami pohanskými, jež za jednu z nejhlavnějších povinností sobě pokládali, účtu k rodičům. Ano mezi pohany byli, jenž za nemožnost považovali dítka neuctivé k rodičům svým. Patrně to stvrzují slova mudrce pohanského zákonodárce Solona. Tážán jsa, proč by trestu nebyl ustanovil pro ty, kteří rodičům jsou neposlušní, odpověděl: Myslel jsem, že takové dítka nebudou (serm. Anton de liber. parent. honor.). To budiž pohnutkou nám, jenž se nazýváme křesťany, abychom nejen dle jména, ale i dle skutků dokázali křesťanskou mysl svou, jakž dle letopisů mnohé příklady máme. Jediný tuto pravím k poučení vašemu. Když jednoho času král polský August II. v obleku jednoduchém po silnici, kteráž se právě zakládala, se procházel, spatřil na ní dělníka mladého, který si vesele pozpěvoval a pilněji nad jiné pracoval. Krále nepoznal žádný. I přiblíživ se k pracovníku pilnému táže se ho, mnoholi denně vydělá? kterýž odpověděl: čtyry groše a z těch nejen jsem živ, ale nad to ještě úroky platím a kapitál si skládám. Učňte to, jste-li s to. Král nemohl tu řeč pochopiti. Protož chopil jej dělník a uvedl ho do chatrné chaloupky, aby výpověď svou jemu dokázal. Tu seděly dvě staříčké osoby a kolem nich šest malých dětí, z nichžto nejútlejší okolo mladší osoby si hrálo, větší pak četly a počítaly. I řekl dělník: toť jsou rodiče moji, manželka má a dítka mé. Tyto rodiče ze skrovného výdělků živím. Vychovali mne v bázni Boží, pro mne a na mne pracovali, do školy mne bedlivě odesílali, až nyní sám sobě chléb vezdejší vydělávati mohu. Nemoha se jim zcela odsloužiti a tak kapitál, který skládali pro mne, navrátiti, úroky jim odvádím, a tuto ve svých dítkách skládám opět já sobě kapitál, aby, dále Bůh až sestárnu, i ony, jak pevně doufám,

úroky mi požívatí daly. Pohnutý král až k slzám chválil vděčného syna, daje mu odměny, aby starostlivým rodičům svým ještě více dobrého prokázati mohl. Nuže, m. nejm., budmež podobní tomuto dělníku; a byť by nás i zde podobná odplata nedošla; byť by lidé nechválili a neodměnili nás: Bůh zajisté odmění. A tato naděje odplaty, jest pro nás smyslné lidi též pohnutkou vybízející k věrnému šetření zákona Božího.

4. Že Bůh dobrým dítkám i zde na zemi odplaty hojně zaslíbuj, to osvědčují slova samého zákona, jimiž úctu rodičů velí. Zní pak: Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi.“ Nuže! dlouhý život a dobré na zemi, věci, jichž sobě přeje každá duše lidská. Dlouhý život! Toho sobě žádá i žebrák i mrzák ve veškeré bídě a těžkosti své, a byť by i v nábožnosti své se sv. Pavlem žádal rozdělen býti a s Kristem přebývatí, přece k očištění svému od mnohého poklesku prodloužení života přeje. A štěstí — kdož jest, jenž by ho sobě nežádal! Tisícere ruky pozdvihují se k Svrchovanému, ačkoliv častokráte oslyšeny bývají. A tyto klenoty života pozemského připravil Bůh dítkám, které rodiče své v uctivosti mají. Bude ale snad mnohý sobě mysliti: Kterak to! vždyť právě takové dítky nejspíše povolává, jež rodiče milují; aniž by je nechal dlouhého věku se dočkati. A jak často na dobré dítky přichází mnohé soužení. Kterak jest to tedy slibem Božím? Velmi dobře, odpovídám na tu námitku. I brzká smrt dítek dobrých i nehody života neodporují slibu Páně. Jednak vezmeme-li zřetel na vyřčení písma řkoucího: že i v málo letech mnoho lze vyplniti a že člověk opravdově dobrý více prospívá v málo letech nežli mnohý váhavý v delším čase; — jednak pomníme-li, že blaženost světa není dokonalá blaženost: tu ustaneme od pochybování. A připojíme-li k tomu vědomí o prozřetelnosti Boží; tedy jen velebiti musíme laskavou dobrotu Páně, který všecko dobře činí. Neb kdož ví, zdali by ty dobré dítky nebyly se staly zármutkem svých rodičů; kdož ví, zdali by dle slov písma svatého zloba nebyla změnila rozum jejich aneb lest nepodvedla duši jejich? (Syr. Sap. 4, 11.) Kdož ví, zdali tyto dítky i mnoho nemusely trpěti pro přátele i příbuzné své, slovem: Kdož může zkoumati cesty Páně? Kdož může z křivdy vinití jej? Nedává-li

dítkám, odejímaje je z tohoto světa, větší a čistější radosti, jakých svět dáti nemůže? Tomuto výroku chceš-li ještě odporovati; tehďáz věz, že jsi na cestě nebezpečné rouhavosti, která vede k záhubě věčné. Odplatitelem jest Bůh dítkám dobrým; neb ony dle slov sv. Pavla nábožny jsouce a pro Boha ctnostny, mají zaslíbení i nynějšího blahoslaveného života i budoucího (I. Tim. 4, 8.). Naproti tomu nevďěčným hrozí časnou i věčnou zkázu.

Nuže tedy, milené dítky! a to jsme všickni tuto shromáždění. Čtvero pohnutek máme, abychom úctu dokonalou vzdávali rodičům svým. Vďěčnost vybízí, zákon Páně velí, příkladové vzbuzují, odplata vábí a láká. Nespouštějme s mysli své předtuležité povinnosti.

Synu a dcero, máš-li na živu rodiče své, kteří až po tuto chvíli o tebe se starají; hled osladiti břímě jejich pilností, pracovitostí, mravným chováním a šetrností, hled odvrátiti od nich všeliký zármutek, prose Boha každodenně, aby dle nejvyšší vůle své dlouhá ještě léta zachoval je. Synu a dcero, jsou-li rodiče tvoji sestárlí, nemohouce pracovati: starej se o obživu jejich. Vezmi sobě jedenkaždý z nás, jenž má rodiče stařícké příklad ze ptáků. Když čáp sestárne, péří své ztrátí a sám si pokrm hledati nemůže, tuť mladí pokrm mu přinášejí a obstoupivše ho peřím svým zahřívají a křídly jako peřinou přikrývají. Tak činí nerozumná zvířata; chtěl bys rozumem nadanný člověče hůře činiti? A pakli který syn neb dcera snad mezi námi by se nacházel, jemuž by staré rodiče, o něho prve pečující v stáří jejich bývaly obtíží, že snad sousto chleba jim vyčítal; ó nechť pomní ptáka čápa a polepší se. Mohl bych na mysl uvéstí i tuto příklady mnohonásobné. Než nebudu déle šířiti slov; toliko volám všem: Buďte upřímní k rodičům svým.

Pakli však se mnou želite smrti drahých rodičů; tuť napominám vás, synové a dcery. I za hrobem nezapomínejtež rodičů svých. Vďěčnost plápolež v srdci vašem a to co nemůžete konati živým, vyměňte skutky, jež pomáhají mrtvým. Otec a matka trpí snad skrze vás a pro vás, pomáhejte modlitbou, mší svatou, a jinými skutky. A Bůh jistě odplatí vám.

Amen.

Svatá noc.

Noci svatá, noci světla, jasů,
světél Světlo v níž přineslo spásu
lidstvu na zem v neskonale moci —
žehnána buď ode všech, svata noci!

Noci svatá, noci světla, jasů,
v níž při záři u velebném hlasu
pěly kůry: Na výsosti slávu
Bohu, žehná každý tobě v právu!

Noci svatá, noci světla, jasů,
v níž mudrci hvězdy jasné krásu
na nebesku želi v dálné zemi,
žehnána buď srdci, ústy všemi!

Noci svatá, noci světla, jasů,
s jakou touhou tomu vždycky času
vstříc já hledím! Víím, že ze tmy moci
jen ty k Světlu vedeš, svatá noci!

Prok. Zaletěl.

Prosincové svátky v Mexiku.

Napsal Dr. Hanuš Voves.

(Dokončení.)

Dvanáctého prosince. Vzduch jest teplý jak na počátku léta u nás. Na vysokých keřích datury arborey voní přeskvostné, bílé květy a s temně zelených větví pomorančových stromů visí v chomáčích zlatožluté plody. . . .

V Guadalupu toho dne až přesprílili živo. S balkonů a oken jednotlivých domů visí nádherné, pestré koberce, veškeré ulice jsou přepnuty provazy, na nichž houpají se řady lampionů, všude na každém obydlí, na všech rozích ulic, na každém stanu ku prodeji různého zboží zatknuty jsou malé, barevné, papírové praporečky. Před chrámem na širokém náměstí a v každé sebe menší uličce postaveny krámky s pokrmy a nápoji, jinde nabízeny ku prodeji obrázky svatých, košíčky, rohože, kuchyňské nádobí, atd. Tu a tam zbudovány herny, z nichž časem se ozve pronikavá hudba, jinde opět upraveny malé arény ku zápasům kohoutů nebo postaveny široké stoly, na nichž rozloženy ty nejkrásnější, nejvonnější a nejpestřejší květy na prodej. A jaký ruch, hluk, křik a vřava ve všech ulicích! Zástupy lidí nemohou ani v před ani v zad, a každý druhý člověk Indián. Sešli se sem také ze všech

končin Mexika, se ženami i dětmi! Na cestě mezi dolem a hořejším kostelem jest lidstvem takměř černo; na velkých schodech vnějších sedí celé tlupy Indiánů. A nejen zde můžeš je spatřiti si hověti, na všech cestách pobočních, kol do kola kostela, po celém návrší. Všude vír k nepopsání, který od chvíle ke chvíli zvyšují tu a tam stojící hudební sbory, jakmile zanotují nějakou hlučnou píeču.

Slavnost dostupuje vrcholu svého odpoledne. Popatřme jen na jednotlivé skupiny účastníků!

Ke vchodu chrámovému tísni se právě mohutný zástup Indiánů. Všichni jsou svátečně oděni; po boku mužů kráčejí jejich ženy, větší děti vedoucí a malá robátka buď u prsu držící, na ruce hýčká-jící nebo na zádech v šátku zabalené nejsou! Každý z nich drží v ruce koš, ve kterém buď různé plody polní nebo rozmanité druhy překrásného ovoce navršený jsou, mnozí nesou svázanou drůbež. Vesměs dary, které jsou určeny za obět Rodičce Boží guadalupské.

Pod kostelem tančí ku počtě Panny Marie indiánské děti. Oděv jejich jest pokryt samými papírovými květinami a třpytnými cetkami, ve vlasech mají malé ohony z vlněného chmýří a pestré péří. Vážný pomalý tanec v pravo, v levo, v před i v zad, provázený jednotvárnými písněmi, v nichž zachvívá se bol a zádušnivost.

Z ulice, která vede ke kostelu, ozývá se bujně výskání a ohlušující řev. Kdo jde kolem, připojuje se k davu lidí, kteří tvoří polokruh a každý okamžik propukávají v nehorázný smích. U prostřed nich provádí šprýmy jakýsi muž ve zvířecí kůži oděný a barevným peřím ozdobený. Mexický šašek. Napodobuje taneční skoky zvlčilého Indiána ze kmene Apachtů, metá kozelce, pitvoří tvář, vyráží komické skřeky a karikuje živá gesta rukou i nohou.

Jinde pustili se dva mužové, mestice s Indiánem do křížku. Na zemi rozložený, tu a tam spravovaný plášť, na něm pohozené karty, opodál hromádka stříbrných dolarů — ďábel hry je chytil do svých spárů. Každý z nich má kolem levé ruky ovinutý šátek, v pravici třímá nůž. Nikdo jim nebrání v zápasu, jenž obyčejně truchlivě končí, spíše ti, kdo kolem nich přihlízejíce stojí, podněcují je slovy i posuny rukou k neurvalému boji. A oba zápolící dorážejí vždy prudčeji a prudčeji na se. V tom se mihne vzduchem blýskavá

zbraň a s výkřikem „Jesus me valga!...“ klesá Indián těžce raněný k zemi. Z otevřené rány na prsou tryská mohutným proudem krev, že ji raněný s těžší rukou zastavuje. Ve mžiku se rozprchne dav, jenž dříve na zápas se díval, a za ním hledá spásu v útěku mestic, který před tím si klidně zakrvavělý nůž otřel a zas uschoval. Ty mexická policie více nedohoní!

Největší atrakcí pro účastníky slavnosti jsou kohoutí zápasy, které na den ten až do omrzení se pořádají. Libo-li, můžeme být jednomu přítomni. Malá kruhová prostora v průměru šesti kroků, kol do kola prkny as půl metru zvýší ohrazení, toť arena. Za ní postaveno několik lavic, jež vesměs obsazeny krásným pohlavím. Další místa jsou pouze „k stání“. Tlačí se tu hlava na hlavě. Pojednou vybuchne raketa na znamení, že zápas kohoutů počne. Hudební sbor čtyř až pěti kytar spustí malou přehru a na zápasišti objeví se dva mužové s kohouty doposud zastřenými. Rouška spadne — skutečně dva statné exempláře, s černýma očima a krátkými černými zobci. Každému z nich připnutý na nohy dlouhé, nahoru zahnuté, břitké a špičaté nožiky. Mezitím prohlízejí si diváci napjatě oba nastávající zápasníky a činí mezi sebou menší, větší sázky, o pět, deset, padesát až sto pesos. K zápasu vše již připraveno. Mužové vytrhnou oběma kohoutům z těla ještě několik per, by je tím více podráždili a postaví je proti sobě držíce posud oba za chvosty. Chvilka všeobecného napjetí, mrtvé ticho mezi všemi diváky. „Pustit!“ zvolá pojednou rozhodčí zápasu a mžikem sápo se oba bojovní kohoutové na se jako dva draci. Zápas mezi oběma jest neurvalý, rána za ranou padá ráz na ráz, krev teče potůčky na každé straně, při lítá do všech koutů areny, ale žádný z kohoutů neustupuje ze své posice ani o píď. Pomalu jsou oba unaveni: mužové, kteří je dříve přinesli, zvednou je ze země, pokropí studenou vodou a — boj poznovu je v proudu. Najednou vzmouží se jeden z kohoutů ke smělému útoku; povyletí poněkud od země, vrhne se na svého odpůrce a zasadí to-muto mocnou ránu nožikem — smrtelnou. Těžce raněný kohout zapotácí se, zakrkhá a mrtev padá u nohou vítězových, jemuž platí neutuchající, bouřlivý jásot diváků. Mnohdy stává se, že i vítěz na dlouho nepřežije přemoženého a často již na zápasišti zasadiv odpůrci svému ránu

smrtelnou mrtev klesá vedle něho do pisku. A obecenstvo tleská a volá „Nové zápasníky!...“

Podobné zápasy pořádají si také děti. Acoť jsou milosrdnějšími nežli dospělí a štvou pouze mladé, neobrněné kohoutky, kteří na sebe prostě zobci dorážejí. Bez prolévání krve sice zápasy podobné také nejsou, ale zřídka kdy končívají zahynutím jednoho z kohoutků. A kde těchto není improvizují zápasy kohoutů dva mladí hoši, kteří ode dvou starších zahaleni drženi proti sobě štváni jsou a pak na sebe se po způsobu kohoutů k nemalému obveselení malého i velkého obcenstva vrhají...

Mezitím snáší se pomalu večer nad místem, kde slavnost se odbyvá. Na ulicích rozžehují se lampiony a smolnice, vypalují rakety, jednotlivé domy stápejí se v moři hořících svící; na rozích ulic, náměstí a před kostelem planou slavnostní ohně z mohutných hranic dřev. Velikolepý dojem činí chrám Panny Marie. Uvnitř naplněn do posledního místečka klečícími postavami pobožných věřících většinou Indiánů, z nichž každý v ruce drží plápolající voskovou svíci; zevně zdá se býti v jediném ohni — po zdích na střeších, na věžích, v každém otvoru svítí malé plaménky barevných lampiček, svíčky a smolnice. A všude hluk až jde hlava kolem... Po několika hodinách světla hasnou, lomož se tiší a noc kráčí klidně usínajícím městem. Všechny ulice, prostranství před kostelem, celé návrší jest plno noclehářů. Jsou to Indiáni, kteří se svými ženami a dětmi podle svých uhelníků, na nichž nedávno si ještě sami pokrm vařili, kladou se pod širým nebem ku spánku. Skromné lože: rohože, které si sebou přinesli, pod hlavou, pláště přes sebe. Ale Indian má na tom dosti, jen když mohl se pomodlit před obrazem Boží Rodičky guadelupské!

Tak končí den dvanáctého prosince. Ode dne toho ku svátkům vánočním jest věru malý skok. Vánoce v Mexiku! Jaký to rozdíl ve scenerii přírody v ten čas u nás a v republice mexické! Kam oko dohlédne, všude jen sníh a sníh, černavé, bezlisté haluze stromů praští pod jeho tíhou, na všech stranách svítí bělostné střežýle v záři červenavého zimního slunce jako křišťály, veškeré vody pokryty silnou korou ledovou, krajem sviští jen ostrý, mrazivý vítr — tak u nás. A v Mexiku?

Nebe tak modré, slunce žhoucí, vzduch teplý jako v létě, všude zářící zeleň, tájící se v záplavě čarokrásných květů, jež obletují barevní kolibříci, v paprscích slunečních jako létající drahokamy svítící... Po svérázné poesii zimy ani potuchy.

Oslava vánočních svátků v Mexiku neposkytuje nám, kromě jediného zvyku, nijaké látky k novému, zajímavému líčení. Úchylkou tou jest malá slavnost v předvečer památky narození Spasitelova pořádaná. Na večer ten jsou veškerá náměstí a hlavnější ulice všech mexických míst osvětleny smolnicemi. V každé ulici postaveny jsou boudy s nápoji, pokrmů nebo květinami a ovocem, ozdobeny guirlandami zeleně a květů. Tu a tam zřítí stoly, na nichž lze hrát roulette, lotto nebo polacas jakýsi druh předešlého, při nichž výhrami jsou různé trety, jako stužky, řetízky, cukroví, porcelánové nebo skleněné zboží a pod.; jinde hraje se v karty. Tak děje se ve většině měst mexických, neboť hra v noc před božím hodem vánočním přináší prý štěstí. Není tudíž divu, že všechny hrácké stolky jsou po celou noc takřka ve stavu obležení. Všemi ulicemi valí se zástupy lidí — každý, kdo jen může, spěchá na procházku pod širým nebem plným zlatých hvězd a siné záře měsíční. Vypalují se rakety, na četných místech hrají hudební sbory, jásá, zpívá, tančí se — všude jen oči veselím se lesknoucí, tváře plesem zrůměněné, rty se usmívající... Slavnostní promenáda končí pak až s paprsky vycházejícího slunce... Boží hod!

Katolický kněz před patnácti sty let.

Napsal Dr. Arthur König.

(Dokončení.)

Ošklivé jest u každého, zvláště však u kněze, je-li *hrabivým a lakomým*, kdežto *velkomyslnou laskavostí* neobyčejně blahodárně může působiti. „Tíže zlata zabrahňuje povznesení duše ku Kristu“¹⁾. „Slávou biskupa jest, může-li nouzi chudých mírniti; avšak pohanou jest pro kněze, hověti obohacení sebe... O jak veliká byla by odměna knězi u Boha, kdyby nehleděti odplaty zde na zemi. Jak mnoho potu probíje se k dosažení dědictví pomíjejícího

a perla Kristova mohla by neobyčejně snadněji koupěna býti“²⁾. Knězi sluší především *skromnost*: „Jsem-li podílem Páně..., neberu svůj díl s ostatními kmeny národa israelského, předobrazu církve, ale jako levit a kněz žiji z desátku a oltáři slouže, obdržím dary s oltáře“³⁾. Mám-li stravu a oděv, jsem již spokojen, a obnažený následuji obnaženého Ukřižovaného“⁴⁾. Církve nemá přec obohacovati ty, již jako laikové byli žebráci. „Tvůj stůl budiž dobře znám chudým a cizincům a mezi nimi Kristu, jako tvým spolustolujícím. Proto napomenutí k sv. Paulinovi“⁵⁾: Chudým a bratřím (mnichům) uděluj vlastnoručně občerstvení... Co by to spomáhalo, kdyby stěny lesklý se drahokamy a Kristus, v chudých hlad trpěl? Co máš, není již tvým, nýbrž jest tobě jen k správě svěřeno.“ Ona napomenutí nebyla u mladistvého kněze Nepotiana marna; neboť z náhrobního nápisu na něho“⁶⁾ dovidáme se: „Náš Nepotian opovrhl zlatem a za to hledal dlužní úpisy pro nebe“⁷⁾ a jako byl opovrhovatelem vlastního těla a ozdoben chudobou krásnějším byl, tak pečoval především o ozdobu duše.“ — Nadšenými slovy líčivá svatý kněz, jenž sám pro Krista světa a všech jeho statků se zřekl, přednosti dobrovolné chudoby a odporoučí mnišství“⁸⁾. Ale on ví velmi dobře, že pouhým zřeknutím se statků není ještě nejvyššího cíle křesťana dosaženo a tato zevnější obět bez ducha chudoby, bez lásky Boží, bez pravé nábožnosti, lásky k bližním, tedy bez vnitřní oběti čistého smý-

²⁾ ep. 2 (52, 6) ad Nepotian c. 7; ep. 1 (14, 6) ad Heliodorum, c. 5. „Haereditatem expectans saeculi, cohaeres Christi esse non potes.“ — Srovn. ep. 7. (107, 8) ad Laetam, c. 4: „Si tanti vitrum, quare non majoris sit pretii margaritum?“

³⁾ Co znamená „de evangelio vivere“ srovn. adv. Jovinian. II., c. 13 (22).

⁴⁾ Srovn. ep. 2 (52, 5) ad Nepotian., c. 2: „Nudam crucem nudus sequar.“ — Vita Hilarionis erem.: Nudus latrones non timet.“

⁵⁾ ep. 13 (58, 6) ad Paulin, c. 3.

⁶⁾ ep. 3 (60, 11) ad Heliodor. c. 8.

⁷⁾ Srovn. ep. 2 (52, 10) ad Nepot. c. 12: „Aut aurum repudiemus cum caeteris superstitionibus Judaeorum, aut si aurum placet, placeant et Iudaei!“

⁸⁾ Srovn. ku př. ep. 4 (125) ad Rusticum; ep. 22 (22) ad Eustoch. c. 14 squ.; vita Pauli primi Eremitae, vita Hilarionis.

¹⁾ ep. 35 (145) ad Exuperantimu.

šlení znamená málo: „Jistý druh svato-krádeže jest to⁹⁾, nedati chudému co jeho jest. A přece není to ještě známkou skutečně dokonalého muže, majetkem opovrhovati, peníze rozdávat a tak rozhazovati, co může se v okamžiku ztratiti a naléztí.“ — Zahazovati zlato jest známkou začátečníků, nikoliv dokonalých; neboť to činil též Theban Krates, Antisthenes. Ale sebe Bohu obětovati jest v pravdě známkou křesťanů a apoštolů . . . Pán hledá spíše duše, nežli statky věřících“¹⁰⁾. „Tebe sama chce Pán, nikoliv tvé“¹¹⁾. — K oněm skutkům Bohu milé štědrosti, již světec doporučuje¹²⁾, patří *nábožné přispívání k dobrým účelům*, ku př. k podpoře bídu trpící obce v Jerusalemě. Kněz Barcelonský, Vigilantius, výmluvný, avšak v bohovědeckých věcech neznalý muž, bojoval — jak proti bezčeství a účtě ostatků — též proti takovýmto skutkům nábožnosti. Světec mu tedy dokazuje, že tyto úplně jsou biblické: „Jak bylo mi dopsáno¹³⁾, rád bys proti autoritě apoštola Pavla, ano i Petra, Jana a Jakuba, již Pavlovi a Barnabášovi podali ruku k tovaryšství (Gal. 2, 9.) a jim nakazovali, aby byli chudých pamětlivi, zamezil, aby do Jerusalema k podpoře svatých nějaké příspěvky byly posílány . . . Chci jenom říci, co sv. Pavel skoro ve všech listech praví, jak předpisuje, aby všickni prvního dne v týdnu, t. j. v neděli sebrali“¹⁴⁾, co by svatým do Jerusalema ku podpoře bylo posláno . . . Ovšem odpovíš mně, že může to každý ve své vlasti učiniti a nebyl by tu o chudé nedostatek. Já nikterak nepopírám, aby všem chudým, i židům i samaritánům, sahá-li štědrost tak daleko, dala se almužna; avšak apoštol učí (Gal. 6, 10.), „že dobré všem, ale přece zvláště souvěrcům má se činiti“ . . . Ujišťuješ li však, že ti jednali by lépe, kteří by majetku svého sami užívali a jen pomalu užitek majetku svého

chudým rozdávali, nežli ti, již majetek svůj prodají a najednou všechno rozdají; na to neodpovídám já, nýbrž Pán (Mat. 19, 21.): „Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej všechno, co máš a dej chudým; a pak, pojď a následuj mne.“ Tak mluví k onomu, jenž chce dokonalým býti a jenž s apoštoly otce, lodičku a síť opouští. Ten, jehož ty chváliš, stojí teprve na druhém a třetím stupni, jež necháme platiti, uvážíme-li jen, že nejvyššímu má se přednost dáti před druhým a před třetím. Jasněji nemůže rozdílnost mezi povinností a radou oddůvodněn býti. Zde vysloveny jsou zásady křesťanského komunismu, jenž nouzi trpícímu láskyplně praví: „Bratře, co jest mé, jest tvé!“ kdežto socialismus důrazně žádá: „Bratře, co jest tvé, jest mé!“ Nyní ještě jeden kousek ze života oné doby! Se svatým hněvem šlehá Jeronym po těch kněžích, již hnusným baženým po dědictví hrabivosti své hoví. Stěžuje si především¹⁵⁾, že docela zákona jako onoho Valentinianova oproti tomuto zlu v duchovenstvu světském i řeholním bylo třeba a pokračuje pak: Moudrý a přísný zákon; a přec není hrabivosti přítrž učiněna! Hrabivost a lakomství jest však stejně modloslužbou, „jako když někdo kladě kadidlo na oltář (model). Ze lakomství je-t modloslužbou, může jenom ten popírat, kdo chce zradu Jidášovu spravedlnosti nazývatí“¹⁶⁾. Avšak velmi snadno přetrhne taková pouta (přichylnosti k světu) láska k Bohu a bázeň před peklem“¹⁷⁾.

Prátele lidu.

Obrázky z venkova. — Napal Bohumil Brodský.

(Dokonč.)

Jsa nyní hotov s prohlídkou ukradených věcí a vyslechnuv Marvana, jal se se sousedy dále hledati. Napadlo mu podívat se pod podlahu. Pokusil se některé prkno odtrhnouti a hle ono žádné nebylo přibito. Za pomoci okradených odstranil prkna a tu našel spoustu rozličných věcí, mezi nimiž poznal některé, které se zde i onde ztratily. Žid měl pod podlahou bezpečnou skrýš a sem by bývala asi časné z rána putovala i dnešní krádež.

⁹⁾ ep. 2 (52, 6) ad Nepotian., c. 7.

¹⁰⁾ ep. 1 (14, 5) ad Heliodorum, c. 4.

¹¹⁾ ibd. c. 2 (3).

⁹⁾ ep. 26 (66, 8) ad Pammach., c. 4.

¹⁰⁾ ep. 28 (71) ad Lucinium; srovn. Hieron. in Math. c. 19. 25 násl., kteréžto místo přešlo do římského brevře l. VII. squ. de communi abbatum.

¹¹⁾ ep. 34 (118) ad Julianum, c. 3.

¹²⁾ ep. 30 (77) ad Oceanum, c. 4., chvali Fabiolu pro zřízení hospice.

¹³⁾ Adv. Vigilantium, c. 5. psáno kolem r. 406.

¹⁴⁾ Srovn. Řím. 15, 30.; I. Kor. 16, 1. násl.; II. Kor. 9, 1. násl.; skutk. apošt. 24, 17.

Vše sepsáno a pak prohlednuta půda, chlévy, vůbec každý kout a i tato prohlídka bez výsledku nezůstala. Svítalo již, když teprve byli hotovi.

„Pěkného ptáka měli jste v obci,“ řekl strážmistr. „Divím se vám, že jste si ho sem brali.“

Starosta mlčel, svěsil hlavu a sousedé, vážně na něho pohlédnuvše, nechtěli mu činiti výčitek. Šli za četníkem, jenž poručil židovi a židovce se obléci. Starosta musil přinést obecní pečeť. Tou všechny místnosti zapečetili a pak na rozkaz strážmistrův spoután žid se židovkou k sobě, přivedeni i oba dopadení zlodějové, kteří zatím i ostatní své spoluvinníky prozradili a všichni ubírali se k okresnímu městu.

Beze slova rozcházel se starosta se sousedy. Jen Polívka, když od něho odcházel, řekl k němu smutně:

„Vidíš, Burdo, kams to přivedl. Jsi starostou, ale za to jsi okraden ty i my a celá obec jest pro smích okolí. Pamatuj si to a máš-li srdce v těle, obrať se.“

Tato slova hučela Burdovi v hlavě, jako by mu tam umíráčkem vyzváněli. Slyšel dobře, jak mu řekl Polívka, že jest i on okraden. Ba jest okraden. Před více než rokem byl židovi dlužen přes tři tisíce zlatých. Od té doby kdo ví není-li mu dlužen nové tři tisíce. Co z toho má, že jest starostou? Že přichází na mizinu! Snad za nějaký rok bude museti choditi na panskou práci ke dvoru jako žebrák.

Zachvěl se. Domů již nešel, nechtělo se mu spáti. Chodil po zahradě a v hlavě jako v mraveništi rojily se mu myšlenky. Čeleď ve dvoře již dávno vstala a jemu se dosud domů nechtělo. Až žena sama, hledajíc ho, za ním vyšla na zahradu a volala ho domů, vyřizujíc mu, že jest tu z fary posel. Má prý po ranních službách Božích přijíti k panu faráři k nějakému jednání.

Toho se lekl starosta opět. Co mu pan farář chce? Snad mu bude dělati výčitky? Z počátku si myslil, že bude lépe, aby tam raději nešel. Premítal chvíli. Styděl se na faru jíti, pak se však rozhodl, že přece půjde. Šel domů, převlékl se a šel na ranní. Dnes nevykračoval si jako jindy činíval, pyšně a sebevědomě. Šel s hlavou skloněnou na prsa, ostýchaje se podívati na ostatní, kteří kolem něho kráčeli. Byl sám u sebe přesvědčen, že každý na něho prstem ukazuje jako na spojence židova,

že každý druhému povídá, že on okradl sousedy a sám že byl okraden.

Sotva v kostele dočkal konce ranních služeb Božích. Bylo mu tu teskno, tak podivno, že podobných pocitů dosud nezažil. Mezi prvními vystoupil z kostela a zašel do fary, aby tu čekal na příchod farářův.

Sotva tento starostu spatřil, usmál se a přívětivě mu kynul, aby vešel do pokoje. Starostovi ulevilo. Snad mu nebude činiti výčitek, když se usmívá. Čekal, až kněz posnídá a zatím přemýšlel, co mu asi chce.

Dověděl se toho brzy. Farář svléknuv talár a obleknuv kabát, sedl si proti němu a otevřeně se na něho zadíval.

„Prosil jsem vás, pane starosto, abyste mne navštívil a činil jsem tak jako kněz a jako člověk,“ začal vážně. „Víte, že miluji všechny osadníky své a přeji si, aby nejen věčně, ale i časně blaženi byli. Na obec Chvalínskou dlouho jsem byl hrdým, ale již několik let cítím starosti o obec tuto. Nechodí to tam, pane starosto, tak, jak tam chodívalo a jak by tam choditi mělo po křesťanskou.“

Odmlčel se a starosta zbledl ve tváři. Tklivý hlas kněze dotkl se ho v nejvnitřnějších útrobách a on cítil oheň, jenž svíral srdce jeho.

„Budu k vám, sousede, upřímným,“ pokračoval pan farář, „a domnívám se, že mou upřímností nepohrdnete. Chybil jste, těžce jste chybil a chyba ta mstí se na vás i na sousedech Chvalínských. Než nikdy není pozdě chybu napravit. Slyšel jsem dnes ráno, že žid Freund byl zatčen pro účastenství v několika krádežích. Nuže, nyní máte příčinu pijavici tuto z obce vypovědět. Vím, že vám to jest těžko, poněvadž jste mu hodně dlužen. Nuže znám způsob, jakým byste si pomohl. Židovi jste dlužen hodně, chlubil se předešlý týden v sousední obci, že má hospodu téměř již zaplacenou. Vy tolik peněz vypůjčiti si nemůžete a kdybyste si i vypůjčil, uvalíte na sebe břemeno, které vás stále tížiti bude. Chcete-li, koupím od vás hospodu. Zaplatím ji dobře, lépe než každý jiný. Můj švakr jest kupcem a hledá nějaké místo, při němž by bylo hospodářství. Vaše hospoda se mu líbí. Zaplatím hotovými, vy zaplatíte své dluhy, zaplatíte své zadřžené daně a obecní jmění a budete zachráněn. Neboť buďte ujistěn, že se nad vámi sklání hroící nebezpečnost. Povídá se již po celém okolí, že máte mnoho daní

zadržených a že i obecní jmění jaksi zmizelo. Nespořádáte-li své záležitosti dosti záhy, přijde prohlídka, budete zatčen a najdou-li jen malé zpronevěření, budete pro svou věčnou hanbu zavřen jako žid. Mne se nebojte, já vás neprozradím, aniž vám ublížím.“

Starosta se chvěl a pot vyvstal mu na čele. Kněz před ním rozvinul obraz hrozného života jeho a on se zhrozil patře na to vše. Pojednou hluboko vzdechl a zakryv si tvář, zaslzel.

„Neplačte,“ těšil ho kněz vřele, „nikdy není na obrácení pozdě. Jen mi povězte upřímně, chcete-li hospodu prodati. Přišel bych odpoledne k vám se švakrem, pomohl bych vám dáti vše do pořádku a budete zachráněn.“

„Čím se vám, velebný pane, odplatím,“ vyhrkl Burda, nemoha již pláč zadržeti.

„Tím, když povedete zase starý, počestný život. Nechte marné chvály světské, vzdejte se představenstva a buďte rozšafným mužem. A ještě něco vám důtklivě na srdce kladu. Byl jste zcela jiným člověkem, dokud váš syn nedorostl. Vy jste příliš ho miloval, než abyste byl pozoroval jeho chyby a vášně. Vás zaslepovala láska a touto nepravou láskou dal jste se strhnouti na zcestí a syna svého nechal jste zabřednouti v život prostopášný. Věřte mi, že není většího, odpustě, že toho slova užívám, lumpa v celé mé osadě. Nestuduje, jen celé dny a noci hýří, chasu nemravností a neřestem učí, vaše peníze plnými rukama promrhává a mladý svůj věk bídně ničí. Necháte-li ho pak, bude z něho za několik let bytost, jež vás utrápí, jmění vaše rozmrhá a obci břemenem se stane. Buďte rozumným otcem. Zakažte mu přísně vše. Pošlete ho buď studovati, neb ať pracuje doma, ale pilně pracuje. Stane se aspoň z něho řádný hospodář. Nikdy není chybou, je-li hospodář vzdělaným a já se domnívám, že váš syn by studia svá již nedokončil, poněvadž za ta tři léta naučil se životu lenivému a bezstarostnému. Dejte mu do ruky pluh, pohrozte mu vyděděním a bude vše dobře. Tím jsem vám řekl vše, co jsem chtěl. Řekl jsem vám to upřímně a chcete-li zažehnati hrozící nebezpečnost, poslechněte mne.“

„Poslechnu, velebný pane, a Bůh vám zaplat za každé slovo vaše,“ děkoval Burda nelíčeně. „Prosím vás, přijďte odpoledne

ke mně, promluvte také s Pavlem a pomozte mi z mých úzkostí.“

„Dobře, přijdu. Tak vás rád slyším mluvit. Bohu díky, vše se dá napravit. Můžete jíti s lehkým srdcem domů.“

Znovu děkoval Burda slovy vroucími knězi a všecek potěšený a jako znovuzrozený ubíral se domů. Teď teprve cítil celou tíhu svého života ztraceného na špatné cestě se potácejícího a přál si vroucně, aby již bylo odpoledne, by tu již kněz u něho byl a vše s ním spořádal. Neboť jak hrozné by bylo, kdyby náhle někdo přišel prohlížeti obecní účty, vybrané daně. Odvedli by ho tak, jak odváděli Freunda se ženou.

Když přišel domů, našel syna polooblečeného procházeti se po světnici. Na kostel ovšem ani nevzpomněl a vyspával po dlouhém nočním bdění někde v taneční zábavě.

„Stroj se, lenochu,“ zavolal naň hlasem ku podivu přísným. „Dost jest již tvého prostopášného života. Zítřka pojedíš s koni orati.“

Syn udiven se na otce zadíval. Snad se již podnapil, neboť taková slova dosud nikdy od něho neslyšel. Proto se jen pohrdlivě usmál.

„Nemáme si co vyčítati, tatínku,“ prohodil nedbale.

„Bohužel, že musím snést od vlastního dítěte tak hrubé výčitky,“ bolestně zavolal otec. „Ale tím, čím jsem, udělal jsi mne ty. Tys mne klamal, učeným a moudrým jsi mne zval a proti vlastním sousedům štal. Poslouchal jsem tebe, místo co tys měl poslouchati mne. Jsem za to téměř na pokraji záhuby a buďtež Bohu díky, že aspoň teď jsem prohlédl. Buďte povedeš užitečný život, nebo si jdi do světa hledat výživy sám.“

Hlas otcův zněl příliš opravdově, než aby syn dále byl pochyboval, že vše míní do opravdy.

„Půjdu tedy dále studovati,“ řekl všecek zamračen.

„Abys mohl jinde utráceti, jako dosud doma. Mýlíš se, nedám se více oklamati. Kdybys býval hodným dítětem, byl bys dávno již sám hleděl něčemu se učiti. Učil jsi se, ale hýřiti. Déle toho trpěti nebudu. Od nového roku propustím jednoho čeledína budeš ty pracovati.“

Tak jako dnes neviděl Pavel otce nikdy a proto bál se něčeho namítati. Oblékl se a vyšel ven. Když odpoledne

viděl pana faráře do statku přicházeti, pomyslí si hned, kdo asi změny otcovy jest příčinou. Chtěl z domů utéci. Ale otec mu zabránil. Hned jak kněz vešel, nechal Pavla samotného s ním a zatím venku upřímně ženě vysvětlil, co se stalo a co by se bylo státi mohlo, kdyby pana faráře nebylo. Žena cítila v sobě také skrytou výčitku, že nebyla lepší muže a syna a prosila, jen aby kněze ve všem poslechl. Slibovala, že také ona bude jinak doma hospodařiti, aby neklesli do bíd a hanby.

Téměř hodinu setrval farář s Pavlem v soukromí. Když konečně zavolal kněz starostu se ženou do světnice, šel jim syn naproti. Na jeho očích byly znáti stopy pláče. Prosil tklivým hlasem rodiče za odpuštění a sliboval, že nadále bude poslouchati a pracovati.

S lehčím srdcem sedal starosta ke stolu, na němž rozloženy byly obecní účty a veškeré listiny potřebné k rokování. Trvalo to hodně dlouho než bylo dáno vše do pořádku. Pak zavolání nejstaší výboři a před nimi se starosta protokolárně vzdával svého starostenství a odevzdával vše prvnímu výboru, aby ten na příště správu obce vedl.

Divili se sousedé a podivní jejich stoupalo, když starosta je prosil za odpuštění, že žida do obce přivedl a tak příčinu k mnohým nehodám dal. Jako poslední čin svého starostování podepsal listinu, kterou žid Freund se svou rodinou pro krádež z obce byl vypovězen.

Chvalin žasl dověděl se to. Hrstka starých sousedů chválila starostu, jeho bývalí přívrženci se buď styděli, neb se mu smáli. Ale Burda nedělal si z toho nic. Na úřadě složil zálohu pro Freunda, obsahující asi takovou částku, mnoho-li byl židovi dlužen. Vybrané daně zaplatil, jmění obecní dal do pořádku a pak si oddechnuv klidně počal žiti. Bylo mu, jakoby zachráněn byl ze smrtelné nemoci. Nikdo ještě neviděl Burdu tak pracovati, jako nyní, a čemu se lidé ještě více divili, byl jeho syn. Oral a pracoval na poli, do rozličných schůzek více nechodil a počínal si vůbec jak spořádaný mladý muž.

Zatím také dokončeno vyšetřování se zatčeným Freundem, jeho ženou a oběma dopadenými zloději, Vojtou a Kalouskem. Tito již dříve z bázně prozradili své spoluvinníky, kteří byli vesměs vzati do vazby. Vyšetřováním zjištěny mnohé krádeže a podvody, jichž se uboží svedení lidé z ná-

vodu židova dopustili. Vše bylo dokázáno a marně bránil se Freund a vytáčel jak mohl. Byl postaven před soud a odsouzen. Dostal desítiletý žalár, žena jeho dvouletý a spoluvinníci také po dvou letech. Majetek židův prodán, poškozeným náhrada vyplacena a z „nové“ hospody odstraněna firma Freundova.

Místo žida usadil se v obci švakr farářův, mladý to snaživý obchodník, jenž záhy získal si přízně všeho občanstva. Netrpí v hostinci opilce, neprodává kořalku, nedovoluje o tanečních zábavách sprosté hulákání a žertování. Počíná si poctivě a proto i z okolních obcí přicházejí k němu lidé raději, než aby docházeli do okresního města.

Také Burda dochází někdy se synem do hostince. Ale jak jinak si nyní počínají. Pijí s mírou, baví se ušlechtilé a záhy ubírají se na odpočinek. Statek jejich vzkvétá, se všemi sousedy v míru žijí a jen někdy s bolem vzpomínají na to, jak hluboko poklesli.

Vinou toho byl žid. Ten však více v obci není a dle toho, jak občanstvo soudí, do obce se nedostane.

Neboť co tak trpkou zkušeností nabýli, spokojenosti a svornosti v obci, nemíní se vzdáti k vůli tomu, jenž bývá záhubou obcí, ač se dělá přítelem lidu.

KRONIKA.

Z Prahy. Ze spolku akademiků katolických. „Družstvo Arnošta z Pardubic“ v Praze. Na štedrodení večeri a oběd na Hod Boží Vánoční přispěli: J. M. nejdůst. p. Mnsgr. Ferdinand Jan Nep. Kalous, světící biskup v Praze 3 zl., vys. důst. p. Dr. František Krásal, metropolitní kanovník u sv. Víta v Praze 5 zl., vys. důst. p. Jan Klein, arcikněz v Činěvsi 5 zl., vys. důst. p. Beneš Method Kulda, sídelní kanovník a spisovatel na Vyšehradě 5 zl., p. JUDr. Václav Popel, advokát v Praze 15 zl., vdp. Fr. Herold, arciděkan v Plzni 3 zl., vdp. Dr. František X. Kryštůfek, professor a t. č. děkan české bohosl. fakulty v Praze 1 zl., vdp. Fr. Rošický, probošt v Roudnici 1 zl. — Za člena zakládajícího s příspěvkem 100 zl. přistoupil vdp. Karel Konrád, c. k. gymnasiální katecheta v Táboře. — Vdp. prof. Karel Konrád zavítal po své přednášce v historickém kroužku, 20. listop. konané, mezi členy spolku „Družstvo Arnošta z Pardubic“, již tenkrát pořádali večírek na uvítanou

nových členů do spolku vstoupivších a seznal z proslovů a přednášek, jež tenkrát členové konali, že srdce členů nadšeno jest pro věc katolickou; byl nemálo z toho potěšen, ano jak sám se vyjádřil přímo nad tím překvapen a unesen a slibil, že za krátko přistoupí za člena zakládajícího. Tomuto slibu dostal v nemálo dnech, neboť dne 18. pros. zaslal již polovici vkladu členů zakládajících 50 zl. Podotýkáme zároveň, že kdo měl příležitost nahlédnouti do spolku katolických akademiků, každý byl z něho nevýslovně potěšen a každý řekl: „Tak spořádaný spolek jsem si „Družstvo Arnošta z Pardubic“ nepředstavoval; tento spolek zasluhuje opravdu vši možné podpory.“

***—* Slavnost vánočního stromku** v Katolické Besedě v Praze konána v pátek 23. t. m. za přítomnosti Jeho Emin. nejduš. p. Františka de Paula, kardinála ze Schoenbornů, jenž dítky sám poděloval, a nejduš. p. preláta scholastika Dra Klementa Borového, jenž Jeho Eminenci nadšenými slovy uvítal a za Jeho zvláštní ochotu a laskavost Jemu poděkoval. K dítkám, jichž bylo na 170 poděleno, promluvil vřelými a tklivými slovy dp. Jul. Košnař, katecheta na Král. Vinohradech.

Z Uher. Na poradě biskupů uherských bylo jednáno také o upravení kongruy v Uhrách. Biskup Velko-Veradinský Dr. Schlanch navrhl, aby na obročí uherských církevních knížat vtěleno bylo 10 milionů zlatých za tím účelem, aby z jich úroků zlepšeno bylo hmotné postavení duchovenstva farního. Naproti tomu navrhl Samasa, arcibiskup zaderský, aby částka ta nebyla zjednána obtížením obročí, nýbrž osobní obětavostí církevních knížat. Totiž z příjmů 50.000 zl. 50%, z příjmů 100.000 zl. 10% atd. až do 20% odváděno buď fondu kongruy. O návrzích těch jednáno bude ve zvláštním výboru v měsíci lednu, protože porada za příčinou vánočních svátků byla odročena.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Dr. Josef *Kutscher*, prof. nábož. na něm. reálce v Karlíně, 9. pros. 1892, (nar. 24. ledna 1853, vysv. 14. července 1877.

Jmenován jest:

- P. Gilbert *Procházka*, kvardián konventu Františk. v Slaném, kn. arcib. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Josef *Skopan*, kapl. v Svojšíně, za admin. v Krsech (Girsch);

- p. Jos. *Prskavec*, far. v Týsově (Tyss), za far. v Oužicích;
p. Jan *Vaněček*, kapl. v Dobříši, za faráře ve Višňově;
p. Karel *Vimr*, kapl. Hořelický, za kaplana v Tachlovicích;
p. Frant. *Cikánek*, kapl. Lošanský, za kaplana v Hořelicích;
p. Václ. *Mareš*, far. v Lubenci, za interkal. admin. fary v Týsově (excurrendo);
p. Jak. *Blážek*, za výpom. kapl. v Štěnovicích.

Upřázdnená místa:

Krsy (Girsch), fara patr. p. Karla kníž. z Löwensteinů, od 12. prosince;

Týsov (Tyss), fara patr. náboženské matice, od 15. prosince t. r.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Václav *Viták*, far. ve Všejaněch, 2. listop. 1892, (nar. 2. dubna 1819, vysv. 25. července 1845);
p. Jos. *Heller*, jub. kněz, kons. rada a arciděkan v Markvarticích, 5. listop. 1892, (nar. 14. listop. 1812, vysv. 3. srpna 1837).

Vyznamenáni jsou:

- p. Fr. *Telleš*, os. děkan a far. ve Mšenu, jmenován bisk. notářem;
p. Fr. *Veselý*, far. v Řepíně, obdržel expositorium canoniale.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Šlechta*, kons. protokolista, za faráře v Šopce;
p. Jan *Žďárský*, admin. v Šemanovicích, za admin. v Širokých Třebčicích;
p. Václ. *Suchánek*, kapl. v Duchcově, za adm. v Šemanovicích;
p. Jos. *Ušler*, kapl. v Rozbělesích, za admin. in spir. v Libouchci;
p. Josef *Novotný*, kapl. ve Všejaněch, za admin. tamže;
p. Ed. *Mattes*, kapl. v Doksech, za admin. v Deštně;
p. Jan *Tomo*, kapl. v Libouchci, za kaplana v Novosedlicích;
p. Karel *Karafiát*, kapl. v Šluknově, za kapl. v Zeidleru;
p. Jan *Košek*, kapl. v Zeidleru, za kaplana v Šluknově;
p. Ant. *Dušek*, admin. v Hoře sv. Kateřiny, za kons. protokolistu v Litoměřicích;
p. Fr. *Kegel*, neom., za kapl. v Jesenici;
p. Ant. *Lorenz*, neom., za kapl. v Libáni;
Fr. Ludv. *Wachek*, kněz ř. Maltéz., za kapl. v Duchcově;
p. Leo *Götzl*, kněz řádu Františkánského, za koop. v Haindorfu.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jakub *Novotný*, doktor bohosloví, b. notář a děkan v Soběslavi, 13. října 1892, (nar. 12. července 1830, vysv. 23. července 1854);
p. Frant. *Skála*, katech. v Sušici, 18. října 1892, (nar. 22. srpna 1852, vysv. 22. července 1877).

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Sinko*, far. v Borovanech, obdržel expositorium canonice.

Ustanoveni jsou:

- p. Mat. *Voneš*, far. v Hoření Volmavé, za děkana v Budějovicích;
p. Fr. *Pražák*, děkan v Červené Řečici, za sekr. vikar. Pelhřimovského;
p. Jak. *Sládek*, kapl. v Suchdole, za faráře v Strunkovicích;
p. Jan *Brant*, kapl. v Strážově, za faráře ve Sv. Kateřině;

- p. Josef *Čáp*, kapl. v Soběslavi, za admin. tamže;
p. Adolf *Astl*, kapl. v Neurazu, za admin. tamže;
p. Jos. *Šmejkal*, kapl. v Altstadtu, za kaplana v Nové Bystřici;
p. Jan *Hruška*, kapl. v Nové Bystřici, za kapl. v Suchdole;
p. Jos. *Klička*, kapl. v Katovicích, za II. kapl. v Strmilově;
p. Frant. *Teplý*, koop. v Sudoměřicích, za kapl. v Křeči;
p. Jan *Bláha*, neom., za kapl. v Jilovicích;
p. Ad. *Bumba*, neom., za kapl. v Semlovicích;
p. Ed. *Hruza*, neom., za kapl. v Bílé Hůrce;
p. Fr. *Jelínek*, neom., za kapl. v Strážově;
p. Vojt. *Plíhal*, neom., za kapl. ve Velkém Boru;
p. St. *Sponar*, neom., za kapl. v Langendorfu;
p. Jan *Topinka*, neom., za II. kapl. v Bechyni;
p. Jos. *Margold*, odebral se na odpočinek.

Pozvání ku předplacení na ročník XLIII.

„**Blahověst**“ na nové čtyřicáté třetí pouti své po vlastech českoslovanských 1. P. 1893 bude přinášeti:

1. *Kázání, homilie a výklady* na všechny neděle a svátky roku církevního, jakož i četné řeči příležitostné.
2. *Pojednání o časových otázkách náboženských, kterými bude čtenářstvu život celé církve zobrazen.*
3. *Prostonárodní pojednání z oboru učení o víře a životě křesťansko-katolickém.*
4. *Výklady o posvátných obřadech, časech a zřízeních církve katolické.*
5. *Vzdělávatelné příběhy ze života světcův a světic Božích, životopisy katolických výtečníků, poučné obrazy z dějin církve katolické obzvláště mezi národy slovanskými.*
6. *Zprávy o životě, působení a osadách misijnářův katolických.*
7. *Vypsání památných chrámův, obrazův a míst drahých srdci katolickému.*
8. *Povídky a obrazy ze života, legendy, básně a písně.*
9. *Zásady a rady, výstrahy a opravy vychovatelské.*
10. *Dopisy a zprávy o životě náboženském ve všech končinách katolických.*
11. *Zprávy o všech spolicích, jednotách a ústavech katolických.*
12. *Drobnosti z praktického života, námítky a útoky protivníků.*
13. *Zprávy o Dědictví sv. Jana Nep., sv. Prokopa a j.*
14. *Osobní věstník duchovenský ze všech biskupství českých a moravských.*

„**Blahověst**“ bude vycházeti v témž formátu a v tytéž dny jako léta předešlá. Předplatné na ročník XLIII., jehož první číslo vyjde 5. ledna 1893, přijímá expedice (kníž. arcib. knihtiskárna v Praze.) Předplácí se celoročně 3 zl. 50 kr., bez poštovní zásylky 3 zl. Nejlevněji předplatiti lze poštovní poukázkou; budiž však zřetelně na ni napsána adresa i poslední pošta předplatitelova. — Kdo nám dluhují za ročník 1892, ty zdvořile a slušně žádáme, by nedoplatky zaslali administraci.

OBSAH: Slavnost zjevení Páně. — Kázání na první neděli po zjevení Páně. — Svatá noc. (Báseň.) — Prosincové svátky v Mexiku. (Dokonč.) — Katolický kněz před patnácti sty let. (Dokonč.) — Přátelé lidu. Povídka. (Dokonč.) — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

GTU Library

3 2400 00340 0284

